

فهرسة الجزء الاول من التفسير الجلالى			
سورة الفاتحة	سورة البقرة	سورة آل عمران	سورة النساء
٢	٣	٨٠	١٢٦
سورة المائدة			
١٧٣			
٢٠٩	جزء اول انتهاى		
٢٢٦	جزء ثانى انتهاى		
٢٢٨	جزء ثالث انتهاى		
٢٢٢	جزء رابع انتهاى		

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

نحمدلن تفرّد بالقدم وكل شيء سواء مسبوق بالعدم وهو الرحمن علم القرآن وهو المبارك الذي نزل الفرقان على عبده ليكون للعالمين نذيرا وارسل رسوله شاهدا ومبشرا ونذيرا وداعيا الى الله باذنه وسراجا منيرا وقال وبشر المؤمنين بأن لهم من الله فضلا كبيرا

آیات

جدی که پر کهر بود از وی دکان جان	شکری که بر شکر بود از وی دکان جان
جدی که جان بیان کندش از ادای دل	شکری که دل ادا کندش از بیان جان
جدی که در قلاده انعام در کشد	لؤلؤ ز بجز خاطر و کوهر ز کان جان
جدی که در عزمت کلشن سرای قدس	بر بام عرش بر دود از زردبان جان
جدی که چون هماف کند سایه شرف	بر اوج بارگاه قدم زاشیان جان
بادا تبار بار که واجب الوجود	بستایدش مکر دل من از زبان جان
مانند آفتاب جهاتاب روشن است	آثار باد شاهی او در جهان جان

واذکی الصلوات واشرف التسلیات علی مهبط جبریل ومحل الوحي والتنزیل ومورد القرآن الکریم المنعوت بانک لعلی خلق عظیم وبما یطق عن الهوی ان

شعر

هو الذی بیبانه ولسانه	هدی الانام ونزل التنزیل
عن فضله نطق الکتاب وبشرت	بقدومه التوراة والانجیل

آیات

در جان چو کرد منزل جانان ما محمد	صدر در کشاد دودل از جان ما محمد
از درد زخم عصیان مارا چه غم چو سازد	از مهر هم شفاعت درمان ما محمد
از امتان دیگر ما آمدیم بر سر	آنرا که نیست باور برهان ما محمد

والصلاة والسلام علی آله واصحابه وازواجه وذریته وأهل بیته أجمعین بر حجتک

یا ارحم الراحمین

علی ارواحهم تحف التحایا	من الله الذی خلق البرایا
-------------------------	--------------------------

(اما بعد) فیقول اذل الخلیقة بل لاشی فی الحقیقة الذی لا قدر له ولا قدر ولا نخل له ولا سدر محمد حسین بن الشیخ محمد اسمعیل الهندی الدهلوی الحنبلی المشتهر بالفقیر که چون صرف همت عالی خادم تنزیل جلالی معلم معنی قرآن مروج تفاسیر کلام الرحمن نخر هندوستان عالی دودمان دردمند و منین جیم مسلمین حجت مساکین راس الموحدين نائب سید المرسلین مولانا شیخ محمد جمال الدین ادامہ الله الحق المبین علی رؤس المستفیدین هندی دهلوی در تعلیم معنی قرآن مجید ابواب فتوح بر روی اهل هندوستان و افغانستان کشود و آنچنان در تعلیم ترجمه هندیه قادریه و رفیعیه پرداخت که هر کس راه هدایت شناخت سپس علم استحصا لترجمه فارسیه فتح الرحمن در زبان افغانی افراخت و بعد انطباعش بخط جلی هدیه افغانستان ساخت اکنون در و فور اشتیاق اهدای این هدیه مرضیه اعنی معنی اعجاز خیر البریه علیه الصلاة والتحیه در زبان ترکیه بسوی ترکستان ذی شوکت و شان از بهر انتفاع خواص و عوام اترک بمنافع فهم معنی کلام رب الافلاک ترک خور و خواب غود و غم خیر سکا لیهای اترک دلشان از دست ربود و بوساطت عالم کامل جامع معقول و منقول حاوی فروع و اصول علامه ذکی ماهر بزبان ترکی نائب سید الانس و الجنان مولانا محمد خیر الدین خان هندی حیدر آبادی سلمه الله الولی الهادی آن بیکر حور منظر اعنی فتح الرحمن فارسیه را در پیرایه کلمات ترکیه آورده بار سال این فقیر حقیر الذی یصدق علیه رب اشعث اغبر مدفوع بالابواب از ملک هندوستان در بلد طبعه مصر صانها الله تعالی عن الفساد الی یوم التناد فی شهر سنه اربع و تسعین بعد الالف و المائتین در اشرف مطابع کیهان اعنی مطبعه خدیویه مصریه از کلبه طبع بر آورده جانی در قالب مردکان غفلت انداخت و ارواح ذا کرین الله و شاغلین بالله را براحت

بسم الله الرحمن الرحيم والمجد لله السميع العليم وصلى الله على افضل رسله
المبعوث لبيان افضل سبله وبعد فبقول المتوسل الى الله بالجاه الفاروق ابراهيم
عبد الغفار الدسوقي معصم دار الطبايع اعانه الله على اداء واجب هذه الصناعة
ان فتح الرحمن في تفسير القرآن الفائق المباني الراقق المعاني الخائر لبدیع
التيان الشريف بشرف الفرقان قد اعنت مؤلفه المفضل بالاقتصار فيه على
ما عليه المعول فكان في البيان كافيا ومن داء الجهل شافيا ليس بالطويل الممل
ولا بالمختصر المحمل وقد ترجمه من اللغة العربية الى اللغة الفارسية منذ زمان
قديم شاه ولي الله بن شاه عبد الرحيم الهندي الدهلوی ولما أعجب مسلكه العالم
العلامة الخیر البحر الفهامة وارث العلم النبوی الماهر جمال الدين الهندي
الدهلوی تلميذ الشيخ اسحق حفيد شاه ولي الله بن شاه عبد الرحيم ورغب في ترجمته
الى اللغة التركية لينتفع به ابناء اهل هذه اللغة البهية التمس من المولى العالم العامل
حاوی ما تفرق من اشات الفضائل الخائر للمعقول والمنقول مالك زمام الذكاء
والمحصل المطبق بين الفروع والاصول وارث سيد الانس والجان المولى خير
الدين خان الهندي الحیدر آبادی الشهير فضله بين الحاضر والبادی أن يترجمه الى
اللغة المذكورة فترجمه اليها وسماه بالتفسير الجالی على التزليل الجالی وتكثير
نسخ هذا التفسير رغب في طبعه جم غفیر وقد اتخبط للارسال بهذا السعي
الاخروي الامثل المجل الشيخ محمد حسين بن اسمعيل الهندي الدهلوی والمجد لله

تركي معصی نجیب افنديك تقریظ لیدر

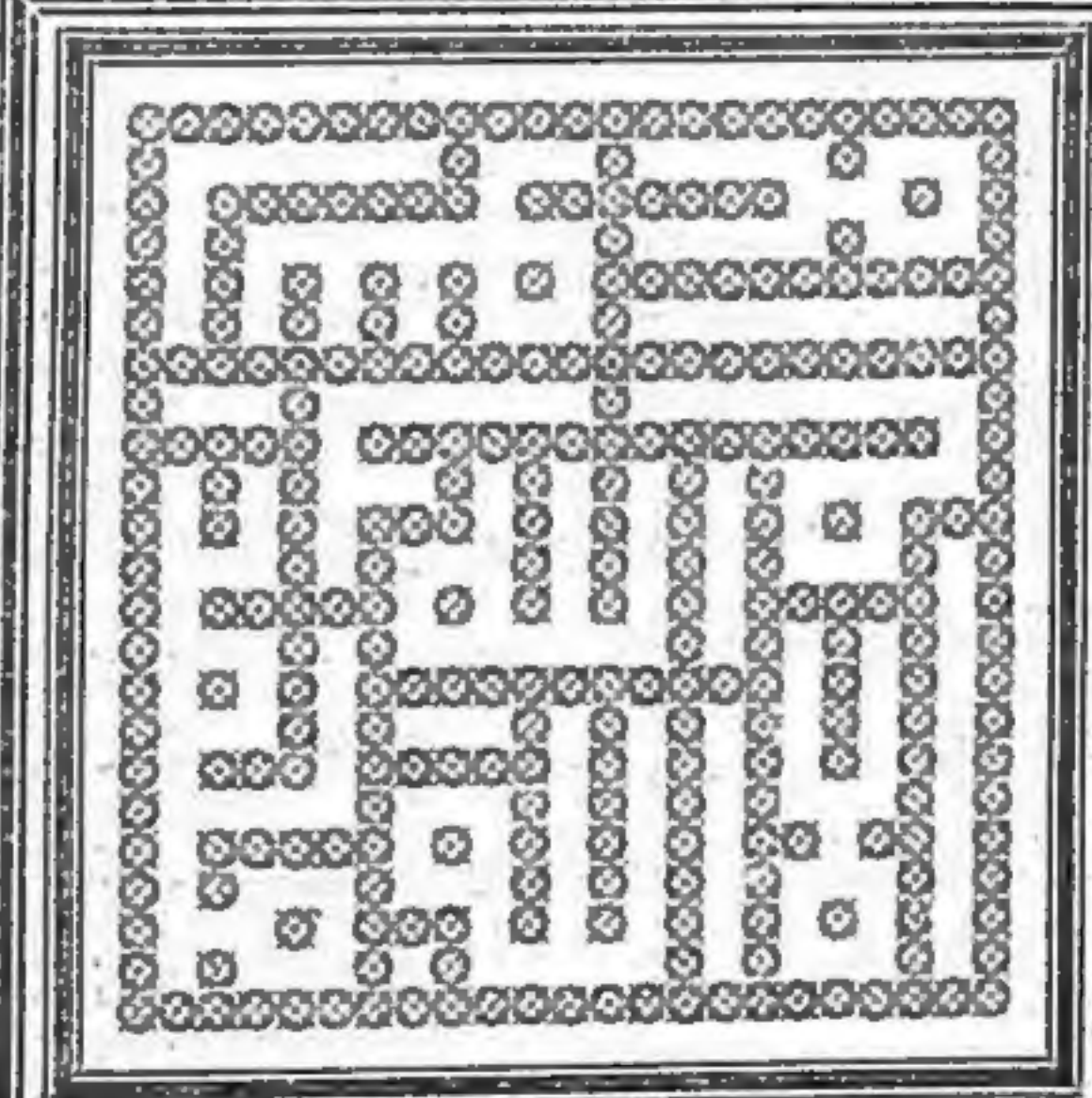
اعلم علمای دوران امثل امثل عصر وزمان مقتداى اهل تحقیق پیشوای ارباب
تدقیق اسوة المدرسين فخر المفسرين مولانا محمد جمال الدين هندی دهلوی
حضر تلمی علم تفسیر کلام ربانی وایضاح معنی قرآنی به اهتمام و تدریس کتب
نفیس الیه امرار اوقات وایام ایتمکده اولوب گفتار در بار لیلہ تشنیف سامعة
خاص وعام وافادات فیض غایا تلمیه احیای قلوب انام ایدرک اهل هندوستانی
مستفید بیورر لردی خصوصاً شیخ کامل واستاد فاضلری اولان شیخ اسحق
دهلویك جدا مجد لری شاه ولی الله حضرت تلمیك فارسیه ترجمه ایتمش اولدق لری فتح
الرحمن نام تفسیر اجل تفاسیر وتبین معانی قرآنیده بی نظیر اولمغه لک معتنلری
اولوب نشرینی التزام و بین الانام شهرت بولسنی خواهنش تام بیورمر لیلہ لنت

افغانی به اولان ترجمه لری دخی در دست استحصال اندوب هند مطبعة لرندہ جلی
خطه طبع ابتدا بره رگ افغانستان اهلای فضائل نشان لرینه بر کذار ایلش لرایدی واول
شاهد مقصود درندان هندوستان وعاشقان افغانستان برم عرفان لرینه همدم
اولمغه ایسه ده یاران ترکان وصال جاتقز لرینه واصل و دلتشنگان رومیان
زال لعل حیات بخشا لرینه نائل اوله مدق لرینه بودفعه مولانا ی مشار الیه اول
مخدره زیباتک روی دلاراسندن برده مواعی رفع وازاله اولنوب بالای خوش
اداسی نو جامه ترکیه الیه ترزین قلمسنی مشاطة نوعروس معانی صور تکر نکار خانه
مبانی لسان ترکی به اشنا فاضل یکا چا یکسوار میدان تحقیق بالابرو وازاوج
تدقیق عالم عامل عمده امثال وارث سیدان و جان مولانا محمد خیر الدین خان
هندي حیدر آبادی حضرت تلمیك التماس بیوردر لرندہ اراده فاضلانہ لرینه بالامتثال
اول نازنین حوری مثالك بالای رعنا سنه اکسای کسای ترکی ایلوب و بعض فوائد
وایضاحات الحاقیله ترزین و توشیح بیوردر لیر کرجه مولانا ی مشار الیه ابنای ترکیه
بونکله بر تحفه جهات قیمت احسان و اهدا بیورمشلردر فقط کنید لرینه دخی بر عمر
ثانی مثابه سند و واقع اولمشکه نام نای فاضلانہ لری تا انتهای روز کار جریده عالمده
ثابت و برقرار اولوب لسان انسانده خیر الیه یاد و تذکار اولمغه بادی ومدار اولمشدر
ومدت قلیلده نسخهلر ینک تکثیر یله اقطار عالمده اشتهار و انتشاری دستکاه
طبعه وضعه توقف ابتدا یکنندن خدیویت جلیلہ مصریه ده مشهور افاق اولان
بولاق مطبعة عامره سند طبع و تمیلنی مناسب کورمش اولمیر الیه اشبو خصوصه
فاضل کامل الشیخ محمد حسین بن الشیخ محمد اسمعيل الهندي الدهلوی حضرت تلمیني
خطه مصریه به سوق و روان بیورمشلردر واشبوکاب عالی عنوان ترجمه قرآن
اولدق دن بشقه تفسیره متعلق بر نیجه فوائدی دخی مشتمل اولمغه ترجمه الیه فوائدک
بینی فرق اولوب مطالعه سند سهولت اولمشچون مؤلف حضرت تلمی ترجمه به (ت)
وفائده به (ف) حرف لیه اشارت بیورمشلردر کذلک رسم معقد متعارف اولان
وقف وابتدا و تقسیم آیات ورؤس آیات رموز لرینی دخی ثبت و تحریر بیورروب
تلاوت قرآن ایدن لره بونکله بر فائده دیگر بخش ایتشلر اولمغه رموز مذکورہ لرک
ایضاحی فائده دن غیر خالی اولدیغندن بروجہ زیر ایضاح لرینه ابتدار اولندی
(م) وقف لازم علامتیدر که وصل اولور سه معنی فاسد اولور (ط) وقف مطلق
علامتیدر که لزوم وجواز و رخصت الیه مقید دکلدر (ج) وقف جائز علامتیدر که
وقف ایتمک و وصل ایتمک جائز ایسه ده وقف ایتمک اولادر (ص) مخصص
علامتیدر که نفس کسلدیکی وقت وقف ایتمکه رخصت اولوب بردخی اعاده ایتمک
لازم کلمز (ز) مجوز علامتیدر که وقف و وصل جائز ایسه ده وصل ایتمک اولادر

(لا) عدم وقف علامتیدرا کر وقف اولنه جق اولنه تکراراعاده ایتمک لازمدر
(ق) قد قبل دن عبارتدرکه یعنی بعض قرا وقف و بعض قرا وصل اولی دیمشدر
(قف) شول وقف علامتیدرکه تلاوت ایدن کیمسه وقف اولنه جق ظن ایدوب
وصل ایده جک اولورسه کانه قف لفظیه وقف ایتمسه تنسه اولنور (ک) کذلک
دیمکدر یعنی ماقبلنده کی آیتک حکمی کیدر * معلوم اوله که کوفیون ایله بصریون
بیننده بعض سوره لک ابائی عددیده اختلاف واقع اولمشدر اتفاقری اولان آیاتده
هریش آیت (ه) واون آیت (ع) حرفیه اشارت ایدرلر واختلافری اولان
آیتده کوفیون کذلک اول ایکی حرفری وضع ایدرلر اما بصریون بش آیت (خب)
واون آیت (عب) ایله اشارت ایدرلر و آیتک اولنه عند البصرین (تب) وعند
الکوفین (لب) ایله اشارت اولمشدر

بسم الله الرحمن الرحیم

بسم الله الرحمن الرحیم

الحمد لله

الحمد لله
على التوفيق
طاعة
لنبي محمد
صلى الله عليه وسلم

بسم الله الرحمن الرحیم

سورة الفاتحة مكية ومدنية
وهي سبع آيات

فاتحة سورة مكي درودخی مدنی در
واشبو سورة بدی آیتدر

بسم الله الرحمن الرحيم

اسرکبی بغشایی اولان اللهک آدیله او قورم

(الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ) لَا ت اوكك الله تعالى به عالمی بلیجی اولان ف انسان عالمی
وجن عالمی وملائكة عالمی وقلان عالمه شاملدر (الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ) ت اسرکبی محبت ایدجی
(مَالِكِ يَوْمِ الدِّينِ) ط ت جزا کونن مالکی (إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ) ط ت انجق
سکاطهرز وانجق سندن یاردم استرز (اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ) لا ت بزله کوستر
طوغری اولان بولی (صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ) لا ت انلک بولی که انعام ایتدک
اوزرلر شه (غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ) ت اوزرلر شه غضب اولتمشک و یولن
شاشر مشرک یولنک غیر بیسی ف منع علیه اولان کسسه لردن مرادی درت بلو کدر انبیاء
وصدیقین وشهداء وصالحین وغضب اولتمشک لردن مرادی یهود لردن و آذغون لردن مرادی
نصارا درلر ف بوسور بی الله تعالى قوللر نلک دلی اوزره یورمشدر که بویله دیه اولسونلر

سورة البقرة مدنية وهي مائتان وست
أوسع وغانون آية

سورة بقره مدنیه در و بوسوره ایکی
بوزسکان آتی وایدی آیتدر

بسم الله الرحمن الرحيم

اسرکبی بغشایی اولان اللهک آدیله او قورم

(الْم (ج) ذَلِكَ الْكِتَابُ لَا رَيْبَ فِيهِ) ج ت شو کتابده هیچ شبهه یوقدر (هُدًى لِلْمُتَّقِينَ) لا
ت طوغری بول کوستر یجیدر صاقبی کسسه له (الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْغَيْبِ) ت انلر که
اینانورلر کورمد کلر شه (وَيُقِيمُونَ الصَّلَاةَ) ت ومداومت ایدر لر نمازه (وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ
يُقْفُونَ) لا ت واولشیدن که انلر رزق ویردک خرج ایدر لر (وَالَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِمَا أُنْزِلَ
إِلَيْكَ وَمَا أُنْزِلَ مِنْ قَبْلِكَ وَبِالْآخِرَةِ هُمْ يُوقِنُونَ) ت واول کسسه که ایمان کتور لر اولشیشه
که نازل اولدی سنلک جانبکه واولشیشه که آشغه ایندرلش اولدی سندن اول و آخرته آنلر یقین
ایدر لر (أُولَئِكَ عَلَى هُدًى مِنْ رَبِّهِمْ) ت انلر در هدایت اوزرلر شه کندی رباری طرفندن
(وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ) ه ت وآنلر در نجات بولنلر (إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا) ت البته شونلر که
کافر اولدیلر (سَاءَ عَلَيْهِمْ أَذْرَتَهُمْ) ت برابر در آنلرک یاتنده کر که متخوینف ایت آنلری

(أَمْ لَمْ تَنْذِرْهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ) ح ت و یا خود قورقه ایمان کتور منزل (خَمَّ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ)
 ت الله سبحانه آنرک قلبری اوزرینه مهر اوردی تا که حتی فهم ایتمیلر (وَعَلَى سَمْعِهِمْ) ت
 و قول قلی اوزره دخی مهر اوردی تا که طوغری سوزایشتمیلر (وَعَلَى أَبْصَارِهِمْ غِشَاوَةٌ) ز ت
 و آنرک کوزلری اوزرنده برده واردر (وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ) ت و آنرا یچون یولک عذاب واردر
 (وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَقُولُ آمَنَّا بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ) ت و انساندن بعض کسنلر واردر که دیرلر
 ایمان کتوردلر الله سبحانه به و قیامت کوشه (وَمَا هُمْ بِمُؤْمِنِينَ) م ت حالوکه آنرا ایمانه
 کلام شلردر (يُخَادِعُونَ اللَّهَ وَالَّذِينَ آمَنُوا) ج ت الدادیورلر الله سبحانه بی و ایمان کتورنلری
 (وَمَا يَخْدَعُونَ إِلَّا أَنْفُسَهُمْ وَمَا يَشْعُرُونَ) ت و حقیقتده الداتملر مکر کند و نفسلری الدادرلر
 و خبردار اولزلر (فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ) لا ت آنرک بورکارنده خسته لق واردر (فَزَادَهُمُ اللَّهُ
 مَرَضًا) ج ت پس الله زیاده قلدی خسته لغی آنره (وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ) بما کالوا ینکذبون ت
 و آنرا یچون عذاب الیم و اراول سبب دنکه یلان دیدیلر ف آنرک کیفسزلکنک بریسی
 شودر که آنرک قلبی سومدیکی دینی علاجسزلق یوزندن قبول ایتمیلر و الله تعالی بر
 کیفسزلک دخی زیاده قلدی که آنره جهاده امر ایتمدی پس احبابلری ایله محاربه ایتمک وقوع
 بولدی (وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ لَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ) لا ت و چنانکه دینسه آنره بر یوزنده فنالق
 ایتمک (قَالُوا إِنَّمَا نَحْنُ مُصْلِحُونَ) ع ب ت دیرلر که بر اصلاحدن غیری برشی ایلمی دکلز
 (أَلَا إِنَّهُمْ هُمُ الْمُفْسِدُونَ وَلَكِنْ لَا يَشْعُرُونَ) ت آگاه اولکه آنلر در فساد اشلان ولکن
 بیلزلر (وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ آمِنُوا كَمَا آمَنَ النَّاسُ) ت و چنان آنره دینسه که ایمان کتورکز
 بیجه که انسانلر ایمان کتوردیلر (قَالُوا أَأَنُؤْمِنُ كَمَا آمَنَ السُّفَهَاءُ) ط ت دیرلر که آیا ایمان
 کتور میزنیجه که ایمان کتوردیلر عقلسزلر (أَلَا إِنَّهُمْ هُمُ السُّفَهَاءُ وَلَكِنْ لَا يَعْلَمُونَ) ت خبردار
 اول حقیقتله عقلسزلر آنلر دکلرکن بیلزلر (وَإِذَا لَقُوا الَّذِينَ آمَنُوا قَالُوا آمَنَّا) ج ت و وقتا که
 ملاقات ایتمه لرایمان کتورنلر دیرلر که بر دخی ایمان کتورمنلر (وَإِذَا خَلَوْا إِلَى شَيَاطِينِهِمْ) لا

ت و چنانکه یالکزا و غراسلر شیطانلرینه یعنی یوکلرینه (قَالُوا إِنَّا مَعَكُمْ إِنَّمَا نَحْنُ
 مُسْتَنْزَوُونَ) ت دیرلر که البته برلر سز کلرین و براسلای اظهار ایدرلر استنزا ایدیلر (اللَّهُ
 يَسْتَهْزِئُ بِهِمْ وَيَمُدُّهُمْ فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ) ت الله سبحانه استنزا ایدرلر آنره و مهلت ویر آنره
 کند و طغیانلرینه متعبر اولد قلی حالده (أُولَئِكَ الَّذِينَ اشْتَرَوُا الضَّلَالَةَ بِالْهُدَى) ص ت و آنلر
 اول کسنلر در که آرزغنی هدایت بدله صاوتن آلدیلر (فَخَارَ بَحْتُ تِجَارَتِهِمْ وَمَا كَانُوا
 مُهْتَدِينَ) ح ت پس فائده بولدی آنرک تجارتلری و ضلالتده قلوب هدایت بولمیلر
 (مِثْلَهُمْ كَثِيرٌ أَلَا تَسْتَوْدَعُونَ) ج ت آنرک مثلی شول کسنلر مثلی کییدر که یولی
 کورمک ایچون اودیاقدی (فَلَمَّا أَضَاءَتْ مَاحُولُهُ) ت پس چنان کیم اول اودروشن ایتمدی
 و ایستقلندردی چوره سنده کی نسنلری (ذَهَبَ اللَّهُ بِنُورِهِمْ) ت الله سبحانه آنرک نورینی
 کیدردی (وَتَرَكَهُمْ فِي ظُلُمَاتٍ لَا يَبْصُرُونَ) ت و آنلری قرانقولقلرده برشی کورمن اولد قلی
 حالده براقدی (صُمُّكُمْ عَمَى فَمَهُمْ لَا يَرْجِعُونَ) لا ت آنلر صاغر درلر لادرلر کوردرلر پس قانملر
 ف حاصل مثل اولدر که منافقنلر اعمالی بالکلیه حبط و باطل اولور تسکم اول جاعتک اودی
 سوندیکی کی ف حاصل مثل اولدر که منافقنلر ظلمات نقصانیه به باتملر چنانکه مواظ
 بلیغی استماع ایدرلر فی الجمله متنبه اولورلر لکن فائده ویرمن شول مسافرلر کیسکه قرانلق
 کیجه ده بولونده حیران قالورلر و برقلده برایکی قدم یوردرلر و بر دخی طورلر ف ۳ یعنی الله
 سبحانه پیغمبر من صلی الله تعالی علیه وسلم سبیلله دین اسلامی آیدین و روشن ایلدی و خلق
 ایه دین اسلامه هدایت بولدی و منافقنلر شو و قتده کور و کورمن اولدی چنانکه کور کورمه
 چراغ و مشعل نه ایشه برانولیدیکه خالص کور اولوب بریدکی استعانتیه هدایت بوله ایدی
 یا برکسنه دن نصیحت دکلیه ایدی و چنانکه صاغر و لال و کور اولسه نصل بول بولور منافقنلر
 عقل کوزلری یوقدر که برشی یسلر و نه بر بول کوسترچی به رجوع ایدرلر که آنرک اللری
 طوته و نه الله سبحانه نک کلامنی صدقله دکلرلر اشبومثللو کسنه دن امید طوتلر که حق رجوع
 ایده (أَوْ كَصَيْبٍ مِنَ السَّمَاءِ فِيهِ ظُلُمَاتٌ وَرَعْدٌ وَبَرْقٌ) ج ت یا خود مثللری کوکدن شدله
 دوکیلن یغمور منیلدر که آنده قات قات قرانقولقلر و کول کورلیسی و شمشک واردر
 (يَجْعَلُونَ أَصَابِعَهُمْ فِي آذَانِهِمْ مِنَ الصَّوَاعِقِ حُدُودًا) ط ت آنلر شدتلا و از لردن کندولره

اولم کور قور قوسيله بارمقلرني قوله لري نه مو قرا (وَاللّٰهُ مُخِيطٌ بِالْكَافِرِينَ) ت والله سبحانه
 احاطه ايديجيدر کافر لري (يَكَادُ الْبَرَقُ يَخْطِفُ أَبْصَارَهُمْ) ت قريب اولور که شمشک چالوب
 قاشدور آنلر کوزلر ينک نورني (كُلًّا أَضَاءَ لَهُم مَّشْوَاهٌ) ق ت هر بار که شمشک آنلر يولي
 ايشقنديره آنديوردر (وَإِذَا أَنْظَمَ عَلَيْهِمْ قَامُوا) ط ت وچانکه آنلر قرانقلق ويره طوردر
 (وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَذَهَبَ بِسَمْعِهِمْ وَأَبْصَارِهِمْ) ط ت الله سبحانه ديلر ايسه کيدور آنلر ايشقني
 وکوزلرني (إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ) ع ت تحقيق الله سبحانه هر برشي اوزرينه قادردر
 ف يعني دين اسلامده آزيچق محنت واردر و آخرده هب جله سي نعمتدر شول يغمور منليکه
 اول آنده يلدرم آوازي وصاعقه خوفي اوليور و آخرده ککشلک و آبادانلق آندن اولور
 ومنه فقلر ايسه قتلق ايره سنده اول قورقلو و خوفلي اوليور آنلر اوکله نه آفت و بلا
 کليور که يلدرم سده کاهيجه آيدنلق و کاهيجه قرانقلق اوليور آنکي منافقلرک قلبنده
 کاهيجه اقرار و کاهيجه انکار بولنور ف ٢ الله سبحانه سورته نک استاسندن بورا قدر اوج
 کر و هک احوالني بيان ايلدي اول مر من ايکيني کافر لکه آنلرک قلبلري مهر لشمدر يعني
 آنلرک نصيبنده ايمان يوقدر اوچني منافقلرک ظاهرده مسلماندر لور قلبلري بر طرفه مائل دکل
 بلکه مذنبدر لري (يَا أَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ) ت اي مردم لرسزي خلق ايدن
 ربکزه عبادت ايدک (وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَا يَكُنْ لَكُمْ تَقْوَنَ) ت و مزدن اوکدين کچن کس نه لري
 دخی خلق ايتدي شايديز اول عبادت سيبيله اهل تقوي اوله سر (الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ
 فِرَاشًا) ت اول رب که سزک ايجون يري يايملش و دوشمش يتاق قلدي (وَالسَّمَاءَ بَنَاءً) ت و کوکي
 سقف قلدي (وَأَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً) ت و کوکدن صونا زل قلدي (فَأَخْرَجَ بِهِ مِنَ الثَّمَرَاتِ
 رِزْقًا لَّكُمْ) ت صکره اول صوسيبيله ثمرات نر علرندن سزک ايجون رزق اخراج ايتدي
 (فَلَا تَجْعَلُوا لِلَّهِ أَندَادًا) ت پس الله سبحانه ايجون امثال اعتقاد قبلکيز (وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ) ت
 و سز بيلور سز (وَأَنْ كُنْتُمْ فِي رَيْبٍ) ت واکرا اولسکز شمشک و شبهه ده (مِمَّا نَزَّلْنَا عَلَى عَبْدِنَا)
 بزم نازل قلدي يغمز شيدن عبد يمز اوزرينه يعني قرا آندن (فَأَنزِلْ بِسُورَةٍ مِنْ مِثْلِهِ) ت پس
 کتور کز آنک منلي بر سوره (وَأَدْعُوهُمْ شُهَدَاءَ كُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ) ت و چاغرک الله دن غيري مدد

کارلر کري (إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ) ت اکرا اولسکز طوغري دييجيدر (فَإِنْ لَمْ تَفْعَلُوا وَلَنْ تَفْعَلُوا)
 ت پس اکر کتوره من سکر و البته ايدنه من سکر (فَاتَّقُوا النَّارَ الَّتِي وَقُودُهَا النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ)
 ت پس صاقلک اول اودد نکه آنک آتشي علوندر يچي انساندر و طاشلردر (أَعِدَّتْ لِلْكَافِرِينَ)
 ت مهيا اولشمدر کافر لري ايجون (وَبَشِّرِ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ) ت و تبشيرات
 و سويندر اول کس نه لري که ايمان کتورديلر و ايشلديلر ايو عمللري (أَنَّ لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ
 تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ) ت البته انلر ايجون واردر باغچه لکه آنلرک آلتنده ايرمقلر آقرو جاري اولور
 (كُلَّمَا رُزِقُوا مِنْهَا مِنْ ثَمَرَةٍ رِزْقًا) ت هر وقت که رزق اطعام اولنه لرجنتک يشندن (قَالُوا هَذَا
 الَّذِي رُزِقْنَا مِنْ قَبْلُ) ت دير لراشبول ميوه در که دنياده بوندن اولجه ده اطعام اولنمش ايدک
 (وَأَنبِئْهُمْ مِثْلَ بَيْنِهِمْ) ت و آنلر بر برينه بکيز ميوه لروير يلور ف يعني کوزل و پستيدنه
 خاطر اولان شيلردن برشي اهل جنتدن فوت اولمک خاطر لرينه کدر و غبار حاصل اوله ف ٢
 يعني جنتک يش لرنک طاق بشقه بشقه در کچه صورته بر ابر اولسه لرده چانکه جنت اهلي
 بر ميوه کورد کله دير لکه اشبوشول ميوه در که اولجه يديک وقتا که ير لراتني بيلور لکه
 بشقه در اولکي دکل (وَلَهُمْ فِيهَا أَرْوَاحٌ مُطَهَّرَةٌ وَهُمْ فِيهَا خَالِدُونَ) ت و آنلر ايجون آنده قاريلر
 واردر که طاهر و آغشدر لرو آنلر آنده دائمدر لري (إِنَّ اللَّهَ لَا يَسْتَحْيِي أَنْ يَضْرِبَ مَثَلًا مَّا بَعُوضَةٌ
 خَافُوقَهَا) ت البته الله و ناغزو حيا ابتز آنده کمثل کتوره بعوضه و سوري سنک حالي
 و آندن بيولک اولاني (فَأَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا فَيَعْلَمُونَ أَنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّهِمْ) ت فاما اول کس نه لکه
 ايمان کتورديلر بيلور لکه شومثل طوغريدري بلري جانبدن (وَأَمَّا الَّذِينَ كَفَرُوا فَيَقُولُونَ مَاذَا
 أَرَادَ اللَّهُ بِهَذَا مَثَلًا) ت و اما اول کس نه لکه کافر در لرينه شي ايستمدر الله اشبومثلدن
 ف کافر لوقتا که ذباک و سوري سنک و اورمچکک ذکرين قرا آنده ايشتديلر طعن ايدوب
 سويلديلر که الله سبحانه شواشيئه خسيسه بي ذکر دن نه مر ايددر اشبوايت نازل اولدي
 (يُضِلُّ بِهِ كَثِيرًا وَيَهْدِي بِهِ كَثِيرًا) ت الله آزديرر شومثل سيبيله چوق کس نه لري و هدايت
 ويرر اول مثل سيبيله چوق کس نه لره (وَمَا يُضِلُّ بِهِ إِلَّا الْفَاسِقِينَ) و آزعين قلر شومثل سيبيله

مکراً نلریکه فنا ایشاودر لر یعنی ایمان حدندن خارجدر لر و طوغری بولدن صپان کسنه در لر
(الَّذِينَ يَنْقُضُونَ عَهْدَ اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مِيثَاقِهِ) ص ت اول فاسقلر که پوزر لر الله سبحانه به
اولان عهد لر بنی محکم قلده ندر کمره (وَيَقْطَعُونَ مَا آمَرَ اللَّهُ بِهِ أَنْ يُوصَلَ) ت و قطع ایدر لر
و کسر لر اولشی که الله سبحانه امر ایتمش با علم سبله و وصل اولن سبله (وَيُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ) ط
ت و فساد ایدر لر بر یوزنده (أُولَئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ) آنلر در زیان و خسران اهلی ف قرآن
شر یفته بشقه یرده اور مجحک مثالی ذکر یوردی مشلدر بر بشقه محله ینک مثالی ذکر
یوردی لر آنک اوزرینه کافر لر عیب طو توب دیمش ایدر لر که الله شانی بویه دکلدر که بواشیایی
ذکر ایدر که اکر بوالله کلاهی ارسه ایدی انده بویه اشیانک ذکر ی اولما زایدی بونک اوزره
بوا یکی آیتلری نازل یوردی لر (كَيْفَ تَكْفُرُونَ بِاللَّهِ) ت نه چشت کافر اولور سکر الله
تعالی به (وَكُنْتُمْ أََمْوَانًا فَاحْيَاكُمْ ثُمَّ يُمَيِّتُكُمْ ثُمَّ يُحْيِيكُمْ ثُمَّ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ) ت و حالبوکه جانسز لر
واولیدر ایدر یکر یس دیری قلدی سزی صکره اولدر سزی صکره بر دخی دیر ادر سزی صکره الله
سبحانه جانینه رده اولور سکر (هُوَ الَّذِي خَلَقَ لَكُمْ مَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا) ق ت اول خدادر که
خلق و ایجاد ایلدی سزک ایچون یرده اولان شیلرک کلیسی (ثُمَّ اسْتَوَى إِلَى السَّمَاءِ فَسَوَّاهُنَّ
سَبْعَ سَمَوَاتٍ) ط ت صکره توجه ایتدی کولک جانینه پس درست ایتدی و دوز ایلدی ایشویدی
کوکری (وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ) ع ت وارل هب جله شیلری بیلجیدر (وَإِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلَائِكَةِ
إِنِّي جَاعِلٌ فِي الْأَرْضِ خَلِيفَةً) ع ت و ذکر ایت شو و قتیکه یوردی سنک ربک ملائکه لر
البته یرده بر خلیفه برادر و ایجاد ایدرم (قَالُوا اتَّجَبَلْ فِيهَا مَنْ يَفْسِدُ فِيهَا وَيَسْفِكُ الدِّمَاءَ) ج ت
دیدر ایار ادر میسین یرده بر کسنه بیکه فساد ایدر آنده و قانلر دو کسر (وَمَنْ نُسَبِّحُ بِحَمْدِكَ
وَنُقَدِّسُ لَكَ) ط ت حالبوکه بزر تر سبج ایدر سنک جدیدکه ملتبس اولدیغمز حالد و سنی
تقدیس و پاکلر کی اقرار ایدر ز (قَالَ إِنِّي أَعْلَمُ مَا لَا تَعْلَمُونَ) ت یوردی البته بن یلورم بر
شینیکه سز بیلز سکر (وَعَلَّمَ آدَمَ الْأَسْمَاءَ كُلَّهَا) ت و او کندی آدمه مخلوقاتک اسمار سنک
تمامی (ثُمَّ عَرَّضَهُمْ عَلَى الْمَلَائِكَةِ) ت صکره اولنیلری ملائکه لر عرض ایتدی و کوستردی

(فَقَالَ إِنِّي نَبِيٌّ بِأَسْمَاءِ هَؤُلَاءِ) ت پس یوردی بکا خبر و ربک ایشو اشیانک آدرینی (إِنْ كُنْتُمْ
صَادِقِينَ) ع ب ت اکر طوغری دییی و راست سو یلییی ایه کز (قَالُوا سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَا إِلَّا
مَا عَلَّمْتَنَا) ط ت دیدر سنی تنزیه ایدر ز که بزم هیچ بر شینه علمز یوقدر میکر اکا که آتی بزه
او کز عسین (إِنَّكَ أَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ) ت تحقیق سن بیلجی سن حکمت بالغه ایلد متصف سن
(قَالَ يَا آدَمُ أَنْبِئْهُمْ بِأَسْمَائِهِمْ) ج ت یوردی ای آدم خبر و یر فرشته لر موجوداتک آدرین
(فَلَمَّا أَنْبَأَهُمْ بِأَسْمَائِهِمْ) ل ت پس چنانکه خبر و یردی آنلر آدرین (قَالَ أَلَمْ أَقُلْ لَكُمْ
إِنِّي أَعْلَمُ غَيْبَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ) ل ت دیدی بن سزه دیم میکه البته بن یلورم کوکرده غائب
اولان شیلری و کیز لوری و یرده اولان کز لوری (وَأَعْلَمُ مَا تُبْدُونَ وَمَا كُنْتُمْ تَكْتُمُونَ) ت
و یلورم اولن شینیکه آشکار ایدر سکر و اول شینیکه کز لوط و تر سکر (وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا
لِآدَمَ فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ أَبَى وَاسْتَكْبَرَ) ت و چنانکه دیدک ملائکه لر سجده ایدک آدمه پس سجده
ایتدیر مکر شیطان قبول ایتدی و سرکشک کوستردی (وَكَانَ مِنَ الْكَافِرِينَ) ت و کافر لردن
اولدی (وَقُلْنَا يَا آدَمُ اسْكُنْ أَنْتَ وَزَوْجُكَ الْجَنَّةَ وَكُلَا مِنْهَا رَغَدًا حَيْثُ شِئْتُمَا) ت و یوردی
ای آدم ساکن اول سن و خاتونک جنتده و اندن دیلدی یک کز یرده هر نه و قنده استدی یک کز قدر
وسعت و رفاهیتله بیکز (وَلَا تَقْرَبَا هَذِهِ الشَّجَرَةَ) ت و یقین اولمیکز ایشو آعاجه (فَسَكُونَا مِنْ
الظَّالِمِينَ) ه ت که البته ظالم لردن اولور سکر (فَازْلَمَهُمَا الشَّيْطَانُ عَنْهَا) ت پس سورج دردی
آنلرک آیاقلرن و آیردی آنلری شیطان جنتدن (فَأَنْزَجَهُمَا مِمَّا كَانَا فِيهِ) ص ت پس چقاردی
آنلری بولند قلی نعمت لردن (وَقُلْنَا اهْبِطُوا بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ) ج ت دیدک آنلر یرده
اینک بعضکز بعضکزه دشمن اولور سکر (وَلَكُمْ فِي الْأَرْضِ مُسْتَقَرٌّ وَمَتَاعٌ إِلَى حِينٍ) خ ب ت
وسزک ایچون یرده قرار بولحق محل و بروقه دکن یعنی آجالکز کلنجیه قدر منفعتلک و ادر
(قُلْنَا يَا آدَمُ مِنْ رَبِّهِ كَلِمَاتٌ قَاتِبَ عَلَيْهِنَّ) ط ت پس آدم ربسندن بر قاج کله الی و انکله عمل
ایتدی پس الله محبتله آدم اوزره رجوع ایتدی و توبه سین قبول ایتدی (إِنَّهُ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ)

* (تنبیه)
بعض محاکک ترجمه سنده
ایضاح نام بولنه مدیغندن
مترجم حضرتلری ایضاح
و تفهیم ایتک ایچون بعض
عباره زیاده ایش اولغله
ایشو زیاده اولان عبارلر
ایکی داتره ارسنه وضع
قلمشدر

ت البتة اول الله اسر كلكه فاي ربيجدر ف يعني الله سبحانه آدم عليه السلام قلبه بر قاج
لفظ لآئدي وقتا كه شوا سلوب اوزره دعا بتدي مغفور اولدي اشبو الفاظ سورة اعرافده
مذ كوردرد اول كلمات بونلردرد بناظنا انفسنا وان لم تغفر لنا وترحمنا لنكونن من الخاسرين
(قُلْنَا اهْبِطُوا مِنْهَا جَمِيعًا) ج ت يوردق اينكر جنتدن هيكز (فَأَمَّا يَا تِينَكُم مِّنِّي هُدًى)
ت پس اكر سزه بندن رشد و هدايتي بولق ايچون كآب كله (فَن تَبِعْ هُدَايَ) ت پس
هر كس نه تابع اولسه بنم هدايته (فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ) ت اصلا قورقويو قدر شو
جاعت اوزره و محزون و كدر لني دخی اولمازلر (وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا) ت و اول
كس نه لره كه كافر اولديرو يلا نه نسبت ايتديلر بنم آيتلر مزي (أُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ) ج هم
فيها خالدون) ت آنلر اهل جهنم درلر آتده دوام اوزره ساكن اوليجلردرد (بِأَنِّي أَسْرَأْتِيلُ
أَذْكُرُ وَانْعَمْتِي الَّتِي أَنْعَمْتَ عَلَيَّكُمْ) ت أي يعقوبك اولادلي ذكرايدك اول نعمتليجي كه
ويردم واحسان ايتدم سرك اوزر يكره (وَأَوْفُوا بِعَهْدِي أُوفِ بِعَهْدِكُمْ) ت و وفا ايدك بنم
عهدمه تا كه بنده وفا ايدم سرك عهد كره (وَأَيُّيَ فَارْهُوْنَ) ت و آنجق بندن قورقك ف الله
سبحانه بنی اسرا ئيله احسان ايتديكي نعمتلي آلهه تذكرايتدي و اول قومده ظاهرا و لان
معجزه لري بيان بيوردی پس اندن صكره شبهات و هقواتلري رد ايتدي دلائل و برهان ايله
و بوقصه عمددر الله تعالينك و اذابتلي ابراهيم قولنه دل ف ۲ بنی اسرا ئيل يعقوب عليه
السلامك اولادينك لقبيدر موسى عليه السلام بنی اسرا ئيلدن اولوب تورات آنله نازل اولمش
و اشبو كروهه الله سبحانه فرعونك بندن نجات و يروب شام ملكنده آنلري ساكن قلدي
و وعده ويرديكه اكر سز لر توراتك حكمي اوزر ينه ثابت اولوب هر بر يغمريكه كونه رسم آكا
ياردم ايتيه كز شام ملكني سزه برقرار ايدرم صكره آنلر آزعن و بولسز اولديلر يعني فنايتلو
اولوب رشوت آلديلر و باطل اولان مسئلرلي تعليم ايتديلر و جابلو سلق ايچون حق كرلديلر
و كندولر ايچون رياست طلب ايدوب يغمبر لره اطاعت ايتموب و آخر زمان يغمبر بنك
تورانه ثابت اولان صفتني تبديل ايتديلر الله سبحانه آنله اولان احسانني تذكرا ايچون
و آنلرك يورلدي قبول ايتمسني بيان ايدوب بيورر (وَأَمْسُوا بِمَا نَزَّلْتُ مُصَدِّقًا لِّمَا مَعَكُمْ)
ت و ايمان كتورك سز كله اولاني تصديق ايتديجي اولديغي حاله نازل قلديغمه يعني قرانه
(وَلَا تَكُونُوا أَوَّلَ كَافِرِيهِ) ص ت و اكا اول كافر اوليكز (يعني قرآنه كفر ايدنلرك اولي
اوليكز (وَلَا تَشْرَوْا بِآيَاتِي عَنْ قَلِيلٍ) ز ت و آليكر بنم آياتلر ملك عوضنده آزا ولان بهايي

(يعني ايجهي و پاره يي (وَأَيُّيَ فَاتَّقُونَ) عب ت و آنجق بندن قورقك و حذر ايدك ف الله
سبحانه تورانه نبيلرك طوغر و و صادق اولمستي بيلد يره جك علامتي تعليم ايدوب بيورديكه
هر بر نيكيكه مبعوث اولوب توراني طوغري بيلسه حق بيغمبردرو الايلا نجيدير و بنم آياتني دينا
محبتيچون آزار به آلوب صامتلك و دينه بر ايقك (وَلَا تَلْبِسُوا الْحَقَّ بِالْبَاطِلِ) ت و فارشدر ميكر
حق و طوغروي باطله و طوغري اولمائه (وَتَكْتُمُوا الْحَقَّ) ت و كيز ليكرز حتى (وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ)
ت و حال بوكه سز بيلور سز (وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَارْكَعُوا مَعَ الرَّاكِعِينَ) ت
نمازي وقتنده ادا ايدك و ويرك زكاتك كزي و نماز كزي ادا ايدك نماز ين ادا ايدنلر ايله
(أَتَأْمُرُونَ النَّاسَ بِالْبِرِّ) ت ايا بويرق و ويرميسكر آدم لره ايوايش ايشملكه و احسان ايشملكه
(وَتَنْهَوْنَ أَنْفُسَكُمْ) ت و او نودرميسكر كند و نفسلر كزي (وَأَنْتُمْ تَتْلُونَ الْكِتَابَ) ط ت و حالبو
كه سز او قورسكر كآبي (يعني توراني (أَفَلَا تَعْقِلُونَ) ت ايا بيلز ميسكر (وَأَسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ
وَالصَّلَاةِ) ط ت ياردم ايستيكز و استعانت طلب ايديكز صبر ايله و نماز ايله (وَأِنَّهَا لَكَبِيرَةٌ إِلَّا عَلَى
الْخَاشِعِينَ) لا ت و حالبو كه نماز مشكل و جندرم مكر الحلقق كوسترلر اوزره جتن دكل (يعني
قورقلي و طاعت اهلي كس نه اوزره (الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ أَنَّهُمْ مُلَاقُوا رَبِّهِمْ) ت اويله كس نه لر
اوزر ينه كه آنلر الله سبحانه بي كورمكي توقع ايدرلر (وَأَنَّهُمْ إِلَيْهِ رَاجِعُونَ) ت بيلورلره كه آنلر
ر بلر ينه دونيجيلردرد ف يعني قوت و محكمك پيدا ايديكز صبر ايله و نماز ايله حاصل صبري و نماز
اوزره استقامتي عادت ايديكز تا كه دين امور لري هيسي آسان و قولاي اوله (بِأَنِّي أَسْرَأْتِيلُ
أَذْكُرُ وَانْعَمْتِي الَّتِي أَنْعَمْتَ عَلَيَّكُمْ) ت أي يعقوب اولادي ذكرايدك بنم نعمتليجي كه (أَنْعَمْتَ عَلَيَّكُمْ) ت
سرك اوزر كره انعام ايتدم (وَأَنِّي فَضَّلْتُكُمْ عَلَى الْعَالَمِينَ) ت و بن اعلي و افضل قلدم سزي
عالملا اوزره (يعني كندوزمانكرك عالمي اوزره (وَأَتَّقُوا يَوْمًا لَا تَجْزِي نَفْسٌ عَنْ نَفْسٍ شَيْئًا) ت
و قورقك و حذر ايدك اولكوندكه اوده مز هيچ بر كس نه هيچ بر كس نه دن هيچ بر شي (وَلَا يُقْبَلُ
مِنْهَا شَفَاعَةٌ وَلَا يُوْخَذُ مِنْهَا عَدْلٌ وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ) ت و قبول اولنر هيچ بر كس نه دن ياردم
و شفاعت و آلنر و قبول اولنر هيچ بر كس نه دن بدل و عوض و آنلر ياردم اولنمش اولمزلر ف

اسرائیلک اولادی دیدیلر که اگر بزره نه کاه ایشلسن بزم عذاب اولغز بزم بابا الزم وده ده لر من
بزی قور تار لر فقط یعنی بابا الزم که بیغمز ایدیلر بزم یاردم وشفاعت ایدر لر الله سبحانه آنلری
رد ایچون یوردیکه ولا یقبل منها شفاعة الایه (وَأَذِیْنَا کُمْ مِنْ آلِ فِرْعَوْنَ یَسْؤُمُونَکُمْ سُوءَ
الْعَذَابِ) ت اولوقته سزی خلاص ایدم فرعونک اتباعک التندن ایلر سزه عذابک شد تاونسی
ایرشدیلر (یَذِیجُونَ آبَاءَهُمْ وَیَسْجِیُونَ نِسَاءَهُمْ) ط ت بوغزلر ایدی اوغوللر کزی
ودیری قور لر ایدی قاریلر کزی (وَفِ ذَٰلِکُمْ بَلَاءٌ مِنْ رَبِّکُمْ عَظِیْمٌ) ت واشبوا ایشده سزه
ربکزدن یولک اولان صسنه مق یعنی بلای عظیم وارد ق آنلرک ارککلرین اولدروب
دیشیلرین ترک ایتده سبب اولد که فرعونک کهنه لری خبر ویرمشلر که بی اسرائیلدن بولد
وجوده کلوب سنک و سلطنتکن هلاک کنه باعث اوله جتدر (وَأَذِیْنَا بِکُمْ الْبَحْرَ فَأَنْجِیْنَاکُمْ) ت
ودخی ذکر ایدک که یاردق سزک ایچون دکر ی پس نجات ویردک سزه (وَأَغْرَقْنَا آلَ فِرْعَوْنَ
وَأَنْتُمْ تَنْظُرُونَ) ت وغرق ایتدک فرعونک تابعلرینی و سزل نظر ایدر دی کز (وَأَذِیْنَا
مُوسَىٰ أَنْ یُبْعِثَ لَیْلَةً) ت واولوقته وعده ویردک موسی به قرق کجه (ثُمَّ اخَذْنَا مِنَ الْعِجْلِ مِنْ بَعْدِهِ
وَأَنْتُمْ ظَالِمُونَ) عب ت صکره اخذا ایتدیکز بوزاغی بی (یعنی معبود اتخاذا ایتدیکز و طایدیکز
آکا) موسی معاده کیتد کدنصکره و سز ظالم سکر ف الله سبحانه موسی علیه السلامه وعده
ویردیکه قرق کجه طور سیناده معکف اوله نا که توراتی عطا یورلم اشبومد تده بی اسرائیل
سامری اغوا سیله بوزاغی به طایدیلر * الله تعالی حضرت موسی طور دن کلد کدنصکره
حکم ایتدیکه بی اسرائیلک بعضی بعضینی اولدیره واشبو قتل آنلرک توبه سیدر قصه سی
اعراف سوره سنده و طه ده مذ کوردر (ثُمَّ عَفَوْنَا عَنْکُمْ مِنْ بَعْدِ ذَٰلِکَ لَعَلَّکُمْ تَشْکُرُونَ)
ت صکره عفو ایتدک سزی بوند نصکره تا اوله که شکر ایده سکر (وَأَذِیْنَا مُوسَىٰ الْکِتَابَ
وَالْفُرْقَانَ لَعَلَّکُمْ تَهْتَدُونَ) ت و ذکر ایدک اولوقته ویردک موسی به کابی و جتی تا اوله که سزل
هدایتی ویرشدی بوله سکر ف فرقان اول برقاج حکمدر که آدن معامله لر فیصل اوله یلور
و جاز اولان و جاز اولمان معلوم اولور (وَأَذِیْنَا مُوسَىٰ لِقَوْمِهِ یَا قَوْمِ اَنْتُمْ ظَلَمْتُمْ اَنْفُسَکُمْ
بِاتِّخَاذِکُمُ الْعِجْلَ) ت و ذکر ایدک اولوقته دیدی موسی قومنه ای بنم قوم البته سزل ظلم
ایتدیکز نفسلر که بوزاغی بی اخذا تمکله (فَتَوَبَّوْا اِلَیَّ یَا رِکْمُکُمْ فَاقْتُلُوا اَنْفُسَکُمْ) ت پس

توبه و رجوع ایدک خالق کزه و اولدیرک نفس کزی (ذَٰلِکُمْ خَیْرٌ لَّکُمْ عِنْدَ رَبِّکُمْ) ت و شو
خیر لیدر سزک ایچون خالق کزک یاتسده (فَتَابَ عَلَیْکُمْ اِنَّهُ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِیْمُ) ت پس الله
توبه کزی قبول ایتدی تحقیق الله تعالی توبه بی توفیق و قبول ایدجیدر (وَأَذِیْنَا مُوسَىٰ لَنْ
نُؤْمِنَ لَکَ حَتَّىٰ نَرَىٰ اللّٰهَ جَهْرَةً) ت واولوقته دیدیکز ای موسی البته ایتدیکزنی اولوقته
دکین که کوره لم الله تعالی بی آشکاره (فَاَخَذْنَاکُمْ الصَّاعِقَةَ وَانْتُمْ تَنْظُرُونَ) ت پس
سزی کو کدن کلن شد تلوا و از طوندی و حال بوکه سز نظر ایدر ایدیکز (ثُمَّ بَعَثْنَاکُمْ مِنْ بَعْدِ
مُوسَیَّ لَعَلَّکُمْ تَشْکُرُونَ) خب ت صکره دیری قلدق سزلی اولد کدنصکره تا اوله که سزل
شکر ایده سکر ف موسی علیه السلام یتش کسنه بی بی اسرائیلدن کنذیله برابر طوره
کتوردی تا که موسی علیه السلام الیه الله سبحانه نک کلامنی ایشیده لر آنلر کلامی ایشد کدن
صکره الله تعالی بی کورمکی طلب ایتدیلر و روت طلبنده زیاده سو ادبی ارتکاب ایتدیلر
الله سبحانه آنلرک جمله سنی صاعقه الیه یاقدی و یاندردی وینه حضرت موسی آنک دعاسیله احیا
ایتدی اشبوا بیت اول قصه به اشارتدر (وَوَهَبْنَا لَکُمْ الْغَمَامَ وَارْتَلْنَا عَلَیْکُمُ الْمَنَّٰی وَالسَّالُوٰی) ط
ت و کولکه لک ایتدک سزک اوزر کزه بولتی و ایشدردک سزک اوزر کزه منی و سلوایی یعنی
قدرت حلوا سنی و یلوه قوشنی (کُلُّوْا مِنْ طَیِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاکُمْ) ت و آنلر دیدک بیکر سزه
ویردیکمز رزقک پاک و حلالندن (وَمَا ظَلَمُوْنَا وَلَٰکِنْ کَانُوا اَنْفُسَهُمْ یَظْلِمُونَ) ت و بزه ظلم
ایتدیلر بلکه کند و نفسلرینه ظلم و ضرر ایتدیلر ف بی اسرائیل عمالقه الیه جهاده و غزایه
امر اولدیلر آنلر جهاد باند مده اینه ایتدیلر پس الله سبحانه آنلری قرق بل صحرارده متحیر
قلدی وقتا که ییاده صوسر و آج قالدیلر و چادر لری چوریدی الله تعالی موسی علیه السلامک
دعاسی سیبله من و سلوایی کو کدن نازل قلدی و بر طاشدن اون ایکی پیکار آقتدی و دخی بولتی
اوزر لرینه کولکه لک ایتدی اشبو نعمتک قدرینی بیلیموب کفران نعمت ایتدیلر و اشبوا بیت
کریمه بوقصه به اشارتدر ف ۲ وقتا که فرعون غرق اولدی و بی اسرائیل دخی خلاص بولدیلر
صحراده قرق بل اکلندیلر چادر لری چور یوب مندرس اولدی الله تعالی باشلری اوزر لرینه
بولتی کولکه لک ایدوب کونشک ایشدندن محفوظ ایلدی وقتا که طعام بولندی من و سلوایی
نازل قلدی من کز برده دانه سی کبی بر طاتلوشیدر که کجه لین چه و شبنم کبی یاغردی و عسکرک
اطرافنده مجتمع و انبار اولور ایدی صباح وقتی هر کسنه قوی قدری طویلیموب کتورردی
وسلوی دید کز بر حیوانک آدیدر اخشام وقتنده عسکرک اطرافنده جوق جوق جمع اولور
ایدی کونشک باتدینقی وقتنده هر کسنه حاجتی قدری طویلیموب کباب ایدوب بر لر ایدی جوق مدت

بوطور اوزره یدیلر (وَإِذْ قُلْنَا ادْخُلُوا هَذِهِ الْقَرْيَةَ) ت واولوقتکه بیدک داخل اولکنز
اشبوکویه (فَكُلُوا مِنْهَا حَيْثُ شِئْتُمْ رَغَدًا) ت پس بیکز شوکویک هر بر برنده نیجه دیلر سکنز
بول و زیاده سیله (وَادْخُلُوا الْبَابَ سُجَّدًا) ت و داخل اولکنز قاپوسندن سجده ایدرک (وَقُولُوا
حِطَّةً) ت و دیکزدیل کمز سندن کاهمزی یار لغمقدر (تَغْفِرْ لَكُمْ خَطَايَاكُمْ) ت تاکه
سزک کاهلر کزی یار لغیم (وَسَيُزِيدُ الْمُحْسِنِينَ) ت واحسان ایدنره بز ثوابی زیاده ایدر ز ف
بنی اسرائیل اول بر جولده و بیانده کندولر نیک سوچلری سینندن طوقلش ایدیلر قصه سی مانده
سوره سنده بیان اولمیشدر پس بر یکدن اوصانده قلزنده انلری بر شهره یعنی اریحایه یتشدر دیلر
وانلره امر اولندی که قاپوسندن سجده ایدرک کیرکز و حطه دیکز یعنی کاهمزی یار لغه
و بغشله (فَبَدَّلَ الَّذِينَ ظَلَمُوا قَوْلًا غَيْرَ الَّذِي قِيلَ لَهُمْ) ت پس نفسلرینه ظلم ایدنر کندیلرینه
دینلن سوزی غیری سوزه تبدیل ایدیلر یعنی حطه لفظی برینه حطه لفظی دیدیلر
(فَأَنزَلْنَا عَلَى الَّذِينَ ظَلَمُوا رِجْزًا مِنَ السَّمَاءِ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ) ت پس اول ظلم ایدنر (یعنی
امر اولندقلری شی تغییر ایدنر) اوزرینه کوکدن عذاب ایندرک کوتواشلو اولوب
طاعتدن خروچلری سبدن ف یعنی مسخره لقی ایلحطه برینه حطه یعنی بغدادی دیدیلر
و سجده بدلنه متعذرلری اوزرینه سورچدیلر و سورچدیلر صکره که شهره واردیلر انلر اوزرینه
طاعون نازل اولدی یعنی سیولجه کبی و بار ساعتده یتش ییک کسمه به قریب هلاک اولدی
(وَإِذْ اسْتَسْقَى مُوسَى لِقَوْمِهِ) ت واولوقتکه موسی قوی ایچون صوطلب ایتدی (فَقُلْنَا
اضْرِبْ بِعَصَاكَ الْحَجَرَ) ت پس بیدک اور عصا ایل طاشی (فَأَنفَجَرْنَا مِنْهُ اثْنَتَا عَشْرَ نَاحِيَةً) ت
پس اول حجر دن اون ایکی پیکار و چشمه اقدی (قَدْ عَلِمَ كُلُّ أُنَاسٍ مَشْرِبَهُمْ) ت هر بر بولک
کندی صوایچه جک پیکارن یلدی (كُلُوا وَاشْرَبُوا مِنْ رِزْقِ اللَّهِ) (ق) وَلَا تَعْتَوُوا فِي الْأَرْضِ
مُسْتَعِدِينَ) ع ت وانلره بیدک بیکز و ایچکز الیهک رزقندن و فساد ایچکز بر یوزنده کو بولک
ایلدیککز حاله ف یعنی اول صحراده صوبولند یغندن حضرت موسی صوطلب ایتدکه
عصا ایل طاشی اور دیک اور دینی کبی طاشدن اون ایکی پیکار ظهوره کلدی بنی اسرائیل
دخی اون ایکی بولک ایدی و اشبو بولکر بعضی زیاده ایدی و بعضی آذر قبیله به موافق
بر پیکار معین قلنش ایدی و هر طائفه کندو پیکارندن صو استعمال ایدر ایدی هرگاه که عسکر
سفر ایدرلر ایدی اول طاشی کندولر به برابر اولرلر ایدی وقتا که بر منزل ایدرلر ایدی اول طاشی

یره وضع ایدرلر ایدی همان صو آقرایدی (وَإِذْ قُلْنَا يَا مُوسَى إِنِّي اصْصِرْ عَلَى طَعَامٍ وَاحِدٍ) ت
و اولوقتکه سولدی کزای موسی البته بز بر طعام اوزره صبر ایتمز (فَادْعُ لَنَا رَبَّكَ يُخْرِجْ لَنَا مِمَّا
تَنْبِتُ الْأَرْضُ مِنْ بَقْلِهَا وَقِثَّائِهَا وَفُومِهَا وَعَدَسِهَا وَبَصَلَهَا) ت پس ربکدن دعا و طلب ایل
بزیم ایچون بر سور دیک شیلردن چیقار سون سبز سندن و خیارندن و بغداد سندن و میچکندن
و صوغاتندن (قَالَ أَتَسْتَبْدِلُونَ الَّذِي هُوَ أَدْنَى بِالَّذِي هُوَ خَيْرٌ) ت حضرت موسی انلره دیدیکه
آیابدل ایدر میسکز شول اخس و ادنی شی افضل و خیرلی اولان شی بدلنده (اهْبِطْ وَاصْصِرْ
فَإِنَّ لَكُمْ مَأْسًا لَمْ) ت الله سبحانه انلره دیدی شهرلردن بر شهره نزول ایدک که طلب ایتدیککز
سزنده حاصل اولور (وَضَرِبَتْ عَلَيْهِمُ الذِّلَّةُ وَالْمَسْكَنَةُ) ق ت پس آنلرک اوزرینه دلیل لک
و فقیر لک و مسکین لک الزام اولندی (وَبَاوَأْبَغَضَ مِنْ اللَّهِ) ت الیهک غضبه مستحق اولدیلر
(ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ كَانُوا يَكْفُرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَيَقْتُلُونَ النَّبِيِّينَ بِغَيْرِ الْحَقِّ) ت اول (یعنی اوزرلرینه
ذلت کلی و غضب الهی به استحقاقلری) بوسیدندر که آنلر الیهک آیتلرینه کافر اولوب
اینانلرلر دی و پیغمبرلری حقسز و یولسز یره اولدیرلر دی (ذَلِكَ بِمَا عَصَوْا وَكَانُوا يَعْتَدُونَ) ت
اشبوذکر اولنان حالانک آنلره اصابتی عاصی اولدقلری و شرعک حدلرندن چقدقلری سبدندر
(إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ هَادُوا وَالنَّصَارَى وَالصَّابِئِينَ مِنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَعَمِلُوا صَالِحًا
فَلَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ) (ج ص) وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ) ت تحقیق ایمان کتورن
کسهلر و جهودا و لان کسهلر و نصرایلر و دینسزلر آنلردن بر کسه الله تعالی به و آخرت کوته
ایمان کتوره و صالح عمل ایستیه پس آنلر ایچون ربلیک یاننده کوزل ثوابلری واردر آنلر
اوزرینه قورقنی بوقدر و آنلر محزون اولمازلر ف معلوم اوله که جهود موسی علیه السلامک
امتیدر نصارالر عیسی علیه السلامک امتیدر و صابئین بر فرقه در که ابراهیم علیه السلامی
اعتقاد ایدرلر ف ۲ یعنی نجات هم بر فرقه به مخصوص دکل اینانق و ایمان کتورمک و ابو
ایشلری ایشلک شرط در هر کسکه که کندی زماننده بویه ایدر ثواب بولور و اهل نجاتدن اولور
خصوصیت فرقه شرط دکلدر بونی اول سبدن یوردی که بنی اسرائیل اول دعوی اوزره
مغرور ایدیلر که بزلی پیغمبرلک اولاد یوز و بزلی هر طورده الله سبحانه نک یاننده مقبوللر
(وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَكُمْ وَرَفَعْنَا فَوْقَكُمُ الطُّورَ) ت واولوقتکه سزدن عهد و میناقکزی

الدق وباشكرك اوستى اوزره طور طاغنى قالدردق (خُدُوا مَا آتَيْنَاكُمْ بِقُوَّةٍ وَاذْكُرُوا مَا فِيهِ
لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ) ت سورد فكه سزه ويرديكمز شي جدوقوله طوتك (يعني توراتك حكملريني)
وتذكر ايدك آنده اولاني تا اوله كه اللهك اماننده اوله سكر ف وقتا كه تورات نازل اولدى
جهودلر ديديلر كه بزلر بو قدر احكامى تحمل و قبول ايدنه مبرصكره طور طاغنى آنلك اوزر ينه
يقين طوتلوب همان اوزرلر ينه دوشوب هلاك ايدمچك اولدى پس قورقورلندن قبول ايتديلر
(ثُمَّ تَوَلَّيْتُمْ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ) ح ت بوندن صكره يعنى اخذ ميثاقند نصكره يوز جو رديكز (فَلَوْلَا فُضِّلَ
اللَّهُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ لَكُنْتُمْ مِنَ الْخَاسِرِينَ) ت پس اكر اللهك بغشلى و فضلى سرك اوزر كه
اولمسيدي و سزى اسر كسيدي زيان ايشاوردن و هلاك اولنلردن اولورد بكنز (وَلَقَدْ عَلِمْتُمُ الَّذِينَ
اعْتَدُوا مِنْكُمْ فِي السَّبْتِ) ت بيلديكز اول كسنه لريكه سبت كوتنده حشر عدن كچديلر
(يعني شنبه كوتنده بالق اولديلر و اولق اسرائيل ديننده حرام ايدى (فَقُلْنَا لَهُمْ كُونُوا قِرَدَةً
خَاسِيَةً) ح ٥ ت پس ديدك آنلره ميمون اولكز رزيل و ذليل اولديكز حالده (جَعَلْنَاهَا نَكَالًا
لِمَا بَيْنَ يَدَيْهَا وَمَا خَلْفَهَا) ت پس برانشو قصه ي عبرت قلدىق اول قوم ايچونكه شوقره نك
او كنده ايديلر (يعني اول زمانده حاضر ايديلر و اول قوم ايچونكه آنلردن صكره كلور (وَمَوْعِظَةً
لِّلْمُتَّقِينَ) خب ت و نصيحت قلدىق ايوايشليره (وَإِذْ قَالَ مُوسَى لِقَوْمِهِ إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكُمْ أَنْ
تَذْبَحُوا بَقَرَةً) ت و اولوقتكه ديدى موسى كند و قومه الله تعالى امر ايدى و سزه كه براو كوز
بوغازليكز (قَالُوا أَتَعْذَبُنَا هَؤُلَاءِ) ت ديديلر كه بزي مسخره ي ايدى و رسن (قَالَ أَعُودُ بِاللَّهِ أَن
أَكُونَ مِنَ الْجَاهِلِينَ) ت ديدى كه جاهلردن اولمقدن الله تعالى يه صغورم ف بنى اسرائيلدن
ر شخصى اولمش بولديلر و اولدين معلوم دكل ايدى الله سبحانه سورد بكنه بر بقره بوغازليه لر
را آندن بر عضوى مقتول اوزره اورملر تا كديريله و اولدين خبر ويره القصة او كوزى زياده
پاره يه آلديلر بعضى اجرا سنى مقتوله اورديلر مقتول دير يلوب عوجم اوغللرى بنى اولديلر
ديوشخبر و يردي پس اولدينلرى قصاصا اولديلر ديلر اند نصكره اولديلر نى ميراثندن محروم قلديلر
(قَالُوا ادْعُ لَنَا رَبَّكَ يُبَيِّنْ لَنَا مَا هِيَ) ت ديديلر كه سوال ايله بزم ايچون ربكدن تابه اول او كوز
نيجه در بيان ايدنه (قَالَ أَنَّهُ يَقُولُ أَنَهَا بَقَرَةٌ لَا فَارِضٌ وَلَا بُكْرٌ) ت ديدى الله تعالى سورد اول

او کوز بر او کوز در که نه اختیار و قوجه و نه کجدر (عَوَانُ بَيْنَ ذَلِكَ) ت بلکه اختیار ایله کین
اراسنده در (فَاعْلَوْا مَا تَوْمَرُونَ) ت پس ایشلیک ز سزه امر اولنانی (قَالُوا ادْعُ لَنَا رَبَّكَ يَنْبَغِي لَنَا
مَا لَوْنَهَا) ت دیدیلر سوال ایت ربکدن تا که بزه بیان ایده اول او کوزک رنکی ندر (قَالَ اِنَّهُ يَقُولُ
نَهَا بَقَرَةً صَفْرًا فَاَقْعُ لَوْنَهَا تَسْرُ النَّاطِرِينَ) ت دیدی الله دیور که اول او کوزک رنکی صا ریدر
آنک لونی ورنکی باقلره سرور ویرر (قَالُوا ادْعُ لَنَا رَبَّكَ يَنْبَغِي لَنَا مَا هِيَ اِنَّ الْبَقَرَةَ شَابَهَ عَلَيْنَا) ت
ت دیدیلر سوال ایت ربکدن تا که بزه بیان ایلله اول او کوز نصل او کوز در یعنی نه ایش ایشلر
زیرا او کوز لر بر برینه بکزمکله بو او کوز بر لره متشابه اولدی (وَاِنَّا اِنْ شَاءَ اللَّهُ لَمُهْتَدُونَ) ت
برلر اکر دیرسه الله اول بقره نک وصفنه ایرشورز (قَالَ اِنَّهُ يَقُولُ اِنَّهَا بَقَرَةٌ لَا ذَلُولَ تُثِيرُ الْاَرْضَ
وَلَا تَسْقِي الْحَرْثَ) ت دیدی الله یورر که اول بر او کوز در محنت چکمش دکل ویرسور ردکل
واکنه صوویر ردکل (مُسَلَّمَةٌ لَا شِيبَةَ فِيهَا) ت عیبدن سالمدر هیچ آنده بک وخال یوقدر (قَالُوا
الْآنَ جِئْتَ بِالْحَقِّ) ت دیدیلر شمعی طوغری سوزی کتوردک (فَذَبُّوْهَا وَمَا كَادُوْا يَفْعَلُوْنَ)
ت پس اول او کوزی بوغزلدیلر و حالبوکه آنلر بر حاله کلدیلر که انی بوغزلمغه قریب اولمیلر
(وَاِذْ قُلْتُمْ نَفْسًا فَاَدْرَا اَنَّمْ فِيهَا) ت واولوقسکه اولدیردیکز بر شخصی پس نزاع ایتدیکز شونک
حققه (وَاللّٰهُ مَخْرَجٌ مَا كُنْتُمْ تَكْتُمُوْنَ) ت و حالبوکه الله تعالی سزک کیزلدیکیزی اخراج
واظهار ایدمچیدر (فَقُلْنَا اٰخِرُ بُوْهُ يَعْصِيْهَا) ت پس دیدک آنلره اول اولویه او کوزک بعضی
ایله اورک (كَذٰلِكَ يَحْيِي اللّٰهُ الْمَوْتٰى وَيُرِيْكُمْ اٰيٰتِهٖ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُوْنَ) ت اشبو اسلوب اوزره دیرلدیر
الله تعالی اولیلری و کوستر سز لره علامت لرینی تا اوله که ییله سکر (ثُمَّ قَسَتْ قُلُوْبُكُمْ مِنْۢ بَعْدِ
ذٰلِكَ فَهِيَ كَالْجَارَةِ اَوْ اَشَدُّ قَسُوَةً) ت صکره قتی اولدی سزک کوکلرکز آندن صکره پس طاش
کبیدر بلکه زیاده قسیدر (وَ اِنَّ مِنَ الْجَارَةِ لَمَا يَتَفَجَّرُ مِنْهُ الْاَنْهَارُ) ت طاشلردن بر طاش
واردر که آذن ایرمقلر اقلر (وَ اِنَّ مِنْهَا لَمَا يَسْقٰى فَيُخْرِجُ مِنْهُ الْمَاءُ) ت طاشلردن شویله
طاش وار که بار یلور آذن صوحیقار (وَ اِنَّ مِنْهَا لَمَا يَهْبِطُ مِنْ خَشْيَةِ اللّٰهِ) ت و طاشلردن او یله

طاش دخی وارد که اشغه اینرا الهک قور قوسندن (وَمَا اللَّهُ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ) ت والله تعالی
 خبر سزد کلدرا ایشلدیکر علدن (أَقْتَطِعُونَ أَنْ يُؤْمِنُوا لَكُمْ وَقَدْ كَانَ فَرِيقٌ مِنْهُمْ يَسْمَعُونَ
 كَلَامَ اللَّهِ) ت (ای مؤمنان) امید طور میسکز که (جهودلر) منقاد اوله رسزه انلردن بر بولک
 الهک کلامنی ایشلدیلر (یعنی توراتی) (ثُمَّ يَخْرِقُونَهُ مِنْ بَعْدِ مَا عَقَلُوهُ وَهُمْ يَعْلَمُونَ) ت صکره
 آتی تبدیل ایتدیلر فهم ایتد کدن صکره و آنلر یلیورلر (وَإِذَا لَقُوا الَّذِينَ آمَنُوا قَالُوا آمَنَّا) ت
 و چنانکه ملاقات ایتسه لر اول کسسه لر که ایمان کتوردیلر دیرلر ایدی ایمان کتوردلر
 (وَإِذَا اخْلَافَهُمْ إِلَى بَعْضٍ) ت و چنانکه بالکز قاوشسه لر ایدی بعضاری بعضسه (یعنی
 یوکلرینه) (قَالُوا أَتُحَدِّثُونَهُمْ بِمَا فَتَحَ اللَّهُ عَلَيْكُمْ لِيُحَاجُّوكُمْ بِهِ عِنْدَ رَبِّكُمْ) ت دیرلر ایدی (اول
 یوکلر) ایا خبر ویرر میسکز آنلره اول شی که آجدی الله سزک اوزر که (یعنی محمد صلی الله
 علیه وسلم نعتلرینی) تا که مناظره ایده لر سز که اول دلیل ایلر بکزرک عندنه (أَفَلَا تَعْقِلُونَ)
 ت ایا بیلر میسکز * ف منافق لردن برقاج کسسه لر تلطیف خاطر ایچون ریا اوله رق آخر زمان
 پیغمبرینک اوصافی که آنلرک گابنده مذکور ایدی مسلمانلره بیان ایتدیلر و آنلرک مخالف
 اولنلری آنلره الزام طریق اوزره ایتدیلر که کندو کا بکرده اولان دلیلی و حتی آنلرک الله
 نیچون ویرر یورسکز که آخوده سزک اوزر که غالب اوله لر (أَوَلَا يَعْلَمُونَ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا يُسِرُّونَ
 وَمَا يُعْلِنُونَ) ت (اشبوجهودلر) بیلرلری که البته الله یاور اول شیریکه کیزلرلر و اول شیریکه
 آشکاره ایدرلر (وَمِنْهُمْ أُمِّيُونَ لَا يَعْلَمُونَ الْكِتَابَ الْأَرَامِيَّ وَإِنْ هُمْ إِلَّا يَنْظُنُونَ) ت و بعضی
 جاهلدرلر بیلرلر کابی لکن یلیورلر باطل اولان آرزولرینی و دکلر آنلر مکرظن و تخمین
 ایدیلرلر (قَوْلٌ لِلَّذِينَ يَكْتُمُونَ الْكِتَابَ بِأَيْدِيهِمْ) ت پس وای اولسون اول کسسه لر اوزرینه
 که یازلر کابی کندو اللریله (ثُمَّ يَقُولُونَ هَذَا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ لِيُشْرُوهُ بِه عَمَّا قَلِيلًا) ت صکره دیرلر
 اشبو الهک یاتندندرتا که آله لر وطونه لر آنک بدلندمه آریچنی اولان پاره بی (قَوْلٌ لَهُمْ مِمَّا كُتِبَتْ
 أَيْدِيهِمْ) و ویلر لهم مِمَّا كُتِبَتْ ت پس وای آنلر ایچوندر آنلرک اللری کابی یازدینی سبیدن
 و وای آنلر ایچوندر یوله ایشلک لردن * ف بونلر اول کسسه لر در که عواملری و جاهلری
 ایتدیکر و خوش کوردیکر کبی برقاج سوزلری قوشوب یازوب آنلره ویررلر ایدی و بونی

الله سبحانه به ورسوله نسبت ایدرلر ایدی (وَقَالُوا لَنْ نَمَسَّ النَّارَ إِلَّا يَأْمُرُ مَعْدُونَهُ) ت و دیدیلر که
 البته ایرشمز به (و یاقزیری) اود مکر برقاج صایلش کون (قُلْ أَتُحَدِّثُونَ عِنْدَ اللَّهِ عَهْدًا فَلَنْ
 يُخْلَفَ اللَّهُ عَهْدَهُمْ أَمْ يَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ) ت دیکل آیا آلدیکر می الله یاتسندن عهد
 و میثاقی که الله تعالی أصلا خلاف ایتز کندو ایتدیکر عهده یا خود دیر میسز الله اوزرینه اول
 شی که بیلر سکز * ف جهودلرک باطل اولان عقایدلری جله سسندن بری بوایدیکه دیرلر که
 بهودکر و هی جهنده قالمز لکر برقاج کون (یعنی بدی کون یا فرق کون) بوایه خطا و باطلدر
 نیچونکه جنه کیرمک الله سبحانه به و زمانک رسولنه و قیامت کورنه ایمان کتورمکه
 موقوفدر جهود جنسه مخصوص دکلر اشبو آیتده بومعنا به اشارت وارد (بَلَى مَنْ كَسَبَ
 سَيِّئَةً وَ أَصْحَابَتْ بِهِ خَطِيئَتَهُ فَأُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ) ت اوت و بلی هر کسسه که
 ایشلدی کوفی اولان ایشلری و قوشاندی آتی آنک کوفی اولان ایشی پس آنلر اهل جهنمدر
 آنلر جهنده دائم اولیجیلر * ف یعنی گاه ایشلر اوصاف و پشیمان اولمز و اوتانمز کسه لر
 (وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أُولَئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ) ت و اول کسسه لر که
 ایمان کتوردیلر و ایشلدیلر ایشلری آنلر اهل جنتدر آنلر جنتده ایدی اولیجیلر (وَإِذَا أَخَذْنَا
 مِيثَاقَ بَنِي إِسْرَءِيلَ لَا تَعْبُدُونَ إِلَّا اللَّهَ ۖ وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا وَذِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسَاكِينِ
 وَقُولُوا لِلنَّاسِ حُسْنًا وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ) ت و اولوقتکه طوندق بز اسر ایل
 اولادینک عهدینی که طامعیکر مکر الله تعالی به طابک و اتا و آنلر که احسان ایدلر و قرابت
 صاحبیرینه و باباسی اولین چو جقره و مسکین لره و دیکر انسانلره اوسوزلری و وقتنده طونک
 نمازی و ادا ایدیکر زکاتی (ثُمَّ تَوَلَّيْتُمُ الْأَقْلِيَّاءَ مِنْكُمْ وَأَنْتُمْ مُعْرِضُونَ) ت صکره دوندیکر
 و یوز چویر دیکر مکر آن کسسه لر سزدن اعراض ایتدی و سز یوز چویر یجیلر سکز (وَإِذَا أَخَذْنَا
 مِيثَاقَكُمْ لَا تَسْفِكُونَ دِمَاءَكُمْ وَلَا تُخْرِجُونَ أَنْفُسَكُمْ مِنْ دِيَارِكُمْ ثُمَّ أَقْرَرْتُمْ وَأَنْتُمْ تُشْهِدُونَ) ت
 و اولوقتکه بز سزک عهده و میثاقکری الدفکه دو یکیز بری بریکرک قانی و حیقار میسکز کندو
 قومکری کندو اولر کزدن صکره قبول ایتدیکر و سز لر بومیثاقه شهادت ایدر سکز (ثُمَّ أَنْتُمْ هَؤُلَاءِ
 تَقُولُونَ أَنْفُسَكُمْ وَتُخْرِجُونَ قَرِيبًا مِنْكُمْ مِنْ دِيَارِهِمْ تَتَطَاهَرُونَ عَلَيْهِم بِالْآثِمِ وَالْعُدْوَانِ) ت
 صکره سز لر اول کسسه لر سکز که اولدیر سکز کندو کر و هکزی و حیقار سکز کندو قومکزدن

برکوهی کند و اولرندن بری بریکزه مددکار اولور سکر آتله نظم ایتمک اوزرینه کلاه ایتمکله
وحددن بچمکله (وَأَن يَأْتُواكُم سَارِي تَقَادُوهُمْ وَهُوَ مُحَرَّمٌ عَلَيْكُمْ إِخْرَاجُهُمْ) ت واکر کله
سزله اسیر لر فدا ایدر سکر آتله بدلی و حالبوکه حرامدر سکر اوزر کره چیقارمق آنلری
(أَقْتُولُونَنَّهُمْ يَعْصِي الْكُتَابُ وَتُكْفَرُونَ بَعْضُ) ت ای ایمان کتور ر میسکر کابلرک بر پاره سینه
و کافر اولور میسکر بر آخر پاره سینه (فَأَجْرَاءُ مَنْ يَفْعَلُ ذَلِكَ مِنْكُمْ الْآخِرَى فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا
وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ يَرْدُّونَ إِلَى أَشَدِّ الْعَذَابِ) ت پس جزای اول کسینه نککه بونجیلین ایشار سزدن
اغیج رز یلک و ذلیلک دنیادر لکنده و قیامت کوتنده ردا اولور لشدن اولان عذاب (وَمَا اللَّهُ
بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ) ت والله دکلدر خبر سز سکر ایتدی بککر ایشلردن (أُولَئِكَ الَّذِينَ اشْتَرَوُا
الْحَيَاةَ الدُّنْيَا بِالْآخِرَةِ فَلَا يَخَفُفُ عَنْهُمْ الْعَذَابُ وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ) ت بونلر اول کسینه لدر که آدیلر
دنیادر لکنی آخرت بدلنده پس تخفیف قیلنر آنلردن عذاب وانلر یاردم اولنزلر (وَلَقَدْ آتَيْنَا
مُوسَى الْكِتَابَ وَوَقَّيْنَاهُ مِنْ بَعْدِهِ بِالرُّسُلِ) ت والبته ویردک موسی علیه السلامه کابی وارقه دن
کتوردک اندن صکره رسوللری (وَأَتَيْنَاهُ عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ الْبَيِّنَاتِ وَأَيَّدْنَاهُ بِرُوحِ الْقُدُسِ) ت
و ویردک حضرت مریمک اوغلی عیسی علیه السلامه ایدین وظاهر نشانلری وقوت ویردک اکا
روح قدس ایله (یعنی جبرائیل ایله) * ف روح القدس جبرائیل علیه السلامه دیر لر عیسی
علیه السلام ایله برابر سیر ایدر ایدی (أَفَكُلَّمَا جَاءَكُمْ رَسُولٌ بِمَا لَا تَهْوَى أَنْفُسُكُمْ اسْتَكْبَرْتُمْ) ت
ایا هر وقتکه کتوردی سزله بر پیغمبر اول شیئی که سومن انی سزک نفسلر کسز لر سر کشلک
ایتدی کز (فَنَسِيحًا كَذِبًا وَمَقَرًّا يَنْفَعُونَ) ت پس برکوهی یلانه نسبت ایتدی کز و برکوهی
اولدیر دیکز (وَقَالُوا أَأَلْوَبْنَا عُلْفُ) ت ویدلر بزم قلبلر یز پرده در (بَلْ لَعَنَهُمُ اللَّهُ بِكُفْرِهِمْ
فَقَلِيلًا مَّا يُؤْمِنُونَ) ت بلکه طرد و اوراق ایدی الله آنلری رجندن کفرلری سیبله پس آز
کسه لر ایمان کتور * ف یهودلر کندی نعر یفلرنده دیمش ایدیلر که قلوبنا غلف یعنی بزم
کو کلمز پرده در یعنی دینزده اولقدر طوغر یوز که بزم دینزده سزدن غیر کسه نک سوزی
یزه تاثیر ایدر مکر سزک سوز یکر قلیزه اثر ایتز الله تعالی بیوردیکه اگر حق سوز اثر ایتز سه
بولعنتک علامتیدر (وَلَمَّا جَاءَهُمْ كِتَابٌ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ مُصَدِّقٌ لِمَا مَعَهُمْ) ت واولو وقتکه کلدی

اتله کاب (یعنی قران اللهک یا تندن اول کندی یا نلرنده اولان کابه موافقدر) (وَكَاؤُنْ مِنْ قَبْلُ
يَسْتَفْتِحُونَ عَلَى الَّذِينَ كَفَرُوا فَلَمَّا جَاءَهُمْ مَا عَرَفُوا كَفَرُوا بِهِ) ت و بوندن اول فتحی استیور
ایدیلر مشرک لراوزرینه پس بچانکه کلدی آنله ییلد کلدی طانیلدرانی (فَلَعَنَهُ اللَّهُ عَلَى
الْكَافِرِينَ) ت پس اللهک لعنتی کافر لراوزرینه در * ف بچانکه یهودلر کندولری اوزرینه
مشرک لک غلبه سین کوردیلر دعا ایتدیلر که آخر زمان پیغمبری تیزلکله ظهور ایدیدی وقتا که
ییدا اولدی منکر اولدیلر بونده تعریض وار اول قصه به که خیرک یهودلری غطفان قبیله سیله
جنگ واورش ایتش ایدیلر و قاجر ایدیلر و دعا ایتدیلر که محمد بنی نک حقیچون که آخر زمانده
کله جکی موعود در بر لره نصرت و یاردم ایت (بِسْمِ اللَّهِ اشْتَرَوْا بِهِ أَنْفُسَهُمْ أَنْ يَكْفُرُوا بِمَا أَنزَلَ اللَّهُ
بَغْيًا أَنْ يَنْزِلَ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ عَلَى مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ) ت کونی و حر کیندر اول شی که صا تیدیلر انک
بدلنده نفسلرینی که کافر اوله لر اولشیته که ایدردی الله تعالی (یعنی قرانه) الله تعالی قوللردن
دیدلکی کسه اوزرینه ایدردیکی شیته حسدلردن (فَبَاؤُوا بْغَضِبِ عَلَى غَضِبِ) ت پس
کیر و دوندیلر غضب اوزره غضبه (وَالْكَافِرِينَ عَذَابٌ مُهِينٌ) ت و کافر لرا یچوندلر ذلیل
ورزیل ایدیلر اولان عذاب (وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ آمِنُوا بِمَا أَنزَلَ اللَّهُ قَالُوا تَأْمِنُوا وَمِنْ عَمَّا نُنَزِّلُ عَلَيْنَا
وَيَكْفُرُونَ بِمَا وَرَاءَهُ) ت و بچانکه دینسه آنله ایمان کتور کز اول شیته که ایدردی الله
دیدلر که ایمان کتور یز بزم اوزر مرزه نازل اولنه وانلر کافر اولور لر انک غیر سینه (وَهُوَ الْحَقُّ
مُصَدِّقًا لِمَا مَعَهُمْ) ت و حالبوکه اول طوغر یدر انلر ایله اولان کابی تصدیق ایتش ایکن
(قُلْ فَلِمَ تَقْتُلُونَ أَنْبِيَاءَ اللَّهِ مِنْ قَبْلُ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ) ت دی آنله پس نیچون اولدیر دیکز اللهک
پیغمبر لری بوندن اول اگر مؤمن ایسه کز (وَلَقَدْ جَاءَكُمْ مُوسَى بِالْبَيِّنَاتِ ثُمَّ اتَّخَذْتُمُ الْعِجْلَ مِنْ
بَعْدِهِ وَأَنْتُمْ ظَالِمُونَ) ت سزه موسی طوغری علامت لرایله کلش ایکن صکره بوزاغی به طایدیکز
ایمیدی سز لر ظلم ایدیلر سکر (وَإِذَا أَخَذْنَا مِيثَاقَكُمْ وَرَفَعْنَا فَوْقَكُمُ الطُّورَ) ت واولو وقتکه
الدق سزک عهد یکزی و قالدر دق باشکز اوزره طور طاغی (خُذُوا مَا آتَيْنَاكُمْ بِقُوَّةٍ وَاسْمِعُوا) ت
و دیدک آک سزه ویردیکز شیئی یعنی توراتی جدو طوغر یلقله و امرینی ایشیدیکز (قَالُوا سَمِعْنَا

وَعَصِيًّا وَأَشْرَبُوا فِي قُلُوبِهِمُ الْجِبْلَ بِكُفْرِهِمْ^ط ت دیدیلر (یعنی حال دلیله دیدیلر) ایشتنک
وعاصی اولدق وانلرک یورکلر نه یوزاغی ایچورلش (یعنی یوزاغنک محبتی قلبلرینه قارشمش)
آنلر کافر اولدقلری سببدن (قُلْ يَسْمَايَا مَرُّكُمْ بِهِ إِيْمَانُكُمْ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ) ت سوله نه
کوتی ونه چرکین اولدی اول شیکه سزه یوردی آنکله سزک ایمانکزا کراولسه کرایمان
اهلندن (قُلْ إِنْ كَانَتْ لَكُمْ الدَّارُ الْآخِرَةُ عِنْدَ اللَّهِ خَالِصَةً مِنْ دُونِ النَّاسِ فَتَمْنُوا الْوُتَّ إِنْ كُنْتُمْ
صَادِقِينَ) ت سوله اکر اولسه سزک ایچون آخرت اوی اللهک عندنده سزه مخصوص اوله رق
سائر آدمردن ماعدا پس ایسته یکن و غنی ایدک اولوی اکر اولسه کزطوغری دیجیلر * ف
جهودلرک محرفانلری جله سنددرش و کدیرلر که جسته برکسنه داخل اولمز جهود دن غیری
وبوایسه محض خطادرزیرا که جنت اهلنک نشانه سی مولالرینه ملاقی اولغه شوق و محبتدر
وجهودلر ایسه اولمکدن قورقلر و اشیوآیت اول معنایه اشارتدر (وَلَنْ تَعْمَوْهُ أَبَدًا
قَدَمْتُ أَيْدِيهِمْ^ط ت والبته ایستزلر اولمکی هیچ بر وقته اللریله تقدیم ایدک لری کلاه سیبیله
(وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالظَّالِمِينَ) ت والله بیلجیدر ظالم لری (وَلَتَجِدَنَّهُمْ أَحْرَصَ النَّاسِ عَلَى حَيَاتِهِ) ت
والبته بولورسین آنلری آدمارک زیاده حر بوی و محبتاوسی دینا دیرلکنه (وَمِنَ الَّذِينَ أَشْرَكُوا
يُودُوا أَحَدَهُمْ يُوْعَمَرُ أَلْفَ سَنَةٍ) ت و (یونلر زیاده حر بصددر دینایه) مشرکلردن بعضی سیک
سنه یشامقلغی سور (وَمَا هُوَ بِمُزَجَّجٍ مِنْ الْعَذَابِ إِنْ يَعْمُرُ^ط ت و حالبوکه دکلدرا آنی ابراق قیلله
عذابدن آنک معمر اولسی و عمر سور مسی (وَاللَّهُ بِصِرِّهِمْ بَاعِمًا) ت والله کور یجیدر
آنلرک ایشلمسین (قُلْ مَنْ كَانَ عَدُوًّا لِلْجِبْرِيلَ فَإِنَّهُ نَزَّلَهُ عَلَى قَلْبِكَ بِإِذْنِ اللَّهِ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ
وَهْدًى وَبُشْرَى لِلْمُؤْمِنِينَ) ت سوله ودی هر برکسنه اولسه دشمن جبریلله (نه زیان ایدر)
پس البته جبریل ایندردی (قرآنی) سنک قلبک اوزرینه اللهک حکمیلله کند یسندن اول
نازل اولان کابری تصدیق ایدیی و یول کوستریجی و مؤمنلر ایچون مرده ویریجی اولدیغی
حاله * ف جهودلرک هقواتلری جله سنددرش و کدیرلر که حضرت جبرائیل علیه السلاهی دشمن
طوتزلر که یکمش امتلره عذاب کتوردی دیو و بوایسه باطلدرزیرا که جبرائیل علیه السلام
مأموردر الله سبحانه جابندن آنده نه اختیار واردر (مَنْ كَانَ عَدُوًّا لِلَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَرُسُلِهِ
وَجِبْرِيلَ وَمِيكَالَ فَإِنَّ اللَّهَ عَدُوٌّ لِلْكَافِرِينَ) ت برکسنه اولسه دشمن الله تعالی به و آنک

ملائکله سینه و آنک پیغمبرلر سینه و جبرائیل و میکائیلله پس البته الله دشمندر کافرله * ف
جهودلر دیدیلر که اشیوکلای جبرائیل کتورر و اول ایسه بزم دشمندرزیرا که قاج کره بزم
دشمنزی بزه غالب قلمش اکر بشقه فرشته کتورر ایسه آنی قبول ایدر الله سبحانه یورر که
اول امر که فرشته لرایدرلر بزم امر عزایله ایدرلر پس هرکسنه که فرشته لره دشمن اولسه البته
الله سبحانه اول کسنه به دشمندر (وَلَقَدْ أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ وَمَا يَكْفُرُ بِهَا إِلَّا الْفَاسِقُونَ) ت
و ایندردک سکا واضح اولان نشانه لری و کافر اولماز اول نشانه لره مکر کونی ایشلور
(أَوْ كَلَّمَاعَهُدُوا عَهْدًا بِنَدْوَةٍ مِنْهُمْ^ط ت چنانکه عهده ایتسه لره جهودلر عهده ایتسه بوزار
آنی آنلردن برکروه (بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ) ت بلکه آنلرک چوغی اینغزلر (یعنی ایمان
کتورمز لر) (وَلَمَّا جَاءَهُمْ رَسُولٌ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ مُصَدِّقٌ لِمَا مَعَهُمْ بِنَدْوَةٍ مِنْ الَّذِينَ أَوْفُوا الصَّكَّابَ)
ت و چنانکم کادی آنلره بر پیغمبر اللهک یاشندن آنلرایله اولانی تصدیق ایدیی (یعنی توراتی)
آندی و بر اقدی برکروه اول کسنه لردن آنلره ویریلان کابی (كَتَابَ اللَّهِ وَرَأَوْهُمُ كَانَتْهُمْ
لَا يَعْلَمُونَ) ت اللهک کابی آرقملر سیک آردینه کویا که آنلر بیلزلر (وَاتَّبَعُوا مَا تَتْلُوا الشَّيَاطِينُ
عَلَى مُلْكٍ سُلَيْمَانٍ) ت و تابع اولدیلر اول شینه که اوقورایدی آنی شیطانلر سلیمانک سلطنتنده
(وَمَا كَفَرُ سُلَيْمَانُ وَلَكِنَّ الشَّيَاطِينَ كَفَرُوا يُعَلِّمُونَ النَّاسَ السِّحْرَ) ت و کافر اولدی سلیمان
ولکن شیطانلر کافر اولدیلر او کتدیلر آدملره سحری (وَمَا أَنْزَلَ عَلَى الْمَلَائِكَةِ بَابِلَ هَارُوتَ
وَمَارُوتَ^ط ت و تابع اولدیلر هاروت و ماروت نام ایکی ملک اوزرینه نازل اولانه بابل عملکتنده
(وَمَا يَعْلَمَانِ مِنْ أَحَدٍ حَتَّى يَقُولَا إِنَّمَا نَحْنُ فِتْنَةٌ فَلَا تَكْفُرْ) ت و او کتغزلر هیچ برکسنه به اولوقته
دکین که دیرلر بزجانب حقدن خلقه ابتلا یز پس سن کافر اولله (فَيَسْأَلُونَ مِنْهُمْ مَا يَقْرَأُونَ بِهِ يَنْ
الْمَرْءُ وَزَوْجِهِ) ت پس او کتورلر اول ایکی ملکدن اول افسونیکه آیرلر و تفرقه بر اقولر
آنکله قوجه ایله قاریسنک اراسنه (وَمَا هُمْ بِضَآئِرِينَ بِهِ مِنْ أَحَدٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ) ت و دکالرا آنلر
ضرر و زیان ایرشدر یجیلر شوجا دولک سیبیلله هیچ برکسنه به مکر اللهک اراده سیله (وَيَعْلَمُونَ
مَا يُضْرَهُمْ وَلَا يَنْتَفِعُهُمْ^ط ت و او کتورلر و حفظ ایدرلر اول شیئی که ضرر و زیان ایدر آنلره
و منفعت ویرمز آنلره (وَلَقَدْ عَلِمُوا الْمِنَ اشْتَرَاهُ مَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ مِنْ خَلَقٍ وَلَبِئْسَ مَا شَرَّاهُ

أَنفُسَهُمْ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ) ت والبته یلیدیر جهودلر اول کسنه بی که آلدی شو جادولکی
یوقدر آنکیچون آخرتده هیچ بر نصیب ونه کوئی اولدی اولشیکه صا دیلر آنک عوضنه کندو
تفسیرینی نویلیدی یلیدیلر * ف جهودلرک آزعقلارندندر که جادو و کارلق ایدرلر ایدی
وحضرت سلیمان علیه السلاهی جادوکار یاورلر ایدی و بوا یسه محض اقتدارد و اشبو آیتده
بومعنا به اشارت وارد * ف یهودلر کندی دینلری کابنک علینی براقوب سحر ایشلرینی
اراندردیلر و سحر مردلر ایکی باندن ایرشدی * بریسی حضرت سلیمانک زماننده آدمیلر
و شیطانلر بر برله قارشق ایدیلر اول شیطانلردن یهودلر جادو کارلق اوکرنیدیلر و آتی نسبت
ایتدیلر سلیمانکه اندن برله ایرشدی و سلیمانک جن و انس اوزره حکومت سحر قوتندن ایدی
پس الله تعالی بیان ایتدی که بوا یس کفر ایشیدر سلیمانک ایشی دکلدلر سلیمانک زماننده شیطانلر
مردملره اوکرتدیلر * ایکنجیسی هاروت و ماروت طرفندن جادو کارلق ادمیلره ایرشدی و انلر
ایکی فرشته ایدیلر ادمیلرک صورتنده و بابل شهرنده ایدیلر انلره سحرک علی معلوم ایدی برکسسه
که طالب اولوب انلرک یاننه کیدر ایدی انلر دخی اول آکادیرلر دیکه بو عملده ایمان کیدر پس
اگر اول کیشی ایسترسه اکا اوکرتدیرلر ایدی الله تعالی به امتحان منظور ایدی پس الله تعالی
بیوردیکه بویه علملرده آخرتک فائده سی یوقدر بلکه ضرر درودنیاده دخی ضرر طابرلر و اللهک
امری دکل ایسه هیچ برشی ایده بیلزلر اکر دینک و کابنک علنی اوکرسه لر ایدی الله یاننده ثواب
طابرلر ایدی (وَلَوْ أَنَّهُمْ آمَنُوا وَاتَّقَوْا لَمَثُوبَةٌ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ خَيْرٌ لَّوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ) ت واکر
آنلر ایمان کتورسه لر ایدی و صاقنه لر ایدی البته اللهک ثوابی خیر لیدر نویلیدی یلیدیلر
(يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقُولُوا رَاعِنَا وَقُولُوا انظُرْنَا وَاسْمَعُوا) ت ای اول کسسه لر که ایمان
کتوردیکلر دیمکدر راعنا کلمه سنی و دیمکدر نظر ایدلر و باقل برلره و کوزبله ایشلرک (وَالْكَافِرِينَ
عَذَابٌ أَلِيمٌ) ت وکافرلر ایچون واردرد و بریچ اولان عذاب * ف جهودلرک قیاحلرندندر
شو که بیغمبر منک مجلسنه کلوب راعنا دیرلر ایدی و اشبو لفظک ایکی معناسی وارد بری
اولدر که رعایت ایدلر و شفقت ایدلر و نانیسی رعوتلی طو تبیی یعنی ابله و آحق معناسنه
و مراد لری سب ایتمکدر الله سبحانه مسلمانلری شوکله دن و آتی تکلم ایتمکدن منع ایتدی
فساد قابوسن باغلق ایچون بومعنا به اشبو آیتده اشارت وارد * ف جهودلر بیغمبر من صلی
الله تعالی علیه وسلمک مجلس شریفلرنده و طوررلر ایدی و اول حضرت سوز و کلام سویلدکده
اگر یهودلرک بر امری تحقیق ایتمک مراملری اولسه ایدی راعنا دیرلر ایدی یعنی بزم جانجه
باقل و مسلمانلر هب آنلردن اوکرنوب شولفظی دیرلر ایدی الله سبحانه اول لفظی دیمکدن
مسلمانلری منع ایتدی و بیوردیکه اکر دیمک مراد ایتسه کز انظر نادیمک که اول دخی راعنا
معناسنه در و کلامه کالیه قولاق قویوب اولدن دکله یلک که سواله حاجت قالمیه و جهودلرک
راعنا لفظی دیمکده الداغلی و ار ایدی اول لفظی دللر شه صغشدر و ب دیرلر ایدی پس

اول لفظ راعنا اولور ایدی یعنی بزم چو باغری یعنی طوارلر یعنی او تلاهی و یسه راعنا آنلرک
لغتنده احق دیمکدر (مَا يَدْعُوا الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ وَلَا الْمُشْرِكِينَ أَنْ يُنَزَّلَ عَلَيْهِمْ مِنْ خَيْرٍ
مِنْ رَبِّكَمْ) ت سوز و ایستمز اول کسسه لر که کافر اولدیلر کاب اهلندن و مشرکلر که ایندیر یله
سزلک اوزرکده هیچ بر خیر بکز جانندن (وَاللَّهُ يَخْتَصُّ بِرَحْمَتِهِ مَنْ يَشَاءُ) ت والله سبحانه مخصوص
ایدر کند و باغشله سسه اول کسسه بی که دیلر (وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ) ت والله تعالی یولک
احسان صاحبیدر (مَا تَنْسَخُ مِنْ آيَةٍ أَوْ نُنسِهَا نَأْتِ بِخَيْرٍ مِنْهَا أَوْ مِثْلَهَا) ت اول برشی که نسخ
قیلر بر آیتدن یا خود او نو تدیر ز کتور زانن ابوسنی یا آنک مثلنی (أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ عَلَى
كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ) ت ای ایلز میسن تحقیق الله هر برشی اوزرینه قادردر * ف اشبو آیتده
تعریض واردر جهودلرک جوانه زیراکه آنلر نسخی انکار ایدرلر * ف بودخی یهودلرک طعن
ایتمسندندر که سزلک کابده بعض آیت نسخ اولور اکر اللهک جانندن اولسه ایدی پس نه عیب
کوردی که آنی نسخ ایتدی الله تعالی یورر که اولده دخی عیب یوق ایدی و آخرده دخی عیب
دکل لیکن حاکم هر وقت نه دیرلر ایسه اولده حکم ایدر (أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ لَمَالِكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ) ت
ای ایلز میسن که الله ایچوندر کوک و برک سلطنتی (وَمَا لَكُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ)
ت و یوقدر سز چکون الله دن غیری هیچ بر دوست و بر یاردم ایدیچی (أَمْ تَرِيدُونَ أَنْ تَسْأَلُوا
رُسُلَكُمْ كَمَا سَأَلَ مُوسَى مِنْ قَبْلُ) ت آیا ایسترمیسنر که دیلمه سکر کند و بیغمبر کردن تسکم
سوال اولندی موسادن سزدن اول (وَمَنْ يَبْدُلِ الْكُفْرَ بِالْإِيمَانِ فَقَدْ ضَلَّ سَوَاءَ السَّبِيلِ) ت
و برکسسه آله کافرلکی ایمان بدلنده پس البته یوردی طوغری بولی * ف یهودلرک
الداغشله کند و بیغمبر کرده شبهه ایتمکدر تسکم آنلر کند و بیلرنده شبهه ایتدیلر شبهه یقینی سزلک
ایدوب انکاره وارمقدرد (وَدَكْثِيرٍ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ لَوْ يَدُّونَكُمْ مِنْ بَعْدِ إِيمَانِكُمْ كُفَّارًا حَسَدًا
مِنْ عِنْدِ أَنْفُسِهِمْ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ الْحَقُّ) ت سودی جوق کسسه لر کاب اهلندن کافر قیلر
سزی سزلک ایمانکدر نصکره حسد سییله کند و نفسلرک یاشدن واضح و آشکارا اولدندن
صکره آنلره طوغرو وحق (فَاعْفُوا وَاصْفَحُوا حَتَّى يَأْتِيَ اللَّهُ بِأَمْرِهِ) ت پس عفو ایدلر و یوز
دوندلرک اولوقه دکنر که کتوره الله حکمنی یعنی امر ایده آنلر جهاد ایتمکه (إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ

شئ قدیر) ت تحقیق الله هر برشی اوزرینه قادر در (وَأَقِمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَمَا تَقَدَّمُوا
لِأَنفُسِكُمْ مِنْ خَيْرٍ تَجِدُوهُ عِنْدَ اللَّهِ) ت ادا ایدک نماز کزی و ادا ایدک زکات کزی و اولشیکه
اولجه کوندر دیکز کند و نفسلر کز ایچون خیر لو و اید عملردن آتی الهیک یا ننده بولور سکر
(إِنَّ اللَّهَ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ) ت البته الله ایشلدیک کز علی کوز یجیدر (وَقَالُوا لَنْ يَدْخُلَ
الْجَنَّةَ الْأَمَنُ كَانَ هُودًا أَوْ نَصَارَى تِلْكَ أَمَانِيُّهُمْ) ت و دیدیلر آنلر البته داخل اولمز چنته مکر
اول کسنه که جهود اولدی یا خود نصاری اولدی بوا یسه آنلرک باطل اولان آرزولر بدر
(قُلْ هَاتُوا بُرْهَانَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ) ت دیکل آنلر کتورک دلیل کزی اگر طوغری دیچی
اولسکر (بَلَى مَنْ أَسْلَمَ وَجْهَهُ لِلَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ فَلَهُ أَجْرُهُ عِنْدَ رَبِّهِ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ)
ت بلی اول کسنه که متقا ایتدی کند و یوزینی الله ایچون وشو کسنه که ایوایشلی اولدی پس
آنکیچوندر آنک جراسی ربسنگ یا ننده هرچ قورقوبوقدر آنلر اوزرینه و دکل آنلر علمچی
(وَقَالَتِ الْيَهُودُ لَيْسَتِ النَّصَارَى عَلَى شَيْءٍ وَقَالَتِ النَّصَارَى لَيْسَتِ الْيَهُودُ عَلَى شَيْءٍ وَهُمْ يَلْمُزُونَ
الْكِتَابَ) ت و دیدیلر جهودلر دکلدر نصرا یلر برشی اوزرینه و دیدیلر نصرا یلر دکلدر جهودلر
هرچ برشی اوزرینه و آنلرک جلهسی او قورلر کابی (كَذَلِكَ قَالَ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ مِثْلَ قَوْلِهِمْ) ت
آنلرکی دیدی اول کسنه لکه بیلزلر (یعنی مشرک لر) آنلرک دیدیکی کبی (فَاللَّهُ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ
يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ) ت پس الله حکم ایدر آنلرک آرا سنده قیامت کوننده
اولشیده که اولدیلر آنلر انده اختلاف ایدیچی * ف اهل کبابک هفتواتندند رشوکه هر بر بولک
یهوددن و نصرا یلر بر برلرینی انکار ایدرلر (و بری برلرینی دینسزلکه و بولسزلغه نسبت
ایدرلر) اشبوا یلر ده بومعنا به اشارت وارد * ف مشرک لر عرب قومندن اولسون و یا غیریدن
اولسون هر بر دین صاحبه دیدیلر که سزلر هرچ برشی اوزرینه دکل کز یعنی دینکز باطلدر
جهودلر و نصرا یلر دینکاری کبی * ف اول کسنه لر یا ننده که علم یوق ایدی آنلر عربک جاهل لردر
برشی بیلزلر اول ابراهیم علیه السلام دینی اوزره ایدیلر صکره آزعون اولوب خاچه و بته
طایدیلر اشبوا یلر کسنه لره مشرک دیرلر و اولر کندیلر اگری بوری بولی طوغری کوستر
ایدیلر (وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ مَنَعَ مَسَاجِدَ اللَّهِ أَنْ يُذَكَّرَ فِيهَا اسْمُ اللَّهِ وَسَعَى فِي خَرَابِهَا) ت و کیدر زیاده ظلم
ایدیچی اول کسنه دنکه اللهک مسجدلر نده اسمی ذکر اولتقلقی منع ایدوب اول مسجدلری
ویران و خراب ایتکه سی ایتدی (أُولَئِكَ مَا كَانَ لَهُمْ أَنْ يَدْخُلُوهَا إِلَّا خَائِفِينَ) ت اول کسنه لر

ایچون مسجدده دخول لایق اولدی مکر قورقه رق داخل اولر (لَهُمْ فِي الدُّنْيَا خِزْيٌ وَلَهُمْ
فِي الْآخِرَةِ عَذَابٌ عَظِيمٌ) ت آنلر ایچون وارد دینه زبیلک و ذلیلک وینه آنلر ایچون
واردر آخرتده یولک اولان عذاب * ف اشبوا یلر ده تعریض واردر مککک مشرک لر نه
و بشارت واردر و منلره اهل مککک مغلوب اولمسیله * ف نصرا یلر کندولرین انصاف اهل
یلوب یهودلر ظالم دیرلر حضرت عیسا به دشمن اولدقلردن و بر اسلام اهل حضرت عیسی علیه
السلامی حق اولان پیغمبر اعتقاد ایدر ز الله سبحانه یوررکه وقتا که نصرا یلر غلبه بولدی لری بیت
المقدس ویران ایدوب خراب ایتدی لروهم یهودلرک مسجدلر آنلرک عنادندن بر باد ایتدی لر
بونه انصاف ایدی که ادمیلرک عنادی سیندن الله سبحانه نک مسجدلر خراب ایتک پس الله
یوررکه لایق اولمز که آنلرک مملکتده حاکم اولرلر آخر الله سبحانه شام مملکتی مسلمانلرک اللر نه
ویردی (وَلِلَّهِ الْمَشْرِقُ وَالْمَغْرِبُ فَأَيُّ الْفَرِيقَيْنِ فَايَئُتُوهَا فَمَنْ وُجَّهَ اللَّهُ) ت اللهم کدر کونش طوغان یرلر
و کونش بتان جابیلر پس قنقی طرفه یوزجو یرسکر اول جهتده در اللهمک ذاتی (إِنَّ اللَّهَ وَاسِعٌ
عَلِيمٌ) ت الله نعمتی ککشد بر یلیجیدر * ف وقتا که بیت المقدسه توجه ایدوب نماز قنقی
منسوخ اولدی یهودلر استهزا ایدرلر ایدی و اشبوا یلر ده اول معنا اشارت وارد * ف
و بودخی یهود و نصرا لرک جد اللرندن ایدیکه هر بریسی کندی قبله سینه کوزلدر ایدی الله
تعالی یوررکه الله بر طرفه مخصوص دکل اللهمک یوررینی اوزره هر قنقی طرفه یوزجو یرسکر
اولدخی راضیدر (وَقَالُوا اتَّخَذَ اللَّهُ وَلَدًا سُبْحَانَهُ) ت دیدیلر طوتدی الله ولدا کک الله ایچوندر
(بَلْ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ) ت بلکه آنک ایچوندر کوکلر ده ویرده اولان شیلر (كُلُّ لَهُ
قَاتِنُونَ) ت هر بر کسنه آنک یورر دینی قبول ایدیجیدر (يَدْبِعُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَإِذَا
قَضَىٰ أَمْرًا فَإِنَّمَا يَقُولُ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ) ت کوکلری ویری بر ایدیجیدر و چنانکه مر ادا یلمسه
بر امری ائجی اولدیو امر ایدر همان اولور (وَقَالَ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ لَوْلَا يُكَلِّمُنَا اللَّهُ أَوْ يَأْتِنَا آيَةٌ
ت و دیدیلر اول کسنه لره برشی بیلزلر (یعنی مشرک لر) ایچون بر مله دانتشمز و دانشدنر من الله
و یا خود کلمز برلره بر نشانه (كَذَلِكَ قَالَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ مِثْلَ قَوْلِهِمْ) ت بویه دیدیلر اول
کسنه لره بولردن اول کجیدیلر بونلرک قوی کبی (تَشَابَهَتْ قُلُوبُهُمْ قَدْ بَيَّنَّا الْآيَاتِ لِقَوْمٍ
يُوْقِنُونَ) ت بر برینه بکزدی آنلرک یورکلری البته بیان ایتک نشانه لری برکوه اچلیچونکه
اینانورلر * ف کچن امتلردن که یهود ایدیلر کندیلرک پیغمبر نه بویه سولدی لرو بوزمانک

ادملری دیدیکی کبی (اَنَا اَرْتَمُكَ بِالْحَقِّ بَشِيرًا وَنَذِيرًا وَلَا تُسْتَلْ عَنْ اَحْبَابِ الْخَلْقِ) ت البته
 برلر کوندردک سنی طوغریلق اوزره مرزده ویریجی و قورقودبی اولدیغک حالده وسن سوال
 اولنر سیز جهنم اهلندن * ف یعنی سندن سوال اولنر که آنلری نیچون مسلمان قللدک
 (وَلَنْ تَرْضَى عَنْكَ الْيَهُودُ وَلَا النَّصَارَى حَتَّى تَتَّبِعَ مِلَّتَهُمْ) ت سندن راضی اولنر جهودلر و نصارالر
 تابع اولدیقه آنلرک دیننه (قُلْ اِنْ هَدَىٰ اللَّهُ هُوَ الْهَدَىٰ) ت سوله تحقیق اللهک هدایتی در
 هدایت (وَلَنْ اَتَّبِعَ اَهْوَاءَهُمْ بَعْدَ الَّذِي جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ مَا لَكَ مِنَ اللَّهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ) ت
 واکر تابع اولسک آنلرک باطل اولان آرزولرینه سکا کلان علدن صکرده بولنر سکیچون اللهک
 عذابندن خلاص ایده جک بردوست و بریاردم ایدبی (الَّذِينَ آمَنُوا هُمْ السَّابِقُونَ حَقًّا
 تِلَاوَتِهِ) ت اول کسنه لرکه ویردک آنلره کابی (یعنی توریتی) او قورلر طوغری او قومله آتی
 (اُولَئِكَ يَوْمُنْوَنَ بِهِ وَمَنْ يَكْفُرْ بِهِ فَاُولَئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ) ت آنلر اینلورلر اللهک هدایتنه
 وهر کسنه انکار ایتسه اول هدایتی پس آنلر در زیان ایشولر * ف اول کسنه لرکه توریتی
 یلورلر شریعت محمدی تصدیق ایدرلر و اول کسنه لرکه تصدیق ایتلر توریتی بیلمشله * ف
 یهودلردن برار کسنه انصافلور ایدر کندی کابری اوطان شوب و یلورلر او قورلر ایدر بولنر
 قرآنه دخی ایمان کتوردیلر آنلردن بریسی عبدالله بن سلام یهودلرک عالمی ایدی انک ایله نیجه
 کیشلر دخی مسلمان اولدیلر (يَا بَنِي إِسْرَآئِيلَ اذْكُرُوا نِعْمَتِيَ الَّتِي اَنْعَمْتُ عَلَيْكُمْ وَاَتَىٰ
 فَضَّلْتُكُمْ عَلَى الْعَالَمِينَ) ت ای یعقوب اولادلری خاطرکه کنورک بنم اول نعمتی که ویردم
 سزله و بن فضل ویردم سزله آدملر اوزرینه یعنی کندوزمان کزده بولنان عالملر اوزرینه
 (وَاتَّقُوا يَوْمًا لَا تَجْزِي نَفْسٌ عَنْ نَفْسٍ شَيْئًا وَلَا يَقْبَلُ مِنْهَا عَدْلٌ وَلَا تَنْفَعُهَا شَفَاعَةٌ وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ)
 ت و قورقک اول کوندنکه کفایت ایتلر هیچ بر کسنه هیچ کسنه دن هیچ برشی و قبول اولنر
 بر کسنه دن بدل و فدا و منفعت ویرمز شو نفسه شفاعت و آنلر یاردم اولنرلر * ف اشبو
 مقامدن سیقول السفهاء به دکن الله سبحانه اثبات یورر افندی صلی الله تعالی علیه وسلمک
 نبوتی و ابراهیم علیه السلامک دعایی قصه سنی که توریتده مذکور در وملت حنیفه بی
 ترجیح یورر که پیغمبر من علیه السلام اشبو ملت حنیفه بی تبلیغ ایتلر کیچون مبعوث
 اولمشلرد و یهودلر قولنی ابطال ایدر که آنلر دیورلر که حضرت یعقوب برلره یهودیتله وصیت
 ایتیش وینه انبیالر ماینده فرق ایتدن نهی یورر یعنی بعضی معتقد اولوب و بعضی
 انکار ایتسندن (وَإِذْ ابْتَلَىٰ اِبْرَآهِيْمَ رَبُّهُ بِكَلِمَاتٍ فَأَتَمَّهُنَّ) ت و عاقلریکه کنور اولوقتیکه

صنادی ابراهیمی سندن دکن بر قاج کلماتلر ایلر پس ابراهیم علیه السلام تمام ادا ایتدی اول
 کلماتی (قَالَ اِنِّي جَاعِلُكَ لِلنَّاسِ اِمَامًا قَالَتْ وَمِنْ ذُرِّيَّتِي قَالَ لَا يَنَالُ عَهْدِي الظَّالِمِينَ) ت
 دیدی الله البته بن قیلم سنی آدملره امام و مقتدا دیدی ابراهیم و بنم اولادمدن دخی اماملر ایت
 یوردی ایرشمز بنم و حیم ظلم ایشولره * ف بنی اسرائیل زعم ایدرلر دیکه بر اولاد ابراهیمدن
 والله سبحانه دخی وعده ویرمشکه یا ابراهیم نبیلک و یو کات سندن نسل کده ایدر و برلر دخی
 حضرت ابراهیمک دینی اوزره بر و ابراهیمک دینی ایسه هر کسنه ناک مقبولیدر والله سبحانه
 آنلره اعلام ایلدی الله تعالی ناک نبوتله وعده سی ابراهیمک حقه تابع اولان اولادنک حقندره در
 مطلق دکل و ابراهیم علیه السلامک ایسه ایکی اوغلی وارد راضی و اسمعیل علیهما السلام
 هر بریسی پیغمبر در بر مدت یو کاتک ایتدی علیه السلامک اولادنه بولندی صکره اسمعیلک
 اولادینه انتقال ایتدی و ابراهیمک دعایی اوغلر ناک حقندره ایدی وینه الله سبحانه یورر که
 دین اسلام بر در پیغمبرلر و مؤمنلر ناک اوزرینه قیامت و قیامتیه دکن آنک دینی باقیدر
 واشبودن اسلام الله سبحانه ناک جمیع احکامی قبول ایتلر که پیغمبرلرک واسطه سسیله
 مکلفله تبلیغ یورر و مسلمانلر جمله سی بو طریق اوزره درای یهودلر سزله آرغین سکر حقی
 قبول ایدبی دکل سکر (وَإِذْ جَعَلْنَا الْبَيْتَ مَثَابَةً لِّلنَّاسِ وَأَمْنًا وَاتَّخِذُوا مِن مَّقَامِ اِبْرَآهِيْمَ مُصَلًّیً
 ت وَخَاطَرَهُ كَتُورًا وَلَوْ قَسَمَ لَّ بَصَـدَّتْ بِرُكْبَعِهِ اِذْ يَدْعُوكَ قَائِدَهُ حَقِّ يَرَى وَاَمِنَ اُولٰٓئِكَ مَكَانًا وَاِی
 مُؤْمِنًا لَّكَ زَابِرَ اِهِيْمَ مقامندن عاز قیله حقی بر (وَعَهْدُنَا اِلٰی اِبْرَآهِيْمَ وَاسْمٰعِيْلَ اَنْ طَهِّرَا بَيْتِنَا
 لِلطَّائِفِينَ وَالْعَاكِفِينَ وَالرُّكَّعِ السُّجُودِ) ت و دخی کوندردک ابراهیم و اسمعیل جانبنه که پاك
 ایدک بنم اوغنی طواف ایدنلر ایچون و اعتسکافه اکلنلر ایچون و رکوع و سجده ایدنلر ایچون
 (وَإِذْ قَالَ اِبْرَآهِيْمُ رَبِّ اجْعَلْ هَذَا بَلَدًا آمِنًا وَارْزُقْ اَهْلَهُ مِنَ الثَّمَرَاتِ مِّنْ اَمِّنٍ مِّنْهُمْ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ
 الْآخِرِ قَالَ وَمَنْ كَفَرَ فَاَمَّتَعُهُ قَلِيلًا ثُمَّ اَضْطَرُّهُ اِلٰی عَذَابِ النَّارِ وَبِئْسَ الْمَصِيرُ) ت و اولوقت
 که دیدی ابراهیم ای بنم ربم اشبو مکانی شهر امین قیل و رزق ویرآنده ساکن اولانه میوملردن
 و عیشلردن اول کسنه به که ایمان کتوردی آنلردن الله تعالی به قیامت کوتسه الله تعالی
 یوردی و اول کسنه که کافر اولور کاده منفعت ویردم آریجی صکره بیچاره لکله آتی
 سوردم جهنمک عذابنه و اول جهنم به کوئی بر در (وَإِذْ يَرْفَعُ اِبْرَآهِيْمُ الْقَوَاعِدَ مِنَ الْبَيْتِ
 وَاسْمٰعِيْلُ رَبَّنَا تَقَبَّلْ مِنَّا اِنَّكَ اَنْتَ السَّمِیْعُ الْعَلِیْمُ) ت و اولوقتکه قالدردیلر ابراهیم و اسمعیل
 کعبه ناک بنالری (دیدیلر) ای بزم ربم قبول ایلر بزدن البته من ایشید بیجسن بیلمجسن
 (رَبَّنَا وَاجْعَلْنَا مُسْلِمَیْنِ لَكَ وَمِنْ ذُرِّيَّتِنَا اُمَّةً مُّسْلِمَةً لَّكَ وَاَرِنَا مَنَاسِكَنَا وَتُبْ عَلَيْنَا اِنَّكَ اَنْتَ التَّوَّابُ

الرَّحِيمِ) ت ای بزم رجز و بیه بزی یورق قبول اید بی کند کیچون و بزم اولاد مزی بیه
انقیاد اید بی کر وه کند کیچون و کوستر بزم عبادت بر مزی و قبول ایت ت به مزی البته
سنسن ت به قبول اید بی محبت اید بی (رَبَّنَا وَابْعَثْ فِيهِمْ رَسُولًا مِنْهُمْ يَتْلُو عَلَيْهِمْ آيَاتِكَ وَيُعَلِّمُهُمُ
الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَيُزَكِّيهِمْ إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ) ت ای بزم رجز و کوندرا آنرا که اراسته
آنردن اولان بر پیغمبر که اوقریه آنرا و زینه سنک ایا آنرا کی و او کرده آنرا کتابی و علی
(واحکامری) و آریده آنری البته سن سبز قوت و لو حکمت صاحبی (وَمَنْ يَرْغَبُ عَنْ مِلَّةِ
إِبْرَاهِيمَ الْأَمْنِ سَفَهَ نَفْسَهُ وَلَقَدْ اصْطَفَيْنَاهُ فِي الدُّنْيَا وَإِنَّهُ فِي الْآخِرَةِ لَمِنَ الصَّالِحِينَ) ت و کیدر
که یوز جویره ابراهیم مذهبندن مکر اول کسه که بیلدی کند و نفسی و بز اختیار ایتدک
آتی اشو دنیاده و البته اول آخرت سراینده صالح اولدند (إِذْ قَالَ لَهُ رَبُّهُ أَسْلِمْتُ
لِرَبِّ الْعَالَمِينَ) ت اولوقت که دیدی آکا (یعنی ابراهیم علیه السلامه) آنک ربی که منقاد اول
دیدی منقاد اولدم عالمک ربسنه (وَوَصَّى بِهَا إِبْرَاهِيمُ بَنِيهِ وَيَعْقُوبُ) ت و اصمردی یعنی
وصیت ایتدی اشو که بی ابراهیم کند و او غلانی نه و یعقوب دخی اصمردی او غلانی نه
(يَا بَنِيَّ إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَى لَكُمُ الدِّينَ فَلَا تَمُوتُوا إِلَّا وَأَنْتُمْ مُسْلِمُونَ) ت ای بنم او غلانیم تحقیق الله
اختیار ایتدی سز چون اشو دینی پس اولمیز مکر مسلمان اولد و له رق اوله سکر (أَمْ كُنْتُمْ شُهَدَاءَ
إِذْ خَضَعَ يَعْقُوبُ الْمُوتَ إِذْ قَالَ لِبَنِيهِ مَا تَعْبُدُونَ مِنْ بَعْدِي) ت ای سز حاضری اید یکر
اولوقت که کلدی حضرت یعقوبه اولوم اولوقت که دیدی او غلانی نه شیشه طیار سکر و عبادت
اید سکر بن اولد کد نصره (قَالُوا نَعْبُدُ اللَّهَ وَإِلَهُ آبَائِكَ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ إِلَهًُا وَاحِدًا
وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ) ت دیدر عبادت ایدر ز الله که و بایا لیک معبودینه که (اول بابا لک)
ابراهیم و اسمعیل و اسحق قدر لر عبادت ایدر ز شو واحد اولان معبوده و بر ز شو معبوده انقیاد
اید یچیلرز (تِلْكَ أُمَّةٌ قَدْ خَلَتْ لَهَا مَا كَسَبَتْ وَلَكُمُ مَا كَسَبْتُمْ وَلَا تُنْسَلُونَ عَنْهَا كَانُوا يَعْمَلُونَ)
ت بوند بر بولکدر لر که یکدی لر آنرا یچوندرا یشلد کاری و سزک ایچوندرا یشلد یککز و سز لر
سوال اولمز سکر اول کرو هک عملرندن (وَقَالُوا كُونُوا هُودًا أَوْ نَصَارَى تَهْتَدُوا قُلْ بَلْ مِلَّةَ
إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ) ت و دیدر جهود اولکز یا نصاری اولکز تا که هدایت

بوله سکر دیکل که بیلکه اتباع ایدر ز ابراهیم ملتیه که خنیف ایدی و اولدی ابراهیم شریک
قوشلردن (قُولُوا آمَنَّا بِاللَّهِ وَمَا أُنْزِلَ إِلَيْنَا وَمَا أُنْزِلَ إِلَى إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ
وَالْأَسْبَاطِ وَمَا أُوتِيَ مُوسَى وَعِيسَى وَمَا أُوتِيَ النَّبِيُّونَ مِنْ رَبِّهِمْ لَا تَفْرُقَ بَيْنَ أَحَدٍ مِنْهُمْ وَنَحْنُ لَهُ
مُسْلِمُونَ) ت دیکر ایمان کتوردک الله تعالی و اول بر شیشه که کوندردی بزم جانمزه و اول
شیشه که کوندردی ابراهیم و اسمعیل و اسحق و یعقوب و یعقوبک اولادک جانمزه
و اول شیشه که ویردی موسای و عیسی و اول شیشه که ویردی نبیله کند و بر لری جانمندن آرمیز
و فرقی ایچیر هیچ بر کسته نک اراستی شونیلردن و بر لر الله تعالی به انقیاد اید یچیلرز (فَإِنْ آمَنُوا
بِمِثْلِ مَا آمَنْتُمْ بِهِ فَقَدْ اهْتَدَوْا وَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا هُمْ فِي شِقَاقٍ) ت پس اگر ایمان کتور سکر
(یهود لر و نصاری لر) اول بر شیشه که ایمان کتور دیکر پس البته بول بولدی لر و کر یوز جویره سکر
آنرا تحقیق مخالف ایتدکه در لر (فَيَكْفِيكَهُمُ اللَّهُ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ) ت پس چایک اولور که
الله کفایت ایدر سنک انتقام کی آنردن آلمقده و الله ایشد بی بیلجیدر (صَبَّغَهُ اللَّهُ وَمَنْ
أَحْسَنُ مِنْ اللَّهِ صَبْغَةً وَنَحْنُ لَهُ عَابِدُونَ) ت قبول ایتدک الله رنگنی (یعنی آنک دینی) کیدر
زیاده کوزل الله دن رنگ ولون اعتبار نهجه و بر لر آکا عبادت اید یچیلرز * ف نصاری لر عادی
شواید که اگر بر کسه بی کند و دینر نه داخل ایتد سکر بر صاری رنگ مهیا ایدر لر ایدی
و صاری صرایله بر قاج چاشر لر بویار لر ایدی و اشو بویالو بوند برینی دینر نه داخل اولان
کسه اوزر نه اور تر لر ایدی الله سبحانه آنک رتنده اشو آتی انزال یوردی (قُلْ أَتُحَاجُّونَنَا
فِي اللَّهِ وَهُوَ رَبُّكُمْ وَلَنَا أَعْمَالُنَا وَلَكُمْ أَعْمَالُكُمْ وَنَحْنُ لَهُ عَابِدُونَ) ت سوبله آباغونا
و شمایه ی پیار سکر بزم ایله الله باینده حالبو که بزم رجز و سزک ربکزد و بزم ایچوندر بزم
اعمالز و سز یچوندر سزک اعمالکز و بر لر آکا طوغری لقله عمل ایدرز (أَمْ تَقُولُونَ إِنَّ إِبْرَاهِيمَ
وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَالْأَسْبَاطَ كَانُوا هُودًا أَوْ نَصَارَى قُلْ أَأَنْتُمْ أَعْلَمُ أَمِ اللَّهُ) ت ای
دیر میسکر که البته ابراهیم و اسمعیل و اسحق و یعقوب و یعقوبک اولاد لر یهود ایدر لر
یا نصاری ایدر سوبله آبا سز لر یزاده بیلجیسکر یا خود الله (وَمَنْ أَظْلَمُ مِنْ كُتْمَ شَهَادَةٍ عَنْهُ مِنَ
اللَّهِ وَمَا اللَّهُ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ) ت و کیدر زیاده ظالم او کسه دنکه الله تعالی دن کان کتاب

واسطه سیله یلیدیکنی و یاتنده ثابت اولان شیتک شهادتی کتم ایدم و دکل الله خبر سز اولشیدنکه
عمل ایدرسکز (تِلْكَ اُمَّةٌ قَدْ خَلَتْ لَهَا مَا كَسَبَتْ وَلَكُمْ مَا كَسَبْتُمْ وَلَا تُنتَلُونَ عَمَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ)
ت بونلر بولک درکه اول زمانده یکدیله آنلر ایچوندر ایشلد کیری و سز کچوندر ایشلد یککز
و سوال اولن سکرانندنکه آنلر ایشلدیلر (سَيَقُولُ السُّفَهَاءُ مِنَ النَّاسِ مَا وَلَاَهُمْ عَنْ قِبَلَتِهِمُ الَّذِي
كَانُوا عَلَيْهِمْ) ت دیه جکلردر آدمردن عقل سز لر نه شی چو یردی آنلری کندو قبله لرندنکه
اکایوز چو یرمشلر ایدی یعنی بیت المقدس دن (قُلْ لِلَّهِ الْمَشْرِقُ وَالْمَغْرِبُ) ت سویله که مشرق
و مغرب الله تعالی نکدر (يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ) ت یول کوستر ره بر کسینه
که دیلر طوغرو اولان یول جانبته * ف وقتا که رسول اکرم مدینه منوره به هجرت ایتدی لر اون
آلتی آی ویا اونیدی آی بیت المقدس جانبته نماز قلدیلر ورجا ایدر ایدیکه نه اولیدی الله سبحانه
کعبه بی بکا قبله قیلیدی الله سبحانه رجاسین قبول ایدوب اشو آیتی نازل قلدی قدری تقبل
وجهک الایه پس یهودلر و بعضی ناقص مسلمانلر یهودلرک اذر دستندن شبهه ایدرلر دیکه
بیت المقدس جله انبیانک قبله سی ایدی انی صالیو یرمک و ترک ایتک نینک علامتی دکل پس
الله تعالی سفهارک اشو مسئله ده اولان شبهه لرک جوابی نازل قلدی سیمقول السفهاء آیتی
ایله وبعده اول حضرت نه جهادک مشقتلر نه صبر ایتیکه امر ایتدی و توحیدک و قصاصک و حجک
و صومک و صدقاتک و نکاحک و طلاقک احکاملرک چوغنیکه جاهلیت اهلری تحریف
ایتمشلر ایدی یا خود انصافه رعایت ایتمکدن ناشی ایدی آنلری بیان یوردی و محالفلرک
شبهه لر رد و ابطال ایدی و آنلرک سوالنه جواب یردی اشو سیاق طول واوزوندر
آلم ترالی الذین خرجوا آیتنه دکن (وَكَذَلِكَ جَعَلْنَاكُمْ اُمَّةً وَسَطًا لِتَكُونُوا شُهَدَاءَ عَلَى النَّاسِ
وَيَكُونَ الرُّسُولُ عَلَيْكُمْ شَهِيدًا) ت و بونجلین یصه دق سزی عادل و مختار اولان کروه تاکه
شاهد اوله سکر آدمراوزرینه و اوله رسول سزک شاهد یککز * ف یعنی کوردک بوا یکی امرلر
سزک یا تکزده کاملدرلر و مخالفلرک یاتنده ناقصدرلر بریسی بودرکه سز لر نیلرک جله سنی حق
بیایوب تصدیق ایدرسکز و جهودلر و نصارلر بعضی تصدیق ایدرلر و بعضی ایتاغزلر
وایکجهیسی شودرکه سزک قبله کز کعبه درکه ابراهیمک زماندن تا سدر و ابراهیم علیه السلام
ایسه جله نک پیشو او مقتدا سیدر و یهودلرک قبله سی آدن صکره ثابت اولدی اشبونک کبی
هر امر لرده سز کاملر سز و سائر امتلر ناقصدرلر آنلر سزدن اوکر که محاجدرلر سزک آنلر
حاجتکز یوقدر که برشی آنلردن اوکر نه سز (وَمَا جَعَلْنَا الْقِبْلَةَ الَّتِي كُنْتَ عَلَيْهَا الْاِلَهَ لِمَنْ يَتَّبِعُ
الرُّسُولَ مِنْ يَتَّبِعُ عَلَى عَقِبِهِ) ت و یصه مدق و مقرر قلدق اول قبله بی که آنک اوزرینه ایدک

(یعنی)

(یعنی بیت المقدس اوزرینه) مکر اولشی ایچونکه تا بز سیله لم و تمیز ایدم اول کسینه بیکه تابع
اولور رسول اول کسینه دنکه آریایوب کیر و دوزر * ف یعنی اللهک علم ازل سنده مقرر ایدیکه
حضرت محمد علیه السلام امتنک قبله سی کعبه شریفه اوله بر قاج مدت بیت المقدسه یونلک
امتحان حکمتی ایچون ایدی که اشبو یونلکده یغمبره تابع اولنلر تابع اولنلردن تمیز اولنه
* ف ای امت محمد سزک قبله کز ابراهیم علیه السلامک زماندن کعبه مقرر ایدی و بر قاج
مدت بیت المقدسی قبله ایتدی ایمانلر کزی صنایق ایچون اول کسینه لر که ایمانلری اوزرینه قایم
اولدی لر انلر ایچون یولک درجه لر واردر (وَإِنْ كَانَتْ لَكَبِيرَةٌ اَلَا عَلَى الَّذِينَ هَدَى اللَّهُ وَمَا كَانَ
اللَّهُ لِيُضِلَّ اِيْمَانَكُمْ) ت والبته اشبو خوی و خصلت جتین و مشقتلر مکر اول کسینه لر
اوزرینه دشو وارد کلدر که آنلر یول کوستردی الله مواضیع قبله سزک ایمانکزی * ف یعنی
بیت المقدسه قلدیغکز نمازی ضایع قیلر بلکه آنک اوزر سز نه ثواب و یرزیرا که اشبو آیتک
نزولنک سبی قبله کعبه به تحویل اولنلردن مقدم اولن و وفات ایدن کسینه لرک نمازی فصل
اولور دیو اولسان سوالدر (إِنَّ اللَّهَ بِالنَّاسِ لَرَّؤُفٌ رَحِيمٌ) ت البته الله آدملره باغشلیجیدر
مهر باندلر (قَدْ نَرَى تَقَلُّبَ وَجْهِكَ فِي السَّمَاءِ فَلَنُوَلِّيَنَّكَ قِبْلَةً تَرْضَاهَا فَوَلِّ وَجْهَكَ شَطْرَ الْمَسْجِدِ
الْحَرَامِ) ت کور یرز سنک یوزکک دوغنی کولک جانبته (یعنی کعبه به یونلکه دلالت ایدن
آیتک نزولنه) پس البته یونلجی یصه دق سنی اول قبله به که ا کاراضی اولور سین پس چو یر
یوز یکی مسجد الحرامک جانبته * ف اول مدته که بیت المقدس جانبته نماز قیلر ایدیلر
رسول الله صلی الله علیه السلامک کوکلی کعبه بی استر ایدیکه کعبه قبله اوله نمازده کولک
جانبته کوز قالدر و ببقار ایدی که شاید فرشته کعبه جانبته یونلکچون حکم کتور رد یو اول
سبب اوزر نه یو آیت نازل اولدی پس اول وقتدن کعبه قبله مقرر اولدی نمازک ایچنده کعبه به
یونلدی لر (وَحَيْثُ مَا كُنْتُمْ فَوَلُّوْا وُجُوهَكُمْ شَطْرَهُ) ت و هر یرده اولور سکز یونلکک کندو
یوزلر یکزی آنک طرفنه (وَإِنَّ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ لَيَعْلَمُونَ أَنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّهِمْ) ت تحقیق اول
کسینه لر که یرلری آنلر کاب البته یاورلر که شوطوغر یدر کندور بلر سنک جانبندن (وَمَا اللَّهُ
بِغَافِلٍ عَمَّا يَعْمَلُونَ) ت و دکل الله خبر سز آنلرک علملندن (وَلَقَدْ آتَيْنَا الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ بِكُلِّ
آيَةٍ مَا تَبِعُوا قِبْلَتَكَ وَمَا أَتَتْ بِآيَةٍ قِبَلَتِهِمْ وَمَا بَعْضُهُمْ بِتَابِعٍ قِبْلَةَ بَعْضٍ) ت اگر کتوره سن اول
کسینه لر که یرلری آنلر کاب هر یردی لر و نشانه لری البته تابع اولنلر سنک قبله که وسن
دخی دکل سن تابع اولجی آنلرک قبله سنه و دکل آنلرک بعضی تابع اولجی بعضنک قبله سنه

لی ن

(وَلَمَّا أَتَتْهُمُ أَهْوَاءُهُمْ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ إِنَّكَ إِذَا لَمِنَ الظَّالِمِينَ) ت واکر سن تابع
اولسن آنلرک نفسلرک آرزوسنه آندنصکره که کلدی سکا بیلک و یقین ایتک البتہ سن
اولورسن اولوقته ظلم ایدیمیلردن (الَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يَعْرِفُونَهُ كَمَا يَعْرِفُونَ آبَاءَهُمْ) ت
اول کسنه لکه ویردک آنلره کابی آنلریلورلر آنی (یعنی کعبه به یونلکک حق اولسنی) تسکم
یلورلر کسندو اولادلرینی * ف اول کسنه لکه ویردک آنلره کابی آنلریلورلر شونی یعنی
حضرت محمد رسول الله صلی الله علیه و سلمی ایو طانورلر و ذات شریفه مخصوص اولان
وصفرا یله غیر یلرندن فرق ایدوب یلورلر تسکم اوغلرینی یلورلر و کسندولر اوزلرینه اوغلری
غیر یلرینک اوغلر یله مشتبه اولمز و روایت اولندی که عمر رضی الله عنه عبد الله بن سلامدن
سؤال ایلدی که محمد صلی الله علیه و سلم رسول اولدیغنی یلورمیسن جواب ویردی که بن
انی بنم اوغلدن زیاده رک طایریم عمر دیدی نیچون عبد الله بن سلام جواب ویردی که بکا محمد
علیه السلام نبوتنده هیچ شک وشبه یوقدر ما بنم اوغلده کاهیجه شبه اولور که اناسی خیانت
ایتمش اوله پس عمر یاشنی اویدی و علملاردن بعضی دیدیلر که یعرفونه لفظنده ضمیر علم
ایچوندرو یا قرآن ایچوندرو قبله نک تحویلچوندرا ما کما یعرفون ابناهم جمله سی محمد صلی الله
علیه و سلم ایچون ضمیر اولق اوزره شهادت ایدر و عبد الله بن سلامک حدیثی دخی شومعنا به
تقویت ویردو اوغلرین تخصیصی زیاده مشهور و معروف اولنلری سببندن و یا بابا لری نک
صحبته اولسی و ککو کلابنه سوکیلی اولسی سببندن ناشی در فقط جلالین و کشف
و نیشابوری تفسیرنده دخی بویه در (وَأَنَّ فِرْقَانَهُمْ لِيَكْتُمُونَ الْحَقَّ وَهُمْ يَعْلَمُونَ) ت تحقیق
آنلردن برکوه کیزلرلر و ستر ایدرلر حتی و آنلریلورلر (الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ فَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُمْتَرِينَ)
ت اشبو طوغریدر سنک ربکک جابیندن پس اوله شک کتور نلردن (وَلِكُلِّ وُجْهَةٍ هُومُؤَلِّهَا
فَاسْتَبِقُوا الْخَيْرَاتِ) ت و هر کسنه ایچون وارد بر جانب اول کسنه شو جانبیه یونلیجیدر پس
سرعت ایدک خیر لوجانبه (أَيُّنَ مَا تَكُونُوا يَأْتِ بِكُمْ اللَّهُ جِيعًا) ت هر زده اولسکز کتور
سزی الله جمع ایدوب (إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ) ت البتہ الله هر برشی اوزرینه قادر در
(وَمِنْ حَيْثُ خَرَجْتَ فَوَلِّ وَجْهَكَ شَطْرَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ) ت و هر نه طرفه کیتسک پس دوند
یوزیکی مسجد الحرام جانبیه (وَأَنَّهُ لَلْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ وَمَا اللَّهُ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ) ت و تحقیق بو
توجه ایتک طوغریدر سنک ربکک جابیندن و الله تعالی دکل خبر سزا اولشیدنکه عمل ایدر سکز
* ف یعنی اشبو معناده که بزم قبله مزنی ایدر و یا سزک قبله کر می ایدر دیو غوغا و شمهاته یا حق

محض عبت و بوش برشیدر او اولدر که او اولان علمده و ثواب تحصیل ایتکده امر امتثال
اولنه و هرامت ایچون بشقه بشقه قبله امر اولشیدی و آخرده هبسی و جمله سی بر بره یعنی
مخسر ریشه جمع اولق کر کدر * ف مسجد الحرامدن مراد مکه نک مسجدیدر و حرامک
معناسی اولدر که حرم برنده بعض اشیا دن نفسی کف ایتک لازمدر حاصلی حدود حرمک
داخلنده بر قاج امور لری فعل ایتک حرام و ممنوعدر آدم اولدر مک کبی و حیوان و خیلری
اولدر مک و صیدا ایتک و اذیت ایتک و آنجلرن و اولنر کسک و یونلردن بشقه سی کبی
(وَمِنْ حَيْثُ خَرَجْتَ فَوَلِّ وَجْهَكَ شَطْرَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ) ت و نه طرفه جیقسک و کیتسک پس
دوندرو یونلت یوزیکی مسجد الحرام جانبیه (وَحَيْثُ مَا كُنْتُمْ فَوَلُّوْا وُجُوهَكُمْ شَطْرَهُ) ت و نه
طرفه اولسکز پس یونلک یوزلر یگزنی ایتک جانبیه (لَّئَلَّايَكُونَ لِلنَّاسِ عَلَيْكُمْ حُجَّةٌ) ت تاکه
اولیه آدمرا ایچون سزک اوزر کره الزام ایتلری * ف یعنی یهودلر طعن ایدوب دیمه لکه بزم
دینزه انکار ایدر و قبله مزه یونلور و عرب مشرک لری دخی دیمه لکه ابراهیمک دینی اوزره
اولسنی ادعا ایدر و قبله سندن خلاف ایدر پس سنک قبله کی کعبه به مقرر ایدوب ایکی فریقک
غوغا و شمهاته سندن سنی قور تاردق (الَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْهُمْ) ت اول کسنه لکه ظلم ایتدیلر
آنلردن (فَلَا تَحْشَوْهُمْ وَاخْشَوْنِي) ت پس قور فیکز آنلردن و قور قک بسدن (وَلَا تَمْنَعِي
عَلَيْكُمْ وَلَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ) ت و تمام ایدهیم کسندو نعمتی سزک اوزر یکره و تا اوله که سز لریول
بوله سکز * ف نورانده مذکور اولمشکه حضرت اسماعیلک اولادندن بر قاج جماعت وجوده
کلوب کعبه شریفه تعظیم ایده جکلر پس حضرت محمد علیه السلام نماز وقتنده کعبه به
یونلسی یهودک احبار یعنی علماسی یاننده ظاهر اولان دلیلدر نبوتنک طوغر یلقی اوزرینه هر
چند جاهلر طعن ایدر اولسه لرده که انبیالرک قبله سنی ترک ایتدی دیو (كَمَا أَرْسَلْنَا فِيكُمْ رَسُولًا
مِنْكُمْ يَتْلُو عَلَيْكُمْ آيَاتِنَا وَيُزَكِّيكُمْ وَيُعَلِّمُكُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَيُعَلِّمُكُم مَّا لَمْ تَكُونُوا تَعْلَمُونَ) ت
ت نعمتی تمام ایتدیکم کبی کوندردک سزک آرا کره کسندو قومکزدن اولان یغمبریکه او قور
سزک اوزر کره بزم نشانلریمزی (یعنی قرآنی) و بک ایدر سزی و اوکر در سزه کابی (یعنی قرآنی)
و آنده اولانی (یعنی اولشیلر که آندو وارد در حکملردن) وینه اوکر در سزه اولشی که آنی بیلر دیکز
(فَاذْكُرُونِي أَذْكَرَ كَمْ وَاشْكُرُوا لِي وَلَا تَكْفُرُونِ) ت پس ذکر ایدک بی ناذر ایدم سزی
و شکر ایدک بکا و شکر سزک ایتیک بکا (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ إِنَّ اللَّهَ مَعَ
الصَّابِرِينَ) ت ای مسلمانلر ایدم و ممد طلب ایدیکز (آخرت نوابی تحصیل ایتکده طاعت

وبلا اوزره) صبر ايله و نماز قلعه البته الله صابر لر ايله يله در (يعني آنلر ياردم ايديجيدر) * ف
بوراده الله سبحانه امر ايدور طاعتك وجهادك مشقتارينه صبرا يتكلمه وصبرك ثوابن دخی
ذكر ايدر لر (وَلَا تَقُولُوا لِمَنْ يُقْتَلُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْوَاتٌ بَلْ أَحْيَاءٌ وَلَكِنْ لَا تَشْعُرُونَ) ت اول
كسسه به كه شهيد اولدى اللهك يولنده آنلر اولدور ديمكز يلكه آنلر دير ددر لر ولكن سز لر خبر
دارد كلسز (وَلْيَبْلُغُوا أَشَدَّ مِنَ الْخَوْفِ وَالْجُوعِ وَنَقْصٍ مِنَ الْأَمْوَالِ وَالْأَنْفُسِ وَالثَّمَرَاتِ
وَبَشِّرِ الصَّابِرِينَ) ت والبته صبار سز لر برشى ايله قورققدن و آجلققدن و مال كز دن
و جان كز دن نقصان اولققدن و ميوه لر كز دن و مرده و بر صبر ايدنلره (الَّذِينَ إِذَا أَصَابَتْهُمُ
مُصِيبَةٌ قَالُوا إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاغِبُونَ) ت اول كسسه لر كه اكر اير شسه آنلره بر قتيلى و مشقت
دير لر البته لر اللهك قولور و البته لر آنك جانبنه رجوع ايدر ز (أُولَئِكَ عَلَيْهِمْ صَلَوَاتٌ مِنْ
رَبِّهِمْ وَرَحْمَةٌ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ) ت اشبور كه و هلا آنلر اوزر به رجعت و نعمت و جنت
وارد در برى جانبندن و هدايت بولنر بولدر (إِنَّ الصَّفَا وَالْمَرْوَةَ مِنْ شَعَارِ اللَّهِ فَمَنْ حُجَّ
الْبَيْتَ أَوْ اعْتَمَرَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِ أَنْ يَطُوفَ بِهِمَا وَمَنْ تَطَوَّعَ خَيْرًا فَإِنَّ اللَّهَ شَاكِرٌ عَلِيمٌ) ت
البته صفا و مر وه اللهك نشانلر ندر پس بر كسسه يت شرفي حج ايتسه يا عمره كتور سه پس كاه
يوقدر آنك اوزر به آنده كه طواف ايده ايكيسنك ارا سنده و بر كسسه ايشله خبر اولان على
پس البته الله قبول ايديجيدر بيلجيدر * ف صفايد كارى مكده و كعبه سمتنده بر طاعتك
آيدور و مر وه دخی مكده و كعبه نك آخر طرفنده بر طاعتك آيدور ايكيسنك ارا سنده سعي
اولنه جق و وارد و عر بلر دخی حضرت ابراهيم زمانند بر و هر وقتده حج ايدر لر ايدى لكن
جاهليت زماننده حجك متاسكزنده جوق خطا و غلط واقع اولدى ايدى بر سى شودر كه مكه
كافر لرى اشبور ايكى طاع اوزر به ايكى بت نصب ايتشلا ايدى حج كونلر نده آنلر دخی
طواف و تعظيم ايدر لر ايدى وقتا كه اسلام ظهور ايتدى اسلام اهلى صفا و مر وه بي جاهليت
علامتلر ندين عدايدوب آندن اجتناب ايتديلر و بيلديلر كه تله طواف ايتك جاهللر كه عادتيدر
اسلامده طاعلر اوزر به وار على شوبنر بولنديغى اجلدن الله سبحانه اشبور ايتى نازل قلدى
كه شوايكى طاعتك ارا سنده سعي ايتكدن منع بوقدر (إِنَّ الَّذِينَ يَكْتُمُونَ مَا أَنزَلْنَا مِنَ الْبَيِّنَاتِ
وَالْهُدَىٰ مِنْ بَعْدِ مَا بَيَّنَّاهُ لِلنَّاسِ فِي الْكِتَابِ) ت تحقيق اول كسسه لر كه كيز لر لر اوشى كه اشافى
ايندر نك واضح اولان سوزلر دن و بول كوستور مكدن آنصكره كه بيان ايتك آتى آدم

ايچون كتابه (أُولَئِكَ يَلْعَنُهُمُ اللَّهُ وَيَلْعَنُهُمُ اللَّاعِنُونَ) ت لعنت ايدر آنلره الله و سبه لعنت
ايدر آنلره لر لعنت ايديجى (إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا وَأَصْلَحُوا وَبَيَّنَّاهُ لَكُمْ أُولَئِكَ أَتُوبُ عَلَيْهِمْ وَأَنَا التَّوَّابُ
الرَّحِيمُ) ت مكر اول كسسه لر كه توبه ايتديلر و اوب ايتديلر عمللر ينى و بيان ايتديلر پس اشبور
كه وهك توبه لر ينى قبول ايدرم و بن توبه لرى قبول و مبالغه ايله رحمت ايديجيم (إِنَّ الَّذِينَ
كَفَرُوا وَآمَنُوا وَهُمْ نُفُورٌ أُولَئِكَ عَلَيْهِمُ لعنةُ اللَّهِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالنَّاسِ أَجَعِينَ) ت البته اول
كسسه لر كه كافر اولديلر و كافر اولدقلر حاليده اولديلر اشبور كه و هلا اوزر به در اللهك لعنتى
(يعني رجعتدن ايراق قيلمى) و ملائكة نك لعنتى و جمله آدم لر ك لعنتى (خَالِدِينَ فِيهَا لَا يَحْقُقُ عَنْهُمْ
العَذَابُ وَلَا هُمْ يَنْظُرُونَ) ت داعما اولور لر شولعنتده خفيفلر آنلر دن عذاب و آنلره مهلت
ويرلر (وَاللَّهُمَّ اللَّهُ وَاحِدٌ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ) ت وسزك معبود يكر راولان معبود در
يوقدر هيج بر معبود آدن غيرى باغشليجى اسر كيجيدر (إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ
وَإِخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَالْفُلْكِ الَّتِي تَجْرِي فِي الْبَحْرِ بِمَا يَنْفَعُ النَّاسَ وَمَا أَنزَلَ اللَّهُ مِنَ السَّمَاءِ
مِنْ مَاءٍ فَأَحْيَا بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَبَيَّنَّاهُ فِيهَا مِنْ كُلِّ دَابَّةٍ وَتَصْرِيفِ الرِّيَّاحِ وَالسَّحَابِ الْمُسَخَّرِ
بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ لَا يَأْتِ الْقَوْمَ يَعْقِلُونَ) ت البته كو كارى ويرى ايجاد ايتكده و كجه نك
و كوندك كلوب كيتسند و اول قايق كه بور در كده اول شى ايله كه منفعت و ير ر آدملره (يعني
تجارت ايچون) و سبه اولشيد كه ايندر دى الله كو كدن صونوعندن پس ديرى بصه دى آندن
برى اولد كدنصكره و طاعتدى برده هر بر حيوان نوعنى و روز كارى دوندر مسنده و ير ايله كولر
ارا سنده مطيع و رام اولان بولونده البته نشانلر واردر اولر كه وه ايچونكه عقللر يله ياورلر
(وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَخْدُمُنْ دُونَ اللَّهِ أَتَادًا يُحِبُّونَهُمْ كَحُبِّ اللَّهِ وَالَّذِينَ آمَنُوا أَشَدُّ حُبًّا لِلَّهِ) ت
و آدمزلر دن بعض كسسه لر واركه آلور لر الله دن غيرى شريكلر سورلر (واسر كر لر) آنلر الله
تعالى بي سود كارى كبي و اول كسسه لر كه ايمان كتورديلر زياده قوتلور لر اللهى سومكده
(وَلَوْ يَرَى الَّذِينَ ظَلَمُوا أَذْيُرُونَ الْعَذَابَ أَنَّ الْقُوَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا وَأَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعَذَابِ) ت و كورن
كيسه عجب ايدر اكر كور سه اول كسسه لر يكه ظلم ايتديلر اول حالنده كه كور ملر و معاينه ايدملر
عذابى و قوت و قدرتك جميعى الله تعالى به مخصوص اولديغى ياورلر و الله تعالى نك عذابى
شديد اولديغى نفسلر نده بولملر (ادَّبَرَأَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا مِنَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا أَوْ أَوَّلُوا الْعَذَابَ وَتَقَطَّعَتْ

بِهِمُ الْأَسْبَابُ) ت وقتا که اوراق اولور و چار اول کسسه لکه رئیس و پیشوا اولدیلر کفرده
اول کسسه لردنکه تابع اولدیلر و کوردر عذاب و کسور آنلرک ماینلرنده وارالرنده اولان سبیلر
* یعنی وسیله لردوستلق و خصم لق و اقربا لق کبی علاقه لر (وَقَالَ الَّذِينَ أَتَّبَعُوا لَوْ أَنَّ لَنَا كَرَّةً
فَنَنْتَبِهَهُمْ كَمَا تُبَاهِيهِمْ) ت دیرلر اول کسسه لکه تابع اولدیلرنه اولیدی بزچون کیرودوغل
اولیدی تا که اوراق اولیدق (و بیزار اولیدق) شول رئیس اولانلردن سکیم آنلر اوراق اولدیلر
(و بیزار اولدیلر) بزلردن (كَذَلِكَ يُرِيدُ اللَّهُ أَعْمَالَهُمْ حَسَرَاتٍ عَلَيْهِمْ وَمَا هُمْ بِخَارِجِينَ مِنَ النَّارِ)
ت اشبو عذاب کوسرلادیکی کبی آنلره کوسر لر الله آنلرک نظر نده پشیمانلق و ندامت و یره جان
عملرینی و دکلا آنلر طشره کلچیلر جهندن * ف یعنی مشرک قیامت کوننده کوردرلر که الله
سبحانه به قوشدقلری شریک لر آنلره هیچ فائده ایتمکه قادر اولوب اوارالرنده اولان احبابلق بتون
بتون کسلب بری برندن بیزار اولوب چارلر اولوقتمده زیاده حسرت چکوب و پشیمان اولوب
دیرلر کاشکی نه اولیدی بزچون دنیاه کیرودوغل اولیدی الخ لکن اشبوندامت فائده
سز بر امر درخاچلره و بتره طبائیک احوالی بوآئسده ذکر یوردیلر (يَا أَيُّهَا النَّاسُ كُفُّوا أَعْيُنَكُمْ
فِي الْأَرْضِ حَلَالًا طَيِّبًا وَلَا تَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُبِينٌ) ت ای آدم لر بیکز
برده اولان شیلرک تمیز و باله اولان حلالندن و تابع اولمک شیطانک ایزلرینه و آنلرک یولنه
البته شیطان سزچون آشکاره دشمندر * ف اهل جاهلیت کندو یا نلردن برقاج شیلری
حرام ایتمش لرایدی بجائز کبی و سوائب کبی الله سبحانه آنلری رد ایچون اشبو آیتی نازل قلدی
* ف عرب جاهلری حضرت ابراهیمک دینی برقاج شیلرله خراب ایتمش لرایدی بریسی الله
سبحانه نک غیر یسنه طایق و عبادت ایتمک و بریسی دخی الله سبحانه نک غیر یسنه نذر ایدوب
حیوان بوغزلق بوایسه مردار و ایشلمسی کفر در و بریسی دخی بعض حیوانلر حلال ایکن
حرام قیلق تسکم سورة مائده و سورة انعامده کاور و بریسی خنزیر حلال دیمه لری کبی الله
سبحانه آنلری رد ایدوب یورد (انما یا مرکم بالسوء و الفحشاء و ان تقولوا علی الله ما لا تعلمون)
ت همان امر ایدر سزله کوی اولان ایشلری حیا سزلق وینه آنکله که افترا ایده سکر الله
اوزرینه اولشی که بیلز سکر * ف یعنی مسئله لری کندی یا نکزدن ایجاد ایتمک الله سبحانه
اوزره افترا ایتمک یولی اوزره تسکم یوزمانده جوق مسئله لر و سمر غلط یولی و شرع شر فک
خلافی اوزره جاریدرلر (وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ اتَّبِعُوا مَا أَنزَلَ اللَّهُ قَالُوا بَلْ نَتَّبِعُ مَا أَفْلَحْنَا عَلَيْهِ آبَاءُنَا) ت
و چان دینله آنلره تابع اولکر اولشیته که الله ایندردی دیرلر بلکه تابع اولور زاولشیته که
یولدیق آنک اوزرینه بابا لر می (أَوَلَوْ كَانَ آبَاؤُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ شَيْئًا وَلَا يَهْتَدُونَ) ت ای تابع

اولور لری اگر اولسده بابا لری بیلز لری هیچ برشی و بولز لری طوغر و اولان یولی * ف یعنی
بابا لرینک اختیار ایتدیکی سمرک و یولک بطلانی بیلد کد نصکره که آنلر الله سبحانه نک امرینک
خلافیدر پس آنک اوزرینه یوریمک و کاتابع اولق جائز دکلد و حرامدر (وَمَثَلُ الَّذِينَ
كَفَرُوا وَكُتِلَ الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ بِمَا لَا يَسْمَعُونَ الْإِدْعَاءَ وَذَاءُ) ت و کافر لره نصیحت و وعظ ایدن کسسه نک
صفقی و حال حیوان مثلوردر که حیوانلره چاغر حیوان ایسه ایدن انجق صوت و ندا ایشیدر
(صم بکم عی فهم لا یعقلون) ت کافر لکر و صاغر در لالدرلر و دلسز در ل کوردر لرس آنلر
هیچ برشی فهم ایتمز * ف یعنی کافر لره سوزدیکانک و ایشدر مک مثالی شول کسسه نک
مثالی کبی در که بیان حیوانلرینی چاغر و اول حیوانلر چاغر دقده آوزدن و صدادن غیر برشی
فهم ایتمز اول کسسه نک حالی بویله در که کند و سنده علم یوقدر و دخی علم اهلنک سوزی قبول
ایتمز (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُفُّوا أَعْيُنَكُمْ عَنْ أَشْكُرُوا اللَّهَ إِنَّ كُفْرَ آبَاءِهِمْ يَعْبُدُونَ) ت
ای مؤمنلر بیکز سزله رزق و یردیکمز شیلرک حلال و اویسندن و شکر ایدیکر الله تعالی به اگر اکا
طبار سکر یعنی عبادت ایدر سکر (انما حرم علیکم المیتة و الدم و لحم الخنزیر و ما اهل به لغیر الله)
ت حرام قلدی سزله اوزر لره انجق مرداری و فانی و خنزیراتی و اولشی که آواز قالدردی
بوغزلدی و قنده آنک اوزرینه اللهک غیر یسی ایچون * ف یعنی اللهک غیر یسنک آدی
ذکر اولنه رقی بوغازلندی (فَنَاضِرٌ غَيْرٌ بَاقٍ وَلَا عَادِلٌ اِثْمٌ عَلَيْهِ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ) ت پس
بر کسسه محتاج اولسه تعدی ایتمدیکی حالده و هلا کدن نفسی حفظ ایتمک قدرندن کچمدیکی
حالده پس گاه یوقدر آنک اوزرینه (یعنی آنلردن یمکده) البته الله یار لغیجیدر اسر کجیدر * ف
اگر سوال اولسه که اشبو آیت کریمه حرام حصر اولندی اشبو اشیا مذکور لره حالبوکه
حدیث شریفده برقی جانور لرحارلر و بو مثلورلر دخی حرام اولمش پس مطابق قیلغک و جهی نه
اولور جواب و یرر لره تحریمک ذکر اولمشلرده حصری بجائز ایله سوائبه کوره در یعنی حصر
اضافیدر که بجائز و سوائب حرام یلور لرایدی پس بهیمة الانعامده هیچ برشی حرام دکل ذکر
اولمش شیلردن غیر و خبائنده و سباعده و آنلر منالیسند کلاماری یوغیدی * ف یعنی
مواشیده شو قدر شیلر حرامدر و دخی اول کسسه اوزره که اجلقندن اوله چکی یقین اولسه آنک
اوزریمکی حلالدر بو شرط اوزره که شریعت امرینه خلاف ایتمیه یعنی اضطرار حالنه
یشمسندن اولیمیه و تعدی ایتمیه و جوقیمیه ضرورت قدری ییه (ان الذين یکتون ما أنزل
الله من الکتاب و یشترون به عناقیلًا أولئک ما یا کون فی بطونهم الا النار و لا یکلمهم الله یوم
القیامة و لا یرکبهم و لهم عذاب أليم) ت تحقیق اول کسسه لکه کیزلر الله تعالی نک کابدن

کوندردیکی شی و عوضنده از بها آلور را شبو کر و هک اکل ایتدیکی قار نرنده انجق اتش اولور
 و سوز سو یلز آنره الله قیامت کوننده و عیز و پاک ایتزا آنری و آنرا ایچوندر دردی و بریحی عذاب
 (أُولَئِكَ الَّذِينَ اشْتَرُوا الضَّلَالَةَ بِالْهَدَى وَالْعَذَابُ بِالْغَفْرَةِ فَمَا أَصْبَرَهُمْ عَلَى النَّارِ) ت بونلردی
 اول کسنه لکه آلدیلر از غیفلتی هدایت بدلنده و عذاب آلدیلر یار لغمتی عوضنده پس نه شی صبر
 ایتدیردی آناری (و یا نیجه صبر ایدیمیدر آنار) اود اوزرینه (ذَلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ نَزَلَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ
 وَإِنَّ الَّذِينَ اخْتَلَفُوا فِي الْكِتَابِ لَفِي شِقَاقٍ بَعِيدٍ) ت بونلرک جمله سی اولسیدندر که الله ایندردی
 کانی طوغر یلقه (یعنی الله تعالی نلک طوغری انزال ایتدیکی کابده بعض شیری کیزلر کیری
 ایچون عذابه مستحق اولدیلر) اول کسنه لکه اختلاف ایتدیلر شو کابده مخالفنده درلر
 و حقدن ایر اقدرلر * ف یهودیلر آخر زمان یمبرینک صفتی توریتده مذکور ایکن
 کیزلر و حقوق آیتلرک معناسنی تبدیل و تغییر ایتدیلر دنیا غرضلر ایچون (لَيْسَ الْبِرَّ أَنْ تُولُوا
 وَجُوهَكُمْ قِبَلَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ وَلَكِنَّ الْبِرَّ مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالْكِتَابِ
 وَالنَّبِيِّينَ) اولک وطاعت اولدکلر که سز لر جویره سکز یوزلر یکرزی مشرق جانبنه و کون بتان
 طرفه ولکن اولک شول کسنه نلک اولکیدر که ایمان کتوردی الله تعالی به و قیامت کونته
 و ملائکه لر و کابله و یمبر لر * ف بلکه اول اولک صاحبی که آده دین صاحبی اختلاف
 ایتزلر اول کسنه در که ایمان کتوردی الله سبحانه به و قیامت کونته الخ * ف و قنا که جهودلر
 و نصر ایلر زعم ایتدیلر که غارده ابو اولان توحه اولدر که مشرق و مغرب جانبنه اوله آنلرک
 رنده لیس البر الایة نازل اولدی (وَأَنَّى الْمَالُ عَلَى حَبِّ ذَوِي الْقُرْبَى وَالْيَتَامَى وَالْمَسَاكِينِ وَابْنَ
 السَّبِيلِ وَالسَّائِلِينَ وَفِي الرِّقَابِ) ت و ویره مالی ماله محبتله قرابت صاحب لرینه و بابایی اولمیان
 یتیم لر و فقیر لر و مسافر لر و سوال ایدلر و صرف ایده یونلر * یعنی کولر لی و جاره لر لی
 و اسیر لر لی و مکاتبر لی از ادا یتکده صرف ایده (وَأَقَامَ الصَّلَاةَ وَآتَى الزَّكَاةَ وَالْمُوفُونَ بِعَهْدِهِمْ
 إِذَا عَاهَدُوا) ت و ادا ایتدی عاری و ویردی زکاتی و وفا ایدنلر در کند و عهد لر نه و قنا که
 عهد ایدلر (وَالصَّابِرِينَ فِي الْبَأْسَاءِ وَالضَّرَاءِ وَحِينَ الْبَأْسِ) ت و مدح ایدرم صبر ایدنلر لی اللری
 طار اولدینی و قنده و قسلیق و قنده (یعنی فقیر لک و قنده) و غوغا نلک شدنی و قنده (أُولَئِكَ
 الَّذِينَ صَدَقُوا وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ) ت و بونلر در طوغر و سوز یلیجی و بونلر در از غفلدن صافتی

(يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِصَاصُ فِي الْقَتْلِ الْحَرْبِ بِالْحَرْبِ وَالْعَبْدُ بِالْعَبْدِ وَالْأَنْثَى بِالْأُنْثَى)
 ت ای اول کسنه لکه ایمان کتوردیکز فرض قلندی سز لک اوزر کره اود شملک اولدیر مشلر
 حقتده حرایله حر (یعنی آزد اولان اولدیر لور آزدلک بدلنده یعنی کشی زاده و آزاد اولان
 کسنه آزاد کسنه کبیدر حکمده) و کوله ایله کوله (یعنی کوله کوله کبیدر حکمده) و قاری
 قاری بدلنده اولدیر لور (فَنِّ عَنِ لَمَنْ أَخِيهِ شَيْءٌ فَاتَّبَعَ بِمَا عُرِفَ وَادَّاءَ إِلَيْهِ بِإِحْسَانٍ) ت پس
 بر کسنه عقوا و ائسه آنکچون اولدیر دیکز قنداشنک قاتندن برشی پس اولک اویمقدر
 (یعنی آنک حکمی بری بریله قولایلق ایتکدر شرعک امریله و اولکله) و قان بهاسنی ادا
 ایتکده و لیلر اولک ایله یعنی قانک و لیس اولک ایله دیت طلب ایدوب قسلیق ایتسه
 (ذَلِكَ تَحْقِيفٌ مِّن رَّبِّكُمْ وَرَجَاءٌ مِّنْ عَذَابِي بَعْدَ ذَلِكَ فَلَهُ عَذَابٌ أَلِيمٌ) ت اشبو حکم آسانلق
 و قولایلقدر کندور بکرک جائیندن و اسر ککدر و محبتدر پس بر کسنه حددن کجه اشبو
 حکمدر نصکره آنکچون وارد الم و ویریحی عذاب * ف (الحرب بالحر) اهل جاهلیت شریف
 و اعلی اولان کسنه ای ادنا نلک بدلنده قتل ایتزلر ایدی الله سبحانه نازل قلدی که قصاص حکمی
 جنس ارا سنده مساواته و محالته میندر اشبو معناده که آزاد آزاد بدلنده قتل اولنور و کوله
 کوله مقابلنده قتل اولنور و قاری قاری کبیدر قصاص حکمده امدایت باندنه قاریلرک فرق
 وارد هر بر کسنه کند و جنسندهری بر نه برابر در هر چند بعضی شریف اولوب و بعضی
 ادنی و بعضی کوزل و بعضی حر کین و بعضی فقیر و بعضی زن کین اولسه ده حدیث شریف
 ایکی آخر جنسی زیاده قیلش * لمان مسلمانک بدلنده و کافر کافرک عوضنده قتل اولنور
 * ف (فَنِّ عَنِ لَه) یعنی اولدیر لش مسلمانک قاتندن مقتولک و لیس قصاصدن عقوا ایتسه
 و یا خود دیت راضی اولسه قاتل دیتی ادا ایتکده و لیلر اذیت ایتیه کوز لجه کوز لجه لطفله ادا
 ایده ظلم ایتیه وینه عقوا ایدن کسنه دیتی طلب ایتکده قاتله زجت و یرمه قولایلقه طلب
 ایده * ف (فَنِّ عَذَابِي) یعنی مقتولک و لیس عقوا ایتد کدنصکره و ایدیت آلوب صلح ایتد کدن
 صکره ظلم ایدوب و حددن کچوب قاتلی اولدیر سه و یا اولدر مک استرسه و یا خود قاتل دیتی ادا
 ایتسه پس آنکچون وارد دردی و بریحی عذاب * ف (ذَلِكَ تَحْقِيفٌ) یعنی جهودلر اوزرینه
 یالکز قصاص و ارایدی نصاری اوزرینه دیت و ارایدی الله سبحانه اشبو اتمه قولایلق
 اولسون دیو قصاصله و عقوا ایتسیله دیت ارا سنده آنلری غیر قلدی (وَلَكُمْ فِي الْقِصَاصِ حَيَاةٌ
 يَا أُولِي الْأَلْبَابِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ) ت و سز کچون اود شملک سیبیله دیر یلک و بقا و اردرای عقل
 ایلری تا اوله کسز صاقنه سکز از غیفلدن * ف و لیلر و قاضیلر لازمدر که قصاص باندنه
 قولایلق و مداهنه ایتیه لر قصاص حقاری لایقجه اجر ایده لر که غیر یلر نکال و عبرت اولوب

حسب زان دو کله قیوسی بغلوب حیات برقرار اوله (کُتِبَ عَلَيْكُمْ إِذَا حَضَرَ أَحَدُكُمْ أَتَى أَنْ تَرَكَ خَيْرًا الْوَصِيَّةُ لِلْوَالِدَيْنِ وَالْأَقْرَبِينَ بِالْمَعْرُوفِ حَقَّ عَلَى الْمُتَّقِينَ) ت غرض اولندی سزک اوزر که شو و قد که حاضر اولدی سزک بریکزه اولوم اگر خیر لومالی بر اقسه وصیت ایتمک باباسنه اناسنه و اقربالار نه عدله و اول کله اشبو وصیت ثابت اولدی (عذابیدن) صافچیلار اوزر نه * ف جاهلیت رسالیدن برسی بو ایدی که اولینک وارنی اولادندن غیری هیچ برکسسه اولماز ایدی و اولادده دخی اوغلی وارث اولور ایدی پس الله سبحانه اولینک وارنی اولادی اولسنی مقرر ایتدی لیکن وفات ایدن کسسه نک اوزر نه لازم ایتدی که باباسنه و اناسنه و ساقربالار نه حاجتاری قدر نیجه وصیت ایده معلوم اوله که اسلامک ابتدا سنده آنا وانا ایچون و اقربالار ایچون وصیت فرض ایدی مالی اولان کسسه اوزر نه صکره وارث آیتله نسخ اولندی (فَن بَدَلَهُ بَعْدَ مَا سَمِعَهُ فَأَنشَأَ اللَّهُ عَلَى الَّذِينَ يَدُلُّونَهُ أَنْ اللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ) ت پس برکسسه وصیتی تبدیل ایتسه وصیتی ایشد کد نصرکه پس شو تغییرک گاهی انجق وصیتی تبدیل ایدن کسسه ل اوزر نه در تحقیق الله تعالی ایشد یجیدر (وصیت ایدنک قولنی) بیلجیدر (وصیتک فعلنی) * ف اگر وفات ایدن کسسه حیاتی و دیر یلکی حالنده وصیت ایدوب اولد یسه صکره تقسیم ایدن کسسه ل و برسه ل میت اوزر نه گاه یوقدر (فَن خَافَ مِنْ مُوسَى جَنًّا أَوْ أَجْمَأَ فَاَصْلَحَ يَتَنَسَّهْمَ فَلَا اِثْمَ عَلَيْهِ أَنْ لَمْ يَغْنُورْ رَحِيمٌ) ت پس برکسسه دو یسه و یسه وصیت ایدن بر ظلم یا خود بر گاه پس ابو ایتسه آنلرک آراسنی اصلا گاه یوقدر آنلرک اوزر نه تحقیق الله یار لغبی اولان اسر کیجیدر * ف اگر برکسسه دو یسه و یسه که وصیت ایدن کسسه وصیتی انصاف سز لقله ایدوب اولشدر و اولادی ایچون آزمال قالمشدر پس برکسسه بو ظلی قادروب اصلاح ایدر سه بویه اصلاح ایله وصیتی تبدیل ایدنه گاه یوقدر بلکه ثواب وارد ر ایتده الله سبحانه بویه یورمشدی صکره نسا سور مسنده موارث آیتنده وارثلرک حصه لینی کند و لمقرر ایتمشدر ایضی وفات ایدن کسسه نک وارثلر و بر درمی موقوف اولدی (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ يَا أَيُّهَا مَعْدُودَاتُ) ت ای اول کسسه لر که ایمان کنورد یکر فرض اولندی سزک اوزر که اوزر که اوزر که طوطق ته کم فرض اولدی سزدن اول یکنلر اوزر نه تا اوله کسز صافته سکر (گاه اولان شیلردن) بر نیجه صایلی کون اوزر طوتک (فَن كَانَ مِنْكُمْ مَرِيضًا أَوْ عَلَى سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِنْ أَيَّامٍ أُخَرٍ) ت پس برکسسه اولسه سزدن کیفسز یاسفر اوزر نه پس لازمدر که اول کونلرک عددی قدر طوته بشقه کونلر (وَعَلَى الَّذِينَ يُطِيقُونَهُ فِدْيَةٌ طَعَامُ مِسْكِينٍ) ت و لازمدر اول کسسه ل اوزر نه که قادر لدر

اوریج طوطغه (لکن اوریج طوطغیلر و دیدار) بدل و یرمک که بر فقیرک بر کون یسه بک یکنندن عبارتدر (فَن تَطَوَّعَ خَيْرًا فَهُوَ خَيْرٌ لَهُ وَأَنْ تَصُومُوا خَيْرٌ لَكُمْ أَنْ كُنتُمْ تَعْلَمُونَ) ت پس بر کسسه اولک ایدوب فدیهدن زیاده و بر سه اشبو زیاده و یرمک خیر لدر آنکیچون و اوریجی طوطغیلر کوزلدر سز کیچون اگر یلور سکر * ف بو آیتک مضمونی تخیر در صوم و فدیهدن و بو معنی منسوخدر که جلد ایتله * ف احتمال ایدر که معنی بویه اوله که واجب و لازمدر اول کسسه ل اوزر نه که بدل و فدیهدن و یرمک قادر لدر فدیهدن و یرمک و فدیهدنک معنای بر فقیر بر کون اداره اوله جق قدری طعام و یرمکدر هر ادفطره صدقه سیدر و اشبو فطره نک مقدار بینی سنت سنیه بغداد ایدن جق چناق که بشیور یکر در همدن عبارتدر و ساقربالردن بر چناق ایله یلک یورمش که یلک قرق در همدن پس بو وجهه کوره آیت محکم قبیلنددر منسوخ دکل و احتمال ایدر که آیتک معنای بویه اوله که لازمدر اول کسسه ل اوزر نه که قادر لدر قضا ایتله معنی قضا ایتله قادر ایدر رمضان آخره کلهجه دکن قضا ایتدیله و الله اعلم فدیهدن و بدل و یرمک که فدیهدن بر مذمق ازیدن عبارتدر و اشبو حکم منقولدر قاسمدن و سعید بن جبیردن و بو ایسه امام شافعی رحمه الله علیه مذهبدرو بو کوره آیت محکم قبیلنددر منسوخ دکل * ف یعنی اوله اشبو حکم نازل اولدیکه کیفسز ل و مسافر لریسه لرمضان نصرکه قضا ایدر یعنی آنلر قضا ایدر فدیهدن و یرمک و انا اول کسسه ل اوزر که طوطغه قادر لدر و عذر لری یوقدر آنلر رمضان ییوب قضایه بر اقسه ل آنلر قضا و هم فدیهدن و یرمک و اجیدر و ابو اولدر که شو آبی طوته لریسه ل و یوندر نصرکه نازل اولان آیت کیفسز لره و مسافر لره رخصتدر غیره بجز دکلدر * ف و احتمال ایدر که اول کسسه لر که کجک حالده اوریج طوطغه قادر لریسه ل اوریجدر که اوریجدر یشر شمدی اختیار لقلری حالنده اوریجدر عاجز اولدقه آنلر اوزر نه و اجیدر که یدکاری کونلرک هر بر یسنگ بدلنده ابو حنیفه قتاده جق چناق یعنی بش یوز یکر در هم بغدادی بر فقیر و یرمک و اگر بشقه جوییدن و بر سه بر چناق یعنی یلک قرق در هم قدری طعام ایده (شَهْرُ رَمَضَانَ الَّذِي أُنْزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ هُدًى لِلنَّاسِ وَبَيِّنَاتٍ مِنَ الْهُدَى وَالْقُرْآنُ قَدْ نَزَّلَ مُبِينًا) ت (اول ایام معدوده) رمضان آیتدر که انبه قرآن نازل اولدی آدمیلده طوطغی یول کوستر یجی اولدینی حالده و هتایت بائیدن حقه باطلک آراسن فرق ایدن شسملردن آشکاره دلالت اولدینی حالده پس برکسسه ایز شسملردن بوشهر پس البته اوریج طوته آند * ف اشبو آیتدن معلوم اولدیکه رمضان آیت بوسیدن مقرر اولمش کده قرآن ایشدر لیش پس بو آند قرآنک خدمتی لازمدر بوسب ایچون الله سبحانه نک رسولی صلی الله علیه وسلم ترا و یحل غازی ایچون تقید یورمشدر و کند دخی نیجه کونلرده جامع لدر اوریج غازی ادا یوردی صکره نه جماعت ایتدیله که قرآنده اشارت و اردر صراحتله فرض اولسون دیو * ف یعنی قرآن کریمک جمله سی رمضان آیتله لیلته القدرده لوح محفوظدن دنیا کو کتبه بیت العزته ایشدرادی آنلر صکره دفعه لده مصطفی قدر نیجه جبرائیل علیه السلام یکر یی اوریج ییلده یغمبر من

حضرت زین العابدین (ع) فرمود: **مَنْ كَانَ مَرِيضًا أَوْ عَلَى سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِنْ أَيَّامٍ أُخَرَ** (وَمَنْ كَانَ مَرِيضًا أَوْ عَلَى سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِنْ أَيَّامٍ أُخَرَ) ت
 و برکنه کیفسر اولسه و یا سفر اوزرینه اولسه پس آنک اوزرینه لازمدر که اوج
 طوعدینی کونارک عددنجه صائم اولور بشقه کونلده (يُرِيدُ اللَّهُ بِكُمُ الْيُسْرَ وَلَا يُرِيدُ بِكُمُ
 الْعُسْرَ وَلِتُكْمِلُوا الْعِدَّةَ وَلِتُكَبِّرُوا اللَّهَ عَلَى مَا هَذَا كُمْ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ) ت دیر الله سزچون
 قولایلی و دیر سزچون جینلکی و مشقی و دیر که تمام ایده سکر اشبو آیک عددینی و یو کلکه
 ذکر ایده سکر الله تعالی بی سزه یول کوستر دیکنه شکر ایچون اوله که تاسر شکر ایچی اوله سکر
 (وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ فَلْيَسْتَجِيبُوا لِي وَلْيُؤْمِنُوا بِي
 لَعَلَّهُمْ يَرْشُدُونَ) ت و چنانکه سوال ایته سندن بن قوللم بن حالمندن تحقیق بن یقیم آنلره دعا
 ایده نک دعاسنی قبول ایدرم شولوق که بکادعا ایده پس لازمدر که یورلیدی قبول ایده لوبکا
 ایمان کتوره لانا اوله که آنر طوغرو یولی بوللر * ف یعنی یوقار و ده کن آیتده الله سبحانه
 امر ایته دیکه بی کبریا و عظمتله ذکر ایله یعنی بیرام کونلده یو کسک آوازه تکبیر کتورن
 اشبو اجلدن ایکنی آیتده یوردیکه بن سزه یقیم بعیدد کیم و جهرایو کسک ذکر ایته بر آخر
 فائده ایچوندر اول فائده بودر که برکنه یغمبر من صلی الله تعالی علیه و سلمدن سوال ایته دیکه
 بزم رجز ایر ایدر که بر لاتی یو کسک آوازه چاغره لم یاخود یقیمیدر که آکا کبر لیجه مناجات ایده لم
 اشبو آیت نازل اولدی (أَحِلَّ لَكُمْ لَيْلَةَ الصِّيَامِ الرَّفَثُ إِلَى نِسَائِكُمْ هُنَّ لِبَاسٌ لَكُمْ وَأَنْتُمْ
 لِبَاسٌ لَهُنَّ) ت حلال قلندی سزچون اوج کیجه لنده جماع ایتمکک قاریلر یکره که آنر لباس
 منزلنده در سزچون و سز لرب لباس منزلنده سکر آنرا ایچون (عَلَّمَ اللَّهُ أَنْكُم كُنْتُمْ تَحْتَانُونَ
 أَنْفُسَكُمْ فَتَابَ عَلَيْكُمْ وَعَفَا عَنْكُمْ فَالآنَ بَاشِرُوهُنَّ وَابْتَغُوا مَا كَتَبَ اللَّهُ لَكُمْ) ت یلدی
 الله که سز لرا اولدیکر خیانت ایچی کند و نفسلر یکره پس الله اسر کلکه سز لرا اوزر که یولدی
 و عفو ایستی کاهکزی پس شمدی جماع ایله قاریلر یکره و سزه تقدیر ایته دیکن طلب ایله
 (یعنی اولاد) * ف چنانکه اوج طوعن فرض اولدی مسلمانلر یون رمضان آیتده قاریلر یله
 جماع ایتمزلر ایدی و یکن امتار کی او بود قلند نصکره بملر و ایچمز لرایدی حال اشبو منوال
 اوزره اولورایکن بعض کیسه لر قاریلر یله جماع ایلوب و بشیمان اولوب یغمبر مندن اعتذار
 ایته کلرنده اشبو آیت نازل اولدی (وَكُلُوا وَاشْرَبُوا حَتَّى يَتَبَيَّنَ لَكُمُ الْخَيْطُ الْأَبْيَضُ مِنَ الْخَيْطِ
 الْأَسْوَدِ مِنَ الْفَجْرِ ثُمَّ أَتُمُوا الصَّيَامَ إِلَى اللَّيْلِ) ت و یکره و ایچمز اولوقته دکن که معلوم اوله
 سزچون آغ ایب قاره اییدن (آغ اییدن مراد طاکدر و فجر در) صکر مقام ایله اوج کزی

کیجه به دکن * ف الله سبحانه طالع بری اجلدینی وقته دکن اوج کیجه لنده عک و ایچمز
 و جماع ایتمک رخصت و یردی چنانکه آغ ایب قالین اولسه اول فجر صادقدر و اولوقته که آید یلق
 کوک و سطنده مشرق و مغرب مایندمدیر که کی اوزون قالسه صبح کاذبدر (وَلَا يَأْشُرُوهِنَّ
 وَأَنْتُمْ عَاكِفُونَ فِي الْمَسَاجِدِ تِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ فَلَا تَقْرُبُوهَا) ت و جماع ایتمک قاریلر یکره اول
 حالده که اعتکافه او طور رسکر مسجد لنده یونلر اللهک نهی ایته دیکی احکامدر یقین اولمک
 آنلره * ف یعنی معتکف اولدیفکر و قته کیجه ده و کونلده قاریلر یکره جماع ایتمک
 (كَذَلِكَ يبينُ اللَّهُ آيَاتِهِ لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ) ت اشبو بیان کی بیان ایدر الله نشانه لرینی
 آدمیلر ایچون نا اوله که آنلر صاقنلر (وَلَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُمْ بَيْنَكُمْ بِالْبَاطِلِ وَتَذُلُّوا بِهَا إِلَى
 الْحُكَّامِ لِنَأْكُلُوا فَرِيقًا مِنْ أَمْوَالِ النَّاسِ بِالْإِثْمِ وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ) ت و یکره بر لریکره مالی
 کند و ارا کرده حق سز لرا ایله و ایر شدیر میکره مال کزی حاکمه رشوتله تا که حکومتری سیبیه
 ناسک ماللرندن ظلم ایله بر مقدار یسه سکر حالبوکه سز لرا (ظلم اولدیفکی) یاور سکر * ف یعنی
 خلقک مالی حق سز لره ظالملره خبر و یر میکره و حاکم لرا یله هم کاسه اولوب خلقک مالی عک
 ایچون حاکمه رشوت و یر میکره (يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْآيَةِ قُلْ هِيَ مَوَاقِيتُ النَّاسِ وَالْحُجَّجِ) ت
 و سوال ایدرلر سندن یکی آیلردن دیکل اشبو آیت عبادت و قتلریدر آدملر ایچون و حج ایچون
 * ف روایت اولندیکه معاذ بن جبل و ثعلبه بن غنیم دیدلر که ای یغمبر من صلی الله تعالی
 علیه و سلم حکمت ندر که آی ابتداده ایجه ظاهر اولور آدن ندر یجه فالنلشور حتی که نور ایله
 طوبطلوا اولور صکره ا کسلر که اولکی قرارن یولور الله سبحانه جوابلرنده یوردیکه آیک
 حاللرینی یوسبیدن دکنلک که تا آیک حدلری مقرر اوله و آیلردن یل یلنه و یلندن خلقلرک
 معامللری و الله سبحانه به عبادتک و قتلری مقرر اوله و عبادتلردن که یل اوزره مقرر در بر یسی
 اوجدر یعنی صوم و حکمی یوقار و ده ذکر اولندی ایکنجیسی جدر و حکمی کله جک آیلرده
 بیان اوله جقدر و نه دیونلرک اوقاتلری و وعده نک وقتی و آنلردن غیری شیلرک و قتلری آیلردن
 یلنه و شاه ولی الله رجسه الله تعالی نزولک سینی بشقه وجه اوزرینه بیان قیاب یوردیکه
 یوسنده نک یاننده ظاهر اولدر که سوال ایته دیلر و صور دیلر حج آیلرنده که سوال و ذی القعدة
 و ذی الحجه نک طقوز کونی یونلر ایله حج موقیدر و یاخود دیکلی اشبو آیت نازل اولدی (وَلَيْسَ
 بِالْبَرِّ أَنْ تَأْتُوا الْبُيُوتَ مِنْ ظُهُورِهَا وَلَكِنَّ الْبِرَّ مَنْ اتَّقَى وَأَتَى الْبُيُوتَ مِنْ أَبْوَابِهَا) ت و یولک
 و خیرد کلدر شوکه کله سکر اولر یکره احرام حالنده اولر یکره آرقه سندن ولیکن اولک ایسی
 اول کسنه در که الله دن قورقه و محارمندن صاقنه و کلکز اولره قایلرک یولندن (وَأَتَقُوا اللَّهَ

وقالری حقیر زده دو کسه لر پس قصاص و اودشک اوزره اولدرمک جائزدر وفقهار اول
سیندن تصریح و بیان ایتمشله که مکده نک فتحند نصکره حر یلری مکده بر اقلی دکلدر (وَأَعُوا
الْحَجَّ وَالْعُمْرَةَ لِلَّهِ) ت و تمام ایذیکز حجکزی و عمره کزی الله اجلچون (فَإِنْ أَحْصَرْتُمْ فَمَا
اسْتَيْسَرَ مِنَ الْهَدْيِ) ت پس اگر آلیقویله کز سزک اوزر که قرباندن قولای و آسان اولان
شی واجب اولور (وَلَا تَحْلِقُوا رُءُوسَكُمْ حَتَّىٰ يَبْلُغَ الْهَدْيُ مَحَلَّهُ) ت و تراش ایتمکز باشریکزی
اولوقته دکن که ایرینه قربانکز بوغزله حق برینه * ف اشبوهدیک بوغزله حق بری امام
ابوحنیفه قنده حرم طبر اغیدرو امام شافعیلک یانده حصرا اولدیغی بر در حل اولسون و یا حرم
اولسون * یعنی حجه مناده ری جرة العقبه ایده مکن و عمره و صفا ایله مر و ه ارا سنده سعیدن
فارغ اولدقه والله اعلم (فَن كَانَ مِنْكُمْ مَرِيضًا أَوْ بِهِ آذَىٰ مِنْ رَأْسِهِ فَفَدَيْهِ مِنْ صِيَامٍ أَوْ صَدَقَةٍ
أَوْ نُسُكٍ) ت پس بر کسسه سزدن کیفسر اولسه یا آنک باشنده اذیت ویر یچی برشی یا خود آغری
اولسه ده باشی تراش ایته آنک عوضی اورج طوطقدر یا صدقه ویر مکدر یا قربان بوغزلقدر
* ف یعنی آنک باشنده اذیت ویر یچی شی یعنی بتاری چوق اولسه پس اشبو سبیلایه باشی
تراش ایته اول کسه اوزر یشنه فدیبه و یا صوم و یا قربان بوغزلق لازم کلور (فَإِذَا أَمِنْتُمْ فَنِ
تَمَتَّعُوا بِالْعُمْرَةِ إِلَى الْحَجِّ فَمَا اسْتَيْسَرَ مِنَ الْهَدْيِ فَن لَمْ يَجِدْ فَصِيَامُ ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ فِي الْحَجِّ وَسَبْعَةٍ إِذَا
رَجَعْتُمْ تِلْكَ عَشْرَةٌ كَامِلَةٌ ذَلِكَ لِمَنْ لَمْ يَكُنْ أَهْلًا حَاضِرِي الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ) و قنا که امین اولدیکز
(عذر دزن) پس بر کسسه منفعتلنسه عمره ری ادا ایتمک سبیلله حجه نیت ایده قدر (یعنی احرام
سبیلله حرام اولان شیردن فائده لنسه عمره ری ادا ایتمک نصکره حجه نیت ایده دکن) پس
لازمدر آنک اوزر یشنه قولای اولان شیردن قربان ایتمک اگر قربان ایده جنگ برشی بولمزه
آ کالازمدر اوچکون اورج طوطق حج کونلرنده ویدی کون دخی سفردن کیرودوندیکنز
وقتده اشپواون کون تمامدر اشبو حکم اول کسسه ایچوندر که اهلی و قبیله سی مسجد
الحرامده حاضر و مقیم اولیه * یعنی مکده ساکن اولنلردن اولیه (وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّ
اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ) ت قورقک الله دن و یلکز که الله تعالی نک عذابی شدتلیدر * ف اشبو
آیتده بر قاج حکم ذکر اولندی بر یسی حج و عمره یه شروعد نصکره تمام ایتمک واجبدر و بر یسی
دخی احصارک حکمیدرو بر یسی آفت سماویه سبیلله و یا کیفسر لک عذر یله احرامده حرام
اولان شی ارتکابدن ناشی کفارتک وجوبیدر و بر یسی دخی حج تمتعک ماهیتی بیاندرو بر ی
دخی تمتع اوزر یشنه فدیبه واجب اولسیدر * ف اشبو آیتدن ومن الناس من یحبک ایتنه

دکین جنگ طریق احکامنی بیاندرو جنگ طریق بودر که اول نیت ایدرو احرام باغلو لبیک دیر
صکره معرفه کونی عرفهده حاضر اولور و زوالدن صکره یا کونش یانده قد نصکره کیجهده مشعر
الحرامه مزدلقه به کلور کیجه اوراده فالور بیرام کونی صبا حلین منایه کلور جرة عقبه بی
اتار صکره تراش اولوب احرامدن چیقار صکره مکده کلوب طواف زیارتی ایدر صکره منایه
کیرودونراوج کون آنده قیام ایدر هر کون شیطانی چاقل لرایله (یعنی اوفه حق طاشلرایله)
طاشل صکره مکده کلور طواف رخصت ایدر صکره کندوشهر یشنه و بلده سنه کیدر * و عمره نک
طریق بودر که نیتی ایدرو احرام باغله رنه کونده و آیلرده که استرسه اولور و کعبه بی طواف
ایدرو صفا و مر و ه ارا سنده سعی ایدوب باشی تراش ایدرو احرامدن چیقار و حجه و عمرهده
قربان بوغزلق حاجت دکل مکر بر بشقه سبیلدن خیر ایده الله سبحانه اوج سبب بیان
یوردی بر یسی اولدر که بر کسسه احرام باغله قد نصکره آلیقویلدی یعنی مکده شریفه به
کیتمکدن منع اولندی کیفسر لکدن یا خود دشمن سیندن پس بر یچی کسسه ایله قربانی
مکده کوندر رختانکه اول قربان مکده بوغز لنور سه محرم دخی احرامدن چیقار و باشی
تراش ایدر بوغز لکدن اول تراش ایتمه ایکنجی اولدر که کیفسر لکدن یا باشک قللرنده چوق
بتار اولق سیندن عاجز اولوب عین احرامده باشی تراش ایته آنک عوضنده قربان حیوانی
مکده ایرشدر مسی و اوراده بوغز لمسی لازم اولور یا التی محتاج کسسه لره ییدر مسی لازم
اولور یا اوج کون اورج طوطقی لازم اولور اوچنجی اولدر که حج و عمره بشقه بشقه ایتمیوب
ایکسینی بر سفرده ادا ایدر پس قربان بوغزلق لازم اولور اگر قربان بولمزه ایسه حج کونلرنده اوج
کون و حجه رجوع ایتمکده یدی کون اورج طوطق لازمدر و قربان آزدن آزو قولای
اولان شیردن بر قیوندر بر کسسه ایچون ویر اینک و یا بر دوه دریدی کسسه لرایچون و حج ایله
عمره ایکیسینی قاوشدومق سبیلله قربان بوغزلق که لازم اولور مکده ساکن اولان کسسه لره
اوزر یشنه واجب دکل (الْحَجُّ أَشْهُرٌ مَعْلُومَاتٌ فَن فَرَضَ فِيْهِنَّ الْحَجَّ فَلَارَقَتْ وَلَا قُسُوقٌ
وَلَا جِدَالٌ فِي الْحَجِّ) ت جنگ وقتی معیندر معلوم اولان آیلرایله (یعنی شوال و ذی القعدة و ذی
الحجه نک اونو جنگ وقتیدر) پس بر کسسه لازم قیلسه کندو اوزر یشنه شو آیلرده حجی پس قایلره
جماع ایتمک جائز دکل و کونلک ایتمک جائز دکل و بر ی بیله شمه یه یا حق جائز دکل حجهده
(وَمَا تَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ يَعْلَمْهُ اللَّهُ وَ تَزُودُوا فَإِنْ خَيْرًا زَادَ التَّقْوَىٰ وَ اتَّقُوا يَا أُولِيَ الْأَلْبَابِ) ت
وهرنه ایشلر سکز ابو اولان علمدن آتی الله یلور و کندیکزه آرق یا یکز پس آرقلک کوزلی
کاهلردن صاقتقدیر (یعنی دیلمکدن و نرسزلق ایتمکدن مشلا صاقتقدیر) و بندن قورقک ای
عقل ایله ری و صاحباری * ف حجه نیت ایتمک وقتی شوال شریفک ابتداء سندن بیرام کیجه سنه
دکین در شوالدن اول نیت ایتمک حنی لرقنده جائزدر لکن مکر و هدر شافعیه لک یاننده
حرامدر و حج و عمره نیت ایتمکله و لبیک دیمکله لازم کلور و احرامک معناسی حجه و عمره نیت

ایدوب لبیک اللهم لبیک دهرک تلبیه ایتمکدر وتلبیه نک شرطی یوکسک جاعره رق دیمکدر
ووقنا که نیت ایدوب احرامه داخل اولدی جاعدن وسائر کو تولکدن ویری بریه شمانه
یا بقدر صاف قدر و احرامه ضرورین شلردن فارغ اولقدر باش وسائر بدت توینی قویار مق
و طرنق کسک و قوقوشلری استعمال ایتمک و آولق کبی مثلاً ار ککدر یکلمش لباس
کیمک و باشی اورنگ کبی و اما قاریلر باشلرین اورنه و لباس کیه لر لکن یوزرینه برشی
طوقندرمیه لر ایر اقدن سترایدله و اهل جاهلیتک غلطلرندن بریسی بوایدی که آرزو و راهله سز
چ ایتمک نوایدرد لر ایدی زنکین اولسه لر دخی توکل اوزره حجه کیدر لر ایدی حق تعالی
یوردیکه قدر تکز و ارایسه زاده و راهله آلوب چ ایدک لکن سوال ایدرک و دینلنه رک
کیمیکز (لَسْ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَنْ تَبْتَغُوا فَضْلًا مِنْ رَبِّكُمْ) ت یوقدر سزک اوزرکه گناه که طلب
ایده سکز چ وقتنده رزقی کندور بکزدن (یعنی تجارتله) و گناه یوقدر که طلب ایده سکز الله
سبحانه نک فضلندن یعنی چک سفرنده تجارت مالی کندور لایله آلوب کیتسه کز رزق حاصل
ایتمک ایچون گناه کلدور و چانکیم آدم لرشبه ایتدیلر که چ ایدن کیتسه چ موسنده تجارت
ایتسه شاید چ قبول اولیه اشبو آیت نازل اولدی (فَإِذَا أَقَضْتُمْ مِنْ عَرَفَاتٍ فَأَذْكُرُوا اللَّهَ
عِنْدَ الْمَشْعَرِ الْحَرَامِ) ت پس وقتا که کیرودونیکز عرفاتندن ذکر ایدک الله تعالی بی مشعر
الحرامک باتنده * ف اهل جاهلیتک غلطلرندن بریسی بوایدیکه مکسا کنلری چ ایچون
عرفاته د کین کیمز لر ایدی و دیر لر ایدیکه عرفات حرمندن طشره درو کندیلر حرمک حدی اوزره
مز دلفه ده طور لر ایدی الله سبحانه یوردیکه نره دن آدم لر طواف ایچون کیدر لر سزدخی
کیدیکز و اولکی تقصیر لیکز اوزره نادم اولسکز (وَأَذْكُرُوا كَاهِدًا كَمْ وَأَنْ كُنْتُمْ مِنْ قَبْلِهِ
لَمَنِ الضَّالِّينَ) ت وینه ذکر ایدک الله تعالی بی تته که سزه طوغر و بولی کو ستردی و تحقیق سز
بوندن اول پول بتورن ازغینلردن ایدیکز (ثُمَّ أَفِيضُوا مِنْ حَيْثُ أَفَاضَ النَّاسُ وَاسْتَغْفِرُوا
اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ) ت صکره کیرودونک اول بر دنگه آدمیلر کیرودونیلر (یعنی
عرفاتندن کیرودونک مز دلفه دن دوغیمک ته کم قریش تحریف ایتدیلر ایدی) و یار لغفق
طلب ایدک الله دن البته الله یار لغجیدر اسر کیمیدر * ف قریش طاقه سی کیرلرندن طولای
نامن ایله عرفاته وار میوب مز دلفه ده وقفه ایدوب آدن کیرودونر لر ایدی الله سبحانه یوردیکه
کیرودونک اول بر دنگه کیرودونه لر آدمیلر یعنی عرفاته واروب آدن دونک مز دلفه ده طوروب
آدن دوغیمک (فَإِذَا أَقَضْتُمْ مِنْ أَنْسَاسِكُمْ فَأَذْكُرُوا اللَّهَ كَذِكْرِكُمْ آبَاءَكُمْ وَأَسْأَلُكُمْ أَنْ تَكُونَ
أَدَابُكُمْ يَكْرَهُوا أَنْ تَكُونَ فِي ذِكْرِكُمْ لَعْنَةُ اللَّهِ عَلَى الَّذِينَ لَا يَذْكُرُونَ) سز لر ذکر ایتدیکز
کبی کند و بابا لر کزی بلکه آتاردن زیاده ذکر ایدک (فَمَنْ النَّاسِ مَنْ يَقُولُ رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا

وَمَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ مِنْ خَلَقٍ وَمِنْهُمْ مَنْ يَقُولُ رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً
وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ) ت پس آدمیلردن بعض کیتسه وارد که دیرای بزم ربمز بره دنیاده ویر اول
کیتسه ایچون آخرته هیچ بر نصیب یوقدر و بعض کیتسه دخی وار که دیرای بزم ربمز ویر کل بره
دنیاده کوزل نعمت و آخرته دخی کوزل نعمت و صاقله بری جهنم عذابندن (أُولَئِكَ لَهُمْ
نَصِيبٌ مِمَّا كَسَبُوا وَاللَّهُ سَرِيعُ الْحِسَابِ) ت اشبو کر و هلا ایچون وارد لر نصیب ایشلد کیری
شیئک نوایسندن (یعنی آخرت نوایسندن) والله چاپک حساب ایدیمیدر (وَأَذْكُرُوا اللَّهَ فِي أَيَّامٍ
مَعْدُودَاتٍ فَمَنْ تَعَجَّلَ فِي يَوْمَيْنِ فَلَا أَثْمَ عَلَيْهِ وَمَنْ تَأَخَّرَ فَلَا أَثْمَ عَلَيْهِ لِمَنِ اتَّقَى وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا
أَنَّكُمْ إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ) ت ذکر ایدک الله تعالی بی بر قایح صایلی کونلرده (یعنی منی کونلرده)
پس بر کیتسه عجله و سرعت ایتسه ایکی کونده (یعنی منادن) کوچ ایتسکده پس گناه یوقدر
آنک اوزرینه و اول کیتسه که کیر و قاله یینه گناه یوقدر آنک اوزرینه (بوز کر اولنان احکام
و تخیر) اول کیتسه ایچونکه گناهدن صاقفه و قورقک الله دن و یلکیز تحقیق سز لر آنک
جانبه قالدیر یلوب جمع اولور سکز * ف الله سبحانه اشبو آیتلرینه یوردیکه جاهلیت وقتنده
معمول ایدیکه چدن فارغ اولوب بیرام کونند نصکره اوج کونه د کین شادانلق و سونیمچاک
ایدر لر ایدی و بنایر لر یسه یوب آدم آلوب صا تر لر ایدی و کندیلرک بابا لر ی ویده لر ی یوکک کیه
او کور لر ایدی و فضا ثلر بی بیان ایدوب نازنده لک ایدر لر ایدی ایدی الله سبحانه آنک عوضنده
مناده او چکونه د کین طور معنی مقرر ایتدی و شو کونلرده الله سبحانه به ذکر ایدر لر و زوال
وقتنده بو کونلرده چاقل یعنی اوفق طاشلر اتر لر و هر غار ذنصره تکبیر او قورلر و غار ذنصره
بنقه وقتنده و هر برده دخی تکبیر ایدر لر کر بر کیتسه ایتسه ایکی کون مناده طور و رخصت
وارد راو چکونه د کین او راده طور سه او ر کدر وینه الله سبحانه یوردیکه دنیا اوزره یوک
رغبتری اولان کیتسه لر آخرتدن محرومدر لر * ایدی چک احکامی تمام اولدی بوندن نصکره الله
سبحانه کافر لرک و مؤمنلرک احوالی تصویر ایدوب بیان یور و الله تعالی اعلم (وَمَنْ النَّاسِ
مَنْ يُحِبُّ قَوْلَهُ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَنَسِيَ اللَّهَ عَلَى مَا فِي قَلْبِهِ وَهُوَ الدَّاسِخَامُ) ت و آدمیلردن
بعض کیتسه وارد که عجب کتور رسی آنک سوزی دنیا مورنده و شاهد کتور ر الله تعالی بی
قلبنده اولان شی اوزرینه و حالبوکه مؤمنلرک زیاده سیله دشمنیدر (وَأَذَاتُ لِي سَعَى فِي
الْأَرْضِ لِيُفْسِدَ فِيهَا وَيُهْلِكَ الْحَرْثَ وَالنَّسْلَ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ الْفَاسِدَ) ت بجان یوکک و ریاست
بولسه سر عتله یور بریده تا که ککو توک ایدمیر یوزنده و بر باد ایده و بوش ایده کینلری

وسور باری و مواسیری و الله اسرکز و سوزم کو تو اولان ابشی (وَأَذِاقِلَهُ أَتَى اللَّهَ أَخَذَتْهُ
الْعِزَّةُ بِالْأَمْرِ فَخَسِبَهُ جَهَنَّمُ وَلَبِئْسَ الْمِهَادُ) ت و چنانکه دینله ا کا قورق الله دن حمل ایدر
وقالدرانی تکبرک و قورلق کاه اوزرینه پس جهنم ا کا کافیدر و البته جهنم کو تو پردر
* ف اشبو آتیده منافقک حالی بیان ایدر که دنیا دیر لکچون پیغمبر من صلی الله تعالی علیه
وسلک حضورینه کلوب طانلو لسان ایله دوستلق و یار اناک کو ستر و ابشونفاق اوزرینه
الله سبحانه بی شاهد قیلر ایدی بونکله بیله پیغمبرک و سائر مؤمنلرک زیاده دشمنی وعدوا کبریدر
دائم افرست بکلمه بدر اشبو اجلدن الله سبحانه بیورر که آنک کلامی دنیای سو مکسده
واسبابی جمع ایتیمکده سنی عجبیه واقع قیلر اما آخرت باینده اوسوز سوز بونکله بولمادی
اعتقادینه مخالف اولدیغندن و یا خود الله سبحانه شو خصوصه سوز بونکله قدرت ویرمیدکندن
دینلر بیکه اشبو آتیشریق اوغلی اخنس ثقی منافقک حقسنده نازل اولوبدر که بی زهرک
سیددر اول طتا سوزلو کوزلو بوزلو بر منافق ایدی پیغمبر من علیه السلامه کلوب اظهار
اسلام قیلدی واکامجت کوستردی و یلان عینله کندوی آکصادق کوستردی
و پیغمبر من آتی یاتنه آلوب یار اناک ایدر ایدی الله سبحانه آنک نفاقنی بیلدر مده بو آتی نازل
قلدی * ف منافقک حالی شویله در که ظاهر ده خوشامد لکی کوستر الله سبحانه بی شاهد
قیلر که بنم کو کلمه سزک محبتکز واروغوغا وقتسنده کو تولکدن کبر و فالمز (وَمِنَ النَّاسِ
مَنْ يَشْرِي نَفْسَهُ ابْتِغَاءَ مَرْضَاتِ اللَّهِ وَاللَّهُ رَؤُفٌ بِالْعِبَادِ) ت و آدمیلردن بعض کسینه واردر
صتار کند و نفسی الله رضا سز ایستمکچون و الله سو بیجیدر قولرینی * ف صاحب
ایمانک حالی بودر که الله سبحانه نک رضای ایچون کندی جاننی ویرر (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا
ادْخُلُوا فِي السِّلْمِ كَافَّةً وَلَا تَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُّبِينٌ) ت ای اول کسینه لر که
ایمان کتور دیکز کیریکز اسلام دیننه جله کزبر اوغردن (یعنی دینک اصلنده اختلاف ایتیکز)
و تابع اولمیکز شیطانک ایزینه (یعنی آنک بولنه) البته شیطان سز کچون اشکاره دشمندر
(فَإِنْ زَلَلْتُمْ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَتْكُمْ الْبَيِّنَاتُ فَأَعْلُوا أَنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ) ت پس اگر سوزنسکز
(یعنی میل ایتسکز) واضح سوزلو نشانه لر سزه کلد کدنصر که پس یلکز که البته الله غالبدر
بیلیجیدر (هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا أَنْ يَأْتِيَهُمُ اللَّهُ فِي ظُلَلٍ مِنَ الْغَمَامِ وَالْمَلَائِكَةُ وَقُضِيَ الْأَمْرُ وَإِلَى اللَّهِ
تَرْجِعُ الْأُمُورُ) ت عصیان ایدن کسینه لر منتظر اولمز اول شیشه که کلو آتله الله (یعنی
کلو آتله عذابی) بولوتدن اولان کولکه لرده ملائکه لرده و آخره ایشدی ایش (یعنی
هر کس جزاسنی بولدی) واللهمک جاننسه دوندیر یاور ایشلر و کوجلر * ف یعنی پیغمبر لر

و قرآن ایمان کتور من لر پس شمعی کوز دیکر لر که الله سبحانه کندی ذاتندن کلوب
هر کسینه علنه کوره جزا ویره (سَلِّ عَلَى إِسْرَءِيلَ كَمْ آتَيْنَاهُمُ مِنْ آيَةٍ بَيِّنَةٍ وَمَنْ يُبَدِّلْ نِعْمَةَ اللَّهِ
مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَتْهُ فَإِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ) ت سوال ایت اسرائیلک اولاد لرندن قدر ویردک
آنره واضح اولان نشانه دن و بر کسینه تغییر ایتسه اللهک نعمتی آدنصر که کلدی اکا
(یعنی کافر لکی اختیار ایده تا که دین نعمتی فناء کیده) پس البته الله شدت لودر عذابده
(رَبِّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَالْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَتَخْرُجُونَ مِنَ الَّذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ اتَّقَوْا قَوْمَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ
وَاللَّهُ يَرْزُقُ مَنْ يَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ) ت بزه نلش و طونامش اولدی کافر لر ایچون اشبو دنیانک
دیر لکی و مسخره و استهزا ایدر لر ایمان کتورن کسینه لر و اول کسینه لر که صاقدیلر آنلرک
اوستنده اولور لر قیامت کوننده و الله رزق ویردیلدی کسینه یه حسابسز (كَانَ النَّاسُ
أُمَّةً وَاحِدَةً فَبَعَثَ اللَّهُ النَّبِيِّينَ مُبَشِّرِينَ وَمُنْذِرِينَ وَأَنْزَلَ مَعَهُمُ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ لِيَحْكُمَ بَيْنَ
النَّاسِ فِي مَا اخْتَلَفُوا فِيهِ) ت آدمیلر بر کر و ایدیلر پس کوندردی الله مرده و بشارت ویر یچی
و قورقود یچی پیغمبر لر و ایدر دی آنلر ایله بیله کابری طوغر یلقله تا که حکم ایده اول کاب
آدمیلرک اراسنده اولسیده که اختلاف ایتدیلر آنده (وَمَا اخْتَلَفَ فِيهِ إِلَّا الَّذِينَ أُوتُوهُ مِنْ بَعْدِ
مَا جَاءَتْهُمْ الْبَيِّنَاتُ بَغْيًا بَيْنَهُمْ) ت و اختلاف ایتدی آنده مکر اول کسینه لر که ویرلدی آنلره
کاب آدنصر که کلدی آنلره نشانه لر حسد و ظلم ایچون کندی ارا رنده (یعنی امت دعوت
کندولرینه تورات و انجیل کلد کدنصر که حد لرندن اشبو کابری تغییر ایدوب انکار
و اختلافه قالدیلر (فَهَدَى اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا لِمَا اخْتَلَفُوا فِيهِ مِنَ الْحَقِّ بِإِذْنِهِ) ت پس
بول کوستردی الله مؤمنلره اول اختلاف ایتد کبری حق جاننسه کند و اذینله (وَاللَّهُ يَهْدِي
مَنْ يَشَاءُ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ) ت و الله بول کوستردی بیلدی کسینه یه طوغر و وحی اولان
یوله * ف یعنی الله سبحانه پیغمبر لر کوندردی و جوق کاب لر نازل قلدی لکن اوله د کل که
هر بر قوم ایچون بشقه بول یوره الله سبحانه جاننسدن هب خلق ایچون بر شرعت بولنک
حکمی واردر پس چنانکه طوغر و بولدن باطل یوله انتقال ایتدیلر اولوقته الله سبحانه بر پیغمبر
کوندردی که آنلری طوغر و یوله ارشاد ایده و کاب دخی کوندردی که اول کاب اوزره عمل
ایدملر پس اهل کاب کاب لرده ازغون اولدیلر اولوقت بر کاب جسدیک کوندرلسی ایجاب
ایتدی جله نیسیر و کاب لر شول حق اولان بولی ثابت قلمغیچون کلدیلر آنک مثالی بدنک صحتی
کبی در که صاغلی بر در و کفسر لک لر د لودر لودر کر بدنه بر مرض عارض اولسه طیب

آکا کورمه موافق اولان دوا و علاج و برهیز یورد و اگر کیفسزک بشقه اولسه اکا موافق اولان بشقه دوا و علاج و برهیز حکم ایدنه تا که صحت برینه کله و آخرده کی کابنه که قرآن کریمدر شویله پول کوستر دیکه آنده هر کیفسزک لکردن صاقمقلق وارد و وجهه کابلردن غنا و بریحیدر (ام حسیتم ان تدخلوا الجنة ولما بانکم مثل الذين خلوا من قبلكم مستهم الباساء والضراء و زلزوا حتی یقول الرسول و الذين آمنوا معه متی نصر الله الا ان نصر الله قریب) ت آياطن ایدر میسکزی آدمیلر که کیره سکز و داخل اولسکز جنته و حالبوکه کلدی سزه اول کسنه لک احوالری که کج دیلر سزدن اول و ایرشیدی آنره قیللق و بلا و مشقت و مصیبت و مضطرب اولدی بلار لک شدتدن اولوقته د کین که دیدی آنره پیغمبر و اول کسنه لک ایمان کتوردیلر پیغمبر ایلنه زمان اولور اللهک یاردی خبردار اولکزلته اللهک یاردی یقیندر (یستلونک ماذا یففقون) سندن سوال ایدر لرقنی نوعی صرف ایدم (قل ما اتفقتم من خیر فلو الدین و الاقرین و الیتامی و المساکین و ابن السبیل) سوبله آنره اولشیکه صرف ایدر سکز مالدن پس بابا و انالر که و اقربالر که و بابالری اولیا نره و فقراره و مسافرله (و ما تفعلوا من خیر فان الله به عليم) ت و اولشیکه ایشلر سکز اولکدن پس البته الله آنی بیلجیدر * ف پیغمبر علیه السلامدن سوال ایتدی لک قنی مالی صرف ایتک کوزلدر یوردیکه هر نیجه مال اولور سه اولسون لکن مصرفنه و لایقنه صرف اولسه نوای جوق اولور (کتب علیکم القتال و هو کره لکم و عسی ان تسکره و اشیئا و هو خیر لکم و عسی ان تحبوا شیئا و هو شر لکم و الله یعلم و انتم لا تعلمون) ت فرض قلندی سزک اوزر که غوغا ایتک حالبوکه غوغا جتیندر سزک اوزر که و اولور که سز لک به عدا ایدر سکز و سومن سکز برشی او ایسه خیر اولور سز کیچون و اولور که سز لک سور سکز برشی اولشی کو تو اولور سز کیچون و الله یاور سز لک یلر سکز (یستلونک عن الشهر الحرام قتال فيه قل قتال فيه کبر و صدعن سبیل الله و کفر به و المسجد الحرام و اخرج اهله منه ا کبر عند الله و الفتنه کبر من القتال) ت سوال ایدر لک سکا حرام اولان آیده غوغا ایتکدن اول آیده سوبله غوغا ایتک آیده سوبله بزه و کاهدر و کیر و طوطع قدر اللهک بولندن و ایمان کتور عمکدر و کیر و طوطع قدر مسجد الحرامدن و مسجد اهلی مسجددن طشر میجقارمق یولک کاهدر اللهک یاننده و فتنه هالدرمق (یعنی شر که رواج و یرمک) زیاده یوکدر آدم اولدی مرکدن (ولا یزالون

یقانلونکم حتی یردوکم عن دینکم ان استطاعوا و من یرتد منکم عن دینہ فیمت و هو کافر فاولک حبطت اعمالهم فی الدنیا و الاخرة و اولک اصحاب النار هم فیها خالدون) ت و داما غوغا ایتسونلر سز کله تا که کیر و دوندره لرسزی حق اولان دینکزدن (یعنی اسلامدن) اگر قادر اولسه لرو برکسکه دونه سزدن کند و دینندن و کافر اولدیغی حالده اولسه پس سوبله کسسه لک عملری ضایع و باطل اولور دنیاده و آخرنده و آنرا هل جهنمدر جهنمه ابدی قالجیدر * ف یعنی حضرت ابراهیم علیه السلامک شر بعتنده رجب و ذی الحجه و محرم اشبو آیلده غوغا حرام ایدی پس سوال ایتدی لک که محمد علیه السلامک شر بعتنده دخی حرامیدر یاد کلی الله تعالی اعلم اشبو آیت نازل اولدی جوابک حاصلی بودر که کافر لایله غوغا ایتک جائز درو مسلمانی اولدی بزم قیرق و یولک اولان بزه و کاهدر و الله تعالی اعلم * ف پیغمبر علیه السلام اصحابندن بر بلوکی جهاد ایچون کوندردیلدی آنلر کافر لری اولدیروب مال لرنی بغما ایتیلر حالبوکه اشبو بغما رجبک غره سنده وقوع بولش و عسکر اهلی ظن ایتیلر که جادی الاخرده وقوع بولدی پس رجبه اولدیغندن ناشی کافر لری طعن ایتدی لرو مسلمانه شبهه اولدی و کوچ کلدیکندن اشبو آیت نازل اولدی یعنی شوا ایلده حق سز غوغا ایتک بزه و کاهدر لکن کافر لدن اول کسنه لک که مسلمانه کو یولک ایتکده قصور ایتدی لرو نلر ایلله غوغا ایتکده مانع یوقدر (ان الذين آمنوا و الذين هاجروا و جاهدوا فی سبیل الله اولک یرجون رحمت الله و الله غفور رحیم) ت تحقیق اول کسنه لک ایمان کتوردیلر و اول کسنه لک که هجرت ایتدی لرو غوغا ایتدی لرو اللهک بولنده اشبو کور و هر کوز طو زلر اللهک رحمته و الله یار لعیجی اولان اسر کیجیدر (یستلونک عن النحر و المیسر قل فیهما اثم کبیر و منافع للناس و اثمهما کبیر من نفعهما) ت سوال ایدر لک سکا شرایدن و قاردن سوبله بولرک هر بریسنده یولک کاه و اردر و منفعتلر واردر آدملا ایچون (یعنی دنیاده) و اشبو ایتکسینک کاهی یوکدر آنلرک منفعتندن (پس آنلر حرامدن آنلرک منفعتلرینه نظر ایتک) * ف شرایک و قارک حقتده قاج آیت نازل اولش ایسه هر بر آیتده آنلری ذم ایتش و آخرده سورة مائده آیت نازل اولدیکه آنلر محض حرامدر و هر برشی که سکر کتوره جله سی حرامدر و هر برشیکه شرط اولنوب آنک سبیلله مال آله حرامدر (و یستلونک ماذا یففقون) ت و سوال ایدر لک سکا که نه شی صرف ایدم (قل العفو کذلک سین الله لکم الا یات لعلکم تتفکرون فی الدنیا و الاخرة) ت دیکل ضرورت قدرندن زیاده سنی و یرک بولجه بیان ایدر الله سز کیچون نشانه لری تا اوله که سز لک فکر ایدم سکز دنیا امرنده و آخرت امرنده * ف پیغمبر علیه السلامدن سوال ایتدی لک که الله سبحانه نک بولنده نقد مال صرف ایدم حکم اولدیکه حاجتکزدن زیاده فالان مالدن و یرک جیع مال کزی

ویریدک زیرا که آخرت ضرورتی فکر است که لازم اولادینی کبی دنیا گذارشی دخی فکر است که
لازم در اگر مالک جله سنی صرف است که دنیا معاشنده عاجز اولور سکنز (و یستأونک عن
الیتامی قل اصلاح لهم خیر وان تحالطوهم فاحوانکم والله یعلم المقصد من المصلح) ت سوال
ایدر لر سکا با باری اولشردن سوبله که آنلرک ایشی صلاحه کتورمک اودر (یعنی ماللرینی
کند و مالکزه فارشدر میوب) و اگر مشارکت ایدر سکنز آنلرله آنلر سکنز قرنداشلر یکزدر
(یعنی اگر نفقه لرین نفقه کزه فارشدر سکنز) والله یلور کو تو ایشلی یی او ایشلیدن * ف
حقسزیره یتیمک مالنی صرف است که حقنده آیت نازل اولدیکه یتیمک مالنی یتیمک کند و فارنده
اود و آتشی یتیمک مثابه سنده در اشبو اجلدن اول کسنه لر که یتیمکری بسلرلر ایدی یتیمک
مصارف لرینی کند و ماللرین آیر و ایدوب و ماللرینه فارشدر میوب تیار و ترتیب ایدرلر ایدی تا که
آنلرک مالندن بزم مالزهر برشی فارشدر میوب دیواشبو اجلدن زیاده مشقت حاصل اولور ایدی
زیرا که بعضی وقتده یتیم ایچون برشی یایدقده و یتیمک ایشنه برامز سه ضائع اولور ایدی اشبو
سبیدن شو آیت نازل اولدیکه آنلرک مصارفی کند و مصارف کزه فارشدر مده باس بوقدر
اگر آنلرک برمالنی کند یکزه صرف است که آخرده آنلرک عوضنی آنلر ادا ایدک و آنلرک
حقنده خیرلی نیت است که کدر و الله سبحانه یتیمکری یلور و یولری کو تو لر دن تمیز
ایدیچسدر (ولو شاء الله لا عنسکم ان الله عزیز حکیم) ت و اگر دیلسیدی الله سزهر حجت
و مشقت ایزشدر برردی البته الله عالبدر ایشلری محکمدر (ولا تشکعوا المشرکات حتی
یؤمنن ولا مة مؤمنة خیر من مشرکة ولو اعجبکم ولا تشکعوا المشرکین حتی یؤمنوا و لعبد
مؤمن خیر من مشرک ولو اعجبکم) ت و نکاح ایتمکزشرک قوشان قاریلری ایمان کتورنجیه
دکین و جاریه مؤمنه کوزلدرشرک قوشان آزاد قاریدن هر قدر سزی عجبه کتور رسده
و نکاح و ایش ایتمکزشرک کسنه لری مؤمنه قاریلره تا ایمان کتورنه د کین و البته مؤمن
قول کوزلدرشرک قوشان کولدن و هر چند عجبه کتور سه سزی (اولک یدعون الی النار
والله یدعون الی الجنة و المغفرة باذنه و سین آیه للناس لعلهم یتذکرون) ت اشبو مشرک
دعوت ایدر لر جهنم جانبنه و الله تعالی دعوت ایدر جنت طرفنه و یار لغمق جانبنه کند و حکمیه
و اراده سیله و بیان ایدر نشانه لرینی آدمیار ایچون تا اوله که وعظ و نصیحت قبول ایدیچی اوله
* ف اولده مسلانلرله کافرلرک آره سنده نکاح و قرابت جائز ایدی و جاری ایدی اشبو
آیت نازل اولدقد نصکره نکاح حرام اولدی و ایدی اگر قوجه یا قاری شرک ایدر سه آنلرک
آره سنده نکاح باطل اولور و شرک کادیرلر که الله سبحانه نک صفتی غیرده بولمشی اعتقاد
ایتمکدر مثلاً بر کسنه هر برشی یلور و یانه دیلر سه ایدر یازم نعمت و ضرر هنز آنک

اختیارنده در و با الله سبحانه به تعظیم استدیکی کبی کادخی تعظیم ایدر مثلاً بر شیشه سجده
ایدر و با آتی مختار و زعم ایدوب آندن حاجتی طلب ایدر اما یهودی و نصرانی قاریلرینی نکاح
ایتمک جائزدر آنلر مشرک صایلز (و یستأونک عن الحیض قل هو اذی فاعستزلوا النساء فی
الحیض ولا تقربوهن حتی یطهرن فاذا تطهرن فاولوهن من حیث اهرکم الله ان الله یحب
التوابین و یحب المتطهرین) ت و سوال ایدر لر سکا حیضدن دیکل حیض نجسدر پس آیریک
قاریلر دن حیض حالنده و یاق اولیکز آنلره اولوقتده کین که بک اوله لر پس کوزلجه غیر
وطاها اولدقاری وقتده (یعنی یقه انوب و غسل ایتد کزنده) یاوق اولک آنلره اول یولدن که
مباح ایتدی سزهر الله (یعنی فرجی جانبندن) البته الله اسر کور سورتوبه ایدنلری و و و و
واسر کرکالک و قشیرا و لالری * ف حیض شول قانه دیرلر که قاریلره عادتلی اوزره هر ایدیه
رحمدن کله و اکر عادتلیک خلاقی اوزره کسه ا کاستحاضه دیرلر حیضده حکم اولدیکه
حیض وقتنده قاریدن اوراق اولسون لر رسول الله صلی الله علیه وسلم یوردیکه
کیفسز لکندن یوقارو کیملو جانکه بک اولسه نه یردن که الله سبحانه اجازت یوردی
اول یردن کیملی و اول بر یری که ناپا کدر او رادن کیمکه هر کز اجازت و بر مشدر یعنی
هر وجهله اولور ایه جائزدر یوکری اوزرنده و یادیبری جانبندن و بوندن غیری احوال لری
جاء ایدیه جک فرج اولق شرطیله (نساؤکم حرث لکم فاولوا حرثکم انی شئتم و قدیموا
لانفسکم و اتقوا الله و اعلموا انکم ملاقوه و بشر المؤمنین) ت قاریلر یکز کیندر لر
سزچون پس کلکز کندوا کینکزه نه حال اوزره استرسکز و ایلر و کوندریکز (یعنی
ایوایشلری) کندولر یکز ایچون وقور قکر الله دن و یلکزه البته سزرا کا اولاشه حقسکز
و مرده و بر مسلمانلره * ف نه یولدن ایسترسکز کندوا کینکزه کلکز لکن اکنده
اکلک شرطدروا کین اولدر که اگر یره تخم صالسه بتر و ایلر و ایچون تدبیر ایدیکز یعنی اول
صحبتمه مر امدن نفسی کف است که ایچون نیت و اولادینی ایدیکز تا نواب حاصل اوله
(ولا تجعلوا الله عرضة لایمانکم ان تبروا و تتقوا و تلحقوا بئین الناس و الله جمیع علیم) ت
و ایتمکز و یصه میکر اللهک آدینی ال سیله جک باغلق و مقمره میسکز ایچون اجتناب است که
ایچون اولک ایتمکدن و کو تو ایشلردن و از کلک ایچون و اصلاح ایتمکدن آدمک
اراسنده و الله ایشدیجی بیلیجیدر * ف ایولک و خیرلر ایش ایشلر دیویمین ایتمکز مثلاً
بابام ایلر سوزا تم و بو فقیر برشی و برم دیویمین ایتمکز اکر ایتسکز عینکزی بوزوب کفارت
ویرک یعنی عین ایولک و خیرلر ایشلری موقوف ایتمکچون جائز کادر (لا یواخذکم الله

بِالْعَوْفِ اِيْمَانُكُمْ وَلَكِنْ يُوَاخِذُكُمْ بِمَا كَسَبَتْ قُلُوبُكُمْ وَاللَّهُ عَفُوٌّ رَحِيمٌ ت طوئز سزی
 الله عبت سو بلکه کند و عین کرده ولیکن طوئز سزی اولشی سبیل که قصد اید آتی سز
 قبل کر و الله یار عیدر یو اشلق اید عیدر * ف یعنی قصد سز عین ایتسه که والله بولد کل
 و بی والله بولد درو یار امری غلط سیلوب عین ایدر ایکی مذهبک اختلافی اوزره و عبت عین
 و بر امر عین اولد که دلی اوزره عین جاری اولور و قلبی غافل اولور (لَّذِینَ یُوَلُّونَ مِنْ نِسَابِهِمْ
 تَرَبُّصُ اَرْبَعَةِ اَشْهُرٍ فَاِنْ فَاَوْا فَاِنْ اَللَّهُ عَفُوٌّ رَحِيمٌ) ت اول کسمه ل ایچونکه ایلا ایدر
 کند و قاریلرندن (یعنی عین ایدر که قاریلرینه جماع ایتمه ل) درت آی منتظر اولق
 وارد پس اگر کیر و دونه ل (یعنی ایشو عیندن) البته الله یار عیدر اسر کیدر * ف
 یعنی بر کسمه عین ایتسه که قاریلرینه جماع ایتمه پس لازمدر که درت آی مدته تقرب
 اید که تقرب ایتسه حانت اولور کفارت لازم کلور و ایلا ساقط اولور و اگر درت اید
 تقرب ایتیموب مدت تمام اولسه قاری بر طلاق ایلد و ش اولور قارینک اذنیله نکاح اولور
 ایتسه جنای حرام اولور (وَ اِنْ عَزَمُوا الطَّلَاقَ فَاِنَّ اللّٰهَ سَمِیعٌ عَلِیمٌ) ت و اگر قصد ایتسه
 (ایشو ایلا دن) آیرلغی پس البته الله ایشو عیدر بیل عیدر (وَالْمُطَلَّقاتُ یتَرَبَّصْنَ بِاَنْفُسِهِنَّ
 ثَلَاثَةَ اَشْهُرٍ وَلَا یَحِلُّ لِهِنَّ اَنْ یتَّکُنَّ مَآخِلَ اللّٰهِ فِی اَرْحَامِهِنَّ اِنْ کُنَّ یُؤْمِنَنَّ بِاللّٰهِ وَ الْیَوْمِ الْآخِرِ
 وَ یَعْلَمَنَّ اَحَقُّ بِرَدِّهِنَّ فِیْ ذَٰلِکَ اَنْ اَرَادُوا اِصْلَاحًا وَلِهِنَّ مِثْلُ الَّذِی عَلَیْهِنَّ بِالْمَعْرُوفِ وَلِلرِّجَالِ
 عَلَیْهِنَّ دَرَجَةٌ وَاللَّهُ عَزِیزٌ حَکِیمٌ) ت و شول قاریلر که آنله طلاق ویرادی منتظر قبلدیر
 کند و نفس لرینی اوج حیض و یا اوج طهر و جائز دکلدر آنله اولشی کیزلک کیر اندی آتی
 الله آنلرک رجنده (یعنی ولدی و یا حیضی) اگر ایمان کتورسه ل الله تعالی به و قیامت کوته
 و آنلرک قوجه لری زیاده حقیلدر آنلری کیر و دونه لر که کند و نکاح لرینه اگر دیلر
 اولکی و قاریلر ایچون وارد قوجه ل اوزرینه اولشی مثلیکه قوجه ل ایچون وارد
 قاریلر اوزرینه کوزل اولان وجهله و قوجه ل ایچون وارد قاریلر اوزرینه اعلی
 مرتبه یعنی قاریلر **حکم** ایتک و الله غالبدر ایشلری محکمدر * ف وقتا که قوجه
 قاریلرینه طلاق ویرسه اول قاری اوج حیض کوزمش و وعده می تمام اولمش ایکن بشقه
 قوجه به واره مزینه سنی نکاح ایدمه مز تا که جل اولسه معلوم اولد دیوز را که بولد ایکی
 قوجه به نسبت اولمز پس اگر قاری که اولسه فرضدر که بیان ایدمه و بومدک آدی عدتدر
 شو عدته دکن اگر قوجه دیلرینه قاریلرینه کیر و دونه یلور اگر قاریلر رضای
 اولسه ده یعنی طلاق رجعه عدت تمام اولمز سزین قاریلرک اذنسز قوجه شو قاریه رجوع

ایتمک جائزدر و بسبب ایچون یوردیکه قاریلرک حق قوجه لک اوزرینه چوقدر
 اما بورداده قوجه لره مرتبه ویردی * ف یعنی قاریلرک قوجه لری اوزرینه حق لری
 اولد یعنی کبی قوجه لک دخی آنلر اوزرینه حق لری وارد (الطَّلَاقُ مَرَّتَانٍ فَاِمَّا سَأَلَ
 بِمَعْرُوفٍ اَوْ تَسْرِیحٍ بِاِحْسَانٍ ط لَا یَحِلُّ لَکُمْ اَنْ تَاْخُذُوْا بِمَا اَنْتُمْ مِّنْ شَیْءٍ اِلَّا اَنْ یَّخَافَا الْاِیْقِیَآ
 حُدُوْدَ اللّٰهِ فَاِنْ خِفْتُمْ الْاِیْقِیَآ حُدُوْدَ اللّٰهِ فَلَا جُنَاحَ عَلَیْکُمْ فِیْمَا اَقْدَمْتُمْ بِهٖ ط تِلْکَ حُدُوْدُ اللّٰهِ
 فَلَا تَعْتَدُوْهَا وَمَنْ یَّعْتَدْ حُدُوْدَ اللّٰهِ فَاُولَٰئِکَ هُمُ الظَّالِمُوْنَ) ت طلاق ایکی کره در (یعنی
 رجعی اولان طلاق) پس آنند صکره یا کوزلجه وجه اوزره آلیقویمقدریا بر ایتقدریا اولکله
 و حلال دکلدر سز کچونکه طونه سکز و آله سکز قاریلر ویردیکسز دن برشی (یعنی حلال دکلدر
 طلاق بدلنی آنلرک مهرندن آله سکز مالسز طلاق ویردکده) مکر اولوقت که قوجه ل
 و قاریلر که قائم قبله مه ل الله حکم لرینی (یعنی معاشرت ایتدکده) پس اگر قور قس
 ای مسلمانلر آنکده ایکیسی قائم قبلد (یعنی قوجه و قاری قائم قبلد) الله حکم لرینی
 پس گاه یوقدر آنلر اوزرینه اولشیده که ویرد قاری کندی عوضنی (یعنی طلاق بدلنی)
 ایشومد کور حکم لر الله حد و دیر پس طشره کیتیکر آنلردن ویر کیمسه طشره کیتسه الله
 حکم لرندن پس شوکر و ظلم ایشلر در * ف یعنی عدتک مدته دکن اگر قوجه دیلر
 قاریلرینی کیر و دونه و دوندرمک برنجی طلاقنده و ایکنی طلاقنده اولور عدتک مدتی
 تمام اولد قد نصکره رجوع ایتک جائز دکلدر اگر قاریلرک حذرینی شریعتیه مطابق ادا اید
 یلور ایتسه اولوقت قاریلرینی البقویه وینه شماته و منازعه قالمیه و اگر آلیقویمغه قادر دکل
 ایتسه پس صالیویره و شونیتله آلیقویمیه و رجوع ایتمه که هر نه شی که ویر مشیدی عاجز
 اولوب دوندروب ویرمه محتاج اوله و مهرندن برشی دوندرمک اولوقت جائزدر که قوجه
 و قاری ایکیسزک خصلتی قارشدرمه و ایر وجه ایر وجه اوله و قوجه جانبندن قاریلرک
 حقنی ادا ایتدکده هیچ برا کسکک و قصور اولمز ایتسه پس بوسورنده چاره سز لکی اولوبده
 برنجیه مردملر اراینه کلوب قاریلر برشی دوندروب و قوجه بی راضی کلوب طلاق ویردیره
 ایشو طلاقه خلع دیرلر * ف طلاق رجعی بر طلاق صریح و یا ایکی طلاق صریح دیر شدی
 ایشو طلاق رجعه نصکره پشیمان اولوب حسن معاشرت طریقه مرعات ایدوب
 رجوع ایدر سه جائزدر و اگر مرعات ایدمه مز ایتسه قاریلر برشی طلب ایتیموب صالیویره
 اوله که شماته به و منازعه به بادی اولمه وینه مجرد تطویل عدت ایلد قاریلر ایدوب مال
 المی ایچون رجوع ایتمه که حرامدروا اگر قوجه قاریلرک حقنی ادا ایدوب مضرت ایتسه
 و بوسورنده قاریلر منازعه به قالشسه شو و قنده قاریلر مال آلوب طلاق ویرمک جائزدر
 ایشو طلاقه فقها خلع تعبیر ایدرلر (فَاِنْ طَلَّقَهَا فَلَا تَحِلُّ لَهٗ مِنْ بَعْدِ حَتّٰی تَنْکَحَ رَوْحًا غَیْرَہٗ

فَإِنْ طَلَّقَهَا فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا أَنْ يَتَرَاجَعَا أَنْ يَقْبِيا حُدُودَ اللَّهِ وَتِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ سِيْنَهَا
لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ^٥ ت پس اگر طلاق ویرسه (قوجه قاریه یعنی او چنجی دفعه) پس حلال
اولز اشبو قاری اول قوجه یه اوج طلاق نصکره اولوقته دکن که نکاح اوله اول قاری
بر آخر قوجه یه (یعنی اشبو قوجه دخول ایده شو قاریه) پس اگر طلاق ویرسه اشبو آخر
قوجه اول قاریه پس نگاه و بزه بوقدر اولکی قوجه ایل قاری اوزرینه شونده که نکاح ایل
بر برینه رجوع ایدمرا کرظن ایتسه لکه قایم قیلر الله حکمی و اشبو الله حد لرینی
و بوحکم الله حد لریدر بیان ایدر آنلری اول کرمه اجلچونکه یلورلر * ف یعنی
او چنجی طلاق نصکره قاری بی دوندره بیلز اگر قوجه ایل قاری نکاح رضای اولسه ده
نکاح اولز اولوقته دکن که شو قاری بر آخر قوجه یه نکاح اوله اول قوجه بوقاریه
دخول ایده (وَإِذَا طَلَّقْتُمُ النِّسَاءَ فَلْيُغْنِ أَجَلُهُنَّ فَامْسِكُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ أَوْ سِرِّحُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ
وَلَا تُنْسِكُوهُنَّ ضِرَارًا لِّتَعْتَدُوا وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ فَقَدْ ظَلَمَ نَفْسَهُ^٦ ت و چنانکه طلاق ویرسه سکرز
قاریلر بکره پس آنلردخی یقین اولدی عدت لرینک تمام اولسه پس البقوی ~~ک~~ز آنلری
کوزله وجهله یا خود براق آنلری ایو و کوزل وجهله و البقوی بکرز آنلری ضرر
ایرشدر مکچون تاظم ایده سکرز دیو و برکسه ایشلر ایه اشبو ظلی و ضرری پس البته ظلم
ایدر کند و نفسنه (وَلَا تَتَّخِذُوا آيَاتِ اللَّهِ هُزُوًا وَاذْكُرُوا نِعْمَةَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَمَا أُنْزِلَ عَلَيْكُمْ
مِّنَ الْكِتَابِ وَالْحِكْمَةِ يَعِظُكُمْ بِهِ^٧ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ^٨ ت و طو تمیکز
اللهک نشان لرینی مسخره لقله و ذکر ایدک (یعنی خاطر کره کتورک) اللهک اوزر بکره اولان
نعمتی و اول شیئی دخی یاد ایدک که ایدردی سزک اوزر کره کاب و علمد که نصیحت و بر سرزه آنکه
و قورق الله دن و یلکز البته الله هر شیئی بیلجیدر (وَإِذَا طَلَّقْتُمُ النِّسَاءَ فَلْيُغْنِ أَجَلُهُنَّ فَلَا
تَعْصُلُوهُنَّ أَنْ يَنْكِحْنَ إِذَا تَرَاضُوا بَيْنَهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ^٩ ت و چنانکه طلاق ویرسه کرز
قاریلر کره پس آنلر ایشسه عدت لرینک نهایتنه (یعنی عدت لری تمام اولسه) پس منع ایتیکز
آنلری آنده که نکاح اوله لر کند و قوجه لرینه یعنی اول قوجه لر بکه آنلره رغبت پیدا ایتشد
اولوقته که راضی اولدیلر بری برلندن ارا لنده کوزله وجهله (ذَلِكَ يُعَظِّبُهُ مَنِ كَانَ مِنْكُمْ
يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ذَلِكُمْ أَزْكَ لَكُمْ وَأَطْهَرُ وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ^{١٠} ت اشبو حکم
نصیحت و بر یلور آنکه اول کسه لره که ایمان کور رسز لدن الله تعالی به قیامت کوته
بو نصیحت کوزلد رسز کون و زیاده پاک کدرو الله یلور رسز بیلز سکرز * ف اشبو حکم

قاریلر و لیلر بیه در که قاریلر نکاح خنده رضایلرینی آلسونلر و نکاح لرینی رضای
اوزره بر اقونلر بر کیمسه دن که قاریلر راضی اوله لرا اول کسه یه نکاح ایتدیرمه کرچه
کندولرینه کوره بشقه کسه ایو کورینور سده (وَالْوَالِدَاتُ يُرْضِعْنَ أَوْلَادَهُنَّ
حَوْلَيْنِ كَامِلَيْنِ لِّئِنْ أَرَادَ الْإِنْسَانُ نِيْمَ الرِّضَاعَةِ^١ وَعَلَى الْمَوْلُودِ لَهُ رِزْقُهُنَّ وَكِسْوَتُهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ^٢ ت
و انالره لایق سدر که امن بره و سوت و بره لر کند و اولاد لرینه کامل اولان ایکی یل اشبو حکم
اول کسه ایچوندر که دیلر و ایتسه که تمام ایلیه همه و بره لمدنی و بابا لرا اوزرینه در امن بکی
انالرک نفقه سی و آنلرک لباسی کوزل وجهه اوزره (لَا تُكَلِّفُ نَفْسٌ الْاَوْسَعَهَا لَا تَضَارُّ
وَالِدَةٌ بَوْلًا وَلَا مَوْلُودٌ لَهُ بَوْلًا^٣ وَعَلَى الْوَارِثِ مِثْلُ ذَلِكَ^٤ ت واجب اولنزه هر یک کسه
اوزرینه ~~م~~ کرفتنک طاقتی قدری لایق دکلدر که جفا و بر یله انایه آنک ولدی سیبیله وینه
لایق دکل که جفا و بر یله بابایه آنک ولدی سیبیله و لازم دروسی و ولی اوزرینه بابایه واجب
اولان مثلی (فَإِنْ أَرَادَ أَفْصَالًا عَنْ تَرَاضٍ مِنْهُمَا وَتَشَاوُرٍ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا^٥ ت پس اگر
دیلسه لر بابا و انا سوت و برمدن و امن زمدن کیرودونه ل (یعنی ایکی یلدن اول) هر بر یسندن
حاصل اولان رضاد نصکره و بری بر یله مشاوره ایتد کد نصکره پس اصلا نگاه بوقدر آنلر
اوزرینه (وَإِنْ أَرَدْتُمْ أَنْ تَسْرِعُوا^٦ أَوْلَادَكُمْ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِذَا سَلَّمْتُمْ مَا أَنْتُمْ بِالْمَعْرُوفِ^٧ ت
وا کردیلسه کره اولاد بکره امن بکی قاری و طایه طونه سکرز پس اصلا نگاه و بزه بوقدر
سزک اوزر کره وقتا که ناپشورد بکره معین قلدیغ کز اجر قی اولکله و کوزل وجهله (وَاتَّقُوا
اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ^٨ ت و صاقنک الله دن و یلک که البته الله اولشیکه
ایشلر سکرز کور بیلجیدر آنی * ف یعنی بوشاش قاریلر سواد امر چو جفی اولسه اناسی
ایکی یله ~~د~~ کین چو جغه سوت و یروب بسلیه و چو جغک بابای رضاع مدت سده آنانک
مصارفین ادا ایده کر بابا بولنزه ایه و اولش ایه چو جغک و ار ثلری مصارفین ادا ایده
اگر قوجه ایل قاری کند و رضایله ایکی یلدن آزده چو جغه ضرر اولنزه ایه همه دن کسمک
دیلسه لر جائز دروینه اکر بابا بر آخر قاری بی چو جفی امن ر مکه اجاره ایدر سه و چو جغک
والدسی چو جفی کندی امن زمدن مانع دکل ایه ده جائز در لیکن عوضنده چو جغک
اناسنک حقن کسمک جائز دکل (وَالَّذِينَ يُتَوَفَّوْنَ مِنْكُمْ وَيَذُرُونَ^٩ أَزْوَاجًا يَتَرَبَّصْنَ
بِأَنْفُسِهِنَّ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وَعَشْرًا^{١٠} فَإِذَا بَلَغْنَ أَجَلَهُنَّ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِيمَا فَعَلْنَ فِي أَنْفُسِهِنَّ
بِالْمَعْرُوفِ^{١١} وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ^{١٢} ت و اول کسه لره که وفات ایده سز دن و کیر و بر اقلر

قاری یاری لا یقدر که منتظر قبله شو قاریار کند و نفسارینی درت آی واون کون پس چنانکه
ایریشه لر عدت لرینک تو کمنه پس بزه وگاه یوقدر سزک اوزر که اولشیده که آنری یارلر
کندولرینک حقتده (یعنی بزغده وقوجه ارامقه) کوزل وجهله (یعنی شرع اوزره
نکاح ایتمکله) والله اولشیده آنی ایشلر سکر ا کاخبر دارد * ف طلاق عدتی اوج
حیض ویا اوج ای یوردی وقوجه سی وفات ایدن قارینک عدتی درت آی واون کوندر
وشواولوقت اولور که حلی معلوم دکل ایسه وکبه خاتونک عدتی یوکن بره قویقه در
(وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِيمَا عَرَضْتُمْ بِهِ مِنْ خُطْبَةِ النِّسَاءِ أَوْ أَكْنُتُمْ فِي أَنْفُسِكُمْ ط عَمَّ اللَّهُ أُنْكُمْ
سَدَّ كُرُوهِنَّ وَأَكُنَّ لَوَاعِدُهُنَّ سِرًّا إِلَّا أَنْ تَقُولُوا قَوْلًا مَعْرُوفًا) ت و بزه وگاه یوقدر سزک
اوزر که برسوزده که کتایه ابتدیکر آنکله قاریلری دیلمکده (یعنی عدت اراسته) یاخود
کیزلر کیز کند و نفسار کرده یلدی الله که البته سزد کراید سکر شو قاریلری (یعنی عدت نصکره
آنری صراحت وجهله دیلر سکر) ولیکن وعده ایتمک آنلره نکاحی مکر شویله که
سویله سکر کوزل سوزی یعنی کتایه ایله (وَلَا تَعْزِمُوا عُقْدَةَ النِّكَاحِ حَتَّى يَبْلُغَ الْكِتَابُ أَجَلَهُ ط
ت وقصد ایتمک نکاح عقدینی اولوقته دکن که ایریشه معین اولان مدت غامنه) (وَأَعْلَمُوا أَنَّ
اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي أَنْفُسِكُمْ فَاحْذَرُوهُ وَأَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ غَفُورٌ حَلِيمٌ) ت و بیلکر که البته الله یلور
اولشیده که سزک قلبلر کرده واردر پس صافنک آندن ویله کز که البته الله یلور لغیجیدر
یو اشلق اید یجیدر * ف یعنی قوجه دن پوشانمش قاری بی عدت مدتده بر بشقه قوجه
نکاح ایتمک جائز دکل واوله قاریه آحق سوزایله وعده ویرمک بن سکانکاح ایدم حکم
دیو جائز دکلدر اول قور قودنکه بر بشقه کیسه کند و دن اول شاید وعده ویرمک کتایه ایله
دیسه که سن کوزل قاریسن هر برکسنه اولور ایسه سنی سور وعزیز طوتر ویاخود دیسه که
بن دخی بر قاری نکاح ایتمک ایستورم و بونک امثالی کبی تعریض ایتمک جائزدر (لَا جُنَاحَ
عَلَيْكُمْ إِنْ طَلَقْتُمُ النِّسَاءَ مَا مَنَّمَنَّوهُنَّ أَوْ تَفَرَّضُوا لَهُنَّ فَرِيضَةً مِّمَّنَّوهُنَّ عَلَى الْمَوْسِعِ
قَدَرَهُ وَعَلَى الْمُقْتَرَدَةِ مَتَاعًا بِالْمَعْرُوفِ حَقَّ عَلَى الْمُحْسِنِينَ) ت اصلا بزه وگاه یوقدر سزک
اوزر که اکر طلاق ویر سکر قاریلر کزه اولوقته حالال اورم دیکر آنلره یاخود معین قلدیکر
آنلره بر مقداری (یعنی مهری) و ویرک آنلره منفعتلنه جلکشی (یعنی پوشانمش قاریلره
اورته جلک لباس ویرک) لازمدر زنکین اوزرینه کند و حالی مقداری و فقیر اوزرینه
کند و قدرتی قدری برشی ویرمک خوشخو یلقله لازم اولدی او ایشلر اوزرینه * ف
اگر نکاح وقتنده مهر معین قلنر ایسه ده نکاح جائزدر و مهر نکاح حد نصکر تعیین اولنه یلور

اگر قاریه ال اورم یوب طلاق ویر سه مهر دن هیچ برشی لازم اولزلکن برازشی ویرمک
لازمدر یعنی برکیه جلک اوربا (یعنی اورته جلک لباس) کند و قدرتی قدری ویرمک لازمدر
(وَأِنْ طَلَقْتُمُوهُنَّ مِنْ قَبْلِ أَنْ تَمْسُوهُنَّ وَقَدْ فَرَضْتُمْ لَهُنَّ فَرِيضَةً فَنِصْفُ مَا فَرَضْتُمْ إِلَّا أَنْ يَعْفُونَ
أَوْ يُعْفُوا الَّذِي بَيْنَهُمَا عَقْدُ النِّكَاحِ) ت و اکر طلاق ویر سه کز آنلره ال اورم دن
و ایرشدرم دن اول آنلره و معین ایتمش اولسه کز آنلر ایچون بر مقدار مهر پس لازمدر سزه
معین ابتدیکر مقدارک یاریسی مکر شوشی لازم دکلدر که قاریلر آنی سزه باغشیلره یاخود
صالیوریه و ترک ایده اول کسنه که انک الله در نکاح حد دوکی یعنی قوجه کند و حقتی
قاریه ترک ایدوب تمام ویر سه (وَأَنْ تَعْفُوا أَقْرَبُ لِلتَّقْوَى) ت و اولشی که آندن کچر سکر
(یعنی بری بریکزه باغشیلر سکر) زیاده یقیندر برهیز کارلغه (وَلَا تَتَّبِعُوا الْفَضْلَ
بَيْنَكُمْ) ت و اونو تمیکر احسان ایتمکی کند و ارا کرده (إِنَّ اللَّهَ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ) ت
البته الله اولشیده که ایشلر سکر کور یجیدر * ف اکر مهر نسیمه ایتمش لکن ال
ایرشدرم دن اول طلاق ویردی پس مهرک یاریسی ویرمک لازم اولور اکر قاریلر مهر دن
برشی آلیوب صالیور و ب قوجه یه باغشیلره اولوقت قوجه قاریه برشی ویرمک لازم دکلدر
ویاخود قوجه قاریه مهرک جلک سنی ویر سه قاریه آندن برشی قوجه یه ویرمک لازم دکل
نیچونکه الله سبحانه قوجه لره مرتبه ویرمش و آنلری نکاحی باقی قویقه و بوزمقده مختار
قلمش کند یوکلکنه کوره ایش ایلیه بوراده درت صورت تمکندر که ایکسی ذکر اولندی
اول کسی شود که نکاح وقتنده مهر نسیمه ایتمیوب ال اورم دن مقدم طلاق ویردی
نایسی اولدر که مهری نسیمه ایتمش لکن ال ایرشدرم دن اول طلاق ویردی وایکی صورت
دخی بوراده ذکر اولندی بری اولدر که مهری نسیمه ایدوب تقرب ایتد کد نصکره طلاق
ویردی ایشو صورتده تمام مهر لازم کاور و بوزمقده نسادم کوردر نایسی اولدر که مهری
نسیمه ایتمیوب ال ایرشدرم کد نصکره طلاق ویرد ایشو صورتده مهر مثل تمام لازم کاور
مهر مثلده قارینک قومنه اعتبار اولور و خلوت صحیحه ال اورمق مثالنده در (حَافِظُوا
عَلَى الصَّلَاةِ وَالصَّلَاةِ الْوُسْطَى وَقُومُوا لِلَّهِ قَانِتِينَ) ت مداومت ایدک جلک نمازلر
اوزرینه واورته نمازه (یعنی خصوصاً ایکندی نمازی اوزرینه) و طوریکر الله ایچون
بریده یورلدی قبول ایدوب * ف اوزرته نمازی ایکندی نمازیدر و بوقت کیجه وکوندلر
اوزرته سننده در اول نماز ایچون زیاده سیله تقید یوردی و طلاق حکملر یله نمازک حکملرینی
یوردی اول فائده ایچو که تادینا ایشلر نه اوغرا شوب الله سبحانه نک عبادتی اونو تمیسه لر
شوسیدن ایکندی نمازینک تقیدی جوقدن جوقدر که بوزمقده دنیا نک شغلی جوق اولور

ودخی یوریدیکه طور یکرادبله پس هر حرکت که آندن یلنور که آدمی غمازده د کلدراول
 حـ کندن غماز بوزیلور بیک وایچمک وسویاک وانلر کبی (فَإِنْ خِفْتُمْ فِرْجَالًا أَوْ رُكْبَانًا
 فَإِذَا أَمْنْتُمْ فَإِذَا كُرُوا اللَّهَ كَمَا عَلَّمَكُمْ مَا لَمْ تَكُونُوا تَعْلَمُونَ) ت واکر فورسه کردشمنندن وانک
 مثلندن پس بیان چایچتی غماز یکرزی قیلک یاخود آنلر اوزرنده قیلک چانکه امین اولسه کزد کر
 ایدک الله تعالی بی تکیم یلیدردی سزه الله اول شیئی که سز بیلز اید یکر آتی * ف یعنی غوغا
 وقتنده عادت اوزره غمازی ادا ایتمکدن فورسه کزیمکن اولزایسه بیان وآنلر اویما ایل
 قیلک قبله یکا اولسون ویا اولسون (وَالَّذِينَ يُتَوَفَّوْنَ مِنْكُمْ وَيَذَرُونَ أَزْوَاجًا وَصِيَّةً
 لِأَزْوَاجِهِمْ مَتَاعًا إِلَى الْخُلُوفِ غَيْرَ آخِرٍ فَإِنْ خَرَجْنَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِي مَا فَعَلْنَ فِي أَنْفُسِهِنَّ
 مِنْ مَعْرُوفٍ وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ) ت واول کسنه لکه روحلری قبض اولنور سزدن
 ورتک ایدرلر قاریلری لازم اولدی آنلر اوزرینه وصیت ایتمک قاریلری ایچون
 انکله که تنفسه ویرملر (یعنی سکنی دخی ویرملر) بریله د کین مسـ کندن طشره
 جیقار مقسزین پس اگر کند ویاشارینه جیقار لر سه بزه یوقدر سزک اوزر یکره (ای میتک
 ولسلری) اولشیده که آنلر ایشلیدلر کند و نفسلرینک حقدنه کوزل اولن ایشیدن
 (یعنی شرعک موجبجه نکاح ایتمکارنده) والله غالب در ایشلری محکمدر * ف جهور
 مفسرینک یاننده اشبو آیت منو خذ رار بده اشهر و عشر آیتله * ف شو حکم اولوقت
 ایدیکه اولن کسنه اختیار یله وارنلر مالی ویر رایدی بقا که الله سبحانه جمله وارنلرک
 حصه لرینی تعیین ییوردی ایدر اولیلر کندی اختیارندن ویرمکی موقوف اولدی (وَلَهُمْ طُلُقَاتٍ
 مَتَاعٌ بِالْمَعْرُوفِ حَقَّاهُ الْمُسْتَقِينِ) ت وطلاق ویرلش قاریلری لازم در مده هتندرمک (یعنی
 لازم در نفقه و سکنی ویرمک) کوزله وجهه اوزرینه لازم اولدی برهیز کارلر اوزرینه
 * ف سابقده کی آیتده متاع ویرمک ال ایشیدن بوشامش قاریلر ایچون ذ کراولنش ایدی
 بوراده الله سبحانه متاعی اشبو آیتده دخی ذ کرایلدی ال اورلش برشامش قاریلره وهب طلاق
 ویرلش قاریلره شامل اولق ایچون * ف اشبوراده نکاحک و طلاقک حکمی تمام اولدی
 (كَذَلِكَ يَبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ) ت اشـ بود کراولنان حکمی بیان ایتدیکه کبی
 بیان ایدر الله سزه کند و حکم لرینی نا اوله که سز فهم و تدبر ایدسه سکرز (أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ خَرَجُوا
 مِنْ دِيَارِهِمْ وَهُمْ أُلُوفٌ حَذَرَ الْمَوْتِ فَقَالَ لَهُمُ اللَّهُ مُوتُوا ثُمَّ أَحْيَاهُمْ) ت ایایا قندکی ای باقیبی
 اول کسنه لر جانینه که طشره جیقـ دیلر کسند و اولرندن وآنلر برینجه کیمسه ایدیلر اولومدن

صافه رق پس دیدی آنلر الله اولن کز صکره دیرلر دی آنلری (إِنَّ اللَّهَ لَذُو فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ
 وَلَٰكِنَّ أَكْثَر النَّاسِ لَا يَشْكُرُونَ) ت البتسه الله احسان ایه سیدر آدم لر اوزرینه ولیکن
 ناسلرک جوخی شکر ایتزلر * ف بنی اسرائیلدن بر قاج کرده و باقور قوسندن فرار ایدوب
 صحرا یه قاجدیلر اوراده غضب الهیله هلاک اولدیلر صکره حرقیل علیه السلامک دعاسیله
 دیرلیدلر والله سبحانه اعلم * ف بکن امتلرده شویله واقع اولدیکه برینجه یلک کسنه لر کندی
 اولرنده اولان کسنه لر ایل و طنلرینی براقوب دشمن قور قوسندن و جهاد و غوغا ایتمکدن
 جانلری صفا دیغندن ویا و باقور قوسندن طشره جیقـ دیلر و تقدیر الهی یه اییاناوب یقین
 ایتدیلر صکره بر منزله ایرشد کده هبسی اولدیلر دیدی کوندن صکره پیغمبرک دعاسیله دیرلیدلر
 تاوبه ایدلر شوقسه بوراده انک ایچون یورلیدلر که جهاد دن جان صافق عیشدر اولوم
 صالیورمن (وَقَالُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ) ت و غوغا اید یکر الله یواننده
 و یلکزه که البتسه الله ایشید یجیدر بیلجیدر (مَنْ ذَا الَّذِي يقرضُ اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا فَيُضَاعِفَهُ
 لَهُ أَضْعَافًا كَثِيرَةً وَاللَّهُ يَقْبِضُ وَيَبْسُطُ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ) ت کیمدر اول کسنه که اود یخ ویره
 الله تعالی یه کوزل اولان اود یخ ویرمکه پس ایکی اواقدر یصار اول مالی کاجوق هر اتبلر
 ایل و الله طار قیلر و ککش قیلر رزقی و آنک جانینه دوندیر یلور سکرز * ف الله سبحانه یه اود یخ
 ویره یعنی جهاد و غوغاده صرف ایده شویله که مهر بانقلله واسرکک ایل ییوردی و رزقک
 طار لغندن فکر ایتیه نیچونکه الله سبحانه نک النده در رزقک ککشلکی (أَلَمْ تَرَ إِلَى الْإِسْلَامِ
 بَنِي إِسْرَائِيلَ مِنْ بَعْدَ مُوسَى إِذْ قَالُوا لِنَبِيِّهِمْ إِنَّهُ لَمَّا كُنَّا أَهْلًا فِي سَبِيلِ اللَّهِ) ت ایایا قزمیدن
 بنی اسرائیلدن بر جماعته که موسی علیه السلام دن صکره اولوقتده که دیدیلر کندی پیغمبر لرینه
 که مقرر قیلنل برینچون بر پادشاه که غوغا ایدلم الله یواننده (قَالَ هَلْ عَسَيْتُمْ أَنْ تَكْتُبَ عَلَيْكُمْ
 الْقِتَالُ الْأَتَقَاتِلُوا) ت دیدی پیغمبر آنلر شاید که غوغا ایتیه سکرز اگر فرض اولسه سزک
 اوزر که غوغا (قَالُوا وَمَا نَا إِلَّا أَتَقَاتِلَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَقَدْ أَخْرَجَنَا مِنْ دِيَارِنَا وَابْنَانَا) ت دیدیلر ویره
 نه اولشکه غوغا ایتیه لم الله یواننده حالبوکه طشره جیقـ ایلدق و فی اولندق کندی اولر مژدن
 و آیرلقد کند و اولدر مژدن (فَلَمَّا كَتَبَ عَلَيْهِمُ الْقِتَالُ تَوَلَّوْا إِلَّا قَلِيلًا مِنْهُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالظَّالِمِينَ)
 ت پس اولوقتکه فرض اولندی آنلر اوزرینه غوغا و جهاد ایتک یوزچو یردیلر مکر آز کسنه
 آنلر دن والله بیلجیدر ظالم لری و کوتو ایشلری * ف موساد نصکره بنی اسرائیلک ایشلری
 یا صلس و ابو حالد ایدی چانکه آنلرک نیتلری واراده لری کوتو اولدی آنلرک اوزره دشمنلر

غالب اولدی کافر لر پادشاهی جالوت بنی اسرائیل چورده سنده اولان شهر لری الدی و جاپوب
یغما ایتدی و مردم لری اسیر طوب کتوردی مردم لرا و رادن قاجوب بیت المقدس شهر نده
طوب بلند یلر و شمویل پیغمبر حضرت نریدن استدیلر که بزم اوزره اقباللور کندی پادشاه مقرر
ایت که اقباللور بر بلوک باشی سر بر غوغا و جهاد ایدیه بیلیر (وَقَالَ لَهُمْ نَبِيُّهُمْ إِنَّ اللَّهَ قَدْ بَعَثَ لَكُمْ
طَالُوتَ مَلِكًا قَالُوا أَنَّى يَكُونُ لَهُ الْمُلْكُ عَلَيْنَا وَنَحْنُ أَحَقُّ بِالْمُلْكِ مِنْهُ وَلَمْ يُؤْتَ سَعَةً مِنَ الْمَالِ قَالَ
إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَاهُ عَلَيْكُمْ وَزَادَهُ بَسْطَةً فِي الْعِلْمِ وَالْجِسْمِ وَاللَّهُ يُؤْتِي مَن يَشَاءُ وَاللَّهُ وَاسِعٌ
عَلِيمٌ) ت دیدی آنلره آنلرک نیلری الله تحقیقا کونردی و قلادی سز چکون طالوتی پادشاه
دیدیلر نه بردن و نه چشیت اولور آنکی چون پادشاه ملق بزم اوزریمزه و برتر زیاده لایق پادشاه لغه
آنندن و ویرلدی اکا ککشلک مالدن دیدی پیغمبر الله اختیار ایتدی آنی پادشاه لغه سزک
اوزریمزه و ویردی اکا زیاده لکی و ککشلکی بیلکده و بدنده محتشم لکی و الله ویرر کشدو
ملکئی اول کس نه به که دیلر و الله جواد در بیلجیدر * ف طالوت قومنده ایتادن پادشاه
دکل ایدی و کسب ایله اوغراشوردی اول سیدن طالوت یهودلرک کوزلرنده ذایل کورندی
آنلر پیغمبر لری دیدیکه سلطنت هیچ بر کس نه نک حتی دکل و سلطنت ایچون بیولک لیاقت
عقدار و بدن محتشم لکی و ککشلک کیدر و ینسه الله سبحانه اشمویل علیه السلامه بر عصا
کوندر و ب اصهار لیکه اشبو عصا هر کیم قامتیه برابر اولور ایسه آنلرک پادشاهی او کیمه
درو و ایسه ینسه طالوته بولند یغندن آنلره پادشاه اولدی (وَقَالَ لَهُمْ نَبِيُّهُمْ إِنَّ آيَةَ مُلْكِهِ أَنْ
يَأْتِيَكُمُ التَّابُوتُ فِيهِ سَكِينَةٌ مِّن رَّبِّكُمْ وَبَقِيَّةٌ مِّمَّا تَرَكَ آلُ مُوسَىٰ وَآلُ هَارُونَ تَحْمِلُهُ الْمَلَائِكَةُ إِنَّ
فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّكُم مِّن كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ) ت دیدی آنلره آنلرک نیلری که پادشاه لغتک نشانه سی
شودر که کاور سزه بر تابوت و بر صندیقکه آتده وارد رقلبک قرار بولسی سزک ربکزدن
وتبر کاندن باقی واردر که براق دیر آنی موسانک اولادی و هارونک اولادی قالدیر آنی ملائکه لر
البته اشبو صورته نشانه وارد سز چکون اگر مؤمن ایسه کز * ف بنی اسرائیلک الله بر
تابوت و ارایدی غوغا و قتده بلوک باشی و عسکر باشیلرینک او کته قورلرایدی اگر دشمن اوزره
حمله ایتسه لر اول تابوتک او کنده کیدر لرایدی پس الله سبحانه آنلری غالب ایدرایدی و فتح ویرر
ایدی وقتا که نیملری فاسد اولدی اول تابوت آنلردن آنلدی و غنیمک الله کجدی وقتا که طالوت
پادشاه اولدی اول صندیق کندو کندویه کیمه لین طالوتک او سزک او کته ایشدی زیرا که
غنیمک عمامه کتنده شو صندیق نه بره قودیلر ایسه اول بره بلاوو با نازل اولدی بش بلاه سی
ویران اولدی ناچار آنلر اشبو صندیق بر عریبه به قویوب ایکی او کوزه قوشوب غنیمک
شهرندن طشیره چقاروب براق دیر ملائکه آنلری سوق ایدوب سو روپ بنی اسرائیلک

ملکته ایرشد در دیر (فَلَمَّا أَفْصَلَ طَالُوتُ بِالْجُنُودِ قَالَ إِنَّ اللَّهَ مُبْتَلِيكُمْ بِنَهَرٍ فَمَنْ شَرِبَ مِنْهُ
فَلَيْسَ مِنِّي وَمَنْ لَمْ يَطْعَمْهُ فَإِنَّهُ مِنِّي إِلَّا مَنِ اغْتَرَفَ غُرْفَةً بِيَدِهِ فَشَرِبُوا مِنْهُ إِلَّا قَلِيلًا مِّنْهُمْ) ت
بقا که ایرلدی (وطنندن) طالوت عسکر لر ایدیدی الله صنایحی و امتحان ایدیمجه در
سزی برابرمله پس بر کس نه ایجه اول ایرمقدن بدن دکلدر (یعنی بکا انقباد ایدن ایتادن
دکل) و بر کس نه طاعتزه اول ایرمقدن پس بو کس نه بدندر مکر شو کس نه که آله آندن بر
آوج صو کندو ایله پس ایچیدیلر آندن مکر آنلردن از کیمه ایجه دی (فَلَمَّا جَاوَزَهُ هُوَ وَالَّذِينَ
آمَنُوا مَعَهُ قَالُوا لَا طَاقَةَ لَنَا الْيَوْمَ بِجَالُوتَ وَجُنُودِهِ قَالَ الَّذِينَ يَظُنُّونَ أَنَّهُمْ مُلَاقُوا اللَّهِ كَمْ مِّنْ
فِتْنَةٍ قَلِيلَةٍ غَلَبَتْ فِتْنَةُ كَثِيرَةٍ يَّا ذُنَّيْنِ اللَّهُ وَاللَّهُ مَعَ الصَّابِرِينَ) ت پس اولوقتکه کجدی ایرمقدن
طالوت و آنسکه ارقداش اولان مؤمنلر دیدیلر صو ایچنلر بو قدر قدرت بر چکون بو کون جالوت
و آنک عسکر یله غوغا ایتکه دیدیلر اول کس نه لر که بیلدیلر که آنلر الله تعالی به قوایشه جقدر در
جوق وقوع بولمش که از کر و هار غالب اولدیلر جوق کرو هار الله الهک اراده سیله الله صبر ایدنلر ایله
بیلدر * ف وقتا که طالوت عسکر یله بیت المقدس دن جیمقدیلر آنکله جله مرده لر جیمقد
ایستدیلر لیکن طالوت تقید ایتدی که بنم عسکر کنج اولمی و هیچ بر شغل ایله مشغول اولمیوب
ایشسز و کار سز اولر اشبو صفتله بولنان سکسان ییک آدم جیمقدیلر طالوت ایستدیکه آنلری
صنایه بر منزلده صو بولندی آنلرک صکره بر ایرمق بولندی و اوغرا دی طالوت عسکر اهلنه تقید
ایتدیکه شو ایرمقدن هر کس نه بر آوج صودن زیاده ایچر سه اول کس نه بنم ایله کس ون عسکر دن
اوج یوز اون اوج کیشی معیتنده قالدیلر باقی قالان هب جله سی موقوف اولدیلر
(وَلَمَّا بَرَزُوا لِجَالُوتَ وَجُنُودِهِ قَالُوا رَبَّنَا اقْرِغْ عَلَيْنَا صَبْرًا وَثَبِّتْ أَقْدَامَنَا وَانصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ
الْكَافِرِينَ) ت و اولوقتکه سیدانه کیدیلر جالوت و آنک عسکر ی غوغا ایتیمکی چون دیدیلر
ای بزم و جزدو ککل بزم اوزریمزه صبر ایتکی و محکم قیل بزم آیا قریمزی غوغاده و یاردم
ایت بره کافر اولان کرو هار اوزریمزه (فَهَزَمُوهُمْ بِإِذْنِ اللَّهِ وَقَتَلَ دَاوُدُ جَالُوتَ وَاتَّاهُ اللَّهُ الْمُلُوكَ
وَالْحِكْمَةَ وَعَلَّمَهُ مَا يَشَاءُ) ت پس صندیر دیر کافر لری الله امر یله و اولدیردی داود
جالوتی و ویردی داود الله پادشاه لغی و حکمتی و او کزدی آکا صندیلر دن دیلدیکنی (وَلَوْلَا
دَفْعُ اللَّهِ النَّاسَ بَعْضَهُمْ بِبَعْضٍ لَّفَسَدَتِ الْأَرْضُ وَلَٰكِنَّ اللَّهَ ذُو فَضْلٍ عَلَى الْعَالَمِينَ) ت و اگر
اولسیدی اللهک اوراق ایتسی آدمیلری بعضی بعضی الله البته خراب و ویران
اولور ایدی بر ولیکن الله باغشلق ایله سیدر عالم لرا و ز ریمه * ف حضرت داود علیه

السلام التي برادر لري وباباسي ايشايله مذ كور اوج پوزاون اوج نقر عسكرك جله سندن
ايد يلوداود عليه السلام يولده كيدر كن اوج طاشه اوغراي طاشارديديلكه بري پوزون
قالدروب آل برز جالوق اولديرت وقتا كه ايكي جاني دن عسكر صف چكوب طور ديار جالوت
ميسداته كيروب ديديكه بن سرك جله كره بسم وكفايت ايدرم بنم قارشومه كلت آنلك
بيغمبر لري حضرت داودك باباسي طلب ايدوب بيورديكه اوغلناريكي بكا كوسترايشادخي
التي اوغلناري اوقامتوا اولد قارندن كوستردى و حضرت داودى كوستردى زيرا كه قصه
پو يلايدى وشبان ايدى طوار لري او تلاردى آنلك بيغمبر لري حضرت داودى طلب ايدوب
بيورديكه جالوق اولديره بيورميسن اولديرم الله سبحانه ديار ايسه ديوب جالوتك
قارشومه واردى مخلاتدن اول اوج طاشي چيقاروب صبا قنه قويوب بسم الله ديوب
جالوتدن يكا آندى جالوتك هب بدى تور له اور تلبش ايدى مكر يكاسى چيلاق ايدى الله سبحانه
اول طاشارى جالوتك يكاسنه اير كوردى وارقه جاني دن طشر به چيقدى و جالوق اولديردى
صكره طالوت كندى قزىنى داوده ويردى و طالوتد نصكره داود پادشاه اولدى نادا ندر ديرلر كه
غوغا بيلرك ايشي دكل اشبو قصه دن معلوم اولديكه جهاد امرى هميشه ايدى و قيامته
دكن باقى بدر اكر جهاد اولسه فساد اهل نظام عالمى خرابه وير لر ايدى (تلك آيات الله تتلوها
عليك بالحق وانك لمن المرسلين) ت اشبور اللهم لك نشانه سيدر اوقور زانلري سنك
اوزريكه (اي محمد) طوغريلقه البته سن بيغمبر لردن سن (تلك الرسل فضلنا بعضهم على
بعض منهم من كلم الله ورفع بعضهم درجات) ت اشبو بيغمبر لر رتبه ويردك آنلك بعضنه
آخر بعض اوزر بيه آنلردن بعض كسنه واردركه سوزسويلشدى آنكه الله و اعلى قلدى
آنلك بعضى مرتبه لده (وايذا عيسى ابن مريم اليهات وايدنا بروح القدس) ت
و ويردك مريم اوغلى عيسايه معجزه لري وقوت ويردك اكار و روح قدس ايله (ولو شاء الله
ما اقتتل الذين من بعدهم من بعد ما جاتهم اليهات ولكن اختلفوا فمنهم من آمن ومنهم من
كفر) ت اكر ديلس ايدى الله برى بريله غوغا بيلر ايدى اول كسنه لركه بيغمبر لردن صكره
بولسديلر اند نصكره بواندديلر اند نصكره كه كلدى آنلره واضح اولان دليللر وليكن اختلاف
ايدديلر پس آنلردن بعض كسنه واردركه ايمان كتوردى و بيه آنلردن بعض كسنه واردركه كافر
اولدى (ولو شاء الله ما اقتتلوا ولكن الله يفعل ما يريد) ت و اكر ديلس ايدى الله برى بريله غوغا
بيلر ايدى وليكن الله ديلديكي شي ايشار (يا ايها الذين آمنوا اتفقوا مما رزقناكم من قبل ان

(جزه)
۳

ياي يوم لا بيع فيه ولا خلة ولا شفاعة وانكافرون هم الظالمون) ت اى مسلمانلر صرف
ايديكز اولشيدن كه رزق ويردك سزه آندن اول كه كلور بر كون كه آلمق وصاتق بولنر آنده
ودوستلق بولنر و شفاعات واصميرلق بولنر و كافر لرا ندر ظلم ايديجيلر * ف يعنى عمل وكسب
وكار ايتكك وقتى دنيا در قيامت كوتده عمل آلمق وصاتق بوقدر و هيج بر كسه يار انلكله عمل
ويرمز و هيج بر كسه شفاعتله و اصميرلقه قوتله بيلر (الله لا اله الا هو الحى القيوم لا تأخذه
سنة ولا نوم له ما فى السموات وما فى الارض) ت الله اصلا معبود بوقدر آندن غيرى ديريدر
عالمك تدبيرين ايديجيدر طوغز آنى او يوق و او يقوانكيجوندر او ايشيكه كوكلرده ويرده وارد
(من ذا الذي يشفع عنده الا باذنه) ت كيدر شوكه شفاعات ايدرو اصميرلر انك ياتده مكر آنك
حكيميله (يعلم ما بين ايديهم وما خلفهم ولا يحيطون بشي من علمه الا بما شاء وسع كرسيه
السموات والارض ولا يؤده حفظهما وهو العلي العظيم) ت يلودا و ايشي كه آنلك او كنده در
وارقه لرنده در و طوته بيلرلر آنك يلد كلرندن بر شي مكر او ايشي كه الله ديلدى مضبوط ايدى
آنك پادشاهلنى كوكلرى ويرى و آغرا و اوز آنك اوزر بيه كوكلرى ويرى صافلى والله اعلى
مرتبه لى و يوك قدر ليدر (لا تراه فى الدين قد تبين الرشد من الغي فمن يكفر بالطاغوت
ويؤمن بالله فقد استمسك بالعروة الوثقى لا انفصام لها والله سميع عليم) ت زور و جبر ايتك
بوقدر دين اجلچون (يعنى اسلامك دليلى ظاهر اولدى پس دير سنكه جبر ايتك بوقدر اكر
آزيجق جبر اولسه ده) البته ظاهر اولدى طوغر و بول بولمق يتورمكدن پس بر كسسه
انكار ايتسه منى و حاجى و ايمان كتورسه الله تعالى به پس البته ال اوردى محكم اولان
عقدكه بوقدر قيرلق و كسلان انكچون والله ايشديجيدر بيلچيدر * ف يعنى جهاد و غوغا
ايتك شونك ايجون دكلدر كه زورلق ايله كندى دعوالر بى قبول ايتديره بلكه جهاد اول
ايش ايجونكه برايشه مرده لرا يوديرلر و حاله بوكه كندولر اول ايشي ايتيورلر پس غوغا ايله
بوايشي ايتدمكدن (الله ولي الذين آمنوا يخرجهم من الظلمات الى النور والذين كفروا
اولياؤهم الطاغوت يخرجونهم من النور الى الظلمات اولئك اصحاب النار هم فيها
خالدون) ت الله مؤمنلك ايشي بيه ييجيدر طشره كتورر آنلري قرا نقر لردن ايد بيلغه
واول كسسه لركه كافر لرا آنلك و ليلرى بيلر و صميرلر آنلري چيقاروب طشره كتورر
ايد بيلقندن قرا نقر لرا جانيه اشبو صكره و جهنده او ليچيدر لرا نلر شو جهنده ايديدرلر
* ف يعنى كافرلك عناد بى قرقمق و پوزميجون جهاد و غوغا در اما الله سبحانه طوغر و بول

کوستر اول کسسه به که قسمته باز شد پس اگر آنرا که خاطر نه شبهه کسه اول وقت آنری
 آگاه اید (اَلَمْ تَرَ اِلَى الَّذِي حَاجَّ اِبْرَاهِيمَ فِي رَبِّهِ اَنْ اَتَاهُ اللّٰهُ الْمَلٰٓئِكَةُ اِذْ قَالَ اِبْرَاهِيْمُ رَبِّ اِنِّیْ یٰحِیّ
 وَنِعْمَتٌ ۙ قَالَ اِنَّا اٰحِیّ وَامِیّتٌ) ت آيا با فرمیدن اول کسک جانبته که غوغا و جدال آید
 ابراهیمه آنک و بسنتک باینده آنک مقابلند که ویردی ا کا الله پادشاهلغی (یعنی غرود) وقتا که
 دیدی ا کا ابراهیم بنم ریم اولدر که دیر لدر و اولدر دیدی غر و دینده دیر لدریم و اولدریم یعنی
 اول کسسه که ظلم سببیل اولکه مستحق اوله آتی صالیویریم و اول کسسه که اولکه مستحق
 دکل آتی اولدریم و الله سبحانه اعلم (قَالَ اِبْرَاهِيْمُ فَاِنَّ اللّٰهَ یَاتِیْ بِالْشَّمْسِ مِنْ اَمْتَشْرِیْقٍ فَاتِّبِعْ مِنْ
 الْمَغْرِبِ نَبْیً ۚ الَّذِیْ کَفَرْتُ وَ اللّٰهُ لَا یَهْدِی الْقَوْمَ الظّٰلِمِیْنَ) ت دیدی ابراهیم الله کتور کونشی
 کون طوغان جانبندن پس سن کتور کونشی کون بتان طرفندن پس مغلوب اولدی اول
 کافر و الله یول کوستر من ظالم اولان کرو دله * ف ابراهیم علیه السلام ایل مجادله ایدن کنعان
 اوغلی غر و دایدی سلطنتک غر و زندن خلقی زور ایل کسندویه سجده ایتیکه امر ایدر ایدی
 حضرت ابراهیم علیه السلام ایسه ا کسجده ایتدی غر ودا کا نیچون سجده ایتور سن
 دید که جواب ویردیکه بن کسند و رجه سجده ایدرم غر و دیدی بن دخی ریم و پرورد کارم
 ابراهیم علیه السلام دیدی سن بنم ریم دکل سن و بن حاکره رب دیموریم بنم ریم اولدر که
 دیری بی اولدر و اولوی دیر لدر غر و دیدیکه بن دخی اوله ایدرم پس غر و دجسدن ایکی
 اسیر لری طلب ایتدی اول بر کسسه که دیری صالیویر لکی لازم ایدی انی اولدر دی و اول
 کسسه که اولدر یاسی لازم ایدی انی صالیویر دی اوله اولدیه ابراهیم علیه السلام کونش
 ماده سبیل اولان دلیلندن غر و دی الزام ایدی (اَوَلَمْ یَرَ الَّذِیْ هُوَ عَلٰی قَرْیَةٍ وَهٰی خَٰوِیَةٌ عَلٰی
 عُرُوْشِهَا ۙ قَالَ اِنِّیْ یٰحِیّ هٰذِهِ اللّٰهُ بَعْدَ مَوْتِهَا ۚ فَاَمَانَةُ اللّٰهِ مِائَةٌ عَامٌ ثُمَّ بَعَثَهُ ۙ قَالَ لَبِثْتُ
 یَوْمًا وَّ بَعْضَ یَوْمٍ) ت ایا کورمد کی شو کسسه بی که یکدی بر کوی اوزرینه و اشبو کوی
 دوشمشیدی کند و سققلری اوزرینه (و اشبو شخص عزیز ایدی) دیدی نیجه دیر لدر
 اشبو کوی الله اولد کد نصکره پس اولدر دی آتی الله یوزیل صکره فالدر دی آتی دیدی
 نقدر ا کلندک دیدی ا کلندم بر کون یابر کونک بعضی (قَالَ بَلْ لَبِثْتُ مِائَةً عَامٍ فَانْظُرْ اِلٰی
 طَعَامِکَ وَ شَرَابِکَ لَمْ یَتَسَنَّهْ ۙ وَ انْظُرْ اِلٰی حِمَارِکَ ۙ وَ لَجَّعَلَاکَ آیَةً لِلنَّاسِ ۙ وَ انْظُرْ اِلٰی الْعِظَامِ ۙ کَیْفَ
 تُنْشِزُهَا ثُمَّ تَکْسُوْهُنَّ اَلْحَمْدُ) ت دیدی بلکه ا کلندک یوزیل پس باق طعامک جانبته و ایجه چکک
 جانبته که متغیر اولیو بدرو باق آشکک طرفنه و دیر لدر که قبله لم سنی بر نشانه آدمیلا یچون

و باق کوکلر جانبته فصل و نیجه تیر غلک ویر و زانله صکره کیدر زان کاتی (فَلَمَّا بَیَّنَ لَهُ قَالَ
 اَعْلَمُ اَنَّ اللّٰهَ عَلٰی کُلِّ شَیْءٍ قَدِیْرٌ) ت پس وقتا که آشکاره اولدی ا کا (بوحال) دیدی یقین ایتدیم که
 البته الله هر برشی اوزرینه قادر در * ف اشبو شخص حضرت عزیز علیه السلام ایدی
 بختنصر نامنده بر کافر پادشاه بنی اسرائیله غالب اولوب بیت المقدسی ویران ایدوب اها لیسین
 حبس ایتدی اشبو وقتده عزیز علیه السلام بلده یه اوغرا یوب تعجب ایتدیکه اشبو بلده نه
 وجهله یسه آبادان اولور اولوقتده الله سبحانه اشبو یرده آنک روحی قبض ایتدی و یوز
 بلد نصکره دیر لری کورسه که طعام لری و شراب لری یوقسد رمدتده اصلا تبدیل و تغیر
 اولمش لیکن جاری اولمش کوکلری قالمش شو جار ایسه الله سبحانه آنک اذینله آنراک او کنده
 دیر لری و اشبو یوزیلک مدتده بنی اسرائیل حبسندن آزاد اولوب بیت المقدسی اولکه حالی
 اوزرینه معمور ایتدیلر ایدی وقتا که عزیز علیه السلام حمارک دیر لیسین و طعامک و شرابک
 تغیر اولمدیغین و بیت المقدسک معمور اولدیغین کور و بقلی مطمئن اولوب الله سبحانه آنک
 کمال قدرتی کمال وجهی اوزرینه یقین ایتدیلر (وَاِذْ قَالَ اِبْرَاهِيْمُ رَبِّ اَرِنِیْ کَیْفَ تُنْشِی
 الْمَوْتُ) ت و اولوقت که دیدی ابراهیم ای بنم ریم کوستر بکا نیجه دیر لدر سین اولدری
 (قَالَ اَوْ لَمْ تُؤْمِنْ) ت دیدی الله آیا یانند کی (قَالَ بَلٰی وَلٰکِنْ لِّیَطْمِئِنَّ قَلْبِیْ) ت دیدی اوت
 ایانند ولیکن دیر لکه قرار بوله بنم قلبه یعنی عین البقین استرم (قَالَ فَاِذْ اَرْبَعَةٌ مِنَ الطَّیْرِ
 فَصَّرْنَ اِلَیْکَ ثُمَّ اَجْعَلْ عَلٰی کُلِّ جَبَلٍ مِّنْهُنَّ جَبْرًا ثُمَّ اَدْعُهُنَّ یَا تِیْنُکَ سَعِیًّا) ت دیدی الله پس
 طون و آل درت جسدی قوشلردن پس جمع ایت آنراک هبسنی کند و یانکده صکره صالیویر
 هر رطاغ اوزرینه آنلردن بر پاره یی صکره چاغرا آنری البته کلور لرسنک یانکه چاپک
 یوریمکله (وَاَعْلَمُ اَنَّ اللّٰهَ عَزِیْزٌ حَکِیْمٌ) ت و ییل سن که البته الله غالبدر ایشلری محکمر
 * ف یعنی درت قوشی آنغل کشو قوشلر طاس و خر و من و کوکر چین و قارغه ایدی و آنله
 کند کله انسیت ویر و صکره اول قوشلری بوغزله و تو یلرین و ریشلرین و اتلرین طوغره
 و کوکلر یله هوانده دو کوب بری برینه قاریشدر اند نصکره آنری درت جزه ایدوب هر برینی
 بر طاغک اوزرینه قویویر و باشلرینی کند و یانکده آلیق و آنند نصکره هر برینی آدیله و اسمیله
 چاغرا ابراهیم علیه السلام یور لدیغی کبی چاغری ویردی کورسه که هر بر قوشک قانی واتی
 و تو یی و کوکی بری برندن ایر یلوب هر بر یسنک اجزای بری برینه اولاشوب باشلر هر بریسی
 رجه اولوب هواده اوچوب کسند و باشلری طرفنه کاوب حضرت ابراهیمک یاننده جسته ل
 باشلرینه بتشدی و هر بریسی اولکی صورتنه کیدی * موضع القرآنک فائده لرنده شویله
 باز شد که ابراهیم علیه السلام شول درت قوشلری آلوب کند یله انسیت و یروپ بوغز لری

صکره بر طاع او زره شودرت قوشلک باشلرینی قویدی و بر طاع او زره طویلرینی و بر طاع او زره آیاقلرینی آندن صکره کند و ارالنده طور و بر قوشی ادله چاغردی باشی قاقوب هواده طور دی صکره جسته باشنه اولاشدی ویتشدی صکره قویلی و یاقلری برینه یتشدی و اول قوش چاپک اوچوب یاقنه کلدی شونک کبی جمله سنه ایدوب هسی کلدیلر * اشواوچ قصه بی یوردیلر که الله سبحانه هر کس نه بی دیر هدايت ایدر و هر کس نه ده که شبه اولور سه جوابی دخی یورر بوندن صکره الله سبحانه کند و بولنده مال صرف ایدنلرک احوالی بیان یورر (مَثَلُ الَّذِي يَنْفِقُونَ اَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ كَمَثَلِ حَبَّةٍ اَنْبَتَتْ سَبْعَ سَنَابِلٍ فِي كُلِّ سَنَابِلَةٍ مِائَةُ حَبَّةٍ) ت اول کس نه لک صفتیکه صرف ایدر لر کند و ماللرینی اللهک بولنده بردانه نک صفتی منیلدر که شور دی بدی سنبلر که هر بر سنبلده یوزدانه واردر (وَاللَّهُ يَضَاعِفُ لِمَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ) ت والله ایکی اول قدر ویرر دیلدیکی کس نه به والله جواددر بیلجیدر (الَّذِينَ يَنْفِقُونَ اَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ثُمَّ لَا يَتَّبِعُونَ مَا اَنْفَقُوا مَانَالَا اَدٰی لَهُمْ اَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ) ت اول کس نه لک صرف ایدر لر ماللرینی اللهک بولنده صکره نفقه ویرر کلری شیشه منت و اذیت ویرمکی تابع قیلر لآ نلر ایچون واردر آنلرک مز دی کند و بر بلر سنک یا ننده و نه قورق بوقدر آنلر او زره و دکلر آنلر غملمچی (قَوْلٌ مَّعْرُوفٌ وَمَغْفِرَةٌ خَيْرٌ مِّنْ صَدَقَةٍ يَتَّبِعُهَا اَذٰی وَاللَّهُ غَنِيٌّ حَلِيمٌ) ت کوزله سوزدیمک و طاتلو کلام سولک و عفو ایتک (سَاتِلُكَ اَدْبَسَ لَكَ كُنْدَن) ایدر شو صدقه دنکه آنک ارقه سی صره اذیت ایتک اوله والله احتیاج سزدر یواشلق ایدجیدر انتقام آلقده * ف یعنی دیلمچی و سائله کوزله سوزدیمک و طاتلو کلام سولک و ادب سز لکندن کسک ایدر شو صدقه دنکه سائله ویرر ارقه سی صره سائله صدقه ویرن کس نه سوکوب اذیت ایدر و صدقه ویرن کس نه ایسانه که شومالی الله سبحانه به ویردم و اول احتیاج سزدر ویرن بوسدقه ویرمکمدن کندم ایچون فائده ییادرم (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَبْطُلُوا صَدَقَاتِكُمْ بِالْمَنِّ وَالْاَذَى كَالَّذِي يُنْفِقُ مَالَهُ رِثَاءَ النَّاسِ وَلَا يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ) ت ای مؤمنلر خراب و باطل قیلیمکز کند و خیراتلر کری منت قویقله و اذیت ایتکله اول کیسه کیسه صرف ایدر کند و مالی آدمله کوستر میچون و ایمان کتور من الله تعالی به و قیامت کونته (فَسَلِّهِمْ كَيْسَ صَفْوَانٍ عَلَيْهِ تُرَابٌ اَصَابَهُ وَاِبِلٌ فَتَرَكَ صُلْدًا) ت پس آنک صفتی صاف و صیرنجی طاشک صفتی

کیندر که آنک اوزر زنده واردر از یحیی طبراق پس ایشدی اول طاشقه یولک یغور پس بر اقرور آنی پک صیرنجیقلی اوزر به (لَا يَقْدِرُونَ عَلٰی شَيْءٍ مَّا كَسَبُوا وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ) ت قادر و ایلر لر یا کازلر برینی اوزر به ایشلد کلری ایشلدن والله یول کوستر من کافر اولان کر و هله * ف ایشو منک حاصلی اولدر که منت قویچینک علی وریا کارک علی دیناده ایلر عمل کبی کور نور لکن یوم جزاده باطل اولوب هیچ بر فائده ویرمن اول بر طاش کیسه اوزر به طبراق دوکلش اوله ظاهرده شویله کوزیکور که زراعته قابل اوله و قتا که اوزر به یغور یا غرا اول طبراق محو اولوب فقط صیرنجی طاش قالور * ف یوقار وده کی آیتده صدقه نک مثالی یورر دیکه بردانه نک منیلدر که کد کدی بدی سنبلر شور دی و هر بر سنبلده یوزدانه و ارا یکن بدی یوزدانه لر حاصل اولدی و شو آیتد یورر که نیت شرطدر کر یا ایچون و مردملره کوستر منک ایچون خرج ایدر سه و صدقه ویرر سه منلی اول دانه کیسز که کدی صاف و صیرنجی طاش اوزر که آنک اوزر از یحیی طبراق و ارا ندی چنانکه شو طاشقه یغور و ایشدی پس آنی صیرنجیقلی اوزر به سهر اقدی پس اول دانه دن نه توره جکدر (وَمَثَلُ الَّذِي يَنْفِقُونَ اَمْوَالَهُمْ اِتِّعَاءً مَّرَضَاتِ اللَّهِ وَتَتَّبِعْتُمِنْ اَنْفُسِهِمْ كَمَثَلِ جَنَّةٍ بِرَبْوَةٍ اَصَابَهَا وَاِبِلٌ فَاتَتْهَا كُلُّهَا ضَعْفَيْنِ فَاَنْ لَّمْ يَنْصِبْهَا وَاِبِلٌ فَطُلَّ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ) ت و اول کس نه لک صفتیکه صرف ایدر لر کند و ماللرینی اللهک رضاسین طلب ایتنکچو و کند و قیلرندن خوشلقله حاصل اولان اعتقاد سبیل به باغچه نک صفتی کیندر که یوکسک اولان برده که ایشدی اکیولک دانه لو یغور پس کتور دی کند و میوه سی ایکی قات پس اگر ایشمه اکیولک یغور پس کفایت ایدر کاجه و فریتر اولان یغور و الله ایشلدیککر ایشلری کور یجیدر * ف حقوق یغور دین مر ادا الله سبحانه نک بولنده حقوق مال صرف ایتکدر و وجه دن و شبنم من مر ادا مال صرف ایتکدر کر نیتی خاص اولور اینه جوق مالی صرف ایتکدر جوق ثواب و ایدر و آن مالی صرف ایتکدر ثواب آنلر ویرر باغچه کیسه بر کوزل و یوکسک منبت اولان برده واقع اوله هر تقدیر که یغور و جوق اولور سه میره سی جوق اولور بلکه کاجه و شبنم کفایت ایدر و اگر نیتی طوغر و اولکسه نه قدر زیاده مال صرف ایتکدر ده بوش و غنا یجیدر زرا کدر یا الله جوق مال خرج ایتکدر دین جوق اولور تنکیم طبراقی آنلر اولان طاشک اوزر زنده اکن اکلسه اوزر به نقد یولک یغور یا غره هسی بر باد اولور قنایه کیدر و طبراقی یقیلور و ایشو منک حاصلی اولدر که اخلاصله اولان عمل صاحب نه فائده ویرر و آنلری صاحب لک زمره سخته و یا یمن صاحب لک زمره سخته داخل قیلر (اَبُو دَاوُدَ حَدَّثَنَا اَنْ تَكُونَ لَكَ جَنَّةٌ مِّنْ نَّجِيلٍ وَاَعْنَابٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهَارُ لَهُ فِيهَا مِنْ كُلِ الثَّمَرَاتِ وَاَصَابَهُ الْكِبَرُ وَلَهُ ذُرِّيَّةٌ ضُعَفَاءُ فَاَصَابَهَا اَعْصَارُ فَنَارُهَا خَرَقَتْ) ت ایا سوری سز لک بریکر که

اوله انکچون بر باغچه نرمان و او زمدن که اقر شو باغچه نک آلتندن ایر مقار و بو کسینه
ایچون وارد راشبو باغچه ده میوه دن هر بر جنس ونوع و ایر شدی آکا اختیارلق و آنکچون
وارد در قدرتسز کوچک اولادر پس اشبو حالته ایر شدی شو باغچه به قصر غه یلی که آنده
اود وارد پس یاندی شو باغچه (کذلک ین الله لکم الايات لعلکم تتفکرون) ت اشبو
ذکر اولنان بیان کبی آیدین و آشکاره قبل الله سز چکون نشانه لری تا اوله که سز لر فکر و تأمل
ایده سکر * ف اشبو منک حاصلی اولدر که منت قویچک وریا کارک عملری احتیاجل شدتلو
اولان وقتنده یعنی آخرتده باطل اولور نیجه که اشبو مذکور شخصک باغچه سی دیناده شدت
احتیاجی وقتنده یاندی و یا قلدی * ف ایدی منت قویچک مثالی یوردی که اول کسینه
کندی بک ایوا اولان صدقه سی و خیراتی ضایع قلدی تنکیم یکیتلکی وقتنده باغچه حاصل
قلدی اول امید اوزره که اختیارلغی وقتنده ایشه بر اراما باغچه سی شدت احتیاجی وقتنده
یاندی و یا قلدی (یا ایها الذین آمنوا اتفقوا من طیبات ما کسبتم و مما اخرجناکم
من الارض ولا تيمموا الخبیث منه تنفقون ولستم باخذیه الا ان تفضوا فیه واعلموا ان
الله غنی عنی) ت ای مؤمنلر صرف و خرج ایدی بکریاک و اوسندن کسب ایدی بکریاک
و کوزلندن اولشیککه طشره چیقاردق سز چکون بردن آتی و قصد ایتیکز فنامالدن (یعنی
فنا و بوزلش و جوریمش و اسکی مالدن) نفقه و یرمه و مالبوکه انی سزه و یرسه لر الماز سکر
مکر اولوقنده که کوزو بمقلق ایدرسکر آتی المقده و یلک البته الله احتیاج سز در او کلشدر
* ف یعنی خیرات قبول اولق شرطلندن شودر که حلالدن کسب ایده و حرامدن آلمه
و مالک پاک و اوسنی اللهک بولنده و یرمه مالک ککو توسنی و اسکی سی صدقه ده و یرمه که
کندوسی شویله آلمنی قبول ایتز مکر اولوقنده که مالک جله سی باتقی کبی بر سبیه مینی چاره سز
اولسه و یا کوزو بمقلق ایدرسه آلور نیچونکه الله احتیاج سز در او کلشدر مالک
اوسندن قبول ایدر (الشیطان یعدکم الفقر و یأمکم بالفحشاء و الله یعدکم مغفره منه
و فضلا و الله واسع عظیم) ت شیطان وعده و یرر سزه الی بوش و زو کرت اولنی و امر
ایدرسزه بی خیالقله و الله وعده و یرر سزه بار لغمی کند و جابندن و نعمت و یرمکی و الله
ککش قلیجدر بلیجدر * ف یعنی اگر کو کله خیال کلسه که مالی صدقه و یرسم بن
الی بوش و زو کرت اوله جف و بی خیالتی قصد ایدوب الله سبحانه نک امر بنی و یرور یعنی
ایشدوب ینه مال صرف ایتسه پس معلوم ایده که اشبو و سوسه خاطر شیطاندن کلدی
و وقتا که کو کله خیال کلسه که صدقه و احسان ایتکله الله سبحانه بنم کاهمی عفو ایدوب
بندن راضی اولور و الله سبحانه نک خزینه سینده اکسملک یوقدر اکر دیلر سه بشقه یوزدن
عنایت ایدر پس یقین ایده که اشبو تصور الله سبحانه جابندن (یوتی الحکمة من بشاء و من

یوت الحکمة فقد اوتی خیرا کثیرا و ما یدکر الا اولوا الالباب) ت و یرر علی اول کسینه به که
دیروهر کسینه که ویرادی آکا علم پس البته ویرادی آکا جوق ایولک نصیحت قبول ایدی
اولمز مکر عقل صاحب لری (و ما اتفقتم من نفقه او نذرتم من نذر فان الله یعلمه و ما للظالمین من
انصار) ت و اولشیکه صرف ایتد بکر خیرات و احسانلر دن یا لازم قلدی سز اوزر بکره
برندری پس البته الله یلور آتی و یوقدر ظالملرایچون هیچ یر ایدم ایدی * ف اگر بر کسینه
نذرا یتسه اداسی واجب اولور اکر ادا ایتزه بزه کار اولور و ینه الله سبحانه نک غیری ایچون
نذرا یتلک جائز کلدلر لکن اکر دیسه که شو یاره بی مثلا الله اجلچون فلان کسینه به و یرور
ضرر یوقدر و بویه دیمکه مختاردر (ان یسئروا الصدقات فنعما هی و ان تحفوها و توتوها
الفقراء فهو خیر لکم) ت اکر آشکاره ایده سکر صدقه لر بکری پس نه کوزلدر و اکر کبزلر
سکر آتی و و یر سکر آتی فقیره والی بوشلر پس بوده کوزلدر سز چکون * ف ریا و لخر ایتسه
صدقه بی آشکاره و یرمک اولادر که غیر یلری دخی احسان ایتکه ترغیب ایدر و کبزلو
و یرمک بر بشقه جهته ایدر که صدقه بی آلان کسینه بخالت چکمز و شرمنده اولمز
(و یقصر عنکم من سبائکم و الله یماتعمون خیر) ت و اوراق ایدر سز دن کاهلر بکزن
بعضنی و الله اولشیکه ایشلر سکر خبرداردر (لیس علیک هداهم و لکن الله یمدی من بشاء)
ت لازم کلدرسنک اوزر بیکه (ای محمد) آدمک هدایتی ولیکن الله طوغر و یوله ارشاد
ایدر اول کسینه بیکه دیر (و ما تنفقوا من خیر فلا تنفکم و ما تنفقون الا ابتغاء وجه الله)
ت و اولشیکه خرج ایدر سکر مالدن پس آنک منفعتی کند و نفسلر بکری ایچونده رولایق دکل
که خرج ایده سکر مکر اللهک رضاسین طلب ایتمکیچون (و ما تنفقوا من خیر یوق البکم
وانتم لا تظلمون) ت و اولشیکه خرج ایدر سکر مالدن تمامی ایرشدر یلور کند و جابنکره
(یعنی آنک نوابی) و سز لر ظلم اولمش اولمز سکر (للفقراء الذین احصروا فی سبیل الله
لا یستطیعون ضربا فی الارض یحسبهم الجاهل اغنیاء من التعفف تعرفهم بسببهم
لا یسئلون الناس الخافا) ت احسان اول فقیرلر ایچوندر که طو تلمش اولدیلر اللهک بولنده
قادر اولمز سکر ایتکه یرده زنکین ظن ایدر آنلری حاللر بنی بیلینلر خلقدن سوال ایتد کلدی
سبیدن یلور سن آنلری یوزلری صرار مسندن سوال ایتز لر آدملر دن ابرامله و تعجزلر کله
* ف یعنی زیاده و جوق یو ایدر احسان ایتلک اول کسینه لره که الله سبحانه نک ایشلر نه طو تلمش

اولد يار يعني جهاده و غوغايه مشغول اولمق سبيله كسيبو كارا يتيمكه قادر اولمز تجارت
و كسيب و كارا همچون سفره كتمكدن عاجز قالوب رزقاريني تحصيل ايتيمكه قادر دكلار
وضرور تيرين و حاجتيرين دخی بلوا ايتمز تسكيم صفه صاحبلى اويله ايد يار اكه بونلراهل
وعياالريني ترك ايدوب دينلريني اوكرنمكچون والله سبحانه نك بولنده غزا ايتيمكچون يغمبر
عليه السلام صحتني اختيارا ايتمز لر ايدى بونلر كي اشبور زمانده بر كسنه قرآن كريمي حفظ
ايتيمكچون و ياديني اوكرنمك ايتيمچون علمه و حفظه مشغول اولسه لر لازمدر مسلمانلره كه آنلره
اعانه ايدملر (وَمَا تَنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ) ت واولشيكه خرج ايدرسكز مالدين البته الله
آنى يلمجيدر (الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ سِرًّا وَعَلَانِيَةً فَلَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ
وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ) ت اول بر كسنه لر كه خرج ايدرلر كندوماللريني كيجهده
وكوندزده كيزلو و آشكاره پس آنلرا ايتيموندر آنلر ك نواى كندور بلر نك ياتنده و بوقدر
قورقوا آنلر اوزر ينه و دكل آنلر غمليجي * ف اشبور راده احسان ايتم يالى عيلم اولدى
بونلر نصكره بانلر حرام اولديغين بيان ايدرو قجانه كه احسان ايلمكه و خيرات ويرمكه نأ كيد
يورديسده اودنج ويرمك اندن اكسك وادندلرا اودنج اوزر ينه كلور زياده آلمق لايق
دكل و حرامدر (الَّذِينَ يَأْكُلُونَ الرِّبَا لَا يَقُومُونَ إِلَّا كَمَا يَقُومُ الَّذِي يَخْطُبُ الشَّيْطَانُ
مِنَ الْمَسِّ) ت اول كسنه لر كه بر ربايي قالمز لر (يعني قبالرندن) مكر انجلين كسنه كي
قالقارلر كه ديوانه قىلدى آنى شيطان دكمكدن (ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا إِنَّمَا الْبَيْعُ مِثْلُ الرِّبَا
وَاحِلَ اللَّهُ الْبَيْعَ وَحَرَّمَ الرِّبَا) ت و بوشول سببندركه ديديلر (يعني ربايينلر و اودنج
اوزر ينه كارا آلنلر) صافقلىق كارور با كيسدر و حلال يوردى الله صامقلىق و حرام قلدى
كارور ربايي (فَمَنْ جَاءَهُمْ عَظِيمٌ مِنْ رَبِّهِ فَأَتْنِيْ قُلُهُ مَاسَلَفٌ وَأَمْرُهُ إِلَى اللَّهِ) ت پس بر كسنه
ايرشه اكاو عظ و نصحت كندور پسى جاتبندن و كبر و طور سه اول ايشدن پس انگچوندر
اولشيكه بكدى و شوا دملر امرى تابشور لشدلر الله تعالى به (وَمَنْ عَادَ فَأُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ
هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ) ت و بر كسنه عودت ايتسه فائدميكه (يعنى كارور بايمكه حرام
اولدك نصكره) پس اشبور كه جهنمدا و ايجيدر لر آنلر جهنمدا بدي قاليجيدر لر * ف
يعنى بر كسنه بدي نهي اولفندن اول آلمش اولسه آنى دينلده صاحبنه ردا ايتمك لازم دكل
واما آنر تده آنك امرى الله سبحانه به مسلملر ايتسه و عفو ايدرو و اكر آنى نهي
اولدك نصكره آلسه جهنم كوسه كر كندلر اكه الله سبحانه نك حكمنلر و قبالنده دليل عقل

کتورده نك سراسي شويده در اشبو اجلدن يورديكه ومن عادالايه (يَعْنِي اللَّهَ الرَّبَّ وَأَوْرِي
الْصَّدَقَاتِ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ كُلَّ كَفَّارٍ أَثِيمٍ) ت كيدر الله ربانك بر كتنى وزياده قيلر خيبر اتلرك
بر كاتلر يني والله سوهن هر بر شكر سز اولان كاهكار لرى * ف يعنى نعمتمه شكر سز لك
شودر كه زنكبن فقرايه فاقض وفانده سز اودنچ وير من (إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ لَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ) ت
البتة اول كسنه لرك ايمان كتور دياروا يشلد ياروا اولان اينسلى وقائم طوئيدلر نمازى
وويرديلر كاتلر اچوندر آنلرك ثوابى كندور بلر ينك ياتنده ويوقدر قورقوا نلر اوزر ينه
ودكل آنلر غمناجى (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَذَرُوا مَا بَقِيَ مِنَ الرِّبَا إِن كُنتُمْ مُؤْمِنِينَ) ت
ت اى اول كسنه لرك ايمان كتور ديكز صاقلك الله دن وبراقل اول شى كه قالدى ربا
وفانصدن اكر اولسكز ايمان اهلندن * ف يعنى نميدن اول ربا دن اول شيكه آلد يكر سه
آلد يكر زردى لازم دكل امانهى اولند قد نصكره مديونده قالانى آلد يكر حرامدر (فَإِن لَّمْ تَفْعَلُوا
فَلَنُؤَاخِزَنَّكُمْ بِمَا عَمِلْتُمْ فَيَكُونُنَّ أَعْيُنًا عَلَى سَرَبِكُمْ وَمَا يُبْدِيهِمُ إِلَى اللَّهِ وَهُوَ الْعَلِيمُ) ت
پس اكر ايشلمسه كز پس بلك غوغاى الله طرف نبدن وآنك رسولى چانبدن وا كرتوبه ايتسكز
پس سز كچوندر مال كزلك اصلى نه سز ظلم ابد يكرز بر كسنه به ونه سزلك اوزر كزه ظلم اولنمش
اولور * ف يعنى ربلدن نهى اولد قد نصكره مديونده قالان ربانى آلسكر سز ظلم اولور سكرز
ونميدن اول آلد يكر زى مديون راس ماله حساب ايتسه سز مظالم اولور سكرز (وَإِنْ كَانَ ذُو
الْعُسْرِ فَفَعَلْنَا آيَاتٍ مُّسْرَةً وَأَن تَصَدَّقُوا خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنتُمْ تَعْلَمُونَ) ت وا كراوليسه بر مقلس
ومديون پس لازمدر اكامهلت ويرمك تازنكبن اولنه دكين وخيرات ايده سكرز زياده ايدور
سز كچون اكر بياور ايسه كز * ف وقتا كه ربا حرام قلندى شمدى مديوندن شد تاودينى
طلب ايتكلك جائز دكلدر بلكه اكامهلت ويرمك لازم دندوا كرجله سنى مديونه به
ايتسكز حق بكر زده زياده خير ليدرمهلت ويرمكدن (وَاتَّقُوا يَوْمًا تُرْجَعُونَ فِيهِ إِلَى اللَّهِ ثُمَّ تُوَفَّى
كُلُّ نَفْسٍ مَا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ) ت وقورقل اولكوندنكه كيروودنر لى اولور
سكز شو كونده الله جانبنه صكره ويرلش اولور هر بر كسنه به اول شيكه اينليو بدرو آنلر
ظلم اولنمش اولنلر (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نَدَّيْتُمْ بَيْنَ يَدَيْهِ إِلَى أَجَلٍ مُّسَمًّى فَاصْبِرُوا) ت اى
اول كسنه لرك ايمان كتور ديكز چانكه معامله ايتسكز بر بر يكرله اودنچ ودين ويرمكه

معین اولان مدته دکن پس یازک آتی (وَلْيَكْتُبْ بَيْنَكُمْ كَاتِبًا بِالْعَدْلِ وَلَا يَأْبَ كَاتِبٌ أَنْ يَكْتُبَ
 كَمَا عَلَّمَهُ اللَّهُ قُلُوبُهُمْ وَلِلَّهِ الَّذِي عَلَيْهِ الْحَقُّ وَلِيتَّقِ اللَّهَ رَبَّهُ وَلَا يَخْشَى مِنْهُ شَيْئًا) ت
 و یازسون سزک ارا کرده یاز یچی انصافله و باش چور میسه یاز یچی یاز مقدن تکیم او کندی
 اگا الله پس لایقدر که یاز و انشا و اقرار ایلله اول کسسه شویکه آنک اوزرینه در او دنج
 و لایقدر که قورقه کند و ربسی اولان الله تعالی دن و نقصان ایتمه شو او دنجدن برشی (فَإِنْ
 كَانَ الَّذِي عَلَيْهِ الْحَقُّ سَفِيهًا أَوْ ضَعِيفًا أَوْ لَا يَسْطِيعُ أَنْ يُمِيزَ فَلْيَمْلِكْ لَهُ بِالْعَدْلِ) ت پس
 اکر اوله اول کسسه که او دنج آنک دمنده در عقل سزیا عاجز یا قادر اولز انشا ایتمه که پس انشا
 و اقرار ایلله آنک امری نه متولی اولان انصافله (وَأَسْتَشْهِدُوا شَهِيدَيْنِ مِنْ رِجَالِكُمْ فَإِنْ لَمْ
 يَكُنْ تَارِجِلَيْنِ فَرَجُلٍ وَامْرَأَتَانِ مِمَّنْ تَرْضَوْنَ مِنَ الشَّهَادَةِ أَنْ تَضَلَّ أَحَدُهُمَا فَتَذَكَّرْ أَحَدَهُمَا
 الْآخَرُ) ت و شاهد قیلکز ایکی شاهی کنده و آدمز کردن (یعنی مسلمانلردن) اکر
 بولمز ایسه ایکی کیشی پس بر کیشی و ایکی قاری کفایت ایدر اول کس لردنکه راضی
 اولور سکر شاهد لردن (یعنی امین و متقیلردن) تا اکر اونو نه شو قاریلرک بری پس خاطر نه
 کتوره اول بریسی (وَلَا يَأْبَ الشَّهَادَةُ إِذَا مَا دُعُوا وَلَا تَسْمَعُوا أَنْ تَكْتُبُوا صَغِيرًا أَوْ كَبِيرًا
 إِلَى أَجَلٍ) ت و لایقدر که باش چور میسه شاهد لردن و قنا که چاغریله لرو و یورلیکز آدنکه
 یاز سکر حتی آزا و له یا حوق اوله معین اولان و قنه دکن (ذَلِكُمْ أَقْطَعُ عِنْدَ اللَّهِ وَأَقْوَمُ لِلشَّهَادَةِ
 وَأَدْنَى الْأَثَرِ تَابُوا إِلَّا أَنْ تَكُونَ تِجَارَةً حَاضِرَةً تُدِيرُونَهَا بَيْنَكُمْ فَلَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحُ
 أَلَّا تَكْتُبُوهَا) ت اشبو یاز مکرز یازده انصافدر اللهک یا ننده و زیاده طوغر بدر شهادت ایچون
 و اکیقندر که شک ایتمه سکر (یعنی او دنجک مقداری و مدتی کادیکنده) مکر برو قنده
 که اوله شو معامله آلق صامتی ال بال الله طولا فچی ایده سکر شو تجارتی کنده و ارا کرده پس
 یوقدر سزک اوزر که بزه و گناه شونده که یاز مدیکر آتی (وَأَشْهَدُوا إِذَا تَبَايَعْتُمْ وَلَا يُضَارَّ كَاتِبٌ
 وَلَا شَهِيدٌ) ت و شاهد طو تنکز اولو قنده که آلق و صامتی ایدر سکر و لایقدر که ضرر و برلیه
 یاز یچی و شاهده (وَأَنْ تَفْعَلُوا فَإِنَّهُ فُسُوقٌ بِكُمْ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ
 عَلِيمٌ) ت و اکر ایشلر سکر شو ایسی پس البته بزه و گناه سکر ایچون و صاف سکر الله دن و او کدر

سز الله و الله هر بر شینی بیلجیدر * ف اشبو تقیدده الله سبحانه ایکی شیشه ارشاد یوردیلر
 اول اولدر که معامله نك وعدة معينة سین یاز لرتا که آدنکمره فساد بادی اولیه و داین
 و مدیون شبهه و واقع اولیه لرو شاهد لردن سکرین کورد کده او دنجی خاطر لر تیه کتوره ل
 ثانی شودر که اکر کلدن ایکی کسسه یی و یا خود ایکی قاری ایدر ارا ککی راضی اولد قاری
 کسسه لردن شاهد قیلر لرو نه ارشاد یوردیکه یاز یچی و شاهد لردن برشی نقصان قیلله ل
 واجب اولان حتی بیان ایدر لرو یاز یچی شول قدری یاز که داین کندی دیلیله سولیه
 و اقرار ایدر (یعنی داین و مدیون) او دنجک مقدار یی کندی دلریله تقدیر که بیان ایدر لرو نه
 اولد قریاز لرو اکر مدیونک عقلی ناقص و یا مبذرا و لسه اولو قنده آنک و لیس دیی و او دنجی
 اقرار ایدر صکره یاز لرو (وَأَنْ كُنْتُمْ عَلَى سَفَرٍ وَلَمْ تَجِدُوا كَاتِبًا فَرِهَانٌ مَقْبُوضَةٌ) ت و اکر
 مسافر اولسکر و بولیه سکر یاز یچی پس لازمدر رهن آله که اکا اعتماد ایدر سکر (فَإِنْ
 آمَنَ بَعْضُكُمْ بِبَعْضٍ فَلَئِمَّا الَّذِي أَوْعَدَ اللَّهُ رَبَّهُ) ت پس اکر امین اولسه سزک
 بعضکر بعضکره پس لایقدر ادا ایدر اول کسسه که امین بیلنمش کند و امانتی و صافسون
 ربسی اولان الله دن (وَلَا تَكْتُمُوا الشَّهَادَةَ وَمَنْ يَكْتُمْهَا فَإِنَّهُ آثِمٌ قَلْبُهُ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ
 عَلِيمٌ) ت و کیزلر میکر شهادت نکزی بر کسسه که کیزلر سه شهادتی پس البته بزه کاردرا آنک
 قلبی و الله اولشیکه ایشلر سکر بیلجیدر انی (لِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ) ت اللهک ملک بدر
 اولشیکه کو کلدرد و اولشیکه برده و ادر (وَأَنْ تَبْذُرُوا مَا فِي أَنْفُسِكُمْ أَوْتَحْفُوتُمْ بِمَا سَجَّكُمْ بِهِ
 اللَّهُ) ت اکر آشکاره ایت سکر اولشیکه سزک قلب کزد و ادر یا خود کیزلر طو سکر آتی البته
 آنک حسابی آلدو سزک الله (أَيَقِفَرُ لِمَنْ يَشَاءُ وَيُعَذِّبُ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ) ت
 پس یاز لردن بر کسسه یی که دیار و عذاب ایدر اول کسسه یی که دیار و الله هر برشی اوزرینه
 قادر در * ف حساب ایدر اولشیکه سزک قلب کزده و ادر در نفاق و اخلاص و حسد
 و نصیحت و بولر کیدن حدیث نفس قسقه دن دکل ایسه * ف اشبو رادن معلوم اولدیکه
 قلبک بعض و سوسه می و خاطره می حساب اولنور اکر اوزرینه سکر اولور ایسه اشبو ایی
 اصحاب ایشلر دوب یخه مبرذیشانه سوال ایتدیلر که شو حکم زیاده مشکادر اول حضرت
 یوردیلر که بنی اسرائیل کبی انکار ایتدیکر بلکه قبول ایدیکر و الله سبحانه دن مدد طلب
 ایدیکر پس عرض ایدیلر که بر ایمان کوردلر و قبول ایدلرک اشبو نلرک ایمانی الله سبحانه
 قبول ایدوب که جک ایکی آیتلری نازل قیلوب حکم ایتدیکه قدرت کز ایشلر شینی سزک طلب
 ایتیز پس بوردن معلوم اولدیکه بر کسسه قلبنده کاهی خیال ایدوب اوزرینه سکر اولن

ایسه و آتی ایستد ایسه کاه یوقدر (آمَنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ وَالْمُؤْمِنُونَ كُلٌّ آمَنَ بِاللّٰهِ وَمَلَأَتْ سَكَنَتَهُ وَكُتِبَ لَهُمْ مِنْهُمُ رِزْقٌ مِنْ رَبِّهِمْ وَلَقَدْ أَطَعْنَا وَعَصَيْنَا أَفْغَرْنَا أَنْ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ) ت ایستدی بیغمبر او ایشنه که ایستدی آنک جانیه کند و برسدن و مؤمنانده ایستدی آنک هبسی ایمان کتوردی الله سبحانه به و آنک فرشته لرینه و آنک کابلرینه و آنک بیغمبر لرینه دیدیلر آرمیز هیچ بر کسک اوستی اللهک بیغمبر لرندن (یعنی بعضی ایستادوب بعضی طاکیز بلکه جله سینه ایستادوب) و دیدیلر دیکلدک و یورلدی قبول ایتدک دبلر سنک یار اغمغکی ای بزم ریمز و سنک جانیه که در کیرود و غنک (لَا يَكْفُ اللَّهُ نَقْصًا أَوْ نُفْصَانًا إِنْ هُمْ إِلَّا كُفَّاتٌ لِّمَا كُتِبَتْ عَلَيْهِمُ مَا كُتِبَتْ رَبَّنَا لَا تَأْخُذْنَا إِنْ نَسِينَا أَوْ أَخْطَأْنَا رَبَّنَا وَلَا تَحْمِلْ عَلَيْنَا أَصْرًا كَمَا حَمَلْتَهُ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِنَا رَبَّنَا وَلَا تُحَمِّلْنَا مَا لِطَافَتِكَ إِنَّا وَاعِدٌ بِهَا وَاعِدٌ بَرًّا وَارْحَمًا أَنْتَ وَلَنَا فَا نَصْرًا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ) ت الله واجب قیلر هیچ بر کسینه اوزرینه مکر آنک قدرتی قدری البته انکچوندر او ایشنه که ایستدی و آنک اوزرینه در او ایشنه که کاه ایستدی ای بزم ریمز طوغه بزی اکر او نوسق یا خطا ایتدک ای بزم ریمز دخی قویعه بزم باشمز اوزرینه آغرا و لان یوکی نیجه که قودک آتی اول کسینه لرا اوزرینه که بزدن ایلر و کج دیلر ای بزم ریمز دخی قویعه بزم باشمز اولشی که قدرت یوقدر بزه آتی قالد ریمغه و کج بزم کاهمزدن و یار اغه بزی و باغشله بزم اوزریمزه سنسن بزم ولی امور من پس یاردم ایت بزه کافر اولان کر و هلا اوزرینه هف اشبوعده الله سبحانه نل مقبولی اولوب مشقتلو اولان احکاملری بزم اوزریمزه قویعه دی و کواک خیالری و نفسک و سوسه لری اوزرینه مواخذه ایتمیوب سهو و نسیان و خطاهری عفو یوردی

(سورة آل عمران مدینه وهی مائتا آیه)
(آل عمران سورهمی مدینه منورده نازل اولمش وایکیوزایتدر)

بسم الله الرحمن الرحيم
(باغشلیجی اسر کجی اولان اللهک آدیه او قورم)

(اَلَمْ اَنْتَ الْاَلَهَ الْاَهْوَاُ الْاَلٰهِي الْقِيَوْمِ) الله معبود بالحق قدری و قدر هیچ بر معبوده مکر کند و سپیدرین یدر عالمک تدبیرینی بیغمبر (نَزَلَ عَلَيْكَ الْكِتَابُ بِالْحَقِّ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ وَأَنْزَلَ التَّوْرَةَ وَالْإِنْجِيلَ مِنْ قَبْلِ هَٰذَا هُدًى لِلنَّاسِ وَأَنْزَلَ الْفُرْقَانَ) ت ایستدی سنک

اوزریمزه کابی طوغه اقله کر چکچیدر اولشی که اندن مقدم ایستدر ایشدر و ایندیردی نوریتی و انجیلی بوندن اول یول کوستر میچون آدم لره و ایندیردی معجزه یی (اِنَّ الَّذِیْنَ كَفَرُوا بِآيَاتِ اللّٰهِ اَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ وَاللّٰهُ عَزِيزٌ ذُو انْتِقَامٍ) ت تحقیق اول کسینه لره که کافر اولدیلر اللهک نشانلرینه آنلر ایچوندر قی اولان عذاب و الله غالبدره عقوبتله جوا ایلک صاحبیدر (اِنَّ اللّٰهَ لَا يَخْفَىٰ عَلَيْهِ شَيْءٌ فِی الْاَرْضِ وَلَا فِی السَّمَاءِ) ت تحقیق الله کیزلو قانز آنک اوزریمزه برشی نه یرده و نه کک و کده (هُوَ الَّذِیْ يَصُوْرُكُمْ فِی الْاَرْحَامِ كَيْفَ يَشَاءُ) ت اول الله صورت ویررسزه آنلرک رحمانده نیجه که دیلر (لَا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيْمُ) ت یوقدر هیچ معبود آندن غیری غالبدر ایشدری محکمدر (هُوَ الَّذِیْ اَنْزَلَ عَلَيْكَ الْكِتَابَ مِنْهُ آيَاتٌ مُحْكَمَاتٌ هُنَّ اُمُّ الْكِتَابِ وَاُخَرُ مُتَشَابِهَاتٌ) ت اول الله ایندیردی سنک اوزریمزه کابی شوکابک بعضی اشکاره و لان آیتلدر اشبوعده کابک اصلیدر و بعضاری بربرینه بکریمه معناله محکمدر (فَاَمَّا الَّذِیْنَ فِی قُلُوْبِهِمْ مِّمْ زَيْغٍ فَيَتَّبِعُونَ مَا تَشَابَهَ مِنْهُ ابْتِغَاءَ الْفِتْنَةِ وَابْتِغَاءَ تَاْوِيلٍ وَمَا يَعْلَمُ تَاْوِيلَهُ اِلَّا اللّٰهُ وَالرَّاسِخُوْنَ فِی الْعِلْمِ يَقُولُوْنَ آمَنَّا بِهِ كُلٌّ مِنْ عِنْدِ رَبِّنَا وَمَا يَذَّكَّرُ اِلَّا اُولُو الْاَلْبَابِ) ت اما شول کسینه لره که آنلرک قیلرینده و اردرا کر یلک تابع اولور لر متشابه آیتله شوکابدن فتنه طلب ایتکیچون و آندن مرادی طلب ایتکیچون و بیلمز مرادی مکر الله و علمده ثابت اولانلر دیرلر که ایمان کتوردلر اشبوعده هبسی بزم ریمزک یا تئنددر و نصیحت قبول ایدییجی اولر مکر عقل صاحب لری هف اشبوعده نصر ایلرک ردی نظر اولمشدر زیرا که آنلر دیرلر که حضرت مریم الله تعالی نل قاریسیدر و حضرت عیسی دخی آنک او غلبه منشاء خطاری اولدر که الله تعالی انجیلده آنلرک حقه ده بر قاج متشابه کلملر نازل ایلش (کَلِمَةً الْقَاهَا اِلٰی مَرْيَمَ وَرُوحٌ مِنْهُ) کبی پس یونلری ظاهرینه جل ایدوب هذیان سولش لردر و شوقی یلایدیلر که بومر تبه لر قولغندن آرتق و یو کسکدر پس بواجادن الله سبحانه یورر که هر کلامده الله سبحانه بعض سوز لر دیمش که معناری اشکاره و بللو اولور و مطلب لری آچیلور اول کسینه لره که آزعون اولدیلر معناری عقل لرندن تاویل ایدرلر و علمده محکم و ثابت اولانلر متشابه اولان آیتلرک معناری بی اشکاره اولان ایتلرک معناری لره که اشبوعده کابک اصلیدر قوشوب مطلب لری یلایدیلر کر محکمه موافق هف بواکه تاویل ایدرلر و اکر بولر لر سه الله سبحانه نل علمده حواله ایدرلر که اول مرادی ایو یلور بزره فرض اولان متشابهانه ایمان کتورمکدر (رَبَّنَا لَا تُزِغْ قُلُوْبَنَا بَعْدَ اِذْ هَدَيْتَنَا وَهَبْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً اِنَّكَ

أَنْتَ الْوَهَّابُ) ت دیر لای بزم و عزا کری ایچمه بزم قلبار منی اند نصکره که طوغرو بولی
 کوسبردک بزمه و باغشله بزمه کند و یانکدن نعمتی البته سنک احسان ایدیچی (رَبَّنَا أَنْتَ
 جَامِعُ النَّاسِ لِيَوْمٍ لَا رَيْبَ فِيهِ إِنَّ اللَّهَ لَا يُخْلِفُ الْمِيعَادَ) ت ای بزم ربزا البته سنک ادملری جمع
 ایدیچی اولکونده که اصلاشک یوقدر آنده البته الله خلاف ایتمز و عده سنه (إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنْ
 تُعَذِّبَهُمُ اللَّهُ وَلَهُمْ أُولَادُهُمْ مِنْ اللَّهِ شَيْئًا) ت اول کمنه لر که کافر اولدیلر دفع ایتمز آنلردن
 آنلرک ماللری و اولادلری اللهک عذابدن برشی (وَأُولَئِكَ هُمُ وَقُودُ النَّارِ) ت آنلردن جهنمک
 اودیچی علواندیریچی (كَذَابَ آلِ فِرْعَوْنَ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا فَآخَذَهُمُ اللَّهُ
 بِذُنُوبِهِمْ وَاللَّهُ شَدِيدُ الْعِقَابِ) ت آنلرک حال فرعونک ادملری نیک حال کیمیدر آنلردن اول کلن
 کیمه لر کیمکه یلانیه ذبت ایتدیلر بزم نشانه لر منی پس طوئدی آنلری الله کاهلری سیمیل
 والله عذابای شدتیلدر (قُلْ لِلَّذِينَ كَفَرُوا سَعْيُهُمْ يَرْجُوْنَ وَاَنْتُمْ اِلَىٰ جَهَنَّمَ وَبِئْسَ الْمِهَادُ)
 دیکل اول کمنه لر که کافر اولدیلر البته مغلوب اولدیلر سکر و قالدیلر یلور سکر جهنم جانبیه
 رنه کونوردر جهنم (قَدْ كَانَ لَكُمْ آيَةٌ فِي فِئَتَيْنِ الْتَقَتَا فِئَةٌ تُقَاتِلُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَأُخْرَىٰ كَافِرَةٌ
 يَرَوْنَهُمْ مِمَّا رَأَىٰ الْعَيْنُ) ت البته وارد سنز کچون بر نشانه شول ایکی گروهده که قوشدیلر آنلر
 بری برینه یعنی بدر کوتنده برکروه غوغا ایدر اللهک بولنده و آخر کروه کافر ایدیلر کوردیلر
 مسلمانلر اول کافرلری کندولر نیک ایکی قدری کوزک کورمه سیمیل (وَاللَّهُ يُؤَيِّدُ بَصِيرَتَهُمْ) ت
 بَشَاءُ أَنْ فِي ذَلِكَ لَعِبْرَةٌ لِّأُولِي الْأَبْصَارِ) ت والله قوت ویر کند و یاردمیلر اول کمنه یکه دیلر
 البته اشبو و افعده نصیحت وارد کوز صاحبیلر کچون * ف بدر غزا سنده که آنک قصه سی
 انقال سورمه سنده مذکور درو کفار لر ایسه مسلمانلرک اوج قاتی قدر ایدیلر لیکن الله
 سبحانه ایکی قدری کوستردی تا که قورقیه لر پس الله سبحانه مسلمانلر یاردم ایدوب کافرلری
 مغلوب ایتدی پس هب کافرلر لازمدر که شوره دن عبرت آلر (زَيْنَ النَّاسِ حُبُّ الشَّهِيدَاتِ
 مِنَ النَّسَاءِ وَالْبَنِينَ وَالْقَنَاطِيرِ الْمُقَنْطَرَةِ مِنَ الذَّهَبِ وَالْفِضَّةِ وَالْخَيْلِ الْمُسَوَّمَةِ وَالْأَنْعَامِ
 وَالْحَرْثُ) ت بز نش اولدی ادملر کچون نفس آرزو ایتدیکی شیلری سومک قاریلردن
 و اوغلاردن و جمع اولمش خزینه لر دن اتوندن و کوشدن و نشانلش و علامتلش آنلردن

ودرت آیاتلوحیواتلردن و کینلردن (ذَلِكَ مَتَاعُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَاللَّهُ عِنْدَهُ حُسْنُ الْمَا بَ) ت
 اشبو مذکور اولاندردن دنیا دیر لکنک فائده سی والله آنک یاتنده در کوزل اولان فائده حق
 (قُلْ أُوْشِكُمْ بِخَيْرٍ مِنْ ذَلِكَ لِمَنِ الَّذِينَ اتَّقَوْا عِنْدَ رَبِّهِمْ جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا
 وَأَزْوَاجٌ مَّطَهَّرَةٌ وَرِضْوَانٌ مِنَ اللَّهِ وَاللَّهُ بِصِيرٍ بِالْعِبَادِ) ت دیکل ای محمد خبر ویره یعنی سزه
 اولش سی که کوزلدر اشبو مذکور لردن متقیلر ایچون کندور بلر نیک یاتنده باغچه لر
 واردر که آفر آنلرک آنلردن ایر مقلر ایدی اولیجیدر لر آنده و پاک و تمیز اولان قاریلر واردر
 و خوشنوداق واردر الله دن والله کور یجیدر قوللریفی (الَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا آمَنَّا
 فَأَعْرِضْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ) ت اول کمنه لر که دیر لای بزم ربزا البته بزل ایمان
 کندورک پس یار اغه بزم ایچون بزم کاهلر منی و صاقله بزی جهنمک عذابدن (الصَّابِرِينَ
 وَالصَّادِقِينَ وَالْقَائِمِينَ وَالْمُسْتَقِيمِينَ وَالْمُتَّقِينَ وَالْمُتَّقِينَ) ت صبر ایدنلر و کرجک سوبیلنلر
 و یورادی قبول ایدنلر و نفقه و یرنلر و مهر و قتلر نده یار لغتق طلب ایدنلر * ف بوند نصکره الله
 سبحانه شروع یور رایکی کتاب اهانک مناظره سنه و آنلرک شهبه سنه و دایتمه که
 و تحریفانلریفی عدا یتمه که و اشبو قصه سنه در الله سبحانه نیک قوی و اذغدت من اهلک یه
 دکن (شَهِدَ اللَّهُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَالْمَلَائِكَةُ وَأُولُو الْعِلْمِ قَائِمًا بِالْقِسْطِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ
 الْحَكِيمُ) ت شاهدک و یردی الله (یعنی اشکاره بصه دی) شونیکه یوقدر هیچ معبود مکر
 اول الله در و شهادت ایتدی ملائکه لر و علم صاحبیلر شو حالده که الله عالمک تدبیرین
 ایدیجیدر عذابیلر یوقدر هیچ معبود مکر اول الله در که غالبدر ایشلری محکمدر (إِنَّ الَّذِينَ
 عِنْدَ اللَّهِ الْأَسْلَامُ وَمَا اخْتَلَفَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ الْأَمِنْ بَعْدَ مَا جَاءَهُمُ الْعِلْمُ بَغْيًا يَنْهَوْنَ) ت
 تحقیق دین معتبر اللهک یاتنده اسلام در و اختلاف ایتدیلر (یعنی اسلامی قبول ایتمکه)
 کتاب اهل مکر اندن صکره که کادی آنلر علم (یعنی حقیقت حال ییلا کدنصکره) حسدلردن
 کند و آره لرنده (وَمَنْ يَكْفُرْ بآيَاتِ اللَّهِ فَإِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ) ت و بر کمنه کافر اوله
 اللهک نشانه لرینه پس البته الله چابک حساب ایدیجیدر (فَإِنْ حَاجُّوكَ فَقُلْ أَسْلَمْتُ وَجْهِيَ لِلَّهِ
 وَمَنِ اتَّبَعَنِ) و قل للذين اوتوا الكتاب والاميين اسلمتم فان اسلموا فقد اهتدوا وان تولوا

فَاتَّعَا عَلَيْكَ الْبَلَاغُ وَاللَّهُ بِصَبْرٍ بَالٍ تَ پس اگر مجادله ایستد سرنگاه ای محمد دیکل
آنرا نقیاد ایدیحی به دم کند و نفسی الله تعالی به و بکاتبان اولان کسینه لر دخی انقیاد
ایندیدار سوله کاب اهلته و جاهلره آیامسلان اواز میدکزیس اگر مسلمان اولسه لر البته
بول بواش اولورل واکر بوز چویرسه لر پس همان سکا لازم اولان اللهک امانتی
ایردم کدر والله کور یجب در قوللری فی باینس لر و جاهلردیو عر بلره دیشیددی
نیچونکه انلرک یاتنده ایمارک علی یوغیدی (ان الذین یکفرون بايات الله ویقتلون النبیین
بغیر حق ویقتلون الذین یأمرون بالقیسط من الناس فبشرهم بعتاب الیم) ت البته اول
کسینه لر که کافر اولدیر اللهک نشانه لرینه و اولدیر لر یغیر لر یحقسز و اولدیر لر اول
کسینه لر یکه امر ایدر لر عدالتله آدم لر دن پس مژده ویر آنره در دویریجی اولان عذابله
(اولئک الذین حبست افعالهم فی الدنیا و الاخرة و ما لهم من ناصرین) ت اشبو کرده اول
کسینه لر در که ضائع و باطل اولدی انلرک عمللری دینده و آخرتده یوقدر آنرا ایچون هیچ
یاردم ایدیحی (الم ترالی الذین اوتوا نصیباً من الکتاب یدعون الی کتاب الله لیحکم بینهم ثم یتولی
قریب منهم و هم معرضون) ت آیاباقرمیسن کندولره کاب الله مدن بر پای ویریلن
کیسه لر که دعوت اوانور لر اللهک کابی جانبته ناحکم ایده اول کتاب آنلرک ارسنده
صکره بوز چویر بر فریق آلدن اعراض ایدیحی اولدق لری حالده (ذلک بانهم قالوا ان
نار النار الا یا ما بعد و دات و غرهم فی دینهم ما كانوا یفترون) ت اشبو اولسیده لر
که آنلر دیدیلر طومنز بری جهنمک آنشی مکرر قاج صایلش کونار و آلدادی آنلری
کندودیتلر نده افترا ایتد کار یمنی • ف اشبو آیتده جهود لر لذ کری وار که کندو
آر لنده منازعه و بر حاد نه وقوع بولدقده کندو کابری اولان نور الله عمل ایتز ایدیلر و کوتو
ایشلره جساوت ایدر لر ایدی اشبو غرور ایله که کچن یوکاری یا کاش سوز لر سولیدیلر که
بزم قومزدن بر آدم غایتده کاه ایشله یدی کوندن زیاده جهنمده قالمز و عذاب نامز (فکیف
اذابناهم ایوم لاریب فیه و وقیت کل نفس ما کسبت و هم لایظلمون) ت پس نیجه
اولور حال اولوقته که جمع ایدر لر آنلری بر کونده که آنک وقوعنده شک یوقدر و عمایله ویر یاور
هر بر کسینه اوشیتک جزاسیکه ایشلدیلر و آنلر ظلم اولغزلر (قل اللهم مالک الملتک تونی
المملک من تشاء و تنزع المملک من تشاء و تعز من تشاء و تنزل من تشاء یدلک الخیر انک علی

کل شی قدیر) ت دیکل ای الله ای سلطنتک مالکی ویر رسن پادشاهلغی اول کسینه به که
دیلرسن و کیر و آلورسن پادشاهلغی اول کسینه دنکه دیلرسن و عزیز ایدرسن اول کسینه بی
که دیلرسن و ذلیل و رذیل ایدرسن اول کسینه ییکه دیلرسن سنک السکده در اولان البته سن
هر برشی اوزرینه قادر سن • ف اشبو دعا الله امرای کسینه مؤمنلره بشارت واردر
کافر لر مغلوب و اسیرله • ف یعنی جهود لر زعم ایدر لر ایدیکه بز لرده جوق زماندنبو
ریاست و یوکلک و ارایدی و دخی همیشه اولوب زائل اولمز بوله زعم ایتد کبری اللهک
قدرتندن غافل اولمز سمیزدن ناشی ایدی الله سبحانه دیلدیکنه پادشاهلغی ویر رسن و عزیز ایدر
و دیلدیکدن کیر و آلور و زائل و سلب ایدر و ذلیل و رذیل ایدر و جاهلدن عالم و عالم دن
جاهل ید ایدر و دیلدیک کیسه یه حسابسز احسان ایدر (تولج الالبیل فی النار و تولج النار
فی الالبیل و تخرج الحی من المیت و تخرج المیت من الحی و ترزق من تشاء بغیر حساب)
ت داخل قلسن و کتور رسن کیجه بی کوندزه و ادخال ایدرسن کوندزی کیجه به و طشره
جیه قار رسن دیری بی اولسیدن و طشره جیه قار رسن اولوی دیریدن و رزق ویر رسن اول
کسینه به که دیلرسن حسابسز (لا یخلف المؤمنون الکافرین اولیامن دین المؤمنین) ت
کر کردر که دوست طومس و نار مسلمانلر کافر لری اهل ایماندن غیری (ومن ینعل ذلک فلیس
من الله فی شی الا ان تتقوا منهم نقاته) ت و بر کسینه ایشله پس د کادر الله دن هیچ برشیده
(یعنی اللهک عهدنده اولمز) مکرشوندن او نور یکه صافنه سکر آنلرک شرنیدن بر نوع صافقه قله
اول وقت مدار طریقله شر لرینی دفع ایتک ایچون ظاهرده دوستاق کوسستمک جائزدر
(و یحذرکم الله نفسه و الی الله المصیر) ت وقور قودر سزی الله کندو ذاتندن و اللهک جانبته
قاید مقلق واردر (قل ان تحفوا ما فی صدورکم او تبدوه یعلمه الله) ت دیکل اگر کبزلر سکز
کندو سینه کرده اولان شی یا آشکاره ایده سکز یاور آنی الله (و یعلم ما فی السموات و ما
فی الارض و الله علی کل شی قدیر) ت و یاور کو کلد و یرده اولان شیلری و الله هر برشی
اوزرینه قادردر (یوم تجدد کل نفس ما عملت من خیر محضرا و ما عملت من سوء تود لو ان
بینها و بینهم امدا بیداد) ت اولکونده حاضر بولور هر بر کسینه اولشی بی که ایشلدی اولکدن
واولشی بی که ایشلدی کونولکدن سورکنه اولیدی کونوعلیله کندونک ارسنده
اوزون برابر افلق اولیدی (و یحذرکم الله نفسه و الله رؤوف بالعباد) ت وقور قودر سزی

الله ذاتن و الله زباده اسر کجیدر و اولری (قُلْ اِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ) ت دیکل یا محمد ا کر من الله تعالی بی سور سکر پس
تابع اول کز بکا تا که سوه سزری الله و یا راعیه سزک کاهلری کزی والله یار اعیجیدر
اسر کجیدر ف یعنی بر کس نه بی سورا و اسه شویله محبت اید که محبوبک رضاسنی
تحصیل ایا به کند و کو کلی ایستدیک کی سومیه آنک محبتی بویه اولدقه محبوی دخی
آنی سوب محبت ایدر و خاطرینه رعایت ایدر یعنی سوه کده محبوبک رضاسنی مطلوبدر
ا کتابیع اولی یوقسه کند و رضاسنی مطلوب ایدر سه محب کادر مدعیدر محبت اشو وجه
اوزره اولز ایه برشی فائده و برمن و بر شیده براهن پس بر کس نه الله سبحانه بی نوموال
اوزره سور سه الله سبحانه دخی آنی مغفرت ایدر یعنی الله سبحانه قوللری سوه منک معناسی
شودر که قوللری سوه و آنلری کاهلری ایچون عذابا به بشقه خیا لرعبت بر شیدر (قُلْ
أَطِيعُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْكَافِرِينَ) ت دیکل ای محمد اطاعت
ایک الله سبحانه یه و آنک یغمبر نه پس ا کر یوز جویر سکر پس البته الله سوه من کافر لری
ف یعنی قولک الله سبحانه بی سوه منک معناسی اولدر که کمال شوقله و ذوقله الله سبحانه نک
یورلد بسنه تابع اوله و انقیاد ایدر * ف کله جک آیت دمه مذ کوردر که الله سبحانه
حضرت مرعی و حضرت عیسی سودی و حق ایدر کوزل و محبتی مشهرا فظلاله تکلم
ایدوب یورمش و الله سبحانه بی قوللرک سوه منک معناسی یوقار و ده کجیدی و مقر بلرک
اکثرینک بایده الله سبحانه کوزل و محبتی مشهرا اولان لفظلری که یورمشدر اول لفظلری دن
شبه ایدوب قوللرک الوهیتی اعتقادا یتیکز * ف نصارالر حضرت عیسی علیه السلام
باینده رسول اکرمه کفته کوا یتدیلر الله سبحانه اشبو آیتی نازل قادی آیت نزول
بولدقدن صکره نصارالر ی مباحله به دعوت ایتدی کلیسی عاجز قالوب جزیه بی قبول ایتدیلر
(اِنَّ اللَّهَ اصْطَفَىٰ آدَمَ وَنُوحًا وَاٰلَ اِبْرٰهٖمَ وَاٰلَ عِمرٰنَ عَلَی الْعٰلَمِیْنَ) ت تحقیق الله اختیار
ایتدی آدمی و نوحی و ابراهیمک آدم لری و عمرانک آدم لری عالم لری عالم اوزرینه * ف عمران
ایکیدر بری حضرت موسی علیه السلام بابا سیدر و بری حضرت مریم رضی الله تعالی
عنهم آنک بابا سیدر اوله که بوراده اشبو مراد اولنه (ذَرِیَّةٖ بَعْضُهُمْ اِمْرُؤٌ بَعْضٌ وَّاللَّهُ سَمِیعٌ عَلِیْمٌ)
ت بر حاله که اشبو جماعت بر سلسله ایدیلر آنلرک بعضی سید اولدی بعضی سندن و الله
ایشدیجیدر عالمدر (اِذْ قَالَتْ اِمْرَءَاتُ عِمْرَانَ رَبِّ اِنِّی نَذَرْتُ لَکَ مَا فِی بَطْنِی حَرًّا رَاقِقًا قَبْلَ مِی
اِنَّکَ اَنْتَ السَّمِیْعُ الْعَلِیْمُ) ت و قتا که دیدی عمرانک قاریسی ای بنم ریم بن نذر ایدم سنکچون
قارغده اولان شیئی که آزاد اولمش اوله (یعنی باباسنک و اناسنک خدمتندن معاف اولوب بیت

المقدسه خدمت ایدر) پس قبول ایلر بندن البته سن ایشدیجی سن بیلجیسن * ف بکن امترده
جائز ایدیکه بابامی و یا اناسی اولادرینک بعضی الله سبحانه نک بولنده نذر ایدوب کند و
خدمتندن آزاد قلوب انلردن دنیا به متعلق برشی استیموب مسجدلر ده عبادته مشغول
قیلر ایدی حضرت عمرانک قاریسی حنه که ایدی یوکن قویدن اول اشبو نذری ایتدی
(فَلَمَّا وَضَعَتْهَا قَالَتْ رَبِّ اِنِّی وَضَعْتُهَا اُنْثٰی وَاَللّٰهُ اَعْلَمُ بِمَا وَضَعْتَ وَلَیْسَ الَّذِکَ کَرًا لِّیْ وَاِنِّی
مِمَّنْ سَمِعَتْ مَریم وَاِنِّی اَعِیْذُهَا بِکَ وَذَرِیَّتُهَا مِنَ الشَّیْطَانِ الرَّجِیْمِ) ت پس قتا که طوغدی قزیدی
ای بنم ریم البته بن طوغوردم اشبو قزی و الله بیلجیدر طوغور دیننی (دیدی اول قاری)
ود کل اوغل قز کی (یعنی قزیت المقدسه خدمت ایتدیکه برامن) و بن آدقو یدم کاهلری
و بن صغندم آنی سکا و آنک نسائی رحمتدن اوراق قلنش شیطاندن * ف اشبو جله یعنی
و الله اعلم بما وضعت و ایس الذکر کالاتی الله سبحانه نک جانبنددر یعنی الله سبحانه
بیلجیدر اول قاریسک طوغور دیننی شیئی و دکادر اوغلان قز کی وانی سمیت الا یه عمرانک
قاریسک جانبنددر و شو قاری امید سنز اولدیکه بنم نذر قبول اولدی که قز طوغوردم
زیرا که دینلرند قزی نذر ایتلر ایدی (فَتَقَبَّلَهَا رَبُّم بِقَبُولٍ حَسَنٍ وَاَنْتُمْ سَائِلَاتٌ
وَکُنَّاهُ زَکْرٰیَا کَلَّمَا دَخَلَ عَلَیْهَا زَکْرٰیَا الْمِحْرَابَ وَجَدَ عِنْدَهَا رِزْقًا قَالَ یَا مَرْیَمُ اِنِّی لَکَ هٰذَا
قَالَتِ هُوَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ اِنَّ اللَّهَ یَرْزُقُ مَنْ یَّشَآءُ بِغَیْرِ حِسَابٍ) ت پس قبول ایتدی مریمی
آنک ربسی کوزل اولان قبوله و یوئدی و بوی بوس و یردی کاکوزل یوئدیکه
وقوشدی آنی زکریا به هر وقت که داخل اولوردی زکریا مریمک محرابنه و میدهینه بولوردی
یائنه در زقی (یعنی میوه بولوردی لکن شویله که قیش موسنک میوه سی یاز موسننده
ویاز موسنک یشرینی قیش زمانده بولوردی) دیدی ای مریم نره دندر کاشبور زق دیدی
مریم الله یاتدندر تحقیق الله رزق و یرر اول کس نه به که دیلر زقی حسابسز * ف
حضرت مریمک آناسی حنه رضی الله تعالی عنهما او یقوده و عالم معناده کورمشدیکه
ا کر سنک قارنکده کی قز اولسه ده الله سبحانه آنی نذر قبول ایتمش طوغدقدن صکره آنی
مسجدده کتور آنی مسجدده قالدردقه بر قاج کس نه لر سوبیلدیلر که قزلرک مسجدده
اوطورمسی عادت دکادر رخصت و یراز و قتا که حضرت حنه نک رؤیاسنی ایشدندیلر
راضی اولوب قبول ایتدیلر و حضرت زکریا علیه السلام قاریسک یک حضرت مریمک
تیزه سیدی مریمی ککند و یاتنه آلوب بسادی و مسجدده آنکچون بر بشقه جه
اوطه یایدی کوندر لر آنده عبادت ایدر ایدی کجه لین حضرت زکریا آنی برابر آلوب کند و
اوینه کتور ردی و قتا که میوه وقتنک غیر یسنده حضرت مریمک یاتنه میوه بولندی
کرامتن حضرت زکریا علیه السلام کور و ب الله سبحانه نک کریمه امید و ارا اولوب
دیدیلر که اولور که الله سبحانه بکامو مسز میوه و یره زیرا که کجکال وقتنندن اختیار ارق

وقتند کینا کا اولاد ویر عیشیدی پس کدو مخرانه کیروب اولاد ایچون دعا ایتدی که
ای بنم ربم باغشله بکا کدو یانکدن بر پالک اولان اولادی البته سن دعا لری قبول ایدیجیسن
الله سبحانه دعاسن قبول ایدوب حضرت یحیای احسان یوردی (هُنَالِكَ دَعَا زَكَرِيَّا
رَبَّهُ قَالَ رَبِّ هَبْ لِي مِنْ لَدُنْكَ ذُرِّيَّةً طَيِّبَةً إِنَّكَ سَمِيعُ الدُّعَاءِ) ت اولوقنده ایستدی زکریا
کندور بستدن دیدی ای بنم ربم باغشله بکا کدو یانکدن بر پالک ولدی البته سن دعا لری
قبول ایدیجیسن (فَنَادَتْهُ الْمَلَائِكَةُ وَهُوَ قَائِمٌ يُصَلِّي فِي الْمِحْرَابِ أَنَّ اللَّهَ يُبَشِّرُكَ بِيحْيَى مُصَدِّقًا
بِكَلِمَةٍ مِنْ اللَّهِ وَسَيِّدًا وَحُصُورًا وَنَبِيًّا مِنَ الصَّالِحِينَ) ت پس چاغردیلر آتی ملکر غماز
قیلرایکن کدو عبادت کاهنده که الله مزده ویر رسکا یحیی الیه که اولورن دیری ایدیجی
الله قبضق (یعنی عباسی کر چکا یحیی) ویول وفاریلره آرزغت ایدیجی ویغمبر که
ایوایشلر زمره سندن * ف یعنی الله سبحانه نک حکمنه شهادت ایدر یعنی عیسی علیه
السلام موجوده کلمه سی خبر ویر حضرت یحیی علیه السلام حضرت عیسی تولد ایتدن
اول انک وجوده کلمه سی مردملره خبر ویردی الله سبحانه عیسی علیه السلامه کندی
کلمه سی یعنی کندی حکمی دیو خطاب ویردی نیچونکه محض الله حکمیه باباسر وجوده
کلدی (قَالَ رَبِّ اَنْیْ یَکُونُ لِی غُلَامٌ وَقَدْ بَلَغَنِی الْکِبَرُ وَاهْوَ اُنِی عَاقِرٌ قَالَ کَذَٰلِكَ یَقُولُ
مَیْمُوْنٌ) ت دیدی ای بنم ربم زردن ونیجه اولور بنم ایچون اوغل که ایرشدی بکا
اختیاراق و قوجه لوق و بنم قارم طغور مزدر دیدی امر و حال سن دیدیک کبیر ایکن
الله ایشلر اول شیئی که یلر (قَالَ رَبِّ اِنِّیْ لَیْ اَیُّهَا الَّذِیْنَ لَا یُکَلِّمُ النَّاسَ فِی الْاَیَّامِ
الْاَرْمَیَا وَادَّکَّرَ رَبُّکَ کَیْ تَسْمِعُ بِالْعَشْیِ وَالْاَبْکَارِ) ت دیدی ای بنم ربم معین قیل
بنیچون بر نشانه (یعنی اول اوغلک حل نشانه سی) دیدی سنک نشاندک اولدر که قادر
اولر سن دانشغه بر آدهله اوج کون مکر اشارت الیه و ذکر ایت کندور بکی جوق
وتنزیه ایت آتی اخشامده و صبا حده * ف وقتا که حضرت یحیی علیه السلام انانک
فارتده قرار بولدی حضرت زکریا علیه السلام اوج کون بر کسنه الیه دانشغه ولاقردی
ایتکه قادر اولدی اشبو وقتده کدو سی طقسان طغور زباشنده ایدی قاریسی طقسان
سکرننده ایدی اشبو وقتده حضرت عیسی علیه السلام الله سبحانه نک اراده سیله عادتک
خلافجه باباسر انانک فارتده قرار بولدی (وَإِذْ قَالَتِ الْمَلَائِكَةُ يَا مَرْیَمُ إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَاكِ
وَطَهَّرَكِ وَاصْطَفَاكِ عَلَى نِسَاءِ الْعَالَمِیْنَ) ت و خاطر بکه آل اولوقتی که دیدیلر ملائکه ل
ای مریم تحقیق الله اختیار ایتدی سی و پالک یصه دی سی وینه اختیار ایتدی سی عالمک

قاریلری اوزرینه (يَا مَرْیَمُ اقْنُتِیْ لِرَبِّكِ وَاسْجُدِیْ وَارْکُعِیْ مَعَ الرَّاكِعِیْنَ) ت ای مریم
یورلدی قبول ایتدک ایچون وسجده ایتدور کوع ایتدقی غماز قیلر ایله
(ذَٰلِكَ مِنْ أَنْبَاءِ الْغَیْبِ نُوْحِیْهِ إِلَیْکَ وَمَا كُنْتَ لَدَیْهِمْ إِذْ یَقُولُونَ اقْلَامْهُمْ أَهْمُ یُکْفَلُ مَرْیَمُ
وَمَا كُنْتَ لَدَیْهِمْ إِذْ یَخْتَصِمُونَ) ت (ای محمد زکریا و مریم ک قصه سی سندن) غائب اولان
خبر لر دندور وخی ایتدک سنک جانب که وسن یوغمدک شوقومک یاتسده اولوقنده که آندیلر
کندور قیلرینی (یعنی قرعه آتارلردی) انکیچونکه قنقه سی مریمک ایشنه کفیل اوله وسن
یوغمدک انلرک یاتسده اولوقته که بری بر یله قیل وقال ایدرلر ایدی * ف وقتا که مسجدک
یو کلری حضرت مریمک والده سنک رؤیا سن دیکلر یلر هر بر کسنه کندو خاطر ند
دیاد بکه آتی تریمه ایدوب بسایه آخوده کلام اشبو منوال اوزرینه قرار بولدی که
هر بر کسنه توریقی یازدی قلی بر جاری اولور صویه براقه لره هر کسنه نک قلی صویک
اقیمه حق جانبته ویوقارب سنده آقرسه حضرت مریم بساک حق اندکدره سی قالرین
صویه آندیلر بسنک قلی صویک جاری اوله حق طرفنه آقوب زکریا نک قلی صویک
یوقارب سنده آقدقه مریم بساک حقنی اکابر کوردیلر (إِذْ قَالَتِ الْمَلَائِكَةُ يَا مَرْیَمُ
إِنَّ اللَّهَ یُبَشِّرُکَ بِکَلِمَةٍ مِنْهُ مِنْهُ السَّیِّحُ عِیْسَى ابْنُ مَرْیَمَ وَجِیْهًا فِی الدُّنْیَا وَالْآخِرَةِ وَمِنْ
الْمُقَرَّبِیْنَ) ت یاد بکه کتور اولوقتی که دیدیلر ملائکه لرای مریم تحقیق الله مزده ویر
و بشارت ویر رسکا بر فضله کندو جانبندک آنک آدی مسیح مریمک اوغلی عیسی دزیوزی
مولی اولور دنیاده و آخرتده والله تعالی به یقین اولانلرک زمره سندن اولور * ف
یکمیش یغمبر لر مزده ویر مشلر که حضرت عیسی یغمبر کابسر درو آنک کلمه سی سبیلله
بنی اسرا قیل راحتک بوله بقدر و مریم ته لری دخی ترقی ایدیلر درو کامسح انکیچون
دینلر یکه بر کبقره الی مسیح ایتدی شفا و عافیت بولوردی ویایر یوزنده سیاحت ایدوب
بریده قرار بولز ایدی امامد جاله مسیح دینلری کوزینک بری مسح اولدیغیچون ایدی
وقتا که حضرت عیسی علیه السلام کلدی جهودلر کا اعتقاد و اعتبار ایتدیلر اما وقتا که
دجال مردود و خروج ایدوب بن مسیح دید کده و دلر آتی مسیح زعم ایدوب اعتبار ایدیلر
(و یُکَلِّمُ النَّاسَ فِی الْمَهْدِ وَکَهْلًا وَمِنَ الصَّالِحِیْنَ) ت و سوز سولر آده ملره بشکده و اختیار لده
و ایوایشلر دن اولور * ف یعنی دین امور لرینی آدملا اوکره درو یلدر که اشبو تعلیمی
آناسنک قوجاغتده جوجنی ایکن تعلیم ایدر ایدی و یا خود خلعت نبوتله مشرف اولدقدن
سکره یلدردی ایدی (قَالَتْ رَبِّ اَنْیْ یَکُونُ لِی وَلَدٌ وَلَمْ یَمْسَسْ بِی بَشَرٌ) ت دیدی مریم

ای بنم ریم نصل اولور بنم چون اوغل وال ایرشد درم بودر یکا هیچ برآدی (قَالَ كَذَلِكَ
 اللَّهُ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ) ت یوزدی شویله در الله خاق ایدر اول شیئی که دیار (اِذَا قَضَىٰ أَمْرًا
 فَإِنَّمَا يَقُولُ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ) ت بقا آنکه مراد ایتسه برامری پس همان دیرا کا اول پس
 اول شیئی اولور ایدی (وَيُعَلِّمُهُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَالتَّوْرَةَ وَالْإِنْجِيلَ وَرَسُولًا إِلَىٰ بَنِي
 إِسْرَائِيلَ) ت (اشبو بشارتک نمونده یوزرکه) اوگردا کا الله یازمقی و یعلکی و نورینی
 و انجیلی و قیلم را آتی یغم بر بنی اسرائیل جانبنه (الَّتِي قَدْ جِئْتُكُمْ بِآيَةٍ مِنْ رَبِّكُمْ أَنِّي أَخْلُقُ
 لَكُمْ مِنَ الطِّينِ كَهَيْئَةِ الطَّيْرِ فَأَنْفُخُ فِيهِ نَفْسًا فَيَكُونُ طَيْرًا بِإِذْنِ اللَّهِ وَابْرِئُ الْأَكْمَهَ وَالْأَبْرَصَ
 وَأَخِي الْمَوْتَىٰ بِإِذْنِ اللَّهِ وَأَنْتُمْ كُمْ عَمَاتَا كَلُون وَمَا تَدْعُونَنِي فِي يَوْمِكُمْ إِلَّا فِي ذَلِكَ لَا يَنْفَعُكُمْ
 إِن كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ) ت (اشبو دعوی ایل که) کتوردم مزه طوغریلغمه دلالت ایدن دایلی
 سزک ربکز جانبنه دن اشبو آیت شودر که بن یصارم سز کچون چامردن قوش شکلی کی
 پس او فورما کاپس اولور قوش الله ک اراده سیله و ابوقیلم آمان کور طوغانی و آله
 مرض صاحب بنی و درلدریم اولساری الله ک اراده سیله و خبر و یرم سزیدیک کز شیئی
 و آدوقه قوبید یغ کز شیئی اولز یکزده البته اشبو مژده کورده نشانه وارد سز کچون
 اگر ایمان کتور نلردن اولسکز * ف حضرت عیسی علیه السلامه نورینی و سائر
 کابری بعلک او کرعکس سزین حاصل اولدی ایدی و شو مجزله که بو آیتده مذکور در آندن
 اولدی ایدی (وَمِمَّا قَالُوا يَا بَنِي إِدْرِيسَ مِنَ التَّوْرَةِ وَلَا حِلَّ لَكُمْ بَعْضَ الَّذِي هُرِّمَ عَلَيْكُمْ
 وَجِئْتُكُمْ بِآيَةٍ مِنْ رَبِّكُمْ فَأَتَقُوا اللَّهَ وَآطِيعُوا) ت و کلام کر چکلی بنی بدن مقدم
 اولان شیئی نورینه دن رکام تاحلال ایدم سز کچون اولشیک بعضی که حرام قلمشیدی
 سزک اوزر یکزه و کلام سزک یا نکزه بر نشانه ایل سزک ربکز دن پس صاقتک الله دن و بکا
 اطاعت و اتقیاد ایدک (إِنَّ اللَّهَ رَبِّي وَرَبُّكُمْ فَأَعْبُدُوهُ هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ) ت تحقیق الله
 بنم ریم و سزک ربکز در پس عبادت ایدک ا کا شبو طوغری و یولر * ف القصه اشبو
 بشارت عیسی علیه السلام حقه حقه اولدی و جهودلری کندود بنه دعوت
 ایتدی * ف حضرت عیسی علیه السلام زمانه سده تورینه مشکل اولان حکمک
 جمله بی متروک اولدی و نوریتک باقی حکملری عیسی علیه السلام دینده جاری ایدی
 (قُلْ أَطِيعُوا اللَّهَ أَطِيعُوا الرَّسُولَ أَطِيعُوا اللَّهَ أَطِيعُوا الرَّسُولَ أَطِيعُوا اللَّهَ أَطِيعُوا الرَّسُولَ) ت پس وقتا که ادرک ایتدی

و یلادی عیسی کند و قومندن کفری دیدی کیدر بکایاردم و یر بچیلر الله جانبنه (قَالَ
 الْمَوَارِيثُ نَحْنُ أَنْصَارُ اللَّهِ آمَنَّا بِاللَّهِ وَآمَنَّا بِمَا نُمَسِّكُ) ت دیدیلر کا حواریون بزلز الله
 تعالی به کومک ایدیعی ایمان کتور دک الله سمانه به و شاهد اول که بزلز یوزلدی
 قبول ایدیعی * ف حواریدن مراد اون ایکی کسنه در که حضرت عیسی علیه السلام
 اصحابی ایدیلر حواری بزوئیاب چربی و اغار دیعیسه در لر تبیض ایتک منافسنه اون
 ایکی کسنه حضرت عیسی علیه السلامه تابع اولدیلر که آنلر بزر چربی و اغار دیعی ایدیلر
 حضرت عیسی آنلر دیدیکه بزیقه مدد و اغار عددن نه حاصل اولد حق ایتسه کا کز بن سز
 قلب یقیمق و تصفیه ایتک و تنظیف قیاق تعلیمی ایدیم اول اون ایکی کسنه حضرت عیسی
 علیه السلام خدمتده بولوب قلبلرین ایمان نوریه آغارتق و آرتق سییلده جمله سی
 حواری اسمیه آلدندی * ف اشبو ایتک معنای اولدر که حضرت عیسی علیه السلام
 اصالة بنی اسرائیله کوندر اش یغم در وقتا که یلدی یک بنی اسرائیل آنک دینی قبول
 ایتیه چکلی پس دیلدی که بر بشقه کسنه آنک دینی رواج قیلده اشبو اجدان حواریلر ایلده
 بشقه کسنه لر دینی ایرشدردی بوزمانه د کین بنی اسرائیلدن عیسی علیه السلام
 دینی اوزرینه آنک کسنه لر واردر (رَبَّنَا آمَنَّا بِمَا نَزَّلَتْ وَاتَّبَعْنَا الرَّسُولَ فَاكْتُبْنَا مَعَ
 الشَّاهِدِينَ) ت ای بزم رب بزم ایمان کتور دک اولشیه که ایشدر دک و تابع اولدق رسول
 پس یاز بزلز شاهد لر ایلده * یعنی شاهد لر زمره سنده که ایتک کاملر یدر لر (وَمَكُرُوا
 وَمَكُرَ اللَّهُ وَاللَّهُ خَيْرٌ مَّا كَرِهْتُمْ) ت و کونو فکر ایدیلر کافر لر و کونو فکر ایتدی الله (یعنی
 شو کافر لر حقه حقه) و الله قوتلدر جمله کونو فکر ایدر * ف جهودک عالماری
 حضرت عیسی علیه السلام زمانه سده بولنان پادشاهی الدادوب دیدیلر که اشبو عیسی
 ملحد بر کسنه در نوریتک خلاقی اوزره حکم ایدیلر و شو پادشاه بر قاج آدم لر امر ایتدی که
 آنی طوتک کتورک و بچانکه آدم لری کلدیلر حضرت عیسی آنک حواریلری جیهوب
 کتیدیلر اول غوغاده الله سمانه عیسی علیه السلامی کو که قالدردی و بر کسنه نک صورتی
 عیسی شکلی کی اولوب آدم لر آنی طوتوب کتور دیلر پس اول کسنه بی داره چکدیلر
 و قتل ایتدیلر (إِذْ قَالَ اللَّهُ يَا عِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ خُذْ هَذَا فِي يَمِينِي وَارْفَعْكَ إِلَىٰ مَوْجِدٍ وَخُذِ الْغُلَاقَ
 وَجَاهِلِ الَّذِينَ اتَّبَعُوا قَوْلَ قَوْمِكَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِلَىٰ يَوْمِ الْقِيَامَةِ ثُمَّ إِلَيَّ مَرْجِعُكُمْ فَأَحْكُمُ بَيْنَكُمْ
 فِيمَا كُنْتُمْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ) ت اولوقده که دیدی الله ای عیسی البتسه بن اخذ ایدر م سنی
 (یعنی اشبو دنیاهن) و قالدیرم سنی کتدو جانیمو بال یصارم سنی اول کسنه لرک محضتندنکه

غارزه کعبه یه یونله و حج قبله و خنان ایدمه و جنبه بدن غسل ایدمه حاصلی حنیف اول کسسه نك
 اسمی در کعبه شریعت ابراهیم علیه السلام متدین اوله (ان اولی الناس بابراهیم للذین اتبعوه و هذا
 النبی و الذین آمنوا و الله ولی المؤمنین) ت البتة ادمه لک زیادہ یقینی و قریبی ابراهیم
 اول کسسه لر در کعبه تابع اولدیلر کا (یعنی کند و زمانده) و اشوب یغمیر و اول کسسه لر که
 ایمان کتور دیلر و الله مؤمنانک ایشلرینی یضه یجیدر * ف الله سبحانه یورر که
 ا کر ابراهیم یهودی و یا نصرانی اشبوم معنی ایلدیر سکر کتوریتله و انجیله عمل ایدر ایدی
 اشبوم ایسه عقلسز لکدن و دیوانه لکدن تاشبدر زیرا که توریت و انجیل ابراهیم نصکره
 نازل اولمشلر و یا خود اشبوم معنی ایلدیر که اول زمانده اهل هدایتک اسمی یهودی
 و نصرانی ایدی اشبوم ایسه غلطدر بلکه ابراهیم کند و سینه حنیف و مسلم دیش و حنیف
 ایسه اول کسسه یه دیرر که جمیع باطل اولان دینلری ترک ایدوب بر دین حق اختیار ایدمه
 و هب باطل اولان یوللری بر اقه و مسلم ایسه معنای حکم قبول ایدیمی و انقیاد ایدیمی
 کسسه یه دیرر و یا اشبوم غرضله دیسه لر که جمیع دینلر آره سنده ابراهیمک دینقه یهودی دینک
 و نصرانی دینک زیادہ مناسبی و ارور پس حق سبحانه جوابده یور دیکه ابراهیمک دینده
 کمال مناسبی اولان کند و امتنک حالبه در و بر دین آخر زمان یغمیرینک امتنک شایند
 پس اشبوم امت محمد علیه السلام احمده و طریقه یقارنده ابراهیم علیه السلامه کمال مناسبتری
 و ارور و الله سبحانه یور دیکه بر کسسه نك طریق حق اولمسنده بر شقه نك طریق موافق
 اولمسته او کو قدیمه دله محتاج اولور که کند و طریقه نك حق اولمسنده مستقل و حی نازل اولمه
 و محمد علیه السلامک دینک حق اولمسنده قرآن کریم نازل اولمش بشقه یه موافقت
 دلیلنه نه حاجت و ارور پس الله سبحانه مؤمنانک و پسیدر زیرا که آنرا نك حکمنه
 انقیاد و اتباع ایدیمی در (و دت طائفة من اهل الکتاب یؤمنونکم و ما یضلون
 الا انفسهم و ما یشرعون) ت و آرزو ایدیلر بر کتوره کاب اهلان کتور کتور کتور
 بنری و یولدن چیقارده منکر کند و نفسلرینی و خبر دارد کالرا کا (یا اهل الکتاب
 لم تنکفرون بآیات الله و انتم تشهدون) ت ای کاب اهل نیچون کانر اولور سکر الله
 نشانه لرینه و سکر یلور سکر که شو آیتلر قدر * ف یعنی توریت ایمان کتور دیک
 دیودعوا ایدیلور سکر لکن حکمنه مخالف ایدیلور سکر (یا اهل الکتاب لم تلبسون الحق
 بالباطل و تکتفون الحق و انتم تعلمون) ت ای کاب اهل نیچون قاتوب قارشدیلور سکر حق
 باطله و نیچون کتور یلور سکر حق و سکر یلور سکر * ف توریت حکملرینک بعضی
 دینیه ایچون باطل قلملر و بعضی ایلرینی تغییر ایتلر و بعضی کتور کتور کتور کتور

آنی یلدر عشر آخر زمانک یغمیری خبرلری کبی (و قالت طائفة من اهل الکتاب آمنوا
 بالذی انزل علی الذین آمنوا و جبه النصار و کفروا آخر ما لاهم رجعون) ت ویدی
 بر کتوره کاب اهلان دن (یعنی برینه) ایمان کتور یکز اولمسنده که اینده در لدی اول
 کسسه لر اوزرینه که ایمان کتور دیلر کتور دیک اولمسنده و کافر اولک کتور کتور
 آخونده تا اوله که مسلمانلر کتور دونه لر (یعنی شک و اقع اولمسنده) * ف جهودلر
 بر لرینه دیدیلر که سکر مباحلین کتور دیک و ظاهره مسلمان اولوب و اخشام وقتنده
 مرند اولک که مسلمانلر دخی مرند اولور و ظن ایدلر که اشبوم انصاف اهلدر لر که کند و
 دینلرین ترک ایدوب مسلمان اولدیلر و بر دینزه کتور دیلر سکر باقدیلر که مسلمان دینی
 خطاییش نه ترک ایدوب کند و دینلرینه رجوع ایتدیلر و برینه دیدیلر که اسلام دینی
 هر کز قلب له قبول ایتیمک و کند و دینک کتور آدملرینک سوزلرینه قولاق کتور دیک کتور
 تا که دین اسلامک حق اولمسی بر کسک قابله کلمه پس الله سبحانه آنرا کتور دیکه لرینی
 ظاهر قلوب کا جک آیتده یور دیکه سن دیکل ای محمد هدایت شودر که الله تعالی آنکله
 هدایت و بره ای یهودلر سکر کتور دیک کتور لبر کسسه آ زغین اولمز و سکر مکر کتور سبی سکر
 حسد یکر در که سابقه نبوت و پادشاهان بنی اسرائیلده ایدی شمدی نیچون آخر کتور ده
 انتقال ایدی دیو و یا خود دینه یاردم ایتیمک کتور غیر کسسه لر نیچون بره مقابل و قارشو اولدی
 دیو پس جواب اولدر که اشبوم الله سبحانه نك فضایلدر دیکه و بر و شونده بر کسسه نك
 حق یوقدر که اعتراض ایدمه (و لا تؤمنوا الا بما یتبع دینکم قل ان الله یدی الله
 ان یونی احد مثل ما و یتیم و یحاجوکم عند ربکم قل ان الفضل ید الله یوتیه من یشاء
 و الله واسع عليم) ت و انقیاد ایتیمک کتور اول کسسه یه که تابع اولدی سکر دینک
 دیکل ای محمد البتة هدایت الله هدایت ایتدیلر دینلر ناغیمک کتور بر یله هیچ بر کسسه یه منزه
 و یریلن (علم و حکمت و من و سولوی و فلق بجر) کبی یا خود بر کتور دیکل کتور و بر الزام
 ایدمه سکر بر کتور یا تدره سولیه البتة نعمت اللهک ایدمه در و بر آتی اول کسسه یه کتور
 و الله نعمتی کتور یلجیدر (یختص بر حقه من یشاء و الله ذو الفضل العظیم) ت
 مخصوص ایدر کند و نعمته اول کسسه یه کتور دیک و الله یولک اولان فضل آیه سیدر (ومن
 اهل الکتاب من ان تامة یقنطار یوتیه البک و منهم من ان تامة ید یشار لایوتیه البک
 الا ما دمت علیه قائما ذلک بانهم قالوا لیس علینا فی الامین سیدل و یتولون علی الله الکذب
 و هم یعلمون) ت و کاب اهلان دن بعض کسسه و اردر که اکر امین طونه سن آتی بر خیزنه یور

آنی سکاوا نلردن بعض کسینه دخی وارد رکها کر امین طونه سن آنی بر دیناره ویرمن آنی سکا
مکر اولوقته کده که اوله سن آنک باشی اوزرینه طور یچی اشبو خیانت شوسیدند که دیدیلر
یوقند بریم اوزرینه اوقومیا نلرک بایندیه یول (یعنی بزله جاهل عربک مالنی تصرف ایتمک
اوزرینه مواخذه اولمز یچونکه بزم دینر اوزر ده کلرد الله اعلم) و دیر الله اوزرینه
یلائی و نه البوک بونلر (اماتیه خیانت ایتمک حرام اولد یغنی) یاورلر الله سبحانه مسلمانلر
ایشته درمکیچون یور که هر بر کسینه خلقک مالنی حقسنر یکیچون نیقی اولوب بر مسئله
اختراع و افترا ایدوب دیسه که بزم دینر دن اولمیان کسینه لک مالنی هر نه وجهه اولورسه
خیانت ایدوب یلک جائزدر پس انلرک سوزلی دین بایندیه سند اولمز زاهل اسلامک یاتنده
سرینک مالنی زور ایله المتی جائز اولسه ده خیانت ایتمک جائز کادر (بلی من اونی یهده
و اتقی فان الله یحب المتقین) ت اوت مواخذه اولورلر بر کسینه وفا ایته کند و عهدینه
وقورسه پس البته الله سور پر هیز کلری (ان الذین یشترون بهد الله و ایمانهم عن اقله
اولک لا خلاق لهم فی الاخرة ولا یکلمهم الله ولا ینظر الیهم یوم القیامة ولا ینکیم واهم
عذاب الیم) ت تحقیق اول کسینه لک که آلورلر الله ایله باغلد کلری عهدک عوضنه و کندو
عینلر یلک عوضنه آزیهای اشبو کر و هلاصلان نصیب یوقدر آلر ایچون آخرتده و سوز
سویلز آلر الله و باقر آلر جانبیه قیامت کوشده و بالک قیلز آلری و آلر ایچوندر در
ویر یچی عذاب * ف یوم و دلرک حالی ایدی که الله تعالی انلردن عهد آلمشیدی و عینلر
ویرمشیدیکه هر نیکی که کاسر در آ کباردیجی اوله لصرکه سی جهودلر دیناغر ضیچون
کندی عهدلردن و عینلردن دوندیلو و یوزچوردیلر و هر کسینه که یلان عینی ایدر حالی
شویله اوله جقدر (وان منهم لقریبایلوون انهم بالکتاب اتهمسوه من الکتاب و ما هو
من الکتاب و یقولون هو من عند الله و ما هو من عند الله و یقولون علی الله الکذب و هم
یعلمون) ت و تحقیق کتاب اهللندن برکروه وارد رکبو کرلر کند و لسانلرینی کابده (یعنی
دلارینی بو کهرک کتاب او قورلر) نا که کان ایدیه سکر آنی کابند ز حالبو که اول کابند
د کادر و دیرلر که اشبو اللهک یاتندند و اول ایه اللهک یاتندن د کادر و دیرلر اللهک اوزرینه
یلائی یسله یله * ف یملینلری یعنی عربلری الله اتهمیچون کند و یانلردن بر قاج کلمات قرآنه
بکزر کی تیار و ترتیب ایدوب اوقودیلر که الله سبحانه یویه یورمش دیو اول ایه الله سبحانه نک
یاتندن د کادر و الله سبحانه اوزرینه یلائی یله یسله دیرلر (ما کان لبشر ان یریه الله
الکتاب و الحکم و النبوة ثم یقول للناس کونوا عبادا لی من دون الله و لیکن کونوا ربانین

عما کنتم تعلمون الکتاب و بما کنتم تدرسون) ت لایق د کادر هیچ بر آدمیچون که احسان
ایدها کا الله کابی و علی و یغمبرلکی صکره دییه آدم لره قول اولک بککا الله دن غیری
ولیکن بونک کی کسینه دیر که اولک ربانی (یعنی خلقی حق اولان دینه ارشاد ایدیچی اولک)
کابی او کر ندیکه یکر سیدله و اوقود یغمبرلک سیدله (ولایا امرکم ان تتخذوا الملائکة و النبیین اربابا
ایامکم بالکفر بعد اذ انتم مسلمون) ت ولایق د کادر که یوریه سکره رب و معبود طونک
ملائکه لری و یغمبرلری آیا کافر اولقله یورری سکره مسلمان اولد یغمبرلک سکره * ف
جهودلر مسلمانلره دیدیلر که سکره یغمبرلک سکره یغمبرلک سکره یغمبرلک سکره یغمبرلک سکره
و برلر ایه سکره سابق زماندیر و الله سبحانه یه عبادت ایدر ز پس سکره یغمبرلک سکره یغمبرلک سکره
بر کاب عبادت ایدله لم الله سبحانه آنلرک رنده یور دیکه الله سبحانه بر کسینه یی یغمبرلک سکره
اولد دخی خلقی کفردن چیقاروب اسلامه داخل قیلر پس فصل خلقلره کند و یه عبادت
ایتمکی او کرده مکر سکره شویله یورر که یکن زمانلرده دیند اواق و کاب او قومن و کابی او کر تک
جاری ایدی ایمدی اوله قالمدی پس ایمدی سکره یغمبرلک سکره یغمبرلک سکره یغمبرلک سکره
(واذا اخذ الله ميثاق النبیین لما آتیتکم من کتاب و حکمة ثم جاءکم رسول مصدق لما معکم
لتؤمنن به و اتصرنه) ت و چکاند طوندی الله یغمبرلک عهدینی (یعنی ادم اولادندن
یغمبرلر ایچون) که اولایشی که و پر دم مزه کابندن و علمدن صکره کاور سکره یغمبرلک سکره
تصدیق ایدیچیدر اولایشی که سکره کاور در البته ایمان کتور یکر اول رسوله و البته یاردم
ایلدک اکا (قال اقررتکم و اخذتکم علی ذلکم اصیری) ت و یوردی الله آیا اقرار ایتدیکزی
و طوندیکزی (یعنی قبول ایتدیکزی) اشبو وایتش اوزر یه یغمبرلک سکره (قالوا اقررتنا قال
فأشهدوا و انا معکم من الشاهدين) ت دیدیلر اقرار ایتدیک دیدی پس شهادت ایدیه کز
(یعنی بری بر یکر اوزرینه) و بن دخی سکره کاه یله شاهدلردنم * ف الله سبحانه انبیا لردن
اقرار آلدی یعنی انبیا لری تصدیق بایندیه سی اسر ایلندن عهد آلدی (فمن تولی بعد ذلک
فاؤتک هم الفاسقون) ت پس هر کسینه دونسه بوندن صکره پس آنلردن کونوا یسلیلر
(افغیر دین الله یغنون وله اسلم من فی السموات و الارض طوعا و کرها و الیه یرجعون) ت
آیا اشبو کافرلر اللهک دینک غیر یسفی طلبی ایدرلر حالبو که الله سبحانه به منقاد اولدی
اول کسینه که کوکرده و پرده وارد در خوشلقله و یا نا خوشلقله و آفک جانبیه دوندرلش اولورلر
* ف یعنی بر دینی قبول ایتمک اوزرینه عهد آلدن صکره شود یلک غیر یسفی قبول اولمز

نهایت مرغوب در آن ایم و آنکس که یار او اولان شی دوه انی ایدی پس اشبه و نذرک سیفند
 آنی بر اقدی (قُلْ صَدَقَ اللَّهُ فَاتَّبِعُوا مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ) ت دیکل
 طوغر و دیدی الله (حلال و حرام اولان شیرلی خبر ویر مکده) پس تابع اولت ابراهیم
 شریعتنه که اول دین اسلامده ثابت و غیریدن مائل ایدی و د کادی شریک قوشنلردن (ان
 اُولَیِّیْنَ وَضَعْنَا لَآئِمًا لِّلَّذِیْ یُکَذِّبُ مَا رَاہُ دِی الْعَالَمِیْنَ) ت تحقیق اول او که قونلادی
 ادملره (زیارت و عبادت ایچون) مکده کی اودر که برکت و هدایت در آملره (فِیْہِ اٰیٰتٌ
 یِّنَاتٌ مَّامُ اِبْرٰہِیْمَ وَمَنْ دَخَلْہُ كَانَ اٰمِنًا) ت اول اوده آیدین و واضح نشانه لروارد
 شوجله دن بری ابراهیم طوغر دینی بر در (یعنی بر نقش که طاش اوزرنده ظاهر در) و هر کسه
 کاسه اکامین اولور (وَلِلّٰہِ عَلَى النَّاسِ حُجُّ الْبَیْتِ مِنْ اَسَاطَاعِ الْبَیِّنَاتِ) ت واللہ
 حقیق در آملر اوزرینه کہبہ نلک اوینی زیارت ایتک اول بر کسنه که قادر اولور اکا کلمه یول
 طاقاری جهتندن (وَمَنْ کَفَرَ فَاِنَّ اللّٰہَ غَنِیٌّ عَنِ الْعَالَمِیْنَ) ت و هر کسنه که کافر اولور سه
 پس البتہ الله احتیاج جز در عالمردن * ف و دخی جهود لک شہبہ لرن بندر که ابراهیم
 خاندانلری قدیم الایامدن شام مکده ساکن اولوب بیت المقدسی قبلہ ایتدی و سزلر ایسه
 مکده یوانوب کہبہ بی قبلہ قورسکن پس نه یولدن ابراهیم وادنی اولور سکنزلر الله تعالی
 یور دیکه اول باول بریو زنده ابراهیم اللہ سبحانہ نلک آدیچون عبادت اوی اشبو کہبہ
 یصہ نامدر وشو کہبہ دکر امیلک علامت لری هیمشہ کوردیلر و ابراهیم مقامی حقیقہ دہ
 اولدر (قُلْ یَا اَهْلَ الْکِتَابِ لَمْ یَکْفُرُوْا بِآیٰتِ اللّٰہِ وَآلَہِ شَہِیْدٍ عَلٰی مَا تَعْمَلُوْنَ) ت سویله که
 ای کتاب اهلنی نیچون کافر اولور سکنزلر الله تعالی حاضر در اول شی اوزر یشہ که
 ایشلر سکن (قُلْ یَا اَهْلَ الْکِتَابِ لَمْ تَصَدُّوْا عَنْ سَبِیْلِ اللّٰہِ مِنْ اَمْنٍ بَیْنُہُمْ وَبَیْنُہُمْ جَاوَانَتْہُمْ شَہَادَۃٌ
 وَمَا اللّٰہُ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُوْنَ) ت سویله که ای کتاب اهلنی نیچون کیوردوندر سکنزلر الله
 یواندن اول کسنه یکه ایمان کتور دی طالب ایدیور سکنز آنکیچون یول اکر دیکل و سزلر
 خبردار سکن (یعنی دینک حق اولدیغنی یولور کن شہبہ ویر سکنز آملره که نایانلرنده ظاهر
 اوله که کیتد کلری یول اکر بدر) و د کادر الله خبر سکنز ایشلر کزدن (یَا اَیُّهَا الَّذِیْنَ اٰمَنُوْا
 اِنْ نُّطِیْعُوْا فَرِیْقًا مِّنَ الَّذِیْنَ اٰوَوْا الْکِتَابَ یَرُدُّوْکُمْ بَعْدَ اِیْمَانِکُمْ کَافِرِیْنَ) ت ای مسلمانلر
 اکر اطاعت ایتسه کز بر کروهه اهل کابدن کافر قیلر لر می مسلمان اولدیغکزدن صکره * ف

الله سبحانه کتاب اهلک شہبہ سکنز جوانی بیان ایدوب مسلمانلره ارشاد ایتدی که کتاب
 اهلک سوزینی دیکلمیک که آنلرک شہبہ سکندن خلاص اولمک علاجی آنلرک کلامنه
 قولاق قویع مقدروا کر همیشه آنلرک کلامنی دیکلمه کز کسند و دینکزدن شاشر سکنز پس
 مسلمانلره لازمدر که شہبہ اهلک کلامنی ایشقیقه لر زیر که دینک سلامتی یونده درو منازعه
 و مجادله دن شہبہ واقع اولور (و کَیْفَ تَکْفُرُوْنَ وَاَنْتُمْ تَعْلَمُوْنَ اٰیٰتِ اللّٰہِ وَفِیْکُمْ رُسُوْلٌ) ت
 ونیجه کافر اولور سکنز حالبو که اوقنور سکنز اوزر کزه اللہک آیتلری و سکنز آره کزده
 واردر اللهک یغبری (وَمَنْ یَّتَّبِعِ اللّٰہَ فَقَدْ هَدٰی اِلٰی صِرَاطٍ مُسْتَقِیْمٍ) ت و هر کسنه که
 پایشه الله تعالی یه پس تحقیق یول کوسترش اولدی طوغر اولان یول جانبنه (یَا اَیُّهَا الَّذِیْنَ
 اٰمَنُوْا اتَّقُوا اللّٰہَ حَقَّ تَقٰوٰہِ وَلَا تَمُوْتُوْا اِلَّا وَاَنْتُمْ مُسْلِمُوْنَ) ت ای مسلمانلر قورق کز الله دن
 حق اولان قورقده و اوایکزمکر مسلمان اولدیغکزدن حالده (وَاَعْتَصِمُوْا بِحَبْلِ اللّٰہِ جَمِیْعًا وَلَا
 تَفَرَّقُوْا وَاذْكُرُوْا نِعْمَتَ اللّٰہِ عَلَیْکُمْ اِذْ کُنْتُمْ اَعْدَآءًا فَاقْبَلَ بَیْنَکُمْ قَاصِبٌ یَّجْعَلُ بَیْنَهُمْ
 اِخْوَانًا وَکُنْتُمْ عَلٰی شَفَا حُفْرَةٍ مِّنَ النَّارِ فَاَنْقَذَکُمْ مِنْہَا) ت وال اولرک اللهک ایینه یه
 اللهک دینی اوزرینه جمع اولوب متفرق اوایکزمکزدن خاطر که کتورک اللهک نه مملری
 کندی کز اوزرینه وقتا که بری بریکزدن شین ایدی کز پس الفت ویردی سکنز قاصب لری کز
 اره سکنه پس اولدی کز اللهک نه مملری سبیل لری بریکزله قنداش و اوددن بر حقورک کتاری
 اوزرینه ایدی کز پس خلاص ایتدی سکنز آدن (کَذٰلَکَ یَبِیْنُ اللّٰہُ لَکُمْ اٰیٰتِہٖ لَعَلَّکُمْ
 تَهْتَدُوْنَ) ت یونک کبی بیان ایدر الله سز کچون کند و نشانه لری بی تا اوله که سز یول یوله سکنز
 * ف یعنی اصول دینده متفرق ایتک حرامدر که بر یولک معتزله اوله و بر یولک شیعہ اوله و اشبو
 قیاس اوزره * ف یعنی اوس و خریج و عرب و عجم بر یولک دشمن ایدی لری * ف بر مجلسده
 مسلمانلر ایله جهودلر جمع اولوب بر یولک منازعه و مجادله یه قالدیلر قریب اولدی که نوبت
 قانجه ابرشہ رسول اکرم علیه السلام واروب ادر لرنده صلح ایتدی لری و غوغایی قصد
 ایتمک لری نلک سببی شو ایدی که اهل مدینه اسلامدن اول ایکی فرقه ایدی لری بر یولک چنلک
 ایدوب هر ایکی طرفدن حقوق کسنه لر هلاک اولمشیدیلر اشبو اسلام وقتنده یهودیلر اول
 ایکی یولک شول کچن غوغایی آ کدیروب طارلندیلر و غضبه کتوردیلر و بر یولک مجادله یه
 قالدیلر الله سبحانه مسلمانلری اکام ایدر که شانشور می کز و بر یولک اتفاق اواغنی نعمت
 عظیم یلکزدن جهودلر کبی طاعیه یول خراب اولدی کز (وَلَسَ کُنْ مِنْکُمْ اُمَّۃٌ یَّدْعُوْنَ اِلٰی

الْخَيْرِ وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ) ت ولا يقدر که اوله
 سزیدن بر گروه که دعوت ایدر ایوایش جانبنده و امر ایدر ایوایش را بایه و منع ایدر کونو
 ایشاردن و اشبوکر و آناردر مطلوب برینه ایریشی • فیبعنی واجب بالکفایه در که بر قاج
 که سینه را ایوایش را ایوایش که قایم اوله • فمعالم اولدیکه مسلمانلار اوزره فرضدر که
 آناردن بر یولک جهاد ایوایش که و دینک احکام فی تقید قایم اوله تا که بر کسینه دینه مخالفت
 ایتمه و اشبوکر و هر که و ایش اوزرینه ثابت اولسه لر شوکسینه لر مطلوب برینه
 ایریشیدر لر وینه قویور میسه لر که بر کسینه به تعرض ایتمه و موسی کند و دینه
 و عیسی کند و دینه در دینه لر زیر که بولیشیلر اسلاامک یولی دکادر (وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ
 تَفَرَّقُوا وَاخْتَلَفُوا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْبَيِّنَاتُ وَأُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ) ت و اولیکز اول
 کیسه لر کیسه بری برندن ایرلر و بری برلرینه مخالفت ایتمه دیلر آنندن صکره که کادی انلر
 آیدین اولان نشانه لر و اشبوکر و آناردر ایوایش یولک عذاب • فیبعنی جهود لر کی و نصار لر
 کی اولیکز که بتشدن زیاده بولک اولدیلر (يَوْمَ تَبْيَضُّ وُجُوهٌ وَتَسْوَدُّ وُجُوهٌ فَأَمَّا الَّذِينَ
 اسْوَدَّتْ وُجُوهُهُمْ أَكَفَرْتُمْ بَعْدَ إِيمَانِكُمْ فَذُوقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ) ت
 اول کونکه آخ اولور بر قاج یوزلر و قره اولور بر قاج یوزلر پس اول کسینه لر که قره اولدی
 آنلرک یوزلری آنلر دیلور که کافری اولدیکز اسلاامک در نصکره پس طادیکنر عذاب کافر
 اولدیکز سنبله (وَأَمَّا الَّذِينَ ابْيَضَّتْ وُجُوهُهُمْ فَفِي رَحْمَةِ اللَّهِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ) ت و اما
 اول کسینه لر که آخ اولدی آنلرک یوزلری پس اللهک رحمتده اولور لر آنلر شو رحمتده ایدیلر
 • فمعالم اولدیکه اول کسینه لرک یوزلری قره اولور که اسلاامده کفر ایدر لر یعنی دللر یله
 اسلاام کله • فی دیرلر و عقیده لری اسلاامک خلافتده درجه لر آزعون فرقه لرک حکمی بولدر
 (ثَلَاثَ آيَاتٍ اللَّهُ تَنَزَّلُهَا عَلَيْكَ بِالْحَقِّ) ت اشبو آیات اللهک نشانه لر ایدر او قورز آنلری سنک
 اوزر یکه طوغر یاقله (وَمَا اللَّهُ يُرِيدُ ظُلْمًا لِلْعَالَمِينَ) ت و دیاز الله ظلم ایتمکی آدمیلر اوزرینه
 • فیبعنی جهادله و ایوایش را ایوایش که یوردی بایسه ظلم دکادر خلق اوزره بلکه
 آدمیلری تربیه در (وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَإِلَى اللَّهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ) ت والله
 ایچوندیر اول شیکه کوکرده و پرده واردر و الله جانبنده کیر و دوندر یلور و کالی ایشلر • فی
 یعنی اگر مال اولسون و اگر جان اولسون جهادده تلف اولسه مالک حکمیه در و هر برشی
 آنک ملکیدر (كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ تَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَنَهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ

وَيُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ) ت سیزلر کروهلرک زیاده ایوسی ایدیکز که طشبره کتورلدیکز (یعنی مقرر
 اولندیکز آدمیلر ایچون) یوردی سکرز ایوایش را ایوایش و منع ایدر سکرز کونو ایشاردن و کرچکلر سکرز
 الله تعالی (وَلَوْ أَنَّ أَهْلَ الْكِتَابِ لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْ) ت و اگر ایمان کتورسیدی کاب اهل
 البته ایو اولوردی آنلر ایچون (مِنْهُمْ الْمُؤْمِنُونَ وَكَثَرُهُمُ الْقَاسِقُونَ) ت آنلردن بعضی
 مسلماندر لر و آنلرک چوغی کونو ایشلدر لر • فیبعنی اشبوامت هر بر امتدن زیاده ایودر
 ایکی صفت سببندن بریسی ایوایشه امر ایتمک یعنی جهادله و بری ایمان یعنی الله سبحانه
 برله ملک او قدر تقید بشقه ملتده بولمز (أَنْ يَضُرَّوْكُمْ إِلَّا تَنْزِيلًا) ت البته زیان ایرشدر هر لر
 سز مکرز ایچو ایدر لر انجتمک یعنی دللر یله سبب ایدر لر (وَإِنْ يَبْقَا تِلْكَ الْكُفُورُ الْكَافِرُ
 لَا يَضُرُّونَ) ت و اگر غوغا ایدر لر سز که چویر لر سزک جانبکزه آرقه لرینی (یعنی بقا لر)
 صکره یلدرم اولمز لر (ضُرِبَتْ عَلَيْهِمُ الذِّلَّةُ أَيْنَ مَا تَشَاءُوا لَا يَخْتَلِفُ مِنْهَا شَيْءٌ مِنَ النَّاسِ
 وَبِأُولَئِكَ غَضَبٌ مِنَ اللَّهِ وَضُرِبَتْ عَلَيْهِمُ الْمَسْكَنَةُ) ت اورلدی آنلر اوزرینه ذلیلک نره ده
 بوانسه لر مکر اللهک ذمتله و آدمیلرک ذمتله (یعنی قتل و سبی ایله ذلیل قلنور لر مکر جزیه
 و خراج و بر مکله الله تعالی دن عهد و امان و اللهک امر یله قوللرندن امان دیلور بامنیتمده
 اوله لر) و کیر و دوندیلر اللهک غضبده و اورلدی آنلر اوزرینه الی بوشلق (ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ كَانُوا
 يَكْفُرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَيَقْتُلُونَ الْأَنْبِيَاءَ بِغَيْرِ حَقِّ) ت اشبو شوشو سببندن که آنلر کافر ایدیلر
 اللهک نشانه لرینه و اولدیلر دیر یلر یغمبر لر ی حقسزیر (ذَلِكَ بِمَا عَصَوْا وَكَانُوا يَعْتَدُونَ)
 ت اشبو و او ایدیلر که عصیان ایتمه یلر و اولسیدیلر که حددن کچر لدی • فیبعنی وقتا که آنلر
 دیناده رذیل اولوب ریاستلری زائل اولدی ایکی شیشه یلر شوب کچر دیر بریسی نورانک
 بعض حکمیه عمل ایدوب کچر دیر و بریسی مسلمانلر رعیت اولوب آنلرک سایه سنده کچر دیر
 حاصلی آخرته د کین ذل و فقرلر آنلردن زائل اولماز (لَيْسَ سَوَاءٌ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ أُمَّةٌ
 قَائِمَةٌ يَتْلُونَ آيَاتِ اللَّهِ آنَاَ الْإِسْلَامِ وَهُمْ يُسْجِدُونَ) ت دکل جمله برابر (یعنی اهل کابک
 اسلاام لر ایله کفار درجه برابر دکادر) کاب اهلندن برکروه واردر که عبادته قائم اولور لر
 او قورلر اللهک آیتلرینی کیجه وقتلرند و غمز قیلر لر اولد قلی حالده • فیبعنی آنلر که
 مسلمان اولدیلر عبد الله بن سلام کچی (يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَهُمْ بِالْمَعْرُوفِ

وَيَتَوَنُّ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُشَارِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ وَأُولَئِكَ مِنَ الصَّالِحِينَ) ت ایسا نور الله تعالی به
و قیامت کو تہ و امر ایدر لر کوزل ایشلر ایله منع ایدر لر کو تو ایشلردن و چا پکاک ایدر لر
ایوا ایشلرده و اشبو نلر ایوا ایش ایشلینلردندر (وَمَا يَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ فَلَنْ يُكْفَرُوهُ وَاللَّهُ عَلِيمٌ
بِالْمُتَّقِينَ) ت و اولئیکه ایشلر ایوا لکدن پس قدر سزلک اولنلر آنلر شو ایوا لکله نسبه (یعنی
عللری ضایع اولموب مکافات و جزای و یریلور) و الله بیلجیدر صافقلری * ف
یهودیلردن بش الکی کیشی حق طهار ایدیلر آنلر مسلمان اولدیلر آنلرک سوکاری عبد الله بن
سلام ایدی الله تعالی قرآن عظیمده هر یرده که کباب اهلنی ذم ایدر اشبو کیمه لری استننا ایدر
اشبو آیت آنلرک شاشده در (إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا لَنْ تُغْنِيَ عَنْهُمْ أَمْوَالُهُمْ وَلَا أَوْلَادُهُمْ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا)
ت تحقیق اول کسینه لر که کافر اولدیلر البته دفع ایتمز آنلردن آنلرک ماللری ونه آنلرک
اولادلری اللهک عذابندن برشی (وَأُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ) ت و آنلردن جهنمده
او ایچیلر آنلر آنده ایدیلر (مَثَلُ مَا يُنْفِقُونَ فِي هَذِهِ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا كَمَثَلِ رِيحٍ فِيهَا صَبْرٌ
حَرٌّ قَرِيمٌ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ فَاهْلَكَتْهُمْ) ت اولئیکه صفیکه خرج ایدر لر اشبو دنیا دیر یلککنده
بر روز کارک صفتی کبیدر که شور روز کارده صوغق واردر که ایرشدی بر کر و هک اکینه که
ظلم ایتدیلر کند و نفسلرینه پس یوق یصه دی اکنی اول روز کار (وَمَا ظَلَمَهُمُ اللَّهُ وَلَٰكِنْ
أَنْفُسُهُمْ يَظْلِمُونَ) ت و ظلم ایتدی آنلر الله ولیکن کند و نفسلرینه ظلم ایلدیلر (حاصلی شودر که
آنلرک صدقه لری باطل اولور) * ف یعنی اول مال که خرج ایتدی و الله سبحانه نلر رضا سیچون
و یرمدی برابر درانده صدقه ایتسون و یا ایتسون و آخرتده بر شیمه یرامن (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا
لَا تَتَّبِعُوا بَاطِلًا مِنْ دُونِكُمْ لَا يَأْلُو نِكُمْ خَبَالًا) ت ای مسلمانلر کیزلر دوست طومیکز
کند و کردن غیری (یعنی مسلمانلرک غیر سنی) که قصور اقی ایتلر سزلک حق کزده فتنه
قالدر مقده (وَدُّوا مَا عَنِتُّمْ قَدِيدَتِ الْبَغْضَاءُ مِنْ أَقْوَاهُمْ وَمَا تُحَنِّيْ صُدُورُهُمْ أَكْبَرُ) ت
سورلر سزلک زحمتکزی البته ظاهر اولدی دشمنلق آنلرک اغزلردن و اولئیکه کیزلر آنلرک
سینه لری زیاده سو کدر (قَدِيدَتِ الْبَغْضَاءُ الْآيَاتُ إِنَّكُمْ تَعْتَلُونَ) ت تحقیق بیان ایتدک
سزمنش نه لری اکر یلور سه کز * ف یعنی مسلمانلر کافر لایله دوستلق ایتلر جائز کلدر کافر لر

هر چه تهن مسلمانانك دشمنيد لر (ها انتم اولاً تحبونهم ولا يحبونكم وتؤمنون بالكتاب كله
وَإِذَا قُلُوبُكُمْ قَالُوا أَمَّا وَإِذَا خَلَوْا عَصَوْا عَٰلِمَكُمْ إِلَّا نَمْلًا مِّنَ الْغَيْظِ) ت خبر دار اولك سزاي كروه
سورسكز انلري وسومز آبلر سزاي و ايمان كتور يكز اللهك كابلر ينك جله سنه و آنر وقتنا كه
اوغر لر سزه دير لر ايمان كتور دك و چنانكه يالكز اولور لر ديشلر لر سزك اوزر كزه كند و
بارمقاريني طار غنقلارندن (قُلْ مَوْتُوا بِغَيْظِكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ) ت ديكل اولكز
كند و طار غنقلار كرن البته الله بيليجي در سينه لر ده اولان شي (ان تمسككم حسنة تسوهم
وَإِنْ تَصِيبْكُمْ سَيِّئَةٌ يَفْرَحُوا بِهَا) ت اكر اير شسه سزه اللهك نعمتي غمك سدير ر آنلري و اكر
اير شسه سزه زياده قيتلق شاد اولور لر آنكله (وَإِنْ تَصِبرُوا وَتَتَّقُوا لَا يَضُرَّكُمْ كَيْدُهُمْ شَيْئاً
إِنَّ اللَّهَ بَعَثَ لَكُمْ هَبْشًا) ت و اكر صبرا ينسه كرو صاقنسه كرهچ زبان اير شديره سزه آنلرك
جمله سي البته الله ايشلد كاري شيئي ياور * ف احد غزاسنده منافق لر ديدلر كه شهر ده
متحصن اولر لر و احباب ايسه ديدلر كه ميدهانه چيقوب برابر چه كافر لر ايله غوغا ايدلر
وقتنا كه احبابه هزيمت واقع اولدي منافقار اشبو هزيمتي محل طعن قلديلر و غوغا وقتنده حضرت
رسول عليه السلام بر قاج ادملري شعب جمله مقيد قلديكه آنده مكث ايدوب آننك چيقميه لر
وقتنا كه فتحك آنلري ظاهر اولغسه باشلدي شول جماعت اول ير دن چيقوب غارنه مشغول
اولديلر و بيغميره عصيان قلديلر اول عصيانك شامتندن مسلمانلره هزيمت واقع اولدي و دكل
فرار ايتديلر مكر بعض كس نه لر كه الله قلدي قالديلر اشبو حاله حضرت رسولك شهادتلك
خبري شائع اولوب منافقار مر تد اولغنه قصد ايتشلر پس منافقارك طعنه لر يني رد ايتمهكچون
وامره خلاف ايدن كس نه لر عتاب ايتمهكچون و يوقالري تشنيع قلمغچون الله سبحانه
اشبو آيتي نازل قلدي * ف منافقارك چونجي جهود لر ايله قارشش ايديلر اشبو سبه بدن
منافقارك ذكر يني جهود لك ذكر ينك قراتنده بيان ايندي بوند نصكره احد غزاسنك كيفيتني
بيان ايتديكه اشبو غزادن مسلمانلرك بعضسي كفارك بعضنك آلا تسيله غزادن كيرو دونوب
تقاعد ايتديلر ايدني و منافقار دخی و منافقارن ظاهر قلديلر ايدني (وَإِن تَعَدُّوا مِّنْ أَهْلِكَ نَبُوءُ
الْمُؤْمِنِينَ مَقَاعِدَ الْقِتَالِ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ) ت و خاطريكه كتور اولوقتنيكه يلانجي صباح
وقتنده طشره حبه قلدي عيال كك اره سندن مؤمنلره مكان ترتيب ايتمهك غوغا اچون والله
ايشد بيجيدر (قولكزي و نيتكزي) بيليجيدر (اذهمت طاققان منكم ان تفلا والله
وليهما وعلى الله فليتوكل المؤمنون) اولوقتنيكه طلب ايتديلر ايكي كروه سيز دن كه ناهر دلك

ایده را و الله انزلک ایضا یعنی بصیرت و الله او زینت و پادشاه و مسلمانان را و یعنی بنو سله
و بنو حارثه غوغا و قاجق داعیه می خاطر لرینه کلدی الله تعالی آنری نامردان کردن
صاقدی و ف وقتا که رسول اکرم علیه السلام مکه دن مدینه به هجرت آید یار برحق
سنه دهم که در غزاسی واقع اولدی الله سبحانه مسلمانان را که اهلی اوزره فتح و بردی
کافر لدن بتش که به قتل اولدی و بتش دخی اسیر اولد یار برته می سنه ده کافر لر جمع
اولوب مدینه اوزرینه هجوم آید یار اول حضرت اصحابه مشاوره آید یار جوعی
سویلد یار که بز شهر ده غوغا ایدم و اول حضرت رضای دخی شوایدی و بعضی دید یار که
آنرا یار شهر ده غوغا بتش که بز چون عار در با که بز آنرا یار میبدا نه مقابله ایدم صکره
اشبوم شورت قبول اولدی وقتا که اول حضرت مدینه دن طبره حقه د یار عبد الله بن
ابی کافر مدینه دمس کن و غوغا ده برابر ایدی اشبوم صلحه راضی اولوب کیرود و ندیکه
بزم راعز ایل عمل آید یار دیوانه الدامسی سبیل انصار دن ابکی قبیله دخی کیرود و ندیکه
صکره اول قبیله لرک یو کاری و عامله سویل یوب کیرود و ندیکه کتور د یار
الله تعالی مسلمانان را تقویت و بر رویور که الله اوزرینه تاپشور مق لازم در و حکمه
انقیاد آید بتکه اندیشه بتک لازم کادر (واقعد نصرکم الله ینذروا انتم اذله فاتقوا الله
لعلکم تشکرون) ت والینه یار دم آیددی منزله الله بدر کونده و سز لر ذلیل آید بکر پس
صاقد الله دن (منافقه لرک کیرود و غوغا دن کدر ایتیک) تا اوله که سز شکر ایدم سکر
(اذ تقول للذين آمنوا ان لا یؤمنوا انکم ربکم یفلاکون آلا فی من الملائکة من تنزلین)
ت اول وقتده که دیدک مسلمانان را آیا کفایت آیتزی سز که مداد ایدم سز ربکرا بندیش
او جیک ملک را یله (ایلی ان تصبروا و اتقوا و یا تو کم من فورهم هذا یدد کم ربکم بحمسه
آلا فی من الملائکة من تنزلین) ت اوت اکر صبر ایتسه کز و صاقدسه کز و کور لر
کافر لر سزک جانبکزه شویله قایما قلیله امداد ایدم سز سزک ربکرا بتشیک کسنه ایل
علامتیش ملائکه لدن یعنی کسند و لرین و آنلرین کوز لسه بز مش ملائکه لدن
(وما جعله الله الا بشری لکم ولتطمعین قلوبکم به) ت و بصمدی الله اشبوم مددی
مکر نشارت ایچون سز لر و قرار بولق ایچون سزک قلبکرا اشبوم امداد ایل (وما التصبر
الامن عند الله العزیز الحکیم) ت و د کدر فتح مکر اللهک یاتدن که غالبه در ایشاری محکمد
(ایقطع طرفا من الذین کفروا و یکتبهم ینقلبوا خائنین) ت شویله ایتدی تا که هلاک
ایله برکوهی اول کسنه لدن که کافر اولد یار یا غلوب ایدم آنلری پس کیرود و ندیکه

مراد لرینه ایشیه زک (لیس لک من الامر شیء) او یوب علمم او یعدیم قائم طالمون
ت یو قدر سنکیچون شوایدن برشی (مالک امور انحق الله تعالی در دیار سه) یا محبتله قاید
آنرا اوزرینه یا عذاب ایدر آنلره زیرا که آنلر ظلم آید یار در لر ف الله سبحانه کسند و
یغمبرینه تنبیه یور دیکه قول ایچون اختیار یو قدر الله سبحانه دیلدیکه شی ایدر کر چه
کافر لر سز لرده شندر در و ظلم اوزره در لر لیکن الله دیار سه آنلره هدایت و پرورد یار سه آنلره
عذاب ایدر کسند و طرفکر دن آنلره دعا یتیکز (والله ما فی السموات وما فی الارض) ت
والله ایچون در کور کرده اولان شیر و پرده اولان شیر (یغفر ان یشاء و یعذب من یشاء) ت
یار لغار اول کسنه یکه د یار و عذاب ایدر اول کسنه به که د یار (والله غفور رحیم) ت
والله یار لغیچیدر اسیر کیچیدر (یا ایها الذین آمنوا لا تا کاوا الربوا ضعا فاضا عفا
واتقوا الله لعلکم تفلحون) ت ای اول کسنه لر که ایمان کتور دیکر یتیکز فائض
قات بقات و صاقدک الله دن تا اوله که نجات بوله سکر ف اشبور اده ربای اول سبیدن ذکر
یور دیکه یو قار و ده غزای بیان ایل نامر دلک ذکر اولاندی فائض یکدن نامر دلک حاصل
اولور ایکی وجهه اول شودر که حرام مالی یکدن طاعتک توفیق آزا و لور و طاعتک
یو کی جهاد در ثانی سی شودر که فائض آلتی زیاده بخادر زیرا که کند و مالی نقد که اود یج
و بر مشیدی به آلدی ارا سنده اود یج آلان کسنه نک ایشی بدی بونی دخی بلش بر اقیوب
اوزرینه کار قویوب عوض د یار پس بر کسنه به که مال اوزره و اقد در بخل و ارایسه
بو کسنه جان بدل ایتکه نبیه قادر اولور (واتقوا النار ایتی أعدت للکافرین) ت
و صاقدک شوا و ددن که میا قلمشدر کافر لر ایچون (واطیعوا الله و اطیعوا الرسول و اولی الامر منکم
ت و یور لدین قبول ایدک اللهک و آنک یغمبرینه تا اوله که سز اسر کمنش
اؤله سکر (و سارعوا الی مغفره من ربکم و جنه عرضها السموات و الارض أعدت
للمتقین) ت و چایکال ایدک یار لغتی جانبدنه کند و ربکزدن و جنت طرفنه که آنک ایلی
کو کور و بر کیسدر میا قلمشدر صاقد لر ایچون (الذین یؤمنون فی السراء و الضراء
و الکاظمین الغیظ و العافین عن الناس و الله یحب المحسنین) ت اول کسنه لر ایچون که
خرج ایدر لر ککشل که موقمه دمو اشاعی یچیدر لر طار اقلربنی و صابو بر یچیدر لر
ادملرک قصور دنن و الله سورایو ایش ایدلری (والذین اذا قاتلوا فاحشوا و ظلموا انفسهم

ذُكِرُوا اللَّهَ فَاسْتَغْفِرُوا الذُّنُوبَ مِنْ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا اللَّهَ وَلَمْ يَصِرُوا عَلَى مَا فَعَلُوا وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿٣٧﴾ تَ اُول كَسَنَه لَر كَهَوْقَتَا ايشلرلر كوتو ايشلري ياظلم ايدرلر كند و نفسلرينه خاطر لرينه كتور لر الله تعالى بي پس يارلغنىق طلب ايدرلر كند و بزه لر بچون و كيم دركه يارلغيه بزه لري الله دن غيري و داتم اولمز لرايشلد كاري گناه اوزرينه و آنلر (گناهك عذابندن گناه اوزرهداتم اولغك عذابى زياده اولديغنى) ييلورلر (اُولَكُ جَزَاؤُهُمْ مَغْفِرَةٌ مِنْ رَبِّهِمْ وَ جَنَّاتُ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَ نِعْمَ أَجْرُ الْعَامِلِينَ) ت اشبو كروه آنلرك جزا لري يارلغنىق در كند دور باري جانبدن و جنتدركه آقر آنلرك آلتندن ايزمقلر آنرايدى اولور لر رانده و كوزلدلر (بومذ كورعللري) ايشلنلرك هنردى (قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِكُمْ سُنَنٌ فَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكْذِبِينَ) ت البته كجدى ايدى سيزدن ايلرو واقعه لر پس سييرايدى كيز يزد و كور يكز نجه اولدى يلا نجيلرك آخري هف كافرلك انيمالرايله عناددن قارشولسى عادت قديمه لريدزوهر برقرنك و ملكك خبر يقى تحقيق ايدر اولسلظا هرا اولور و ييلور سيزكه اولده انبيا به مشقتلر اير شمشدر آخرده الله آنلرك دشمنلر يقى هلاك ايدوب آنلره ياردم ايدرا حدغزا سنده بخش كسنه شهيد اولوب قالان كسنه انهمزام بولديلر الله تعالى آنلري تقويت قلمغيچون يورور (هَذَا بَيَانٌ لِلنَّاسِ وَهُدًى وَمَوْعِظَةٌ لِّلْمُتَّقِينَ) ت اشبو بللوا يتيمكدر آدملره و يول كوستر مكدر و او كوت و ير مكدر صاقتنلره (وَلَا تَهِنُوا وَلَا تَحْزَنُوا وَ أَنْتُمْ الْأَعْلَوْنَ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ) ت و كوشك اولمىكز و غمكىن اولمىكز و سيزلر سكر غالب اوليجي اكر مسلمان ايسه كز (إِنْ يَسْأَلُكُمْ الْقَوْمُ فَرَحٌ فَقُلُوا فَرَحٌ مِنَّا) ت اكر ايرشد يسه سيزه ياره پس البته ايرشدى ايدى كافرلر كروهنه (بدرغزا سنده) آنك كبي ياره (وَ تِلْكَ الْأَيَّامُ نَدَاؤُهَا بَيْنَ النَّاسِ) ت اشبو خادشه لزي (چوق فائده لرايچون) دورايتدير زز آدملرك اوه سنده (وَ يَعْلَمُ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَ يَخْذُ مِنْكُمْ شَهَادَةً) ت و ناكه يله الله اول كسنه لريكه ايمان كتورديلر و شهيد ايديه سيزك بعضكزي (وَ اللَّهُ لَا يُحِبُّ الظَّالِمِينَ) ت والله سوزمظلم ايدىچيلري (وَ لِيَعْلَمَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَ يَحَقِّقَ الْكَافِرِينَ) ت و ناكامل عيبار ايديه الله

مسلمانلری (یعنی انلرک کما فی محوایده) ویوق بیسه به کافرلری ف یعنی غالب اولوق
ومغلوب اولوق دشیمک اولان شیدرو مسلمانلره شهادت درجه سی ایشیدرمک منظور
ایدی ومومنانلرناقلردن تمیز اولوق مومنانلره تربیت ایلمک منظور ایددی ایشیدرمک مومنانلره
شوقدر مغلوبیت حاصل اولدی یوخسه کافرلردن اللهراضی دکلدر (ام حسبتم ان تدخلوا
الجنة ولما يعلم الله الذين جاهدوا منكم ويعلم الصابرين) ت ایاطن ایدرمیسکزر که کیره سکزر
جنتیه وخالاقیمیزا تمیز اوله الله اول کسسه لریکه جهاد ایتدی یلر سزدن و آندن اول که
آیرمه صبر ایدنلری احد غوغا سندن فرار ایدنلره خطاب ایدوب یوررکه غوغا دن قاچدی یکر
ودین یولنده ییغمبر ایله مشقته صبر ایتدی یکر یولیه ایکن جنتیه کیرمک استر سکزر عمل ایتمدن
من دطلب ایدر سکزر یوا یسه عقلدن ایراقدیر (وانقد کنتم تحبون الموت من قبل ان تاقوه
فقد دواتموت وانتم تنظرون) ت وتحقیق آرزو ایتدی یکر اولوی (یعنی شهید دواتمی)
ایر شیزدن اول غوغایه پس البته کورد یکر آنی وسیزلر نظر ایدر دیکر ا کا (وما محمد الا
رسول قد خلت من قبله الرسل) ت ود کادر محمد مکر ییغمبر در البته یکدی اندن ایلرو
ییغمبر لر (افان مات او قتل انقلبتم علی اعقابکم) ت ایلا کر کندو باشنه اولیا
اولدیر یله دوز میسکزر کندو طبانی کراوزر یسه یعنی مرتدا اولور میسکزر (ومن ینقلب
علی عقبیه فلن یضر الله شیئاً) ت وبر کسسه دوزر سه کندو طبانی اوزر یسه پس البته
هیچ زیان ایرشدر من الله سبحانه به (وسيجزي الله الشاكرين) ت وثواب وپر ر الله
شکر ایدنلره ف ایشیدرمک غوغا سنده کامل مسلمانلرک بعضی دخی کیر و دوندیلر
ایشیدرمک کافرلر بریسی کندو کر و هلیرک اره سنده چاغردیکه بن محمدی شمعی
اولدیر دم کادم و اول حضرت یاره لئوب یاره سندن قان چوق کیتک سیمیله بدته ضعف کاوب
برخند که دوشوب قالمشلا رایدی وقتا که اصحابلر دخی کندوی کومدیلر اول سوزی یقین
ایتدی یلر قانکه اول حضرت هوشیار اولدی یا ت سده یوانان مسلمانلری یغشدر یوب یسه
غوغایه باشلادی اولوقده کافرلر دوشوب کیندی یلر پس الله سبحانه یورر دیکه ییغمبر وفات
ایتسون و یا ایتسون دین اللهک دینیدر انک اوزر یسه ثابت اولسکزر وهم یو آیتده اشارت
واردر که شو حضرتک وفاتند نمکرم بعض کسسه مرتدا اولور لر و اول کسسه لر کدین
اوزر یسه ثابت اولور لر انلر ایچون یولک اجر واردر یولیه اولدیکه حضرتک وفاتندن صکره
چوق کسسه لر مرتدا اولدیلر حضرت صدیق اکبر انلرک بعضی قتل ایدوب و بعضی یسه

مسلمان قیلدیلر (وَمَا كَانَ لِنَفْسٍ أَنْ تَقُولَ الْإِذْنُ اللَّهُ كَبَّامُوجِلًا) ت و یوقدر هیچ بر
کسنه ایچون که اوله مکر اللهک اراده سیله یازلشد و وقت حینله مقیددر (وَمَنْ يَرْدُ تَوَابَ
الدُّنْيَا نُفُوتِهِ مِنْهَا وَمَنْ يَرْدُ تَوَابَ الْآخِرَةِ نُفُوتُهُ مِنْهَا وَسَخَّرَ الشَّيْطَانُ ت وَ هَر کسنه
دیلمه دنیایک جزاسی و بررز کادیاجزاسندن و هر کسنه دیلمه آخرتک جزاسی
و بررز کآخرت جزاسندن و یقیندر که کوزل جزا و برهلم شکر ایدلره * ف یعنی اول
کسنه لره که اشی بودین اوزره ثابت اوله لاندی بولور دینی بولور دینی بولور (وَكَايْنِ
مِنْ نَبِيِّ قَاتِلٍ مَعَهُ رِيسُونَ كَثِيرٌ فَاَوْهَنُوا مَالًا اَصَابَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَمَا ضَعُفُوا وَمَا اسْتَكَانُوا
وَاللَّهُ يَجِبُ الصَّابِرِينَ) ت و یوق یغمبر لره که غوغا ایتدیلر (کفارایله) انک ایله برابر الله
طاعت ایدن یوق کسنه لر پس کوشکلک ایتدیلر ایلره ایشین مصیبت سیله اللهک بولنده
وضعه لک ایتدیلر و یچاره لک کوسترمدیلر و الله سور صبر ایدیلر (وَمَا كَانَ قَوْلَهُمْ
الْآنَ قَالُوا رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَاَسْرِافَنَا وَاَمْرًا نَاوَيْتَ اَقْدَامَنَا وَاَنْصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ
الْكَافِرِينَ) ت و دکادی (الله طپان) کسنه لره سوزی آدن غیری که دیدیلر ای بزم و بزم
یاراغه بزم کاهلری بزمی و حددن بکمیزی کند و ایشلری بزمه و محکم قبل ایاقلری بزمی (کفار
ایله غوغا ایتدیلر کمز و قتلده) و یاردم ایت بزمه کافر اولان کر و هلا و زرنه (فَاتَاهُمُ
اللَّهُ تَوَابًا دُونَ تَوَابِ الْآخِرَةِ وَاللَّهُ يَجِبُ الْحَسَنِينَ) ت پس و بردی آیلره الله
کوزل جزا نیده و کوزل جزای آخرته و الله سور او ایشلری (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا
إِنْ تُطِيعُوا الَّذِينَ كَفَرُوا يَرُدُّوْكُمْ عَلَىٰ أَعْقَابِكُمْ فَتَنْقَلِبُوا خَاسِرِينَ) ت ای مومندلر
ا کرا طاعت ایتسه کز کافر لره کیرود و ندر لر سزی کند و طمانکر اوزرنه (یعنی سزی
دیتلر نه دوندروب مر ندایدلر) پس اولور سکز زیان ایشلر * ف احد غزاسنده مومندلر
کو کالری که قیلدی کافر لر و منافقسلر و قی بولوب بعضی الزامه قالشیدیلر و بعضلر
دوستلق صورتده مومندلره نصیحت ایتدیلر که ایشلر یازلردی کافر لره غوغا ایتدیلر الله
سجانه آگاه ایدر که دشمنلرک الداعی ایشلر (بَلِ اللَّهُ مَوْلَاكُمْ وَهُوَ خَيْرُ النَّاصِرِينَ)
ت بلکه الله مومندلر کومک ایدیلر و الله یاردم ایدلرک زیاده کوزلدر (سَنُلْقِي فِي قُلُوبِ الَّذِينَ
كَفَرُوا الرُّعْبَ بِمَا اسْتَرْكَبُوا بِاللَّهِ مَالٍ يَنْزِلُ بِهِ سُلْطَانًا وَمَا لَهُمُ النَّارُ وَبِئْسَ مَثْوًى لِلظَّالِمِينَ)
ت آتار کافر لره قلبلر نه ناهر دلکی و قور قوی اول سببدن که شریک قوشدیلر الله

سجانه به بر شتی که نازل قیلدی الله اولشی ایچون هیچ بر ایل و آنلر لر لی جهنم درونه
کوق طوره حق پردو ظالم لره * ف یعنی کافر لر الله سجانه لک خرسز لر یدر و خرسز لک
کو کاندله قور و بولور ایشلر سببدن الله سجانه آنلرک قلبلر نه قور قو آتار (وَلَقَدْ
صَدَقَكُمُ اللَّهُ وَعْدَهُ اذْهَبُوا مِنْكُمْ اِيَّاهُ حَتَّىٰ اِذَا نَسِيتُمْ وَاَنْتُمْ فِي الْاَسْرِ وَعَصَيْتُمْ مِنْ بَعْدِ
مَا اَرَاكُمْ مَا تُحِبُّونَ) ت و تحقیق طوغر و قلدی سز لک حق کزده الله کند و وعده سنی
اولوقده که اولدر دیکز آنلری (یعنی کافر لر) اللهک امر یله اولوقده دکن که تور قلقاق
ایتدیکز و نزاع ایتدیکز کند و ایشلر کزده و امره مخالفت ایتدیکز آدن نصکره کوستردی سز
سودیکز شیتی (مِنْكُمْ مَنْ يَرِيدُ الدُّنْيَا وَمِنْكُمْ مَنْ يَرِيدُ الْآخِرَةِ ثُمَّ صَرَفَكُمْ عَنْهُمْ لِيَبْتَلِيَكُمْ
وَاقْدَعَفَاعَكُمْ) ت و الله ذوقضل علی المؤمنین) ت سزدن بعض کسنه و ارایدیکه دیلدی
دنیایی وینه سزدن بعض کسنه و ارایدیکه دیلدی آخرتی صکره کیرود و ندردی سزی آنلردن
(یعنی قاجدیکز) تا که سینه سزی و البته کدی و عفو ایتدی سزدن و الله رحمت صاحبدر
مومندلر اوزرنه * ف یعنی اول مسلمانلره غلبه لک و ارایدی کافر لر قتل ایتدیلر و کافر لر
قاجدیلر و فتح عسلاقی کورینور ایدی و اصحابک بعضی مال غنیمت المغنچون خوشا قده
ایدیلر و بعضی اسلامک غلبه سیچون شاد ایدیلر و قتا که مسلمانلردن یغمبر لک حکم سزلکی
اولدی قضیه بر عکس اولدی و ایشلر حکم سزلکدن بریسی شوا ایدیکه اول حضرت اوق
آتقدده ماهر اولاندن الی کیشی بی بر طاعنک چقور بولنده طوردی عسکری بکامکیچون
وقتا که اول اوق آتان کسنه لره اسلامک غاب اولسی کور دیلر اول بردن جیقوب کبه که
و قنده برابر اولوب غنیمت مالی آلفی ایشلر بعضی کسنه لره آنلری منع ایتدیلر اما آنلر
ایشلر دیلر اول پرده فقط اون کیشی قالدی و کافر لر آنلرک کیمدیکنی کورنجه ارقه لری
صره یوریش ایتدیلر و ایشلر سبب شودر که وقتا که کافر لر قاجده باشلر مسلمانلر آنلرک
ارقه سی صره مسارعت ایتد کلرنده اول حضرت ندا ایتدیلر که کافر لرک و داسنده و شیمکز
بنم جانجه کلکز و قتا که اول جانجه غنیمتی کور دیلر و غنیمت دیلر شو حکم سزلکی ایتد کالری
سبیلر شکست اولدیلر (اذْهَبُوا مِنْكُمْ اِيَّاهُ حَتَّىٰ اِذَا نَسِيتُمْ وَاَنْتُمْ فِي الْاَسْرِ وَعَصَيْتُمْ مِنْ بَعْدِ
مَا اَرَاكُمْ مَا تُحِبُّونَ) ت و الله خیر عاتعملون) ت اولوقده که اوراق
دوشدیکز قاجق قلدده یوز جویر و ب باقدیکز هیچ بر کسنه طرفنه و یغمبر چاغردی
سزی بر جماعتک ایچنده که سز لک ارقه کز طرفنده ایدیلر پس جزا و بردی سز غم اوزرنه
غمله اشی بونصیحت و یرمک انکیچوندر که تا غنمک اولیه شکر او اشی اوزرنه که اللر کزدن
کجی و او اشی اوزرنه که ایشلر سزد و الله خبر ایدر عل ایتدیکز ایشلر * ف یعنی

میزر رسول الله قلبی مندر دیکر آنک بداند سزده منقلب حاصل اولدی نابردخی عاصی
 اولوب بر بلا بدستی او غرامیه سکنز (ثم انزل علیکم من بعد النعم امنه ناسا یعشی طائفة
 منکم و طائفة قد اهتمهم انفسهم یظنون بالله غیر الحق ظن الجاهلیة) ت صکره ایندردی
 سزک اوزر یکزه غمدنصکره بر امینک اولان او یقربی که اشبو او بقوا و غمدردی بر قاج
 آدمی سزدن و بشقه بر کر و و اریدی که علیجی بیه مشیدی آنری کندولرینک فکری
 کمان ایدر لایدی الله سبحانه به جاهلیت حق سز ظنی یعنی منافقار محمد علیه السلام ایشی
 باشه چیقمز و مقام اولماز دیو ظن ایدر لدی (یقولون هل لنا من الامر من شیء) ت دیر لایدی
 ایا وار میسر بریم ایچون اشبو او ایدن برشی یعنی اشبو او ایدن بریم اختیار من یوقدر بریم
 تدبیر من له عمل انزل (قل ان الامر کله لله) ت دیکل البته ایندله بیسی الله ایچوند
 (یحقون فی انفسهم ما لا یدون لک) ت کیز لوطو تر کند و قلبلرینده سکا آشکاره ایتد کیری
 شیء (یقولون لو کان لنا من الامر شیء ما قاتلناهمنا) ت دیر لایدی بریم چون اشبو
 ایدن برشی اولدیر لایدی بوزاده (قل لو کنتم فی سبوتکم لبر الذین کتب علیهم القتل
 الی مضاجعهم ولیبقی الله ما فی صدورکم و لیخص ما فی قلوبکم والله علم بذات الصدور)
 دیکل اکر اولسیدیکز کند و او یکزه البته طشره کور لایدی اول آدمی که مقدرا و لیش
 آنرا اوزرینه اولدیر لایدی کندولری اوله جک بر لریک جانبته (یعنی اشبو غوغاده منقلب
 و قتل اولحق الله علمده مقدرا ایدی) و ناصنه به الله و لیشی که سزک یور ککزه و اریدی
 و کامل عیار ایلیم اول برشی که سزک قابل کرده و ارد و الله بیلجیدر سینه لده اولان شیئی
 ف اشبو شکست اولمده اول کسینه ل که شهید اولقاری مقدرا ایدی شهید اولدیر
 و اول کسینه ل که غوغادن کیر و دوغله لری مقدرا ایدی قاجدیر و اول کسینه ل که
 غوغامده ایتده قالدیر آنرا اوزرینه او یقو غالب اولدی اشبو سیدن قور و قور حیرانلق
 زائل اولدی و بر غشیان که اول حضرت عارض ایدی شو هم زائل اولدده مسلمان اول
 حضرتک حضورینه جمع اولوب غوغابه شروع ایتدیر و ایمانلری ضعیف اولملری
 دیدیلر که بریم المیزده هیچ برشی یوقدر و اشبو کلامک ظاهر اولان معناسی احتمال ایدر که یعنی
 بریم یومغلو بیتزدن صکره بریم ایشمز قالدی جمله سی خراب اولدی یا خود معناسی شودر که
 اول شیئی که الله سبحانه دیلدی یوردی برده نه اختیار و اراما یتلرینده می ادلری شوایدی که
 بریم مشور غزی دیکلمیوب مدینه دن طشره چیق دیر آنکیچون یوقدر آدمی لاله اولدی
 الله سبحانه اشبو او ایکی معنائک رنده ارشاد ایلدی که اشبو مسلمانلرک مغلوب اولسک حکمتی
 اولدیر که صادق و انلر منافق لردن قبیله و عییز اوله ایمانلرینده صادق اولد لردن (ان الذین تولوا

منکم یوم النقی الجمعان انما استزلهم الشیطان بعض ما کسبوا و لقد عفا الله عنهم ان الله
 غفور رحیم) ت تحقیق اول کسینه ل که یوز جویر دیر سزدن اول کونده ککه ایکی کروه
 بر برینه او غراشدیلر (یعنی مسلمانلر لایه کافرلر) همان انلری سور جدردی شیطان کسب
 ایتد کزلی بعض شیئک شومانی سبیلده و عفو ایتدی الله آنلردن تحقیق الله یار ایشیدر
 یواسلق ایدر لایدی ف اشبو او ایدن معلوم اولدی که اول کسینه ل که غوغادن کیر و قالدیر
 او زر لینه کلاه قالدی (یا ایها الذین آمنوا لا تکونوا کالذین کفروا و قالوا لاخواننهم سم اذا
 ضربوا فی الارض او کانوا غزی لو کانوا عندنا ما ماتوا و ما قتلوا لیجعل الله ذلک حسرة فی
 قلوبهم) ت ای مؤمنلر اولیکز اول کسینه ل کییکه کافر اولدیر و دیدیلر کندو
 قراند اشلرینک حقتده اولوقنده که سز ایدر لایدی یا خود بولندیلر غزالده اکر اولسیددی
 آنلر بریم یا غزده اولر لایدی و اولدیر لایدی تا که یصه به الله اشبو سوز لری ناسف ایتد
 انلرک قبللرینده (والله یحیی و یمیت و الله بما نعملون بصیر) ت والله دیر لایدی و اولدیر و الله
 ایشلر دیکر ایشلری کور بیلدیر (و ان قتلتم فی سبیل الله او متم لمخبرة من الله و رحمة خیر
 مما یجمعون) ت و اکر اولدیر لایدی اوله سکر الله یوانده یا خود اولمش اوله سکر البته یار غنقی
 الله جانب دن و باغشاق زیاده کوز لایدی اول شیدنکه (یعنی اول حیائنده که آتده دنیا منافقنی)
 جمع ایدر لایدی (و ان من مم او قتلتم لالی الله یحشرون) ت و اکر اوله سکر و یا خود اولدیر لایدی اوله سکر
 البته الله جانبته قالدیر لایدی اولور سکر ف یعنی بر کسینه بر خیر لایدی ایدوب آتده
 اوله و یا اولدیر لایدی آنک اوزرینه ناسف ایتمه لریزیر که الله سبحانه نک تقدیرینه انکار
 ایتد کدیر و آخرت قائده سندن کوز یومنی و دنیایی سومک ایسه کافر لایدی خصلتندیر (فما
 رحمة من الله انت لهم ولو کنت فظا علیظ القلب لانقضوا من حولک فاعف عنهم و استغفر
 لهم و شاورهم فی الامر فاذا عزمت فتوکل علی الله ان الله یحب المتوکلین) ت پس اسرکک
 سبیلده الله دن یومشلق ایتد کندولره (یعنی احد غزاسنده قانلره) و اکر اولسک کوی
 خویلی قلبی قتی طاعلور لدی سنک اطراف کدن پس کچ انلرک قصورندن و یار غنقلق دیله آنلر
 ایچون (وانلرک خاطر لری خوش ایتد ایچون) مشاوره ایتد انلر لایله غوغا امرینده پس
 بقانکه قصدیکر محکم ایتدک تابشور امریکر الله اوزرینه تحقیق الله سور
 تابشور انلری ف احتمال ایدر که اول حضرت علیه السلام کوکلی مسلمانلردن

ناخوش اولمش اوله و ديلمش اوله كه بردخی آنرا ايله مشاوره ايتسون اشبوا جلدن
الله سبحانه اصرار ديكه اول مشاوره ايتسك كوزلدن وقتا كه مشاوره ايله
برامره قرار بولدی بردخی آندن و از بخار (ان ينصركم الله فلا غالب لكم وان يخذلكم فمن
ذا الذي ينصركم من بعده ط وعلی الله فلیتوكل المؤمنون) ت اكر ياردم ايتسه نيزه الله پس
هیچ بر كس نه غالب دكادر برك اوزركزه و اكر نصرت ویر میوب ذایل بر اقسه سزی پس كیدر كه
یاردم ایتد مبره آند نصكره والله اوزرینه تا ایشوره مسلمانلر (وما كان لنبی ان یغل و من
یغل یات بغل یوم القیامة یم توفی كل نفس ما كسبت وهم لا یظنون) ت والبته خیانت
ایتمك نی دن اولمز و هر كس نه كه خیانت ایتسه كتور خیانت ایتدیكی شیئی قیامت كوتده
(یعنی یانی اوزرینه كتور و ب) صكره تمام ویراش اولور هر بر آدمه جزا و اشیتك جزا سیه
ایشلادی و آنرا ظلم و انجاش اوازله ف مترجم دیر كه وقتا كه اول حضرت علیه السلام كه غنیمت
مانده متصرف اولدی اشبوا آیت نازل اولدیكه بر كس نه اول حضرتك حقه خد خیانت كان
ایتمون ف اشبوا آیتدن مراد یا مسلمانلر كی قلبی آلوب آنری خوشحال ایتمك درنا كان
ایتمه ل كه اول حضرت علیه السلام ظاهرده بر دن عفو ایتدیسه ده باطن جاننده ایتمش
واولور كه بشقه وقتده آنك عوضنی برلردن البسردر شویله ایش انیمالك شیوه سی دكادر كه
ظاهرده بشقه جه و باطنده بشقه جه اولور وینه مسلمانلر بلسدر كه حضرت
صلی الله علیه وسلم اوزره كان ایتمونلر كه مال غنیمتی كیزلیه و احتمال ایدر كه بونی
شو جهنمه یور ديكه اول اوق آنالر غاری ترك ایدوب غنیمت ایچون كایدیلر اكر كلزلر
ایسه اول حضرت آنلره حصه ویرمز و یا خود مال غنیمتدن برشی كیزلر دیوكلش اولور
و دیرلر كه بدر غوغا سنده غنیمت مانندن برشی غائب اولدی بر آدم سویلدیكه اولور كه اولشی
شو حضرت كندوب نفه ایچون آیقودی اشبوا اوزره و آیت نازل اولدی (افن اتبع
رضوان الله كن به یسخط من الله و ما واه جهنم و نفس المصیر) ت ایا اول كس نه كه كیندی
اللهك رضا سنده تابع اولدی اولور می اول كس نه كیه كیرودندی اللهك غضبه و آنك
منزل جهنم درونه كوتور در جهنم (هم درجات عند الله ط والله بصیر عما یعمون) ت آنلر نیجه
درجه لرا اوزرینه در اللهك یانده و الله كور میسدر اول شیئی كه آنلر ایشلرلر ف یعنی
یغمبر و جمیع آدمه برابر دكلر دنیا مانده طمع ایتمك انیادن اولمز (لقد من الله علی
المؤمنین اذ بعث فیهم رسولا من انفسهم یسألوا علیهم آیاته و یزكیمهم و یعلمهم الكتاب

والله اعلم و ان كانوا من قبل انی ضلال مبین) ت البته جوق جوق نعمت ویردی الله
مؤمنلر قانسكه كوندردی آنلر اده سنده بریغمبری كند و قومندن اوقور آنلر اوزرینه
اللهك نشانه لرینی و آندیر آنلری و اوكر در آنلره كانی و علی و تحقیق آنلر بوندن اول آشكاره
یول شاشور مقده ایدیلر (اولما اصابتكم مصیبه قد اصبت مثلها قلتم انی هذا قل هو من
عند انفسكم ان الله علی كل شیء قدير) ت وقتا كه (اشبوا احد كوتده) ایرشد كده مبره
مصیبت كه مبر ایشدر مش ایدیلر آنك ایكی قاتنی بدو كوتده دیدیلر كینه بر دن كادی بزه اشبو
مصیبت دیکل كه سرك نفسلر كزك یاتده ندر (كه امره مخالفت ایتدیك كزك جزا سیدر)
البته الله هر برشی اوزرینه قادر در ف یعنی سزلر بدر غزا سنده كافرلردن یتش
كس نه بی اولدیر ديكز و یتشی دخی اسیر ایتدیكز و شو واحد غزا سنده سزلردن یتش آدمی شهید
اولا قده نیچون طارغین اولور سكر و اشبو مغلوبیت ایسه كند و قصور كز دندر زبرا كه یغمبرك
امر ن ديكلمیوب مر كزی ترك ایدوب غوغایه حاضر اولدیلر یا اول سیدندر كه بر داسیر لرینی
اولدیر میوب مال آلوب خلاص ایتدیك كز و یغمبر علیه السلام خبر ویرمش ایدیهكه
اكر بواسیر لری اولدیر میوب فدا آلوب بر اقرورسه كز سزدن یتش كس نه لر شهید اوله جقدر
مردملر ایسه بو كلامی قبول ایتیبوب فدا آلوب اسیر لرینی بر اقدیلر (وما اصابتكم يوم التقی
الجمعان فماد ان الله و لیعلم المؤمنین) ت و او اشیهكه ایرشدی میزه ایكی كرو هك بری برینه
هجوم ایتیبی كوتده اللهك اراده سیله ایدیهكه تا میز ایدیه مؤمنلری منافقلردن (ولیعلم الذین
نافقوا) ت و تمیز ایدیه اول بر كس نه لر بكه منافق اولدیلر (وقیل لهم تعالوا فاقابلوا فی سبیل الله
اوادفعوا) ت و دینلدی آنلره كل كز غوغا ایدیلر اللهك یوانده یا خود كافر لری باده كز دن
دفع ایدیلر (قالوا لو تعلم قنالا لا تبعنا كم) ت دیدیلر اكر یلسه ایدك غوغا ایتكی (یعنی
غوغای مصیبت كور سیدك) البته تابع اولور دق میزه (هم لا تكفر یومئذ اقرب منهم
للایمان یقولون یا فواهم ما لیس فی قلوبهم ط والله اعلم بما یكتمون) ت بونلر كفره اول
كونده زیاده یقین ایدیلر كندولرینه نسبه ایمان جاننده (یعنی اهل كفره یقین اولملری اهل
ایمانه یقین اولملرندن زیاده ایدی) دیرلر كندو عززلیله اول شیئی كه یوغیدی آنلر كی قبلنده الله
بیلیجیدر كیزلر كلی شیئی ف معلوم اوله كه اشبو منافقلر كلامیدر كه ظاهرده نفاق
سبیل اوزره سویلدیلر اكر غوغای یلسیدك سزكله برابر غوغایه حاضر اولور دق

و یا خود دیدید که بر غوغا ناک اسلام بنده خبردار دکان و قلم برنده مسلمانان طعن آید یا که
 بزم مشورتی دگر در اول منافقانه معلوم دکان که اشجوسوزی سببند ایمانند
 اوراق اولوب کفره قریب اولدیلر (الَّذِينَ قَالُوا لِلْأَخْوَانِمْ وَقَعْدُوا لَوْ أَطَاعُوا مَا قُتِلُوا) ت
 اول کسنه لر که کندولری غوغا دن تقاعد ایتمه لرایدی دیدیلر کند و قند اشیر بنک حقنده
 اکر بزم سوزیمزی قبول ایتمه ایدیلر اولدیلر ایدیلر (قُلْ قَادِرُونَ عَلَى أَنْ يُهْلِكُوا مَا أَنْتُمْ أَعْتَدْتُمْ
 أَنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ) ت دیکل دفع ایدیکز کند و نقسار کزدن اولوی اکر طوغور ویرایسه کز
 (وَلَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ قُتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْوَاتًا بَلْ أَحْيَاءٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ يُرْزَقُونَ) ت واولی ظن
 ایتمیکز اول کسنه لر یکله اولدیلر الله یولنده بلکده دیرندولر کند و بر بنک یا تمده
 رزق ویرایش اولورلر (فَرِحِينَ بِمَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ وَيَسْتَبْشِرُونَ بِالَّذِينَ لَمْ يَلْقَوْا مِنْهُمْ
 مِنْ خَلْفِهِمْ أَلَّا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ) ت شاد اندر لر اولشیدن که ویردی آنله الله
 کند و احساندن و خوشوقت اولورلر اول کسنه لر ایله که یتیمه مشر آنلر آرقه سندن (یعنی
 غوغا ده قتل اولغیوب باقی قلان ارقه اشارینک حاللرندن مرده لنورلر و مسرور اولورلر که)
 اصلا قورقوب قد آنلر اوزرینه و دکلر آنلر غلجی (يَسْتَبْشِرُونَ بِمَنْ مِّنَ اللَّهِ وَفَضْلٍ وَأَنَّ
 اللَّهَ لَا يُضِلُّ أَجْرَ الْمُؤْمِنِينَ) ت و قتری کوزل اولور الله جانندن اولان نعمته و آنک احسانیه
 و اولشمله که الله ضایع قازمومنلرک توایی * ف شهیدلر ایچون اولد کدنصره برفوع حیات
 وادر که سائر اولیلر ایچون یوقدر شهیدلر اشبو حالده کوزلجه کوزلجه عک و ایچمک و عیش
 و عشرتلی کمال وجهی اوزرینه حاصلدر و سائر مومنلری جنته داخل اولد کدنصره بویه
 اولور (الَّذِينَ اسْتَجَابُوا لِلَّهِ وَالرَّسُولِ مِنْ بَعْدِ مَا أَصَابَهُمُ الْقَرْحُ وَلِلَّذِينَ احْسَنُوا مَتْنَهُمْ وَاتَّقُوا
 آجَرَ عَظِيمٍ) ت اول کسنه لر که قبول ایدیلر الله امرینی و رسولنک یوریلدینسی
 یارم لند قدن صکره یوایش ایشیلر ایچون اشبوکر و هندن والله دن قورقاندلر ایچون یولک مرده
 وادر * ف احمد غوغا سنده مسلمانلر و کافرلری بر یله عهد باغلدیلر که کاهجک یلدیه بدر
 چارسو سنده جنتک اوله جقد و رقتا که بدر چارسو سنک وقتی کادی کافرلر بر آدمی کوندردیلر
 نا که کندولر بنک چوقلغن مسلمانلر بیان ایدوب آنلری توقفده براقه لر حال بویه ایکن مسلمانلر
 رسول علیه السلام ایله بر ایدر چارسو سنده جیقرب آلقو وصا قویه مشغول اولوب زیاده
 ریح و کاره ناقل اولدیلر و کافرلردن هیچ بر کسنه آنله تعرض ایدیلر اشبو غوغا یه بدر صغری
 دیر الله سبحانه آنلرک مدحده اشبو وایتی نازل قیادی * ف چنانکه احد غوغا می تورلری

ابو سقیان که کافرلرک بلوکی اوزره یولک ایدی دیدیکه کاهجک یلدیه بدر مقامنده غوغا
 اوله جقد و حضرت یغمه بر دخی قبول یوردی و قتا که کاهجک یل کادی اول
 حضرت مرده لره یوردیکه وار یکنز غوغا یه کیده لم شو وقت اول کسنه لر که رفاقت ایدیلر
 و غوغا یه آماده اولدیلر آنله شو بشارت وادر که شکست اولد کدنصره کسینه شو براتی
 ایدیلر (الَّذِينَ قَالُوا لَهُمُ النَّاسُ إِنَّ النَّاسَ قَدْ جَعَلُوا لَكُمْ فَاخِشَتُمْ قَدْ أَدْبَاهُمْ إِيْمَانًا وَقَالُوا
 حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ) ت اول کسنه لر که دیدی آنله آدملر که البته کافرلر عسکر جمع
 ایدیلر سزک ایچون پس قورقک شو عسکر دن پس زیاده قلدی اشجوسوز آنلرک ایمانلرینی
 و دیدیلر بدر بره الله و کوزل ایش یصه یجیدر * ف ابو سقیان دیلدیکه حضرت یغمه
 اکر وعده اوزره کلمزه الزام مسلمانلر جانندن فالور که غوغا دن قورقیدیلر یوصکره بر کسینه یه که
 مدینه یه کیدر ایدی بر آزاره ویردیکه مدینه ده واروب شویله خبر سویلسون تا مسلمانلر
 قورقه لر و غوغا یه کلمه لر اول کسنه ایسه مدینه یه کابوب سویلکه باشلدیکه که اهلی
 بر یولک جمعیت و عسکر جمع ایدیلر سزله آنلرله غوغا ایتک اید کادر والله سبحانه
 مسلمانلر استقلال یوردی مسلمانلر ایسه شویله دیدیکه بدر بره الله آنندنصره بدر مقامنه
 واروب آلقو وصا قویادوب کار و فائده آلب دو فوب کادیلر کاهجک آیتلرده شویله بیان
 وادر (فَاتَّقِلُّوْا نِعْمَةً مِّنَ اللَّهِ وَفَضْلًا مِّنْهُمُ سَوْءٌ وَأَتَّبِعُوا رِضْوَانَ اللَّهِ وَاللَّهُ ذُو فَضْلٍ
 عَظِيمٍ) ت پس کیر و دوندیلر مسلمانلر الله جانندن اولان نعمته و آنک احسانیه ابر شمدی
 آنلر بر کونولک و تابع اولدیلر الله رضاسنه والله یولک احسان صاحبیدر (إِنَّمَا ذَلِكُمُ
 الشَّيْطَانُ يَحْوِفُّ أَوْلِيَاءَهُ فَلَا تَحْزَنُوا لَهُمْ وَخَاوُونَ أَنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ) ت همان اشبو خبری
 ویرن شیطاندر قورقیدر کند و احبابلرینی (یعنی ایمانی ضعیف اولانلری) پس برای مسلمانلر
 قورقیدک کافرلردن و قورقک بندن اکر مومن ایسه کز * ف بعضی اول کسنه که خبر
 کتوردی شو کسنه یه شیطان تعلیم ایتمش ایدی (وَلَا يَحْزَنُكَ الَّذِينَ يَسَارِعُونَ فِي الْكُفْرِ
 أَنَّهُمْ لَنْ يَضُرُّوا اللَّهَ شَيْئًا) ت و غلندر مسو نرینی ای محمد اول کسنه لر که چاپکاک ایدر کفرده
 یاردم ایتمکده البته آنلر اصلا ضرر ابرشدر هر لر الله تعالی یه (یعنی آنک دیننه) هیچ بر شینی
 (يُرِيدُ اللَّهُ الْإِخْلَاقَ لَهُمْ حَقَّافِي الْآخِرَةِ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ) ت دیر الله سبحانه که ویرمیه
 آنلر هیچ بر نصیب آخرتده و آنلر ایچوندر یولک عذاب * ف بعضی منافق و قتا که مسلمانلرک
 اراسنده کلوب او تور دیلر کفر سوزلری سویلکه باشلدیلر (إِنَّ الَّذِينَ اشْتَرُوا الْكُفْرَ

بِالْإِيمَانِ لَنْ يَضُرَّوْا شَيْئًا وَأَهُمْ عَذَابِ أَلِيمٍ) تحقیق اول کس نه لر که آلدی لر یعنی اختیار
ایندیلر کافر لکی ایمان بداند ده البته ضرر ویر منزل الله تعالی به هیچ بر شئی و آنلر ایچوندر
درد ویریمی عذاب (وَلَا يَحْزَنُ الَّذِينَ كَفَرُوا أَتَعَالَى لَهُمْ خَيْرٌ لِّأَنفُسِهِمْ) ت والیه کمان
ایتموندلر کافر لر که بزم مهلت ویر مکمز آفره ایدر آنلر حقه ده (اتَعَالَى لَهُمْ لِيَزْدَادُوا
إِعْمًا وَأَهُمْ عَذَابِ مُهِينٍ) ت همان مهلت ویر آنلر تا که زیاده اولر کاهکار لقه ده و آنلر
ایچوندر ذلیل قلیچی عذاب (مَا كَانَ اللَّهُ لِيَذَرَ الْمُؤْمِنِينَ عَلَى مَا أَنْتُمْ عَلَيْهِ حَتَّى يَمِيزَ الْخَبِيثَ مِنَ
الطَّيِّبِ) ت هر کز بر افر الله مسلمانلری اول بر شئی اوزرینه که سز آنک اوزرینه سکر
(یعنی ای منافق لر مؤمنلری کیز لوده طعن و ظاهر ده اسه ز ایدر اولد بفر حال ایله سزی بر افر)
تا که آیره بلیدی پاکیزه دن (وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُطْلِعَكُمْ عَلَى الْغَيْبِ وَلَكِنَّ اللَّهَ يَجْتَبِي مِنْ رُسُلِهِ مَنْ
يَشَاءُ فَأَمَّا الْمُؤْمِنُونَ وَالَّذِينَ كَفَرُوا فَتَعَالَى أَجْرُ الْعَظِيمِ) ت و هر کز خبر دار قیلز
الله سز لری غائب اولان شئی اوزرینه لیکن الله سچر کند و پیغمبر لر دن اول کس نه بیکه دیلر
(یعنی پیغمبر لر دن دیلدی کی کس نه لر بعض غایب لری بیدر) پس ایمان کور بکر الله سبحانه به
و آنک پیغمبر لرینه و اکر ایمان کتور سه کز وصاف نه کز سز کچون اولور یولک مزده ف یعنی
حق تعالی مؤمنلری منافق لر دن سچر و تمیز ایدر و غیبک خبر نی هیچ بر کس نه به ایشدر من
مکرر سولر (وَلَا يَحْزَنُ الَّذِينَ يَخْلَوْنَ بِمَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ هُوَ خَيْرٌ لَّهُمْ بِأَلْهَوْنِ
سَبْطُ قُوْنٍ مَا يَخْلَوْنَ بِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلِلَّهِ مِيرَاتُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ
خَبِيرٌ) ت و لایقدر که کمان ایمه لر اول کس نه لر که بخیلک ایدر لر اولشله که ویردی آنلر الله
کنده واحسانه دن شو بخیلکی کنده ایچون ابو بلکه اول بخیلک کونودر آنلر ایچون
یتیندر که طوق شکنده بکراش اوله آنلر اولشلی که بخیلک ایتدیلر آنکه قیامت کوتنده
الله ایچوندر کوکارک کیر و قود قلی ویرک کیر و قود یعنی والله اولشلیکه ایشلر کز خبر دار در
اکاه ف هر کس نه که زکات ویر سه مالی قیامت کوتنده یلان و از در هاصور تنده اولوب
بوغازینه طوق کبی کچور یلور و اقه وارنر در جله سنه یعنی آخر سز لر اولسر سکر و هب
ماللر بکر باقی قاله بقدر اکر بیز کند و اللری بکر زیاده ویر سه کز ثواب حاصل ایدر سکر (لَقَدْ سَمِعَ
اللَّهُ قَوْلَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ فَقِيرٌ وَنَحْنُ أَغْنِيَاءُ سَنَكْتُبُ مَا هَلُوا وَقَتْلَهُمُ الْأَنْبِيَاءَ بِغَيْرِ حَقِّ

وَنَقُولُ ذُقُوا عَذَابَ الْخَرِيقِ) ت تحقیق ایشدی الله اول کس نه لر که سوزینی که دیدلر الله
فقیر و بزر ز نکیتز (یعنی چنانکه هم و دلر اقرضو الله آیتنی ایشدیلر دیدلر که بزر ز نکیتز
والله فقیر و الله اعلم) یازر دید کلری شئی وینه یازر زانلرک اولدیر کلری پیغمبر لری
حق سزیره و دیر ز طادیکز یاندریمی اولان عذاب (ذَلِكَ بِمَا كَفَرْتُمْ أَنْتُمْ وَلِلَّهِ اللَّهُ لَيْسَ
بِظَالِمٍ لِّلْعَالَمِينَ) ت ایشو عذاب اول عمل سیه لدر که ایلر و کوندری سزک اللری بکر و اول
سیله در که الله قوللرینه ظلم ایدیمی دکل (الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ عَاهَدُ إِلَيْنَا لَأَنْزِلَ مِنْ لَدُنْهِ
بَآيَاتٍ بَاقِرًا تَا كَاهُ الذَّارِ قُلْ قَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِنْ قَبْلِ بَالِيْنَاتٍ وَبِالَّذِي قَاتَلْتُمْ وَهُمْ أَنْ كُنْتُمْ
صَادِقِينَ) ت اول کس نه لر که دیدلر البته الله حکم کوندری بزم جائزه که ایمان کتور سه لم
هیچ بر پیغمبره حتی کتور سه بجه بر قربان که آنی یسه اود (یعنی غیبدن بر اود ظهور ایدوب
قربان اولان شئی قایوب کتور) دیکل تحقیق کتور دیر سز پیغمبر لر بندن اول آیدین
اولان معجزه لری و دیدیکم کز قربانی پس نیچون اولدیر دیکز آنلری اکر طوغر و ایه کزه ف
یعنی بچن رسول لر دن شو معجزه اولش که بر شئی الله نیاز ایله قوی سه ایدیلر کوکون
اودا بیدر یلوب آنی یاندر سه اول شیتک قبول و انسدینی معلوم اولوردی جهود لریم انه
ایتدیلر که الله سبحانه دن براهر شودر که اکر بر کس نه نبوت دعواسی ایدر سه قربان کتور ووب
انبو قربانی کوکون آتش اینوب عزمه اول کس نه نبی داکدر شمدی یا محمد سندن شو یله معجزه
کور غزایسه سکا ایمان کتور میزدیلر الله تعالی ایشویم انه لرینی باطل قلوب یورر که هر بر
پیغمبره آیر وجه آیر وجه معجزه ویر لشدن لازم کل که جله پیغمبر لریم معجزه اوله وجهود لرک
بیلر لری بلان ایدی (فَإِنْ كَذَّبُوكَ فَقَدْ كَذَّبَ رُسُلٌ مِنْ قَبْلِكَ جَاءُوا بِالْبَيِّنَاتِ وَالزُّبُرِ وَالْكِتَابِ
الْمُنِيرِ) ت پس اکر یلان نسبت ایتسه لر سنی (اول و معجزون اوله که) یلان نسبت اولدی پیغمبر لر
که سندن اول کلوب کتور مشلر ایدی آیدین معجزات لری و صحیفه لری و ایدین اولان کابری (كُلُّ
نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ) ت هر بر آدم ولوی طادیمی در (وَأَنَّا نُوقِنُ أَجْرَكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ) ت همان
تمام ویر لاش اولور سکر کند و هر د کزی قیامت کوتنده (فَمَنْ زُحِرَ عَنِ النَّارِ وَأَدْخِلَ الْجَنَّةَ فَقَدْ
فَازَ) ت پس هر کس نه ابر اقلشدن یسه جهنمک و اودندن داخل قلش اولسه جسته تحقیق او کیسه
مرادینه ایر شدی (وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا مَتَاعُ الْغُرُورِ) ت و داکدر دینانک دیر یلکی مکرر آلد ایدیمی
معاذر (اتَّبِعُوا فِي أُمُورِكُمْ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَلْتَمَعْنِ مِنَ الدِّينِ أَوْفُوا بِالْكِتَابِ مِنْ قَبْلِكُمْ وَمَنْ

الَّذِينَ أَشْرَكُوا أَدَّى كَثِيرًا مِّنَ الْبَتَّةِ صَنَاعُهُمْ وَلَوْ رَكَّبُوا لَكُمُ الْمَكْرَهُ وَكَانُوا قَسِيرًا يَكْزِدُهُ
وَالْبَتَّةُ إِشِيدُ رَسَكْزِ أَوَّلُ كَسَنُهُ لَدَنَكُ كَابُ وَبِرْدَى أَنَّهُ بَزْدَنَ أَيْلَرُ وَوَمَشْرَكَرْدَنَ جَوْقُ بَاشَه
جَانَنِي (وَأَن تَصْبِرُوا وَتَتَّقُوا فَإِنَّ ذَلِكَ مِّنْ عَزْمِ الْأُمُورِ) تَ وَكَرْمَ بَرَايَسَه كَزَ وَصَاقْسَه كَزَ
بِسَ الْبَتَّةِ أَشَبُ وَخَصَلَتْ مَقْعُودَ أَوَّلَانِ إِشِيدُ رَسَكْزِ (وَإِذَا أَخَذَ اللَّهُ مِيثَاقَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ
أَتَيْنَهُنَّ لِلنَّاسِ وَلَا تَكْفُونَهُ فَنَبَذُوهُ وَرَاءَ ظُهُورِهِمْ وَاشْتَرَوْهُ بِعَقَابِلٍ أَفَلَا تَتَذَكَّرُونَ) تَ
وَيَادِيكُ كَتُورَ أَوَّلُ تَسِيكُ طُوْثِي أَنَّهُ كَابُ وَبِرْدَنُ عَهْدِي بِمَا نَكَبَ الْبَتَّةُ بِيَانِ أَيْدِيكُ
كَأَنِّي أَدْمَلُهُ وَكَزِيلِيكَزَ أَنِّي (بَعْنِي أَوَّلُ كَابُهُ مُحَمَّدٌ عَلَيْهِ السَّلَامُ كَخَبَرَنَ كَزِيلِيكَزَ بِسَ
أَقَى وَبِرْدَنُ عَهْدِي كَسَدُ وَآرَقَلَرِيكَ وَرَاسَنَهُ وَالدَّيْلَرُ نَكَبْدَنُ سَدَ أَرِيحِيكَ بَارَهِي بِسَ
كَوْثُ شَبَدَرُ كَهْ أَوَّلَرُ أَنِّي (لَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ يَفْرَحُونَ بِمَا آتَوْا وَيُحِبُّونَ أَن يَحْمَدُوا بِمَا آتَاهُمُ
يَقْعَلُوا فَلَا تَحْسَبَنَّهُمْ بِمَفَازَةٍ مِنَ الْعَذَابِ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ) تَ كَانِ الْبَتَّةُ أَوَّلُ كَسَنُهُ لَرِيكُ
شَادَ أَوَّلَرُ رَايَشَادَ كَارِي شِيْ إِلَهِي (بَعْنِي مُحَمَّدُ السَّلَامُ كَزِيلِيكَزَ سَوْرَلَرُ كَهْ أَوَّلُ كَلَشَ
أَوَّلَرُ رَايَشَادَ كَارِي شِيْ إِلَهِي (اللَّهُ عَهْدِي بِرِسَنَهُ كَتُومَدَ كَلَرِيكُ) بِسَ صَانَعَهُ أَنَلَرِيكُ
عَذَابِنَ خِلَاصِ أَوَّلَانِ بَرْدَنُ رَوَآنَلَرِ بِحُورِنَدَرُ أَجَبِي عَذَابُ * فَ جَهْدُ رَاغَا
مَسْأَلَرِي أَوَّلَرُ كَرْدَنُ رَوَآنَلَرِ وَبِرْدَنُ عَهْدِي بِرِسَنَهُ عَلَيْهِ السَّلَامُ كَزِيلِيكَزَ كَزِيلِيكَزَ وَكَانَدُ
كَسَدُ دُولَرِي شَادَانِ أَوَّلَرُ دَرِيكُ كَسَنُهُ بَرِي مَوَاحِدَهُ أَيْتَهُ كَقَادَرُ دُكُلُ وَامُ بَدَايِلَرُ كَهْ
أَدْمَلَرُ أَلَرِي أَوَّلَرُ (بَعْنِي مَدَحُ أَيْدَلَرُ) كَهْ جَوْقُ عَالَمُ دُرُودِيْنِ أَهْلُنَدُ رُوحَهُ طَاهِرُنَدُ رُودِيْ
(وَلِلَّهِ مَلَأَتِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ) تَ وَاللَّهُ إِيجُونَدَرُ كَوَكَلَرُ
يَادُ شَاهَلَنِي وَبِرْدَنُ يَادُ شَاهَلَنِي وَاللَّهُ هَرُ بَرِيْ أَوَّلَرُ بَرِيْ قَادَرُ دَرُ (إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ
وَإِخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ لَآيَاتٍ لِّأُولِي الْأَلْبَابِ) تَ الْبَتَّةُ كَوَكَلَرِي بِرَاغَقَدَهُ وَبِرِي بِرَاغَقَدَهُ
وَكَيْجَه نَكُ وَكَوَنَدَرُ كِيدُوبُ كَسَنُهُ نَشَانَهُ لَرُ وَارْدُ عَقْلُ صَاحِبَلَرِي إِيجُون * فَ بَعْنِي
نَبِيْدَنُ مَجْمُزَه طَلَبُ أَيْتَهُ كَهْ حَاجَتُ يَوْقَدَرُ زَبَرَا كَهْ أَنَا كَامَرُ بَرِيْ تَوْحِيدُ دُرُ وَتَوْحِيدُ دَلَالَتُ
أَيْدِنُ نَشَانَهُ لَرُ عَالَمُكَ جَهْلَه سَنَدُهُ ظَاهِرُ وَآشِكَارُهُ دَرُ (الَّذِينَ يَذْكُرُونَ اللَّهَ قِيَامًا وَقُعُودًا وَعَلَى
جُنُوبِهِمْ يَتَذَكَّرُونَ فِي خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هَذَا بَاطِلًا سُبْحَانَكَ قَدَسْنَا
عَذَابُ النَّارِ) تَ أَوَّلُ كَسَنُهُ لَرُ كَهْ ذَكْرُ أَيْدَلَرُ اللَّهُ سَجَانَهُ فِي طُورُ دَقْدَهُ وَوَطُورُ دَقْدَهُ

وَيَا تَدَقُّدَهُ (بَعْنِي هَرُ بِرَحَالَرُنَدَهُ) وَتَامَلُ أَيْدَلَرُ كَوَكَلَرُ وَبِرْدَنُ خَلْقُ أَوَّلُ سَنَدُهُ دِيرَلَرِي بَرِيْ
رَبِّ خَلْقُ أَيْتَدَلَرُ بَرِيْ عِبَتُ (بَعْنِي بَلِيغُ أَوَّلَانِ تَدَبِيرُ مَزِيْرَاغَدَلَرُ) بِكَأَكُ وَارْدُ رَسَكْجُونُ
بِسَ صَاقْلَه بَرِيْ أَوَّلُ عَذَابِنَدَنُ * فَ بَعْنِي أَشَبُ جَوْعَالِي عِبَتُ بِرَاغَدِي بَعْنِي جَوْعَالِي أَنْتَهَامِي
بَشَقَه بِرَعَالَمُهُ دَرُ (رَبَّنَا أَنْتَ مَن تَدْخُلُ النَّارَ فَقَدْ أَخْرَجْتَهُ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ) تَ أَيْ بَرِيْ
رَبِّ الْبَتَّةِ سَنَ هَزَ كَسَنُهُ فِي كَهْ كَتُورُهُ سَنَ جَهَنَّمَ الْبَتَّةُ بِرَسُوْ أَيْتَدَلَرُ أَنِّي وَبِقُدْرَتَا الْمَرَايِجُونُ
هِيْجُ بِرَايَرْدَمُ أَيْدِيْجِي (رَبَّنَا إِنَّا أَمَّا نَمُوتُ أَوْ لَا نُمُوتُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ أَمَّا نَحْنُ بِرَبِّكُم مَّا نَشَاءُ
فَأَعْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَكَفِّرْ عَنَّا سَيِّئَاتِنَا وَتَوَقَّظْ لَنَا الْآبِرَارِ) تَ أَيْ بَرِيْ رَبِّ الْبَتَّةِ بَرِيْ رَايَشَادَ
بَرِنْدَا أَيْدِيْجِي (يُوكَسُّكَ أَوَّازِلَه) جَاغَرُ وَإِيْمَانُ جَانَنَهُ كَهْ إِيْمَانُ كَتُورُ كَسَدُ وَبِرْدَنُ بَرِيْ
إِيْمَانُ كَتُورُ كَسَدُ أَيْ بَرِيْ رَبِّ الْبَتَّةِ بِرَاغَقَدَهُ بَرِيْ كَاهَلَرِيْجِي وَبِرَاقِ أَيْتُ بَرْدَنُ بَرِيْ كَوُتُ كَمَزِيْ
وَأَوَّلَرُ بَرِيْ أَوَّلُ إِشِيدُ رَسَكْزِ (رَبَّنَا وَآتِنَا مَا وَعَدْتَنَا عَلَى رُسُلِكَ وَلَا تُخْزِنَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِنَّكَ لَا تُخْلِفُ
الْمِيعَادَ) تَ أَيْ بَرِيْ رَبِّ وَبِرْدَنُ بَرِيْ كَلُ بَرِيْ أَوَّلُ بَرِيْ شِيْ كَهْ وَعَدَهُ وَبِرْدَنُ بَرِيْ كَسَدُ وَبِرْدَنُ كَسَدُ دَلَلَرِي
أَوَّلَرُ وَرَسُوْ الْبَتَّةِ بَرِيْ قِيَامَتُ كَوُتَدَهُ الْبَتَّةِ سَنَ وَعَدَهُ كَهْ خِلَافُ أَيْغَزَنُ (فَاسْتَجَابَ لَهُمْ
رَبُّهُمْ أَنِّي لَا أَضِيعُ عَمَلٌ عَامِلٍ مِنْكُمْ مِّنْ ذَكَرٍ أَوْ لَمْ يَمْسَسْكُمْ مِّنْ بَعْضِ الْفَالِغِينَ هَاجَرُوا
وَأَخْرَجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ وَوُدُّوا فِي سَبِيلِي وَقَاتَلُوا وَقُتِلُوا لَا تُكْفِرْنَ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ وَلَا تَدْخُلْهُمْ جَنَّاتُ
نَجْزِيٍّ مِنْهُمْ إِلَّا أَن يَمُوتُوا تَوَابًا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ وَاللَّهُ عِنْدَهُ حُسْنُ الثَّوَابِ) تَ بِسَ قَبُولُ أَيْدِيْ
أَنَلَرُ دَعَا سَنِيْ أَنَلَرُ بَرِيْ شَوِيْلَه كَهْ بِنُ ضَائِعُ قِيْلَمُ هِيْجُ بِرَايَشَادَ أَيْتَنِيْ بَرْدَنُ أَرُ كَكَدَنُ يَاقَارِيْدَنُ
سَرُكُ بَعْضُكَزَ بَعْضُكَزَ جَنَسَنَدَنُ بِسَ أَوَّلُ كَسَنُهُ لَرُ كَهْ هَجَرَتُ أَيْدِيلَرُ وَطَنَهُ بِحَقِيقَةُ أَرَايِلَرُ
كَسَدُ وَأَوَّلَرُ دَنُ وَادَبَتُ وَبِرْدَنُ بَرِيْ بَرِيْ بَرِيْ وَغَوَايَتُ أَيْدِيلَرُ وَأَوَّلَرُ بَرِيْ بَرِيْ الْبَتَّةِ بِرَاقِ أَيْدَرُ
أَنَلَرُ دَنُ أَنَلَرُ بَرِيْ سَنِيْ الْبَتَّةِ كَتُورُ بِرَمُ أَنَلَرِيْ جَنَسَنَدَنُ كَهْ أَقْرَأَنَلَرُ التَّمَدُّنُ أَيْرَمَقْلَرُ أَنَلَرُ ثَوَابُ
دِيرُ مَكَلَهْ اللَّهُ يَآتَسَدَنُ وَاللَّهُ يَآتَسَدُهُ دَرُ كَوُزَلُ أَوَّلَانِ عَوْضُ (لَا يَغْنُرُكَ تَقَلُّبُ الَّذِينَ
كَفَرُوا فِي الْبِلَادِ) تَ كَرُ كَدَرُ كَهْ الدَّائِمُ سَوْنُ سَنِيْ كَانَلَرُ كَلُوبُ كَتَسِيْ (وَأَنَلَرُ تَجَارَتُ
أَيْدُوبُ كَكَشُ بِجَنَسِيْ) شَهْرُ لَرَدَهُ (مَتَاعٌ قَلِيلٌ يَّمْ مَّا وَاهُمْ جَهَنَّمَ وَبِئْسَ الْمِهَادُ) تَ أَشَبُ
آرَغَانَدَهُ لَقَدَرُ صَكْرَهْ أَنَلَرُكَ مَسْنَزِيْ جَهَنَّمَ أَوَّلَرُ وَبَرِيْ جَهَنَّمَ (لَكِنَّ الَّذِينَ اتَّقَوْا

حکمت حکم ایدر الله کند و اولاد لر کزک حقه شده که ارکات ایچون وارد رایی قاری نک
 حصه می قدری پس اگر میتک اولاد لر هبسی قاری اولوب ایکدن زیاده اولسه لر اولر
 ایچون وارد میت کبر و قوی دینی مالک اوچدن ایکسی (اگر قزایی اولسه نه حصه می
 اوچدن ایکدر و الله اعلم هف و اگر ذریقی اولسه بر قز پس انکیچون ذریقی کذک یار بیسی
 و میتک باباسی و آناسنک هر بر قز ایچون وارد ر آتیدن بر حصه اول مالدنکه کبر و بر اقدی
 آنی اگر اولسه میتک ولدی پس اگر اولسه انکیچون و لداش بومیتک واری باباسی و آناسی
 اولدیلر پس اناسیچون وارد ر اوچدن بری (و باقی قزان بایانکدر) پس اگر اولسه میتک
 قزندان لر پس میتک آناسی ایچون وارد ر آتیدن بر حصه (یعنی ارکک قزندان
 و قز قزندان آنانک حصه سی ناقص ایدر لر اگر چه کند و لر هیچ برقی آلهن لر سه دمه وارکک
 قزندان و یا قز قزندان بر اولسه آنانک حصه می که اوچدن بریدر ناقص ایده من و الله اعلم)
 و اشبو تقسیم ایتدیکی وصیتی ادا ایتد کد نصکره در یادینی ادا ایتد کد نصکره در (یعنی اگر
 وصیت بولسه اول بول و وصیتی ادا ایدر و اگر انحق دین بولسه اول بول دینی ادا ایدر و الله
 اعلم) سزک بابا لر کز و سزک اوغلان لر کز بیلر سزک که آنلر کتقیسی زیاده بقیندر سزک منعت
 ابر شد در مکده حصه من قنوبدر الله جانبدن البته الله بیلجیدر ایشلری محکمدر
 هف اشبو آیتده ایک میرا نلری بیان یوردی بریسی اولادک میرانی ایکجیسی بابا و آنانک
 و اگر اولاد ارکک و هم دیشی اولسه لر ارکک حصه می ایک قات و دیشنک حصه می
 بر قاندر یعنی ارکک بای اوچدن ایکد و دیشنک حصه می اوچدن بریدر و وارث
 بر قاری اولسه مال متروکک یار بیسی آنکدر اگر قاری یکی و زیاده اولسه اوچدن ایک بی
 برابر چه تقسیم ایدوب الله و آنانک حق آتیدن بریدر اگر میتک اولادی واریسه وینه
 قزندان شدن و قز قزندان شدن بر دن زیاده بولسه و اگر اولادی بولنر ایه و یا قزندان
 و یا قز قزندان بولنر سه آنانک حق ثلثدر و میتک باباسنک حصه می اگر میتک اولادی
 و ارایسه آتیدن بریدر اگر میتک اولادی بولنر سه باباسی عصبه اولور و میتک مالی اول تجهیز
 و تکفینه صرف و انورا کر برقی باقی قالسه اگر دینی و ارایسه اگر صرف و انورا کر
 برقی ارنار ایه و وصیتی و ارایسه اوچدن بری مشلا وصیه صرف و انور باقی قزان ماله
 و ارثلرک حصه لر ی وارد ر و بوقسمیده عقلک مدخلی بوقدر شونی الله سبحانه مقرر ایتش که
 الله جل و لدن اعلمدر (ولکم نصف ماترک ازواجکم ان لم یکن لهن ولد فان کان لهن ولد
 فلکم الربع مما ترکن من بعد وصیه یوصین بها و دین) و سزکچون وارد ر قاری یکزک
 کبر و بر اقدیغسل یار بیسی اگر اولسه اشبو قاری لر ولدی پس اگر اولسه آنلرک ولدی
 سزکچون وارد ر در نندن بر اولسه سیدنکه کبر و بر اقدیلر ایتد کبری وصیتی ادا ایتد کدن
 صکره و یا خود دینی ادا ایتد کد نصکره (ولهن الربع مما ترکن کبرن ان لم یکن لکم ولد

فان کان لکم ولد فلهن الثمن مما ترکن من بعد وصیه یوصین بها و دین) و قاری لر
 ایچون وارد ر در نندن بر آتدنکه سزک کبر و بر اقدیکز اگر اولسه سزکچون ولدی پس اگر اولسه
 سزکچون ولدی پس قاری لر ایچون وارد ر سزکدن بر آتدنکه سزک کبر و بر اقدیکز وصیتی ادا ایتد کدن
 صکره که یور مشکز شو و وصیتده و یا خود دینی ادا ایتد کد نصکره هف پور ایه دلک الله سبحانه
 قوجه نک و قاری نک ارثی بیان یوردی قاری نک مالدن قوجه نک حصه می یاریدر اگر
 قاری نک اولادی یوق ایه و اگر اولادی اولور سه برابر بریدر بوقوجه دن اولسون و یا خود
 بولسه قوجه دن اشبو صورتده قوجه نک ارثی در نندن بریدر و قاری نک قوجه نک مالدن
 ارثی در نندن بریدر اگر قوجه نک اولادی بولنر سه برابر ایشبو قاری دن اولسون و یا بولسه
 قاری دن اشبو صورتده اولادی و ارایسه قاری نک حق سزکدن بریدر مال نه جنس اولور ایه
 اولسون نقد و یا سلاح و یا حل و یا بر و یا قوناق و یا باغچه و غیر ذلک و اگر قاری نک مهری ادا
 اولنمش اولسه دینه داخلدر ارثی آتدن عوض او انر (وان کان رجل یورث کلاله او امرأه
 وله اخ او اخت فلکل واحد منهم المثل) فان کانوا اکثر من ذلک فهم شریکاء فی الثلث
 من بعد وصیه یوصی بها و دین غیر ضار و وصیه من الله و الله اعلم حلیم) و اگر اولر
 قوجه که اندن ارث ایدر لر و یا اولر قاری کلاله اولسه (کلاله اولدر که باباسی و اولادی
 اولیه) و انکیچون بر قزندان وارد ر و یا خود قز قزندان وارد ر (یعنی اناسنکدن یعنی
 اخیاقی) پس ایدر هر بریسی ایچون وارد ر آتیدن بر حصه پس اگر اولسه ایدر بر دن زیاده
 پس آنلر بری بریدر یکدر لر اوچدن بریده اولنن وصیتی ادا ایتد کد نصکره و یا خود
 دینی ادا ایتد کد نصکره بر کسینه به ضرر ایدر ایشد و هر سزک حکم اولمشدر الله جانبدن و الله
 بیلجیدر و بولاشقی ایدجیدر هف وصیت اگر ثلثدن آنرق اولسه اعمه یاری یوق و الله اعلم هف
 بوراده قزندانک و قز قزندانک میرا نلری بیان یوردی اگر میتک باباسی یا اوغلی و ارایسه
 قزندان و یا قز قزندان ایچون هیچ ارث یوقدر اگر بابا و یا اوغلی بولنر سه اولوقت قزندانسه
 و قز قزندانسه ارث وارد ر قزندان و یا قز قزندان اوج قسم اوزره در لر بریسی اعیانی که بابا
 و ناده بر بریدر شریکدر لر ایکجیسی عیالی یعنی بابا لر ی بر اوله و آنلری بولسه بولسه اوله
 اوچجیسی اخیاقی که ناده شریکدر لر و بابا لر ی بر و آیر و اوله و اخیاقی قزندان و قز قزندان
 ایچون اشبو آیتده یوردیکه بر سزک آتیدن بر حصه می وارد ر پس اگر بر دن زیاده اولسه لر
 اوچدن بر حصه لر ی وارد ر اشبو وارنده اوغلان و قز بر ایدر یعنی حصه می برابر لر و اولکی
 ایک قسمده اولان قزندان و قز قزندان میتک اولادی مثالی اوزره در لر یعنی اعیانی

ایچونکه ایشلر کونو اولان ایشلری اولوقته دکن که کور آنلردن برینسنه اولوم دندی بن
 توبه ایتدیم شمدی وینه یوقدر آنلرایچونکه کافر اولدقلری حالده اولورلر ایشو کورمه یاقلدق
 آنلرایچون المجدی عذابی * ف بآنکه اولوم یقین اولدی و آخرت کوریدی اولوقته ده
 توبه قبول اولغز بوندن ایلروجه مسلمانلرک توبه سی قبول اولغز و کافر اگر کاهلردن توبه
 ایتسه قبول اولغز مکر مسلمان اولوب اولسه قبول اولغز (یا ایها الذین آمنوا لا یجئل لکم
 ان ترؤا النساء کرها ولا تعضلوهن لتذهبوا بهن ما یتفقون الا ان یاتین بقاحشه بینة
 وعاشروهن بالمعروف فان کرفقوهن فمسی ان تکرهوا شیاً ویجعل الله فیہ خیراً کثیراً) ای
 مؤمنلر حالده کلدنیز کچون شو که ارث آله سکر قار یلرک کندوسی زورایله رضائیز منع
 ایتکیز آنلری (یعنی نکاح ایتکدن اول کمنه فی که ایتکیز) تا که اله کتورمه سکر اول شینک
 بعضی که ویردیکزدی آنلره (یعنی مهر که آنلرک خصمی شوقار یلر ویرمش ایدی) لیکن ایشلر
 ایتسه کونو ایشی آشکاره ایشو و قسده اید او یزملک لایقه درودیرلک قار یلر ایله کوزل
 وجهله زیر که اگر خوش شعیوب ایکر نورسه کز آنلردن پس اولور که کونو صانور سکر بر شینی
 وید ایدر الله اول شیده جوق خیری * ف اهل جاهلیت مورثیزلک قاریسی میراثک جله سنده
 صیار اید یلر میتک و لیس اکر دیسه ایدی آنلری زورایله کندویه نکاح ایدر ایدی و اکر دیسه
 ایدی اجنبیه نکاح ایتدن منع ایدردی اولوقته دکن که قاری قوجه سندن آلدیقی مهرینی
 شویله در اید الله سبحانه ایشو ایتی نازل قلدی * ف ایشو ایتده ایکی حکم وارد بر بسی
 شودر که کیشی اولسه آنک قاریسی کندونکاح سنده مختار در میتک قزنده ایشلری آفی
 کند و لری نه زورایله نکاح ایتک جائز دل وینه غیر وارمدن مانع اوله من لرا عاجز اولوب قاری
 قوجه سندن آلدیقی شینی رد ایددیه دیو مکر شرعک خلاقی شیدن منع ایتک لازمدر و ایکنص
 حکم اولدر که قار یلر ایله کوزل وجهله و صبرایله دیرلک ایدر اگر قار یلر در براد بسزالت بوانسه
 اولور که بر اول کده بولنه بدخو بلق ایتک پرامن (وان اردتم استبدال زوج مکان زوج وایتیم
 احداهن قطاراً فلاناخذوا منه شیاً) اناخذونه من تانا و انما بیننا) ت و اکر دیلر سکر
 بر قاری بی بدل قیلر سکر بر آخر قار یلرک برنده و ویرمش اوله سکر آنلردن برینه جوق مال (یعنی
 جوق مال ویرمش اولسه کز مهر نه بدل) پس آلمکیز شو مال دن هیچ بر شینی آیا آلور میسکر
 شومالی ظاله و آشکاره کاهله (وکیف تاخذونه وقد افضی بعضکم الی بعض واخذن
 منکم میناً فاعلیظا) ت و نیجه آلور سکر شومالی حالبوکه ایرشیدی سکرک بعضکیز بعضکیزه
 (یعنی جماع ایتدیکیز) و ایدیلر قار یلر نزدن محکم اولان عهدی (یعنی ایجاب و قبول
 شاهدلرک حضورنده میدان کادی) * ف یعنی وقتا که قاری قوجه نک تصرفنه داخل اولدی
 تمام مهری ادا ایتک لازم اولدی شمدی اگر قاری مهرندن کچوب عقوا یتزسه قوجه نک

دستندن هیچ بر وجهله ساقا اولغز و میثاق غلبه طدن مراد شودر که قاری عقد نکاحله قوجه نک
 تصرفنه داخل اولدی یوجه قاری آنک ملکی دکادر (ولا تنکحوا ما نکح آبواؤکم من
 النساء الا ما قدسلف الله کان قاحشه و ممتاً و ساء سیلاً) ت و نکاح ایتیکز اول کسنه بی که
 نکاح ایتیدی آفی سکرک یا یلر یلر قار یلر دن لیکن اولشیکه سابقده وقوع بولدی آندن عفو
 اولدی البته شو کونو ایشدر اللهک طار غلبه دیو کونو بولدر * ف مکر او ایشیکه وقوع
 بولدی یعنی کفردن برهیزا یقزلر ایدی شمدی اسلامدن صکره اول کاه قالدی شمدن صکره اندن
 برهیزا بیک لازمدر (حرمت علیکم امهاتکم و بناتکم و اخواتکم و عمتکم و خالاتکم
 و بنات الاخ و بنات الاخت و امهاتکم الا لای ارضعنکم و اخواتکم من الرضاة و امهات
 نسائکم و بناتکم الا لای فی جوارکم من نسائکم الا لای دخلتم بین فان لم تکنوا دخلتم
 بین فلا جناح علیکم و حلال ل انساؤکم الذین من اصلابکم وان تجتمعوا بین الاختین الا
 ما قدسلف الله کان عفو راجحاً) ت حرام اولدی سکرک او زریکره کند و انا لریکر
 و کند و قزلر یکرز و قز قزنده ایشلر یکرز و بابا کرک قز قزنده ایشی و انا کرک قز قزنده ایشی و قزنده ایشلر
 قزلی و قز قزنده ایشلر قزلی و کند و کرک انا لریکر که سوت ویردی سزه (یعنی سودانا کن)
 و قز قزنده ایشلر یکرز سودا میتک جهتمدن و کند و قار یلر یکرک انا لری و قار یلر یکرک قزلی یکه
 سکرک یا نکزده بسلمشدر سکرک شول قار یلر کرک قار تندن که جماع ایتدیه کز آنلره پس
 وطی ایتمش اولسه کز آنلره کاه یوقدر سکرک او زریکره و اوغللر یکرک قار یلر بی که کند یکرک
 صلبه تندر یعنی اوغلان اولیه و حرام اولدی شو که جماع ایدر سکرک ایکی قز قزنده ایشلر
 اره سی لیکن سابقده بکن عفو اولدی البته الله یارلغیجی اسیر کیچیدر (والمحصنات
 من النساء الا ما نکحکم کتاب الله علیکم) ت و حرام اولش اولدی قوجه لی قار یلر
 مکر کا که مالک اولدی سکرک لری یکر لازم قلمش الله آفی سکرک او زریکره * ف بر قاری بی دار
 الحریدن اسیر ایدوب کتورسه کز شو قاری بی نکاح ایتسه کز و یادوشک جاربیه سی ایتسه کز صحیح
 و جائزدر اگر دار الحریده آنک قوجه سی اولسه ده * ف قرا بندن یدی نوعک نکاحنی حرام
 یسوردی (اول) انا و جده صحیحه و جده فاسده حرام اولقدده امهاتنه داخلدر یعنی شول
 قار یلر که اصلدرلر (ایکنجی) قزی اوغلنک قیزی و قزی سکرک قزی که دو قزیه نه داخلدر حرام
 اولقدده خلاصه سی اول قار یلر که شو قوجه نک فرعیدرلر (اوچنجی) قز قزنده ایشی (در دنجی)
 قز قزنده ایشی (پشنجی) قز قزنده ایشی قزی یعنی اول که باباسنک فرعیدر (التنجی) باباسنک
 قز قزنده ایشی یعنی عه سی دیک اولور (بدنجی) اناسنک قز قزنده ایشی یعنی اول قار یلر که شصه
 باباسنک و اناسنک فوقنده واسطه سکرک شولر عه و نیزه سی کی * و اول قار یلر که واسطه

بنا
۵

ایستون مولاسنک اذینله و کیزلوجه دوست نلوغندن منع یوردی پس نکاحده شاه دقام
 قاق لازم اولدی و برکسنه نکاحده بر حره قاریسی اولسه آنک اوزرینه برکسنه نک
 جاریه سن نکاح ایتمک جائز دکادر جاریه لره و کولره قوجه لی و یا قاریلی اولسونلر و اولسونلر
 حدلی الی قاجی بدن کاج اولنمش با کمره قزلرک حدینک یار یسدر واکر آزاد اولان
 قوجه و آزاد اولان قاری نکاحدن فائده الدن صکره زنا ایتمه لر سنکسار اولنله یعنی
 اوزرلرینه طاش یا غدیره ورق هلاله ایدله راکر آزاد اولنلر نکاح ایتمدن اول زنا ایتمه لر آنلره
 یوز قاجی اورلر و جاریه نکاح ایتمک صکره زنا ایتمه حدی الی قاجی اورمقدردیاده
 دکل و کوله ایچون دخی بو حکمدر (یُرِدُ اللَّهُ لَیْسَ بَیْنَكُمْ وَبَیْنَهُمْ سِتْرٌ مِّنْ قَبْلِکُمْ
 وَیُؤْتِیْکُمْ وَاللَّهُ عَلِیْمٌ حَکِیْمٌ) ت دیلر الله کیان ایدمیزه و کوستره میزه اول کسنه لرک
 یوللر نکه سزدن ایلر و یکدیور حمله توبه کزی قبول ایدر و الله یلیجی در حکمتله متصفدر
 (وَاللَّهُ یُرِیدُ أَنْ یُتُوبَ عَلَیْکُمْ وَیُرِیدُ الَّذِیْنَ یَتَّبِعُونَ الشَّهَوَاتِ أَنْ یُغْلِبُوا بِالْغَیْبِ) ت والله
 دیلر که رحمتله توبه کزی قبول ایدر و دیلر نفسلرینک استدیکنه تابع اولان کیمه لر که اگری
 بوکری کیمه سکز یول اولان اگری کیمکه * ف یعنی کونونک صعبی شودر که کشینک
 کوکلی کونو ایشلر اوزر مائل ایدر و شریعت اوزر مقلد اولغه مانع اولر (یُرِدُ اللَّهُ أَنْ یُخَفِّفَ
 عَنْکُمْ وَخَلَقَ الْإِنْسَانَ ضَعِیفًا) ت دیلر الله که یقی قبله سزدن و انسان کوشک خلق اولندی
 * ف یعنی شریعتده هیچ برشی ایچون ظارلق یوقدر که حلالی ترک ایدوب حرامی ارتکاب
 ایدر (يَا أَيُّهَا الَّذِیْنَ آمَنُوا لَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَکُمْ بَیْنَهُمْ بِالْإِطْلَاقِ الْآنَ تَكُونُ تِجَارَةً عَنْ رَّاضٍ
 مِنْکُمْ وَلَا تَقْتُلُوا أَنْفُسَکُمْ إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِکُمْ وَحِیْمًا) ت ای مؤمنلر یکیز کندی و ماللری یکیزی
 کندی و آره کرده حق سزیره (یعنی بری بریکیزک مالنی بوش بوشه) یکیز و لیکن یکیز اولوقته که
 آلوب ویرمک و آقوصه اتقوا اوله بربر یکیزدن راضی و خوشنود اولر و اولدیر میکر کندو
 نفسلری یکیزی البته الله سزیه امر کیجیدر (وَمَنْ یَفْعَلْ ذَلِكَ عُدُوًّا وَظُلْمًا فَسَوْفَ نُصَدِّقُ نَارًا
 وَكَانَ ذَٰلِكَ عَلَى اللَّهِ یَسِیْرًا) ت و هر برکسنه که شو یله ایتسه خدندن کیمکه وظالمه پس کتور پرز
 آتی جهنمه و اولدی شوالله اوزرینه قولای برشی * ف یعنی مغرور اولمیز که برلر متعاندن
 جهنمه وارمیز دیو و شوایش الله سبحانه اوزرینه قولاید (إِنْ تُحِبُّوا کِبَارًا مَّا تَهْوَنُ عَنْهُ
 تُکْفَرُ عَنْکُمْ سَبَآ تَکُمُ وَتَدْخُلُکُمْ مَّخَآئِرُهَا) ت اگر صاقسه کزنی اولنلرک یوکلرندن
 اوراق ایدر سزدن سنلرک کوچک کاهلری یکیزی و کتور پرز سزیه رای اولان منزله * ف کاه کبیر
 ا کادیرلر که آتی ایشلینه شرع دیامعین حد و اردر و یا جهنمه داخل اولر و عیدو واقع اولمش

و یا کفر ایله مسعی اولور قرآن عظیمده و یاسنت صحیده و صغیر اولدر که آندن منع یوردی
 و آندن ارتق هیچ برشی اولمه پس هرکسنه کاردن اجتناب ایتسه آنک کوچک کاهلری غار
 قلقله و اورج طوخته و صدقه و یرمکه محو اولور (وَلَا تَقْنُوا مَا فَضَّلَ اللَّهُ بِکُمْ بَعْدَ عَمَلِکُمْ
 بَعْضٌ) ت یعنی ایتمیز بر سر ته ییکه یوکلر و یردی الله شومر ته ایله سنلر بعضکزه آخر
 بعض اوزرینه (لِلرِّجَالِ نَصِیْبٌ مِّمَّا کَتَبُوا وَلِلنِّسَاءِ نَصِیْبٌ مِّمَّا کَتَبْنَ) ت ارککلر ایچون
 و ادر اولمش ایشله کاری ایشلردن و قاریلر ایچون و ادر اولمش ایشلر کاری ایشلردن (وَأَسْأَلُوا
 اللَّهَ مِنْ فَضْلِهِ إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِکُلِّ شَیْءٍ عَلِیْمًا) ت و سوال ایدیکز الله جنایندن آنک احسان
 و کرمندن البته الله هر برشی یلیجیدر * ف قاریلر پیغمبر صلی الله علیه و سلمدن سوال
 ایتدیلر که سبب ندر الله سبحانه هر یرده قرآن عظیمده ارککلر اوزر حکم ایدر و قاریلرک آدینی
 اکبوروینه ارئده قوجه لرک حصه سی ایکی مقرر ایتدی و قاریلر ککلی بر اشسبوسوال
 اوزر یو آیت نازل اولدی (وَلِكُلِّ جَمْعٍ مِّنْ أَمْوَالٍ مِّمَّا تَرَکَ الْوَالِدَانِ وَالْأَقْرَبُونَ وَلِلَّذِیْنَ عَقَدَتْ
 أَيْمَانُکُمْ قَاتِلُوهُمْ فِی سَبَإِهمْ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَىٰ کُلِّ شَیْءٍ شَهِیْدًا) ت و هر برشی ایچون یسه صدق
 وارنلر و اول شیدنکه کیر و بر اقدی آتی بابا و آنا و اقربالر و اول کسنه لر که انلری باغلیش
 یسه صدی بر شینه سنلرک * ف دیکیز پس و یردیز کز آنلره انلرک یا یلرینی البته الله هر برشی
 اوزرینه حاضر اولدی * ف یعنی حلیفه لر مرعات ایتلر و یا وصیت ایتلر جائز در و آنلرک
 میراثده دخلی یوقدر میراث وارنلر ایچون مقرر قلموبدر حلیفه کادیرلر که ایکی ادم بر برلریله
 عین و عهد ایدوب قرنداش اولور و بر برلرندن واقع اولان جنایته عاقله اولورلر و هر قنقیسی
 اول وفات ایدر سه حیاتده قلات کوارث اولور اشسب و عادت و اائل اسلامده جاری ایدی
 صکره و اولوالارحام آیتله نسخ اولندی * ف چوق ادملر پیغمبر صلی الله علیه و سلمه یا لکیز
 کندی نفسله مسلمان اولمش ایدی و خصملری کافر ایدیلر پس پیغمبر ایکی مسلمانلری بر برلریله
 قرنداش ایدی پس ایکیسی بر برینه وارث اولورلر ایدی چنانکه شومر مسلمانلرک خصملری دخی
 مسلمان اولدیلر اولوقته یو آیت نازل اولدی که میراث قرابت اهلی ایچون در و سوز قرنداشلریله
 دنیا دیر اکنده احسان ایتکدر یا اولوم و قننده برشی و یرمکیچون وصیت ایتکدر (الرِّجَالُ
 قَوَّامُونَ عَلَى النَّسَاءِ بِمَا فَضَّلَ اللَّهُ بَعْضَهُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ وَفِی الْمَوَارِثِ الْمَوَالِیْمِ) ت توجه لر ایشک
 ندیرین ایدیکدر لر غالبدرلر قاریلر اوزرینه اول سیدنکه تفضیل قلدی الله ادملرکده ضنی
 بعضی اوزرینه (شوسیدنکه ارککلر اصل جبلتارنده قاریلرندن ایدر لر) و ینه اول
 سیدنکه صرف ایتدیلر کندو ماللرندن قاریلر اوزرینه (فَالصَّالِحَاتُ قَانِتَاتٌ لِّلْغَیْبِ

بِحَقِّكَ اللَّهُ تَ پس ایوایشلی اولان قاری یوردی قبول ایدیجی درلر حفظ ایدیجی درلر
(یعنی مانی و یوزینک موینی) قوجهری غائب اولدقدن اللهك حفظ ایتسیله • فهاشبو
آیتده بیان یوردیکه قوجه یوردی سور ییجی درجی اولان فضلی سیندن و مالی صرف
ایتمندن و صالحه قاری شودرکه یوردی قبول ایدن و مالی صافلیه و الله اعلم (وَاللّٰهُ يَخْفٰوْنَ
نُزُوْهُمْ فَيَقْطُوْهُمْ وَاعْبُرُوْهُمْ فِی الْمَضٰجِیْ وَاصْبِرُوْهُمْ فَاِنْ اطَعْتُمْكُمْ فَلَا تَتَّبِعُوْا عَلٰی سَبِيْلٍ
اِنَّ اللّٰهَ كَانَ عَلِيْمًا كَبِيْرًا) ت و اول قاریلر که معلوم ایدر سکر آنلر سر کسلکی پی نصیحت
ویرلر آنلر و ترک ایدلر آنلر بالکفر ایشلرند (یعنی جماع ایتیک آنلر) و اور یکر آنلر پیس
اگر سزلر یوردی یکر قبول ایتسه لر پیس آرا میکر آنلر و زور به بر یول (یعنی آنلر انذا
ویرمک حیللر سی ارامیکر) البته الله یوجه هر ته لی و یول قدر لیدر • ف یعنی الله سبحانه
قوجه نک هر ته سنی یوجه یصدی پیس قاریلر کر کدر که قوجه نک یوز دیغنی قبول ایدن پیس
اگر بر قاری کو تو خویلاق ایدر سه قوجه به لا یقدر که ابتداء کا اوسوزایه نصیحت ایدن کر
دیگمزد ایدن کندی قاریلر آنلر بالکفر جه او یول به کر نه دیگمزد جه او رده شو یله کا کیاره
و بره بتشبهه اگر ظاهر ده طبع اواسه تقصیر یقی طوغمه الله تعالی جه او رده سا کدر هر بر
تقصیر ایچون بر حد و اوز و اوز منی اخیر درجه ددر (وَ اِنْ خِفْتُمْ شِقَاقَ بَنِيْكُمْ فَاَبْعَثُوْا حٰكِمًا
اَهْلًا وَ حٰكِمًا مِنْ اَهْلِهِ اِنْ يُّرِيْدَا اَصْلَاحًا وَ قَدْ اَفَقَّيْنٰهُمَا اِنَّ اللّٰهَ كَانَ عَلِيْمًا خَبِيْرًا) ت و اگر معلوم
ایتسه کرای سا کدر قاریلر قوجه نک ار اسنده شهادتی پیس معین ایدی کز بر صلاح ایشلر اولان
آدمی قوجه نک قبیللر سندن و بر صلاح ایشلر آدمی قاریلر قبیللر سندن اگر اشبوح ایدیجی لر
دیلسلر صلی البته ایش یصدیه مقلق ایدر الله آنلر ار سنده البته الله بیلجی خبردار در
(وَاعْبُدُوْا اللّٰهَ وَلَا تُشْرِكُوْا بِهِ شَيْْئًا وَ بِالْوَالِدَيْنِ اِحْسَانًا وَ بِالْقُرْبٰی وَالْيَتٰمٰی وَ الْاَسَاكِيْنِ
وَ الْاِخْوَانِ الْقُرْبٰی وَ الْاِخْوَانِ الْغَنِيّ وَ الْاِخْوَانِ الْفَقِيْر وَ بِالطَّيْلِ وَ مِمَّا مَلَكَتْ اَيْمَانُكُمْ اِنَّ اللّٰهَ
لَا يُحِبُّ مَنْ كَانَ خَشِيْعًا الْاَنفُوْرًا) ت و عبادت ایدی کز الله سبحانه به و دخی شریک تو شمع کز کا هیچ
بر شیتی و بابا کره و انا کره اولر ایدی کز و اقربالر یکره و بابالر اولن چو حلاله و مسکینلره و اقربا
اولان قوم مشویه وینه بیامجیدن اولان قوم مشویه وینا تده و طورن یا تاشه و مسافر و اولن یتیم که
مالا اولدی کامرلر مرکز (یعنی جاریه کره و کوله کره) البته الله سومر اول کسنه به که متکبر
اوله و کند و کند و به او کونه • ف یعنی اول الله سبحانه نک حقی ادا ایدلر صکره بابا کرلر
و انا کرلر حقی ادا ایدلر صکره قران عظیمه ترتیلده ذکر اولن کسنه لرلر ترب مذکور
اوزرینه حقی ادا ایدلر یعنی اول قرابت صاحبی اولان قوم شولر حقی ادا ایدلر زیرا که
آنلرلر حق یاد و اجنبی اولان قوم شولر دن زیاده در صکره اجنبی اولان قوم شولر حقی

ادا ایدلر صکره سیزه بر امرده شریک اولان ارقد ایشلر حقی ادا ایدلر مشلا بر استادلر
شا کردلر و یابر امیرلر خدمتکارلری کی آنلرلر حقلر پی برابر جه ادا ایدلر وینه یوردیکه
آنلرلر حقلر پی ادا ایتین کسه شودر که کندی پی من اجنده تکبر و کند و سنی بکنلر و اردر
بر کسه پی کند و به برابر صایمز (الَّذِيْنَ يَخْلُوْنَ وَاٰمُرُوْنَ النَّاسَ بِالْبُخْلِ وَيَكْتُمُوْنَ مَا آتٰهُمُ اللّٰهُ
مِنْ فَضْلِهٖ وَاعْتَدْنَا لِلْكَافِرِيْنَ عَذَابًا مِّمَّنَا) ت سومر اول کسنه لر که نا کسلر ایدرلر و امر ایدرلر
آدملره نا کسلر که و کیزلر آنلر الله کند و فضلندن و یردی شیتی و مهمیابسه ق کافرلر ایچون
رسو ایدیجی اولان عذاب (وَالَّذِيْنَ يَنْقُوْنَ اَمْوَالَهُمْ رِئَاءَ النَّاسِ وَلَا يُؤْمِنُوْنَ بِاللّٰهِ وَلَا بِالْيَوْمِ
الْآخِرِ) ت و اول کسنه لر که خرج ایدرلر کند و ماللر پی آدملره کو سترمک ایچون و اینا غزلر
الله تعالی به و نه قیامت کوته (وَمَنْ يَكُنِ الشَّيْطٰنُ لَهُ قَرِيْنًا فَسَاءَ قَرِيْنًا) ت و هر کسنه که
شیطان آنلر یاری اوله پیس نه کو تو اولدی شویار • ف یعنی نیجه که مال صرف ایتکده
نا کسلر ایتیک الله سبحانه نک یا تده مذموم در آن کی ریا الیه خلقله کو سترمک ایچون
نفسقه ایتیک الله سبحانه نک یا تده مذموم در و قبول اولن ان احسان شودر که الله سبحانه نک
رضا ایچون و آخرت ثوابلر تحصیلی ایچون ذکر میرو ایدن حقلر اولان کسنه لر انعام
اولنه (وَمَا اَدٰعٰلَيْهِمْ لَوْ اٰمَنُوْا بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَ انْفَقَوْا مِمَّا رَزَقَهُمُ اللّٰهُ وَ كَانُ اللّٰهُ بِهِمْ
عَلِيْمًا) ت و نه زیان و اردر آنلر و زور به اگر ایمان کتور سه لر ایدی الله سبحانه به و قیامت
کوته و صرف ایتسه لر ایدی اولشید نکه رزق و یردی آنلره الله و الله آنلر بیلجی در
(اِنَّ اللّٰهَ لَا يَنْظُمُ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ وَاِنْ نَّكَ حَسَنَةً يُّضَاعِفْهَا وَيُؤْتِ مِنْ لَدُنْهُ اَجْرًا عَظِيْمًا) ت البته
الله ظلم ایتز بر ذره قدری و اگر شواش او اولسه آنی ایکی قات ایدر و یرر کند و یا تندن
یولر اولان مزدی • ف یعنی الله سبحانه نک یوانده اخلاصله بولن ان احسانده هیچ نقصان
بولنر و هم آخرتک ثوابی دخی و ار که نهایی بو قدر و اشو دنیاده دخی عوضی آلور اشبو معنی
اوزرینه پیغمبر علیه السلام عین ایتشدر (فَكَيْفَ اِذَا جِئْنَا مِنْ كُلِّ اُمَّةٍ بِشَهِيدٍ وَ جِئْنَا بِكَ
عَلٰی هَؤُلَاءِ شَهِيدًا) ت پس نه حال اولور اولوقته که کتور یرر زهر کر و هدن بر شاهدی
و کتور یرر سنی اشوامت اوزرینه شاهد (يَوْمَ يُدْعُوْنَ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا وَ اعصَوْا الرُّسُوْلَ لِيُتَسْوٰى
بِهِمُ الْاَرْضُ وَلَا يَكْتُمُوْنَ اللّٰهَ حَدِيْثًا) ت اولکون آرزو ایدرلر اول کسنه لر که کافر اولدیلر
و یوردیغنی قبول ایتدیلر پیغمبرلر نه اولیدی دو کلیدی آنلر اوزرینه طپراق (یعنی که

آنرا در برنام و نشان قلمی یا خود عالمه کلمه لردی) و کزلبه منزل را الله دن هم بر سوزی
 * ف یعنی هر رامتک احوالی اولوقته اولان غم بردن و صلاح و معتبر اولان کسینه لردن
 تحقیق و بیان آیتدیره جکدر منکر اولانلرک انکارلری و ایتانلرک و ایمان کتورنلرک
 اطاعتی ظاهر اولور اولوقته منکر اولانلرک اسف چکوب دیرلر کینه اولیدی که برلر انسان
 اولیدق چاموره قاریشوب طبراق اولیدق (یا ایها الذین آمنوا لا تقربوا الصلوة وانتم
 سكارى حتى تعلموا ما تقولون ولا جنباً الا عاری سبیل حتی تغتسلوا) ت ای مؤمنلر یقین
 اولمکیز نمازه و حال شوکه سرخوشسکیز اولوقته دکن که یله سکزدید یککیز سوزی و نمازه
 یقین اولمکیز جنبک حالنده اولوقته دکن که غسل ایدمکیز مکر که مسافر اولمکیز * ف
 اشبو حکم حرک حرام اولمکیز نندن اول ایدی حرام اولدق دکنسکره بتون بتونه مستک
 و سرخوشلق حرام قلمسیدی (وان کنتم مرضی اوعلى سفر او جاء احد منکم من الغائط
 او لامستم النساء فلم تجدوا ماء فتيمموا صعيدا طيبا فامسحوا بوجوهکم وابدیکم ان الله کان
 عفوا غفورا) ت واکر کیفی سز اولسه کز باخود مسافر اولسه کز باخود کلسه سزدن
 برکسینه حاجت انسانی برندن و یا جماع ایتسه کز قاریله و بولسه کز صوی پس قصد
 ایدیکیز پالک اولان برک یوزینی پس الکزی سور یکز کندو یوزلر یکزه و کندو قوللر یکزه
 البته الله عقوبایدی باغشلیجیدر * ف اشبو آیتده نیمک ذکرینی یوردی یوقاریده کی
 آیتده یوردیکه کافر لر آخرتده عقی ایدرلر که نه اولیدی که هموار اولیدی و دود کلیدی آنلر
 اوزرینه طبراق یعنی طبراق اولسه لر ایدی و طبراق انسانک اصلیدر و کندولر نیک اصللری
 اولان طبراقه رجوع ایتیه کاهدن و قایه اولمایدیرلر شبو مناسبتله طبراقی مسح ایتکده دخی
 طهارتدردو یوردی یوقارودکی آیتده یوردیکه مست و سرخوش اولدیکه کز حالده
 نمازه یقین اولمکیز اشبو حکم اولوقته ایدیکه سرخوشلق حرام اولمش ایدی اما نمازه مانع
 ایدی اگر برکسینه او یقو غلبه سندن یا مرضک شدتندن باشی دونه و سراسیمه و اوصسز
 اولسه و کندی اغز نیک لفظنی بیلز ایتسه شو حالده نماز قلمی صحیح دکل اول حالده ترک اولان
 نمازلرینی بشقه وقتده قضا ایدرینه یوردیکه جنبک حالنده نمازه یقین اولمکیز اولوقته
 دکن که غسل ایدمکیز مکر که مسافر تده یول یوردیکه کز حالده شونک حکمک یانی کله جکدر
 و نه یوردیکه اگر بولسه کز صوی و سزه وضو ایتک لازم ایتسه پس پالک اولان برک یوزی
 اوزره نیم ایدیکیز وضو یک عذرلرینی اوج صورتله بیان یوردی صویک عذرلرندن
 برنجی صورت شودرکه برکسینه کیفی سز لکی و ارایسه و وضو کاضر ایدرسه و ایتکینی
 صورت شودرکه مسافر لغنه صوی ایچمک ایچون صافلشدرو یول اراسنده اوزاق
 بره ذک صوبولنر ایتسه اوجنی صورت شودرکه صومو وجود یوق ایتسه و اشبو اوجنی

صورتده بشقه ایکی صورتلری طهارت لازم اولدیکسندن بیان یوردی اولکی شودرکه
 برکسینه حاجت انسانی برندن کلدی اولوقت شوکسینه وضو ایتک لازم اولور ایتکینی
 اولدر که جماع ایتسه پس اکاغسل ایتک لازم اولدی و نیم طریق شودرکه پالک اولان برک
 یوزی اوزره ایکی اللری اوزره صکره اللری یوزینه سوزونه ایکی اللری طبراقه
 اوزره و دیرسکره دکن قوللرینه سوره (الْم تَرَالِ الذین اؤو انصیامن الکتاب یشترون
 الصلوة ویریدون ان تضلوا السبیل) ت ایباقرمیسن کابدن پای و بریلان کسینه لره که
 آلورلر یول آزعیتلری (یعنی جهودلرک علماسی رشوت الوب هدایتی ضلالتیه و بریدلر
 و نورانی تصرف ایتدیلر) و دیرلر که سزلردخی بتوره سکر یولی (والله اعلم باعدا تکم و کفی
 بالله ولایا و کفی بالله نصیرا) ت والله یاورسزک دشمنلر یکزی والله بسدر سزی حمایت
 ایتکده والله یاردم ایتکده بسدر * ف الله سبحانه جهودلرک ردیچون و آنلرک
 قباحتلرینی صایغیچون اشبو آیتلری ایتدردی * ف یعنی جهودلرک حالنی بیان
 یوردی ککه یوریتدن پایلری و حصه لری ایچق شوقدر یتشمدرکه دللریه لفظنی
 اوقورلر و موجنبه عمل ایتکده موفق اولدیلر (من الذین هادوا یحرفون الکلم عن
 مواضعه ویقولون سمعنا و عصینا و اسمع غیر مسمع و راعنا لیل بالسنهم و طعنا فی الدین) ت
 جهودلرک برکزه واردرکه تغییر ایدرلر کله لری کندو برلرندن و دیرلر (یعنی حال دلیله)
 دیکلدک و عامی اولدق و دیرلر دیکله غیر مسمع و راعنا یوکه لرک سوزلرینی کندو دللریه
 و طعنه اوزره رق دینده (ولو انهم قالوا سمعنا و اطعنا و اسمع و انظرنا لکان خیرا لهم و اقوم
 و لیکن لعنهم الله بکفرهم فلا یؤمنون الا قلیلا) ت واکر آنلر دیرسیدیلر دیکلدک
 و یورلری قبوا ایتکده و اسمع غیر مسمع برنده اسمع دیرسیدیلر و راعنا برنده انظرنا دیرسیدیلر
 البته اولور ایدی کوزل آنلر ایچون و زیاده طوغرو ولیکن لعنت قلیدی آنلره الله
 کندولر نیک کفری سبیلله پس ایمان کتورنلر مکر آز کسینه لر * ف کلاملرینی یوککدن
 مراد اولور که سبی کلاملرینه برکونه خلط ایتشدر ایدیکه کسینه فهم ایتزدی و اسمع غیر مسمع
 کلامی ایکی معنی اوزرینه دربری اولدرکه ایشتم معظم و مکرم اولدیکه حالده و هرکس سکا
 مخالفت ایتکده قادر اولمز و بری اولدرکه ایشتم بر حالده که مختصر سن برکسینه سشکله
 دانشموز راعنا کله سبی دخی ایکی معنی اوزرینه دربری اولدرکه بره مراعات ایلد و بری دخی
 ایچق و یون و صالقی و خولیه اولمق معناسنه در آنلرک غرضلری سیدرو ایکی معنایی احتمال
 ایدیکینی کله یی دیرلر ایدی والله اعلم * ف جهودلر راعنا لفظنی دیرلر ایدی آنک یانی سوره

بقره ده کجاش آنک کبی جهودلر یغمبر عز سوز یوردینی وقتسده جوابلر نه دیرلر ایدی که
دیکلدک معناسی شودر که قبول ایتدک اما کیزلوجه دیرلر ایدیکه قبول ایتدک یعنی
قولا قریزدن ایتدک کولدن ایتدک وچانکه یغمبر صلی الله علیه وسله جهودلر
خطاب ایدرلر ایدی دیرلر ایدیکه ایتدک ایشتمه سن ظاهرده شوکله ایدو عادر معناسی اولدر که
سن همیشه غالب اوله سن هیچ کس نه سکا کونوسوزی ایتدک دیرمه میده وکولارنده نیتاری
شوایدیکه سن صاغر اوله سن شویله کونولکی ایدرلر ایدی و دینده عیب قورلر ایدی که اگر
اشبو کیشی نبی اولسیدی بزم مکر عزیزی یاور ایدی پس الله سبحانه فریلر ظاهر قلدی
(يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا الْكُتَابَ آمِنُوا بَعِثْنَا مَصَدِّقًا لِمَا مَعَكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ نَقْطِيسَ وَجُوهًا
فَرْدَهَا عَلَى أَدْبَارِهَا وَنُلْعَنَهُمْ كَالْعَنَاءِ أَصْحَابِ السَّبْتِ وَكَانَ أَمْرُ اللَّهِ مَفْعُولًا) ت ای کتاب
اهلی ایمان کتور یکر اولشیده که ایتدک آنی کر چکلیجی اوله ر ق سز کله یله اولان شیئی
آندن ایلر که محو ایدرلر یوزلری پس دوندر ز اول یوزلری کندولر نیک قفاسی شکله یا خود
لعت ایدرلر نیجه که لعنت ایتدک سبت اهلنه الله اراده سی ایشلمش اولدی * ف یعنی
ایمان کتورک آندن اولکه عذاب کلور سزه و صورت کز مسخ اولور حیوان اولور سکر
سبت کونولک صاحب لری کبی اشبو اصحاب سبتک یانی سورة اعرافده کلور (إِنَّ اللَّهَ
لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ افْتَرَىٰ إِثْمًا عَظِيمًا) ت
البته الله بار لغمز که شریک قوشولسه کاویار لغز آندن غیر یسینی اول کس نه ایچونکه
دیلر و بر کس نه شریک قوشه الله سبحانه البته یلان پیدا ایتدی یولک اولان کاهله
(أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يَزْعُمُونَ أَنَّهُمْ آمَنُوا بِاللَّهِ وَآلِهَتِهِ ثُمَّ تَأْتُوا بَدَلًا بِهِمْ إِلَّا بِزُجُمٍ خَالِدَةٍ
كَسَنَ لِرُكْبَانِهِمْ وَأُكْرِلُوا فِيهَا كِمْسَةً يَوْمَ الْقِيَامَةِ) ت ای باقمز میسن اول
اولرلر ایملک مقداری (أَنْظُرْ كَيْفَ يَقْتُرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ وَكَيْفَ أَتُمْنُونِ) ت باق نیجه
پیدا ایدرلر الله اوزرینه یلانی واشبو آشکاره کاهلری آنره بسدر * ف جهودلر دیرلر که
بنی اسرائیل الله سبحانه نیک مقبول دیرلر آنره عذاب یوقدر مکر بر نیجه کونلر ده (أَلَمْ تَرَ إِلَى
الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ يَوْمَنُونَ بِالْحِجَبِ وَالطَّاعُوتِ وَيَقُولُونَ لِلَّذِينَ كَفَرُوا هَؤُلَاءِ
أَهْدَىٰ مِنَ الَّذِينَ آمَنُوا سَبِيلًا) ت ای باقمز میسن اول کس نه لر جانبیه که ویرلش اولدیلر
کابدن بر پای اینا نور لر خاجه و باطل اولان معبودلره و دیرلر کافر لره که بونلر زیاده بول
بولییدرلر اول کس نه لردنکه ایمان کتور دیلر * ف اشبو آیتده تعریض واردرا کا که
جهودلر احزاب غوغا سنده مشر کلر میازدم ایتدیلر * ف وقتا که جهودلر افتدیمز علیه

السلامه مخالفت ایتدیلر که کافر لرینه اوغرا یوب آنلرک کولکی بولمچون آنلرک بتلرینه
تعظیم ایتدیلر و دینلر که سزک کیدشکر مسلمانلرک طریقندن ایدرلر بونلرک جمله سنی
یغمبرلرک و یوکلک بزم ملتزدن نیچون اتقال ایتدی دیو عناددن وحسددن ییارلر ایدی الله
سبحانه اشبو آیتده آنلری الزام ایتدی کله جک آیتلر آنلرک حق سده در (أُولَئِكَ الَّذِينَ لَعَنَهُمُ
اللَّهُ وَمَنْ يَلْعَنِ اللَّهُ فَلَنْ تَجِدَهُ نَصِيرًا) ت اشبولر اول کس نه لردر که لعنت ایتدی آنره
الله و اول کس نه که لعنت ایدر کا الله پس البته بولر سنین انکیچون بر یاردم ایدیلر
(أَمْ لَهُمْ نَصِيبٌ مِنَ الْمُلْكِ فَإِذَا الْيَتِيمُونَ النَّاسَ نَصِيرًا) ت آیانلر ایچون وار میدر اولش
پادشاهلقدن پس اولوقسده ویرمز لر آدم لره بر تفسیر مقداری * ف تفسیر خرمما چکر دکنک
ظهرنده اولان آق چقوره دینور (أَمْ يَحْسُدُونَ النَّاسَ عَلَىٰ مَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ فَقَدْ آتَيْنَا
آلَ إِبْرَاهِيمَ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَآتَيْنَاهُمْ مُلْكًا عَظِيمًا) ت ایاحسد ایدرلر ادملر اوزرینه
اولشی ایچون که ویردی آنره الله سبحانه کندو فضلندن پس البته بز ویردک ابراهیمک
اولادینه کابی و علی و ویردک آنره یولک پادشاهلق (قَتَلْتُمْ مِنْهُمْ مَنْ آمَنَ بِهِ وَمِنْهُمْ مَنْ صَدَعْنَاهُ وَكُنِيَ
بِهِمْ سَعِيرًا) ت پس کافر لردن بعض کس نه ایمان کتور دی شوکابه و آنلردن بعض
کس نه واردر که کیر و طور دی آندن و بسدر آنره جهنمک علولنش اودی * ف یعنی
همیشه دن یوکلکی الله سبحانه ابراهیمک خانداته ویرمش شمعی دخی ابراهیمک خاندانده
یوکلک وار پس هر کس نه که انی قبول ایتزایسه شوکیشی انصاف سز بر کیمه در (إِنَّ الَّذِينَ
كَفَرُوا بِآيَاتِنَا سَوْفَ نُصْلِيهِمْ نَارًا كُلًّا نَضِجَتْ جُلُودُهُمْ بِدَلْنَاهُمْ جُلُودًا غَيْرَهَا لِيَذُوقُوا
الْعَذَابَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَزِيزًا حَكِيمًا) ت البته اول کس نه لره کافر اولدیلر بزم نشانه لر مزه
کتوریرز آنلری اوده هروقتکه شمش اولور آنلرک دیرلری پیدا ایدرلر آنلره اولکی
دیرلر نیک غیر یسینی تا که طانسونلر عذابنی البته الله غالبدر حکمتله متصفدر (وَالَّذِينَ
آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَنُدْخِلُهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا لَهُمْ فِيهَا
أَزْوَاجٌ مُطَهَّرَةٌ وَهُمْ فِيهَا ضُلَّالِيلًا) ت و اول کس نه لره که ایمان کتور دیلر و ایشلدیلر
کوزل اولان ایشلری چابک کتوریرز آنلری باغچه لره که آقر آنلرک التندن ایرمقلر ایدی
اولورلر آنده دایما آنلر ایچون واردلر شو باغچه لره پال قاریلر و کتوریرز آنلری کوزل

اولان کولکه به یعنی تمام اولان راحته (ان الله يامرکم ان تؤدوا الامانات الى اهلها) وَاِذَا
 حَكَمْتُمْ بَيْنَ النَّاسِ اَنْ تَحْكُمُوا بِالْعَدْلِ ^ط ان الله نعمة يعظكم به ^ط ان الله كان سميعا بصيرا ^ط ت
 تحقیق الله یورسزه که ادا ایدیکز اما تیری اهلنک جانبته وچانکه حکم ایتسه کز ادم
 آره سنده سزه امر ایدر که حکم ایدسکر انصافله تحقیق الله بواماتی ورمک وانصافله حکم ایتک
 کوزل شیدر که نصیحت ویرسزه انکله البته الله ایشیدیحی کوریحیدر * ف اشبو
 آیتده اشارت وارد رطلحه نک او علی عثمان جی قصه سنه که کعبه نک مفتاحی آنک لندن
 الدیر ادملرک بعضی رسول اکرم مدن اول مفتاحی طلب ایتدکده نوآیت نازل اولوب
 رسول اکرم عثمانه ردایتدی * ف یعنی اما تیره خیانت ایتک وناسلرک آره سنده حکم
 ایتدکده رشوتله ویا بشقه برجهتله برکسته به یان حقیقک اشبوعادت جهودلرده جوغیدی
 اشبو سبیله ایمانی ضعیف اولان بعض مسلمانر قضیه لر فیصل ایتدیر مکچون رسول
 اکرمه وارمز لر ایدیکه برآدمه رعایت ایتزویان حقیقمز دیو و جهودلرک علمالرینه وارر لر
 ایدیکه آنلر رعایت ایدیحیدر لر دیهرک کله جک آیتلرده الله سبحانه مسلمانلره تقید یوردی که
 تاوقتیکه هر قضیه لرده وهر حکملرده رسول اکرمه رجوع ایتیوب آنک حکمنه کوکل ایله
 راضی اولیه سکر اولوقنده شکسز سزده ایمان بولمز (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ
 وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِي الْأَمْرِ مِنْكُمْ فَإِنْ تَنَازَعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى اللَّهِ وَالرَّسُولِ إِنْ كُنْتُمْ
 ذُوْمُنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ذَلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا) ت ای مؤمنلر یورلدی قبول
 ایدک الله ایچون و یورلدی قبول ایدک یغمبر ایچون و یورلدی ویرن حا کدریکز ایچون
 پس اگر چکشسه کز برامر ده پس کیودوندر یکز آنی الله جانبته و یغمبر جانبته اگر اینانور
 ایتسه کز الله تعالی به و آخرت کوتته اشبو کوزلدر و زیاده ایدور عاقبت اعتبار نجبه * ف
 اسلامی ضعیف اولنر نقسلرینک هوا سنه مخالف اولان شیلرده شرعک حکمنه راضی
 اولیوب کاهجه کاهلره و کافرلرک یوکلر یه رجوع ایدر لر ایدی وقتیکه رسول اکرم
 آنلری شوقیح اولان امر دن نهی ایتدکده و قورقند قدیمین ایدر لر ایدیکه بزم مقصودیمز سکا
 مخالفت دکدر اشبو خصوصیه الله سبحانه نوآیتلری نازل یوردی * ف یعنی خلیفه به
 و اختیار لو بادشاهه و قاضیه و برامر اوزرینه یوکلر قیلنا تله اتباع ایتک و حکملری
 اوزره بوریمک لازمدرا اولوقنده که الله سبحانه نک ورسولنک حکمی اخلافتده حکم ایتزلر
 ایتسه اگر حکملری خلاقی اوزره ضریح امر ایدر لر ایتسه پس شو حکمن قبول ایتیلر پس اگر
 ایکی مسلمان بری بریلر برامر ده شمانه یا پس لر بریشی دیتسه کل حا کم شرعه واره لم آخری
 آنک جوابنده دیتسه که بن شرعی بیلم و یا دیتسه که بنم شرعیتله برایشم یوقدر پس شو کیمسه
 شکسز کافر اولور (الَّذِينَ يَرْجُونَ أَنَّهُمْ آمَنُوا بِمَا نُزِّلَ إِلَيْكَ وَمَا نُزِّلَ مِنْ قَبْلِكَ
 يَرِيدُونَ أَن يُنَاجُوا إِلَى الطَّاغُوتِ وَقَدْ أُمِرُوا أَنْ يَكْفُرُوا بِهِ وَيُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُضِلَّهُمْ
 ضَلَالًا بَعِيدًا) ت باقرمب سین اول کسنه لره که زعم ایدر لر که البته آنلر ایمان کور دیر لر
 سنک جانبته ایدر یلن شیشه و سندن ایلر و ایندیر یلن شیشه دیر لر که قضیه لرینی فالدیر لر
 حقدن باش چکیجی جانبته و حالبوکه آنلر امر اولندیکه کافر اولر طاعنه و دیر شیطانکه
 آرغین قیلر آنلری هدا یندن اوراق اولان آرغینقله (وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا إِلَى مَا أَنزَلَ اللَّهُ
 وَإِلَى الرَّسُولِ رَأَيْتُ الْمُنَافِقِينَ يَصُدُّونَ عَنْكَ صُدُودًا) ت وچانکه دینلسه آنلره کلکزلر اللهک
 ایندیر دیک شئی جانبته و یغمبر جانبته کور رسین منافقاری که کیرو طور لر رسندن کیرو
 طور مقله (فَكَيْفَ إِذَا أَصَابَتْهُمُ مُصِيبَةٌ قَالُوا هَذَا الَّذِي كُنَّا نَعِدُكُمْ بِاللَّهِ أَنَّا
 الْإِحْسَانُ وَتَوَفَّقًا) ت ونجبه حال واردرا اولوقنده که ایریشور آنلره بر مصیبت ایشلد کبری
 عملر سبیله صکره کور لر سنک یانکه عین ایدر لر الله تعالی به که نزد یلدک مکر او ایشلیکی
 و موافقت اولغی (یعنی خصم لرا سنده) * ف مدینه منوره ده بر جهودله بر منافق
 آره سنده منازعه اولوب یودی کاسو یلدیکه کل کیده لم محمدک یاتسه و منافق دیدیکه
 کل کعب بن اشرفه کیده لم که اول جهودلرک رئیسدر اخرده رسول اکرمه وارد یور رسول
 الله ایتسه یهودی به حکم ایدوب حقی اثبات ایتدی طشره جقد قد منافق راضی اولیوب
 عمر رضی الله تعالی عنه به واره لم دیدی و عمر رضی الله عنه حضرت یغمبر حکمندن مدینه سده
 قاضی ایدی منافق ظن ایتدیکه حضرت عمر اسلامی جایب ایدر چکدر چانکه منافق و یهودی
 برابر عمر وارد قدیم یهودی سو یلدیکه بر حضرت رسول اکرمه کیتش ایدک و حضرت دخی
 بکا حکم ایتدی پس عمر رضی الله عنه منافق اولدیردی آنلر وارنلری رسول اکرمه حاضر
 اولوب فان دعواسی ایدوب و عین ایدوب سو یلشکره بر حضرت عمره شوقیتله وارد قدیکه
 ایکی دعوا حیلرک آره سنده صلح یورملر اولوقت اشبو آیتلر نازل اولدی و حضرت عمرک آدی
 فاروق اولدی یعنی حق و باطل آره سنده آریلق ایدیحی (أُولَئِكَ الَّذِينَ يَعْلَمُ اللَّهُ مَا فِي قُلُوبِهِمْ
 فَأَعْرِضْ عَنْهُمْ وَعِظْهُمْ وَقُلْ لَهُمْ فِي أَنْفُسِهِمْ قَوْلًا بَلِغًا) ت اشبو کروه اول کسنه لر دزکه
 یلور الله آنلرک قیللرنده اولان شئی پس یوز جویر آنلردن (یعنی آنلری اولدر مکدن)
 ونصیحت ویر آنلره آنلرک قیللرنده اثر ایدیحی اولان سوزی (وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ رَسُولٍ إِلَّا لِيُطَاعَ
 بِإِذْنِ اللَّهِ) ت کوندر مدله بر یلر یغمبری مکر کا طاعت اولسون اللهک اذیلر

یریدون ان یجاکوا الی الطاغوت وقد امروا ان یکفروا به یرید الشیطان ان یضلهم
 ضللا بعیدا) ت باقرمب سین اول کسنه لره که زعم ایدر لر که البته آنلر ایمان کور دیر لر
 سنک جانبته ایدر یلن شیشه و سندن ایلر و ایندیر یلن شیشه دیر لر که قضیه لرینی فالدیر لر
 حقدن باش چکیجی جانبته و حالبوکه آنلر امر اولندیکه کافر اولر طاعنه و دیر شیطانکه
 آرغین قیلر آنلری هدا یندن اوراق اولان آرغینقله (وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا إِلَى مَا أَنزَلَ اللَّهُ
 وَإِلَى الرَّسُولِ رَأَيْتُ الْمُنَافِقِينَ يَصُدُّونَ عَنْكَ صُدُودًا) ت وچانکه دینلسه آنلره کلکزلر اللهک
 ایندیر دیک شئی جانبته و یغمبر جانبته کور رسین منافقاری که کیرو طور لر رسندن کیرو
 طور مقله (فَكَيْفَ إِذَا أَصَابَتْهُمُ مُصِيبَةٌ قَالُوا هَذَا الَّذِي كُنَّا نَعِدُكُمْ بِاللَّهِ أَنَّا
 الْإِحْسَانُ وَتَوَفَّقًا) ت ونجبه حال واردرا اولوقنده که ایریشور آنلره بر مصیبت ایشلد کبری
 عملر سبیله صکره کور لر سنک یانکه عین ایدر لر الله تعالی به که نزد یلدک مکر او ایشلیکی
 و موافقت اولغی (یعنی خصم لرا سنده) * ف مدینه منوره ده بر جهودله بر منافق
 آره سنده منازعه اولوب یودی کاسو یلدیکه کل کیده لم محمدک یاتسه و منافق دیدیکه
 کل کعب بن اشرفه کیده لم که اول جهودلرک رئیسدر اخرده رسول اکرمه وارد یور رسول
 الله ایتسه یهودی به حکم ایدوب حقی اثبات ایتدی طشره جقد قد منافق راضی اولیوب
 عمر رضی الله تعالی عنه به واره لم دیدی و عمر رضی الله عنه حضرت یغمبر حکمندن مدینه سده
 قاضی ایدی منافق ظن ایتدیکه حضرت عمر اسلامی جایب ایدر چکدر چانکه منافق و یهودی
 برابر عمر وارد قدیم یهودی سو یلدیکه بر حضرت رسول اکرمه کیتش ایدک و حضرت دخی
 بکا حکم ایتدی پس عمر رضی الله عنه منافق اولدیردی آنلر وارنلری رسول اکرمه حاضر
 اولوب فان دعواسی ایدوب و عین ایدوب سو یلشکره بر حضرت عمره شوقیتله وارد قدیکه
 ایکی دعوا حیلرک آره سنده صلح یورملر اولوقت اشبو آیتلر نازل اولدی و حضرت عمرک آدی
 فاروق اولدی یعنی حق و باطل آره سنده آریلق ایدیحی (أُولَئِكَ الَّذِينَ يَعْلَمُ اللَّهُ مَا فِي قُلُوبِهِمْ
 فَأَعْرِضْ عَنْهُمْ وَعِظْهُمْ وَقُلْ لَهُمْ فِي أَنْفُسِهِمْ قَوْلًا بَلِغًا) ت اشبو کروه اول کسنه لر دزکه
 یلور الله آنلرک قیللرنده اولان شئی پس یوز جویر آنلردن (یعنی آنلری اولدر مکدن)
 ونصیحت ویر آنلره آنلرک قیللرنده اثر ایدیحی اولان سوزی (وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ رَسُولٍ إِلَّا لِيُطَاعَ
 بِإِذْنِ اللَّهِ) ت کوندر مدله بر یلر یغمبری مکر کا طاعت اولسون اللهک اذیلر

(وَلَوْ أَنَّهُمْ إِذْ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ جَاؤُكَ فَاسْتَغْفَرُوا اللَّهَ وَاسْتَغْفَرَ لَهُمُ الرَّسُولُ لَوَجَدُوا اللَّهَ تَوَّابًا رَحِيمًا) ت واکراش جوکوه اولوقسکه ظلم ایتدیلر کندونفسلرینه سنک یانکه کلوب یار لغنی طلب ایتسه لاله دن و یار لغنی طلب ایتسه آنرا ایچون پیغمبر البته بولور لرایدی الله تعالی ی اوز لرینه رحیمه قایدیجی اسرکیجی (فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّى يُحَكِّمُوكَ فِی مَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجْعِدُوا فِی أَنْفُسِهِمْ حَرَجًا مِّمَّا قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُوا تَسْلِيمًا) ت پس سنک ربکه قسم اولسونکه آنر مسلمان اولزلرنا که حاکم ایتدکجه سنی کندو آره لرنده واقع اولان اختلافده صکره بولزلر کندو قیلر لرنده طارلقی اولشیدنکه حکم ایتدک و قبول ایدر لر انقیاد ایتکله (وَلَوْ أَنَّا كَتَبْنَا عَلَیْهِمْ أَنْ اقْتُلُوا أَنْفُسَهُمْ أَوْ أُخْرِجُوا مِنْ دِیَارِهِمْ فَعَلَوْهُ إِلَّا قَلِيلٌ مِنْهُمْ) ت واکرین یاز سیدق (یعنی واجب قلسیدق) آنرا اوزرینه که اولدر یکنز کندونفسلر یکنزی یاخود طشره جیقت کندو اولر کردن ایشلر لرایدی آنی مکر آرز کسنه لر آنلردن (وَلَوْ أَنَّهُمْ فَعَلُوا مَا يُوعَظُونَ لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْ وَأَشَدَّ تَنَصُّيًا) ت واکر آنرا ایشلر سیدیلر اولشیی که آنکله نصیحت ویرلیدی آنره البته کوزل اولوردی آنرا ایچون وزیاده محکم اولوردی آنلرک دینی استوار ایتکده * ف یعنی مالکک حکمنده جانده دریغ ایتسک لایق دکل اگر الله سبحانه شویله امر ایتسه ایدی اشبو منافق لرنجه ایده یلور لرایدی واشبو حکم لر محض نصیحتدرا کر بولری قبول ایتسیدیلر نفاق لری زائل اولوب مسلمان اولور لرایدی (وَإِذْ آتَيْنَاهُمْ مِنْ لَدُنَّا آجْرًا عَظِيمًا) ت واولوقسده البته ویرردک آنره ککندو یاغزدن یولک مزیدی (وَلَهَدَيْنَاهُمْ صِرَاطًا مُسْتَقِيمًا) ت ودلات ایدر دیک آنلری طوغر واولان یوله (وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَالرَّسُولَ فَأُولَئِكَ مَعَ الَّذِينَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنَ النَّبِيِّينَ وَالصِّدِّيقِينَ وَالشُّهَدَاءِ وَالصَّالِحِينَ وَحَسُنَ أُولَئِكَ رَفِيقًا) ت ویرکسنه که اطاعت ایده الله تعالی به و پیغمبرینه پس اشبو کروه اول کسنه لک ایلر یسله درلر که احسان ایتدی الله آنرا اوزرینه پیغمبر لردن و صدیق لردن و شهید لردن و انوایشلر لردن و نه کوزل ارقداشدر اشجوکر و هار * ف انبیا اول کسنه لدر که آنرا اوزرینه وحی نازل اوله یعنی ظاهرده مالک آنره الله سبحانه نک حکمنی ایرشدره و صدیق اول کسنه به دینلور که الله سبحانه نک و جینده هر نه شیکه کلور نفسلری کندی کندیله کر چکلیوب آنک طوغر بلقی اوزرینه شهادت ایده و شهید اول کسنه در که

پیغمبر علیه السلام حکمنی برغایت تصدیق ایتسکه آنک اوزرینه جانی بذل ایدر و صالح شول کسنه در که آنک طبیعتی اولک اوزرینه خلق اولمش اوله پس اول کسنه لر که اشبو صفتلر آنلرده بولمیدسه ده لیکن الله سبحانه نک حکمنی قبول ایتک سیبیلله آنلری الله سبحانه اول صفات سابقه صاحب لرینه ارقداش قیلر (ذَٰلِكَ الْفَضْلُ مِنْ اللَّهِ وَكَفَى بِاللَّهِ عَلِيمًا) ت اشبو احساندر الله جانبندن و بسدر الله بیلک جهتندن * ف اسلامی ضعیف اولان کسنه لر مادامکه اسلامک اولنده جهاد فرض اولمش ایدی اسلامی قبول ایتدیلر وقتا که جهاد فرض اولدی آدن کیر و طور دیلر و اولنرک بعض سندن نفاقه دائر سوز ظهور ایتدی و بعضی منافق لرایله همزبان اولدیلر رسول اکرمک رضاسنک خلافتجه رأی ایتدیلر الله سبحانه بونک بیاتده اشبو آیتلری کونزدی * ف معلوم اوله که بورادن بویه جهادک ذکرینه شر و عذر (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا خُذُوا حِذْرَكُمْ فَانْفِرُوا ثُبَاتٍ أَوَّاعًا وَاجِبِعًا) ت ای مسلمانلر طوتکنز کندو سلاح کزی پس طشره جیقت (یعنی غوغایه) کروه اولوب یاخود طشره جیقت هیکز جمع اولوب * ف یعنی غوغاده کندو کزی حفظ ایتک توقله یا قلقله یا نایبیرا یله یا هنرا یله ممنوع د کادتر (وَأَنْ مِنْكُمْ لِمَنِ امْطِئْتُمْ فَإِنْ أَصَابَتْكُمْ مُصِيبَةٌ قَالُوا قَدْ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْنَا إِذْ لَمْ أَكُنْ مَعَهُمْ شَاهِدًا) ت والبته نیزدن بعض کسنه واردر که کانور (یعنی کتمکده غوغایه) پس اگر ایرشسه نیزه بر مصیبت و بلادیر البته احسان ایتدی الله بنم اوزریمه وقتا که اولدم حاضر آنرا یله (وَلَوْ أَنَّ أَصَابَكُمْ فُضْلٌ مِنَ اللَّهِ لَيَقُولُنَّ كَأَن لَّمْ تَكُنْ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُ مَوَدَّةٌ يَأْتِيهِمْ كَيْفَ يَنْصَحُكُمُ فَانْفِرُوا فَوْزًا عَظِيمًا) ت واکر ایرشسه نیزه بر نعمت الله دن دیر پشیمان اولوب کویا که البته اولدی شیزک ایلر آنک ارسنده دوستاق کاشکی نه اولیدی اولدم آنرا یله یله پس ایرشیدم یولک مطلوبه * ف یعنی بونلر منافقه لردر که الله سبحانه نک حکمنه انقیاد ایتزلر یلکه مقصود لری دنیا منفعته دراکر الله سبحانه نک بولمده مسلمانلره بر بلا ایرشسه ککندو آره لرنده مسرور اولور لردیلر که جوق کوزل اولدیکه بر دخی آنرا یله بلایه دوچار اولدق واکر مؤمنلره بر منفعت ایرشسه اولوقسده حسرت چکرلر که نه اولیدی بزلرده آنرا یله بولینوب خیره ایرشیدک یعنی دشمنلر کی حسد ایدرلر (فَلْيُقَاتِلْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ الَّذِينَ يَشْرُونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا بِالْآخِرَةِ) ت پس لایقدر که غوغا ایده لر اللهک بولنده اول مؤمنلر که صتارلر دینلر لکنی آخرت دیر ایتکده (وَمَنْ يُقَاتِلْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ

فَيَقْتُلُ أَوْ يَغْلِبُ فَسَوْفَ نُؤْتِيهِ أَجْرًا عَظِيمًا) ت اول كسنه كه غوغا ايدر اللهك بولنده
 پس اولور يا غوغا ب كاور و پرور از آنره بول اولان مژدی ه ف یعنی مسلمانلره لا يقدر كه
 دنيا ديرلكنه باقيوب آخرت طلبنده بولنده و بيله كه الله سبحانه لك امرينه انقياد
 ايتكده نه كوزل منفعت واردر (وَمَا لَكُمْ لَا تُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الرِّجَالِ
 وَالنِّسَاءِ وَالْوِلْدَانِ الَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا أَخْرِجْنَا مِنْ هَذِهِ الْقَرْيَةِ الظَّالِمِ لَهَا وَاجْعَلْ لَنَا مِنْ
 لَدُنْكَ وَلِيًّا وَاجْعَلْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ نَصِيرًا) ت ونه واردر سزه كه غوغا ايتيور سكر اللهك
 بولنده و بيجاره لرايجون ار ككردن وقار يلدن و جوجه لردن (يعني كافر لك الله
 اسير اولنرا جليجون) اول كسنه لك ذير لاي بزم بر عطر مشر جيقار بزي اشبو كويدن
 كه ظالمدر لك اهلي و بصه بزم ايجون كندويان كدن ايش بصه بيجي و بصه بزم ايجون
 كندويان كدن بزيار دم ايديجي ه ف يعني اي مسلمانلرا يكي امر ايجون كافر ايله غزا
 ايتك سزه لازمدر بري الله سبحانه لك ديني اعلا قلمغيجون ايتكجي مظلوم اولان مؤمنلري
 خلاص ايتكيجون كه كافر لك الله اسير اولوب چاره سزدر لك شهر ندمه شويله كسنه لك
 جوق ايدى كه حضرت يغمبر ايله هجرت ايدم بيلد يلو و خصم لري آنره اوز ره ظلم ايدر كه
 مسلمانلقدن دوندروپ نه كافر ايدر (الَّذِينَ آمَنُوا يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالَّذِينَ
 كَفَرُوا يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ الطَّاغُوتِ فَقَاتِلُوا أَوْلِيَاءَ الشَّيْطَانِ إِنَّ كَيْدَ الشَّيْطَانِ كَانَ
 ضَعِيفًا) ت اول كسنه لك ايمان كتمورد يلو غوغا ايدر اللهك بولنده و اول كسنه لك
 كافر اولد يلو غوغا ايدر لك باطل اولان معبودك بولنده پس غوغا ايديكز شيطانك احيا بوليله
 البته شيطانك حيله سي ضعيفدر (أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ قِيلَ لَهُمْ كُفُّوا أَيْدِيَكُمْ وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ
 وَآتُوا الزَّكَاةَ فَلَمَّا كُتِبَ عَلَيْهِمُ الْقِتَالُ إِذَا فَرِيقٌ مِنْهُمْ يَخْشَوْنَ النَّاسَ كَخَشْيَةِ اللَّهِ وَأَتُوا
 الْخَشْيَةَ وَالْأَوَارِيَّامُ كُتِبَ عَلَيْهِمُ الْقِتَالُ لَوْلَا أَخْرُتَ إِلَى أَجَلٍ قَرِيبٍ قُلْ مَتَاعُ الدُّنْيَا
 قَلِيلٌ وَالْآخِرَةُ خَيْرٌ لِمَنِ اتَّقَى وَلَا تَتْلُوا قِيلًا) ت آيا باقر مبين اول كسنه لك
 ديئلدى آنره كير و طونكز لري كزى (يعني غوغا ايتيك) وقائم طونك غار يكرزى و وير يكرز
 ز كاتكزى (يعني قبول ايديلر) پس چا كه فرض اولدى آنره اوز ره غوغا نا كاه بر كروه
 آنردن قور قورل آدم لردن الله دن قور قورق كبي يا آدن زياده قور قورق كبي و ديديلر اي بزم
 راجز بچون فرض قللك بزم اوز روزه غوغا ني بچون ديرى برا قللك بزي يقين اولان مدنه

ديكن ديكن آنره دنيا لك اولشى آذر و آخرت كوزلدر اول كسنه ايجون كه صافتمدى
 و ظلم اولنمش اولن سكر برايل الله مقصدارى ه ف يعني اول زمانده كه مسلمانلره كه ده ايديلر
 و كافر لر آنره ايد اوز پرور ديلر الله تعالى آنلري غوغا دن منع ايتكشيدى و صبر ايله حاكم
 بيور مشيدى ايدى كه جهاد ايله امر اولندى فهم ايدم لك امر ادرن بولنلر ايمكن اسلامي
 ضعيف اولان بعض كسنه لك غوغا دن باش چوير مشلر اولوم مدن قور قورل و الله
 سبحانه دن قور قورق كبي مشر كاردن قور قورلر (إِنَّ مَا تَكُونُوا يَدْرِكُكُمْ الْمَوْتُ وَلَوْ كُنْتُمْ
 فِي رُوحٍ مُنْشَدَةٍ وَإِنْ أَنْصَبْتُمْ حَسَنَةً يَقُولُوا هَذِهِ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ وَإِنْ أَنْصَبْتُمْ سَيِّئَةً يَقُولُوا هَذِهِ
 مِنْ عِنْدِكَ قُلْ كُلٌّ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ خَالِ هَؤُلَاءِ الْقَوْمَ لَا يَكَادُونَ يَفْقَهُونَ حَقَّ حَدِيثًا) ت
 هر يرد كه اولسه كز ايريش و سزه اولوم و اكر چه اولسه كز محكم بر جلد و اكر اير شيه
 آنره بر نعمت ديور اشبو اللهك ياتنددر و اكر اير شيه آنره قسليق ديور يا محمد داشبو سرك
 ياتكنددر سويله هيسي اللهك ياتنددر پس نه حال واردر اشبو كره ايجون كه يقين اولنر
 فهم ايتكلك بر سوزى ه ف اشبو سوز طوغر يدر كه خير الله سبحانه چا بندنر و شر ايسه
 بنده لك طرفه دنددر ليكن اشبو قائللك مقصودى شوكله دن طوغر و دكادر و اول شودر كه
 غوغا عرب قسيله لر يك جمل سيله معقول دكادر پس اكر نصرت و فتح اولور ايسه كوز
 طو ايله جق بر نعمتدر و اكر هزيت اولسه اشبو نديرك حاليه موافقدر و چا كه جهاد الله
 سبحانه لك امر يلد بر جله سي خير در آنده عقلمه مدخل و بزمك صحيح دكادر يعني مسلمانلر
 غالب اوله جقلدر ديو عقل حاكم ايتك اولماز و الله اعلم ه ف اشبو منافقلك ذكر يدر كه اكر
 غوغا لك تدبيرى او اولسه و فتح و ضيقت اير شيه ديرلر كه اشبو الله سبحانه دنددر يعني اتفاقا
 شويله بصه مش اولدى و حضرت لك تدبير نه قائل اولن ايديلر و اكر بر امر خراب اولسه ايدى
 حضرت لك تدبيرى اوز ره الزام قورلر ايدى پس الله سبحانه بيورديكه هيسي الله سبحانه لك
 ياتنددر يعني يغمبرك تدبيرى ايسه الله سبحانه لك الهاي ايله در آنده خطا بولنرا كبر امر
 بوزلسه آن خراب اولمش ديميك بونكله الله سزى ترييه ايدر سزلك قور كز دن و كاه جاك
 آيتده اشكاره قلوب بيوردي (مَا أَصَابَكُم مِّنْ حَسَنَةٍ فَمِنَ اللَّهِ وَمَا أَصَابَكُم مِّنْ سَيِّئَةٍ فَمِنَ
 نَفْسِكُمْ وَأَرْسَلْنَاكَ لِلنَّاسِ رَسُولًا وَكَفَى بِاللَّهِ شَهِيدًا) ت اولشيكه اير شيدى سكا نعمتدن پس
 الله دندرو اولشيكه اير شيدى سكا نعمتدن پس سرك نفه سكل ياتنددر و كوندرك سنى آدملر
 ايجون يغمبر و بدر الله شاهد ه ف قوله لا يقدر كه اولكي الله سبحانه لك فضله دن بيله و بلا
 و مصيبي كند و قصورندن بيلوب يغمبر عليه السلامه الزام قور عيه و دل اوز اتميه و الله سبحانه
 قولك قصور زلندن خبر دار ديو اسنى و يرد (مَنْ يَطْعِ الزُّسُولَ فَقَدْ اطَاعَ اللَّهَ وَمَنْ يَنْتَهِ

فَاَرْسَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ حَفِظًا ۖ ت ه ر ك س ن ه ك ه ي و ر ل د ي ق ب و ل ا ي د ه ي ع م ب ر ه پ س ا ل ب ت ه
 ي و ر ل د ي ق ب و ل ا ي د ي ا ل ل ه ت ع ا ل ي ب ه و ه ر ك س ن ه ي و ز ج و ر س ه پ س ك و ن د ر م ن ك س ن ا ن ل ر ا و ز ر ي ن ه
 ب ك ج ي (وَيَقُولُونَ طَاعَةٌ فَإِذَا بَرَزُوا مِنْ عِندِكَ بَيَّتَ طَائِفَةٌ مِنْهُمْ غَيْرَ الَّذِي تَقُولُ وَاللَّهُ
 يَكْتُبُ مَا يُشِئُونَ فَأَعْرِضْ عَنْهُمْ وَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ وَكَفَى بِاللَّهِ وَكِيلًا) ت و د ي د ي ل ر ب ن م ق ل ج ز د ه
 و ا ر د ر ي و ر ل د ي ق ب و ل ا ي د ي ا ل ل ه ت ع ا ل ي ب ه و ه ر ك س ن ه ي و ز ج و ر س ه پ س ك و ن د ر م ن ك س ن ا ن ل ر ا و ز ر ي ن ه
 ا ن ل ر د ن ا و ل ش ي م ك غ ي ر ن س ي ك ه س ن ا م ر ا ي د ل ا ن ل ر و ا ل ل ه ي ا ز ر ي ع ن ي ع م ل د ق ت ر ن د ه ك ي ج ه د ي د ك ل ر ي
 ش ي ق ي پ س ي و ز ج و ي ر ا ن ل ر د ن و ت س ل ي م ا ي ت ا م ر ي ك ي ا L ل ه ا و ز ر ي ن ه و ب S د ر a L ل ه ا ي ش B ص ه ي ج ي
 (أَفَلَا يَتَذَكَّرُونَ الْقُرْآنَ وَلَوْ كَانَ مِنْ عِنْدِ غَيْرِ اللَّهِ لَوَجَدُوا فِيهِ اخْتِلَافًا كَثِيرًا) ت ا ي ا
 ت ا م ل ا ي ت ز ل م ي ق ر ا ن د ه ا ك ر a و L س ي د ي a L ل ه ك غ ي ر N س ن ك ي ا T د ن a L ب ت ه ي و L و L ر ا ز ا ي د ي ش و ن D ه ج و ق
 ا خ T ل ا ف ي ۖ ف م خ ل و ق H ر ح a L D ه ا و L ح a L D ه م و a F ق س و ي L ر ط a R غ L غ L غ D ه a م ر K L و a L a N K S ه L
 ي a T S ه خ ي a L ا ي T ز و a M ر K L ك D ه ط a R غ L و a L و a L a N K S ه L ر ج a N ب ه B a F Z D ن ي a T S ه ا خ R ق ا K Z
 و a X R T ي a T S ه D ن ي a N ي a K Z و B ي R و a L غ D ه ع N a T K Z ك R B ن ي a T Z و E N a T ا ي D ي K ي و Q T L R
 P ر و a S Z a L S N K Z ك R ي a و L Z R S ش و ي L K B R ح a L D ه K ي K L a Y B S T S ه B R ح a L D ه K ي K L a M S ه
 M X a L F K و R ي N و R Q R a N ش R ي F K ه X a L K K K L a M S R ش و a T K H R ي a T S ه B R B T S ه J a N B ه
 N Z R a و a N و R T a M L ا ي T M K D N ه M a L و M ا و L و R K ه H R B R S N K S ي a N ي H R M Q a M S D ه B R و L a و Z R D R
 H a S L M ع N ي a و L R K Q R a N a N S a N K L a Y a و L S ي D ي a T S ه J و Q ا X T L a F ي و a N و R D ي
 M E N a D ه T M a Q S K B ي و T M S D ه T a Y N K B ي و B ع S Y F S J و B ع S Y R K B ي و B ع S Y M E a R S ه B ه
 Q a B L و B ع S N ه M E a R S ه a T M K G a Y E D ه M S S K L K ه B S K D ه a و L B Q X S R N K B E C S Y
 و a Q E M E M T a B Q و B ع S Y M X a L F و a H K a M S a N B E C S Y E Q L ه M و a F Q و B E C S Y M X a L F Q R a N
 ع Z M ا ي S ه a T S ه a S B و S F T R و L Z R (وَإِذَا جَاءَهُمْ أَمْرٌ مِنَ الْأَمْنِ أَوِ الْخَوْفِ أَذَاعُوا بِهِ
 وَلَوْ رُدُّوهَ إِلَى الرَّسُولِ وَآلِ الْأَمْرِ مِنْهُمْ لَعَلَ الَّذِينَ يُتَّبَعُونَ مِنْهُمْ وَلَوْ لَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ
 وَرَحْمَةُ رَبِّكُمْ لَأَتَّبَعْتُمُ الشَّيْطَانَ الْأَقْبِلَاءَ) ت و Q a N K ه K S ه a N L R ه B R X S R a M S N L K D N y a X O D
 Q و R Q O D N a S K a R a Y D R L R a N y و a K R D و N D R S ه L a Y D ي a T y B E M B R J a N B ه y و R L D ي و R N L R
 J a N B ه a S L a M a H L M D N a L B T ه y و R a Y D ي ش و X B R ي a و L K S ه L R K a F ي a L ه K N و R M K Q a D R
 a و L و R L a Y D ي (E M N ي T H Q I Q a Y T S Y a و Z R ه Q a D R a و L و R L a Y D ي و a K R a و L S ي D ي a L L H K
 F S L y M Z L a و Z R K ه a N K a M R K S Y a L B T ه a R Q E M S S R ه K K D R D Y K Z S H T a N K M K R
 a Z K S N ه T a B E C a و L Z D ي ۖ F E M N ي a K R B R D N B R X B R K S ه L a Z M D R K R T S ه y a T K
 Q a Y M M a Q a M S ه a R S D R Y L K R a و K S N ه L R ش و X B R ي T S D Y Q a Y D R L a S ه و a N K L ه E M L

ايدر ل ر س ه پ S ا و L و Q T B S T S ه K S ه a N K a و Z R ه E M L ا ي D ه y E M B R y E M L a M B R K S ه y
 Z K a T a L M G I J O N B R Q O M ه K O N D R D Y L R a و L Q O M a T S ه T E F I M a Y I J O N a S B و a D M K a S T E Q a T S ه
 و a R D Q D ه a و L a D M و H M a T S K ه a N L R غ و G a Y ه K a Y و R L K R و R J O C a Y D و B M D ي N ه D ه M S H O R
 Q i a S K ه F L a N Q O M M R T D a و a S L R H Z و Z y E M B R y E M L a M ه a و L X B R a R S M D N M D ي N ه
 S H R N D ه M S H O R a و L D ي a S B و M L L و H R X S R و H R S N ي T H Q I Q a Y T S Y a و L Z R M Z N و و a L y B I L Z M Z N
 M S H O R a T S ه L R K ه a X R D ه Y L a N a و L و R و D X ي a L L ه S H a N ه a R S a D y و R D ي K ه a K R a L L ه S H a N ه N K
 F S L y a و L S ي D ي M Z L a و Z R K ه S Z L S H T a N ه T a B E C a و L و R D Y K Z M K R K S Z D N a Z K S N ه T a B E C
 a و L Z D ي E M N y H R B R a و L a M R ه L a Z M D R K ه H R و Q D ه L a B Q a و L a N H K M L R y و T R y E L R y a B R a Y D ه
 و a T R a T Z a S ه H D a Y T a و Z R ي N ه a Z a D M Q a M a و L و R (فَقَاتِلْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ لَا تُكَلَّفُ إِلَّا
 نَفْسَكَ وَحَرِّضِ الْمُؤْمِنِينَ) ت P S غ و G a Y T a E M H D a L L H K y o a N D ه S N K a و Z R y K ه M o a X D ه
 y o Q D R M K R K D و J a N K D N و R G H T و R M S L a N L R غ و G a Y a و Z R ي N ه ۖ E M N y و a J B a و L a N S N K
 a و Z R y K ه R G H T و R M K D R P S a K R a Q D a S L Q a Y T Z L R S ه S N K L ه P S S N K a و Z R y K ه M o a X D ه
 y o Q D R (عَسَى اللَّهُ أَنْ يَكُفَّ بَأْسَ الَّذِينَ كَفَرُوا وَاللَّهُ أَشَدُّ بَأْسًا وَأَشَدُّ تَنكِيلًا) ت B E I N D R
 K ه a L L ه M o Q O F a Y D M S Z D N K a F R L R K غ و G a S N ي و a L L ه Y L K Q I D R غ و G a E M T a R J S ه و B N ه Y L
 Q I D R E Q O B T J E H T S H (مَنْ يَشْفَعْ شَفَاعَةً حَسَنَةً يَكُنْ لَهُ نَصِيبٌ مِنْهَا وَمَنْ يَشْفَعْ شَفَاعَةً
 سَيِّئَةً يَكُنْ لَهُ كِفْلٌ مِنْهَا وَكَانَ اللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ مُقِيبًا) ت H R K S N ه S H a F a T a Y T S ه K O Z L
 a و L a N S H a F a T a Y T S ه a و L و R a N K I J O N a و a S ش و S H a F a T a Y T S ه T o a S D N و B R K S N ه S H a F a T a Y T S ه K O F
 a و L a N S H a F a T a Y T S ه a و L و R a N K I J O N B R P a Y a T K E D a B N D N a L L ه H R B R S N y a و Z R ي N ه Q a D R D R ۖ F
 E M N y M T a L R a D M B R F Q I L H a J T N y K O R M K I J O N B R Z N K S N ه R J a a Y D و B a T K H a J T N y R o a Y T S ه
 a و L X X S R a T K T o a S D ه S R I K a و L و R a K B R K a F R y و a B R a H L F S a D y R J a a Y L X S L a S
 a T S ه و a B R X S R y H D S R E I D N Q O R T a R S ه T a L N y K S H E L R D y و P S a S B و R J a a Y a و L a D M L R
 F S a D D ه S H R y K D R (وَإِذَا حُيِّتُمْ بِحَسَنَةٍ فَسَبِّحُوا بِحُسْنِهَا وَرُدُّوها إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَى كُلِّ
 شَيْءٍ حَسِيبًا) ت و Q a N K ه T E F I M a و L N S a و L S ه K Z B R S L a M L P S T E F I M a Y D Y K Z S H T S H E D N
 Z y a D ه K O Z L a و L a N K L ه a Y a a و L K L ه a Y D و B y R L a L B T ه a L L ه H R B R S N y a و Z R ي N ه S a B
 a Y D y K D R ۖ F M T a L R K S N ه B R K S N ه y E M L a M E L I K M D I S ه a K a J o a B y R M K a J B D R
 a K B R a B R D Y L R a S ه E L I K M a S L a M D ي H a K R T o a B L Z y a D ه a T S H D Y L R a S ه a S B و S O R N D ه و R J E
 a L L ه L F Z T y J o a B D ه Z y a D ه Q I L ه a K R S L a M و R N a D M a S L a M E L I K M و R J E a L L ه D I S ه J o a B y R N
 E L I K M a S L a M و R J E a L L ه و B R K a N ه D ي (اَللّٰهُمَّ اِنَّكَ اَنتَ الْاَوَّلُ الْاٰخِرُ اَلْجَبُّوْتُمْ اِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ لَا رَيْبَ

رَقَبَةً مُؤْمِنَةً وُدِّيَّةً مُسْلِمَةً إِلَى أَهْلِهَا (الآن بَصَدُّوا) ت ویرا منبر مسلمان ایچون که اولدیر بر
 مسلمان لیکن اولدرنک واقع اولور خطا ایلر (یعنی قصداً یتیمزین) و هر کس نه اولدیر سه بر
 مؤمنی خطا ایلر پس لازمدر اکر بر مؤمن اولان قولى آزاد ایدر و فان بهاسنی مقتولان
 وایلرینه تسلیم ایدر مکر خیرات ایدر لآ نلر یعنی قاتله دینی هبه و تصدق ایدر (فَإِنْ كَانَ
 مِنْ قَوْمٍ عَدُوِّكُمْ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَخَرِّبْ رَقَبَةً مُؤْمِنَةً) ت پس اکر اولسه اولی سبزک
 دشمن کز کر و هندن و حالبوکه مؤمندر (یعنی دشمن اولان کافر لردن اولوب ایچلرنده ایمانه
 کلس و دار اسلامه هجرت ایتمش ایدر) پس لازمدر آزاد ایتنک بر مؤمن قولى (وَإِنْ كَانَ
 مِنْ قَوْمٍ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُمْ مِيثَاقٌ فَدِيَةٌ مُسْلِمَةٍ إِلَى أَهْلِهِ وَخَرِّبْ رَقَبَةً مُؤْمِنَةً فَمَنْ لَمْ يَجِدْ فِصَامَ
 شَهْرَيْنِ مُتَتَابِعَيْنِ تَوْبَةً مِنَ اللَّهِ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا) ت واکر اولسه اولی بر کر و هندن که
 سز که آ نلر آره سنده وارد در میثاق (یعنی شو اولی مسلمان اولسون یا کافر اولسون و الله
 اعلم) پس لازمدر فان بهاسنی تسلیم اولنه شو اولنک آدم لری نه وینه آزاد ایتنک وارد
 بر مؤمن اولان کولبی پس بر کس نه بولسه کولبی پس لازمدر اورج طوقی بری برینک
 آرقه سی صرما یکی آی (که کفار تده مشر و عدرا شو حکم) توبه نل قبول اولسی ایچوندر
 الله جانبدن و الله بیلیمیدر حکمتله منصفدر * ف الله سبحانه خطا ایلر اولدر مکتل احکامنی
 بیان یورروانی دخی بیان ایدر که اکر بر کس نه که کلمه توجبه دی دیرا کاتعرض ایتنک
 واجبه در و مجاهد لک فضلنی و دار کفر دن دار اسلامه هجرتنک واجب اولسنی و غار خوفن
 کیفیتنی و سفرده غارک کیفیتنی بیان یورر * ف مقتول مسلمان اولوب دار الحریفه
 ساکن اولسه دیت لازم کلز * ف مفسر لک جمهوری وان کان من قوم بینکم و بینهم
 میثاق قولنک صورتنی کافر مقتولنده بیان ایدر لرا شو ملاحظه ایلر که ارث حکمی مؤمنله
 کافرک آره سنده کسلشدر که بر لرندن میراث یزلر و دیت سیلی ایسه ارث سیلیدر
 بوسیلدن مقتول مؤمن اولور سه دیت لازم کلز و کافر اولور سه لازم کاور دیدیلر و بوضعف
 قول (یعنی فتح الرحمنک مصنفی شاه ولی الله رحه الله) دیر که مسئله نل تمهیدی ما کان المؤمن
 أَنْ يَقْتُلَ مُؤْمِنًا لَاحِطًا وَتَقِيمُ دِيَّتَهُ وَهُوَ مُؤْمِنٌ دَر بَر صددنده اولدیر غمز شو مسئله ظاهر
 در که ایمان قیدی معتبردر و دیتک لازم کلسی عهده وفا ایتنک جهتندر ارث سیلی اوزره
 دکانر و آنلک نظیری مهرک واجب اولسیدر مؤمنه معا هلد قومدن اولق مسئله سنده تسکیم
 متعنه سوره سنده مذکوردر و الله اعلم * ف خطانک بر قاج صورتلری وار و بوراده شو
 صورتی مذکور اولدیکه بر مسلمان کافر دن تمیز ایتنک اولدیر خطانک هر بر نوعنده
 ایکی شی لازمدر بریسی بر مؤمن قول آزاد ایتنک کدر و اکر قدرنی اولمز ایسه ایکی آی
 پیدر بی اورج طوققدر و اشبو کفار تدر الله سبحانه نل جنبانه قصور ایتدیکچون کدو

امریته و نانی فان بهاسنی ادا ایتنکدر مقتولک وار لری نه و اشبو آنلرک حقیقیدروا کر
 وار لردیتدن عفو ایسه و یا صدقه ایدوب صالمویر سه اختیار لری واردر و اکر وار لرد
 مسلمان ایسه ل و یا مسلمانلر ایلر عهده ایتنک کافر لردن اولسر اشبو ایکی صورتده دیت
 ادا ایتنک واجبه در و اکر وار لرد کافر و دشمن لردن ایسه لزوم حرب اهلندن اولسه لردیت لازم
 کلز و فان بهاسنی امام اعظم قنده ایکی سبک یدیموز قرق رویسه در تخمینا مقتولان
 وار لری نه اوج یلده تقریق سیلی اوزرینه ادا اولنه (وَمَنْ يَقْتُلْ مُؤْمِنًا مُتَعَدِّيًا فَأُولَئِهِ
 جَهَنَّمُ خَالِدًا فِيهَا وَغَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِ وَلَعَنَهُ وَأَعَدَّ لَهُ عَذَابًا عَظِيمًا) ت و هر کس نه اولدیر سه
 بر مؤمنی قصد احق سبز پس آنک جزاسی جهنم در ایدی اولور آنده و غضب ایتنکدر الله آنک
 اوزرینه لعنت ایتدی اکو مهیا قیلدی انکچون یولع عذابی * ف مراد قاتلدن
 اول کس نه در که حق سبز اولدر مکی حلال عدایده و الله اعلم * ف عبد الله بن عباس
 یور دیکه اکر بر مسلمان بر مسلمان حق سبز قصد ایلر اولدیر سه شو کس نه ایدی جهنمده قالسیدر
 و دخی توبه سی قبول اولمز اما علمانک جمهوری شویله نیدیلر کسزاسی اولدر که بوراده مذکور
 اولندی اما الله سبحانه مختار در اکر قاتل قصاصله اولدیر سه اجماعه معفودر (يَا أَيُّهَا
 الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا ضَرَبْتُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَتَيَمَّمُوا وَلَا تَقُولُوا لِمَنْ أَلْقَى إِلَيْكُمُ السَّلَامَ لَسْتَ مُؤْمِنًا
 تَتَّبِعُونَ عَرَضَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا فَعِنْدَ اللَّهِ مَغَامٌ كَثِيرٌ كَذَلِكَ كُنْتُمْ مِنْ قَبْلُ فَمَنْ اللَّهُ عَلَيْكُمْ
 فَتَيَمَّمُوا إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا) ت ای مسلمانلر چانکه سفر ایتسه کز اللهک
 بولنده یعنی جهاد ایلچون پس بک تجسس ایدک و دیک کز اول کس نه به که آقی و بر دی سبزک
 جانبکزه سلامی دکان مسلمان طالب ایدر سکر دینسار بیلکند متاعنی پس اللهک یاتده جوق
 غنیمت و ار در بویله ایدیکز بوندن اول پس احسان ایتدی الله سبزک اوزر کز پس
 آرایکز البته الله ایشلدیک کز ایشلره خبرداردر * ف یعنی حاللرک اولنده کلمه شهادتدن
 غیری مسلمان اولقلرینه بر دایل یوغی دی واره واره کوزل اولان عمللر آنلردن وجود
 کلوب اسلامی ظاهر اولدی * ف یغمر عز علیه السلامک زمانه سده مسلمانلرک
 عسکری بر کوبه ایرشد کده شو کویده اولان بر مسلمان طوار لری بر کاره چکوب
 مسلمانلره سلام علیکم دید کده آنلر ظن ایتنک که اشبو کسک اسلامی ظاهر ایتنی جاننی
 و مالی و قایه ایچوندر دیو آفی اولدیر و بواشیلرینی غنیمت ایتنک لرا الله سبحانه اشبو آیتی
 نازل قلدی و شوکه یورمش سبز لردخی اسلامک اولنده بونلر کی ایدیکز یعنی دینا غرضی
 اوزره حق سبز فان دوکش ایدیکز امامه لمان اولدقد نصکره بویله حق سبز اولدیر مکتل لایق
 دکانر یا خود معنی بویله اوله که سبز لرا سابقده انلر کی ایدیکز یعنی کافر لک شهرنده سکونت
 ایدوب سبز چون حکم مسقط یوغی دی (لَا يَسْتَوِي الْقَاعِدُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ غَيْرُ أُولَى

الضَّرُّوَاتِ جَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ فَضَّلَ اللَّهُ الْمُجَاهِدِينَ بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ عَلَى الْقَاعِدِينَ دَرَجَةً وَكَأَلَوْعَدَ اللَّهُ الْحَسَنَى وَفَضَّلَ اللَّهُ الْمُجَاهِدِينَ عَلَى الْقَاعِدِينَ أَجْرًا عَظِيمًا ت برابر اولمز مؤمنان عذر سز غوغان کیر واکشید و غوغا بدنر اللهک یولنده کند و مالریله و کند و جانریله اعلی قلدی الله غوغا بدنری کند و مالریله و کند و جانریله غوغان کیر واکشید نراوزرینه مرتبه ده و هر بر یسچون وعده و یردی الله جنتله و اعلی قلدی الله غوغا بدنری غزادن کیر و او طور نراوزرینه یولک ثوابله * ف غیر اولی الضرر قیدینک فائده سی اولدر که اولی الضرر ده اشبو حکم مطرد کادر بلکه اولی الضرر دن بر کر و یولمزور که نیت صحیحله کامل اولان علق ثوابه نائل اولور و الله اعلم (درجات منه و مغفرة و رحمة و كان الله غفوراً رحیماً) ت زیاده و یردی مرتبه لزی کند و جانبدن و یار لغدی و اسر کدی و الله یار لغدی اسر کیجیدر * ف بدنرینه نعمان اولان کسینه ل جهاد کمندن معافدر ل کور کبی طوبال کبی مثلاً و غاز یار یچون جوق یولک درجه ل و اردر جهاددن او طور نراودر جلد یوقدر اسر که چه جنت اهلی اولسه لرده پس شوره دن معلوم اولدی که جهاد فرض کفایه در فرض عین د کادر یعنی بعضی جهاده و ارسه غیر یلردن معاف اولور ا کر ناسک جلد سی جهادی ترک ایتسه لره سی کاه کار اولور (ان الذین توفاهم الملائكة تظالمی انفسهم قالوا فیم کنتم قالوا کنا من الضالین فی الارض قالوا لم تکن ارض الله واسعة فتهاجروا فیهما قالوا لک ما واهم جهنم و ساء مصیراً) ت اول کسینه لکه (یعنی اهل مکدن هجرت واجب اولدیغنده سائر مؤمنلر کبی حدیثه و یامدیته به هجرت ایتمیوب دار شر که قلان کسینه ل) انلرک روحلرین قبض ایتدی ملائکه ل اول حالده که ظلم ایتدی یلر ایدی کند و نفسلرینه ملائکه ل دید یلر آنلرینه حالده ایدیکنز سزلر (یعنی مؤمنی ایدیکنز یا مشرکی ایدیکنز) دید یلر انلر عاجز ایدلر یرده دیدی ملائکه ل آیا ککش د کلیدی الله لری تا که هجرت ایدیکنز شو یرده پس اشبو کر و انلرک یری جهنم درونه کو تو یردر جهنم * ف یعنی نفسلرینه ظلم ایدیجی لره شو عذاب دردار الحریدن دار اسلامه هجرتی ترک ایتمکله و کافر لک جماعتین و قیراسن جوق قائله (الا المستضعفین من الرجال والنساء والولدان لا یستطیعون حیلہ ولا یتحدون سبیلاً) ت مکر حقیقه ده چاره سبز اولسار ککلردن و قار یلردن و جوق لردنکه اصلاً قادر اولمز ل هجرتنک چاره سینه و اصل اول یولمز ل هجرت ایتمکله (فالولیک عسی الله ان یعفو عنهم و کان الله غفوراً

غفوراً) ت پس اشبو کر و یقیندر که الله عفو ایدمه آنلردن الله عفو ایدیجی یار لغدیجیدر * ف اشبو آیت اول کسینه لک حالنی بیان ایدر که کافر یارنده یولمز طوغرو و صادق مسلمان اولمشلر لیکن اسلاملرین اظهار ایدمه یلمزور ل کافر لک قورقوسندن واکر خدمتکار لری اولسه و یا اهل صنعتدن اولسه لرو یا سفر لک تدبیرینه واقف و خبر دار اولسه لر اشبو صورتلرده انلرک عذری مقبول د کل بشقه بر ملا کتبه هجرت ایدوب آنده اقامت ایدمه لکه الله سبحانه نکیری ککشیدروا کر چاره سبز کافر لک کمنده اولسه لرو او صورتده امید وارد که معاف اولور (ومن یماجر فی سبیل الله یمجد فی الارض مراعماً کثیراً و سعة و من یمخرج من یمهم مهاجراً الی الله ورسوله یم یدرکه الموت فقد وقع اجره علی الله و کان الله غفوراً رحیماً) ت و هر کسینه طشره جبهه سه او ندن هجرت ایدرک اللهک یولنده یولمز یرده جوق ساکن اوله جوق یرومیشک ککشلکنی و اول کسینه که طشره جبهه سه کند و او ندن هجرت ایدرک الله جانبدنه و آنک یغیر یری جانبدنه صکره ابر شهه کا اولوم (یعنی یولده مقصوده ابر شهه دن اولسه) پس البته ثابت اولدی انک ثوابی الله اوزرینه و الله یار لغدیجی اسر کیجیدر * ف اشبو رادن معلوم اولدی که بر عمل کتده که شخص اسلامن اظهار ایدمه یلر انلر هجرت ایتمک فرضدر * ف رزق یولمز دیو فکر و تلاش ایدوب هجرتدن قالمیه لر رزق هر یرده یولمزور و ینه شو و سوسه بی ایتیه لره که یولمزورده قلوب هلاک اولور زدیو زرا که اولوم و قنبدن ایلر و کیر و قالمز واکر اولسه لری یولک ثوابه ابریشور لر (واذا ضربتم فی الارض فلیس علیکم جناح ان تقصروا من الصلوة ان خفتم ان یتنبکم الذین کفروا ان الکافرین ککافوا الکم عدواً و آمیناً) ت و چنانکه سفر ایتسه کر یرده پس یوقدر سزلر اوزر یکنزه بر کاه شونده که قصد ایدمه سکر غمازدن اکر قورقسه کر آنلرکه بلایه براقه لرسزی اول کسینه لکه کافر اولدی لر تحقیق کافر لرسز چگون اشکاره دشمندر * ف شاه ولی الله رحه الله فتح الرحمن ده دیر که مشهور اولدر که اشبو آیت مسافر لک غمازی حقننده نازل اولمش و خوف ایسه قید ایتاقیدر و اول وجه که بنم یاغدی رجحان یولمش اولدر که اشبو آیت خوف غمازی سن حقننده نازل اولمش و قید سفر ایتاقیدر و قصر دن مرادر کو عک و موجودک اداسنده اولان کیفیتدر یعنی ایمانله ادا اولنقدر رکعاتنک عددننده دکل * ف سفر شرعی اوج کونلک یولمزوار غمه دیر لرشو کونلرده درت رکعت فرض غمازی یکی رکعت غمازه قصر اولنور و شو وقتده کفارک غالب اولسی و ایذا و یرمی خوفندن اشبو حکم نازل اولدی مؤمنلر رجحان ایچون پس بر کسینه سفر ده درت رکعتی تمام قیلسه الله سبحانه نن اجساددن مستغنیم دیک اولور یوایسه لک خطا در و سفر ده سفلری قلمله تکلیف اولغدی

(وَإِذَا كُنْتُمْ فِيهِمْ فَأَقْبَتِ لَهُمُ الصَّلَاةُ فَلَمْ تَكُنْ طَائِفَةً مِنْهُمْ فَعَلْتُمْ مَعَكُمْ وَلْيَأْخُذُوا سَلَامَةً فَإِذَا سَجَدُوا فَلْيَكُونُوا مِنْ وَرَائِكُمْ وَلْتَأْتِ طَائِفَةٌ أُخْرَى لَمْ يُصَلُّوا فَلْيُصَلُّوا مَعَكُمْ وَلْيَأْخُذُوا حِذْرَهُمْ وَأَسْلِحَتَهُمْ وَذَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْ تَغْفُلُونَ عَنْ أَسْلِحَتِكُمْ وَأَمْتِكُمْ لَعَنَ اللَّهُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْكُمْ لَئِيْلٌ عَلَيْهِمْ سَبِيلٌ وَاحِدٌ) ت وچنانکه سن اولست مؤمنانک آره سنده (یعنی قورقو وقتنده ای محمد) پس نمازه قائم اولدیغ کده طور سونلر برکوه آنلردن سنکله (وبرکوه دشمن قارشو سنده طور سونلر و جله سی) طو سونلر کند و سلاحلری بی پس وقتا که سجده ایدلر (یعنی سنکله نمازده اولوب بر رکعت نماز قیاملر) سزک اوقه کزه (یعنی دشمنک طرفته نمازده طور و کبی برایش ایشلمه رک) کیده لر و کاه اول بر آخر کوه که حال نماز قیام بددر لر پس نماز قیامه لر سنکله و طو نه لر کند و بددر لر بی و کند و سلاحلری بی (حذر سلاحه و غور کیمه و قلقلانه دیر لر) و آرزو ایتدی کافر اولانلر که نه اولیدی غافل اولیدی بکزه کند و سلاحلر کردن و کند و متاع کردن پس هجوم ایدلر سزک اوزر کزه بر او غردن (وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِنْ كَانَ بِكُمْ أَذًى مِنْ مَطَرٍ أَوْ كُنْتُمْ مَرْضَى أَنْ تَضَعُوا أَسْلِحَتَكُمْ وَخُذُوا حِذْرَكُمْ إِنَّ اللَّهَ أَعَدَّ لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا مُهِينًا) ت واصلان کاه یوقه در سزک اوزر کزه اگر اولسه سزده اذیت یغموردن یا خود اولسه کز کیمه سز اولسه کده قویه سکز سلاحلر بکزی و طو نکز کند و حذر بکزی البته الله مهیا ایدو بددر کافر لایچون رسوا ایدیعی عذاب ف شاه ولی الله رجه الله دیر که خوف نمازینک بر قاج صورتی وارد بر بی اولدر که امام ایکی کره نماز قیامه برکوه بر طائفه ایله و بر کره آخر طائفه ایله و بر بی اولدر که امام بر جماعتله بر رکعت ادا اید و قیامده توقف اید اول قدر که رکعت آخری دخی ادا ایدوب دشمنک مقابلنه کیده لر و آخر جماعت کلوب اقتدا ایدلر امام اشبور رکعت اخیری اشبو جماعتله ادا قیامه قیامده اول قدر توقف اید که اشبو جماعت رکعت اخیره دن فارغ اولدر اشبو وقتده امام بونلر ایله برابر سلام ویره اشته بوا یکی صورت سائر صورتلر ایله جله سی صحیح اولشد و اذا کنت فیه الایة آیتک محتملیدر ف اشبو خوفک نمازی بیوردیکه اگر غوغا وقتنده بولسه کزه کری ایکی بولک اول بولکلرک هر بر بی نمازله یار بی امامله ادا اید و آخر نصفی بالکز قیامه اولوقتده کز بر بولک دشمنیک او کنده طوره اشبو وقتلرده نمازده کلوب بکزه معافدر وینه سلاحلری و غور کیمه لر و قلقلانه لر کند و اوزر لر زنده اوله اگر اولقه در فرصت اولمز ایسه جماعتی موقوف ایدوب بالکز جه آله یا خود بیسان ایما یله قیامه لر اگر اولقه در فرصت اولمز ایسه ترک ایدلر صکره قضا ایدلر (فَإِذَا قُضِيَتِ الصَّلَاةُ فَادْكُرُوا اللَّهَ قِيَامًا وَقَعُودًا وَعَلَىٰ جُنُوبِكُمْ

فَإِذَا أَطْمَأْنَنْتُمْ فَأَقْبُوا الصَّلَاةَ إِنَّ الصَّلَاةَ كَانَتْ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ كِتَابًا مَوْقُوتًا) ت پس ادا ایتدی بکزه نمازی کز ایدیکز الله تعالی ایاق اوزر زنده (دشمنه قلیج اوزر رکن) و اوق آتقه و اطور دقه (و مجروح اولوب) بو کر بکزه اوزر دیا تور کن (یعنی دایم کز الله ایله مشغول اولت پس چنانکه خوفدن امین اولدی بکزه نمازی تعدیل ارکان و شرطله ادا ایدلر البته نماز مسلمانلر اوزرینه وقت معین ایله فرض اولدی * ف یعنی قورقو وقتنده نمازی ادا ایتد کده صکره ذکر ایدلر الله سبحانه بی زیر که نماز لایچون وقت معین واردد کز ایسه هر حالده جازدر (وَلَا تَمْنُوا فِي أَمْتِكُمْ الْقَوْمَ إِنْ تَسْكُونُوا تَأْمِنُونَ فَأَنْتُمْ يَأْمِنُونَ كَأَن تَأْمِنُونَ وَتَرْجُونَ مِنَ اللَّهِ مَا لَا يَرْجُونَ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا) ت و کوشکلک ایتدی بکزه کافر لرک حافی تجسس ایتد کده اگر سز اولسه کز یاره جتین چکیجی پس البته آنلردرد بکزر نیجه که سز در دچکر سکز و سز امید طو تر سکز الله دن اولدیمه که انلر لایچون امید یوقدر و الله بیلجیدر حکمتله متعقددر * ف اسلامی ضعف اولان آدم لردن بر بی اگر بر کاهی مرتکب اولسیدی شرعک حد بی آدن فالدر مغیچون حله لریاوب رسول اکرمک حضورینه بر وجهله اظهار ایدلر لریاوبیکه اول کسه نک بر اتنی اول حضرتک قاب شریفنه القا ایدلر ایدی و بری بر یله خلوت ایدوب سر لر یق اول حضرتک رضای شریفک خلاقی اوزرینه تقریر ایدلر لریاوبیکه الله سبحانه اشبو آیتی نازل قلدی (إِنَّا أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ لِتَحْكُمَ بَيْنَ النَّاسِ بِمَا أَرَاكَ اللَّهُ وَلَا تَكُنْ لِلْخَائِبِينَ خَصِيمًا) ت تحقیق بر اینسیدر ک سنک جانبیکه کابی طوغر یلقله تا که حکم ایدلر سن آدم لک آره سنده اولشی ایله که بیلدردی سکا الله و اولمه خاتلر لایچون جدال ایدیعی (وَأَسْتَغْفِرُ اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا) ت و یار لغتق طلب ایله الله دن البته الله یار لایچمی امر کیجدر (وَلَا تُجَادِلْ عَنِ الَّذِينَ يَخْتَلُونَ أَنفُسَهُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ مَنْ كَانَ خَوَّانًا أَثِيمًا) ت و جدال ایتمه اول کسنه لرک جانبیکه خیانت ایدلر کند و جفسلرینه البته الله سومن اول کسنه بیکه اولور خیانت ایدیعی گاه ایشلی (يَسْتَحْفِقُونَ مِنَ النَّاسِ وَلَا يَسْتَحْفِقُونَ مِنَ اللَّهِ وَهُمْ مَعَهُمْ إِذْ يُتَوْنُ مَا لَا يَرْضَىٰ مِنَ الْقَوْلِ وَكَانَ اللَّهُ بِمَا يَعْمَلُونَ مُحِيطًا) ت کیز لویدر لر آدم لردن و کیز لویده بیلزلر الله دن و حالبوکه الله انلر ایله یله در اولوقتکه کیجه ده مشورت ایدلر لر اول شئی که بکنلر الله آتی تدبیردن الله آنلرک ایتدیکی ایشلری بیلجیدر * ف اشبو آیتلرده بر قصه نک ذکر ی واردد که یغمبر صلی الله علیه و سلم وقتنده انصار دن نعمان اوغلی قتاده نک بر غور زریهی

براون طغار جغتای ایچنده اولوب خرسزندی صبا حلیز ارادیلر کوردیلر که اون یوله دوکیش
 واون خطی بر کیشنگ اوینه دل وارر اول کیشنگ آدی ابرق اوغلی طعمه ایدی طعمه نك
 اونده آرادیلر آنده بولدیلر بردخی کوردیلر که شواون خطی طعمه اوندن ایلر و زید آدلو
 بریهودینک اوینه کیدراشبو اولدن طعمه بی ترک ایدوب اونک دوکیشی نشانه سنک ایزینه
 دوشوب زیدک اوینه قدر کیدوب آنک اوین آریوب درعی بولدقده اول یهودی دیدیکه بونی بکا
 طعمه ویردی طعمه دیدی که بنم خبرم یوقدر یهودی خرسزدر طعمه نك قومی بنی ظفر
 قبله سندن بر قاج کسنه لر کجه ده بر بر به مشورت ایدیلر که بزیمبر علیه السلام یاته
 واروب شهادت ایدلم اولوقت حضرت دخی بز لر حمایت اید جکدر و یهودی به خرسزانی
 مقرر ایدر صبا حلیز شو مشورته کوره ایدیلر و الله سبحانه اشبو آتلی نازل یوردی و یغمبره
 خبر ویردی و حقیقه ده طعمه خرسز ایدی (ها انتم هولاء جادلتم عنهم فی الحیوة الدنیا فن
 یجادل الله عنهم یوم القیامة ام من یكون علیهم وکیلا) ت خبردار اولکیز سزای کوه جلال
 ایدیکیز خیانت ایدنلر طرفدن دنیا دیر لکنده پس کیم دیلر خصوصت ایتکی الله تعالی به
 آنلرک جانبندن قیامت کوتهده یا خود کهدر که اوله آنلر اوزرینه ایش یسه یچی (ومن
 یعمل سوء او یظلم نفسه ثم یتغفر الله یجد الله غفوراً رحیماً) ت و هر کسنه ایشله کو توایشی
 یا خود ظلم ایله کند و نفه نه مکره یار لغنی طلب ایدله الله دن بولور الله تعالی بی یار لغنی
 اسر کیچی * ف الله سبحانه یولک گاهه کو توایش دیو یوردی و کوچک گاهه ظلم ایله
 کند و نفه دیو یوردی اشبو حکم اول کسنه لر ایچوندر که اگر توبه ایدلر توبه لری قبول
 اوله (ومن یتکسب اثمًا فاما یتکسب به علی نفسه وکان الله علیما حکیماً) ت و هر کسنه
 ایشله کاهی پس همان ایشلر آنی کند و نفسی اوزرینه الله یلیجیدر ایشلری محکدر
 ف ایدی قوم کند و کوکالرنده و تاعبه لر کیزلر اوزرعه عیب قالدی دیو یوبون صکره
 کند و لری عیبا و لغین قورقوسندن کند و کیشلر بی حمایت ایتسولر اولوقت دکن که
 مقدمه سی ایت تحقیق اولنیمه ایچونکه الله سبحانه یلیجیدر و یوردی دخی شودر که
 بر کسنه نك گاهی بر کیمه اوزرعه کادر (ومن یتکسب خطیئة او اثمًا ثم یریم به یرثا فقد احق
 به ثأنا و اثمًا مینا) ت و هر کسنه ایشله بر خطایی یا کاهی صکره تمهت ایدر سه اول
 کاهه بر کاهسری پس البته کند و اوزرینه آلدی افترای و اشکاره اولان کاهی (و لولا
 فضل الله علیک ورحمه لهما طائفة منهم ان یضلوا و ما یضلون الا انفسهم و ما یضرونک
 من شیء) ت و اگر اولمسیبیدی الله فضل سنک اوزر بکه وینه آنک اسر کسی قصد

ایتمیلر ایدی بر کر و آنلردن که آزعین قبله لرینی و آزعین قبله لر مکر کند و نعلر بی و هیچ
 بر ضرر ایدر بر ضرر لرسکا (وانزل الله علیک الکتاب و الحکم و علیک ما لم تکن تعلم
 وکان فضل الله علیک عظیماً) ت و ایدردی الله سنک اوزر بکه کاهی و حکمتی و اکرندی
 سکا اول بر شئی که سن بیلز ایدلر آنی و الله فضل سنک اوزر بکه یولک اولدی (لاخیر فی
 کثیر من نجویهم الا ان احرم بصدقة او معروف او اصلاح بین الناس و من یفعل ذلک ابتغاه
 من ضات الله فسوف نؤتیة اجر عظیماً) ت یوقدر ایلرک کیزلر سنک چوغنده
 ولیکن ایلرک بر کسنه مشورته در که امر ایدر صدقه ویرمکه یا خود کوزل ایشله یا خود
 اصلاح ایتکله آدم لک آره سنده و هر کسنه ایشله اشبو مذکور لری الله رضا سن طلب
 ایتکی چون ویرر زاکا یولک نوانی * ف منافق لر یغمبر علیه السلام قوالنه
 نسلدیلر سوزسولر ایدی تا که آدم لک آره لرنده اعتبار لری چوق اولسون دیو و مجاسده
 اکلشوب بری بر به قوللرینه فلسد شورلر ایدی بعض کسه نه عیب ایدر لرایدی و بعض
 کسنه دن شکایت ایدر لرایدی الله سبحانه یوردیکه آنلرک شورلری اکثری خبر سزدر
 اوسوزلر ده کیزلر که حاجت یوقدر مکر آنده الدائق فارشمش اوله اگر کیزلر ایشله خیراتی
 کیزلر نه تاخیرات آلان آدم شرمده اولسون یا بر آدمی بر مسئله ده غلطنه خبردار فایچون
 کیزلر و حه سویله تا بیللنلر دن خجالت کسون و غوغا ایدن کسنه لرک ارا لرنده صلح
 ایتکی چون اوله کندی ارا لرنده مشورت ایدوب صکره آنلر ایشله دیر نیچونکه طارغین
 اولان کسنه لر صلحه راندی اولزلر (ومن یشاقق الرسول من بعد ما تبین له الهدی ویفج غیر
 سبیل المؤمنین یوله ما تولى ونص له جهنم وساءت مصیراً) ت و هر کسنه مخالفت ایتسه
 یغمبره آند صکره که معلوم اولدی ا کا طوغرو اولان یول و تابع اولسه مسلمانلرک یولک
 غیر یسنه دوندن زانی سودیکی یوله (یعنی اول کیتدیکی اگر یوله کوکال قوتنی چوق
 ایدرز) و کتور زانی جهنمه و جهنمه کو قی یدر * ف اشبو راده الله سبحانه شرک زیاده
 حرام اولسنی بیان یوردی * ف یغمبر علیه السلام یوردی مسلمانلرک جماعتی
 اوزرینه الله سبحانه نك الی وارد بری هر کسنه که اسلام دن بشقه بر یول طوتسه جهنمه
 دوشر پس براهر که مسلمانلر آنک اوزرینه جمع اولدیلر شوا امر الله سبحانه نك رضا سیدر
 و هر کسنه منکر اولسه جهنمک اولور (ان الله لا یقران یشرک به و یقر ما دون ذلک لمن
 یشاء و من یشرک بالله فقد ضلّ ضللاً بعیداً) ت البته الله یار لغمز شونیکه شرین
 مقرر قلش اوله ا کا و یار لغر شرکدن غیر یسفی اول کسنه ایچونکه دیلر و هر کسنه شرین
 قوشه الله تعالی به پس البته آزعین اولدی اراق اولان آزعین لقله * ف یوقار وده

منافقینک ذکر ای دی که آنرا یسه پیغمبرک حکم نه راضی اولیب بشفه پول طوئیلر
پس بو آیتده بیوردیکه البته الله سبحانه شرکی یار اغمز اش بورده حکمه مشریک طوغنی
دخی شرک دردو بیوردی یعنی اسلام دینندن غیری دینک حکمتی بکنک وشو حکم اوزره
بوریمک شرکدر پس اسلامدن غیری هر دین که وارایسه هبسی شرکردهر چتده عبادتده الله
سبحانه به شریک تو شمسه ده (ان يدعون من دونه الا انانا وان يدعون الا شیطانا هريدا) ت
مشرکلر طاعنلر الله دن غیری به مکر بر قاج بتلمه که قراسمه ايله ادلسلر وطاعنلر مکر حددن
ايراق اولان شیطانه (لعنه الله وقال لا تأخذن من عبادك نصيبا مفروضا) ت وحتمدن ايراق
قلدی آنی الله ویدی شیطان البته طوتارم سنک قولور کدن بر پایکه (علم ازلیده) همین
اولش * ف یعنی شیطان دیدیکه یارب سنک بنده لرک کندومالار ندن پنم ایچون بر حصه
مقرر قلرنجه که عادت جاهلیه در که بتلر ایچون نذر ایدر لرشبو وایسه پنم نصیبدر
(ولا ضامنهم ولا مدینههم ولا مرهم فلیبتکن اذان الانعام ولا مرهم فلیغیر خلق الله ومن
يخذل الشيطان ولما من دون الله فقَدْ خسر خسرا مبينا) ت والبنه آزعین قیلرم انلری
والبنه باطل اولان آر زویه صالحویرم انلری والبنه بیورلدی ویریم انلره تا کی ایدر لر
حیوانلرک قولقرینی والبنه بیورلدی ویریم انلره که تغییر ویرملر الله خلقنه وهر کسنه
طوتسه شیطانف کندویه دوست الله دن غیری پس البته زیان ایشلی اولدی اشکاره زیان
ایشلی اولغلله * ف حیوانلرک طشاغین چیقار مقوبدنلرینه ایکنه اور مق کبی قرمنی ایلک
ایچون یا کول ایلک ایچون * ف یعنی حیوانلرک قولاغین بار مق وکسمک کانلرک عادتندر
وینه بوزاغی وکچی یاور یسنی چنانکه بتلرینک آدینه نذرایتمسلر ایدی پس اول بوزاغینک
وکچی یاور یسنک قولاغین یاروب آمده بر نشان صالحویرلر ایدی وصورتی تبیل قانی
شودر که چوجتلرک باشنده بر معادار نوی بتلرک آدینه قوبورلر ایدی پس مسلمانلر
بونک کبی ایشلردن صافحق لازمدر پس بویه اولدیسسه مسلمانلر جائز دکادر که
کندولرینک یوکارینه بویه ایتسونلر وکانلردخی شوایشلر که ایدر لر ایدی ببولک یاکاری
کیسه لره یسارلردی (یهدهم ویعینهم وما بعدهم الشیطان الاغرورا) ت شیطان
وعده ویرر انلره وآرزویه آنازلری ووعدہ ویرمنلره شیطان مکرا لداتغنی (اوائلک
ماواهم جهنم ولا یجدون عنها محيصا) ت اشبور ومانلرک یری جهنمدروبوزانندن دونه جک
بر (والذين آمنوا وعملوا الصالحات سندخلهم جنات تجری من تحتها الأنهار خالدین فیها
ابدا وعد الله حقا ومن صدق من الله قبل) ت واول کسنلر که ایمان کتوردیلر وایشلدیلر
ایوایشلری کنکوریر زانلری باغچه لره که اقرا نلرک آقتمدن ایرمقلردام اولورلر انده ایدی
اوله رق وعده ایدوبدر الله طوغری بلقی ایل وکیدر زیادہ کرچک سویلیجی الله دن سوزده

(اَيَسْ بِاَمَانِيكُمْ وَلَا اَمَانِيْ اَهْلِ الْكِتَابِ مِنْ يَعْمَلُ سَوْا يُعْزِبُهُ وَلَا يُجِدِلُهُ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلِيَا
وَلَا نَصِيْرًا) ت دكدرایش سزك آرزو كرده موافق وینه موافق دكل اهل كتابك آرزو سته
هو كسسه ايشلسه كو تو لكی جزا و پراش اولور آنكله و بواز كند سچون الله دن غیری هیچ
بر دست ونه ياردم ايديجي * ف كتاب اهلی خیال ایدرلر که برلر خاص قوللر زاول گاه
سبيله که خلق عذابالنور بر عذابالنور بزم سیمغبرلریز بزی حایت ایدرلر و مسلمانلرک نادانلری
دخی اشبو کبی خیاللری کند ولری حقتنده ایدرلر الله یور دیکه هر کسسه کو تو ایشلسه
آنكله جزالنور بر کسسه نك آنی حایت ایتکه قدرتی یوقدر و اول کسسه ییکه الله سبحانه
عذابده طوتسه کرا الله خود صالیو بر سه عذابدن خلاص اوله یلور و کیشی دنیا نك صیبتنه
وبلا سته قیاس ایده که دیلر سه شقاو پر و دیلر سه هلاک ایدر مختار در لیمه نك دل اوزاق سته
جواز یوقدر (وَمَنْ يَعْمَلْ مِنَ الصَّالِحَاتِ مِنْ ذَكَرٍ اَوْ اتَّقِيَ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَا يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ
وَلَا يُظْلَمُونَ نَقِيرًا) ت وهر کسسه ایشلسه کوزل ایشلردن ار کسکدن و یا قاریدن و کند و سی
مسلماندر پس اول کروه کاورلر باغچه لره و ظلم اولمش اولزلر بر نقیر قدری یعنی خرمای
چکر دکنک دالنده اولان آق چقور قدری (وَمَنْ أَحْسَنُ دِينًا مِنْ اِسْلَامٍ وَلَمْ يَجْهَدْ لِهٖ وَهُوَ
مُحْسِنٌ وَاتَّبَعَ مِلَّةَ اِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا وَاتَّخَذَ اللَّهُ اِبْرَاهِيمَ خَلِيلًا) ت و کیمدر زیاده کوزل دین
اعتبار قجه اول کسسه دن که بصدی کند و پوزینی الله ایچون و کند و غنی کوزل ایشلدر
و تابع اولدی ابراهیمک ملتنه حنیف اوله رق (یعنی باطادن - حقه مائل اوله رق) والله دوست
طوندی ابراهیمی (وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْاَرْضِ وَكَانَ اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ مُّحِيطًا) ت والله ایچوندر
کو کورده اولان شیلر و پرده اولان شیلر و الله هر بر شیئی احاطه ایدیچیدر (وَيَسْتَفْتُوْكَ فِي
النِّسَاءِ قُلِ اللَّهُ يُفْتِيْكُمْ فِيْهِنَّ وَمَا يُسْئَلُ عَلَيْكُمْ فِي الْكِتَابِ فِي نِسَائِ النِّسَاءِ الَّا قِيْلَ لَا تَوْنُوْنَهُنَّ
مَا كُتِبَ لَهُنَّ وَتَرْعَبُوْنَ اَنْ تَنْكِحُوْهُنَّ وَالْمُسْتَضْعَفِيْنَ مِنَ الْوِلْدَانِ اِنَّ تَقُوْمُوا لِلنِّسَاءِ
بِالْقِسْطِ وَمَا تَفْعَلُوْا مِنْ خَيْرٍ فَاِنَّ اللَّهَ كَانَ بِهٖ عَلِيْمًا) ت و فتوی طلب ایدرلر سندن قاریلرک
یابنده (یعنی انلرایله نیجه معامله ایده لم دیو و الله اعلم) سوبله الله فتوی ویر و سنزه قاریلرک یابنده
وینه اولشیده که اوقنور سزك اوزرگز کابده که نازل اولدی یقیسه اولان قاریلرک حقتنده
که ویر هنر سکز آنلره فرض اولان شیئی کند ولره و رغبت ایدر سکز که نکاح ایده سکز آنلری وینه
نازل اولدی چاره سنزلر لیا بونده چو جقاردن و حکم اولدی آنكله که قایم اوله سکز یقمارک حالنک
اصلاح سنده انصافله و اولشیکه ایشلر سکز کوزل ایشلردن پس البته الله اول ایشی یلمیچیدر

فی نتیجه اولان قاریلری نکاح ایتمک رغبت ایدرسکز کوزلکی ایچون وکنج اولدیغندن
ونفقہ ویرمکده و مهرین ادا ایتمکده قصور ایدرسکز • ف اشبو قوتوانک جوابنک
تقصیلی وارد پس الله سبحانه و تعالیٰ بعضی سابق اولان آیتله حواله یوردی واشبو
مسئله اولدرکه نتیجه اولان قاریلر ظلم ایتمک حرامدر و بعض مسئله به بور اده جواب ویردیله
و شونشور مسئله می یعنی قوجه نیک سرکشک ایتمکی و قوجه کند و قاریلر نیک برینه میل کلی
ایدوب آخر لدن یوز جویرمک حرام اولمسیدر و طلاقک مباح اولمسیدر ضرورت صورتده
• ف اشبو سورنک اولنده یتمک حقه تقدیر یورمسیدی وینه نتیجه اولان قاریلر حقه
یوردیکه اگر آتله بر کیمه عوجه زاده لرندن غیری ولی اولازایسه پس اگر اشبو وارث
یایسه کن اشبو نتیجه نیک حقی ادا ایتمک فادرا و لم شو نتیجه یی کند وینه نکاح ایتمک
غیره نکاح اید وینه شون نتیجه به حایت اید پس مسلمانلر اشبو و مثلاً قاریلری نکاح ایتمکدن
کیرو طور دیلر صکره کوردیلر که بعض وارثلر نتیجه لر حقه خیر لیدر اشبو صورتده
شو وارثن نکاح ایتمسی ایدر زیرا که اولقد وکه نتیجه نیک حالنی کوزدر غیر بسی کوز غمز بوله
اولدیسه یغمه بر من علیه السلام دن اذن طلب ایتد کده اشبو آیت نازل اولدی اذن و یروب
یوردیکه نتیجه نکاح ایتمکدن منع اولمسیور تده ایدیکه آنلرک حقی تمام ادا ایتمیورلر ایدی
وینه نتیجه حقه مراعات ایچون ایدی و شمعی بر وارث که نتیجه حالسه مراعات ایدیمسیدر
اشبو وارثه نتیجه یی نکاح ایتمک رغبت ویرلدی (وَأَن اَمْرًا خَافَتْ مِنْ بَعْلِهَا اشْوَرًا
أَوْ اَعْرَاضًا فَلَا جُنَاحَ عَلَیْهَا اَن یَصْلَحَ بَیْنَهُمَا وَاصْلَحَ خَیْرٌ وَ اَحْضَرْتَ الْاَنْفُسَ الشَّحَّ وَ اَنْ
تُحْسِنُوْا وَ اتَّقُوا اِنَّ اللهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُوْنَ خَبِیْرًا) ت واکر بر قاری قورقسه و یایسه کند و
قوجه سندن سرکشکی یا خود یوز جویرمسی پس گاه یوقدر آنلر اوزرینه آتده که صلح
ایدلر کند و ازلنده صلحدن بر نوعه و صلح ایتمک کوزلدر و حاضر نشدر نفسلر بخیلکده بقین
اولمغه (یعنی بخیلکدن غائب اولزلر و آنی ترک ایتمزلر) واکر اولک ایتسه کز و صافسه کز
پس الله وایشیکه آنی ایشلرکز بیلیمسیدر • ف اگر قوجه نیک کوکلی قاری سندن حقه
اولسه و قاری دخی آنک خاطر برینی بولوب خوشحال ایتمکیچون کند و حقه سندن برشی
ساقط قیاسه جائزدر و نفسلر دخی ماله سر یصدر یعنی مال جمع ایتمک هر بر کسمه به خوش
کلورالته قوجه دخی راضی اولور (وَلَنْ تَسْتَطِیْعُوْا اَنْ تَعْدِلُوْا بَیْنَ النَّاسِ وَلَوْ اَرَدْتُمْ
فَلَا تَلُوْا کُلَّ الْمِیْلِ تَتَذَرُوْهَا کَلِمَةً وَ اَنْ تَصْلَحُوْا وَ اتَّقُوا اِنَّ اللهَ كَانَ غَفُوْرًا رَّحِیْمًا) ت
و قادر اولمسیکز که انصاف ایدر سکز فار بارده سنده واکر زیاد رغبت ایدر سه کزده
پس باری اگر بیک ایتیمکز تمام اولان اگر بیکله اولقد وکه شو قاریلری ترک ایدسه کز معلقه
قاری کی (معلقه شول قاریلرکده طول اولونه قوجه می کاموافت اید) واکر صلح

ایتمک کز و صافسه کز پس البته الله یار لیمی ایشلر کیچیدر • ف یعنی انسانک طبیعتده ماله
حرصی وارد و قاری طایفه سنده ده زیاده ماندر پس لایق درک اولدیغی قدر حقه مراعات
ایدوب نفقه سنده آنی کوزده و قاری بی ملاقه کی طوتق شودر که آنی نه راحت لکیله
قویو یرد وینه طلاق ویر برکبشقه قوجه به واره (وَ اَنْ تَقْرَآیْنِ اِنَّ اللهَ کَلِمٌ مِّنْ عَمِّهِ وَ کَانَ
اللهُ وَ اَسَاحِکِیْمًا) ت واکر قوجه و قاری بری برندن آرسله کفایت ایدر الله هر برینه
کند و قدرت واسعه سیله و الله جو ادد • کمتله تصدیر (وَلِلّٰهِ مَا فِی السَّمٰوٰتِ وَمَا فِی
الْاَرْضِ وَ اَمَّا دُوْصِبْنَا الَّذِیْنَ اَوْثَرْنَا السِّکَاطَ مِنْ قَبْلُکُمْ وَاِیَّا کُمْ اِنْ اَتَقُوا اللهَ وَ اَنْ تَكْفُرُوْا
مَا لِلّٰهِ مَا فِی السَّمٰوٰتِ وَمَا فِی الْاَرْضِ وَ کَانَ اللهُ غَنِیًّا جَبَدًا) ت و الله ایچوندر اوایشیکه
کوکلرده وارد و اوایشیکه یرده وارد و تحقیق حکم ایتدک اول کمنه لره که ویرلدی آنلر
کتاب سزدن ایلرود و مزده که صافسه کز الله دن واکر کافر اولسه کز الله ایچوندر کوکلرده
اولان شیلر و یرده اولان شیلر (سزک کفر و شرک کزله کاضرر کز و ایمان و طاعت کزله دخی
اکام نفعت حاصل اولماز خلقدن و عبادت لرندن) الله عظیم الشان غنیدر و ذاتده محموددر
(وَلِلّٰهِ مَا فِی السَّمٰوٰتِ وَمَا فِی الْاَرْضِ وَ کَفِیْ بِاللّٰهِ وَکِیْلًا) ت و الله ایچوندر اوایشیکه کوکلرده
وارد و اوایشیکه یرده وارد و بسدر الله ایش یصه می • ف الله سبحانه اوج متابع اولان
آیتلرده اوج دفعه که کوکلرده و یرده اولان اشیای الله سبحانه ایچوندر یوریدی اوایکی دفعه ده
رحمتک ککشکفی و نعمتک چوقاغنی ایکنجی دفعه ده استغنا سن و کمال مبالا سز لغبین
بیان یوردی و اوچخی دفعه ده ایشی یصه می بیان یوردی اگر صاف نورمه کز یعنی تقوی
ایدر سه کز بن سزک مصطفی سکز یصام (اِنْ یَسَآئِدْهُ بَکُمْ اَیْمَانُ النَّاسِ وَ یَاْتِیَ بِآخِرِیْنِ طَرَیْقَیْنِ وَ کَانَ اللهُ
عَلٰی ذٰلَکَ قَدِیْرًا) ت اگر دیلر سه کیدر سز ای انسانلر و وجوده کوزر غیر کسنه لری الله
اشبو ایش اوزرینه قادردر (مَنْ کَانَ یُرِیْدُ اَوَّابُ الدُّنْیَا فَعِنْدَ اللهِ تَوَّابُ الدُّنْیَا وَ الْاٰخِرَةِ وَ کَانَ
اللهُ بِمَا عَمِلُوْا بَصِیْرًا) ت هر کمنه اواسه دیلیجی دنیا جراسنی (یعنی عذاب جزاسنی دنیا ده دیلر سه)
پس الله سزک یا تده در دنیا نیک و آخرتک جراسنی و الله ایشلر کیچیدر (آنلرک اقوالی و اعمال
و یتلرینی) کو بر جیدر (پس نیچون هر ایکسنی طلب ایتمسکز) • ف یعنی جله کز بر شریعت
اوزرینه قایم اولسه کز الله سبحانه دنیایی و آخرتی سزه احسان ایدر (يَا اَیُّهَا الَّذِیْنَ

وچنانکه نماز و طهور و حج اولسه لر قاله ایلر کوشلا ایلر یا ایلر آد سله و ذکر ایتمزلر
 الله تعالی بی مکر آریجی (مَذْبُوبِينَ بَيْنَ ذَلِكَ لَا إِلَى هَؤُلَاءِ وَلَا إِلَى هَؤُلَاءِ وَمَنْ يُضْلِلِ اللَّهُ
 فَلَنْ يَجْدَلَ سَبِيلًا) ت متردد لر بونکله آنک آره سندنه بونلر جانیه در لر و نه انلر جانیه
 هر کس نه بی آرزغین قیلده الله پس تحقیق بولر بسین انکی چون هیچ بر یولی (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ
 آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا الْكَافِرِينَ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ أَرْبِدُونَ أَنْ يَجْعَلُوا اللَّهُ عَلَيْكُمْ سُلْطَانًا
 مُبِينًا) ت ای مسلمانلر دوست طوغمیکز کافر لر ی مؤمنلر دن غیری ایادیلر میسکز که ثابت
 قیلده سکز الله ایچون کندیکز اوزرینه آیدین اولان الزای یعنی کافر لر ی دوست طوغمیکز
 عذاب کزه سبب اولوب الله تعالی به بر ظاهرد لسل اوله وسری الزام ایده (إِنَّ الْمُنَافِقِينَ
 فِي الدَّرَكِ الْأَسْفَلِ مِنَ النَّارِ وَانْ تَجِدَلَهُمْ نَصِيرًا) ت البته منافق لر زیاده اشانغی اولان
 طبعه ده در اوددن و بوازی سین آنلر ایچون هیچ بر یاردم ایدیجی (الَّذِينَ نَبَّأُوا بِطَوَاتُ
 وَاعْتَمَهُمُ بِاللَّهِ وَأَخْلَصُوا دِينَهُمْ لِلَّهِ فَأُولَئِكَ مَعَ الْمُؤْمِنِينَ وَسَوْفَ يُؤْتِي اللَّهُ الْمُؤْمِنِينَ أَجْرًا
 عَظِيمًا) ت مکر اول کس نه لر که توبه ایتمدیلر و ایوایش ایشادیلر و الله سبحانه به اعتماد ایله
 دین اسلام طوغمیلر و خالص قیلدیلر دین لرینی الله ایچون پس اشبور و هارم و منلر ایله در لر
 و یقینه ویرد الله مؤمنلر یول نوایی (مَا يَفْعَلُ اللَّهُ بِعَذَابِكُمْ إِنْ شَكَرْتُمْ وَآمَنْتُمْ
 وَكَانَ اللَّهُ شَاكِرًا عَلِيمًا) ت نه ایش یار الله سزه عذاب ایتکله اگر شکر ایتسه کزو ایمان
 کتورسه کز (یعنی سزه نیچون عذاب ایدر و سزه عذاب ایتکدن اگاهه فائده حاصل
 اولور) الله تعالی شا کردر (یعنی شکر ایده نلر اجرینی ویرر و شکر کتیمتی و مؤمنلر ک
 ایمانی) بیلیجیدر (لَا يَجِبُ اللَّهُ بِالْهَرَبِ بِالْمُؤْمِنِ الْقَوْلَ الْأَمَنَ ظِلْمٌ وَكَانَ اللَّهُ سَمِيعًا عَلِيمًا) ت
 سومن الله یوکسل سو یلکی ککو تو سوز ایله مکر مظلوم ک قی سولاسنی که معقودر الله
 ایشدیلر بیلیجیدر * ف یعنی اگر بر کس نه بر کس نه نلر دینک و دینک بائنده عینه
 خبردار اولسه لازمدر که آتی مشهور قیلده زیرا که الله سبحانه ایشدیلر و کور یجیدر و الله
 سبحانه هر کس نه که دیار سه جزاسین ویرر و اگر اشبور کس نه آنک عینی بیان ایتسه آکا غیبت
 دیر لر مکر مظلومه جائز در که ظالمک ظلمی بیان ایده و بونک کی بر قاج بر لر ده غیبت ایتک جائز در
 و اشبور حکم بور ادها کار ایشاد در که منافق آن دینی مشهور قیلده نیجه که رسول کرم مشهور

(جزء)
 ۶

قیلر ایدی زیرا که آتی مشهور قیلده آنک قلی زیاده قاسد و خراب اولور پس لازمدر که مهم
 سیدلی اوزرینه نصیحت ایده تا هر کس نه که منافق در کسند و می فهم ایدوب شاید هدایت بوله
 (ان تبتدوا خیرا و تحفوه و اتعفوا عن سوء فان الله کان عفوا قذیرا) ت اگر آسکار ایده سکز
 کوزل ایشی یا خود کیزلده سکز آتی یا خود عفوا ایده سکز بر ظالمین پس الله عفوا ایدیلر
 قدر تلودر * ف یعنی اگر دیلسه کز منافق لر ی طوغم و ایده سکز ظاهر ده آنلر طبعه ایقبوب
 عوم سیدلی اوزر کیزلوجه نصیحت ویرمک و قصور لر بی عفوا ایتک کوزل و ایدر زیرا که الله
 سبحانه دخی بیلیجی آکلیجی ایکن قولاردن عفوا ایدر (ان الذين یکفرون بالله ورسوله
 ویریدون ان یفرقوا بین الله ورسوله و یقولون اؤمن ببعض و نکفر ببعض و یریدون ان
 یخذلوا بین ذلک سبیلا) ت تحقیق اول کس نه لر که کافر اولور لر الله سبحانه به و آنک بیغمبرینه
 و دیر لر که آیر لر الله ایله بیغمبر لر ینک اده سو (یعنی الله سبحانه به ایمان کتور لر بیغمبره ایمان
 کتور میلر) دیر لر که ایمان کتور بر زیغمبر لر ک بعضی و اعتقاد ایتیمز بعضی و دیر لر که
 بر یول طوغمیلر ایمان ایله کفر ک اده سندنه (أُولَئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ حَقًّا وَاعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ
 عَذَابًا مُهِينًا) ت اشبور کوه آنلر در کافر لر حقیقه قیده و مهمبایتمشور کافر لر ایچون رسوا
 ایدیجی عذاب ف اشبور ایدن بویه جهود لر ک ذکریدر قرآن کریم ک اکثر ینده آنلر ی
 منافق لر ایله ذکر ایدر و یسور که الله سبحانه به اینانغی اولور که کذب و بیغمبر ینک امرینه
 انقیاد ایده نیجه که حکم ایدر سه قبول ایده ایمان کتور مکده تفرقه جائز کدر بلکه کفر در
 بوندن غیری اعتقاد ایله الله سبحانه به اینانغی غلطدر (وَالَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَلَمْ يَفِرُّوا بَيْنَ
 أَحَدٍ مِنْهُمْ أُولَئِكَ سَوْفَ يُؤْتِيهِمْ أَجْرَهُمْ وَكَانَ اللَّهُ عَفُوًّا رَحِيمًا) ت و اول کس نه لر که
 ایمان کتور دیر لر الله تعالی به و آنک بیغمبر لر ینه و آیر مدیلر آنلر دن هیچ بر کس نه نلر آره سنی
 اشبور کوه یقینه ویرر و آنلر الله آنلر نوایی و الله یار لغیجی اسر کیجیدر * ف شاه ولی الله
 رحمه الله دیر که بور ادن الله سبحانه به یولک شهم سنی رد ایدر که قرآن نیچون بر دفعه ده نازل
 اولدی الواح موسیایه نازل اولدنی کبی و اشبور کلام عتد در یا اهل الکتاب لا تغلوا بینه دکن
 (يَسْأَلُ أَهْلَ الْكِتَابِ أَنْ تَنزِلَ عَلَيْهِمْ كِتَابًا مِنَ السَّمَاءِ فَقَسَدَ سَأَلُو مُوسَى أَكْبَرُ مِنْ ذَلِكَ فَقَالُوا
 أَرَأَيْتُمْ إِنْ جَاءَهُمْ السَّاعَةُ بَظُلْمٍ لَمْ يَأْتِهِمْ إِلَّا جُلُودٌ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَتْهُمْ الْبَيِّنَاتُ نَعْقُوتًا
 عَنْ ذَلِكَ وَ آتَيْنَا مُوسَى سُلْطَانًا مُبِينًا) ت ایشدیلر سندن کتاب اهل که ایندیر سنی آنلر

بر کثافتی کو کردن (یعنی بردفعله) پس سوال اینست یارایدی موسادن بوندن زیاده یو کنی
دیدید که کوستر بره الهی آشکاره پس طوتدی آنری یلدرم کند و کاهلری سبیله صکره
معبود طوتدی یوزاغی آنره آیدین مجزله کاد کدنه صکره پس یکدک اشبو یوزاغی به
طاعتدن و ویردک موسایه آشکاره اولان غلبه ای (وَرَفَعْنَا قَوْمَهُمُ الطُّورَ عَيْنًا فَهَمُّ وَقَلْنَا
أَهُمْ ادْخُلُوا الْبَابَ مُجِبِّدًا وَقُلْنَا لَهُمْ لَا تَعْدُوا فِي السَّبْتِ وَأَخَذْنَا مِنْهُمْ مِيثَاقًا غَلِيظًا) ت و قالدر دق
آنرک اوستنه طور طاعتی آنردن عهد آنجیون و دیدک آنره کبر بکر قبودن سجده ایدرک
و دیدک آنره حددن یکمیکر سبت کوننده و طوتدی آنردن محکم عهدی (فَمَا تَقْضِيهِمْ
مِيثَاقَهُمْ لَعَنَّاهُمْ وَتَقْضِيهِمُ الْآيَاتُ بَغِيرِ حَقِّ وَقَوْلِهِمْ قُلُوبُنَا غُلْفٌ بَلْ طَبَعَ اللَّهُ عَلَيْهَا
بِكُفْرِهِمْ فَلَا يُؤْمِنُونَ إِلَّا قَلِيلًا) ت پس آنر یوزمق سبیله کند و عهدی بی و آنر منکر
اولق سبیله الهک نشانه لری بی و آنر اولدرمک سبیله یفسه بر لری حقسزیره و آنره دیدک
سبیله کبریم قلینز برده در (یا خود بریم قلینز علم ایله طولودر پس سنک سوزیکی ایشتمیزو
یوسوز لری عذابا برینه سبب اولدی) و یله دکل بد که مهر قودی الله آنرک قلبری اوزرینه
آنرک کفری سبیله پس ایمان کتور منکر از کسنه ل (وَبِكُفْرِهِمْ وَقَوْلِهِمْ عَلَىٰ مَرْيَمَ
بِهَتًا عَظِيمًا) ت و آنرک کفری و دیکلری سبیله مریم اوزرینه یولشبتانی یعنی زنایه
نسبت ایشکری انواع عقوبت برینه سبب اولدی (وَقَوْلِهِمْ إِنَّا قَتَلْنَا الْمَسِيحَ عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ
رَسُولَ اللَّهِ وَمَاقَالُوهُ وَمَاصِلُوهَ وَأَكْنُ شَيْبَهُ لَهُمْ وَإِنَّ الَّذِينَ اخْتَلَفُوا فِيهِ لَفِي شَكٍّ مِنْهُ
مَا لَهُمْ بِهِ مِنْ عِلْمٍ إِلَّا اتِّبَاعَ الظَّنِّ وَمَاقَالُوهُ يَقِينًا بَلْ رَفَعَهُ اللَّهُ إِلَيْهِ وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا) ت
و آنرک سولشکری سبیله که بر اولدرک الهک رسول مسیح بن مریم اولان عیسای (یعنی بویه
دیکلری عذابا برینه سبب اولدی) و اولدرمک یارای و داره حکم دیلر آتی ولیکن ملتبس اولندی
آنره و اول کسنه ل که اختلاف ایتدی یار عیسایک باندده شکده درلر آنک حالده بود قدر آنر
ایچون آنک حالده هیچ بریقین مکر ظن برینه تابع اولور و یقینه اولدرمک یار آتی بلکه قالدردی
آتی الله کند و جاننه و الله غالب در حکمتله تصفدره ف جهودلر عیسای علیه السلام
نویسه قائل دکلر و دیرلر که برلر آتی اولدرک الله سبحانه آنرک خطا لری ذکرایدوب
یورر که آنر آتی اولدرمک یار الله سبحانه عیسایک شکافی جهودلر بریسی اوزره القا ایتدی
آتی کورد کاری کی حضرت عیسی ظن ایدوب داره چکدی یارینه یورر که نصار الر دخی

ایندادن شو یله دیرلر که منجی اولدرمک یار و حال ایدر اما آتی تحقیقه ا کلیه مدیر اول
سبیله مختلف سوزلر سوزلر بعضی دیر که عیسایک جسمی اولدر دیر روحی اللهیاتیه
قالدردی و بعضی دیرلر که اولدر دیر لیکن او چکوند نصکره دیر یلوب جسمیه کو که
کتورلش بر تقدیر قتل اولنمی نبونه ابرمش مکر شو خبری الله سبحانه یلور پس الله سبحانه
یلدر دیکه عیسایک شکسته کیرن جهودی بی اولدر دیر و عیسای بی جهودلر احاطه ایدوب
طوتدی و قنده نصار الر فاجوب بر کاره چکدی یارنه آنر و نه جهودلر عیسای کورم دیلر پس
شو کیفیتی نه جهودلر یلور و نه نصار الر (وَأَنَّ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ الَّذِينَ هَادُوا إِلَىٰ قَبْلِ هَذِهِ
وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ يَكُونُ عَلَيْهِمْ شِهِيدًا) ت و اولز هیچ بر کسنه کاب اهلندن مکر البته ایمان
کتورر عیسایه عیسی اولزدن اول و قیامت کوننده اولور عیسی آنرا و زینه شهادت ایدجی
• ف یعنی جهودلر که حاضر اولور لر حضرت عیسی کو کدن نازل اولننه اولوقت ایمان
کتورر لر • ف حضرت عیسی علیه السلام حالا کو کده دیریدر وقتا که جهودلر آر سنده
دجال ظهور ایدر شو و قنده الله سبحانه نک حکمیه کو کدن اینوب جهاد ایدر و اول جهادده
دجال اولدر راولوقت نه جهودلر و نصار الر ایمان کتورر لر که عیسی علیه السلام اولمش
(فَيُظْلِمُ مَنْ الَّذِينَ هَادُوا حَرَمًا عَلَيْهِمْ طَبِيبَاتٌ أُحِلَّتْ لَهُمْ وَبِصَدِّهِمْ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ كَثِيرًا
وَأَخَذَهُمُ الرُّبُوبُ وَقَدَرُوا عَنَّهُ وَ أَكَلَهُمْ أَمْوَالُ النَّاسِ بِالْبَاطِلِ وَاعْتَدُوا لِلْكَافِرِينَ مِنْهُمْ
عَذَابًا أَلِيمًا) ت پس بر ظلم سبیله که ظهوره کلدی جهودلر دن حرام قیلدق آنرا و زینه
کوزل اولان شیار یکد حلال قلنشمدی آنرا ایچون و آنرک منع ایتلری سبیه چوق ادملری
الهک یولندن و آنرالمق سبیله ربای و حاله کو کندی اولمش ایدر اندن و آنرک سبیله آدمک
ماللری حقسزیره و مهیا قلدق کافر ایچون (یعنی کفر اوزرینه مصر او انرا ایچون)
آنردن درد و ریجی عذابی • ف اگر سوال اولنسه که جهودلر حضرت عیسی علیه
السلامی انکار ایتلری نوریت نازل اولد قنده صکره ایدی و دوه نک اتنی حرام قیاق و طرقة لی
حیوانک اتنی حرام قیاق توریتده مد کور ایدی پس اشبو تحرم عیسایک نبوتی انکار ایدر
نیجه جز اولور شاه ولی الله رحه الله دیر که جواب ویرر که اشبو بنده نک یاتده طیبای حرام
قیامتدن مر ادا اولدر که سابقده آنره طیبای اعطا او انوردی بادشاهلق کی و نبوت و نصرت
و آنرک غیر یسی کی شدی عیسی علیه السلام بعث اولد قنده صکره منع اولندی و اشبو آیت
مشام در وضرت علیهم الذل و المسکنه و حرام علی قریه اهل ککها آتلیرینه و بویه اولدیه
جمع کلام بری برینه هر یوط اولور • ف یوقار و ده جهودلر قیامتدن ذکر یوردی
شو قیامتک بعضی سابقدر و بعضی لاحق لیکن حاصلی شودر که آنرک ایشلمک
جسارت ایتد کونده الله سبحانه آنره زیاده مشقتلر اولان احکاملر ایتدی و انرا ایچون
چوق قتی شریعت قودی تا اوله که آنرک سرکشکی قالمیه (لَکِنَّ الرَّاٰسُخُونَ فِي الْعِلْمِ لَهُمْ

وَالْمُؤْمِنُونَ يُؤْمِنُونَ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْكَ وَمَا أُنزِلَ مِنْ قَبْلِكَ وَالْمُقِيمِينَ الصَّلَاةَ وَالْمُؤْتُونَ الزَّكَاةَ
وَالْمُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ أُولَئِكَ سَنُؤْتِيهِمْ أَجْرًا عَظِيمًا) ت ایکن ثابت اولدر علمده
اهل کایدن و مسلمانلر که ایمان کتوردرلر سنک جائیکه ایندیریلن شیتنه و اول شیتنه که ایندیرلدی
سنددن ایلر و مدح ایدرم غسانه مداومت ایدنلری و زکات و یرنلری و ایمان کتورنلری الله
سبحانه به و قیامت کوشه اشبو کروه یقینه و یریزانلره یولک مژدی (أَنَا أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ كَلِمًا
أَوْحَيْنَا إِلَى نُوحٍ وَالذِّينِينَ مِنْ بَعْدِهِ وَأَوْحَيْنَا إِلَى إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَالْأَسْبَاطِ
وَعِيسَى وَيُوشَعَ وَهَارُونَ وَسُلَيْمَانَ وَآتَيْنَا دَاوُدَ زَبُورًا) ت تحقیق بز لوسی کوندرلک
سنک جائیکه نیجه که وحی کوندرلک نوحک جائینه و یغمبرلر جائینه نوحه نصکره و نیجه که
وحی کوندرلک ابراهیم جائینه و اسمعیل و اسحق و یعقوب و یحیی و یونس و هارون و سلیمان جائیلرینه و نیجه که و یردک داوده زبور (وَرُسُلًا قَدْ
قَصَصْنَاهُمْ عَلَيْكَ مِنْ قَبْلُ وَرُسُلًا لَمْ نَقْصُصْهُمْ عَلَيْكَ وَكَلَّمَ اللَّهُ مُوسَى تَكْوِيمًا) ت و نیجه که
کوندرلک بر قاج یغمبرلر یکه آنلرک قصه سنن سو یلدک سکایوندن ایلر و بر قاج یغمبرلر که
آنلرک قصه سنن سو یلدک سکایو یلدی الله موسی ایلر سوز (رُسُلًا مُبْتَلًى مِنْهُمْ وَنُذِيرًا
لِلَّذِينَ يَكُونُونَ لِلنَّاسِ عَلَى اللَّهِ حُجَّةً بَعْدَ الرُّسُلِ وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا) ت کوندرلک یغمبرلری
مژده و یریحی و قورقودیحی تاسکه اولیه آدمرا ایچون الله اوزرینه الزام یغمبرلری
کوندرلک که نصکره و الله غالبدر حکمه متصفدر * ف نادیمیلر که بزله تقصیر یوقدرکه
بزله یغمبر کلدی * ف یعنی یغمبرلری کوندرلک که نصکره عذر کتورمک یولاری قالدی
نادیرلر ایدیکه بزله یلد که نه شیتنه راضیسن و نه شیتنه راضی دکان تا که یلایوب تابع اولدق
و اشبو الله سبحانه نک حکمتی و تدبیریدر که یغمبرلری کوندرمش و اگر جبر و سطوت ایتسه
عذر کسمکه حاجت یوقدر مالک الملکته یاپسه ییلر (لَئِنْ لَمْ يَنْتَهِ عَنِ الْإِسْلَامِ إِذْ أَنْزَلْنَا إِلَيْهِ الْبُحُرُ
وَالْمَلَائِكَةُ يَشْهَدُونَ وَكَفَى بِاللَّهِ تَعَالَى) ت ایکن الله ظاهر قیلر سنک جائیکه انزال ایتدیکی
شی ایلر (یعنی یا محمد اندر سنک نبوتکی انکار ایتدیلر الله تعالی سنک جائیکه انزال ایتدیکی
قرآن ایلر فی بیان و اثبات ایدوب اظهار ایدر که بلغا آنک مثلنی کتورمکده عاجز در و نام
معاش و معادلر نه کاجتاجدر که) ایندردی آنی کند و علیمه و ملائکه لرحقی شهادت ایدرلر
سکچون و بسدر الله شهادت ایدیحی * ف یعنی قلدیدن الله سبحانه هر یغمبر اوزرینه
وحی کوندرمش و وحی کوندرلک یکی دکلرلکن شو قدر و ارکه قرآن عظیمی کند و علم خاصیه

کوندرمش و بسیدن قرآن سائر کتب سماویه دن افضلدر مناسنده نظمده مجهزه و اواق
اعتبار نیجه و قرآن عظیمده اولان هدایت سائر کتب سماویه ده یوقدر (إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا
وَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ قَدْ ضَلُّوا ضَلَالًا بَعِيدًا) ت تحقیق اول کسنلر که کافر اولدیلر
و کبر و دوندردیلر (آدملری) اللهک یولسندن آزعین اولدیلر (طریق حقدن) ابراق اولان
آزعینقله (إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَظَلَمُوا لَمْ يَكُنِ اللَّهُ لِيُغْفِرْ لَهُمْ وَلَا يُمْسِكْ لَهُمْ طَرِيقًا الْآطِرِيقُ جَهَنَّمَ
خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا وَكَانَ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرًا) ت اول کسنلر که کافر اولدیلر و ظلم ایتدیلر البته
یارلغمز الله آنلری و کوستر من آنلره بر یولی مکر جهنمک یولنی ابدی قالورلر انده همیشه
و یولدی اللهک اوزرینه قولای (يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمْ الرَّسُولُ بِالْحَقِّ مِنْ رَبِّكُمْ فَآمِنُوا
خَيْرًا لَكُمْ وَإِنْ تَكْفُرُوا فَإِنَّ اللَّهَ مَافِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا) ت ای آدملر
البته کادی سیز یغمبر طوغر و لقله سیزلر بکزلر جائینه دن پس ایمان کتور یکر ایمان کتورمک
کوزل اولور سیز کیچون و اگر کافر اولسه کز (منزل کفر کردن) کاضرر کلمز ایمان کزیدن
ا کمنفعت اولدیحی کیچونکه) الله ایچوندر کولکرده و یرده اولان شیلر و الله بلجیدر
حکمتله متصفدر * ف بورادن بویله نصارالرک شیملر یرد یورر (يَا أَهْلَ الْكِتَابِ
لَا تَتَّبِعُوا فِي دِينِكُمْ وَلَا تَقُولُوا عَلَى اللَّهِ الْإِلَاحَ إِنَّمَا الْمَسِيحُ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ رَسُولُ اللَّهِ وَكَلَّمَتْهُ
أَلْفَاهَا إِلَى مَرْيَمَ وَرُوحٌ مِنْهُ فَآمِنُوا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ وَلَا تَقُولُوا ثَلَاثَةٌ انْتُمْ وَآخِرُ الْكِتَابِ أَفَافَ
اللَّهُ وَاحِدٌ سُبْحَانَهُ أَنْ يَكُونَ لَهُ وَلَدٌ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَكُفَى بِاللَّهِ وَكِيلًا) ت
ای کاب اهل حددن کیمیکز کند و یشکزد و سو یلدیکز الله اوزرینه مکر طوغر و سوزیکه
مریک اوغلی مسیح عیسی اللهک یغمبریدر و آنک فیضیدر که آندی آنی مریک جائینه و بر
روحدر الله جائینه دن پس ایمان کتورلک الله سبحانه به و آنک یغمبرلرینه و دیمیکز الله اوچدر
کبر و طورک اشبو مثل و سوزلر دن که اشبو کبر و طورمق کوزل اولور سیز کیچون هسمان
انجق الله بر اولان معبوددر یا کدراندنکه اوله آنکچون اوغول تحقیق آنکچوندر کولکرده
اولان شی و یرده اولان شی و بسدر الله ایش یصیحی * ف اشبو خطاب نصارالرکه در که دیرلر
الله سبحانه اوچدر یا با و اوغل و روح القدس ارشاد اولدیکه دین اهرنده مبالغه عیددر اگر
بر کسنه نک بر کسنه به اعتقادی و ارایسه آنک تعریفنده و آنی وصف ایتکده حددن کیم یوب
طوغر یسنی و حقیقی سو یلدیه و یردیکه اگر حقیقتده اوغلی اولسه الوهیتنه لایق دکلدر
و اگر اوغلاق طوغر سه کادخی حاجت یوقدر که ایشلر نه یاردیحی اولغنه ضرورت یوقدر الله

سجانه يا لکزا ولد يعني حاله جميع امورده ايش بصحبي كافيدر (ان يستنکف المسبح ان يكون
عبد الله ولا الملائكة المقربون ومن يستنکف عن عبادته ويستکبر فيسحقهم الله جيعا)
ت البشمة عار لغز عيسى آتند که اوله قول الله ايجون وينه عار لغز الله سجانه به
يقين اولان ملککرا کاقول اولمقدن وهر کسکه عارنسه قول لغندن وباش حکمکلاک ايتسه
پس يقينده فالدير رکند وجانبه آنلرک جله سني بردن (فاما الذين آمنوا و عملوا الصالحات
فيوفهم اجرهم ويزيدهم من فضله واما الذين استنکفوا واستکبروا فانيهم عذابا
اعلى ولا يجذون لهم من دون الله ولبا ولا نصيرا) ت پس اما اول کسکه لکه ايمان کتورديلر
وايشلديلر کوزل اولان ايشلري پس تمام ويرر آنلر آنلرک عز دلر يني وز ياده ويرر آنلر کندو
فضلندن واما اول کسکه لکه عارنسه ديلر قول اولمقدن وباش حکمکلاک ايتد يلر پس عذاب ايدر
آنلر دردو بريجي اولان عذابله وپولزلر کسندولر ايجون الله دن غيري هيچ بردوستونه
بر ياردم ايديجي (يا ايها الناس قد جاءكم برهان من ربکم وانزلنا اليکم نورامينا) ت اي آدم
تحقيق کادي سزله بر دليل کند وريکزدن ايشدرک سزک جانبکزه اشکار اولان بر نور
يعني قرآن (فاما الذين آمنوا بالله و اعتصموا به فسيدهم في رحمة منه وفضل و يهديهم الله
صراطا مستقيما) ت پس اما اول کسکه لکه ايمان کتورديلر الله تعالى به ويايشديلر کاپس
چايک کتوردلر آنلري کند ورحمتنه وکند وفضلنه وکوسترر آنلر کند وجانبه طوغرو اولان يولي
(يستفتونک قل الله يفتيکم في الکلالة ان امرؤا هلاک ليس له ولد وله اخت فلها نصف ما ترک
وهو يرثها ان لم يكن لها ولد فان کانت اثنتین فلهما الثلثان مما ترک وان کانت اخوة رجالا
وفساة فلذلک کر مثل حظ الاثنتين بين الله لکم ان تضلوا والله بكل شیء عليم) ت فتوی ايشتر
سندن سويله که الله فتوی وير سزله کالاله نکلرني باندنه (يعني باباسي وولدي اوليان کيسه نکلر
ميراني حقننده) ا کر برار کيندي اواسه انک وولدي (ووالدي) اولمبوب قز قزندان ايلسه يعني
بابا وانا بر قز قزندان ايلسه يا خود بابا بر قز قزندان ايلسه پس اشجو قز قزندان ايجون مالک
يار بسدر (وا کر اس بالعمکس اولوب مثلا اوغلان قزندان ايلسه صاغ اولوب) قز قزندان ايلسه
اشجو قز قزندان ايلسه کاوارث اولور (يعني مالک جله سني الور) ا کر اولمسه شو قز قزندان
برولدي (ولدي اولديني صورتده ولد اوغلان اولور سه قزندان وارث اوله عز قز اولور سه
عصبه اولور) ا کر قز قزندان ايلسه پس آنلر ايجوندر اوچدن ايکيسي ميتک کيرو
براقدني مالدن واکر ورته قزندان ايلسه قز قزندان ايلسه لپس آنلر دن ارکان ايجون واردر

ايکي قاريک حصه سي قدری بيان ايدر الله سز کچون تا که يولي يتور سه سکر والله هر بر
شيئي ييلجيدر * ف کالاله لغتده بور غلغه وضعيفلکه دینور بوراده کالاله يوردي اول
کسکه به که وارنلر نه باباسي واوليه وپولزلر اصل وارنلر لراشبو وقتده بابا وانا بر قزندان
وقز قزندان حکمده اوغل کي وقز کيمدر لرا کر بابا بر اولان قزندان وقز قزندان اولسه
حکم سبه يولي در اکر قز قزندان ايلسه لکز بر اولسه مالک ياربسي اسکدر واکر ايکي اولسه ل
اوچدن ايکيسي آنلر کدر واکر قز قزندان ايلسه قز قزندان ايلسه لرا اوچدن ايکيسي
رککله وپربسي ديشلر در واکر انجق برادر لري قالسه آنلر قز قزندان ايلسه لرا وارنلر
آنلر معين پای يوقدر آنلر عصبه به در لرا مالک هيسي آنلر کدر اکر قز قزندان ايلسه قز قزندان ايلسه
قز ايجون معين پای واردر وقز قزندان ايلسه عصبه اولور يعني صاحب فرزند قالاني الور

(سورة المائدة مدنية وهي مائة وثلاث وعشرون آية)
(مائدة سورة مدنية ده نازل اولمش وپو سورة يوز يکري اوچ آتدر)

(بسم الله الرحمن الرحيم)
يا غلجي اسر کيجي اولان اللهک اديله او فورم

(يا ايها الذين آمنوا اوفوا بالعقود) ت اي ايمان کتوران کسکه لروفايدکله عهد يکيز
(يعني اول عهدده که باغادي يکيز الله ايله انک احکامني قبول ايتمکده) * ف وقتا که بر آدم
مسلمان اولدي الله سجانه نکلر جميع احکاملر يني قبول ايتمسي عهد ايتدي پس شادي کاه بکده
کيم يورديني شيلري قبول ايدسکر (ا حلت لکم بهيمة الا نعام الا ما تلي عليكم غير محلي
الصيد وانتم حرم ان الله يحرکم ما يريد) ت حلال اولمش اولدي سز کچون انعام قسمندن
درت اياقلمکر اولت بکه او قنور سزک اوزر کره آوي طوغتکزي حلال يياکيز سز لرحم
اولديغکز حالده البته الله ديلديکني حکم ايدر * ف انعام حيواندن دوه وبقرو قيون
قسمنه ديلر پونلر حلالدر مکر ميتسه وموقوده واولشي که کور بوندنه مکره قري يابونلر
حوادر * ف بهيمة اول حيوانه ديلر که آدم لرا ييکيچون بسدر لردوه وبقرو قيون کي
مکره حيران وکيک وبيان او کوزي وپونلر دن غيري بهيمة ده داخلدر زيرا که بر جفسدر
اشبو وحش ييلري احرام حالده وحریم برنده صيد ايتمکي واولد يرمکي حرام يوردي وپونکله
ييله سزک بشقه ادا بيه ارشاديوردي (يا ايها الذين آمنوا لا تأكلوا شعائر الله ولا اشهر الحرام
ولا الهدى ولا القلائد ولا امين البيت الحرام يفتنوا من دهم ورضوانا) ت اي
مسلمانلر حرمتين يقينکز اللهک اشانه لرينک و نه حرام اولان آيتک (يعني رجب وذي القعدة
وذي الحجة وحرمة غوغا ايتک جائز دکل واقعه اعلم) و نه کعبه به کتور يان قربانک و نه اول
حيوانلر که پونلر نه قلاده سالر لرونه بيت الحرامک زيارتن قصدايدنلر که طالب ايدر لر زيارده
احسانی کندور بلرندن وخوشحال اولمقي اندن * ف يعني مسلمانلرک حاجيلر سبه وعمره

کتور نلرینه تعرض ایتمک زوال نلر لقطه سق یعنی غائب اولان شیرینی الیکز (وإذا حللتم
فأصطادوا ولا یجیر منکم شئاً من قوم ان صدوکم عن المسجد الحرام ان تبتدوا وتعاونوا علی
البر والیتقوی ولا تعاونوا علی الاثم والعدوان واتقوا الله ان الله شدید العقاب) ت
ویقانکه احرامدن چیه قیدیکز پس آوایکز و حمل ایتمسون منبری برکوهک دشمنانی شو
سیدینکه منع ایستیلار منبری مسجد الحرامدن (یعنی مکه فتح اولمزدن اول و مسلمان اولمزدن
اول والله اعلم) حددن کچمک اوزرینه و بری بریکزه سدایدک اویا شلیلک اوزرینه
وصافتی اوزرینه و بری بریکزه سدایدک کاه ایتمک اوزرینه و ظلم ایتمک اوزرینه
وصافتی الله دن البته اللهک عذاب شد قلددر * ف حرام اولان آیلر ده غوغا حرام اواق
حکمک تا کیدی و تغلیظی مسلمانلر مخصوصه سورده نازل اولان آیتک دلالتیه
واجبیلر تعرض ایتمک حرام اواسی دخی مؤمن اولان حاجیلر مخصوصه سورده برانده
نازل اولان آیت دلالتیه و اشیوا یتلر سائر نازل اولانلر اخیرونلر منسوخ دیو حکم ایتمک
نیجه که مفسرلر جمهور ی حکم ایتمش صحیح دکلر و الله سبحانه اعلم * ف حلال ظن ایتمک
یعنی ال اوزا تمکیز و تعدی ایتمک اولشینه که الله سبحانه نک آدینه و اسمنه منسوب اولدی
یعنی اگر کافر دخی کعبه به بر قربان کتور سه آنی بغما ایتمک و حرام اولان آیلر ده کافری
دخی اولدریمک قلا اول قربان حیوانلرینه دینور که آنلری بر علامه نشانیلر حرمه
کوندلر و یینه بیوردیکه کافر لرقعدن ایلر و منلری مسجد الحرامه کلکدن منع ایستیلر
ایسه ده سزا نلری مکه به کلکدن منع ایتمک بلکه اولجه تنبیه اید که کافر لردخی مکه به
کلمونلر اشیو منع جائزدر پس بورادن معلوم اولدیکه اگر بر کافر بر ایدسه که الله سبحانه بی
تعظیم ایتسه پس شواشی فضیحت ایتمک مکر صحنه تعظیم ایچون ایتسه شو قنده آنی اهاات
ایدلر (حرمت علیکم المیسنه والدم و طعم الخنزیر و ما هل لغير الله به و المنة و الموقدة
و المتردية و النطیجة و ما اکل السبع الا ما ذکیم و ما ذبح علی النصب و ان تستقسموا بالازلام
ذلکم فسق) ت حرام اولندی سیزک اوزرکزه هر بر حیوانکه کند و باشنه اولمش اوله و هر
بر حیوانک قانی (یعنی دو کلس قانی) و غنر بر لانی و اول حیوانکه بوغزلندینی وقتنده ذکر
اولندی اللهک غیر یستک آدی و اول حیوانکه بوغزله اولمش اوله و اول حیوانکه طاش ایل
و اعصا ایل و رمله اولدر لاش اوله و اول حیوانکه بوکسک بردن یوار لقمه اولمش اوله
و اول حیوانکه سوسلکه اولدر لاش اوله و اول حیوانکه کیدی آنی بر یجی جانور مکر اشیو
آقتلر دصکره دیری ایکن بوغزلدیکز آنی (پس بوصورنده حلالدر) و حرامدر شو که بوغزلنش
اوله باطل اولان معبودک نشانه لری اوزرینه (یعنی صورت اوزرینه و قبر اوزرینه و الله
اعلم) و حرام اولدی شو که طلب ایدر سکز کند و حصه کزی بیلکی قال او قلدیه اشیو ذکر

اولانلر طاعتدن چیه قدر (اليوم ينس الذين كفروا من دينکم فلا تخشوهم و اخشون) ت
اشبو کون امید سزا اولدی اول کسکه که کافر اولدی لری سزلدینکزدن پس قورقیکز اولمزدن
و قورقک بندن (اليوم اکلت لکم دینکم و انعمت علیکم نعمتی و رضیت لکم الاسلام دینا) ط
ت اشبو کون کامل قیلدم سز کچون سزک دینکزی و مقام ایلدم سزک اوزرکزه کند و نعمتی
و اختیار ایتدم سز کچون اسلامی دین جهتمجه (فمن اضطر فی محصه غیر متجانف لاثم فان
الله غفور رحیم) ت پس هر کسکه که علاب سزا و اشی اولسه آجلقندن حرام اولان شئی بیکده
پس بیه مائل اولمیه رق کاهه پس البته الله یار لعیبدر اسر کچیدر * ف محصه حالده
یعنی آجلقندن هلا که یقین اولدینی حالده هر داری بیکه رخصت و برادی لکن حیانه سبب
اوله حق قدر طو بنجه به قدر کل زیراکه غیر متجانف لاثم امام ابوحنیفه قنده اولدرکه
ضرورت قدرندن زیاده بیه و امام مالک و امام شافعی نک یاننده اولدرکه مضطر اولان آدم
کر کدرکه قطاع طریق و خرسز و تلذذ ایچون اولمیه و اشیو آیت نزوله قرآن آیتلرینک آخریدر
بوندن صکره اصلا آیت نازل اولمش و الله سبحانه اعلم * ف حیوانلردن اشیو مذکور لری
حرام قیلدی یعنی میت و طمونانی و هر حیوانک دو کلس قانی و هر بر حیوان که کند و باشنه
اوش اوله یا اول حیوانکه بوغزلندین غیر بر در لوط طریق ایل اولمش اوله و اول حیوانکه
الله سبحانه نک اسمک غیر یسی اوزرینه بوغزلندی یا خود کعبه دن غیری مکانلر تعظیمی
ایچون بوغزلنش اوله فقط اشیو اشیو اشیو کوره آجلقنده مضطر اولمش کلی حلالدر لکن
سدر من قدری و از لاملر ایل قسمت ایتمک حرامدر یعنی قرعه آتقه قسمت ایتمک زیرا که اشیو
از لاملر قرعه آتق کافر لرقارندن بر نوعدر که مثلاً بر حیوانی اون کسکه بر ابر اشترا ایدوب
بوغزلر لصرکه اون قرعه تیار ایدر لرقعه نک بر یسی اوزرینه بر یسی اوزرینه بچق و
بر یسی اوزرینه زیاده و یا نقصان نقش ایدر لرایدی و بعض قرعه بی خالی بر اقوب هیچ بر یسی
یا زمر لرایدی اشیو اسلوب اوزرینه تقسیم ایدوب هر کسکه به بر یقیسه بر و بر لرایدی و بچق
حقیقانه بچق زیاده به زیاده و ناقصه ناقص خالی اولنه هیچ بر یسی و بر مز لرایدی و شرط ایدوب
بر یسی آلتی هبسی حرامدر و یینه شو تقسیم که شرطده داخلدر پس حرامدر مثلاً بر یسی
دپسه که تقسیم ایدر زامانق حصه کوزل اولور سه بن آلورم و الله سبحانه نک غیر یسی اسمنه هر
حیوانکه بوغزلنش اوله و یا اللهک غیر یسی تعظیم ایچون بوغزلنش اوله اشیو آیتدن معلوم
اولدیکه شو مذبح مردار * ف و بیوردیکه ایوم اکلت دینکم معلوم
اولدیکه اشیو و آیتک نزولی جمله احکام اسلام نازل اولدقدن صکره در و اشیو آیت نازل
اولدقدن صکره پیغمبر علیه السلام اوج آی مقداری عمر لری اولمش (یَسْأَلُونَكَ مَاذَا أُحِلَّ
لَهُمْ قُلْ أُحِلَّ لَكُمُ الطَّيِّبَاتُ وَمَا عَلَّمْتُم مِّنَ الْجَوَارِحِ مُكَلِّبِينَ لَعَلَّوْنَ مِمَّا عَلَّمَكُمُ اللَّهُ فَكُلُوا
مِمَّا مَسَكَنَ عَلَيْكُمْ وَادْكُرُوا لَاسْمِ اللَّهِ عَلَيْهِ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْحِسَابِ) ت سوال

ابدرلسکا که نه می حلال قلندی آنرا ایچون دیکل حلال قلندی سز کچون کوزل اولان
 شیر (یعنی اولنیکه عربی کوزل عدایدلر) واولنیکه اوکرتش اولدیکز اکا
 (آوطوغنی) صید طوطی اولان جانورلردن اوکرتدی بیکز حلاله آنله صیدی و اوکرتدی سکر
 آنله اولشید. آنکه اوکرتدی سزه الله پس بیکز اولشینی که حیوانلر صاقلادی سزک ایچون
 (یعنی طوطی قلمی آوی ویک ایچون باره لمبوب سز کلوب آنجه د کیز طوطی صاقلر رایسه)
 و ذکر ایدیکز الله ادینی اوزرینه (یعنی تعلیم ایدیکز حیوان اوزرینه انی صیده
 کوندر دیکز وقتده) و صاقلنک الله دن البته الله نیز حساب ایدیکز * ف حیوانک
 حکمتی بیان اید کد نصکره آده لر بشقه شیرین سوال ایدیلر ارشاد اولدیکه پالک اولان
 شیر سزه حلال قلندی پس یغیریمز علیه السلام اولشیدنکه منع ایدیلر معلوم
 اولدیکه اول پالک کلمش اشبونلردن ایاقلو جانور قسمندن اولسون یاوش قسمندن
 اولسون مثلاً ارسلان و پلنک کبی یا طوغان و جیلاق قوشی کبی و بونلر داخلدر جمله مرادر
 بین جانورلر قرغه کبی و آنک غیر بیسی کبی وینه اشک و قاطر و یرده اولان حشرات صچان کبی
 و غیر بیسی کبی * ف یوقاریده یوردیکه براتی نه جک حیوانی بریتی جانور اولدیر سه آنی
 یلک سرامدر آنلر ارده سندن صید ایچون تعلیم اولنان جانور براتی نه جک حیوانی
 اولدیر سه آنی یلک حلالدر یوردی زیرا که اشبو صید جانوری وقتا که آدمی خوینی
 و خصلتی اوکرتدی پس کانه اولدیر دیک حیوانی آدم بوغزلدی لیکن معلوم اولق شرطدر
 و آنک معلوم ایاغی شودر که صیدی و آوی طوطی صاحبیه صاقلیه کندوسی عینه واشبو معلی
 صید جانیه کوندر دیک وقتده بسم الله دیه ا کر قصد ایدیمز مرادر و اگر سه وادیمز سه
 حلالدر (الیوم احل لکم الطیبات و طعام الذین اوتوا الکتاب حل لکم و طعامکم حل
 لهم و المحصنات من المؤمنات و المحصنات من الذین اوتوا الکتاب من قبلکم اذا اتیفوهن
 احوهن من محصنین غیر مسافین و لا متخذین اخدان و من یکفر بالایمان فقد حبط عمله و هو
 فی الاخره من الخاسرین) ت بوکون حلال اولندی سز کچون پالک اولان شیر و کندولر
 کاب و یریلان کیمسه لرک طعامی دخی حلالدر سز کچون (یعنی اهل کابک بوغزلدینی) و سزک
 طعامکز حلالدر آنرا ایچون و حلال اولندی سز کچون معصیتدن صاقلن آزاد اولان قاریلر
 مسلمان قاریلردن و معصیتدن صاقلنلر کندولر سزدن اول کاب و یریلان کیمسه لرک
 قاریلردن (یعنی مؤمنه و یهودیه و نصرانیه لرک نکاحی سزه حلال اولدی) چنانکه ویرسه کز
 آنله آنلر مهر لرینی صاقلنق طلب ایدیکز حلاله آشکاره زنایه کیمه دیکز حلاله و کیزلوزنا
 ایتمک ایچون دوست طوطی دیکز حلاله و هر کمنه انکار ایتسه ایمانی پس البته باطل اولدی
 علی و بو آخرتده زیان کارلردن * ف محصناتمن مراد بوراده امام ابوحنیفه رضی الله تعالی
 عنهم قتنده معصیتدن صاقلنق دیکدر و امام شافعی رضی الله تعالی عنهم باتنده آزاد و حره
 دیکدر و غیر مسافین کلمه سندن فهم اولدیکه متعه نکاحی مرادر و لا متخذی اخدان

مفهوم اولدیکه شاهد سز نکاح صحیح د کادر * ف الله سبحانه یوردیکه اشبو کونده پالک
 اولان شیر سزه حلال قلندی یعنی نیجه که ابراهیم علیه السلام زمانده هب حلال ایدی
 و وقتا که توریت نازل اولدی جهودلرک سزالر ایچون حلالده اکثر شیر حرام قلندی و انجیل
 ایسه آنده حلال و حرام بیان اولندی و مهدی قرآن کریمه همان اشبو و اشیا مذکورلر
 ابراهیمک دینده حلال اولان همیسی حلال قلندی و دخی یوردیکه اهل کابک طعامی سزه
 حلال قلندی یعنی مذبح طری و یوقاروده مذبح شرطنی یوردیکه بوغزلق و قسندمالله
 آدی ذکر اوانه و شوزج و قسندمالله سبحانه نک غیر یسینک تعظیمنی نیت ایتسه لر و شرطک
 بریسنی بویله یوردیکه بوغزلیجی مسلمان اوله یا خود اهل کاب اوله یهودی کبی و نصرانی کبی
 و بشقه هیچ بریدن و مذهب اهلنک یهود و نصارادن غیری مذبح طری حلال دکل اگرچه
 بوغزلدقله الله سبحانه نک آدینی ذکر ایتسه لرده زیرا که آنلرک تسمیه بی معنیدر دکل وینه
 یوردیکه مسلمانلر اهل کابک قاریلرینی نکاح ایتک حلالدر و اهل کابک غیر بیسی
 اولان کافرلرک قاریلرینی نکاح ایتک جائز دکل وینه معلوم اوله که مسلمان قاریلرک
 نکاحنده لازم اولان شرطلر کاب اهلنک قاریلرینک نکاحنده شرطدر کاب اهلنک اشبو
 مذکور اولان ایکی حکمه لاسائر کفارلرک ارا سندن دیناده عتقه از ایتدی آخرت حکمده
 هر کافر برادر را که ابوعلی ایتسه لرده قبول اولغز (یا ایها الذین آمنوا اذا قمتم الی الصلوة
 فاغسلوا وجوهکم و ایدیکم الی المرافق و امسحوا برؤسکم وارجلکم الی الکعبین) ت ای
 مسلمانلر چنانکه نماز قالمقه حق اولسه کز پس بقیه بکز کند و یوزلر بکزی و اللرکزی
 دیر سکر کزله برابر و اللرکزی سور بکز باشلر بکزه و بقیه بکز یا قاریلر بکزی طوقلر کزله برابر
 (وان کنتم جنباً فاطهروا) ت و اگر اولسه کز جنابت پس غسل اید بکز و آرشکز (وان کنتم
 مرضی او علی سفر و اوجاء احدکم من الغائط و لا مسیم النساء فم یجدوا ما فقیهوا صعبدا
 طیباً فامسحوا بوجوهکم و ایدیکم منیه) ت و اگر اولسه کز کیمفسر یا خود مفرد
 یا خود کاسه بر کسینه سزدن خلایرندن یا خود طوطش اولسه کز قاریلر پس بولسه کز صوبی
 پس قصد ایدیکز پالک اولان طبرانی پس سور بکز اشبو طبراقدن یوز بکزه و اللر بکزه
 * ف اولامسیم النساء یا خود طوطش اولسه کز یعنی اگر جماع ایقش اولسه کز و امام
 شافعینک یا تسدندی رحم محرم اولان قاریلرک غیر بیسنی طوطی ابدستی یوزر (ما یرید الله
 لیجعل علیکم من حرج و لیکن یرید لیطهرکم و لیسئتمنکم علیکم اهلکم تشکرون) ت
 ایستخر الله که مشروع اید سزک اوزر کزه دینده طارلغی و لیکن دیکر کپالک قبلسون سزی

وتمام ایدہ کند و نعمتی سزک اوز رکزه تا اوله که شکر ایدہ سکر آنک نعمته (واذکروا
نعمۃ اللہ علیکم و میثاقہ الذی واثقکم بہ اذ قلتم معنا و اطعنا و اتقوا اللہ ان اللہ علیم
بذات الصدور) ت و ذکرایدیکز اللہ نعمتی سزک اوز رکزه و اللہ عہدینی کہ عہد
ایتدی سزک اول عہد ایلہ اولوقت کہ دیدیکز ایشہ دیک و یورادی قبول ایتدک (یعنی اول
عہدیکہ بیعت وقتندہ باغدی بکز و اللہ اعلم) و صاقتک اللہ دن البتہ اللہ بیلجید و اول سرلریک
سینہ لرده و اردرف اللہ سبحانہ کاب اهلک خاطرینہ واقع فیلر کہ بزم عہد سزک اوزرینہ
قایم اولر و آنلر کی بزله دخی امر ایدر کہ عہدی یاد ایدک و شوعہ د اولدر کہ وقتا کہ آدم لر
مسلمان اولدیلر اول حضرتک الیہ بیعت ایتدیلر یعنی شو حضرتک الی طوبی قول ایتدیلر
جوق شیلر قیلہ بچون بش وقت غازی ادا ایتک کی و رمضان آیدہ اوج طوق
کی و زکات و یرمک کی و حج ایتک کی و هر مسلمانک اولکین طلب ایتک کی وینہ
عہد ایتدیلر جوق شیلر صالیور مکچون زنا و خمر ایتک کی و آدم اولدرمک کی
و بیتان دیک کی کاه سزک سنہ اوزرہ و اولو لامرہ مخالفت ایتک کی ارشاد یوردیکہ
اشبوعہ د لر اوزرینہ قایم اولکز (یا ایہا الذین آمنوا کونوا قوامی للہ شہداء باقسط
ولا یجور منکم شئنا ن قوم علی الاتعادلوا عدلوا هو اقرب لل تقوی و اتقوا اللہ ان اللہ
خبیر بما تعملون) ت ای مسلمانلر اللہ حقارینی التزام ایدیبی و قائم قیلجی اولک و شہادت
و یرجی اولکز طوغر یلقه و حل ایتسون سزلی برک و هک دشمنانی عدلی ترک ایتک ککک
اوزرینہ عدل ایدیکز عذیل زیادہ یقیندر تقوی و صاقتک اللہ دن البتہ اللہ بیلجید
ایشادیکز ایشلری عہد کافر لک جوعی مسلمان اولزدن اول مسلمانلر عہد اولری کال
مرتبہ دہ ایدی و جوق اذیت و یرر لری ایدی وقتا کہ مسلمان اولدیلر یوردیکہ اول کسنہ لر کہ
مسلمان اولدیلر آنلردن صادر اولان اذیتلرک بدلہ دہ آنلرہ جفا ایتک و هر یردہ حکم یولدر
حق سوزلر دہ دوست و دشمن برابر در (وعد اللہ الذین آمنوا و عملوا الصالحات اہم مغفرۃ
و اجر عظیم) ت وعدہ و یردی اول کسنہ لر کہ ایمان کتوردیلر و ایشلر کوزل ایشلری
اشبوعہ مضمونلہ کہ آنلر اچون وارد یار لغہ قوی و یولک مزد (والذین کفروا و کذبوا باياتنا
اولئک اصحاب الجحیم) ت و اول کسنہ لر کہ کافر اولدیلر و یلانہ نسبت ایتدیلر نشانہ لر یرزی
یونلر د جہنم اهللی (یا ایہا الذین آمنوا اذکروا نعمۃ اللہ علیکم اذہم قوم ان یسطوا

الیکم ایدیکم فکف ایدیکم عنکم و اتقوا اللہ و علی اللہ فلیتوکل المؤمنون) ت ای
مسلمانلر ذکرایدیکز و خاطرہ کتوریکز اللہ نعمتی سزک اوز رکزه اولوقت کہ قصد ایتدیلر
برک و هک اوز ایتدی ایدلر سزک اوز رکزه کسنہ و اللہ ربی (یعنی غوغا ایتمکچون) پس
کیرو طوتدی آنلرک اللہ ربی سزدن و صاقتک اللہ دن و اللہ اوزرینہ لایقدر کہ تا بشور سونلر
امور لرینی مسلمانلر عہد ایشبوعہ مجزہ بر قاج دہ و وقوع بولش بری اولدر کہ بیغہ بر عیز علیہ
السلام بر مناسبتلہ جہود لک عہد سزک شریف یوردیلر آنلردن بر کسنہ د یلدریکہ اول
حضرتک باشنہ بر طاش آتی و یرسون اللہ سبحانہ اول خبیثک الی باغدی و اول جہلہ دن
برسی اولدر کہ قریشک کافر لری حدیبیہ غوغا سندن ککیر و طور دیلر آنلر کہ غوغا
ایتمکچون داعیہ لر ی و ارایدی وینہ برسی اولدر کہ مسیلہ کذابک اتباع سندن برسی
ارادہ ایتمک اول حضرتہ ال اوزادوب ایذا ایدہ اللہ سبحانہ آنک الی او پوشی ایتدی
(واخذ اللہ میثاقی بنی اسرائیل و بیعتنا منہم اثنی عشر نبیاً و قال اللہ انا معکم لئن
اقيم الصلوة و آتیت الزکوۃ و آمنتم برسلی و عزرت عوام و اقرضتم اللہ قرضاً حسناً لا اکفرن عنکم
سواء السبیل) ت تحقیق طوتدی اللہ بنی اسرائیلک عہدینی و معین یصہ دق آنلردن اون
ایکی قومانداد (یعنی سردار) و دیدی اللہ البتہ بن سزک کاهیم (عہدک مضمونی شودر کہ) اگر
مداومت ایتسہ کز غارہ و یرسہ کز کاف و ایانہ کز بنم پیغمبر لر یرہ و مدد ایتسہ کز آنلرہ
و اودنج و یرسہ کز اللہ سبحانہ کوزل اولان اودنجی (یعنی جہادہ صرف ایتسہ کز آخرت
نوابن توقع اچون) البتہ عہد ایدر ز سزک کاهلر بکزی و البتہ کتور یر سزلی باغجلرہ
کہ اقرار آنلرک انندن ایر مقرب بر کسنہ کہ کافر او اسہ سزدن اشبوعہ عہد دہ کسنہ پس البتہ
یوردی طوغر یولی عہد ایشبوعہ کز عہد اللہ سبحانہ حضرت موساک عمریک آنلرہ دینی
اسرائیلدن الدینی عہدی بیان ایدر کہ اشبوعہ اقرار آنلردن آنلدی و یوسورہ پیغمبر مز عاہدہ
السلامک عمریک آنلرہ نازل اولدی مسلمانلرہ اعلام ایدہ ککہ نیجہ کہ یکم ش امتلردن
اشبوعہ د الینی کی سزدن دخی آلدی و یکس لردن آلدینی عہدک بری شودر کہ اگر سزک
پیغمبر کزدن صکرہ کل نینک زمانہ ایزسہ کز کاتب اولوب یاردم و مدد ایدہ سکر آنلردن
آلدینی عہد کی بزدن دخی آلمش کہ پیغمبر کز اطاعت ایتدیکز کی آنک خلیفہ لرینہ دخی
اطاعت ایدک و اون ایکی نقبایی بنی اسرائیلدن ذکرایتسہ یار افند عیز علیہ السلام اشارت
یور مشلر کہ ہم امتدہ قریشدن اون ایکی خلیفہ ظہور اید یسرد وینہ یور مشلر کہ کن
امت لر پیغمبر لرینہ مخالفت ایتمکدن خراب اولمش و سزدن دخی خلیفہ لر کز اوزرینہ خوج
ایتمکدن و یران او ايسر سکر (فما اتقضہم میثاقہم اعناہم و جعلنا قلوبہم قاسیۃ یحرفون

الْكَلَامَ عَنْ مَوَاضِعِهِ وَنَسُوا حَظًّا مِمَّا ذُكِّرَ بِهِ وَلَا تَزَالُ تَطَّلِعُ عَلَى خَائِنَةٍ مِنْهُمْ إِلَّا الْقَلِيلَ مِنْهُمْ
فَاعْفُ عَنْهُمْ وَاصْفَحْ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ) ت پس آنرا که مندرجی سببیه کنند
عهدی بر این اوراق قدق آنرا زحمتی و یک قتی بصدق آنرا که قلبی بقی تغییر ایدر لر کله لر
بر لردن و اونو تدیر یا لری اواشیدن که نصیحت و برایش ایدر اول شیه و دایم حسن خبر دار
اولور ک خیاسته آنردن مکر آرز آدمرا آنردن (خیانت اینتر که آنرا ایمانه کنلردن) پس
کچ آنردن و یوزیکی چو بر البته الله سو رایوایش ایشیلر (وَمَنْ الَّذِينَ قَالُوا أَنَا نَصَارَى
أَخَذْنَا مِيثَاقَهُمْ فَنَسُوا حَظًّا مِمَّا ذُكِّرَ بِهِ فَأَغْرَيْنَا فِيهِمُ الْعَدَاوَةَ وَالْبَغْضَاءَ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ
وَسَوْفَ يُنْفَخُ عَنْهُمْ أَغْوَابًا كَانُوا فِيهَا عُمَةً) ت و طو قدق اول کسینه لردن که دیدیلر بر نصاریز
آنرا که عهدی بر این اوراق قدق آنرا زحمتی و یک قتی بصدق آنرا که قلبی بقی تغییر ایدر لر کله لر
پس دوام اوزر و واقع قدق نصاری کروهلرینک ارمه شده دشمنی و حقدی و بغضی قیامت
کوته دکن بقیتمده خبر و پر آنرا الله ایشلدن کله شیه فاشیه و رادن اشکار اولدیکه
الله سبحانه نک کلامدن نصیحت قبول ایتیموب و شریعت احکامنه اولدینی قدر مراعات
ایتیموب نزاعه فالقشقی دیناده عداوته و اخرتده خسارته سبب اولور بوا یسه عین حماقتدر
(يَا أَهْلَ الْكِتَابِ قَدْ جَاءَكُمْ رَسُولُنَا يُبَيِّنُ لَكُمْ كَثِيرًا مِمَّا كُنْتُمْ تُخْفُونَ مِنَ الْكِتَابِ وَيُغْفِرُ عَنْ
كَثِيرٍ قَدْ جَاءَكُمْ مِنَ اللَّهِ نُورٌ وَكِتَابٌ مُبِينٌ) ت ای کاب اهل البته کادی سیزلر بزم پیغمبر عز
سیان ایدر سیزه جو غنی اواشیدن که کیزلر دیکز کابدن (یعنی الله سبحانه نک کابدن)
و کچر کاهلرک چو غنیدن ای کاب اهل کادی سیزه الله دن بر نور (یعنی محمد صلی الله
عليه وسلم) و آیدین اولان کاب (يَهْدِي بِهِ اللَّهُ مَنِ اتَّبَعَ رِضْوَانَهُ سُبُلَ السَّلَامِ وَيُخْرِجُهُمْ مِنَ
الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ بِإِذْنِهِ وَيَهْدِيهِمْ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ) ت آنک سببیه دلالت ایدر الله
اول کسینه فی که تابع اولور الله رضا سینه نجات بوللر نک جانبیه و طشره جیقار را آنری
قرانقو طرفندن آیدینق جانبیه کند و ارا ده سببیه دلالت ایدر آنری طوغرو بول جانبیه
(أَقْدَرُ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ قُلْ غِنِ عَنكَ مِنَ اللَّهِ شَيْءٌ إِنْ أَرَادَ أَنْ يُنْزِلَ
ابْنَ مَرْيَمَ وَامْرَأَةً مِنْ فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا) ت تحقیق کافر اولدیلر اول کسینه لر که دیدیلر البته
الله مریم او غلومسیدر (یعنی الله آنده حلول ایتش) سوبله که کیم قادر اولور الله دن بر شینه
اتقامدن ا کردیلر که هلاک ایدر مریم او غلی مسیحی و آنک اناسی (که مریم در) و اول

کسینه لر که برده وارد در جله سنی بردن (وَلِلَّهِ مَلَكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ
وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ) ت والله ایچوندر کو کلرک پادشاهلی ویرک وارالنده اولدرلر
سلطنتی برادر اول شی که دیلر والله هر برقی اوزرینه قادر در حق الله سبحانه بعض مقامده
انیلرک حقه بعض سوزلر ارشاد یور که آنرا که امتلری آنری الله سبحانه نک قول
وعبدی لیلر الوهیت مرتبه سینه کورمیه لردیو بوخسه پیغمبر لر الوهیت دعوا سین ایتک
محالدر نبوته منافقدر (وَقَالَتِ الْيَهُودُ وَالنَّصَارَى نَحْنُ أَبْنَاءُ اللَّهِ وَأَحِبَّاؤُهُ قُلْ فَلِمَ يُعَذِّبُكُمْ
بِذُنُوبِكُمْ بَلْ أَنْتُمْ بَشَرٌ مِمَّنْ خَلَقَ يَغْفِرُ لِمَن يَشَاءُ وَيُعَذِّبُ مَن يَشَاءُ وَلِلَّهِ مَلَكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ
وَمَا بَيْنَهُمَا وَإِلَهُ الْمَصِيرِ) ت دیدیلر یهودلر و نصاریز لر الله او غلومسیدر و آنک احباب سوز
(یعنی الله تعالی برتره مرحمت و شفقتده یا کیمدر و محبت او احباب کیمدر) سوبله نیچون
عذاب ایدر سیزلر سیزلر کاهلرک کاهلرک اوزرینه بلکه سیزلر آدمسکر براندینی کیمه لردن
یارلغرا ول کسینه بیکه دیلر و عذاب ایدر اول کسینه به که دیلر والله ایچوندر کو کلرک پادشاهلی
ویرک و آنرا که ایدر سیزلر ارمه سنده اولانک و آنک جانبیه در قاید حق (يَا أَهْلَ الْكِتَابِ قَدْ جَاءَكُمْ
رَسُولُنَا يَبَيِّنُ لَكُمْ عَلَى قِرَّةٍ مِنَ الرُّسُلِ أَنْ تَقُولُوا مَا جَاءَنَا مِنْ بَشِيرٍ وَلَا نَذِيرٍ فَقَدْ جَاءَكُمْ بَشِيرٌ وَنَذِيرٌ
وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ) ت ای کاب اهل کادی سیزلر بزم پیغمبر عز
پیغمبر لر کلمکی کسادیکی وقتده نادیمیه سکر که کادی بزم یا غزه هیچ بر مرده و بریحی و هیچ
بر قورقو دیمی البته کادی سیزه مرده و بریحی و قورقو دیمی والله هر برشی اوزرینه قادر در
فیعنی عیسا دن صکره بزم پیغمبر عز علیه السلام دن غیری بر پیغمبر کوندلر لدی و آنرا که
ارمنک مدق السیور یا خود بشیور القش طغوز بل ایدی فعیسی علیه السلام نصکره
بر پیغمبر کوندلر لدی پس ارشاد اولدیکه سیزلر حسرت چکر دیکز کده اولدیکه پیغمبر لر
زمانده بولنوب آنرا که محبتده تر یسه بولیدق پس شمعی چوق زمانده نصکره پیغمبر لر
صحتی میسر اولدی غنیمت یلکیز والله قادر در اکر سیز قبول ایتمز سه کز سیزدن بشقه بر خلقی
سیزدن ایورک ایجاد ایدر نیجه که موسا نک قومی آنکه برابر جهاد ایتکی قبول ایتیلر الله
سبحانه آنری محروم ایتدی شام ملکینی غیر لرک ایه فتح ایتدی (وَإِذْ قَالَ مُوسَى لِقَوْمِهِ
يَا قَوْمِ إِذْكُرُوا نِعْمَةَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ جَعَلَ فِيكُمْ أَنْبِيَاءَ وَجَعَلَ لَكُم مَلُوكًا وَأَنَا لِكُم مَوْلًى تَبَتُّوا حَتَّى
الْعَمَلِينَ) ت و یادیکه کتور شول و قیسکه دیدی موسی کند و کروهنه ای بزم قوم خاطر یکره

کتور یکنز اللهك اوزر یکنزه اولان نعمت لری اولوقده که یسه دی سزله اوره کزده بیسمبرل
پادشاه قلدی سیزی و ویردی سیزه اول شینی که ویرمدی هیچ برکسنه به عالمردن هف یعنی بیول
مجهز لر د کزی یارمق کبی وطور طافنی قالدرق کبی (یا قوم ادخلوا الارض المقدسه التي
کتب الله لکم ولا ترتدوا علی ادبارکم فتقلبوا اخرین) ت ای بنم قوم کیر یکنز باک
اولان یرده که مقرربسه دی آنی الله سز یکنز و یوز چو یرمیکز کسد و کزله ارقه سی
جانبه (یعنی قاجیکز) اولوقده اولور سکز زیان ایشیلر هف حضرت ابراهیم علیه السلام
الله سبحانه نل یوانسه کسد و یاباسنک وطن ترک ایدوب شام ملکته کلوب انده اقامت ایدیلر
واوزون مدت مرور ایلدی که حضرت ابراهیم اولادی اولمادی اولوقده الله سبحانه
آنی تبشیر یوردیکه سکاچوق اولاد احسان ایدوب شام ملکته آنلره احسان ایدرم و آنلره
حق دین و نبوت و کتاب و یروب پادشاهلی آنلره و یرم پس الله سبحانه حضرت موسانک
زمانده شورو عده سنه و فایور و بی اسرا ئیلی فرعونک المندن خلاص ایدوب فرعونلی غرق
ایتدی و بی اسرا ئیل یوردیکه عمالقعه ایلجه ایدیک و شام ملکته آنلرک اللرندن آلک
بوند نصکره شام ملکته سز یکنز موسی علیه السلام اون ایکی کسنه بی بی اسرا ئیلک
اون ایکی بلوکی اوزر یرنه رئیس ایتیلر ایدی شوان ایکی کسنه بی شوعلککنک احوالی
تحقیق ایدوب خبر کتور میکچون کوندردیلر ایدی آنلر دخی کلوب خبری کتوردی و شام
ملکته کوزل سکنی چوقدن چوق بیان ایتیلر و شوملک اوزره عمالقعه مسلط ایدیلر آنلر
زیاده قوتلو و زورلو اولدیفنی دخی ظاهر ایتیلر موسی علیه السلام آنلره یوردیکه شامک
ایواولمقی قومه بیان ایدک لیکن دشمنک قوتندن لاقردی آچیک موسی علیه السلام
اهر بی اون ایکی رئیسدن ایکیسی قبول ایدوب اون کسنه اطاعت ایتدی و قنا که بی
اسرا ئیلک قومی عمالقعه نل قوتن دویدقه نامر دلک ایدوب مصره دوعکی طلب ایتد کلرنده
بو قصورلر یچون شامک فتحی آنلره قرق سنه تاخیره قالدی اشبو مدتده همرازه بریشان
وسرکردان اولدیلر و قنا که آنلر بتون بتونه هلاک اولوب آنلردن ایکی کسنه دن غیر یکه آنلر
موسانک اهر یرنه هفتاد ایدیلر برکسنه قالدی موسی علیه السلام نصکره اشبو ایکی آدم
موسی علیه السلام خلیفه سی اولدیلر آنلرک اللرندن شام ملکته فتح اولدی (قالوا یا موسی
ان فیها قوم ماجبارین و انان ندخلها حتی یخرجوا منها فان یخرجوا منها فادخلون) ت
دیدیلر ای موسی تحقیق او راده برکروه واردر کوچ کتور یچیلر درو البته بزر کیر میز اوریاه
اولوقده د کین که آنلر طشره چقه لر آندن پس اگر چقه لر اندن بزر کیر ز (قال رجلان من
الذین یخافون انهم الله علیهما ادخلوا علیهم الباب فاذا دخلتموه فانکم غالبون) ت دیدی
الله دن قورغان کیمه لر دن اوزر یرنه الله انعام ایتدی ایکی کسنه (یعنی حضرت

یوشع ایل کالب) کیر یکنز ای قوم اشبو کروه اوزر یرنه قاپو یولسندن وقتا که کیر دیکز پس
البته سزغا بسکز (وعلى الله فتوکلوا ان کنتم مؤمنین) ت والله سبحانه اوزر یرنه تاپشور یکنز
ا کر مسلمان ایه کز (قالوا یا موسی انان ندخلها ابداماد اموافها فاذهب انت وربک فقاتلا
اناهما قاعدون) ت دیدیلر ای موسی البته بزر کیر میوز اول یرده هیچ بروقتده مادامکه آنلر
اول یرده دیر پس کیدک سن و سنک ربک غوغا ایدیلر بزر بوراده ا کلشیلر ز (قال رب انی
لا املک الا نفسی و اخی فافرق بیننا و بین القوم الفاسقین) ت دیدی موسی یارب تحقیق بن مالک
اوله بیام مکر کسد و نفسمه و کسد و قرداشمه (یعنی هارونه) پس آیر بزم اوره نرله کلاه ایشلو
اولان کرو هک اره سی (قال فانهم احرمة علیهم اربعین سنة یتیمون فی الارض فلا تأس علی
القوم الفاسقین) ت دیدی الله پس البته شو پر حرام اولمشدر آنلر اوزر یرنه قرق یل
یولرین آروب یورر لر یرده پس غلظه کونو ایشلو اولان کرو هک اوزر یرنه (یعنی حکم
ایند که کشو یرده منعت یولر قرق یل) هف روایت اولندیکه التیوز بیک کیمسه ایدیلر
القی فرسخ یرده حبس اولدیلر و یله که هر صباح قالقوب جدوسی ایل کیدر لر ایدی اششام
اولیجق یرنه چیه قد قری یرده یولور لر ایدی قرق سنه بو حال اوزره قالدیلر هف کتاب اهانه
اشبو قصه بی ایشدر دیکه سز لر بیغمبر لره اتباع ایتز سکز البته اشبو نعمت غیر بلرک نصیبی
اولسردر بوند نصکره هایسل ایل قایلک قصه سی بیان یورر که برکسنه به سدا یتیمکز که
اهل حسد می دوددر (واتل علیهم نیا بی آدم بالحق اذ قربا قربا فاقبل من احدیهم اولم
یتقبل من الآخر قال لا قلنک قال انما یتقبل الله من المتقین) ت واقو آنلر اوزر یرنه
آدمک ایکی اوغلنک خبر بی طوغریله قله وقتا که تیمار ایتدیلر قربا نلر بی پس قبول اولمادی
آنلرک بر یسندن (یعنی هایلدن) و قبول اولمادی آخر دن (یعنی هایلدن) دیدی قایل البته
اولدر یرم سی هاییل دیدی که الحق قبول ایدر الله صاقتلردن هف هاییل هز و تمیز
بر کوزل قیوفی نیاز ایتدی غیبدن بر آتش ظهور ایدوب آنی دیدی و قایل دخی بغد ایدن
بر صبرک ادناسی حاضر قیلدی آتش انک نیاز بی قبول ایتدی و اشبو کیفیت سده بادی
اولدی هف وقتا که حضرت آدم اولاد اولمسه باشلادی بر جلد ایلکی چو حق بر یسی اوغل
بر یسی قزطوغرایدی اول زمانده قرداشله قز قرداشلک نکاحی جائز ایدی حضرت آدم
احتیاط ایدوب بر جلد طوغان ایکیز قرداشی قز قرداشله نکاح ایتیموب بردفعه طوغان
قرداشله ایکنجی دفعه طوغان قز قرداشی نکاح ایدردی حضرت آدم دیلدیکه بر قزی

هایله ویره ووقزی قایل طلب ابتد ادم دخی ایکی سکن خاطر بنی المی ایچون دیدیکه الله
سجانه به نیاز ایدک چونکه نیاز ایدوب قربانلر ایتدیله هایل ادم عایه السلام یوردینی
اوزده ایدی اول سبیدن غیبیدن برانش ظهور ایدوب انک نیاز بنی بدی یعنی نیازی قبول
اولدی و قایل نیازی بنی صالیو یردی قایل سندن دیلدیکه هایل اولدیره آخر آتی
اولدیردی تانه دیکین هر بریده حق سزقان ایتسه لر آنک و بالی مثانی قایل اوزرینه
دخی یاز لر (لَنْ يَبْطُلَ إِلَيْكَ لِقَاتِي مَا أَنَا بِمُطِئِدٍ إِلَىٰ إِلَيْكَ لِأَتَيْكَ إِنِّي أَخَافُ اللَّهَ رَبَّ
الْعَالَمِينَ) ت اکر اوزاده سین بنم جانجه الکی تا که اولدیره سن بنی بن البتسه اوزاتم المی
سکن جانجه تا که اولدیره سن بنی البتسه بن قور قورم عالمک ربسی اولان الله دن ف یعنی برکسینه
برکسینه بی حق سزیره اولدیره جک اولدیده کار خستدر که ظاهر ظالمک ظانی کندین سندن دفع
ایتمک نیتله آتی اولدیره واکر صبر ایتسه شهادت درجه سین بولور (إِنِّي أُرِيدُ أَنْ تَبْوَأَنِي وَإِنَّكَ
تَكُونُ مِنَ أَهْلِ النَّارِ وَذَلِكَ جَزَاءُ الظَّالِمِينَ) ت البتسه بن دیرم وایتسم که کتوره سن
بنم کاهمی وکند و کاهکی پس اوله سن جهنم اهلندن و اشبو ظلم ایشلیلرک من دیر ف یعنی
بن دیرم که بوندن اول عمر کده ایتدیکک کاه یونکده ثابت اوله و بنی اولدیرمک کاهمی دخی زیاده
اوله و عمر مده ایتدیکیم کناهلر زائل اوله (فَطَوَّعَتْ لَهُ نَفْسُهُ قَتْلَ أَخِيهِ فَقَتَلَهُ فَأَصْبَحَ مِنَ
الْخَاسِرِينَ) ت پس آنک نفسی قولای یصده دی آنک نظر نده قرتد اشین اولدیرمکی پس اولدیردی
آتی و اولدی زیان ایشلیلردن ف هایل اولدیرد کد نصرکه قایل ییلدیکه نه جشیت دفن
ایتمسون آنک جنه سنی ارقه سنه آلوب طولاندی (فَبَعَثَ اللَّهُ غُرَابًا يَبْحَثُ فِي الْأَرْضِ لِيَرْبِهَ كَيْفَ
يُؤَارِي سِوَاةَ أَخِيهِ قَالَ يَا وَيْلَتَىٰ أَعْمَزْتُ أَنَّ كُنْتُ مِنْ هَٰذَا الْغُرَابِ فَأُوَارِي سِوَاةَ أَخِي
فَأَصْبَحَ مِنَ النَّادِمِينَ) ت پس کوندردی الله بر فارغه بی که اشدردی یری تا که کوس سترسون
قایل نیجه او تر برادریتک جدیدی دیدی ای وای واسون بنم اوزریمه عاجرمی اولدم
آنکه اولدم اشبو فارغه کبی که اورتیدم قرتد اشک جسد بنی پس اولدی پشیمان اولنلردن
ف هایل اولدیردن اول بر انسان اولمشدیکه تا آنک طالی معلوم وایسدیکه انسان
اولد کد نصرکه آنک جنه سنی سندرلر وقتا که قایل هایل اولدیردی خوف ایتدیکه بن بونی
بریره بر اقسام آتی کور لر بنی طوترلر اشبو اجلدن آنک جنه سنی ارقه سنه آلوب نیجه کون
طولاندی آخر الله سجانه بر فارغه کوندردی اشبو قرغه قایلک اوکنده بر قازدی قایل
آکادیکه اولوی یزه دفن ایتدی وینه منق و لدر که بر فارغه میری اشوب بر اولش فارغه بی آنده

دفن ابتد پس قایل موتایی دفن ایتدی دخی کوردی و او کزدی وینه فارغه تک برادر
اولان فارغه تک حقنده اولکین کوروب کند و قباحتمدن پشیمان اولدی (مَنْ أَجَلَ ذَٰلِكَ
كَتَبْنَا عَلَىٰ بَنِي إِسْرَٰئِيلَ أَنَّهُ مَن قَتَلَ نَفْسًا بِغَيْرِ نَفْسٍ أَوْ فَسَادٍ فِي الْأَرْضِ فَكَأَنَّمَا قَتَلَ النَّاسَ
جَمِيعًا وَمَنْ أَحْيَاهَا فَكَأَنَّمَا أَحْيَا النَّاسَ جَمِيعًا وَلَقَدْ جَاءَتْهُمْ رُسُلُنَا بِالْبَيِّنَاتِ ثُمَّ ان كَثِيرًا
مِّنْهُمْ بَعْدَ ذَٰلِكَ فِي الْأَرْضِ لَاسِرِفُونَ) ت اشبو حادته سیندن حکم ایتدک بنی اسرائیل
اوزرینه که برکسینه اولدیره برکسینه بی برکسینه به عوض سزیا خود کو توایش ایشاز سزین یرده
(یعنی یول کسمک و مرند اولمکی کی) پس شویله دور که کانه آدم لک جله سنی اولدیرمکی اولور
وهرکسینه برکسینه تک دیر یلکسینه سبب اولسه پس شویله دور که کانه دیری یصده دی آدم لک
جله سنی و تحقیق کادی بنی اسرائیل بریم یغمبر لر من ایدین نشانه لرا اید صکره انلردن جوق
کسینه لر یغمبر لر کاد کد نصرکه بر یوزنده حددن جیقه دیرلر ف قایلدن ادم اولدیرمک
عادتی ظاهر اولدی پس بوند نصرکه برکسینه دن عوض سز قتل صادر اولسه قایل آنک
سبیلله عذاب لر و بونک کیدر هر بر زمانده که برکسینه یکی ادم اولدیرمک عادتنی قویسه
(من سن سنة سینه کان له کفـل منها) موجبیه هر بر قتله که آتد نصرکه واقع اولور اولر رمی
قویان کسینه کاهمه اکثر یک اولور پس بوراده من اجل ذلک علی قیاس ذلک یرینه واقع
اولش ف اولیر یوزنده یولک کاه شوایدی اشبو کاه صکره کلنرا ایچون جاری رسم اولدی
اشبو سیندن نوریتده اولد ارشاد یوردیکه کر برکسینه برکسینه بی اولدیره کویما جله
آدم لری اولدیردی یعنی بر آدم بر امر قبیحی ارتکاب ایتسه غیر بر شو قبیحی ارتکاب ایتسه که
جسارت ایدر لر پس اول ارتکاب ایدن نایلرک کاهنه شریک اولور و بر آدم بر آدمی دیری
براقه دیر سنکه جله آدم لری دیری قیلدی یعنی ظالمک المکن خـ لاص ایتدی (انما جزاؤا
الَّذِينَ يَحَارِبُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَيَسعون فِي الْأَرْضِ فَإِذَا أَن يَقْتُلُوا أَوْ يَصْلَحُوا أَوْ يَقْطَعُوا أَيْدِيَهُمْ
وَأَرْجُلَهُمْ مِنْ خِلَافٍ أَوْ يُنْفَوْنَ مِنَ الْأَرْضِ ذَٰلِكُمْ لَهُمْ عَذَابٌ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ عَذَابٌ
عَظِيمٌ) ت همان اول کسینه لرک من دیکه غوغا ایدر لر الله الله و یغمبر یله و یور لر یرده
فساد قصدیه (یعنی یول کسر لر) شودر که اولدیر یله لری ایداره چکیله لری یا خود کس لور آنلرک
الری وایاقلری مخالف جاتندن (یعنی صاغ الی وصول ایانی و الله اعلم) یا خود بنی اولنلر
وطنلرندن اشبو مذکور اولان آنلر ایچون رسواله در دیاده و آنلر ایچوندر آخرنده یولک
عذاب ف اول ارشاد یوردیکه آدم اولدیرمک کاه درمکر عوضله یعنی قصاص بد لنده
ویا بر فساد سز اسنده اولدیر سز سز و شادی اول کسینه تک احوالی بیان یورر که الله سجانه

ایده و آنک پیغمبر غوغا و جدال ایده یعنی حاکمه مخالفت ایدوب و آنک اوزرینه خروج
ایدوب مملکتی یغما ایده پس اگر بومثل او کسند اله یکسده داره آصه ل باقتل ایده لیا صاغ النی
وصول آیا غنی کسه لیا حبس ایده ل یعنی جویمه لری قدری جزاسین ویره ل (الَّذِينَ تَابُوا مِن
قَبْلِ أَن تَقْدِرُوا عَلَيْهِمْ فَاعْلُوا إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ) ت مکر اول کسند لکه توبه ایتدیلر آندن
ایده لکه قدرت بوله یکنز آنرا اوزرینه پس یسایکزه البته الله یار لغیجیدر امیر کیجیدر (یعنی
حدساقط درو آدم لک حقوق با قاط دکادر) ف یعنی اگر بر کسند بول کسد کد نصره
توبه واستغفار ایتسه و اول ابشی ترک ایدوب اسباب لری وسلاح لری بر ایتسه کا حد لازم
کلمز (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَابْتَغُوا إِلَيْهِ الْوَسِيلَةَ وَجَاهِدُوا فِي سَبِيلِهِ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ) ت
ای مسلمانلر صاقتسکز الله ذن و طلب ایدیکز یقین اولغی آنک جانبنه و غزا ایدیکز آنک یوانده
اوله که نجات بوله سکز ف یعنی هر ایدو اولان ایشیکه پیغمبر اطاعت ایچون ایشلر سه کز مقبولدر
وا کر کند دو عقل کز ایله آندن امر سز ایدر سه کز قبول اولغز (إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَلَوْ أَن لَهُم مَّا فِي
الْأَرْضِ جَمِيعًا وَمِثْلَهُ مَعَهُ لَافْتَدُوا بِهِ مِنْ عَذَابِ يَوْمِ الْقِيَامَةِ مَا تُقْبَلُ مِنْهُمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ) ت
تحقیق کانلر اگر اولسه آنلرک اندر یرده اولان شملرک جهله سی و آنک ایله ییلد بر مثل دخی
اولسه عوض و یرمه ایچون قیامت کوتک عذاب دن خلاص اولغنه البته قبول اولغز
آنلردن و آنلر ایچون در درو یرجی عذاب (يُرِيدُونَ أَن يُخْرَجُوا مِنَ الدَّارِ وَمَا هُمْ بِخَارِجِينَ
مِنْهَا وَلَهُمْ عَذَابٌ مُّهِمٌ) ت دیلر لکه طشره چیه لر جهنم دن و دکار طشره چیه لر جهنم دن
و آنلر ایچون در ابدی اولان عذاب (وَالسَّارِقُ وَالسَّارِقَةُ فَاقْطَعُوا أَيْدِيَهُمَا جَزَاءً بِمَا كَسَبَا لَا كَلَّ
مِنَ اللَّهِ وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ) ت و خوسز کیشی و اوغر و قاری کسکز آنلرک اللریقی اولشیدن
جزا ایچون که ایشلدر آله عقوبت ایچون الله جانبنسدن و الله غالب در حکمتله متصفدر
(فَمَن تَابَ مِن بَعْدِ ظُلْمِهِ وَأَصْلَحَ فَإِنَّ اللَّهَ يَتُوبُ عَلَيْهِ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ) ت پس هر کسند توبه
ایتسه کند و نک کونوا یشلرند نصره و ایوایش ایشلر سه پس البته الله تعالی آنک توبه سی
قبول ایدر تحقیق الله یار لغیجیدر اسر کیجیدر (أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ لَهُ مَلَكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ ط
يُعَذِّبُ مَن يَشَاءُ وَيَغْفِرُ مَن يَشَاءُ وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ) ت ایابیلز میسنکه الله تعالی ایچوندر
کر کارک و یرک پادشاه لغی عذاب ایدر اول کسند به که دیلر بار لخر اول کسند بی که دیلر و الله

هر برشی او زینه قادر در حق بونی اول جهندن یوردیکه بر کسینه عیب ایستون کبراز
شی خرم لعل مقابله ییولک جزایور و بال کسمکه امرایتمشدر دیوزیر مالک مطلقدر
مراد ایتمکنی حکم ایلمه ف نوریده زانلر رجیم ایقل حکمی نازل اولم سیدی جهودلر
آتی عریف ایدوب زانلر یوزلری قرا ایدوب قاجی اورمسه قرا ایدوب قرا ایدوب اول
حضرتک زمانده جهودلرک ارمسنده بر ذمه زنا واقع اولوب جهودلر دخی زانی فی اول
حضرتک یا نه منافق و خیار لایله کوندرمشرا ایدی و کند و کندیلر نه قرا ایدوب قرا ایدوب که اگر
اول حضرت قاجی اورمسی یورمسه قبول ایدولر و اگر رجیم ایقل یورمسه قبول ایتیمه
اول حضرت دخی رجک حقی بیان یوردی پس رجیم ایتیمه دیلر اشبو آیتده اول قصه به
اشارت واردر (يَا أَيُّهَا الرُّسُولُ لَا مَحْزَنٌ الَّذِينَ يَبْتَغُونَ فِي الْأَكْثَرِ مِنَ الَّذِينَ قَالُوا آمَنَّا
بِقَوْلِهِمْ وَلَمْ تُؤْمِنْ قُلُوبُهُمْ وَمِنَ الَّذِينَ هَادُوا سَمَّاعُونَ لِلْكَذِبِ سَمَّاعُونَ لِقَوْمٍ آخِرِينَ لَمْ
يَأْتُوكَ بِحَقِّ قَوْلِ الْكَلِمِ مِنْ بَعْدِ مَا وَضَعَهُ) ت ای پیغمبر سی غماندر مسون اول کسینه لکه
یوردر کفرده اول کسینه لرنکه دیدیلر اغزلر یله ایمان کتوردلک حالبوکه ایمان کتورمدی آنلرک
قلیلری وجهودلر و کوندن دخی آنلر ایشیدیمه لر یلان سوزی (یعنی یلانه اعتقاد ایتشدرلر)
ایشیدیمه لر (یلانی) آخر بولک ایچونکه حالسنگ یانکه کلیمه لر (یعنی حریبلرک
جاسوسلری سنل یانکه کلوب کلامکی دیکلر و یاز که کلیمه جهودیلر شویله سویلیدی
یوریلر سویلیدی دیو خلاف ویلان سوزلری سویلر) تغییر ایدرلر کله لری ثابت اولدقدن صکره
یرلرنده ف باطنده جهودلر یله آشنالان منافقلرک بعضی پیغمبر عز علیه السلامک
حضورینه کلوردی و هم جهوددن دخی بعض کسینه حضرتک یا نه کلوب کیدردی الله سبحانه
یوردیکه اشبو آدمه ارمسنل یانکه جاسوسلق ایچون کلوب کیدر یورلر شوا جلدنکه سنلک
دینکزدن عیب طووب کند و رتیسلرینه خیر کتورلر زیرا که یوکاری سنلک مجلسکزه
کلرلر که سنلک دینکزدن حقیقتده عیب یوقدرلکن آنلر هر بر امری غلط تقرر ایدوب
هنری عیب کوسترلر (يقولون ان اوتینم هذا خذوه وان لم تؤتوه فاحذروا ومن یرد الله
فنتبه فلن غلبه من الله شیا اولئک الذین لم یرد الله ان یطهر قلوبهم لیس فی الدنیا خیر
ولهم فی الآخرة عذاب عظیم) ت دیرلر اگزور بلش اولسه منزه شویمز حکم ایتدیکمز
قبول ایدک آتی واکر اول حکم ویرسه سنره پس احتراز ایدک و هر کسینه کد دیرسه الله آنک
آرغینلغنی البته قادر اولرسن آنک ایچون الله دن هدایتدن هیچ بر شینه آنلر اول کسینه لدر
که اراد ایتدی الله کبایک قیللر آنلرک قیلر یق آنلر ایچوندن نیامرسو سلیق و آنلر ایچوندن
آخرنده بولک عذاب ف جهودلر بعض احکاملر یق اول حضرتک یا نه فیصله ایتیمه کیچون
کدورلردی لیکن رتیسلری کلیمه بعض ادم واسطه سیه کوندورلر ایدی و دیرلر ایدیکه

اگر بزم عاقبت موافق حکم ایدرسه قبول اید و اگر مخالف حکم ایدرسه قبول ایتدیک
 بونیکله غرض اری شواید یکد تورتیک حکم فی تغیر ایدوب خلافی اوزره عمل ایدرلر ایدی
 اگر بر نبی شو خلاف مطابقت حکم ایدسه کند و له الهک یا تده سند اولور ایدیکه تورتیک
 حکم ندن خبری بود قدر تورتی بیلور الله سبحانه اول حضرتی خبردار ایددی حضرت دخی
 تورتیه مطابقت حکم ایددی و تورتیه ندن حکمی ثابت ایدوب جهودلری قائل و راضی ایددی
 اول قضیه لادن بریسی رجم قضیه سی ایدیکه جهودلر رجمی انکار ایدرلر ایدی پس اول
 حضرت تورتیه اثبات ایددی و بریسی قصاص ایدی جهودلر اشرافله ادنانک اده سی فرق
 ایدرلر ایدی و تورتیه اصله قصاص باند اعلی اید ادنانک فرق بودر (مَعَاوَنَ لِلْكَذِبِ
 اَكَلُوْنَ لَلْبَهِتِ فَاِنْ جَاؤُكَ فَاحْكُم بَيْنَهُمْ اَوْ اَعْرِضْ عَنْهُمْ وَاِنْ تَعْرِضْ عَنْهُمْ فَلَنْ يَضُرُّكَ شَيْئًا
 وَاِنْ حَكَمْتَ فَاحْكُم بَيْنَهُمْ بِالْقِسْطِ اِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ) آنرا ایشیه دیمیدرلر یلان سوزی
 بیدرلر حرامی (یعنی رشوق) پس اگر کله لرسنک یا نیک حکم ایت آنلر اده سنده یا خود
 یوزیک چویر آنلردن و اگر یوزیک چویر سن آنلردن هیچ بر زیان ایرشیدیره بیلرلر
 سکاوا کر حکم ایتدیک پس حکم ایت آنلر اده سنده انصافله البقه الله سور انصاف
 ایدنلری ف ذمت اهل وقتا که خصوصتاری اهل اسلامک اماملر نه رفع ایتسه امام
 مخیردرلر ایتسه حکم ایتسون و دیلرسه اعراض ایدوب حکمی زعمالر نه یعنی قومک
 رئیس لر نه مفوض ایتسون ف پیغمبر عز علیه السلام قلب شریفی متردد ایدیکه
 اگر جهودلر قضیه سنده برشی سولزم قلبلری قیر یلور و اگر حق اولان دینم اوزره حکم
 ایدرسم قبول ایتزلر و اگر آنلرک معولی اوزره حکم ایدرسم الله سبحانه یا تده غلطدر الله
 سبحانه یوزدیکه مختار سن دیلرسن لا قدر دیلر نه قولاق قویه و آنلرک قیر یلرشی دیمه
 دکادر و اگر دیلرسن کند و دینک اوزره حکم ایت پس اول حضرتیم و دلری الزام ایدوب
 کند و دینی اوزر نه حکم ایددی (وَكَيْفَ يَحْكُمُونَكَ وَعِنْدَهُمُ التَّوْرَةُ فِيهَا حُكْمُ اللَّهِ ثُمَّ يَتَوَلَّوْنَ
 مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ وَمَا أُوْتِيَكَ بِالْمُؤْمِنِينَ) ت و نیجه حکم ایتدیرلر سکاوا لکه آنلرک یا تده
 تورتیت وارد که اند الهک حکمی وارد (سن آنلرک گانه موافق حکم ایتد کدن) صکره
 یوز چویرلر آنلر کند و گالری نه دخی ایشی دکالرف اگر جهودلر غرضی الله تعالی نک
 رضامی اولیدی تورتیت اوزره عمل ایدرلر ایدی ایکن غرضلری فاسد اولد یغندن تورانک
 حکم فی تغیر ایدرلر ایدی و رسول الله تورات ایلر حکم ایتسه قبول ایتوب اعراض ایدرلر
 ایدی (اَنَا اَنْزَلْنَا التَّوْرَةَ فِيهَا هُدًى وَنُورٌ يَحْكُمُ بِهَا النَّبِيُّونَ الَّذِينَ اَسْلَمُوا الَّذِينَ هَادُوا وَالرَّابِّيُّونَ
 وَالْأَجْنَارُ يَحْكُمُونَ مِنْ كِتَابِ اللَّهِ وَكَانُوا عَلَيْهِ شُهَدَاءَ فَلَا تَخْشَوُا النَّاسَ وَاخْشَوْنَ

وَلَا تَخْشَوُا النَّاسَ وَاخْشَوْنَ اللَّهَ اِنَّ اللَّهَ هُوَ الْقَابِضُ وَبَاسٌ بِمَا تَعْمَلُونَ) ت تحقیق
 بر ایشدرلر تورتی که آند هدایت و نور وارد حکم ایدر آنلرک الله امر نه منقاد اولان
 پیغمبرلر یهودیلر و حکم ایدر الله تعالی به طاعت ایدنلری و علملری و صالحلری حکم ایدرلر
 کتاب الله ندن اولشی ایلرکه (یعنی تورتیه که انی تحریف و تضییع و تغیردن) حفظ ایتدیکه
 مأمور اولدیلر و اولدیلر اولشی اوزر نه شهادت ایدیلر (یعنی یقینله بیلدیلر که شو اللهک
 حکمیدر) پس (دیدک) آنلر ای رئیس لر قورقور کز آمدن و ندن قورقور کز و صامیکز بنم
 نشانه لر می آزیلر (یعنی رشوت آلوب بنم حکمی و آیتلری تغیر و تبدیل ایتدیکر و هر کسنه
 حکم ایتدیه اللهک ایدر دیک شئی ایلر پس آنلردر ایتدیلر (وَكُنْتُمْ عَلِيمٌ فِيهَا اَنَّ النَّفْسَ
 بِالْغَيْبِ وَالْعَيْنُ بِالْبَيِّنَاتِ وَالْاَذُنُ بِالْاَذْنِ وَالْبَصَرُ بِالْبَصَرِ وَالْجَوْرُ قِصَاصٌ فَمَنْ
 تَصَدَّقَ بِهِ فَهُوَ كَفَّارَةٌ لَهُ وَمَنْ لَمْ يَحْكَمْ بِمَا نَزَلَ اللَّهُ فَاولئك هم الظالمون) ت و لازم قلدی
 جهودلر اوزر نه تورتیه که بر کسنه بر کسنه نیک بیلدر (یعنی آنلرک عوضنده اولدیلر یلور)
 و کوز کوزک بیلدر و یوزون یوزنک عوضیدر و قولاق قولاق عوضیدر و دیش دیشک
 بیلدر و یارلرک حکمی عیالک اعتباری اوزره در پس هر کسنه که عفو ایتسه پس ایشیه
 عفو کفارتدرا نک گاهلر نه و بر کسنه حکم ایتدیه اللهک ایدر دیک شئی ایلر پس آنلردر
 ظلم ایشیلر (وَقَفَّيْنَا عَلَى آثَارِهِم بِعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ التَّوْرَةِ وَآتَيْنَاهُ
 الْإِنْجِيلَ فِيهِ هُدًى وَنُورٌ وَمُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ التَّوْرَةِ وَهُدًى وَمَوْعِظَةً لِّلْمُتَّقِينَ) ت
 و ارقه دن کوندردک آنلرک دالسه مريم اوغلی عیسی اندن ایلر و کوندردیکمز تورتی
 تصدیق ایدیلر اولدیلر حالد و ویردک اکا انجیل که آند هدایت و نور وارد و ایشیه و انجیل
 کند و دن اول اولان تورتی تصدیق ایدر و هدایت نصیحت ایدر صافقنلر (ولیحکم اهل
 الْاَنْجِيلِ عَمَّا نَزَلَ اللَّهُ فِيهِ وَمَنْ لَمْ يَحْكَمْ بِمَا نَزَلَ اللَّهُ فَاولئك هم الفاسقون) ت و امر ایتدک
 که حکم ایتسون انجیل اهل اول شئی ایلر که ایدر دی الله آند و هر کسنه که حکم ایتدیه
 اللهک ایدر دیک شئی ایلر پس آنلردر کونوا ایشیلر (وَاَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ
 يَدَيْهِ مِنَ الْكِتَابِ وَمُهَيِّئًا لَهُ فَاَحْكُم بَيْنَهُم بِمَا نَزَلَ اللَّهُ وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَهُمْ مَّا جَاءَكَ مِنَ الْحَقِّ)
 ت و ایشدرلر سنک جانبکه قرآنی طوغریلقله اندن اول اولان کابلری تصدیق ایدر و آنلر
 اوزر نه حافظ اولدیلر حالد (یعنی تغیر و تحریف اولنا نلری تبدیل اولنا ندن آیر) پس حکم

ایست آنکه اوستاده الهی ایندیردیک شایه و تابع اوله آنکه دیلد کارینه یوزجو پرده
 الهی سکا کن حکمندن (لکل جماعه انما هم شرعة و منها جا) ت قیلدق هر بر کرده
 ایچون سزدن بریدی و بریولی (ولو شاء الله لجمعکم امه واحده و لیکن ایماکم فیما آتاکم
 فاستبقوا الخیرات) ت واکردیلیدی الله البتہ قیلدی سزی برامت ولیکن دیلدی تا که
 صحنه یه سزی اولشیده که ویدی سزه پس تیراک ایدک او اولان ایشلر جانینه (الی الله
 مرجعکم جمیعاً فینبئکم بما کنتم فیہ مختلفون) ت الله جانینه در سزک قایدہ جعکز
 چله کز بردن پس خبر و پر سزه اول شئی که آنده اختلافا ایدر دیکز (و ان احکم بکم بما
 انزل الله ولا تتبع اھواءهم و احذرهم ان یفتنوک عن بعض ما نزل الله الیک) ت
 و یوردق که حکم ایست آنکه اوستاده الهی ایندیردیک شئی ایل و تابع اوله آنکه دیلدیکه
 و آنلردن صاقن که از غین قیلر سنی و اشیئت بعض سندن که ایدر دی الله سزک جانیکه (فان
 تولوا فاعلم انما یرید الله ان یصییم بعض دنیویم و ان کثیرا من الناس لافساقون) ت پس
 اگر یوزجو پر سله پس بیلکل که البتہ دیلر الله که عذاب ایدہ آنلر کاهلرینک بعضی
 سبیلہ و تحقیق آده لردن چوغی کونوا بشلیدرلر (الحکم الجاهلیه یغون و من احسن من الله
 حکماً الا و یؤمنون) ت ایا جاهلیه نیک حکمی ی طلب ایدرلر و کیم در زیاده کونل الله بدن حکم
 اعتبار سجه اول کسنه رایچون که ایتانورلر فاشبو ایتلرک حاصلی کاب اهلن الزامدر که آنلر
 کابی التزام ایتلر لیکن موجبیه عمل ایتلر و ایشو ایتلر ده شونی یان یوردق هر برقره
 بر شریعت احسان ایتلر لیکن قرآن نازل اولدق نصکره آدن غیر یسینه متابعت جازد کلد
 (یا ایها الذین آمنوا لاتخذوا الیهود و النصارى اولیاء بعضهم اولیاء بعض و من یولیهم
 منهم فانه منهم ان الله لای هدی القوم الظالمین) ت ای مسلمانلر دوست طوعیکز جهودلری
 و نصلا لری آنلرک بعضی بعض سزک دوستیدر و هر کسنه سزدن دوست طوئه آنلری پس
 البتہ شو کسنه آنلرک زمره سندنر البتہ الله یول کوسر من کونوا ایشلی اولان قوملره (قترى
 الذین فی قلوبهم مرض یسارعون فیهم یقولون نخشی ان تصیبا دارة فعیسی الله ان یاقی بالفتح

او اخر من عنده فیه یصو اعلى ما انشروا فی انفسهم نادمین) ت پس کور سین اول کسنه لری که
 آنلرک قلملرینه کی سزک وارد (یعنی اتفاق وارد) چاپکاکله یوزلر جهودلری
 و انصار لری دوست طوئقدہ دیرلر قورقز آدن که ایشو برلره بر مصیبت (یعنی احتمال
 ایدر که اهل اسلام مغلوب اوله پس حریله موافقت ایتلر بزم ایچون مصلحتدر) پس
 یقیندر که الله کنوره بر قحی یابر بشقه شئی کسند و یاتسندن پس پشیمان اولورلر نفسلرینه
 کیزلر کای شئی اوزرینه ف منافقار کافرلره دوستلق ایدرلر ایدی تا که زمانه نیک بلارندن
 امین اولر یعنی وقتا که مسلمانلر مغلوب اولورلر کافرلر ایلد دوستلق ایتلر ایشو
 یراو پس الله سبحانه یوردیکه یقین وقتده کافرلر هلاک اولوب مسلمانلر غالب اولورلر یا خود
 بشقه بر امر ظهور ایدر کافرلر کند و ملکارندن حیقا لروهم جهودلر دخی و طنلرندن اخراج
 اولورلر دیو یورزی (و یقول الذین آمنوا اھولاء الذین اقسمو بالله جهداً ایمانهم انهم
 لکم حکم حیث اعمالھم فاصبحوا خاسرین) ت و دیرلر مؤمنلر (یعنی قیامت کوشنده
 منافقلرک نفاق ظاهر اولدیغی وقتده) یونلر میسر اول کسنه لری که عین ایتدیلر الله تعالی به
 عینلریتلر قیسیلر که البتہ سزکله برابر دیو ایشو کونده باطل اولدی آنلرک ایشلری پس
 اولدیلر یان ایشلی (یا ایها الذین آمنوا من یرتد منکم عن دینہ فسوف یاقی الله بقوم یحییهم
 ویحبونہ اذلہ علی المؤمنین اعز علی الکافرین یجھدون فی سبیل الله ولا یخافون لومة لائم
 ذلک فضل الله یؤتیه من یشاء والله واسع عليم) ت ای مؤمنلر هر کسنه که سزدن کیر و دونه
 دینسندن پس دیلر که کتوره الله بر کر و هی که سور الله آنلری و آنلر دخی سورلر الله سبحانه بی
 مواضع اولورلر مؤمنلر ایچون قتی زورلر اولورلر کافرلر اوزرینه غوغا ایدرلر الله یولنده
 و قورقزلر ملامت ایدیلرک ملامتندن ایشو الله فضلیدر و یر آتی اول کسنه به که
 دیلر الله ککشدر (فضلی و ایشو فضلک و احسانک اربانی) بیلجیدر * ف ایشو وعده
 حضرت ابوبکر الصدیق رضی الله عنه نک زمانتسده متحقق اولدی مهاجرلر و انصارلر و تابعلر
 مر تدلر ایلہ جھاد ایتدیلر * ف وقتا که پیغمبر علیه السلام عقبایه تشریف یوردیلر عرب
 طائفہ سی اهل مکہ دن و اهل مدینہ دن و بحر سندن ماعداسی مر تدلر اولدی لری پس ابوبکر
 الصدیق رضی الله تعالی عنه مسلمانلری یئندن کتوروب مر تدلر ایلہ غوغا ایدوب عشائر عربک
 کلینسی مسلمان قلدیلر ایشو آیت اول غازیلرک حقنہ بشارتدر (انما ولیکم الله ورسوله
 و الذین آمنوا الذین یقیمون الصلوة و یؤتون الزکوۃ و هم را کعون) ت سزک دوستکز همان
 الله درو آنک پیغمبریدر و مؤمنلر در که قائم قیلرلر غازی و ادا ایدرلر کای و آنلر دغا

نماز قیام (وَمَنْ يَتَوَلَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَالَّذِينَ آمَنُوا فَإِنَّ حِزْبَ اللَّهِ هُمُ الْغَالِبُونَ) ت و هر کس نه دوستی اید الله ايله و آنک پیغمبر ايله و مؤمنان ايله پس البته الهک کر وهی آنلردن غالب اولنلر (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّخِذُوا الَّذِينَ اتَّخَذُوا دِينَكُمْ هُزُوا وَلَعِبًا مِّنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِكُمْ وَالْكُفَّارَ أَوْلِيَاءَ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ كُنتُمْ مُؤْمِنِينَ) ت ای مسلمانلر دوست طوعیکز اول کسسه لر یکه طوعیدلر سزله دینکزی مسخرهلق و او یونبارلق اول کسسه لر دنکه ویرلدی آنلره کاب سزدن اول و دوست طوعیکز کافر لی و صافنک الله دن اکر مسلمانسه کن (وَإِذَا نَادَيْتُمْ إِلَى الصَّلَاةِ اتَّخَذُوا هُزُوا وَلَعِبًا ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَعْقِلُونَ) ت و چنانکه چاغره سکر نمازه طوترلر آنی مسخرهلق و او یونبارلق (یعنی اذانه استهزا ایدلر) اشو اول سببندر که آنلر بر کر و هدرلر که هیچ فهم ایتزلر * ف یعنی جهودلر و مشرک لک بعضی اذانه استهزا ایدوب کولر لرایدی اشو آنلر عقل سزل کندن ناشیدر زیر الله سبحانه به تعظیم ایتک هر دینده کوزلدر (قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ هَلْ تَقْتُمُونَ مِنَّا إِلَّا أَنْ آمَنَّا بِاللَّهِ وَمَا أُنْزِلَ إِلَيْنَا وَمَا أُنْزِلَ مِن قَبْلُ وَأَنَّ أَكْثَرَكُمْ فَاسِقُونَ) ت دیکل ای کاب اهلی عیب ایتز سکر بزم او زرمز مکرشونی که ایمان کتوردک الله سبحانه به و بزم او زرمزه نازل اولان شیشه و اندن اول نازل اولان شیشه و البته سزله چوغکز کو تو ایشیلدر (قُلْ هَلْ أُنَبِّئُكُمْ بِشَرِّ مِّنْ ذَلِكَ مَثُوبَةً عِنْدَ اللَّهِ مِنْ لَعْنَةِ اللَّهِ وَغَضَبِ عَلَيْهِ وَجَعَلَ مِنْهُمْ الْفِرَّةَ وَالْخَنَازِيرَ وَعَبَدَ الطَّاغُوتِ أُولَئِكَ شَرٌّ مَّكَانًا وَأَضَلُّ عَن سَوَاءِ السَّبِيلِ) ت دیکل آیا خبر ویره یعی سزه آندن چوق کو تو اولانی (یعنی سزریان ایتدیک کزدن چوق بد اولان عیلولی) جزا اعتبار فجه الهک یا شده اول کسسه که رجندن اوراق قیلدی آنی الله و طارغین اولدی آنک او زرمزه و یصه دی آنلردن میمونلر و طموزلر و اول کسسه که عبادت ایدر باطل اولان معبودلره اشو کر و ه زیاده کو تو درلر منزل اعتبار فجه و زیاده آزعیندرلر طوغر و بولدن (وَإِذَا جَاؤُكُمْ قَالُوا آمَنُوا وَقَدْ دَخَلُوا بِالْكَفْرِ وَهُمْ قَدْ خَرَجُوا بِهِ وَاللَّهُ عَالِمُ بِمَا كَانُوا يَكْتُمُونَ) ت و چنانکه کلورلر سزله او ککره دیرلر ایمان کتوردک و حالبوکه البته کیردیلر کفر ايله و بولر طشره جیقیدیلر کفر ايله (یعنی یا تکه نصل کفرلرینی کیزلیرلر کیردیلر ایسه نه او یله کفرلر یله جیقیدیلر ایمانه کیدیلر) و الله زیاده بیلیجیدر کیزلدکری شی (وَتَرَى كَثِيرًا مِّنْهُمْ يَسَارِعُونَ فِي الْأَثْمِ وَالْعُدْوَانِ وَأَكْلِهِمُ الشَّحْتِ لِبِئْسَ

مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ) ت و کوررسین آنلردن چوغنی چاپک کله یوردرلر کاهده و حددن طشره جیقمقده و کندولر یکه حرا می کو تو شی اولدی که آنلر آنی ایشیلدر (لَوْلَا يَتَهُمُ الرَّاْيُونَ وَالْأَجْبَارُ عَنْ قَوْلِهِمُ الْأَثْمُ وَأَكْلِهِمُ الشَّحْتِ لِبِئْسَ مَا كَانُوا يَصْنَعُونَ) ت نیچون منع ایتز آنلری الله طبارو علمالر آنلری یلان سوزی سو یلکدن و حرا می یلکدن اول علمانک آنلری منع ایتدکری نه کو تو شی اولدی (وَقَالَتِ الْيَهُودُ لِلَّهِ مَقَاوِلَةٌ غَلَّتْ أَيْدِيهِمْ وَلَعْنُوا إِمَّا قَالُوا بَلْ يَدَاهُم مَّبْسُوطَتَانِ يُتَّقَى كَيْفَ يَشَاءُ) ت و دیدلر جهودلر الهک الی بوینه باغلتمشدر (یعنی بخیلدر) یونلرینه باغلتمشون آنلرک الی و رجندن اوراق اولمش اولدی آنلر اولشی سببیه که دیدلر بلکه الهک ایکی الی آجقدر خرج ایدر نیجه که دیلر (وَلَيَزِيدَنَّ كَثِيرًا مِّنْهُمْ مَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ طُغْيَانًا وَكُفْرًا وَالْقَيْنَا بَيْنَهُمُ الْعَدَاوَةَ وَالْبَغْضَاءَ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ) ت و زیاده قیلر آنلردن چوق کسسه لر و اولشیکه اشغی کوندلرلر سنک جانیکه سنک زبکدن یورلر قبول ایتمکی و کفری و آتی ویردک جهودلرک ارسنه دشمنلغی و ناخوشلغی قیامت کو تته دکن (كُلًّا أَوْ قَدُوا نَارَ الْحَرِّ أَطْفَاها اللَّهُ وَيَسْعُونَ فِي الْأَرْضِ فَسَادًا وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُقْسِدِينَ) ت هر وقتکه علوندلر لر بر اودی غوغا ایچون سوندرلر اولدی الله (یعنی دیلرلر کندو دینلرندن اولمان دشمنلر یله غوغا ایدلر مغلوب و قهر اولمش اولورلر) و چاپک کله یوردرلر یرده کو تو لک ایتمکیچون و الله سومن کو تو ایشیلدری * ف جهودلر آره لرنده آشکاره سو یلرلر ایدیکه الله سبحانه نلک الی باغلتمش معناسی اولدر که بزم او زرمزه رزق طاروتنک اولدی اشو لفظ کفر در الله سبحانه یوردر که هیچ بروقتده بزم المز باغلتمز بلکه هر ایکی المز آجقدر کبری قهر الیدر و بری لطف الیدر شمدی ای جهودلر قهر الی سزله او زره آجقدر و لطف الی مسلمانلر او زرمزه آجقدر و نه یوردریکه جهودلرک آره سندن اتفاقا قالدروش و قتا که اتفاقا غوغا اودینی علوندلر لرلر که آدملری یغشیدر و ب مسلمانلر ايله غوغا ایتسونلر آنلرک علوندلر دکلری اودی الله سبحانه سوندرلر و آنلرک ارسنه عداوت و تقاق بر اقدور و کندولر طاغورلر (وَلَوْ أَنَّ أَهْلَ الْكِتَابِ آمَنُوا وَاتَّقَوْا لَكُنَّا لَهُمْ سَبِيلًا سَيِّئًا لَّهُمْ وَلَا دَخْلًا لَهُمْ جَنَّاتِ النَّعِيمِ) ت و اکر کاب اهلی ایمان کتورسه لر ایدی و صافنسه لر ایدی کاهدن البته عفو ایدرلر آنلردن آنلرک کاهلرینی و البته کتوردرلر آنلری نعمت باغچه لرینه (وَلَوْ أَنَّهُمْ أَقَامُوا التَّوْرَةَ وَالتَّوْرَةَ وَالْإِنْجِيلَ وَمَا أُنْزِلَ إِلَيْهِمْ مِنْ رَبِّهِمْ لَأَكُونُوا مِنَ الْقَائِمِينَ وَمَنْ يَتَّبِعِ أَجْلِهِمْ مِنْهُمْ أَمَةٌ مَّقْتَصِدَةٌ وَكَثِيرٌ مِنْهُمْ

سَامًا يَعْمَلُونَ) ت واکر آنرا قائم طوئسه لاییدی توریست حکمتی وانجیل حکمتی واولیست
حکمتی که ایندردی آنراک جانبیه کندور بلندن (یعنی یکمیش کابلدن) البته برلایدی
اوستارندن وایاقلری آلتندن آنردن برکروه وواردد که عدل اوزره طوغرو پور یجیدرلر
وآنردن چوغی کونو اولدی آنراک ایشلد کیری * ف حاصلی اولدر که اگر قائم طوئسه ل
ایدی توریست حکمتی وانجیل حکمتی قرآن ایندردن اول وحضرت پیغمبر صلی الله علیه
وسلم مبعوث اولردن اول پس جوق برکت آنراک نصیبی اولور ایدی لیکن مخالفت ایندیر پس
دور لودور لوبلایه مبتلی اولدیر * ف اوستارندن وایاقلری آلتندن برلایدی کونکدن
ویردن آنراک رزقی بولبول کلور (يَا أَيُّهَا الرُّسُولُ بَلِّغْ مَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ وَإِنْ لَمْ تَفْعَلْ
فَبَلَغْتَ رِسَالَتَهُ وَاللَّهُ يَعْصِمُكَ مِنَ النَّاسِ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ) ت ای پیغمبر
ایرشدراول شی که ایندردی سنک جانبیه کندور بکدن واکر ایشلدک (یعنی اگر برجه
آیتی ایرشدر مسبدک) ایرشدرمش اولردک اللهک پیغامنی والله صاقلیه طوترسنی آدماردن
البته الله بول کوسترمن کافر اولان کروهه * ف یعنی اول شیکه کله جک آیتده کلور آتی
جهودله ایرشدرک یعنی اولوقتکه جهودر الله سبحانه نک کلامنی قبول ایندیر آنره آزعین
دیپک اگرچه اشوبسیدن سزه دشمن اولسه لوده وسزدخی فکر وخطره اینکیز (قُلْ يَا أَهْلَ
الْكِتَابِ لَسْتُ عَلَى شَيْءٍ حَتَّى تُقِيمُوا التَّوْرَةَ وَالْإِنْجِيلَ وَمَا أُنْزِلَ إِلَيْكُمْ مِنْ رَبِّكُمْ وَلَيُزِيدَنَّ كَثِيرًا
مِنْهُمْ مَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ طُغْيَانًا وَكُفْرًا فَلَا تَأْسَ عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ) ت دیپک ای کاب
اهلی دکلک سکر هیچ برنی اوزرینه قائم طوئدغه توریست حکمتی وانجیل حکمتی واول بر
شیک حکمتی که ایندردی سزل جانبیکزه کندور بکزدن (یعنی یکمیش کابلدن) و البته زیاده
قبل آنردن جوق کسسه لک حقنده اولشیکه ایندردی سنک جانبیه کندور بکدن (یعنی
قرآن) آزعینلنی وکفری پس علمه کافر اولان بولک اوزرینه * ف یعنی حاصلی اولدر که
کندور سوزرینه کورمالام اولمش اولور زیرا که برشرعی التزام ایدیورلر مو حجه عمل
ایتمورلر قرآن کریمی منکر اولاردن قطع نظر (إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ هَادُوا وَالصَّابِئُونَ
وَالنَّصَارَى مِنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَعَمِلُوا صَالِحًا فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ) ت تحقیق
مسلمانلر و جهودلر و یلدره طیانلر و نصارالر برکسسه ایمان کتورسه بولاردن الله تعالی به
وقیامت کوته وایشلر کونل ایشلری پس اصلا قورقور قور قدر آنرا اوزرینه و آنرا علمنی
اولرلر * ف یعنی برکسسه قنقی فرقه دن اولورسه اولسون اگر ایمان کتورسه اوددن نجات
بولور خصوصیت فرقه به اعتبار بقدر والله سبحانه اعلم (لَقَدْ أَخَذْنَا مِيثَاقَ بَنِي إِسْرَءِيلَ

وَارسلنا اليهم رسلا كلما جاءهم رسول بما لا يؤمنون انفسهم فزينا كذبوا لو فرقا يقتلون) ت
تحقیق طوئدق بنی اسرائیلک عهدی وکوندردک آنراک جانبیه پیغمبرلری هر وقتکه کلدی
آنره بر پیغمبر اولشیکه سوزر آنی آنراک نصاری پیغمبرلردن برکروهی یلانیه نسبت ایندیر
وبرکروهی اولدیردیر (وَعَسَبُوا الْآلَاتِ كُونَ فِتْنَةً فَعَمُوا وَصَمُوا وَكَبُوا وَكُنَّا عَلَيْهِمْ غَمًّا وَصَمُوا
كُتِبَ فِيهِمْ وَاللَّهُ يَبْصِرُ مَا يُعْمَلُونَ) ت وطن ایندیر که آنره هیچ بر عقوبت اولر پس کور
اولدیر و صاغر اولدیر صاغر و صغیر کیر و دوزدی الله آنرا اوزرینه (یعنی محمد علیه السلامی
کوندردی) صاغر و صغیر کیر و اولدیر و صاغر اولدیر آنردن جوق کسسه والله کور یجیدر
آنراک ایندیردیک ایشلری (لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ) ت کافر اولدیر
اول کسسه لک دیدیر الله صریح اوعلی عیسا در (وَقَالَ الْمَسِيحُ بَنِي إِسْرَءِيلَ اعْبُدُوا اللَّهَ رَبِّي
وَرَبَّكُمْ) ت ویدی عیسی ای اسرائیل اولادی عبادت اینک الله تعالی به که بنم ریم و سزک
بر بکزدن (لَهُمْ مِنْ شَرِكٍ بِاللَّهِ فَذَرْنِمْ اللَّهُ فَيَعْبُدُوا اللَّهَ وَمَا لَهُمْ مِنْ شَرِكٍ) ت
برکسسه که شرک قوشسه الله سبحانه به حرام قبلر الله آنک اوزرینه جسته کیرمکی و آنک منزلی
جهودلر و یوقدر ظلم ایندیره هیچ بر یاردم ایدی (لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ ثَلَاثَةٌ وَمَا
مِنْ آلَ إِلَهٍ الْوَاحِدُ) ت البته کافر اولدیر اول کسسه لک دیدیر الله اوج کسسه نک بریدر
(یعنی الوهیت مرتبه سنده اوج کسسه و اردر بریسی الله سبحانه و بریسی عیسی و اوج خیمسی
روح القدس) و هیچ معبود یوقدر مکر الله ولرد (وَأَنْ لَمْ يَنْتَهُوا عَمَّا يَقُولُونَ لَيَمَسَّنَّ الَّذِينَ
كَفَرُوا مِنْهُمْ عَذَابَ أَلِيمٍ) ت واکر کیر و طوئره سله لاشبودید کیری سوزدن البته طوئدر اول
کسسه لری که کافر اولدیرلر آنردن (یعنی کفر اوزرینه مصر اولانلری) دردو یزجی عذاب
* ف شاه ولی الله رجه الله دیر که الله سبحانه نک بر آخر جسمه حلول ایتمسی اعتقاد ایتمک شرکدن
بر اوعدر * ف نصارالک ایکی قولی و اردر بر خولی شودر که الله اولدر که عیسی صور سنده
کلدی و بعضی دیرلر که الله اوج پای اولدیر بری الله و بری روح القدس و بری مسیح در
اشبوا ایکی قوللری صریح اولان کفر و بری کاهلرک حق سنده لایقدر که شوبله دینه لرتکم
الله سبحانه کله جکده یوردم انظرانی یوفکون الخ (أَفَلَا يَتُوبُونَ إِلَى اللَّهِ وَيَسْتَغْفِرُونَهُ
وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ) ت آیتوبه ایندیر الله تعالی به و آیتدن یار لغمتی طلب ایندیرلری والله

یار لغیجیدر اسر کیجیدر (ما انسیج ابن مریم الارسل قد خلت من قبله الرسل واهمه صدیقه
 کانا یا کلان الطعام انظر کیف نین لهم الا یات تم انظر انی یوفکون) ت مریم اوغلی
 عیسی دکلدر مکر بیغمبر در تحقیق کجیدر آدن اول بیغمبر لر (یعنی حضرت عیسی کنیدن
 اول یکن رسول لر کی بر رسولدر) و آنک اناسی اللهک آیتلرینی تصدیق اید بیجیدر آنلرک
 ایکسی طعام برلر ایدی (یعنی سائر حیوانلر کی طعام بین اله اولقه لایق دکلدر) باقی نیجه
 بیان ایدر ز آنلر ایچون نشانه لری صکره باق (وحدانیق والوهیتی بیلکدن) نیجه امتناع
 ایدر لر (یعنی حق بیلکدن) • ف بوندن ارتق نه نشانه اوله جقدر که بر کسنه که بر پس اکا
 آدملا ایچون اولان هب عاد نلر لازمدر و الله سبحانه نک ذات پاکیشونک لایق دکلدر (قل
 اتعبدون من دون الله مالا یملک لکم ضرراً ولا نفعاً والله هو السميع العليم) ت دیکل آنلره
 ایاعبادت ایدر میسکز الله دن غیری اول بر شینه که قادر اولمز سز چکون ضرر ابر شد رکه ونه
 منفعت ابر شد رکه والله ایشد بیجیدر بیلیجیدر (قل یا اهل الکتاب لاتغوا فی دینکم غیر الحق
 ولا تتبعوا أهواء قوم قد ضلوا من قبل وأضلوا كثيراً وضلوا عن سواء السبیل) ت دیکل ای
 کاب اهلی حددن یکمیکز کندود بنکرده حق اولین شینه و تابع اولیکز بر قومک نفسلرینک
 دیلد یکنه که آزعین اولدیلر بوندن اول و ازغین قلدیلر آدملرک چوغنی و آنلر آزدیلر طوغری
 بولدن (یعنی جهود لرک و نصارا لرک بکلری که هر بری کند و قوم ایچون بر مذهب قرار
 ایتلر ایدی (لین الذین کفروا من بنی اسرائیل علی لسان داود و عیسی ابن مریم ذلك بما
 عصوا و کانوا یعبدون) ت لعنت اولنمش اولدی اسرائیل اولادندن اولان کافر لره داودک
 دلیلله و مریم اوغلی عیسانک دلیلله ایشو لعنت شوسیدندر که یورلدی قبول ایتدیلر و حددن
 کجیدر (کانوا لا یبنا هون عن منکر فاعلوه لیس ما کانوا یفعلون) ت بری برلرینی منع
 ایتدیلر کونی ایشد نکه آنی ایشدیلر البته کونی شیدر ایشد کاری شی (تری کثیراً منهم
 یتولون الذین کفروا لیس ما قدمت لهم انفسهم ان یخط الله علیهم و فی العذاب هم خالدون)
 ت کورر سین چوق کسنه می آنلردن آشنالقی ایدر لر کافر لر ایله (یعنی مشرک لر ایله) البته
 کونی شیدر شوکه ایلر و کوندردی آنلر ایچون آنلرک نفسلری اولشی اللهک طارغین
 اولمسیدر آنلر اوزرینه و آنلر عذابده دائم اولیجیدر لر (ولو کانوا یؤمنون بالله و النبی و ما انزل
 الیه ما اتخذوهم اولیاء و لکن کثیراً منهم فاستقون) ت واکرا ایمان کورر سیدیلر الله سبحانه به

ویغمبره و اولشینه که ایتدیلر ایدی بیغمبر جانینه البته دوست طوغر لرایدی مشرک لری ولیکن
 چوغنی آنلردن طوغری بولدن بیجیدر لر (اتجیدن أشد الناس عداوة للذین آمنوا الیهود
 و الذین اشرکوا و اتجیدن اقربهم مودة للذین آمنوا الذین قالوا انا نصاری ذلك بان منهم
 قسین و رهبا ناوانهم لایستکبرون) ت تحقیق بولور سین آدملرک زیاده صریحی مؤمنلره
 عداوت ایتدیلر کده جهود لری و مشرک لری و البته بولور سین آدملرک زیاده یقینی دوستلرده
 ایمان کتورنلره اول کسنه لری که دیدیلر تحقیق برلر نصارا یز ایشو شوسیدندر که آنلرک
 جنسندن وارد لر علملر و رهبا نلر وینه اولسیدندر که آنلر یو کلنلر لر (واذا دعوا اما انزل
 الی الرسول تری اعینهم فیض من الدمع معارفوا من الحق یقولون ربنا آمنا فاکتبنامع
 الشاهدین) ت وچانکه ایشد لر اولشی که ایتدیلر ایدی بیغمبرک جانینه کورر سین آنلرک
 کوزلرینی طوغر طشار یاشدن اولشی سبیلله که یسلدیلر حق اولاشی دیر لر ایدی ای بزم
 رجز ایمان کتورنلرک پس یاز برلری شاهد لر ایله (یعنی اول جماعت زمره سندن که امتک
 اکلریدر لر) (و ما لالا نؤمن بالله و ما جاءنا من الحق و نطمع ان یدخلنا ربنا مع القوم الصالحین)
 ت ونه وارد برلره که ایمان کتور میله الله تعالی به و اول شینه که کلدی بزه طوغری اولان
 دیندن ونه وارد برلره که طمع ایتدیلر داخل قیلسنه بزی رجز (جنه) کوزل اولان کور و هلاک
 (فانابهم الله بما قالوا اجنات تجری من تحتها الانهار خالدین فیها و ذلك جزاء المحسنین) ت پس
 ثواب و یردی آنلره الله اول سوز اوزرینه که دیدیلر باغچه لر یکه آقر آنلرک آلتسندن ایر مقلد
 دائم اولور لر شو باغچه لرده و ایشو او ایشو ایشو لرک من دیدر (والذین کفروا و کذبوا بآیاتنا
 اولئک اصحاب الجحیم) ت و اول کسنه لر که کافر اولدیلر و یلانه نسبت ایتدیلر بزم نشانه لریمزی
 آنلردن جهنم اهللری • ف ایشو آیات مذکورده اشارت وارد رجبش نصارا لرینک
 بعضک فضلتنه که جعفر طیار ایله رسول اکرمک خدمتته کلوب مسلمان اولدیلر • ف
 وقتا که مکه مکرمه ده کافر لر مسلمانلره ظلم ایتدیلر بیغمبر عز علیه السلام آنلره اذن و یردیکه
 بشقه برلره هجرت ایدیکز مسلمانلردن سکسانه قریب کسنه لر بعضی بالکمز و بعضی اهل
 و عیالیه حبش مملکتته هجرت ایتدیلر زیرا که آنلرک پادشاهی نجاشیدی زیاده انصافلو
 بر پادشاه ایدی مکه مشرک لری آنی الداندیلر که آنلری کتد و مملکتکدن اخراج ایت زیرا که
 آنلر عیسی به قول دیور لر شو و قسده اول پادشاه آنلری کتور و بر حضرت عیسا دن سوال
 ایدوب و قرآنی او قویک دیواهر ایتدی او قود قلزده آنلر آنی دیکلیوب قومک علملرینک

(جز)
۷

جوئی اغلیوب و زاری بلق اندوب جدید که بر تره دخی حضرت عیسی شویله خبر و پر مشدی که
 بند نمکره قیامتدن اول بر بشقه نبی کلید درواشو شکسز اول پیغمبر در و آمدی پادشاه
 کیز لوجه مسلمان اولدی اشبو آیتلر آنلر حقه نازل اولسن (یا ایها الذین آمنوا لا تجرموا
 طبایع ما احل الله لکم ولا تعسوا ان الله لا یحب المعتدین) ت ای مسلمانان حرام قیلکن
 الله تعالی نکره حلال قیلدنی شیلرک لذتیلرینی و حددن کیمیکر البته الله سوز حددن
 یکنلری (وکلوا مما رزقکم الله حلالا طیباً واتقوا الله الذی انتم به مؤمنون) ت
 وینکرا اولمشیدنکه رزق ویردی حره الله سبحانه پاکیزه اولان حلالی و صافک الله دن
 که سزرا کایمان کنوردیکز * ف یعنی نکاحی ترک ایتمک و یاات یکی ترک ایتمک و آنک
 کبی شیلر جائز کلدز * ف یعنی بر شیکه شرعده حلالدر آدن صافق بود کل و آدن
 صافقکل ایکی صورتی وارد برسی شود که زهد اراده سیله کند و بی زحمت بر اقور و اشجو
 رهبانیتدن بر مذهبده مقبول د کل بلکه تقوی لازمدر یعنی بر شیکه شرعاً ممنوعدر
 آنک اطرافسه طولانسون و ثانی شود که عین ایدز برایش ایتمک ایچون و حالیکه اول
 این شرعده موافقد برسی اشبوایشی ایتمکچون عین ایتمه اگر عین ایتمش اولسه
 عینی پوزوب حاث اولوب کفارت ویره نیجه که کله سیده یورمش (لا یؤخذکم الله بالغو
 فی ایمانکم و لیکن یؤخذکم بما عقدتم الایمان فکفارهم اطعم عشرة مساکین من اوسط
 ما نطعمون اهلیکم او کسوتهم او تحریر رقیه فن لم یجد قصبام ثلاثة ایام ذلک کفارة
 ایمانکم اذا حلفتم واحفظوا ایمانکم کذلک یشی الله لکم آياته لعلکم تشکرون)
 ت طوعتمیزی الله سزک نهوده اولان آندیکز ایله (یعنی مواخذه ایتمیزی الله قصه سز
 دلکزه جاری اولان آندایله) ولیکن مواخذه ایتمیزی حکم قلمغ کز سیله عینلر یکتری
 پس قصه ایله اولان عینک کفارتی اون مسکینه طعام ویرمکدر او رنه اولان جفسدنکه
 بدبر و سکر کتدوا هلیکزه یاخود شو اون مسکینه لباس کیمدر مکدر یاخود بر کوله آزاد
 ایتمکدر پس هر کسینه بولمسه لازمدر که اوج کون اوج طوقق اشبو سزک عینلر کز
 کفارتیه دور وقتا که آندایچر سکر (یعنی حاث اولورده کز) و صافلیکن کز و پیچلر یکتری
 (یعنی قدر که قدر کز حاث اولیکز) ذکر اولمشلری بیان ایتمدیکی کبی بیان ایدر الله
 سز چگون کند و نشانه لری بی تا اوله که شکرایده سکر * ف عین اغویله کفارت لازم کز مثلا
 بر کسینه ایراقدن بر شخصی کور و بظن ایدوب دیر که والله شوزیددر حالیکه کزید کل
 کفارت لازم کز و عین معتقدده اگر حاث اولسه کفارت واجبدره مثلاً ایسه که اشجو

طعامی عیم یاخود اشبو او کیم اکر یسه و کیره حاث اولور کفارت لازم کور * ف اکر
 برشی اوزرینه قصه ایله آندایچر سه پس آنک خلافت ایدوب حاث اولسه کفارتی اوج
 شیدن بر بی ایله که اون مسکینه طعام ویره یعنی هر بر کسینه به بحق چناق بغدادی دن
 یا بر چناق آربه دن مثلاً و یاخود اون کسینه به لباس کیدیر یعنی هر بر کسینه بر کور ملک ویره
 مثلاً که آدن جسمی آز آحق قاله و یا بر کوله آزاد ایده اگر اشبو اوج شملره قادر اولمسه
 اوج کون بری برین ارقمسی سره اوج طونه و قدر که قادردر کند و عینلرین
 صافلسون یعنی کندی قدر ق هر قدر که واریسه آندایچمه و دانی آند الله سز
 (یا ایها الذین آمنوا اتقوا الخمر والمیسر والانصاب والازلام رجس من علی الشیطان فاجتنبوه
 لعلکم تفلحون) ت ای مؤمنلر شراب و قمار و باطل اولان معبودلرک نشانه لری و ظال
 اوقلری عیندر شیطانک عملرند پس صافک آدن تا اوله که بیز نجات بوله سکر (اتقوا
 یرید الشیطان ان یوقع ینکم العداوة والبغضاء فی الخمر والمیسر ویصدکم عن ذکر الله
 وعن الصلوة فهل انتم متفنون) ت همان دیر شیطان که آتی ویره سزک آره کزه دشمنلی
 و ناخوشلی شراب سیمیله و قمار سیمیله و کیر و طونه سزی اللهی ذکر ایتمکدن و نماز قلدن
 پس آسز کیر و طورده سکر * ف اول بر شیکه شیرسی و صوفی قوقسی فنا اولوب
 سرخوش ایتمک حدینه ایشسه آکشراب دیر لر آزی و جوئی حواء در و نجسدرا کر
 سرخوشلی حدینه ایشوب قوقوی اولمزه حواء در نجس د کادر و قمار و یوناز لقه
 شرط ایتمکدر که اگر بن سکا غالب اولور ایسم شوقدر باره ویره لایا کر سن غالب اولور سز
 بن شوقدر باره ویره بریم دیو شرط ایدر لر اشبو محض حرامدر اگر شرط اولمزه ایسه و یاخود
 بر جائیده شرط ایتمه حرام د کادر جمیع او یوناز لقا که آند شرط ایچدر و معهودر
 حرامدر اگر شرط سز او یا یا یسه قمار و یا یا یسه ده لیکن شیطان نهانه ابله و سوسه ایدوب
 الله سبحانه نکذ کردن و نماز دن منع ایدر ایسه حرامدر (واطیعوا الله و اطیعوا الرسول
 و احذروا فان تولیتهم فاعلموا انما علی رسولنا البلاغ المبین) ت و اطاعت ایدک الله تعالی به
 و اطاعت ایدک پیغمبر و صافک کاهلر دن پس اکر بوز جویره کز پس یلدکیزم پیغمبر
 اوزرینه همان آشکاره پیغام ایشدر مکدر (لیس علی الذین آمنوا و عملوا الصالحات
 جناح فیما طعموا اذا ما اتقوا و آمنوا و عملوا الصالحات ثم اتقوا و آمنوا ثم اتقوا و احسنوا
 والله یحب المحسنین) ت یوقدر اول کسینه لر اوزرینه که ایمان کور دیر و ایشلدیلر او

ایشلی گاه اولشیده کینه دیر (یعنی حرام اولزدن اول) وقتا که صاقتدیلر و ایمان
کتور دیلر و ایشلیدیلر او ایشلری صکره صاقتدیلر و ایمان کتور دیلر صکره صاقتدیلر و او
ایشلر ایشلیدیلر و الله سو ریا و ایشلر ایشلیدیلر * ف حرام اولزدن اول اولشیده کینه دیر
عقوا و لنور وقتا که صاقتدیلر ثابت اوله و ایشلر و ایشلر کلاما کاکیز که بر کینه بر آخر کینه به
دیر که سکا احسان ایدرم وینه سکا احسان ایدرم ایشلر معنایه در که سکا احسان ایدرم
ف اگر کفر حالده حرامی عیش اولسه صکره مسلمان اولوب اولشیدک حرام اولدیفین
یا لوب آتی ترک ایدوب خیر اولان ایشلر او زرینه ثابت اولسه کفر حالده ایتدیکی
گاهلری معقوا اولور (یا ایها الذین آمنوا الیونکم الله شی من الصید تاله ایدیکم ورم احکم
لیعلم الله من يخافه بالغیب فمن اعدی بعد ذلك فله عذاب الیم) ت ای مسلمانلر البته صغار
سزلی الله بر شیشه آودن که ایریشورا کاسزک اللر کز و مزراغ کزنا که سچیه الله اول
کینه بیکه کندودن قورقور کورمه رله پس بر کینه نعدی ایتسه شونده صکره
انکچوندر دیر یچی اولان عذاب ف بوراده مزراغی ذکر ایتدی پس سلاح انواعلری
مزراغه داخلدر ایشلر و آیتله اولامنی ایکی قسم اوزره ذکر یوردی بر بسی الایله
و بر بسی سلاح ایله احرام حالده آوی قتل ایتمک هر ایکی قسم اوزره برابر دیر ابر اقدن
سلاح ایله آوی قتل یا خود واسطه سز دیری طوبوب بوغزلسون لیکن حیوانک ذبحنده
ایکی سنده یعنی ابر اقدن سلاحله اوزرمق و الیه طوبوب بوغزلقده فزقاری و اودر زرا که
ابر اقدن بسم الله دیوب آوی اوزسه و آویاره ثوب اولسه حلالدر اما الیه بر حیوانی
دیری ایکن طونه سائر حیوانلر کی بوغزلسی لازمدر (یا ایها الذین آمنوا لا تقتلوا الصید
وانتم حرم ومن قتل منکم متعمدا جزاء مثل ما قتل من النعم بحکم به ذوا عدل منکم هدیا
بالکعبة او کفارة طعام مسا کین او عدل ذلك صیاما لیسوق وبال امره عقا لله عما
سلف ومن عاد فینتقم الله منه والله عزیز ذو انتقام) ت ای مسلمانلر اولدیر میکز آوی
وقتا که احرام باغلس اوله سکز و بر کینه اولدیر سه آوی سزدن قصد ایله پس واجبدر
جزا و ایشلر جزا اولدیر دیکی شی منله در دوه و بقرو قیون جنب نندن حکم ایدر انکله ایکی
انصاف صاحبی سزدن اول جزا قربان اولوب کعبه به ایریشور فقرایه تصدق اولنور یا خود
اشو جزا کفارتدر فقر الرله طعام سز یا خود آنک برابر اوری اوزج طو عقدرنا که طاده کندو
ایشلر جزا سنی عقوا یقشدن الله اولشیده کینه کدی و بر کینه بر کرده دخی ایتسه انتقام
آلور الله آندن و الله غالبدر انتقام صاحبی در ف اوله جزا سنی اوج امرک بریدری صیدک
عمائلی حرمده بوغزلی عمائل امام شافعی کتنده خلقنده و صور تدبر اولمیدر و امام
اعظم کتنده عمائل قیتله در و بری دخی صیدک قیتله طعام اخذ ایدوب مسکینله

ویره امام شافعی کتنده هر کینه برمدیر یله و امام اعظم کتنده هر بر مسکینه
بغدادیدن بچی جناق ویر یله و آره دن بر صاع و بری مسکینلرک عدد نجه علی اختلاف
المذهبین اوزج طونه ف مثلا شویله در که احرام حالده بر کینه نه آوی طوتسه پس
آنک اوزره فرضدر که شو آوی صالیویره و صکره صالیویر محبوب اولدیر سه پس آنک قیمتی
قدر قیون یا کچی یا اینک یادوه مثلا کعبه به ایرشدر ووب و آنده بوغزلیوب فقر الرله تقسیم
ایده و کندومی عیمه یا اول حیوانک قیمتی قدری بغدا و یا ابریه صاوتن آلوب فقر الرله بدیره
هر بر محتاجه یارم جناق بغدادیدن ویر یله و یا خود مسکینلرک عدد نجه اوزج طونه و آنک
قیمتی مسلمانلر دن ایکی انصاف صاحبی مقرر ایدر (احل لکم صید البحر و طعامه متاعا
لکم و لا سیارة و حرم علیکم صید البر ما دمتم حرموا و اتقوا الله الذی البه تحشرون) ت
و حلال اولندی سز کچون د کرک آوی و آنک عیسی تا که منفعت اوله سز کچون و فانه
اهلیچون و حرام قائمدی سزک اوزر کره یان اولری احرام ایچنده اولدیفیه و صاقتدیلر
الله دن که آنک جانبیه جمع اولنور سکز ف احرام حالده د کرک آوی یعنی بالفی حلال
قلندی و دخی ذکرک طعامی (یعنی بر بالککه صودن ابراق دوشوب کندو کندینه اواسه
اولدخی حلالدر) ارشاد یوردیکه سزک منفعتکرا یچون ایشلر آوی اولامغه سز رخصت
و یردی بر کینه بیلسه بوسیدک حلال اولدی حاجیه مخصوصدر اویله د کل بیلکه جمیع
مسافر لایچون حلالدر وینه بیوردیکه مافر لک فائده لر یچون کوللرک بالفی ذکرک
آوی کی حلال اولندی ایشلر حکم اولامق ایچون معلوم اولدی مکینی قصد ایدوب احرام
باغلسه پس احرام ایچنده اولامق حرامدر و مکه شهرنده و حوره لرنده همیشه اولامق
حرامدر بلکه اولری قورقور قوقق و قاجور مق جائزدر کادر (جعل الله الکعبة البیت
الحرام قیاما للناس و التمر الحرام و الهدی و القلائد ذلك لتعلموا ان الله به لم مافی
السماوات و مافی الارض وان الله بکل شی عليم) یصه دی الله کعبه بی که محترم اولان اودر
وغوغا حرام اولان ایلری دخی و قربانیله و اول حیوانلریده که آنلرک بویننده بر علامت
آلور و ایدرک ایشلرک منتظم اولسنک سیبی ایشلر یان آنکچوندر که بیله سکز که الله
یاور کو کارده اولان شیئی و یرده اولان شیئی و بیله سکز که الله هر بر شیئی بلیمیدر ف عرب
علکتی حاکمیز ایدی همیشه آره لرنده وغوغا اولوب فتنه قالدق ایدی لیکن کعبه معظمه نک
بیو کاککی و قدری عرب اره سنده ثابت ایدی و حرام اولان آیلرده امن وامینیه قرار
ویرلشیدی و ایشلر آیلرده هر کینه سفر ایدوب مطلوبلرینی حاصل قیلر لایدی و قربانلریله
فانه امنیته کیدر لایدی ایشلر کیتله دنیا دیرا کچی کچورر لایدی (اعلموا ان الله

شَدِيدُ الْعِقَابِ وَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ) ت یا سکنز که البته الله عذابی شدت یابد و ریشه
 یلکنز که البته الله یار ایچیدر اسر کیچیدر (مَاعَلَى الرَّسُولِ إِلَّا الْبَلَاغُ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تَبْدُونَ
 وَمَا تَكْتُمُونَ) ت یوقدر یغمبر اوزرینه مکر ایشدر من و الله یلور اشکاره و کیزلو
 ایندی یکنزشی (قُلْ لَا يَسْتَوِي الْخَبِيثُ وَالطَّيِّبُ وَلَوْ اَعْجَبَكِ كَثْرَةُ الْخَبِيثِ فَاتَّقُوا اللَّهَ
 يَا أُولِي الْأَبْصَابِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ) ت دیکل ای محمد برابر اولز یلیدوپا کیزه کر عجب
 کتور سه سنی یلیدک چوقلنی پس صاقتنر الله دن ای عقل صاحب لری اوله که فجات
 بوله سکنز ف یعنی حلال مال ای حرام مال برابر دکل هر چند حرام اولان مال چوق اولوب
 و حلال مال آزا ولسه دهه ف یعنی بر مال که شریعت حکم نه موافق اولوب اللری نه
 دوشه اوله یا کیزه در آزا ولسه دهه اودر و بر مال که شریعت حکم نه خلاف اوزره
 اللری نه دوشه یلیددر آنک چوقانی اوزره کوزلرینی صلیسه لر نه لاقیون اتندن بچق
 چناق بر قنطار طره و زاتندن اودر (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَسْأَلُوا عَنْ أَشْيَاءٍ إِن تَبْدُلُكُمْ
 تَسْؤُوكُمْ وَإِنْ تَسْأَلُوا عَنْهَا حِينَ يُنْزِلَ الْقُرْآنَ تَبْدُلُكُمْ عَفَا اللَّهُ عَنْهَا وَاللَّهُ غَفُورٌ حَلِيمٌ)
 ت ای مسلمانلر سوال ایتمکز اول بر شیلردن که اکر ظاهر اولسه سزه شیلر حقیقی غمندن بر
 سز لری و اکر سوال ایتمکز شوشیلردن قران ایندی بر لیدی و قده سزه ظاهر اولور (ینه
 غمندن و سکنز) عفو ایتمدی الله سوال کزدن و الله یار ایچیدر رحم ایله متصفدر ف بعض
 آدملر رسول اکر مدن سوال ایتمدی لکه بنم بابام کیمدر و بعضی سوال ایتمدی لکه بنم بر
 جنتیدر یا جهنم میدر اشبو آیت نازل اولدی (قَدْ سَأَلَهَا قَوْمٌ مِنْ قَبْلِكُمْ ثُمَّ أَصْبَحُوا بِهَا
 كَافِرِينَ) ت تحقیق سوال ایتمدی لری اشبو مثالی شیلردن بر کر و سزدن اول صکره کافر
 اولدی لری اشبو شیلره ف یعنی کند و باشکزه بر شیلدن سوال ایتمک که شو حلالیدر
 و یا حرامیدر و فلان اینی ایشله لمی و یا خود ایشله لمی بلکه هر شیکه شارع امر
 ایتمدی آنکله عمل ایلد و او ایشیکه آنده امر ایتمدی انی معاف یلک تا که دینده قولایان
 اوله اکر هر بر سواله بر جواب کاسه آنده طاراق اولور اولوقت عمل ایده من سکنز ته کم
 یکن امتلر عمل ایده مدیلر ته کم غود قوی حضرت صالح دن ناقه طلب ایتمدی لری صکره
 ینه کفر لر نه اصرار ایله عقوبته دوچار اولدی لری و حضرت عیسا نک قوی دخی مائده
 طلب ایتمدی لری و یلک کده الله نک امرینی طوع و یقوب مسخ اولدی لری و اولشی که الله سبحانه
 بیان ایتمدی اصل سز بر شیلدر و یونک کیمدر فائده سز شیلدن سوال ایتمک من لایر بی
 سوال ایتمه که بنم بابام کیمدر و یا بنم فارم اوده نه یا یورا کر یغمبر جواب ویرسته اولور

که سوال ایده نک عاری نه دو قنور اولوقت سده سائل بشیان اولور ته کم بر بی یار رسول
 الله بنم بابام کیمدر یو سوال ایتمکده حذیفه دردیو جواب یور دیر حالو که اخر
 بر کیمسه نک اولغوا و لیدی شهر و ایدی (مَاجَعَلَّ اللَّهُ مِنْ بَحِيرَةٍ وَلَا سَائِبَةٍ وَلَا وَصِيلَةٍ
 وَلَا حَامٍ وَلَكِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا يَفْتَرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ وَكَثَرُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ) ت
 مشروع قادی الله هیچ بر بحیره یی و سائبه یی و وصیله یی و حامی ولیکن اول کسینه لر
 که کافر اولدی لری باغلر الله اوزرینه یلانی و آنلرک چوغی یملزلر ف اهل جاهلیتک
 اختراع ایلد کاری احکام باطله لرندن از جمله آیت سده مذکور شودرت حیوانلر که منسلا
 بردیشی دوه بش ولد طوغروب صکره کی ارکک اولسه اول دوه نک قولاغنی یاروب کویا
 از ادا یتش کی یملزلر و یونک اوزرینر و سودینی صاغز لر و آنک اسمن (بحیره) قویوب
 کند و باشنه صالیور لر ایدی و اکر خسته لری یا خود غایب لری اولسه خسته م شفا
 بولور سه و یا غایب کاور سه بودوم از ادا ولسون دیوندر ایدوب مرادی حاصل اولد قده بحیره
 کی انی دخی صالیور لر ددی و یونک (سائبه) دیر لری و بعضی کسینه لر نذر قیلر لر
 ایدی که اشبو دیشی قیون اکر یا وریسی ارکک اولسه آنی بیلرک نذر یچون بوغز لر م و اکر
 دیشی اولسه بن کندم ایچون ایقورم پس اکر یا کیز اوله رف بر ارکک و بردیشی یا وری لری
 اولسه ار ککینی و دیشی کندی و یی ایچون آلیقور ایدی بیلر بوغز لر دی و یونک (وصیله)
 دیر لر ایدی و اکر بر ارکک دوه نک صلیب دن اون یا وری وجوده کاسه ایدی شوار کک دوه یی
 بنکدن و یونک کدن معاف ایدر لر ایدی و اوتندن و صمادن و صودن منع ایتمیوب
 کندی باشنه کز رایدی و یونک (حام) دیر لر ایدی و اشبو رسم و هاد لری شریعتک
 امری ظن ایدر لر ایدی الله سبحانه یونلرک جمله سنی نسخ ایدوب آیت کوندردی (وَإِذَا قِيلَ
 لَهُمُ تَعَالَوْا إِلَى مَا أَنزَلَ اللَّهُ وَإِلَى الرَّسُولِ قَالُوا حَسْبُنَا مَا وَجَدْنَا عَلَيْهِ آبَاءَنَا أُولَئِكَ كَانُوا فِي آيَاتِهِمْ
 لَا يَعْلَمُونَ شِيَائًا وَلَا يَحْتَدُونَ) ت و چنانکه دیناسه آنلره کاکنر الله نک ایندی بر دیکل شی جانینه
 و یغمبر جانینه دیر لر که بسدر بز لر و ایشیکه بولدق بز لر آنک اوزرینه یا بالرمزی و اکر چه
 اولسه دهی آنلرک یا بالری هیچ برشی یملز و هیچ بر یول بولزلر ف یعنی یا بانک احوالی
 معلوم اولسه که عالم در حق اوزرینه در کاتباع ایدوب آنک طریق اوزره ثابت اواق
 واجبدروا کرا و یله اولیوب جاهل و آزعین اولسه اولیله یا یا به اتباع ایتمک محض ضلاله در
 (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا عَلَيْكُمْ أَنْفُسَكُمْ لَا يَضُرُّكُمْ مَنْ ضَلَّ إِذَا اهْتَدَيْتُمْ إِلَى اللَّهِ مَرْجِعُكُمْ جَمِيعًا
 فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ) ت ای مسلمانلر صاقلیکز سز کند و نفس لری ضرر ایشدره من
 سزه اول کسینه که آزدی وقتا که هدایت بولدی کز سز الله جانینه در سزک جمله کرک
 قائده جفی پس خبر ویر سزه اول شیه که ایشلدیکز آنی ف یعنی سز لر اهل صلاح

اولوب کوزل شیلر ایله امر ایدوب و کونوشیلردن منع ایتسه کز مخالفک مخالفتی سزه
 ضرر ویرمن (یا ایها الذین آمنوا شهادة بینکم اذا حضر احدکم الموت حیث الوصیه
 اثبات ذوا عدل منکم او آخر ان من غیرکم ان اتم ضررکم فی الارض فاصابکم مصیبه
 الموت فحسبونکم امن بعد الصلوٰۃ فیکسمان بالله ان اربتم لا تنسری به غنا و لو کان
 ذاقسری ولانکم شهادة الله انا اذ المن الا تمین) ت ای مسلمانلر شهادتک نصای سزک
 آره کرده وصیت وقتنده بخاک ابر بنه سزک بریکزه اولوم ایکی کسنه در که انصاف
 صاحبیدر سز لردن یا خود ایکی آخر کسنه دن سزک غیر یکزدن کر سز سز ایتسه کز برده
 و ابر بنه سز اولوم مصیبتی اگر شاهد لردن شک ایتسه کز خیانت ایدر لردن و طو زدی بریکز
 انلری غمازدن صکره به (یعنی ایکندی غمازدن صکره به) دکن پس عین ایدر الله
 تعالی به کز آلیر عینک بدلنده دنیا نکه سنی واکرا و اسده ده نفعنه شهادت ایتدی کمز
 کسنه اقر بالریزدن و کز لیر اللهک شهادتی (یعنی شوق اولان شهادتیکه الله آنکله
 امر ایتش) تحقیق بز خیانت ایتدی کمز وقتده کاهکار لر زمره سندن اولورز * ف یعنی
 ملتکرا هلندن اولمان ایکی شاهدک قونده شک و شبه ایدر سه کز آنلر الله سبحانه به عین ایدر
 بو وجهله که بز لر اشبو و عین زده دنیا ایچون کذب و یلان بره عین ایدوب بر شیشه طمع ایدر
 دکلازا کز اقر بالریزدن مالی دخی اولور سه ده عین زدنیا مانه بدل ایتش * ف یعنی
 مسلمان لایق در که اولوم وقتنده مالنک ایشنی ایکی اعتبار لو مسلمانلر حواله ایتسون
 واکر بر مسلمان کیمه سفرده اوله بکن یلایب مسلمانلردن کسنه بولمز ایدر سه پس اولوقته
 ایکی کافر مالی حواله ایتک او اتل اسلامه جائز ایدی چونکه اهل اسلام آزادی
 خصوصاً سفرده هیچ بولمز آزادی مؤخر ابو حکم و اشد و اذوی عدل منکم آیتله نسخ اولندی
 (فان عثر علی انهم استحقوا انما فخر ان یقومان مقامهما من الذین استحق علیهم الاولان
 فیکسمان بالله شهادتنا حق من شهادتهم او ما اعتدینا انا اذ المن الظالمین) ت پس اگر
 معلوم اولسه که شوایکی شاهد ایشلدیلر کاهی (یعنی یلان شهادت ایتش لر و یلان عین
 ایچمشلر) پس ایکی آخر کسنه که مینه قریب و وارث اوله لر اول خیانت ایدن ایکی
 شاهدک مقامنه قائم اولوب عین ایدر که بالله بزم شهادت زاده طو غریدر آنلر
 ایکی سزک شهادتندن و عینده سندن کمدک البته بز لر اولوقته کونوشیلردن اولورز
 * یعنی اگر اول ایکی کیمه نکه کاهن ایجاب ایدر ایشلر نه مطلع اولسه خیانت و غیر سزاق
 و یلان عین ایتک کبی اشبو ایکی خاتلر لر نه کند و لر خیانت اولان ور نه دن ایکی کیمه
 قیام ایدوب قسم ایدر که بزم شهادت اول خیانتک شهادتندن زیاده اولاد و لایق در
 زیرا که بز لر مینک یقین اقر بالریزدن بولمده زدن احواله زیاده اطلاع و ایدر و یلان بر

دخی شهادت ایدوب کند و مری خاتلر زمره سنده ادخال ایتش (ذلک ادنی ان یأوا بان شهادته
 علی وجهها او یخافوا ان ترد ایمان بعد ایمانهم و اتقوا الله واسمعوا والله لا یندی القوم
 القاسقین) ت اشبو اسلوب زیاده یقیندر کاکه کتور لر شهادت لر یقین وجهی
 اوزر بنه (یعنی شهادت ویرمکه کز کی کبی حق اوزره ادا ایدر لر) یا فورقه لر آنلر که
 رد اولانه عینلری آنلرک عینلردن صکره (یعنی عین ایدن شاهد لر قور قار لر که کند و لر عین
 ایتد کدن صکره ور نه دخی عین ایدر لر سه بولرک عینلری مقبول اولوب کند و لرک عینلری
 مردود اولور و عینلری کاذب اولدیغی معلوم اولوب رسوا و خجیل اولور لر پس بولرک
 ایچون یلان عین ایدر لر) و صاقلک الله دن و دیکلک آنک کیمه فی والله بول کوسه تر من
 حق بولندن صبا نلر بلو کنه * ف آیتک تا ویلی امام شافعیکنک مذهبنده اولدر که شهادتندن
 مراد وصیتدر و منکم دن مراد اقر بالر کردن دیکدر و ایکی کیمه فی ذکر ایتک احتیاط
 ایچوندر و عین ویرمک مدعی علیه اولق اعتبار ایدر اشبو دعوا ده که خیانت ایتش لر
 و ایکندی غمازدن عین ایتک عین فی غلبه ایچوندر که بو وقت ناسک اجتماعی وقتی اولمه اهل
 ایمان یلان عین ایتکدن اجتناب ایدر لر دی یلان اولدیغی معلوم اولوب رسوا اولور زدیو
 و اولمانی آنلرک برنده قایم قلاق آنلرک مدعی علیه اولق اعتباری ایچوندر شول دعوا ده که
 کند و عذر لر ایچون تقریر ایدر لر نیجه کز کز ی اولانه جوق قدح مسئله سنده دعوا سنین ایتدیلر
 (وان اربتم فان عثر) اشارتدر مدعی علیه اولان کسنه نکه دعوا سزک توجهنه و امام
 اعظمک قنده سنده امام شافعیکنک قنده کی کیمه در الا بوقدر وار که ایکندی غمازدن
 عین ایتک اول جهتندر که قاضیلر اولوقته کیمه ده بولمز لر پس دیک اولدی که حکم
 کیمه سنده و الله سبحانه اعلم * ف (بعد ایمانهم) یعنی بر کسنه یلایسه که کند و عین
 ایتد کدن صکره مدعی به عین ویرمکه جکلر اولوقته یلان بره عین ایدر واکر یلایسه که یلان
 عینی ظاهر اوله جقدر مدعی علیه عین ویرمکه و حق آنلرک عینله ثابت اوله جقدر اولوقته
 یلان عیندن احتیاط ایدر * ف رسول صلی الله علیه وسلم وقتنده صحابه دن بدیل حضرت لر
 تجارتله شامه کیمدر کن بولده خسته اولغله جمیع متاعی بر کاغده یازوب کیمه به
 یلدر بر مکسزین انی بعض متاعک اراسنه کیزدی بعده کیمسز لکی زیاده اشد کده جمیع
 امتعه سنی اهل اسلامدن کیمه اولدیغندن کفساردن عین الداری و عیدی نام کسنه لر
 تسلیم ایدوب مدینه ده اهل ویرملرینی اصغر لدی بدیل وفات ایتد کده بر کومش قدح ایچنده
 اوچوز منقال کوشنی امتعه سندن الوب ماعدان سنی کتور و بیدینه ده بدیلک اهلنه
 ویردی لر چونکه امتعه فی الوب اواسنده بدیلک یازدیغی کاغدی بولدر لیده مذکور قدح
 و کوشنی بولنجیمه عین و عیدیه کلوب بوسر ویردیکی متاعدن مرض موتنده برشی صاقدی
 دیدیلر آنلر صاقدی دیدیلر ور نه متاع ایچنده بر کاغذ بولدر متاعلری یازلش امدی اول
 یازلش شیلردن بر قدح ایله اوچوز منقال کوشن بوقدر دید کز کیمه عین و عیدی بره ویردیکی بودر

غير بسندن خبر من بود و انكار ايدار بغير عليه السلام حضور نده مراغه
اوله قلنده بنه انكار ايدوب بين ايتار به كند و لرندن بر شي لازم كلى صكره اول قدح بر
قيو محي يائنده بولنوب سوال ايتد كلرنده عيم و عيدين الديقنى سويلدى بديلا اهل انلرى
طوب منازعه ايلد كلرنده بز بوني بديلدن صاوتن آلق ايكن شاهديز اولد يغندن اقرار
ايتك اسقك ديدلر ورته انلرى بنه بغير عليه السلامه كتورد كلرنده (فان عمر) الاية
نازل اولوب اول وقت ورته نك قومندن عروبن العاص ومطلب بن اى وداعه اول كاسه
بديلا اولد يغنه عيم وشهادت ايلد كلرنده ورته به حكم اولندى به عيم الدارى اسلامه
كلكده دير ايديكه صدق الله ورسوله قدحى بن آلمش ايدم الله دن يار لغنى طلب ايدرم ديو
تقصير بنه اعتراف ايدردى (يوم يجمع الله الرسل فيقول ماذا اجبت قالوا لا علم لنا انك انت
عالم الغيوب) ت خاطر يكه كورا اول كونيكه طوبلر الله بغيرلرى پس دير
انلر نه جواب ويرلدى بنزه ديرلر هيچ بزم علمز بودر تحقيق سن سين كيزلو اولان
امورلرى بيلجى * ف يعنى اول ايتلاق كوستر وب عاجز لك ايدوب ديه جكلر كه سكا
نستله بزم هيچ بيلمز و خبر من بودر اندن صكره كند و امتلرى اوزر بنه شهادت ايدد جكلر لر
* ف الله سبحانه كافر له ايشته درم كچون بغير بزلدن شويله سوال ايدد جكلر كه بن سترى
اول كس نه لره كوندردم بدم آنلر سترى قبول ايتد يلر ييا قبول ايتد يلر ييا بغير بزلدى
الله سبحانه نك على اوزر بنه حواله قيله جقه در كبر لره كوكلر نك خبرى بودر حقيقت
حاللى بى بيليز بو ايتك ظاهر ده معناسى شويله در كه اشبو ايت اول كس نه لره ايشته در ديكه
آنلر غر و در لر بغير بزلر شفاعت لرى اوزر بنه نام معلوم ايدلر كه الله سبحانه نك
قارشو سنده هيچ بر كس نه بر كس نه نك كوكلى اوزر بنه شهادت و پرده من و هيچ بر كس نه
بر كس نه نك يارد جليله بن ايدد من (اذ قال الله يا عيسى ابن مريم اذ كرمتى عليك وعلى
والدتك اذ ايدتك بروح القدس تكلم الناس في المهد و كهلا و اذ علمتك الكتاب
والحكمة والتوراة والانجيل و اذ تخلق من الطين كهية الطير باذنى فتنفخ فيها فتكون طيرا
باذنى وتبرى الاكهم والابرص باذنى و اذ تخرج الملقى باذنى و اذ كففت بنى اسرائيل عنك اذ
جنتهم بالبينان فقال الذين كفروا منهم ان هذا الاصح من بين) ت اولوقته دير الله اى مريم
اوغلى عيسى ذ كرايت بنم نعمتى سنك اوزر يكه وسنك والدة اوزر بنه وقتا كه قوت ويردك
سكار و روح القدس (يعنى جبرائيل واسطه سبله) سويلدردك آدمرا يله بشكده بولد يغك
وقتده واختيار اقدده وقتا كه او كر نك سكا كلى و على و توري و انجى لى و وقتا كه خلق

ايدردك چاموردن قوش شكلى كى بنم حكمه پس نفس اورردك آكاپس اولوردى
شوصورت بر قوش بنم حكمه و ايدردك آنادن كور طوغانلرى و آله مرض طوتنى بنم
حكم الله و وقتا كه طشره كتوردك اولد لرى بنم حكم الله (يعنى قيرلرندن دبرى) و وقتا كه
كيرو طوتم اسرا تيل اولاد نك شربى سندن اولوقته كه كتوردك آنلر معجزه لرى پس ديدلر
كافر لر آنلردن دكادر شو مكر آشكاره صهر دره ف يعنى بنى اسرائيل سندن منع ايتدك يعنى
بر اندق آنلرى تا كسنى اولد بولر (واذا وحيت الى الخوار بين ان آمنوا بى و برسولى قالوا
آمنوا واشهدوا مسلمون) ت و وقتا كه الهام ايتدك حوار بونه كه ايمان كنورك بكا و بنم
بغير بزمه ديدلر ايمان كتوردك وشهادت ايت اى عيسى كه بر مسلمانز (اذ قال الخوار بون
يا عيسى ابن مريم هل يستطيع ربك ان ينزل علينا مائدة من السماء قال اتقوا الله ان كنتم
مؤمنين) ت و وقتا كه ديدى حوار بون اى مريم اوغلى عيسى آيا ايدد بيلورى سنك ربك كه
ايدد بزم اوزر بزمه بر سقره بى كوكدن ديدى عيسى صاقتك الله دن اكر مؤمن ايسه كز
* ف ايتك حاصللى اولدركه الهام ايتدك حوار بون جانبته اول مدته كه معجزه طلب ايدلر
و مراد لرى اوزر بنه معجزه بى كورد بولر ف هل يستطيع نك معناسى شويله اوله كه اى عيسى
سنك دعاك بر كاتيله الله سبحانه بنم چون اشبو قدر معجزه بى احسان ايدردى و يا خود ايتدى
عيسى بيوردى كه الله سبحانه دن صاقتك زيرا كه قوله لابق دكل كه الله سبحانه بى صسته به
واختمان ايدد كه بنم ديلد يكى ويرى و يار وى ديو هر چند الله سبحانه عبيده مراعات
ايدوب ز ياده محبت ايتدده (قالوا نريد ان ناكل منها و نطمئن قلوبنا و نعلم ان قد صدقنا
و نكون علينا من الشاهدين) ت ديدلر ديلر كه بيمه لم شوسقردن و قرار بولد بزم قبلد بزم
و بيلم كه البته كرجك سويلدك بزمه و اولم شوسقردنك ايتدى اوزر بنه شهادت ايدد بيلردن
* ف يعنى سقره بى بركت اولمق اميد بولد و شو معجزه مشهور اولمق چون طلب ايدردى بوقسه
اختمان ايجون طلب ايددك دكلز (قال عيسى ابن مريم اللهم ربنا انزل علينا مائدة من
السماء تكون لنا عيدا و لا وانا و آخونا و آية منك و ارزقنا و انت خير الرازقين) ت ديدى
مريم اوغلى عيسى يا الله اى بزم بزمه ايدد بزم اوزر بزمه طاهم دن طولى بر سقره بى كوك
جانبندن تا كه اوله بزم چون بى بزم امترك اوللر بنه و آخر لره و معجزه اوله سنك جانبكدن
ورزق و بزمه و من رزق و بزمه زياده كوزلرسن * ف ديدلر كه شوسقردن بازار كوئنده
نازل اولدى و شوكون نصار لك بى رام كوئند رنجبه كه جمعه كوئى مسلمانلر بى راميدرد (قال

اللَّهُ أَفِي مَنَازِلِهِ عَلَيْكُمْ مَن يَكْفُرْ بَعْدَ مَنَاسِكَكُمْ فَأَيُّ عَذَابٍ لَّا عَذَابُهُ أَحَدًا مِّنَ الْعَالَمِينَ ت
 ديدى الله تحقيق بن ايتذيررم آنى سرك اوزركه پس بر كسنه كافر اولسه آندن كرسزدن پس
 البته بن عذاب ايدرم اكا بر عذابله كه عذاب ايتم شو عذابله هج بر كسنه به عالمردن * ف
 عيسى عليه السلام دعا سندن صكره كو كدن بر سفره نازل اولدى كه آنده ات واقفك وار ايدى
 پس يديرو طويديل * ف بعضى كسنه لر ديديلر كه اشبوسفره قرق كونه دل
 ايتدولدى صكره بعض كسنه لر كفران نعمت ايتديلر چونكه شويله حكم اولغنديكه
 بوسفره دن كه سوزلر و محتاجلر بسوزلر و زكندر بسوزلر و اشبوسفره حكيمى ديكلر بسوزلر
 يد كلرنده سكره قريب كسنه لر خنزير و ميمون صور قنه تبديل اولديلر معلوم اوله كه اشبو
 عذاب اول جهودلر زده وقوع بولاش آندن صكره كيمسه ده وقوع بولاش و بعضى لر ديرلر كه
 سفره ايتدولدى زير كه طالبلر اشبوسفره ديدى ايتتمده كده قورقوب سوزلر دن يغلديلر
 و اوز كادبلر لكن يغمبرك دعا سى عبت اولمز و اشبو كلامى نقل ايتك كه ممتدن خالى دكل
 ممكندر كه حضرت عيسى عليه السلام دعا سندن اثرى شودر كه آنك امتنه ده ماله راحه لك
 وزن كينك دائمى باقى اولدى و بر كسنه آندن شكر سرك ايتسه يعنى اطمينان قلهله عبادته
 مشغول اولسه بلكه كاهه خرج ايدرسه شايد اكا آخر تده جهله سندن زياده عذاب اولور
 اشبو معناده مسلمانلر عبرت و اوردركه مقصودلر بنى خرق عادت طريقه بيله طلب ايتن و نلر
 زير اصكره شكر ايتك نم ايتده چيندر اكا اسباب ظاهر بيله كسبه قناعت ايدرسه كو زلدر
 و اشبو قصه دن شوايت اولديكه الله سبحانه نك عذنده بر كسنه به حيايت ايتك قدرى بوقدر
 (وَإِذْ قَالَ اللَّهُ يَا عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ إِنِّي فَتَلِّئُ لَكَ النَّاسَ وَتُؤَيِّدُ بِنِي إِسْرَافِيٍّ مِّنْ دُونِ اللَّهِ قَالَ
 سُبْحَانَكَ مَا يَكُونُ لِي أَنْ أَقُولَ مَا لَيْسَ لِي بِحَقِّ أَنْ كُنْتُ قَلْتُهُ فَقَدْ عَلِمْتَهُ تَعْلَمَ مَا فِي نَفْسِي وَلَا أَعْلَمُ
 مَا فِي نَفْسِكَ إِنَّكَ أَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ) ت و خاطر يكه كتور اولوقتيكه ديسر الله اى مريم
 اوغلى عيسى سنى ديدك ادملر طوتسكز ايكي اله بنى و انامى الله دن غيرى ديدى عيسى پا كل كاه
 ذ كر ايدرم سنى لايق د كادر بكا كه ديم حق اولميان سوزى ا كرديش اولسم اشبوسوزى
 پس البته ياور دك آنى سن ياور سن بنم قلمده اولان شينى و بن بيلم سنىك ذات كده اولان شينى
 تحقيق بن كيزلو اولان شيلرى بيليجين * ف الله سبحانه قسامت كو تنده كند و نعمت لر بنى
 عيسى عليه السلام اوزر بنه صابوب صكره ديركه كند يكه اله ديدكى ياديدكى نصارالرك
 شبهه سنى ابلغ وجهله قطع ايتم كچون وهم تا كيد ايجون يورر (مَا قَالَتْ لَهُمُ الْأُمَمُ إِنِّي
 بِهِ أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ رَبِّي وَرَبَّكُمْ وَكُنْتُمْ عَلَيْهِمْ شَهِيدًا مَّا دُمْتُمْ فِيهِمْ فَلَمَّا تَوَقَّيْتِي كُنْتُمْ أَت
 الرِّقِيبَ عَلَيْهِمْ وَأَنْتَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ) ت بن ديدم آنلر مكر بكا يورلدى ويرديك

شيني كه عبادت ايتديكز بنم و سرك زيكز اولان الله و اولدم بن انلر اوزر بنه كشكي
 (يعنى بكجي) آنلرك اوه سنده بولند بنم مدخجه پس اولوقته كه طوتلك بنى (يعنى كو كه
 كتوردك بنى) سن اولدك بكجي آنلرك اوزر بنه و سن هر برشى اوزر بنه حاضر سين
 (ان تعذبهم فانهم عبادك وان تغفر لهم فانك انت العزيز الحكيم) ت اكر عذاب ايديه سن
 آنلر پس البته آنلر سنىك قوللر كدر و اكر يار لغيه سنىك آنلرى پس البته سن غالب سن حكمتله
 متصف سن (قَالَ اللَّهُ هَذَا يَوْمُ يَنْفَعُ الصَّادِقِينَ صِدْقُهُمْ لَهُمْ جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ
 فِيهَا أَبَدًا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَوَرَضُوا عَنْهُ ذَلِكَ الْقَوْرُ الْعَظِيمُ) ت دير الله اشبو كون بر كوند
 كه منعت وير رآنده طوغرى سو بيلنلره آنلرك طوغرى اقلرى انلر ايجون اولور
 باغچه لر كه آقر آنلرك آلتدن ايرمه لردام او لور لر آنده همه وقت
 خوشنود اولدى الله انلردن و آنلر خوشحال اولديلر الله دن
 اشبو يولك مطلوبه نائل اولقدر (لَهُمُ الْمَلِكُ السَّمَوَاتِ
 وَالْأَرْضِ وَمَنْ فِيهِنَّ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ)
 ت الله ايجوندر كو كلرك ويرك و آنلر ده
 اولان شيلرك پادشاهلغى والله
 هر برشى اوزر بنه
 قادر در
 * (تم الجزء الاول ويليه الجزء الثانى واوله سورة الانعام)

فهرسة الجزء الثاني من التفسير الجمالي

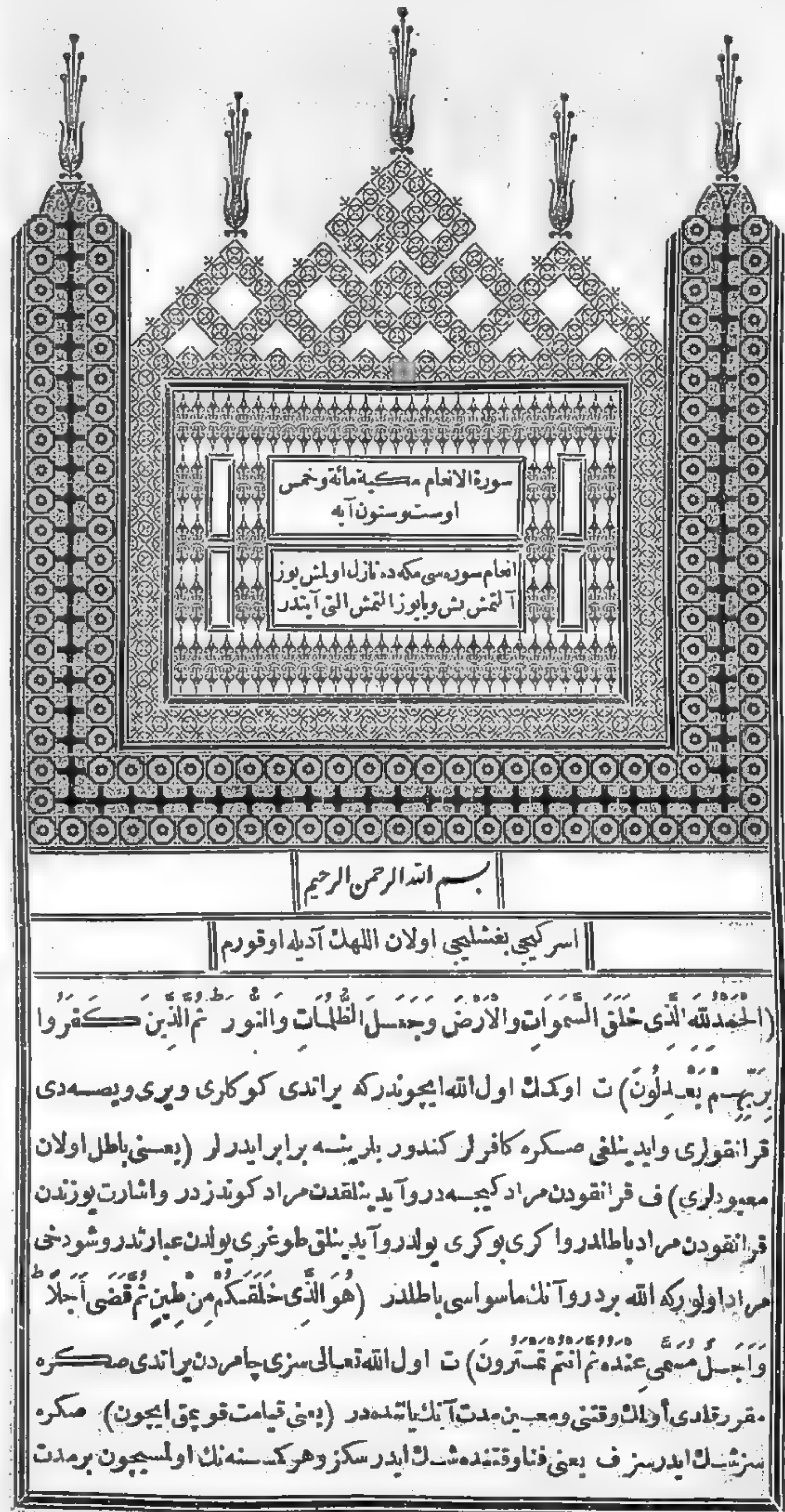
سورة التوبة ٨٨	سورة الانفال ٧١	سورة الاعراف ٣٥	سورة الانعام ٢
سورة الزعد ١٧٣	سورة يوسف ١٥٤	سورة هود ١٢٥	سورة يونس ١١٨
سورة الاسراء ٢١٩	سورة النمل ٢٩٩	سورة الحجر ١٩٠	سورة ابراهيم ١٨٢

جزء ثانياً ينتهي
٢٣٦

الجزء الثاني من كتاب التفسير
الجمالي على التنزيل الجلالى

طبع مقابلا على ترجمة نسخة
المؤلف بمطبعة بولاق بمصر المحروسة

(تنبیه)
بعض محلات ترجمه سنده
ایضاح نام بولنه مدیغندن
مترجم حضرتاری ایضاح
وتفهیم ایتمک ایچون بعض
عباره زیاده ایش اولغله
اشبو زیاده اولان عبارله
ایکی داتره ارسنه وضع
قله شد

وارد کندوسی بیلز ماکر یلور لزو بر ارجل دخی جمیع مخلوقات ایچون وارد آتی کسه
بیلز بر کسه نك اجله جله مخلوقاتك اجلتی قیاس ایدوب شك وشبهه کورمک کر کدر
یعنی قیامت کونینک وقوعنده شك وشبهه کورمسونلر (وهو الله فی السموات و فی
الارض بعلم سرکم و وجهرکم و بعلم ماتکسون) ت والله کوکلرده و یرده معبود بالحقدر
کیزلورکی و آشکاره کزی یلور و کسب ایتدی که کز شیری دخی یلور (وما نأتیهم من
آیه من آیات ربهم الا کافوا عنها معرضین) ت و کلز کافرله هیچ بر نشانه آنلرک ربیری
نشانه لردن مکر آندن یو فجویردر (فقد کذبوا بالحق لما جاءهم فسوف یأتیهم انباء
ما کانوا یبشرون) هت پس ثابت اولدی که آنلر طوغری سوزی یلانه نسبت ایتدی لر
وقتاکه آنلر کادی پس البته کور آنلره اولشیک خبر لیکه آتی مسخره اغه
آیلور لردی (یعنی شوخبرک کر چکاکنی) (الم یروا کم اهلکم من قیامهم من قرن مکالمهم
فی الارض ما لم یکن لکم و ارسلنا السماء علیهم مدرارا) • وجعلنا الانهار تجري من
تحته فاهلکاکم بذنوبهم و انشانام بعدهم قرنا آخرین) ت آیا کورمدی لری نه قدر
هلاک ایتدی آنلردن اول امتلردن که قرار شد بر مشدق آنلری یرده اولقددر که اول
قراری سزه و یرمدک و کوندردک یغموری آنلر اوز یشه بری برینک اوقسی صرد
و پیدا ایتدی ایرمقلری که آقردی آنلرک آلتندن (یعنی آنلرک مسکنلرینک آلتندن)
پس هلاک ایتدی آنلری کاهلری سیمیله و پیدا ایتدی آنلرک لکوره بشقه امتلری • ف یعنی
بر کسنه یه هدایت اولزسه آنلر شبهه سی هیچ بروقتنده زاتل اولمز (ولو نرانا علیک کتابی
قرطاس فلمسوه بایدهم لقال الذین کفروا ان هذا الاصرمین) ت و اگر سئک اوزری که
برور قدیم یازلش برشی کوندرسک پس طوتر لایدی آتی کندوا للریله کافر لرد بر لردی که
اشبو آشکارا اولان معبودر • ف یعنی آنلرک تعصیری بر مرتبه بالغ اولشکه اگر کتابک
نزولای باش کوزیله کورسه لر ینه انکار ایدرلر (وقالوا لولا انزل علیه ملک و لو انزلنا
ملکا لقضى الامر ثم لا ینتظرون) ت و قیدیلر ایچون بیغمبر اوزر یشه فرشته ایتدر لادی
(یعنی اولوجه اوزر یشه که اولملکی بزباش کوزیله کورک) و اگر ملکی ایتدر سئک
ایش بقش اولوردی که نابود اولور لردی صکره مهلت و یرلش اولمز لایدی (یعنی ملائکه لرک

ظهوری شو وجهه کافر لاله کفی مستازمدر الله سبحانه نك حکمتده) * ف دیرلر ایدیکه
ملک بزم باش کوزمن او کده آشفه ایشدیر یله پس اگر آدمه ملکری کورسه لرغیب
عالی ظاهر اولور پس عتاک کو تو اکی غیبیدن ظاهر اولغنه بشار (ولو جهلنا ملکاً
لجعله راجلاً للبسنا عنهم ما یلبسون) ت واکر بز شو کوندره حکمزی ملک قلعه ایدک
لازمدر که آتی بر کیشی (یعنی ادم شکانده) قلدق والبت مشتمه اولور دی آنلرک اوزرینه
اولشینه اشو حالده استباه ایدرلر (ولقد استنزی برسل من قبلك خاق بالذین یخفون منهم
ما کانوا یستزون) ع ت ومیضره لغه آلمش اولدی سندن اول کان پیغمبر لریس
میضره لقی ایدلره میضره اقلرینه جزای اولان عذاب نازل اولدی (یعنی اول سوزلرک
جزاسیکه انکله پیغمبر لره میضره اقی ایدرلر ایدی (قل سیروا فی الارض ثم انظروا کیف
کان عاقبة الکذبین) ت سوبله آنلره سفر ایدک پرده صکره باقل نیجه اولدی یلانه نیت
ایدنلرک آخری (قل لمن مافی السموات والارض قل لله کتب علی نفسه الرحمة
ایحیی معنکم الی یوم القیامة لاریب فیہ) ت دیکل کیم ایچوندر او اشیکه کوکلرده
وارد و پرده وارد دیکل الله ایچوندر الله تعالی لازم قیلدی کند و نفسی اوزرینه
اسر کیکی البتہ جمع ایدر سزلی قیامت کوتده هیچ شک یوقدر آتده (الذین خسروا
انفسهم فهم لا یؤمنون) ت اول کسنه لر که زبان ایتدیلر کند و نفسلرینه پس انرا ایمان
کتورمز لر (وله ما سکن فی الیل والنهار وهو السميع العليم) ت الله تعالی نکدر
اولشیکه سا کن اولدی کیجه ده و کوندرده والله ایشدیجی و بیلجی در (قل اغیر الله الحخذ
ولما فاطر السموات والارض وهو یطعم ولا یطعم) ت دیکل آیا بر دوست طو تریم الله دن
غیری که اول کوکری برادیجی ویری برادیجی و اول خالق رزق ویریمور و خلقا کارزق
ویرمز (قل انی امرت ان اكون اول من اسلم ولا تکونن من المشرکین) ت دیکل
البتہ بن امر اولندم که اول اولکی مسلمان (یعنی اشو امتدن) و بویرلدی ویرلدی که اوله
شریک قوشلردن (قل انی اخاف ان عصیت ربی عذاب یوم عظیم) ت دیکل البتہ بن قورقرین
اگر ربک بویرلدیسنی قبول ایتیزسم یولک کونک عذابدن (من یصرف عنه یومئذ فقد

رحمه وذلك انقور المؤمنین) ت هر بر کسنه که عذاب آندن اول کونده صرف اولنسه
پس البتہ الله اسر کدی آتی و اشو ظاهر اولان مطلب بولمقدر (وان یمسک الله یضرب فلا
کاشفله الا هو وان یمسک بخیر فهو علی کل شیء قدير) ت واکر قفاق ابریشدر سه
سکا الله پس هیچ رفیع ایدجی یوقدر آتی مکر اول الله واکر نعت ابریشدر سه سکا پس الله
نعالی هر پرشی اوزرینه قادردر * ف معلوم اولدی که الله سبحانه ایواکی ابریشدر میکی دیر
(وهو القاهر فوق عباده وهو الحکیم الخبیر) ت والله تعالی کند و قو لریسک اوستنه
غالب در و بیلجی خبر دارد در (قل ای شیء اکبر من هاد قل الله شہید بینی و بینکم
واوحی الی هذا القرآن لانیذرکم به ومن بلغ انکم لتشبهون ان مع الله الهة
أخری قل لا اله الا هو الله واحد وانی بری عما تشرکون) ت دیکل نه شی
زیاده معتبر در شهادت باندده (یعنی حق اظهار ایتکده) دیکل الله در حق اظهار ایدجی
بنم ارامده و سزک اره کرده و وحی اولمش اولدی بنم جانبہ اشو قرآن تا که قورقیدم
سزی اشو قرآن ایلده و قورقیدم آنیکه قرآن ایشدی اکا ایاسر لراثبات ایدر میسز که البتہ
الله ایلده وارد بر شقه معبود لر بر دخی دیکل بن اثبات ایتسم دیکل بوندن غیری دکل که
واحد اولان الله در و البتہ بن برییم اندنکه سز شریک مقدر قیلر سکز * ف بوراده
یعنه شهادت یوردی یعنی بن الله سبحانه به قسم ایدرم اشو بوندن ایوقسم زده بویانور
(الذین آتیناهم الکتاب یعرفونه كما یعرفون انشاءهم الذین خسروا انفسهم فهم
لا یؤمنون) ت اول کسنه لر که ویردک آنلره کابی یاورلر شو قول حقیقتی نیجه که یاورلر
کند و او غلا نرینی اول کسنه لر که زبان ایلدی کند و نفسلری حقننده ایمان کتورمز لر
(ومن اظلم ممن افتری علی الله کذباً او کذب بآياته انه لا یفلح الظالمون) ت وکدر
زیاده ظالم اول کسنه دنکه الله تعالی به افترا ایتدی یا خود آنک نشانه لرینی یلانه نیت ایتدی
البتہ نجات بولمز ظالم ایشلیندر * ف یعنی اگر بن الله اوزرینه یلان بغلسم یسندن کو تو آدم
بولمز و اگر بن احکامی ایشدر مکرده طوغری و کر چک سویلسم و سز آنی طانیسکز و انکار
ایتسکز سزندن کاهکار و کو تو ایشلی آدم بولمز اولوقسمه کند و فکر کزی کورک (ویوم
نحشرهم جمیعاً ثم نقول للذین اشرکوا ابن شرکاً وکم الذین کنتم تعبدون) ت وخطره
کتور اولکونیکه حشر ایدر زآنلرک جهله سنی بر پرده صکره دیر زه شرکاره نیرده در لریسک

شريك كن كه آنلى ظن ايله اثبات ايدرايد كنز (نَمْ لَمْ تَكُنْ فَنَنْتُمْ اَلَا اَنْ قَالُوا وَاللّٰهُ رَبُّنَا
مَا كُنَّا مُشْرِكِيْنَ) ت صكره بولنم آنرا همچون عذر مكر شو كه ديرلر الله تعالى به عین ايدوزنم
رهنزد برلر مشرك دكلز (اَنْظُرْ كَيْفَ كَذَبُوا عَلٰى اَنْفُسِهِمْ وَضَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَفْتُرُوْنَ)
ت باقى نجه يلان ديدلر كنند و نفسلرى اوزرینه و غائب اولدى آنلردن اولشيكه اقترا ايتديلر
(وَمِنْهُمْ مَنْ يَسْتَمِعُ اِلَيْكَ وَجَعَلْنَا عَلٰى قُلُوْبِهِمْ اَكِنَّةً اَنْ يَفْقَهُوْهُ وَفِيْ اَازَانِهِمْ وَقْرًا وَاَنْ
يَرَوْا كُلَّ آيَةٍ لَا يُؤْمِنُوْا بِهَا حَتّٰى اِذَا جَاؤُكَ يَحْجَادُوْنَ يَقُوْلُ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا اِنْ هٰذَا اِلَّا اَسَاطِيْرُ
الْاَوَّلِيْنَ) ت و آنلردن بر كسنه وارد كه قولاق قورسك جانبك ويصه دق آنلك
قلبلرى اوزرینه برده لرى كه فهم ايتنزل رافى و آنلك قولاقلرنده صاغراق قيلدق و اكر
كورسه لره بر معجزه ي اكايمان كنور دمنزلر اولوقته دكين كه كلورلرسك يانكه
محاده ايدرك سسكه ديرلر اول كسنه لره كه كافر اولديلر كادواشبو مكر چكن كسنه لرك
قصه لريد (وَهُمْ يَنْهَوْنَ عَنْهُ وَيَنْهَوْنَ عَنْهُ وَاَنْ يَكُوْنَ اِلَّا اَنْفُسُهُمْ وَمَا يَسْمَعُوْنَ)
ت و آنلى منع ايدرلر كه تابع اولقدن و ايراق كيدرلر آنك متابعتدن و هلاك ايتنزلر مكر
كند و نفسلرى و بيلزلر (وَلَوْ تَرَى اِذْ وَقَفُوا عَلِى النَّارِ فَقَالُوا يَا لَيْتَنَا نُرَدُّ وَلَا نَسْكُنُ بِآيَاتِ
رَبِّنَا وَسَوْ كُنَّا مِنَ الْمُؤْمِنِيْنَ) ت و تعجب ايدرسن اكر كورسك آنلى اولوقته كه طور ديرلر
اودك اوكنده پس ديرلر اوليدى كيرود و ندراش اوليدق دنياه پس يلانه نسبت
ايتيدك ربحك نشانه لر بى و اوليدق مسلمانلر زمهره سندن (بَلْ بَدَا لَهُمْ مَا كَانُوا يَحْقُقُوْنَ
مِنْ قَبْلٍ وَلَوْ رَدُّوْا لَعَادُوا لِمَ اَنْهَوْا عَنْهُ وَاَنْهَمُ لَكَ اَذْيُوْنَ) ت اوليد كل باسكه ظاهر
اولدى آنلره اولشيكه جزاسيكه كرلديلر بوندن اول (بعنى باطل اولان عقايدلر ينك جزاسى)
واكر كيرود و ندرلش اولسه لر البته رجوع ايدرلر اولشيكه جانبه كه منع اولند ايدلر آدن
والته آنلر بلا نجه ديرلر * ف بعنى كافر لرى جهنك كازينه ايريشدير و بحكم اولنور كه
شوراده طور ديرلر اشبو وقتده كافر لرتوقع ايدرلر كه شايد بر دخی بزلى كيرود دنياه
دوندره جكلرا كر دوندرسه لر بر دخی كافر اولمز و ايمان كنور دز پس الله سبحانه بيور كه
بن آنلى دنياه دوندرك ايجون اكلندرم دم باسكه اشبو تدبير ايله آنلك دلندن اقرار
ايتيدرك كه بزلدنياه كافر اولدق حالو كه بوندن اول انكار ايتيدلر كه دنياه مشرك
قوشهدق پس آنلى دنياه كوندرك عبت برشيدر (وَقَالُوا اِنْ هٰى اِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا وَمَا نَحْنُ

مَجْمُوعِيْنَ) ت و ديدلر بو قدر هچ برديلر مكرنم بودن سمنك ديرلر بولر ايت اولنجى
دكلز (بعنى آنلر حشرى منكر درلر) (وَلَوْ تَرَى اِذْ وَقَفُوا عَلٰى رَبِّهِمْ ط قَالَ اَلَيْسَ هٰذَا
بِالْحَقِّ قَالُوا بَلٰى وَرَبِّنَا ط قَالَ فَذُوقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُوْنَ) ع ت و تعجب
ايدرسن اكر كورسك آنلى اولوقته كه طور ديرلر ديرلر ينك اوكنده الله دير درست دكللى
بولديلر لراوت درست دوز عین ايدرز الله تعالى دير طانكز عذابى اولسدن كه كافر
اولديكنز (قَدْ خَسِرَ الَّذِيْنَ كَذَبُوا بِلِقَاءِ اللّٰهِ حَتّٰى اِذَا جَاءَتْهُمْ السَّاعَةُ بَغْتَةً قَالُوا يَا حَسْرَتُنَا
عَلٰى مَا قَرَّرْنَا بِهَا) و هم يحملون اوزارهم على ظهورهم ط الاسماء ميزرون ت البته
زبان ايشلى اولديلر اول كسنه لره كه يلانه نسبت ايتيدلر الله تعالى به او غمغنى اولوقته
دكين كه كلور آنلره قيامت خبر سز ديرلر اى بزم پشيمانلر بزم قصور لغمز اوزرینه
قيامت باندو و آنلر قالدلرلر كندو بوكلرى بى (بعنى كاهلرى بى) كندو ارقه لرى اوزرینه
خبردار اولكز كوئوشيدر اولشيكه ارقه لرى اوزرینه قالدلرلر * ف بعنى آنلك كوئو اولان
علملرى زياده چر كين و ناخوش اولان شى صورتنه منقلب اولوب آنلك ارقسى اوزرینه
اكشور (وَمَا الْحَيٰوةُ الدُّنْيَا اِلَّا لَعِبٌ وَلَهُو وَلِلْءَاخِرَةِ خَيْرٌ لِّلَّذِيْنَ يَّقُوْنَ اَفَلَا تَعْقِلُوْنَ)
ت و دكلدردنك ديرلر بى مكر او بو نياز قلدرو كوكل برنسنه نك كوزل لكندن ينك
خوشلقدنر البته آخرت اوى زياده كوزلدن صاف خيلرايجون آيا فهم ايتنزميدكز (قَدْ نَعْلَمُ
اِنَّهٗ لَيَحْزَنُكَ الَّذِيْ يَقُوْلُوْنَ فَاَنْهَمُ لَا يَكْذِبُوْنَكَ وَلٰكِنْ الظَّالِمِيْنَ بَايَاتِ اللّٰهِ يَحْجِدُوْنَ) ت تحقيق
يليورز كه البته علمنجى قبلرسنى اولشيكه آنلر دير پس انلر فقط سنى يلانه نسبت ايتنزلر وليكن
اشبو ظلم ايديجلر الله تعالى نك نشانه لر بى طانورلر و انكار ايدرلر (وَلَقَدْ كَذَبْتَ رَسُلًا مِنْ
قَبْلِكَ فَصَبْرًا عَلٰى مَا كُنْتُمْ تُكَذِّبُوْنَ اَوْ اَوْذُوا حَتّٰى اَتَاهُمْ نَصْرُنَا وَلَا مَبْدِلَ لِكَلِمَاتِ اللّٰهِ وَلَقَدْ
جَاءَكَ مِنْ نَّبِىِّ الْمُرْسَلِيْنَ) ت و تحقيق يلانه نسبت اولش اولدى سندن اول كان پيغمبرلر پس
صبر ايتيدلر يلانه نسبت اولش لرى اوزرینه و كندولر شيه اذيت و برلش اولقلرى اوزرینه
اولوقته دكين كه آنلره بزم ياردنمز كادى الله تعالى نك وعده لر شيه هچ بر تعبير و برن يوقدر
والته كادى سكا بيمبرلر خبرلر ينك بعضى (وَاِنْ كَانَ كِبْرُ عَلِيْكَ اَعْرَاضَهُمْ فَاِنْ اَسْمَطَعَتْ
اَنْ تَبْقٰى نَفْسٌ فَاِى الْاَرْضِ اَوْ سَمٰوٰتِ السَّمٰوٰتِ فَمَا تَنْهٰهُمْ بِاَنْ يَّهْتَفُوْا بِاللّٰهِ لِحَمْدِهِمْ عَلٰى الْهُدٰى

فَلَا تَكُونُوا مِنَ الْخَالِهِينَ هَت وَاكَرَاكَ سَنَكْ اوزر بکه آنلرک یوزچویرمسی پس
اگر قادر اولسک که ایستنه سن بردلیکی پرده ویا برز دانی کو کده پس کتوره سن انلره
بر معجزه می واکردی ایسیدی الله قیلردی انلری طوغری بول اوزرینه پس سن جاهلردن اوله
* ف یعنی اگر معجزه کتورمکه قادر سن کتور حاصل اولدر که الله سبحانه به طابشور * ف یعنی
کافر لطلب ایتدیلر که اشبحو حق پیغمبر ایسه لازمدر که انکله داعیار معجزه اوله تا که آتی
هر بر کسنه کوروب یقین ایده که شو پیغمبر در پس شاید اشبحو پیغمبرک کو کلی ایستش اوله
اول سبدن الله سبحانه تریب پیوردیکه الله تعالی به تابع اولک اگر الله دیلسیدی نشانه سز
هر بر کسنه نك کو کلی دوندرایدی ایمان اوزرینه (اِنَّهُمْ يَشْتَكِبُ الَّذِينَ يَمْنَعُونَ
وَالْمَوْتِ يَعْشَهُمُ اللَّهُ ثُمَّ إِلَيْهِمْ يَرْجَعُونَ) ت اطاعت ایدنلر کلامی سماع قبول ایله استماع
ایدنلر در غیر یلر کل (یعنی اسلام دعوتی) دیکارلر واوللری (یعنی کافر لری)
الله تعالی بعث ایدر صکره آنک جانبته رجوع ایدرلر * ف یعنی هر بر کسنه دن حق قبول
ایتمکی توقع ایتمه زیرا که اول کسنه لر که الله سبحانه اکاجان قولانی ویرمدی آنلر نصیحتی
دکله منلر پس نیجه اعتقاد ایدرلر او کافر که میت کبیدرلر قیامتی اشکار کوردکده ایمان
کتورلر لکن فائده ویرمن (وَقَالُوا لَوْلَا نَزَلَ عَلَيْهِ آيَةٌ مِنْ رَبِّهِ قُلْ إِنَّ اللَّهَ قَادِرٌ عَلَى أَنْ يُنْزِلَ آيَةً
وَلَكِنْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ) ت ویدیلر نیچون ایدرلر دی پیغمبر اوزرینه بر نشانه
کندور بسی جانبندن (یعنی کافر لطلب ایتدیکه نشانه لردن) دیکل البته الله قادر در که
که برایت ایدر ویر و لیکن آنلرک چوغی بیازلر (وَمَنْ دَابَّةٌ فِي الْأَرْضِ وَلَا طَائِرٌ يَطِيرُ
بِحَاجَتِهِ إِلَّا أُمٌّ أَمْثَالُكُمْ مَا فَرَطْنَا فِي الْكِتَابِ مِنْ شَيْءٍ ثُمَّ إِلَى رَبِّهِمْ يُحْشَرُونَ) ت هر
حیوانکه پرده یوزر و قوشکه هواده او چار انلر بر امتدر سزلر کبی صکره کندور بلری جانبته
جمع اولنورلر (وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا صُمُّوا فِي الظُّلُمَاتِ مِنْ يَسَاءِ اللَّهِ يُضْلِلُهُمْ) و
يَسَاءِ جَعَلَهُ عَلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ) ت واول کسنه لر که بلانه نسبت ایتدیلر بزم نشانه لر عزی
صاغر درلر و لالدرلر ظلمده درلر الله تعالی بر کسنه بی دیلر سه آزعین قیلر و بر کسنه بی دیلر
طوغری بوله ارشاد ایدر * ف یعنی الله سبحانه نك قدرینه دلالت ایدن نشانه لر جلوه سی دیناده
اشکار در هر بر قسم حیوانی بر سیاق و قانون اوزرینه یا عیش و انسان نوعی دخی بر بشقه سیاق
اوزرینه قویعش اگر بر کسنه فهم ایدر سه اشمو نشان انبیالرک سوزلرین تصدیق ایدر بدر
لیکن بر کسنه صاغر و کور اوله و کور اوله و لال اوله و قرا نقولغه دوشمش اوله اول کسنه کور و رونه

ایستدرونه فهم ایدر وینه اول ارشاد پیوردیکه بز بر اتقده برشی بر اقدق یعنی لوح محفوظده
جله ازلندر (قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَتَاكُمْ عَذَابُ اللَّهِ أَوْ أَتَتْكُمُ السَّاعَةُ أَغَيْرَ اللَّهِ تَدْعُونَ إِنْ
كُنْتُمْ صَادِقِينَ) ت دیکل بکا خبر ویرلر اگر الله عذابی سزه کسه یا خود اوزر بکه قیامت
قوبسه آیا الله غیرینه نضرع ایدر میدسکر اگر اعتقاد یکز صادق ایسه (بَلْ آيَاتُ اللَّهِ تَدْعُونَ
فَيَكْشِفُ مَا تَدْعُونَ إِلَيْهِ إِنْ شَاءَ وَتَتَذَكَّرُونَ مَا تَشْرِكُونَ) ت اوله دل کل بلکه انبجی الله جنبانی
چاغر رسکر پس دفع ایدر اولشی که آتی دفع ایتمکی چون چاغر رسکر آتی اگر دیلر سه و اونودی
ویر رسکر اولشی که شریک ایتدیکز (وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا إِلَى أُمَمٍ مِنْ قَبْلِكَ فَآخَذْنَاَهُمْ بِالْبَأْسِ وَالضَّرِّ
لَعَلَّهُمْ يَضُرَّعُونَ) ت وکوندردک پیغمبر لری سندن اول یکن امتلر جانبته پس طوئدق
آنلری زیاده فقیر لکله و بلا و خسته اقله اوله که آنلر زارلق ایدرلر (فَلَوْلَا إِذْ جَاءَهُمْ بَأْسُنَا
نَضُرُّعُوا وَلَكِنْ قَتَلَ قُلُوبُهُمْ وَزَيْنَ لَهُمُ الشَّيْطَانُ مَا كَانُوا يَعْلَمُونَ) ت پس نیچون زارلق
ایتمدیلر اولوقتده که کلدی آنلره بزم عذاب و لیکن بک قتی اولدی آنلرک قلبلری آنلرک نظرند
شیطان ایشلد کاری شی بزم دی (فَلَمَّا نَسُوا مَا ذُكِّرُوا بِهِ فَحَصَّنَا عَلَيْهِمْ أَبْوَابَ كُلِّ شَيْءٍ حَتَّى إِذَا
فَرَحُوا بِعَمَلِهِمْ أَخَذْنَاَهُمْ بَغْتَةً فَآخَذْنَاَهُمْ مُبْتَلِسُونَ) ت پس چانکه اونوئدیلر اول شی که انکله
نصیحت ویرلش ایدیلر آجقدق آنلر اوزرینه هر بر شیک قاپوسنی (یعنی امتدراج ایله حقوق
نعمت ویردک) تا اولوقتکه شاد اولدیلر اول بر شمله که ویرلدی آنلره آنلری خبر سز بغته اخذ
ایتدک پس انلر امید سز اولدیلر ف یعنی الله سبحانه گاه ایشلینلری بر آزیجی بلا و محنته طور
اولسه اول کسه اگر توبه و زارلق ایتمسه اول بلادن خلاص اولور اگر مبالات ایتموب
پشیمان اولسه الله سبحانه آتی اونودلمه صالوب انک اوزرینه نعمت قاپورلر بی آبر شو وقتده
بتون بتون گاه غرق اولوب بالکلیه غفلته طالر پس الله آتی خبر سز طور و ایشونده اشارت
وارد که بر آدمه بر گاه اوزرینه تنبیه ایرشسه پس چابک توبه ایده و انتظارا یتیمه که بوندن زیاده
بر تنبیه ایرشدیکه وقتده توبه ایده می دیو (فَقُطِعَ دَابِرُ الْقَوْمِ الَّذِينَ ظَلَمُوا وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ)
ت پس کسلش اولدی کوتو ایشلی اولان کروجهک کو کلری و اوکک عالم لک ربی اولان
الله ایچوند (قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَخَذَ اللَّهُ مِمَّكُمْ وَابْصَارَكُمْ وَخَمَّتْ عَلَى قُلُوبِكُمْ مِنْ الْغَيْبِ اللَّهُ بِأَيْتِكُمْ
أَنْظُرُ كَيْفَ نَصْرَفُ الْآيَاتِ ثُمَّ هُمْ يَصْذَفُونَ) ت دیکل بکا خبر ویرلر اگر الله سزک
قولا غکزی کوزلر بکزی اخذ ایدوب ایشمز و کورمز ایتسه و سزک قلبلر کز اوزر مهر

اورسه کیدر الله دن غیره که کتور سه شونلری باقیجه لون بلون بیان ایدر ز نشانه لری
 صکره آنلری و ز جویر لر ف یعنی توبه بی تأخیر بر اینه لری شو و قنده که قولار و کوزلر
 و کول لر واردر شاید که بشقه و قنده بولیم لر (قُلْ اَرَايْتُمْ اِنَّا اَتَاكُمْ عَذَابُ اللَّهِ بَغْتَةً اَوْ جَهْرَةً
 هَلْ يَمْلِكُ الْاَلْقَوْمُ الظَّالِمُونَ) ت دیکل خبر ویریکز سزرا اگر کاسه سزه الله عذابی خبر سز
 یا خود اشکاره آیهلاک اوانوری (یعنی هلاک اوانزلر) مکر ظلم ایشلی اولان کرو هار ف
 یعنی اولور که توبه بی تأخیر قوعنده عذاب نازل اوله پس اگر چاک توبه ایتسه اول عذابدن
 قورتلورلر (وَمَا تُرْسِلُ الْمُرْسَلِينَ بِالْمُتَّبِعِينَ وَمُنْذِرِينَ فَنُؤْمِنُ وَاصْلِحْ فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ
 وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ) ت وکوندن ز پیغمبر لری مکر مزده ویریحی و قور قیدی اولد قاری حالده
 پس بر کس نه ایمان کتور سه و ایوایش ایشسه پس هیچ بر قور قوی و قدر آنرا و ز رینه و آنلر
 علفزلر (وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا يَكْفُرُ عَنْهُمْ الْعَذَابُ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ) ت اول کس نه لر که یالنه
 نسبت ایتدیلر بزم نشانه لریمزی آنلری بزم عذاب طوطر فاسق اولمق سیسله (قُلْ لَا أَقُولُ لَكُمْ
 عِنْدِي خَزَائِنُ اللَّهِ وَلَا أَعْلَمُ الْغَيْبَ وَلَا أَقُولُ لَكُمْ اِنِّي مَلَكٌ اِنْ اَسْعِ الْاَمَا يُوحِي اِلَيَّ قُلْ هَلْ
 يَسْتَوِي الْاَعْمَى وَالْبَصِيرُ اَفَلَا تَتَفَكَّرُونَ) ت دیکل آنلر بن دیم سز لر که بنم یا نده در
 الهک خزینه لری و بنه دیم که بن یلورم کز لو اولان شی و بنه دیم سزه البته بن فرشته بزم
 اتباع ایتیم مکر او ایشته که وحی اولندی بنم جانجه دیکل آیار ابر اولوری کورو کوزلو آیا فکر
 ایتیم سکر ف یعنی پیغمبر لر آدمیدر لر بشقه اولر که آنلردن محال اولان شهیلر طلب
 اولینه انحق کورایله کوزلوار سه نده اولان فرق کبی فرق لری واردر (وَأَنْذِرْهُ الَّذِينَ يَخَافُونَ
 اَنْ يُخْشَرُوا اِلَى رَبِّهِمْ لَيْسَ لَهُمْ مِنْ دُونِهِ وَلِيٌّ وَلَا شَفِيعٌ لَّهُمْ يَتَّقُونَ) ت و قور قوت قرآنله
 (یعنی نصیحت ویر قرآنله) اول کس نه لر که قور قورلر که جمع اولنه لر کس دور بلری جانینه
 آنرا یچون الله دن غیره بر دوست و بر شفاعت ایدیجی اولماز تا اوله که آنلر صاقسه لر ف
 کافر لرک یوکاری پیغمبر مز عایسه السلامه دیدیلر که بزم ایچون عاردر که فقیر اولان
 مسلمانلر ایله بر مجلسه بولنه لم آنلری مجلس کدن چیقر تا سکه که کاسه لم الله سبحانه اشبو آیتی
 انزال یوردی ف یعنی اشبونی ایشیدوب کاهلردن صاقسه لر (وَلَا تَطْرُدِ الَّذِينَ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ
 بِالْغَدَاةِ وَالْعَشِيِّ يُرِيدُونَ وَجْهَهُ مَا عَلَيْكَ مِنْ حِسَابِهِمْ مِنْ شَيْءٍ وَمَا مِنْ حِسَابِكَ عَلَيْهِمْ مِنْ
 شَيْءٍ فَيَطْرَدَهُمْ فَيَسْكَوْنَ مِنْ الظَّالِمِينَ) ت و اوراق ایتجه مجلس کدن اول کس نه لر یکده مناجات
 ایدر لر که دور بلرینه صباح و قنده و اخشام و قنده الله وجهی دیدیلر یو قدر سنک اوزر یکده

آنلرک حسابندن هیچ برشی و یو قدر سنک حد ابکدن آنرا و ز رینه هیچ برشی ایدی آنلری
 اوراق ایدر سنک انصاف سز اولانلردن اولور سنک ف کافر لرک یو کلدن بعضی پیغمبر مز
 علیه السلامه دیدیلر که سزک سوزیکزی ایشته کبی کو کلز ایشور ایمکن سنک ایله ذلیل
 کس نه لر اوتور لر و بزلر آنرا ایله او فوره بیلماز اشبو سوز لری اوزره بوایت نازل اولدی (یعنی
 الله سبحانه نک طالبلری اگر چه مال لری یوق ایتسه ده آنلرک کوکل خوشلند دره فی مقدمه در
 (وَكَذَلِكَ فَتَنَّا بَعْضَهُمْ بِبَعْضٍ لِيَقُولُوا اَهْوَ لَا مِنْ اللَّهِ عَلَيْهِمْ مِنْ بَيْنِنَا اَلَيْسَ اللَّهُ بِاعْلَمَ
 بِالشَّاكِرِينَ) ت و بونک کبی صنادق آدم لرک بعضی بعضیله تادیله کاهیا اشبو
 جماعته می الله انعام ایتدی بزم آره مزدن (الله یوردی) الله شکر ایدیجیلری بیلری ف
 یعنی الله ز کینلری فقر الایله صدار که ز کینلر فقر الری ذلیل کور یور لر و تعجب ایدیور لر که
 آنلر الله سبحانه نک فضلینه فصل لایق سدر لر والله سبحانه آنلرک قلب لری بیلور که آنلر الله
 سبحانه نک حقنی ادا ایدر لر (وَإِذَا جَاءَكَ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِآيَاتِنَا فَقُلْ سَلَامٌ عَلَيْكُمْ كَتَبَ رَبُّكُمْ
 عَلَى نَفْسِهِ الرَّحْمَةَ اِنَّهُ مِنْ عَمَلٍ مِنْكُمْ سَوَاحِجَهُ اَلَمْ تَأْتِ مِنْ بَعْدِهِ وَاصْلِحْ فَاِنَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ)
 ت و جانکه کاسه لر سنک یا نکه اول کس نه لر که ایمان کتور دیلر بزم نشانه لریمزه پس دیکل
 آنلر سه سلام علیه کم سزک ربکز کند و نفسی اوزر رینه اسر که کککی لازم قلدی بر کس نه
 ایشسه سزدن کونوا اولان ایشی نادانلقه صکره توبه ایتسه اول کونوا کدن صکره کوزل
 ایشی ایشسه پس الله اول کس نه بی یار اعار ف یعنی ای پیغمبر فقر اولان مسلمانلرک کوکلرینی
 سویندر و مزده ویر آنلر (وَكَذَلِكَ نَقُصُّ الْاَيَاتِ وَلِتُنَبِّئَ السَّيِّئِينَ سَبِيلُ الْمُجْرِمِينَ) ت و اشبو
 تفصیل کبی بیان ایدر ز نشانه لری تا ظاهر اوله کاه ایدیجیلرک بولی ف مترجم یا نده ظاهر
 اولد که اشبو و اوزاندر و فحت ابوابه آنک و اوی کبی (قُلْ اِنِّي نُبِّئُكُمْ اَنْ اَعْبُدُوا الَّذِينَ يَدْعُونَ
 مِنْ دُونِ اللَّهِ قُلْ لَا اَسْعِ اَهُوَ اَكُكُمْ قَدْ ضَلَّتْ اِذْ اَوْمَرْنَا اَنْ اَعْبُدَ اِلَهًا تَدْعُونَ
 مِنْ دُونِ اللَّهِ اِنْ مَنَعَ اُولُنَا عِبَادَتِ اَيْتَمَكُنْ اُولُ كَسَنَه لر که سز عبادت ایدر سکرز آنلر الله دن غیره دیکل
 آنلر تابع اولم سزک آرزو لره اکر هوا کره اتباع ایدر سم آزعین اولورم و طوغری بول
 بولنردن اولم (قُلْ اِنِّي عَلَىٰ بَيِّنَةٍ مِنْ رَبِّي وَكَذَّبْتُمْ بِهِ مَا عِنْدِي مَا تُسْجَلُونَ بِهِ اِنَّ اِلَاحَكُمْ
 اِلَّا اللَّهُ يَقْضِ الْحَقُّ وَهُوَ خَيْرُ الْفَاصِلِينَ) ت دی آنلر البته بن بخت اوزر رینه کس دور بندن
 و یالنه نسبت ایتدیلر کز اشبو دلیلی یو قدر بنم یا نده اولشی کسز آتی عله ایله طلب
 ایدر سکرز (یعنی عذاب بنم اختیار مده دکلدر) حکم مکر الله تعالی نکدر بیان ایدر حقنی
 (یعنی طوغری اولان دینی) والله فصل ایدن لرک زیاده اوسیدر (قُلْ لَوِ اَنَّ عِنْدِي مَا تُسْجَلُونَ

بِهِ لَقَضَى الْأَمْرَ بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِالظَّالِمِينَ) ت دیکل آنله اکر اولسیدی بتم یا نه
اولشی که چاک طلب ایدرسکر البته ارامده وارا کرده ایش بتم اولوردی والله تعالی زیاده
بیاییدر ظلم ایشیلینلری (وَعِنْدَهُ مَقَامُ الْغَيْبِ لَا يَعْلَمُهَا إِلَّا هُوَ وَيَعْلَمُ مَا فِي الْبُرْ وَالْجَبْرِ
وَمَا تَقُطُّ مِنْ وَرَقَةٍ إِلَّا يَعْلَمُهَا وَلَا حَبَّةٌ فِي ظِلْمَاتِ الْأَرْضِ وَلَا رَطْبٌ وَلَا يَابِسٌ إِلَّا فِي كِتَابٍ مبین) ت
وآنک یا نه در غائب اولان شیلرک اناخترلری (یعنی در لودر لو غیب لرک علی) که
بیلز انلری مکر اول یلور ویا نه ودر کرده اولسیری ویره دوشن بیراقلرک عددی یلور
ویرک قرائتواقلرینه دوشن دانه لری یلور یاش وقوری ورنه وارسه جله سی بر ظاهر کابده در
یعنی لوح محفوظده (وَهُوَ الَّذِي يَتَوَفَّاكُم بِاللَّيْلِ وَيَعْلَمُ مَا جَرَحْتُم بِالنَّهَارِ ثُمَّ يَبْعَثُكُمْ فِيهِ لِيُقْضَى
أَجَلٌ مُّسَمًّى ثُمَّ إِلَيْهِ مَرْجِعُكُمْ ثُمَّ يُنَبِّئُكُم بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ) ت واول اوله که سزک
کیجه در وحکزی آلور یعنی اویقوده و یلور اولشی که کسب ایتدی بکر کوندر زده صکره
قالدیر سزی کوندر زده تا که اخره ایریشه معین اولان و عده صکره آنک جانیه رجوع صکره
خبر ویر سزه اولشی که دنیا ده ایشلر بکر (وَهُوَ أَتَقْوَاهُ فُوقَ عِبَادِهِ وَيُرْسِلُ عَلَيْكُمْ حَفَظَةً
حَقِّ إِذَا جَاءَ أَحَدُكُمُ الْمَوْتُ تَوَفَّتْهُ رُسُلُنَا وَهُمْ لَا يُفَرِّطُونَ) ت واولدر غالب اولی کند و قولریتک
اوستنه و کوندر سزک اوزر کره بکلی اولان مسلا که لری اولوقته دکن که حق سزک
بریکزه اولوم که آنک روحی بزم کوندر دیکمزم منکر الور و آنر قصور ایتزل * ف
یعنی برکسینه نک خاطر شه رعایت ایچون امر اولد قلی شیلر ده زیاده و نقصان ایتزل (ثم ردوا
إِلَى اللَّهِ مَوْلَاهُمْ الْحَقُّ الْإِلَهِ الْخَالِكُمْ وَهُوَ أَسْرَعُ الْحَاسِبِينَ) ت صکره ودا و لنور لر اولد الله
جانیه آنک طوغری مولاری جانیه خبردار اولک که حکم ایتک کا مخصوص در و حساب
ایدنرک زیاده چاک حساب ایدمچیسیدر * ف یعنی برخطه ده ادمیلرک بتون عمر نه کی
ایولکی و کویولکی اشکاره قیلر (قُلْ مَنْ يُجِيبُكُم مِّنْ ظُلُمَاتِ الْبُورِ وَالْجَبْرِ تَدْعُوهُ نَضْرَعًا وَخَفِيَةً
لَّنْ أُنْجَا نَامِنْ هَذِهِ لَنَكُونَنَّ مِنَ الشَّاكِرِينَ) ت دیکل کیدر که قور تره سزی یان قرائتولرندن
و درک قرائتولرندن یعنی ییانی و درک مصیبتلرندن مناجات ایدرسکر آنک جانیه زار قلله
و کیزلویا زایله و بری اشو محنتدن قور تره البته شکر ایدنلر زهره سندن اولور زدر سکر
(قُلْ اللَّهُ يُجِيبُكُم مِّنْ كُلِّ شَيْءٍ ثُمَّ أَنْتُمْ تُشْرِكُونَ) ت دیکل الله قور تره سزی شو مصیبتدن
وهر بر غدن صکره سز شریک یار سکر آکا (قُلْ هُوَ الْقَادِرُ عَلَى أَنْ يَبْعَثَ عَلَيْكُمْ عَذَابًا
مِّنْ فَوْقِكُمْ أَوْ مِنْ تَحْتِ أَرْجُلِكُمْ أَوْ يَلْبِسَكُمْ شِيَعًا وَيُذِيقَ بَعْضَكُمْ مَأْسًا بَعْضًا انظُرْ كَيْفَ

نُصْرَفُ إِلَّا بَيَاتُ أَعْلَمُ يَقْقَهُونَ) ت دیکل آنله الله قادر در شونک اوزرینه که
اوزر یکره عذاب کوندر سزک اوستکر دن یعنی نیجه که لوط قوی اوزرینه طاش یا غدردی
یا آباغ کرک آلتندن یعنی نیجه که فارونی یره باوردی یا جمع ایده سزی بولک بولک و سزک
عضکره بعضکرک غوغاسنی طاقدره یعنی برقاج کر وهر پید ا اولوب بری بریده غوغا ایدر لر باقی
نیجه دوندروب دوندروب بیان ایدر ز نشانه لری اوله که فهم ایدلر * ف قرآن شریفک
اکثر برلرنده کافرله عذاب ایل و عید ایتشد بروراده اچیق بیان ایله یورمش که عذاب
شودر که بعض امتلرک اوزر لرنه کوکدن یاردن کلش و بودخی بر عذابدر که آدم لرک برقاج
کر و هی برقاج کر و هیله کند و ازلرنده بر بریده جنک و غوغا فالقشدیر و بعض مردملری قتل
و بعض کسنلری حبس و بعض کسنلری ذلیل ایده شواشارتدن پیغمبر من علیه السلام
یلدی که اشسبوات اوزره اشبو عذاب کیدر در و اکثریده که عذاب الیم و عذاب مهین
و عذاب شدید و عذاب عظیم دیو یوردی اشبو مذکور اولان سوزلری رادر که یورمش
و کافر لر اوزرینه آخرتک عذابی دخی اولیسردر (وَكَذَّبَ بِهِ قَوْمُكَ وَهُوَ الْحَقُّ قُلْ لَّسْتُ
عَلَيْكُمْ بِوَكِيلٍ) ت ویلانه نسبت ایتدی لر قرآنی سزک قومک و حالبو که قرآن طوغری در
آنله دیکل که بن سزک اوزر یکره بکلی و وکیل دکام (لِكُلِّ نَبَأٍ مُّسْتَقَرٌّ وَسَوْفَ تَعْلَمُونَ) ت
هر بر خبر ایچون بروقت معین وارد در واقع اولد که کور یلور سکر (وَإِذَا رَأَيْتَ الَّذِينَ
يَخُوضُونَ فِي آيَاتِنَا فَأَعْرِضْ عَنْهُمْ حَتَّى يَخُوضُوا فِي حَدِيثٍ غَيْرِهِ وَأِمَّا يُبْسِئَنَّ الشَّيْطَانُ فَلَا تَقْعُدْ
بَعْدَ ذَلِكَ مَعَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ) ت چنانکه کور سزک اول کسنلر یکه شروع ایدر لر بحث
ایله بزم آیتلر من پس یوز جو بر آنلر دن اولوقته دکن که شروع ایدلر بر بشقه سوزه واکر
اونو تره سه سزه شیطان پس خاطر یکه کتورد کد نصکره انصاف سکر وهر ایلله کلشه * ف
یعنی چنانکه جاهلر دینه عیب ایدر سه مسلمانلره لازمدر که اول مجلسدن قالقوب کیدلر
ا کسوزه مشغول اولوب قالقوب کتمکی اونو تره خاطر کلد کده همان قالقوب کیدلر
لازمدر که جاهلر ایلله کلشمکی ترک ایده سکر مکر نصیحت و وعظ وقتسنده انلر ایلله کلشه
جائزدر (وَمَا عَلَى الَّذِينَ يَقُولُونَ مِن حَسَابِهِمْ مِنْ شَيْءٍ وَلَكِنْ ذِكْرِي لَهُمْ يَتَقُونُ) ت ویقودر
اول کسنلر اوزرینه که صاقور لر کافر لر حسابندن هیچ برشی ولیکن لازمدر آنلر اوزرینه
نصیحت ویرمک تا اوله که آنلر صاقنه لر * ف یعنی اکر برکسینه دیسه که اشبو مثل و جاهلره
نصیحت ایتک ایچون انلر ایلله هم مجلس اولوب قوشمق لازم دکل الله تعالی ارشاد یوردی که
ا کر انلر ایلله کلشه انلرک آزعینا غدن اشبو کسنلر به برکاه یوقدر لکن شو مجلسده
بولنوب آنلر وعظ و نصیحت ویرمک ایدر زیر اولور که آنلر قور قوب کاهدن صاقنه لر

و نصبت ایدن دخی توابه نازل اولور (وَذَرِ الَّذِينَ اتَّخَذُوا دِينَهُمْ اَعْبَادًا لَهُمْ وَأَعْرَفْتَهُمُ الْحَيٰوةَ الدُّنْيَا وَذَكَّرْتَهُمْ اَنْ يُسَبِّلَ نَفْسَهُمْ بِمَا كَسَبَتْ اَيْسَرُ لَهُمْ مِنْ دُونِ اللّٰهِ وَلِيَّ وَلَا شَفِيعَ وَاَنْ تَعْدِلَ كُلُّ عَدْلٍ لَا يُؤْخَذُ مِنْهَا) ت و ايراق اول اول كسسه لر دن كه طوتديلر كندودينلريني اويونلر ازلق و كوكل خوشه غلق و آنلري دنيا ديريلكي الداتدي و نصيحت و يرفر آنله احتياط ايچون كه بر نفس هلا كه بر اقلش اولسه ايشلدكي شي سبيله اول نفس ايچون الله دن غيري هيچ بردوست و شفاعت ايديجي يوقدر و اكر نفس عذابدن قورتاق ايچون عوض و بر سه هر يرفر ايسكه قادر اولور اخذ اولمز (اُولَئِكَ الَّذِينَ ابْتَغَوُا كَسَبًا لَّهُمْ شَرَابٌ مِنْ حَمِيمٍ وَعَذَابٌ أَلِيمٌ بِمَا كَانُوا يَكْفُرُونَ) ت اشبور و اول كسسه لر دن كه مهله كه به بر اقلش اولديلر ايشلد كاري كو قولك سبيله كه انلر ايچون ايجيله جك جوق صيحي صو و در دو بر يجي عذاب واردر كافر اولدقلى بيبندن * ف يعني ترك ايت آنلري صحبت ايتمه انلر ايله مكر نصيحت و بر آنلره تا كه بر كسسه غفلته خبر سيز طوتلسون (قُلْ اَدْعُوا مِنْ دُونِ اللّٰهِ مَا لَا يَفْعَلُونَ وَلَا يُضِرُّ نَاوِرُدُّ عَلَى اَعْقَابِنَا بَعْدَ اِذْ هَدٰنَا اللّٰهُ كَذٰلِكَ اَسْمَوْنَهُ الشَّيَاطِينُ فِي الْاَرْضِ حَيْرَانَ لَهُ اَصْحَابٌ يَدْعُوْنَهُ اِلَى الْاٰهْرِى اَتْنٰهَا) ت ديكل انلره ايامنا جات ايدمه لمي الله دن غيري اول بر كسسه به كه منفعت و يرمن بزه و دخی ضرر و يرمن بزه و كبر و دوندلش اولور و كند و طيا نلرمن اوزرينه الله تعالى بزه طوغري يول كوسترد كند نصكره اول بر كسسه به كبي كه آني جنلر يولدن اوزد يروب متخير اولديني حالده صحر ايه دوشور و لر طوغري يول بودر لر ارقدا شلري ايسه طوغري يوله اولوب بزم جانمزه كل ديو چاغر لر (قُلْ اِنْ هَدٰى اللّٰهُ هَرَا هَدٰى وَاَمْرٌ نَّالْسِلُمْ رَبِّ الْعَالَمِينَ) ت ديكل البته الله هدايتي طوغري اولان هدايت در و يولر بزلره كه منفعت اولم عالمك رب سسنة (وَاَنْ اَقِمُوا الصَّلٰوةَ وَآتُوا زَكٰوةً وَهُوَ الَّذِى اِلَيْهِ تُحْشَرُونَ) ت و يولر ليكه قائم اولكز نمازه و صافك الله دن و اول الله تعالى نك جانمزه جمع اولور سكز (وَهُوَ الَّذِى خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ بِالْحَقِّ وَيَوْمَ يَقُولُ كُنْ فَيَكُونُ) ت اول الله تعالى يراندي كوكلري و يري محكم اولان تدبير ايله و اولكونكه بر شينه اولد يور يور پس اولور (يعني حشر كوني موتايه ديريلك ديسيله جمله دير ياورلر) قوله الحق وله الملك يوم ينفخ في الصور عالم الغيب والشهادة وَهُوَ الْكَلِيمُ الْخَبِيرُ) ت آنك سوزي طوغر يلدرو انكيچوندر پادشاهلق اول كونده كه صور اوقور ايله كيزلوي بيليجيدر و آشكاره يي بيليجيدر حكمت له متصف خبرداردر

• ف يوقاروده يورديكه مسلمانلره لايقدر كه كافرله ديه لر كه بزلر ديوانه لر كبي آزعين اولمز اشبونك اوزرينه كله جكده حضرت ابراهيمك قصه سني بيان يور و ركه و قتا كه كند و جاتنده حقيقي اولان معبوديني بولدي قومك الدائم سيله ازعين اولمدي (وَإِذْ قَالَ اِبْرٰهِيْمُ لَآيِهَ اَزْرَ اتَّخَذُاَصْنٰةً اَمَّا اِلٰهَةٌ اَنّٰى اَرَاكَ وَقَوْمَكَ فِي ضَلٰلٍ مُّبِينٍ) ت و خاطره كتور و قتا كه ديدى ابراهيم كند و باباسي آزره آيا الله طوترميسن بتلري تحقيق بن كور يورم سني و سسنة قومك اشكاره از عينلده (وَكَذٰلِكَ نُرِىْ اِبْرٰهِيْمَ مَلٰكُوتَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَلِيَكُوْنَنَّ مِنَ الْمُوقِنِينَ) ت ابراهيمه باباسنك ضلالتنده اولديغني كوسترديكمز كبي كوكلرك سلطنتني و يرك سلطنتني كوستردك تا كه يقين ايدنلردن اوله * ف يعني نيجه كه انك اوزرينه ظاهر قيدر قيدر بتلر عبادت اولمغه لايق دكلدر بردخی ظاهر قارق كه يادزلر اول بر شيلر كه كوكلرده ويرده واردر عبادت اولمغه لايق دكلدر و و اوليكون ده زاندر * ف الله سبحانه نك كلامزده بعض يرده لام ايله و اوجع اولور يعني بعض ايشلر الله سبحانه نك مقصودي اولور و بعض مقامده غيرك ايچون دخی مقصودي اولور لكن شوم مناجسه دكلكه واسطه سز اول فعلی خلق ايتز زيرا كه قادر مطلق در كسيه حاجتي يوقدر مشلا قول تخم اكر آعاج بتمك ايچون تخم اكزسه آعاج اولمز پس هم اول آعاج مقصوددر و آعاجك بتمني دخی مطلقدر اشبور معنا اوزرينه در كه الله سبحانه نك فعانده غرض بولمز (فَلَمَّا جَنَّ عَلَيْهِ اللَّيْلُ رَأٰى كَوْكَبًا قَالَ هَٰذَا رَبِّيْ فَلَمَّا أَفَلَ قَالَ لَا اُحِبُّ الْاَفْلٰقِينَ) ت پس چانكه قرانق اولدي انك اوزرينه كيجسه كوردی يلدزی ديدى شودر بتم بتم پس و قتا كه يلدز ياندي ديدى سوم باتلري (فَلَمَّا رَأٰى الْقَمَرَ بَازِعًا قَالَ هَٰذَا رَبِّيْ فَلَمَّا أَفَلَ قَالَ لَنْ لَّمْ يَهْدِنِيْ رَبِّيْ لَآكُوْنَنَّ مِنَ الْقَوْمِ الضَّالِّينَ) ت پس و قتا كه آني طوغش كوردی ديدى بودر بتم بتم پس و قتا كه آي ياندي ديدى اكر هدايت و يرمه بكا بتم بتم بن اولورم آزعين كروهلردن (فَلَمَّا رَأٰى الشَّمْسَ بَازِعَةً قَالَ هَٰذَا رَبِّيْ هَٰذَا اَكْبَرُ فَلَمَّا أَفَلَتْ قَالَ يَاقَوْمِ اِنِّيْ بَرِيْءٌ مِّمَّا تُشْرِكُونَ) ت پس اولوقتكه كوشني طوغش كوردی ديدى بتم بتم بودر كه بوزياده بيوكدر پس اولوقتكه كوش ياندي ديدى اي بتم كروهم البته بن بيزارم اولشيدنكه شريك قوشر سكز (اِنِّيْ وَجْهَتُ وَجْهِيْ لِلَّذِى فَطَرَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ حَنِيفًا وَمَا اَنَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ) ت تحقيق بن يوزيغي بولتدم اول بر كسسه نك جانمزه كه كوكلري و يري يراندي ميل ايدرك حق اولان ديه و بن شريك قوشلر زمزمه سندن دكام * ف ابراهيم عليه السلام كوچكك و قنده كورديكه قوشي ديرلر كه كوكي و يري يرادن و خلق ايدن الله سبحانه در

لکن مراد و مقصود و حاجت ریزانک حصولی چون بعضی کسها بر تکرار عبادت ایدرلر و بعضی
کسها یلدزه و آیه و گونه عبادت ایدرلر ایدی و ابراهیم علیه السلام دخی دیلدی که برینی
کندی ایچون رب مقرر ایدیه و ابراهیم یلردن اول حالدن ناخوش اولدیغی سندن بر یلدزی تعین
ایتدی وقتا که اول یلدز باتدی یلدی که اول بر حال اوزرینه دکادر یلد که آنک اوزرینه مستقل
بر حاکم وارد را کر کندوسی مستقل اولسیدی اعلی اولان حالدن ادنی اولان حاله انتقال
ایتزدی صکره آیدیه و گونه اشبوعی بولدی پس جله سنی ترک ایدوب اول برینی آلمش که
همه کس آنی اعتقاد ایدیمیدرلر که اول جله سندن یوکدر و عقل صحیح کر کدر که وقتا که اول
برینی ایتاندی پس آیدیه هر برشی یوقدر که بولیمه تا که بشقه سینه اعتقاد ایتکه حاجت قاله
(وَحَاجَّةُ قَوْمِهِ قَالَ أَتَحْجَاؤُنِي فِي اللَّهِ وَقَدْ هَدَانِ وَلَا أَخَافُ مَا تُشْرِكُونَ بِهِ إِلَّا أَن يَشَاءَ رَبِّي شَيْئًا
وَسِعَ رَبِّي كُلَّ شَيْءٍ عِلْمًا أَفَلَا تَتَذَكَّرُونَ) ت وجدال ایدیلر انکه آنک قوی دیدی ایاجدال
ایدیه یسکر بخله اللهک باندیه و البته هدایت و یردی بکا و قورقم بن اولشید نک شریک قوشرسکر
الله تعالی به واکن قورقم آیدیه دیله بنم برشی یعنی بلا فوعلندن و قوشاقتدر بنم
برم هر برشی علم جهندن ایانصیحت قبول ایتیز میسکر (وَكَيْفَ أَخَافُ مَا أَشْرَكْتُمْ وَلَا تَخَافُونَ
أَنَّهُمْ أَشْرَكُوا بِاللَّهِ مَا لَمْ يُنَزِّلْ بِهِ عَلَيْكُمْ سُلْطَانًا فَأَيُّ الْفَرِيقَيْنِ أَحَقُّ بِالْأَمْنِ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ)
ت ونیجه قورقم اول برشیدنکه الله تعالی به شریک قوشد بیکز آنی و سز قورقم میسکر
اندنکه شریک قوشد بیکز الله تعالی به و اشی کسز که اوزر که بر دایل و بر کاب ایدیرمدی
پس بوا یکی کروهدن قنقیسی زیاده لایقدر امین اولمغه سوبلیکزا کریلورسکر (الَّذِينَ
آمَنُوا وَلَمْ يَلْبِسُوا إِيمَانَهُمْ بِظُلْمٍ أُولَئِكَ لَهُمُ الْأَمْنُ وَهُمْ مُهْتَدُونَ) ت الله دیدی اول
کسها که ایمان کتوردیلر و قارشدردیلر کند و ایمانلرینی شرکه اشبوکروه ایچوندرامینلاک
و آنلر دیول بولنلر (وَلِلَّهِ حُجَّتُنَا آتَيْنَاهَا إِبْرَاهِيمَ عَلَى قَوْمِهِ نَرْفَعُ دَرَجَاتٍ مَّن نَّشَاءُ إِنَّ رَبَّكَ
حَكِيمٌ عَلِيمٌ) ت و شود برزم دلیلز و یردک آنی ابراهیم کند و قوی اوزرینه دیلدی که
کسها بی درجه و مرتبه لردیه و رفع ایدرلر تحقیق سنک ربک حکمتله متصفه قدر بیلیدر
(وَوَهَبْنَا لَهُ إِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ كُلًّا هَدَيْنَا وَنُوحًا هَدَيْنَا مِن قَبْلُ وَمِن ذُرِّيَّتِهِ دَاوُدَ وَسُلَيْمَانَ
وَأَيُّوبَ يُوسُفَ وَمُوسَى وَهَارُونَ وَكَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ) ت و یردک ابراهیم اصفی
و یعقوبی هر برینه هدایت و یردک و نوحه هدایت و یردک ابراهیمدن اول و ابراهیم
اولادندن یول کوسنر دکه داوده و سلیمان و ایوبه و یوسفه و موسایه و هرونه و یونک کبی

جوا یرزا بوا یسلیملره (وَذَكَرْنَا يُوحْيِي وَعِيسَى وَإِلْيَاسَ كُلٌّ مِّنَ الصَّالِحِينَ) ت و هدایت
و یردک زکریایه و یحییاه و عیسیاه و الیاسه بولنلر هر برینی اوا یسلیملر دندر (وَأَسْمِعِلْ
وَالْبَسَّ وَبُورَسَ وَلُوطًا وَكَذَلِكَ نَجْزِي الْعَالَمِينَ) ت و هدایت و یردک اصفیه و الیسه
و یونسه و لوطه و یونلر هر برینه یوکک و یردک کند و زمانده بوانان عالمرا اوزرینه
(وَمِنَ آبَائِهِمْ وَذُرِّيَّاتِهِمْ وَأَخْوَانِهِمْ وَاجْتَنَيْنَاهُمْ وَهَدَيْنَاهُمْ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ) ت
و هدایت و یردک آنلرک بابالریک بعضینه و آنلرک اولادلرینه و آنلرک قورنداشلرینه
و اختیار ایتدک آنلری و دلالت ایتدک آنلری طوغری اولان یول جاتبنه (ذَلِكَ هُدَى اللَّهِ
بِهِدًى يَهْدِي مَن يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَلَوْ أَشْرَكُوا لَحَبِطَ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَعْلَمُونَ) ت اشبوا للهک
هدایتیدر قوللردن دیلدیکنی اکا دلالت ایدر و اکر شریک قوشسه لرایدی باطل
اولوردی آنلرک ایشلاکری علملر (أُولَئِكَ الَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَ وَالنَّبُوءَةَ فَإِنْ
يَكْفُرْ بِهَا هَؤُلَاءِ فَقَدْ وَكَلْنَاهُمْ قَوْمًا لِّسْوَابِهَا يَكْفُرِينَ) ت اشبوجا عت اول کسها لردر
که آنلرک کاب و حکمت و یغیمبرلک و یردک اکر قریش قرانک آیتلرینه کافر اولورلر سه
پس اشبوا ایتلره ایمان کتوره جلد برکروهی تو کیمیل ایدرلر که آنلر کافر اولزلر یعنی
سهاجرلری و انصارلری و سائر اخبارلری (أُولَئِكَ الَّذِينَ هَدَى اللَّهُ فِيمَ هَدَاهُمْ أَقْبَدَهُ طَلٌّ
لَّا سَأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِّلْعَالَمِينَ) ت اشبویغیمبرلر کروهی اول کسها لردر
که هدایت و یردی آنلره الله پس آنلرک بولنه اوی دیکل بن ایستهم سزدن هیچ برمزد
قرانی ایرشدرلک اوزرینه اشبوتبلیغ انجی نصیحتدر عالملره ف یعنی نیجه که یغیمبرلر
صبر ایتدیلر کافرلرک ایداسنه سن دخی صبرایت (وَمَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ أَذْهَبُوا مَا نَزَّلَ اللَّهُ
عَلَى بَشَرٍ مِّن شَيْءٍ قُلْ مَنَ أَنْزَلَ الْكِتَابَ الَّذِي جَاءَ بِهِ مُوسَى نُورًا وَهُدًى لِّلنَّاسِ تَجْعَلُونَهُ قُرْآنًا
تَبْدِلُونَهُ وَتَحْقُقُونَ كَثِيرًا وَعَلِمْتُمْ مَا لَمْ تَعْلَمُوا أَن تَبْأَيُّوْا قُلْ اللَّهُ يَهْدِي مَن يَشَاءُ فَمِنْ ذُرِّيَّتِهِ
يَلْعَبُونَ) ت و وصفایمیدر جهودلر الله تعالی بی لایق اولان وصفیه لایق که دیدیلر
ایندردی الله هیچ برانسان اوزرینه برشی آنلره سوبله که کیم کوندردی اول کایکه
کتوردی آنی موسی نور و هدایت اوله رق ادملر ایچون سز آنی قطعه قطعه اولان
دقتلر ده قیلوب آنلردن آشکار ایدرسکر (یعنی بعضی) و کیزلرسکر چوغنی و سز

بیلدرادی (یعنی قرانده) اولشیکه بیازدیکز آنی نه سزرونه سزک بابالر کرسن انلره اول
 کتای الله ایندردی دیوسوله صکر ترک ایت آنلری کند و جدالرنده اول حاله که
 او بو تبارلق ایدرلر ف بیازدیکز یعنی نورانده کز لایککز آیتلری قران ظاهر قیلدی والا
 آنلرک کینلری آنی حقیقتده یقین ایله بیلرلر ایدی ف حاصلی اولدرکه اگر جهودلر دیسه لر که
 الله سبحانه هیچ برانسانه وحی ایتمش یو رانی حضرت موسی اوزرینه انزال ایتدی کله
 کلاملری هر دود اولور ووا کر دیسه لر که انزال ایتمش پس او یله اولدیسه قران عظیمک
 انزال ایتی طاکتی مجرد تصدیقندر پس اذ قالوا معانی ان قالوا معانی یرنده در (وهذا کتاب
 انزلناه مبارک مصدق الذی بین یدیه واتنذر ام القری ومن حواها والذین یؤمنون
 بالآخره یؤمنون به وهم علی صلاتهم یحفظون) ت و اشبو قران بر کابدر که آنی مبارک
 و برکتی موجب ایندرکله قدیم انزال اولمان کانی تصدیق ایدر و تاقور قود سن مکله اهلی
 واول کسینه لر یکله انک جایتده لرنده واردر واول کسینه لر که ایمان کتوردرلر آخرتک حق
 ایلدیغنه البته ایمان کتوردرلر قرانه و آنلر کتدوغنازلری اوزرینه محافظه ایدرلر ف
 اولاعربه انذار اولندی زیرا که عرب دانی آنلره هم ایدرلر صکره ارض اهله کجه له منی
 انذار اولمش ترجیه واسطه سببه پس اشبو واده انذاردن اول مراد اولور اشبو آیت
 کیمیکه هو الذی بعث فی الامم رسولامنهم یتلو آیاته الایه و ما ارسلناک الا رحمة للعالمین
 ایتنده قوم مراد اولور که هم اوله و هم ثانیه شامل اولور ف ام القری مکله مکرمه ذک
 کینه سیدر یعنی جله قرانلر ایدر زیرا که عرب طایفه سنک مریدر و یا خوددیرلر
 صویرک ارسندن اول ظهور ایدن اشبویردر انذار ایله حکم آنلره در و یا خود عالمک عیسی
 مراددر آنده انذار ایله حکم قوم سبیلی اوزرینه در (ومن اعظم من انتری علی الله کذباً
 اوقال اوحی الی ولم یوح الیه شی ومن قال سائرلر مثل ما انزل الله ولوتری اذا الظالمون فی
 عذرات الموت واللائکه یأسطوا ایدیهم اخرجوا انفسکم الیوم یجزون عذاب الهمون
 بما کتمتم تقولون علی الله فی الحاق وکنتم عن آیاته تستکبرون) ت و کیم در زیاده ظلم
 ایدیچی اول کسینه ذککه باغلندی الله اوزرینه بلانی (یعنی اعتقاد ایدیکه ملاجبار
 وسوا تب الله لک امر نندرو سلفک اتقاقی انک اوزره دلیل در وانه علم) و یا خوددیدی
 وحی اولندی بتم جانجه و عقیقه قنده کوندرلندی انک جانجه هیچ برشی (یعنی وحی اولندی
 انک جانجه هیچ برشی) و بنسبه اول کسینه ذککه دیدی الله تعالی نک انزال ایتدی کیم
 بنسبه انزال ایدرم (یعنی دیدیکه قران کیمی بر کابی انشا ایدرم و انشایه مشاکات سبیلی
 اوزرینه انزال ایتلای ایدی) و نهج ایدرسن اگر باقمک اولوقکله ظلم ایدیچی لر اولمک

شد تلرنده بو انورلر و ملائکه لر لری اوزرلر (یعنی اوزرلر) کافر لر دیرلر که طشمره
 جبارک کتدور و حاکم کری اشبو کون جز النور سکر رسوا ایدیچی اولان عذاب ایله
 اول سبیلله که دیدیکز الله اوزرینه حقسنز اولان سوزی و بنسبه اول سبیلله که نشانه لرینی
 ایتانقدن باش جویردیکز (ولقد جنتونافرادی کما خلقناکم اول مرة وترکتهم ما خولناکم
 وراظه و رکتکم و ما نری معکم شفعاکم الذین زعمتم انهم فیکم شرکاء لقد تقطع
 بینکم و ضل عنکم ما کنتم تزعمون) ت (و دیرن) تحقیق کله دیکز بزم او کیمه بالکز نیجه که
 خلق ایتدک سزی اول دفعه ده و نره ویردیکم زشی ارقه کزه بر اقوب ترک ایتدیکز
 و کور میز سز کله یله زعکز ججه منزه شفاعت ایدنلری آنلری سزه تر یسه ویرمکده اللهک
 نری بکری زعم ایدرسکز البته کسادی سزک اره کز و عتاب اولدی سزدن اولشیکه کین
 ایتدیکز (ان الله فالحق والحق یخرج الحق من المیت و یخرج المیت من الحق
 ذلکم الله فانی توفیکون) ت تحقیق الله تعالی دانه لری یاریمیدر و بچکرد کوری
 یاریمیدر طشمره کتوردریری اولیدن و اولوی طشمره کتوریمیدر دیریدن امدی
 یو نلری ایدن الله در پس اندن نیجه صرف اولور سکر (قالی الاصبح و جعل اللیل
 سکناء و الشمس و القمر حسباناً ذلک تدبیر العزیز العظیم) ت صباهی یاریمیدر
 و نسه دی کیمینی قرار بوله حق و بصدی کونشی و آتی حسابک میعاد یو حکم لر غاب
 اولان و بیلچی اولان اللهک تقدیر یندر (وهو الذی جعل لکم النجوم لتهتدوا بها فی ظلمات
 البر و البحر قد فضلنا الا یات اقوام یعلمون) ت اول الله تعالی بصدی سزک ایچون
 یلدیرلری تا کبول بوله سکر آنلرک سبیلله یان ظلمه لرنده و ذکرک ظلمه لرنده تحقیق تفصیلله
 بیان ایتدک نشانه لر ی برکروه ایچونکه یسلورلر (وهو الذی انشاکم من نفس واحدة
 فاستقر و مستودع قد فضلنا الا یات لقوم یفقهون) ت اول الله تعالی براندی سزی
 بر شخصدن پس سزک ایچون قرار کاه واردر و و ذیبتیری واردر تحقیق تفصیلله بیان
 ایتدک نشانه لر ی برکروه ایچونکه فهم ایدرلر ف یعنی اول انانک قارتده دیشلورلر
 صکره یواش یواش دیشایه کلک اثرین بولورلر صکره اولوب قیره قویور یلورلر تا ک یواش
 یواش آخرت کیمین قبول ایدرلر صکر قرار بولورلر جنتسده و یا خود جهنمه (وهو الذی
 انزل من السماء ماء فخرجنا منه نبات کل شی فخرجنا منه خضر فخرج منه حبا متراکبا

وَمِنَ النَّاسِ مَن ظَلَمَ أَهْلَهُ بِمَا عَمِلُوا وَخَنَّاتٍ مِّنَ الْأَعْنَابِ وَالزَّيُّونَ وَالرَّامُونَ مَشْتَبِهًا وَغَيْرَ
 مُتَشَابِهٍ انظُرُوا إِلَىٰ عَثَرِهِ إِذَا انْعَزَلَ وَيَنُوحُ أَن فِي ذَٰلِكُمْ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ت اول الله
 تعالی ایندردی کو کدن صوی پس طشره کتوردن اول صوسیمیله هر بر نوعدن
 بتن شیمیلری پس طشره کتوریز اول صودن سبزو اقی حیقاریر ز سبز و اتدن بری برینه
 یا بشق و متصل دانه لری و خرمانا چندن خرمانا چقدارد که طمور جقلری بره یقیندر (یعنی
 میوه سبک چوقلغندن دایله جبقو قلی اصلورلر و بره یقیندرلر) چیقاردق باغچه لری
 او زم اغچندن و چیقاردق زیتونی و ناری و نرک به صسی بری برینه بیراق جهتمیله بکزرلر
 ولدت جهتمیله بری برینه بکزمز لری باقی کزانا چا جک میوه می جانینه نیجه میوه کتوریز اول
 میوه نرک بشمی جانینه تحقیق اشبو و مذکورده واردن نشانه لری برکوه ایچونکه ایمان
 کتوریزلر ف یعنی صورتده آنچ و میوه بری برینه بکزر و طعمده مختلف اولورلر زیرا که
 برپاره سی طائورد و برپاره سی اکثری و یا آجیدر (وَجَعَلُوا لِلَّهِ شُرَكَاءَ الْجِنَّ وَخَفَاهُمْ وَخَرَقُوا
 لَهُ بَنِينَ وَبَنَاتٍ بِغَيْرِ عِلْمٍ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَىٰ عَمَّا يُصِفُونَ) ت و مقدر قیلدیلر کافر لرا الله ایچون
 شریک لرجن نوعدن و حالبو که الله یراندی آنلری و یلان بره ثابت قیلدیلر انک ایچون
 اوغلر و قزلر الله تعالی وصف ایتد کاری وصفدن پاک و عالی بدر (بَدِيعُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ
 اَنۡیَ یَّکُونُ لَهُ وَلَدٌ لَّمۡ یَکُنْ لَهُ صَاحِبَةٌ وَخَلَقَ کُلَّ شَیْءٍ وَهُوَ بِکُلِّ شَیْءٍ عَلِیْمٌ) ت کو کاری
 و بری برادیمیدر نیجه اولور آنکچون و لد حالبو که انکچون برقاری یوقدر و براندی
 هر برشی و هر برشی بیلیجیدر (ذَٰلِکُمۡ اِلَٰهٌ اَحَدٌ لَّآ اِلَٰهَ اِلَّا هُوَ خَٰلِقُ کُلِّ شَیْءٍ فَاعْبُدُوْهُ
 وَهُوَ عَلٰی کُلِّ شَیْءٍ وَکِیْلٌ) ت بوصفتمله موصوف اولان الله سزلر بکزدردن غیری هیچ
 معبود یوقدر هر برشی برادیمیدر پس عبادت ایتد آکا و هر برشی اوزریشه وکیل
 و حافظدر (لَا تَدْرِکُہُ الْاَبْصَارُ وَهُوَ یَدْرِکُ الْاَبْصَارَ وَهُوَ اللّٰطِیْفُ الْخَبِیْرُ) ت کورمن آنی
 کوزلر (یعنی دیناده) و اول کوزلری کور و واسر کیچی خبر دارد ف یعنی
 کوزلر ده شوقوت یوقدر که دیناده الله سبحانه فی کورده مکر که کندوسی کوستره نیچونکه
 لطیفدر (قَدْ جَاءَ کُمْ بِصَٰرِمٍ مِّنْ رَّبِّکُمْ فَنۡ اَبْصِرْ لِّفَنۡسَہٗ وَمَنۡ عَمِیۡ فَعَلِیْہِا وَاِنَّا عَلَیْکُمۡ
 بِحَفِیْظٍ) ت کادی سزده لیلر کند و بکزدن پس هر کسمه که کوردی (یعنی حتی
 کوروب ا کا ایمان کتوردی) پس منقعت انکیچوندر و برکسمه که کور قادی پس

زیان انکیچوندر و دیکل (ای محمد) دکام بن سزک اوزر کره بکچی (وَکَذَٰلِکَ نَصْرَفُ
 الْآیٰتِ وَ اَقُولُ اَدْرِیْتُ وَاَنْتَ یَسْتَعِیْزُ لِقَوْمٍ یَّعْلَمُوْنَ) ت آنلر کی درلودر لویان ایدر ز نشانه لری
 اندن احتراسیچون که او قومش سبک و غیریدن تعلیم ایتش سبک دیرلر و نا که بیان ایدم
 اشبودینی اول کر و ایچونکه یاورلر ف احتمال ایدر که کفار لر دیه لر که سابق اولان
 کابری او قومش سبک اولشیکه سویلر سن کچمش کابلدن ماخوذ درو حی الهی دکادر پس
 الله سبحانه قرانی و حیل نازل قیلدی دورلودر لوی و جهله بیان ایتدی که شبیه قالمدی زیرا که
 اشبو اسلوب ایله بیان کچمش کابری او قومده حاصل اولمز الله سبحانه وحی ایتد که سزین
 (اَسْمِعْ مَا وَحِیَ اِلَیْکَ مِنْ رَبِّکَ لَا اِلَٰهَ اِلَّا هُوَ وَاعْرِضْ عَنِ الْمُشْرِکِیْنَ) ت (ای محمد)
 تابع اول اولشیکه که وحی اولسدی سبک جانیکه سبک ربک جانیدن اندن غیری هیچ
 معبود یوقدر و یوز چویر مشرکاردن (وَلَوْ شَاءَ اللّٰهُ مَا اشْرَکُوْا وَاَجَعَلْنَا لَعَلِیْمٌ مَّحْفِیْظًا
 وَمَا اَنْتَ عَلَیْہِمْ بِوَکِیْلٍ) ت و اگر دیا سبک الله شریک قوشمزلر ایدی و یصه مدق سنی
 آنلر اوزریشه بکچی و آنلر اوزریشه وکیل دکاسک (وَلَا تُسَبِّحُوا الَّذِیْنَ یَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللّٰهِ
 فِیْ سُبْحٰنِ اللّٰهِ عَمَّا یُغَیْرِہُمْ) ت ای مسلمانلر سو کی کز اول کسمه لره که مشرک لری یاورلر
 الله دن غیری نیچونکه آنلر الله تعالی به ظلم یوزندن بیلد کسزین سوکر (کَذَٰلِکَ زَیَّالِکُلِّ
 اُمَّةٍ عَلَیْہُمْ ثُمَّ اِلَیَّ رَجِعُ مِمَّ جَعَلُہُمْ قَبِیْضًا مِّمَّ کَانُوْا یَعْمَلُوْنَ) ت بونک کی (یعنی مشرک لره
 اصنام عبادتی بزمه دیکم ز کی) هر برکر و هک نظرند علمانی بزمه دیکم که کند و بری جانینه
 رجوع لری و ادر پس خبر ویر آنلره اولشیکه عاقبتیله که ایشلدیلر (وَاقِمْ وَاِیَّ اللّٰهِ جَہِدَ اِیْمَانِہُمْ
 لَئِنۡ جَاہَتُہُمْ اَیَّہُ اَیُّوْمِنۡ جَاہَا قُلْ اَعْمَالُکُمۡ لَا تَبٰیۡتُ عَنْہُ اللّٰهُ وَمَا یَشْعُرُکُمْ اَنۡہَا اِذَا جَاہَتۡ لَایُؤْمِنُوْنَ
 ت آنلر ایچرلر کافر لرا الله تعالی به کند و عینلرک قوتسیمیله که کر کاسه آنلره بر مجزیه البتہ
 ایمان کتوریزلر اول مجزیه دیکل آنلره ایا تلو و مجزیه لرا شقی اللہک یا تسمه درونه شی
 یلدردی سزده ای مسلمانلر (یعنی ایا یاوره یسکر) که شو مجزیه لرا کر آنلره کاورده دخی ایمان
 کتوریزلر (وَنَقَابِ اَفۡئِدَتِہُمْ وَابۡصَارِہُمۡ کَا لَمۡ یُؤْمِنُوْا بِہٖ اَوَّلَ مَرَّةٍ وَنَدَّرَہُمۡ فِی طُعۡنَانِہُمۡ
 یَعۡمَلُوْنَ) ت دوندیریز آنلرک کو کلرینی و کوزلرینی نیجه که ایمان کتورمدمیلر قرآنه اول
 امرده و بر اقوریز آنلری کند و لرنک آزعیمیلر قلندہ ف متخیر اولور قی دینی اول کسمه لر
 که الله آنلره هدایت ویرمش آنلر ایتداده حتی ایشتمکله انصاف ایله توقفسزانی قبول

ایدر لر و بر کس نه که ابتدا سر کشاک و عناد ایدرا کردیلدیکی مجزیهی صکور دینه ده
اولوقته سیه لر یا یوب قبول ایتمز نیجه که فرعون اواقدر مجزه اوزرینه ایمان کتورمده
(ولو انما نزلنا الیه الملائکه و کلهم الموق و حشرنا علیهم کل شیء قبلما کانوا یؤمنوا الا ان
یشاء الله و لیکن اکثرهم یجهلون) ت واکر بز لر کوندر سک آنلرک جانبته ملائکه لر
و شهادت ایتمسه انلره اولیلر و جمع ایلسک انلر اوزرینه هر بر شی کروه کروه البته ایمان
کتورمزلر مکر اولوقته که دیلمه الله ولیکن آنلرک جوخی جاهل لک ایدر لر (و کذلک جعلنا
لیکل نبی عدوا و شایطین الانس و الجن یوحی بعضهم الی بعض زخرف القول غرورا) ت
(یا محمد سکا اولدیغی کبی) قیلدی هر بر پیغمبر دشمن انسانک شیطان لرینی و جنک شیطان لرینی
و نوسه طریقه لیه اتار لر آنلرک بعضی بعضینک جانبته ظاهری بزغش سوزی الدائق
ایچون (ولو شاء ربک ما فعلوه فذرهم وما یفترون) ت اکر دیلسی سنی سنی بک ایشا زودی
شوائشی پس ترک ایت آنلری و کندی و لرنک افترا لرینی (ولتصغی الیه افئدة الذین
لا یؤمنون بالاخرة و لیرضوه و لیقترنوا ما هم مقترفون) ت (و آتی ویر لر ظاهری بزغش
سوزی) تا که میل ایده آنک جانبته اول کس نه لک قلبه لریکه ایمان کتورمزلر آخرت
کوته و تا که بکنه کک ایده لر آتی وینه ایشیه لر اولشی که آنلرانی ایشلر (یعنی اولشی که
آنلره لایقدر کاه نولرندن) ف اشیو آیتلر سونک اوزره نازل اولش که کافر لر دیدیلر که
مسلمانلر کندی و اولدیرد کلسرینی یور لر و الله تعالی نک اولدیرد کفی یور لر ارشاد
یور دیکه اشیو الدائقه دائر کلاهی آنلره شیطان تعالیم ایدیور که انسانلرک قلبنه شیهه
المقابل دیوب انلری شاشرد و براده عقلاک حکمی یوقدر الله سبحانه نک حکمیدر و کاه جکده
آجق بیان ایله ییلدیرد که هر بر حیوانی اولدیرن الله سبحانه در لیکن الله تعالی نک اسم نه
برکت اواق مو جبنجه اول بر حیوانک الله سبحانه نک اسم نه یوغازنور حلالدر و اولکک آنک
اسمی ذکر اولتمه سزین اولورمدر (افغیر الله ابغی حکما و هو الذی انزل الیکم الکتاب
مفصلا و الذین آتیناهم الکتاب یعلمون انه منزل من ربک بالحق فلا تمکون من الممترین)
ت دیکل آیاط لب ایده عمی فی فصل ایدیغی الله دن غیری اول سزک چابکزه قرانی واضح
و مفصل ایشلر دی و اول کس نه لک کور دیکه آنلره کانی (یعنی توریتی) یلور لر که یوقران
ایدر لر سزک ربکک جانبته طوغری بلقله پس اوله شک ایدلر زمره سندن ف شاه
ولی الله رحه الله دیر که مکده نازل اولان سورمه لرده کر یورمدر که جهود لر قرانی
تصدیق ایدر لر و مدینه ده نازل اولان سورمه لرده بیان یورمدر که جهود لر قرانی تکذیب

• (جزء) •
۸

ایدر لر ایکسنت بیانی مطابق ایتک اول وجهدن اولور که چنانکه پیغمبر من صلی الله علیه
و سلم مکده ایدی اولوقته دکن یهود لر دین اسلامه دعوت ایتمش ایدی پس هب یهود لر
قرآنک کر چک اولدیغنه معترف ایدیلر و در لر ایدی که قرآنک حکمی عرب اوزره لازمه در
و هیچ کس نه جهود لر دن قرانی انکار ایتمش ایدی و چنانکه اول حضرت مکده دن هجرت
ایدی و جهود لر اسلامه دعوت ایدی پس جهود لر دخی عنادا ایتکه باشلیدیلر (و عت کلمه
ربک صدقا وعدلا لا مبدل لکلمانه و هو السميع العليم) ت و تمام درسک ربکک
سوزلری طوغری بلقله و انصافه هیچ کس نه تعصیر ایده من آنک سوزلری و الله تعالی
ایستدیحی و یلیجیدر * ف یعنی جهود لر ییلور لر که رحی نازل اولور و الله سبحانه آدم
نوعندن پیغمبر کوندر و پیغمبر علیه السلام و قرآن کریمک حق اولقلرینه دلالت ایدن
دیلر دخی واردر (و ان تطع اکثر من فی الارض یضلوا عن سبیل الله ان یتبوءون الا
الظن و ان هم الا یخضون) ت اکر یور لدی قبول ایتسک بر اهنگک جو غنندن آزعین
قیلر لسنی اللهک یواندن و انلر الحق کاندیرینه او یار لر آنلر الحق یلا فیدر لر یعنی کافر لر
اشبالرک حلال و حرام اولغنده شیهه لری باطلدر (ان ربک هو اعلم من یضل عن سبیله
و هو اعلم بالمهتدین) ت تحقیق سزک ربک زیاده یلیجیدر اول کس نه بیکه ازار اللهک
یواندن و زیاده یلیجیدر یور لر یولس لری (فکوا عیاضا کر اسم الله علیه ان کستم بآیاته
مؤمنین) ت پس ییکز اولشیدن که ذکر اولندی اللهک ادی آنک اوزرینه (یعنی
یوغز اندیغی وقتده) اکر الله تعالی نک نشانه لرینه ایمان کتور یجیلر ایه کر (و ما لکم
الا نا کا و اعماذ کر اسم الله علیه و قد فصل الیکم ما حرم علیکم الا ما اضطررتم الیه و ان
اکثر الضالون باهوا بهم بغیر علم ان ربک هو اعلم بالمعتدین) ت سزه نولدی که یز سکر
اولشیدن که ذکر اولندی اللهک ادی آنک اوزرینه و حالبوکه تفصیل ایله بیان ایتشددر
سز کون اولشی که حرام قیلدی سزک اوزر بکنزه کک اولشیکه اکچاره سز اولدیکنر
(یعنی مینه حرامدر لیکن ضرورت وقتنده آتی بیکه رخصت و ایدر) و جوق کس نه لری
آزعین قیلر لر نفسلری ایستدیک شیهه لیه دلیل سز تحقیق سزک زیاده یلیجیدر در ظلم ایشلر
(و ذروا ظاهرا لام و باطنه ان الذین یکسبون الامم سیمیزون بما کانوا یقترفون) ت
و لک ایدک آشکاره اولان بکاهی و آنک کر لوسنی البته اول کس نه لک کاه ایشلر لر
جرالنور لر اولشی الله که ایشلیدیلر ف یعنی کافر لرک ظاهرده الداغسبله عمل ایتدک

و قلبكزده خي شبهه بر اتيكز (ولا تا كاوا عالم يذكر اسم الله عليه وانه لفسق وان الشياطين
ليوحون الي اوليائهم ليجادلوكم وان اطعتموهم انكم مشركون) ت و عيكنز اول شيدنكه
ذكر اولمدي اللهك آدي آنك اوزرينه آتيك كاهدر والبته شيطانلر وسوسه
آتارلر كندوا حبابلر جاننه تا كه جدال ايدلر سز كه واكر اطاعت ايتكز آنلر البته سز
مشركلر سز * ف اشبو وسوسه دن مراد اولدر كه اهل جاهليت ديرلر ايديكه نيچون كندو
اولدر ديكه سز بر ز الله سبحانه نك اولدر ديكه عيز * ف يعني شرك الحق اولدر كه الله
الله سبحانه دن غيري به عبادت ايدلر بلكه شرك كنده دهده و انور كه حكمد غير بركه تابع اوله
(او من كان ميتا فاحييناه وجعلنا له نورا يعني بهي الناس كن مثله في الظلمات ليس بخارج
منها كذلك زين للكافرين ما كانوا يعملون) ت آيا او بر كنه كه اولي ايدلر پس دير ايتك آتي
(يعني كا نرايدى هدايت ويردك آكا) ويدا ايتك انك نيچون بر نور كه يور و اول نور ايله
آدملك اره سنده اول كسنه كي اولور ديكه آنك صفتي قرانقلرا اينجده در طمره حقيقه من
اشبو قرانقوردن ايشته بونك كي (يعني مؤمنه ايمان نور و زينت اولديغي كي)
زينتله دي كافرلك نظر نده اولشكه ايتد يلكه ف آيتك اولنده اولوي ديرلتمكي بيان
يوردي واشبورده كافرلر اوزره شومالي بيان ايلدي يعني كافرلر اول جهل ظلمتده
جمله سي اولشار ايدى صكره هر كسنه به كه ايمان ويرلدي اول نيمه ديرلدي نور بولدي آنك
بوزنده هر بر كنه ايمان نوريني كورد يلكه و بر كنه كه ايمان بولدي قرانقورده قالدي
(وكذلك جعلنا في كل قرية اكابر مجرمين ايمكروا فيها وما يكفرون الا بانفسهم وما
يشعرون) ت (مكه ده اولان مجرملر) كي بصه دق هر بر كويد رئيسلر اول كويك فاسقلريني
تا افساد ايدلر و انلر ضررا بتزلز حقيقه دمكر كندو نفسلرينه ايدرلر و ييلزلز كندلرينه
ايتدكاريني * ف يعني كافرلك يو كاري هر وقتده حيله لرجيقار لر ايدى نامر دمرك
عواملري ييغميره تابع اولسه لرنجه كه نرعون معجزه يي كورد كده حيله حيقاروب آدمكه
دير ديكه موسى سهرلك قوتنه دن سلطنت آلق ديلر (واذا جاءتهم آية قالوا ان قوم من حق
نوف مثل ما اُرقي رسل الله الله اعلم حيث يجعل رسالته سيبب الذين اجرموا صغار عند
الله وعذاب شديد عما كانوا يعملون) ت و چنانكه كاسه آنلر بر نشانه ديرلر كه ايمان
كتور ميز اولوقته دكيز كه ويريله بزه اولشي مثلكه و يرادي اللهك ييغمه برلرينه (يعني
برلزدن هر بر عيزه جبرائيل نازل اوله و وحى كه) الله ييلور كندو رسالتي كوندو جلك بري
البته كه ايرشور اول كسنه لره كه كاه كارلر رسوالق اللهك باته دن قتي اولان عذاب

اول سبيله كه خلق الدادرلر (فن ير الله ان يهديه يسره صدره للاسلام ومن ير دان
يضله يجعل صدره ضيقا حرجا كما يصعد في السماء كذلك يجعل الله الرجس على الذين
لا يؤمنون) ت پس اول كسنه كه ديلمسه الله آكه هدايت ويره اچار آنك سينه سقي اسلام
ايچون (يعني قلبي نورلنديرر و اسلامك حقيقه قتي و آنك كوزللكلريني آ كاهم ايتد يرر)
واول كسنه يي كه آزغين قلق ديليه طار قيلر آنك سينه سني غايت طارلق ايله (ا كه ايمان
تكليف اولنسه اولقدر كوچ كارو كه سمايه جيقمق تكليف كي اولور) بونك كي الله عذاب
ايدر اول كسنه لر اوزرينه كه ايمان كتور منلر (يعني هر چند ديرلر كه اسلامك حقيقه قتي
و آنك كوزللكلريني ييلسونلر بلكه قادر اولزلر) * ف يوقار وده يور ديكه كافرلر قسم
ايتد يلكه اكر بر معجزه كورسك ايمان كتور ير زو الله سبحانه كندوسي يور ديكه اكر بر
ايمان وير من ايتك نيجه ايمان كتور ييلورلر واشبو مقاله نك اره سنده كندو كندينه
اولمش مينه نك حلال اولسي حيله سني نقل يوردي شومالي شوكسنه نك جوابنه ارشاد
يور ديكه اكر بر كسنه نك عقلي شونك اوزره دونسه كه كندو سوزني ترك ايجيه بر دليل
كورد كده اكا كوره بر حيله قالديره پس اشبو و ازغينلاق علامتيدرو بر كسنه نك عقلي
انصاف يوانه وامري قبول ايتك طريقه واره اشبو هدايت علامتيدراشبو كافرلر ده
ازغينلق علامتي واردر آنلر هدايت اثر ايتز (وهذا صراط ربك مستقيما قد فصلنا
الآيات اقوم يذكرون) ت واشبو دين اسلام سنك ربك يوليدر طوغري اولديغي حالده
البته آحق ايتك نشانه لري بر كروه ايچونكه نصيحت قبول ايديجيدرلر * ف يعني حكم
قبول ايدوب و حكمده عقله مدخل ويرك طوغري اولان يولدر (لهم دار السلام عند
ربهم وهو وليم بما كانوا يعملون) ت انلرا ايچوندر اسلامك اوي (يعني جنت) كندو
ربلر نك ياتنده والله تعالى آنلك ايشي بصه ييچيدر واشي سبيله كه ايتد يلكه (ويوم
يحشرهم جميعا يا معشر الجن قد استكثرتم من الانس وقال اولياؤهم من الانس ربنا
استمع بعضنا لبعض وبلغنا اجلنا الذي اجلت لنا قال انما رمواكم خالدن فيها الا ماشاء
الله ان ربك حكيم عليم) ت و اولكونكه جمع ايدر انلك جمله سني اي جن كروه يي
(يعني شيطانلر) البته حوق تابعلريدا ايتد يلكز كند يلكزه آدميلردن وديدلر شيطانلر
دوسه ملري آدميلردن (يعني شيطانلره اطاعت ايدلر كفايلردن) اي بزم بزم منفعتلندي
بزم بعضم بعضم ايله (يعني مشبوعلر تابعلرندن خوشحال اولد يلر و تابعلر دختي مشبوعلرندن

مخبطوط اولیایر) و ایر شد بزل کند و موعود مزه که معین است شد بزم چون (یعنی بزم حسابی
 ایچون اولان وعده بی) بزم حقم زده نه هم وار در دیر الله اود سزله بر کرد ر آنده داعی
 اولدیغکنز خالده لیکن اولشیکه ایسترا الله اوله سیدر (یعنی اهل نجاتک حقدیه) تحقیق سنک
 ربک حکمتله متصفدر بیلجیدر * ف یعنی دیناده انسان بتره عبادت ایدر حقیقتده اول
 تبارجن درلر انسانلرک آنلره عبادت ایتمسی اول کمان اوزره ایدیکه آنلر بزم حاجتزی
 روا ایدرلر اشمو ایلدن آنلر ایچون نذرلر ایدرلر ایدی وقتاکه آخرت کوتته جنلر و انسانلر
 گرفتار اولورلر انسانلر عذر کتور دیرلر که بزم آنلره عبادت ایتمسک لیکن مایف زده بری بر عزه
 اعانه ایدرلر و چونکه بیوردی اودده داعیا طور سونلر مکر اولشیکه ایسترا الله افی
 اوله بیدن بیوردیکه اگر جهنمک عذاب ایدی اولور سهده انک اراده سیله در کدیلسه
 شوع مذابی قالدیر لیکن الله ایدی اولغنی دیلادی (و کذلک نول بعض الظالمین بعضا بما
 كانوا یکتسبون) ت شوکی مسلط ایدرلر کونوا بیللرک بعضنی بعضنه اولشیک
 اوغور سز لغنه که ایشلایلر (یا مشرألین و الانس الم یاتکم رسل منکم یقصدون علیکم
 آیاتی و ینذرونکم لاقایومکم هذا قالوا شهدنا علی انفسنا و غیرتهم الحیاه الدنیاه و شهدوا
 علی انفسهم انهم کانوا کافرین) ای جنلر کوهی و آدمیلر کوهی آیا کلدیلری سز
 یغمبرلر سزک جنسکزدن او قودیلر سزک اوزر که بزم نشانلری و قور قودیلر سزلی و کونه
 اوغرایه جغکنز ایلدیرلر اقرار ایتمسک کند و نفسمز اوزر شه حالو کالدادی انلری دنیا
 دیر یلکی و شهادت و یردیلر کند و نفساری اوزر شه که آنلر کافر ایدیلر * ف شبه ولی الله
 رحه الله دیر که مر ادا اولدر که کلدیلری انسانک و جتک مجموعندن یغمبرلر و اشبو مر ادا
 طوغریدر که یغمبرلر انساندن بعث اولغنه انسانلره ده و جنلر ده کوندرلش اولور * ف
 اشبو سوره نک اوللرنده ذکر اولندیکه کافرلر اول کفرلرینی انکار ایدرلر صکره بوراده
 اشبو تدبیر ایلد آنلردن کفرلری اوزر شه اقرار آلدی (ذلک ان لم یکن ربکم هالک القری
 یظلم و اهله اغانلون) ت اشبو یغمبرلری کوندرلرک اول سیدندر که اوللر سزله ربک
 کویلیر هلاک ایدیحی ظلم مقابله شوقریه نک اهلی غافل اولد قلیر خالده * یعنی یغمبر
 کوندرلر مکسزین عذاب کلز (ولکل درجات مما عملوا و ماربک بغافل عما یعمالون) ت
 و هر یک سینه ایچون مر تبه لر واردر اول شهک نوبتندیکه ایشلایلر و کل سنک ربک خیر سز
 اولت یلدنکه ایشلایلر (و ربک الغنی ذوالرحه ان یشاید هیکم و یستخلف من بعدکم
 ما یشاء کما انشاءکم من ذریه قوم آخرین) ت و سنک ربک غنی سزلسر کک صاحبیدر

اگر دیلسه کیدر سزلی و یریکزه کتور و سزدن صکره اول کسینه بی که دیلر نیجه کیر ائندی
 سزلی بر آخر کرو هک نسلاندن (ان ما وعدون لا توما انتم یحجزین) ت تحقیق اولشیکه
 وعده اولندی سزله الله کله سیدر و د کاسک سز عاجر قیلجیلر (قل یا قوم اعلموا علی مکاتکم
 انی عامل فسوف تعالون من تکون له عاقبه الدار انه لا یفلح الظالمون) ت دیکل (قوم که
 یا محمد) ای بزم کرو هم ایشلایلر کند و حالک سز اوزر شه الله بن ایشلیمه حکم یقینه ده
 بیلور سزک آخرته عاقبتی خیر لو اوله جق کیدر الله نجات بولر کافرلر * ف اهل جاهلیت
 بر قاج احکاملری اختراع ایتمشلر ایدی اول جله دن بری شودر که کینلرندن و حیوانلرندن
 بر پای الله سبحانه ایچون تعیین ایدرلر ایدی و بر پاره سنی دخی بتره تعیین ایدرلر ایدی و الله
 سبحانه نک پاینی فقرالره و یرلر ایدی و بترلر حصه سنی بترلر بیوکنه صرف ایدرلر ایدی پس
 اگر برشی الله سبحانه نک پایندن بترلر حصه سینه قار سینه دی آتی جدا ایدرلر ایدی بتر
 محتاج ایدرلر دیو و اول جله دن بری دخی اولدر که قزلرینی اولدر مکی جائز کوزرلر ایدی
 و انلرک سلفلری اشبو حکه قوی و یرمشلر ایدی و سینه اول جله دنلر که زراعتک
 و مواشینک بعضندن آدملری منع ایدرلر ایدی بترلر خدمه سکارلرندن غیری کسینه آندن
 عینه دیو و اول بر حیوانک بتر ایچون بوغزلرلر ایدی انک اوزر شه الله سبحانه نک اجنی
 ذکر ایتمز لرایندی و سینه اول جله دنلر که اگر سبائلرلر و سوا بیلروری کتور سه لرایندی
 اگر دیری اولسیدی آتی ار ککاره حلال ایدرلر ایدی قاریلره و یرمزلر ایدی و اگر اولی
 اویش اولسه ار ککاره و قاریلره حلال ایدرلر ایدی الله سبحانه اشبو مذهب باطله لری
 ردیوردی و حق اولان حکمتی بیان ایتمدی و اهل مال اتفاق ایتمدیکی حرام اولان شیلری
 ذکر ایدوب بیوردی (وجعلوا لله عذرا لمن الحرت و الانعام نصیباً فقالوا هذا لله بزمهم
 و هذا لشركائنا فما کان لشركائهم فلا یصل الی الله و ما کان لله فهو یصل الی شرکائهم
 ساهما یحکمون) ت یضه دیلر الله ایچون اولشیکه الله بر ائندی اکین جنلرندن و درن
 ایاقلیلرندن بر پای پس دینلر اشبو پای الله ایچوندر کمد و کاندلریله و اشبو پای یایدیغمز شرکک
 ایچوندر پس اولشیکه اولدی انلرک شرک کالر ایچون ایشلر الله تعالی به و اولشیکه اولدی
 الله ایچون پس بویا یشور انلرک شرک کالر سینه کونوشیدر شوکه حکم ایدرلر * ف کافرلر
 کسیدوا کینلرندن و حیوانلرک دوللرندن الله ایچون بر پای تعیین ایدرلر ایدی و بر پای دخی
 بتره تعیین ایدرلر ایدی پس اگر بعض حیوان که الهک آدیلر تعیین ایدرلر ایدی اگر ابو
 اولور سه الی بترلر ایچون تدیل ایدرلر ایدی و بترلر پایندن الله سبحانه نک حصه سنی ایچون
 دوندرمزلر ایدی بترلرندن زیاده سیله قور قزلر ایدی * ایلمدی معلوم اوله که الله سبحانه به تدرا یتک
 طریق شوقیه ذکر که الله تعالی نک یولندیده الله سبحانه نک بیوردیگی کبی اول کسینه محتاجلره

ویرمکدر که الله سبحانه آنره ویرمک ایچون یورمشدر ووندرک فائده می الله سبحانه به
ایرتمز مکر الله سبحانه نك اطاعتی ادا اولور ووندرن فقیرله فائده اولور ووندر
ویرمکدن نذر ویرن کسینه به ثواب اولور پس اگر برکسینه برکسینه دن یکاندور ویرمه اگر
الله سبحانه به نذر ویردیک کبی ویرر سه پس شرک اولور بو طریق اوزره نذر ویرمکی الله
تعالی منع یوردی پس برکسینه به ثواب ایرشد درمکیچون برشی ویرمک ایسترایسه پس
لازمدر که اول کسینه بی کندونک نفسنه قائم مقام تعیین ایدوب و کندوسی انک نائی اولوب
اول کسینه جانندن الالهک یولده محتاجله ویرسونک آنره ویرمک ایچون الله سبحانه
ارشاد یوردی اشبو صورنده الله سبحانه نك اطاعتی وارد و اشبوشیکه صدقه ایدر فقیرله
ثوابی اول کسینه به ایریشور که صدقه ویرن کسینه کندی عوضنده برکسینه به ایرشیکه
نیت ایدر ویرسی شوصورتدر که برکسینه ایچونک ثواب ایریشدرمک ایستروش کسینه بی
فقیرینده خیال ایدوب صدقه ویرجکشی اول کسینه نك ملک تعیین ایده پس صکره
اوشی محتاجله ویرمکده اوشیک ثوابی اول کسینه به ایریشه که صدقه ویرن کسینه انک
ثوابی ایریشدرمک نیت ایدر اولکی صورتده هیچ شیمه یوقدر و اشبو آخرد که صورت
مشکوکدر (و کذلک زین الکثیر من المشرکین قتل اولادهم شرکا و هم لیردوهم و یلیسوا
علیهم دینهم ولو شاء الله مافعلوه فذرهم وما یفترون) ت و اشبو کبی برلندی مشرکدرن
جو غنک نظرنده آنرک اولادینی اولدرمکی آنرک شرکاری (یعنی شیطانلر که وسوسه
ویردیلر آنرک سلفرینه که مذهب قرار ویرمشدر در قز اولادلرینی دیری ایکن اولدرمکیده
وسوسه ایتمشدر) تا که هلاک ایدلر آنلری و تا که خلط ایدلر آنرک اوزرینه آنرک دینلرینی
واکر الله تعالی دیلیدی ایشلر لرایدی شوابشی پس قویور آنلری کندولرک افتراسیله
(و قالوا هذه انا نعم و حرث جحر لا یطعمها الا من نشاء بزعیمهم و انعام حرمت ظهورها و انعام
لایدکرون اسم الله علیها افتراء علیہ سيجزیمهم بما كانوا یفترون) ت و دیدیلر اشبوردت
ایاقلیلروا کین حرامدر یز آنلری مکرشو کسینه که دیلر کندو کاندنده و اشبوردت
ایاقلیلرک ارقه سی حرام قلندی (یعنی بنلزو یو کاندز) وینه بشقه درت ایاقلیلر در که ذکر
ایتمدیلر الالهک ادینی آنلری بو غزلدقلری وقتنده و یونلر حرام اولدینی الله تعالی امر ایتمشدر
دیو افترا ایدر لریقینه سده افترا لری سبیلله جزالری ویریلور (و قالوا ما فی بطون هذه الا انعام
خالصة لک و کوننا و محرم علی ازواجنا و ان یکن میته فهم فیہ شرکاء سيجزیمهم و صفهم
انهم حکیم عظیم) ت و دیدیلر اوشیکه اشبوردت ایاقلیلر قرینه و اردر (یعنی سبیلله
وسوایک قارتنده) حلالدریم ارککلریم ایچون حرامدر قاریلریم اوزرینه

واکر اولوایسه ارککلر وقاریلر آنده شیریکدر لرجو ل آنلری انلرک اشبو یانی مقابلهنده
البته اول حکمت ایه سیدر یلیچیدر ف کافرلر شومستله بی دخی یا پیش ایدیلر که وقتا که
بر حیوانی بو غزلدقلری وقتنده انک قارتنده اگر یوری دیری چیقارایسه ارککلری
اوزرینه حلال ایدر لرایدی وقاریلری اوزرینه حرام ایدر لرایدی واکر اول حیوانک
قارتنده کبیوری اولوایسه قوجه لری وقاریلری اوزرینه حلال و آنلری آنده شیرین
ایدر لرایدی سندن سز مستلر کوسترمک و یلدرمک جوق یولک کاهدر شوایشلری اوزره
کافرله الزام یورمشدر بزم مسلمانلرمن که دینزده ارککله قاریک هیچ فرقی یوقدر واکر
بو غزلدقلرمن حیوانلرک قارتنده کبیوری یلدریری جیقه لری آنی دخی بو غزله لری جیسی حلال
اولور اگر بو غزلر سه حرام اولور واکر حیوانک قارتندن اولو جیقه سه و بللو وایسه که
اول یوری جانلش صکره اولمش پس امام اعظم قنده عیسی حرامدر (قد خسر الذین قتلوا
اولادهم سهها بغیر علم و حرموا ما رزقهم الله افتراء علی الله قد ضلوا و ما كانوا مهتدین) ت
البته زیان ایشلی اولدی اول کسینه لکه اولدیز دیلر کندو اولادلرینی جهل یوزندن بیلر سزین
و حرام قیلدیلر اولشی که رزق ویردی آنره الله یلان باغلق سبیلله الله اوزرینه البته
ازغین اولدیلر و اولدیلر طوغری یول بولیمیلر ف یعنی قزلری دیری ایکن اولدرمکی جائز
کورر لرایدی و اشبوایسه یولک کاهدر (وهو الذي انشأ جنات معروشات و غیر معروشات
و الخلل و الزرع مختلفا کله و الزیتون و الرمان متشابها و غیر متشابها کلوامن غیره اذا
انعموا و اوحقه یوم حصاده و لا تسرفوا انه لا یحب المسرفین) ت و الله تعالی اولدر که
بیدا ایتدی بر یوزینه چارطاق اوزرینه یا یلش باغچه لری (یعنی اوزم اغاجی وقاون
وقار یوز کبی مثلا) وینه بر یا یلش باغچه لری (یعنی بر باره انجلی که ایاقلری اوزرینه
طورمش) ویدا ایتدی خرما انجلی و کینی لون لون اوله رق هر بر یسنک میوه سی
ویدا ایتدی زیتونی و ناری بری برینه بکره یچی و بری برینه بکره یچی (یعنی هر بر
نوعک اقرا دی صورت اعتباریلر بری برینه بکره و طعمده بکره من) بیکز آنرک بشارندن
اولوقسکه میوه سی ایریشور و ویرکز آنک زکاتی بجلدیکی کونده و اسراف ایتمکزل البته
الله سوهن اسراف ایدنلری ف یعنی انک حقنی ویرکز اول کونک بچوب طوبلر سکر
یعنی ا کینک زکاتی ویرکز و مالک زکاتنک مدق بریلدر و میوه نك و کینک زکاتنک مدق
حاصل قالدینی کوندرو هریر که کند و ملکی اولوب خراجیه اولسه آنده زکات واردر
واکر کولک صوبیلله حاصل اولسه اوندمبری زکاتدر واکر صو ویرمکله اولسه بکره میده
بردر (ومن الانعام حوله و فرشا کلو انما رزقکم الله و لا تنفقوا خطوات الشیطان
انه لکم عدو مبین) ت ویدا ایتدی درت ایاقلیلر دن یولک قالدیلر یجیلری و شو حیوانیکه بره

دوشن و بوزلق ایچون بیکز اولمشیدنکه رزق و یردی سزه الله و تابع اولمک شیطانک
 ادیلرینه البته شیطان سزه ظاهر دشمندر ف یولک قالدروا کوز کیلر دودوشنان
 حیوان کوچک و یره یقین اولان حیوانلر در قیون و کچی و دوه و یرسی کچی (غالبه)
 ازواج من الضان اثین ومن المیزاثین قل الذکرین حرامم الاتین اما اشملت علیه
 ارحام الاتین بیوتی بعل ان کنتم صادقین ت براندی سکر قسه قیوندن ایکی قسم
 (یعنی ارک و دیشی) و یکیدن ایکی قسم (یعنی ارک و دیشی) دیکل آیا ایکی ارک کچی
 حرام قیلدی (الله سبحانه) یا ایکی دیشی یا خود اولشی که شامل اولدی دیشیلرک
 رحلری خبر و یرک بکاء الله اگر صادق ایدسه کز ف یعنی صحیح نقل کتورک ابراهیم
 علیه السلام دن و امعیل علیه السلام دن و الله سبحانه نک کابلر دن و الله اعلم
 (ومن الابل اثین ومن البقر اثین قل الذکرین حرامم الاتین اما اشملت علیه ارحام
 الاتین ام کنتم شهداء اذ وصاکم الله بهذا نحن اعظم من انتری علی الله کذب فیصل الناس
 بغير علم ان الله لا یهدی القوم الظالمین) ت و براندی دوه دن ایکی قسم و صغردن ایکی
 قسم دیکل آیا اشبوا یکی ارک کچی حرام قیلدی (الله) یا ایکی دیشی یا خود اولشی که
 شامل اولدی آنک اوزرینه اشبوا یکی دیشنک رحلری یا حاضر می ایدیکز اولوقنده که حکم
 ایتدی سزه الله بوتکله پس کیدر زیاده ظلم ایشلی اول کسسه دنکه باغلدی الله اوزرینه
 یلاقی تا که آزعین قیلله آدم لری بیلک سزین البته الله یول کوستر من ظلم ایشلی اولان
 کز و هله (قل لا اجد قیما اوحی الی محرما علی طاعیم طعمه الا ان یكون میتة اودما
 مسقوا و الحیم خنزیراته رجس اوفع اهل لغیر الله به فین اضطر غیر باغ و لاعاد فان
 ربک غفور رحیم) ت دیکل بن بولم اولمشیده که وحی اولندی بنم جانیه هیچ حرام اولان
 حق یحیی اوزرینه یدیک شیده مکر که اوله مر دار یاد و کیش فان یا خود ط کوزانی پس
 البته شو حرامدر یا اولتکه فسق اوله که الله غیر ذلک آدی اشبوشی بوغلندی و قدده
 ذکرا و نسل اوله پس هر کسسه که محتاج اوسه باغی و عاصی اولمیه رقی بوسرام اولتکلر دن
 اجل غنی دفع ایدجک قدر برسه بویه کیمسه لری تحقیق سنک ربک یار لعیبه و رامت کیمیدر
 ف شاه ولی الله رحمة الله بر ذرت ایا قلیله نسبه حصردن مر احصیر اضافیدر و آنلر سکر
 قسدر ایت و ازسلان و طوغان و غیری صید ایدن قوشلرا کر حرام اوسه ده جمعه الانعام دن
 ذکاردن اولره بخت و قند ف یعنی شو حیوانلر که بکلری عادتدن نلر دن اشبوا

مذکور اولان حرامدر (و علی الذین هادوا حرمنا کل ذی ظفر و من البقر والغنم
 حرمنا علیهم شحومهما الا ما حلت ظهورهما و الحویا و اما اختلط به ظم ذلك جزیناهم
 یغنیهم و انما الصادقون) ت وجه و دلر اوزرینه حرام قیلدی طر نقلی حیوانلری و حرام
 قیلدی آنلر اوزرینه صغرک و قیونک ایچ یاغنی مکر اول یاغنه که ارقملرینه یا خود باغرسق لرینه
 یا خود اول یاغنه که یا بشور آنلرک ککلرینه اشبوا یا غلر حرام اولدی اشبوشی انلرک ظلی
 مقابلده ایتد و البته بزلر طوغری دیجیز ف یعنی الله سبحانه نک حکم ده جهودلرک
 خلاف ایتسی سیندن الله سبحانه آنلری قیلده طوقشیدی پس آنلر اوزرینه درت آیا قلی
 حیوانلر دن طر نقلی اولان حیوانلری حرام قیلدی دوه کچی حقیقتده اشبوشیلر حرام
 د کادر (فان کذبوک فقل ربکم ذو رحمة واسعة ولا یرد باسهم عن القوم المجرمین) ت
 پس اگر یلانه نسبت ایتلر سنی دیکل آنلر سزک ربکم کز جوق و ککش اولان رحمت
 صاحبیدر و رد اولمز آنک عذاب ی ظلم ایشلی اولان کز و هلدن ف یعنی رحمت ککش کندن
 سز لشدی دینا ده عذاب کور میور سکر لیکن بیلک کز کسزدن عذاب رد اولمش (سقول
 الذین اشرکوا لو شاء الله ما اشرکوا لآبائنا ولا حرمنا من شیء کذلک کذب الذین من قبلهم
 حتی ذاقوا بآسنا) ت چاپک اولور که دیر لر اول کسسه لر که شریک قوشدیلر کر دیلیدی
 الله (یعنی انک رضاسی اولمیدی) بزلر شریک قلدن و بزم یا بالرمز دخی قلدی و حرام
 قیلزدن هیچ برشی (سنی تمکذیب ایتدی کیری) کچی یلانه نسبت ایتدی لر اول کسسه لری که
 کند و لردن اول کادیلر اولوقته قدر که طاندیلر بزم عذاب می (قل هل عندکم من علم
 فخر جوهنا ان تنبهون الا اظن وان انتم الا تخرون) ت دیکل آیا وار می دسزک
 یا نکز ده بر علم (یعنی الله) کابلر دن یا نکز ده هیچ بر دلیل و ارایسه) انی بزه حقیقارک سز
 انحق کند و تنسکره تابع اولوب یلان سویلر سکر ف کافر لرک شیهه منی شودر که کر بزم
 ایشلر من الله ک یا تسده مقبول اولمیدی بزه ایشلک ایچون مهلت و یرمن ایدی آنلرک
 جوابیده میوردیکه بکن امتلره کاهلری اوزره نیچون عذاب و یردی اشبوره دن معلوم
 اولدیکه قاج مدت که آنلر کو تو ایش ایشلر الله سبحانه آنلری مواخذة ایتدی آنر ده
 مواخذة ایتدی (قل لله الحجة البالغة فلو شاء لهداکم اجعین) ت دیکل الله ایچوندر
 محکم اولان دلیل پس اگر ایتسیدی الله هدایت و یردی سزک بجه کره بردن ف یعنی
 ای کافر لر سزک یلانکز ثابت اولدی کسزه دلیل یوقدر شو مالده کرا یا غلر سکر شو

علامت در کتب که مستکرده هدايت يوقدر (قل هلم شهداءکم الذين يشهدون ان الله
 حرم هذا فان شهدوا فلا تشهد معهم ولا تتبع اهواء الذين کذبوا باياتنا والذين
 لا يؤمنون بالاخرة وهم يبعدون) ت ديکل کتور کز شول علماء کزی که شهادت
 ايدزل انعام و سترى که الله حرام قیلدی دیو پس ای محمد اکرا نذر قضائ شهادت
 و پر سه لرسن اقرا یا یتقه آنرا یله تابع اوله اول کس نه لک آرزوی او زره که یلانه نسبت
 ایتدی لر بزم نشانه لر مزی و اول کس نه لک قیامت ایتا غزلو آنر کند و بر بلینه برابر قیلر
 یعنی باطل اولان معبود لرینی (قل تعالوا انزل ما حرم ربکم علیکم الا تشرکوا به شیئا
 وبالوالدین احسانا ولا تقتلوا اولادکم من املاق نحن نرزقکم وایاهم ولا تقربوا
 الفواحش ما ظهر منها وما بطن ولا تقتلوا النفس التي حرم الله الا بالحق ذلکم وصاکم به
 لعلکم تتقون) ت ديکل آنره کاکز نا و قویهیم اولشی که حرام قیلدی سز کز بکز سز کز
 او زره یور مشکه شریک قوشمیکز الله سبحانه به هیچ برشی و بابا وانا کره اولک ایدک
 و اولدر میکز کند و اولدر کزی فقیر لک قور قوسه دن بز رزق و پر زسه و آنره و یقین
 اولیکز حیا سز لغه (یعنی زنا به و لواط به) انک اشکاره سنه و کیز لوسنه و اولدر میکز هیچ
 بر نفسیکه حرام قیلدی الله آنی اولدر میکی مکر طوغر یلقله (یعنی قصاصده و قصاص
 کیمده) اشبوذ کرا و لانی حکم ایتدی سزه تا اوله که سز لره هم ایده سکز (ولا تقربوا مال
 الیتیم الا بالتي هي احسن حتى يبلغ أشده و اوفوا الکیل و المیزان بالقسط لانکف
 نفسا الاوسعها و اذا قلتم فاعدلوا ولو کان ذاقربی وبعهد الله اوفوا ذلکم وصاکم به
 لعلکم تذكرون) ت و یقین اولیکز یتیم مالنه مکر کوزل خصلته که (مالی حفظ ایتک
 طریقله) اولوقته د کین که ایریشه کند و بلوغنه و تمام ایدیکز اولچوی و انصافله تراوی
 تکلیف و بر میز هیچ بر کس نه به مکر آنک طاقتی قدری واکر سوز سو یاسکز (یعنی شهادت
 ایتسکز یا حکم ایتسکز) پس انصافه مراعات ایدک واکر او زره نه حکم اولنا نذر اقرا کر دخی
 اولسه و الله عهدینه یعنی انک نذرینه و فایده اشبو حکمی یوردی سزه تا اوله که
 سز نصیحت قبول ایدیمی اوله سکز (وان هذا صراطي مستقيما فاتبعوه ولا تتبعوا
 السبل فتفرق بکم عن سبيله ذلکم وصاکم به لعلکم تتقون) ت و اشبوذ کرا و لانی شیلر
 بزم یولدر صاغ و طوغر یدر پس تابع اولیکز آ کا و کیتیم کز بشقه یولدره اشبو یولدر

آبر سزی الله یولدرن بوا حکام که یوردی سزه آنی نا که سز لرم صاقت سکز (ثم آتينا
 موسى الكتاب تماما على الذي احسن و تفصيلا لكل شيء و هدى و رجة لعلهم يلحقوا ربهم
 يوم تون) ت صکره و یردک موسایه کتاب تانه متی تمام ایدیم اول کس نه او زره نه که
 اوایش ایشادی و یسان ایدیم هر برشی و یول کوسه ترمک جهنجه و اسر کک جهنجه
 تا که آنر کند و بر بلینه او غر مغه ایمان کتور لر * ف شاه ولی الله رحمة الله دیر که یولدره
 یاتمه ظاهر اولدر که اشیا ممد کور لر ی حرام قیلدی از لده و نوح ک قوی او زره نه و هلم جرا
 صکره و یردک موسایه کتابی * ف یوندن معلوم اولدی که سابق اولان حکم لر سلفه دن جاریدر لر
 وقتا که تورات نازل اولدی پس شرع جوق مفصل اولدی (وهذا کتاب انزلناه مبارک
 فاتبعوه و اتقوا لعلکم ترجون) ت و اشبو قران بر کابدر که ایدردک آنی بر کتله پس
 تابع اولیکز آ کا و صاقت تا اوله که سز رحم اولمش اوله سکز (ان تقولوا انما انزل الكتاب
 علی طائفتين من قبلنا وان کنا عن بدراستهم لغافلين) ت کوندرک آنی نادیمه سکز که یوندن
 اول ایکی کر وه او زره نه کتاب ایتدی لر دی (یعنی تورات و انجیل و بو کابدر بزم لساغز جه
 اولدیغندن) بز آنلری او قوم قدن غافلرز * ف یعنی اشبو کانی یعنی قرانی نازل قیلدی
 نا که سز لره عذر قیلدی بری باقی قالمون (واتقولوا لو انزل علینا الكتاب لکنا اهدى
 منهم فقد جاءکم بینة من ربکم و هدی و رحمة فن اظلم بمن کذب بايات الله و صدق
 عنما سنجزی الذين یصدفون عن آياتنا سوء العذاب بما کانوا یصدفون) ت یا خود
 دیر سکز آ کرا یندر لیمدی بزم او زره نه کتاب البتة هدايته انلردن (یعنی هم و دود نصارادن)
 زیاده اولور دق پس کادی سز لره دایمل کند و بر بکزدن و هدايت و اسر کک پس کیمدر
 زیاده کونوا یتلی اول کس نه دن که یلانه نسبت ایتدی الله نشانه لرینی و یوز جو یردی
 اول نشانه لر دن جز او پر زاول کس نه لره که یوز جو یرد لر بزم نشانه لر مزدن کونوا اولان
 عذابله یوز جو یرد کری سپیدن * ف یعنی یکمیش اولان امتلک حالی ایشیدوب اوله که
 سزه دخی هوس حاصل اوله اشبو اجلدن سز لره دخی انلر کی کاب و یرلدی (هل یستظرون
 الا ان تأتیهم الملائكة او یاتی ربک او یاتی بعض آیات ربک یوم یاتی بعض آیات ربک لا ینفع
 نفسا ایمانهم تکن آمنتم من قبل او کینت فی ایمانهم اخیرا قل انتظروا انکم منتظرون)
 ت منتظر اولنر لمر مکر آ کا که کلور آنره فرشته لر یعنی جانلرن امانی ایچون یا خود کله سنک
 ربک حکمی (یعنی قوی هلاک ایتکه) یا خود کله سنک ربک نشانه لرک بعضی

(یعنی کونش مغرب طرف ندن کک کبی یا خود دابة الارض چیتحق کبی) اولی کونکه
کاورسنگ ربک نشانه لرنک بعضی منقعت ویرمن هیچ برنفسه که شون نفس ایمان
کتورمزایدی بوندن اول انک ایمانی یا خود منقعت ویرمن برنفسه که کسب ایتمدی
کند و ایمان شده بر اوایش آنک توبه سی (یعنی اولی کونده کاهکارک توبه سی و کافرک
ایمانی قبول اولمز) دیکل منتظر اولی کز البسه بز لدخی منتظر لرز * ف یعنی الله سبحانه
جانبندن همدایتک حدی که واریدی ایرشدی اول حدیدیدر و شرعیسدر و گایدیرس
بونر که آنی قبول ایتمور لر پس منتظر اولمز لر که الله سبحانه کندی و سی کاه یا خود
قیامت نشانه لرین کوره لر اولوقت ایمان کتوره لر پس وقتا که قیامت نشانه سی ظهور
ایدیر یعنی کونش باتدینی طرف ندن طوغر کافرک ایمانی و عاصیدک توبه سی قبول اولمز
(ان الذین فرقوا دینهم و کانوا شیعیاً لست منهم فی شیء انما امرهم الی الله ثم ینفیهم عما کانوا
یفعلون) ت البسه اول کسینه لر که داغلق ایتمیدیر کدودینلری و اولدی لر که و کروه
دکاسن آنردن هیچ بر حسابده (یعنی سندن مؤاخذه ایتمزل) انلرک ایشی انجق الله تعالی به
تایشور لشددر صکره خبر ویرر آنلر اولشییک عاقبتله که ایتمیدیر * ف یعنی جهودلر
بر قاج یکی پوللره یا شیدیلر پس سن ای یغمه بر اشجو پوللر ندن هیچ بر بسنگ تحقیقنه
ایلمشه که قنقی صحیدر و قنقی باطلدر و سن کندی و صحیح اولان پولک اوزره قائم اول
ودینده بر قاج حکم لر که اعتقاد کتورمک باینددر آنده تقریق جائز کادر و اول بر
احکام لر که عملاینددر اگر انک طریق لری چوق اولسه ده مضایقه یوقدر (من جاء
بالحسنة فله عشر امثالها ومن جاء بالسيئة فلا يجزي الا مثلهما وهم لا يظلمون) ت هر بر
کسینه کتورسه او اولان ایشی پس انکیچون آنک اون مقداری وارد و هر بر کسینه
کتورسه کبوت اولان ایشی پس جزا ویراز مکر کبوت اولان علی قدری و آنر ظلم اولمز لر
(قل انی هدانی ربی الی صراط مستقیم) ت دیکل تحقیق دلالت ایتمدی بکابنرم
طوغر و اولان پول جانبنه (دینا قیامله ابراهیم حنیفاً و ما کان من المشرکین) ت
(هر ایدیرم) طوغری اولان دینی که ابراهیم ملتیدر اول حالده که باطلدن دین حقه مائل
ایدی شریک قوشمردن دکل ایدی (قل ان صلاتی و نسی و محیای و مماتی لله رب العالمین
لا شریک له و بذلک امرت و انا اول المسلمین) ت دیکل تحقیق بنم نمازم و حجه و قربانم و بنم
دیر بلکم و بنم اولکم جمله سی عالمک ربی اولان الله ایچوندر هیچ شریک یوقدر انکیچون
واشبو توحید دایله امر اولدی بکا و بن اولکی مسلمانم (قل اغیر الله ابغی رباً و هو رب کل

شی و لا تنسب کل نفس الیها ولا تزور و زرة و زراخری ثم الی ربکم مرجعکم
فینبشکم بما کنتم فیه تخلفون) ت دیکل ایاطلب ایدریم بر اله الله دن غیری اولدر هر بر
شیئک ربی و ایشلر هیچ بر کسینه مکر کند و ذاتی اوزرینه و قالدرمن هیچ بر قالدریمی آخر
نفسک یو کنی صکره کند و ربک زک جانبنه نزل رجوع کز وارد پس شبر ویر رسزه
اولشی که آنده اختلاف ایتمیدیر (وهو الذي جعلکم خلافت الارض و رفع بعضکم
فوق بعض درجات لیلو کم فیما آتاکم ان ربک سربیع العقاب و انه لغفور رحیم) ت
الله عظیم الشان یسه دی سزی ربک یادشاهلری و عالی قیلدی سزک بعضکزی بعضکزک
اوزرینه درجه جهتله ناصنایه سزی اولشیده که ویردی سزیه تحقیق سزک ربک عذاب
ایتمکده چاکک ایدیر و تحقیق یار ایچیدر اسر کیچیدر

(سورة الاعراف مکینه و هی مائتان و خمس اوست آیات)
*(اعراف سورده سی مکده نازل اولش مکر و اسئلهم عن القرية دن سکز آیته
قدر و یابش آیته قدر و بوسوره یکی پوزش و یا آلتی آیتدر)*

(بسم الله الرحمن الرحیم)
(یا غلشیجی اسر کیجی اولان اللهک ایدله او قورم)

(المص) الله سبحانه اعلم (کتاب انزل الیک فلا یکن فی صدرک حرج منه ان تذکره
و ذکر الی المؤمنین) ت اشبو بر کاید که ایدر لدی سزک جانبکه پس کر کدر که اولیه سزک
سینه کده هیچ بر طابق آنی ایرشددر مکدن (نازل قائمدی) تا که قورقوده سن انکله
ونصیحت اجلیچون مسلمانلره (ایه و اما انزل الیکم من ربکم و لا تعبدوا من دونه اولیا
قلیلاً ما تذکرون) ت تابع اولی کز اول شیمه که ایشدر لدی سزک جانبکزه کند و ربکزدن
واویمیکز الله دن غیری احبابلره (یعنی باطل اولان معبودلره که دوست طو ترایدیلر)
آز قبول ایدر سکز نصیحتی (و کم من قرية اهلکنا فجاءها یاسماً یا تا اوهم قاتلون) ت
و چوق کویلر که هلاک ایتمک آنلری پس کلدی شو کو یلره بزم عذابز آنلر کیجه
قرار بولش ایکن یا خود آنلر اولن وقتنده او پو مشرایدی (فا کان دعواهم اذ جاءهم یاسماً
الآن قالوا انا کنا ظالمین) ت پس اولدی آنلرک سوزلری اولوقتکه کلدی آنلره

بزم عقوبت مکر شو که دیدار البته بزرگالاراید (فَلَنَسْتَأْذِنُ الَّذِينَ أُرْسِلَ إِلَيْهِمْ وَلَنَسْتَأْذِنُ الْمُرْسَلِينَ) ت پس البته بزرگالار سوال ایدر زاول امتاردن که پیغمبر کوندردی آنلرک جانبته والبتنه سوال ایدر زی پیغمبرلردن (فَلَنَقْصُصَنَّ عَنْهُمْ بَعْضَ أَمْثَلِهَا تِلْكَ الْأَمْثَلِ) ت پس البته بیان ایدر زاول آنلرک حضورنده (یعنی ایشلرک بجهل سنی) بیلرک واولدق بزرگ خبر سز (وَالْوَزْنُ يَوْمَئِذٍ الْحَقُّ فَمَنْ ثَقُلَتْ مَوَازِينُهُ فَأُولَئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ) ت وعللاری طارعتلق انصافله اول کونده اوله جق شیدر پس هر کس نه که آغراوله آنک کوزل اولان عملک ترازیسی پس آنلردر نجات بوانسلر (وَمَنْ خَفَّتْ مَوَازِينُهُ فَأُولَئِكَ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ يَمَّا كَانُوا بِآيَاتِنَا يَتَذَكَّرُونَ) ت وهر کس نه که بیبی اولدی آنک ایا اولان اعمالنک ترازیسی پس اشبوکر واه اول کس نه لدر که زیان ایتدیلر کند و نفسلرک حقنده اول سببله که بزم نشانه لر هنری انکار ایدر لر ایدی * ف هر شخصک عللری یازیلور و وزنه موافق شو عملدر که کواکک طوغری بغبله و محبتله والله سبحانه نک امرینه موافقتله وعلی وقتنده ادا ایده اکر بویه ایتسه شو عملک وزنی زیاده اولور و اکر بیا ایل عمل ایتسه ویا الله سبحانه نک حکمنه موافق ایتسه یا وقتنده ادا ایتسه پس آنک وزنی آزاوور و آخرتده عمل کاغدری وزن اوانور هر کس نه نک کوزل اولان عملک کاغدی آغراولسه آنک کاغدری عفو اولدور و اکر بیبی اولسه عذابده طوتلور (وَلَقَدْ كَذَّبْنَا كُرْهُوا فِي الْأَرْضِ وَجَعَلْنَا لَكُمْ فِيهَا مَعَايِشَ قَلِيلًا مَّا تَشْكُرُونَ) ت قرار ویردک سیزه برده ویدا ایتدک دیرلر ککزلر سبیلر بی و سز از شکر ایدر سکر (وَلَقَدْ خَلَقْنَاكُمْ ثُمَّ صَوَّرْنَاكُمْ ثُمَّ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ لَمْ يَكُنْ مِنَ السَّاجِدِينَ) ت براتدق سیزی (یعنی سیزلر بابا کزی) صکره صورندک سیزی (یعنی بابا کزی) صکره دینک فرشته لره که سجده ایدک آدمه پس سجده ایتدیلر مکر شیطان اولدی سجده ایدنلردن (قَالَ مَا مَنَعَكَ آلَا تُسْجِدَ إِذْ أُمِرْتَ قَالَ أَنَا خَيْرٌ مِمَّنْ خَلَقْتَنِي مِنْ نَارٍ وَخَلَقْتَهُ مِنْ طِينٍ) ت دیدی الله نه شی منع ایددی سنی آندنکه سجده ایده سن اولوقتکه سیوردم سکا دیدی بن ایوم آندن براتدک بی اوددن و براتدک آتی چاموردن (قَالَ فَاهْبِطْ مِنْهَا فَمَا يَكُونُ لَكَ أَنْ تَتَكَبَّرَ فِيهَا فَاخْرُجْ إِنَّكَ مِنَ الصَّاغِرِينَ) ت دیدی الله اشافی این کو کدن نیچونکه لایق د کادر سکا که یو کله سن آند پس طشره جیق

البته سن ذلیل لردن سن (قَالَ أَنْظِرْنِي إِلَى يَوْمِ يَمُوتُونَ) ت دیدی ای الله مهلت ویر بکا اول کونه د کین که آدم لره قاهر لر قبرلردن (قَالَ إِنَّكَ مِنَ الْمُنْتَظَرِينَ) ت دیدی الله البته سن مهلت ویر لشاردن سن (قَالَ فَمَا آغْوَيْتَنِي لَأَقْعُدَنَّ لَهُمْ صِرَاطَكَ الْمُسْتَقِيمَ) ت دیدی پس اول سببله که از غین قیلدک بی البته اکلشورم آدمیلر ایچون سنک طوغری اولان یولکده (یعنی تاسکه شو یولدن آنلری منع ایدیم) * ف یعنی تنکه آزغین اولدم شدی آنلری آزدیریم (ثُمَّ لَا يَنبَغِي لَهُمْ مِنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ وَمِنْ خَلْفِهِمْ وَعَنْ أَيْمَانِهِمْ وَعَنْ شَمَائِلِهِمْ وَلَا تَجِدُ أَكْثَرَهُمْ شَاكِرِينَ) ت صکره کلورم آنلرک جانبته آنلرک او کندن وارقه سندن وصاغ جانبندن وصول جانبندن و بولر سن آنلرک چوغنی شکر ایدیی (قَالَ أَخْرِجْ مِنْهَا مَذْمُومًا مَذْهُورًا لِمَنْ تَبِعَكَ مِنْهُمْ لَأَمْلَأَنَّ جَهَنَّمَ مِنْكُمْ أَجْمَعِينَ) ت دیدی طشره جیق کو کدن کو تو اولمش سوراش اولد بنگ حالده بین ایدر مکه هر کس نه تابع اولسه سکا آدم لردن البته ظولدریم جهنمی سیزلر بجهل کزدن (وَيَا آدَمُ اسْكُنْ أَنْتَ وَزَوْجُكَ الْجَنَّةَ فَكُلَا مِنْ حَيْثُ شِئْتُمَا وَلَا تَقْرَبَا هَذِهِ الشَّجَرَةَ فَتَكُونَا مِنَ الظَّالِمِينَ) ت ویدک ای آدم ساکن اول سن وسنک قارک جنتده پس بیکز هر بریدنکه دیرلر سکر و یقین اولیکز اشبو آغجه که اولور سکر ظلم ایدنلردن (فَوَسْوَسَ لَهُمَا الشَّيْطَانُ لِيُبْدِيَ لَهُمَا مَا وُورِيَ عَنْهُمَا مِنْ سَوْآتِهِمَا وَقَالَ مَا نَهَاكُمَا عَنْ هَذِهِ الشَّجَرَةِ إِلَّا أَنْ تَكُونَا مَلَكَينِ أَوْ تَكُونَا مِنَ الْخَالِدِينَ) ت پس وسوسه ویردی آنلره شیطان تا اشکاره ایده آنلر ایچون اولشی که کیزلوایدی آنلرک نظرلردن ناموسلنه جق اعضالرن و دیدی آنلره منع ایتدی سیزی سیزلر ربکز اشبو آغجیدن مکر آندن احتیاط ایچونکه فرشته اولور سکر یا خود اوله سکر ایدی اولنلردن * ف عیب کیزلوایدی یعنی استیحا جتی و شهوت حاجتی جنتده یوق ایدی و آدم و حوا ایدلری او زنده لباسلر و ارایدی که آنلر اصلا جیقا از ایدی زیرا که اول لباسلری جیقا رمغه حاجت یوقدی و آنلر کندی اعضالردن واقف د کلا ایدی وقتا که آنلردن اشبو کله صادر اولدی شو وقتده آدم لره لازم اولان شیلر پیدا اولدی و آدم و حوا کندی حاجتلرلردن خبردار اولدیلر و کندی اعضالر بی کوردیلر (وَقَامَتَا إِلَى سَوَاكُمَا فَأَسْكَنْتُمَا هَهُنَا وَلَقَدْ رَءَاكُمَا ظَعْنًا يُرْتَاعُهُمْ رَبُّكَ فَمَرَاكُمَا فِي الْغَيْثِ وَنَادَاهُمَا رَبُّهُمَا أَمَّا الْأَمْرُ كَمَا

عَنْ تِلْكَ الشَّجَرَةِ وَقَالَ لَكَانَ الشَّيْطَانُ لَكَ عَدُوٌّ مُبِينٌ) ت آج جانبه آنری ایشدردی
الدائم له پس وقتا که طاعتی را اول آنجند آنره ناموسانه حق بر لری ظاهر اولدی شروع
ایتدیلر که جنت اناجنتک یز اولندن بر برینه یاشدیروب ووزلرینه قویه رقت عورت
ایتدیلر و رباری آنری چاغردیکه منع ایتدی سزی اشبو آنجند و دیمدی سزه
ابلیس سز کیچون اشکاره دشمندر (قَالَ رَبَّنَا ظَلَمْنَا أَنْفُسَنَا وَإِنْ لَمْ تَغْفِرْ لَنَا وَتَرْحَمْنَا لَنَكُونَنَّ
مِنَ الْخَاسِرِينَ) دیدیلر ای بزم رجز بر ظلم ایتدک کند و نفسمه واکریار لغمز سز بزی
واسر کز سز بزی البتہ البتہ بزاو لوز زیان ایدلردن (قَالَ اهْبِطُوا بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ
عَدُوٌّ وَلَكُمْ فِي الْأَرْضِ مُسْتَقَرٌّ وَمَتَاعٌ إِلَى حِينٍ) ت دندی الله آشای ایتک بعضکز
بعضکزه دشمن اولور سکز و سز کیچون برده قرارگاه وفائده لک وارد رزمین وقتیه دکن
یعنی اولسه دکن (قَالَ فِيهَا تَحْيَوْنَ وَفِيهَا تَمُوتُونَ وَمِنْهَا تُخْرَجُونَ) ت دیدی الله برده
دیر یلان ایدر سکز و برده اولور سکز و بردن طشره کتور یلور سکز (يَا بَنِي آدَمُ قَدْ أَنْزَلْنَا
عَلَيْكُمْ لِبَاسًا يُوَارِي سَوْآتِكُمْ وَرِثًا وَلِبَاسُ التَّقْوَى ذَٰلِكَ خَيْرٌ ذَٰلِكَ مِنْ آيَاتِ اللَّهِ لَعَلَّهُمْ
يَذَكَّرُونَ) ت ای آدم اولادی سزک اوزر که ناموس بر یکزی اور تر لباس ایتدردک و زینت
لباسی دخی بر اندق و تقوی لباسی بولردن خیر لو کو زلدر اشبولاسری کوندر مک اللهک
نشانه لرنندرتا که آنرنصحت قبول ایدلر ف یعنی سزک دشمن سزدن جنتک لباسی
جیمقاردی صکره بر سزه دیناده لباس یاغنتک تدبیرینی او کتدک شدی شو لباسی کیک که
انده تقوی اولور قوجه لرایک لباسی کیمه لر و هم اتکری دخی جوق اوزون قویه لر
واولشیکه آدن منع اولمش ایتمه لر و قاریلر شویله لباسی کیمه لر که اینجه اولوب آدن
آنک اعضاسی کورینه وینه زینت محالرینی و زینت لری اینجیلره کوستر میله
(يَا بَنِي آدَمُ لَا يَفْتِنَنَّكُمُ الشَّيْطَانُ كَمَا أَخْرَجَ ابْوَيْكُم مِّنَ الْجَنَّةِ يَنْزِعُ عَنْهُمَا لِبَاسَهُمَا لِيُرِيَهُمَا
سَوْآتَهُمَا إِنَّهُ يَرََاكُمْ هُوَ وَقَبِيلُهُ مِّنْ حَيْثُ لَا تَرَوْنَهُمْ إِنَّا جَعَلْنَا الشَّيَاطِينَ أَوْلِيَاءَ لِلَّذِينَ
لَا يُؤْمِنُونَ) ت ای آدم اولادی آزعین قیلله سز لری شیطان نیجه که جیمقاردی سزک بابا
وانا کزی جنتدن آنلر عورت بر لری بر برینه کوستر مک ایچون لباسی جیمقاردی
والبتہ شوشیطان وانک قشونی سزی کور را اول یردنکه سز آنری کورمز سکز تحقیق
بر شیطانی ایمان کتورمین کیمه لر ایچون احباب و دوست بصدق (وَأَذَانُكُمْ)

فَاحِشَةً قَالُوا وَجَدْنَا عَلَيْهَا آبَاءَنَا وَاللَّهُ أَمَرُ بِهَا قُلْ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ) ت اقولون علی
الله مالا تعلمون) ت اگر آنلر بر کو تو ایشی ایشلسه لر دیر لکه بولدی بزلر اشبو ایش
اوزرینه بابا لر می والله امر ایتدی بزه اشبو ایشله دیکل آنره تحقیق الله کو تو ایش
ایشلکه امر ایتدی حقیقتی بیلر یک کز شی الله تعالی به نسبت ایدوب دیر میسکز ف یعنی سز
ایشتدیکز که سزک اول بابا کز شیطانک الدائم له آلداندی پس نیچون بابا کز ایشلدیکن
سند کتور یور سکز (قُلْ أَمَرَ رَبِّي بِالْقِسْطِ وَأَقِيمُوا وَجوهَكُمْ عِندَ كُلِّ مَسْجِدٍ وَادْعُوهُ
مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ كَمَا بَدَأَكُمْ تَعُودُونَ) ت دیکل یوردی بستم ذم انصاف ایلر و طوغلر لک
یوز کزی (یعنی کعبه جانبه) هر غمازک وقتیه و عبادت ایدک آ کا خاص قیلدیغکز
حاله عبادت کزی آنکچون نیجه که بر اندی سزی آنک کبی بر دخی اول حالته عودت ایدر سکز
یعنی باشی اچق و یاغی یالین قابض و حشر اولور سکز (قُلْ يٰ قَاهِدِي وَقُرْبِقَاحِي عَالِمٌ
الضَّلَالَةِ أَنَّهُمْ اتَّخَذُوا الشَّيَاطِينَ أَوْلِيَاءَ مِن دُونِ اللَّهِ وَيَحْسَبُونَ أَنَّهُم مُّهْتَدُونَ) ت
بر کروهه طوغری بول کوستردی و بر کروهی آزعین بر اقدی ثابت اولدی آنرا و زینه
از غیناق تحقیق آنلر دوست طوغلر شیطانی الله دن غیری وطن ایتدیلر که آنلر طوغری بول
بولملردر (يَا بَنِي آدَمُ خُذُوا زِينَتَكُمْ عِندَ كُلِّ مَسْجِدٍ وَكُلُوا وَاشْرَبُوا وَلَا تُسْرِفُوا إِنَّهُ لَا يُحِبُّ
الْمُسْرِفِينَ) ت ای آدمک اولادری طوغلر کتد و زینت کزی (یعنی کند و لباس کزی)
هر غمازک وقتیه و یکز و ایچکز و حددن کیمکز البتہ الله سوز حددن کیمکزی
ف یعنی کتد و زینت کزی یعنی لباس کیمک غمازده فرضدر ارک کار کو یکنک آلدن
دینه قدر اوزرک و قاریلر ایسه غمازده ای مکر جاریه دیرندن آیا قیلرینه قدر اچق اولق
وقولغندن باشنه قدر اچق اولق معافدر و نازل و اینجه لباسلر که اعضا و یا بدنک قوی
کورینورانی کیمک ایود کادر و یوردیکه اسراف ایتیمکز یعنی شرعاً ممنوع اولان شی
ایشلیمکز (قُلْ مَنْ حَرَّمَ زِينَةَ اللَّهِ الَّتِي أَخْرَجَ لِعِبَادِهِ وَالطَّيِّبَاتِ مِنَ الرِّزْقِ قُلْ هِيَ لِلَّذِينَ
آمَنُوا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا خَالِصَةٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ كَذَٰلِكَ نَفَصِّلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ) ت دیکل کیم
حرام قیلدی اللهک کتد و قولر ایچون بر اندی زینتی و کیم حرام قیلدی رزق دن
کوزل اولان شیلری دیکل اشبولاسلردن و بیه جکلردن پاک اولان شیلر ایمان کتورنلر
ایچوندر دینا دیر یلکنده (یعنی آنره لایق قدر اگر غیر یلر دخی استعمال ایتسه لر
و مؤمنلر ایچون) خاص اولوب در قیامت کتد و بونک کبی بیان ایدر زشانه لری اول کوه
ایچونکه یسلورلر ف شاه ولی الله رحه الله دیر که اشبو ایتدیه اشارت و اوردی و اولر

ونصار الرهبانك مذهبك دينه وهم عربيدن الله سبحانه نك عبادته دور شريك
 دينه كه يكد و ايچمكه توسي وكشلكي مكر و عدايدر * ف يعني شرعاً منع اولنان
 ايشلرده صرف ايقمه بشقه كونه يك و ايچمك جمله سي جائز در دنيا نعمتلك هيسي مؤمنلر
 ايچون خاق اولمش ايكن دنياده كافر لر دخی شريك اولديلر آخرت نعمتلي جمله سي مسلمانلره
 مخصوصدر كافر لك آنده ياي يوقدر (قُلْ اَعْمَا حَرَمَ رَبِّي الْقَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَنٌ وَالْاَنَامُ
 وَالْبَقِيَّةُ الْخَلْقِ) وَاَنْ تُشِرْ كُوبَا لِلَّهِ مَا لَمْ يَنْزِلْ بِهِ سُلْطَانًا وَاَنْ تَقُولُوا عَلَيَّ اللَّهُ مَا لَا تَعْلَمُونَ) ت
 ديكل كه بنم ريم انجوق حيا سز اولان ايشلرك آشكاره و كيزلوا اولانلر يني حرام ايتدي دخی كناه
 ايشلكي و حشر لقله حديدن كچمكي و هيچ بر دابل يوغيكن الله تعالى به شريك قوشمكزي
 و يمايديك كز شي الله تعالى به افترا ايدوب سويلمكزي حرام ايلدي (وَلِكُلِّ اُمَّةٍ اَجَلٌ فَاِذَا جَاءَ
 اَجَلُهُمْ لَا يَسْتَاخِرُونَ سَاعَةً وَلَا يَسْتَقْدِمُونَ) ت و هر بر كروه ايچون معين اولان وقت واردر
 (يعني بروقت معين واردر آنلرك هلا كچون) پس چنانكه كاسه (يعني يقين اولسه)
 آنلرك وقت معينلري تاخير ايتزلر بر ساعت و نه ايلر و كچرلر (يَا بَنِي آدَمُ اِمَّا يَنْتَهِكُمْ رُسُلُ مِنْكُمْ
 يَقُصُّونَ عَلَيْكُمْ آيَاتِي فَمَنْ اَتَىٰ وَاصِلًا فَلَخَافَ عَلَيْهِمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ يَجْزُونَ) ت (ديكل يعني آدمك
 دليله نچه كه سورة بقره ده كا اشارت اولدي) اي آدمك اولادي اكر سز لر سزك جنسك زدن
 ييغمه برلر كاروب سزك اوزر كزه بنم نشانه لر يي اوقود قده هر كس نه كه صافقه و ايو ايش
 ايتاسه اول كسسه لره هيچ بر قورقور يوقدر و آنلر هيچ علمتزلر (وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بآيَاتِنَا
 وَاسْتَكْبَرُوا عَنْهَا اُولَٰئِكَ اَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ) ت و اول كسسه لركه يلا نه نسبت ايتديلر
 بزم نشانه لر يي و يوكاك كوسترديلر اول نشانه لر يي قبول ايتمكدن آنلر جهنم اهليلدرلر
 جهنمه ابيددرلر (فَمَنْ اَظْلَمُ مِمَّنْ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا وَاَوْ كَذَّبَ بِآيَاتِهِ اُولَٰئِكَ يَنَالُهُمُ
 نَصِيحَتُهُمْ مِنَ الْكِتَابِ حَتَّىٰ اِذَا جَاءَهُمْ رُسُلُنَا يَتُوفُوهُمْ قَالُوا اَيْنَ مَا كُنْتُمْ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ
 قَالُوا اَوْ اَعْمَا وَاَعْنَا وَشَهِدُوا عَلٰى اَنْفُسِهِمْ اَنَّهُمْ كَانُوا كَاْفِرِينَ) ت پس كيمدر زياده ظلم ايتديجي
 اول كسسه دنكه باغادي الله اوزر يته يلافي يا خود يلا نه نسبت ايتدي آنك نشانه لر يي
 اشبو كروه ايريشور آنلره آنلرك ياي اولشه دنكه يازلدي لوح محفوظه (يعني نعمت
 و عذابكه مقدر در دنيا ده آنلره ايريشور) چنانكه كلورلر آنلره يقين بزم رسوللر هز نا كه
 جاتلر يني آلله آنلره ديرلر كه ترده در اولشه سز لر آ كعبادت ايتديكز الله دن غيري ديرلر
 غائب اولديلر آنلر بزلدن و اقرار ايتديلر كند و نفسلري اوزر يته آنكه كه كند و لري كافر

ايديلر (قَالَ ادْخُلُوا فِي اُمَمٍ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِكُمْ مِنَ الْاِنْسِ وَالْاِنْسِ فِي النَّارِ كُلَّمَا دَخَلَتْ اُمَّةٌ
 اَعْتَبَتْ اُخْتَهَا حَتَّىٰ اِذَا ادَّارَ كُوفِيَهُمْ اَجْبَعَا قَالَتْ اُخْرَاهُمْ لَوْلَاهُمْ رَبِّيَا هُوَ لَا اَضَلُّوْنَا
 فَاسْتَمِعْتُمْ عَذَابًا ضِعْفًا مِّنَ النَّارِ قَالَ لِكُلِّ ضِعْفٌ وَلَكِنْ لَا تَعْلَمُونَ) ت حكيم ايدر الله كه جندن
 و آدملردن سز دن اول كچن امتلره آتسه كيريكز هر وقتكه كله بر كروه جهنمه لعنت ايدر
 بر بشقه كروهه كه كند و مثليدر تا چنانكه جمله سي بر يي برلر يته فاو شورلر جهنمه دير
 آنلرك آخر كي كروه يي اولكي كروه لري حقنمه اي بزم ريمز (اشبو متبوعلر) آزعين قيلدديلر
 بزي پس و بر آنلره ايكي قات عذابي جهنمه يور ر الله هر بر يكزك عذابي ايكي قاتدر و ايكن
 بيلز كز * ف يعني تابع اولانلره كفر سيميدن و كفرده تقليد ايتك سيميدن عذاب اولور
 و متبوعلره آزعين اولقي و آذر دمق سيميدن عذاب اولور * ف يعني بر سيميدن كچنلرك
 ككاهي چوقدر كه لاحق لرايچون كو توعادت قوديلر و بر حسابدن لاحق اولان امتك ككاهي
 چوقدر زيرا كه سابقلرك حالي ايشه متديلر عبرت ايتديلر (وَقَالَتْ اُولَاهُمْ لَا تُخْرَاهُمْ
 فَمَا كَانَ لَكُمْ عَلَيْهِمْ مِنْ فَضْلٍ فذَرُّوا الْعَذَابَ يَمَّا كُنْتُمْ تَكْسِبُونَ) ت دير آنلرك اولك ييلري
 آخر كيلر يته بزم كچون بزم اوزر يته هيچ بر ييوكاك يوقدر پس طادي كز عذابي
 ايشلديك كز شي سبييله (اِنَّ الَّذِيْنَ كَذَّبُوا بآيَاتِنَا وَاسْتَكْبَرُوا عَنْهَا لَا تُفَتِّحُ لَهُمْ اَبْوَابُ السَّمٰوٰتِ
 وَلَا يَدْخُلُوْنَ الْجَنَّةَ حَتَّىٰ يَلِجَ الْجَمَلُ فِي سَمِّ الْخِيَاطِ وَكَذٰلِكَ تُجْزٰى الْمُجْرِمِينَ) ت تحقيق اول
 كسسه لركه يلا نه نسبت ايتديلر بزم نشانه لر يي و يوكاك كوسترديلر اول نشانه لر يي
 قبول ايتمكدن آجاز آنلرايچون كو كلرك قبولري و كلزلر جنته اولوقتسه دكين كه دوه
 ايكنه نك دل كندن داخل اوله (يعني جنته كيرملري محالدر) بونك كي جزا لر كوتو
 ايشليرلر (اَهُمْ مِنْ جَهَنَّمَ مَهَادُومِنَ قُوْفِهِمْ غَوَّاشٌ وَكَذٰلِكَ تُجْزٰى الظَّالِمِينَ) ت البته
 آنلرايچون جهنم دن الترينه دوشمه و اوستلرينه اور تولز واردر و ايشبو جزا كي جزا لر ظلم
 ايتديجي لري (وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَا نُكَلِّفُ نَفْسًا اَلَا وُسْعَهَا اُولَٰئِكَ اَصْحَابُ
 الْجَنَّةِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ) ت و اول كسسه لركه ايمان كتورديلر و ايشلديلر كوزل اولان
 ايشلري تكليف و بر يي هيچ بر كسسه يه مكر آنك طاق قندري اول كروهلر جنت اهليلدرلر
 و انرانده ابد ي اولورلر (وَنَزَعْنَاهُمْ مِّنْهُم مِّنْ غُلٍّ يُجْرِي مِنْ تَحْتِهِمُ اَنْهَارٌ وَقَالُوا
 الْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِي هَدَانَا لِهٰذَا وَمَا كُنَّا لِنَهْدِيَ لَوْلَا اَنْ هَدَانَا اللَّهُ لَقَدْ جَاءَتْ رُسُلٌ مِّنْ رَبِّيَا بِالْحَقِّ

آناری ظهور ایدر کور و مقدم دینارده ا کا عیان ایغیوب ترک ایدر دیر لر که تحقیق بزم
 ر بزم یغمبر لر ی طوغر دلقه کله دی (بزلر نکذیب ایدوب ایشاندق ایدی) پس وارمیدر
 بزم ایچون بو کون شفاعت ایدیچر لرتا شفاعت ایدر بزم ایچون یا خود دینارده دوندیر یلوب
 ایشادیکه ز شبلرک غیر یسنى ایشلیمدک (یعنی مسلمان اولم و بته عبادت ایتیم) البته
 زیان ایشلیدر کند و نفع ساریک حقه و غائب اولدی انلردن یلان باغلد قلی شی (یعنی یلان
 ایلر شفاعتچی ایخاذا ایدر کاری بترلر انلردن غائب اولدی) * ف یعنی کافر لر منتظر اولور لر که
 قراند عذابک آنلر کلمسی خبر ویرلش اکر طوغر و اولور سه یعنی وقوعه کاسه حکمی قبول
 ایدر زلیکن بیلر لر که عذاب وقوعه کادیکی وقت ده عذابدن خلاص اولر لر و عذابک
 کلمسیله خبر ویرمک اول سیدندر که اولدن عذابدن صاقلنر (ان ربکم الله الذی خلق
 السموات والارض فی ستة ايام ثم استوی علی العرش یغشی اللیل النهار یطلمه حشیئا
 والشمس والقمر والنجوم مسجرات بامرہ ط الاله انطلق والامر تبارک الله رب العالمین)
 ت تحقیق سزلر بکزار اول الله در که براندی کو کوری ویری اتی کونده صکره عرش
 اوزره امری قرار بولدی اورتر کیجه ایلر کوندزی (یعنی کاهجه کیجه نک جز لر بی کوندز
 اباسیلر اورتوب شواجز لر ی کوندزک حسابنه داخل قیلر) طلب ایدر کیجه کوندزی
 چا بکلکله ویراندی کونشی و آیی و یلدز لر ی یورلدیسنه تابع اولد قلی حاله خبردار اول
 انکیچوندر براتفاق و یورلدی ویرمک زیاده یولک اولدی الله عالمک رب سیدر * ف یعنی
 کوندز دن صکره کیجه نک کلمسی اکا بکرر که برکسنه برکسنه نک ارقه سنه دوشوب
 سکرده رک و تیزک ایدرک آنی طلب ایدر کی کیدر (ادعوا ربکم تضرعوا و خفیة ط انه
 لا یحب المتعبدین) ت عبادت ایدر کند و ربکره یلوار مقله و آدم لردن کیزلیجه البته الله
 سوزر حدندن کچنلری * ف دعاده ابو و زیاده کوزل شودر که دعایی کیزلیجه ایدر تا که
 ریا ایچون اولیسه و دعادی کو کاک یچندن تضرع له چقه لیکن کدو حدندن کچمه
 یعنی کند و مقامندن اعلی اولان مقامی طلب ایتیمه (ولا تقعدوا فی الارض بعد اصلاحها
 و ادعوه خوفا و طمعا ط ان رحمت الله قریب من الخسین) ت و کو توایش ایشلر یرده
 اصلاح اولد قدن صکره (یعنی رسول الله صلی الله علیه و سلم یعنی سیدندن) و عبادت ایدر بکر
 آکا و رقله و امید و نفع له تحقیق الله کسر کیمی یقینسدر کوزل ایش ایشلر * ف
 یعنی فساد ایتیمکز یرده شویر اصلاح اولد قدن صکره یعنی کفر سملر بی اسلامه فارشد و بکر
 و چاغر کر الله تعالی به قور قیلر و توقع ایلر یعنی الله سبحانه اوزره قور قوسزاق ایتیمکز (وهو
 الذی یرسل الریاح بشر ایزدی رحمتہ ط حتی اذا اقلت صحابا نقلا لاسقنا ابلد صیت
 فانزلنا

فانزلنا به الماء فانخرجنا به من کل الثمرات ط کذلک یخرج الموی المکرم تذکرون) ت اول
 الله تعالی روز کارلری کند و رحمتک او کند و مزده چی کوندرو (یعنی یغم و وردن اول)
 نا اولو قسده کین که چخان روز کار آغر بولوتلری فالدر سوروز اول بولوتی اولمش شهر
 جانده اینه دیر ز اول بولوت واسطه سهله صوبی پس چیتار یر ز اول صوالله هر بریمشک
 جنس سندن بولک کبی طشیر و چیتار یر ز اولیلری دخی (یعنی قیلر لردن بونی بیان ایدرک)
 تا که سزلر نصیحت قبول ایدر سه کز (و البلد الطیب یخرج نباته باذن ربیه و الذی حیث
 لا یخرج الا نکدا ط کذلک نصرف الا یات اقوم یشکرون) ت و ابو اولان شهر چیتار انک
 بته جک شیلری کند و ربسنک یورلدیسه یله و کو نو اولان یر آنک بته جک شی چیتار مکر
 آزو کیچ و نفع سز چیتار بویه بیان ایدر ز نشانه لری اول کروه ایچون که شکر ایدر لر * ف
 شاه ولی الله رحمة الله تعالی دیر که اشیو آیت مشدر قلب سلیمده نصیحت تاثیر ایتک و سابع
 اولین قلبده نصیحت اثر ایتک اوزره * ف الله سبحانه کند و قدرت کامله سبین بیان ایتدی
 روز کار سمل و یغم و ریا غرق و بته جک شیلر بته کده اشیو مثل کبی ییلدیردی اولیلرک
 قبرن چیتار یینی و اشیو و اولیلر دیرک و چیتار قیامق ایکی نوع اوزر یسه در بریسی قیامت
 کوتده قیلر لردن فالق سق کبی و بریسی دینارده یعنی آدم لرک جاهل لرن یغمبر لر کوندروب
 انلر تعلیم ایتدی پس اول کسنه لر که او استعداده صاحبی ایدر سرحد کماله ایشلر دیر
 و اول کسنه لر که استعداد لری کو توایدی آنلر دخی بر آزا ناقص اولان فائده ایشلر
 (انک دارسلنا نوحا الی قومه فقال یا قوم اعبدوا الله ما لکم من اله غیره ط انی اخاف علیکم
 عذاب یوم عظیم) ت کوندردک نوح یغمبری کند و قوی جانینه پس دیدی ای بنم قوم
 عبادت ایدرک الله تعالی به یوقد سز کیچون هیچ بره بود آندن غیری تحقیق بن قور قمر
 سزلر اوزر سه کزه یولک اولان کونک عذابندن یعنی قیامت کوتک عذابندن (قال الملائ
 من قومه انا لئراک فی ضلال مبین) ت دیدیلر یو کاری آنک قومه سندن بزلر کور یوروزنی
 آشکاره از غیقلده (قال یا قوم لیس فی ضلالة و انکیتی رسول من رب العالمین) ت دیدی
 ای بنم قوم یسده هیچ آزعینلق یوقد و لیکن بن یغمبرم عالمک ربیسی جانندن (ابلغکم
 رسالات ربی و انصح لکم و اعلم من الله ما لا تعلمون) ت ایشلر یرم سز به بنم ربک یغاملر بی
 سز نه نصیحت ایدر م ویلورم اللهک حکم سندن اولمشی که سز یلر سکرز آنی (او عجبتم ان
 جاءکم ذکر من ربکم علی رجب منکم لیس ذکرکم ولتمنوا و اعلکم تر حون) ت ایا تعجب

کتور دیک بزرگ را کانه کور و کافر لرز (فَعَقَرُوا النَّاقَةَ وَعَتَوْا عَنْ أَمْرِ رَبِّهِمْ
وَقَالُوا يَا صَالِحُ اتَّبِعْ آيَاتِنَا إِنَّا كُنْتُمْ مِنَ الْمُرْسَلِينَ) ت پس اول دوهی کس دیلر و یکدیلر
کندور بلرک یورلایسنیدن و دیدیلر ای صالح کتور بزه او اشی که قورقودرسن بزی
آنکله اکر سن یغمبر لر دن ایسک (فَاخَذْتُمْ الرِّجْفَةَ فَأَصْبَحُوا فِي دَارِهِمْ جَاثِينَ) ت پس
انلری زلزله طوبی خانه لرنده کندودیزلری اوزره چوکوب هلاک اولدیلر (قَتَلُوا
عَنْهُمْ وَقَالَ يَا قَوْمِ انْقَضَتْ آيَاتُكُمْ فَاصْبِرُوا إِنَّا لَمُجِيبُونَ النَّاصِحِينَ) ت
پس یوزچو یردی صالح آنلردن و دیدی ای بزم قوم ایرشدردم ستره کندور بک
یغاه لر بی و اولان ای بزم ستره و لیکن سومر سکر بزر اولان ای دلری (وَلَوْ طَأَذَّ قَالَ الْقَوْمُ بِهِ
أَنَّا نَأْتُونَ النَّاقَةَ مَأْسُومَةً مِّنْ أَمْرِ الْعَالَمِينَ) ت و لوطی (سزوم قومه کوندرک)
اولوقت قومه دیدی ای ایدر میس کز اول حیا سزانی سز دن اول آتی عالم لر دن هیچ
برکسه ای بیدی (انکم لتاتون الرجال شهوة من دون النساء بل انتم قوم مسرفون) ت
سز لر کاور سکر شهوتله اوغلانلر ارقه سنه قار یلردن غیری بلکه سز لر حد دن بک لرسکر
(وَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهِ اِلَّا اَن قَالُوا اُخْرِجُوهُمْ مِّنْ قَرْيَتِكُمْ اِنَّهُمْ اَنَاسٌ يَّتَطَهَّرُونَ) ت
واولدی انک قوم سکر جوابی مکر شو که دیدیلر چبقارک آنلری (یعنی لوطی و کاتباع
اولنلری) کندو کو یکر دن که آنلر یا کاک طلب ایدن آدم لر در (فَأَخْبَيْنَاهُ وَاهِلَهُ اِلَّا امْرَأَتَهُ
كَانَتْ مِنَ الْغَابِرِينَ) ت پس نجات و یردک آکا و آنک اهلنه مکر آنک قاریسنه که دیار لرنده
فاللردن اولوب هلاک اولدی (وَامْطَرْنَا عَلَيْهِمْ مَطَرًا فَأَنْظَرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُجْرِمِينَ) ت
ویاغدر دق بزر آنلر اوزرینه یغموری (یعنی طاشدن) پس باقی نیجه اولدی کوفی ایشیلرک
آخری (وَالِی مَدِیْنِ اَخَاهُمْ شَعِیْبًا قَالَ يَا قَوْمِ اعْبُدُوا اللّٰهَ مَا لَکُمْ مِّنْ اِلٰهٍ غَیْرِہٖ قَدْ جَاءَتْکُمْ بَیِّنَةٌ
مِّنْ رَبِّکُمْ فَاَوْفُوا بِالْکَیْلِ وَالْمِیزَانَ وَلَا تَبْخُسُوا النَّاسَ اَشْیَاءَهُمْ وَلَا تَتَّبِعُوا فِي الْاَرْضِ بَعْدَ
اِصْلَاحِہَا ذَلِکُمْ خَیْرٌ لَّکُمْ اِنْ کُنْتُمْ مُّؤْمِنِیْنَ) ت و کوندرک مدین قومه انک جانبته کندو
قرند اشلری شعبی دیدی ای بزم قوم عبادت ایدک الله تعالی به یوقند و سز بکون هیچ بر
معبود الله دن غیری کلدی سز بر دایملر بکرک جانبندن پس تمام ایدک اولجیکری

و ترازو کوی و نافص و بر میکر آملره آنلرک ایشیلرن و کونولک ایتمک بزم ایا اولدقدن صکر
اشبودید یکم سوزلر زیاده اودرسن بکون اکر سز ایمان کتور بچیلر ایسک (وَلَا تَقْعُدُوا
بِکُلِّ صِرَاطٍ تُوعِدُونَ وَتَصَدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللّٰهِ مَنۢ آمَنَ بِهِ وَبَعَثْنَا عِوَجًا وَاذْكُرُوا اِذْ کُنْتُمْ
فَلَا لِیَفْکَرُکُمْ وَاَنْظُرُوا کَیْفَ کَانَ عَاقِبَةُ الْمُفْسِدِیْنَ) ت و او طور میکر هر بر یولده که
قورقودرسکر و منع ایدرسکر الله تعالی اولد اول کسینه بیکه ایمان کتور دی الله سبحانه به
و دیلر کز اول یول ایچون اکر لکی و ذکر ایدک اولوقتیکه سز آزایدیکر بس چوق
قلدی سزی الله و باقک نیجه اولدی کونوا یشیلرک آخری (وَإِنْ کَانَ طَائِفَةٌ مِّنْکُمْ آمَنُوا
بِاللّٰهِ اَرْسَلْنَا بِوَسْطَائِنَا یُؤْمِنُوا فَاَصْبِرُوا حَتّٰی یُحْکَمَ لَیْسَ لَیْسَ وَهُوَ خَیْرٌ لَّکَ اِیَّیْنَ) ت و اکر
سز دن برکوه بزم ارسال اولد بزم شیشه ایمان کتور سه و برکوه ایمان کتور سه پس
منتظر اولکز اولوقتیکه کسکه حکم ایدک الله بزم ایه مزده و الله تعالی حکم ایدلرک زیاده
کوز لیدر ف یعنی واجب اولد بیکه جله سی ایمان کتور و ک اوزرینه متفق اولر لایق انکه
متفق اولسد یلر فصل اولقو ایچون امره منتظر اولر (قَالَ الْاُولَیِّیْنَ اَسْتَبْکِرُوا مِنْ
قَوْمِہٖ لَعَلَّہُمْ یَحْشُرُکُمْ یَا شُعَیْبُ وَ الَّذِیْنَ آمَنُوا مَعَهُ مِنْ قَرِیْنَتَا وَاَلْتَعَدُوْنَ فِیْ مِلَّتِنَا قَالَ اَوَلَوْ کَانَ
کَآرِہِیْنَ) ت دیدیلر اول امر افکد سکر لک ایدیلر انک قوم سکر البتہ طشره چبقار یرز
ی شعب سنی و سکر بر ابر اول کس نه لری بیکه ایمان کتور یلر سکا کندو کو یکر دن
یا خود که کیرود و سز بزم هینره شعب علیه السلام آیا کر به کور دیک کز دینه نیجه
دونر دیدی (قَدْ افترى على الله کذبا ان عِدَّتِیْ مِلَّتِکُمْ اَعْدَادُ خُجَا بِاللّٰهِ مِنْہَا وَمَا یُکُوْنُ
اَلنَّاسُ اَعْدَیْہِ اِلَّا اَنۢ بَشَا اللّٰهُ رَبَّنَا وَسِعَ رَبَّنَا کُلَّ شَیْءٍ عَلَیْہِا عَلِی اللّٰہِ تَوَکَّلْنَا وَبَشَا فَنُفِخَ بِہِا
وَبِیْنَ قَوْمِنَا بِالْقِیَاسِ وَاَنْتَ خَیْرُ الْاَخِیْنِ) ت البتہ باعاش اولورن الله اوزرینه یلانی اکر کیرو
دونسک سکر دینکزه اندن صکر که نجات و یردی بزم الله سکر ملتکزدن و البتہ لایق
د کار بزم چون که کیرود و بزم اولد دینه مکر که دیلمه بزم ریز و لان الله بزم ریز تعالی هر بر
شی بیک یوزدن اسط ایتمشد الله تعالی به تابشوردق (ایمان اوزره شاعزی) ای بزم ریز
چکم لیت بزم آره مزله قومک ازه سکر طوغر بلقله و سن حکم ایدلرک خبر لوی سن
(وَقَالَ الْمَلَا الَّذِیْنَ کَفَرُوا مِنۢ قَوْمِہٖ لَیْنِ اَتَّبَعْتُمْ شُعَیْبًا اِنَّکُمْ اِذَا اُنْشِیْتُمْ اَنْتُمْ
بِاَشْرَکَ کَا فَرِیْدِیْنِ مِمَّنۢ بَلَغَ اَمْرُہُمْ اَنْ یَّکُوْنُوْا اَوَّلَیِّیْنَ) ت و دیدیلر اول

و ترازو ۹

سزا اولوقته زيان ايشلا اولور مگر (فَاَخَذْتَهُمْ الزَّجْفَةَ فَاصْبَحُوا فِي دَارِهِمْ جَائِعِينَ) ت
پس آنلری شدت لوزله طوئدی کند و اولرنده دیزلری اوزره دوشوب هلاک اولدیلر (الَّذِينَ
كَذَّبُوا شُعْبًا كَانُوا يَفْغَوْنَ فِيهَا الَّذِينَ كَذَّبُوا شُعْبًا كَانُوا هُمُ الْخَاسِرِينَ) ت اول کسنه لکه
بلانه نسبت ایتدی لر شعبی دیر سن که کویا یوق ایدیلر کند و اولرنده اول کسنه لکه بلانه
نسبت ایتدی لر شعبی اولدیلر آنلر زیان ایشیلر (قَتَلُوا عَنْهُمْ وَقَالَ يَاقَوْمِ لَقَدْ أَبْلَغْتُكُمْ
رِسَالَاتِ رَبِّي وَنَحَّيْتُ لَكُمْ فَكَيْفَ آسَى عَلَى قَوْمٍ كَافِرِينَ) ت پس یوز جویری آنلردن
ویدی ای بنم قوم ایرشدردم سزهر بک پیغام لرینی و اولک ایتدم سزه پس نیجه غلورم
کافر اولان قوم اوزرینه (وَمَا أَرْسَلْنَا فِي قَرْيَةٍ مِّنْ نَّبِيٍّ إِلَّا أَخَذْنَا أَهْلَهَا بِالْبَاسِ وَالضَّرَآءِ
لَعَلَّهُمْ يَضُرَّعُونَ) ت و کوندردم بزلر هیچ بر کویه هیچ بریم غیری مگر طوندق بزلر آنک
اهل قبیله و کینه سز لکه تاوله که آنلر زارلق ایدیلر (ثُمَّ بَدَّلْنَا مَكَانَ السَّيِّئَةِ الْحَسَنَةَ
حَتَّىٰ عَفَوْا وَقَالُوا قَدْ مَسَّ آبَاءَنَا الضَّرَآءُ وَالسَّرَآءُ فَأَخَذْنَاهُمْ بَغْتَةً وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ) ت صکره
و بزلر آنلره کو تولک بداند اولکی تا اولوقته قدر که جوق اولدیلر و دیدیلر بابالرمز دهخی
قتیق و راحت ایرشدی ایدی (بعنی زمانه نک عادتیدر کاهیجه قتیق و کاهیجه راحت
اولور اعمال اوزرینه مواخذه باندن دکل) پس آنلری نا که ان طوندق و آنلر خبر طوندقزلر
ایدی و ف آدم لک کاهلر بک جزای دیاده ایرشورایسه امید اولور که توبه ایدیلر و اگر کلاه
ایتمک اوزرینه جزای و برلیوب تاخیره قالورایسه اشبو مهلندر الله سبحانه جانبدن پس
هلاک قور قوسی واردر مثلاً اگر بر کسنه زهری ایچوب چاچق قی ایدرسه دیر لکه امید
طونلور و اگر قارتده قالورایسه ایشی تمام اولور (وَلَوْ أَنَّ أَهْلَ الْقُرَىٰ آمَنُوا وَاتَّقَوْا
لَفَتَحْنَا عَلَيْهِم بَرَكَاتٍ مِّنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ وَلَٰكِن كَذَّبُوا فَأَخَذْنَاهُم بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ) ت
واکر کویلر اهل ایمان کتور سید یلرو صاقتسید یلر البته آچاردق آنلر اوزرینه
برکتلری کولک جانبدن و بزدن و لیکن بلانه نسبت ایتدی لر پس طوندق آنلری اولشیک
و بالیله که ایشلیدیلر (أَفَأَمِّنَ أَهْلُ الْقُرَىٰ أَن يَأْتِيَهُمْ بَأْسُنَا بِيَأْتِيَهُمْ نَارُ عُرُونَ) ت ایامین
اولدیلری کویلر اهل آندنکه کله آنلره بزم عذابز کیجه وقتنده آنلر کیجه اوپورایکن
(أَوْ أَمِّنَ أَهْلُ الْقُرَىٰ أَن يَأْتِيَهُمْ بَأْسُنَا ضُحًى وَهُمْ يُلْعَبُونَ) ت ایامین اولدیلری کویلر اهل
اندنکه کله آنلره بزم عذابز قوشلوق وقتنده آنلر اوپو یازلق ایدیلر لیکن (أَفَأَمِّنُوا مَکَرَّ

اللَّهِ فَلَا يَأْمَنُ مَكْرَ اللَّهِ إِلَّا الْقَوْمُ الْخَاسِرُونَ) ت ایامین اولدیلری الله مکرندن یعنی هلاک
ایتمک تدبیر لردن پس امین اولان الله مکرندن مکر زیان ایشلا اولان کر و هله (أَوَلَمْ يَهْدِ
لِلَّذِينَ يَرْتُونَ الْأَرْضَ مِنْ بَعْدِ أَهْلِهَا أَن لَّو شَاءَ صَبَّاهُمْ يَدْنُو بِهِمْ وَنَطْبَعُ عَلَى قُلُوبِهِمْ فَهُمْ
لَا يَشْعُرُونَ) ت آیا آشکار اولمدی ای اول کسنه لکه وارث اولور لر بره انده سا کن
اوللری هلاک ایتد کد نص کره کا کردیاسیدم عذاب ایدردم آنلره آنلرک کاهنک
عوضنده و مهر قورز آنلرک قیلری اوزرینه پس آنلر ایشتمزلر (تِلْكَ الْأَقْرَىٰ تَقْصُ عَيْنُكَ
مِنَ آيَاتِنَا وَلَقَدْ جَاءَتْهُمْ رُسُلُهُم بِالْبَيِّنَاتِ فَمَا كَانُوا لِيُؤْمِنُوا بِمَا كَذَّبُوا مِن قَبْلُ كَذَلِكَ
يَطْبَعُ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِ الْكَافِرِينَ) ت اشبو کویلر که کز ایدر زسکا آنلرک خبر لر بیک
بعضی آنلره آنلرک پیغمبر لری کادی معجزه لر ایلر پس اصلا ایمان کتور مدیلر و ایشیمه که
بلانه نسبت ایتدی لر ایدی بوندن اول (بعنی رسول لر بیک کلسندن اول تکذیب ایتد کلری
شی رسول لری کلدیکنده تصدیق ایدر اولدیلر) بونک کبی مهر قور الله کافر لرک قیلری
اوزرینه (وَمَا وَجَدْنَا لِأَكْثَرِهِمْ مِنْ عَهْدٍ وَإِن وَجَدْنَا أَكْثَرَهُمْ لَفَاسِقِينَ) ت و بولاق
بزلر آنلرک جوغنی عهدینه وفا ایدی بیک بیک بولاق بزلر آنلرک جوغنی کوتوا یشیلر (ثُمَّ
بَعَثْنَا مِنْ بَعْدِهِم مُّوسَىٰ بِآيَاتِنَا إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِ فَظَلُّوا بِهِمْ فَأَنْظَرُ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ
الْمُفْسِدِينَ) ت صکره کوندردمک آنلرک نص کره موسای کسد و نشانه لر من ایلر فرعونک جانبدنه
و آنک بلو کتک جانبدنه پس کافر اولدیلر و نشانه لر باقیجه اولدی کوتوا یشیلرک آخری
(وَقَالَ مُوسَىٰ يَا فِرْعَوْنُ إِنِّي رَسُولٌ مِّن رَّبِّ الْعَالَمِينَ) ت ویدی موسی ای فرعون بن پیغمبرم
عالم لک مالکی جانبدن (حَقِيقٌ عَلَىٰ أَن لَا أَقُولُ عَلَى اللَّهِ إِلَّا الْحَقُّ قَدْ جُمِعْتُكُمْ بَيْنِي وَبَيْنَ
رَبِّكُمْ فَأَرْسِلْ مَعِيَ بَنِي إِسْرَآئِيلَ) ت لایقم کا که دیم الله اوزرینه مکر طوغر و سوزی
تحقیق کتور مشیم مزه بر نشانه یی ربکز جانبدن پس کوندردم یله بنی اسرائیلی (قَالَ
إِن كُنْتُ جِئْتُ بِآيَةٍ فَإِنَّ يَوْمَ أَن كُنْتُ مِنَ الصَّادِقِينَ) ت فرعون دیدی اکر کتور مش سیک
ایتی پس کتورانی اکر طوغر و دجیلردن ایسک (فَأَلْقَى عَصَاهُ فَإِذَا هِيَ ثُعْبَانٌ مُّبِينٌ) ت
پس موسی کتدو عصا سنی بره اقدی همان اول عصا ظاهر الامر بر اژدها اولدی (وَنَزَعَ

بَلَدَ هَازِئِهِ بِصَالِحِ النَّاسِ (ت) وَالَّتِي جِئْتُمْ جِيئْتُمْ بِهَا قَدْ عَصَا قَوْسُ بِلْدَانِ بِلْدَانِهِ
 (قَالَ الْمَلَأُ مِنْ قَوْمِ فِرْعَوْنَ إِنَّ هَذَا السَّاحِرُ عَلِيمٌ) ت دِيدِي يَوْكَرُ فِرْعَوْنَكَ قَوْمَهُ
 بِرَبِّهِ الْجَنَّةِ لَشَبَوِ أَدَمَ عَالَمِ هَرِكَازِدَر (بِرِيدَانِ بَخَرِ جَكَمِ مِنْ أَرْضِكُمْ قَدْ أَتَاكَ فِرْعَوْنُ) ت
 دِيلَرَكْ طَشْرَه جِجَقَاوَه سَزِي بِرِ بَكَزْدَن پَس نَه شَقِي يَوِورِدِسَكَز (قَالُوا أَرْجِهْ وَاجْهْ وَارْتَسِلْ فِي
 الْمَدَائِنِ حَاشِرِينَ) ت دِيدِيلَرِيَا فِرْعَوْنَ تَاخِيرَه بِرَاقِ آتِي وَفِرْعَوْنِ شَقِي وَكُونِدَر شَهْر لَرَه
 نَقِيلَر وَهَسِي بِسَاوَلَرِي (يَا بُولُوكْ بِكُلِّ سَاحِرٍ عَلِيمٍ) ت نَاكَ كَتُورِدَر سَكَا عَالَمِ سَاحِر لَرِي
 (وَجَاءَ السَّحَرَةُ فِرْعَوْنَ قَالُوا إِنَّ لَنَا لَأَجْرًا إِنْ كُنَّا نَحْنُ الْغَالِبِينَ) ت كَا دِيلَر سَاحِر لَر فِرْعَوْنِكَ
 اَوَكْنَه دِيدِيلَر كَبَر بِجُونِ مَزِد وَاجَرَتِ اَوَلِيدُوا كَر بَزَلْ غَالِبِ اَوَلُورِسَقِي (قَالَ نَمُ وَأَنْتُمْ أَنْ
 الْمَقْرِبِينَ) ت دِيدِي اَوْتُكَ وَبَلَدِ سَزَلَر بِكَ اَيَقِينِ اَوَلُورِدِنِ اَوَلُورِسَكَز (قَالُوا يَا مُوسَى إِنَّا أَنَا
 نَافِي وَأَمَّا أَنْتَ كُنْ مِنْ الْمَلْفِينِ) ت دِيدِيلَرِيَا مُوسَى سَنِي اَوَلِ اَنَارِسَنِ وَبَاخُودِرِي اَوَلِ
 آتَمِ (قَالَ اقْرَأْ فَلَمَّا الْقَاوَسُ هَرَوَا عَيْنِ النَّاسِ وَاسْتَرْهَبُوهُمْ وَجَاءُوا بِصِرَاطٍ عَلِيمٍ) ت
 دِيدِي سَز اَوَلِ آتِي وَبِرِ بَكَز پَس اَوَلُوقْتِكْ آتِي وَبِرِدِيلَر سَحَرِيَا بِاَغَا دِيلَر اَدَمَلَرَكْ كُوزَلَرِي
 وَتُورَقْتَدِيلَر اَنَلَرِي وَبُولُوكْ هَرِي كَتُورِدِيلَر (وَأَوْحَيْنَا إِلَى مُوسَى أَنْ أَلْقِ عَصَاكَ فَإِذَا هِيَ
 تَلْقَفُ مَا يَأْفِكُونَ) ت وَهِي كُونِدَر دَلَمُوسِي جَانِبَه كَه آت كَنَدُ وِعَصَا كِي پَس چَاپَكْ
 شُوعَا يَوْقِي وَبِرِ رَاوَلَشِي كَه بِلَانِ بِرَه اَلْهَارَا يَدِيلَر (تَوَقَّعْ الْحَقُّ وَبَطُلْ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ)
 ت پَس ثَابِتِ اَوَلِي حَقِي وَبَاطِلِ اَوَلِي اَوَلَشِي كَه اَنَلَرَا يَشَارَا يَدِيلَر (فَقَلْبُوا هَازِئَاتُكَ
 وَانْقَلِبُوا صَافِرِينَ) ت پَس (فِرْعَوْنُكَ بَلَاوُكِي) مَغْلُوبِ اَوَلِيلَر وَذَلِيلِ مَقْهُورِ
 اَوَلَقَلَرِي حَالَه كَسِر وَدُونَدِيلَر (وَأَلْقَى السَّحَرَةُ سَاحِدِينَ) ت وَسَاحِر لَر مَجْبُودِ اَيَدِيلَر بِرَه
 قَبَانَدِيلَر (قَالُوا آمَنَّا بِرَبِّ الْعَالَمِينَ) ت دِيدِيلَر اِيْمَانِ كَتُورِدَكْ عَالَمَلَرَكْ رِبْسَنَه (رَبِّ
 هَوَسِي وَهَوُونِ) ت مَوْسَاكَ وَهَارُونَكَ رِبْسَنَه (قَالَ فِرْعَوْنُ آمَنْتُمْ بِقِيلِ اِنْ اَذْنُ لَكُمْ اِنْ
 هَذَا لَمَكْرٌ مَكْرُ قَوْمٍ فِي الْمَدِينَةِ لَتُخْرِجُوهُمْ اَمَّا اَهْلُهَا فَسَوْفَ نَعْتَلُونَ) ت دِيدِي فِرْعَوْنِ اِيْمَانِ

کتور دیکز مَوْسَا بِرِ سَزَه اَذْنِ وَبِرِ مَزْدَن اَوَلِ بُوَحْسَه دَر کَه فِکَرَا بِتَشْدِ بَكَز آتِي اَشْبُو
 شَهْرَه تَاخِي قَارَه سَكَز اَنَلِ اَهْلِي پَس اَلْبَنَه يِلُورِسَكَز (بَعْنِي سَزَه اَيَدَه جَكَمِ عَذَابِلَرِي كُورَر
 يِلُورِسَكَز) ت بَعْنِي سَزَلَر اِتْفَاقِ اَيَدِ وَبِ مَصْرَكْ بِاَشَا هَلَقِينِ اَلْمَلِكِ دِيلَر سَكَز فِرْعَوْنِ
 اَشْبُو سَوَزَا يَه اَدَمَلَرِي سَاحِر لَرَه دَشَمَن قِيلَدِي (لَا قُطْعَنَ اَيَدِيكُمْ وَارْجُلَكُمْ مِنْ خِلَافِ نَمِ
 لِاصْلَابِكُمْ اَجْمَعِينَ) ت اَلْبَنَه كَسْرَم سَزَلَر اَللَّزَكِي وَسَزَلَر اَيَا قَلَرَكِي بِرِي بِرِ سَكْ
 خِلَافَتَه (بَعْنِي ضَاغِ اِلَى وَصُولِ آيَاتِي وَاللَّهُ اعْلَمُ) مَكْرَه دَارَه اَصَارَم سَزَلَر هَبَكَزِي (قَالُوا
 اِنَّا اِلَى رَبِّنَا مُنْقَلِبُونَ) ت دِيدِيلَر بَزَلَر رَجَزَكْ جَانِبَه رَجُوعِ اَيَدِ جِيلَر (وَعَاثَتَهُمْ مَنَا
 الْاَنَ اَنَّمَا بِاَيَاتِ رَبِّنَا لَمَّا جَاءَتْهُمْ رَبَّنَا أَفْرِغْ عَلَيْنَا صَبْرًا وَتَوَقَّنَا مُسْلِمِينَ) ت اَنكَارِ
 اَيَدَه مَز سَكْ بَزَمِ اَوَز مَز مَكْر اَيَكْ اِيْمَانِ كَتُورِدَكْ رَجَزَكْ نَشَانَلَرِي نَه وَقْتَا كَه كَادِي
 بَز اَي بَزَمِ عَزْدُولُكْ بَزَمِ اَوَز مَز مَصْبَرِي وَآلِ بَزَمِ جَانِمَزِي مُسْلِمَانِ اَوَلِيدِعْمَز خَالِدَه (وَقَالَ
 الْمَلَأُ مِنْ قَوْمِ فِرْعَوْنَ أَتَذَرُ مُوسَى وَقَوْمَهُ لِيَفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ وَيَذُرُكَ وَإِلَهَكَ قَالَ سَنَقْبَلُ
 بَنِيَّاهُمْ وَنَسْجِي نَسَاءَهُمْ وَأَنَافِقُوهُمْ قَاهِرُونَ) ت وَدِيدِي يَوْكَرُ فِرْعَوْنِكَ قَوْمَهُ دَن
 آيَا كِيرُو بِرَاقُورِدِي سَنِ مَوْسَايِ وَآلِكَ قَوْمِي تَا كُوتُو اِيَش اِيَش لَر پَرْدَه وَتَا كِيرُو
 بِرَاقُورِدِي سَكَا عِبَادَتَا يَتَمَكِي وَسَنَكْ مَعْبُودَلَرِي كَه عِبَادَتَا يَتَمَكِي فِرْعَوْنِ دِيدِي اَنَلَرَكْ اَر كَكَلَرِي
 اَوَلَدِرِي زُودِرِي بِرَاقُورِدِي اَنَلَرَكْ قَارِيلَرِي وَبَلَدَه بَزَلَر اَنَلَرَا وَزَرِي نَه غَالِبِلَر (ف
 فِرْعَوْنُكَ مَعْبُودَلَرِي شَوَا يَدِي كَه كَنَدُ وَصُورَتِي بِكَلِيرِ وَبِ قَوْمَه وَبِرِ وَايَدِي نَا اَشْبُو
 صُورَتَلَرَه عِبَادَتَا اَيَدَلَر وَار كَكَلَرِي اَوَلَدِرِي وَبِ دِي شِيلَرِي قُوتُو بِرِمَكِي بُونَدَن اَوَل اَيَدَر اَيَدِي
 لِيَكْنِ اَنَدَن صَكْرَه تَرَكَا بِتَشْدِي يَنَه اَشْبُو اَيَشَه اَقْدَامِ اَيَدِي (قَالَ مُوسَى لِقَوْمِهِ اسْتَعِينُوا
 بِاللَّهِ وَاعْبُدُوهُ اِنَّ الْأَرْضَ لِلَّهِ يُورِثُهَا مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَالْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ) ت دِيدِي
 مُوسَى كَنَدُ قَوْمَنَه مَدَدِ طَلَبِ اَيَدِكَ اَللَّهُ دَن وَصَبْر اَيَدِكَ تَحْقِيقِ بِرِ اَللَّهُ اِيچُونَدَرَا كَاوَارِثِ
 قِيلَر اَوَلِ كَسَنَه يِيكْ دِيلَر كَنَدُ وَقُولَرِنَدَن وَكُوزَل عَاقِبَتِ صَاقْتَلَر اِيچُونَدَر (ف بَعْنِي
 اَللَّهُ سَيِّئَانَه قُولَرِنَدَن دِيلَر يَكِي كَسَنَه يِي بِرَه وَارِثِ قِيلَرِي بِرَه فَيَمْلِكُكَ مَا يَكِي قِيلَرِي بِرَه كَه
 خَضِرَتْ اَدَمُكَ حَقِيرَ (قَالُوا اَوْذَيْنَا مِنْ قَبْلُ اِنْ تَأْتِيَنَا مِنْ بَدِئِهِمَا جِئْتَنَا قَالَ عَسَى رَبُّكُمْ
 اَنْ يَكُونَ لَكُمْ عَذَابٌ مُلْتَقِنٌ وَلَسْتَ لَكُمْ فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُ كَيْفَ تَعْمَلُونَ) ت دِيدِيلَر اَدِيْتِ وَبِرِ اَش
 اَوَلَدِ سَنِ بَزَمِ يَاغَزَه كَلَزْدَن اَوَلِ وَكَاه كَدَن صَكْرَه دِيدِي مُوسَى اَمِيدُوا دَر دَرَكْ سَزَلَر رِيكَز هَلَاكْ
 اَيَدَه مَزَلَر دَشَمَن كَزِي وَخَلِيفَه قِيلَه سَزِي بِرْدَه پَس بِقَارِيچَه عَمَلِ اَيَدِر سَكَز (ف اَشْبُو كَلَامِي

مسلمانان را بیلدر مکچون نقل بیوردی و اشبوسوره مکده نازل اولمش اول وقتده مسلمانان
 بنی اسرائیل کی مظلوم اید بشارت کیز او اشارتله ایر شمشدر (وَلَقَدْ أَخَذْنَا آلَ
 فِرْعَوْنَ بِالْعَنَقِ وَزَكَّيْنًا وَفَقَصْنَا مِنَ الْأَمْرِ أَتَعْلَمُونَ) ت طوندق فرعونک بلو کربنی
 خطله ومیومرک نقصانغسله تا اوله که آنلر نصیحت قبول ایدلر (فَإِذَا جَاءَهُمْ الْحَسَنَةُ
 قَالُوا هَذِهِ الَّتِي كُنَّا نَقِصُّكُمْ بِهَا مِنْ قَبْلُ وَإِنَّكُمْ أَنتُمْ بِنِعْمَةِ اللَّهِ وَأَنَّ الْآخِرَ أَكْبَرُ مِنَ
 الْأَوَّلِ) ت پس وقتا که کلسیدی آنلره ککشلک دیر لرایدی اشبوسوره لایقدر
 واکر ایر شسه آنلره قسلیق کوتوقال طوتر لرایدی موسانک شومغسله و آنلر ارقده اشلر بنک
 شومغسله خبردار اولکه آنلرک کوتوقال لری اللهک یاتسده در ولیکن آنلرک جوغی بیلزلر
 (یعنی مواخذه آنلرک عملری اوزرینه در) ف یعنی شوملق ککوتو وچر کین
 بر شیدر ایکن الله سبحانه نک تقدیری واراده سبله در ایوا لک و ککوتو لک اثری آخرتده
 ظهور ایدر لیکن شویله جواب ویرمدیکه شوبنرک کفر کردن ناشیدر زیرا که کافر ل
 دخی دنیاده عیش و ذوق و صفاده بولنور لپس اصل حقیقتی بیان بیوردیکه دنیانک
 احوالی تقدیره موقوفدر (وَقَالُوا مَهْمَا تَأْتِنَا مِنْ آيَةٍ لِّنُصْرَتِنَا مِنْ رَبِّنَا فَلَا تَكُنْ لَكَ
 ت و دیدلر فرعونک بلو کی ای موسی نه شی کتور زسک بز نشانه لردن تا خبر ایدیه سن بز
 آنکله بز لرسکا یانغیز (فَارْسَلْنَا عَلَيْهِمُ الطُّوفَانَ وَالْجَرَادَ وَالْقُمَّلَ وَالضَّفَادِعَ وَالْأَيَّاتِ
 مُفَصَّلَاتٍ فَاسْتَكْبَرُوا وَكَانُوا قَوْمًا مُّجْرِمِينَ) ت پس کوندردک آنلر اوزرینه طوفانی
 وچکر که فی وکنه بیاسوسی و قور بغه لری وقانی اشکاره اولان نشانه لری پس یونی
 بوغلق و تکبر ایدیلر و ککوتو ایشلی کر و هدن اولدیلر فی موسی علیه السلام فرعون ایله
 غوغامی قرق سینه هرور ایلدی آنلر اوزرینه موسی علیه السلام فرعونده دیدیکه بنی
 اسرائیلی براق کند و وطنلرینه یعنی شامه قالدیره فرعون اصلا راضی اولدی پس حضرت
 موسی علیه السلام دعاسبله اشبو بلالزه متبلی اولدیلر یعنی نیل دگری طاشوب ا کینلرین
 و باغجه لرین و اولزین تاف ایلدی وچکر که ظهور ایدوب سبزه لری نیدی و آدم لک
 لبا سرنده کهله وسوس و بتلر پیدا اولدی و هر بر اشیما و اوایلری ایچنه قور بغه لری کوروب
 طولردی و صولزی قانه دوندی اشبو معجزه لرایله فرعون هرگز ایشاندی (وَلَمَّا وَقَعَ عَلَيْهِمُ
 الرِّجُّ قَالُوا يَا مُوسَى ادْعُ لَنَا رَبَّكَ بِمَا عَهِدَ عِنْدَكَ لَنَكُونَ مِنَ السَّاعِدِينَ) ت چانکه اوزر لری شمه عذاب کلدی دیدیلر ای موسی دعایت بز
 معک بنی اسرائیل

ایچون ربک جنابندن شو اسعرا یله و دعا لرایله که وسی ایتدی سنک جانیکه اکر زائل قیلست
 بزدن عذاب البتہ ایمان کتور دیر زسکا و کوندزیر زسکله بز ابر بنی اسرائیلی (فَلَمَّا كَشَفْنَا
 عَنْهُمْ الرِّجَّ وَالْجِبَّ أَلْجَأَهُم بِالْغَمَةِ أَذَاهُمْ يَسْكُتُونَ) ت پس چانکه زائل قلدق آنلردن عذاب
 ایز شسه جکری برمدند کین (که موت و غرق اولدقلری مدندر) ناکهان مسندوزیلر
 عهد لری بنی (فَلَمَّا كَشَفْنَا عَنْهُمْ غَمَّهُمْ فِي الْيَمِّ بَنَاهُمْ كَذِبًا يَابِئًا يَأْتِيَانَا وَكَانُوا عَمَّا أَفْلَحِينَ) ت پس
 آنلردن انتقام الوب غرق ایتسک آنلری دکرده اول سبله که آنلری لانه نسبت ایتدیلر بز
 نشانه لر می و آنلر شو ایتلردن خبر سزلرایدی ف اشبو بلالر آنلر اوزرینه بر رفته فرقله
 ایریشور ایدی اول موسی علیه السلام فرعونی خبردار قیلرایدیکه الله سبحانه سبزه
 بلالر شیدر رصکره اول بلا کور ایدی پس آنلر عاجز اولوب حضرت موسایه واروب نیاز
 ایدر لرایدیکه اشبو بلالی بزدن دفع ایت حضرت موسانک دعاسی ایله اول بلا آنلردن دفع
 اولور ایدی صکره شمه منکر اولور لرایدی آخر و بانازل اولوب کیمه یاریسنده شهرده
 هر بر کسنه نک بیوک اوغلی هلاک اولدی آنلر اشبو بلالیه مشغول ایکن حضرت موسی
 علیه السلام بنی اسرائیلی تاما شپردن طشره حقیقه اردی برقاج کوندن صکره فرعون ارقه لرندن
 واروب قلزم دگری یاتنده یتشدی و موسی علیه السلام قومیلد کزدن سلامتله کیدی
 فرعون دخی عسکر لرایله اولد کز کوروب غرق اولدی (وَأَوْرَثْنَا الْقَوْمَ الَّذِينَ كَانُوا
 يُسْتَضَفُونَ مَشَارِقَ الْأَرْضِ وَمَغَارِبَهَا الَّتِي بَارَكْنَا فِيهَا رَبِّكَ الْحَسَنَى عَلَى بَنِي
 إِسْرَائِيلَ بِمَا صَبَرُوا وَدَعْنَا مَا كَانُ يَصْنَعُ فِرْعَوْنُ وَقَوْمُهُ وَمَا كَانُوا يَعْرِشُونَ) ت
 و میراث ویردک بر کر و هه که ضعیف قلله لرایدی ارضک بر کتاولد یغمز مشرق و مغرب بر یقی
 (یعنی شام ایله صری) تمام اولدی سنک ربک کوزل و عده می بنی اسرائیل اوزرینه
 اول سبله که صبر ایتدیلر و خراب ایتسک فرعون و آنلر قومی بصره دقلری شی ککه
 (یعنی قوناقلری و اولزیکه) یوقار و قالدیر و بیک کک بنا ایلش لرایدی ف یعنی آنلره
 میراث ویردک اولیری که آند برکت قودق یعنی شام ملکی که آند برکت ظاهر و باطن
 چوقدر (وَجَاوَزْنَا بِبَنِي إِسْرَائِيلَ الْبَحْرَ فَأَتَوْا عَلَى قَوْمٍ يَعْكُذُونَ عَلَى أَصْنَامِهِمْ قَالُوا
 يَا مُوسَى اجْعَلْ لَنَا آلِهَةً كَالَّذِينَ كَانُوا يَكْفُرُونَ) ت وچوردک بنی اسرائیلی
 دکردن پس کلدیلر بر کر و هک یاتسه که ککند و بتلری عبادتسده قائم در لردیدی بنی
 اسرائیل ای موسی بصره بز ایچون بر معبود نیچه که آنلرک معبود لری واردر موسی علیه
 السلام دیدی تحقیق سز نادان بز کر و سکر ف جاهل کیشی صور قسز اولان خالص
 بر معبود عبادت ایتکدن تسکین بولمزا که او ککند بر صورتی اولم نیچه بنی اسرائیل

کور دیر که بر کرده او کوزه عبادت اید و در فراموشی نه دخی موسی کادی که صورتی طلبه لر
 آخره آتوندن بر روزی یابوب اکا عبادت ایدیلر (ان هولا متسیر ما هم فيه وباطل
 ما كانوا يعملون) ت تحقیق اشبوجامه تک اولدغی مذهبی کندی و لری هلاک
 ایدیی و ایشاد کدی عمل باطلدور (قال غیر الله ایغیکم الها وهو فضلکم علی العالمین)
 ت دیدی موسی علیه السلام سز کچون الله دن غیری بر معبودی طلب ایدیم حالو که الله
 سزی زمانه کز خلقی اوزره تفصیل ایددی (واذا انجینا کم من آل فرعون یسومونکم
 سوء العذاب یقتلون انسا کم ویسحبون نساء کم وفی نالکم بلا من ربکم عظیم) ت
 و ذ کرا بدک بزم نعمتی وقتا که قور تاردق سزی فرعونک تابعلندن که ایشاد دیر ایدی
 قتی اولان عذاب ایدیلر سزک اوغلانلر کزی و دیری بر اقدیلر قاریلر کزی اشبو
 ایشد سز بر بکزدن یولک صدمه ق واردر (وواعدنا موسی ثلاثین ليلة و اقمنا لها بعثیر
 فتم میقات ربه اربعین ليلة) وقال موسی لایحیه هرون اخلفنی فی قومی واصح ولا تتبع
 سبیل المفسدین) ت و وعده ایش ایدک موسایه او توز کچه و عام ایدک اول وعده بی
 اون کچه اید پس رب سزک تقدیر ایدیک مبعادی تمام قرق کچه اولدی و دیدی موسی
 کند و قرداشی هارونه بکا فاعلم مقام اول قومک اده سنده واکار (یعنی اوقبل ایشلری
 و تابع اولمه چر کین ایشلی اولانلرک یوانه) ف الله سبحانه وعده و بر دی که باور طافی
 اوزرنده او توز کچه خاونه مشغول اول تا که نک قومک توریتی و یریم اشبو مده بر کون
 موالک ایدیلر فرشته لر که آنک اغزی بند قوقوسندن خوشاشورلر ایدی مسوالک ایل اول
 زائل اولنجه آنک عوض نداده اون کون دخی زیاده ایدوب مبعادی تمام ایلدی (ولما جاء
 موسی لمیقاتنا و کلمه ربه قال رب انظر لی انظر لی انظر لی انظر لی انظر لی انظر لی
 فان استقر مکانه فسوف ترانی فلما تجلی ربه للعبیل جعله دکا و خر موسی صغیرا فلما افاق
 قال سبحانک رب الیک وانا اول المؤمنین) ت و چانکه کادی موسی بزم وعده بر عزمه و سوز
 سویلدی لا کا آنک ربی دیدی ای بزم کوستریکا کندیک سکا نظر ایدیم دیدی الله
 تعالی کوره من سین بی ولیکن باقی طاع جانینه پس اگر قرار طوعه کندی و برنمی بی
 کور رسین دیدی پس اولوقت که ایددی تجلی آنک ربی طاعه بصده دی اول طافی بر ایل
 برابر موسی بایلوب دوشدی پس چانکه ایلدی دیدی پا کاکله ذ کرا ایدیم سنی و توبه ایدیم
 و بن سمانلرک اولیم ف الله سبحانه موسی علیه السلام یو کال و بر دیکه انکله واسطه سز

سویلدی اول حضرت شوق و ذوق اولدیکه الله سبحانه بی دخی کوره موسی کورمکه
 تاب و طاقت کتورمدی پس معلوم اولدیکه الله سبحانه بی کورمک ممکن در زیر که طاع
 جانینه ظهوری و بر دی لیکن دنیا وجودی آ کا تحمل ایدیم بیوب طاع پاره وادی
 و موسی علیه السلام دوشدی بایلدی اما وجود آخرت آ کا تحمل له قادر در آخرتده الله
 سبحانه بی کورمک ثابتدر (قال یا موسی انی اصطفیتک علی الناس برسالاتی و بکلامی نفذ
 ما آیتتک و کن من الشاکرین) ت دیدی ای موسی البته بن اختیار ایدیم سنی آدم لرا و ز رینه
 بنم یغاملرله و سوزم دانشد در مغله پس طوت اول شی که و یردم سکا و اوغل شکر ایدلر دن
 (و کتبنا له فی الألواح من کل شیء موعظة و تنقصة یلک کل شیء فذهاب قوه و امر قومک
 یاخذوا باحسنها سار یکم دار الفاسقین) ت و یازدق موسی ایچون لوحلر ده هر بر جنسندن
 نصیحت ایچون و بیان ایتیمکیچون هر بر شی پس (دیدک) طوت آتی تمام جهدا یله و یرور
 کند و قومک طوتسولر (یعنی عمل ایتسولر) انده اولانک کوز ایلله (یعنی عزیمتله رخصتله
 دکل) و دیرلر که کوستره لم سزه کو تو ایشلرک بر لر بی (یعنی فرعونک سزایلر خراب اولمش
 کور رسکز) ف یعنی الواح حکملریتک ایوبی و کوزلی اولشیلر که آتی ایتکه
 حکم واردر کو توری اولشیدر که انی ایتیمکیچون منع واردر پس آشکاره کوسترم سزه
 حق سز حکم ایدنلرک بر لر بی یعنی اگر سز لر دخی حق سز حکم ایدسه کز سزی دخی آنلر کبی
 رذیل ایدرم نیجه که آنلری رذیل ایدوب شام ملککی آنلر دن آلوب سز و یردک (ساصرف
 عن آیاتی الذین یتکبرون فی الارض بغیر الحق وان یروا کل آیه لا یؤمنوا بها وان یروا
 سبیل الرشید لا یخذوه سبیلا وان یروا سبیل النبی یخذوه سبیلا ذلک بانهم کذبوا بآیاتنا
 و کالوا غافلین) ت کیرو طوترز (و منع ایدرز) کند و ایتلر مزی تدبیر ایتیمکیچون اول
 کسنه لر یک یو کال کوستر یور لر برده حق سز یره واکر کور سز لر هر بر نشانه بی که واردر
 ایمان کتورمزلر اول نشانه لر واکر کور سز لر طوغر واولان یولی یول طوغزلر آتی
 واکر کور سز لر از غیثلق یوانی آتی طوترلر کند و لر یی یول اشبو اول سبیدندر که یلانه نسبت
 ایتدیلر بزم نشانه لر مزی و آندن خبر سز قالدیلر ف یعنی یوقار وده کی آیتده الواحی
 و یروب تا کیدایله یور دیکه انده اولان حکملر ایلله عمل ایدک و اشبو آیتده یور دیکه اول
 کسینه لر که انصاف سز لر و حق سبحانه به عبادت ایتلرک قلبلرینی سرف ایدرز
 و دوندیرلر که الواح ایلله عمل ایتلر یعنی هدایت و ضلالت سندن هر بر بیسی الله سبحانه نک
 اراده سبیله ذروانک کبی جنت و جهنم هی آنک دپلسیلدر (والذین کذبوا بآیاتنا و لقاوا

الْأَخْرَجَتْ أَعْمَالَهُمْ هَلْ يَجْزُونَ أَلَا مَا كَانُوا يَعْلَمُونَ ت واول كسنة لر كه بلانه
نسبت ايشديلر بزم نشانه لر مزی و آخره او غرامی باطل اولدی انلر ایشلری جزا ویرلزلر
مکر ایشلد کله شی ایله ف یعنی آنلره اول حق اولان حکملا یله عمل ایتمک توقیفی
یوقدر واول عمل که کند و عقلا یله ایدر لاصلا قبول اولنر (واختذ قوم موسی من بعده
من حلیم عیلاجه سدا له خوار المیر و الله لا یکلهم ولا یدیم سبیلا اختذوه وکانوا
ظالمین) ت بصد دیلر موسانک قومی موسی طوره کیتد کد نصکره قبطیلرک بز کلرندن
بر بوزاغی بدنی که انکچون او کوز آوازی واریدی ایا کورمز لر میکه شو بوزاغی آنلره هیچ
بر سوز و بیلدی و هیچ بول کوس ترمدی آنلره معبود طوئدیلر اول بوزاغی بی و اولدی ل آنلر
ظلم ایدیلر (ولما قط فی یدیهم وراوا انهم قد ضلوا قالوا لئن لم یخرجنا و یغفر لنا
انکونن من الخاسرین) ت وچانکه پشیمان اولدی ل و کوردیلر که آنلر البته ازغین
اولشار دیدیلر کراسر کز سه بزی بزم و یار لغمز سه بزی البته اولور بزلزبان ایشلیردن
(ولما رجع موسی الی قومه غضبان اسفا قال بشما خلقتمونی من بعدی اعلمتم امر ربکم
والقی الاواح واخذ براس اخیه یجره الیه قال ابن ام ان القوم استضعفونی و کادوا یقتلونی
فلا نشمت فی الاعداء ولا یجعلنی مع القوم الظالمین) ت وچانکه دوندی موسی کندو
قومنک جاننسه طارغین غمکین اوله رق دیدی کونی قائمه قماق باید بکزم مقامده بنسدن
صکره آیا چایکاکمی ایتدی کز بکزل حکمندن و آقی ویردی لوحه لر و طوئدی قوند اشنک
باشنک توینی چکدی آقی کند و جاننسه هارون دیدی یا بنم انام او غلی البته اشجو قوم بی
ضعیف صایدیلر و یقین اولدی لر که اولدرسونلر بی پس شاد ایتسه بکا هانت ایتک سیمیله
دشمنلری وصایحه بی ظلم ایشلیر کر و هیله ف هارون علیه السلام و آنک اولادی موسی
علیه السلام امتنک اماملری ایدیلر لیکن وقتا که هارون علیه السلام موسی علیه السلامک
برینه خلیفه اولدی پس امت آنک حکمندن جیقه دیلر و خلافت غیرک قسمتی ایش آنک
قسمتی دکلش خلیفه اکادیر ل که امتی دینک و دینک عهد و میثاقنه طوئوب بحفاظه ایده
نیجه که یغمبر امتی آراسته یوردیلر تا الله سبحانه نک یاردی و نصرتی آنلر یله برابر اوله و امام
اکادیر ل که یغمبرک یاد کاری اوله امتی چون یغمبره ایتد کاری خدمتی و تعظیمی اماملرینه
دخی ایدلر تا که برکت و قبول درجه سی بوله لر نور یتده امامک لوازمی اگر کورده سنک
معا لومک اولور (قال رب اغفر لی ولایخی و ادخلنا فی رحمتک وانت ارحم الراحمین) ت
دیدی موسی ای بنم ریم یار لغسه بی و بنم قزنداشی و داخل قیسل بزی کند و رجته که وسن

باغشیلیرک زیاده باغشیلیرسی سن (ان الذین اتخذوا العجل سینا لهم غضب من ربهم وذلة
فی الحیوة الدنیا و كذلك یجزی المفسرین) ت اول کسنة لر که معبود طوئدیلر بوزاغی بی
ایرینه جکدر اشجو جاعتلره طارغناق کند و برلندن و رسوالق دینا دیر یلکند و بونک
کی جزا لر زیلان باغشیلیر (والذین عملوا السیئات ثم تابوا من بعدهم و امنوا ان ربکم من
بعدهم الغفور الرحیم) ت و تحقیق اول کسنة لر که ایشلیر کونوا ایشلری صکره توبه ایتدیلر
اول کاهلردن صکره و ایمان کنوردیلر البته سنک ربک توبه دن صکره یار لغیه در اسر کیچیلر
(ولما سکت عن موسی الغضب اخذ الاواح و فی نسختم اهدی و رجة للذین هم لر ربهم
یرهبون) ت وچانکه ساکت اولدی موسی دن طارغناق آلدی آتد بی لوحه لر و آنک
یازلشارنده واریدی هدایت و امرکک اول کسنة لر ایچونکه آنلر کند و برلندن
قورقور لرایدی (واختار موسی قومه سبعین رجلا لم یفانوا فلما اخذتهم الرجفة قال رب
لو شئت اهلکتهم من قبل وایای اتملکنا بفعل السفها منا ان هی الا فتنتک تضل بها
من تشاء و تهدی من تشاء انت واینا فاغفر لنا وارحمنا وانت خیر الغافرین) ت و اختیار
ایتدی موسی کند و قومندن یتش کیشی بزم معادیمز ایچون پس چانکه طوئدی آنلری
زلزله دیدی موسی ای بنم ریم اکر دیلسیدک هلاک ایدردک آنلری و بی بوندن اول هلاک
ایدر منسن بزلری اول شینک جزا سیله که ایشلدی آتی عقاسنلر بزم قومعزدن کادر اشبو فتنه
مکر سنک صنما قماق کد و ازغین ایدرسن اشبو فتنه ایل اول کسنة بی که دیلرسن و پول
کوستر رسن اول کسنة به که دیلرسن سن بزم ایشمزی یصه یچینسن پس یار لغه بزلری وسن
یار لغیلیرک زیاده کوزلی سن ف یعنی تا که عذرد یلسه لر بوزاغی به عبادت ایتدکن
اشبو کروه اگر چه بوزاغی به عبادت ایتدیلر سه ده لیکن عبادت ایدنلری منع ایتد کلرندن
الله سبحانه آنلری هلاک ایتدی ف اکر اشبو کیشیلر بی اسرا تیلک ارمسنده هلاک
اواسه ایدیلر موسی علیه السلام اوزرینه اولدرمک تمهتی قومنلردی ف موسی علیه
السلام قومنک یو کلرندن یتش کسنة بی کند و سیمیله برابر میقانه کتور مشیددی وقتا که
الله سبحانه کلام یوردی آنک سوزینی ایشد و بیدیلر که بزلر الله سبحانه بی کورمینجه
ایناغیز اشبو اولدن آنلر اوزرینه یلدرم دوشدی آنلر دتر بوب هلاک اولدی لرموسی علیه
السلام کند و بی دخی آنلر زهره سنه داخل قیلوب دعا ایلدی الله سبحانه دعاسین قبول
ایدوب آنلری باغشیلدی و احیا ایتدی شاید اشبو حادیه بوزاغی به عبادت ایتدن مقددر
(واکتب لنا فی هذه الدنیا حسنة و فی الآخرة انا هدنا الیک قال عذابی أصیب به من شاء

وَرَحْمَتِي وَسِعَتْ كُلَّ شَيْءٍ فَسَأَكْتُبُهَا لِلَّذِينَ يَتَّقُونَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَالَّذِينَ هُمْ بِآيَاتِنَا
يُؤْمِنُونَ) ت و باز (یعنی مقدار ایل برنجون) اشبودنیاده اولکی و کوزلکی و آخرت مدخی
اولکی البته بزلردوندک سنک جانبکه دیدی الله بنم عذابم ایشدیر زانی اول برکسنه به که
دیاز و بنم امرکم قوشاد و بدر هر ریشی پس دیاز که باز لم کامل اولان رحمتی
(یعنی آخرتده) اول کسنه لرایچونکه صاقنور لر و ورلر ز کاندلرینی و اول کسنه ل
ایچونکه آنلر بنم نشانه لر عزمه ایشانور ف مترجم دیر که سا کتبهانک معنای اولدر که آخر
زمانده ای اولان نینک تابعلر بنم خاص اولان رحمت اولسر در ف موسی علیه السلام
وقتا که دنیا اولکن و آخرت اولکن کند و قومیچون نیازا بندی احتمال ایدر هرادی شو
اوله که جمیع امتلر اوزر بنه دنیا اولکنده و آخرت اولکنده مقدم اوله لر الله سبحانه جواب
بیوردیکه بنم عذابم و رحمت بر قوم مخصوص اولزدیله یکم کسنه به عذاب ایدرم اما رحمتک
شولی وارد لیکن خاص اولان رحمت بر قاج کسنه نک حقنده یازلشکه الله سبحانه نک جمیع
حکملر بنه ایمان کتور و ب قبول ایدر لر یعنی آخر زمان یغمبر بنک امتنه نصیب در که
جله حق اولان کابلره ایمان کتور لر پس حضرت موسی علیه السلام امتندن هر کسنه
که کندورلندن صکره کان کابلره ایمان کتور سه لر اشب و نعمته نائل اولدیلر و هم معلوم
اولور که حضرت موسی علیه السلام دعای اکاثرا یتشدد (الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الرَّسُولَ النَّبِيَّ
الْأُمِّيَّ الَّذِي يَجِدُونَهُ مَكْنُوبًا عِنْدَهُمْ فِي التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ يَأْمُرُهُمْ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَاهُمْ عَنِ
الْمُنْكَرِ وَيُحِلُّ لَهُمُ الطَّيِّبَاتِ وَيُحَرِّمُ عَلَيْهِمُ الْفُحْشَاتِ وَيُضَعِّعُهُمْ أَصْرَهُمُ وَالْأَغْلَالَ الَّتِي كَانَتْ
عَلَيْهِمْ فَاَلَّذِينَ آمَنُوا بِهِ وَعَزَّرُوهُ وَنَصَرُوهُ وَاتَّبَعُوا النُّورَ الَّذِي أُنْزِلَ مَعَهُ أُولَئِكَ هُمُ
الْمُقْلِحُونَ) ت اول کسنه لرایچون که تابع اولور لر اول یغمبره که اوقومش نیدر اول
کسنه در که بولور لر انک صفتی یازلش کند و یانلر نه توراتده و انجیلده بیورر آنلر بکنش
ایش ایل و منع ایدر آنلری کورتو ایشلردن و حلال بصار آنلر ایچون کوزل اولان شیلری
و حرام قیلر آنلر اوزر بنه پالک اولان شیلری و قالدیرر آنلردن آنلرک اغرا اولان یوکنی و اول
مشقتلر بکه و ارایدی آنلر اوزر بنه پس اول کسنه لرایچون کتور دیلر اشبونی به و تعظیم
ایتدیلر کاویازدم ایتدیلر کاویازد اولدیلر اول نور که نازل قلندی آنلر در فجات بولنلر ف
شاه ولی الله رحمه الله دیر که الله سبحانه نک موسی علیه السلامه تبشیرا تمسی دلیل اولدر شول
حضرت محمد علیه السلام یغمبر لکنه اشب و اجلدن بیورر و الله اعلم ف الله سبحانه
یکمیش کابلره محمد علیه السلام ای نبی ای دیونم بر و یرمیش ایکی معنا ایلدیری اولدر که
برشی اوقومش ایدی و بری شودر که ام القرائدن یعنی مکرمه دن ظهور ایدر جکدر

وجهودلر اوزره احکام چوققی ایدی و زیاده کوچ و زور ایدی و بیه جک شیلر نه طارلق
و ارایدی اشبودینه قولای اولدی و نوردن مراد قران و شریعتدر (قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنِّي
رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ جَمِيعًا الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ يُحْيِي وَيُمِيتُ فَآمِنُوا
بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ النَّبِيِّ الْأُمِّيِّ الَّذِي يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَكَلِمَاتِهِ وَاتَّبِعُوهُ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ) ت دیکل ای آدملر
تحقیق بن اللهک یغمبریم منزک جانبکزه جلّه اول الله که انکیچوندر کوزلر ویرلر پادشاهانی
بر معبودیوه در مکر اول و اوردیرلر و اولدیرر پس ایمان کتور کر الله تعالی به و انک یغمبر بنه
که اوقومش نیدر بول اول کسنه در که کرجکلر الهی و آنک سوز لر بنی و تاببع اوللر اشب و
یغمبره تا اوله که سزطو غریول بولایچی اوله سکر (وَمِنْ قَوْمِ مُوسَى أُمَّةٍ يَدْعُونَ بِالْحَقِّ وَبِهِ
يَعْتَدُونَ) ت موسانک قومندن برکروه و اوردر که دلالت ایدر لر آدملری طوغری و یوله واشبو
طوغری و یول ایل انصافی ایدر لر حکمده ف و شونلر اول کسنه لر در که یغمبر من علیه
السلام بعث اولدینی وقتده اکایمان کتور دیلر عبد الله بن سلام کبی (وَقَطَعْنَا لَهُمُ الْغَمَامَ اثْنَيْ
عَشَرَ اسْبَاطًا مَّا وَاحِدًا إِلَى مُوسَى إِذَا اسْتَسْقَاهُ قَوْمُهُ أَنْ اَضْرِبَ بِعَصَاكَ الْخَجَرَ فَانْفُخْتَ
مِنْهَا اثْنَا عَشَرَ نَاقَةً قَدَعْلِمُ كُلِّ أَنْثَى شَرِبَ مِنْهُمْ وظللتنا عليهم الغمام وانزلنا عليهم المن
والسحابة كلوا من طيبات ما رزقناكم وما ظلمونا ولكن كانوا انفسهم يظلمون) ت و متفرق
قلدی بنی اسرائیل اون ایکی قسم اوزر بنه قبیله قبیله کروه کروه و وحی کوندردک موسی
جانبه اولوقتده که صوطلب ایتدیلر آنندن آنک قوی اور کتور عصا کی طاشه دیو پس
آقدی اول ظاهر شدن اون ایکی ککار و یادی هر برکروه کندور لر صوایچه جک برقی
و کولکه لک بصره دق آنلر اوزر بنه بولودی و نازل قلدی آنلر اوزر بنه ترنجبین بالنی یعنی
قدرت حلواسنی و یلو قوشنی دیدک ییکر سزه و یردیکم زر زق کوزلنی و آنلر ظلم ایتدیلر
بره ولیکن اولدیلر کتور نفسلر بنه ظلم ایدیلر (وَإِذْ قِيلَ لَهُمْ اسْكُنُوا هَذِهِ الْقَرْيَةَ وَكُلُوا
مِمَّا حَيْثُ شِئْتُمْ وَقُولُوا حِطَّةً وَادْخُلُوا الْبَابَ مُغْتَابًا لَكُمْ خُطْبَا تَسْكُمُ سَنِيْدُ الْحَسَنِ
ت و ذ کرایت اولوقتیکه دینلادی آنلر سا کن اولکتر اشبو کویده و ییکر اشبو کویدن
نزد دیکر و دیکر خطه (یعنی بزم سؤل المزیار لغتقدر) و داخل اولکتر قافیه
سجده ایدرلر تا کبار لغیه لم سزک کاهلر بکزی زیاده و برر ز کوزل ایش ایشلر
ف یعنی اشبو وقتده بر شهر فتح اولدی بوند نصکره زیاده و ارتفرق فتح اولننه جقدر
(فَبَدَّلَ الَّذِينَ ظَلَمُوا أَمْثَلَهُمْ قَوْلًا غَيْرَ الَّذِي قِيلَ لَهُمْ فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ رِجْزًا مِنَ السَّمَاءِ مَا كَانُوا

يُظَاهِرُونَ) ت پس بدل قبله یلزم ایشایلی بنی اسرائیل دن کلامی اول کلام غیر یسینه که
 امر اول غشدی آنره پس کوندردک آنرا وزرینه بر عذاب کو کدن نظم ایشلدیلر کلنلر
 عوضنده (وَاسْتَلْهُمْ عَنِ الْقَرْيَةِ الَّتِي كَانَتْ حَاضِرَةَ الْجَبْرِ اذْ يَعْبُدُونَ فِي السَّبْتِ اذْ تَأْتِيهِمْ
 حَيَاتُهُمْ يَوْمَ سَبْتِهِمْ شُرَعًا وَيَوْمَ لَا يَسْبِتُونَ لَا تَأْتِيهِمْ كَذَلِكَ نَبْلُوهُمْ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ)
 ت سوال ایت یا محمد جهودله اول کو یک حالند که ساکن ایدیلر کزک کارنده وقتا که
 یکدیگر حددن سبت کونینک حقه اولوقتکه کاوردی آنره آنلرک بالقاری ظاهر اوله فرق
 اوله کونده که آنر سبت کونی تعظیمه مشغول ایدیلر اولکونکه سبتک تعظیمه
 مشغول اولر لرایدی بالقی کزدی آنره اشبوکی صنادق آنری اول سبده که کوتواش
 ایشلدیلر * ف شاه ولی الله رحمه الله دیر که اهل قریه اوچ قسم ایدیلر بر قسمی بالقی اولرایدی
 بر قسمی بالقی اولامقدن نمی ایدر لرایدی و بر قسمی نه اولار لرایدی ونه اولامقدن نمی ایدر لرایدی
 ایدی والله اعلم * ف اشبو قصه حضرت داود علیه السلام ک زمانته وقوع بولش جهودلر
 اوزرینه سبت کوتده اولامق ممنوع ایدی الله سبحانه ایسه اولکونک اهلانی کوردیکه
 امره امتثال ایتور لر پس آنری صنامه باشادی پس سبت کوتده بالقاری صویک
 اوزرینه جمعی طولا شور لرایدی و بشقه کونلرده جمعه ز لرایدی جهودلر صبر ایتوب
 سبت کوتده آو اولامغه باشلدیلر اشبو حیلله ایلکه کزک کارنده بر حق و قازب و صوی
 آ کاجاری قبلدیلر تا بالقاری اشبو حق و ره صوایله دوشوب آنده قاله لرا اشبو حیلله ایل
 دخی بالقاری لارینه دوشمیز ایدی نه سبت کوتده اخشام وقتی ذکره کیرودونر لرایدی آخر
 جهودلر سبت کوتده اولحق و رک بوللرینی سدا ایدوب یارنداسی بازار کوتده اولادیلر
 وجهودلر کند و فهملرند بیلدیلر که اشبو حیلله ایله بالقاری اولادق (یعنی اشبو حیلله حکمه
 خلاف اواز) پس اشبو عصیان سبیلله آنلرمیون اولدیلر و بورا دن معلوم اولدیکه اگر بر
 کسنه به حلال اولان رزقک تحصیل قولای اولر سه مرامی طلب ایدوب قولایلقه تحصیل
 اولنسه الله سبحانه نک جانبدن صنامقدر آخر شور رزق و بال اولسر در وینه معلوم اولدیکه
 حیلله الله سبحانه نک یاتده ایشه کلز (وَإِذْ قَالَتِ امْرَأَتُ مُوسَىٰ إِنَّهُ لَمَنكُومٌ) الله مهلکهم او
 معذبهم عذاباً شديداً قالوا معذرة إلى ربكهم ولعلهم يتقون) ت و ذکر ایت اولوقتیکه دیدیلر
 بر کروه اول کو یک اهلندن (یعنی او چنجی قسم نمی ایدلره دیر لر که) نیچون نصیحت
 ایدر سکز بر کروه که الله آنری هلاک ایدم چکدر یا آنره عذاب ایدم چکدر شدت اولان
 عذابله دیدیلر تا که بر نیچون بر عذرا اولسون سکز بکزیاتنده و تا اوله که آنر صاقله لر ف آنلر
 اوچ فرقه اولدیلر بر یسی بالقی اولار لرایدی و بر یسی آنری بالقی اولامقدن منع ایدر لرایدی
 و اوچنجیسی نمی ایتکدن اوصافوب نمی ایتکی ترک ایتش لرایدی مکر منع ایدلر او

ایدیلر (فَلَمَّا سُوا مَا ذُكِّرُوا بِهِ اتَّخِذْنَا الَّذِينَ يَهْتَدُونَ عَنِ السُّوءِ وَأَخَذْنَا الَّذِينَ ظَلَمُوا بِعَذَابٍ
 بَئِيسٍ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ) ت پس اولوقتکه اونون دیلر اولاشی که آنکله نصیحت ویرلش
 اولدی آنلره نجات ویردک اول کسنه لر که منع ایتدیلر کوتواولان ایشدن و طوندق اول
 کسنه لر که ظلم ایتدیلر شدت اولان عذابله شوسبیلله که اولدیلر کوتواش ایشلیجیلر (فَلَمَّا
 عَزَّوَجَنَّا مِنْهُمْ وَمَا نَعْنَاهُمْ قُلْنَا لَهُمْ كُونُوا قِرَدَةً خَاسِئِينَ) ت پس اول زمانکه سرکشلا ایتدیلر اولاشی
 ترک ایتکدن که منع اولند ایدر دینک آنلره اولکزدیلر اولان میمونلر پس میمون اولدیلر
 * ف نمی ایدلر بالقی اولانلر ایلله فارشی ترک ایتدیلر پس آنلر ایلله کسدولرینک اره لرند بر
 دیوار یا پیدیلر بر کون صاحبین قالقوبده آنلرک سسلرینی و آواز لرینی ایشلدیلر دیوار اوزرینه
 جیق دیلر کورسه لر که بر اوده میمونلر وارد آنلر بولری یسلوب قراستلواولانک ایانی التنه
 باشلرین قودیلر و کوزلرندن یاش دوکر لردی و اوچ کوند نصکره بر کین حال ایلله اولدیلر (وَإِذْ
 نَادَىٰ رَبُّكَ لِيَبْعَثْ عَلِيَهُمْ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ مَنْ يَسُومُهُمْ سُوءَ الْعَذَابِ إِنَّ رَبَّكَ لَسَرِيعُ الْعِقَابِ
 وَأَنَّهُ لَفَقُورٌ رَّحِيمٌ) ت و یادیکه کتور اولوقتیکه آگاه قلدی سنک ربک (یعنی بنی اسرائیلی)
 که کوندلر آنلر اوزرینه قیامت کوتده دکن اول کسنه یی که ایشدیرر آنلره قی اولان
 عذاب الی البته سنک ربک چاک عذاب ایدجیدر و البته اول یار لغجیدر اسر کجیدر * ف شاه
 ولی الله رحمه الله دیر که بوند نصکره بنی اسرائیلده هیچ بر پادشاه ظهوره کلدی و داثما اسلام
 و نصاری و مجوسی پادشاهلرینک چکنشی و رذیل اولدیلر ف توراتده بیور شمدیکه وقتا که
 توراتک حکمی ترک ایدر سکز اولوقتده سکز اوزرینکزه غیر یلرمسلط اولور لاند نصکره
 قیامتد کین ذلیل و رذیل اولور سکز شمدی جهودلر ایچون حکومت محنی قالدی هر نرده
 اولور لر سه غیر یلرک رعیتی اولورلر (وَقَطَّعْنَاهُمْ فِي الْأَرْضِ أُمَمًا مِّنْهُمْ الصَّالِحُونَ وَمِنْهُمْ
 دُونَ ذَلِكَ وَبَلَوْنَاهُمْ بِالْحَسَنَاتِ وَالسَّيِّئَاتِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ) ت و بر نشان ایتدک بنی
 اسرائیلی یرده کروه آنلرک بعضی ایواش ایشلیجیدر لر و آنلرک بعضی بونلره مغایر
 دورلر و صنادق آنری کوزل اولان نعمتلر ایلله و بلالرایله اوله که آنلر کیرودونه لر * ف
 وقتا که جهودلرک دولتی باشی اشاغی دوندی بری بریتک اره لرند مخالفت واقع اولد یغندن
 هر بر کروه بر جابه کیتدی و دورلر دورلر مذهبیلر ایتدیلر اشبو احوالی امت محمد
 ایشددی که سزمه بنی اشبو بلالرایله یسی کلسر در حدیث شیر یقده وارد اولش که اشبو
 امتده بعضی میمون و بعضی طموز اولسر در الله سبحانه از غنقلدن حفظ ایلله (خَلَفَ
 مِنْ بَعْدِهِمْ خَلْفٌ وَرثُوا الْكِتَابَ يَأْخُذُونَ عَرَضَ هَذَا الْأَدْنَىٰ وَيَقُولُونَ سَمِيعُ غُفْرَانِ وَإِنْ يَأْتِهِمْ

عَرَضَ مِثْلَهُ يَأْخُذُوهُ أَلَمْ يُؤْخَذْ عَلَيْهِمْ مِيثَاقُ الْكِتَابِ أَنْ لَا يَقُولُوا عَلَى اللَّهِ إِلَّا الْحَقَّ وَدَرَسُوا
مَا فِيهِ وَالَّذِينَ لَا يَرْجِعُونَ فَأُولَٰئِكَ نَجْزِي صَرًّا كَمَا لَا تَأْتِي
الْمَكْرَهَ قَائِمَةٌ مَكَرَهُ وَارِثًا وَلَدِيرًا تَوَرَّاهُ (يعني بنی اسرائیل ک عالمی اختیارات سیدیل
اشبوا دنی اولان عالم متاعی و دیر لریار اغنور بن مجنون و اگر کاسه آنله بر متاع اولکی
کبی آلور لری آنی) یعنی آنی آلمغه مصر در لر و نادم کادر لری آنی آلمق سن و مضرا ولان
و نادم اولین کسینه نک توبه یعنی صحیح کادر) ایا اخذ اولندی آنرا و زینه اول عهد که
تورانه وارد در که دیمیکز الله اوزر بنه مکر طوغر و اولان سوزی و او قودیلر شوشی که
تورانه وارد در و آخرت اوی زیاده کوزادر اول کسینه لری ایچونکه صافقور لری آیفهم ایتمیسکز
* ف بنی اسرائیل سلفا ندر نص کره خلفا ریکه قائم مقام اولدی لر غلط مسئله لری رشوت
آلوب او کره که باشدیلر و امیدو ندیلر که بز لریار لغنه جعفر حال بو که کورتایشلری اوزر بنه
ثابت و مصر در لر و مغفرته امید اولوقت اولور که کورتایشلر ندرن کبر و د و نوب توبه اید و پشمان
اوله و یوردی که اشبوا دنی اولان عالم متاعی معناسی دنیا نک مالیدر (و الذین یسکون
بِالْکِتَابِ وَاقَامُوا الصَّلَاةَ اِنَّا لَآتِضِیْعُ اِجْرَ الْمُصْلِحِیْنَ) ت و اول کسینه لر که یابشور لر که
کتابه و قائم قیلر غازی البته بر ضایع قیلز او ایشلیلرک مز دنی (وَ اِذْ تَقُنَّا اِلَیْهِ لَوْلَا
کَانَ ظُلْمٌ وَّظُلْمًا وَّاقَعِ بِهِمْ خُذُوا مَا آتٰنَا کُمْ بِقُوَّةٍ وَاذْکُرُوا مَا فِیهِ لَعَلَّکُمْ تَتَّقُونَ) ت
و یادیکه کتور اولوقتی که قالدردق طاعی آنلرک اوستنه دیر سن که کویا کولر که لکدر و کان
ایتدی لر که طاغ ایستر که دوشه جکدر اوزر لر یته دیدک طوتکز اول شیئی و برک سیز مقام
اولان جسد ایلر و یادیکزه کتورک اول شیئی که آنده وارد در اوله کسیر لر صافقه سکر (وَ اِذَا خَذَ
رَبُّکُمْ مِنْ بَنِیْ اٰدَمَ مِنْ ظُهُورِهِمْ ذُرِّیَّتَهُمْ وَاَشْهَدَهُمْ عَلٰی اَنْفُسِهِمْ اَلَسْتُ بِرَبِّکُمْ قَالُوْا بَلٰی
شَهِدْنَا اَنْ تَقُولُوْا یَوْمَ الْقِیَامَةِ اِنَّا کُنَّا عَنْ هٰذَا غَافِلِیْنَ) ت و یادیکه کتور اولوقتی که آلدی
سنک ربک آدم اولادندن آنلرک ارقه سندن آنلرک اولادینی و شاهد قلدی آنلری کندو
نفسیلری اوزر بنه دیدی بن سیرک ربکزد کلی یم دیدیلر اوت ربح سن شاهد اولدق (اشبو
شاهد طوقق آندن احتراز در) کدیمه سکر قیامت کوتنده که بز لر خبر سز ایدک اشبو
توحیددن * ف یعنی ميثاق کوتنده آدم علیه السلام دن نیتدا حوای ییدا ایتدی صکره
آنلردن آنلرک اولادینی اول ترتیب ایلر که طشر دمواق اولدی ییدا ایتدی و الله اعلم (وَ تَقُولُوا
اٰغَاثِرْکَ اَبَاؤُنَا مِنْ قَبْلُ وَ کَاذِبَةٌ مِنْ بَعْدِهِمْ اَفْتَنَّا کُفَّاءَ فَعَلَ الْمُبْطِلُونَ) ت یا خود دیمه سکرکه

شریک قوشده بی بزم بابا لر من بردن اول و برتر بر اولاد که کلاک آنلردن صکره (یعنی آنلره
تقلید ایتدک) آیاس هلاک ایدرمسن بزی اول شیک عقوبتیه که ایشادیلر کو تو ایشادیلر
هف الله سبحانه آدم علیه السلام یلندن آنک اولادینی طشره چیقاردی آنلرک جله سندن
کندوسی رب اوق اوزرینه عهد و اقرار اادی صکره هر یکسنه بی کندو بیاسنک یلته
داخل قادی بوندن مراد اولد که الله سبحانه بی ایشاغنه هر برکسنه کندو کتدینه
کفایت ایدر اشجو ایشاغنه بیایه تقلید ایتک جائز دکل اگر بیایم مشرک ایه کر کدر که
اوغلی ایمان کتوره اگر برکسنه یه شبهه عارض اولسه که اشجو عهددن هیچ برکسنه نیک
خاطر نه برشی یوقدر پس بوعهددن نه فائده حاصل اولور جوا اولد که آنک نشانه سی
هر برکسنه نیک قلبنده قانش و هر دلدور زمانده مشهور و مذکور در که جله مخلوقاتک
خالق بر الله سبحانه در وجهه مخلوقات آنی اقرار ایدر بیدر منکرک انکاری و آنک شریک
قوشمسی عدلک نقصان لغندن و ناقص عقلک دخلندن نشیدر پس کندوسی محض یلنجی
اولور (و کذلک نُقَصِّلُ الْآيَاتِ وَ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ) ت اشبو کی بیان ایدر زنشانه لری
تا اوله که آنلر کیرودونه ل هف اشبو قصه بی جهود لره خبر و یردی زیرا که آنلردن
عهددن اعراض ایتدیلر ایدی نیجه که مشرک لر اندن یوزدوندردیلر (وَ اتْلُ عَلَيْهِمْ نَبَأَ الَّذِي
آتَيْنَاهُ آيَاتِنَا فَانْسَخَ مِنْهَا مَا تَبِعَهُ الشَّيْطَانُ فَكَانَ مِنَ الضَّالِّينَ) ت و اوقوای محمد آنلر اوزرینه
برکسنه نیک خبر بی که و یردک کابزم نشانه لری بزی پس طشره کیتدی اول آیاتی بیلمکدن
آنی کندویه او یدردی شیطان پس اولدی ازغینلرن هف یعنی نفسک استدر کلرینه تابع
اولدی و نفسک شهواته تابع اولانه عالم دیک ممکن دکل هف یلم بن باعورا که کتب
الهی بی اوقوشدی آندن قاریسنک اغوا سیه حضرت موسی علیه السلامه ایدر برمی
قصد ایتدی ماعون اولدی (وَلَوْ شَاءَ الرَّعْنَامُ مِنْهُمْ لَانِغَلَقُوا بِالدَّارِ الْاَرْضِ وَ اتَّبَعَ هَوَاهُ
فَخَلَّ فِي السَّمَاوَاتِ لَاحِظٌ لِّمَا فِي الدُّنْيَا لَئِنْ لَمْ يَنْزِلْ عَلَيْنَا لَنَقُولَنَّ لَهُمْ فِرْقًا وَاكْرَهًا لَّعَلَّهُمْ كَارِهُونَ) ت و اکردیلر سیدک قالدیردق آنی
(یعنی علمالر مرتبه سنه) اشبو ایتلر سییه و لیکن کندوسی میل ایتدی اشاغلق جاننه
وارقه شی صره کیتدی کندو آرزوسنک پس آنک صفقی ایتک صفقی مثالیدر که اگر مشقت
ایتک آنک اوزرینه یعنی اورمه قله و سکرتر در مکه دان اغزنلن طشره چیقاردی یا خود حال
اوزرینه قوبور مسنینه دلن طشره چیقار راشجو مثل اول قومک مثیلدر که یلانه
نسبت ایتدیلر بزم نشانه لری بزی پس بیان ایت شوقه لری تا وله که آنلری نامل ایدلر
هف موسی علیه السلامک قشونی و عسکری برپادشاه اوزرینه کیدی بی اولدیلر اشبو
پادشاهنک عمل کتدیه صاحب تصرف درویش و ارادی پادشاه آندن شو عسکرک دفعه ده مدد

طلب ایتدی اشبور ویش به باطنندن منع اولدی درویش دخی راضی اولیوب پادشاهک
دیلدیکنی ردایلدی صکری پادشاه درویشک قاریسنه مال ایله طمع وپردی قاری حیلله ایله
درویشی راضی ایلدی و پادشاهک یاتنه کوندردی درویش کیدوب دعا ایتد کده کوردیکه
کندوسنه عمل و دعای اثر ایغیور پس پادشاهه بر حیلله اوکرتدیکه شوعسکره بر قاج زسی
و قبه قاری کونده انلر زنا ایتد کده الله سبحانه آتله غضب ایدوب آنلری بریشان ایلر
و ذلته اتار الله سبحانه حضرت موسی علیه السلام بر کانیله حیلله سفی قارشو کتورمدی
اول بلایم بن باغور آنک حیلله سی اثر ایتدی بلکه کندوسی مردود اولدی شاید دنیاده
ویا آخرتده آنی شو عذاب طوتدیکه دیلی ایت دیلی کبی آغزندن طشره جیقیدی الله سبحانه
اشبور قصه بی جهودله خبر و پردیکه کر بر کسنه عالم کامل اواسه علم ا کالووقت نفع و پررکه
اشبور علم اوزره عامل اوله واکر عامل ولیوب حرص و طمع نابع اولوب ایسترسه که علم
کندوسنه نفع و پرسون هرگز فائده اولمز اشبور مثال ان یحمل عبیه باهت او ترک باهت
انجلین درکه اولوقتده کین که بلام حرص و طمعدن خالی ایدی باطنندن هیچ اولان علم
اکامه لوم اولدی وقتا که کوکله حرص و طمع دوشدی باطنندن آکاهیج برشی معلوم اولدی
یا خود بحال برشی معلوم اولدیه ده کندوایستدیکه کوره تاویل ایتدی روایت
اولندیکه وقتا که بودرویش پادشاهک مددینه واردی دیلدیکه باطنندن برشی معلوم اوله
اکاهمان شویله معلوم اولدیکه بولک ایتاسنده بر فرشته یه ایرشدی کوردیکه قلنجی چکمش
طور بودرویش ملکه التجا ایتدی اکرانن بوغیسه وارم دیدی ملک اذن و پررب
واراما کویت دعا ایتد دیدی وقتا که پادشاهک یاتنه و ازدی بددعا به شروع ایتد کده اختیار
سزاغزندن بر خیر لودعاظه و رایتدی موسی علیه السلام کتوشنی حقهده پس عاجز فالدقهده
یوقروده مرورایدن حیلله بی پادشاهه تعلیم ایتدی (سَامَنَّاهُ الْقَوْمُ الَّذِينَ كَذَبُوا بِآيَاتِنَا
وَأَنفُسُهُمْ كَانُوا بِآيَاتِنَا) ت چرکین اولدی اول کرومک منلی که یلانه نسبت ایتدیلر بزم
نشانه مزنی و کندو نفسلری اوزرینه ظلم ایدرلر ایدی (مَنْ يَمْدِدْ لَهُ اللَّهُ فَهُوَ الْغَالِبُ وَمَنْ يَضِلْ
فَأُولَئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ) ت هر بر کسنه یه که یول کوستره الله اول کیمه یول بولایچیدر
اول بر کسنه که آغزین قیلله آتی الله پس اشبور جاعت آنلر در زیان ایشلر (وَأَقْدَرْنَا
بِهِمْ كَثِيرًا مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ لَهُمْ قُلُوبٌ لَا يَفْقَهُونَ بِهَا وَلَهُمْ أَعْيُنٌ لَا يُبْصِرُونَ بِهَا وَلَهُمْ آذَانٌ
لَا يَسْمَعُونَ بِهَا أُولَئِكَ كَالْأَنْعَامِ بَلْ هُمْ أَضَلُّ أُولَئِكَ هُمُ الْغَافِلُونَ) ت ویرا تندق جهنم ایچون
جوق کسنه لری جندن و آدمدن آنلر ایچون قلبلر واردرکه فهم ایتلر اول قلبلر ایله و آنلر
ایچون کوزلر واردرکه کورمز اول کوزلر ایله و آنلر ایچون قوللر واردرکه ایشتملر
اشبور قوللر ایله اشبور جاعتلر دیت ایا قلوبیون کبیدرلر بلکه آنلر زیاده از غیب دیرلر

اشبور کوه آنلر در خبر نلر ف یعنی الله سبحانه بی و آنک پیغمبری بیات و بیوردی بی احکاملری
اوکرنگلر بر مکلف اوزرینه فرضدروا کر بونلری بیماز ایسه جهنمه کیده چکده (وَلِلَّهِ الْأَسْمَاءُ
الْحُسْنَى فَادْعُوهُمْ بِهَا وَذُرُوا الَّذِينَ يُدْعُونَ فِي أَسْمَائِهِ سَيُجْزَوْنَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ) ت الله ایچوندر
کوزل اولان آدلر پس دعا ایدلر اکاشبور آدلر ایله و ترک ایدلر اول کسنلر یکدا کری بوکری
یوله کیدرلر اللهک ادرلنده (یعنی ابوالمسیح و ابوالملائکه دیدیلر) ویرلش اولور آنلر اول شیتک
جراسیمکه ایشلر یلانی ف یعنی الله سبحانه کندو صفتلرینی بیلدرمشکه آنلر ایله
مناجات و دعاده آنی چاغرسونلر تا که الله سبحانه قبول پیوره اگری بوکری یوله کتمه لروا کری
یول اولدرکه اول اهلر و صفتلر که آنی ذکرایتمک اذن و یرمیویدر آنلر ایله الله سبحانه بی
چاغرسونلر نیجه که الله سبحانه کندو کندو به یول دیمش و برزک دیمش اوزون و طویل دیمش
قدیم دیمش اسکی و کهنه دیمش وینه اگری یولندر الله سبحانه نک ادرلرینی و صفتلرینی سهرده
و جادواقده ذکرایتمک پس بر کسنه اگری یوله کیدرسه جراسین بولور حاصلی اولک ایدن الله
سبحانه نک یاتده ایدور و کونلک ایدن کو تودر هر کسنه عملک جراسنی یوله جقدرا یو جراسی
یا کو توجراسی (وَمَنْ خَلَقْنَا مِمَّنْ يَدْعُونَ بِالْحَقِّ وَبِهِ يَعْدِلُونَ) ت واول جماعتدن که براتندق
برکوه واردرکه دلالت ایدرلر طوغر و اولان دینه و اشبور حق اولان دینه عدل و انصاف ایدرلر
یعنی شریعت اوزره (وَالَّذِينَ كَذَبُوا بآيَاتِنَا سَنَسْتَدْرِجُهُمْ مِنْ حَيْثُ لَا يَعْلَمُونَ) ت واول
کسنلر که یلانه نسبت ایتدیلر بزم نشانه لری میزی مرتبه مرتبه چکرز آنلری هلاک محله
اول بر یولندیکه بیلرلر (وَأَمَلِ لَهُمْ أَنْ يَكِيدَ مَعِينٌ) ت و مهلت و یررز آنلر ایسته بنم تدبیرم
شدن ایدر (أَوَلَمْ يَتَفَكَّرُوا مَا بِصَاحِبِهِمْ مِنْ حِفْظٍ إِنَّهُ لَا يَنْدِرُ بَعْثِينَ) ت ایا نامل ایتلر می که
یوقدر آنلرک اشبور اقدارلنده (یعنی محمد علیه السلام) هیچ پردیوانه لک دکادر اول
مکر آشکاره قورقود یچیدر ف پیغمبری آنلرک ارقه دانشی دپو یوردی نیچونکه
پیغمبر آنلر ایله همیشه برابر درو آنلر دخی پیغمبرک حافی ایوولا یقیله یلورلر (أَوَلَمْ يَنْظُرُوا فِي
مَلَكُوتِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا خَلَقَ اللَّهُ مِنْ شَيْءٍ وَأَنْ عَسَى أَنْ يَكُونَ قَدِ اقْتَرَبَ إِلَهُهُمْ فَبِأَيِّ
حَدِيثٍ بَعْدَهُ يُؤْمِنُونَ) ت ایا باقرلری اللهک کوکارده و یرده و اشب بادن یراندی شیلرده
پادشاهلغنه و شاید که یقین اولمش اوله آنلرک عمریتک مدقی پس قنقی سوزده قراندن صکره ایمان
کوزرلر (مَنْ يَضِلَّ اللَّهُ فَلَا هَادِيَ لَهُ وَيَذَرُهُمْ فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ) ت بر کسنه که از غین قیلله آتی
الله پس هیچ یول کوستر یچی بولنر اکا کوکبر و براقور آنلری کندو از غینلر لنده متعبر و متردد
اولدقلری حالده (يَسْأَلُكَ عَنِ السَّاعَةِ أَيَّانَ مَرْسَاهَا قُلْ إِنَّمَا عِلْمُهَا عِنْدَ رَبِّي لَا يُجِيبُهَا لَوْ قُمَا

الاهو تَقَلَّتْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ لَا تَأْتِيكُمْ الْبَقَّةُ يَسْأَلُونَكَ كَأَنَّكَ حَتَّى عَنْهَا وَقُلْ إِنَّمَا
عَلَّمَهَا عِندَ اللَّهِ وَإِنَّ كَثِيرًا مِّنَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ت سؤال ايدرلر سكا قیامت كوتنه كونه
وقت اولور انك طشمرده قرار بولغي ديكل آنلره كه آنی بيمك الحق بنم ربك ياتنده در آنی ظاهر
فيه من كند و وقتنده مكر الله آغرا وادی (یعنی مشكل اولدی) قیامتی بيمك كو كرده ويرده
كلز سرلر مكر خبر سر سوال ايدرلر سكا كویا كه سن آنندن مبالغه ايله ارا يوب بيمك ايسه ترسن
یعنی انك احواله عالمك سن ديكل آنی بيمك الحق اللهك ياتنده درو ليكن آدمك جو غی بيلزل
(قُلْ لَا أَمْلِكُ لِنَفْسِي نَفْعًا وَلَا ضَرًّا أَلَمْ أَشَاءَ اللَّهُ وَلَوْ كُنْتُ أَعْلَمُ الْغَيْبُ لَاسْتَكْنَيْتُ مِنَ الْخَيْرِ
وَمَا مَسْنَى السُّوءُ إِنَّا أَنَا الْغَنِيُّ وَبِشْرِ الْقَوْمِ بِيَوْمُنَا) ت ديكل قادر اولم بن كندم ايچون
منفعت ايرشدرمكه ونه ضرر ايرشدرمكه مكر اولشيكه ديلدی الله وا كر بن بيلسديم
غائب اولان شينی اليته چوق چوق جمع ايدردم منفعت جسدنن و ايرشمدی بكا هچ قيقاق
دكاسم بن مكر قور قوديجی و مرده ويريجی اول كروه ايچون كه ايمان كنورلر (هو الذي
خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ وَجَعَلَ مِنْهَا زَوْجَهَا لِيَسْكُنَ إِلَيْهَا فَلَمَّا تَغَشَّاهَا حَلَّتْ خِلَافَةُ أَفْرَتَ
بِهِ فَلَمَّا انْقَضَتْ دَعَا اللَّهَ رَبَّهُمَا لَئِنْ آتَيْتُمَا صَاحِبَ الْكُوْنِ مِنْ الشَّاءِ كَرِيْمًا) ت الله اول دائر كه
برا قدي منزلي بر شخص واحد دن ويرا ندي اول شخص دن قاريستی تا كه قرار بوله آنك ايله پس
چنانكه جماع ايتدی قاريسنه كتوردی اول قاری يوكل اولان يو كی پس كی يوب كلن ايتدی اول
يوكل يوك ايله اندك كره قاری اغريو كلی اولدی قوجه وقاری دعا ايتديلر براری اولان اللهك
جنابنه كه كرقيلقي بون ولد و بررسن بزه اليته بر اولورلر شكر ايدنلر دن ف شاه ولی الله
رحمه الله دير كه اشبو صورت حوانك حاله منطبقه دريجه كه حديث صحيحه وارد اولشيكه
وقتا كه حوا حمله اولدی شيطان كا وسوسه ويردی و چون ولد وجوده كادی آنك آدینی
عبد الخارث قودی و چون جميع قبوله وجودی اشبو موضع امثال الله ضروری دكادر
آدم عليه السلام شرك و خندن مبرادر كه فلما تغشاه اعلی حد كلامدر یعنی حق تعالی
آدی و حوا بی براندی و آنلر دن چوق نسل براندی اندك كره نسلات ايتشارينك يياتی سوردی
(فَلَمَّا آتَاهُمَا صَاحِبًا مَّالًا شَرَّكَاهُمَا قَالَا إِنَّا هُمَا قَمَعَا عَلَى اللَّهِ عَمَّا يَشْرِكُونَ) ت پس اول زمانكه
ويردی الله آنلره دینی علم اولان ولدی بصة ديلر آنلر كاشر بكار او ايشينده كه ويردی آنلره
پس اعلی قدر ليدر الله اندك كره شرك قوشلر ف شاه ولی الله رحمه الله دير كه اشبو
بيان تصوير در آدمك حالسه كه ثقل حلكه يقين اولدی يتز خالص و درست ايتدی وقتا كه
ولد وجوده كادی خالص اولان يتي او فوئدی و آسمه ده و آد قوجه ده اشر اك ايتدی و پوره دن
معلوم اولدی كه تهميه ده شرك كدن بر نوحه دريجه كه اهل زمانه غلام قلان و عبد قلان

آد قورلر ف به ضيلر ديشلر كه اشبو قضيه حضرت آدم عليه السلام و حضرت حوا رضی
الله تعالی عنهما نك باشنه كلش وقتا كه حضرت حوا حمله اولدی شيطان بر كوزل آدم
صورتنده كلوب آنلری قور قوتديكه سنك قارنه كده كي در دو بلاد چوبوق دكلدر آنلر
دعا و زار لغه شروع ايتديلر ايليس آنلره سو بيلديكه اشبو بلا بنم دعا و سازمه برار كل چوبو غه
تبدیل اولور ليكن آدینی عبد الخارث قویك و حارث ايسه شيطانك آدیندر پس آنلر شوبله ايتديلر
اشبو قصه ايسه بيغمبرلر دن شريك قوشيق اقتضا ايدرلر اشبو قصه غلطدر و يا خود پوراده
ذكر اولان قوجه دن وقاريندن آدم عليه السلام و حضرت حوا هر ادد كادر ذرا كه آنلر
ذكری ايلر و ده كچمش يا خود شوبله دينور كه ايل كدن و كوتوا كدن هر نه كه آدمك اولاديتك
مقدرديدر وجوده كاسه انك اثری حضرت آدم عليه السلامه ظهور ايدر اشبو خصوصه
آنلر تقدیرك چاشنی سيندر اولاديتك كاهی كند و سنده ظهوره كلور اول ايشنه كی كه صورت
آنده معلوم اولور من لافس اماره نك ايتديكي والله سبحانه امرينه خلاف ايتكي و وعده بی
اوتوقی والوب مشكر اولق بونلر طوبی اولاديتك صفتيدر حضرت آدم عليه السلامه
كوزيكور (اَشْرِكُونَ مَا لَمْ يَخْلُقْ شَيْئًا وَهُمْ يُخْلِقُونَ) ت ايا اشبو مشركلر شريك قوشلر
اولشيني كه براده بيلز هچ برشی واشبو مشركلر ايلشدر (وَلَا يَسْتَطِيعُونَ لَهُمْ نَصْرًا
وَلَا أَنَّهُمْ يُنصَرُونَ) ت وقادر اولزلر كندولر يه عبادت ايدنلر ياردم ايتكه ونه كندو
نفسلر يه ياردم ايدنلر ياورلر (وَأَن تَدْعُوهُمْ إِلَى الْهُدَى لَا يَتَّبِعُوكُمْ سَوَاءَ عَلَيْكُمْ أَدَعَوْهُمْ
أَمْ أَنْتُمْ صَامِتُونَ) ت وا كر چاغر سكر تلری هدايت بولنك جاننه تابع اولزلر سبزه (یعنی
ا كر ديسكر بيلز ويا ايچيكز هچ برشی يا عجلر) برابر در سرك اوزركه كر كه چاغر بيلز آنلری
يا خود كيش اولكز آنلری چاغر مقدن (إِنَّ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ عِبَادًا أُمَثَلُكُمْ
فَادْعُوهُمْ فَلْيَسْتَجِيبُوا لَكُمْ إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ) ت ای مشركلر اول كسسه لر كه چاغر سكر
آنلری الله دن غیری قوللر در سرك كی پس چاغر ك آنلری كه قبول ايدرلر سرك دعا كزی اكر
طوغر و ديجی ايسه كز (اللهم ارجل يشون بها ام لهم ايدسطنون بها ام لهم اعين يصرون
بها ام لهم آذان يسمعون بها قل ادعوا شرككم ثم كيدون فلا تنظرون) ت ايا تارا ايچون
وارديدر ايا قلكر كورلر يولله اول ايا قلا ايله آيا آنلر ايچون اللر واريدو كه طوبه لرا شوبال ايله
آيا آنلر ايچون كوزلر واريدو كه كوره لرا شبو كوز ايله ايا آنلر ايچون قوللر واريدو كه
ايشيدلر اشبو قوللر ايله ديكل سن آنلره ای مشركلر چاغر بيلز كند و مشركلر بيلز كركه
بديكرلر و كوتوا ك ايتك بنم ختمه و مهلت ويرميكز بكا (إِنَّ وَلِيَ اللَّهِ الَّذِي نَزَّلَ الْكِتَابَ

وَهُوَ يَتَوَلَّى الصَّالِحِينَ) ت البته بنم ايشمی یصه یجی الله در که اندزدی قرآنی والله ایش یصه مق
ایدرایو ایشلیله (وَالَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ لَا يَسْتَجِيبُونَ نَدْعَاكُمْ وَلَا يَنْصُرُونَ) ت
اول کسسه لکه چاغری کز انلری الله دن غیری قادر اولمز لر سز یاردم ایتکه ونه کند و نفسلرینه
یاردم ایدرلر (وَأَنْ تَدْعُوهُمْ إِلَى الْهُدَى لَا يَسْمَعُوا وَتَرَاهُمْ يَنْظُرُونَ إِلَيْكَ وَهُمْ لَا يُبْصِرُونَ) ت
ا کر چاغری سز بتلری هدایت یولنک جاننه ایشمز لر سز سوزلری و کورر سز بتلری که باقرلر
سزک جاننکه و حال شوکه انلر هیچ کورمز لر (خُذِ الْعَفْوَ وَأْمُرْ بِالْعُرْفِ وَأَعْرِضْ عَنِ الْجَاهِلِينَ) ت
لازم طوط قصور دن کچمکلی و یور کوزل اولان ایشله و یوز چویر برشی بیلملر دن
(وَأَمَّا يَنْزَغَنَّ مِنَ الشَّيْطَانِ نَزْغٌ فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ إِنَّهُ يَمِيعٌ عَلِيمٌ) ت واکر دور تشدرسه سنی
شیطان جانن دن بر درونی دور تشدری پی پس صغفق طلب ایت الله دن تحقیق الله
ایشی پیچیدر بیلملر * ف یصنی شرعک امر یله حکم ایت و جاهلر دن ابراق اول و غوغا
و شمانه یاعه اکبر بوتلری پیسار سز نادانلر مزه سندن اولور سن و رجھانک ایشنه شیطان
ایش قارشدنر کر بر وقته شیطان درونی دور تشدرسه یصنی و سوسه ایدر سه اول وقت یاده
کتور و ب الله سبھانه دن صغفق طلب ایل و کندی نفسکی صاقن و نادانلغه یول و یرمه
(إِنَّ الَّذِينَ اتَّقَوْا إِذَا مَسَّهُمْ طَائِفٌ مِنَ الشَّيْطَانِ تَذَكَّرُوا فَإِذَا هُمْ مُبْصِرُونَ) ت البته اول کسسه
لکه صاقنلر کاهدن چنانکه ایشنه انلر و سوسه شیطان جانن دن ذکر ایدر لر الله تعالی بی
پس چانک انلر کور یجی اولورلر (وَإِخْوَانِهِمْ يَمُدُّهُمْ فِي النَّارِ لَمْ لَا يُبْصِرُونَ) ت واکفرلر
قرند اشلری (یعنی انلر یقینلری اولان شیطانلر) چکرلر انلری از غیغله صکره کیر و طور مز لر
(وَإِذَا لَمْ تَأْتِهِمْ بِآيَةٍ قَالُوا أَلَا جَنَّتِمْ قُلْ إِنَّمَا أُنْزِلَتْ بِي آيَاتٍ مِنْ رَبِّي هَذَا بَصَائِرُ لِمَنْ رُبِّكُمْ
وَهُدًى وَرَحْمَةٌ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ) ت یا محمد چنانکه کتور میسه سن انلر بر آیت دیرلر که ایچون
کند و طرف کدن ایچا دا قمز سن بر آیت دیکل بن الحقیق تابع اولورم اولشینه که وحی اولندی بنم
جاننه زیم جانن دن اشو قران نشانه لر در کور سز لر بکزدن و هدایت در و اسر ککد بر کر و هی
که ایمان کتورلر (وَإِذَا قُرِئَ الْقُرْآنُ فَاسْتَمِعُوا لَهُ وَأَنْصِتُوا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ) ت وچنانکه
اوقوفه قران پس قولاق قولک آنک جاننه و موصک تا اوله که سز لر امر کمنش اوله سکر * ف
یعنی بر کسسه قران اوقور اوله مجلسه بولن انلر و اجدد که آنی دیکلیه و دانشیقی ترک
ایلیه تا که آنک قلبنه هدایت اثر ایدر لیکن بر کسسه محبت و حکایات مجلسه منده قرانی یوکس
آواز ایل و قوسه خطا و گناه کند و سنده در (وَإِذْ كُنَّا فِي نَفْسِكَ نَضْرِبُ آخِذَةً وَدُونَ الْجَهْرِ

مِنَ الْقَوْلِ بِالْغُدُوِّ وَالْآصَالِ وَلَا تَكُنْ مِنَ الْغَافِلِينَ) ت و ذکر ایت کند و بر یکی کند و قلبکده
زار اقله و قور و قسله و ذکر ایت کند و بر یکی یوکسک آواز ایل و اش و ازاره سنده صباح و قتی
واخشام و قتی و اوله خبر سز اولنلر دن (إِنَّ الَّذِينَ عِنْدَ رَبِّكَ لَا يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِهِ وَيُسَبِّحُونَهُ
وَهُمْ يَسْجُدُونَ) ت البته اول کسسه لکه سزک ربک یا تنده در (یعنی ملا اعلاده) بیون چکمکک
ایتزلر الله عبادت ایتکدن و آنی یا کاکله ذکر ایدر لر و آنحق کاصیده ایدر لر * ف یصنی
الله سبھانه نک قرینه حاضر اولان ما کلر الله سبھانه دن غافل و خبر سز اولمز لر پس آدمیلر
ایچون زیاده لازم در که غافل و خبر سز اولمه لر و البته الله سبھانه نک غیر یسنه سبھه ایتلر
اشو یرده سبھه ایتلر لازم در جمله قران عظیمه اون بش یرده سبھه و اردر کلبسی و اچمدر
امام اعظمک فاتمه و شافعی عنده اهر اولن ان واجب در ماسواشی سنده در
(سورة الانفال مدنیة و آیه اخس اوست اوسبع و سبعون آیه) *

ت انقال سور سی مدینه ده نازل اولمش و ایتلری یقش بش یا خود یقش التی یا خود یقش یدی در
* (بسم الله الرحمن الرحيم)
* (امر کی با غشلیجی اولان اللهک آدیله باشلرم) *

* ف شاه ولی الله رحه الله دیر که انقال سور سی بدر قصه سنده نازل اولمش اشو سور نک
آیتلر ده بو غز انک حادثه لرینه اشارت و اردر جمله دن بری اولدر که مسلمانلر غنیمت مالنده
مباحنه ایتدیلر اول کسسه لکه غارت ایتدیلر دیر که یال کز مال غنیمته متصرف اوله لر غیر یلر
ایستدیلر که بر ابر قیمت ایدر لر الله سبھانه نازل قلدیکه مال غنیمته متصرف الله سبھانه و آنک
رسوایدر غیر یلر ایچون آنده مدخل یوقدر و اول شیکه جاهلیه لر غارت اهلنه خاص قلملر
باطلدر و یوند نصکره یور دیکه مال غنیمت بش حصه یه تقسیم اولننه درت حصه بی غافلر
اراسنده تقسیم ایدر لر و بر حصه بی بیت المال قویله و آنک مصرف نه صرف ایدر لر و اشو
تصرف طوغریذر و الله سبھانه نک احساندر آنده غازیلرک مدخلی یوقدر پس قل الاتفال الله
والرسول محکمدر منسوخ دکلر (يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْاَنْفَالِ قُلِ الْاَنْفَالُ لِلَّهِ وَالرَّسُولِ فَأَتَقُوا
اللَّهَ وَاصْلُوا إِذَا تَبَيَّنَ لَكُمْ وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ) ت سوال ایدر لر سکا
غنیمت ماللر دن دیکل غنیمت ماللری الله و رسول ایچوندر (یعنی غنیمت مالنده متصرف ایدیجی
آلدر برشته ادم ایچون آنده اختیار یوقدر و الله أعلم پس صاقنک الله دن و کوزل ایش ایشلیک
اول محبت ایچون که سزک آره کرده و اردر و یور لدیسی قبول ایدک اللهک و یغمبر سزک
ا کر مسلمان ایه کز * ف معلوم اوله که هجرت نصکره جهاد فرض اولوب بدر غزاسینده
و آنک خصوصه منده انقال سور سی نازل اولمش اول جهاد قریشله اولمشکه مسلمانلر ظلم ایدوب
وطنلر دن اخراج ایتدیلر لیکن مکه مکرمه یه تعظیم ایچون فتح دن اول قشون چکوب مکه
اوزرینه وارمشلر مکر یول ایدر لرنده و غیر یلر یرده مسلمانلر قریش اوزرینه و ایره شلر ایکی

یاد نصکره قریشك قافله سی تجارت ایچون شامه متوجه اولوب عودنده الله سبحانه نك امریه حضرت یغمبر علیه السلام کندوسی بر قاج اصحابه انلرک اوزرینه هجوم ایتدیلر اشوبخبری قریش ایتدکده قافله نك امداد ایتسه کلوب هر ایکی طرفدن عسکر جمع اولوب غوغا ایلدوب الله سبحانه نك عنایتیه کافر لر مغلوب اولوب اشرار لرندن قش کسینه مقتول ویتقی دخی مسلمانلرک اسیری اولدیلر غوغا ده اصحابک بعضی دشمنک اوزرینه قارشو کتیدیلر و بعضی ارقه لرده طوبی دیلر خانه که غنیمت ماللری جمع اولندی قارشو کتیدن کسینه لر دیدیلر که شومال بزم حقمن در زیر که برزق ایتدک و ارقه لرده قائلر آنلره دیدیلر که سز لر بزم قوغزله قارشویه کتیدیکز پس بومالده بزم دخی حقمن وارد الله تعالی هر ایکی طاققه به جواب یوروب خاموش ایلدی که فتح الله مدد دند که کسینه نك قوفی ایتسه باره من پس مالت صاحبی الله سبحانه درو آنک ناتی انلر سوایسدر پس بوسوزده بر قاج آیتده کله جکدر که یاردم بزم عنایتله و بزم مددمله در کند و قوتکزدن اولدی بیایمکز (اِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ إِذَا ذُكِرَ اللَّهُ وَجِلَتْ قُلُوبُهُمْ وَإِذَا تُلِيَتْ عَلَيْهِمْ آيَاتُ اللَّهِ زَانَتْهُمْ أَيْمَانُ وَعَلَى رُءُوسِهِمْ يَتَوَكَّلُونَ) ت مسلمانلر اول کسینه لر در که بجان الله ذکر اولنسه قورقور آنلرک قلبلری و جان اوقونسه انلر اوزرینه الله آیتای زیاده قیلر شو آیتلر انلرک ایمانی و کندور بلری اوزرینه ایشلرین طایف شور بجه درلر (الَّذِينَ يَقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَنَمُوزُهَا هُمْ يُتَّقُونَ) ت اول کسینه لر که قائم طوئرلر غازلرینی و اولشیدن کدر زق ویردله انلره خرج ایدرلر (أُولَئِكَ هُمُ الْمُؤْمِنُونَ حَقًّا لَهُمْ دَرَجَاتٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَمَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ) ت اشبو و کوره انلر در حقیقه مده مؤمنلر کسز انلر ایچون در مرتبه لر کندور بلرینک یاتد و یار لغنی و یوزق (كَأَخْرَجَكَ بِكَ مِنْ بَيْتِكَ بِالْحَقِّ وَإِنْ فَرِيقَانِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ لَكَا هُونٌ) ت نیجه که طهره کتوردی سنی سنک ربک کند و او کدن طوغر و تدبیر ایل و البته بر کوره مسلمانلر دن خوشلشدیلر ف شاه ولی الله رحمه الله در غنیمتک مالتی تقسیم ایتدک الله سبحانه نك حکمنه موافق در و انسا نلرک اوزر سینه موافق دکل نیجه که سنی او کدن تدبیر درست ایل طهره کتورمک الله سبحانه نك حکمنه موافق در قومک اراده سینه خلاف ایدی و الله أعلم ف یعنی غنیمت مالتلر اولان تشار علری شوکی ایدی نیجه که طهره حقیقه و قشیده عدلر ایل تدبیر ایدر ایدر پس آخر ده اولشیکه رسول اکرم یورمشدی اول یوردینی مصلحت اولدی پس مسلمانلره لازم شودر که هر ایتدده شو به اختیار ایتدک کرک که یورد بخیله عمل ایدوب عقلیه مدخل ویرمیلر (يُجَادِلُونَكَ فِي الْمُنَاقِقِ بَعْدَ مَا تَبَيَّنَ كَأَنَّا بَسَاقُونَ إِلَى الْمَوْتِ وَهُمْ يَنْظُرُونَ) ت غوغا ایتدیلر نك طوغر و اولان سوزده آند نصکره که ظاهر اولدی دیر سن که سور یولدر اولوم جاتنه و انلر کانه اولومه باقیرلر (وَأَذِيعُكُمْ اللَّهُ أَخَذَى الطَّاغُوتِينَ أَنَّهُمُ الْكُفْرُ وَتُؤَدُّونَ أَنْ غَيْرَ ذَاتِ الشُّوْكَ تَكُونُ لَكُمْ وَرِيدُ اللَّهِ أَنْ يَحِقَّ الْحَقُّ بِكَلِمَاتِهِ وَيَقْطَعَ دَابِرَ الْكَافِرِينَ) ت

و یادیکه کتور الله نك نعمت لرینی اولوقسکه وعده ویردی سزه الله ایکی کروهلر برینی که اندن بر طاققه سز یچون اولور و سودیکز سز لر غوغا و سلاح صاحبک غیر یسنی (یعنی جنک و قشونک غیر یسنی) سز یچون اوله ویدلدی الله که ثابت قیله طوغر و اولان دینی کتدو یورلدیلر و کسه کافر لرک بناسنی ف اول حضرت علیه السلام یورده شلر ایدیکه قافله یاخود قریشك عسکری اشبو و ایکسیندن بری بزمسدر آدملر دیلر که قافله یی یغمما ایدملر اما ایشو اولدیکه کافر لرک شوکتی صندیر دیلر (الْحَقُّ الْحَقُّ وَيُطِلُّ الْبَاطِلُ وَلَوْ كَرِهَ الْغَافِرُونَ) ت دیدلر که ثابت قیله طوغر و اولان دینی و باطل و محوقیله باطل اولان دینی واکرجه ناخوش اولورلر سده نگاه ایشلیر ف شاه ولی الله رحمه الله دیر که اشبو آیت کریمه ده تعریض واردر شوقسه به که یغمبر من علیه السلام بدو غزاسنده قریشك کاروان غارت ایتدک متوجه اولدیلر اشبو خبر کاروانه ایرشد کده دکن کارینک یولنی اختیار ایتدیلر و خلاص یول دیلر و ابوجهل مکه مکرمه دن جوق قشون ایلر آنلرک امداد ایتسه کلوب اول حضرت مقابله اولدی اصحابک بعضی کاروانی غارت ایتدک مائل اولدیلر بر قاج کر و غوغایه قصد ایتدیلر و حضرتک مرادی محاربه ایدی (ادْتَسَفِعُوا رُبُكُم فَاسْتَجَابَ لَكُمْ أَنِّي مُمِدُّكُمْ بِالْفِئَةِ مِنَ الْغَالَةِ مَرْدِفِينَ) ت اولوقسکه یاردم طلب ایتدیکز کتدور بکزدن پس قبول ایتدی سزک دعا کزی که البته بن مدد ایدیم سز ییک کسینه ایل فرشته لر دن کد و ارقه لر صره بر بشفه کروهی کتور دیلر یعنی اول مرتبه ییک شخص ایدیلر آند نصکره او حبیبک اولدی آند نصکره بش ییک اولدی و الله سبحانه اعلم (وَمَا جَعَلَهُ اللَّهُ إِلَّا بُشْرَى وَلِتَطْمَئِنَّ بِهِ قُلُوبُكُمْ وَمَا النَّصْرُ إِلَّا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ) ت و قیلدی اشبو مددی الله مکرمده اجلیچون سیره و ناقرار بوله اشبو مدد ایلر سزک قلبلر کز و دکلدر یاردم ایتدک مکر الله یاتدن البته الله غالب در حکمتله متصفدر (اذْغِثْ بِكُمْ النَّعَاسَ أَمْنَةً مِنْهُ وَيَنْزِلْ عَلَيْكُمْ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً لَطِيفٌ رَكِيمٌ وَيَذْهَبُ عَنْكُمْ رِيحُ الشَّيْطَانِ وَيَرْبِطُ عَلَى قُلُوبِكُمْ وَيُثَبِّتُ بِهِ الْأَقْدَامَ) ت اولوقسکه اورتدی سزک اوزر کره او یوقی امین اولمچون کند و یاتدن و اینسدر دی سزک اوزر کره کو کدن یغموری تا که پالک ایدمه سزی اول صوایله و کیدره سزدن شیطانک نجاستنی و ناباغلبه سزک قلبلر کز اوزرینه (یعنی ثابت ایدمه سزک قلبلر بکزی) و محکم قیله سزک ایاقلر بکزی ف اشبو آیتله اشارت وارد اول قصه به که بدر کتدو مسلمانلر صومعه و آیدستسز ایدیلر و هم صوبوغیدی و اشبو وجهتدن شیطانک وسوسه می قلبلرینه یول بولدی الله سبحانه یغمور یاغدردی و کوزلرینه او یوقی ویردی تا که قایلر سزک اضطراری زائل اولدی ف بجانکه ایکی قشون بر بر یله قارشو قارشویه کادیلر کیجه و قشوده مسلمانلر غسل حاجتی اولدی ایچمک ایچون یله صوبوغیدی ویر قومی ایدی ایاقلری قوم اوزره ایتدور من ایدی

الْبُكْمُ الَّذِينَ لَا يَقُولُونَ) ت البته حیوانلرک زیادہ کو تو می اللہ کی بات نہ صاغر و لال اولوب
فہم ایتمز کیسہ لر در * فایہنی آدم لر دن اول کسسنہ لر کہ حق و طوغر و اولان دینی قبول
ایتمز لر آنلر جانور لر دن زیادہ کو تو و چر کیتمز (وَلَوْ عَلِمَ اللَّهُ فِيمَ خَيْرًا لَأَسْمَعَهُمْ وَلَوْ أَسْمَعَهُمْ
لَتَوَلَّوْهُمْ عُرْضُونَ) ت اگر یلسیدی اللہ آنلر دہ ایواکی البتہ ایستہ دیر ردی آنلری اگر
ایستہ دیر سیدی آنلری نہ یوز چور و لر دی اعراض ایدر اولدقاری حالہ فایہنی اللہ آنلرک
قلبنہ دہ لیاقت قوہ دی اول کسسنہ لر دہ لیاقت قوہ دی آنلرہ ہدایت و پر و لیاقت سزل
ایتمز لر وانکار ایدر لر (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَجِيبُوا لِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ إِذَا دَعَاكُمْ لِمَا يُحْيِيكُمْ
وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَحُولُ بَيْنَ الْمَرْءِ وَقَلْبِهِ وَأَنَّهُ إِلَهُ يَشْهَرُونَ) ت ای مسلمانلر قبول ایدر
اللہک و آنک یغمبرینک دعوتی او رسول دعوت ایتد کدہ سزی دیر آنک ایچون و یلسکز
کہ اللہ حائل اولور شخصک اوسیلہ قلبک آرہ سندہ (یعنی آنک قصد بی فسخ ایدر) و یلسکز
کہ آنک جانبنہ طوبی انور سکز * ف یعنی حکمی اوزرہ عمل ایتمکی کیج ایتمک و کاهلک
قلبتک شاید بشقہ وقت کو کل بر بشقہ حال اوزرہ اولور کہ او کی وقتی بولہ منسک چونکہ
اللہ سبحانہ اول بر کسسنہ نک قلبی منع ایتمز و مہر قویعز وقتا کہ بندہ کاهلک ایدر آنک
جر اسندہ قلبی سد ایدر اگر قول بیون حکمک ایتمہ حق ایستہ عقدن پس اولوقت قلبسری
اوزرہ ہر اورر (وَاتَّقُوا فِتْنَةً لَا تُصِيبُ الَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْكُمْ خَاصَّةً وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ
الْعِقَابِ) ت وصاقتک بر فتنہ دنکہ البتہ ایر شمز اول کسسنہ لر کہ ظلم ایستہ دیر سزدن
خصوصیتلہ (یعنی بلکہ اول فتنہ نک شامتی عام اولور) و یلسکز کہ اللہک عذابی قیدر * ف
اشپوشدن اولان عذابک فتنہ سیدر یابدعتک ظہور ایدر و یامنہ کردن نہی ایتمکی
ترک ایتمکدر * ف یعنی اللہ سبحانہ نک حکمی قبول ایتمکدہ کاهلک ایتمکدن کو کل
اول نفرت ایدر و کیدہ کیدہ شو حکمی قبول ایتمک زیادہ مشکل کوز یکور ثانی شودر کہ
وقتا کہ ایوا بشتی اولان کیمہ لر حکمہ مد اہنہ ایدر لر نہ پس کو تو ایشلی کیمہ لر نہ لہسی
بر او غور دن اول حکمی ترک ایدر لر کو تو عادت دواج بولور پس آنک و بالی اولورہ دخی سزایت
ایدر نیجہ کہ اگر غوغا دہ یکیمہ مد اہنہ ایتمہ لر نامہ دلر قاچانک بولہ باقر لر صکرہ اگر عسکر
صنمش اولسہ جسکیلزمہ قابلیہ طاقت کتور مزلر (وَأَذْكُرُوا أَنَّمَا قَالُوا مُسْتَعْجِلُونَ
فِي الْأَرْضِ مُخَافُونَ أَنْ يَخَطِفَهُمُ النَّاسُ فَأَوَّكُوا كَيْدًا ثُمَّ يَمُوتُ فَيُرَدُّ فَرَقًا مِّنَ الظُّلُمَاتِ
لَعَلَّكُمْ تَتَذَكَّرُونَ) ت و ذکرایدک (ای مہاجر لر) اللہک نعمتی اولوقتک سز آزایدیکز
ضعیف صابور دیکز یردہ (یعنی قور قردیکز کہ مکدہ) طوہ سزی چابکک کہ آدم لر پس

بر و یردی سزہ (یعنی مدینہ دہ) وقوت و یردی سزہ کند و یاردہ سزہ رزق و یردی سزہ بالہ
اولان شیلردن * یعنی غنیمت مالکدن تا اولہ کہ شکر ایدہ سکز (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَخُونُوا
اللَّهَ وَالرَّسُولَ وَتَخُونُوا أَمَانَاتِكُمْ وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ) ت ای مسلمانلر خیانت ایتمک اللہ الیہ
و آنک یغمبرینہ و نہ خیانت ایتمکز بری بر یکزلہ امانت لر نہ و نہ یلور سکز (وَاعْلَمُوا أَنَّمَا
أَمْوَالُكُمْ وَأَوْلَادُكُمْ فِتْنَةٌ وَأَنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ عَظِيمٌ) ت و یلسکز کہ سزک ماللر یکز
و اولادیکز نہ مقدر و یلسکز کہ اللہ کی بات نہ دہ در یولہ مزد * ف یعنی اللہ سبحانہ دن
و آنک یغمبرین خرمزاق ایتمک دخی شودر کہ کافر لر ایلہ کیر لیجہ یار آنک ایدر
کند و ماللریقی و اولادلریقی آنلرک ضرر دن محافظہ ایتمک ایچون نیجہ کہ مہاجرینک
اکثرینک اولری مکدہ ایدی و نہ اشپود دخی خرمز لقسد کہ غنیمت مال بی کیر لیوب
احرار لر نہ ظاہر قیازلر (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ وَكَفِّرْ عَنْكُمْ
سَيِّئَاتِكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ) ت ای مسلمانلر چنانکہ صاقتہ سکز
اللہ دن بشارت کچون بر یاردی و کچر سزدن سزک کاکہزی و یار افر سزی واللہ یولہ
و زیادہ اولان احسان صاحبدر * ف اولور کہ مؤمنلر قلب لر نہ کاکہ اشپودر غزاسی
و آندہ غالب اولق امور اتفاقہ دندر پس اول ضرر دن کیر لیجہ مکہ کافر لر نہ احسان ایدہ
ناکاهل و عیال مزہ ایدہ ایتمہ لر پس کچن آیتدہ خرمز لقسدن منع یوردی و اشپو آیتدہ
سو بندر دیکہ کاکہ جکدہ دخی فتح مؤمنلرہ در و نہ اہل و عیال کز کافر لر اندہ قانز (وَأَذْكُرُوا
بِكُرْبَتِ الَّذِينَ كَفَرُوا لِيُحْذَرُوا لَوْ أَنَّهُمْ كَانُوا يَحْذَرُونَ وَيَكْفُرُونَ وَيَكْفُرُونَ وَاللَّهُ خَبِيرٌ
الْمُنِيرُ) ت و یادیکہ کتور اللہک نعمتی (یا محمد) اولوقتہ کہ بد فکرک ایلدیر سزک
حقکدہ اول کسسنہ لر کہ کافر اولدیر تا حبس ایدہ لر سنی یا خود اولدیر لر سنی یا خود و طنکدن
جیقلمہ لر سنی و آنلر کو تو فکر ایستہ دیر سکا کو تو فکر ایستہ دی آنلرہ اللہ واللہ کو تو فکر
ایدنلر زیادہ اوسیدر * ف اشپو فی ذکرا تسمی مہاجر لر بعضی تسلیمہ ایچوندر یعنی نیجہ کہ
یغمبرینی آنلرک شرفتن صاقلدی سزک اہل و عیال کزی دخی وقایہ ایدر غم جکیمک * ف
اشپو تعریضدر اول قصہ یہ کہ کافر لر مکہ مکرمہ دہ جع اولدیر کہ حیلہ ایلہ یغمبری الدادیر
(وَأَذْكُرُوا لِلَّهِ عِلْمًا أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَةٌ وَلَا نَوْمٌ لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَ أَيْدِيهِمْ وَلَا يُحِيطُ بِشَيْءٍ إِلَّا بِمَا شَاءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ) ت
و ختاکہ او قونسہ آنلر اوزر نہ بزم آیتلر مزلر ایشیتلہ اگر دیلسک دیرز بونہ مشلنی
دکلدرا شبو مکر کینلرک حکایہ لر یردہ * ف یعنی سزلر دہ اشپو سوزلری دیش ایدیکز

لیکن شادی کور دیکز که اشبو و کلام کینلک حکایه لزی دکادر عذاب و عده سی سز
ایر شادی نیجه که کچمش امتلره ایر شادی (وَإِذْ قَالُوا اللَّهُمَّ إِنْ كَانَ هَذَا هُوَ الْحَقُّ مِنْ
عِنْدِكَ فَأَمْطِرْ عَلَيْنَا حَجَارَةً مِنَ السَّمَاءِ أَوِ اتَّقِدْ بَعْدَ ابْنِی) ت واولو قشکه دیدیلر ای بزم
الاهمز اکر اولسه اشبو قران طوغروسنک جائیکدن یاغ در بزم اوزر مزه طاشی کو کدن
یا کتور بزره در دویر یچی اولان عذابی * ف یعنی هر وقت که ابو جهل مکدن
طشمره جی قاردی اشبو و دعای کعبه شریفک حضورنده ایدردی شود دعا کندی و حقده
قبول اولدی (وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُعَذِّبَهُمْ وَأَنْتَ فِيهِمْ وَمَا كَانَ اللَّهُ مُعَذِّبَهُمْ وَهُمْ يَسْتَغْفِرُونَ) ت
ود کادر الله عذاب ایدره آنلره سن آنلر آره سنده اولدیغک حالده و دخی اولدی الله آنلره
عذاب ایدیچی آنلر استغفار ایدرلر ایکن * ف یعنی الله سبحانه نک عادی او یله جاریدر که
اگر بر قومک آره سنده یغمیری بولنسه عوم اوزر به عذاب نازل قیلز و بونک کبی نه نقدر که
قوم استغفار مشغول اوله لر عذاب کلز * ف اولوقه ده کین که یغمیر مز مکده
ایدی آنلر اوزر عذاب کادی اندن صکره آنلره عذاب کادی و بونک کبی نه تقدیر که کاه ایتلی
یشیمان اولوب توبه ایدر عذاب طو نلزا کر چه هر نقدیر یوک کاهده اولسه شو حضرت
بیورده شک کاه ایشلیر ایکی شی عذابدن صاقلر بریسی بنم آنلر آره سنده بولنغم
و بریسی دخی استغفار مشغول اولقلری (وَمَا لَهُمْ آلَا يَعَذِّبَهُمُ اللَّهُ وَهُمْ يَصُدُّونَ عَنِ الْمَسْجِدِ
الْحَرَامِ وَمَا كَانُوا أَوْلِيَاءَهُ إِنْ أُولِيَاءُؤُهُ إِلَّا الْمُنَافِقُونَ وَأَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ) ت ونه شی
وارد آنلره که عذاب ایتمه آنلره الله و حالبو که آنلر منع ایدرلر (یعنی آدم لری) محترم اولان
مسجددن ود کادر آنلر مسجد الحرامه لایق د کادر مسجد الحرامه لایق مکر عذابدن صاقلنلر
ولیکن آنلر جوخی یلزلز * ف یعنی حقیقه ده عذاب مستحق ایدیلر لیکن یغمیرک آنلر
آره سنده بولنغی مانع ایدی و شعیکی حالده مانع کیدی * ف قریش کندولر بنی حضرت
ابراهیمک اولادی فهم ایدوب کعبه نک مختاری یلیدیلر و مسلمانلری کعبه یه کلدن منع ایدیلر
پس الله سبحانه بیور دیکه ابراهیمک اولاندن هر کس نه که صاقلچی اولور مختارلق حتی آنکدر
پوشه انصاف سزلر حق د کادر زیرا کاه اول بر کس نه دن که خوش شمر لرا نی کعبه یه
قویملر (وَمَا كَانَ صَلَاتُهُمْ عِنْدَ الْبَيْتِ الْأَمْكَارَ وَتَصَدِيقَهُ فَذُوقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ
تَكْفُرُونَ) ت و د کادر آنلر نمازی کعبه نک یا سنده آوازا شکدن غیری وال اور مقدن
غیری پس طادیکزای کافر لر عذاب کندی کزک کافر اولغی سببله (إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا يَتَنَفَّسُونَ
أَمْوَالَهُمْ لِيَصُدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ فَسَيَفْقَهُونَهَا تَكُونُ عَلَيْهِمْ حَسْرَةً تَمْ يَغْلِبُونَ) ت اول

کسینه لر که کافر اولدیلر خرج ایدرلر کند و ماللری نی تا که منع ایدره لرا آدم لری الله یواندن
پس تیر اولور که خرج ایدرلر اول اول صکره اولور اول خرج ایکن یشیمانلق آنلر اوزرینه
صکره مغلوب اولورلر (وَالَّذِينَ كَفَرُوا إِلَى جَهَنَّمَ يُحْشَرُونَ) ت واول کسینه لر که
کافر اولدیلر جهنم جائینه سوریلورلر مغلوب اولورلر کافرلر و مال خرج ایکن یشیمانلق
اولورلر اوزرینه (لِيَمِيزَ اللَّهُ الْخَبِيثَ مِنَ الطَّيِّبِ وَيَجْعَلَ الْخَبِيثَ بَعْضُهُ عَلَى بَعْضٍ
فَيَكْرَهُهُ جَمِيعًا فَيَجْعَلُ فِي جَهَنَّمَ أُولَئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ) ت تا که فرق ایدره الله کونوی پا کدن
و ضم ایدوب کونونک بعضی بعضی اوزرینه پس طو یلر آنلر جله سنی پس کنورر جهنمک
ایچنه اشبو کروه آنلر در زیان ایشلیر * ف و اشبو تصویر در اول کسینه نک حالی که
برشی ایسترایسه جزق اولسون و یا کلی اولسون آنی باطل ایدره و رفع ایدره یعنی بالکلیه
آنق فتمایه ویر * ف یعنی الله سبحانه یواش یواش اسلام دینی غالب قیلر و کافرلر جانلر
و ماللرن اشبو و انشا. صرف ایدرلر و اول کسینه لر که کفر اوزرینه اولورلر آنلر جله سی
طو پانوب جهنمده جمع اولورلر (قُلْ لِلَّذِينَ كَفَرُوا أَنْ يَنْتَهُوا يَغْفِرَ لَهُمْ مَا قَدْ سَلَفَ وَإِنْ
يَعُودُوا فَقَدْ سَلَفَتْ سَلَفُ الْأَوَّلِينَ) ت دیکل کافرلر اکر کیر و طور سهر (یعنی شرکدن
و رسوله عداوت ایتمکدن و از کورلر سه) یارلغور آنلرک کچمش کاهلری و اکر فاید سهر
(یعنی عداوته و کفره بکرار رجوع ایتسهر) البته کچو بدراول کچینلرک بولی * یعنی کچن
یغمیرلر و آنلر اعدا سینه اولان سفت و مامله بونلرک سنده دخی اولور (وَقَاتِلُوهُمْ حَتَّى
لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ وَيَكُونَ الدِّينُ كُلُّهُ لِلَّهِ فَإِنَّهُمْ هُمُ الْفَاعِلُونَ بِصِيرٍ) ت و غوغا
ایدیکزای مسلمانلر آنلر ایلر اولوقه ده کین که بواقیه هیچ برفته (یعنی کفرک غالب اولسی)
واوله دینک کایسی الله ایچون پس اکر کیر و ونسه لشرکدن (یعنی مسلمان اولسهر)
البته الله اولشیکه ایشلرلر کور یچیدر (وَأَنْ تَوَلَّوْا فَعَلُوا إِنَّ اللَّهَ مَوْلَاكُمْ نِعْمَ الْمَوْلَى وَنِعْمَ
النَّصِيرُ) ت اکر یوز جویر لری یعنی اسلام دن پس یلکز که الله سزده مدد اید یچیدر نه
کوزل مدد اید یچیدر و نه کوزل یاردم اید یچیدر * ف یعنی کافرلر ایلر جهاد ایدک
اولوقه ده که فساد قالمیه یعنی کافرلر شوکتی کیده که خانی ایمان کتور مدن منعه قادر
اولسهر (وَأَعْلَمُوا أَنَّكُمْ مِنَ الْمُسْلِمِينَ وَتِلْكَ آيَاتُ الْقُرْآنِ وَالْذِّكْرِ وَالْمَسَارِكِ
وَأَنَّ السَّيْلَ إِنْ كُنْتُمْ آمَنْتُمْ بِاللَّهِ وَمَا أُنْزِلَ عَلَيْكُمْ مِنْ آيَاتِهِ الْفَرَقَانِ يَوْمَ اتَّخِذَ الْجَبَانَ وَاللَّهُ
عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ) ت و یلکز که اول غنیمت مالی که الدیکز کافرلر دن هر بر مال چنسندن

بِسْمِ اللَّهِ اِيْحُوْنْدِرْ اَنْتَ بَشْدَنْ بَرِيْ وَ اَنْتَ يَغْمِرْ يَحْيُوْن وَيَغْمِرْ اَقْرَبَ اِيْحُوْن (يعني يَغْمِرْكَ
اَقْرَبَ اِيْحُوْن كَيْفِيْ هَانُمْ وَبَنِيْ مَطْلَبْدَرْ) وَ بَابِ اِيْحُوْن اَوَّلُ بَقِيْمَ قَالَانِ حَوْجَهْ اِيْحُوْن وَ دَرُوْنِشَلَر
اِيْحُوْن وَ سَفَرِ اِهْلِيْچُوْن اَكْرَامِيَانِ كَتُوْرْدِيْ كَزَايَسَهْ اَللّٰهُ سَجَانَهْ يَهْ وَ قَوْلُكُمْ مُحَمَّدٌ عَلَيْهِ السَّلَامُ
اَوْزَرِيْنَهْ اِيْنْدِرْدِيْكُمْز قَرَّانَهْ اَوَّلِ كُوْنَكْ اَيْرَانِيْ حَقِيْ بَاطِلْدَنْ اَوَّلِ بَرِ كُوْنَكْ بَرِيْ بَرِيْنَهْ
اَوْغَر اَشْدِيْ اِيْكِيْ كَرِهْ (يعني اِيْمَانِ كَتُوْرْدِيْكُمْز اَكَا كَهْدِرْ كُوْنِيْ نَصْرَتِ نَازِلِ قِيْلَدِيْ) وَ اَللّٰهُ
هَر بَرِيْ اَوْزَرِيْنَهْ قَادِرْ * ف شَاهِدِيْ اَللّٰهُ رَحْمَهْ اَللّٰهُ دِيْر كَهْ غَنِيْمَتِ مَا لِيْ بِشِ بَايِ اِيْدُوْبِ
دَرْدِيْ غَنِيْمَتِ اِيْدَنْ كَسْنَهْ لَر وَ يَرْمِيْدَرْ وَ بَرِيْ يَتِ الْمَالَهْ قَوْلُكُمْ بَقِيْمَ اِيْحُوْن اَوْزَرِيْ يَادِرْتِ
بَايِ اَوْزَرِيْ تَقْسِيْمِ اِيْتَكْ كَرْمَهْ هَبْلَرِ اَخْتِلَافَهْ مَوَافِقِ اَوَّلِيْنِيْ كَبِيْ * ف اَللّٰهُ سَجَانَهْ
يَغْمِرْ يَزْعَلِيْهِ السَّلَامَهْ يَارْدَمِ اِيْدُوْبِ مَسْلَمَانِلَرِيْ كَافِرْ اَوْزَرِيْنَهْ غَالِبِ قَادِيْ وَ اَللّٰهُ سَجَانَهْ قَادِرْ
دِرْ كَهْ كَاهْ جَكْنَهْ حَقِ قَحْلَر سَزَهْ وَ يَرْمِيْدَرْ مَعْلُوْمِ اَوَّلَهْ كَهْ غَوَايَهْ كَافِرْ لَرْدَنْ اَلْنَسَانِ مَالِ غَنِيْمَتِ
مَا لِيْ دَرِ اَنْتَ بَشْدَنْ بَرِيْ اَللّٰهُ اِيْحُوْنْدَرْ وَ رَسُوْلَتُكَ صَرْفِيْ اِيْحُوْن زِيْرَا كَهْ رَسُوْلِ اَللّٰهُ كَنْدِيْ
ذَاتِ شَرِيْفَهْ اَخْرَجْلَرِيْ وَ اَرْدَرْ اَقْرَبَالَرِيْ نَسَكْ وَ مَحْتَاْجِ اَوْلَانِ مَسْلَمَانِلَرِ حَقِيْدَرْ وَ اَوَّلِ
حَضِرْتِ نَصْرَتِ مَخْلِقَهْ لَر وَ حَاكِمِ اَشْبُوْصْ كَبِيْ صَرْفِ اِيْدَلَرِ يَعْنِيْ كَنْدُوْ حَاكِمِ اِيْرِيْنَهْ وَ اَيْتَهْ
مَذْ كُوْرْ اَوْلَانِ صَنْفَلَرِ حَاجَتِلَرِيْ صَرْفِ اِيْدَلَرِ وَ اَوَّلِ مَالِ كَهْ مَسْلَمَانِلَرِ اَنِيْ كَافِرْ لَرْدَنْ صِلَحِ اِيْلَهْ
اَدِيْلَرِ شُوْ مَا لَكْ جَلَهْ سِيْ مَسْلَمَانِلَرِ حَقِيْدَرْ بَسْ غَنِيْمَتِ مَا لَدَنْ دَرْتِ حَصَهْ كَهْ قَالَدِيْ غَازِيْلَرِ
وَ عَسْكَرْ حَقِيْدَرْ اَنَلَرَهْ سَمْتِ اَوْلَنَهْ اَتَلَوِيْهْ اِيْكِيْ بَايِ وَ يِيْ سَانَهْ بَرِيْ اِيْ وَ يَرْمِيْدَرْ (اِذْ اَنْتُمْ بِالْعُدُوِّ
الدِّيْنِيَّاهُمْ بِالْعُدُوِّ الْقَصْوِيْ وَ اَلرَّكْبِ اسْفَلَ مِنْكُمْ وَلَوْ تَوَاعَدْتُمْ لِاخْتِلَافِ الْمُبْعَادِ وَلَكِنْ
لِيَقْضِيَ اللَّهُ أَمْرًا كَانَ مَفْعُولًا لِيَهْلِكَ مَنْ هَلَكَ عَنِّيْ نِيْئَةً وَ يَحْيِيَ مَنْ حَيَّ عَنِّيْ نِيْئَةً وَ اِنَّ اللَّهَ
لَسَمِيعٌ عَلِيْمٌ) ت اَوَّلُوْقْتَكْ سَزَلَرِ بَقِيْنِ اَوْلَانِ وَ اَدِيْنَتُكَ كَارْنَدَهْ اِيْدِيْكُمْز وَ كَفَارِ اِيْرَاقِ
وَ اَدِيْنَتُكَ كَارْنَدَهْ اِيْدِيْلَرِ وَ قَاْفَلَهْ سَزْدَنْ زِيَادَهْ اَشَاغِيْدَهْ اِيْدِيْ (يعني دَرَكْ جَانَبَدَهْ) وَ اَكْرَبِيْ
بَرِيْ كَزَلَهْ غَوَايَهْ وَ عَدَهْ اِيْقَسَمِدِيْكُمْز (صَكْرَهْ قَرِيْشَكْ كَثُرْتِيْ وَ شَوْكْتِيْ كُوْرْدِيْكُمْز دَهْ اَنَلَرِ
هِيْمَتْدَنْ) اَلْبَيْتَهْ مَخَالِفَتِ اِيْنْدِرْدِيْكُمْز وَ عَدَهْ كَرْدَهْ وَ لِيْكِنْ وَ عَدَهْ سَزَهْ مَانِ سَزَلَرِيْ دَشْتَهْ جَعِ اِيْتَدِيْ
تَا كَهْ اَوَّلِ اَمْرِيْ قَضَا اِيْدَهْ اَللّٰهُ كَمْ اَنْتَ وَ جُوْدَهْ كَلَسِيْ وَ اَجَبْدَرْ (يعني مَوْثِقْ نَصْرَتِ بُولَسِيْ)
تَا كَهْ هَلَاكْ اَوَّلَهْ اَوَّلِ كَسْنَهْ كَهْ هَلَاكْ اَوْلَانْدَرْ دَلِيْلِ قَاتَمِ اَوْلَدَهْ نَصْرَهْ وَ دِيْرِيْ قَالَهْ اَوَّلِ كَسْنَهْ كَهْ
دِيْرِ اَوْلَدِيْ دَايِلِ قَاتَمِ اَوْلَدَهْ نَصْرَهْ وَ اَلْبَيْتَهْ اَللّٰهُ اِيْشِيْدِيْ جِيْدَرْ بِيْلِيْجِيْدَرْ * ف هَلَاكْدَنْ
مَرَادِ كَفَرِ اَوْزَرِيْ اَصْرَارِ اِيْتَكْ وَ دِيْرِيْ قَاتَمْدَنْ مَرَادِ مَسْلَمَانِ اَوْلَدَرْ * ف يَعْنِيْ كَفَارِ
قَرِيْشِ كَنْدُوْ قَاْفَلَهْ لَرِيْ نَسَكْ يَارْدَمْنَهْ كَا دِيْلَرِ وَ سَزَايِ مَسْلَمَانِلَرِ قَاْفَلَهْ يِيْ يَغْمِرْ اِيْحُوْن كَلَشْدِيْكُمْز
بَسِ قَاْفَلَهْ سَزَلَرِ اَلْكَزَهْ كِيْجِيْدِيْ مَحْنُوْظِ قَالَدِيْ وَ اِيْكِيْ عَسْكَرْ هَر بَرِيْ سِيْ بَرِيْمِدَانِكْ كَارْنَدَهْ
جَعِ اَوْلَدِيْلَرِ قَاْفَلَهْ كِيْجِيْدِيْ خِيْ بَرِيْ اَوَّلِ يَارْدَمَهْ كَانَلَرَهْ اِيْرَشْعِدِيْ اَشْبُوْ دِيْرِ اَللّٰهُ دَنْ وَ قَوْعِ بُولَدِيْ
وَ غَوَايَهْ اِيْدُوْبِ مَسْلَمَانِلَرِ غَالِبِ وَ كَفَارِ مَغْلُوْبِ اَوْلَدِيْلَرِ وَ اَكْرَبِيْ لَر قَصْدِ اِيْدُوْبِ اَوْزَرِيْنَهْ
وَ اِيْسِيْدِيْكُمْز اَشْبُوْ قَحْهْ قَاتِلِ اَوْلِيْهْ يَحْدِيْكُمْز وَ اَشْبُوْ قَحْدَنْ صَكْرَهْ يَغْمِرْ عَلَيْهِ السَّلَامُ

طوغرو اِنِيْ كَافِرْ لَر اَشْكَارِ اَوْلَدِيْ اَوَّلِ كَسْنَهْ كَهْ اَوْلَدِيْ بَقِيْنِ اِيْدُوْبِ اَوْلَدِيْ وَ اَوَّلِ كَسْنَهْ
كَهْ دِيْرِيْ قَالَدِيْ اَنَلَرِيْ سِيْلَدِيْلَرِ كَهْ اَشْبُوْ طوغرو اَوْلَانِ يَغْمِرْدَرْ تَا كَهْ اَللّٰهُ سَجَانَهْ نَسَكْ اَزَايِ كَافِرْ لَر
اَوْزَرِيْنَهْ كَامِلِ اَوْلَدِيْ (اِذْ يَرْيَكُهُمُ اللَّهُ فِيْ مَنَامِكَ قَلِيْلًا وَلَوْ اَرَا كَهُمْ كَثِيْرًا لَفَشَلْتُمْ وَلَسْتَا زَعَمُ
فِيْ الْاٰمِرِ وَلٰكِنْ اَللّٰهُ سَلَّمَ اِنَّهٗ عَلِيْمٌ بِذَاتِ الصُّدُوْرِ) ت اَوَّلُوْقْتَكْ كَهْ كُوْسْتَرْدِيْ اَنَلَرِيْ اَللّٰهُ
سَكَا سَنَكْ اَوِيْقُوْ كَدَهْ اَزِيْجِيْ وَ اَكْرَبِيْ تَرْسِيْمِدِيْ سَكَا اَنَلَرِيْ حَقِ اَلْبَيْتَهْ قُوْر قَارْدِيْكُمْز وَ بَرِيْ
بَرِيْ كَزَلَهْ شَمَانَهْ يِيْ اَرْدِيْكُمْز غَوَايَهْ مَرْنَدَهْ وَ لِيْكِنْ اَللّٰهُ سَلَامَتِ اِيْتَدِيْ سَزَهْ (يعني قُوْر قَقْدَنْ)
اَلْبَيْتَهْ اَللّٰهُ بِيْلِيْجِيْدَرْ اَوَّلِ شَيْئِ كَهْ سِيْنَهْ لَرْدَهْ وَ اَرْدَرْ (وَ اِذْ يَرْيَكُهُمْ وَ هُمْ اِذَا التَّقِيْمُ فِيْ اَعْيُنِكُمْ قَلِيْلًا
وَ يَقْلُسُكُمْ فِيْ اَعْيُنِهِمْ لِيَقْضِيَ اللَّهُ اَمْرًا كَانَ مَفْعُولًا وَ اِلَى اللَّهِ تَرْجَعُ الْاُمُوْرُ) ت اَوَّلُوْقْتَكْ
كُوْسْتَرْدِيْ سَزَهْ اَنَلَرِيْ وَ قَتَا كَهْ يُوْزِ سِيْوزِ اَوْلَدِيْكُمْز نَسَكْ كُوْزَلَرِ كَرْدَهْ اَزِيْجِيْ وَ اَزْ كُوْسْتَرْدِيْ
سَزِيْ اَنَلَرِ كُوْزْنَدَهْ تَا كَهْ مَقْدَرِ اَوْلَانِ اَمْرِيْ قَضَا اِيْدَهْ (يعني اَسْلَامِيْ عَزِيْزِ وَ غَالِبِ
وَ كَفَرِ اَهْلِيْ حَقِيْدَرْ وَ ذَلِيْلِ اِيْدَهْ) وَ اَللّٰهُ جَانَبَهْ كِيْرُوْ دُوْنْدَرِ اَشْ اَوْلُوْر اِيْشَلَر * ف اَوَّلِ
حَضِرْتِ عَلَيْهِ السَّلَامِ اَوِيْقُوْدَهْ كَافِرْ لَرِيْ اَزْ وَ قَلِيْلِ كُوْرْدِيْ وَ يِيْ سَهْ مَسْلَمَانِلَرِ غَوَايَهْ
حَاضِرِ اَوْلَدَهْ كَافِرْ لَرِيْ اَزْ كُوْرْدِيْلَرِ تَا كَهْ غَوَايَهْ جَسَارَتِ اِيْدَلَرِ وَ مَعْلُوْمِ اَوَّلَهْ كَهْ
شُوْ حَضِرْتِ عَلِيْكَ السَّلَامُ رُوْيَا سِيْ طوغرو اِيْدِيْ زِيْرَا كَهْ اَنَلَرْدَنْ اَوَّلِ كَسْنَهْ لَر كَهْ كَفَرِ
اَوْزَرِيْنَهْ اَوَّلَهْ جَكْنَدَرْ اَزْ وَ قَلِيْلِ اِيْدِيْ وَ حَوْجِيْ صَكْرَهْ شَرَفِ اَسْلَامِ اِيْلَهْ شَرَفِ اَوْلَانِلَرِ اِيْدِيْ
(يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اِذَا قِيْلَتْ فِتْنَةٌ فَاَنْتَوُا وَاذْكُرُوا اَللّٰهُ كَثِيْرًا اَلْعَدْلُكُمْ يُقْضُوْنَ) ت اِيْ
مَسْلَمَانِلَرِ خَانَكَهْ اَوْغُوْ سَكْزَرِ بَرِ كَرُوْهْ بَسْ ثَابِتِ اَوَلِكْز وَ ذْ كَرَايْدِيْكُمْز اَللّٰهُ سَجَانَهْ يَهْ حَقِ حَقِ
تَا اَوَّلَهْ كَهْ نَجَاتِ بُولَسَكْز * ف يَعْنِيْ اَكْرَا اَللّٰهُ سَجَانَهْ دَنْ يَارْدَمِ اَسْتَرْسَكْز بَسْ ظَاهِرِيْ
اَسْبَابِدَنْ دَكَا دَرِيْلَهْ كَهْ دِيْنَدَهْ اَسْتَقَامَتِ اِيْتَكْ وَ اَللّٰهُ سَجَانَهْ يَهْ حَقِ حَقِ ذِكْرِ اِيْتَكْ
وَ اَمْرِلَرِيْ نَسَكْ اَمْرِيْنَهْ اطَاعَتِ اِيْتَكْ وَ مَسْلَمَانِلَرِ خِيْرِ اَوْلَانِ مَشَاوَرَهْ لَرِيْنَهْ بَرِ سُوْزِ اَوْلُوْبِ
اِتِّبَاعِ اِيْتَكْ لَازِمْدَرْ (وَ اطِيعُوا اللَّهَ وَ رَسُوْلَهٗ وَ لَا تَنَازَعُوْا فَيَفْشَلُوْا وَ تَذْهَبَ رِيْجُكُمْ وَ اصْبِرُوْا
اِنَّ اللَّهَ مَعَ الصّٰبِرِيْنَ) ت وَ يُوْرِدِيْ سِيْنِ قَبُوْلِ اِيْدَلَهْ اَللّٰهُ وَ اَنْتَ يَغْمِرْ سَنَكْ وَ بَرِيْ كَزَلَهْ
شَمَانَهْ يَا عِيْظُ كَهْ اَشْبُوْ صُوْرْتَهْ قُوْر قَقِ اَوْلُوْر سَكْزَرِ كِيْدَرْ وَ زَكَرْ كَزْ (يعني اَقْبَالِ اَدْبَارَهْ
مَنْ قَلْبِ اَوْلُوْبِ دَوَاتَكْز بَكْرِ) وَ صَبْرِ اِيْدِيْكُمْز اَلْبَيْتَهْ اَللّٰهُ صَبْرِ اِيْدِيْكُمْز اِلَهْ لَرْدَرْ (وَلَا تَكُوْنُوْا
كَالَّذِيْنَ خَرَجُوْا مِنْ دِيَارِهِمْ بِطَرَاوِيْرٍ اَتَا النَّاسَ وَ يَصُدُّوْنَ عَنْ سَبِيْلِ اللَّهِ وَ اَللّٰهُ جَامِعٌ لِّوَن
مُحِيْطٌ) ت وَ اَوَلِيْكُمْز اَوَّلِ كَسْنَهْ لَر كِيْ سَكَهْ طَشْرَهْ جِيْقَهْ دِيْلَرِ كَنْدُوْ اَوْلَدَنْ تَكْبِرْ وَ غُرُوْر

ایله وکنده وی آدمه کوسه سترمک یوزندن و کیردوندن لر آدملری اللهک بولندن و الله
اولشیکه ایشلر بیلجیدر * ف اشبو حال ابو جهلک و آنک اتباعلرینک حالیدر * ف
یعنی جهاد عبادتدرا کر برکسنه افتخار ایله یاریا ایله ایتسه قبول اولز (وَأَذِّنْ لَهُمْ الشَّيْطَانُ
أَعْمَالَهُمْ وَقَالَ لَغَالِبَ أُنْكُمُ الْيَوْمَ مِنَ النَّاسِ وَإِنِّي جَارٌ لَّكُمْ فَلَمَّا تَرَأَتِ الْقُسُوفَ نَكَصَ عَلَى
عَقِبَيْهِ وَقَالَ إِنِّي بَرِيءٌ مِّنْكُمْ إِنِّي أَرَى مَا لَا تَرَوْنَ إِنِّي أَخَافُ اللَّهَ وَاللَّهُ شَدِيدُ الْعِقَابِ) ت
اولوقته که کوزل کوسه ستر دی کافرله شیطان آنلرک ایشلرینی ویدی اصل اغالب اولان
یوقسزک اوزر کره یو کون انساندن هیچ برکسنه و البته بن مدد ایدیم سزه پس چنانکه
یوز یوز اولدیلر ایکی کره کیردوندی شیطان آرقه طرفنه ویدی البته بن ابراهیم سزدن
آبتنه بن کور یوزم سزک کور مدیکه کزی البته بن قور قورم الله دن واللهک عذابی شدتیدر
* ف وقتا که مکه کافر لری جمع اولوب مؤمنلر ایله غوغا ایتمک مکه دن طشربجه سیدیلر
بولک اشناسنده بر اختیار کسنه آنلره اوضر اوب سولدی که بن دخی مسلمانلرک دشمنیم سزه
آرقه داش اولوب آنلر ایله غوغا به کلشم و غوغاده زیاده مهارت و کالم وارد در صکره وقتا که
شروع اولدی ابو جهلک انی ترک ایدوب قاجدی انی غوغادن اول کیمه کور عسجدی
وغوغاد نصکره دخی آبی کیمه کور مدی مکر شیطان ایمش که وقتا که اسلام قشوتک اوکنده
حضرت جبرائیل و حضرت میکائیل علیهما السلام کوردی قاجدی (أَذِیْقُوا لَهُمُ الْمَنَاقِفُ
وَالَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَّرَضٌ غَرَّهُوا أَذِیْقُهُمْ وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَإِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ) ت
اولوقته که دیدیلر منافع و اول کسنه لر که آنلرک قلمارنده کیمسزک وارد الداندی اشبو
مسلمانلری آنلرک دینی و اول کسنه که ایشلرین تاپشوره الله اوزرینه البته الله غالب در
ایشلری محکمه در * ف منافقار مؤمنلرک غوغاده جبارتلر و یککلکارن کور و بدل
اوزادوب سولدی که مسلمانلر دینارینه مغرور در لر الله سبحانه آنلرک رنده یوزدیکه
اشبو غرور دکل بلکه تو کادر (وَلَوْ تَرَىٰ اِذِیْقُوا الَّذِينَ كَفَرُوا الْمَلَائِكَةَ يَتَنَزَّلُونَ وَجُوهَهُمْ
وَأُنْبَارُهُمْ وَذُوقُوا عَذَابَ الْخَرْبِ) ت و تعجب ایدرسن ای کور بی چنانکه فرشته لر
آلور کافر لک جاننی اور لر آنلرک یوزینه و آرقه لرینه و دیر لر ظادیکر یاقبی و یاندی بی
اولان عذابی (ذَٰلِكَ بِمَا قَدَّمْتُمْ اَیْدِیْكُمْ وَ اِنَّ اللَّهَ لَیْسَ بِظَالِمٍ لَّا یُعِیْدُ) ت اشبو اول عمل سیدیه
درکه تقدیم ایدی سزک اللر بکر تحفه بقی الله ظلم ایدیمی د کادر قولرینه (کَذَابِ آلِ فِرْعَوْنَ
وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ كَفَرُوا بِآیَاتِ اللَّهِ فَآخَذَهُمُ اللَّهُ بِذُنُوبِهِمْ اِنَّ اللَّهَ قَوِیٌّ شَدِیْدُ الْعِقَابِ)

ت فرعونک کوهنک عادی و آنلرک اول کچنلرک عادی کیمدر که کافر اولدیلر اللهک
نشانلرینه پس طوتدی آنلری الله عقابه آنلرک کاهلری سیدیه البته الله قوتلیدر عذابی
قتیدر (ذَٰلِكَ بِاَنَّ اللَّهَ لَمْ یَكْ مُغْرِ اِنْعَمَ اَنْعَمَ عَلَی قَوْمٍ سَیِّئُوْا مَا یُفْسِدُ فَعَلَهُمْ وَاِنَّ اللَّهَ سَمِیْعٌ
عَلِیْمٌ) ت و شوال سبیلدر که الله البته اولادی تغییر ایدیمی هیچ یوزدیکه نه ستمی بر قوم
اوزرینه اولوقته دکن که آنلر تغییر ایتدیلر اول حالیکه آنلرک ذاتنده وار ایدی (یعنی شکری
کفران نعمته و طاعتی معصیتله تبدیل ایتدیلر) وینه اول سبیلدر که الله ایش سیدیمدر
بیلجیدر * ف یعنی کو کلاه اولان حالی تبدیل ایتک یعنی نه قدر که اعتقادنده و نبسته
اولان سوزده تبدیل بولسه الله سبحانه آنلرک نعمتی سبب ایتزا کر اعتقادلرینی و نبیلرینی
تغییر ایدر لر سه الله سبحانه دخی نعمتی تغییر ایدر (کَذَابِ آلِ فِرْعَوْنَ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ
كَذَّبُوا بِآیَاتِ رَبِّهِمْ فَآخَذَهُمُ اللَّهُ بِذُنُوبِهِمْ وَآخَرَقْنَا آلَ فِرْعَوْنَ وَكُلَّ کَاۡفِرٍ اَظْلَمِیْنَ) ت فرعونک
کوهنک عادی کیمدر و آنلرک اول کچنلرک عادی کیمدر که بلانه نسبت ایتدیلر کندو
ر بلرینک ایشلرینی پس هلاک ایتدیلر آنلری کندو کاهلری سیدیه و غرق ایتدیلر فرعونک کوهلرینی
و آنلرک هر بریسی ظلم ایشلر ایدیلر (اِنَّ شَرَّ الدَّوَابِّ عِنْدَ اللَّهِ الَّذِیْنَ كَفَرُوْا فَهُمْ لَا یُؤْمِنُوْنَ)
ت البته یوزنده کی حیوانلرک زیاده کونوسی اللهک یاتنده اول کسنه لر در که کافر اولدیلر
پس آنلر ایمان کتور منلر (الَّذِیْنَ عَاهَدْتُمْ مِّنْهُمْ ثُمَّ يَنْقُضُوْنَ عَهْدَهُمْ فِی کُلِّ مِرَّةٍ وَهُمْ
لَا یَتَّقُوْنَ) ت اول کسنه لر در که عهد ایتدیلر آنلر ایله صکره یوز لر کندو عهدلرینی
هر بر مر تبه ده و آنلر صافمنلر * ف جهودلرک قبا ایلرینه تعریفدر که اول حضرت علیه
السلام آنلر ایله عهد ایتدیلر ایدی آنلر ایسه هر وقتده عهدلرین یوزوب عذر کتور لر ایدی
(فَإِذَا تَفَهَّهُمْ فِی الْحَرْبِ فَشَرِدْنَاهُمْ مِّنْ خَلْفِهِمْ اَعْلَمُ بِذُنُوبِهِمْ) ت پس اگر بولسک اول نقض
عهد ایدیلر غوغاده یزاکنده ایت آنلری اولدر ملک سیدیه که اول کسنه لر که آنلرک
آرقه سنک دالنده در اهل مکه و سائر ایله که نصیحت قبول ایدیلر (وَأَمَّا خِفَافٌ مِّنْ قَوْمٍ خِیَانَةٌ
فَإِیْدِیْهِمْ عَلَی سَوَاءٍ اِنَّ اللَّهَ لَیُحِبُّ الْخَافِیْنَ) ت و اگر قورقش برکوهنک خیانتلرندن
پس کیردوندن آنلر جانینه آنلرک عهد دینی برنوع اوزرینه که هر ایکی طرف بر ابراهیم سکر
(یعنی عهدی یوزنق ملامتی سزه کلیه والله سبحانه اعلم) البته الله سومن خیانت ایدیلر
* ف اگر مسلمانلر کافر لری ایلمش اولسه لر صکره کافر لر عهدی یوزوب دعا ایدیلر
ایسه سز لر دخی آنلری خبر دوا یز سزین آنلر ایله غوغا ایدیلر و یا خود کافر لر دعا

ایستد یارایکن آنردن اندیشه و ارایسه اول آنری خبردار ایدوب صکره آنره غوغا ایله جواب
ویرک تا که ملامت کلیه سزا شو صورتده هیچ بدعه دلان یوقدر (وَلَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا
سَبَقُوا إِيَّاهُمْ لَا يُجِزُونَ) ت وطن ایتمسونلر اول کسه لر که کافر اولدیلر سبقت ایتدیلر
(یعنی قورتلدیلر بزم عذابدن بزی عذاب ایتکدن) البته انلر عاجز قیلر بیلزلر (وَأَعِدُوا
لَهُمْ مَا نَسَبَتْهُمْ مِنْ قُوَّةٍ وَمِنْ رِبَاطٍ لِّئَلَّا تُهَيَّبُوا بِعَدُوِّ اللَّهِ وَعَدُوِّكُمْ وَآخِرِينَ مِنْ دُونِهِمْ
لَا تَعْلَمُونَهُمُ اللَّهُ يَعْلَمُهُمْ وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ شَيْءٍ فِي سَبِيلِ اللَّهِ يُوَفَّ إِلَيْكُمْ وَأَنْتُمْ لَا تَغْلِبُونَ) ت
همه یایسه یکنزای مسلمانلر ایچون اول شیئی که قادر اولور سکر قوتلی ایتکدن (یعنی غوغا
آلتلرندن اوق آتق و قورشون آتق کی و آنلری همه اقلقه بدن الله ک یولنده قور قودلر بونلر
ایله الله دشمنی و کندی و دشمنکزی و بشقه کر و علری آنلردن غیری که بیاز سکر آنلری الله
یلور آنلری (یعنی اشبونلر منافق لدر) و اولشیکه خرج ایدر سکر نه شیدن اولور سه اولسون
الله یولنده مقام ویر یلور سزه (یعنی آنک ثوابی) و سز لر ظلم اولمش اواز سکر ف الله
سبحانه غوغایه دائر اسبابلر همه قیلنه اولقدرد که کذا را هر ایتدی و سلا حله کلیسی
قوتک تحتنه ده داخلدر و آنلر سلا نه جهاد یولنده هر قدر که مال صرف اولور بلکه
آنلر پسی هب اعمال صالحه سلا تر از وسنه قیامت کوتنه وضع اولور الله سبحانه
یوردیکه شو غوغا سبابلری کافر لری قور قوق ایچوندر یوخسه شویله بیلسونلر که فتح
اسباب ایله اولور فتح و یاردم الله سبحانه نک نصر تیلدر و آخر قومدن که سز لر یلور سکر مراد
منافق لدر که ظاهرده اسلام اهلی صورتنده درلر (وَأَنْ جَحَّوْا لِلَّهِ فَاَجْزَلُ لَهُمْ وَتَوَكَّلْ
عَلَى اللَّهِ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ) ت واکرمیل ایتسملر صلحه سن دخی میل ایت آنک
جانبه (اشبوا هر ایاچه ایچوندر و الله اعلم) وایشلریکی تاپشور و الله اوزرینه البته الله
ایشید ییچیدر بیلچیدر ف یعنی اگر قابیلرند غوغا و محاربه ایتک اولوب حیلله ایله صلح
اولور لسه الله سبحانه آتی یلور و جزاسین ویرر (وَأَنْ يُرِيدُوا أَنْ يَخْدَعُوا فَاِنَّ حَسْبَكَ اللَّهُ
هُوَ الَّذِي يُدَلِّهِمْ صُرُوفَهُمُ بِالْمُؤْمِنِينَ) ت واکرد یاسملر که الداده لر سنی پس البته کفایت
ایدیچیدر الله سکا الله قوت و یردی سکا کند و یاردمیلر و مسلمانلر ایله (وَالْفَبْنِ قُلُوبِهِمْ
لَوْ أَنْفَقْتَ مَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا مَا أَلْفَ بِهِنَّ وَلَكِنَّ اللَّهَ فَيَسِّرُ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَعِزُّ مَنِ احْتَكَمَ ت
و اول الله که الفت و یردی آنلر قلبلرینک ارسنه اکر خرج ایتسملر یرده اولان شبیلرک

جله سنی التیام ایدوب بر اشد یرمه من دل آنلر قلبلرینک ارسنی وایکن الله الفت و یردی آنلرک
ارسه سنه البته الله غالبدر حکمت صاحبیدر ف عرب قومی اره لرند همیشه دن عداوت
و کینه و ارایدی و بری بریتک فانی ایچمک ایستد یلر ایدی صکره رسول اکرمک سبقتدن
بری بریله دوست و متفق اولدیلر (يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ حَسْبُكَ اللَّهُ وَمَنِ اتَّبَعَكَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ) ت
ای پیغمبر کفایت ایدر سکا الله و اول کسه نه لر که کاتباع اولدیلر مسلمانلردن ف
وقتا که اول حضرت علیه السلام مدینه منوره یه تشریف یوردیلر غوغایه صلاحیتی اولان
آدملری صایدیلر اتی یوز کسه نه اولدی جلله سی شاد و خرم اولدیلر که بوندن صکره کافر لردن
اصلا قورقه جغمز قالمدی آنلر صکره اشبوا آیت نازل اولدی (يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ حَسْبُكَ اللَّهُ وَمَنِ اتَّبَعَكَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ
عَلَى الْقِتَالِ إِنْ يَكُنْ مِنْكُمْ عَشْرُونَ صَابِرُونَ يَغْلِبُوا مِائَتَيْنِ وَإِنْ يَكُنْ مِنْكُمْ مِائَةٌ يَغْلِبُوا
أَلْفًا مِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا وَإِنَّمَا تَأْمُرُ الْقَوْمَ لَئِيْفَقَهُونَ) ت ای پیغمبر رغبت ویر مسلمانلره غوغا
اوزرینه کافر لرایله اکر اولسه سز دن یکرری کسه نه صبر اید ییچی غالب اولور لر ایکی
یوز کسه نه یه و اکر اولسه سز دن یوز کسه نه غالب اولور لر ییک آدمه کافر لردن اول
سیدنسکه آنلر بر کر و هدر که فهم ایتزلر ف یعنی یقین ایتزلر الله سبحانه نک قدرتی
و ثوابله و عده و یرم سنه انیا نزلر اول کسه لر که اشبونلری یقین ایدلر الله سبحانه نک یولنده
اولمکی سور لر و اولوم اوزر جهرات ایدر ف شاه ولی الله رحمه الله دیر که چنانکه اشبو
آیت نازل اولدی اون منلی قدر کافر لک مقابله سنده ثابت اولمق واجب اولدی آنلر صکره
اشبوا آیت منسوخ اولدی ایکی قدر منلی کافر لک مقابله سنده ثابت اولمق وجوب سنده نازل
اولان ایله و الله اعلم (الْآنْ خَفَّفَ اللَّهُ عَنْكُمْ وَعَلِمَ أَنَّ فِيكُمْ ضَعْفًا فَإِنْ يَكُنْ مِنْكُمْ مِائَةٌ
صَابِرَةٌ يَغْلِبُوا مِائَتَيْنِ وَإِنْ يَكُنْ مِنْكُمْ أَلْفٌ يَغْلِبُوا أَلْفَيْنِ بِإِذْنِ اللَّهِ وَاللَّهُ مَعَ الصَّابِرِينَ)
ت شمعی یو کل بصیه دی الله سز دن و یلدی که سز لک آره کرده ضعیف لک و اردر پس اکر
اولسه سز دن صبر اید ییچی اولان یوز کسه نه غالب اولور لر ایکی یوز کافر و اکر اولسه سز دن
ییک آدم غالب اولور لر ایکی ییک آدمه الله یلور سیه و الله صبر اید ییچیلر ایله یلدر ف
یعنی اسلامک اولنده بولنان مؤمنلر الله سبحانه بی و آنک رسوائی یقین ایتکده کامل اولد قلدن
آنلره امر اولندیکه بر مسلمانک مقابله سنده اون کافر اولسه ده آنلر ایله غوغا ایدلر و قرن ثانیده
بولنان مسلمانلر آنلردن بر مرتبه ذون اولد یغمندن حکم ایتدیکه اکر ایکی کافر اولوب بر مسلمان
اولسه غزا ایدلر اشبو حکم شمعی باقیدر لیکن اکر کافر مؤمنلرک ایکی قدر ندن زیاده اولسه
مسلمانلر آنلر ایله غوغا ایتکده یوکل ثواب و اردر و یسه معلوم اوله که حضرت پیغمبر علیه
السلام وقتنده اوج ییک مسلمان سکسان ییک کافر ایله جهاد ایتشدر (مَا كَانَ لِنَبِيٍّ أَنْ يَكُونَ لَهُ

أَمْرِي حَتَّى تُخْرِجُنِي مِنَ الْأَرْضِ تَرِيدُونَ عَرْضَ الدُّنْيَا وَاللَّهُ يُرِيدُ الْآخِرَةَ وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ت
 لا يبق د کادر میسر ایچون که اوله آنک الله اسیر ل اولوقته د کین که جوق اولدره کی وجوده
 کتوره یرده د یلر سکر دینا مانی والله د یلر آخرت مصطفی و خدا غالب در دست اولان تدبیرله
 ف معلوم اوله که بد رغوغا سنده کافر لدن یتش کسینه بی مسلمانلر اسیرا یتش لرایدی اول
 حضرت علیه السلام آنلرک حقه شوری ایتد کده اصحابک چوغی مال آلوب براقه لم دیدیلر
 و ده ضلری دیدیلر که قتل ایدلم حضرت عزم و عزمین معاذ رضی الله عنهما اشبو قتل ایلد حکم
 ایتدیلرک ایدیلر یکن اکثر لرایله مال آلوب براقه شوبو آیت عتبه نازل اولدی یعنی
 انبیالو جهاد دن مقصودی مال جمع ایتدن کل بلکه کافر لک عرقین کسکدر اشبو و ایدسه
 قتل ایلد اولور تا اوله که اولدر صکت قورقوسندن کفر اوزرینه اصرار ایتیه لر * ف شاه
 ولی الله رحمه الله دیر که صحابه لردلرک اسیر لدن فدا آلدیلر کند و اجتهاد لریله والله سبحانه نک
 یاتده آنلری اولدر ملک ایدی مادامکه نص صریحه منع اولمده قلدن آنلردن عفو ایدوب
 اشبو آتی نازل قیادی معلوم اوله که اشبو آیت منسو و خدر سورده محمدده امامنا بعد و امامفا
 ایتدله (لَوْ لَا كِتَابٌ مِنَ اللَّهِ سَبَقَ لَمَسَّكُمْ فِي مَا أَخَذْتُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ) ت ا کرا و ایددی الله
 حکمی ایلر و بکشمش (یعنی غیر منصوص اولان شیبیلرند عفو ایتن والله اعلم) ایریشور
 ایدی سوره اولشیده که آلدیکز یولک عذاب * ف اشبو کاب که الله سبحانه دن ایلر و
 بکشمش شوبایدیکه الله سبحانه علم ازیلنده شوبله یازمشکه اشبو اسیر لک چوغنک قسمند
 هدا آن اولی واردر (فَكُلُوا وَامْنُوا غَيْرَ حُلَالٍ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ) ت پس
 میگز اولشیدنکه غنیمت آلدیکز پاک اولان حلالی و صافنک الله دن البته الله یار لغیجدر
 اسیر کیجیدر (یعنی تعریضدر عبد المطالب اوغلی عتبه) ف یعنی الله سبحانه دن قورقوب یکنز
 صورتده اکر احیاناهزدن بر خطا صادر اولسه الله سبحانه آنی عفو ایدر و مسلمانلر اسیر لک
 حقه نازل اولان عذابی ایشندن قورقوب مال غنیمتدن احتراز ایتنک خاطر لر یتد کلد کده
 الله سبحانه امر ایتدیکه غنیمت مالی هر یکون حلالدر کوزلجه کوزلجه بیک لکن غنیمت مالی
 آتی آزاده هیلد جهاد ایتیل و یتد معلوم اوله که امام اعظمک قتلده اکر کافر لر اسیر اولسه
 آنلردن بارط آلوب یا غوغوغا بلش براقه یلر کل که کافر لره رجوع ایدر لر مکر آنلری قولقه
 آتی با صالو و یر لک جائز در تا که اسلام کلد کده رعیت اولوب طورده لر امام شافعی لک یاتده
 اشبو دخی جائز در سورده محمدده یورده شکه امامنا بعد و امامفا (يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لِمَنْ فِي
 أَيْدِيكُمْ مِنَ الْأَمْوَالِ أَلَمْ يَقُلِ اللَّهُ فِي قُلُوبِكُمْ خَيْرٌ مِّمَّا أُخَذَتْ مِنْكُمْ وَبَعَثَ اللَّهُ رَسُولَهُ
 فَتُؤْتُونَ رِجَالَهُمْ تِلْكَ الْأَمْوَالَ لَعَلَّكُمْ تَعْلَمُونَ) ت ای یغمیر سوبله اول کسینه لره که سزک الکرده در اسیر لدن اکر یتد الله
 سزک قبلر کرده اولکی البته و یر سزده زیاده کوزانی اولشیدنکه آنلدی سزدن و بار افر

سزک کاهکزی والله یار لغیجدر اسیر کیجیدر (وَأَنْ يُرِيدُوا خِيَابَتَكَ فَقَدْ خَانُوا اللَّهَ مِنْ قَبْلُ
 فَأَمْكَنَ مِنْهُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ) ت و اکر دیلسه لرسکاخیات ایتکی پس البته خیانت
 ایتدیلر ایدی الله تعالی به بوندن اول پس قدرت و یردی سکا انلر اوزرینه والله بیلجیدر حکمت
 صاحبیدر * ف یعنی بدر غزا سندن اول اشبو و اسیر لره الله سبحانه به خیانت ایتدیلر ایدی
 کافر اولقله والله سبحانه نک حکمن طاکه لره یا خود بعضی هاشمیه یور دیکه ابوطالبک
 حیاتی وقتنده عهد ایدوب متفق اولمشدیلر که اول حضرت علیه السلام مدد و یرمک اوزره
 شمدی کافر لره ارقداش اولوب غوغایه کلدیلر اشبو وعده که الله سبحانه یکن آیتده اسیر لک
 مسلمان اولنلر نک حقه یورده شدیکه اکر اسلامکز اوزرینه ثابت اولسکز سزده زیاده مال
 و منال احسان ایدد حکم حقه اولدی آنلری زنگین قیادی و اول کسینه لره که کفر اوزرینه
 مصر اولدیلر آنلرک عرقین کسوب بر یاد ایتدی (إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَهَابُوا وَاجَاهَدُوا
 بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالَّذِينَ آوَوْا وَانصَرُوا أُولَئِكَ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَا بَعْضٍ وَالَّذِينَ
 آمَنُوا وَلَمْ يَهَاجِرُوا مَا لَكُمْ مِنْ شَيْءٍ حَتَّى يُهَاجِرُوا وَإِنْ اسْتَفْهَرُوا فِي الدِّينِ
 فَعَلَيْكُمْ النَّصْرُ الْأَعْلَى قَوْمُ بَيْنِكُمْ وَبَيْنَهُمْ مِيثَاقٌ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ) ت اول کسینه لره
 که ایمان کتور دیلر و وطنلر ترک ایتدیلر و غوغایه ایتدیلر کلد و مال لریله و کند و جان لریله
 الله یولنده و اول کسینه لره که یردی و یردی و ایدم ایتدیلر اشبو و ک و هلا آنلرک بعضی
 بعضنک ایشلرین یصه یجیدر (یعنی مهاجر لر و انصار لر بری برینه یاردم ایتدیلر
 و اوقدا شلق ایلدیلر) و اول کسینه لره که ایمان کتور دیلر و هجرت ایتدیلر و قدر سزچون
 آنلرک ایشنی یصه یجی اولقدن هیچ برشی اولوقته د کین که هجرت ایدلر اکر یاردم طلب ایتلر
 سزدن دین ایشنده پس لازمدر سزک اوزر کره آنلر یاردم ایتنک مکر اول قوم اوزرینه که
 سزک آره کرله آنلرک اوه سنده عهد اوله والله اولشیده که ایشلر سزک آنی کور یجیدر * ف
 یغمیر علیه السلام اک اصحاب لری ایکی فرقه ایدی بری مهاجر و بری انصار مهاجر اول کسینه به
 دیر لره و طاق ترک ایدد انصارا کادر لره که مهاجر لر یر و یر لره یعنی نقدر مسلمان کدش و حضرتک
 خدمتده حاضر در صلحه و غوغاده بر درلر برینه موافقت ایتنک جمله سنده موافقت
 ایتنک کیدر و برینه مخالف اولاق جمله سنده مخالف اولقددر و اول مسلمانلر که کینه و
 عداکتدرده درلر و شو عداکت دخی کافرک حکمی و الی التمه و اوسه بوراده یعنی
 اسلام عداکتدرده اولان مسلمانلر آنلرک صلحه و غوغا سنده مدخل لری و قدوا کرا انلر ایلد
 صلح ایدن کسینه لره انلر ایلد غوغایه قاتلشملر یعنی بوراده اولان مسلمانلر ایلد عهد
 و مصالحه لری اولان که ایلد هجرت ایتدیلر مسلمانلر غوغا ایتدیلر ایدی بوراده اولان
 مسلمانلر ایلد یاردم ایتدیلر و اکر اجنبی یعنی اراده عهد اولن کافر لر هجرت ایتدیلر

مسلمانان را و ز ریشه ظلم ایتسملر و اسلام مملکتند اولان مسلمانان دین هجرت ایتین مسلمانان
 یاردم طلب ایتسملر اولوقسده آنله یاردم ایدی کز نهی هجرت ایتین مسلمانان
 هجرت ایدن مسلمانان و انصار یاردم ایتسونلر (وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِعَهْدِهِمْ
 اَلَّذِي عَاهَدُوهُ لَكُمْ فِي الْقَرْضِ وَقَدْ كُتِبَ عَلَيْهِمْ) ت واول کسنه لکه کافر اولدیلر آنلر
 بعضی بعضنک ایشنی نهه یجیدرا کرای مسلمانانرا شبوایشی ایشاز سکر (یعنی بزی بریکزه
 ایش بتور مملکتی ایتیه سکر) بولنور قتمه برده و بولک فساد اولور * ف یعنی کافر
 بری بر یله متقدر لر سکر عدوتلر کزدن هر زده بر ضعیف مسلمانان بولسه لکه کاذب ایدولر
 پس سیزلرده مسلمانانری خبردار قلمکز که اول بر مسلمانان که بزم ذمه فزده درو معیتزده بولنور
 اکایاردم ایدی بیز و اول کسنه که کند و وطنده کافر لکه ایچنده در کند و کذار سنک
 بولنه باقسون بر دن اکایاردم ایدن اولر (وَالَّذِينَ آمَنُوا وَهَاجَرُوا وَجَاهَدُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالَّذِينَ
 آوَوْا وَانصَرُوا اُولَئِكَ هُمُ الْمُؤْمِنُونَ حَقًّا لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ) ت واول کسنه لکه
 ایمان کتور دیلر و هجرت ایتدیلر و غوغا ایتدیلر الله یولنده و اول کسنه لکه بر و بر دیلر
 و یاردم ایتدیلر شبوکر و هانلر در مؤمنلر حقیقته آنلر ایچون وارد بر یار لغتق و کوزل رزق
 * ف یعنی دنیا و آخرتده یعنی اول مسلمانلر که امیر لیه برابر غوغاده بولنور لر اولرنده
 اکشنلر دن رتبه جهتنجه اعلادر لر آخرتده آنلر زیاده سیه یار لغتق وارد دنیا ده دخی عزت
 و غنیه مالی آنلر حقیقدر (وَالَّذِينَ آمَنُوا مِنْ بَعْدِ وَهَاجَرُوا وَجَاهَدُوا بِحَقِّكُمْ قَالُوا لَكُمْ مِنْكُمْ
 وَاُولُوا الْاَرْحَامِ بَعْضُهُمْ اَوْلٰی بِبَعْضٍ فِي كِتَابِ اللَّهِ اِنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ) ت واول کسنه لکه
 ایمان کتور دیلر هجرت اولی دنصکره و هجرت ایتدیلر و غوغا ایتدیلر سیزه ارقداش اولوب
 اشبوکر و هار دخی سیز دندر و قرابت صاحبی آنلر بعضی زیاده بقیندر بعضسنه الله
 حکمنده تحقیق الله هر بر شئی بیلجیدر * ف یعنی صلح رحم و قرابت اهلی اوره سنده که
 فرض صاحبی و عصیه در لازمدر * ف یعنی مهاجر لر ایلر هر قدر بشقه مهاجر لر زیاده
 اولسه لر آنلر بری بر یله شر یکدر لر ایکن قرابتلر کسنه لکه چه صکره مسلمان اولسه یا صکره
 هجرت ایدوب مسلمان اولدینی حالده کاسه ده اول مسلمان اولان مهاجر لکه واری کندی
 اقربا سیدر آنلر سیرانی اولور لکه چه اشبو و مهاجر لکه قدیم ارقداشی اولان غیری
 ارکسنه لر بولسه ده

(سورة التوبة مدینه وهی مائة وتسع وعشرون آیه)

(توبه سورسی مدینه ده نازل اولمش و بوسوره یوزیکری طقوز آیتدر)

* ف شاه ولی الله رحه الله دیر که هجرتک طقوز نجی سنه سنده پیغمبر من علیه السلام حضرت

علی بی کرم الله تعالی وجهه حج موسنده مکه مکرمه به کوندر دیلر که کافر لکه عهد لرینی
 اوز لرینه در ایده لیکن دوت ای آنلر مهلت ویره که امر لرنده نامل ایده لمر کرا یکی طاققه که
 بری بنو صمره درو بری بنو کانه آنلر عهد لرینی حالی اوز لرینه مسقر اوله زیرا که آنلر عهد لرینه
 خیانت ایتمشلر ایدی پس الله سبحانه آنلر عهدی مبعاد کونته قدر مقرر یوردی و بولک
 آواز ایلر خجاق قافله سنده ندا ایده که بوند نصکره هیچ بر مشرک حج ایچون کلمه و هیچ کسنه
 عریان طواف ایتیه و سورته بر آنلر اولینی آنلر اوز لرینه اوقوبه و الله اعلم * ف اشبو
 سورته بر آنلر اول حضرت بیان یور مدیکه اشبو سورته علی حده بر سورته میدر یا بشته
 سورته نک آیتلر غیدر اول سیدنک بسم الله هر بر سورته نشانه سیدر لیکن اشبو سورته
 بر آنلر اولنده بسم الله یوقدر و بشقه سورته ده دخی داخل دکادر (بَرَاءَةٌ مِنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ اِی
 الَّذِیْنَ عَاهَدْتُمْ مِنَ الْمُشْرِكِیْنَ) ت معاملی کسنه کدر الله و آنلر پیغمبری جانندن اول
 کسنه لکه عهد ایتشدیکز آنلر ایلر مشرک لردن (فَسِیْجُوا فِی الْاَرْضِ اَرْبَعَةَ اَشْهُرٍ وَاعْلَمُوا
 اَنَّکُمْ غَیْرُ مُجْزِیِّی اللَّهِ وَاَنَّ اللَّهَ مُجْزِی الْکَافِرِیْنَ) ت پس سیز ایدیکز ای مشرک لری ده دوت
 آی و بیلکز که سزلر الله سبحانه بی عاجز قیلجی د کاسکز و بیلکز که الله کافر لر ی رسوا
 ایدی بیلر (وَاذْاَنَّ مِنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ اِلَى النَّاسِ یَوْمَ الْحَجِّ الْاَکْبَرِ اَنَّ اللَّهَ بَرِیُّ مِنَ الْمُشْرِکِیْنَ
 وَرَسُولُهُ فَاِنْ تَبِعْتُمْ فَاُولَئِکُمْ غَیْرُ مُجْزِیِّی اللَّهِ وَبَشِّرِ الَّذِیْنَ
 کَفَرُوا بِعَذَابِ اَلِیْمٍ) ت و خبر ایشدر مکر الله و آنلر پیغمبری جانندن آدم لر جاننه بولک
 حج کونته که الله ایرا قدر مشرک لردن و آنلر پیغمبری دخی ایرا قدر آنلر دن پس اکر توبه
 ایتسکز زیاده ایدور سز یکون و اکر یوز چور سکز پس بیلکز که سزلر الله تعالی بی عاجز
 قیلجی د کاسکز و خبر ویر اول کسنه لکه کافر اولدیلر درو بری بی عذابه * ف هجرتک
 طقوز نجی سنه سنده پیغمبر من علیه السلام مکه اهلندن صلح اولشیدی و عربک بشقه حقوق
 قوم و فرقه لرندن دخی صلح اولشیدی آنلر بیانی انا فحنکله سورته سنده وارد و قتا که مکه
 فتح اولدی اندن بر سنه دنصکره حکم نازل اولدیکه هیچ بر مشرکدن صلی باقی قومیکز و اشبو
 یوردینی حج کونته یعنی قربان بیرا منده بجه قافله لر اوندکده حج ایچون کلمش ایدیلر بولک
 آواز ایلر ایدی کز تاجله سنه خبر ایشو و صطاری یوز دیره و آنلر دوت آیه دک مهلت ویره
 که اشبو مودتده یا غوغایه حاضر اوله لر یا وطنه لرین ترک ایدلر و یا مسلمان اوله لر (اَلَا الَّذِیْنَ

عَاهَدْتُمْ مِنَ الْمُشْرِکِیْنَ لَمْ یَنقُصُوکُمْ شَیْئًا وَلَمْ یُظَاهِرُوا عَلَیْکُمْ اِحدًا فَاَتُوا بِالْهِمِّ عَهْدَهُمْ اِلَی

کفرک یوکلرله که آنلرک ایمانلری یوقدر (یعنی آنلر عینلرند و عهدلرند ثابت اولمالر
همان آنلری قتل ایدلر لکن قتلکزشونیتله اوله که شرکدن و طعنندن) اوله که آنلر کبر و دونه لر
ف اکر ثابت اولسه کبر کافر دین اسلامه عیب ایدر پس ذمی دکلدر قتل اولنور (الآتقائون
قَوْمًا نَكُونُوا اِيْمَانَهُمْ وَهُمْ اِيَّا خَرَجَ الرَّسُولُ وَهُمْ يَدْعُوْكُمْ اَوَّلَ مَرَّةٍ اَتَخْشَوْنَهُمْ فَاللّٰهُ اَحَقُّ
اَنْ تَخْشَوْهُ اِنْ كُنْتُمْ مُّؤْمِنِيْنَ) ت آيا غوغا ایتدیلر سکر برکروهله که یوز دیلر کند و عهدلر بی
وقصد ایتدیلر بیغمبری چیه ارمغه و آنلر ایتدا ایتدیلر سکر کله اولان عهدی یوزمغی ایا قورقار
میسکر انلردن پس الله زیاده لایقدر اکا که قورقه سکر انلردن اکر مسلمان ایه سکر (فَانَالُوْهُمْ
يَعْلَمُهُمُ اللّٰهُ بِاَيْدِيْكُمْ وَيَخِزُّهُمْ وَيَنْصُرْكُمْ عَلَيْهِمْ وَيَشْفِ صُدُورَ قَوْمٍ مُّؤْمِنِيْنَ) ت غوغا ایدلر
آنلر ایله تا عذاب ایده آنلره الله سکرلر کزلر و رسوا ایده آنلری و یاردم ایده سکر آنلر اوزرینه
و شفا باغشایمه مؤمن اولان کروهلرک سینه لرینه (وَيَذْهَبْ غَيْظُ قُلُوْبِهِمْ وَيَتُوبُ اللّٰهُ عَلٰی مَنْ
يَّشَاءُ وَاللّٰهُ عَلِيْمٌ حَكِيْمٌ) ت و کیدره آنلرک قلبلرینک غنی و توبه و اسلام و رزی قیلدیلر یکن
کسنه لره و الله بیلجیدر حکمت صاحبدر (اَمْ سَبَّحْتُمْ اَنْ تُرْكُوْا وَلِيَ اللّٰهُ الَّذِيْنَ جَاهَدُوْا
مِنْكُمْ وَلَمْ يَتَّخِذْ مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ وَلَاسُوْلَةً وَلَا اَلِیْمًا مُّؤْمِنِيْنَ وَاجِبَةً وَاللّٰهُ خَبِيْرٌ عَاوِلُوْنَ) ت آيا
کان ایتدیلر میکه کبر و بر اقله سکر (یعنی غوغایه تکلیف اولنجیه سکر) و حاله ایتدیلر
الله اول کسنه لر یکه غوغا ایتدی سزدن و طوطدیلر الله دن غیری و آنک یغمه برندن غیری
و مؤمنلردن غیری هیچ بر کیزلجه دوست (تمیز ایتدیلر الله یعنی الله تعالی - حضرتلری هر قدر
غیبی یایوب آنلرک قتال ایده جکلرینی و دوست طوطب طوطیه جکلرینی یایور ایه ده یو بیلرک
علم غیبی اولوب ظاهرده ککندولر بر همت اولاق و قتال ایدوب ایتیه جکلرینی اشکاره
جیمقار و ب ثوابه یا خود عذاب لایق اولدقارینی یلدیر و ب عقاب وقتشه کندولری الزام
و اسکات ایتک ایچون علم ظاهری اعتبارله تمیز ایتدیلر یوردی) و الله خبردارد و اولشیته که
ایشلر سکر آفی (مَا كَانَ لِلّٰهِ شَرِيْکٌ اِنْ يَعْلَمُ سَاجِدًا لِلّٰهِ شَٰهِدِيْنَ عَلٰی اَنْفُسِهِمْ بِالْکُفْرِ
اَو اَنْتُمْ سَبَّحْتُمْ اَعْمَالَهُمْ وَفِي اللّٰهِ اَرْهَمُ خَالِدُوْنَ) ت لایق دکلدر مشرک لرایچون که اباد ایدلر
اللهک مسجدلرینی اقرار ایتدیلر کیری حاله کند و نفسلری اوزرینه کفرله اشبو کروه
باطل اولدی آنلرک عمللری واردده آنلردن ایلورلر * ف تعریض واردد کافرلرک مسجد

حراي تعمیر ایتکله مفاخرت لری کدرینه (اعمالهم مساجد الله من آمن بالله واليوم الآخر
واقام الصلوة و آتی الزکاة ولم یخش الا الله فعی اولک ان یکنو من المهتدین) ت آباد
ایدلر اللهک مسجدلرینی همان اول کسنه که ایمان کتوردی الله تعالی به و آخرت کوشه و قایم
قیلدی تمیزی و ویردی زکاتی و قورقدی بر کسنه دن مکر الله دن پس ایدد کراهبو کروه
اوله لر یول بوللردن (اجعلتم سقایه الحاج و عمارة المسجد الحرام کمن آمن بالله والیوم
الآخر و جاهد فی سبیل الله لا یستخون عند الله و الله لا یهدی القوم الظالمین) ت آيا
قیلدی یکنر می حاجیه صوابچورمکی و مسجد الحراي آباد ایتکی اول بر کسنه نک عملی کیسه
ایمان کتوردی الله سبحانه به و قیامت کوشه و غوغا ایتدیلر اللهک یولنده بر ایدر کالر اللهک
یائنده و الله یول کوسترمن کونو ایشلی اولان کروهه (الَّذِيْنَ آمَنُوا وَ هَاجَرُوا وَ جَاهَدُوا
فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ بِأَمْوَالِهِمْ وَ اَنْفُسِهِمْ اَعْظَمُ دَرَجَةً عِنْدَ اللّٰهِ وَاُولَٰئِكَ هُمُ الْقَائِمُونَ) ت اول کسنه لر
که ایمان کتوردیلر و هجرت ایتدیلر و غوغا ایتدیلر اللهک یوانده ککند و ماللریله و ککند و
جانلریله زیاده یو کددر لر مرتبه ده اللهک یائنده و اشبو کروه و انلردن ایلرین بوللر (یُبَشِّرُهُمْ
رَبُّهُمْ بِرَحْمَةٍ مِنْهُ وَ رِضْوَانٍ وَّ جَنَّاتٍ اَلْهَمَّ فِيْهَا نَعِيْمٌ مُّقِيْمٌ) ت سو یلدیر رآنلری آنلرک ریلری
رحمتله ککند و یائندن و خوشنودلقله و جنتلرایله که آنلره شو جنتلرده دایم اولان نعمت واردد
(خَالِدِيْنَ فِيْهَا اَبَدًا اِنَّ اللّٰهَ عِنْدَهُ اَجْرٌ عَظِيْمٌ) ت دایم اولجیلر در شو جنتلرده ابدیلک اوزرینه
تحقیق اللهک یائنده در یولک اولان ثواب * ف شاه ولی الله رجه الله دیر که مکه نک فتحندن
صکره مشرکار اولسون و یا کاب اهل اولسون آنلرک جله سبله غزایتک ترغینده نازل اولدی
* ف ما کان لامشرکین یو رایه قدر بش ایتلر سیدنا حضرت علی ایله سیدنا حضرت عباسک
ارالنده اولان ماجرا نک یسانی اوزرینه نازل اولدی زیرا که حضرت عباس رضی الله عنه
هجرت ایتکده تاخیر ایتدیلر ککندن حضرت علی رضی الله عنه ایتدیلر سوزا کراهی
هجرت ایتکده تاخیر ایتدیلر یکنر غوغا ده شریک اولوب هر اتب عالمه به نائل اولور دیکر نیجه
که بر نائل اولدق حضرت عباس ایه جواب ویردیکه بر لادخی الله سبحانه نک ایشلرند
بولنوب حاجیه صوابچورمکی و مسجد الحراي آبادان ایتدم الله سبحانه جوابده یوردیکه
اشبو ایشلر جهاده بر ایدر کل و مشرک لری علی قبول اولنر لکن مسلمانلرک عمللری و خدمت
ایتدیلر مقبولدر یغمه بر هنر علیه السلام اشبو ایتلردن هر ایدی فهم ایدوب کافر لری مکه
مکره دن طشره جیمقار دیلر و دوام اوزر حکم اولندیکه کافر لری مکه مکرمه به داخل اولمیلر
علملریاز مشرک لری کبر کافر مسجدی آباد ایتک دیلر سه قویو یرمیه لراشبو و اذن معلوم

اولدیکه یغمبرل قرابتی درجه سندن عمل در جه سی اعلا در زیر که حضرت عباس رضی الله عنه اقرب قرابت درجه سندن بولند بده لیکن سیدنا علی رضی الله عنه حضرت نوری عمل درجه سندن زیاده در (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَخْلُوا آبَاءَكُمْ وَآخَوَانَكُمْ أُولِيَاءَ إِنِ اسْتَجَبُوا إِلَيْكُمْ عَلَى الْإِيمَانِ وَمَنْ يَوَلَّهُمْ مِنْكُمْ فَأُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ) ت ای مسلمانان دوست طوئیکز بابار یکزی وقرند اشار کی اگر اختیار ایتد مل کفری ایمان اوزرینه وهر کس نه دوست طوئسه کافرلی سزدن اشبو رجاعت آنلردن ظلم اید بیلر ف بعض کس نه مل قبلر نه و باطنده مسلماندر لر لیکن کافرلردن قرابت علاقه سی کس دیر آنلر حالی اشبو آیتدن فهم اولدی (قُلْ إِنْ كَانَ آبَاؤُكُمْ وَأَبْنَاؤُكُمْ وَآخَوَانُكُمْ وَأَزْوَاجُكُمْ وَعَشِيرَتُكُمْ وَأَمْوَالٌ اقْتَرَفْتُمُوهَا وَتِجَارَةٌ تَخْشَوْنَ كَسَادَهَا وَمَسَاكِنُ تَرْضَوْنَ الْحَبِيبَ إِنَّكُمْ مِنَ الْمُتْرَفِينَ) ت دیکل اگر اواسلر فی سیدله قریب و احقی باقی الله بامر و الله لایمیدی القوم الفاسقین) ت دیکل اگر اواسلر بابار کز و اوغلانلر کز وقرند شلر کز و قاریلر کز و اقربالر کز و ماللر کز که کسب ایتد بیکز آنی و تجارت کز که قور کز آنلر و اجسز لغندن و منزللر کز که بکنور سکنز آنلری زیاده سو کبدر سزل یا نکزده الله دن و آنلر یغم برندن و غوغا بتمکدن الله کز بوانده پس منتظر اولکز اولوقته قدر که کتوره الله عذابق و الله یول کوس سترمن کونوایشلی اولان کروهه ف شاه ولی الله رحه الله دیر که حنین غوغا سندن مسلمانلر بر نوع پوز غنلق و صنفلق پوز و پردی آنلر کتوره الله سبحانه بینه انلر یاردم ایدوب کافرلر اوزرینه غالب اولدیلر اشبو نعمتی یاده کتوره کیچون بو آیتی کوندردی ف یعنی آخره حکم کوندردی که کافرلی اشبو دیاردن طشره چقارلر شوسیدن کافرلر چوغی مسلمان اولدیلر (لَقَدْ نَصَرَكُمُ اللَّهُ فِي مَوَاطِنَ كَثِيرَةٍ وَيَوْمَ حُنَيْنٍ إِذْ أَعْجَبَتْكُمْ كَثْرَتُكُمْ فَلَمْ تُغْنِ عَنْكُمْ شِيبًا وَصَافَتْ عَلَيْكُمُ الْأَرْضُ بِمَآرِحِهَا وَتَمَزَّيْتُمْ مَدِيرِينَ) ت تحقیق یاردم ایتدی سزه الله جوق برلرده و دخی حنین کوننده چانکه عجبه واقع قلدی سزی سزل چوقلف کز پس دفع ایتدی سزدن شو چوقلف کز هیچ بر شینی و طار اولدی سزل اوزر کزه بر شوقدر ککش اولقله یله صکره دوند یکز ارقه جویر مکه (ثُمَّ أَنْزَلَ اللَّهُ سَكِينَتَهُ عَلَى رَسُولِهِ وَعَلَى الْمُؤْمِنِينَ وَأَنْزَلَ جُنُودًا لَمْ تَرَوْهَا وَعَذَّبَ الَّذِينَ كَفَرُوا وَذَلِكَ جَزَاءُ الْكَافِرِينَ) ت صکره اشاغی کوندردی الله طمانینت و سکونت اولان رحمتی کندی و یغمبری اوزرینه و دخی مسلمانلر اوزرینه و اشاغی کوندردی عسکرلی که سز کور مدیکز آنلری و عذاب و پردی اول کس نه مل که کافر اولدیلر

و اشبو عذاب کافرلر جزا سیدر (ثُمَّ يَتُوبُ اللَّهُ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ عَلَى مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ) ت صکره قایدی کور و رحمتله الله اشبو عذاب صکره دیلدی کی کس نه اوزرینه آنلردن (یعنی اسلامه توفیق و پرر کافرلردن هر کس نه بی که دیار) و الله یارلغیچیدر اسر کیچیدر ف یغمبری علیه السلام مکة نک فتح صکره ایتدی که کافرلر مکة ایلد طائف ارسندن غوغا ایچون جمع اولمشلر اول حضرت اون بیک مسلمانلر ایلد آنلر اوزرینه کیتدی و ایکی بیک کس نه دخی کلوب اول حضرت ملحق اولدیلر مکة طاعلر نک اراسندن بول طاهره حق اولد بندن عسکرلر اوزرینه که شروع ایتدی یارحالبو که هوازن قوی طاعلر اطرافن بتون بتونه کسملر ایدی مکة اهلی یکد کاری وقتده هوازن عسکرلی آنلر اوزرینه هجوم ایدوب مکة عسکرلی کور و دوشلر اول حضرت ایلد اولان مهاجر و انصار عسکرلی هب طاعلر ایدی اول حضرت بیان اولوب کافرلر ایلد غوغا بیه مسندن اولدیلر حضرت عباس یو کسک آواز ایلد انصارلر چاغردیلر اول آواز اوزرینه مهاجر و انصارلر حاضر اولدیلر و غوغا به شروع ایتدی یار و الله سبحانه فتح و پردی معلوم اوله که غوغادن اول مسلمانلردن بر کس نه سولدی که بر قاج دفعه بزلر آرزشون ایدل کافرلر غالب اولدی شمدی بزلر اون بیک کس نه مل زالبته بزه ظفر اولور پس الله آنلری تریه ایچون آنلری اشبو مصیبه کرتار ایتدی که بردخی اسباب ظاهر بیه اعماد ایتدی لرا اشبو غوغا صکره کافرلر چوغی مسلمان اولدیلر (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اغْلِبُوا الْمُشْرِكِينَ كُونَ نَجَسٌ فَلَا يَقْرَبُوا الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ بَعْدَ عَامِهِمْ هَذَا وَإِنْ خِفْتُمْ عَيْلَةً فَسَوْفَ يُغْنِيَكُمْ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ حَكِيمٌ) ت ای مسلمانلر شرک قوشلر دادر و پس در پس لازمدر که یقین اولمشلر مسجد الحرامه اشبو یلد صکره و اگر قور فار سکر فقیرلکدن (یعنی تاجرلر منقطع اولدیق سیدله) پس زنکین ایدر سزی الله کند و احساندن اگر دیلر سه البتله الله یلیچیدر طوغر و ایشلیدر ف مشرکلر مسجد الحرامه بایک حرمت جمعه کیر مکدن ممنوع درلر یوقه مجرد مسجد کرمکدن منع یوقدره عافدر و کافرلر نجس اولمشی قلب لرنده اعتقادلری جهنمدن جسملری نجس دکا دروا کور و فار سکر فقیرلکدن بونکله هرادی یعنی مشرک تاجرلر کلکی و کیمکی تجارت ایچون آلق و صائق ایتد کلری اگر موقوف اولسه تجارت معامله لری با غنلق سیدله فقیرلکدن قور قرایسه کز پس الله ملکک تمامنی مسلمان قیلدی پس جمله ایشو کوچ قولای اولدی (قَاتِلُوا الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَلَا بِالْيَوْمِ الْآخِرِ وَلَا يُحَرِّمُونَ مَا حَرَّمَ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَلَا يَدِينُونَ دِينَ الْحَقِّ مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ حَتَّى يُعْطُوا الْجِزْيَةَ عَنْ يَدٍ وَهُمْ صَاغِرُونَ) ت غوغا ایدل اول کس نه مل که ایمان کتور منلر الله سبحانه به و قیامت کونه و حرام صابزلر اول بر شینی که حرام قلدی الله

وَأَنْتَ يَغْمِرِي وَاجْتِبَارًا تَنْزِلُ طَوْغُرًا وَأُولَانِ دِينِي أُولَ كَسَنَهُ لَدُنْكَ وَبِرْدِي أَنْتَ كِتَابُ
جَزِيهِي وَبِرْجِيهِي كُنْ كُنْدُوا لِي لَدُنْكَ أُولَ رَقِ * فِ شَاهِدِي أُولَ رَجَاهَةِ لَدُنْكَ اللَّهُ سَجَانَهُ
كِتَابُ أَهْلِيهِ غَوَا يَتَمَلَّكُ بَانْدَهُ وَأَنْتَ دِنِ جَزِيهِي أَلْمَقِي حَقْنَهُ بِيور * فِ اشْبُونْدَنِ أُولَ حَكْمِ
أَيْتَدِيكِهِ مَشْرَكَرَا يَلْغَوَا بَانْدَكَ وَأَنْتَ دِنِ اسْلَامِ بَرِنْدَنِ جِقَارِكَ وَتَعْدِي كِتَابُ أَهْلِيهِ غَوَا
أَيْتَمَكِهِ أَمْرًا يَزِيْرَا كَسَكَ أَنْتَ دِنِ حَقِ أُولَانِ دِينِي أَنْتَ كَارَا يَدِرْلَرِ وَاللَّهُ سَجَانَهُ يَنْ وَأَنْتَ
بِيَغْمِرِي وَبِقِيَامَتِ كُونِي لَا يَنْقُضُهُ اعْتِقَادًا تَنْزِلُ لِيكُنْ كِتَابُ أَهْلَدِنِ جَزِيهِي أَلْمَقِي قَبُولِ بِيوردي
شَوْشَرُ طَلَهْ كَهْ أَعْلَالِي وَادْنَالِي هَبْ ذَلِيلُ أُولُوبِ جَزِيهِي وَبِرْمَلِ وَبِرْمَلِ مَشْرَكَرْدِنِ جَزِيهِي
أَصْلَاقِ بُولِ أُولُوبِ وَسَائِرِ بِلَادِلَرِ مَشْرَكَرْدِنِ جَزِيهِي أَلْمَقِي أَمَامِ عَظْمَكِ قَنْتَمَدِ جَانِزْدَرِ وَجَزِيهِي
هَرِ آيَدِهِ بَشِ غُرُوشِ وَبَاوْنِ غُرُوشِ وَبَايَكْرِي غُرُوشِ مَثَلًا أَلْمَقِي هَرِ كَسَنَهُ نَكْ حَالَهُ مَطَابِقِ
وَبِنَهْ أَهْلِ كِتَابِ كَيْمَكِهِ وَبِنَكَدِهِ وَبِيَانِ حَالِهِ وَبِإِسْلَاحِ طَائِفَتِهِ مَسَالِمًا لَرَا يَلْهَبِ بَرَاوَا يَهْ
وَبُونُورْدِنِ غَيْرِي هَمِ تَقْوِيستِ وَارْدِرْ كَتَبِ فَهْمِيهِي دِنِ طَابِ أُولَنَهْ (وَقَالَتِ الْيَهُودُ عِزْرَ بْنَ
اللَّهِ وَقَالَتِ النَّصَارَى الْمَسِيحُ ابْنُ اللَّهِ ذَلِكَ قَوْلُهُمْ بِأَفْوَاهِهِمْ يُضَاهُونَ قَوْلَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِن
قَبْلُ قَالَتْهُمْ اللَّهُ أَنَّى يُولَدُ) تَوَدِيدِي جَهْدِ لَرِ عَزِيْرَ لَهِكْ أَوْ غَلْمِدِرِ وَدِيدِي نَصَارَا لَرِ
عِيسَى لَهِكْ أَوْ غَلْمِدِرِ اشْبُو سُوْرَا أَنْتَ كُنْدُوا غَزَلِ لَرِ دَرِ (يَعْنِي أَصْلَسُ سُوْرَدِرِ) بِكَزْدِرِ لَرِ
اشْبُو سُوْرَا يَنْيِ أُولَ كَسَنَهُ لَرِ سُوْرِيهِي كَسَكَ كَافِرَا وَايَلِرِ بُونْدِنِ أُولَ (يَعْنِي مَشْرَكَرَكَ كَهْ
مَلَا تَكَلَّمْ لَهْ اللَّهُ سَجَانَهُ نَكْ قَزَلِ يَدِرْدِي لَرِ) أَنْتَ لَهْ اَعْنَتِ أَيْتَدِي اللَّهُ نِيْجَهِي بُوْرَجُوْرِلَرِ (يَعْنِي
طَوْغُرًا وَأُولَانِ بُولْدَنِ) * فِ كُنْدُوْلِي كِتَابُ أَهْلِي أُولَمَلَهْ مَشْرَكَرَكَ يُولَانِي اخْتِيَارِ
أَيْتَدِي لَرِ (اتَّخَذُوا أَحْبَارَهُمْ وَرُهْبَانَهُمْ أَرْبَابًا مِنْ دُونِ اللَّهِ وَالْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ وَمَا أُمِرُوا إِلَّا
لِيعْبُدُوا اللَّهَ وَاحِدًا لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ سَجَانَهُ عَمَّا يَشْرِكُونَ) تَ اَلْهَاتَخَذَا يَيْتَدِي لَرِ كُنْدُو
عَالَمِ بِنِي وَعَابَدِلَرِ بِنِي اللَّهُ دِنِ غَيْرِي وَبِنَهْ اَلْهَاتَخَذَا يَيْتَدِي لَرِ حَضْرَتِ مَرْيَمَ أَوْ غَلِي عِيسَى
وَبِيورْلَمِشِ أَيْتَدِي أَنْتَ مَكْرُوشُ كَهْ عِبَادَتِ أَيْدِلَرِ بَرَاوَانِ اللَّهُ تَعَالَى يَهْ كَهْ بُوْقَدْرَمَهْ بُوْدَا تَدِنِ
غَيْرِي اِيْرَاقْدِرِ اللَّهُ اُولَشِيْدِنِ كَهْ شَرِيكِ قَوْشَرِ لَرِ اَكَا * فِ أَنْتَ كَهْ عَالَمِ لَرِ وَزَاهِدِ لَرِ خَلْقَتِ
خَاطِرِي اِيْجُونِ بَا طَمَحِ سِيْنِدِنِ هَرِ شِيكِهِ كُنْدُو عَقْلَرِ بَرِنْدَنِ مَقْرَا يَدِرْ اِيْدِي لَرِ جَاهِلَرِ دِنِ اعْتِقَادِ
اِيْدِرِ لَرِ اِيْدِي كَهْ بَرْلَهْ اللَّهُ سَجَانَهُ نَكْ يَاتَدِيهْ بَاغْشَلَقِ اُولَمِشِ بَسِ عَالَمِ لَرِ سُوْرِي جَاهِلَرِ سَنَدِيْدِرِ
اَكْرَشَرِيْعَتِكَ يُولَدَهْ مَوَاقِفِ دِيْسَهْ وَجَانِكِهِ مَعْلُومِ اُولَهْ كَهْ شَوْعَالِ اشْبُو سُوْرِي بِنِي طَمَحِ اِيْلَهْ
دِيْدِي بَسِ أُولَ سُوْرِي سَنَدِ اُولَزِ (بُرِيدُونَ أَنْ يُطْفِقُوا رُؤُوسَ الَّذِينَ يُبَايِعُوا لَهُمْ وَيَأْتِي اللَّهُ إِلَانًا يَمُ
نُوبَهُ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ) تَ اِيْسْتَرَلَرِ كَهْ سُونْدِرِ لَرِ لَهِكْ بُوْرِي بِنِي كُنْدُوا غَزَلِ لَرِ (يَعْنِي
شَبَهْ لَرِ يَهْ كَهْ تَقْزِرْ اِيْدِرْ لَرِ أَنْتَ دِنِ بَاطِلِ قِيْلَمَهْ) وَبِقَبُولِ اِيْتَمَزِ اللَّهُ مَكْرُوشُونِي كَهْ عَمَامِ اِيْدَهْ
كُنْدُو بِنِي وَاَكْرِيْجَهْ خَوْشَمَهْ لَرْدَهْ كَافِرَا تَدِنِ * فِ يَعْنِي نِيْجَهِي كَهْ بَرِ كَسَهْ بِنَدِيهَرِكَ

نفسيله جَرَاغِي سُونْدِرِ رَكَافِرَا دِنِ دِيْلَرِ كَهْ كُنْدُو بِلَانِ سُوْرَا يَلْهَبِ دِنِ اسْلَامِي
يَا لَقْدِنِ وَظَاهِرَا وَاَقْدِنِ مَنَعِ اِيْدِلَرِ (هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَى وَدِينِ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ
عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ وَلَوْ كَرِهَ الْمُشْرِكُونَ) تَ اُولَ اللَّهُ دَرِ كَهْ كُونْدِرْدِي كُنْدُو يَغْمِرِي بِنِي بُولِ
كُوْسَتَرِ مَكَلَهْ وَطَوْغُرًا وَأُولَانِ دِيْنَهْ نَا كَهْ غَالِبِ قِيْسَلَهْ شُوْدِي بِنِي سَائِرِكَ كَاسِي اَوْزَرِيهِيهْ وَاَكْرِ
خَوْشَمَزْ سَهْ دَهْ شَرِيكِ قَوْشَمَزْ * فِ اشْبُو دِنِ سَائِرِدِيهْ بَرِنْدَنِ اَعْلَادِ رَعْلَكِ يَاتَدِيهْ وَدِنِ
اللَّهُ يَاتَدِيهْ يَعْنِي اشْبُو دِيْنَهْ لَهِكْ قَرِيْبِكِي حَاصِلِ اُولُوْرَا سَائِرِدِيهْ بَرِنْدَنِ اِيْلَهْ حَاصِلِ اُولَزِ
(يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّ كَثِيرًا مِنَ الْأَحْبَارِ وَالرُّهْبَانِ لَيَا كُونُونَ أَمْوَالَ النَّاسِ بِالْبَاطِلِ
وَيَعْدُونَ عَنْ سَيْبِلِ اللَّهِ وَالَّذِينَ يَكْنِزُونَ الذَّهَبَ وَالْفِضَّةَ وَلَا يَتَّقُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَبَشِّرْهُمْ
بِعَذَابٍ أَلِيمٍ) تَ اِيْ مَسَالِمًا لَرِ جَوْغِي أَهْلِ كِتَابِكَ عَالَمِ بَرِنْدَنِ وَزَاهِدِ بَرِنْدَنِ بَرِ لَرِ آدَمَلَرِكَ
مَالَرِ بِنِي حَقْبَزِيْرَهْ وَبِنَعِ اِيْدِرْ لَرِ لَهِكْ يُولَدِنِ وَاُولَ كَسَنَهْ لَرِ كَهْ دَفِنِ اِيْدِرْ لَرِ بَرْدَهْ
أَلْتُونِي وَكُوْمَشِي وَخَرَجِ اِيْتَمَزَلَرِ أَنْتَ لَهِكْ يُولَدَهْ (يَعْنِي زَكَاتِي وَبِرْمَزَلَرِ)
سُونْدِرَا شَبُو جَاعَتِي دَرِ وَبِرْجِي اُولَانِ عَذَابَهْ * فِ اللَّهُ سَجَانَهُ نَكْ يُولَدَهْ نَفَقَهْ وَبِرْمَكِ
شُوْدِرْ كَزَكَاتِ وَصَدَقَهْ وَاَوْدِجِ وَبِرَهْ حَقِ صَاحِبِنِكَ حَقَّتِي اِدَا اِيْدَهْ (يَوْمَ يَحْمَى عَلَيْهِمْ فِي نَارِ
جَهَنَّمَ فَيُكْوَى بِهَا جِبَاهُهُمْ وَجُنُوبُهُمْ وَأُخْرَاهُمْ هَذَا مَا كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ فَبَشِّرْهُمْ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ)
تَ اُولَ كُونَكِهِ قَزْدِرِ بَلُوْرَا وَاُولَ مَالِ جَهَنَّمَ اَوْدَنَدِهْ بَسِ دَاغْلَنُورِ شَوْعَالَهْ أَنْتَ لَرِ
أَلْتَرِي وَأَنْتَ لَرِ اَرْقَهْ لَرِي وَدِيْنَلُورِ شُوْدِرْ اُولَ شَبِيكِهِ دَفِنِ اِيْتَدِي بَكْرِ كُنْدُو نَفَسَكْرِ اِيْجُونِ بَسِ
طَا دِيكْرِ ذَخِيْرَهْ قُوْيَدِيغَهْ كَزَشِيْنِي (إِنَّ عَذَابَ النَّاسِ هُوَ عَذَابُ اللَّهِ أَشَدُّ شَرًّا فِي كِتَابِ اللَّهِ يَوْمَ
خُلِقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضُ مِنْ أَرْبَعَةِ حُرُمٍ ذَلِكَ الدِّينُ الْقَيِّمُ فَلَا تَطْلُؤُوا فِيهِمُ الْأَنْفُسَ وَمَا تَعْلَمُونَ)
الْمُشْرِكِينَ كَافَّةً كَمَا يَقُولُونَ كَافَّةً وَاعْبُدُوا اللَّهَ مَعَ الْمُتَّقِينَ) تَ تَحْقِيقِ اِيْلَرِكَ صَائِسِي
اللَّهُ يَاتَدِيهْ اَوْنِ اِيْكِي اِيْدِرْ لَهِكْ كَابَنْدَهْ اُولَ كُونَكِهِ بَرَانْدِي كُوْكَارِي وَبِرِي اُولَ اِيْلَرْدِنِ دَرْدِي
اَشْهَرِ مَدِرِ (كَهْ اِنْدَهْ قَتَالِ حَرَامِ قَانَسِدِرِ) اشْبُو طَوْغُرًا وَأُولَانِ دِيْنِدِرِ بَسِ ظَلَمِ اِيْتَمَكْرَا نَلَرْدَهْ
كُنْدُو نَفَسَكْرَهْ (يَعْنِي حَقْسُزَاوَانِ قَتَالَهْ) وَغَوَا اِيْدِي بَكْرِ شَرِيكِ قَوْشَمَزْ لَرِ جَهْلَهْ سِيْلَهْ نِيْجَهِي كَهْ
غَوَا اِيْدِرْ لَرِ اَلْمَرْسَلِ جَهْلَهْ كَرْلَهْ وَيَسَلَكْرَهْ كَهْ اللَّهُ صَاقْتَنَلَرَا يَهْ رَهْ فِ شَاهِدِي اُولَ رَجَاهَةِ لَدُنْكَ اللَّهُ دَرِ كَهْ
اِبْرَاهِيْمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ دِيْنَدَهْ دَرْتِ آيِ حَرَامِ اِيْدِي ذِي الْقَعْدَهْ وَذِي الْحِجَهْ وَبِحَرَمِ وَبِرْجَبِ
وَبُونُورْدَهْ غَوَا اِيْتَمَكِ حَرَامِ اِيْدِي عَرَبِيكِ جَاهِلِيْتِ اِهْلَرِي اشْبُو حَكْمِي تَحْرِيفِ اِيْدُوْبِ بَرِ وَتَقْتِ
صَفَرِ اِيْسَهْ حَرَمِ دِيْرَلَرِ اِيْدِي وَبِحَرَمِ صَفَرِ دِيْرَلَرِ اِيْدِي وَعَلَى هَذَا الْقِيَاسِ وَبُوْكَانَسِي دِيْرَلَرِ اِيْدِي

والله سبحانه اشبو حکمتك اصنافي باقي قويدی اشبو وجهه که حق سز غوغا یتک هیچ بر وقت سده
جائز دکل واشبو آیلر ده حق سز غوغا یتک حرمتک حکمی مغلط اولور و کافر ایله غوغا یتک
هر وقت ده جائز در و کافر لک تحریف ایتمی نی بیوردی * ف شریعت حکمنده ایلرک
عددی اون ایکی در نه زیاده اولور و نه نقصان و ابراهیم علیه السلام دیننده درت آی حرام
ایدی ذی القعدة و ذی الحجة و محرم و رجب که بولر ده غوغا حرام ایدی واشبو آیلر ده عرب
ملکند امینک اولور ایدی که آدم لرا اقدن و یقیندن کلوب حج و عمره ایتمک قادر اولر اکثر
علمک یاتده اشبو حکم منسوب و خدیزیرا که کله جکده ذکر و انور که کافر ایله غوغا دایما جائز
ور و در و نه کند و لرا اسنده بر بری اوزر نه ظلم ایتمک دایما کاهدر و اشبو آیلر ده زیاده سیله
کاهدر ایکن اولی شودر که اگر کافر لرا اشبو آیلر رعایت ایدوب غوغا یتک نزل سه برزدنی
آنرا یله غوغا یه بدایتیز (انما الذی زیاده فی الکفر یصلیه الذین کفروا یحلوونه عاما
و یحرمونه عاما لایواطوا عده ما حرم الله فیکلوا ما حرم الله رینهم سوء اعمالهم والله
لا یمدی القوم الکافرین) ت نسی (یعنی تاخیره قویق حرام اولان آیلری حرام اولمین
آیلردن) زیاده در کفرده آزعین قافش اولور و تاخیر ایله اول کسنه لک کافر اولدیلر حلال
صیارلر برای بر سته ده و حرام قیلر لرا برای بر آخر یاده تا که موافق ایدلر اولاشیتمک عددینه که
حرام قیلدی الله پس حلال بصارلر اول شیتی که حرام قیلدی الله کوزل کوستر لری آنلره
کوتوا بیلری والله بول کوستر من کافر اولان گروهه * ف کافر لرا زغیناق یصده دیلر که
قیانکه بر بر یله غوغا یلر ایدی اگر غوغا لری حرام اولان آیه او غره سیدی اول آیی کیرو
کچور لرایدی و دیر لرایدی که بول صفر آیی محرم مدن ایلر و کچمش و محرم صفر در نصکره
کله جکدر اشبو حلال ایله حرام اولان آیده غوغا یلر ایدی الله سبحانه آنلرک اشبو آیلر کاری
اوزر نه بیوردی * ف شاه ولی الله رجه الله دیر که پیغمبر من علیه السلام مشقت اولان
وقت سده و هو انک اصحق وقت سده قبول غوغا سده تشریف بیوردیلر صحابه نیک جوخی اول
حضرت موافقت ایدیلر و مسلمانلردن اوج کس نه عذر من مخالفت ایدیلر آنلرک توبه سی
الی کوند نصکره قبول اولندی و منافق لردن بر قاج کله ففاق یوزندن صادر اولدی الله سبحانه
مسلمانلرک مدح سده و منافق لک ذم سده و شواو ج کس نه عذر من عقوباتک خصوص سنده
بر قاج آیت انزال بیوردی (یا ایها الذین آمنوا مالکم اذا قیل لکم انمروا فی سبیل الله انما قلتم
الی الارض ارضینم بالحیوة الدنیان الاخرة فاسمعوا حیوة الدنیان الاخرة الاقلیل)
ت ای مسلمانلر یز نه اولدیکه قبحان دینا سه سزه طشر منجه قکر الله یوانده آغرا اولوب میل
ایدر سکنز بر جاننه آیا خوشلشد یکنزی دینا دیر لکینه آخرت عوضنده پس دکل دینا دیر لکمت
فاقد سبی آخرتک منفعتی یاتده کرا زبر شتی * ف معلوم اوله که اشبو مورادن قبول

غوغا سکنز کینه شروعدر وقتا که اسلام غالب اولدی و عرب کروهی ارا سنده شیوع بولدی
غسان طائفه سی شام و المسی که روم پادشاهنه تابع ایدی اندن رجا ایتدیلر که روم پادشاهنی
اسلام اوزر نه کتور و ب آنرا یله غوغا ایدیه پیغمبر من علیه السلام اشبو خبری ایشتم کده
کند و سبی غسان اوزر نه متوجه اولوب روم پادشاهنی اسلامه دعوت طریق اوزر نه
بر مکتوب کوندردی آنک اوزر نه پیغمبر من علیه السلام کتوبی روم پادشاه لک یاتده
نابت اولدی لیکن قوی موافقت ایتدیکندن اسلامدن محروم قالدی وقتا که شام اهلی اول
حضرتک قدومندن خبردار اولوب روم پادشاهنه ظاهر قیلد قیلر ده روم پادشاهنی یازده لربنه
مساعده ایتدیکندن غسان قوی اطاعت ایتدیلر لیکن مسلمان اولدیلر صکره حضرت پیغمبر
عزیز و وفات ایتدیلر آنده صکره حضرت عزیر بنی الله تعالی عنک خلافتی زمانته سده شام
بتون بتونه فتح اولدی اشبو غسان غوغا ده قوتلور دشمن یوانده یقیندن و سقر هم اوراق
اولسندن و غوغا آنلری واسطی ای از اولدی غندن منافق لرحیه یا پیغمبر باشدیلر اول حضرت
جله سده رخصت و پردی قیانکه الهات فضایله منصور و مظفر اولوب کیر و کله کارنده منافق لرا
رسوا اولدیلر اشبو سوره نکا = تیرینده منافق لک ایشلری بیان اولمشدو (الاتقوا
یهدیکم عذابا ایما و یستبدل قوماعیرکم ولا تضروه شیئا والله علی کل شیء قدير) ت
ا کر چه قمر سکنز عذاب ایدر سزه در دویر یچی اولان عذابله و سز لک بد لکزد کتور بر کروهیکه
سزه غیر در و هیچ بر ضرر ابر شدیره بیلر سکنز الله تعالی به والله هر برشی اوزر نه قادر در
(الاتقوا و قد نصره الله اذا خرج الذین کفروا ثانی اثین اذ هم فی الغار اذ یقول
اصاحبه لا تحزن ان الله معنا فانزل الله سکنته علیه و ایدیه یخون دلم تروها و جعل کلام الذین
کفروا السفلی و کلامه الله هی الاعلیا والله عزیز حکیم) ت ا کر یادم ایتمز سکنز
پیغمبر نه غم و ادر تحقیق یاردم ایدری ا کاله اولوقتک طشر منجه قاردیلر فی اول کسنه لک
که کافر اولدیلر ایکی کسنه نک ایکنجیسی اولوقتک شوایکی کس نه غارده ایدیلر اولوقتک که
دیددی کند و ارقداش نه یعنی ابو بکر صدیق غم به الله بزمه یلدر پس کوندردی الله
کند و امنیتی پیغمبر اوزر نه قوت و پردی اکبر عسکر ایله کسز کور مدیکر آنی و بصه دی
اول کس نه لک سوز یقی که کافر اولدیلر اشغیرق و الهات سوزی بولک و عالیدر
والله غالب در و طوغر و ایشلدر * ف پیغمبر علیه السلام مغارده رفیق اینجق ابو
بکر الصدیق ایدی و هجرتده رفیق دخی همان اول ایدی و قالان اصحاب لک بعضی اول
حضرتدن اول هجرت ایتدیلر ایدی و بعضی صکره هجرت ایتدیلر (انتم و اخفائکم و ثقیالکم
و جاهدوا باموالکم و انفسکم فی سبیل الله ذلکم خیر لکم ان کنتم تعلمون) ت طشر
کله کز یوکل یوکل و آغریوکل و غوغا یدک کند و مال لک و جانلر کله الهات بولنه ده اشبو

جهاد زياده كوزلدرين كچون اكر يله سكر * ف شاه ولي الله رحمه الله ديركه يعنى اول
حاله كه اسبابكز و عسكر يكر حق واردر و يا خود ضرورت قدرندن زياده الكزده برشي يوقدر
واسه و توجيه كوره آيت محكمه درمنوخ دكل والله اعلم (لو كان عرضا قريبا وسفرا
قاصدا لاتي بولك و لكن بعدت عليهم الشقة و جعلناهم لئلا ياتوا لئلا ياتوا لئلا ياتوا لئلا ياتوا
يكون انفسهم والله يعلم انهم لكاذبون) ت اكر اولسيدي (اولشي كه دعوت ايدرسن
اكا آدم لري) حصولي بقين اولان سنفعت و قولاي اولان سفر البتة تبعيت ايدرلر ايدى
سكا و ايك ايراق كورندى آنلره يولك منزلى و يقينه عين ايدى جكر الله سبحانه به كه اكر قادر
اواسق (غوغابه حيقه منه) طشمره حيقه اوردق سز كه هلاك ايدرلر كند و نفع لري (يعنى
بلان عينله) والله يلو كه آنلر بلا ليجيدرلر (عفا الله عنك لم اذنت لهم حتى يتبين لك
الذين صدقوا و انهم الكاذبين) ت عفو ايدى الله سنى نچون اذن ويردك آنلره تا كه ظاهر
اوليدى سكا اول كسملر كه طوغر و ديرلر و يلدلر بلا ليجيرى (لا يستأذنك الذين يؤمنون
بالله و اليوم الآخر ان يجاهدوا بآبائهم و انفسهم و الله عليهم بالمتقين) ت اذن طلب
ايقدر سندن اول كسملر كه ايمان كتور و ديار الله سبحانه به و قيامت كوتى تخاف ايمكه
آنند كه غوغا ايدلر كند و مال لري و كند و جان لري و الله بيليجيد رضا قنلري (انما يستأذنك
الذين لا يؤمنون بالله و اليوم الآخر و انابت قلوبهم فهم في ريبهم يترددون) ت همان
اذن ديلرسندن اول كسملر كه ايمان كتور و ديار الله سبحانه به و قيامت كوتى و شك كتور و دير
آنلر قبال لري پس آنلر كند و وشكر نده متحيد و اولورلر (ولو ارادوا الخروج لاعدوا له
عدة و لكن كره الله ان يبعثهم فنبطهم و قيل اعدوا مع القاعدين) ت اكر ديلسيديلر
حيقه معي البتة لازم اوله جق شيلري حاضر ايدرلر ايدى و ايك سوسمى الله آنلر غوغابه
حيقه سنى پس كير و اوبالندردى و كچكردى و ديلدى آنلره اوطور يكر اوطور و آنلر ايله اشبو
صويرد تخلفه عزم ايمكى آنلر قلبنه آتغيجون (لو خر جوافكم ما زادوكم الا خبالا
ولا وضعوا خلالكم يغيثكم الفتنه و فيكم سماعون لهم و الله عليهم بالظالمين) ت اكر
حيقه سيدلر سزك اره كرده زياده قيلزلردى سز مكر فساد ايمكى و البتة سكر ديرلر ايدى سزك
اره كرده طلب ايدلر سزك حق كرده فتنه ي (يعنى فتنه به سعى ايدرلر ايدى) و سزك
اره كرده واردر سوز ايشيديجى آنلردن (يعنى اراه كرده جاسوسا ايدوب سزك سوزيكزى

آنلره كتورلر) والله بيليجيد و ظلم ايديجيلري (لقد ابتغوا الفتنة من قبل و قلبوا الاك
الامور حتى جاء الحق و ظهر امر الله و هم كارهون) ت طلب ايدى ايدى فتنه يي بوندن
اول و دوندلر سزك حقه مصلحت لري حتى كادى طوغر و ياردم و غاب اولدى اللهك ايشى
و آنلر ايشيديجى ايدلر (و منهم من يقول ائذنى لا نقتي الا في الفتنة سقطوا و ان جهنم
لخطة بالكافرين) ت و آنلردن بعض كسمنه واردر كه دير اذن وير بكا و فتنه به صالحه يي
(يعنى بى روم مملكتنه كتورمه زيرا كه آنلر كوزل جالانى كور و بفتنه به واقع اولورم
والله اعلم) خبردار اول كه آنلر فتنه به واقع اولمشلردن (انما لري و فساد لري سبيله) و البتة
جهنم احاطه ايديجيد در كافر لري * ف منافق لردن قيس اوغلى جدش و يله بهانه ايلديكه
روم قاريلري كوزل يوزلورلر اكر بن اول بره كيتسم كوتوا كه گرفتار اولورم بكا اذن ويركه
بوراده قالوب ليقيم ماله سكا اعانت ايديم (ان تصيبك حسنة تسوهم و ان تصيبك مصيبة
يقولوا قد اخذنا امرنا من قبل و يتولو اوهم فرحون) ت اكر ايرشه سكا بر نعمت غم لندير
آنلر و اكر ايرشه سكا بر بلا ديرلر الله كتوردك مصلحت مزي بوندن اول (يعنى اشبو
مصيبندن اول كيزلوجه آنلر دشمن لري به موافقت ايدلر يا سقردن تخاف ايدلر بزه هيج
قورق و يوقدر) و كير و دوزلر و آنلر شاد و ايجيدرلر (قل ان يصيبنا الا ما كتب الله اننا هو
مولانا و على الله فليتوكل المؤمنون) ت ديكل ايتسه ايرشه بزه مكر شو كه يازمشد رالله
بزم ايجون الله در بزم ايشيزى بصه ييجى و الله اوزرينه لا يقدر كه امر لرن ناپشور سونلر
مسلمانلر (قل هل تربصون بنا الا احدى الحسنيين و نحن نتر بص بكم ان يصيبكم الله
بعذاب من عنده او يبدلنا فترصوا انامعكم متر بصون) ت ديكل انتظار چكه سزك بزم
حقه زده مكر ايكى كوزل اولان امر لربنه يعنى فخر ياشميد اوطور و بزلر انتظار چكر سزك
حق كرده كه ايرشيدير سز الله بزه عذابى كند و ياتندن يا خود بزم المزايله پس انتظار ايد بكر
البتة بزلر دخی سزرا ايله انتظار ايدوز (قل انفقوا طوعا و كرها لن يتقبل منكم انكم كنتم
قوما فاسقين) ت ديكل اى منافق لرخرج ايديجى كز كوكل خوشلغيه يا خوشلر لقله البتة
قبول اولغز سزندن البتة سز كوتوايشلى اولان قوم سكر * ف قيس اوغلى جدد ايلديكه
غزاده كند و ماليله ياردم ايدون جواب اولنديكه اعتقاد سز كيمه نك مالى قبول اولن

(وَمَا مَنَعَهُمْ أَنْ تُقْبَلَ مِنْهُمْ نَفَقَاتُهُمْ إِلَّا أَنَّهُمْ كَفَرُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَلَا يَأْتُونَ الصَّلَاةَ وَلَا هُمْ كُنَّا إِلَى وَلَا يُنْفِقُونَ إِلَّا هُمْ كَارِهُونَ) ت ومنع ایندی آنلری آنندکجه قبول اولنه آنلرک نفقه سی
 انجق کافر اولدقلری الله سبحانه به و آنک یغمبرینه وکلزلر غازه مکر او شغله و نفقه و بر منزل
 مکر آنلر خوش شمعیه رق (فَلَا تُحِبُّكَ أَمْوَالُهُمْ وَلَا أَوْلَادُهُمْ إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُعَذِّبَهُمْ بِمَا فِي الْقُلُوبِ
 اللَّهُ يَوْتِرُهُمْ أَتُحْسِنُونَ) ت پس عجب کتورمون سی آنلرک مالاری و اولادلری
 دیر همان الله که عذاب اید آنلر شو نه متله دنیا دیر اکنده و چیقار آنلرک جانی آنلر کافر
 اولدقلری حالده ف یعنی مال جمع ایتک مشقه قیلله و اولادی حفظ ایتک اذیتله و فوت
 اولان شیمه تاسف چکه کله عذاب اید ف یعنی عجبانه که دینسر کسینه به نیچون الله
 نعمت و پردی دینسر کسینه حقه و اولاد و مال و بالدرک آنلرک قای آنلرک حصونه زیاده
 پریشان و مشقه چکه کده بوانه و آنک فکرندن اولنه دکن قورقلری اولیه تا که یا تو به
 ایدلر و یا اولک ایدلر (وَيَحْلِفُونَ بِاللَّهِ إِنَّهُمْ لَمُنْكَم وَمَا هُمْ مِنْكُمْ وَلَا يَرْفَعُونَ) ت
 و آنلر بجز الله سبحانه به که البته آنلر سزک زمره کزندن و کل آنلر سزک زمره کزندن ایکن
 آنلر برک و هدر که قورقلر (لَوْ يَجِدُونَ مِثْلًا أَوْ غَرَارًا أَوْ مَدَّحًا لَوْ آتَوْا إِلَيْهِ وَهُمْ يَجْحَدُونَ)
 ت اگر بواسله بر صغنه حق مغاره لیا خود بر کیره جک یونلر را کاو حال بوک آنلر چاکک
 ایدلر (وَمِنْهُمْ مَنْ يَبْزُلُ فِي السَّدَقَاتِ فَإِنْ أُعْطُوا مِنْهَا رَضُوا وَإِنْ لَمْ يُعْطُوا مِنْهَا إِذَاهُمْ
 يَسْخَطُونَ) ت و آنلر دن بعض کسینه واد که عیب ایدر سکا صدقلری قسمت ایتکده پس
 اگر ویراش اولسه آنلر صدقه دن راضی اولورلر و اگر ویراشه نا که آنلر طاریغین اولورلر
 یعنی ایتکدکاری قدر ویر سزک راضی اولورلر و اگر ویراشه نا که آنلر طاریغین اولورلر
 (وَلَوْ أَنَّهُمْ رَضُوا مَا آتَاهُمُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَقَالُوا حَسْبُنَا اللَّهُ سَيُؤْتِينَا اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ وَرَسُولُهُ إِنَّا إِلَى
 اللَّهِ رَاغِبُونَ) و اگر آنلر راضی اولسه ایدلر او ایشیمه که ویردی آنلر الله و آنک یغمبری
 و دینسر لری دینسر الله ویر برزه الله کند و احساندن و آنک یغمبری البته برزه الله جانیه
 امید ایدر زیاده ایا اولوردی (إِنَّمَا السَّدَقَاتُ لِلْفُقَرَاءِ وَالْمَسْكِينِ وَالْعَامِلِينَ عَلَيْهَا وَالْمُؤَلَّفَةِ
 قُلُوبُهُمْ وَفِي الرِّقَابِ وَالْغَارِمِينَ وَفِي سَبِيلِ اللَّهِ وَابْنِ السَّبِيلِ فَرِيضَةٌ مِنَ اللَّهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ
 حَكِيمٌ) ت صدقه لرا انجق فقر الر و چاره سزله و صدقه لری جمع ایتک او زربنه عمل ایدلر

و اول کسینه که الفت ویرلش اولدی آنلرک قابلرینه (یعنی اسلامی ضعیف اولان کسینه لره)
 و مکاتب طریقه لره ازاد اوله جق کوله لری و بورجلی اولان کسینه لرا ایچوندر و الله یوانده
 صرف ایتکچی و ندر (یعنی جهاده) و یولرده فقیر قالمش و یولچیلر و غریب مسافرلر
 ایچوندر **==** کم نایت اولدی الله جانندن و الله بیلیمیدر ایشلری طوغرودر * ف
 مقل اولدرک آنک الله ده اگرچه مال یوغسه ده ایکن کند و کچینه جکن تحصیل ایچون
 اجر نه ایشلر و مز دورلک ایدن کسینه لری و محتاج اولدر که کند و اداره سی ایچون برایش
 ایشله میوب کسینی باغلمش اولان کسینه دروز کات جمع ایتکچی و عمل ایدلر اولدقلری
 ز کات مالندن ویریلله و موافقه قلوب شول کسینه لدرک آنلرک **==** و کللری خوشلشدن و ق
 ضروریه درو آنلر مال طمع اوزره مسلمان اولش لری ایکن قومک یوکلری اولدیندن چوق
 کسینه لرا نرسیمیلله طوغر و وجه مسلمان اولورلر و زمانه عالرا آنلری ز کات آنلر ایچون مستحق
 صایمزلر و کوله لری آزاد ایتکچی و یا محبوسلری قور تار مغیچون و اول کسینه لره که دینسه
 و او دینجه مبتلی اولشدر اگرچه زن کین اولسه ده اگر مالی دینی اوده مک کفایت ایتسه
 و الله یوانده یعنی جهاده ز کات مالی خرج اوانه و مسافرلره اگرچه وطننده مالی وار
 ایه لکن مسافر اولدینی برده مالی یوق ایه ز کات ویریلله (وَمِنْهُمْ الَّذِينَ يُؤْذُونَ النَّبِيَّ
 وَيَقُولُونَ هُوَ ذَنّ قُلْ أَذَنْ خَيْرٌ لِّكُمْ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَيُؤْمِنُ لِلْمُؤْمِنِينَ وَرَحْمَةً لِلَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ
 وَالَّذِينَ يُؤْذُونَ رَسُولَ اللَّهِ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ) ت و آنلر دن بعض کسینه لره واد که اذیت ویرلر یغمبری
 و دیرلر ایشبو یغمبری یوکل قول اقلیدر (یعنی بر کسینه نه دیرسه آنی قبول ایدر) دیکل شو
 کوزل اولان یوکل قول اقلیدر سزک ایچون اینا نور الله سوزینسه و قبول ایدر مؤمنلرک
 مصطفی رینی و رحمتد ایمان اهل ایچون سزدن و اول کسینه لره که اذیت ویرلر الله یغمبرینه
 آنلر ایچوندر درویرجی اولان عذاب * ف یعنی منافق لری یغمبری علیه السلامه
 دل او زاد و ب طعنه ایدلر ایدیکه ایشبو آدمک آنجق قولاعی واد و اول حضرت
 ایه هر یلا یغمبری یلان یی لوردی ایکن کند و وقار یله آنی و اخذ ایتلر ایدی
 وواز کولر دیو و تغافل ایدلر ایدی لیکن نادان اولانلر نه ایدلر ایدیکه بزم یلا غزمه سبدر
 اولدی الله سبحانه یوردیکه شو اخلاق ایشبو یغمبری سزک حقه کزده و رحمتد یوقسه سز
 براوغردن بتون بتون گرفتار اولور ایدیکر (يَحْلِفُونَ بِاللَّهِ لَكُمْ لِيَرْضَوْكُمْ وَاللَّهُ وَرَسُولُهُ
 أَحَقُّ أَنْ يَرْضَوْكُمْ إِن كَانُوا مُؤْمِنِينَ) ت عین ایدلر الله سبحانه به سزک ایچون تا که راضی قیللر سزی

والله وانك يغمرني زياده لا يقدر انك اكرامك اذ اني اكرامك من اوله له فاك
بروقته اول حضرت انك اذ اتقني طوئله رايدني پس انك مسلمانك فارسولنده آند
ايچر رايديكه بنم قبله من ده كو تويت يوقدر تا اشبوي عيله مسلمانري واضي ايدوب كندو
جايلرينه مائل ايدملر اما يامورلر كه الد اتمري الله سبحانه ايله وانك يغمرني ايشه يراهن (الم
يعلمو الله من يحاد الله ورسوله فانه نار جهنم خالد فيه ذلك الخزي العظيم) ت ايا يملز لميكه
هر كس نه كه مخالفت ايتسه الله سبحانه يه وانك يغمرني نه پس البته انك چو قدر جهنم اودي
ابدي اولور آنده اشبويولر اولان رسوالقدر (يَحْذَرُ الْمُنَافِقُونَ اَنْ تَنْزَلَ عَلَيْهِمْ سُورَةٌ تُنَبِّئُهُمْ
بِمَا فِي قُلُوبِهِمْ قُلِ اسْتَهْزُوا اِنَّ اللَّهَ يَخْرِجُ مَا تَحْذَرُونَ) ت قورقرلنه افقلمك ايتسه بدرلش
اوله مسلمانلر اوزر نه بر سورة كه خبر ويره آنلر اول برشيئي كه آنلر قلملرنده وارد ديكل
مسخره ايدك البته الله طشره كتور يچيدر قورقديغكر شيئي (وَالَّذِينَ سَأَلْتَهُمْ لَيَقُولُنَّ اِنَّمَا كُنَّا
مُتَخَوِّضِينَ وَمَا عَلَيْنَا مِنْ آيَاتِهِ وَرَسُولِهِ كُنْتُمْ تَسْتَهْزِئُونَ) ت واك سوال ايتسك آنلر ديرلر كه
همان بزلر هزل ايدردلر و او بوزلق ايدردك ديكل آيا الله سبحانه يي وانك آيتلر يي وانك
يغمرني بني مسخره يي ايدرديكز (لَا تَعْتَبِرُوا قُدْرَتَهُمْ فِي بُعْدِ مَا عَلِمْتُكُمْ اِنْ يَنْفَعُ عَنْ طَائِفَةٍ
مِّنْكُمْ فَعَذَابُ طَائِفَةٍ بَانْتِهَامٍ كَانُوا يَحْزَرُونَ) ت عذر كتمور ميكنز البته سز كافر اولديكز كندو
ايمانكز دنصكره (يعني دل ايله ايمانكز دنصكره) اكر كسك بر كروهك كذا نمدن سزدن
البته عذاب ايدرز بر بشقه كروهه سزدن اولسييله كه اولديلر كو تو ايشيلر ف هر كس نه كه
دين امر نده مسخره لق ايددا كچه قلمندن دينه منكر اولز سه ده اول كس نه كافر اولور اكر
قلمندن هم ايتاغز سه بو كس نه البته منافق در پس دين امر نده ظاهر ده و باطنه ده ادبلي اولمق
لازم در (الْمُنَافِقُونَ وَالْمُنَافِقَاتُ هُم مِّنْ بَعْضِ يَاسِرُونَ بِالْمُنْكَرِ وَهُمْ عَنِ الْمَعْرُوفِ
وَيَقْبِضُونَ اَيْدِيَهُمْ نَسُوا اللَّهَ فَنَسِيَهُمْ اِنَّ الْمُنَافِقِينَ هُمُ الْفَاسِقُونَ) ت منافق اولان اركسكلر
و منافقه اولان قاريلر آنلر به ضعي بعضه نك جنسندندر امر ايدرلر كو تو ايش ايشكله
ومنع ايدرلر كوزل ايش ايشكردن و باغلرلر كند والار يي اونو تدبير الله سبحانه يي پس
اونو تدبيري الله آنلري البته منافقه لرا ندر در طوغر و بولدن صيانتلر ف بعضي اعتقاد دن خالي
اولان ظاهرلر صلاحي معبر دكلدر لابق اولدر كه آكافق ديسونلر (وَعَدَ اللَّهُ الْمُنَافِقِينَ
وَالْمُنَافِقَاتُ الْكَافِرَاتُ رَجِهْنَهُمْ خَالِدِينَ فِيهَا هِيَ حَسْبُهُمْ وَلَعْنَهُمُ اللَّهُ وَلَهُمْ عَذَابٌ مُّقِيمٌ) ت

وَعَسَدُهُ وِيرُوبَدْرُ اللَّهِ مُنَافِقُ أُولَانَ أَرْكَكَلَرُهُ وَمُنَافِقُهُ أُولَانَ قَارِيلَرُهُ وَكَافِرُهُ رَجَهْمُ أَوْدِيْنِي دَاغْدِرْلَرِ آتَدَهْ جَهَنَّمُ بَسْدِرْ آتَدَهْ وَرَحْمَتُ دِنِ اِيْرَاقِي قِيْلَدِي اَنْلَرِي اَللّٰهُ وَآنَلَرَا يَحْيُوْنَدِرْ دَاغْمُ أُولَانَ عَذَابُ (كَالَّذِيْنَ مِنْ قَبْلِكُمْ كَانُوا أَشَدَّ مِنْكُمْ قُوَّةً وَآكْرَامًا وَالْأَوَّلَادُ فَاسْتَمْتَعُوا بِخَلْقِهِمْ فَاسْتَمْتَعْتُمْ بِخَلْقِكُمْ كَمَا اسْتَمْتَعَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ بِخَلْقِهِمْ وَخُضِعْتُمْ بِالَّذِيْ خَاضُوا أُولَئِكَ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَأُولَئِكَ هُمُ الْغَافِرُونَ) ت اُول كَسَنَه لر كِيَسِكِه سَزْدَن اُول وَا ر ا ي د ي ل ر ا ن ل ر ح و ق ز ي ا د ه ا ي د ي ل ر م ز د ن ق و ن د ه و ي س ه ج و ق ز ي ا د ه ا ي د ي ل ر م ا ل ل ر د ه و ا و ل ا د ل ر د ه پ س ز ي ا د ه م ن ف ع ت ب و ل د ي ل ر ك ن د و پ ا ي ل ر ي ل ه (ب ع ن ي د ن ا د ن) پ س س ز د ه م ن ف ع ت ب و ل د ي ك ز ك ن د و پ ا ي ك ز ل ه ن ي ج ه ك ه م ن ف ع ت ل ن د ي ا و ل ك س ن ه ل ر ك س ز د ن ا و ل ك ج د ي ل ر ك ن د و پ ا ي ل ر ي ل ه و ه ز ل ه ش ر و ع ا ي ت د ي ك ز ا و ل ك ي س ه ل ر ك ي س ي ك ه ش ر و ع ا ي ت د ي ل ر ه ز ل ه ا ش ب و ج ا ع ت ب ا ط ل ا و ل د ي ا ن ل ر ك ا ي ش ل ر ي د ن ا د ه و آ خ ر ن د ه و ا ش ب و ك ر و م آ ن ل ر د ر ز ي ا ن ا ي ش ل ي ل ر (اَلَمْ يَأْتِهِمْ نَبَاُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ قَوْمِ نُوحٍ وَعَادٍ وَعُودٍ وَقَوْمِ اِبْرَاهِيْمَ وَاجْتِهَابِ مَدْيَنَ وَالْمُؤْتَفِكَاتِ اَتَتْهُمْ رُسُلُهُم بِالْبَيِّنَاتِ فَاَ كَانَ اَللّٰهُ لِيُظْلِمَهُمْ وَلٰكِنْ كَانُوا اَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُوْنَ) ت ا ي ا ك ل د ي ع ي ا ن ل ر ه ا و ل ك س ن ه ل ر ك خ ب ر ي ك ه آ ن ل ر د ن ا و ل ك ج د ي ل ر نُوحُ ك ق و م ي و ع ا د ق و م ي و عُود ق و م ي و ا ب ر ا ه ي م ك ق و م ي و م د ي ن ا ه ل ي و م و ت ف ك ا ت ا ه ل ي ك ه ك ل د ي ا ن ل ر ه آ ن ل ر ك ي غ م ب ل ر ي و ا ض ح ا و ل ا ن ن ش ا ن ه ل ر ا ي ل ه پ س ا ص ل ا و ا ل د ي ك ه ا ل ل ه ظ ل م ا ي د ه آ ن ل ر ه و ا ي م ك ن ا و ل د ي ل ر ا ن ل ر ك ن د و ت ف س ل ر ب ه ظ ل م ا ي د ي ج ي ل ر (وَالْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بَعْضُهُمْ اَوْلِيَاُ بَعْضٍ يٰۤاٰمُرُوْنَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُقِيمُوْنَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُوْنَ الزَّكَاةَ وَيُطِيعُوْنَ اَللّٰهَ وَرُسُلَهُ اُولَئِكَ سَيَرْحَمُهُمُ اَللّٰهُ اِنَّ اَللّٰهَ عَزِيزٌ حَكِيْمٌ) ت و م س ل م ا ن ا و ل ا ن ا ر ك ك ل ر و م س ل م ا ن ا و ل ا ن ق ا ر ي ل ر a ن ل ر ك ب ع ض ي ب ع ض س ن ك ا ي ش ي ن ي ص ه ي ج ي م د ر ا م ر ا ي د ل ر ك و ز ل ا ي ش ا ي ش ل م ك ل ه و م ن ع ا ي د ل ر ك و ن و ا ي ش ل و د ن و ق ا م م ق ي ل ر ل ر ع ا ز ي و ا د ا ي د ل ر ز ك ا ف ي و ي و ر ل د ي ق ب و ل ا ي D ل R ا ل L ه ا ي ح ي و ن و ا ن K ي غ م B ل R ي ح ي و ن ا ش B و ج ا ع T ا س ر K R ا N L R ي a L L ه b L T S ه a L L ه ع a L B د ر ط و غ ر و ا ي ش L ي D R (وَعَدَ اَللّٰهُ الْمُؤْمِنِيْنَ وَالْمُؤْمِنَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِيْ مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِيْنَ فِيْهَا وَمَسَاكِنَ طَيِّبَةً فِيْ جَنَّاتٍ عَدْنٍ وَرِضْوَانٌ مِّنْ اَللّٰهِ اَكْبَرُ ذَٰلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيْمُ) ت و ع S د ه و ي ر و ب D R a L L ه م و م ن ا و ل a ن ا ر K K ل ر ه و م و M ن ه ا و L a ن ق a R ي L R ب خ ش ت L R ي K ه ا Q R a N L R آ L T S D ن ا ي R م Q L R D ا M ا و ل و R L R آ T د ه و ي a L a N M ن Z L R ج ن ا T ع D ن د ه و a L L ه K خ ش ن و D ا و L S ي Z ي ا D ه ي و K K D R ه R ب R ش م ي D ن ا ش B و ع D ه ي و K a و L a ن M ط ل و ي ه T ا T L ا و L Q D R (يٰۤاَيُّهَا النَّبِيُّ جَاهِدِ الْكُفَّارَ وَالْمُنَافِقِيْنَ

ایله اعتقادی اولیا نلرک فرقلری ظاهر اولدی کاهکارلرک فتنی ککاهی وارد که یغمبرک
دعاسیله الله آتی عتوا یقیمه و اما اعتقادی اولیان کسنه ایچون یغمبرک یتش کره استغفار
ایتمی فائده و بر میور و اعتقادی اولیا نلرک یغمبرک شفاعتیه امید طوعه لر ی نه دلیل ایله
اولور زیرا که اکاصلا دلیل یوقدره لا بر آدم بر کو تو لک ایتسه و یا غازی و یا اورجی ترک
ایتسه و آندن اوتانسه و یشیمان اولسه اکاهکار دیر لر و هر کسنه که کو تو اولان ایشی
عیب بیلیسه و فرض اولان حکمی ایشیله ایشیله مافی برابر بیلیسه و یا فرضی ایشیله
طعنه ایدر سه اکا اعتقاد سز دیر لر (فَرِحَ الْمُخَلَّفُونَ بِمَقْعَدِهِمْ خِلَافَ رَسُولِ اللَّهِ وَكَرِهُوا أَنْ
يُجَاهِدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْ يُقَسِّمَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلَقَالُوا لَا تَنْفِرُوا فِي الْحَرِّ قُلْ نَارُ جَهَنَّمَ أَشَدُّ حَرًّا
لَوْ كُنَّا نُؤَيِّدُ الْقَهْوَنَ) ت شاد اولدیلر کیره اولر کندولر یتک اکشمسنه اللهک یغمبر یتک
خلافی اوزر یسه و خوشلشمه دیر آندن که غوغا ایدر کند و ماللریه و کند و جانلریه اللهک
یولنده و دیدیلر بری برلر یسه چیقیمی اکجق و قتده دیکل جهنم اودی زیاده شد تلیدر
احججه ده کر بیلیسه لر ایدی بویه یا عز لر ایدی (قُلْ يَضْحَكُوا قَلِيلًا وَلَيَبْكُوا كَثِيرًا جَزَاءً بِمَا
كَانُوا يَكْسِبُونَ) ت پس لایقدر کوله لر آریجق و یغلیله لر جوق اولشیتک جزا ایچونکه
اولدیلر آتی ایشیله لر یعنی مراد اول جزا در که دیساده کوله جکدر و آخر تده یغلیله جقدر
(فَإِنْ رَجَعَكَ اللَّهُ إِلَى طَائِفَةٍ مِنْهُمْ فَاسْتَأْذَنُوا لِلْخُرُوجِ فَقُلْ لَنْ تَخْرُجُوا مَعِيَ أَبَدًا وَلَنْ تُقَاتِلُوا
مَعِيَ عَدُوًّا إِنَّكُمْ رَضِيتُمْ بِالْقَوْلِ أَوَّلَ مَرَّةٍ فَلَا تَعُدُّوْا مَعَ الْخَالِفِينَ) ت پس اگر دوندر سه سفی کیره
الله بر کر و جانیه آلدن پس اذن دیلر سندن چیقیمغه (یعنی ایشو بولک غزاسندن بشقه
بر غزایه که یتدیک کزده برابر که قه که) دیکل البته طشره جیه مزرکز بیه برابر هیچ برو قتده
و البته غوغا ایتمز کز بیه برابر هیچ بر دشمنه البته سز راضی اولدیکز اوطور مغه اول کرده
پس اکاشک کیره اکاشنلر ایله ه ف اگر سفی کیره دوندر سه الله بر کر و جانیه دیوانک ایچون
بیوردیکه اول آیت نازل اولدی سفرده و منافق لر مدینه ده ایدیلر بر طائفه دیوب منافق لر جانیه
دیوب یور مدینی اول سیدنکه و اکاشنلرک جله سی منافق دکلدی بعض مسلمانلر دخی کیره
قالملر ایدی انلرک تقصیری عتوا و اندی (وَلَا تَصِلْ عَلَى أَحَدٍ مِنْهُمْ مَاتَ أَبَدًا وَلَا تَقُمْ عَلَى قَبْرِهِمْ
كَفَرُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَأَمْرُهُمْ فُتِنٌ) ت و غازیله یا محمد بر کسنه اوزر یسه منافق لر دنکه
اولدی هیچ برو قتده و طور مه آنک قبری اوزر یسه البته آنلر کافر اولدیلر الله سبحانه به و آنک
یغمبر یسه و اولدیلر آنلر طوغر و یولدن از غین اولد قلی حالده (وَلَا تَجْعَلْ أَمْوَالَهُمْ
أَعْمَارًا يَدُ اللَّهِ أَنْ يَنْفُسَهُمْ فِي الدُّنْيَا وَتَرْهَقَ أَنْفُسُهُمْ وَهُمْ كَافِرُونَ) ت و عیبه کتور مسون

سفی آنلرک ماللری و آنلرک اولاد لری که ه مان دیلر الله عذاب ایده آنلر انلر ایدیه دنیاده و طشره
حقیقه آنلرک جانلری کافر اولد قلی حالده (وَإِذَا أَنْزَلْتُ سُورَةً أَنْ آمِنُوا بِاللَّهِ وَجَاهِدُوا مَعَ رَسُولِهِ
اسْتَأْذَنُوا وَلَوْ الطَّوْلُ مِنْهُمْ وَقَالُوا ذَرْنَا نَكُنْ مَعَ الْقَاعِدِينَ) ت و چنانکه ایشدیر لسه
بر سوزده اشبو مضمونه که ایمان کتور یکنز الله سبحانه به و غوغا ایدک آنک یغمبر یسه برابر اذن
ایستلر سندن زکینلر آنلر دن و دیر لر کیره و راق بری تا اوله لم غوغا دن اوطور انلر ایله (رَضُوا
بِأَنْ يَكُونُوا مَعَ الْخَوَالِفِ وَطُبِعَ عَلَى قُلُوبِهِمْ فَهُمْ لَا يَفْقَهُونَ) ت راضی اولدیلر آکا که اولدیلر
فار یلر ایله و مهر قونلدی آنلرک قلیلری اوزر یسه پس آنلر فهم ایتزلر (أَكُنِ الرَّسُولُ
وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ جَاهِدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ وَأُولَئِكَ لَهُمُ الْخَيْرَاتُ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ)
ت ایکن یغمبر و اول کسنلر که ایمان کتور دیر یغمبر ایله برابر غوغا ایتدیلر کند و ماللریه
و کند و جانلریه و اشبو کروه آنلر ایچوندر کوز لک و یسه اشبو جماعت آنلر در مطاوبه نازل
اولیلر (أَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا ذَلِكَ الْقَوْزُ الْعَظِيمُ) ت
حاضر دی الله آنلر ایچون باغچه لر ی که جاری اولور آنلرک آتسندن ایر مقار داتم اولور لر آنده
اشبو یول مطاوبی بولقد (وَجَاءَ الْمُعَذِّرُونَ مِنَ الْأَعْرَابِ لِيُؤْذَنَ لَهُمْ وَقَعَدَ الَّذِينَ كَذَبُوا
اللَّهَ وَرَسُولَهُ سَيُصِيبُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ) ت و کادیلر مذکر کتور یغلیله یانده
اکاشنلر دن تا که اذن و یر یله آنلر و اکاشدیلر اول کسنلر که یلان دیدیلر الله سبحانه به
و آنک یغمبر یسه (یعنی اسلای ظاهر قیامده) البته ایر یشور اول کسنلر که کافر اولدیلر
آنلر دن درد و یر یجی عذاب (لَيْسَ عَلَى الضَّعَفَاءِ وَلَا عَلَى الْمَرْضَى وَلَا عَلَى الَّذِينَ لَا يَجِدُونَ
مَا يَقْتَضُونَ حَرْجٌ إِذَا نَحَصُوا لِلَّهِ وَرَسُولِهِ مَا عَلَى الْمُحْسِنِينَ مِنْ سَبِيلٍ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ) ت یوقدر
ضعیف لر اوزر یسه و کفینلر اوزر یسه و اول کسنلر اوزر یسه که بولزلر خرج ایدیه جک
برشی برگاه و قنا که ایلر الله ایله و رسولنه یوقدر ایا ایشیلر اوزر یسه هیچ بر عتاب
یولی و الله یار لغیجیدر اسر کیجیدر (وَلَا عَلَى الَّذِينَ إِذَا مَا أَتَوْكَ لِتَحْمِلَهُمْ قُلْتَ لَا أَجِدُ مَا أَحْمِلُكُمْ
عَلَيْهِ تَوَلَّوْا وَعَيْنُهُمْ يُقْبِضُ مِنَ الدَّمْعِ حَزَنًا أَلَّا يَجِدُوا مَا يَقْتَضُونَ) ت و نه اول کسنلر
اوزر یسه که وقتا که کادیلر سنک یانکه تا که یتدیک و یر یسه سن آنلر دیدک یوام سزی اوزر یسه
یتدیر جک شئی و کیره و دندیلر کوزلری یاش دو که رگ غم ایله خرج ایدیه جک برشی بولمور لر
دیو (أَمَّا السَّبِيلُ فَعَلَى الَّذِينَ يَسْتَادُّونَكَ وَهُمْ أَغْنِيَاءُ رَضُوا بِأَنْ يَكُونُوا مَعَ الْخَوَالِفِ وَطُبِعَ

اللَّهُ عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ فَهُمْ لَا يَفْقَهُونَ) ت بوعتاب بولی همان اول کسینه را وزرینه در که اذن
طلب ایدر لرسته دن و آنرا زکیندر لر واضی اولدیلر کا که اوله لر کبر و قالان قاریلر ایلر
و مهر قودی الله آنلرک قلبلری اوزرینه پس آنلر فهم ایتمزلر (بَعَثْ ذُرُونَ إِلَيْكُمْ إِذَا رَجَعْتُمْ
إِلَيْهِمْ قُلْ لَا تَعْلَمُونَ إِنَّمَا نَحْنُ نَعْلَمُ مَا نَحْنُ نَعْلَمُ مِنَ الْخَبَرِ) و سیری الله غلکم ورسوله ثم
تزدون الی عالم الغیب والشهادة فبیشکم بما کنتم تعملون) ت عذر دیلر لر سزک او ککرده
وقتا که کیزود و نرسکرز آنلرک جانبیه دیکل عذر کنور میکرز اصلا اینا غیر سزیه البته خبر و زدی
بره الله سزک خبر لر کرک بقضی و کور الله و آنک یغمیری سزک ایشکزی (یعنی دنیاده)
صکره کیزود و ندر اش اولور سکرز کیزلوی و آشکاره بی بیلجی جانبیه پس خبر و بر سزیه
ایشاد یکیز شیلری (سَجَّاهُونَ بِاللَّهِ لَكُمْ إِذَا انْقَلَبْتُمْ إِلَيْهِمْ لَعْنَةُ عَزْرُوا عَنْهُمْ فَأَعْرِضُوا عَنْهُمْ إِنَّهُمْ
رَجِسٌ وَ مَأْوَاهُمْ جَهَنَّمُ جَزَاءُ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ) ت آندایچر لر الله سبحانه به سزک
او ککرده وقتا که دوز سکرز آنلرک جانبیه تا که یوز جویره سکرز آنلرک دن پس سز یوز جویره یکرز
آنلرک تحقیق آنلرک سکرز لر و آنلرک بری جهنم را ایشاد ککری شی جزا سبیل (بَعَثْ ذُرُونَ
إِلَيْكُمْ لَتَرَوْهُنَّ عَنَّمْ فَإِنْ تَرْضَوْنَهُمْ فَإِنَّ اللَّهَ لَا يَرْضَىٰ عَنِ الْقَوْمِ الْفَاسِقِينَ) ت آندایچر لر سزیه
ناراضی اوله سکرز آنلرک دن پس اگر راضی اولسکرز آنلرک دن البته الله راضی اولمز و غرو بولدن
چیقان کروهلر دن ف یعنی بر کسینه نک منافق اولدیقی بیلنسه آنک حافی کشف ایتکدن
تغافل جائز دیر لیکن آنکله دوستلق ایتک و فار شق جائز دکل (الْأَعْرَابُ أَشَدُّ كُفْرًا وَ نِفَاقًا
وَ أَجْدَرُ أَنْ يَتْلُوا حَدُودَ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ عَلَىٰ رَسُولِهِ وَ اللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ) ت سیانده کاشنلر زیاده
شد تا بود لر کفرده و منافق لده (یعنی شهر اهله نسبتله) و زیاده لایقدر لر کا که بیایه لر اول
شریعتک ککریقی که ایندردی الله کند و یغمیری اوزرینه و الله بیلجیدر و طوغرو
ایشاد ککریقی آنلرک طبعی عتده یورلدی قبول ایتک و کند و لری غرضی ارمق و جهالت
رسوخ بولش پس الله سبحانه حکیم در آنلرک تکلفات ایستمز و آنلرک اعلی اولان درجه
دخی و بر من (وَمِنَ الْأَعْرَابِ مَنْ يَتَّخِذُ مَا يَمُوتُ مَغْرَمًا وَيَتَرَبَّصُّ بِكُمُ الدَّوَارَ عَلَيْهِمْ دَائِرَةُ السَّوْءِ
وَ اللَّهُ مُبِيعٌ عَلِيمٌ) ت و سیانده اولانلرک دن بر کسینه و ارکه زیان صیار خرج ایتدیکی شی
و انتظار چکر سزک حقه ککرده مصیبتله آنلر اوزرینه اولسون ککو تو اولان مصیبت و الله
ایشاد یی بیلجیدر (وَمِنَ الْأَعْرَابِ مَنْ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَ يَتَّخِذُ مَا يُنْفِقُ قُرْبَاتٍ
عِنْدَ اللَّهِ وَ صُلَّواتُ الرُّسُولِ أَلَا تَهْتَفُونَ إِلَيْهِمْ سَيَذَرُ اللَّهُ فِي رَحْمَتِهِ أَنْ اللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ) ت

و سیانده کاشنلرک دن بعض کسینه و اردر که ایمان کنور الله تعالی به و قیامت کوته و صیار
خرج ایتدیکی شی یقین اولغنه سبب الله یا تده و یغمیری خبر لو اولان دعا سینه وسیله خبر دار
اول البته شونفقه یقین قلیچیدر آنلری الله تعالی به داخل قیلر آنلری الله کند و رجته البته
الله یار لعیچیدر اسر کیچیدر (وَالسَّابِقُونَ السَّابِقُونَ مِنَ الْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنْصَارِ وَالَّذِينَ اتَّبَعُوهُمْ
بِحَسَنٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَ رَضُوا عَنْهُمْ وَ أَعْدَلَهُمْ جَنَّاتُ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا ذَلِكَ
الْقَوْرُ الْعَظِيمُ) ت ایلر و یکنلر (یعنی جنه هر کس دن اول یکنلر) که اول کیچیدر لر مهاجر لر دن
و انصار لر دن و یسه اول کسینه لر که تابع اولدیلر آنلر اویاش ایتکله راضی اولدی الله
آنلر دن و راضی اولدیلر آنلر الله دن و حاضر یصدهی آنلر اچیون باغچه لر که آقر آنلرک آلتدن
ایر مقلر ایدی اولور لر آنده داغما شبو سول اولان مطلوبه ایر شهکدر * ف بدر غرا سنده
اول کسینه لر که ایمان اولدیلر آنلر اول کیچیدر لر و باقی قالان کسینه لر آنلرک تابعه دیر لر (وَمَنْ
حَوْلَكُمْ مِنَ الْأَعْرَابِ مُنَافِقُونَ وَمِنْ أَهْلِ الْمَدِينَةِ مَرَدُوا عَلَىٰ النِّفَاقِ لَا تَعْلَمُهُمْ خُنَّ عَنْهُمْ
سَمْعُهُمْ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِمْ ثُمَّ يَمُرُّونَ إِلَىٰ عَذَابٍ عَظِيمٍ) ت و اول کسینه لر دن که سزک اطراف ککرده
واردر سیانده کاشنلرک دن منافق دیر لر و اهل مدینه نک بعضی نفاقلق اوزرینه عادت ایتدیلر
وسن بیلزن آنلری بز یلورز آنلری عذاب ایدر ز آنلرک ایکی کره صکره دوزنلش اولور لر
سول اولان عذابه ف شاه ولی الله رحه الله دیر که عذاب ایدر ز آنلرک ایکی کره یعنی مسلمانلرک
اراسنده ذلیل اولور لر و ماللر ند و اولادلر ند آفتلر کور لر ف یعنی دنیاده آنلرک بلالر اوزره
بالر ایریشور صکره آخر تده عذابه کر قتلر اولور لر و اشبو منافق دیر لر بعضی کور اولدی
و بعضی آله مرضه کر قتلر اولدی و بعضی سزک بد تده یادر لر پیدا اولوب قان و ایریک
آقرایدی (وَ آخِرُونَ اعْتَرَفُوا بِذُنُوبِهِمْ خَلَطُوا عَمَلًا صَالِحًا وَ آخِرًا عَسِی اللَّهُ أَنْ يَتُوبَ عَلَيْهِمْ
إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ) ت و بشقه کسینه لر دخی واردر که اقرار ایتدیلر کند و کاهلرینه
قارشیدر دیلر کوزل اولان عا لریقی آخر کو تو اولان عمله به یقیندر که الله رحیمه فائده آنلر
اوزرینه البته الله یار لعیچیدر اسر کیچیدر (خُذْ مِنْ أَمْوَالِهِمْ صَدَقَةً تُطَهِّرُهُمْ وَ تُزَكِّيهِمْ بِهَا
وَ صَلِّ عَلَيْهِمْ إِنَّ صَلَاتَكَ تَكُنْ لَهُمْ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ) ت آل آنلرک ماللر دن ز کافی تا که
بالک ایدر سین آنلری و بر کتولاید سین آنلری اشبو صدقه ایلر و خیر دعا قبل آنلر اوزرینه
البته سزک دعاک آرام بولغک سبیلدر آنلر اوزرینه و الله ایشاد یی بیلجیدر ف یعنی
نیجه که بعض زکات و بر من کسینه به عتاب اولدی و بعض کسینه لر که هیچ زکات و بریدی

آنرا عتاب او بادی پیغمبرك دعاسی بر كانیله در (اَلَمْ يَعْلَمُوا اَنَّ اللهَ هُوَ يَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِهِ وَيَاْخُذُ الصَّدَقَاتِ وَانَّ اللهَ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ) ت ایابلدیلمی که الله قبول ایدرتوبه بی کند و قول لرندن و آکور صدقه لری والله توبه قبول ایدمچی اسر لچیدره ف یعنی پیغمبرده بر اختیار یوقدر الله سبحانه بر كسنه نك حقه نه یور رسه پیغمبر آتی ابرشدر (وَقُلْ اَعْمَلُوا مَا كُنْتُمْ يُعْمَلُونَ) ت و دیكل عمل ایدك پس كور الله و آنك پیغمبری و مؤمنلر بر ك عمل كزی و كبر و دندر باور سكر كیزلوی و آشكاره بی بملجی جانبه پس خبر و بر رنزه ایشلدیك كز شیتی ف یعنی تبولك غوغا سنده اكر قصو را ولدیه بوند نصكره غزالده كه او ايسردر پیغمبر ايله برابر و یا خلیفه لرا ايله برابر غوغا ده بولنك (وَآخِرُونَ مِنْ حَوْلِ اَمْرِ اللهِ اَمَّا بَعْدُ فَمَنْ يَمُنْ بِمَا يَدْعُوهُ فَلَهُ مِثْرُ الَّذِي يَبْدُو لَهُ) ت و بشقه كسسه لروارد كیر و قالو بدلر الله لك امری اوزرینه یا شودر كه عذاب ایدر آنره و یا رجسله فایذر آنرا اوزرینه والله بملجی و طوغر و ایشلدی ف سابقه ده بر قاج فرقه لرد كرا ولدی بر فرقه اول منافق لرا ایدك بیلان عذرا ايله اعتذار ایدر لرا ایدی ایكنجی شول اعراب فرقه سی ایدك غرض لری ایچون فرصت بکلر لرا ایدی او چنچي اول بدو یلر ایدك طوغر و قلله مسلمانلر ارقدا شلری ایدیلر در دینی اول كسته لرا ایدك كند و قصور لرینه اقرار ایدیلر آنلر كصورن عفو یوردی مكر اوج كسسه كه قدیمی اولان یا را نلردن ایدیلر آنلر كند و قصور لرن اقرار ایتش ایدیلر آنلری نادیب ایچون الی كون عفو لری موقوف اولندی اشبو ممت ارا سنده آنرا ایدنه رسول اكرمونه اصحاب لری دانشوردی و قاری لری دخی كند و لرندن آیرلدی و قنا كه آنلر كك و كلاری غایتده نادم و پشیمان اولدی شوقه ده حقلر نه عفو نازل اولدی اول آیت بوند نصكره كه جكدرا شبوراده آنلر ك ذكری ارشاد اولندی ف شاه ولی الله رجه الله دیر كه منافق لردن بر قاج جماعت بر مسجد بنا قلدیلر فاسدیت اوزرینه تا كه مسلمانلری متفرق ایدلر و كافر لرا ایچون بوسقویری اوله الله سبحانه آتی یقمغه امر ییوردی (وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مَسْجِدًا ضِرَارًا وَكُفْرًا وَتَفْرِيقًا بَيْنَ الْمُؤْمِنِينَ وَارْصَادًا لِّمَنْ حَارَبَ اللهَ وَرَسُولَهُ مِنْ قَبْلُ وَلَيَحْلِقُنَّ اَنْ اُرْدُنَا اِلَّا الْحَسَنَى وَاللهُ يَشْهَدُ اَنَّهُمْ كَاذِبُونَ) ت وینه آنلردن اول كسسه لروارد كه نصه ذیلر بر مسجدی زیان ایزشدر میچون و كفر جهنمه و تفرقه بر افقیچون مسلمانلر ارا سنده و كوز جیلر او نور جق بر اولسون دیو اول كسسه اچلیچون كه غوغا ایدی الله ايله و آنك پیغمبر بوندن اول و عین ایدر كه دیكلك

(شو مسجدی بنا ایتكندن) مكر كوزل اولان خصلتی الله شهادت ایدر كه البته آنلری لا یجیدر لر (لَا تَقُمْ فِيهِ ابْدًا) مسجد اساس علی التقوی من اول يوم احق ان تقوم فيه فيه رجال یحبون ان یطهروا والله یحب المطهرین) ت طور مغل اول بره اصلا البته بر مسجد كس بنا اولنسی تقوی نیتی اوزرینه اول كوندن زیاده ایدر كه طوره سین آنده اوره ده كیشیلر و اركه سورلر كه پاك اوله لرو الله سور پاك اولنلری ف و قنا كه اول حضرت عایه السلام مكه مكرمه دن مدینه منوره به تشریف یوردیلر شمر ك طشره سنده عوف او غلی بنی عمرو محله سینه ایدیلر و بر قاج كوندن نصكره مدینه منوره ده بر طو تدیلو مسجد تینك تسمیرینه امر ییوردیلر و اول بنی عمرو بن عوف محله سنده كه اول حضرت غاز قاشیدی اول یرده اول محله نك آدم لری بر مسجد بنا قلوب آنده جماعت له غاز قیلر ایدیلر و شو مسجد مسجد قبا ايله مشهور در اول حضرت علیه السلام سبت كوتسده اكر مدینه دن تشریف یور و ب اول مسجد ده غاز قیلر ایدی اول محله ده منافق لرك بعضی دیلدیك بر بشقه مسجد عذاب طریقله آنلر ك مقابله ده بنا ایدلر و كند و لری جماعتی علی حده قیللر و ابو عامر آدورا هیكه اسلامك عذابله وطنی ترك ایدوب قاجشیدی نفاق طریقله ایستدیلر كه آنی كتور و ب شویا به جقلری مسجد لرینه یولك و امام ایدلر و آنلر حضرت پیغمبر علیه السلام دن رجا ایدیلر كه بر كره آنلر ك مسجدینه تشریف یور و ب آنده غاز قیلله ناند نصكره كند و جماعتلریله غاز قیللر اول حضرت آنلر ك الدافقی معلوم اولمادیغدن وعده و یردیلر كه بولك غزالده دن دوند كده اول مسجدده كلوب آنده غاز قلوب صكره مدینه به كاهیم الله سبحانه اول آنلر ك نفاقنی یلدر و ب مسجد قبا نك آدم لری مدح یوردی آدم لرخ بردار واسونلر كه بعض عبادتلكر آنده نفستك غرضی اوله پس آنك حالی شوبله در (اَفْ اَسْمِنُ بِنِیَانِهِ عَلٰی تَقْوٰی مِنْ اَللّٰهِ وَرِضْوَانٍ خَیْرًا مِّنْ اَسْمِنُ بِنِیَانِهِ عَلٰی شَفَا حَرْفٍ هَارٍ فَاَنْهَی بَارِیْهِ فِی نَارٍ جَهَنَّمَ) ت و الله لا یمدی القوم الظالمین) ت ایابركسسه كه بنا قودی كند و عمارتی صافق اوزرینه الله دن و الله ك راضی اولدی اوزرینه زیاده خبری میدر یا اول كسسه كه بنا قویو بدركند و عمارتی دوشمكلكه یقین اولان سبیل یارمشرك كاری اوزرینه پس دوشدی آتی بنا قیلان كسسه ايله جهنك اودینه والله بول كوسترمن كو قوایشلی اولان كروهلر ف شاه ولی الله رجه الله دیر كه عمارتی بنا قیاق صافقك اوزرینه كفا یتدر عمللرده اخلاص ایتكندن و بنا قویق عمارتی سبیل یارمشرك كارینه كایه در عمللرده یا و عجب ایتكندن ف یعنی ایستسهر كه بر اوعمل ایدلر لیكن انصاف سز اقلر نك او غور سز لفی و خصوصتی قویو برمن كایه ل (لَا یَزَالُ بِنِیَانِهِمُ الَّذِیْ یُوَارِیْهِ فِی قُلُوبِهِمْ اِلَّا اَنْ تَقَطَّعَ قُلُوبُهُمْ وَاللهُ عَلِیْمٌ حَكِیْمٌ) ت داعما اولور آنلر ك عمارتی كه بنا قویدیلر شك سبی (یعنی مسجد ضرار) آنلر ك قایلر نه مكر

شواوله كه باره باره اوله آنرك قبلرلى والله بيلجيدر طوغرى ايشلندور * ف يعنى آنرك
اشبو كوتوا ولان ايشلر نيك ائرى شو اولد يكده ائما آنرك قبلرلنده نشاق اولور الله سبحانه
شبهه ديون فاقه يوردى (ان الله اشترى من المؤمنين انفسهم واموالهم بانهم الجنة
يقاتلون في سبيل الله فيقتلون ويقتلون وعدا عليه حقا في التوراة والانجيل والقرآن ومن
أوفى بعهد من الله فاستبشروا بآبائكم الذي بايعتم به وذلك هو الوقوف العظيم) ن البته
الله آلدى مسلمانلردن آنرك جاننى و آنرك ماللرىنى آنك بدلند كه آنرا ايجون جنت اولور
غوغا ايدر لر اللهك يواننده پس اولد ير لرر و اولد ير لرش اولور لرر وعده در كه الله اوز ريشه
تحقيق اولدى توريشده و انجيلده و قرآنده و كيمدر و فايديجى كند و وعده ديه الله دن پس
سويش كز اشبو و كند و صافغ كزله كه معامله ايتديكز اشبو صافغله و شوصافق بيوك اولان
مطلوبى بولمدر (التائبون العابدون الحامدون السائحون الراكعون الساجدون
الآمرون بالمعروف والناهون عن المنكر والحافظون لحدود الله وبشیر المؤمنين) ن
آنر تو به ايدنلرد عبادت ايدنلردر ثنائيدنلردر اللهك يواننده سقرايدنلردر كوع ايدنلردر
جده ايدنلردر يوردى ويرنلردر كوزل اولان ايشلرايله و منع ايديجى لردر كوتوا ولان
ايشلردن و صافليجيدر لر اللهك حكملر بى و سويشدر مسلمانلرى * ف السائحون دن
مرادى يا اورج طوتانلردر و يا هجرت ايدنلردر و يا قلبلرى دينا لدرينه و حظا رينه متعلق
قيلنلردر و الحافظون لحدود الله دن مرادى شرعدن اذ نسز بر شئى ايتمكدر (ما كان لنبى
والذين آمنوا ان يستغفروا للأشركين ولو كانوا اولى قربى من بعد ما تبين لهم انهم اصحاب
الجبیم) ن لايق دكادر يغمبره و نه مسلمانلره كه ياراغمق طلب ايدله لر مشركلره و اكر مشركلر
اواسه لردن آنرك اقر بارلى ظاهر اولد قد نسكره آنركه آنلر جهل كدر لر (وما كان استغفار
ابراهيم لآبيه الا عن موعدة وعدها اياه فلما تبين له انه عدو لله تبرأ منه ان ابراهيم لاقوا
حليم) ن و دكادى ابراهيمك ياراغمق طلب ايتشى بايا سيجون مكر وعده ايتك جهنم دن كه
ايتشيدى شو و وعده بى بايا سنيه پس چنانكه ظاهر اولدى ابراهيمه كه بايا سى دشمنيدر اللهك ابراق
اولدى آدن تحقيق ابراهيم يوقه كوكالى حلم ايديجى ايدى * ف قرآن عظيمه مذكر
اولندي كه ابراهيم عليه السلام بايا سنيه ياراغمق طلب ايتدى شايد سببى شواوله كه يغمبر من
عليه السلام و سائر مؤمنلرك قبلرلر يه خطورا ايتشيد يكبر لر زده كانر اولان اقر بارلر من

استغفار ایدم اشبواستغفار دن منع اولدیله و معالوم اولدیله که مشرک لری ارغمنزلر (وما کان
الله لیضل قوما بعد اذ هداهم حتی بین الهم مایة فون ان الله بکل شیء علیم) ت و هرگز
اولدی که الله از غین قبله برکوهی (یعنی از غینله زمره سندن صایمز بر قوی) اندن صکره که یول
کو سترمش اوله آنلره اولوقته دکن که اشکاره یسار آنلر اوزرینه اولشی ت که اندن صاقنور لر
البته الله هر بر شتی یساور (یعنی اولوقته دکن که پیغ-مهر کوندن لیب و تبلیغ اولغنه
مهذور در لر ف اشبوا جلدن سزی منع یوزدی (ان الله تملک السموات والارض یحیی
ویمیت و مالکم من دون الله من ولی ولا نصیر) ت تحقیق الله ایچوندر کو کارک پادشاه لقی
ویرک پادشاه لقی و دیرلر و اولدیر و یوقدر نیز چون آندن غیری هیچ برایش یسه یچی
و یاردم ایدیچی (اقد تاب الله علی النبی و المهاجرین و الانصار الذین اتبعوه فی ساعه العسرة
من بعد ما کاذب یغقلب فریق منهم ثم تاب علیهم انه بهم رؤوف رحیم) ت البته رحمتیله
یونلدی الله پیغمبر اوزرینه و مهاجرلر اوزرینه و انصارلر اوزرینه که پیغ-مهر تابع
اولدیله طار اولدیغی وقته ده آنن صکره که اولدی ایدی که یردن کیده بر قاج کر و هک قلب لری
آنلر دن صکره الله رحمتیله یونلدی آنلر اوزرینه البته الله آنلره باغشلیچیدر اهر کیجیدر
ف مهاجر لری و انصار لری قلب لریک خاطر لرندن معاف یوزدی و ایکی صکره حقرنده
یوزدی که اهر کدی (و علی الثلاثة الذین خافوا طحق اذ اضافت علیهم الارض بما رحبت
و ضاقت علیهم انفسهم و ظنوا ان لا ملجأ من الله الا الیه ثم تاب علیهم لیتوبوا ان الله هو
التواب الرحیم) ت وینه اول اوج کسنه لر اوزرینه که موقوف اولغش ایدیله اولوقته
قدر که طار اولدی آنلر اوزرینه پر که کشلکی ایلده و طار اولدی آنلر اوزرینه آنلر جانلری
ویلدیلر که صغنه جق یوقدر الله دن مکر آنلر جانینه صکره الله رحمتیله یونلدی آنلر اوزرینه
تا که آنلر توبه ایدم لر البته الله اهر کیجی توبه قبول ایدیجیدر ف مهاجر و انصار لر اوج
کسنه داخل اولدیله که الی کون اولومدن زحمت و حالات آنلر اوزرینه کی و یردی (یا ایها الذین
آمنوا اتقوا الله و کونوا مع الصادقین) ت ای مؤمنه لر صافه ک الله دن و اولمک ز طوغرو
دیجیلر ایله ف اشبوا اوج کسنه لر سوزلرنده صادق اولدقلر دن یار لغمش اولدیله یوقسه
یونلر دخی منافق لره مشرک اولور لر ایدی (ما کان لأهل المدینه من حوالهم من الاعراب ان

يُخْلَقُوا عَنْ رِسُولِ اللَّهِ وَلَا يَرْغَبُوا بِأَنْفُسِهِمْ عَنْ نَفْسِهِ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ لَا يُصِيبُهُمْ ظُلْمٌ وَلَا نَصَبٌ
وَلَا خَمَاسَةٌ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلَا يَطُونُ مَوْطِنًا يَغِيظُ الْكُفَّارَ وَلَا يَنَالُونَ مِنْ عَدُوٍّ إِلَّا الْآلَاءَ كُتِبَ
لَهُمْ بِهِ عَمَلٌ صَالِحٌ إِنَّ اللَّهَ لَا يُضَيِّعُ أَجْرَ الْمُحْسِنِينَ ت لَا يَقُولُ أَوْلَادِي مَدِينَهُ أَهْلُ جَبُونَ
وَأُولَ كَسَنَهُ لَرَأَيْتُمْ كَمَا أَنْزَلَ أَطْرَافَهُ دَرَلَرْدُو بِلَدْنِ كَهْ كَبْرُ قَالَهُ لَهِكَ بِعَمْرِي نَك
أَرَقْدَ اشْفَعْدَن وَلَا يَقْدَكَ دَكَدَكَ رَغْبَتِ أَيْدَلَر كَنْدُوتَقَلَر بِقِي صَافِيغَه لَهِكَ بِعَمْرِي نَك
ذَاتَن دَن يَوْزُ جَوِيرُوبِ اشْبُوأُول سَبَدَنَدَر كَهْ اِبْرَشِمِيه أَتَلَر صُوسَرَقِي وَمَشَقَتِ وَأَجَاقِ
اللَّهُكَ يَوَانَدَه وَيَا صَمَزَلَر أَيَا قَلَر يَنْ بَرِيه كَه طَارَغِين قِي لَر كَافِر لَر اِبْرَشَمَزَلَر دَمْنَدَن بَر مَشَقَتَه
مَكْرِي زَا يَلُورَ أَلَر اِبْجُونْ أَنْ كَسَبِيلَه كُوزَلْ أُولَانْ عَمَلْ اَلْبَتَه اللَّهُ بُوَشْ بَرَاغَزْ كُوزَلْ اِبْشَلِيلَر
تَوَابِقِ (وَلَا يَنْفَقُونَ نَفَقَةً صَغِيرَةً وَلَا كَبِيرَةً وَلَا يَقْطَعُونَ وَادِيًا إِلَّا كُتِبَ لَهُمْ بِهِمْ اللَّهُ
أَحْسَنَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ) ت وَخَرَجَ اِبْتَزَلَر هِجْ بَرَا زَا وُلَانْ خَرَجِي وَجُوقِ أُولَانْ خَرَجِي
وَبُوكُزَلَر هِجْ بَر مِيدَالِي مَكْرِي زَا لَشْ أُولُورَ أَلَر اِبْجُونْ كُوزَلْ أُولَانْ اِبْشْ تَا كَه جَاوِيرَه أَتَلَر
اللَّهُ اُولَشِيَه كُوزَلْ مَقَابِلَه دَه كَه اِبْشَلِيلَر (وَمَا كَانَ الْمُؤْمِنُونَ لِيَنْفِرُوا كَافَّةً فَلَوْلَا نَفَرَ
مِنْ كُلِّ فِرْقَةٍ مِّنْهُمْ طَائِفَةٌ لِّيَتَفَقَّهُوا فِي الدِّينِ وَلِيُنذِرُوا قَوْمَهُمْ إِذَا رَجَعُوا إِلَيْهِمْ أَعْلَمَهُمْ
بِحُدُودِ اللَّهِ) ت مَكْن دَكْل مَوْسَلَر كَه جِيَقَه لَر جَلَه سِي بَرْدَن (بِعْنِي عِلْم طَالِجُون) بِسْ نِجُون
طَشْرَه جِيَقَه مَزْهَر بَر مَوْسَلَر جَاعَتَدَن بَر قَاجْ كَسَنَه تَا كَه عَالَمِ اُولَه لَر دِينِ اِهْرِنْدَه وَفُورُودَه لَر
كَنْدُوقُوه لَر بِقِي وَقْتَا كَه كَبْرُوكَلَه لَر أَتَلَر جَانَبَه اُولَه كَه أَتَلَر قُورَقَلَر (بِعْنِي دِينِ عَالِي اَوَكْرَغَكْ
فَرَضْ كَفَايَه دَر هَفْ بِعْنِي هَر قُومَدَن بَعْضْ كَسَنَه لَر بِعَمْرِي عَلَيْهِ السَّلَامُ كَه مَبْتَدَه بُوَانُوبِ
دِينِ عَالِي اَوَكْرُوبِ صَكْرَه كَنْسَلَرَه تَعْلِيمِ اَيْدَلَر يَوْزَمَانْدَه كَه حَضَرَتِ عَقْبَايَه تَشْرِيفِ يِوَرْدِي
اِمَا شَرِيعَتَلَر بِنَكْ عَلِي مَوْجُود دَر دِينِ عَالِي اَوَكْرَغَكْ فَرَضْ كَنْبَايَه دَر وَجْهَادَه مْ فَرَضْ
كَفَايَه دَر (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا قَاتِلُوا الَّذِينَ يَلُونَكُمْ مِنَ الْكُفَّارِ وَلْيَجِدُوا فِيكُمْ غِلْظَةً وَعَلَمُوا
أَنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُتَّقِينَ) ت اِي مَوْسَلَر غُوغَا اَيْدَلَر أَتَلَر اِيلَه كَه سَزَه يَقِينَدَلَر كَافِر لَر دَن وَلَا يَقْدَرَكَه
بُولَه كَافِر لَر سَزَه يَوْغَلَقْ وَيَلَكُزْ كَه اللَّهُ صَافَقْتَلَر اِيلَه دَر * فَسَزَه يَوْغَلَقْ بُولَه لَر كَافِر لَر بِعْنِي
غُوغَا دَه سَزَدَن دَر شَتْلَكِي وَزُورَانِي بُولَه لَر بِعْنِي مَعَامَلَه دَه كَافِر لَر اِيلَه يَوْمَشْتَلَقْ اُولَدُونْ بِسْ
كَافِر لَر اِيلَه دُوسْتَلَقْ وَيَوْمَشْتَلَقْ اِي تَبِكُزْ مَكْرِي لَه سَكُزْ كَه دِيَتَه رَغْبَتَلَرِي وَارْدَر اُولُوقْتَه دَه
مَلَا طَقْتِ جَاوَزَدَر (وَإِذَا مَا أَنْزَلَتْ سُورَةٌ فَمِنْهُمْ مَّن يَقُولُ إِنَّكُمْ بَرَاءَةٌ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ) ت اِي مَوْسَلَر
اَمْنُوا

اَمْنُوا فَرَادَتُمْ اِيْمَانًا وَهُمْ يَسْتَبْشِرُونَ) ت وَجَانَكَه اَيْنْدِيرَاسَه بَر سُورَه بِسْ مَنَافَقَلَر دَن بَعْضْ
كَسَنَه وَارْدَر كَه دِيرَاسَه قَتِي بَر يَكُزْ حَقَقَه زِيَادَه قَلْدِي اَشْبُو سُورَه اِيْمَانِي اِيْمَانِ اَهْلِي
بِسْ حَقِيقَتَه زِيَادَه قَلْدِي اَنَلَر حَقَقَه دَه اِيْمَانِي وَبُونَلَر سُوَرَلَر (وَأَمَّا الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ
مَّرَضٌ فَزَادَتْهُمْ رِجْسًا إِلَى رِجْسِهِمْ وَمَا تَوَّابُونَ) ت وَامَا اُولْ كَسَنَه لَر كَه اَنَلَر
قَلْبَلَرَه كِه سَمَزَلَكْ وَارْدَر بِسْ زِيَادَه قَلْدِي بَر نَجِي اَنَلَر نَجِيَه وَوَالِدَلَر اَنَلَر كَافِر اُولَدَلَرِي
حَالَه هَفْ بِعْنِي اللَّهُ سَبْحَانَه نَكْ كَلَامِي هَر بَر مَسْلَمَانْ كَلْبَه دَه اُولَانْ خَاطِرَه يَه مَوَافَقِ نَازَلْ
اُولَسِيَه دِيرْدِي كَه اَشْبُو كَلَامِي بِمِ اِيْمَانِي زِيَادَه قَلْدِي وَشُولَقَطِي مَنَافَقَلَر دَن هَبْ دِيرَلَر اِيدِي
عِيَبَلَرِي اَللَّهُكَ كَلَامِي ظَاهِر قَلْدِي وَتَقَدَمَه لِيَكْن مَسْلَمَانْ لَر دِيَعِي سُوِيَنَدْ كَرْدَن اِيدِي
وَمَنَافَقَلَر دِيَعِي شَرْمَنَدَه لِيَكَلَه اِيدِي شُو حَالَه اَعْمَاقَه دَخَاوُصْ قَابِلَه كَتُور مَزَلَر اِيدِي
وَدِيرَلَر اِيدِي كَه كَنْدُورَدَه اُولَانْ عِيَبَلَرِي اُولَدَن زِيَادَه سَبِيلَه كَبِيلَه لَر اَشْبُو دَر نَجَسِ اَوْزَرِيَه
نَجَسِ بِسْ عِيَبَاوْ اُولَانْ كَسَنَه اِبْجُونْ لَازِمْدَر كَه نَصِيحَتِ قَبُولِ اِيدُوبِ عِيَبِي تَرَكْ اِيدَه يَوْقَسَه
نَصِيحَتِ اِيدِي جِيدَن عِيَبِي كَبِيلَه بُوَايَسَه جُوقِ بَر كِيَن شِيدَر (أُولَئِكَ هُمُ الْيَقِينُونَ فِي كُلِّ
عَامٍ مَرَّةٍ أَوْ مَرَّتَيْنِ لَا يَنْتَوُونَ وَلَا يَمُوتُونَ) ت أَيَا كُور مَزَلَر مَكَه أَتَلَر عَقُوبَه نَلُورَلَر
هَر بَر يَلَدَه بَر كَر مَيَا اِيَكِي كَرَه (بِعْنِي بَلَالَر اِيلَه وَمَصِيَّتَلَر اِيلَه) صَكْرَه تَوْبَه اِيْتَزَلَر وَنَصِيحَتِ قَبُولِ
اِيْتَزَلَر هَفْ اَكْرَغُوغَا وَجْهَادُوقَه لَر نَدَه مَنَافَقَلَر يَلُورَلَر اِيدِي (وَإِذَا مَا أَنْزَلَتْ سُورَةٌ نَظَرَ
بَعْضُهُمْ إِلَى بَعْضٍ هَلْ يَرَاهُمْ مِنْ آيَاتِنَا أَنْصَرُوا) صَرَفَ اللَّهُ قُلُوبَهُمْ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَفْقَهُونَ) ت
وَجَانَكَه اَيْنْدِيرَاسَه اُولَه بَر سُورَه (بِعْنِي بَر سُورَه كَه اَنْدَه اَنَلَر تَفَاقِي بِيَانِ اُولَسَه) بِقَارَا اَنَلَر
بَعْضِي بَعْضِنَكْ جَانَبَه خِيَالَتِ يَوْزِنَدَن وَدِيرَايَا كُورُوحِي سَزِي بَر كَسَنَه صَكْرَه دُوزَلَر كَبْرُ
(بِعْنِي كَنْدُور اُولَرِيَه) دُونَدَر دِي كَبْرُ وَاللَّهُ اَنَلَر قَلْبَلَرِي اُولَسِيلَه كَه أَتَلَر بَر كُورَه دَر لَر كَه
بِيلَزَلَر هَفْ بِعْنِي جَانْ بَر سُورَه نَازَلْ اُولَسَه كَه اَنْدَه مَنَافَقَلَر عِيَبَلَرِي ذَكْرِ اُولَانَه بَرِي بَر لَرِيَه
بَاقُوبِ دِيرَلَر اِيدِي كَه بَر كَسَنَه بَر لَرِي كُورُوحِي وَتَبَر قَالُوبِ كِيدَرَلَر اِيدِي (لَقَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِنْ
أَنْفُسِكُمْ عَزِيزٌ عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ حَرِيصٌ عَلَيْكُمْ بِالْمُؤْمِنِينَ رَؤُوفٌ رَحِيمٌ) ت اِي مَسْلَمَانْ اَلْبَتَه
كَادِي سَزَه بَر يَغْمَبَر كَنْدُوقِيلَه كَزْدَن قَبِيدَرَا نَكْ اَوْزَرِيَه سَزَلَكْ مَشَقَتَه اَوْغَرَمَه دَه كَزْ
حَرِيصَدَر مَزَلَكْ اَوْزَر كَزَه كَه هَدَايَتِ بُولَه سَكُزْ مَسْلَمَانْ لَر بَاغْشَا اِبْجِيدَر اَسَر كِيَجِيدَر هَفْ
حَرِيصَدَر بِعْنِي اَرَا بُوَر سَزَلَكْ حَالَكُزِي بِعْنِي اِي سَتَرَكَه اَمْتِي جُوقِ اُولَه (فَإِنْ تَوَلَّوْا فَعَلَّ اللَّهُ
لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ) ت بِسْ اَكْر كِه دُونَه لَر دِيَكْل بَسِيدَر بَكَا

الله هیچ بر معبودی نداشتند و آنکه او زینب را با خود آورد و الله بیوک اولان عرشک مالیکه در (یعنی قادر در نیجه) که عرش حفظ ایدر بنی دخی کافر لک و منافق لک کو تو لکندن حفظ ایدر

• (سورة یونس مکیه وهی مائه و نبع اوعشر آیات) •
یونس - وره سی مکده نازل اولمش یوز طقوز و یاوزون آیتدر

• (بسم الله الرحمن الرحیم) •
یاغشلیجی اسرکیجی اولان الله لک آدیله او قورم

(الر) الله یلور بوندن مراد بی (تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ الْحَكِيمِ) ت اشبو آیتلر حکمتلی اولان کابک آیتلریدر (اَکَانَ لِلنَّاسِ عَجَبًا اَنْ اَوْحَيْنَا اِلٰی رَجُلٍ مِنْهُمْ اَنْ اَنْذِرَ النَّاسَ وَبَشِّرَ الَّذِينَ آمَنُوا اَنْ اَلَهُمْ قَدَمٌ صَدَقَ عَنْدَ رَبِّهِمْ ط قَالَ الْكَافِرُونَ اِنْ هَذَا اِلَّا سَاحِرٌ مُّیْنٌ) ت آیاهجی اولدی آملار ایچون که وحی کوندردلر که نه جاننه انلردن که قور قوت آدم لری وسو یندره مسلمان لری آنکله که آنلار ایچون واردد طوغرو هر تبه کندور بلر ینک یاتمه دیدیلر کافر لر البته اشبو شخص آشکاره محرکارد (اِنَّ رَبَّکُمْ اَللّٰهُ الَّذِیْ خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ فِیْ سِتَّةِ اَیَّامٍ ثُمَّ اَسْتَوٰی عَلَی الْعَرْشِ یَدْبِرُ الْاَمْرَ ط مَا مِنْ شَیْءٍ اِلَّا اَمِنْ شَفِیْعِ الْاَمِنْ بَعْدَ ذٰلِکَ ذٰلِکُمْ اَللّٰهُ رَبَّکُمْ فَاعْبُدُوْهُ اَفَلَا تَذَکَّرُوْنَ) ت البته سزلر بکزا اول الله در که بر اندی کو کوری ویری آتی کون مدتده صکره عرش اوز زینب هاسته لایلدی تدبیر ایدر ایشتی یوقدر هیچ بر شفاعت ایدیجی مکر اول اذن ویرد کدنصکره اشبو الله سزلر بکزد در پس عبادت ایدک کا آبانصحت قبول ایتزمیسکنر • ف التی کون مقداورنده اشبو مدتده کو کوری ویری بر اندی وشوملک در بار بنی عرش اوزره مقرر ایتدی پس تا که هراشتک تدبیری عرش جاننه دن اوله (اَلِیْهِ مَرْجِعُکُمْ جَمِیْعًا وَعَدَ اللّٰهُ حَقًّا اَنْ یَّهْدِیْهُمُ الْاَنْطٰقَ ثُمَّ یُعِیْبُهُمْ لَیْجِزِی الَّذِیْنَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ بِالْقِسْطِ وَالَّذِیْنَ کَفَرُوا لَهُمْ شَرَابٌ مِنْ حَمِیْمٍ وَعَذَابٌ اَلِیْمٌ ط کَا فَا یَکْفُرُوْنَ) ت انک جاننه در سزلر قانده جفکزر جهله کز بردن وعده ایتدی الله طوغرو اولان وعده ایله البته اول وجوده کتوردر خلق صکره اعاده ایدر آنلری تا که جزا ویرد اول کس نه لر که ایمان کتوردیلر و ایشلدیلر کوزل اولان ایشلری انصافله اول کس نه لر که کافر اولدیلر آنلار ایچون وارددرا ایچمکک اصی اولان سودن و دردی بریحی عذاب واسبیلر که کافر اولدیلر (هُوَ الَّذِیْ جَعَلَ الشَّمْسُ ضِیَاءً وَالْقَمَرَ

نورا وَقَدَرَهُ مَآزَلٍ لِّتَعْلَمُوْا عَدَدَ السِّنِّیْنَ وَالْحِسَابَ ط مَا خَلَقَ اللّٰهُ ذٰلِکَ اِلَّا بِالْحَقِّ یَفْصَلُ الْاَیَّاتِ اَقُوْمْ یَعْلَمُوْنَ) ت اول الله که بصدی کونشی ایشقلنجی و آتی بصدی نور لنجی و معین قلدی آی ایچون منزل لری تا که بیلر سکنر بلرک صایسنی و بیلر سکنر حسابی بر اندی الله اشبو فی مکر طوغرو تدبیر ایله بیان ایدر نشانه لری بر کروه ایچون که بیلورلر (اِنَّ فِیْ اِخْتِلَافِ اللَّیْلِ وَالنَّهَارِ وَمَا خَلَقَ اللّٰهُ فِی السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ لَاَیَّاتٍ اَقُوْمْ یَتَّقُوْنَ) ت البته کیجه و کوندزک کاوب کیجه سنده وارددرو اولشیده که بر اندی الله کو کارده ویرده نشانه لراول کروه ایچون که صاندورلر (اِنَّ الَّذِیْنَ لَا یَرْجُوْنَ لِقَاءَ نَارٍ وَرَضُوا بِالْحَبِیْوةِ الدُّنْیَا وَاطَاعُوا نَوَایِیْمَ الَّذِیْنَ هُمْ عَنْ آٰیٰتِنَا غَافِلُوْنَ) ت البته اول کس نه لر که امید طوغرلر بزم جانیزه اوغرامغه وخوشحال اولدیلر دنیا دیر لکیله و آرام طوتدیلر دنیا دیر لکیله و ینسه اول کس نه لر که انلر بزم نشانه لریمزدن خبر سزدلر (اُولٰٓئِکَ مَا وَاٰهُمْ النَّارُ عَمَّا کَانُوْا یَکْسِبُوْنَ) ت اشبو کروه لراول لری او دردر ایشلدکاری شی سببیلر (اِنَّ الَّذِیْنَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ یَرْجُوْنَ اَنْ یَّهْدِیْهُمْ رَبُّهُمْ اِلَیْهِمْ سَبِیْلًا یَجْرٰی مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهَارُ فِیْ جَنَّٰتٍ النَّعِیْمِ) ت البته اول کس نه لر که ایمان کتوردیلر و ایشلدیلر کوزل اولان ایشلری یول کوستر و آنلر آنلر دیرلر آنلر ایمانی سببیلر (یعنی نبات مقاملرینه آنلر هدایت ویرد) آقر آنلر آتندن ایرمقلر نعمت جنتلرینه (دَعَاؤُهُمْ فِیْهَا سُبْحَانَکَ اللّٰهُمَّ وَنَحْمِیْکَ فِیْهَا سَلَامٌ وَاَخِرُ دَعْوَاهُمْ اَنْ الْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِیْنَ) ت آنلر دعا بی اول جنتلرده سبحانک اللهم اولور (یعنی یا الله یا کاک سنکچوندلر) و آنلر بری برینه خبر دعا لری کندوارالنده جنتلرده سلام اولور و آنلر دعا لریک انلر اخی شودر که او کک الله ایچوندر عالم لک مالیکدر • ف جنتلرده الله سبحانه نک عجب اولان نعمتلر کورد که سبحان الله دیرلر یعنی او کک الله سبحانه ایچوندرو بری برینه اوغرامق طریق شودر که السلام علیکم دیرلر یعنی سلامتک سزلر اوزر که اولسون نیجه که دنیا ده مسلمانلر بر برینک ارالنده ایدرلر (وَلَوْ یَحْجِلُ اللّٰهُ لِلنَّاسِ الشَّرَّ اسْتَحْجَالَهُمْ بِالْخَیْرِ لَقُضِیَ اِلَیْهِمْ اَجَلُهُمْ فَمَنْ ذَ الَّذِیْنَ لَا یَرْجُوْنَ لِقَاءَ نَارٍ طَغِیَانُهُمْ یَعْمَهُوْنَ) ت واکر چاک ایشلر سیدی الله آدم لره قیلمق انک کبیکه چاک طلب ایدرلر آنلر یولکی • یعنی خبر لو دعا لری قبول ایتدیکی کبی بد دعا لری دخی قبول ایتش اولسیدی آنلر اجلی کندور قضا اولوب (هَلٰکَ اُولُوْا لَیْدِی) پس کبر و بر اقوز اول کس نه لر که امید طوغرلر بزم اوغرامق کندواز غیله لنده منجیر اولدیرق

* ف آدمی را بدیدار که او اولان عملت جزا سی فی چاک بوله و کوزل اولان دعالی چاک
قبوله کجه پس ا کرحق تعالی عمله ایتسه آدمی کندی و کوزل اولان دعالی و بالندن فرصت
بوله من لیکن ایدعا واسون و یا او اولان عملت جزا سی اولسون هر ایکسیده کیجیدر تا که
ایول تریسه بوله و کوزل غفلتده قاله (وَإِذَا مَسَّ الْإِنْسَانَ الضُّرُّ دَعَا لِحِيزَتِهِ أَوْ قَاعًا أَوْ قَائِلًا
فَلَمَّا كَشَفْنَا عَنْهُ ضُرَّهُ مَرَّ كَأَنَّمَا يَدْعُنَا إِلَىٰ ضُرِّهِ كَذَلِكَ زَيْنٌ لِلْمُسْرِفِينَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ)
ت و چنان ایشیه آدمی قسلیق دعا ایدر لر بزم جانجه یا نورکن یا و طوررکن یا ناغ اوزرنده
طوررکن پس اولوقت که قالدرق آندن آنک جفا سی فی کیدر دیر سنکه بزه دعا ایتشدی
ا ک ایشیه ضرر ک دفعه چون شویله ینتلندی حقدن کچنرا ایچون ایشد کیری دعالی
(وَلَقَدْ أَهْلَكْنَا الْقُرُونَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَمَّا ظَلَمُوا وَجَاءَتْهُمْ رُسُلُهُم بِالْبَيِّنَاتِ وَمَا كَانُوا يَتَّقُونَ كَذَلِكَ
نُخْرِجُ الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ) ت و تحقیق هلاک ایتسد کچمش اولان امتلری سزدن اول وقتا که
ظلم ایتدیلر و کادیلر انله یغمبرلری ایدین اولان نشانه لر ایلهر کز اولدیلر ایمان کتور لر انلری
هلاک ایتدیکمز کبی جزا و برز کوزل ایشلی اولان کوهله (ثُمَّ جَعَلْنَا كُمْ خَلَائِفَ فِي الْأَرْضِ
مِنْ بَعْدِهِمْ لِنَنْظُرَ كَيْفَ تَعْمَلُونَ) ت صکره یسه دق سزلی جانجه لر برده انلر دهنه کمره تا که
کوره لم نیجه ایشلر سکر (وَإِذَا تَلَّي عَلَىٰ آلِهَتِنَا آيَاتِنَا بَيِّنَاتٍ قَالَ الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ لِقَاءَنَا إِنَّا نَبْرَأَن
غَيْرَ هَذَا أَوْ بَدِّلْهُ قُلْ مَا يَكُونُ لِي أَنْ أَبَدِلَهُ مِنْ لِقَاءِ نَفْسِي إِنْ اتَّبِعُ إِلَّا مَا يُوحَىٰ إِلَيَّ أَنِّي
أَخَافُ أَنْ عَصَيْتُ رَبِّي عَذَابٌ يَوْمَ عَظِيمٍ) ت و چنانکه او قونه آنلر اوزرینه بزم واضح اولان
آیلر هر دیر لر اول کسنه لر که امید طو غزلر بزه ایشمه کتور برقرآنی بوندن غیری یا خود
تبدیل ایت آنی (یعنی تا که انلرک باطل اولان عقایدینه موافق اوله) دیکل لایق اولمز بزم
ایچونکه آنی تبدیل ایدم کزد و نفسهک یا تندن تابع اولم مکر اولشیه که کوندر لدی بزم جانجه
البتنه بن قورقم اکر هسیان ایتسم کدور بجه یولک کونک عذابندن * ف اشبو قرآنک
نصیحتنی یکندیلر مکر بتلری باطل قیلدیغنی ایشا بدیلر و دیدیلر که اکر بتلرک بطلان ایلر حکمنی
تبدیل ایتسد بزلر همز قرآنی قبول ایدزر (قُلْ لَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا تَلَوْنَاهُ عَلَيْكُمْ وَلَا آدْرَأَكُم بِهِ فَقَدْ
لَبِثْتُ فِيمَكُمْ عَرَامِنْ قَبْلِهِ أَفَلَا تَعْقِلُونَ) ت دیکل اکر دیل سیدی الله او قومز دم قرآنی سزک
اوزر کره و خبردار قیلزدی الله سزلی قرآنه تحقیق ا کاندیم سزک اره کزده بر قاج زمان آندن
اول ایا بیلر میسکر * ف یعنی اکر بن کندی جاتندن قرآنی سزیه یلدر مش اولسیدم البتہ
قرق یلدر و یلدر رایدیم و یا شوقسم خیالی ایتشیدیم (فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا

أَوْ كَذِبًا يَآئِهَ أَنَّهُ لَا يُفْلِحُ الْفَاسِقُونَ) ت پس کیدر زیاده ظالم اول کسنه دنکه باغمدی الله
اوزر یسه یلانی و یا خود یلانه نسبت ایتدی آنک آیتلری البتہ سوزشودر که نجات بولمز لر
کوزل ایشیلر * ف اشبو قرآنی بن کندی و یا تندن بزه مش اولسیدیم بندن زیاده ظالم
بولمز دی و ا کر طو غر و اولسم پس یلان دینلر دن زیاده ظالم بولمز (وَيَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ
مَا لَا يَضُرُّهُمْ وَلَا يَنْفَعُهُمْ وَيَقُولُونَ هَؤُلَاءِ شُفَعَاؤُنَا عِنْدَ اللَّهِ قُلْ أَنْتَبَهُوا إِلَهُكُمْ
فِي السَّمَوَاتِ وَفِي الْأَرْضِ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَىٰ عَمَّا يُشْرِكُونَ) ت و عبادت ایدر لر الله دن غیری
اولشیه که ضرر ویرمز انله و فائده ایشد رمز انله و دیر لر بولر بزه شفاعت ایدیلر
اللهک یا تنده دیکل ایا خبردار ایدر میسکر الله تعالی فی اولشیه که بیلر کوزل کرده و برده
یا کان انکچوندر و یوجه اولدی اندنکه شریک قوشلر * ف هر مشرک دیر که الله برذر
واشبو شریکلری الله سبحانه کندی جانجه دن بزه مختار ایتدی پس الله سبحانه یوردیکه
ا کر الله انلری مختار ایتس اولسه پس ایچون انلر دن منع ایدردی و ا کر دیسه لر که بزم
دیغزده منع ایتمش سزلی منع ایتس پس کاه جک آیت انلرک جوا یسدر که اللهک دینی برذر
اول کسنه لر که طو غر و یولدن شاعت لر انله یلدر دیکه اعتقادده هیچ تفاوت یوقدروا کر
مشرک دیسه لر که اکر سز لر طو غر و دیور ایه کز بزه دنیاده نیچون عذاب کلیمور جوا بلری
دخی کاه جکده کاور که قیامت کونی کایسدر در که فیصله کونی اولدر (وَمَا كَانَ النَّاسُ إِلَّا أُمَّةً
وَاحِدَةً فَاخْتَفَوْا وَلَوْلَا كَلِمَةٌ سَبَقَتْ مِنْ رَبِّكَ لَقُضِيَ بَيْنَهُمْ فِيمَا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ) ت و دکار ایدی
آدمی مکر برات (یعنی توحید و ابراهیمک ملتی اوزرینه ایدیلر) پس اختلاف ایتدیلر (یعنی
لحی اوغلی عروس سیمیلر که حضرت ابراهیمک دینی تغیر ایدوب عرب قومی اره سنده بته
طایفی و بجه و سانبه کبی سائر شیلری ایجاد ایتشدی) و ا کر اولسیدی شوکله که اولده صادر
اولش سنکری بکدن (یعنی هر کسک حساب و عقابی قیامته ابرا اولمه حق) فیصل اولمش
اولوردی انلرک اره سنده اولسیده که الله اختلاف ایتدیلر (وَيَقُولُونَ لَوْلَا أُنْزِلَ عَلَيْهِ آيَةٌ مِنْ
رَبِّهِ فَقُلْ إِنَّمَا الْغَيْبُ لِلَّهِ فَاسْتَرْوُوا إِنِّي مَعَكُمْ مِنَ الْمُنْتَظَرِينَ) ت و دیر لر ایچون ایدر لدی
یغمبر اوزر یسه بر نشانه کندور بسنندن دیکل غیبی بیلک الحق الله ایچوندر پس منتظر
اولکز البتہ بن سز کاه منتظر اوللردیم * ف اکر کافر دیسه لر که فصل یللم سزک
سوز کرک طو غر و اولسنی یوردیکه کاه جکده کورر سکر که الله سبحانه اشبو اسلام دینی
عزیز و غالب قیلر و محالقر ذلیل و برباد اولوز لر پس شویله اولدی اشبو خبرک طو غر و
اولسنده بر نشانه کفایت ایدر و هر وقت سده محالقر کز ذلیل اولور لر سه فیصله اولور لیکن
فیصله کونی دنیاده دکل (وَإِذَا دُفِنَا لِلنَّاسِ رَحْمَةً مِنْ بَعْدِ ضَرَامَتِهِمْ إِذَا هُمْ يَكْفُرُونَ كَذِبًا

قُلْ اللَّهُ أَسْرَعُ مَكْرًا إِنَّ رُسُلَنَا يَكْتُبُونَ مَا نَكْفُرُونَ ت وَجَّان طاتدرسق آدملره بر رجت
انلره ايريشن قسيلةدن صكره نا كهان آنلر ايجون كو تو فكريا نك اولور بزم نشانه لر بزمه
(يعني كفران نعمت ايجمله) ديهكل الله زياده چايكلك ايديجيدر حيله ايله الداتمهده
البته بزم ملكلر مزيازر لر حيله ايتد كلري شيئي * ف شاه ولي الله رحمه الله ديركه الله سبحانه
بودنصكره انلك مكرلر نك كيفيتي ودخي كفران نعمت ايتكلر بني بيان يورر * ف
يعني آدم لمصيبته دوچار اولد قلنده ظاهر اولان سبيلدن بالكلية كسلوب الله سبحانه به
رجوع ايدر لر وقتا كه مضمودلري حاصل اولدي نه شوني اسباب ظاهر به حل ايدر لر پس
قورقلر ميكه الله سبحانه آنلري بسبيله بر بشقه بلايه دخي مبتلي قيله نجه كه كله چكده اشبو
مضموني بر صورته بيان يورر من (هو الذي يسيركم في البر والبحر حتى اذا كنتم في الفلك
وجرين بهم ريح طيبة وفرحوا بها جاءتهم اراجع عاصف وجاءهم الموج من كل مكان وظنوا
انهم احيط بهم دعوا الله فخلصهم به الدين انما اخرجتكم من هذه لتكفون من الشاكرين) ت
الله يوردر سزى يي انده وكرده نا اولوقته كه اولور سكر فايقهده ويورر فايقلر آنده اولانرايه كوزل
روز كارايه وشاد اولد يلر آنلر موافق اولان روز كارايه نا كهان ايريشور شوقايقهده
شد تلور روز كار وكادي انلره طالعده هر بر جابدين وييلور لر آنلر كه هر جهتدن گرفتار اولد يلر
دعا ايدر لر الله سبحانه به خالص ايدوب الله ايجون عبادتي كه كورقور نار رسك بزي اشبو بلادن
البته بزلر اولور زشكر ايدن لر دن (فلما ابحاهم اذاهم يغون في الارض فغير اخلق يا ايها
الناس انما بعثتكم على انفسكم متاع الحيوه الدنيا ثم اليها مرجعكم فاني مبين لكم بما كنتم
تعملون) ت پس چنانكه خلاص ايتدي آنلري نا كهان انلر بولسزلق ايدر لر برده حقسزير
اي آدملر همان سرك بواسر افكز نفسكر اوزر بزمه در (يعني زباني) بولديكز دنيا دير لكنك
منه متعني صكره بزم جانيزه قائديجي سكر پس خبرد ارايدر سزى ايشلديكز شينه (انما مثل
الحيوه الدنيا كما انزلنا من السماء فاختلط به نبات الارض مما ياكل الناس والانعام
حتى اذا اخذت الارض زخرفها وزينت وظن اهلها انهم قادرون عليها اتاها امرنا بالا
اونم ارا جفعلناها حصيدا كان لم تغن بالامس كذلك نقصل الايات لقوم يتفكرون) ت
همان دنيا دير لكنك صفتي بر صومثلور در كه اشاغى ايسدر دك آني كو كدن پس بري بزمه
قارشدي شو سبيله برده بتني اولشيدنكه بر آدملر آني ودرت اياقلاو حيوانلر اولوقته قدر كه
الدي بر كندوزيتي و بزمش اولدي و كان ايتد يلر برده سا كن اولنلكر كه آنلر قادر لر برده بتنك
منمعتي اوزر بزمه خبر سز كادي بزم حكمنر كيجه ده يا خود كوندزده پس يصبه دق شو بتني

كو كندن كساش اكين كي كويادونكي كون بوغيدى اشبو كي بيان ايدرز نشانه لري بر كره
ايجونكه فكر ايدر لر * ف يعني روح كو كدن كاوب بدنه كيروب قوت اولدي پس ايشلندي
انسانلك ايشي وياحيوانلك ايشي چنانكه هر شيمه كامل اولدي و متعلقارندن هر بر بسنك
آنك اوزر بزمه اعتمادى اولدي نا كهان اولوم ايرشدي اتاها امر نا يعني خبر سز كادي بزم
حكمنر آندن مرادي شودر كه شو بتنلر اولوب صرارر صكره كسيور ويا خود بر كره كاوب
اني ايريشوب اولدن كسري يعني اولوم خبر سز كلور (والله يدعوا الى دار السلام ويهدي ن
بشاه الى صراط مستقيم للذين احسنوا الحسنى وزياده ولا يرهون وجوههم قتر ولا ذلة
اولئك اصحاب الجنة هم فيها خالدون) ت والله دعوت ايدر سلامتلك سراينك جانينه ودلات
ايدر ايتديكي كسني بي طوغر و بول جانينه اول كسنيه لر ايجونكه كوزل ايش
ايشلديلر كوزل حالت اولور ودخي آنك اوزر بزمه زياده وار (يعني الله بي تعالى باش كوزيله
كورمك) واورغز انلك يوزيني هيچ برقره لق ونه ذليلك اشبو كره جهنت اهل يدر لر آنلر آنده
ابدي اوليجيدر لر (والذين كسبوا السيئات جزا سيئة مثلها وترهقهم ذلة ما لهم من
الله من عاصم كما غشيت وجوههم قطعان من الليل مظلم اولئك اصحاب النار هم
فيها خالدون) ت واول كسنيه لر ايجونكه ايشلديلر كو تو ايشاري كو تو عملار ينك جزا سي
قباحتلري قدرى واردر واورتر آنلري ذليلك اولمز انلر ايجون الله دن هيچ بر صاقلجي
ديرسن اورنولش آنلرك يوزينه قرانقو كيجه دن بر قاج قطعه اشبو كره او داهايدر لر انلر
شو او دده ابدى اوليجيدر لر (ويوم نحشرهم جميعا ثم نقول للذين اشر كوا مكابكم انهم
وشر كاؤكم فزينا بينهم وقال شر كاؤهم ما كنتم ايا ناعبدون) ت وقورده كوز
اول كوندنكه فالدير زآنلرك جلده سني صكره دير زاول كسنيه لر كه شريك قوشد يلر بر يكرده
طور يكر سزلر والله سبحانه به شريك بصبه ديغكز كيمسه لر پس آير زآنلرك آره سني ودير لر
آنلرك شريكلري كسز بزمه عبادت ايتزد يكرز (فكفى بالله شهيدا بيننا وبينكم ان كنا عن
عبادتكم لغافلين) ت پس بدر الله شاهد بزم ارا امر ايله سرك ارا كرده البته بزاو لدق سرك
عبادت ايتد ككز دن خبر سزلر * ف جلده شمر كار كند و خياللرينه يا خود شيطانه طهار لر
و دير لر كه بزلر برك كسنيه لر عبادت ايدرز وانلر اشبو ايشلرندن بيزاردر لر آخرت كو تنده
اشبو حال معلوم اوله بقدر (هنالك تبلوا كل نفس ما اسلفت وردوا الى الله مولا هم الحق
وعل عنهم ما كانوا يفترون) ت اشبو قيامت كو تنده بولور هر بر شخص ايلور

ایدر دیکز (یعنی استنزا و تکذیب طریقیه) * ف یعنی وقتا که عذاب ایر بشه اولوقته ایمان کتور مک نیجه قبول اولور پس شوسیدن اگر عذابدن سوال ایدر سکر عینه در (تم قبل للذین ظلموا و اذوقوا عذاب الخلد هل یجزون الا بما کنتم تکسبون) ت صکره دینلور اول کسسه لره که کوفواش ایشلدیلر طادیکنز ابندی اولان عذابی جو اویرلر سکر مکر او ایشیک بدلسده که ایشلدیکز (و یستنبونک احق هو قل ای وری انه لحق و ما انتم بحجین) ت سوال ایدر لرسکا که آیا طوغر و میسر شو و عده دیکل اوت بنم ربه قسم اولسون که البته طوغریدر و سکر کاسکر عاجر قلیجی * ف یعنی قاجوب عاجز ایده بیلر سکر (ولو ان اسک نفس ظلمت ما فی الارض لا تقدر ان تاسروا الندامة لما راوا العذاب و قضی بینهم بالقسط و هم لا یظلمون) ت واکر اولسه هر رظم ایدیجی نفس ایچون یرده اولان شیلر البته فدییه و یردی آتی کند و ایچون (یعنی دنیا کمالی کند و دنک اولسه عذابدن خلاص اولق ایچون اول دنیا مالک جله سنی نفسنه فد او یردی) و کند و قلیلرند طوتارلر پشیمانلنی وقتا که کوررلر عذابی و فیصله اولور آنلر ارا سنده انصافله و آنلر ظلم و انفر (الا ان لله ما فی السموات و الارض الا ان وعد الله حق و لیکن اکثرهم لا یعلمون) ت خبردار اول البته الله ایچوندر اولشیکه کوکارده و یرده و اردر خبردار اول البته الله و عده سی طوغریدر و لیکن آنلر جوغی بیازلر (هو یحیی و یمیت و الیه ترجعون) ت الله دیرلر و اولدیرر و آنک جانینه دوندلش اولور سکر (یا ایها الناس قد جاءکم موعظه من ربکم و شفاء لما فی الصدور و هدی و رحمة للمؤمنین) ت ای آدملا البته کادی سز نصیحت کند و بکزدن و شفا اول کیفرلک ایچونکه سکر سینه لر کرده و اردر و یول کو سترمک و باغشاق مسلمانلر ایچون (قل یضیل الله و یرجته فبذلک فلیقرسوا هو خیر مما یجمعون) ت دیکل الله فضلله و آنک رحمتله اشبوشلر ایلر شاد اولسونلر اول زیاده کوزلر اولشیدنکه جمع ایدرلر (قل ارایتما انزل الله لکم من رزق فاعلم منه حراما و حلالا قل الله اذن لکم ام علی الله تقفون) ت دیکل آنلر آیا کوردیکزی اولشینی که ایندردی الله سز بکون رزق جفستدن پس یسه دیکز آنک بعضی حرام و بعضی حلال دیکل آیا الله اذن و یردی سز باخود الله اوزرینه یلاغی باغلسکر * ف سورة مائده و انعامده حلال و حرام قلد قلیلک

ایدرلر * ف یعنی آنلر که بعضی قلبنه اثر ایتور اشبو آنلر کند و قصوریدر زیر که کولر اخلاصله ایشقور (و یوم یحشرهم کان لم یلبثوا الا ساعة من النهار یتعارفون بینهم قد خسروا الذین کذبوا بلفاه الله و ما کانوا مهتدین) ت واولکونکه قالدر الله آنلر دیرسن ا کافه شلر ایدی مکر بر ساعت قدری کوندزدن بری برینی یلورلر کند و اولر زنده البته زیان ایشلر اولدیلر اول کسسه لره که یلان نسبت ایتدیلر الله او غرامنی و اولدیلر طوغر و یول بولجیلر * ف یعنی قیامت کوننده قیده قالد قلیر بر ساعت قدری معلوم اوله جقه در (و امائر ینک بعض الذی نعدهم او سوفینک فاینا امرهم ثم الله ینهد علی ما یفعلون) ت واکر کوسترسک سکا اولشیک بعضی که وعده و یردک آنلر یا خود اولدیرسک سی هر حالده بزم جانیمز در آنلر قایتمی صکره الله خبرداردر اولشی اوزرینه که آنلر ایشلرلر آتی * ف یعنی اسلامک غلبه سکر بعضی اول حضرت زما تده اولدی و غام غلبه سی اول حضرتک خلیفه لری زما تده حاصل اولدی (و اکمل امة رسول فاذا جاء رسولهم قضی بینهم بالقسط و هم لا یظلمون) ت وهر بر کرده ایچون وارد بر یغمبر پس وقتا که کادی آنلر یغمبری حکم اولور آنلر ارا سنده انصافله و آنلر اوزرینه ظلم و انفر * ف یعنی یغمبرلر آنلر تابع اولدیلر نجات بولورلر و کافرلر ایدسه هلاک اولورلر * ف یعنی یغمبر کوندزیدن اول کوفواشیلر عفو اولورلر لیکن رسول کاد کد صکره جز النورلر (و یقولون متى هذا الوعد ان کنتم صادقین) ت و دیرلر جان اولور اشبو وعده اکر کجک سولیلر ایدسه کر (قل لا املاک انفسی ضرر ولا نفع الا ما شاء الله لکلی امة اجل اذا جاء اجلهم فلا یتأخرون ساعة ولا یتقدمون) ت دیکل آنلر قادر اولم بن کندم ایچون نه بر ضرر و نه بر منفعت مکر الله تعالی دیله هر بر کرده ایچون وارد بر وعده قچانکه کاسه آنلر وعده لری پس تأخیر اولفرلر بر ساعت ونه ایلر و بکولر (قل ارایتما ان اکرم عذابه یا تا و نه اراماذا یتسجل منه الجحیمون) ت دیکل آنلر خبر و یرلر بکا اکر کاسه سز الله عذابی کیجه وقتی یا خود کوندزده هر حالده شیئی چایک طلب ایدرلر شو عذابدن کوفواشیلر * ف یعنی عذاب کلدیکی وقتده صافقه فادر اولرلر پس آندن سوال ایتیمک فائده سی ندر (انتم اذا ما وقع امنکم به الا ان وقد کتبت به تستجلمون) ت اولوقته عذاب منجیق اولور یا ایمان کتوریدر سکر کا (اولوقته دینلور آنلر که) شعیبی ایمان کتوریدر بکوز البته بوندن اول چایک کله شو عذابی طلب

ذکر یحیی (وَمَا ظَنُّ الَّذِينَ يَفْتَرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِنَّ اللَّهَ لَذُو فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ وَلَئِنْ أُنْكُرْتُمْ أَنَّكُمْ لَا تُشْكُرُونَ) ت وندراول کس نه لر که با غلر الله اوزرینه یلانی قیامت کونده (یعنی الله آنره نه ایدجکدر قیامت کونده) البته الله فضل صاحبدر آدم لر اوزرینه وایکن آنلر جو غی شکر ایتزلر (وَمَا تَكُونُ فِي شَأْنٍ وَمَا تَتْلُوا مِنْهُ مِنْ قُرْآنٍ وَلَا تَعْمَلُونَ مِنْ عَمَلٍ إِلَّا كَأَنَّكُمْ سُهْوًا عَلَى الْبَضْءِ وَفِيهِ ط مَا يَعْزُبُ عَنْ رَبِّكَ مِنْ مِثْقَالِ ذَرَّةٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ وَلَا أَصْغَرَ مِنْ ذَلِكَ وَلَا أَكْبَرَ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُبِينٍ) ت واولر سن هیچ بر شغلده و اوقوم سن هیچ بر آتی الله جانبدر دن کلمش اولان قراندن وایشلر سکر هیچ بر شتی مکر بر منزل اوزر ~~کزه~~ شاهدزو یلورز اولوقه که شروع ایدر سکر اول ایشه وکیزلواولر سنک ربکدن بر ذره مقداری برده و کوکده و نه کوچک ذره دن و نه یول مکر یازلشدر واضح اولان کابده (الْآنَ أُولِيَ اللَّهُ الْخَوْفَ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ) ت خبردار اول البته الله دوستلری هیچ قورقور یوقدر آنلر اوزرینه و دکادر آنلر علملیملر (الَّذِينَ آمَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ) ت بونلر اول کس نه لر در که ایمان کتوردیلور قورقرلر آنلر الله دن (لَهُمُ الْبُشْرَى فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ لَا تَبْدِيلَ لِكَلِمَاتِ اللَّهِ ذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ) ت آنلر ایچوندر سونیمک دنیا دیر اسکنده (یعنی صالح اولان رؤیالر ایلر ایلر وکر چک اولان اویقوه سونیمک لری کورر لر وهدی کرچک اولور) و سونیمک واردر آنلر آخر ته یوقدر هیچ بر تبدیل الله سوزلری ایچون اشسب و بشارت یول اولان مطلوبی یول قدر (وَلَا يَحْزَنُ قَوْلُهُمْ إِنَّ الْعِزَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ) ت و غلن قدر مسون سنی آنلر سوزلری البته علیه الله ایچوندر الله ایشدیجی یلیجیدر (الْآنَ اللَّهُ مَنَّ فِي السَّمَوَاتِ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ وَمَا يَتَّبِعُ الَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ شُرَكَاءَ إِنَّ يَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ وَإِنْ هُمْ إِلَّا يَخْرُصُونَ) ت خبردار اول البته الله ایچوندر اول کس نه که کوکارده واردر وینه اول کس نه که برده واردر و تابع اولمازلر اول کس نه لر که عبادت ایدر لر الله دن غیری به حقیقت اوزرینه شریکله (یعنی الله شریکی دیو عبادت ایتدکاری تار حقیقتده شریک دکادرلر) ارقه سی صره کیتزلر مکر و هملر نلر دکادر آنلر مکر یلان سولیمیلر (هُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ اللَّيْلَ لَتَسْكُنُوا فِيهِ وَالنَّهَارَ مُبْصَرًا إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ) ت اول الله بصره دی سیز یچون کیجه بی تا که

قرار بولر سکر آنده بصره دی کوندری آیدن البته اشسبورده نشانه لر واردر اول کروه ایچونکه دیکلرلر (قَالُوا اتَّخَذَ اللَّهُ وَلَدًا سُبْحَانَهُ هُوَ الْغَنِيُّ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ إِنَّ عِنْدَكُمْ مِنْ سُلْطَانٍ مُبِينٍ) ت دیکلر (کافرلر) طوتدی الله اوغلر یا کلک انکیچوندر الله احتیاج سیزدر انکیچوندر کوکارده ویرده اولان شیلر یوقدر سکر یان سکرده هیچ بر دایل بوکا یایدیر میسکر الله اوزرینه بر شتی که یاز سکر (قُلْ إِنَّ الَّذِينَ يَفْتَرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ لَا يُفْلِحُونَ) ت دیکل البته اول کس نه لر که با غلر الله اوزرینه یلانی نجات بولزلر (مَتَاعٌ فِي الدُّنْيَا إِنَّمَا الْبِزَارُ مِزْجُهُمْ ثُمَّ يَنْفَعُهُمُ الْعَذَابُ الشَّدِيدُ بِمَا كَانُوا يَكْفُرُونَ) ت آنلر ایچون واردر یای دنیا صکره بزم جانمزه در آنلر دوغملک کی پس طاندیر آنلر شدتلواولان عذاب اول سبیلده که کافر اولدیلر (وَآتَىٰ عَلَيْهِمْ نَبَأُوحٌ إِذْ قَالَ اقْوِمُوا قَوْمَ إِنْ كَانَ كَبُرَ عَلَيْكُمْ مَقَامِي وَتَذَكَّرِ بِآيَاتِ اللَّهِ فَعَلَى اللَّهِ تَوَكَّلْتُ فَأَجِجُوا أَمْرَكُمْ وَشُرَكَاءُكُمْ ثُمَّ لَا يَكُنْ أَمْرُكُمْ عَلَيْكُمْ غُمَّةً ثُمَّ اقْضُوا إِلَيَّ وَلَا تَنْظُرُونَ) ت و اوقوا آنلر اوزرینه نوحک خبرین وقتا که دیدی کند و قومنه ای بنم قوم اگر اوله جتین منزل اوزر کره بنم اکاشد یکم منزل اوه کزده و بنم نصیحت ویرمکم اللهک آیتلر یله پس الله اوزرینه ناپشوردم ایشلری پس طوغر و قصد ایدیکز کند و ایشکزی و شر یکلر یکلری پس اوله منزل ایشکز منزل اوزر کره کیزلور صکره ایشدیرلر بنم جانمزه و مهلات ویر میکلر بکا * ف یعنی بنم نصیحتمدن خوشلشمز سکر هرنه ایشکه بنم حقه لده ایدر یلور سکر ایدیکز (فَإِنْ تَوَلَّيْتُمْ فَأَسْأَلُكُمْ مِنْ أَمْرِ إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا عَلَى اللَّهِ وَأُمِرْتُ أَنْ أكون مِنَ الْمُسْلِمِينَ) ت پس اگر یوز جویر سه کر (یعنی بنم وعظمدن زیان یوقدر) دلدلدم سزدن هیچ بر من دیوقدر بنم مندم مکر الله اوزرینه و یورلدی ویرلدی بکا که بن اوله م مسلمانلردن (فَسَكَدُوا فِي حَقِّهِنَّاهُ وَمَنْ مَعَهُ فِي انْفِلَاقٍ وَجَعَلْنَاهُمْ خَلَائِفَ وَأَعْرَفْنَا الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُتَكَبِّرِينَ) ت پس یلان نه نسبت ایتدیلر نوحی پس نجات ویردلر اکاو ~~کند~~ و به تابع اوللر که آنکله قایقه لده ایدر یلر و صدق آنلری خلیفه لر و غرق ایتدلر اول کس نه لر یکله یلان نه نسبت ایتدیلر بزم آیتلر منی پس باقیجه اولدی قورقور دللرک آخری (ثُمَّ بَعَثْنَا مِنْ بَعْدِهِ رَسُولًا إِلَىٰ قَوْمِهِمْ فَعَلَوْهُمْ بِآيَاتِنَا مَا كَانُوا لِيَوْمِنَا بِمَا كَذَّبُوا بِهِ مِنْ قَبْلُ كَذَلِكَ نَطْبَعُ عَلَىٰ قُلُوبِ الْمُعْتَدِينَ) ت صکره کوندر دلر نوحه نصکره بر قاج یغملر یی کند و قوملری جانمزه پس کتوردیلر آنلر آیدن نشانه لری

پس قابل اولاد بزرگ ایمان کنوره را و اشیسته که بلانته نسبت ایستد یلر آتی بوندن اول اشبو
 کبی مهر قورز حقدن کچنلرک قلبلری اوزرینه (تَمَّ بَعَثْنَا مِنْ بَنِي إِسْرَءِیْلَ مُوسَىٰ وَهَارُونَ ابْنَيْ فِرْعَوْنَ
 وَمَلَأْنَاهُمَا بِآيَاتِنَا فَاسْتَكْبَرُوا وَكَانُوا قَوْمًا مُجْرِمِينَ) ت صکره کوندردک آنلردن صکره موسایی
 و هرون فرعون و آنک قومی جانبیه بزم نشانه لر یزایله پس یوکلک ایستد یلر و کونوا ایشلو
 کروه اولدیلر (فَلَمَّا جَاءَهُمُ الْحَقُّ مِنْ عِنْدِنَا قَالُوا إِنَّ هَذَا السِّحْرُ مِیْنُ) ت پس وقتا که کاری
 آنلره طوغر و اولان سوز بزم جانبزدن دیدیلر البته شو آشکاره سحر در (قَالَ مُوسَىٰ أَتَقُولُوا
 لِلْحَقِّ لَمَجًا ۚ كُمْ أَصْحَرُ هَذَا وَلَا تَتَّبِعُوا السَّاحِرِينَ) ت دیدی موسی آیلو یله دی دیر سکر طوغر و
 اولان سوز و قسا که کادی سزه آیا صحر میبدر شو و فجات بولزلر سحر ایدیلر (قَالُوا أَتَمْنَنُ
 لِمَلَائِكَةٍ أَوْ مَعَاوِدٍ أَوْ أَنَا وَتَمْنُونَ لِّلْكَافِرِينَ ۚ فِي الْأَرْضِ وَمَنْحَرٍ لِّكُلِّ مُمْنِنٍ) ت
 دیدیلر آیا کادی بزم یا نزه تا کی رود و ندره سن بزی اول دیندن که بولدی آنک اوزرینه
 کند و یالری میز و نا اوله سز کچون یوکلک برده و دکلز برلر سزلی ایشانچی (وَقَالَ فِرْعَوْنُ
 أَتَأْتُونِي بِكُلِّ سَاحِرٍ عَلِيمٍ) ت و دیدی فرعون کنور یکر بکا هر ماهر اولان ساحر لری (فَلَمَّا
 جَاءَ السَّحَرَةُ قَالُوا لَهمُ مُوسَىٰ الْقَوَامَا أَنْتُمْ مَلْعُونُونَ) ت وقتا که کادی ساحر ل دیدی آنلره
 موسی آتی ویر یکر آتیه جفکرتشیلری (فَلَمَّا الْقَوَا قَال مُوسَىٰ مَا جِئْتُمْ بِهِ السِّحْرُ إِنَّ اللَّهَ
 يَبْطِلُهُ إِنَّ اللَّهَ لَا يُصْلِحُ عَمَلَ الْمُفْسِدِينَ) ت پس وقتا که ساحر لر آتیدیلر دیدی موسی
 کنور دیکرتشی صحر در البته الله باطل ایدر آتی البته الله طوغر و قیاز کونوا ایشلرک
 ایشی (وَيُحِقُّ اللَّهُ الْحَقَّ بِكَلِمَاتِهِ وَلَوْ كَرِهَ الْمُجْرِمُونَ) ت و ثابت قیلر الله طوغر و اولان سوزی
 یورلدیسیله واکر چه خوشنمه لرده کونوا ایشلر آتد (فَمَا آمَنَ لِمُوسَىٰ إِلَّا ذُرِّيَّةٌ مِنْ قَوْمِهِ
 عَلَىٰ خَوْفٍ مِنْ فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِمْ أَنْ يَقْتُلَهُمْ وَإِنَّ فِرْعَوْنَ لَعَالٍ فِي الْأَرْضِ وَإِنَّ لِمَنْ الْمُسْرِفِينَ)
 ت پس ایمان کنور مدی موسایه مکر بر کر و و آنک قوم سندن آرا بیه قور قوده ایدیلر
 فرعوندن و قبطیلرک یوکارندن که عذاب ایرشدیره آنلره و تحقیق فرعون متکبر ایدی برده
 و حقدن جیق بولردن ایدی (وَقَالَ مُوسَىٰ يَا قَوْمِ إِنْ كُنْتُمْ آمَنْتُمْ بِاللَّهِ فَعَلَيْهِ تَوَكَّلُوا وَإِنْ كُنْتُمْ
 مُسْلِمِينَ) ت و دیدی موسی ای بزم قوما کرایمان کنور دیکرتسه الله سجهانه به پس آنک

اوزرینه ایشلر یکر ی تاپشور کزاکر مسلمان ایسه کن (فَقَالُوا عَلَى اللَّهِ تَوَكَّلْنَا رَبَّنَا لَا تَجْعَلْنَا
 فِتْنَةً لِّلْقَوْمِ الظَّالِمِينَ) ت پس دیدیلر الله اوزرینه ایشمزی تاپشور دق ای بزم ریمز لر بزم بزلری
 اباق آتد چکنش تپه لکش کونوا ایشلی اولان قوملره (وَنَجِّنَا بِرَحْمَتِكَ مِنَ الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ)
 ت و فجات ویر بزلره کند و رحت که کافر اولان قوملردن (وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ وَأَخِيهِ
 أَنْ تَبَوَّآ الْقَوْمَ لِكَآبٍ صِرْيُوْنَا وَاجْهَلُوا يَوْمَ تَكُفُّ قُلُوبُهُمْ وَافْقُوا الْقُلُوبَ وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ) ت و وحی
 کوندردک موسی و آنک قوندانشی جانبلرینه که اوطوره جق بر بیه یکر کند و قوم کز ایچون
 صحرده اولری و بیه یکر اولر یکر ی قبله به قارشو (یعنی او مسجد لری یایدکز) و غازی
 ارکانله قلسکزی و سوندر مسلمانلری و ف وقتا که فرعونک هلاکی یقین اولدی موسی علیه
 السلامه امر اولندی که بنی اسرائیلی آنلردن آیر و قفلغل کند و رحله کی بشقه برده یا که آنلره
 آتد که جکدر تا که بنی اسرائیل شو آتدله شریک اولمسه لر (وَقَالَ مُوسَىٰ رَبَّنَا إِنَّكَ آتَيْتَ
 فِرْعَوْنَ وَمَلَئَهُ زِينَةً وَأَمْوَالًا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا لِيُضِلُّوْا عَنْ سَبِيلِكَ رَبَّنَا اطْمِسْ عَلَىٰ أَمْوَالِهِمْ
 وَاشْدُدْ عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ فَلَا يُؤْمِنُوا حَتَّىٰ يَرَوُا الْعَذَابَ الْأَلِيمَ) ت و دیدی موسی ای بزم ریمز البته
 سن ویردک فرعون و آنک قبیله سنه بزمه جک شیلری و ماللری دنیادیر لکنده ای بزم ریمز تا که
 آتدین قبله لر سندن یوکلکدن ای بزم ریمز مسخ ایت آنلرک ماللری و مهر اورا آنلرک قبللری
 اوزرینه که ایمان کنوره سونلر تا که کور لردد ویر یچی اولان عذاب و ف یعنی آنلردن
 طوغر یقله ایمان کنور مکه امید یو غمدی لیکن هر وقت که آنلره بر بلا ایشلر ایدی
 بلا نیقله دیر لرایدیکه برلر شمدی ای انور زاشبو سیدن عذاب تاخیره فالوب ایشلری تمام
 و از ایدی موسی علیه السلام اشبو سیدن دعا ایتدیکه آنلر اشبو کبی یلان ایمانی کنور میه لر
 و آنلرک قبللری قتی اوله تا که عذاب نازل اولوب آنلرک ایشی فیصل اولنه (قَالَ قَدْ أُجِيبَتْ
 دَعْوَتُكُمْ فَأَسْتَقِيمُوا وَلَا تَتَّبِعَانِ سَبِيلَ الَّذِينَ لَا يَتَّقُونَ) ت دیدی الله البته قبول اولندی سزک
 دعا کز پس ثابت اولان و نایع اولمکز یولنه به یاز کیمه لرک یعنی شتاب ایتمکز و حکم ایچون
 بکلمکز (وَجَاوَزْنَا بِبَنِي إِسْرَءِیْلَ الْبَحْرَ فَأَتَاهُمُ فِرْعَوْنُ وَجُنُودُهُ بَغْيًا وَعَدُوًّا حَتَّىٰ إِذَا دَرَكَهُ
 الْفُرْقَانُ قَالَ آمَنْتُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا الَّذِي آمَنْتُ بِهِ بَنُو إِسْرَءِیْلَ وَآنَا مِنَ الْمُسْلِمِينَ) ت و کچور دک
 یعقوبک اولادینی دکردن آنلرک ارقه سی صره واردیلر فرعون و آنک قشوقی ظلم یوانسندن
 و حقدن کچمک یوزندن اولوقته دکنسکه ایرشدی اکامویه طالمغک مشقتی دیدی ایناندمکه
 یوقدر هیچ بر معبود مکر اول الله که اینانندی اکایع قوبک اولادی و بن مسلمانلردنم

(أَلَا نَقْدَعَصِيْبَقَبْلُوَكُنْتَمِنَالْمُقْسِدِيْنَ) ت دینلدی ا کاشمیدی ایمان کتور رس
و یورلدی قبول ایتمک یوندن اول کو تو ایشیلردن اولدک • ف الله سبحانه یورکه تمام
عمر کده امره مخالفت ایتمک شمدی عذاب کوروب ایمان کتور رسن اشیو و قده اولان
ایمانه اعتبار یوقدر (قَالِیَوْمَ نَجْعَلُکَیْسِدَکَ لَمْکُوْنَلِیْنَحْلَقْکَآبَۃًوَإِنْکَثِیْرًا مِّنَالنَّاسِ عَنْ
آیَاتِنَاغَافُلُوْنَ) ت پس (سنک بدنکی صاقلوب) بو کون بر یوکسک مکانه آنا رزسق
(یعنی صوبک یوزینه کتور زسنی جسمک تغیر اواز سزین) تا که اوله سن نشانه اول
کسنه لر ایچونکه سندن صکره کاورلر و تحقیق آدم لردن چوغی برنم نشانه مزدن خبر سزدرلر
• ف نیجه که فرعون وقت سز ایمان کتوردی فائده یولدی شو کبی الله سبحانه آنی اولد کون
صکره آنک بدنکی د کزدن طنمره چی قاروب بر تبه اوزرینه قودی که اسرا ئیل اولادی انی
کوروب شکر اید لر و عبرت آله لر یوخسه بدن صاقلق قدن فرعون نه فائده در (وَلَقَدْجَاءَنَا
مُوسَىبِأُیُودٍمُؤَصَّدَةٍوَرَزَقَهُمِّنَالطَّيِّبَاتِمَاخْتَلَفَواَحَقَّجَاءَهُمَالْعِلْمُأَنْرَبُکَیَقْضِی
بِیْنَهُمْیَوْمَالْقِیَامَةِفِیْمَاکَانُوْا فِیْهِیَخْتَلِفُوْنَ) ت و صغندر دق یقوبک اولدر یینی کوزل
اولان برده ورزق و بر دك آنلر یاک اولان شب یاردن پس اختلاف ایتمه لر اولوقته دکن که
کادی آنلر علم (یعنی قران) البته سنک ربکم ایدر آنلر ارا سنده قیامت کوننده
اولشیده که اختلاف ایتمه لر فیهی شام مدکنی و یردی آنلر آنلر دشمن لردن دخی بر کسنه
فالمادی (فَإِنْکُنْتَ فِیْشَکٍّ مِّمَّاآزَلْنَا إِلَیْکَ فَسْئَلِ الَّذِیْنَ یَقْرَؤْنَ الْکِتَابَ مِنْ قَبْلِکَ لَقَدْجَاءَکَ
الْحَقُّ مِنْ رَبِّکَ فَلَا تَكُوْنُ مِنَ الْمُمْتَرِیْنَ) ت پس ا کر شکده اولسک اولشیده که اشافی
کوندر دك سنک جابکه پس سوال ایتم اول کسنه لر که او قورلر کانی سندن اول (یعنی
ناظا هر اوله که یکن یغمبر لک هر بر بسی اوزرینه وحی نازل اوماش والله اعلم) البته کلو بدر
سکا طوغرو اولان وحی سنک ربکدن پس اوله شک کتور لردن (وَلَا تَسْکُوْنُ مِنَ الَّذِیْنَ کَذَبُوْا
بِآیَاتِ اللّٰهِ فَتَسْکُوْنُ مِنَ الْغَیْبِیْرِیْنَ) ت و اوله اول کسنه لر دکنه یالانه نسبت ایتمه لر الله
آیتلر یینی پس اولوقته اولور رسن زیان ایشیلردن (إِنَّ الَّذِیْنَ حَقَّتْ عَلَیْهِمْ کَلِمَتُ رَبِّکَ
لَا یُؤْمِنُوْنَ) ت البته اول کسنه لر که ثابت اولدی آنلر اوزرینه سنک ربک حکمنی (یعنی
کفر اوزرینه فوت اولوب جهنمه ابدی قالد بقرینه حقه امری صادر اولمش کسنه لر)
ایمان کتور مزلر (وَلَوْجَاءَتْهُمْ كُلُّآیَةٍحَتّٰی یَرَوْا الْعَذَابَ الْاَلِیْمَ) ت و اگر چه کاسه ده آنلر هر بر

نشانه که حق کورسه لر در دویریجی اولان عذاب • ف حقت علیم یعنی الله سوزنی
چوق طوغرو کادی یعنی اولسوز که الله سبحانه ایلسه یورمشدیکه سق و سنک تابعلر ییکی
جهنمه طولدره جنم (فَلَوْلَا کَانَتَقَسْرِیْۤ اَمَنْتَ فَنَقَعَهَا اِیْمَانُ الْاَقْوَمِیُوْنَسَلَمَآمَنُوْا
کَسَفْنَا عَنْهُمْ عَذَابَ الْخِزْیِیْ فِی الْحَیْوةِ الدُّنْیَاوَمَتَّعْنَاهُمْ اِلَیْحَیْنِ) ت پس نیچون اولادی
برکوی که ایمان کتوره (یعنی عذابک نزول نه یقین) پس فائده و یره اکا آنک ایمانی مکر
یونسک قومی وقتا که ایمان کتور دیلر قالدردق آنلردن رسوالق عذابنی دنیا در اکنده
وبای بویجی یصه دق آنلری بر مده دکن • ف یعنی دیناده عذاب کوروب ایمان
کتور مکن هیچ بر کسنه یه فائده و یرمدی مکر یونس علیه السلام کومنه اشیو و چه
اوزره که آنلر اوزرینه عذابک حکمی ایشمده یسه ده لیکن حضرت یونسک علیه ایل
شهر دن چیقمه سندن عذاب صورتی کورغش اولدیغندن قومی ایمان کتوروب عذابدن
مخفوظ اولدیلر آنک کبی اهل مکه فتح کوننده آنلر اوزرینه اسلامک عسکری ایشمده
آنلری قتل و یغما ایدلر آنلر دخی ایمان کتوروب ایمانلری قبول اولوب امان بولدیلر (وَلَوْ
شَهِدَتْ لَآمَنَ مِنْ فِی الْاَرْضِ کُلُّهُمْ جَمِیْعًاۭ اَفَاَنْتَ تُسْکِرُ النَّاسَ حَتّٰی یَكُوْنُوْا مُؤْمِنِیْنَ) ت
وا کوردی اسیمدی سنک ربک البته ایمان کتور لر ایدی برده اولانلر کجه می آیا سن زور
ایدر مین آدم لره تا که مسلمان اوله لر (وَمَا کَانَ لِنَفْسٍ اَنْ تُؤْمِنَ اِلَّا بِاِذْنِ اللّٰهِ وَیَجْعَلُ الرِّجْسَ
عَلِی الَّذِیْنَ لَا یَعْقِلُوْنَ) ت و اولنر هیچ بر شخص ایچون که ایمان کتور مکر اللهک دلیسیده و اتار
نجسی اول کسنه لر اوزرینه که ادراک ایتمزلر (قُلْ اَنْظُرُوْا مَاذَا فِی السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَمَا
نُفِیْ الْاٰیٰتِ وَالَّذِیْذُرُّعَنْ قَوْمٍ لَا یُؤْمِنُوْنَ) ت دیکل باقک نه شی واردر کو کارده و یرده
وفائده و یرمن نشانه لر و قور قود یجیلر برکروه که ایمان کتور مزلر (فَهَلْ یَنْظُرُوْنَ اِلَّا مَثَلِ
اَیَّامٍ اَلَّذِیْنَ خَلَوْا مِنْ قَبْلِهِمْ قُلْ فَانْظُرُوْا اِلَیَّیْ مَعْکُمْ مِنَ الْمُنْظَرِیْنَ) ت پس انتظار چکمز لر
مکر اول کسنه لرک مصیبتلری منظر و سینه که یکدیلر آنلردن اول دیکل پس انتظار چکمز (منزه
کاجک عذاب و سزک هلا ککره) البته بن سز کاه منتظر اولانلردنم (ثُمَّ نُنْجِیْ رُسُلَنَاوَالَّذِیْنَ
آمَنُوْا کَذٰلِکَ حَقَّاعَلَمَیْنَاۤ اِنَّجِ الْمُؤْمِنِیْنَ) ت صکره خلاص ایتلر یغمبر لر ییزی و اول
کسنه لر یکه ایمان کتور دیلر یونک کبی خلاص ایدرزله سمانلری وعده و یردک طوغرو اولان
وعده ایلر بره لازمدر که مؤمنلری خلاص ایدرز (قُلْ یٰۤاَیُّهَا النَّاسُ اِنْ کُنْتُمْ فِیْشَکٍّ مِّنْ دِیْنِیْ فَلَا

اعبدوا الذين تعبدون من دون الله ولكن اعبدوا الله الذي توفاكم واهمتم ان تكون من
المؤمنين) ت ديكل ای آدمرا کراولسه کز شکده بنم دیندن پس ایشیدیکز که عبادت
ایتم اول کسینه له که عبادت ایتدی که الله دن غیری وایکن عبادت ایدرم اول الله تعالی به
که روحلریکزی الورویورلدی ویرلدی بکا که اولهم مسلمانلردن * ف روحلریکزی آلور
یعنی اولوم ویر رشوصفت الله سبحانه نک اولدیفنی هر کیشی یلوراشموجهتدن شوصفتی
یلدیردی که آخر آنک جانینه دوندریله جکسکزی ریرامشهوردرکه جله کس الله سبحانه نک
طرفنه قائده جقدرلر پس الله سبحانه بر در بر کسینه آنک غیرینه فایتمی حاققتدن شرک
ایتمکدر (وَأَنْ أَقِمُّوْهُنَّ لِلَّذِيْنَ خَنِيْعًا وَلَا تَكُوْنُوْنَ مِنَ الْمُشْرِكِيْنَ) ت وامراولدهدی
بکا که طوغر وپولت یوزیکی طوغری اولان دینه واولمه نمریک قوشنلردن * ف حنیف
ابراهیم علیه السلام دینه تابع اولنلرک آدیدر وعر بر مشرک اولقلریله کندولرینه
حنیف دیرلر ایدی بوا یسه بلاندر (وَلَا تَدْعُ مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ مَا لَا يَنْفَعُكَ وَلَا يَضُرُّكَ فَإِنْ فَعَلْتَ
فَأِنَّكَ إِذًا مِّنَ الظَّالِمِيْنَ) ت ودعا ایتمه الله دن غیری اول بر شینه که قائده ویره من
سکاوزیان دخی ایرشدیر من سکا پس اگرانی ایتنک اولور سن سن اولوقتهده ککو تو
ایشیدلردن (وَأَنْ يَّمْسُكَ اللّٰهُ بَضْرَفَهُ لَا كَافٍ لَهُ الْاَمُوْءُ وَإِنْ يَرِدْكَ بَحْرٌ فَلَارَاقُ لِفَضْلِهِ
وَيَصِيْبُ بِهِ مَن يَّشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَهُوَ الْغَفُوْرُ الرَّحِيْمُ) ت واکر ایرشدیر سه سکا الله
بر ضرر پس فالدر یجی یوقدرانی الله دن غیری واکر دیلر ایسه سنک حشکده بر نه منی پس
یوقدر هیچ دفع ایدیجی آنک احساننی ایرشدیر وفضلنی اول کسینه به که دیلر کندو
قوللرندن والله یارلغیجی اسر کجیدر (قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكُمْ فَمَنِ
اهْتَدَىٰ فَأَتَمَّتْ تِلْكَ نَفْسُهُ مِن صَلَٰتٍ فَاَتَمَّ بَصُلِّ عَلَيْهَا وَمَا أَنَا عَلَيْكُمْ بِوَكِيْلٍ) ت دیکل
ای آدمرا البته کلدی سزله طوغر اولان وحی کندور بکزدن پس بر کسینه که یول بولدی
همان یول بولدی کندو نفسیچون ویر کسینه که آزعین اولدی همان آزعین اولور کندو زیاته
ود کلیم بن سزله وکیلکزی (وَاتَّبَعَ مَا يُوحَىٰ إِلَيْكَ وَأَصْرَحْ حَقِّ يَحْكُمُ اللّٰهُ وَهُوَ خَيْرُ الْحَاكِمِيْنَ)
ت وای محمد تابع اول اول شینه که وحی اولندی سنک جانیه که وصبرایت اولوقتهد کین که
فیصله ایده الله والله فیصله ایدیجیلرک زیاده کوزلندر

(سورة هود مکیه وهی مائه وثلاث وعشرون آیه)

(هود سوره سی مکده نازل اولش وشو سوره یوزیکری اوج آیتدر)

(بسم الله الرحمن الرحيم)

یاغسلیجی اسر کیجی اولان اللهک آدیله او قورم

(الر) الله اعلمر (کَابُ احْكَمَتْ آيَاتُهُ ثُمَّ فَصَّلَتْ مِنْ لَدُنْ حَكِيمٍ خَبِيرٍ) ت اشبوبر
کابد که محکم قلتمش اولدی آنک آیتلری صکره آحق بیان قلدهدی کاوبدر طوغر وایشلی
خبردار اولان الله یاتندن (الَّا تَعْبُدُوا إِلَّا اللّٰهَ إِنِّي لَكُمْ مِنْهُ نَذِيرٌ وَبَشِيرٌ) ت (اشبوبر
مضمونه که یغمبردیر) عبادت ایتدی که مکر الله سبحانه به البته بن سز کچون آنک جانینه دن
نورقود یجیم و سوبند یجیم (وَأَنْ اسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ ثُمَّ تُوبُوا إِلَيْهِ يَغْفِرْ لَكُمْ مَنَاصِحًا سَلَامًا إِلَى
أَجَلٍ مُّسَمًّى وَيُؤْتِ كُلَّ ذِي فَضْلٍ فَضْلَهُ وَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ كَبِيرٍ) ت
وبینه شوکه یار غمق طلب ایدلر بکزدن صکره توبه ایدلر کاتانه غلنه دیر سز کوزل
ولان مننه غلنه مقدر اولان مدنه د کین وینه ویره هر فضل واحسان صاحبیه کندو
حسانتک جزاسنی اگر یوزچویر سکز پس البته بن قورقرم سزک اوزرکز یولک اولان
کونک عذابندن * ف عز ایدی که الله هر بر فضل صاحبیه زیاده بی ویر یجیدر یعنی
اگر ایمان کتور سکز دیناده اولیکه کچور سکز ویر کسینه که عملی زیاده ایدر سه درجه ده
زیاده اولور (إِلَى اللّٰهِ مَرْجِعُكُمْ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ) ت الله جانینه در دونمکزی والله
هر برشی اوزرینه قادردر (الَا انهم یفتنون صدورهم لیتخفوا منه الْاَحِبِّیْنَ یَسْتَفْشِنُوْنَ
نِیَابَهُمْ یَعْلَمُ مَا یُسْرُوْنَ وَمَا یَعْلَنُوْنَ اِنَّهٗ عَلِیْمٌ بِذَاتِ الصُّدُوْرِ) ت خبردار اول البته کافرلر
بوکرلر کندو سینه لرینی (یعنی دونرلر و اعراض ایدرلر) دیلرلر که تا کیزانه لر الله دن خبردار
اول وقتا که باشلرینه اورترلر کندو بجاشرلر بنی بیاور الله کیزلوط و تفری شیئی واشکار
ایتد کلری شیئی البته الله بیلیجدر بر سر یکه سینه صاحبیدر * ف شاه ولی الله رحه الله
دیر که ممکندر دینه که سینه لرلر نو کلسندن هر ادا شودر که باطل فککرلر ایدر و اعتبار سز
شبهلر ایلر کندو قلبنی مطمئن قیلر وحق اولان عقایدلری اونودی ویر نیچونکه بوراده
صدورندن هر ادا صدرده اولان علومدر * ف کانلر هر بر مخالف اولان سوزلر یکه کندو
اولزنده سوبلشور ایدی جوابی قرآنده نازل اولوردی کافرلر شویله فهم ایتدیلر که بر آدم
آلرک بوضو صند طوروب انلرید کا یورو یغمبر علیه السلامه کاوب خبر ویر یور پس
هر وقتکه بر کیزلوسوز سوز یانک دیسه لر ایدی باشلرینه بجاشرلرلر اورقوب اکاوب و باشلرلر
اشاغنی صالیویروب ایکی قات کبی سوبلشورلر ایدی پس الله اشبوبر ایتی نازل قلدی (وَمَا

ایدهی اول که منزه لر بکه ایمان کتوردیلر البته آنلر بلرینه اوغره ییجیدر لر وایکن بن
 کوریم سزی بر قوم که جاهلک ایدور سکر (و یاقوم من یصبر فی من الله ان یرزقهم افلا
 تذکرون) ت وای بنم قوم کیم یاردم ایدر بکا للهک عتوبتندن اکر اراق قلم آنلری
 ایا نصیحت قبول ایتمز سکر ف کافر لر مؤمنلری رذیل صایوب حضرت نوحه دیدیلر که
 اگر مؤمنلری یانکدن طردایتلر بکنکله اکلشور زوسنک سوزیک دکلر ز نوح علیه
 السلام آنره دیدی که قلم اولان سوزلری الله تحقیق ایدم جکدر وقتا که بلرینه اوغرارلر
 پس اگر مسلمانلری یاغدن اراق ایتسم الله دن بنی کیم خلاص ایدر و کافر لر مسلمانلری
 رذیل صایمه لری اول سیدن ایدیکه مسلمانلر کسب اهلی ایدیلر و حایبو که کسبیدن زیاده
 کوزلر رزقک سیدیلر بنی یوقدر اشبو جهتدن یوردیکه سزلر جاهلسکر (ولا اقول لکم
 عندي خزائن الله ولا اعلم الغیب ولا اقول انی ملک ولا اقول للذین یرددون عینکم ان یؤمنوا
 بالله خیرا الله اعلم بما فی انفسهم انی اذ ان الظالمین) ت ویدی بن سکر که بنی یاغده اللهک
 خزینه لری وارد و نه که یاورم غیبی ویدی که البته بن فرشته یم ویدی اول کس نه لر که حقارتله
 باقر آنلر سزلر کوزلر کز که البته ویرمن آنلره الله هیچ بر نعمتی الله یاور آنلرک نه لر نه
 ولان شئی اکر بن یونلری دیبه جل اولسم البته بن اولوقته کونوا یشیلردن اولورم ف
 کافر لر دیشلر ایدیکه بزلر کورمز سزلر ده بزم اوزر یزه هیچ بر یو کاککی نوح جوابلر نه
 یوردیکه بن فرشته د کلیم و غیبی پیام واللله خزینه لری بنم المده کل و اول اسر که کیکه الله
 کا حسان ایتش سزلر کوزلر یکزدن کیزلور (فانوا یوح قد جادنا فاکثر جادالنا
 فانت اعماد ان کنت من الصادقین) ت دیدیلر ای نوح تحقیق مکابره ایتدک بزم له پس
 جوق ایتدک بزم مکابر بی پس کتور بزم اول شینی که وعده ویررسن بزمه اکر کرچک
 و یلیجلردن ایتدک (قال تمایا بکم به الله ان شاء و ما ننتم ببعثین) ت دیدی نوح علیه
 السلام کتور سزمه عذاب الله کردیلر ایتسه و سزد کاسکز الله سجهانی عاجز قیلیلر (ولا
 یستعصم بکم یحیی ان اردت ان انصحبکم ان کان الله یرید ان یغویکم هو ربکم و ایتسه
 ترجمه ون) ت و منته ویرمن سزمه بنم نصیحتا کردیلریم که نصیحت ویریم اکر الله ایتش
 و ایتسه که آزعین قیلر سزی اول سزلر بکزدرو آنک جائنه کیرودنلر ایلر اولور سکر ف
 اشبو ریه قدر نوح علیه السلام قوی هر قدر سؤلر که نوح علیه السلام دن ایتش
 همان اول سؤلر ییغمبرمن علیه السلام قومک سؤلر ای دی یونلر جوابی نوح علیه
 السلام قومنه ویریلان جوابدر بر سؤلدن غیر بکه آن نوح علیه السلام قوی ایتش

نحق مکه کافر لری ایتش ایدی به بنی دیدیلر که قران اللهک کلامی دکلر اشبو دعوالر یکن
 جوابی که جکدر شو نطمله که (ام یقولون افترناه قل ان افتریته فعلی اجرای و اناری
 عما یخبرون) ت ای محمد دیر لری محمد یلان یاغده لری قرانی ذیکل اسکر بن یلان
 یاغاش اولسم پس بنم اوزر یزه دو بنم کاهم و بنبری یم سزلر کاه ایشا ککزدن ف
 شاه ولی الله رحه الله دیر که اشبو جلر زیاده قیلدی نوحک قصه سنک ارا سنده تا که تیسنه
 اوله که مکه مشرکار یکنک حالی نوحک قومک حاله مطابقدر ف نوح علیه السلام
 کاب کتور عشدیکه آنک قوی مکه کافر لری کبی افتر اچین دیر (واوحی الی نوح
 انه ان یؤمن من قومک الامن قد امن فلا یؤمنن بما کفوا یفعلون) ت ووحی اولندی
 نوحک جائنه که البته ای ان کتور ده جل دکل سنک قومکدن مکر اول کس نه که ایمان
 کتور و بدر پس غمیه اولدی سیدیلر که ایشا دیر (واضح الفلک باعینا و وحینا و لا
 نحاط فی الذین ظلموا انهم مغرقون) ت و یصه قایغی بزم حضور مرده و بزم امر یزایله
 و سوز سوبله بکا اول کس نه لر کابنده که کونوا یش ایشا دیر البته آنلر غرق اوله جقدر لر
 (و یصنع الفلک و کما امر علیه ملائ من قومهم یضروا مننه قال ان تضر و امننا
 فاننا نضر منکم کانتخرون) ت و یصه دی نوح قایغی و چنانکه اوغراسه شو قایغ
 اوزر یزه برکروم نوحک قومکدن مسخره ایدر لر ایدی نوحی دیدی نوح علیه السلام
 اکر مسخره ایدر سکر بزی پس بزدخی مسخره ایدر ز سزی نجه که سزم مسخره ایدر سکر ف
 کافر لر کولر ایدیکه قایغی سزی قراده غرق اولدن حفظ ایدر نوح علیه السلام ایتدک کولر
 ایدیکه اولوم یا سزلری اوزر ده طور مشدرو کافر لر بوسوزی ایشیدنجه زیاده کولر ایدی
 فسوف نعلون من یاتیه عذاب یجزیه و یجمل علیه عذاب مقیم) ت پس البته ییلور سکر
 اول کس نه لر بکه کلورا کابر عذاب که رسوا ایدر آنی و واقع اولور آنک اوزر یزه ایدی اولان
 عذاب (حتی اذا جاء امرنا و فار التور قلنا اجل فیهم امن کل زوجین اثین و اهلاک الامن سبق
 علیه القول و من امن و ما امن معه الاقلین) ت اشبو مهامله ده اولدی اولوقته قدر که
 کای بزم امر یزایله و قایغی تنور (یعنی اللهک طار غنا فی تنوری) دیدک قالدر قایغه
 هر برچسندن یکی کس نه بری رکک و بری دیشی و قالدر کند و آدم لریکی مکر اول کس نه بی
 که کسیدی آنک اوزر یزه قضا (یعنی نوحک فارسی و اوغلی کنعان) و قالدر مسلمانلری
 قایغه و ایمان کتور مدی انکه مکر آز کس نه لر ف هر بر جانور که الله سجهانه آنک
 نسلک بقاسنی مقدر قیلدی آنلردن برارکک و بر دیشی قایغه آنندی نوح علیه السلام
 هلندن اوغلی که مان و آنک اناسی غرق اولدیلر و اوج اوغلی کس نه دوا یله بر ابرنجات بولدیلر

وجه آینه را آنرا که اندر او نور حضرت نوح اوند ایدی طوفانک نشانی بصامت ایدی که
 وقتا که اشبه نور در صوفای نایه اولوقده قایغه بنکر (وَقَالَ رَبِّكُمُ اتَّقُوا اللَّهَ اسْمِ اللَّهِ تَجْعَلْ
 وَمِنْ سَاهَا أَنْ رَبِّي لَغَفُورٌ رَحِيمٌ) ت دیدی نوح بنکر قایغه الله ایدیه در اشبه جو قایغ
 کیمسی و آنک طوری می آید به بنرم یار ایچیدر اسر کیچیدر (وَهُی تَجْرِی بَیْنَهُمَا فِی مَوْجٍ
 کَاسٍ یَالِیَّ وَنَادَى نُوحُ ابْنَهُ وَكَانَ فِی مَعْزِلٍ یَا بُنِیَّ ارْكَبْ مَعَنَا وَلَا تَكُنْ مَعَ الْكَافِرِینَ) ت
 و اشبه قایق کتوردی آنری طاعلر کی اولان طالع لده و چاغردی نوح کند و او غلی
 و او غلی ایسه نوح دین آید ای بنم او غلم بن قایغه برمه و اوله کافر لایله (قَالَ سَأَدَى إِلَى
 جَبَلٍ یَعْصِیَنِ مِنَ الْمَاءِ قَالَا عَصِمَ الْیَوْمَ مِنْ أَمْرِ اللَّهِ إِلَّا مَنْ رَحِمَ وَحَالَ یَتَمُ مَا الْمَوْجُ
 فَكَانَ مِنَ الْمَغْرُوبِینَ) ت دیدی صغورم بر طاع جانیه که صاقلر بنی شو طاع صودن دیدی نوح
 صاقلر بنی یوقد و بو کونده الله عذابدن مکر اول کسمه که رحیم ایدی ا کاله کادی آنرا که
 اراسنه طالع پس اولدی غرق اولاندن ف طوفان کونده صواول قدر طغان ایدی که
 یو کسک اولان طاعلر باشنده اوزون اولان آنغلر بنی صوده باتش اولدی شو یله که اوچان
 نوشلر بنی قونه جی بر فالمدی و قایغه کدی قوشلر و حیدر اندر بن قه لری هلاک اولدی
 وَقِيلَ یَا أَرْضُ ابْلُغِی مَالَکَ وَیَا سَمَاءُ اقْلُبِی وَغِیْضُ الْمَاءِ اقْضِی الْأَمْرَ وَاسْتَوِی الْجُودِی
 وَقَبِلْ بَعْدَ الْقَوْمِ الظَّالِمِینَ) ت دیدی ای بر بوق ویر کند و صویکی وای کول صاقل
 کند یکی بغموردن و کسادی صو طوفانک و غرق ایشی قضا اولندی و قرار طودی قایق
 جودی طغانی اوزر بنه و دیدی هلاک اولسون کو تو ایشی اولان کره لری ف قر ق کون
 کو کدن بری برینک ارقه سی صریغه و دیاغدی و یردن صو قاینادی الی آید نص کر
 طاعلر باشی کوز کدی و قایق شام عمل کتند بولان جودی اولو طاع اوزر بنه قرار بولدی
 (وَنَادَى نُوحٌ رَبَّهُ فَقَالَ رَبِّ اِنِّیْ مِنْ اَهْلِیْ وَ اَنْ وَعْدُكَ الْحَقُّ وَ اَنْتَ اَحْكَمُ الْحَاکِمِینَ) ت
 و چاغردی نوح کند و بر بنی پس دیدی ای بنم رحم تحقیق بنم او غلم بنم عبد المندرو البته سندن
 و عدله طوغریدر و سن حکم ایدیچیلرک زیاده عدل ایدیچیلی سن ف یعنی بر قارم هلاک
 اولدی ایدی او غلی دخی دیلر سن هلاک ایت و دیلر سن قیامت ویر امر سن کدر (قَالَ یَا نُوحُ
 لَیْسَ مِنْ اَهْلِکَ اَنْتَ عَمَلٌ غَیْرُ صَالِحٍ فَلَا تَسْئَلْنِ مَا لَیْسَ لَکَ بِهِ عِلْمٌ اِنِّیْ اَعْطُکَ اَنْ تَكُوْنَ مِنَ الْغَاثِیْلِینَ)
 ت دیدی ای نوح البته اولد کدر سنک اهل کدر که آنک ایشلری بر امر در پس سوال ایته بندر
 بر شید نمکه یوقدر سقا چون آنی بملک البته بن نصیحت ایدرم کاکا که احتر از ایدمک جاهلرد

اولقندن ف آدی اشبه و شیدن سوال ایدر که آنی بملزایکن اگر سوال ایدیکی کسمه سواله
 راضییدر یا دکلکی و اگر سوال ایدیکی کسمه سوال اولان شیشه راضی دکل ایدیکن
 یارب سوال ایدر سه شوساقل جاهلردندر (قَالَ رَبِّ اِنِّیْ اَعُوْذُ بِکَ اَنْ اَسْئَلَکَ مَا لَیْسَ لَیْ بِهِ عِلْمٌ
 وَ اَلَا تُعْزِلُی رَّحْمٰنِیْ اَصْنَعْنِیْ مِنْ اَخْسَرِیْنَ) ت دیدی ای بنم رحم البته بن صغورم سکا
 آنکه سوال ایدم سندن اول بر شیتی که یوقدر بنم ایچون آنی بملک و اگر یار اغه زسک بنی
 و اسر کز سکن بنی اولورم زبان ایشلیردن ف حضرت نوح توبه ایدی و لیکن دیدیکه بوندن
 بویه خطا ایتیم زیرا که اشبه و کبی دیدیکه ادعا اولور قولک بومه لا و ادعایه نه قدر فی واردر
 بلا که الله سبحانه آنک اسر کسین طلب ایدم و صاقلر بنی ایسته یکه بندن شو یله خطا بردخی
 صدور ایتمسون (قَالَ یَا نُوحُ اهْبِطْ بِسَلَامٍ مِّنَّا وَ بِرَحْمَةٍ عَلَیْکَ وَ عَلٰی اُمِّمِیْنِ مَعَّکَ وَ اُمِّمِ سَفِیْهِیْمَ
 ثُمَّ یَرْسِلْهُمْ مِّنْ اَعْدَابِ اِلَیْمٍ) ت دیدی ای نوح اشغی ابن سلامتله بنم جانیزدن و سنک اوزر یک
 اولان بر کاله و بنه اول امتلر اوزر بنه که سنکله سقینه ده برابر اولاندن و بر قاج امتلر
 واردر که (یعنی آنرا که نسلندن برازا متلر پیدا اولور که) منفعت ویز برزا نلره دنیا ده صکره طویر
 آنری بنم جانیزدن در دو بر یچی اولان عذاب ف الله سبحانه تسلی یوردیکه بردخی انسانک
 جلاله سی اوزر بنه عوی هلاک کلیه جکدر مکر قیامت کوشدن اول بعض فرقه لره هلاک
 اوله جقدر (تِلْکَ مِنْ اَنْبَاءِ الْغَیْبِ نُوْحِیْ اِلَیْکَ مَا کُنْتَ تَعْلَمُ اَنْتَ وَاَنْتَ لَا قَوْمَ لَکَ مِنْ قَبْلِ هٰذَا
 فَاصْبِرْ اِنَّ الْعَاقِبَةَ لِلْمُتَّقِیْنَ) ت اشبه و قصه غیب خبر لردندر که و جی کوند برز آنی سنک جانیه که
 سن د کالدک آنی بیلچی و نه سنک قومک بوندن اول پس صبرایت البته عاقبت صاقلر
 ایچوند (وَالِیْ عَادِ اِخَاهُمْ هُوْدًا قَالِیَا قَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَکُمْ مِنْ اِلَهِ غَیْرِهٖ اِنْ اَنْتُمْ
 الْاٰمِقْنُوْنَ) ت و کوندردک عاد قوم سنه آنرا که قنداشی هودی دیدی ای بنم قوم عبادت
 ایدک الله سبحانه یه یوقدر سنر کون هیچ بر معبود الله سندن غیری سنر کسکزمه کریلا فیلر
 (یَا قَوْمِ لَا اَسْئَلُکُمْ عَلَیْهِمْ اَجْرًا اِنْ اَجْرِیْ اِلَّا عَلٰی الَّذِیْ فَطَرَنِیْ اَفَلَا تَعْقِلُوْنَ) ت ای بنم قوم
 ایتقم بنزدن اشبه و احکای ایر شد و مک اوزر بنه بر هنر دیتیم مزدم د کادر مکر اول کسمه
 اوزر بنه که یر اندی بی آیفکر ایتیمه کز (و یَا قَوْمِ اسْتَغْفِرُوْا رَبَّکُمْ ثُمَّ تَوْبُوْا اِلَیْهِ یَرْسِلْ
 السَّمَاءَ عَلَیْکُمْ مِدْرَارًا وَ یُرِذِّکُمْ قُوَّةً اِلٰی قُوَّتِکُمْ وَلَا تَتَّبِعُوا اَتَّخِذُ مِنْکُمْ
 طَلَبَ اَیْدِکُمْ کَذِبًا وَ یُرِکْزِدُنْ صَکْرًا کَیْرُودُنْ کَزْ اَنکَ جانیه تا کوندره بولودی سنرک اوزر یکزه
 دو کیچی اوله و قو زیاده قیل سنر کچون قوت کزه قوی و یوز جو بر میگز کاه ایشلیر اولوب

قَالُوا يَا هُوْدُ مَا جِئْتَنَا بِبَيِّنَةٍ وَمَا نَحْنُ بِتَارِكِي آلِهَتِنَا عَنْ قَوْلِكَ وَمَا نَحْنُ بِمُؤْمِنِينَ تَدِيدُ
 اِي هُوْدُ كَتُورِمْ دِلْ بَرْدِ لِيلِ وَ بَرْدِ كَارْمِ جَبُودِلِ بَرْدِ بَرْدِ اِيْدِي سَنَكْ - وَ زَكَاةَ وَ بَرْدِ كَارْ
 سَكَا اِيْدِي (اِنْ نَقُولُ اِلَّا اَعْتَرَاكَ بَعْضُ آلِهَتِنَا بِسُوٍّ ط قَالَ اِنِّي اَشْهَدُ بِاللّٰهِ وَ اَشْهَدُ وَا اِنِّي بَرِيٌّ
 مِمَّا تُشْرِكُونَ) ت بَرْدِ بَرْدِ كَرِ اَوَّلِ شَيْءٍ كِه اِيْرشُدِ دِي سَكَا بَرْمِ جَبُودِلِ بَرْدِ بَرْدِ
 بَرْدِ بَرْدِ دِي اِيْتِه بِنِ شَاهِدِ اِيْدِرْمِ اَللّٰهُ سَجَانِهِي وَ بَرْدِ دِي شَاهِدِ اَوَّلَكْ كِه اِيْتِه بِنِ بَرِي
 اَوَّلِ شَيْءِ دِي كِه شَرِيكْ قَبْلِ سَكَز (مِنْ دُونِه فَيَكِيدُونِي جَمِيعًا ثُمَّ لَا تُنْظَرُونَ) ت اَللّٰهُ دِي
 بِنِ بَرْدِ كِيْنِ فِكْرِ اِيْدِكْ بِنِ حَقْمِدِه جَلَه كِه مَكْرُومِه لَتِ وَ بَرْدِ بَرْدِ كَا (اِنِّي تَوَكَّلْتُ عَلَى اللّٰهِ
 رَبِّي وَ رَبِّكُمْ ط مَا مِنْ دَابَّةٍ اِلَّا اَوْ اَخَذْتُ بِصَمِيغَتِهَا اِنَّ رَبِّيْ عَلٰى صِرَاطٍ مُّسْتَقِيمٍ) ت اَللّٰهُ
 بِنِ تَابِشُورْدِمِ اِيْشِي اَللّٰهُ اَوْرِيْشِه بِنِ بَرْدِ وَ بَرْدِ بَرْدِ بَرْدِ هِيْجِ بَرْدِ بَرْدِ اَوَّلِ
 اَللّٰهُ اَوْرِيْشِه اَنَكْ اَنَكْ اَوْرِيْشِه (بَعْنِي اَنَكْ مَا كِيدِر) اَللّٰهُ بِنِ بَرْمِ طَوْعِرِ اَوَّلِ
 بُولِ اَوْرِيْشِه دَر * ف بَعْنِي هَر كِه سَنِه طَوْعِرِ بُولِه كِيدُوبِ اَللّٰهُ اَمْرِيْشِه اَمْتَالِ
 اِيْدِرْمِه اِنِّي رَحْمَتِه نَازِلِ قِيلِر (فَاِنْ تَوَلَّوْا فَقَدْ اَبَغْتُمْ مَّا اُرْسَلْتُمْ بِهِ اِلَيْكُمْ وَ يَسْتَخِفُّ رَبِّيْ قَوْمًا
 غَيْرَكُمْ وَلَا تَضُرُّوهُمْ شَيْئًا اِنَّ رَبِّيْ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ حَفِيْظٌ) بِنِ اَكْرِيْزِ بَرْدِ بَرْدِ كِه اَللّٰهُ اِيْرشُدِ دِي
 سَنِه اَوَّلِ اَحْكَامِ لِيْ كِه كُونِدِرْدِمِ اَنَكْ مَزَلْ جَانِبِ كَرِه وَ جَانِبِشِ قِيلِر بِنِ بَرْمِ بَرْمِ كِه سَنِه
 غَيْرِ دَر (بَعْنِي سَنِي هَلَا اِيْدُوبِ بَرْدِ بَرْدِ سَزْدِنِ غَيْرِيْ بَرْدِ كُتُورِ) وَ قَادِرِ اَوَّلِ سَكَز
 هِيْجِ بَرْدِ بَرْدِ اِيْرشُدِ دِي اَللّٰهُ اَللّٰهُ اَللّٰهُ اَللّٰهُ اَللّٰهُ اَللّٰهُ اَللّٰهُ اَللّٰهُ اَللّٰهُ اَللّٰهُ اَللّٰهُ
 بَعْنِي اِيْ كَا فَرِ اَللّٰهُ سَجَانِهِي نَكْ بِنِ هِيْجِ بَرْدِ اِيْرشُدِ دِي كِه قَادِرِ اَوَّلِ سَكَز
 ز بَرَا كِه اَللّٰهُ سَجَانِهِي اَنِيْ حَقْظِ اِيْدِر (وَلَمَّا جَاءَهُمْ نَارُ نَارِ اَوَّلِ اَلَّذِيْنَ اَبْرَءَهُمْ بِرَحْمَةٍ مِّنَّا
 وَ نَجِيْنَاهُمْ مِّنْ عَذَابٍ غَلِيْظٍ) ت وَ تَمَا كِه كَادِيْ بَرْمِ عَذَابِ نَجِيْنِ وَ بَرْدِ هُوْدِه وَ بَرْدِ اَوَّلِ
 كِه سَنِه لَر كِه اِيْمَانِ كَتُورِ دِي اَنَكْ رَحْمَتِه لَر بَرْمِ جَانِبِ زِدِنِ وَ نَجَاتِ وَ بَرْدِ اَنَلَر قِيْ اَوَّلِ
 عَذَابِنِ * ف قِيْ اَوَّلِ عَذَابِ شُودِرْدِمِ كِه دِيْنَادِه كَلْمِ يَ اَخُودِ اَخَرِ نَكْ عَذَابِنِ
 (وَلَمَّا جَاءَهُمْ نَارُ نَارِ اَوَّلِ اَلَّذِيْنَ اَبْرَءَهُمْ بِرَحْمَةٍ مِّنَّا وَ نَجِيْنَاهُمْ مِّنْ عَذَابٍ غَلِيْظٍ) ت وَ اَشْبُو
 مَزْ كُورِ دَر عَادِ قَوْمِنَكْ بَاشِه كَانِ طَا كِيدِر كُنْدُورِ بَرْدِ اَنَلَر قِيْ وَ عَاصِيْ اَوَّلِ
 اَنَكْ بِنِ بَرْدِ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ
 اَمْرِيْشِه (وَ اتَّبِعُوا فِيْ هَذِهِ لَذِيْلَ الْعَذَابِ وَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ اَلَا اَنْتُمْ اَكْثَرُ وَا رِبِّمْ اَلَا اَبَدَالِه دِي
 هُوْدِ) ت وَ بَرْدِ كِه كُورِ دِي اَنَلَر اَشْ وَ دِيْنَادِه اَعْنَتِ رَقِيَامَتِ كُورِ دِي دِي (بَعْنِي دِيْنَادِه

رَبِّ عَقِيْمِ اِيْلِه مَعْدِبِ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ
 اَللّٰهُ عَادِ قَوْمِيْ كَا فَرِ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ
 عَادِ قَوْمِيْ بَرْمِ كِه هُوْدِ كُورِ دِي قَوْمِيْ دَر * ف بَعْنِي قِيَامَتِ كُورِ دِي كُورِ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ
 بَعْدِ اَلَا يَهِيْ (وَ اِلَى عُوْدِ اَحْكَامِ صَالِحًا ط قَالَ يَاقَوْمِ اَعْبُدُوا اللّٰهَ مَا لَكُمْ مِنْ اِلٰهِ غَيْرِه هُوَ اَنْشَأَكُمْ مِنْ
 الْاَرْضِ وَ اَنْشَأَكُمْ فِيْهَا فَاسْتَعْبُدُوْهُ ثُمَّ تَوَلَّوْا اِلَيْهِ اِنَّ رَبِّيْ قَرِيْبٌ مُّجِيْبٌ) ت وَ كُونِدِرْدِمِ
 عُوْدِ جَانِبِه قَرْنِ اَشْلَرِيْ صَالِحِيْ دِي اِيْ بِنِ قَوْمِ عِبَادَتِ اِيْدِكْ اَللّٰهُ سَجَانِهِي يَهِيْ بَرْدِ سَنِ كُورِ
 هِيْجِ بَرْمِ جَبُودِلِ اَللّٰهُ دِي اَللّٰهُ دِي اَللّٰهُ دِي اَللّٰهُ دِي اَللّٰهُ دِي اَللّٰهُ دِي اَللّٰهُ دِي اَللّٰهُ دِي
 طَابِ اِيْدِي * كَزِ اَللّٰهُ دِي صَكْرِه جَوْعِ اِيْدِكْ اَنَكْ جَانِبِه اَللّٰهُ بِنِ بَرْمِ بَقِيْنِدِرْ دَعَا قَبُولِ
 اِيْدِي بَرْدِ (قَالُوا يَا صَالِحُ قَدْ كُنْتَ فِينَا مَرْجُوًّا قَبْلَ هَٰذَا اَتَمْنَانَا اَنْ نَعْبُدَكَ مَعْبُودًا بَاوْنًا وَ اَتَمْنَانَا
 اِنِّيْ شَيْءٌ مِّمَّا تَدْعُوْنَ اِلَيْهِ هَرِيْبٌ) ت دِيْدِ اِيْ اِيْ صَالِحِ اَللّٰهُ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ
 اَمِيْدِ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ
 ظَنِ اِيْدِرْدِمِ (اِيْمَانِ اِيْمَانِ اِيْمَانِ اِيْمَانِ اِيْمَانِ اِيْمَانِ اِيْمَانِ اِيْمَانِ اِيْمَانِ اِيْمَانِ اِيْمَانِ
 اِيْمَانِ اِيْمَانِ اِيْمَانِ اِيْمَانِ اِيْمَانِ اِيْمَانِ اِيْمَانِ اِيْمَانِ اِيْمَانِ اِيْمَانِ اِيْمَانِ اِيْمَانِ اِيْمَانِ
 * ف بَعْنِي سَنِدِنِ اَمِيْدِ طَوْعِ دَر * سَنِ بَرْمِ بَرْمِ اِيْمَانِ اِيْمَانِ اِيْمَانِ اِيْمَانِ اِيْمَانِ اِيْمَانِ
 وَ بَرْمِ بَرْمِ اِيْمَانِ اِيْمَانِ اِيْمَانِ اِيْمَانِ اِيْمَانِ اِيْمَانِ اِيْمَانِ اِيْمَانِ اِيْمَانِ اِيْمَانِ اِيْمَانِ
 رَبِّيْ وَ اَنَانِيْ مِنْهُ رَحْمَةً قَنِ بِنِ بَرْمِ اَللّٰهُ اَنَ اَللّٰهُ اَنَ اَللّٰهُ اَنَ اَللّٰهُ اَنَ اَللّٰهُ اَنَ
 قَوْمِ بَكَا خَبِرِ بَرْدِ كَا كُرِ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ
 جَانِبِنِ رَحْمَتِ بِنِ كِيْمِ يَارْدِمِ اِيْدِرْ بَكَا اَللّٰهُ عَذَابِنِ اَكْرَعَا دِي اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ
 حَقْمِدِه زِيَا تَكَا رَقْدِنِ غَيْرِيْ (وَ اَيَّاقَوْمِ هَذِهِ نَاقَةُ اللّٰهِ اَلَيْسَ لَكُمْ اٰيَةٌ فَاَنْذَرُوْهَا اَنَّا كُلَّ فِى رِضِ اللّٰهِ
 وَلَا تَمْسُوْهَا بِسُوٍّ فَيَاْخُذْكُمْ عَذَابٌ قَرِيْبٌ) ت وَ اِيْ بِنِ قَوْمِ وَ دِيْشِيْ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ
 مَزْ كُورِ دَر اَشْوَ اَشْوَ اَشْوَ اَشْوَ اَشْوَ اَشْوَ اَشْوَ اَشْوَ اَشْوَ اَشْوَ اَشْوَ اَشْوَ اَشْوَ
 اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ
 اَللّٰهُ سَجَانِهِي اَنَكْ دَعَا سَلَطِ اَشْدِنِ بَرْدِشِيْ دَر طَشْرِه حِيْ قَارُوبِ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ
 وَ بَرْمِ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ
 وَ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ
 سُوْرِ مَزْ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ
 (فَقَرُّوْهَا اَنَّا كُلَّ فِى رِضِ اللّٰهِ) وَ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ

فِي دَارِكُمْ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ ذَلِكَ وَعْدٌ غَيْرُ مَكْذُوبٍ) ت پس آنک بجایگاهت طمرینی کسوب اولدیردیل
پس دیدی صالح بشاوسکنز کند و اولریکزه اوج کون اشبور و عده یلان اولیان وعده در (فَلَمَّا
جَاءَ أَمْرُنَا نَجَّيْنَا صَالِحًا وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ بِرَحْمَةٍ مِنَّا مِن خُرُوجِهِمْ لَمَّا هُوَ أَقْوَى
الْعَزِيزُ) ت پس اولوقده کادی بزم یورلدی نجات ویردک صالحه و آنکله بر ابر مؤمن اولان
کیسه له رحمتله بزم جانمزدن وینه نجات ویردک اول **ک** و نکر رسوا الغنم البهت سنک بک
قوتایدر غالبدر (وَإِخْذِ الَّذِينَ ظَلَمُوا الصَّيْحَةَ فَأَصْبَحُوا فِي دِيَارِهِمْ جَاثِعِينَ) ت و طوتدی اول
کسنه لریکظم یشد یلرقی اولان آواز پس صبح ایته یلر کند و اولرنده اول اوله رق کند و یوزلری
اوزرینه ترس دوشدیلر (كَانَ لَمْ يَغْتُوا فِيمَا آلَانْ غُدُودَ كَفَرُوا بِهِمْ) ت (الْأَبْعَدُ الْغُدُودُ) ت
دیرسن که هیچ یوق ایته یلر کند و اولرنده خبردار اول کغود قوی کافر ایته یلر کند و بزم خبردار
اول که (رحمت الهیمن) ایراقلق اولسون غود قومه * ف دودی اولدیردک لری سایدن آنلر
اوزرینه عذاب اشبور طریقه اولدی که کجه لین هبسی او یورایکن فرشته کلوب یوکسک
آوازیته کده چکرلری باره باره اولوب هلاک اولدی (وَأَقْبَحَ جَاهَتْ رُسُلُنَا إِبْرَاهِيمَ بِالْبَشْرِ
قَالُوا سَلَامًا قَالَ سَلَامٌ غَابَتْ أَنْ جَاءَ بِجَلِّ حَنِيدٍ) ت و تحقیق کادی بزم رسوللرهن (یعنی
ملک لرمهن) ابراهیمه سویندر مکله دیدیلر سلام دیدی ابراهیم آنلر سلام (یعنی ملائکه
حضرت ابراهیمه سلام علیه دیرک سلام ویردک رنده ابراهیم علیه السلام دخی علیکم
السلام دیدی) پس توقف ایته یوب آنلر کتوردی بریان بشمش یوزاغی * ف اشبور سوللر برنج
فرشته لرایدی لوطک قومک هیز کنه مأمور اولوب کیدرلرایدی اول حضرت ابراهیم علیه
السلام یاته کادیلر سویندر دیر کد اشجوسنک قارک سارادن سکار اوغل الله سبحانه ویرسه
کر کدر و سار آنک اوغلی یوغیسی ابراهیم علیه السلام آنلرک لک اولدیغن اول یلیوب آنلر
طعام کتوردی و آنلر عیوب یوردیلر که بفرشته یز لوطک قومک هلاک ایتمکله مأمور زلر فلما رای
ایدهم * لَمْ لَا تَصِلُ إِلَيْهِ نَكِرَهُمْ وَأَوْجَسَ مِنْهُمْ خِيفَةً قَالُوا لَا تَمْنُنْ إِنَّكَ تَنْتَضِلُ إِلَى قَوْمٍ لُوطٍ وَأَمْرُهُ
فَإِصْرٌ فَضَحِكْتُمْ فَبَشَّرْنَاهَا بِإِسْحَاقَ وَمِنْ وَرَاءَهُ يَاقُوبَ) ت پس چنانکه کوردی آنک
اللری ایرشمز **ک** (یعنی یوزاغیه) چرکین صایندی آنلردن و خاطر ینه کتوردی آنلردن
بر قورقوی دیدیلر (ای ابراهیم) قورقه که بزر کوندلک لوطک قوی جانیه * ف آنلر عذاب
مأمور اولسوندن ابراهیم علیه السلام قلبیه قورقو واقع اولدی و ابراهیمک قاریسی
آیا قده طور مشیدی پس کولدی (یعنی خوشاخی و لوطک قوی هلاک اولق سیدندن) پس

بشارت ویردک کاکا حق طغور و غیبه و اسحاق قد نصرکه یعقوب و جوده کاه جکله * ف
اشبور قورقو کیسه ندن حضرت ساراسوینوب کولدی پس الله سبحانه آنلر اشبور سوینکاری
اوزرینه آنلری اولاد احسان ایتمک نبشیریلد بر دخی سویندردی (قَالَتْ يَا وَيْلَتَى أَأَلِدُ وَأَنَاْ يَتِيمٌ
وَهَذَا بَطْلٌ إِنَّ هَذَا لَشَيْ عَجِيبٌ) ت دیدی قاری ای بزم اوزرینه وای اولسون آیان
طغور رمیم و بن اختیارم و اشبور بزم قوجه مددرز یاده اختیار اولمش البته اشبور عیب اولان
شیدر (قَالُوا أَنْجَبِينَ مِنْ أَمْرِ اللَّهِ رَحِمَ اللَّهُ وَبَرَكَاتُهُ عَلَيْكُمْ أَهْلَ الْبَيْتِ إِنَّهُ حَمِيدٌ مَّجِيدٌ)
ت دیدیکه فرشته لرایته عجب ایدر میسن الله قدر تندن اللهک امر کسی و آنک بر کتلی سزک
اوزرینه در ای ابراهیمک اهل بیتی البته الله محوددر یوکدر (فَلَمَّا أَذْهَبَ عَنْ إِبْرَاهِيمَ الرَّوْعُ
وَجَاءَهُ الْبَشْرَىٰ بِيَدَيْنِهِ لَوْ طِئَ إِنْ إِبْرَاهِيمَ سَلَّمَ) ت پس وقتما که کیتدی
ابراهیمدن قورقو کادی کاسوینک بزمه مجادله به باشلادی لوطک قومک حقه حقه تحقیق
ابراهیم حلیم ایدی قورقوی ایدی دویجی ایدی الله سبحانه به * ف حضرت ابراهیم حضرت
لوطی اشبور قومه * کوندردی وقتما که حضرت ابراهیم شوقوم اوزرینه عذابک وقوع
ایشته دی رحم ایروب اصهر اغه باشلادی (يَا إِبْرَاهِيمُ أَعْرِضْ عَنْ هَذَا إِنَّهُ قَدْ جَاءَ أَمْرُ رَبِّكَ
وَإِنَّهُمْ أَتِيهِمْ عَذَابٌ غَيْرُ مَرْدُودٍ) دیدک ای ابراهیم کچی ویرا اشبور (مجادله دن) البته حال
شودر که کادی سنک ربک عقوبتی و البته اشبور کروه کاه بکدر آنلر بر عذابک کیر و
دویجی دکادر (وَلَمَّا جَاءَتْ رُسُلُنَا لُوطًا سِيءَ بِهِمْ وَضَاقَ بِهِمْ ذَرْعًا وَقَالَ هَذَا يَوْمٌ عَصِيبٌ)
ت و وقتما که کادی بزم ملک لرمهن لوطک یا ته غمکین اولدی آنلر سیدیلر و طارلای قلبی آنلر
سیدیلر و دیدی اشبور کون برقی کوندر * ف ملائکه لک کوزل یوزلر توپسز صورتده ایته یلر
و شوقومک عادی معلوم ایدی پس فتنه قورقوی پیدا اولدی (وَجَاءَهُ قَوْمُهُ بِرَعُونَ إِلَيْهِ
وَمِنْ قَبْلِ كَانُوا يَعْمَلُونَ السَّيِّئَاتِ قَالَ يَاقَوْمِ هَؤُلَاءِ بَنَاتُ هُنَّ أَطْهَرُ لَكُمْ فَاتَّقُوا اللَّهَ وَلَا تَخْزَوْا
فِي ضَعْفِي أَلَيْسَ مِنْكُمْ رَجُلٌ رَّشِيدٌ) ت و کادی کاکا آنک قوی چایکک ایدرلر یوندن اول
کوتو اولان ایشاری ایشار ایته یلر لوط علیه السلام دیدی ای بزم قوم اشته بزم قزلر مدر (یعنی
کاکا ایته یلر لری) یونلر یاده با کدرلر بزم چون پس صاقلک الله دن ورسوا ایتمک فی
مسافر لرم حقه آبا یوقیدر سزدن هیچ بر کیشیکد رشده صاحبی اوله * ف فرشته لوط علیه
السلامک اوینه مهمان اولوب ایته یلر لوطک قوی آنلری کوروب سرعتله کادیلر لوط علیه
السلام مهمانلری صاقلق و قومنه تسلیم ایتمک ایچون آنلر کندی قزلرینی ویرمکی

قبول ایستی لکن قوی قبول ایستی اول زمانده مسلمان قزی کافره کاح ایتمک جائز ایستی
 (قَالُوا لَقَدْ عَلِمْتُمْ مَالَنَا فِي بَيْتِكُمْ مِنْ حَقِّ وَانْكَ لَنْعَلَمَ مَا نُرِيدُ) ت دیدیلر البته بیلشسن که
 یوقدر بزم ایچون سنلک قزلزل باینده هیچ بر حاجتقرو البته سن ییلورسن بزم دیلدیکمه شیئی
 (قَالَ لَوْ أَنَّ لِي بِكُمْ قُوَّةٌ أَوْ آوَى إِلَيَّ رُكْنٌ شَدِيدٌ) ت دیدیلر لوطا اگر بزم ایچون اولسیدی
 سنلک مقابله کرده بر قوت یا خود صغیر بزم زورلوا اولان قومه ایدردم ایدر بزم ایچون (قَالُوا لَوْ
 أَنَا رُسُلُ رَبِّكَ لَأَنبَأْنَاكَ فَا سِرَّ بِهَذَا بَقِطْعٍ مِنَ اللَّيْلِ وَلَا يَلْمُكَ مِنْهُمْ أَحَدٌ إِلَّا أَمْرًا تَكُ
 أَنَّهُ مَصِيبُهُمَا أَصَابَهُمْ أَنْ مَوَدَّاهُمُ الصَّحْبُ الْيَسِيرُ بِقَرِيبٍ) ت دیدیلر ملکر که بزم سنلک
 ربک رسول روز البته ایریشه بیلر سنلک جانبکدیر کتور کند و آدم لریکی کیجه دن بر پاره
 کیجه و باقسون کی و بزم دن هیچ بر کس نه مکر سنلک قارلک (که اول ارقیه باقوب) البته
 ایریشوراکا اول شیکه ایرشدی شوکروه آنلرک وعده ویرلش وقتی صبحدر ایدر کلی صبح
 وقتی یقین ف مکده عظمه صبح رفته فتم اولندی اولور که اشجوا کما اشارت اوله
 پیغمبر علیه السلامی سویندورمک ایچون (فَلَمَّا جَاءَ أَمْرُنَا جَعَلْنَا عَالِيَهَا سَافِلَهَا وَأَمْطَرْنَا
 عَلَيْهَا حِجَابًا مِنْ مَّجْپِلٍ مَمْضُودٍ) ت پس وقتا که کادی بزم ییلور لیدر یصه دق شو کویلرک
 یوقاریسن اشخی و یاغدر دق شو کوی اوزریشه بالق و چاموردن یا بلش طاشلری
 بعضی بعض اوزرینه قونلشیدی یعنی بری بر سنلک آرقه سی صره کوردی (مُسَوِّمَةٌ
 عَن دَرَبِكَ وَمَا هِيَ مِنَ الظَّالِمِينَ بَعِيدَةٌ) ت نشانلشیدی سنلک ربک یاننده و کل شو طاشلر
 کونوایشلردن اوراق (وَالِي مَدِينٍ أَخَاهُمْ شُعَيْبًا قَالَ يَا قَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ
 وَلَا تَتَّبِعُوا الْمِثْلَ وَالمِيزَانَ إِنِّي أَرَاكُمْ بِخَيْرٍ وَإِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ مُحِيطٍ) و کوندردلک
 مدین قومی جانبیه ککندو قرداشلری شعیبی دیدی ای بزم قوم عبادت ایدلک الله
 سبحانه به یوقدر سز بکون بر معود آندن غیری و نقصان قیلکیز اولچو کزی و تراوردن
 البته بن کوریرم سزی راحتلکده و البته بن قور قرم اوزرکده قوشادیچی (یعنی هلاک
 دیدیچی) اولان کونک عذابندن (وَيَا قَوْمِ اتَّقُوا الْمِثْلَ وَالمِيزَانَ بِالْقِسْطِ وَلَا تَتَّبِعُوا
 النَّاسَ أَتَسِيئُهُمْ وَلَا تَعْتَمِدُوا فِي الْأَرْضِ مَقْبَدِينَ) ت وای بزم قوم تمام ایدلک اولچو کزی
 و تراوردن انصافله و نقصان ایرشدورمکیز آدم لره آنلرک شیلرینی و کونولک ایتمکیز برده
 فساد ایدرک * ف دیدیلر که یانلرند امانت قونلش آپق لک اطرافنی یونوب خیانت ایدرلر

ایستی (بَقِيتُ اللَّهُ خَيْرَ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ) ت اللهک حلال ایستیکی نفی زیاده ایودر
 سز بکون اگر مؤمن ایسه کز (وَمَا أَنَا عَلَيْكُمْ بِحَفِيظٍ) ت و دکام بن سزک اوزرکده صافلیچی
 (قَالُوا يَا شُعَيْبُ أَصْلَوتُكَ تَأْمُرُكَ أَنْ تَتْرَكَ مَا يَعْبُدُ آبَاؤُنَا وَإِنَّا فِئَامٌ مَا نُنْشِئُ) اَنَّا
 لَأَنَّتِ الخَاطِمُ الرَّشِيدُ) ت دیدیلر ای شعیب آبا سنلک نماز کی ییلور سکا که ترک ایدلم بابالرم لک
 عبادت ایستدکاری شیئی یا خود ترک ایدلم شونی که تصرف ایدر زکند و ماللرم زده دیلدیکمه
 شیئی (یعنی اولچو لورده و میرا نلرده ایستدیکمه زکسکری) تحقیق سن حایس سن و طوغری
 معامله ایسن (مقصود لری استیز ایستی) * ف جاهل لک عادتمدر که اگر ایو کس نه لک کوزل
 ایشلری ایدر لری ایسه لر آنلرک اولکنی استیز ایدر لری ایسه کفر لک خصصه ایدر (قَالَ
 يَا قَوْمِ أَرَأَيْتُمْ إِنْ كُنْتُ عَلَى يَنْبَغٍ مِنْ رَبِّي وَرَزَقْنِي مِنْهُ رِزْقًا حَسَنًا وَمَا أُرِيدُ أَنْ أُخَالِفَكُمْ إِلَى
 مَا أَنْتُمْ عَنْهُ إِنْ أُرِيدُ إِلَّا الْإِصْلَاحَ مَا اسْتَطَعْتُ وَمَا تَوْفِيقِي إِلَّا بِاللَّهِ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَإِلَيْهِ أُنِيبُ)
 ت دیدی ای بزم قوم یکا خبر ویرلک اگر بن اولسم بر دلبل اوزرینه ککند و بر دمن و ویرمش اواسه
 بکا ککند و جانبندن کوزل اولان رزقی (یعنی حلال پس نیجه سزک سوزلریکزی ایستیده ییلورم
 و دیلم بن که مخالفت ایدم سز مائل اولوب اولشی جانبنه که منع ایدرم سزی اندن) یعنی دیلم که
 بن سزی اولان ایشیه امر ایدم ککندم ایسلم و الله اعلم) دیلم بن مکر کوزل اولان ایشی
 قادر اولدیغم قدر و دکدر بزم توفیق مکر اللهک فضل ایلک اوزرینه تاپشوردم امری و آنلک
 جانبنه قاندرم * ف یعنی اهل اللهک خصصتی اولرک که کافر لر آنلرک حقهده ایتمز ایتمکندن
 ناخوش اولوب آنلره ککند و مدور لری قدر نصیحت ایدر لرو حق دینه دعوت ایدر ل (وَيَا قَوْمِ
 لَا يَجْرِمَنَّكُمْ شِقَاقِي أَنْ يُصِيبَكُمْ مِثْلُ مَا أَصَابَ قَوْمُ نُوحٍ أَوْ قَوْمُ هُودٍ وَانْقُصُوا صَالِحٌ وَمَا قَوْمُ لُوطٍ
 مِنْكُمْ بِبَعِيدٍ) ت وای بزم قوم پیدایتمسون بزمک حقهده بکا دشمن اولمکیز اشبو خصصتی که
 ایریشه سز اولشی مثالو کمر ایرشدی نوح قومنه یا خود هود قومنه یا خود صالح
 قومنه و دکادر لوط قوم سزدن اوراق (وَأَسْتَفْقِرُوا رَبَّكُمْ ثُمَّ نُوبُوا إِلَيْهِ أَنْ رَبِّي رَحِيمٌ وَدُودٌ)
 و یار لغمق دیلدک ککند و بکزدن مکره کیر و دونک آنلک جانبنه البته بزم امر کیجیدر دوست
 طو تیجیدر (قَالُوا يَا شُعَيْبُ مَا نَفْقَهُ كَذِبَ أُولَئِكَ قَوْلُ الْغَالِغِ الْغَالِغِ قَالُوا لَوْ رَهَطَ لِرَبِّكَ
 وَمَا أَنْتَ عَلَيْهِمْ بِزَرٍّ) ت دیدیلر ای شعیب بزمهم ایتمیز جو غنی اولشیدن که دیر سن و البته
 بزلر کور یور زنی بزم ارا مزده قدر سز و اگر اولمیدی سنلک کرو هک طاش قالی ایدر لک سنی

و دكسن سن بزم ياغزده قدری اعلی (قَالَ يَأْقَوْمِ ارْهَطِيْ اَعَزَّ عَلَيْكُمْ مِنَ اللَّهِ وَاتَّخِذُوهُ
وَرَاءَكُمْ مظهریَا اَنْ رَبِّيْ بِمَا تَعْمَلُوْنَ مُحِيطٌ) ت دیدی ای بزم قوم ایابنم قبیله می
زیاده عزیز در سرت یا بکرده الله دن وطودیکز الله تعالی نك امر بنی ارقه کز طرفه تحقیق
بزم بزم ایشلیدیکز شیئی محیطدر (وَيَأْقَوْمِ اعْمَلُوا عَلَى مَكَاتِبِكُمْ اِنِّيْ عَامِلٌ سَوْفَ تَعْلَمُوْنَ مَنْ
يَأْتِيهِ عَذَابٌ يُخْزِيْهِ وَمَنْ هُوَ كَاذِبٌ وَارْتَقِبُوا اِنِّيْ مَعَكُمْ رَقِيبٌ) ت وای بزم قوم ایشلیدیکز
کنده و طوریکز اوزرینه البته بن دخی عمل ایدیم چایک اولور که یاور سکر اول کسینه بیکه
کلور کابره عذاب که رسوا ایدر آئی وینسه اول کسینه بیکه یلان دیمیدر پس منتظر اولک
البتسه بن سز که منتظر اولیم (وَالْاَجَاءُ امْرُؤًا تَجِيْئًا سَعِيًّا وَالَّذِيْنَ اٰمَنُوا مَعَهُ رَجَعْهُمْنَا
وَآخِذَتِ الدِّينَ ظَلَمُوا الصِّحْفَةَ فَاصْبِرُوا فِيْ دِيَارِهِمْ جَاعِلِيْنَ كَانُمْ يَغْتَوِيْهَا الْاَبْنَاءُ الْمَدِيْنِ
كَابَعَتِ عُوْدٌ) ت واولوقسکه کادی بزم عذاب از نجات ویردک شعیبه واول کسینه لره که
ایمان کتورد یلر آنکله یلر رحمتله بزم جانمزدن وطودیکز اول کسینه لره بیکه ظلم ایتدیلر قتی
اولان آواز پس اولدیلر کند و اولرنده جانمزدن شمشیره کوس ویردک چوکوب دیر سنکه
اصلا یوق ایدیلر اولرنده خبردار اول که (رحمت الهمدن) ابراقلق اواسون مدین ایچون
نیجه که ابراق اولدی عود (وَأَقْسَدُ اَرْسَلْنَا مُوسٰی بِآيَاتِنَا وَسُلْطَانٍ مُّبِيْنٍ اِلَى فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِ
فَاتَّبَعُوْا اَمْرَ فِرْعَوْنَ وَمَا اَمْرُ فِرْعَوْنَ بِرَشِيْدٍ) ت وکوندردک بزر موسای کند و نشانه لر عزایله
وآیدین دلیل ایلر فرعون وآنک قوی جانمزه پس تابع اولدیلر فرعونک اخرینه و د کادی
فرعونک یورلدیسی طوغر و یول اوزرینه (بَقِیْمُ قَوْمِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَاَوْرَدَهُمُ النَّارُ وَبِئْسَ
الْوَرْدُ الْمُوْرُوْدُ) ت یدیکجیلک ایدر قومنه فرعون قیامت کوتده پس کتورر آنلری جهنمه
ونه پس کیندر اول برکه آنلر کاداخل اولورلر (وَاتَّبَعُوا فِيْ هَذِهِ لَعْنَةً وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ يَدْخُلُ الرِّفْدُ
الْمَرْفُوْدُ) ت وآنلر ارقسی صره کتورلش اولدی اشبو دنیاده لعنت و قیامت کوتده دخی
نه کوتوریرلش اولدی شولعنت (ذٰلِكَ مِنْ اٰتِیَّاتِ الْقُرْاٰنِ نَقُصُّ عَلَيْكَ مِنْهَا قَائِمٌ وَحَصِيْدٌ) ت
اشبو مذكور اولان خبر کویلرک خبر لر نندردک حکایت ایدر زشو خبری سنک اوزر بیکه
شو کویلرک بعضی قالوبدر و بعضی کوکدن قویش اولوبدر (فَیْنِیْ بَعْضُیْ اَشْبُو
کویلردن قالشدر و بعضی بوش و خراب اولش (وَمَا ظَلَمْنَاهُمْ وَلٰكِنْ ظَلَمُوْا اَنْفُسَهُمْ

فَاَعْتَبَتْ عَنْهُمْ اٰلَهُمُ الَّذِيْ يَدْعُوْنَ مِنْ دُوْنِ اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ لَّمَّا جَاءَ اَمْرُ رَبِّكَ وَمَا زَادُوْهُمْ غَيْرَ تَتٰمِيْبٍ
ت و ظلم ایتدک آنلره ولیکن آنلر ظلم ایتدیلر کند و نفعه لرینه پس دفع ایتدیلر آنلردن آنلرک
معبودلر بیکه چاغر لر ایدی آنلری الله دن غیری هیچ برشی اولوقته که کادی سنک ربک
یورلدیسی و زیاده قبلدیلر آنلره هلاک اولدن غیری (وَكَذٰلِكَ اَخْذُ رَبِّكَ اِذَا اَخَذَ الْقُرْاٰی
وَهِيَ ظَالِمَةٌ اَنْ اَخْذَهُ الْاِیْمُ شَدِيْدٌ) ت واشبو کیدر سنک ربکک طوغسی چنانکه طونه
کویلری و آنلر ظلم ایشلی اوللر البته اللهک طوغسی شدت لودردر ویریمیدر (اِنْ فِیْ ذٰلِكَ
لَاٰیَةً لِّمَنْ خَافَ عَذَابَ الْاٰخِرَةِ ذٰلِكَ يَوْمٌ يَّجْمَعُ لَهٗ الْاُنَّاسُ وَذٰلِكَ يَوْمٌ مَّشْهُوْدٌ) ت البته اشبو
سوزده نشانه واردر اول کسینه ایچونکه قورقادی آخرتک عذابدن شور کوندردک جمع
اولور آنده آدمه لرو اشبو کون بر کوندردک جله حاضر اولورلر آنده (وَمَا تُوْخِرُهُ الْاِلٰجَلُ مَعْدُوْدٌ) ت
ت وکبر و قویع زشو کونی مکر و رقت مهینه د کین (یَوْمَ یَاۡتِ لَا تَسْکَمُ نَفْسٌ اِلَّا بِاِذْنِهِ فَنُفِثَتْ
وَسَعِيْدٌ) ت اول بر کونیکه کاورد انشهر آنده بر کیمه مکر اللهک اذینله پس آنلرک بعضی
بدبخت لودرو بعضی ایو بخت لودر (فَاَمَّا الَّذِيْنَ شَقُوْا فِی النَّارِ اَلَهُمْ فِیْهَا زَفِرٌ وَشَهِیقٌ) ت پس
اما اول کسینه لره بدبخت لودر اولدیلر پس اودده اولورلر آنلر ایچون آنده اکک اولان و یوکک
اولان اوزلری واردر اشک آوازی کبی (خَالِدِيْنَ فِیْهَا مَا دَامَتِ السَّمٰوٰتُ وَالْاَرْضُ اِلَّا مَا شَاءَ
رَبُّكَ اِنَّ رَبَّكَ فَعَّالٌ لِّمَا یُرِیْدُ) ت ابدی اولورلر شو اودده کوکارک بقاسی مد تنده ویرک
بقاسی مد تنده مکر اولوقدن غیری بیکه دیمو بدر سنک ربک البته سنک ربک ایشلرد یلدیکی شیئی
ف اشبو آیتده احتمال ایدر که ایکی معنی اوزرینه اوله بری شودر که کافر لر اودده اولورلر اول
قدر که کول ویردیده قایم ایدیلر مکر هر قدر زیاده دیلر سنک ربک و شومق مداری کندوسی
یاور و بریسی اولدر که آنلر اودده مکث ایدر لر نندردک اول جهانک کوکی ویری قایم اولور مکر
الله سبحانه اکر دیلر عذاب موقوف ایدر بیکن دیلر بیکه عذاب موقوف اولیه اشبو مهناده
الله سبحانه نك باقی اولمسنک اراسیلر عبدک باقی اولمسنک اراسنده فرق معلوم اولدیکه اکر چه
بنده همیشه باقی اولور سده لیکن هر وقتیکه الله سبحانه دیلر سه عبدی فتنایه ویرر (وَاَمَّا الَّذِيْنَ
سَعِدُوْا فِی الْجَنَّةِ خَالِدِيْنَ فِیْهَا مَا دَامَتِ السَّمٰوٰتُ وَالْاَرْضُ اِلَّا مَا شَاءَ رَبُّكَ عَطَاۤءٌ غَیْرِ مَحْجُوْدٍ) ت
واما اول کسینه لره کایو بخت لودر اولدیلر پس جندده اولورلر ابدی اوله رقی اول جنتده کوکارک
ویرک بقاسی مد تنده د کین مکر اولوقدن غیری که دیلدی سنک ربک بر عطا در که آنلردن کسلر

فشاء ولی الله رحمه الله دیر که جنت ده وجهه قالمی مدتی کو کزلنوریک مدتی دوا می
 کیدر دیناده واکر بر زیاد و نقصان اولور ایسه الله دینسده در هیچ بر کسک فهمنه
 صغیر حاصلی داتم اولغی یاند چوق بلیغ اولان وجهه (فَلَا تَكُ فِي مَرْيَبٍ مَّا يَكْبُرُ لَكُمْ
 مَا يَعْبُدُونَ إِلَّا كَمَا يَبْدُونَ لَهُمْ مِنْ قَبْلِ وَانَّمَوْهُمْ قَصِيمٌ غَيْرُ مَنُوعٍ) ت پس اوله سن
 شکرده آند که عبادت ایدرلر اشیوکر و هله عبادت ایتدیلر مکر نیجه که عبادت ایتدیلر آنلر
 بالری بوندن اول و البته بزرگام ایرشدر رز آنلر پالری بقصاندر یعنی عبادن
 حصه لری (وَأَقْدَأَ تَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ فَآخَذَهُ فِيهِ وَلَوْلَا كَلِمَةٌ سَبَقَتْ مِنْ رَبِّكَ لَفُتِي بِهِمْ
 وَأَنْتُمْ أَفِي شَكٍّ مِنْهُ هُيُوبٌ) ت ویردک موسایه تورانی پس اختلاف واقع اولدی آنده واکر
 اولمیدی سابقه کن بر سوز (یعنی آنلر عذاب قیامتیه تأخیر اولغی سبقت ایتمیدی)
 سنک ربکدن البته فصل اولور دی آنلر اراسنده و البته آنلر قوتلور اولان شبهه درلر
 ف یعنی آنلر کاب ویردک قول کو ستر مکچون لیکن آنلر آتی فهم ایتدکه اختلاف ایتدیلر
 و یوقار و ده مقدرا اولدی که دیناده طوغرو و یلان بر بندن ایر یابوب و اشکاره اولوب فیصل
 اولیه (وَأَنَّ كَلَامَ الْيَوْنِ فِيهِمْ رَبُّكَ أَعْمَالُهُمْ إِنَّهُ بِمَا يَعْمَلُونَ خَبِيرٌ) ت و البته هر بر کسکه شول
 وقتکه بعث اولور ویرر عاصیه آنلر سنک ربک آنلر علل ربک جزاین البته الله اول
 بر شیکه ایشلرر بیلیجیدر (فَأَسْتَقِمْ كَمَا أَمَرْتُ وَمَنْ تَابَ مَعَكَ وَلَا تَطْغَوْا إِنَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ)
 ت پس محکم اول نیجه که امر او سنک سن وینه اول کسکه لر کتوبه ایتدیلر سنکله
 برابر و یکمیکر حدیکزدن البته الله او شیکه ایشلر سکر کور یجیدر آتی (وَلَا تَرْكُؤُوا إِلَى
 الَّذِينَ ظَلَمُوا فَتَمَسَّكُمُ النَّارُ وَمَا لَكُم مِّنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ أَوْلِيَاءَ ثُمَّ لَا تُنصِرُونَ) ت و میل ایتدک
 اول کسکه لرک جانبیه که ظلم ایتدیلر اولوقته ایریشور سزه اودو یوقدر سز چکون الله دن
 غیر هیچ دوستلر یکز صکره یاردم اولمز سکر (وَأَقِمِ الصَّلَاةَ طَرَفِي الْهَارِ وَزَلْفَانِ اللَّيْلِ أَنْ
 الْحُسَيْنَاتِ يَذْهَبْنَ الْإِيمَانُ ذَلِكَ ذِكْرِي لِلَّذِينَ كَرِهُوا) ت و قیام ایله نمازه کوندلر هر ایکی
 جانبیه و بر قاج ساعتیه کیجه نك البته ایوایشلر (یعنی کوزل طاعتلر) کیدرر کاهلری اشیو
 نیجیدر نصیحت قبول ایدیلر ایچون (وَاصْبِرْ فَإِنَّ اللَّهَ لَا يَصْنَعُ أَجْرَ الْخَسِيسِينَ) ت و صبرایت
 البته الله ضائع ایتدیلر ایوایشلرک تواجی ف ایوایشلر کاهلری اوج طریقه کیدررلر
 بری اولدر که هر کسکه که ایوایشلر ایتسه آنک کاهلری عفو اولور و بری شودر که هر کسکه که
 ایولک خصلتی طوتسه شوایولک سبیلر بر کین اخلاق عادی آندن کیدر و بر بسی شودر که

هر بر عسکه که ایوایشلرک تواجی اولور شو عسکه هدایت آرتار و از غینلق عمو اولور لیکن
 اول اوج برده ایولک غالب اولق لازمدر هر قدر چوک زیاد اولسه و اقد در صابون لازمدر
 (قُلْ لَا كَانَ مِنَ الْقُرُونِ مِنْ قَبْلِكُمْ أُولُوا بَقِيَّةً يَنْهَوْنَ عَنِ الْفَادِي الْأَرْضِ الْأَقْلَبُ لَا تُحِينَا
 مِنْهُمْ وَابْعَثِ الَّذِينَ ظَلَمُوا مَا أَتْرَفُوا فِيهِ وَكَانُوا مُجْرِمِينَ) ت پس نیچون اولدی شول
 امتلردن که سز دن اول و ایدیلر عقل صاحبلی کهنی ایدلر کونوا ایشلردن بر یوزنده
 مکر آز کیمسه اول کرو هندنکه (فساددن نهی ایتدیلر خلاص ایتدک آنلر اراستدن و تابع
 اولدیلر نفسنه ظلم ایدن کیمسه لر اول شیشه که راحتک و برلری آند (یعنی دنیا لذتیه
 مشغول اولانلر) کاه ایشلی اولدیلر ف یعنی اگر ایوایشلر بر دیارده چوق اولسه لر ایدی
 اول دیارک قوی هلاک اولز ایدی مکر ایوایشلر ایدیلر پس کسکه دوی نجات ویردیلر
 (وَمَا كَانَ رَبُّكَ لِيُظِلَّ الْقُرَى بِظِلِّ وَاهِلِهِمْ مُصْطَفُونَ) ت و هر کزد کادوسنک ربک هلاک اید
 کوبلری ظلمه اول کوبلر اهل ایوایش ایشلر لیکن (وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ لَجَعَلَ النَّاسَ أُمَّةً وَاحِدَةً
 وَلَا يَزَالُ الَّذِينَ يَخْتَلِفُونَ) ت و کوردیلر سنی ربک قیلردی آدمی بر ملت و انلر ایسه
 اختلاف اوزره اولقدن زاتلر اولمازلر (الْأَمِنْ رَحِمَ رَبِّكَ وَلِذَلِكَ خَلَقَهُمْ وَتَمَّتْ كَلِمَةُ رَبِّكَ
 لَأَمْلَأَنَّ جَهَنَّمَ مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ) ت مکر اول کسکه لر (اختلاف ایتیبوب دین
 حقه اتفاق اوزره قالدیلر) کاهلر کدی انلری سنک ربک و اشیو اختلاف ایچون بر اندی
 انلری و تمام اولدی سنک ربک سوزی که البته طولدر یرم جهنمی جله جندن و انلر اندن (وَكَلَّا
 نَقُصُّ عَلَيْكَ مِنْ أَنْبَاءِ الرُّسُلِ مَا نَنْثُرُ بِهِ قُودًا وَجَاءَكَ فِي هَذِهِ الْحَقُّ وَمَوْعِظَةٌ وَذِكْرٌ
 لِلْمُؤْمِنِينَ) ت و هر بر شیی بیان ایدر سکا یکمش یغیرلرک خبرلرندن اولشیکه ثابت
 قیلر شو خبر ایله سنک قلبکی و کادی سکا اشیو سورده طوغرو اولان سوز و نصیحت و یادده
 طویمله جقشی مسلمانلر ایچون (وَقُلْ لِلَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ أَعْمَاءُ عَلَى مَكَانَتِكُمْ إِنَّا عَامِلُونَ
 وَاسْتَظَرُوا إِنَّا مُنْتَظِرُونَ) ت و دیکل اول کسکه لر که ایمان کتورمز لر ایشلرک کند و طور کز
 اوزرینه البته برلر ایشلر زو منتظر اولکزو البته برلر منتظرلر (وَلِلَّهِ غَيْبُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ
 وَالْأَبْصَارِ وَرُجْعُ الْأَمْرِ كُلُّهُ عِنْدَهُ وَهُوَ كُلِّ عَالِمٍ عَامِلُونَ) ت والله ایچوندر کو کارده
 ویرده اولان غیبی یملک و انک جانیه کیر و وندیلر ایوایشلرک کلیسی پس عبادت ایت و ایشکی

تا بشود آنک اوز رینه و دگدر سنک و بک خبر سزاو اشد بکنکه ایشلر سکر
 * (سورة يوسف مکیه مائه و احدى عشرة آیه) * ت يوسف سورسی مکده نازل اولمش یوز
 اون بر آیه در

(بسم الله الرحمن الرحيم)
 (يا غصلي اسر کیمی اولان اللهک آدیله او قورم)

(الر) ت الله أعلم (تلك آيات الكتاب المبين) ت اشبو آیتلر آیدین اولان کابلک آیتلریدر
 (انا انزلناه قرآنًا عَرَبِيًّا لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ) ت تحقیق بر اشاغی کوندر دکن انی عربی قران اوله رق
 اوله که سزلر یله سکر و تفکر ایدر سکر (فَحَنَّنَّا عَلَىكَ أَحْسَنَ الْقَصَصِ بِمَا أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ
 هَذَا الْقُرْآنَ وَإِنْ كُنْتَ مِنْ قَبْلِهِ لَمَنِ الْغَافِلِينَ) ت بزرگ کایه ایدر زسکا نصه لک زیاده کوزانی
 کنه و مزله و حی ایتمه یله سنک جانیکه اشبو قرآنی و حال بو که من اشبو سورده نکل نزولندن
 اول (بو قصه دن) خبر سزلردن ایدک (اذ قال يوسف لایه یابیت انی رأیت احد عشر کوبًا
 و الشمس والقمر رايتم لی ساجدين) ت ذکر ایت اولو قیسکه دیدی یوسف کندو بابا سینه
 ی بنم بابام بن دوشمده کوردم اون بر یلدزی و کونشی و آیی بکامجده ایدرلر (قال یابنی
 لا تَقْصُصْ رُؤْيَاكَ عَلَى إِخْوَتِكَ فَيَكِيدُوا لَكَ كَيْدًا إِنَّ الشَّيْطَانَ لِلْإِنْسَانِ عَدُوٌّ مُبِينٌ) ت
 دیدی ای بنم او غلبه یمن یان ایتمه او یقوی کندو قرنداشلر بکه که فکر ایدرلر سنک حقه کده
 بر حمله البته شیطان آدمه اشکاره دشمندر * ف یعنی تعبیری ظاهر در مجرد ایشفکه معلوم
 ایدینورلر آنلر اون بر قونداشی ایدیلر و بری بابا سی ایدی و بری اناسی ایدی پس انلر یوسفه
 محتاج او ایسر پس شیطان قرنداشلر قلبلرینه حسد القا ایدر جکدر (و كذلك يجتيدك ربك
 وَيَعْلَمُكَ مِنْ تَأْوِيلِ الْأَحَادِيثِ وَيَسْمِعُ نَجْمَهُ عَلَيْكَ وَعَلَى آلِ يَهُوَّيَا كَمَا تَهْتَفَعُونَ عَلَيْهِ مِنْ قَبْلِ
 إِبْرَاهِيمَ وَاسْحَقَ إِنَّ رَبَّكَ عَلِيمٌ حَكِيمٌ) ت و نیجه که بو اوقوی سکا کوستردی اشبو کبی
 اختیار ایدر سنی سنک ربک و او کدر سکا حدیثلر تعبیرینی (یعنی او یقولر تعبیرینی)
 و تمام ایدر کندو نعمتی سنک اوزر بکه و یقوی بک اولادی اوزرینه نیجه که تمام قلدی
 نعمتی سنک جدلرک اوزرینه بوندن اول جدلرک ابراهیم واسحق در البته سنک ربک یلیجیدر
 ایشی محکمدر * ف الله سبحانه حضرت یوسف علیه السلامی اختیار ایتسنی حضرت یعقوب
 علیه السلام سجده دن فهم ایتدی و احادیثی دخی تاویل ایتک مجده یه داخلدر و ربانلری
 تعبیر ایتکی یوسف ذهنتک نازده کنندن و قوتندن و کالیاقنندن فهم ایتدی زیرا که

جو حلقه ایدر و یایی کوردی و نعمتک اتمامنده نفسی کسرا یچون کندو آدینی ذکر
 ایتیم یوب یاباری حضرت ابراهیمی و حضرت اسحاقی علیهما السلام ذکر ایتدی (لَقَدْ كَانَ
 فِي يُوسُفَ وَإِخْوَتِهِ آيَاتٌ لِلِّسَّائِلِينَ) ت البته واردر یوسفک و آنک قرنداشلر سنک قصه سنده
 نشانه لر سوال ایدنلر اچون * ف روایت اولاندیکه قریش یهوددن سوال ایتدی لکه بزه برشی
 او کدرک که بزانی صندمق اچون محمددن سوال ایده لم یهودلر دیدیلر که آندن سوال ایدک که
 ابراهیم علیه السلامک و طنی شام ایدی آنک اولادی بنی امراتیلر نه اولدی که آنلر شامده
 اولیوب مصره کلدیلر که موسایه فرعون ایلر غوغایه امر اولاندی جو ایلرنده اشبو سورده
 نازل اولمش الله سبحانه یوردی که قریشه نشانلر واردر شو یله که یوسفک قرنداشلری یوسفه
 حد ایتدی و اطاعت قبول ایتدی لکه آخرده الله سبحانه آنلری یوسفه محتاج قلدی و بونلر کبی
 یهودلر حد ایتک سیمندن خراب اولدی لکه قریش ایسه کندو برادرلرینی و طنلری اولان
 مکدن اخراج ایتدی لکه اشبو حد ایتیم اچون انلری آنک اننده هلاک ایتدی (اذ قالوا یوسف
 وَاخُوهُ أَهْبِ إِلَىٰ أَيْنَا مَا وَخَّيْنُ عُصْبَةً إِنَّ أَيْنَا لَفِي ضَلَالٍ مُبِينٍ) ت اولو قه که دیدیلر یوسف
 و آنک حقیقی اولان برادرلر زاده سوکله در بزم بابا مزه بزدن و حال بو که بز بر جماعت البته بزم
 بابا مزه آشکاره خطا ددر * ف یعنی بزرگترین ایشلرک و قندنده ایشمه برارز و آنلر جو حقه قدرلر
 بر ایشمه بر امرلر بر قرنداشلری بنیامین یوسفک حقیقی قرنداشی ایدی و قنلانلری او کی قرنداش
 ایدیلر (اقتلوا یوسفَ وَاطْحِرُوهُ أَرْضًا يَجْعَلْ لَكُمْ وَجْهًا يَكْفُمُ) و ت کونوا من بعده قومًا صالحین
 ت اولدیر یکر یوسفی یا خود آنی و یرک انی معلوم اولین بر یرکه خالی اوله سز یچون بابا کز
 یونلشی و اوله سکر بوندن صکره او ایشلر اولان کروه یعنی توبه ایدک (قال قاتل منهم لانتقلوا
 یوسفَ والقوه فی غیاب الجب یلقطه بعض السیارة ان کنتم فاعلین) ت دیدی بری آنلردن
 اولدیر میکر یوسفی و آنی و یرک آنی قرانقو بر قیویه تا که اله انی مسافرلرک بعضی اکر سز
 اوله کز بر ایش ایدیمی (قالوا یا انا مالک لا نأمن علی یوسفَ وَاِنَّاهُ لَفَاعِلُونَ) ت دیدیلر ای
 بزم بابا مزه در سنک حال که امین ظن ایتسز برلری یوسف اوزرینه حال بو که بزلر کاشفتلر
 خیر خواهز (ار له معنعدا یرتع و یلعب وَاِنَّاهُ لَخَافِقُونَ) ت کوندانی بزمه برابر یارین
 ناکم بویه و ایشیه و البته بزلر انی حفظ ایدر چونکه کندو لر قیونلری او تلاقق اچون
 هر کون سیانه کیدرلر ایدی بروسیلر ایلر یوسفی دخی برابر اله حق اولدیلر (قال انی ابحر فی
 ان تذهبوا به وَاخَافُ اَنْ يَكُلَهُ الذِّئْبُ وَاَنْتُمْ عَنْهُ غَافِلُونَ) ت دیدی بنی محمدلر کتوردر سکر

انی و قورقم اندک به انی قورت و سزاندن خبر سز اوله سکر * ف یوسف ک فرند اشلی یوسفی
قورتیدی به انه سب بن قلد برنده تریب ایتمشاییدی به قوب عامه السلام ک دخی قابنه اشبو
قورتید کدن قورقو کتیدی (قَالُوا لَئِنْ أَكَلَهُ الذِّئْبُ وَنَحْنُ عُصْبَةٌ إِنَّا إِذًا لَّخَاسِرُونَ) ت
دیدلرا کر برسه انی قورت و برلر بر جاعتا به بر اولوقده زیان ایشا اولورز (فَلَمَّا ذَهَبُوا بِهِ
وَأَجَعُوا أَنَّهُمْ فِي غِيَابِ آبِ الْجُبِّ وَأَوْحَيْنَا إِلَيْهِ لَتُنَبِّئَنَّهُمْ بِأَمْرِهِمْ هَذَا وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ) ت
پس وقتا که ایله دیدلرا انی وقصدا یتدیلر که صالمویرلر آتی بر قرائت و قیویه و وحی کوندردل
آنک جاننه که البته سن خبردار قیلرسن آنلری آنلرک اشبو ایشلرینه و آنلر بیلزلر (سنی)
* ف وقتا که یوسفی قورند اشلی آلوب کیتدیلر پس یولده نه اولدی الله سبحانه بیان ایتدی
اول سبیدنکه شو ماجرا بیان لایق دکل که آنلر یولده یوسفه نه ایتدیلر اوردیلر و قناسوزلری
سویلدیلر نه اغلام یغنه رحم ایتدیلر نه افغانه قولاف قویدیلر صکره قیویه آتدیلر یوسف دخی
قیونک کنارینی طوبی طوردی پس آتی بر ایله باغلوب قیویه صارقیدوب یاری یولده ایی
صالمویر دیلر یوسف صویه دوشد کده بر طاش اوزرینه اکاشدی و قورند اشلی کوملکنی
بدتدن چیقاروب قیویه چیقلاق صالمویر دیلر ایدی اولوقده الله سبحانه دن بشارت ایرشدیکه
البته سن بروقت اولور که انلری خبردار قیلرسن آنلرک اشبو ایشلرینه و آنلر بیلزلر سنی (وَجَاءُوا
أَبَاهُمْ عَشَاءً يَتَبَكَّرُونَ) ت و کلدیلر کدن و بابالریک اوکنه کیجه وقتنده آغلیهرق (قَالُوا يَا أَبَانَا
إِنَّا ذَهَبْنَا لَسَاقِطٍ فِي تَرْتِکْأُ یُوسُفَ عِنْدَ تَمَاعُفَا فَكَلَّ الذِّئْبُ وَمَا أَنتَ بِمِنْ أَنَاوَلُو کَمَا مَادَقِینَ) ت
دیدیلر ای بزم باباخر بر شروع ایتدیلر بر بریزله قوشمغه و سکرتمکه و بر اقدق یوسفی کندو
اوا بملک یاتسده پس یدی آتی قورت و دکان سن سن اینانجی بزه و اگرچه اولوقده طوغرو
دیجیلر (وَجَاءُوا عَلَى قَبْرِهِ بِمِمْ کَذِبٍ طَالَ بَل سَوَّلَ لَکُمْ أَن تَفْکُکُمْ أَمْرًا قَصِيرٌ جَبَلٌ وَاللَّهُ
الْمُسْتَعَانُ عَلَى مَا تَصِفُونَ) ت و کتوردیلر آنک کوملکی اوزرینه یلان قانی به قوب دیدی
اوله دکل بلکه بزه دی سز سزله نفسک بر تدی بری پس بنم ایشم او اولان صبر درو الله دند مدد
طلب ایدرم اولشی اوزرینه کسز بیان ایدرسکر * ف یعنی کوملکی اوزره فان اولغی آنلرک
یلان دیملری اوزرینه دایل ایدی که اگر قورت یوسفی به ایدی البته آنک کوملکنی دخی
بر تار ایدی (وَجَاءَتْ سَيَّارَةٌ فَأَرْسَلُوا وَارِدَهُمْ فَأَدْلَى دَلْوَهُ قَالَ يَبُشْرَى هَذَا غَلَامٌ وَأَسْرُوهُ
بِعَاقَةِ وَاللَّهُ عَالِمٌ عِمَائِعَمَلُونَ) ت و کلدی بر قافله پس کوندردیلر سقارینی پس آتی و پردی
دلوبنی دیدی ای بشارت اواسون اشبو کچ بر جواندر و قافله اهل کیزلدیلر آتی بر سر مایه در
دیو الله ایشا دکلری شیئی بلیجیدر * ف یعنی وقتا که یوسف قیودن چیقده صوبی

چکن کسبه آنک جمالین کورد کده زیاده شادا اولوب چاغردیکه اشبو چوقیو کسک به ایل
صاته جق غلام درو الله سبحانه ایو بیلور ایشا دکلری شیئی شاید هر ادشوا اوله که به و دلر
اشبو وقصه بی یوراده یتدیلر ایتدیلر نیجه که تورتیده یتدیلر آنلرک بابالری به عیب
کلسون (وَشَرَوْهُ بِثَمَنٍ بَخْسٍ دَرَاهِمَ مَعْدُودَةٍ وَكَانُوا فِيهِ مِنَ الزَّاهِدِينَ) ت و صاندی برادر لری
آتی ناقص به بایه بر قاج صایاش در همه و اولدی یوسفک یاننده زاهدلر دن * ف اینکجی
کون قورند اشلی قیویه واروب یوسفی یولدی بر قافله اهل اوزرینه دعوی ایدوب وثابت
قیلوب اوز سکر کچمزد در همه صاندیلر هر بریده به ایکیشدر در هم ایر شدی و بر برادر لری
کندو پانی آلمدی صکره قافله اهل مصره کیدوب یوسفی صاندیلر حق سبحانه بودده
صانسنی صریح یوردی و که جکده صانسنی ستر ایتدی لیکن اشارت ایله معلوم اولدیکه
ینه اوجوز به صاعشار (وَقَالَ الَّذِي اشْتَرَاهُ مِنْ مِصْرَ لِمْرَأَتِهِ أَكْرِمِي مَثْوَاهُ عَسَىٰ أَن يَنفَعَا
أَوْ تَخْذُهُ وِلْدًا وَكَذَلِكَ مَكَانًا یُوسُفُ فِي الْأَرْضِ وَلَهُ مِائَةُ مِائَةٍ تَأْوِيلُ الْأَحَادِيثِ وَاللَّهُ غَالِبٌ عَلَى
أَمْرِهِ وَلَٰكِن أَكْثَرُ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ) و دیدی اول شخص که آلدی یوسفی مصر اهل دن کندو
قاربسته عز یزطوت آنک منزلی اولور که منفعت و بره بزه یا خود آلورز آتی او غولغه اشبو
کی قرار و یردک یوسفه برنده و تا که او کرده ام کا او بقولرک تعبیرینی الله غالبدر کندو مرادی
اوزرینه و ایکن آدملرک چوغی بیلزلر آتی * ف عزیز مصر یوسفی آلدی عزیز مصر پادشاهنک
وزیر مختارینه دیرلر امدی بو کیمه یوسفی عقلو کوروب سائر قولر کی صایعوب بلکه
او غلام منزله بیلدی اشبو اید اوزره که امورک اجر اسنده بنم قائمه تمام اوله جقدردیو
حقنه رعایت ایتکه زیاده اهتمام یوردی و حق سبحانه و تعالی یوسف علیه السلامی مکرم
و معظم یوروب مصرده کاتبات و قرار و یو کالک احسان یوردی صکره یوسف سیمیل
جمله بی امر ایل مصرده مورقلدی و هم الله سبحانه به منظور ایدیکه یوسف سر دار لر ایله
ویو کار ایله صحبت و محالست ایدوب رهن و اشارت بیا کندمه مهارت و کال حاصل قیله و الله
سبحانه به منسوب اولان علمک کمالی بتون بتون بوله و الله غالبدر یعنی یوسفک قورند اشلی
آنک ذلیل اولستین دیدیلر لیکن شواشی ایشالرنده یوسف اعلی اولدی (وَمَا بَلَغَ أَشُدَّهُ
أَنِتَاهُ حُكْمًا وَعِلْمًا وَكَذَلِكَ نُفَصِّلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ) ت چنانکه ایر شدی یوسف کندو قوتنک
نهایتنه و یردک کاحکم و علی و اشبو کی جزا یو ایش ایشلر لری * ف آتیه حکما
یعنی و یردک کاحکم یعنی چتین و مشکل اولان امر لک آچمه سنی و حل ایتسی کامل
عقله و علم و یردک یعنی شیر یعت علمک ادراک کنه و رؤیا تعبیر لری به علم و معرفت و یردک
(وَرَاوَدَتْهُ الَّتِي هُوَ فِي مِثْمَاعِنَ تَفَسَّهِ وَعَقَلَتْ الْأَبْوَابَ وَقَالَتْ هَيْت لَكَ قَالَ مَعَاذَ اللَّهِ أَنِّي
رَبِّي

أَحْسَنَ مَثْوًى أَنَّهُ لَا يُفْلِحُ الظَّالِمُونَ) وطلب ایتدی آنکه شو قاریکه یوسف آنک اوئده ایدی
 ناکه بکوره یوسفی کند و نفسی صاف شدن و قادی قابوری ویدی یوسفه کل اوکه سن دیدی
 یوسف الله تعالی به صغور مکه شو شخص بن صاحب در زیاده کوزل بصره دی بنم برعی (یعنی
 اکاخیافت ایدم بیام) البته نجات بولز کوئو ایشیلر * ف یعنی آنک ناموسنه نیجه کیوه یلیم
 (ولقد همت به وهم بها لولا أن رأى برهان ربه كذلك انصرف عنه السوء والفحشاء انه من
 عبادنا الخاضعين) ت وصد ایتدی شو قاری یوسفه کجانبه وصد ایتدی یوسف آنک جانبه
 اگر کورم سیدی یوسف رب سبک دلیلی اوله جق نی اولور دی (دلیل شودر که یوسف علیه
 السلامه بابا سی یه قوب علیه السلام صورتی ظاهر اولدی بارمغنی اغزیه آلوب چینه رک)
 شویله ایتدی ناکه دوندره لم یوسفدن کوتواکی وی حمالی البته بزم خالص قولار من دندر * ف
 دیندی که یوسف علیه السلام به قوب علیه السلام صورتی بارمغنی دیشله رک ظاهر اولدی
 معلوم اوله که گاه خیه الی گاه دگادر واکر اولش واسه صغائر دن اولور اصل کاهدن الله سبحانه
 کند و یغمه برنی صاف شدن (وَسَبَقَا الْبَابَ وَقَدْ ثَبَّه مِنْ دُبُرٍ وَأَلْفَيْد هَذَا الْبَابَ ط قَات
 سَاجِرًا مَنْ أَرَادَ بِالْهَلَاكِ الْآنَ يُسَجَّنُ أَوْ عَذَابُ الْعِلْمِ) ت یوسف اندن قاجوب واول
 ارقه سینه قوشه رق قابویه قدر کاد یلور یوسفک کومکن ارقه طرفندن چکوب برندی و بولدی
 قاریک قوجه سنی قابونک یاتده دیدی قاری دگادر اول کسک جزاسیکه دیادی سنک اهلکه
 کوتواکی مکر اولدر که بسه آتیه یا خود در دیر بجی عذاب (ایله عذاب اوله) * ف یوسف
 علیه السلام طشره جیهه قی ایچون قاجدی وزلیخا آنی طوغیچون قوشده قادی اوکونده
 عزیزه راست کادیلر (قَالَ هِيَ رَأَوْتَنِي عَنْ نَفْسِي وَشَهِدَ شَاهِدٌ مِنْ أَهْلِهَا أَن كَانَ قَبْضُهُ قَدْ
 مِنْ قَبْلِ فَصَدَّقَتْ وَهِيَ مِنَ الْكَاذِبِينَ) ت دیدی یوسف زلیخا سندن فاحشه طلب ایتدی
 ناکه بنی غافل قیله نفسی حفظ ایتک کندن و شهادت ایتدی بر شاه دزلیخانک قیله سندن
 اگر واسه یوسفک کوملکی بر تلس اولن جانندن پس اشبه و قاری طوغردی و بدی یوسف
 یلانچیلر دندر (وَأَن كَانَ قَبْضُهُ قَدْ مِّنْ دُرٍّ فَكَذَّبَتْ وَهِيَ مِنَ الصَّادِقِينَ) ت واکر واسه یوسفک
 کوملکی بر تلس آرقه جانندن پس شو قاری پلان دیو بدی یوسف کرجکلر دندر * ف زلیخانک
 اقر بارندن بر سودا هر چو جق اشبو مضمونه شهادت ایتدی (فَلَمَّا رَأَى قَبْضَهُ قَدْ مِّنْ دُرٍّ قَالَ
 أَنَّهُ مِنْ كَيْدِكُنَّ أَن كَيْدُكُمْ عَظِيمٌ) ت پس شو قاریک قوجه سی کوردی یوسفک کوملکی
 بر تلس دال طرفندن دیدی البته اشبو قیسه سیزل حیله کردندر تحقیق سیزل حیله کریو کدر
 (يُوسُفُ اعْرِضْ عَنْ هَذَا وَاسْتَغْفِرِي لِذَنبِكِ إِنَّكَ كُنتِ مِنَ الْغَاطِطِينَ) ت ای یوسف یوز جویر
 اشبو عاجر ادن (یعنی کیسه به اشکاره ایدوب سوبله) وای قاری بار لغنی طلب ایله کند و گاهک

يُحْيُونَ الْبَيْتَ مِنْ أَوْلَادِكَ كَمَا بَشَّرْنَاكَ بَشِيرًا (وَقَالَ نِسْوَةٌ فِي الْمَدِينَةِ امْرَأَتُ الْعَزِيزِ تُرَاوِدُ فَتَاهَا
 عَنْ نَفْسِهِ قَدْ شَغَفَهَا حُبًّا إِنَّا لَنَرَاهَا فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ) ت و دیدیلر بر قاج قاریلر شهرده که عزیزک
 قاریسی دیوب ایشتمک ایدور کند و جوانیله تا غافل ایدم آنی کند و نفسی حفظ ایتکدن البته
 بر ایشتمک آنک کوکلنده سونک یوزدن البته بزرگ کور یوزر آنی اشکاره از غیله قده * ف یعنی
 قولنه اوله که اشبو و محبته قابل اولور (فَلَمَّا سَمِعَتْ بِمَكْرِهِنَّ أَرْسَلَتْ إِلَيْهِنَّ وَأَعْتَدَتْ لَهُنَّ مُتَكَا
 وَآتَتْ كُلَّ وَاحِدَةٍ مِّنْهُنَّ سِكِّينًا وَقَالَتِ اخْرُجْ عَلَيْهِنَّ فَلَمَّا رَأَيْنَهُ أَكْبَرْنَهُ وَقَطَّعْنَ أَيْدِيَهُنَّ وَقُلْنَ
 حَاشَ لِلَّهِ مَا هَذَا بَشَرًا إِنْ هَذَا إِلَّا مَلَكٌ كَرِيمٌ) ت پس وقتا که ایشتمدی عزیزک قاریسی آنک
 غیبت ایشتمی آدم کوندردی آنک کجانبه و حاضر لدی آنلر ایچون بر مجلس و ویردی آنک
 هر بریسه بر بچاق و دیدی ای یوسف طشره جیق شو قاریلر وزیر شه پس وقتا که کوردیلر
 آنی یول بولدیلر آنی و کدیلر کند و اللربنی و دیدیلر کدرا الله دگادر شو جوان انسان اشبو
 شخص دکل مکر کرای اولان ملکدر * ف زلیخا بجای آنلر میوه بیکچون ویرم سیدی
 و آنلر یوسفک حسنی کورد کده حواسلرین چادر و ب چاقیلر ایله اللربنی کدیلر
 (قَالَ فَذَلِكُنَّ الَّذِي لُمْتُنَّنِي فِيهِ وَلَقَدْ رَاوَدْتُهُ عَنْ نَفْسِهِ فَاسْتَعْصَمَ وَلَئِن لَّمْ يَفْعَلْ مَا آمُرُهُ
 لَيَفْعَلَنَّهُ وَأَمَّا كُنُوزُ الْغَايِبِ) ت دیدی (عزیزک قاریسی) اشبو و شودر که ملامت ایتدی کز
 بکا آنک عتقه و البته دیوب ایشتمک ایتدم آنکله تا غافل ایدم آنی کند و نفسی
 حفظ ایتکدن پس حفظ ایتدی کند و سنی واکر ایشتمک ایدم اول شئی که امر ایتدم کالبته
 حبس اولمش اولور و البته اولور زلیخا اولانلر دن * ف زلیخا شو قاریلر حضورنده شویله
 سوزی دیش تا آنلر دخی یوسفه یلایر لر که حتی حضرت یوسف قور قوب قبول ایدم
 (قَالَ رَبِّ السِّجْنُ أَحَبُّ إِلَيَّ مِمَّا يَدْعُونَنِي إِلَيْهِ وَإِنِّي أَخْشَىٰ أَن يَصْبُ إِلَيْهِمْ وَأَن يَكُنْ مِنْ
 الْغَايِبِينَ) ت دیدی یوسف ای بنم زندان زیاده سوکلدر بکا اول شیدن که چاغر لر برنی آنک
 جانبه واکر منع ایتیمه سن بدن اشبو قاریلرک الداعسی میل ایدم آنلر کجانبه و اولورم
 جاهلردن (فَاسْتَجَابَ لَهُ رَبُّهُ فَصَرَفَ عَنْهُ كَيْدَهُنَّ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ) ت پس قبول ایتدی
 دعا سنی آنک ربسی منع ایتدی اندن آنلرک الداعسی البته الله ایشتمک یچیدر یچیدر
 * ف ظاهر جه معلوم اولور که یوسف علیه السلام کند و دعا سنی به حبسه دوشدی لیکن الله
 سبحانه آنک دعا سنی اشبو مقدار قبول ایتدی که انی قاریلرک الداعسی ندن صاف لدی و حبسه
 دوشتمک آنک حقه قدر ایدی لیکن اد میچون لازمدر که اضطراری وقتنده قور قوب کند و به
 ضرر ویرن شئی دعا ایتیمه کامل اولان ایواکی طلب ایدم هر چند مقدر اولان وقوع بولسه
 (ثُمَّ بَدَأُ لَهُمْ مِنْ بَعْدِ مَا رَأَوُا الْآيَاتِ لِيُجَنَّبَنَّهُ مِنْ أَتَمِّ حِينَ تَصْكَرُهُ ظَاهِرًا وَلَدَىٰ أُولَىٰ جَمَاعَةٍ أَن لَّرْ

تعبیری پس کوندر لایقی * ف شاه ولی الله رحمه الله دیر که آنی یوسف را بپایه کوندر دیار کاوی
یوسف دید که (يُوسُفُ اَيُّهَا الصِّدِّيقُ افْتِنَانِي سَبْعَ بَرَآتٍ سَمَانٍ يَا كَاهِنَ سَبْعَ عَجَافٍ وَسَبْعَ
سُنْبُلَاتٍ خُضْرٍ وَآخَرَ يَابِسَاتٍ اَلَعَلِّيْ اَرْجِعُ اِلَى النَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَعْلَمُوْنَ) ت ای یوسف ای طوغرو
دیجی جواب ویر بر نه شو او یقوده کهیدی همز اولان او کوزیدی انلری دیدی اریق او کوز
ویدی یشل سنبلاری ویدی قوری سنبلاری اوله که بن کیرودونم ادملک جانیه تا که انلری یله
یعنی اوله که منک قدر یکی یله لر (قَالَ تَزْرَعُونَ سَبْعَ سَنَیْنٍ دَابَّآ فَاَصْحَابُكُمْ قَدْ رَوَوْهُ فِي سُنْبُلِهِ الْاُ
قَامِ اَلْاَعْمَانُ تَاكُوْنَ) ت دیدی یوسف اکین اکلیدی بل عادت کز اوزر نه پس اولشیکه
بچر سکر قویور لایقی کند و سنبله مکر از یجغنی اولشیدن سکر سکر (ثُمَّ يَأْتِي مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ سَبْعُ
سَنَآدٍ يَأْكُلْنَ مَا قَدَّمْتُمْ لَهُنَّ اِلَّا اَلْقَلِيلَ اَلْعِمَالُ خُضِرُونَ) ت صکره کلور اشبوییدی یلدن صکره دیدی قتی
اولان یلار یلر اول آلی قویور سکر ذ خیره یی اشبویلار ایچون مکر از بریشی که (احتياط ایچون
(وتختم اي تلك ایچون) صاقلر سکر (ثُمَّ يَأْتِي مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ عَامٌ فِيهِ يَغَابُ النَّاسُ وَفِيهِ يَعْصِرُونَ) ت
صکره کلور شو یلار دن صکره بر یلکه اشبو یلدن یغور کوندر یلور ادملر اوزر نه وشو یلدن
اوزم و غیر یسنی صقارل * ف اوزم صقه یی شراب یصه یجیه بناه یوردی ویدی یلک ذ خیره یی
سنبله آبقو عقه له امی ایدی تا که یرده چور یجیه زرا که دی یل خط اوله جقدر وشو ذ خیره یی
اولوقته دك انلری توره (وَقَالَ الْمَلِكُ اَتُونِي بِهِ فَلَمَّا جَاءَهُ الرَّسُولُ قَالَ ارْجِعْ اِلَى رَبِّكَ فَاسْأَلْهُ
مَابَالُ النَّسْوَةِ الَّتِي قَطَعْنَا بَيْنَهُمْ اَنْ رَّبِّيْ يَكِيْدُهُنَّ عَالِمٌ) ت دیدی پادشاه کورک بکا یوسفی
پس وقتا که گلدی یوسف را بپایه پادشاه قواصی دیدی یوسف کیرودون کند و انا کن جانیه
پس سوال ایت اندن ندر شو قاریلر حالی که کس دیلر لر یی البته بنم ریم انلر حمله باز اغنی
بیلیمیدر (یعنی زلیخا یوسف را کد امن اولوقتی اقرار ایتدی کی اوزره قاریلر شد ادلرین کیز دیلر
والله اعلم) * ف شاه ولی الله رحمه الله دیر که وقتا که پادشاه ویا نك اشبو تعبیری ایشتهدی
مشتاق اولدی یوسفی کورمکه و یوسف علیه السلام ایه بر مدت توقف یوردیلر تا تم مدت
بری اولسی ظاهر اوله * ف شوقه یی ذکر ایدردیکه اول قاریلر حاله شاه ددرلر اگر پادشاه
انلردن سوال ایدر سه شو قاریلر دخی ظاهر ایدر که قصور کیدندر (قَالَ مَا خَطْبُكَ اَنْ اُذْوَ دُنَّ
يُوسُفُ عَنْ نَفْسِهِ قُلْنَ حَاشَ لِلَّهِ مَا عَلِمْنَا عَلَيْهِ مِنْ سُوءٍ قَالَتِ امْرَاَتُ الْعَزِيزِ اِنَّ هَٰذَا لَفِيضُ الْخَلْقِ
اَنَا رَاَوْتُهُ عَنْ نَفْسِهِ وَاِنَّهٗ لَمِنَ الصّٰدِقِيْنَ) ت دیدی پادشاه نه اولدی سبزه که اولوقته دمه دیوب
دانشق ایتدی کز یوسف له تا که آنی کچوره سکر نفسی حفظ ایتمکدن دیدیلر با کاک الله ایچوندر
بز یلدن یوسف اوزر نه هیچ برنگام دیدی عزیزلر قاریسی شمدی طوغرو اولان سوز ظاهر

اولدیکه بن دیوب ایشتهک ایتدم اندن تا که کچورم آنی نفسی حفظ ایتمکدن و البته یوسف
طوغرو اولان کس نه لر دندر * ف یوسف علیه السلام قاریلر جلده سنه الدائمی اسناد ایتدی
زیرا که هر قدر که حمله ایدن زلیخا ایه ده انلرا کباردیجی ایدیلر و الداد نك یعنی زلیخا نك
آدینی ذکر ایتدی بسا ک حق اولوق سیمله و پادشاه سوال ایتدی که سبزلر هیکنز یوسف حقه ده
مکر ایتدی کز تا یلسونلر که پادشاه اسرار خبر دار دزن تا که صکره یلان دیم و نلر (ذَلِكَ اِلَعْلَمُ اِلَى
لَمْ اخْذُهُ بِالْغَيْبِ وَاِنَّ اللَّهَ لَایْهْدِيْ كَيْدَ الْخٰتِنِيْنَ) ت دیدی یوسف اشبو آتکچوندر که تا که یله
عزیز که بن اکا خیانت ایتدم انک غائب اولدی قتی وقتنده وینه یله که الله یول ویر من خاتنلر
حمله سنه (وَمَا اَرَىٰ نَفْسِيْ اِنَّ النِّقْمَ لَا مَارَةَ بِالسُّوْا اَلَا مَرَحٌ مِّنِّيْ اِنْ رَّبِّيْ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ) ت
و پا کاکله اوکم نفسی البته نفس جوق امر ایدیمیدر کونولکله مکر اولوقته که اسر کک
ایده بنم ریم البته بنم ریم یار ایچیمیدر اسر کیچیدر (وَقَالَ الْمَلِكُ اَتُونِيْ بِهٖ اسْتَخْلَصْهُ اِنْفُسِيْ فَلَمَّا
كَلَّمَهُ قَالَ اِنَّكَ الْيَوْمَ لَدِيْ سَامِكِيْنَ اٰمِيْنَ) ت دیدی پادشاه کتور یکز بنم یغمه خالص قیلیم
آنی کند و نفسک خدمته پس وقتا که دانشدردی یوسفی (یعنی قابلیتی یله دی) دیدی ای
یوسف البته سن بو کون بزم یاغزده امین اولان قدر صاحبی سن * ف ایشته بو وقتدن یوسفی
عزیزلر خدمتندن الوب پادشاه کند و صحتنده ایقویدی (قَالَ اَجْعَلْنِيْ عَلٰی خَزَائِنِ الْاَرْضِ
اِنِّيْ حَقِيْقٌ عَلِيْمٌ) ت دیدی یوسف مقرر قیل یی اشبو یلر خزینه البته بن حفظنه قادر
ونصر قنه عالم * ف یوسف علیه السلام یلر خزینه لری اوزر نه مامور اولوقی کند و کند یله
طلب ایتدی دنیا اهلنک صحتندن ابراق اولمغیچون و هم پادشاهلک او یقوسنک تعبیری آدن
غیری برکس نه یلمدی (وَكَذٰلِكَ مَكَّنَّا يُوْسُفَ فِی الْاَرْضِ يَتَّبِعُهَا حَيْثُ يَشَآءُ اَصِیْبَ بِرَحْمَتِنَا
مَنْ نَّشَآءُ وَلَا نُضِیْعُ اُجْرَ الْمُحْسِنِيْنَ) ت و بونک کی (یعنی اشبو ایش قارشو کتور دیک کی)
قرارلشدر قی یوسفی مصر طراغنده اکشور دی انده دیلر کی مکه کانه ابر شد یلر
کند و زخمی هر برکس نه یه که دیلر زو ضایع قیلز او ایتیلرک مز دینی (وَلَا جَوْلَآ تَخْرَجُ خِيْرٌ
لِّلَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَكَانُوْا يَتَّقُوْنَ) ت و البته اخرنک مز دی زیاده ایدر اول کس نه لر ایچونکه
ایمان کتور دیلر (وشر کردن) صاقلر * ف شاه ولی الله رحمه الله دیر که بوندن صکره خط واقع
اولدی مصرلر جمیع اطرافته و یقوبلک اولاد لر نه زیاده مشقت ایشدی بوندن طولای
یوسف جانیه متوجه اولدی یلر * ف اشبو قریشک سوال کجوا ایدر که ابراهیم علیه السلام
اولادی اشبو سنبله شامدن مصره کلدیلر و یلان ایتدی که یوسف علیه السلام قاریلر
وطنندن ابراق ایتدی یلر تا که ذایل اوله الله سبحانه کاعزت و نوردی و سلطنت اوزره اختیار
ویردی بونک کی یغمه یی علیه السلامی کافر لر مکه دن چیقاردیلر الله تعالی آتی عزیز یوردی

کینه لری یاور لر که تقدیر دفع اولمز پس آنلر تقدیری دخی یقین ایدوب واسباب ظاهریه
دخی مرعات ایدر لر آنلر حقننده اشبو یقین واسبابه مرعات ایتک عمکردن و اگر جاملردن
بری اول برینی بولسه ده آخر برینی بولمز یعنی اگر تقدیر یقین ایدر سه اسبابه مرعات ایتز
وا اگر اسبابه مرعات ایدر سه تقدیر مرعات ایتز (ولما دخلوا علی یوسف آوی الیه اخاه قال
اتی انا اخوک فلا یتنبس بیا کافوا یعملون) ت وقتا که داخل اولدیلر یوسف اوزرینه
بروردی کندی و جانبنده قنداشنه دیدی تحقیق بن سنک قنداشنه کم پس غلجی اوله
ایشاندکاری شی سیمیله * ف اشبو قنداشنیکه یوسف علیه السلام آنلردن ایتدیاقله
طلب ایتدی شوسیدن بشقه برادر لری حسد ایدوب بولده کبر از رحمت ایرشد بر دیر
و طعن ایتدیلر ایدر سه ایدی یوسف علیه السلام کا تلطیف خاطر ایتدی (فلما جهزهم
بجهازهم جعل السقایة فی رحل اخیه ثم اذن لایته العیر انکم لمارقون) ت پس
وقتا که مهیا قلدی آنلر ایچون آنلر طاقلرینی قودی کندی و آنک صوا یجه جک چناغنی کندی
قنداشنک خرجنه صکره آوا ایتدی بر آوا ایدن که ای فاذل آدم لری البته سزلر خرسز سکر
(قالوا واقبلوا علیهم ماذا نفقهون) ت دیدیلر یوزلرن چویره رک آنلر اوزرینه نه
یتورد بکز (قالوا نفقه صواع الماک و لمن جاء به حل بعیر و انابه زعیم) ت دیدیلر یوزلر
پادشاهک چناغنی و برکنه ایچونکه کتوره انی بر دوه یوکی ذخیره وارد و بن اشبو وعده
ضامن * ف شو چناق پادشاهک صوسزلرغین تسکین ایدر جک قدری صوصزار برکاسه ایدی
کومشدن یا پاشیدی و یا اولچو کاسه سیدی و کاهجه آنلر آنده صوا یچردی یوسف آنلر که
خرسزدیو چاغرتدی یلان دکادی زیرا که یوسف علیه السلام یا بارندن خرسز یوب صاندیلر
(قالوا الله اعلم بما جئناک به فی الارض وما کنا سارقین) ت دیدیلر الله تعالی به عین
ایدرز البته یلدیکز که کلک بزلر تا که کو توک ایدر لم پرده و دکز بزلر اوغریلر (قالوا فاما
جراؤه ان کنتم کاذبین) ت دیدیلر پس ندر اشبو ایشک جزاسی اگر اولسه کز یلاغجیلر
(قالوا جراؤه من وجد فی رحله فهو جراؤه کذلک یجزی الظالمین) ت دیدیلر اشبو
ایشک جزاسی اول کسنه در که بولدی اول متاع خرجنده پس شوشخص اولور ایشک
جزاسی (یعنی آنی قولاقله طونه لر) اشبو جزا کی جزا لر خرسز لق ایدن ظالم لری
* ف یعقوب علیه السلام دینده شویله ایدیکه خوسز قول اوله (فبدا یأویعهم
قبل وعا اخیه ثم استخرجها من وعا اخیه کذلک کدنا لیسوف ما کان لیاخذ

اياه فی دین الماک الا ان یشاء الله ترفع درجات من نشاء و فوق کل ذی علم علیم) ت پس
شروع ایتدی یوسف آنلرک خرجلرین ارامه کندی و قنداشنک خرجین ارامزدن اول
صکره چیقاردی اول چناغنی قنداشنک خرجندن بونک کی او کتک حمله یی یوسفه
قنداشنی المقده مسعد کادیکه قول آلسون قنداشنی پادشاهک دینده ایکن قول الادی
الله مرادیه قالدیر زمرته برینی اول کیمسه نک که دیلر زوهر بر بیات صاحبک
فوقنده بریلن وارد * ف یعنی قنداشنک دلندن کندی کندی چقهش که خرسزی
کندی کز قول ایدلر اشبو دیلر اوزر طوناشلر و صکره بویه اوله سیدی پادشاهک
حکمی بویه کل ایدی (قالوا ان یسرق فقد سرق اخ له من قبل فاسرها یوسف فی نفسه
ولم یذها لهم قال انتم شرمکنا والله اعلم بما تصفون) ت دیدیلر اگر خرسزاق ایتدیه
ایراق دکادر زرا که خرسزاق ایتدی آنک قنداشنی بوندن اول پس کیزلدی شوسوزی یوسف
کندی و قلدنده و آشکار قلدی آنلر او کندی دیدی کندی و قلدنده سزلر بدسکر کندی و مهر ته کرده
والله بیان ایتدی بکک زشی یاور * ف شاه ولی الله رحمه الله دیر که یوسف علیه السلام انامی
باباسنک آلتوندن اولان بر بقی خرسز لدی تا شک عبادتندن قورتلدیو و یا خود اشبو قصه به
مشابه برشی و وقوع بولدی که آنک سیمندن خرسز لقه مسم اولدی والله اعلم * ف یعنی یوسف
علیه السلام کندی و قلدنده دیکه سزلر انجاین خرسزاقی ایتدی بکز که برادر کزی بابا کردن
او غور یوب صاندیکز و بنم دخی خرسز لغمی الله سبحانه یاور حضرت یوسف خرسز دیلرینک
قصه سی اولدر که آنلر عملری یوسف چو جق اولدیغندن برادر ی یعقوب علیه السلام دن
آلوب آتی بسلر ایدی و قتا که یول اولدی یعقوب علیه السلام دیکه آنی کندی و یاتنه آله
عهسی ایسه یوسفه کمال محبتدن ناشی کرین کیز لیجه لباسنک آلتندن یوسف علیه
السلام یاتنه قوشاندی صکره کرم یو بوردی و اراردی خلقده مشهور اولدی اخرده اول
کری یوسف علیه السلام ییلندن آچدی کندی و شریه ملرینه موافق یوسفی بریل دخی
عهسی یاتنه آلیقودی (قالوا یا ایها العزیز ان له اباسیخا کبیرا فخذ احدنا مکانه اننا نراک من
الحمین) ت دیدیلر ای عزیز تحقیق آنک باباسی وارد که یاشی چوق اختیار در پس طوت بزم
بریمزی آنک برینه تحقیق بز کور بر زستی یو ایشلر اولان کسنه لردن * ف یعنی اشبو کسنه
چوق اختیار یاشلو کسنه نک او غلیدر باباسنک الی طوتوب کردیرر (قال معاذ الله ان
ناخذ الا من وجدنا متاعنا عنده انا اذا الظالمون) ت دیدی صفورم الله تعالی به آندیکه
آلهم (آنک غیر یستی) مکر اول کسنه یی الوز که بولدی بزلر کندی و متاعزی آنک یاتنه البته بزلر
اولوقده (یعنی غیر یستی الیغمز و قنده) ظالم اولورز (فلما استنبسوا منه خلصوا نجیاً قال

کبیرهم الم تعالوا ان اباکم قد اخذ علیکم موثقا من الله ومن قبل ما قرطتم فی یوسف فلن ابرح الارض حتی یاذن لی انی اویحکم الله لی و هو خیر الخاکیین) ت پس وقتا که امید من از اولاد یار آمدن یا کز بریره وارد یلم مشورت ایدر کندیدی آنرا که یوکی آیا بلمز میسکز که سزک بابا کز آلدی سزک اوزر که بر عهدی الله جان بندن و بوندن اول قصورایت سدیکنز یوسف ک حقه ند پس البته کیم شویردن اولوقته سدیکن که اذن و بره بکابنم بابام یا خود حکم اید الله بکا والله حکم اید یحیی لک زیاده خیر لیسیدر * ف یعنی جمله قرند اشهره رخصت ایدوب یوسف قرند اتی اوراده طوردی اشبو توقع ایله که شاید مهربان اولوب خلاص ایدر (ارجعوا الی آیتکم فقولوا یا ابا انّا ان ایتک سرق وما شهدنا الا بما علمنا وما کنا للغیب حافظین) ت ای بنم برادر لرم کیرودونک بابا کزک یاتمه پس دیکنز ای بنم بابا حزن سنک او غلک او غرواق ایتدی و شهادت ایتیز بر لرم مکر یلدی کمزنی اوزرینه بزدن غائب اولان شیلری عماله حفظ ایدیمی دکلز * ف یعنی اشبو سوز که جزاوه من وجد فی رحله فهو جزاوه سویلدک زیرا مذهمزده بویه در ف یعنی سکا عهد ویردک کندوب یلدی کمز اوزرینه و اما خرسز اقدن خبر یز یوقدی و یا تعلیم ایتدک شونیکه خرسزی طوق بزیم دیمزده ناستدرو بزه معلوم دکادیکه خرسز بزیم برادر مژدر (واستل القرية التي کافیم والاعیر التي اقبلنا فیها وانا لصادقون) ت سوال ایت اول کویدن که ساکن اولدق آند و قافله دن سوال ایت که بز کلدک آنرا که ارا سنده و البته بز لرم طوغرو دیجیز (قال بل سولتکم انفسکم امرا فصبر جلیل عسی الله ان یتینن ینهم جمیعا انه هو العلم الحکیم) ت دیدی یعقوب بکه بزه دی سز یچون سزک نفس لرم کز برایشی پس بنم عالم ابو اولان صبر درامیدم اولدر که الله کنوره بکا آنرا که جمله سنی بردن البته الله بلیجیدر حکمت صاحبیدر * ف اول دفعه ده اولان اعتبار سز لقلری سببندن بوقته دخی یعقوب علیه السلام او غوللر سزک سوزینه اعتبار ایتدی ایکن پیغمبرک سوزی یلان اولمز که اشبو سوز او غوللر سزک یایدی و تزیین ایتدی سوزدر و یوسف دخی حیاته در (وولی عثم و قال یا اسنی علی یوسف وایضت عیناه من الحزن فهو کظیم) ت و یوزینی چویردی آنلردن و دیدی ای بنم غم یوسف اوزرینه و آغاردی آنک ایکی کوزلری یوسف غمی سببندن پس یعقوب غمی کند و نفع ند کیر لوطو تر ایدی * ف یعنی یعقوب علیه السلام اغزدن غمی اظهار ایتدی مکر بوقته اشبو قدر اغزدن حیه دی که یا سنی علی یوسف شوقه در مدته

یوسف غمی کیر لوطو توق پیغمبرک ایشیدر پیغمبردن غیر بن ایشی دکل (قالوا الله تعتوا تذکر یوسف حتی تکون حرضا أو تکون من الهالکین) ت دیدی لرم الله تعالی به قسم اولسون دایم اذ کرایدر سن یوسفی اولوقته دسکین که اولور سن کیفسز یا خود اولور سن هلاک اوللردن * ف بنیامینک کیم سندن یوسف علیه السلام یعقوب علیه السلام اوزرینه اولان غمی و حزن یکی باشند تازه سدی (قال انما شکوائی و حزنی الی الله و اعلم من الله ما لاتعاون) ت دیدی انجق بیان ایدرم قی اولان غمی و کدریمی الهلک جانینه و یلورم الله جان بندن اول شیشی که سز به از سکر * ف یعنی یعقوب علیه السلام او غوللرینه دیدیکه بکاصبر ایتمکی تعلیم ایتدکزدن نه اولور زیرا که صبر سز اول کسینه در که خلعت یاتده خالق سدن شکایت ایدر بن دخی اول کسینه به دیورم که بکارد دیور و بدورینه شونی دخی یلورم که بولابی صنه مق ایچوند کورم قنی حیده ایریشوب تمام اوله جقدر (یا بنی ذهبوا فکف من یوسف و اخیه ولا تایتد و امن روح الله انه لا یایس من روح الله الا اقوم الکافرون) ت ای بنم او غللم کیدیکز خبر صور بکز یوسف دن و آنک قرند اشندر و امید سز اولمکز الهلک رجعتدن البته امید سز اولمز الهلک رجعتدن مکر کافر لرم و هی (قل ادخلوا علیه قالوا یا ایها العزیز ممنا واهنا الضرو جئنا بیضاعة من جاة قاف و له الکیل و تصدق علینا ان الله یجزی المصدقین) ت پس وقتا که داخل اولد یوسف اوزرینه دیدی لرم عزیز ایشیدی بزه و عیال مز زیاده مشقت و بز کنوردک قبول اولمه جق سرمایه یا خود آرز سرمایه تمام ویر بر لره اولچوی و صدقه ویر بر لره البته الله من دیور صدقه ویر لره * ف خط زمانده ثواب و او ثاب لرم سزک تمام صاعش لرایدی اشبو دفعه بولک و سوتدن یا پاش بیزکی و بولره بکز رشیلری ذخیره آلمه کنورم شلرایدی یوسف علیه السلام اشبو کیفیتی یلدکده زیاده مرجعتدن ناشی کند و سنی آنلره یا دیر و بجمیع اهر عیال لرم مصره طلب ایتدی (قال هل علم ما فعلتم یوسف و اخیه اذ انتم جاهلون) ت دیدی ای یلدیکز می او اشیدک کو نو لکینی که ایشیدر بکز یوسف و آنک قرند اشمنه اولوقته که سز نادان ایدیکز (قالوا انک لانت یوسف قال انا یوسف و هذا اخي قد من الله علینا انه من یتق و یصبر فان الله لا یضیع اجر المحسنین) ت دیدی لرم یا حق سنی یوسف میسن دیدی بن یوسف و بوقته اشبو در انعام ایتدی الله بزیم اوزرینه البته هر کسینه که صاقدسه

و صبر ایستاده پس البته الله ضایع قیاز او ایشلیرک هر دینی و کربکسینه اوزرینه
بر زجت دوشمه و شوکسینه شرک حد لند طشره چیه و صبر سزاق ایتمه آخرده
اول بلادن زیاده احسان بولور (قَالُوا تَاللّٰهِ اَقْدَارَ اللّٰهِ عَیْنَانِ وَانْ كَاخَاطِیْنِ) ت دیدیلر
الله تعالی به عین ایدرز که البته فضل و یردی سکا الله (یعنی زیاده انی) بزم اوزرینه و البته بزم
اولدق خطا ایدیلیر ف یعنی سنک او یقول کچن و کوزل ایدی بزم حصدیز باطل ایدی
(قَالَ لَا تُرِیْبُ عَلَیْکُمُ الْیَوْمَ یَغْفِرُ اللّٰهُ لَکُم وَهُوَ رَحِیْمٌ) ت دیدی هیچ باشه چاله
یوقدر سنک اوزر بکزه بکونده یار اغرا الله سزی والله امر کجیلرک زیاده اسر کجیلر
(اَذْهَبُوا بِقَمِیصِیْ هَٰذَا فَاَقْوُمُوْا عَلٰی وُجْهِیْ اٰیَاتِ بَصِیْرًا وَاَتُوْنِیْ بِاَهْلِکُمْ اَجْمَعِیْنَ) ت کتور بکزه
بزم شو کوملکمی پس آتی و یر بکزه آتی بزم بابامک یوزی اوزرینه ناکه (کوزی اچیلوب)
کور اوله و کتور بکزه بکا کند و عیال کزک جله سنی و الله سبانه نک یاتمه هر پرد
ایچون دوا واردد یعقوب علیه السلام که یوسف علیه السلام کرا قندن کوزی کورمن
اولشیده حضرت یوسف کجمنک کوملکفی کوزینه سورمکه کوزی کوریمی
اولدی واشبو یوسف علیه السلام کرامتی ایدی (وَلَمَّا نَصَلَتْ اَیْبَرَ قَالَ اَبُوْهُمُ اِنِّیْ لَاجِدُ رِیْحِ
یُوسُفَ لَوْلَا اَنْ تَفْتَدُوْنَ) ت وقتا که آیرلدی کاروان (یعنی مصر شهرندن) دیدی آنلرک
بابالری بن بولورم یوسفک قوقوسی اکر عقلک نقصان لغنه نسبت ایتمز سکن بنی (قَالُوا تَاللّٰهِ اِنَّکَ
لَفِیْ ضَلٰلٰتٍ اَقْدِیْمٍ) ت دیدیلر الله تعالی به قسم اولسون که البته سن قدیمی خطا کده سن
(قُلْ اِنِّیْ جَاءُ الْبَشٰرَ الْقَامَةِ عَلٰی وَجْهِهِ فَاَرْتَدُّ بِصِیْرًا قَالِ الْم اَقْل لَکُمْ اِنِّیْ اَعْلَمُ مِنَ اللّٰهِ مَا لَا تَعْلَمُوْنَ)
ت پس وقتا که کلدی آنک یاتمه مزده چی آندی کوملکی یعقوبک یوزی اوزرینه پس
اولدی کوریمی دیدی آیاده چی بزم البته بن یلورم الله دن اول شینی که سز بیلر کرف
یوسف علیه السلام کوملکی وینه جکلرینی و یول خر جلرینی کند و قولیه کوندرمش ایدی
و یوقول واروب یوسفک کوملکفی یعقوب علیه السلام یوزی اوزرینه آندی و سوزندرمن
خبریری و یردی اول وقتا ده یعقوبک کوزلری آجلدی (قَالُوا یٰ اَبَانَا اَسْتَغْفِرُ لَکُمْ ذُنُوْبَنَا اَنَا کَا
خَاطِیْنِ) ت دیدیلر ای بزم بابامز یار غمق طلب ایت بزم کاهمزلک حقه الله بزم اولدق
خطا ایدیلیر (قَالَ سَوْفَ اَسْتَغْفِرْ لَکُمْ رِیْبَیْ اِنَّهُ هُوَ الْغُفُوْرُ الرَّحِیْمُ) ت دیدی یار غمق
طلب ایدرم سز کون کند دور بدن البته الله یار اغیردر اسر کجیلر (قُلْ اَدْعُوْا عَلٰی

یوسف آوی الیه ابویه و قال ادخلوا مصر ان شاء الله آمین) ت پس وقتا که داخل اولدیلر
یوسف اوزرینه (یعنی آنک چادرینه که استقبال لری نه کادیکی برده قورلمشیدی) و یردی
کند و جاتینده باباسنه و اناسنه و دیدی کیر بکزه مصره امین اوله رق کردی الله ف
یعنی یوسف علیه السلام باباسنک استقبالی ایچون مصر دن طشره چیه قوب ملاقات وقتنده
دیدی آنلرک کیر بکزه مصره ان شاء الله آمین (وَرَفَعَ اَبُوْیْهِ عَلٰی الْعَرْشِ وَخَرَّوْا لَهُ سُجْدًا وَقَالَ
یٰ اَبَتَ هَٰذَا نَبِیُّ رُؤُوسِیْ مِنْ قَبْلُ قَدْ جَعَلْنَا رِیْبَیْ حَقًّا وَقَدْ اَحْسَنَ بِنِیْ اِذَا خَرَجْنِیْ مِنَ السِّجْنِ
وَجَاءَ بِکُمْ مِنَ الْبَدُوْنِ بِهَٰذَا نَزْغِ الشَّیْطَانِ بَیْنِیْ وَبَیْنَ اَخُوْنِیْ اِنَّ رِیْبَیْ اَطِیْفٌ لِّمَیْسَآءٍ اِنَّهُ هُوَ
الْعَلِیْمُ الْحَکِیْمُ) ت و قالدردی بابا و اناسنی کند و سزیری اوزرینه و دوشدیلر آنلر یوسف
جانبه سجده ایدرک و دیدی یوسف ای بزم بابام شودر بزم او یقولمک تعبیری بوندن اول که
کورمشیدم آتی تحقیق قیلدی شو او یقوی بزم بزم طوغری و زیاده احسان ایتدی بکا
اولوقت که طشره کتوردی بنی زنداندن و کتوردی سز لری بیاندن آندن صکره که خلاف براقدی
شیطان بزم ارامله قرنند اسلمک ارامنده البته بزم بزم ایتدیر بزم یحیدر و اوشی ایچون که
دیدلر البته الله بیلجیلر حکمت صاحبیدر ف یوسف علیه السلام کند و حقه اولان الله
سبانه نک احسان لری ذکرایتدی و اول زجت که شیطانک و سوسه سبله ا کایرشدی آنلری
ذکرایتدی مکر اچال طریقه و بکزه زمانلرده سجده ایتمک تعظیم ایچون جاتزایدی بربری
ارالنده فیجه که ملائکه لر آدم علیه السلام سجده ایتدیلر اشبو وقتنده الله سبانه شوعادی
منسوخ ایتدی بو آیت شریفده که ان المساجد لله الا به بوزمانده بکن زمانک عادتلری و زوره
یوریک اولمازانک کبیدر که برکسینه کند و قزقزنداننی نکاح ایدم من که آدم علیه السلام
وقتنده شویله اولشدردیو (رَبِّ قَدْ اَتٰتٰنِیْ مِنَ الْمَلٰٓئِکَةِ عَلٰمَتِیْ مِنْ تَاوِیْلِ الْاَحَادِیْثِ فَاطِرُ
السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ اَنْتَ وَلِیُّ فِی الدُّنْیَا وَالْاٰخِرَةِ تُوَفِّیْ سَلٰمًا وَالْحَقِّیْ بِالصّٰلِحِیْنَ) ت ای
بزم بزم تحقیق و یردک بکا پادشاهلانی و او کرتدک بکاسوزلرک تعبیری ای کو کلری و یری
یرادن سنسن بزم ایشمی یسه یچی دنیا و آخرتده اولدیر بنی مسلمان اوله رق و داخل قیل بنی
ابوایشلیر زمره سینه و وقتا که یوسف علیه السلام کامل اولان علی و دولتی بولدی ایدی
مشفق اولدی شونه که کندی بابا و جدلرینک مرآتیلرینی حاصل قیلد و یوسف علیه السلام
حضرت یعقوب حیاتده اولدینی وقتنه دکن دنیا ایشلریله مشغول ایدی آندن صکره کند و
اختیاریه آتی ترک ایتدی (ذٰلَکَ مِنْ اَنْبَآءِ اَعِیْبٍ نُّوحِیْهِ اَیْکَ وَمَا کُنْتُ لَدَیْهِمْ اِذَا جَعَلُوْا
اَمْرَهُمْ وَهُمْ یَعْمُرُوْنَ) ت ای محمد اشبو قصه غیب خبر لندرو حی ایدرز آنی سنک جانبکه

و یوقدر ایدک سن آنلرک یاتنده وقتا که قصد ایدیلر کند و شور تله رینه و حال بو که آنلر چرکین
فکر ایتدیکه باشلایلر (وَمَا أَكْثَرُ النَّاسِ وَلَوْ حَرَصْتَ بِمُؤْمِنِينَ) ت وکل آدمسلرک جووی
مسلمانلر و اگر چه زیاده حرص ایدر سکده (وَمَا تَسْأَلُهُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ هُوَ إِلَّا أَنْ يَكْرِزُوا بِالْحَقِّ)
ت و ایستغفر سن آنلردن قرانی ایرشدره کلا و ز رینه هیچ بر مزد دکل اش و قران مسکر
نصیحتدر عالمه (وَكَايْنِ مِنْ آيَةٍ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ يَمُرُّنَ عَلَيْهَا وَهُمْ عَنْهَا مُعْرِضُونَ) ت
و چوق نشانه لر واردر سک و کارده و پرده که بکر لر آنلر اوز رینه و آنلر شون نشانه لر دن
یوز چویر یجیدر لر آنلرده نامل ایتدکدن (وَمَا يُؤْمِنُ أَكْثَرُهُمْ بِاللَّهِ الْإِسْلَامِ شَرِكُونَ) ت
و ایمان کتور عمر لر آدمسلرک جووی الله تعالی به مکر آنلر الله سبحانه به شریک قوشیدیلر
فیه سنی دلاریله اقرار ایدوب دیرلر که جه لک مالکی الله در صکره آنک غیر یلر بی مبود
طو تارلر (أَفَأَمِنُوا أَنْ تَأْتِيَهُمْ غَاشِقَةٌ مِنْ عَذَابِ اللَّهِ أَنْ تَأْتِيَهُمُ السَّاعَةُ بَغْيًا وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ)
ت آیامین اولدیلر ای اندک که آنلرک بجه سینه ایریشیجی اولان عذاب الله عذاب لر دن
یا خود که آنلر قیامت کونی خبر سنر و آنلر یلزلر (قُلْ هَذِهِ سَبِيلِي أَدْعُو إِلَى اللَّهِ عَلَى بَصِيرَةٍ
أَنَا مِنَ الْمَدْعِيِّينَ وَسُبْحَانَ اللَّهِ وَمَا أَنَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ) ت دیکل اشبو و بنم یولدر دعوت ایدرم
الله جاتنه ظاهر اولان دلیل اوز رینه بن و بکاتابع اولدخدی دعوت ایدرلر و یا کلا الله
ایچوندر و دکام بن شریک قوشلاردن (وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ إِلَّا رِجَالًا نَحْنُ آيِمٌ مِنْ أَهْلِ الْقُرَى
أَفَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَلَدَارُ الْآخِرَةِ خَيْرٌ لِلَّذِينَ
تَّقُوا أَفَلَا تَعْقِلُونَ) ت و کوندر مدک سندن اول مکر بر قاج کیشیلر که وحی ایتدک
آنلر جاتنه کوی آدملر دن آیاسیر ایتدیلر می پرده تا که کوره لر نیجه اولدی اول کسینه لرک
آخریکه آنلردن اول ایدیلر و البته آخرت اوی زیاده کوزلدر اول کسینه لر ایچونکه صاقتدیلر
ایاقهم ایتزمیکسز (حَتَّى إِذَا اسْتَيْسَسَ الرُّسُلُ وَظَنُّوا أَنَّهُمْ قَدْ كُذِّبُوا جَاءَهُمْ نَصْرُنَا فَنُجِّيهِمْ
مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِمْ فَالْيَوْمَ يَنْصُرُونَ الْمُؤْمِنِينَ الَّذِينَ كَانُوا يُشْكِرُونَ) ت مهلت و پردهک اولوقته قدر که امید سنر اولدیلر
پیغمبر لر و کان ایتدیلر آنلرک قوی که یلان وعده و پریش آنلر کادی پیغمبر لر بزم یاد عمر پس
نجات و پریش اولدی اول کسینه به که دیلرک و کیر و دوندلر بزم عذابنر کونوا یشلو کر و هدن
ف یعنی عذاب وعده می تاخیره هالده یغدن پیغمبر لر امید سنر اولدیلر که بزم حیاتنر ده کلیوب

وفاقر دن صکره کله جک دیو و اصحابلری کان ایتدیلر که شاید اشبو وعده خلاف اوله اشبو قدر
کانه آدم کافر اولر اکر یلور سه که شوکانی بددر (لَقَدْ كَانَ فِي قَصَصِهِمْ عِبْرَةً لِأُولِي الْأَلْبَابِ
مَا كَانَ حَدِيثًا يُفْتَرَى وَلَئِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ الْحَقَّ لَتَجِدُوا فِيهِ حَقًّا وَتَعْلَمُونَ) ت و هدی و رجه لقوم
یؤمنون ت البته واردر آنلرک قصه لر نه (یعنی پیغمبر لرک قصه لر نه) نصیحت عقل
صاحبلر یچون دکادر (قران) بر سوز که یلان به ناس اوله و لیکن کر چکلیجیدر اول کابلر که
کندودن اور و هر بر شئی بیان ایدیلر و یول کوستر یجیدر و امر لیجیدر مسلمان
اولان کروهلری

• (سورة الرعد مکیه وهی ثلاث وار بعون آیه) •
رعد سورة هی مکده نازل اولمش و بوسوره فرق اوج ایتدر

بسم الله الرحمن الرحیم
باغشیلر اسر کیجی اولان الله آیه او قورم

(المر) الله یلور اندن مرادین (تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ وَالَّذِي أُنْزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ الْحَقُّ وَكَلِمٌ
أَكْثَرُ النَّاسِ لَا يُؤْمِنُونَ) ت اشبو آیاتلر قرانک آیاتلر دیر و اول بر شیکه ایتدیلدی
سنک جانبکه سنک ربکدن طوغر یندر ولیکن آدمسلرک جووی ایمان کتور عمر لر (الله الذی
رَفَعَ السَّمَاوَاتِ بِغَيْرِ عَمَدٍ تَرْوَاهُنَّ غَمَامًا وَنُزِّلَ مِنَ الْعَرْشِ فِي يَوْمٍ ذُو الْقَعْرِ كُلِّ يَجْرِي لِأَجَلٍ
مُسَمًّى يُذِيرُ الْأُمَمَ يُفَصِّلُ الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ بِلِقَائِ رَبِّكُمْ تُوقِنُونَ) ت الله قادر در که قالدردی
کوکاری دیر کسز کور رسکر آنلری صکره حکمی قرار بولدی عرش اوز رینه و رام قلادی
کونشی و آی بونلرک هر بر یسی سیر ایدر وقت معینه دکن تدبیر ایدر الله اشیلری بیان
ایدر نشانه لر اوله که سز لر بکره او غرامنی یقین ایدر سکزه ف مدت معلومه دکن سیر ایدر لر
یعنی قیامت کوته دکن یا هر بر یسی کند و دور رینه دکن یعنی کونش بر یلمده دور ایدر
و آی ایسه بر ایدر دور ایدر صکره یکی دور لر رینه باشلر (وَهُوَ الَّذِي مَدَّ الْأَرْضَ وَجَعَلَ فِيهَا
رَوَاسِيَ وَأَنْهَارًا وَمِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ جَعَلَ فِيهَا رِجًّا مُتَشَابِهًا لَعَلَّكُمْ تَعْلَمُونَ) ت و اول الله در که یایدی بری و یراندی آنده طاعلری و ایر مقاری
و یراندی میوه می هر نوع سندن شورده ایکی قسم (یعنی طائلو و اشکی و ابو و کونو)

اورتر کجی بی کوند ز اوزرینه البته بونده نشانه لوار در بر کرده و ایچون که نامل ایدرلر * ف
 بی منورلر نوعن دن ایکی شرفم قیلدی بر قسمی کامل و بر قسمی ناقص و ایچو ایلر کوندلر
 بر بسی قرانقو و بر بسی آیدین قیلدی و اشایی لو بلون براندی پس معلوم اولدی که بونلر ده
 نشانه لواردر که الله سبحانه کند و اراده سیله آنلری برانمش واکر هرشی کند و خاصیتی
 اوزرینه اواسیدی جله سی بر صورت اوزرینه اولور ایدی (وَفِی الْأَرْضِ قِطْعٌ مُّتَبَاوِرَاتٌ
 وَجَنَاتٌ مِّنْ أَعْنَابٍ وَزُرْعٌ وَنَحْلٌ صَنَوَانٌ مِّمَّانٍ وَفِی بَیْنِهِمْ جَبَلٌ وَفَضْلٌ لِّهِنَّ عَلٰی
 بَعْضِی الْأَشْکُلِ اِنَّ فِیْ ذٰلِکَ لَاٰیَاتٍ لِّقَوْمٍ یَّعْقِلُوْنَ) ت ویرده مختلف اولان قطعه لواردر که
 بری برینه یقینه درلر و باغچه لواردر اوزم آنجندن واکین و اردر و خرما آنجلی و اردر که
 دالری و فدا آنلری جوق وینه خرما آنجلی و اردر که دالری و آنجلی آردر و صواریلور
 بر صوایله و اعلی قیلر آنلر بعضی بعضی اوزرینه طاندنه البته بونده و اردر نشانه لوار
 بر کرده ایچون که فهم ایدر لر (وَ اِنْ تَجِبْ فَجِبْ قَوْلَهُمْ ذَا کَانَ اَبًا اِنِّیْ خَلَقْتُ جَدَّیْکَ
 وَ اکر سن تجب ایستک پس عجب آنلرک سوزیدر که آبار و قسکه بر اولور و طبراق یا برلرینه
 یکی ایجاد اولده اولور صیور (اُولٰٓئِکَ الَّذِیْنَ کَفَرُوْا بِرَبِّهِمْ وَ اُولٰٓئِکَ الْاَغْلَالُ فِیْ اَعْنَاقِهِمْ
 وَ اُولٰٓئِکَ اَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِیْهَا خَالِدُوْنَ) ت انلر در اول کسسه لوار که منکر اولدی لکن
 ریلرینه و آنلر در (اشب و صفت اوزرینه) که زنجیرلر آنلرک یونلرینه اولور و آنلر در اود اهل
 و آنلر شو اودده ایدر لر (وَسَيُجْلَوْنَکَ بِالسِّیْئَةِ قَبْلَ الْحَسَنَةِ وَ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِمُ الْمَثَلٰتُ
 وَ اِنَّ رَبَّکَ لَذُوْ مَغْفِرَةٍ لِّلنَّاسِ عَلٰی ظُلْمِهِمْ وَ اِنَّ رَبَّکَ لَشَدِیْدُ الْعِقَابِ) ت ویزا لکه طلب
 ایدرلر سندن عذابی را حتم کن اول و البته کدی آنلر دن اول (عقوبت لوار) امثالی و البته
 سندن ربک یا رافع حق صاحبدر آدملر ایچون انلر کو تو ایشلور اولقاریله و البته سندن ربک
 عذابی شد تلیدر * ف کو تو لکی طلب ایدر لر اول کدن اول یعنی ایمانی قبول ایتمزلر نا که جله
 اول که نائل اوللر انکار ایدر لر (وانکاره قالدشور لر) و دیرلر که عذاب کتوریکز و حال بو که
 آنلر دن اول عذاب لوار امثالی کچم شد ریعی شول عذاب لوار که آنلرک ذکر کری کچم شد
 (وَيَقْرٰٓءُ الَّذِیْنَ کَفَرُوْا وَاَلَّاۤیٰزِلَ عَلَیْهِ اٰیَةٌ مِّنْ رَبِّهِ اِنَّمَا اَنْتَ مُنْذِرٌ وَلِکُلِّ قَوْمٍ هَادٍ) ت
 و دیرلر اول کسسه لوار که کافر اولدی لکن ایچون ایدر لیدی (و یغمبر اوزرینه) بر نشانه کند و
 ربسی جانندن * ان سن قورقو یجیسن و هر بر قوم ایچون یول کو ستریمی اولور
 (اللّٰهُ یَعْلَمُ مَا تَحْمِلُ کُلُّ اُنْثٰی وَ مَا تَغِیْضُ الْاَرْحَامُ وَ مَا تَزِدُّ اَدَ وَ کُلُّ شَیْءٍ عِنْدَہٗ قَدَرٌ) ت الله یلور

اول شینی که فار شده طوتر هر بر قاری و اول شینی که نقصان ایدر و اول شینی که زیاده قیلر
 و هر بر شینی آنلر یاتده معلوم اولان مقدر اوزرینه در (عَالِمُ الْغَیْبِ وَ الشَّہَادَةِ الْکَبِیْرُ
 الْمُتَمَّالُ) ت غیبی یلیجیدر و آشکاره یی دخی یول و بزرگوار در اعلی مرتبه لیدر (سُوْرَةُ
 مُنٰکُمْ مِّنْ اَسْمَی الْقَوْلِ وَ مِّنْ جَہَرِیٍّ وَ مِّنْ هَوٰی سَخِیْفٍ بِاللَّیْلِ وَ سَارِبٍ بِالنَّہَارِ) ت برابر در سزدن
 اول کسسه که کیزلر سوزینی و اول کسسه که آشکاره اوزرینه سوزیلور و اول کسسه که
 کیزلیدر کجی ده و اول کسسه که یولجیدر کوند زده * ف یعنی اول کسسه که ایشلری کجی ده
 کیزلور و یا کوند زده آنی آشکاره ایدر الله یاتده بیاسی برابر در (لَهُ مَقَاتِلٌ مِّنْ بَیْنِ یَدَیْ
 وَ مِّنْ خَلْفٍ یَّحْفَظُوْنَهُ مِّنْ اَمْرِ اللّٰهِ اِنَّ اللّٰهَ لَا یَغْیِرُ مَا بِقَوْمٍ حَتّٰی یَغْیُرُوْا مَا بِاَنْفُسِهِمْ وَ اِذَا ارَادَ
 اللّٰهُ بِقَوْمٍ سُوْاۤفًا لَّا مَرَدَ لَهُ وَ مَا لَهُمْ مِّنْ دُوْنِہٖ مِنْ وَّ اٰلٍ) ت آدمی ایچون و اردر بری برینه
 ارقه سنجی کان فرشته لوار آنلر او کونده و ارقه سندن دالند حقه ایدر لر آنی الله حکمیلر
 البته الله تغیر قیلر شوحا لیک بر قوم له و اردر اولوقته دکن که تغیر قیلر لر آنلر اول
 شینی که آنلرک نفس لرنده و اردر و بچان دیاسه الله بر قوم * ف یعنی الله سنجانه هر بر قوم
 یوقدر آنی و یوقدر آنلر ایچون الله دن غیری برایش یصه یجی * ف یعنی الله سنجانه هر بر قوم
 کند و حفظ ایتمسندن و اسر کسندن محروم ایتمز و بر دیک صحت و عافیت و نعمتی انلرک
 ضدینه دوندن شول وقتہ کیر که انلرک لرنده اولان احوال جیلدی احوال قیچیه به تبدیل
 ایتمیچیه و طریق لرن شاور میچیه (هُوَ الَّذِیْ یُرِیْکُمُ الْبَرْقَ خَوْفًا وَ طَمَعًا وَ یُنشِی السَّحَابَ
 الثَّقَالَ) ت اول الله که کو ستر مرزہ یلدری قورقو ایلچون و امید طوغیچون و یوقاربده
 طونار آنلر اولان بلوط لیدی (و یَسْجُرْ لَّزَّجْرِ جَہَنَّمَ وَ الْمَلَائِکَةُ مِّنْ خِیْفَتِہٖ وَ یُرْسِلُ الصَّوَاعِقَ
 فِیْ سَبَیْہِمْ اَمِّنْ یَّشَآءُ وَ هُمْ یَجَادِلُوْنَ فِی اللّٰهِ وَ هُوَ شَدِیْدُ الْحَالِ) ت ویا کاکاز کرایدر عید
 الله تعالی آنی او ککله و ملک لردخی پا کاکیلر کرایدر لر الله تعالی بی) الله قورقوسندن
 و کونددر یلدر ملری پس ایرشدیر ربو یلدر ملری اول کسسه که دیرلر و اشو کافر لر غوغا ایدر لر
 الله یاتده و الله عقوبتده شد تلیدر (لَدَعْوَةِ الْحَقِّ وَ الَّذِیْنَ یَدْعُوْنَ مِنْ دُوْنِہٖ لَا یَسْمَعُوْنَ
 اِلَّاهَ شَیْءٌ اِلَّا کِبَیْطٌ کَثِیْرٌ اِلَی الْمَآءِ الْمِلْحِ فَاهُ وَ مَا هُوَ بِاَلْفِیْہِ وَ مَا دَعَا الْکَافِرِیْنَ اِلَّا فِی ضَلَالٍ
 ت انکچوندر طوغرو اولان دعوت و اول کسسه لوار که کافر لر دعا ایدر لر الله الله دن غیری قبول

بَنَفْسُونَ الْمُنَاقِ) ت اول کسنه لر که وفا ندرل اللهک عهدینه و پوزنرلر عهده لرینی (وَالَّذِينَ
يَسْأَلُونَ مَا أَمَرَ اللَّهُ بِهِ أَنْ يُوصَلَ وَيَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ وَيَخَافُونَ سُوءَ الْحِسَابِ) ت واول کسنه لر که
اولا شد برلر اول شئی که یورومت در الله آنک اولا شد رستی (یعنی چیسع یغمبرلری و کابری)
تصدیق ایدوب صله رحم و اقربا لر رعایت ایدرلر) و قورقرلر کدر بلرندن و قورقرلر حسابک
شدنندن (وَالَّذِينَ صَبَرُوا ابْتِعَاجَهُمْ رَبِّهِمْ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ وَاتَّقُوا عَمَّا رَزَقْنَاهُمْ سِرًّا وَعَلَانِيَةً
وَيَذَرُونَ بِالْحَسَنَةِ السَّيِّئَةَ وَأُولَئِكَ لَهُمْ عَقَبَى الدَّارِ) ت واول کسنه لر که صبرایتدیلر کندو
رلر بلرلر یوزینی طلب ایتمکچون (یعنی رضاسنی طلب ایتمکچون) و قایم قلدیلر غازی
وخرج ایتمدیلر و اشیه دنکه رزق ویردلر آنلر کیزلوده و آشکارده و دفع ایدرلر اولر کله
کو تواسکی اشبو کرده آنلر ایچون وارد در آخرتک اوی یهقی آخرت اوی نیک جزاسی (جَنَاتُ
عَدْنٍ يَدْخُلُونَهَا أَوْ مِنْ صَلَاحٍ مِنْ آبَائِهِمْ وَأَزْوَاجِهِمْ وَذُرِّيَّاتِهِمْ وَالْمَلَائِكَةُ يَدْخُلُونَ عَلَيْهِمْ مِنْ كُلِّ بَابٍ)
ت اول جزا دایم اولان جنتلر که کیرلر آنلر واول کسنه که اویا ایشلر اولدی آنلرک بابلرندن
و قایلرندن و اولاد لرندن (انلر دخی کیرلر) و فرشته لر داخل اولوب آنلر اوزرینه هر بر
قاپوسندن دیرلر (سَلَامٌ عَلَيْكُمْ بِمَا صَبَرْتُمْ فَنِعْمَ عُقْبَى الدَّارِ) ت سلامت لکسرلک اوزرکزه اولسون
اشبو صبرایتدیلر کز ایچوندر پس کوزلدر آخرت اوی نیک جزاسی (وَالَّذِينَ يَنْقُضُونَ
عَهْدَ اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مِيثَاقِهِ وَيَقْطَعُونَ مَا أَمَرَ اللَّهُ بِهِ أَنْ يُوصَلَ وَيُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ أُولَئِكَ لَهُمُ
الْعَذَابُ وَلَهُمْ سُوءُ الدَّارِ) ت واول کسنه لر که پوزلرلر اللهک عهدینه شو عهدی محکم قیلد قدن
صکره و کسرلر اول شئی که امر ایتمدی الله آنک اولا شد بر صله (یعنی صله رحمی و یغمبرلر
و کابله ایمانی کسرلر) و کو توایش ایشلر لریده اشبو جاعت آنلر ایچوندر امنت (یعنی
رحمتدن ایراق اولق) وینه آنلر ایچوندر آخرت اوی نیک مشقتی (اللَّهُ يَسْطُرُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ
وَيَقْدِرُ وَفَرِحُوا بِالْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا فِي الْآخِرَةِ إِلَّا لَمْتَاعٌ) ت الله ککش
قیلر رزقی اول کسنه ایچونکه دیلر و طاریلر و کافرلر شاد اولدیلر دنیا دیرلکنه و دکادر دنیا
دیرلکی آخرت دیرلکنه یاتده مکر جزی برمتا عدر (وَيَقُولُ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْلَا نُزِّلَ عَلَيْهِ
آيَةٌ مِنْ رَبِّهِ قُلْ إِنَّ اللَّهَ يَضِلُّ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي إِلَيْهِ مَنْ يُنَاقِبُ) ت و دیرلر اول کسنه لر که
کافر اولدیلر ایچون ایتمدیلر یغمبر اوزرینه برنشاقه کندور بسندن (یعنی کافرلرک
دیلد کاری نشانه لر قسندن) دیکل الله آرغین قبلر اول کسنه بیکه دیلر و اول کوستر کندو

جانبه اول کسنه یه که کندو جانبه رجوع ایتمدی ف یعنی الله سبحانه ایچون لازم دکادر که
هر بر کسنه یی طوغری و یوله کوره و یا نشانه لری کوندر و یوب آنلر هدایت و یره بیکه الله
سبحانه نک منظوری شودر که بعضیلر یولین شاشوره و بعضیلر یولی بوله هر کسنه که آنک قلبنده
الله سبحانه نک جانبه کیرود و غل اراده سی کادی پس شونشاندر که الله سبحانه آنک هدایت
بولمسی و طوغری یوله کلمسی اراده قیلشدر (الَّذِينَ آمَنُوا وَاتَّقُوا اللَّهَ فُلُوبُهُمْ يَذْكُرُ اللَّهُ
الَّذِينَ كَرَّمُوا الْقُلُوبَ) ت (یول کوستر کندو جانبه) اول کسنه لر که ایمان
کوردیلر و اول کسنه لر که قرار بولور آنلرک قبلر الله سبحانه یی ذکر ایتمکله خبردار اولر که
اللهک ذکر یه قرار بولور قبلر (الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ طُوبَى لَهُمْ وَحَسُنَ مَا يَمِيزُ) ت
و اول کسنه لر که ایمان کتوردیلر و ایشلر یول اولان ایشلری کوزل اولان حالت اولور آنلر
ایچون و کوزل طوره جق بر اولور آنلر (كَذَلِكَ أَرْسَلْنَاكَ فِي أُمَّةٍ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِمَا أُمَمٌ لَقَدْ جَاءَهُمْ
الْبَيِّنَاتُ فَأُولَئِكَ كَانُوا فِي الْيُسُفَى وَالسُّفَى) ت قله وورینی لاله الا هو علیه توکلت والیه
متاب) ت بونک کبی کوندر دلسنی برامته که کچدیلا نلر دن اول چوق امتلرنا که اوقویه سن
آنلر اوزرینه اول شئی که وحی ایتمدک سنک جانبکه و آنلر کافر دیرلر رحمانه دیکل اول بنم
رعدر یوقدر هیچ حق معبود اندن غیری آنک اوزرینه تاپشوردم ایشمی و آنک جانبه در بنم
دوغمکم ف یهقی کاهلر دن شقه آنلر جانده دخی انکار ایدرلر عمر بلر الله سبحانه به رحمان دیزلر
ایدی وقتا که قرانه الله سبحانه نک ادینی رحمان ایشته دیلر دیکه باشلر کسن ای محمد اول
معبود کدن بر بشقه کسنه یی معبودی طوتدک الله سبحانه یوردیکه دیکل ای محمد بنم ربم
بردر هر آدایله که انی چاغر رایسم اول بر معبوددر (وَلَوْ أَنَّ قُرْآنًا سُيِّرَتْ بِهِ الْجِبَالُ أَوْ قُطِعَتْ بِهِ
الْأَرْضُ أَوْ كُتِبَتْ بِهِ السَّمُوتُ بَلِّغِ لِلَّهِ الْأَمْرَ جَمِيعًا أَفَلَمْ يَأْتِ الْبَشَرُ إِلَّا نَبِيًّا فَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي تَسَاءَلُونَ بِهِ
الْأَرْزَاقَ وَلَا تَزَالُ الَّذِينَ كَفَرُوا يُصِيبُهُمْ بِمَا صَنَعُوا قَارِعَةٌ أَتَتْهُمْ لَنْ يَسْتَبَیْغُوا فِيهَا أَنْفُسَهُمْ هَٰذَا يَوْمُ الْقِيَامِ الَّذِي كُنتُمْ تُوعَدُونَ)
ت واکرا واسیمدی برقران که کز دیرلر سیدی آنک سیدله طاغیر
باخود آنک سیدله یارلر سیدی یرو یاخود آنک سیدله دانشدلر سیدی اولدیلر یوله ایکن ینه ایمان
اکتور مزلر ایدی کافرلر بلکه الله ایچوندر ایشلرک جله سی ایا بیلدیلر یی مسلمانلر که کز دیرلر سیدی
الله یول کوستر ددی ادملرک جله سنه و همیشه کافرلر اشبو صفت اوزره اولر که ایر بشور
نلر ایشلر کزلی کو توایشلر سیدله قتی عقوبت یاخود ایشلر یور عقوبت آنلرک اولر ینه
یقین اولان یره اولوقته دکن که کلور اللهک و عده سی الله البتة خلاف ایتمز و عده منه ف شاه
ولی الله وجه الله دیر که اشبو کیفیت کایه در عقیوبتک شدتندن که بوندن هلاک اولق و قورقوسی

انقره مستولی اولور صکره اندن قورتلورده فاوله که مسلمانلر دیرلر ایدیکه بر یولک علامت
یعنی معجزه کایدیکه کافرلر بون بنونه مسلمان اولمیشلر یس الله سبحانه یوردیکه اکر نازل
اوله حق قرآنن اشبه و ذکر اولسان ایشلر اوله حق اولسیدی البته اول نازل اولان اشبه
قرآنن اولور ایدی ایکن اختیار الله سبحانه ایچوندره قط و قبله اطمنانی بویه اولق
لازمدرکه یله که اکر الله سبحانه دیل بیدی اولور ایدی لیکن دیلدی و اکر الله دیل سیدی انک
بر حکمی کافی ایدی ایکن کافرلر اولوقت مسلمان اولورلر که آنرا وزینه دافعا آفت کاه یا آنلر
قومشولری اوزرینه آفت دوشسه اولوقت جمله عرب اسلامه داخل اولوب ایمان کتورلر
واشبه و آفت شوجه ایدیکه مکه نیک فقی کوشده مسلمانلرک ایلرندن آنرا وزرینه واقع
اولدی (وَلَقَدْ اَرْسَلْنَا رُسُلًا مِنْ قَبْلِكَ فَامْلَيْتَ لِلَّذِينَ كَفَرُوا ثُمَّ اخَذْتَهُمْ فَكَيْفَ كَانَ عِقَابِ) ت
ومسخره اولمش اولدی یغمبرلر سندن اول پس مهلت ویردم کافرله صکره طوتدی آنلری پس
نیجه ایدی عقوبتم (اَفَنْ هُوَ قَائِمٌ عَلَى كُلِّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ وَجَعَلُوا لِلَّهِ شُرَكَاءَ قُلُوبُهُمْ
اَمْ تَنْبُؤُهُمْ بِالْاِلٰهِيَّةِ فِي الْاَرْضِ اَمْ يَنْظُرُونَ الْقَوْلَ بَلْ زَيْنٌ لِلَّذِينَ كَفَرُوا مَكْرُهُمْ وَصُدُّوا عَنِ
السَّبِيلِ وَمَنْ يُضِلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ هَادٍ) ت ایا اول الله که خبردار در هر بر کسینه اوزرینه
ایشلر کوری شیشه جزا ویرمه (بئر گیمی اولور) وثابت قیادیلر کافرلر الله ایچون شریکالر
دیگلر یان ایدک آنلرک آدلرینی (یعنی آنلرک اوصافق ذکرا ایدک تا که مقابل اوله اللهک
اوصافقه تا هائلتک نفی ظاهر اوله والله اعلم) ایخبر ویرمیسکر الله تعالی به یامدیکی شیئی
یروزنده یا خود اصل اولمین سوزهی الدانیورسکر (یعنی اصل سوزه تقلید ایدر میسکر)
بلکه بزه نیش اولدی کافرله آنلرک کو تو فکری ومنع اولندیلر طوغرو بولدن وهر کسینه که
آزغین قیله آتی الله یوقدر انکیچون بر یول کوسریجی (لَهُمْ عَذَابٌ فِي الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا وَعَذَابٌ
الْآخِرَةِ اَشَقُّ وَمَا لَهُمْ مِنْ اِلٰهِ مِنْ وَاَقِ) ت آنرا ایچون وارد در عذاب دنیا دیر لیکنده و البته
آخر تک عذاب زیاده چینه در یوقدر آنرا ایچون الله دن هیچ بر صافلیجی (مَثَلُ الْجَنَّةِ الَّتِي
وَعَدَ الْمُتَّقُونَ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ أَكْهَادًا تَمْزِجُهَا تِلْكَ عُقْبَى الَّذِينَ اتَّقَوْا وَعُقْبَى
الْكَافِرِينَ النَّارُ) ت بختک صفتی که وعده ویرمشدر صافتنلره آقر آنلرک آلتندن ایرمقلر
میولری ایدر کولکه لری دخی ایدر اشبه و صافتنلرک جزا سیدر و کافرلرک جزا سی اوددر
(وَالَّذِينَ آمَنُوا هُمْ عَلَى رُسُلِهِمْ لَوْ أَنزَلْنَا إِلَيْكَ مِنَ الْكِتَابِ أَنْتَ تَكْفُرُ بِبَعْضِ مَا فِيهَا وَتَكْفُرُ
أَنْ أَعْبَدَ اللَّهَ لَا أَشْرِكُ بِهِ إِلَهًا دَعَاوًا إِلَيْهِ مَاتِ) ت واول کسینه لکه ویردک آنلرک کاب

سور نورلر اولشی ایل که ایدر لری سنک جاتیکه واشبه و جاعلردن بعض کسینه وارد که
طا کرو حیک بعضی دیکل بن اشقی امر اولندمکه عبادت ایدم الله سبحانه و شریک قوشیم
اکا آنک جاتینه دعوت ایدرم و آنک جاتینه در بنم قانده جنم (وَكَذٰلِكَ اَنْزَلْنَاهُ حُكْمًا عَرَبِيًّا وَتَنْزِيلًا
اَعْرَبَتْ اَوْ اَمَّهُمْ بَعْدَ مَا جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ مَا لَكَ مِنَ اللَّهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا وَاقٍ) ت و بونک کی ایدر دیک
قرآنی عرب دلیله حکم ایدیمی و اکر اتباع ایتسک آنلرک نفسلرینک دیلدیکنه (آنلرک باطل
و دینلری منسوخ اولدیفنه) سکاعلم و خبر کاد کد نصکره یوقدر سکا اللهک عذابندن هیچ برایش
بصه یجی و صافلیجی (وَلَقَدْ اَرْسَلْنَا رُسُلًا مِنْ قَبْلِكَ وَجَعَلْنَا لَهُمْ اَزْوَاجًا وَذُرِّيَّةً وَمَا كَانَ لِرُّسُولِ
اَنْ يَّاتِيَ بِآيَةٍ الْاَيُّذِنِ اللَّهُ اَكْلًا اَجَلٍ كَابٍ) ت و تحقیق کوندر دیک بر یغمبرلری سندن اول
و ویردک بزلر آنلره قاریلر و اولدلر و یوقدر هیچ بر یغمبر ایچون که کتوره بر نشانه یی مکر
اللهک حکمیه هر بر وقت ایچون بر یازش وعده واردد یعنی الله سبحانه نک قضای وقتا که
و حی ایله متحقق اولورانی عالم ملکوتده ثبت ایدرلر (يَعْبُدُوا اللَّهَ مَا يَشَاءُ وَيُنِيبُ وَعِندَهُ اُمُّ
الْكِتَابِ) ت یوق ایدر الله اول شیئی که دیرلر و اثبات ایدر اول شیئی که دیرلر و آنک یاتنده در کابلرک
اصلی (یعنی لوح محفوظ) ف شاه ولی الله رحه الله دیر که حادثه نک صورتن ملکوت عالمده
خلق ایدر اندن صکره اکر دیرلر سه محو ایدر و اکر دیرلر سه ثابت قیلر و مکه در که معنای بویه اوله که
هر بر زمانده بر شریعت وارد الله سبحانه اندن دیلدیکنی نسخ ایدر و دیلدیکنی حلی اوزر
بر اقر و آنک یاتنده در لوح محفوظ و الله اعلم ف دیناده هر شی سیدلرینه یا غلشدر و سیدلرک
بعضی ظاهر درو بعضی کیزلو و اسبابک تاثیر ایچون مقدار معین وارد و الله سبحانه بروقتکه
دیرلر سه اول سیدلرک تاثیرینی مقدار معینندن زیاده و نقصان قیلر و هر مقدار که دیرلر سه اول
مقدار اوزرینه ثابت قیلر آدمی بروقتده اولور که اوفق طاشلر ایلر اولور و کاهیجه اولور که کاوله
زخندن اولمز هر شیتک مقداری و اندازه سیکه الله سبحانه نک علم از ایتسده ثابت در اصلا تبدیل
اولمز و اندازمه تقدیر دیرلر اشبه و تقدیر ایکی قسم در بری مبرمدر که تبدیل قبول ایتز و بری
معلقدر که تبدیل قبول ایدر (وَإِنْ مَاتَ مِنْكَ بَعْضُ النَّاسِ فَمَا عَلَى الَّذِينَ بَلَّغُوا
وَعَلَيْنَا الْحِسَابُ) ت و اکر کوستر سکا اولشیتک بعضی که وعده ویرر ز آنلره یا خود
قبض ایتسک سنک روحکی هر حالده سنک اوزر یکد اشقی یغای ایرشدرمک وارد و برزم
اوزریمزه در حساب (أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّا نَأْتِي الْأَرْضَ نَنْقُصُهَا مِنْ أَطْرَافِهَا وَاللَّهُ يَحْكُمُ لَكُمْ لَمْ يَعْزُبْ
عَنْكُمْ لِحْكِمَةٍ وَهُوَ سَرِيعُ الْحِسَابِ) ت ایا کورمن لزیمیکه بزلر قصدا ایدر ز اشبه و بره که ناقص
قیسه لم آنک بر جاتینه سندن و الله حکم ایدر یوقدر هیچ بر دایدیمی آنک حکمی و الله تعزیز کله

مکه کاشان ناری یماز (یعنی عسکری و صفی) مکه الله یاور کلدی آنله آنلرک
یغمبرلری آیدین اولان نشانه لایله پس قیادیلر لایله (یعنی زیاده عجب لردن و زیاده
انکار لردن باری قلمی دیشلدیلر) دیدیلر البته برلر طایفه کجی اولشی که کوندولر بکزر آنک
ایله و تحقیق برلر قوتلوشیم دهیز اولشیدن که دعوت ایدر سکر بزی آنک جانبیه (قالت
رسلهم فی الله شک فاطر السموات والارض یدعوکم ایغفر لکم من ذنوبکم و یؤخرکم الی
اجل مسمی قالوا انتم الابرار فلیتربدوا ان تصدقوا فاما کان بعد انا فاقوا ناسطان
مبین) ت دیدیلر آنلرک یغمبرلری آیا الله ده شیمه می واردر کوکاری براد یجیدر ویری
براد یجیدر دعوت ایدر سکر تا یا راغیمه سکر کاهلری و کیر و براقه سزی بر مدت معینه به
دکین دیدیلر (اول قوم یغمبرلرینه) دکاسکر سکر مکر انسان برلر مملودیلر سکر که منع
ایده سکر بزی اولشیدن که عبادت ایدر ایدی بزم بابالرمز پس کتور بکزر بزم بر ظاهر دلیل
(قالت لهم رسلهم ان نحن الابرار فلیتربدوا لیکن الله عن علی من یشامن عبادیه و ما کان لنا
ان ناتی بکم سلطان الا یدن الله و علی الله فلیتوبوا کل المؤمنون) ت دیدیلر آنلرک
یغمبرلری دکاز برلر مکر انسان سکر کبی و لیکن الله احسان ایدر اول کسینه به که دیر کندو
قوللردن ممکن اواز بر بچونکه کتوره سکر بر دلیل مکر الله حکمیه و لایقه در که الله
اوزینه ایشلرین تاپشوره مسلمانلر فایسته کیه و کورمکه ایمان حاصل اواز بیکه
الله سبحانه و یرمکله اولور (وما لنا الا نتوکل علی الله وقد هدانا سبیلنا ولنصبرن علی
ما آذینونا و علی الله فلیتوبوا کل المؤمنون) ت ونه واردر بچونکه تاپشوریمه ایشلریمزی
الله اوزینه و حاله که کوستردی بزم بوللرمزی و البته صبر ایدر سکر اذیتلر کره و الله
اوزینه لازمدر که تاپشوره ایشلرینی ایشلرین تاپشوریمه (وقال الذين کفروا
لرسلهم اخرجکم من ارضنا و اتعودن فی ملتنا فادعی الیهم ربهم لعلکم الظالمین) ت
و دیدیلر کافرلر کندو یغمبرلرینه که البته طشره چقار بر سکرلری کندو یرمزدن یا خود
کیرو و سکر بزم دینیزه پس وحی ایتدی آنلرک جانبیه آنلرک برلر بیکه البته هلاک ایدر
کوتو ایشلرلری (ولکنکم الارض من بعدهم ذلالمین خاف مقامی و خاف و عید) ت
وساکن قیلر سکرلری اول یرده آنلرک نصره اشجو (وعده) اول کسینه ایچوندر که قورقدی
بهم حضور مده طور مده قورقدی بزم قورقتمدن (واسمقوا و احاب کل جبار عنید) ت

و قتی طلب ایتدی بر یغمبرلر و زبان ایشلر اولدی هر بر طایفه کجی و بیون جکیجی (من
ورائه جهنم و یرتی من ماصدید یجره و لایکاد یسیغه و یاتیه الموت من کل مکان و ما
هو عیت و من ورائه عذاب علیط) ت آنک او کنده جهنم واردر و ایچور یاور صاری
صوچسندن (یعنی اهل جهنم یار لردن) فان صاری صولردن) بودم بودم اشاغی چکر اول
صوی و (آجیغندن و فقا و قوسندن) قولا یاقله یوده مرانی و کاورا کاولوم (یعنی اولم
سبیلری) هر بر جانبندن حاله که اواز و آنک او کنده واردر قتی عذاب (مثل الذين کفروا
برسم اعمالهم کما داشتت به الریح فی یوم عاصف لایقرونها کسبوا علی نفی ذلک
هو اضلال العید) ت اول کسینه لک صفتی که طاکدیلر کندو برلرینی آنلرک عملری اول
برکولک صفتی کبیدر که اسدی آنک اوزینه شد تلور و زکار و ورتمه لی کونده قادر اولر
هیچ ایشلر کلری عملدن بر شیشه آنلرک عملری حقدن اوراق اولان آزعینه قدر (یعنی آنلرک
عملری حقه سی حبطا ولور و شو و عمللردن نفع بولمزلر) (الم تر ان الله خلق السموات والارض
بالحق ان یشا یدهبکم و یات بخلق جدید) ت آیا کورمکه کی الله یراندی کوکاری ویری
(طوغریلقه) محکم اولان تدبیر ایلر اکر دیر ایلر کیدر (و یوق ایدر) سزی و کتور
بریکی خلقی (وما ذلک علی الله یزیر) ت و دکادر ایشلر الله اوزینه چتین (وبرز و الله جمیعاً
وقال المصنفون الذين استکبروا انا کاکلکم بمانهل انتم مغنون عذاب الله من نفی قالوا
لو هدانا الله لهدینا کم سوا علمنا اجرنا ما صبرنا ما انما من حمیم) ت و حاضر اولور الله
او کنده جله می بردن پس دیر لر ضعیف اولانلر یوکل ایدن کسینه لره که برلر سکرلر تابه لرایدلر
پس آیا سکر دفع ایدر یلوریمه سکر بزرلر الله عذابندن بر شیتی دیرلر اکر یول کوستره
ایدی بزم الله بزدخی یول کوستردک سکرلر برابر بزم اوزریمه جزع ایدر لم یا خود صبر ایدر لم
یوقدر بر بچون هیچ قورتلان (وقال الشیطان لما قضی الامر ان الله وعدکم و وعد الحق
و وعدکم فاحفاهکم و ما کان لی علیکم من سلطان الا ان دعوتکم فاستجبتم لی فلا
تؤمنونی ولوموا انفسکم ما انما یصیر حکمکم و ما انتم یصیرخی ائی کفرت بما اشرکتون من قبل
ان الظالمین لهم عذاب الیم) ت و دیدی شیطان اولوقت که فیصل اولدی ایشلر (یعنی
اولوقت که جنت اهل جهنم و جهنم اهل جهنم کبرلر) البته الله وعده و یردی سکر طوغر و
اولان وعده ایلر و دخی بن وعده و یردم سکر پس خلاف ایتدم سکر و یردیکم وعده و یردی

بنم ایچون سزک اوزر یکنه هیچ بر غلبه لایک شوقدر که وسوسه یله سزی دعوت ایلدم پس
من قبول ایتمد یکنه بنم - وزیجی پس ملامت ایتمک بکا لکه ملامت ایدیکز کند و نفسکزه
دکلم بن سزک داد یکنه ایشیجی و دگ - کز سز بنم دادیمه ایشیجیلر البته بن اراق اولدم
آندک شریک قیلد یکنه فی الله سبحانه به یوندن اول البته کونوا یشیلر آنلریچون دردد
ویریجی اولان عذاب • ف شیطانک انسان اوزرینه زور ایتمک قدرتی یوقدر مکر
کونو عمل دلالت ایدر کونو سوزینی قبول ایتمکده انسانک کاهیدر (وَأَدْخِلَ الَّذِينَ
آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِمْ فِيهَا
سَلَامٌ) ت وادخال اولور ایمان ایدوب کوزل ایشیجیلر کسینه لر جنتلره که اقر آنلرک
آلتمدن ایرمقلد ایم اولور لر اول جنتلره در بیلر بک حکمیلر آنلرک کوزل دعاسی آندهری
برینه سلام ویرد • ف سلام دنیاده دعادر سلامتک طلب ایتمکچون و جنتده
مبارک کدور سلامتک اوزرینه (أَلَمْ تَرَ كَيْفَ ضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا كَلِمَةً طَيِّبَةً كَشَجَرَةٍ طَيِّبَةٍ أَصْلُهَا
ثَابِتٌ وَفَرْعُهَا فِي السَّمَاءِ تُؤْتِي أَكْثَرًا كُلِّ حَبٍ بِإِذْنِ رَبِّهَا وَيَضْرِبُ اللَّهُ الْأَمْثَالَ لِلنَّاسِ
أَعْمَاهُمْ يَذْكُرُونَ) ت آیا کورمدکی نیجه بیان ایتدی الله بر شلی که بسمه دی کوزل سوزی
بر کوزل اغاج کبی که کونو قونلور و شوا غا جک دالاری و فدالاری کورمد و ویر
میولر بی هر بر فصاده کند و در بسمک حکمیلر و بیان ایدر مثلری انسان ایچون تا اوله که آله
نصیحت قبول ایدلر (وَمَثَلُ كَلِمَةٍ خَبِيثَةٍ كَشَجَرَةٍ خَبِيثَةٍ اجْتُثَّتْ مِنْ فَوْقِ الْأَرْضِ مَا لَهَا
مِنْ قَرَارٍ) ت نایک اولان سوزک حالی بد اولان اغاج مثیلدر که قوپارلش اولدی بک
اوستندن یوقدر آنک ایچون هیچ بر قرار بولمق • ف شاه ولی الله رحمه الله دیر که حق و طوغرو
اولان شریعت عام ملکوتده ثابت و دنیاده کون بکون یکیدن و رواج بولده اولور و آدملر
انکله منفعتلر و لر و جاهل بملکی ملکوتده باقی یوقدر و بر قاج مدت آدملرک اراستنده
شایع اولور وینه باطل اولور و الله اعلم • ف مسلمانلرک دعوالری طوغر و در آنک دلیلی
طوغر یدر کورکاده آنک اثری اولور و کون بکون بکسک اولمقده اولور و کافرلرک دعوالری
کوکلی دگدر بر آز فکر ایتمکدن یلانی معلوم اولور و کورکاده آندن هیچ بر ایدیتلق
بولمق (يَقِيْتُ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا بِالْقَوْلِ الثَّابِتِ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ وَيُضِلُّ اللَّهُ
الظَّالِمِينَ وَيَفْعَلُ اللَّهُ مَا يَشَاءُ) ت محکم ایدر الله اول کسینه لر یکه ایمان کتور دیلر
طوغر و سوز ایلدنیادیر اکنده و آخرت دیر لکنده و ازغین قیلر الله کونوا یشیلر و الله
دیلد یکنی ایشلر • ف شاه ولی الله رحمه الله دیر که یعنی اولدیکی وقتده کلمه شهادت ویرمکه

توفیق ویر و منکر و نیکلر سوالی وقتنده طوغر و اولان جوابه توفیق ویر • ف قیوده
هر کسینه که کوزل جواب ویرر یور کوزل طوره حق بر یولور و اول کسینه که جوابلری
ایور و طوغر ویر من خراب اولور (أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ بَدَّلُوا نِعْمَتَ اللَّهِ كُفْرًا وَآخَلَوْا قَوْمَهُمْ دَارَ
الْبُورِ لَا يَرْجِعُونَ فِيهَا) ت آیات ایزمیشن اول کسینه لرک جانینه که بدل
ایتیلر اللهک نعمتی شکر سز لکه و ایدر دیرلر کند و قوملری هلاک اولمق اوینه که جهنمدر
داخل اولور لر کار اول • کونو طوره حق بر دیر • ف شاه ولی الله رحمه الله دیر که
شکر سز لک ایدیلر و شوا یشلر شوملغندن نعمت زائل اولدی پس دیر سنکه نعمتی ویر دیلر
کفری آلدیلر • ف ایشیجیلر دیر مادی مکملک یوکلر یدر که غیر یلری آزدردیلر (وَجَعَلُوا
لِلَّهِ أَنْدَادًا الْمِثْلَ وَلَوْ أَنَّ قُلُوبَهُمْ سَمِعَتْ لَكُنَتْ إِنْجَالًا لِغِيَرِ الْغَايَةِ) ت و مقر و قیلدیلر الله ایچون
امثاللر که آزعین قیللر عللری اللهک بولمندن دیکل آنلره فائده لک البته سزک فائده جعکز
اودجا بنمدر (قُلْ لِعِبَادِيَ الَّذِينَ آمَنُوا يُقِيمُوا الصَّلَاةَ وَيَتَّقُوا عَمَّا رَزَقْنَاهُمْ سِرًّا وَعَلَانِيَةً مِنْ
قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ يَوْمٌ لَا يَنْفَعُ فِيهِ وَلَا خَلَالٌ) ت دیکل بنم ایمان کتور ان قوللری که قایم قیللر لغازی
و ویرلر اولشیدنکه رزق ویردک آنلره کیزلده و آتسکارده کلزدن اول اول بر کونکه آلمق
وصافق یوقدر آندهری برینه دوستلغده یوقدر • ف یعنی ایوا اولان عمل صائز و بر کسینه
دوستلغده رعایت ایدر بیاز (اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَانْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجَ
بِهِ مِنَ الثَّمَرَاتِ رِزْقًا لَكُمْ وَسَخَّرَ لَكُمُ الْفَلَکَ لِجَرِّی فِي الْبَحْرِ بِأَمْرِهِ وَسَخَّرَ لَكُمُ الْأَنْهَارَ) ت
الله اولدر که بر اندی کوکری ویری و اشافی کوندردی کوکدن صوبی پس طشره کتور دی
شوصو ایلر رزق سزچون میده نوعلرندن و رام قیلدی سزچون قایم لری تاکه کسیدلر
دکرده اللهک حکمیلر و رام قیلدی سزچون ایرمقلری (وَسَخَّرَ لَكُمُ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ
دَائِبَيْنِ وَسَخَّرَ لَكُمُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ) ت و رام قیلدی سزچون کونشی و آبی بر برینی تعقیب
ایدلر و رام قیلدی سزچون کجه بی و کوندری (وَأَنَّا نَمِنْ كُلِّ مَا سَأَلْنَاهُ وَإِنْ نَعُدُّوا
نِعْمَتَ اللَّهِ لَا تَحْصُوهَا إِنَّ الْإِنْسَانَ لَظَلُومٌ كَفَّارٌ) ت و ویردی سزهر برشیدنکه طلب
ایتد یکنر آنی واکر صایسه کر اللهک نعمتی احاطه ایدر بیلر سزک آنی البته انسان شکرمنز
اولان ظالمدر (وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ رَبِّ اجْعَلْ هَذَا الْبَلَدَ آمِنًا وَاجْنُبْنِي وَبَنِيَّ أَنْ نَعْبُدَ الْأَصْنَامَ) ت
ت و یادیکه کنور اولوقسکه دیدی ابراهیم ای بنم ریم قیلغل ایشیجیلر بی امین اولمق ویری

وایراق ایست بنی و بنم او غلاری (یعنی واسطه سزا و ولان او غلاری) آنند که عبادت
ایده و زبلم (رَبِّانِنِ اصْلَانِ كَثِيرًا مِنَ النَّاسِ قَنَ يَعْنِي قَانَهُ مَنِي وَمَنْ عَصَانِي قَانِكَ غُفُورٌ
رَحِيمٌ) ت ای بنم ریم شویتلار عین قبلدیلر جوق کسنه بی آدمردن پس اول کسنه که تابع
اولور بکا پس اول آدم بنم ملتدند و اول کسنه بنم یورلدی قبول ایتمدی پس البته سن
بار لغیجین اسر کیجین (رَبِّانِي اَسْكَنْتُ مِنْ ذُرِّيَّتِي بِوَادٍ غَيْرِ ذِي زَرْعٍ عِنْدَ بَيْتِكَ
الْمَحْرَمِ رَبَّنَا لِيُقِيمُوا الصَّلَاةَ فَاجْعَلْ أَفْتِدَمِنَ النَّاسِ تَمَوِيَّ اَلَيْهِمْ وَاَرْزُقْهُمْ مِنَ الثَّمَرَاتِ لَعَلَّهُمْ
يَشْكُرُونَ) ت ای بزم ریم زین سا کن قبلدم اولادیک بعضی ا کین سزا ولان دره ده سنک
محرم اولان بیتک یاتده ای بزم ریم زتا که قایم قیلدر غازی پس قلععل قلباری آدمردن محبت
ایدیجی آنلرک جانبته و رزق ویر آنلر میورلدن تا اوله که آنلر شکر ایدلر * ف حضرت
ابراهیم علیه السلام شامده سا کن ایدی هاجر آدلو جاریه دن اوغلی اسمعیل علیه السلام
وجوده کلدی حضرت ابراهیم کد و اوغلی اسمعیل و اناسی آلوب بریانه ایتمدی که
اشبور ده مکه شهری آبادان اولدی الله سبحانه اشبور ده زمزم صوفی حیقار دی اشبو
ریدن شورده مردمرا آبادان اولدیلر و اشبور را کینه قابل اولدیفندن و میوه انجلی
بتورمه که لایق اولدیفندن اشبور یلر یقیننده طائف برینی برندی تا کوزل میورل طائفده
ییدا اولوب مکه یه ابریشه (رَبَّنَا اَنْتَ اَعْلَمُ مَا نَحْنِي وَمَا نَعْلُنُ وَمَا نَحْنِي عَلَى اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ فِي الْاَرْضِ
وَلَا فِي السَّمَاءِ) ت ای بزم ریم زبته سن یاور سن اول شیئی که کیزلر زوال شیئی که آشکاره
ایدر زو کیزلر الله اوزرینه هیچ برشی برده و کو کده (الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي وَهَبَ لِي عَلَى الْكِبَرِ
اسْمِعِيلَ وَاَمَحَقَّ اَنْ رَبِّي اَسْمِعُ الدَّعَاءَ) ت حمدا یتک الله ایچوند که باغشادی بکایاشم کاله
ایرشدیکی وقتنده اسمعیل و اصحاق البته بنم ریم دعا لری قبول ایدیجیدر * ف یعنی بزم
دعاهری کیزلر ایدلر و یا آشکاره جله بنی ایشدیجیس ظاهرده اولدرینک جله بنه دعا ایدی
و قلبنده آخر زمان یغمبر برینه دعا یتک منظوری ایدی (رَبِّ اجْعَلْنِي مُقِيمَ الصَّلَاةِ وَمِنْ ذُرِّيَّتِي
رَبَّنَا وَقَبْلِ دُعَاءِ) ت ای بنم ریم قبلغل بنی غازی قایم قبلجی و بنم اولادمدن بنی ای بزم ریم
و قبول ایله بنم دعای (رَبَّنَا اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَّ وَلِلْمُؤْمِنِينَ يَوْمَ يَقُومُ الْحِسَابُ) ت ای بزم
ریم زیار لغه بنی و بنم بابای و اناسی و مسلمانلری حساب قایم اولدینی کونده (وَلَا تَحْزَنْ إِنَّ اللَّهَ
عَافٍ عَنِ الْعِصْمَةِ الظَّالِمُونَ) ت وطن ایتمه الله سبحانه بی خبر سزا و لشدنکه ایشلر کوزل

ایشلیلر (تَعْمَلُوهُمْ لِيَوْمٍ تَشْخَصُ فِيهِ الْاَبْصَارُ) ت انجیق کیز و بر اوقور آنلری
اولسون ایچوندکه یوقار و دیکلر و شو کونده کوزلر (مُهْطِعِينَ مَقْنَعِي رُؤُوسِهِمْ لَا يَرْتَدُّ إِلَيْهِمْ
طَرْفُهُمْ وَاَفْتَدَتْهُمْ سُوءُ طَرَفِهِمْ) ت چاپکک ایدرک کد و باشلاری قالدیر برق کیز و دونه من کندولر
جانبته آنلرک کوزلری و آنلرک قلباری قورقوب فهمدن خالیدر * ف یعنی قیامت
کوتنده کولق قاپولری بتون بونه آچلور و ملکی نازل اولغسه باشلویب ادملری طوتوب
عذاب ایدر جکلر اشبور هولدن جله مردملرک کوزلری یوقار و دیکلر باشا غی باقغه فرصت
قالمز (وَاَنْذِرِ النَّاسَ يَوْمَ يَأْتِيهِمُ الْعَذَابُ فَيَقُولُ الَّذِينَ ظَلَمُوا رَبَّنَا خَرِّنا اِلَى اَجَلٍ قَرِيبٍ يُخْبِرُ
دَعْوَتِكَ وَتَفْجِعِ الرَّسُلَ اَوْ لَمْ تَكُنْ تَكُونُوا اَفْتَدَيْتُمْ مِنْ قَبْلُ مَا كُنْكُمْ مِنْ زَوَالٍ) ت وقورقت
آدملری شو کوندنکه کاور آنلر اللهک عذابی پس دیر اول کسنه لر که ظلم ایتدیلر ای بزم ریم
براق بری یقین اولان مدته کین قبول ایدلر سنک دعوتکی و تابع اوله یغمبر لره دینلور
آنلر که عین ایتمدی کمز می ایدی بوندن اول که اولر سز بچون هیچ بر زوال دیو (وَسَكُنْتُمْ فِي
مَسَاكِنِ الَّذِينَ ظَلَمُوا اَنْفُسَهُمْ وَبَيْنَ لَكُمْ كَيْفَ فَعَلْنَا بِهِمْ وَضَرَبْنَا لَكُمُ الْاَمْثَالَ) ت وساکن
اولدیکز اول کسنه لرک منزلارنده که ظلم ایتدیلر کد و نفع لری نه و آشکارا اولدی منز که نیجه
ایتمک آنلر و بیان ایتدک سز لر مثللری (وَقَدْ كَرِهَ اَللّٰهُ لَكُمْ اَنْ تَكُونُوا كَالَّذِينَ كَفَرُوا
مَكْرَهُمْ لِيَزُولَ مِنْهُ الْجِبَالُ) ت و البته حمیله ایتدیلر کد و حمیله لر اللهک یاتده در
آنلرک حمیله لر (جزای) هر نقدر آنلرک حمیله لر اولسه ده او مثابه ده که برندن کیده آنک
سبیل طاعلر (یعنی حمیله لر هر نقدر) شدتده طاعلری ازاله یه مساوی ایدسه ده * ف مکه
کافر لری یغمبر علیه السلام کحقنه بر قاج کوقوتدیلر ایتلر ایدیکه جله سی متفق
اولوب آتی قتل ایدلر یا خود حبس ایدلر و یا حیقاروب کد و لرندن طشره ایدلر بونک
اوزرینه الله پیوردی (فَلَا تَحْزَنْ إِنَّ اللَّهَ عَعْدُهُ رُسُلُهُ اِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ ذُو اِنْتِقَامٍ) ت
پس ظن ایتمه الله سبحانه بی کد و یغمبر لری به ایدیکی وعده سنه خلاف ایدلر البته الله انتقام
صاحبی اولان عالبدن (يَوْمَ تُبَدَّلُ الْاَرْضُ غَيْرَ الْاَرْضِ وَالسَّمَوَاتُ وَبَرَزُوا لِلَّهِ الْوَاحِدِ الْقَهَّارِ)
ت اولسونکه تبدیل اولنور اشبور بر غیری برده و کور کد و غیری بر کور کد و تبدیل اولنور
و ظاهر اولور (خلائق) غالب واحد اولان اللهک حضورنده (وَتَرَى الْمُجْرِمِينَ يَوْمَئِذٍ مُّقَرَّنِينَ
فِي الْأَصْفَادِ) ت و کور و سن کوزلر ایشلیلر اشبور کونده الی وایاغی باغلمک لردن رنج لردن

(سَيَرْسِلُهُم مِّن قَطْرٍ اَن تَعْنَى وَجْهَهُم اَنَارُ) تَاَنَلَكُ لِبَاسِ لَرى قَطْرٍ اَن تَدْرٍ وَاوَرَثَ اَنَلَكُ
 يوزلر ينى اوده قطران كوتوقولو بر شيدركه اود آنده چاين علونور و اشقونور (لَجْزَى
 اَللّٰهُ كُلُّ نَفْسٍ مَّا كَسَبَتْ اِنَّ اَللّٰهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ) ت تاكه جزا ويره الله هر بر شخصه اول
 اول شيله كه ايشلديلا البته الله چاين حساب كوريجيدر (هَذَا بَلَاغٌ لِلنَّاسِ وَاِيْدُرُوْا بِهِ
 وَلِيَعْلَمُوْا اَنَّمَا هُوَ اِلٰهٌ وَّاحِدٌ وَلَيْدُ كُرُوْا لَوَا الْاَلْبَابِ) ت اشبو وقران خبر ايرشدر يجيدر
 آملره (يعنى اشبو وقران نازل اولمشدر اللهك حكملىرى آملره ايرشدر مكه) و تاكه
 قور قوديله راشبو وقرانله و تايله لركه انجى الله واحد اولان معبود و تاكه نصيحت قبول
 يده عقل صاحبلى

• (سورة الحجر مكية وهي تسع وتسعون آية)
 • (حجر سورة مكيه كه ده نازل اولمش و بسورة طه و زاتدر)

• (بسم الله الرحمن الرحيم)
 • (باغشايي اسر كجي اولان اللهك آديله او قورم)

(الر) الله ياور مراد ينى (نَلَا آيَاتُ الْكِتَابِ وَقُرْآنٍ مُّبِينٍ) ت اشبو آيتلر كتابك آيتلريدر
 و آيدين اولان قرانك آيتلريدر (رُبَّمَا يُوَدُّ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْ كَانُوا مُسْلِمِينَ) ت جوق اولوركه
 سورلر كافر لره اولديك مسلمان اولديلر (ذَرُّهُمْ يَأْكُلُوا وَيَتَمَتَّعُوا وَيُلْهِمُ الْأُمَلُّ فَسَوْفَ
 يَعْلَمُونَ) ت ترك ايت آتلى تاكه يسونلر وفائده لستونلر و مشغول قىلر آتلى اميدلرينك
 او زوناغى بس يقينده (جزا لىنى كوروب حل قىلجىلرين ياورلر) (وَمَا أَهْلُكُنَّ مِنْ قَرْيَةٍ إِلَّا
 وَأَهَا كَأَبْ مَعْلُومٍ) ت وهلاك ايتدك هيچ بر قريه ينى مكر آتلك وارايدى معلوم اولان
 يازاسى (مَّا تَسْبِقُ مِنْ أُمَّةٍ أَجَآهَا وَمَا يَسْتَأْخِرُونَ) ت ايلرو كچه مزهيج بر كروه كندو
 وقتندن اجلى و كيرودنقى قالمز وقتندن (وَقَالُوا يَا أَيُّهَا الَّذِي نُزِّلَ عَلَيْهِ الذِّكْرُ أَنْتَ لَجَجْنُونَ
 ت وديدلر كافر لراى اوزر ينه قران ايشدريلا كيمه البته سن دليسن (لَوْ مَا تَأْتِنَا
 بِالْمَلَايِكَةِ اِنْ كُنْتُمْ مِنَ الصَّادِقِينَ) ت نچون كتور ميورسن بزه ملائكه لرى اكر سن
 كرجك سويلينلر دن ايسك (مَّا نَزَّلُ الْمَلَايِكَةَ إِلَّا بِالْحَقِّ وَمَا كَانُوا إِذَا انْظُرِينَ) ت

ايشدر مز زير ملائكه لرى مكر محكم اولان تدبير ايله اولوقتده مهلت و يرلزلر • يعنى ائله
 ملائكه ايشدر بلك عذاب ايله ايشدر برك كندولردن اول اولان قومه ايشدر ديكمز كجى
 اولوقت عذابك تاخيرنده مهلت و يرلزلردى (اِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَاَنَّا لَهُ خَافِظُونَ) ت
 تحقيق يزلر ايشدر لك قرانى و البته يزلر آنى (تحريف و تبديلدن) صا قليجيز (واقعه دارسلنا من
 قَبْلِكَ فِي شَيْءٍ الْاَوَّلِينَ) ت و تحقيق كوندردك يغبى لرى سندن اول كچن كروهلره (وَمَا
 يَأْتِيهِمْ مِنْ رَّسُولٍ اِلَّا كَانُوْا بِهِ يَسْتَهْزِؤْنَ) ت و كلمدى ائله بر يغمه بر مكر آنى مسخره
 ايدر لرايدى (كَذَلِكَ نَسُفُّكَ فِى قُلُوبِ الْجِنَّةِ اِيْمَانًا) ت بونك كجى (يعنى ائلك قلمبده استهزا
 اولوب و كندولره استهزا ايتك كوزل كوندى كجى) داخل قىلر زشواستمزايى (و كوزل
 كوستر ز مكه اهلندن) گناه ايشليرك قلمبه (لَا يُؤْمِنُونَ بِهِ وَاَدْخَلَتْ سَنَّةُ الْاَوَّلِينَ) ت
 ايمان كتور مز رشو قرانه و كدى كچن امثالرك سنى (يعنى كچن امثالره اللهك عادى كچه شدركه
 هر كيم آتلدن كئرا و زره اصرار ايدرسه آنى هلاك ايدر) • ف يعنى الله سبحانه اشبو قرانى
 بعضى كسمه لرك قلمبه بر قورع اداخل ايدر كه ائله ايشيدوب انكار ايدو طوغرو اولان بول
 و آزعيناق الله سبحانه لك اختيارنده در (وَلَوْ فَكَّرْنَا عَلَيْهِمْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ اذْكُرُوا لَكُمْ يَوْمَ تَأْتِي السَّمَاءُ بِدُحَانٍ مُّبِينٍ
 ت و اكر بز آجسقى ائله اوزر ينه بر قابو كوكدن بس ائله اول قابودن يوقارى چيچه جق
 اولسهر و انده كى عجايبى كورسهر (لَقَالُوا اِنَّمَا سَكِرَاتُ اَبْصَارِنَا بَلْ نَحْنُ قَوْمٌ مَّجْهُرُونَ) ت
 ديرلر كه باغلمش و خير لشمش اولدى بزم كوزل مز بله كه بزلر سحر اولمشوز يعنى بزم
 بو كور بكمز لك اصل يوقدر خيالدر محمد بزم سحر ايتشدر (وَلَقَدْ جَعَلْنَا فِى السَّمَاءِ بُرُوجًا وَزَيَّنَّاهَا
 لِلنَّازِطِينَ) ت و تحقيق يرا امدق بز كوكده بر چلرى و بزه لك كوكى بقا ائله ايجون • ف الله
 سبحانه كندو قوللر ينه شويله خطاب ايدر كه تا آتلى بياسونلر كه انسا ائلك عرفنده كوك
 مشرقدن مغرب جاننه دولاشور و مشرقدن مغربه لك كوك اون ايكي قاشلو قاون كييدر
 و بونلر اون ايكي بر چلريدرو كوش بر يلدو شواون ايكي بر چلرده بر دفعه دوزر ياز موسى
 و قيس موسى شوسيدن تبديل اولور يغمور ياغرو يغمور دن دنيا آبادان اولور و كوك
 بر نفسى يلدزلردن (وَحَقَّقْنَا هَامَانَ لِّسَيِّطَانٍ رَّجِيمٍ) الامن استرق السمع فاتبعه شهاب
 ميبين) ت و صا قلدق كوكى رحمتدن سوراش اولان هر بر شيطاندن مكر بر شيطانكه
 خرمز قلله ايشيده بس آتلك ارقه سنده دوشراشكاره اودپاره مى • ف شيطانلر ملائكه لرك
 مصلحتين ايشتك ايجون كوكه يقين قالمقارلر يوقارودن آتله اودپاره لرى آتيلور و ائلى

سور لرش بطا نردن بری بر سوزی همان اود ایر شمدن ایستیدرسه دنیا به کلوب ظاهر
ایدر بر طوغرو به یوزیلان قارشدر و ب کاهله خبر ویر بر پس آدمرا ول بر سوزیکه طوغرو
کوردیلرا کایستایدیلرا و کریلان کوردیلر آندن نغافل ایستیدیلر (وَلَا رَضَ مَدَدُنَا هَا
وَأَلْقَيْنَا فِيهَا رُؤُوسَ الَّذِينَ كَفَرُوا الَّذِينَ كَانُوا يَكْفُرُونَ) ت ویری فرم ایستدک و آندق
ا کاطاغری و بتوردک برده هر شیک جنسندن مقرر اولان انداز مایله (یعنی هر بر نوعک
کند و سینه مخصوص بر صورتی و صفتی و اوردک آندن کچمز (وَجَعَلْنَا لَكُمْ فِيهَا مَعَايِشَ
وَمَنْ أَسْمَلُ لَهُ بِرَاقِبِينَ) ت و یصه دق بر لر سز کچون برده کچینه جک سیدلری و یصه دق سز کچون
رزق و یرمدیک کز شیلری (یعنی اهل و عیال و کوله و جاریه و حیوانلر) * ف یعنی
بوندلر رزق و یرمچی د کسکز (وَأَنْ مِنْ شَيْءٍ الْأَعْدَاءُ خَزَائِنَهُ وَمَنْ تَرَاهُ إِلَّا بَقْدَرِهِ أَعْمَاقُ) *
ت و یوقدر هیچ برشی مکر بز یا غزده در اول شیمک خزینلری و ایندیر میز آتی مکره معلوم
اولان بر مقصدار اوزر شیه (وَأَرْسَلْنَا الرِّيحَ لَوَاحِجٍ مُجْتَمِعٍ فَأَمَّا السَّمَاءُ فَاسْقِنَا كُفْرًا
وَمَا أَنْتُمْ لَهُ بِخَازِنِينَ) ت و کوندردک بر لر بولودی بغمه و رایله طولدیرن روز کارلری
پس اشانی کتوردک کو کدن صوی پس ایچوردک سزه اول صوی و د کلدیکز میز آتی
جمع ایچی * ف یعنی کله جک یل ایچون اول صوی حفظ ایده میز سکره معلوم اوله که
بوغلر یعنی اصی صودن و سایر اصی نسنه دن چیقان دخان و بخار که ترکیده
بوغ دیر لر یوزندن بو فار و جالبه قاتوب هوا ده جمع اولور و قما که مایم روز کار
اسر شو بخار لر صودن طولوبولوت اولوب دو کور بغمه و را ولور (وَأَنَّا لَنَسْفَعُ بِالنِّفْثِ
وَنَحْنُ الْوَارِثُونَ) ت و البته بر لر دیر لر زو اولدیر لر زو بر لر وارنلر * ف یعنی هر بر
کسنه وفات ایدر مالی و مروت که سی الله سبحانه نک حکمده قاور (وَقَدْ عَلِمْنَا الْمُتَفِدِّينَ
مِنْكُمْ وَلَقَدْ عَلِمْنَا الْمُسْتَأْخِرِينَ) ت و البته بر یلدک ایلر و کسلی سزدن و البته
یلدک کیر و قائلری (وَأَنْ رَبَّكَ هُوَ يُخْشِرُهُمْ إِنَّهُمْ حَكِيمٌ لِّمِمْ) ت و البته سنک ربک
قادر بر آنلری البته الله ایشلری حکمدر بیلجیدر (وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنْ صَلْصَالٍ مِنْ
حَمَاءٍ مَسْنُونٍ) ت و تحقیق بر آندق انسانی قوری و اسکیدیکندن قوقش قاره چاموردن
* ف طیرانی صوایله قارشدر و ب چامور ایدوب خیر یادی چانکدق و چامور اولدی
شوبله که اگر برشی ایله کاورا سه آندن صوت ایشدیلر ایدی و ایشو چامور انسانک بدنی

اولدی آنک خاصیتی انسانک بدنه قالدی که شو خاصیتلر قتیلق و خفیفه کدر ایشو کچی
اصحیق روز کارک خاصیتی جنک خلقتمده قالدی (وَالْإِنْسَانَ خَلَقْنَا مِنْ قَبْلُ مِنْ نَارِ السَّمُومِ) ت
و جانی بر آندق آندن اولیاندیر میچی اوددن * ف یعنی روز کار قارشش لطیف اولان اوددن
خلق اولندی ابلیس دخی ایشو قسنددر (وَإِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلَائِكَةِ إِنِّي خَالِقٌ بَشَرًا مِنْ
صَلْصَالٍ مِنْ حَمَاءٍ مَسْنُونٍ) ت و یادیکه کتور اولوقیکه دیدی سنک ربک فرشته لر البته بن
یرادیچیم بر آدمی قور یوب اسکیدیکندن قوقش قاره چاموردن که (اگر ا کبرشی دکه
و طوقانسه صدا و یرر) * ف انسان ا کادیر لر که آنک بدنی اوله و کوزه کورینه و طوقله
طوتله و ادرک صاحبی روحی اوله انساندن اول اولان مخلوقات یا حیوانات ایدیلر که آنلرک
عقلی بوغیسی و یا خود فرشته و جن ایدیلر که ادر کاری و عقلری و ارایدی آنلرک
جسملری لطیف اولوق سینه دن کور غز و طوتلر ایدیلر (فَإِذَا سَوَّيْتُهُ وَنَفَخْتُ فِيهِ مِنْ رُوحِي
فَقَعُولًا سَاجِدِينَ) ت پس وقتا که تمام ایستدم آتی و او فورا کاهله دور و جسدن پس
دوشکز بره کاسجه ایدرک * ف کندور و جسدن یعنی اولشیدنک آنده الله سبحانه به
مخصوص اولان صفاتک غونه سی و ادر و علم و تدبیر و الله سبحانه بی ذکراتک و الله تعالی به
تعلق و ادر (فَسَجَدَ الْمَلَائِكَةُ كُلُّهُمْ أَجْمَعُونَ) ت پس سجده ایتدی فرشته لر آنک ا و کنده
آنلرک طوی بر دین (إِلَّا ابْلِيسَ طِئَانًا يَكُونُ مَعَ السَّاجِدِينَ) ت مکر شیطان باش چکدی
آندنکه اوله سجده ایدنلر (قَالَ يَا ابْلِيسَ مَا لَكَ الْآتِكُونَ مَعَ السَّاجِدِينَ) ت دیدی الله
ای شیطان نه اولدی سکا که اولدک سجده ایدنلر ایله برابر (قَالَ لَمْ أَكُنْ لِسَجْدَةٍ بَشَرًا خَلَقْتَهُ
مِنْ صَلْصَالٍ مِنْ حَمَاءٍ مَسْنُونٍ) ت دیدی شیطان بن مجده ایدر اولدم بر آدمه که بر آندک
آتی قور یوب اسکیدیکندن قوقش اولان قاره چامور قسندن (قَالَ فَخُذْ مِنْهُمَا قَائِكَ
رَجِيمًا) ت دیدی الله طشره چیق جنتدن البته سن قوغلشن * ف احتمال ایدر که
اخر اجدن شوهر ادا اولور که آنلری اود باره سیله سور و ب یردن چیقاردیلر که آدمیه لر برده
ساکن اوللر (وَأَنَّ عَلَيْكَ اللَّهُمَّ إِلَى يَوْمِ الدِّينِ) ت و البته سنک اوزر یکد در اهنت
قیامت کوته دکن (قَالَ رَبِّ فَأَنْظِرْنِي إِلَى يَوْمِ يُعْعَوْنَ) ت دیدی شیطان ای بتم ریم مهلت
و یریکا آدمرا (قبر لردن) قالدیر بلن کونه دکن (قَالَ فَإِنَّكَ مِنَ الْمُنْظَرِينَ) ت دیدی الله

البته سن مهلت و پریشاندن (إِلَى يَوْمِ الْوَقْتِ الْمَعْلُومِ) ت مقرر اولان وقتك
 كوتاهه كين (قَالَ رَبِّ عَسَىٰ أَن يَكُونَنِي لِأَزِينَ لَهُمْ فِي الْأَرْضِ وَلَا يَكُونُ لَهُمْ عِيسَىٰ) ت
 دیدی شیطان ای بنم ریم اول سبيله كه آزعین قیادتك بقی البته بزهرم انرا ایچون معصیتی پرده
 والبتہ آزعین ایدرم آنلرک بجهله سنی (الْأَعْبَادُ مِنْهُمْ الظَّالِمِينَ) ت مکر سنك خالص
 قیلد یغك قوللر یکی آنلردن (قَالَ هَذَا صِرَاطٌ عَلَيَّ مُسْتَقِيمٌ) ت دیدی الله اشپو اخلاص
 برطوغرو یولدر که بکا ابریشور * ف یعنی الله سبحانه به اطاعت ایتك طوغرو یولدر شو یول
 اوزرینه شیطان برقبوبانز (إِنَّ عِبَادِي لَأَشَدُّ لَكَ عِلْمًا أَمَّا أَنَا فَأَنَا أَتَّبِعُكَ مِنَ الْغَاوِينَ)
 ت تحقیق بنم قوللرم یوقدر سکا آنلر اوزرینه غلبه لایکین سنك غلبه له آزعینلردن سکا
 تابع اولان کیمسه اوزرینه اولور (وَأَن جَهَنَّمَ لَوْ عُدَّ جَمْعُ أَجْعِينَ) ت والبتہ جهنم آنلرک
 طوپنك وعده کاهیدر (لَهَا سَبْعَةُ أَبْوَابٍ لِّكُلِّ بَابٍ مِنْهُمْ جُزْءٌ مَّقْصُومٌ) ت جهنمک دیدی
 قبوی واردر هر برقبو ایچون اول آزعینلردن برمه سن حصه واردر * ف نیجه که جهنمک
 سکز قابوسی کوزل ایشلدر اوزرینه تقسیم اولمشدر آنک کی جهنمک دیدی قابوسی کاه ایشلدر
 اوزرینه تقسیم اولمشدر جهنمک برقابوسی که زیاده دراحتمال ایدر که اول کسنه لرا ایچون
 اوله که الله سبحانه آنلری عمل ایتز سزین محض فضل و کرميله اشپو قیودن ایچرو آلور قلان قیولر
 کوزل عمل ایدنلر اراسنده برابر اولور (إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ) ت تحقیق صاقنلر
 باغچه لرده و پیکار لرده اولورلر (ادخلوها بسلام آمین) ت آنلر دینور کاکلر شوبانچه لره
 سلامتله * ف یعنی جنتده هیچ بر وجهندن انجفك وآرام سزلق یوقدر احتمال ایدر که
 سلامدن مراده لایکه که آنلر سلام علیکم دیمکدر (وَنَزَعْنَا مَا فِي صُدُورِهِمْ مِنْ غَلٍّ إِخْوَانًا عَلَىٰ
 سُرُرٍ مُّتَقَابِلِينَ) ت و طشره کتورز بزلر آنلرک سینه لرنده کینه دن اولان شیئی بری بریشه
 برادر اولورق و سر برلر اوزرینه بری بریشه یوز یوز اولورق * ف یعنی اول کسنه لره که
 دنیاده آنلرک اراسنده کین و کدورت وارایدی جنتده آنلرک قابلردن شو کدورت چیقار یلور
 واشبورادن معلوم اولدیکه کاهیه ایکی کسنه نك اراسنده کدورت بولمش اولسه
 هر ایکسی اهل جنتدن اولورلر نیجه که احبابك بهضاری اراسنده بولمشیدی (لَا يَمَسُّهُمْ
 فِيهَا نَصَبٌ وَمَا هُمْ مِنْهَا بِمُخْرَجِينَ) ت ابر شمر آنلر جنتده بر محنت وانلر جنتلردن چیقارلزلر
 (نَبِيِّ عِبَادِي أَنِّي أَنَا اللَّهُ وَ الرَّحِيمِ) ت خبر ویر بنم قوللریه که بن یار لغیم امر کیچیم

(وَأَن عَذَابِي هُوَ الْعَذَابُ الْأَلِيمُ) ت وینه خبر ویر که بنم عذابم درد ویر یچی اولان عذابدره ف
 اشپو وعده و وعیدایله که جکده کی قصه نکر زیده سنه اشارت یوردی که بن فرشته لری
 کوندردلر بریره سویندر میکی خبر ویر میکیچون ویر کروه اوزرینه طاش یاغدر مغیچون
 نام معلوم اوله که الله سبحانه نك صفتلری کاملدر لوقوللره لازمه درکده جسارت ایدلر و نه
 امیدلری آنن کسه لر (وَنَبِّئُهُمْ عَنْ ضَيْفِ إِبْرَاهِيمَ) ت و خبر ویر آنلر ابراهیمک مسافر لردن
 (ادخلوا علیه فقلوا سلاماً) قَالَ إِنَّا نَمْنُكُمْ وَجَلُونَ) ت وقتا که داخل اولدیلر ابراهیم
 اوزرینه پس دیدیلر سلامتک اولسون سکا (یعنی سلام ویر دیلر) دیدی ابراهیم بزلر سزلردن
 قورقوجیز * ف ظاهرده قورقونی ایچون هیچ بر سبی یوغیدی مکر اشپو ملکلر بر قومک
 عذابنسه امر اولمش اولدینی سببندن ابراهیم علیه السلام قلبی اوزرینه اثری دوشدی
 قلب صاف اولدیغندن بویه اولور (قَالُوا لَا تَوْجَلْ إِنَّا نُبَشِّرُكَ بِغُلَامٍ عَلِيمٍ) ت دیدیلر
 قورقه که بزلر سویندر سزنی بر عالم اوغل ایله (قَالَ ابَشِّرْهُنَّ عَلَىٰ أَن مِّنْ سَيِّئٍ الْكِبَرِ فِيمِ
 يُبَشِّرُونَ) ت دیدی ابراهیم آیا سویندر میسکز بنی آنکله که ابرشدی بکا اختیاراتا پس
 اصل سویندر میسکز بنی * ف اشپو رادن معلوم اولدیکه کاملدر دخی اسباب ظاهر
 اوزرینه خیال قوردر (قَالُوا بَشِّرْنَاكَ بِالْحَقِّ فَلَا تَكُنْ مِنَ الْقَاظِمِينَ) ت دیدیلر
 سویندر بزلر سنی طوغری بقله پس اوله امید سز اوللردن (قَالَ وَمَنْ يَقْنَطُ مِنْ رَّحْمَةٍ رَبِّهِ
 إِلَّا الضَّالُّونَ) ت دیدی کیمدر امید سز اوله اللهم رجعتن مکر از غینلر * ف الله سبحانه نك
 عذابیدن امین اولوق و رجعتدن امید سز اولوق هر ایکسی کفر در یعنی کلمه کی بیلک الله
 سبحانه نك صفتلر هریر کیزلر اولان امری یقین ایدوب دعوی ایتك کفر در لیکن مجرد قلبك
 خیالی اوزره مواخذة اولغز لیکن دل ایله دعوی ایتك کاهدر (قَالَ فَاصْطَبِرْ كُمْ أَيُّهَا
 الْمُرْسَلُونَ) ت دیدی ابراهیم پس ندر خبر یکزای رسوللر (قَالُوا إِنَّا أُرْسِلْنَا إِلَىٰ قَوْمٍ مُّجْرِمِينَ
 إِلَّا لَوْطُ إِنَّا نَجَّوهُمْ أَجْعِينَ) الامرا نه قدرنا انهم المین الغابرین) ت دیدیلر بزلر کوندردلر
 کونوا ایشلر اولان کروه جانینه لوط علیه السلامه تابع اوللره دکل البته برنجات ویر برز
 آنلرک جله سنه بردن مکر آنک قاریسی که مقسر و قلدق ای عذاب ایچون قلانلردن * ف
 شوقاری قلبلردن منافق ایدی لیکن الله سبحانه هیچ برکسنه به ظاهر اولان تقصیر سزین
 عذاب ایتز سز الله سبحانه بر نفع حکم ایتدیکه لوط علیه السلامک قاریسندن شو حکم

اوزره اطاعت ایتم اولدی واشبو حکم شوایدیکه لوطک اهلان دن هیچ برکسنه ارقه لری
جانبه باقونلر پس اشبو قاری الله سبحانه نک امرینی دیکامه یوب ارقه سی طرفنه باقدده
عذابده طوتلادی (فَلَمَّا جَاءَ آلَ لُوطَ الْمُرْسَلُونَ) ت پس وقدا که کادیلر لوطک اهلنهر سوللر
(قَالَ إِنَّكُمْ قَوْمٌ مِّنْكَرُونَ) ت دیدی لوط البته سز لر بلور سز کروهلر سکنز یعنی یلدیکمز
کسنه لردک سکنز (قَالُوا بَلْ جِئْنَاكَ بِمَا كَانُوا فِيهِ يَمْتَرُونَ) ت دیدیلر بلکه کلدک سنک یانکه
شبهه ایندک لری شی ایله (یعنی عقوبت ایله) بزر اچنبی اولان آدم لردک بزر فرشته یزاشبو
قومه عذاب کتورمشور کسن انلر اول عذاب ایله وعده ایدکجه انلر شبهه ایدوب اپناغزلدی
(وَاتَّبَعْنَا بِالْحَقِّ إِنَّا نَأْسَدُ الْقُورُونَ) ت وکتوردک سکا طوغرو اولان وعده یی البته بزر
طوغرو دیکیلر (فَأَسْرَبَ أَهْلًا يَّقْطَعُ مِنَ اللَّيْلِ وَيَتَمَنَّى دَارَهُمْ وَلَا يَلْتَفِتْ مِنْكُمْ أَحَدٌ وَامْضُوا
حَتَّى تَوْمَرُوا) ت پس ایات کندواهلکی کجه دن بر پاره ده وکت سن انلر ارقه سنده
ولازمدر که کیروباقون سزدن هیچ برکسنه (تا که طاقت کتورلر عذاب کورمه لر)
کیدیکز اول برکه (یعنی شام یا خود مصره) امر اولدیکز (وَقَضَيْنَا إِلَيْهِ ذَلِكَ الْأَمْرَ أَنَّ دَابِرَ
هَؤُلَاءِ مَفْقُوعٌ مُّصْحِفِينَ) ت ووحی کوندردک لوطک جانبه اشبو سوزیکه انلر کوی
کسلش اولور صبح وقتنه داخل اولدقلرنده (وَجَاءَ أَهْلَ الْمَدِينَةِ يَسْتَبْشِرُونَ) ت وکلدیلر
شهرک آدم لری (حضرت لوطک مسافر لری کورنجه) سینه رلر و بر برینه مرده و بره رلر
(قَالَ إِنَّ هَؤُلَاءِ مُضِيٍّ فَلَا تَفْضَحُونِ) ت دیدی لوط که اشبو کر و هلر بنم مسافر لردر پس
رسوا ایتمک زینی (وَاتَّقُوا اللَّهَ وَلَا تَخْزَوْنِ) و صاقلک الله دن ورذیل ایتمک زینی (قَالُوا أَوَلَمْ
نَنْهَكَ عَنِ الْعَالَمِينَ) ت دیدیلر منع ایتمک زینی برلر سی غربالری مسافر ایتمک دن (قَالَ هَؤُلَاءِ بِشَارِي
إِنْ كُنْتُمْ قَائِلِينَ) ت دیدی لوط بونلر بنم قزلردرا کر برایش ایشلیه جک ایه کر یعنی اگر
قضا مشهور دیلر سکنز ایتمه سز قزلرم بونلری نکاح ایتمک انسبد (لَهُمْ لَكُمُ اللَّهُمَّ لَقِي سَكْرَتِهِمْ
يَعْمَهُونَ) ت (الله یوردی یا محمد) سنک حیات کعبین اولسون که تحقیق بونلر (یعنی کانلر)
کندواز غنقلارنده باشلری دوغچیلر • ف شاه ولی الله رحه الله دیر که اشبو کله حضرت
لوطک قصه سنک ارا سنده زیاده اولدی تا خبردار اولنه که مکه مشرک لری نک حال لوط قومنک

حاله مطابقدرو الله اعلم • ف اشبو خطاب الله تعالی یغمبر عز علیه السلامه یورر که سنک
جانبه قسم ایدرم که لوطک قوی سکران اولدقلرن دن لوطک سوزلرینی ایشتمزلر (فَأَخَذْتَهُمُ
الصَّيْحَةَ مُشْرِقِينَ) ت پس طوتدی آنلری مهاسلو آواز کونش طوغدیغی وقتنه داخل
اولدقلرنده (فَجَعَلْنَا عَالِيَهَا سَافِلَهَا وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهِمْ حَارًّا مِّنْ سَمِيمٍ) ت پس قیادق قرنه نک اوستنی
آلته ویاغدر دق آنلر اوزرینه چاموردن دوزلش طاشلری (یعنی اودایله بشمش طاش کبی
چاموری والله اعلم (إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّلْمُتَوَكِّلِينَ) ت البته اشبو قصه ده نشانلر واردر
عبرت طوتلرایچون (وَأَنَّهُ لَبَيِّنٌ مَّقِيمٌ) ت و تحقیق شوکویلر دایم کلوبو کیده جک
یولدر (إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّلْمُؤْمِنِينَ) ت تحقیق اشبو قصه ده نشانه واردر و منلرایچون • ف
مکدن شامه کیده جک یولده اشبو کوی کورینور (وَأَن كَانَ أَصْحَابُ الْأَيْكَةِ لَظَالِمِينَ) ت
و تحقیق (شعیب علیه السلام کوی) ابکه اهلی کوی وایش ایشلیلرایدی (فَأَتَقَمَّتْهُمْ
وَأَهْلُهَا لِيَامَمُ مِينَ) ت پس انتقام جکدک آنلر دن ولوط وایکه قومنک شهر لری اشکاره اولان
یولدر • ف یسانده ساکن اولورلردی چونکه شعیب مدین شهرنده ساکن ایدی
اول شهرک یاتسده اغچلق واورماناق برسان وار ایدی اول یسانده دخی ساکن اولور ایدی
(وَلَقَدْ كَذَّبَ أَصْحَابُ الْجُبَّارِ الْمُرْسَلِينَ) ت ویلانه نسبت ایتدیلر جرده ساکن اولنلر یغمبر لری
• ف اصحاب جردیو غود قومنه یوردی که انلرک شهر نک آدی ججرایدی (وَأَتَيْنَاهُمُ
أَيَّامًا نَّافَاكَانُوا عَنْهُمْ غَرَضِينَ) ت و ایرشدرلک نشانه لر می پس اولدیلر اول نشانلر لدن یوز
جویریمی (وَكَاوُوا يَنْجُثُونَ مِنَ الْجِبَالِ يَوْمًا أَتَمِنِينَ) ت و یوزلرایدی طاعلر دن اولر امین
اوله رقی یعنی عذاب دن امین اولورلر ظن ایدرلردی (فَأَخَذْتَهُمُ الصَّيْحَةَ مُصْحِفِينَ) ت پس طوتدی
آنلری قی اولان آواز صبح وقتنه ایرشد کلرنده (فَأَغْرَقْنَاهُمْ مَّا كَانُوا يَكْسِبُونَ) ت پس
دفع ایتدی آنلر دن کسب ایتدک لری شی (یعنی عذاب ماللری و یا بدقلری خانه لری دفع ایتدی
(وَمَا خَلَقْنَا السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا إِلَّا بَلَاءٌ وَإِنَّ السَّاعَةَ لَآتِيَةٌ فَاصْصَبْ الصَّعْدَ الْجَحِيلَ)
ت و بر اعدق بزر کوی ویری و آنلرک ارا سنده اولان شیلری مکر طوغرو تدبیر ایله البته
قیامت کوی که سیدر پس کچی ویر آنلرک ادب سز اکدن کوزا کچمکله • ف کچمش اولان

امتنان احوالی ایشته در وب یوردیکه اشد بود نیامد بردن خالی د کادر آنک باشی اوزرینه
برمدبر وار که هر بر شیئی تدارک ایدر و شود بر امور لایق کامل تدارک ایدیدیدر آخرد
قیامت کوفی اولور و یغمبر علیه السلام حکم یوردیکه کافر لدن اراق اول پس وقتا که
یغمبر کافر له الله سبحانه نک حکمتی ایر شدردی و کافر لعناد اوزره ثابت اولدیلر شو وقتده
حکم اولندیکه نزا عده فائده یوقدر و عده به منتظر اولک (ان ربک هو الخلاق العليم) ت
البتة سنک ربک یرادیجیدر (خلقاری و منافقاری) بیلیجیدر (ولقد آتینا سبعه امن المثنانی
والقرآن العظيم) ت و تحقیق و یردک سکایدی آتی اولشیدنکه غنا زده تکرار اوقنور
(یعنی فاتحه سورسی) و یردک سکاقرآن عظمی * ف یعنی اشد یوز یولک نعمتی ملاحظه
ایدوب کافر لک عنادا نیتسدن طار له بدی آیتدن فاتحه سورسی مراد ایدندی و سورة
فاتحه به بردخی قرآن عظیم دیدی اگر چه هر بر سورة قراندز و ایکن سورة فاتحه ایسه درجه ده
و هر تده هر بر سورة دن اعلا در و رسول علیه السلام یوردیلر که بر کسینه به که قرآن عظیم
و یریلر شو کسینه اگر غیر یلرک نعمته نظر ایدوب هوس ایتسه پس اول کسینه قرآن قدرینی
بیلز ایتس (لَا تَعْلَمُونَ عَيْنِيكَ اِلَى مَا مَعْنَاهُ اَزْوَاجًا مِنْهُمْ وَلَا تَحْزَنُ عَلَيْهِمْ وَ اخْفِضْ جَنَاحَكَ
لِلْمُؤْمِنِينَ) ت و آجه کوزلر یکی اولشی جانبته که فائده اندردک انکله جماعتلری کافر لدن
و غلغه آنلر اوزرینه و یومشقی ایت کند و قوللری یکی (یعنی تواضع ایت و سایه احسانکی
بسط ایلر) مسلمانلر (وَقُلْ اِنَّا اِلَّا نَذِيرُ الْمُتَنَبِّهِينَ) ت و دیکل البتة بن آشکاره قورقودیم عذابله
* ف یعنی قلبلره هدایت و یروب آنلری حقه دوندردک سنک ایشک دکل بو الله سبحانه نک
صفیه در پس اول کسینه که ایمان کتور من سن غمعه (كَمَا اَنْزَلْنَا عَلَى الْمُقْتَسِمِينَ) ت نیجه که
(عذابانی) ایدردک تقسیم ایدنلر اوزرینه (الَّذِينَ جَاءُوا الْقُرْآنَ عِضِينَ) ت اول کسینه لکه
قیلیدلر الله ککابی بر قاج قسم (یعنی نیجه که ککاب اهل اوزرینه ایدردک که آنلر آیتلر
بعضیله عمل ایدیلر و بعضیله عمل ایتوب قرآنی امتدکاری کی تقسیم ایدیلر و الله اعلم
(قُورَبَكَ لَتَسْلُتَنَّهُمْ اَجْعَلِ عَمَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ) ت پس سنک ربکه قسم اولسونکه البتة
سوال ایدرز آنلر لجله سنه اولشیدنکه ایشلیدلر فایعنی چنانکه کافر لک سوردر لک آدلرینی
ایشیدلر دی بری بر یله اشدنزا ایلر سوردر لری کند و اوردنده تقسیم ایدلر لایق برسی دیردیکه
بن بقره و مائده سورسی آلوزم و سکا عنکبوقی و یریم (فَاَصْدَعْ بِمَأْتُوهُمْ وَاَعْرِضْ عَنِ
الْمُشْرِكِينَ) ت پس آجوب ایشته در اولشی که آنکله امر اولندک و یوز جو یرمشیر کردن

(اَنَا كَفِينَاكَ الْمُسْتَمِيزِينَ الَّذِينَ يَجْعَلُونَ مَعَ اللَّهِ اِلَهًا اٰخَرَ قَوْفَ يَعْلَمُونَ) ت تحقیق بز
کافی بز سکا مسخره ایدنلرک شرندن شونلر اول کسینه لدر که قبللر الله ایلر بشعه بر معبودی
پس یقین وقتده (انلر ایشلر یلک عاقبتی) یلورلر (وَلَقَدْ نَعْلَمُ اَنَّكَ يَضِيقُ صَدْرُكَ بِمَا يَقُولُونَ
فَسَجِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَ كُنْ مِنَ السَّاجِدِينَ وَاَعْبُدْ رَبَّكَ حَقَّ يَاتِيكَ الْيَقِينُ) ت و تحقیق
بز یلور سنک حال کدن که طار له لور سنک سینه لک سکا دیدک لری شی سیمیلر پس یا ککله ذکرایت
کند و ربکی حدایله برابر و اولغل سجده ایدنلر دن و عبادت ایت کند و ربکه اولوقته دکن که
کلور سکا اولوم (که کلسی شکسزدرد)

• (سورة النحل مکیة وهی مائة وثمان وعشرون آیه) •
(نحل سورة می مکده نازل اولمش و یو سورة یوز بکری سکر آیتدر)

﴿بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ﴾
باغشلیجی امر کجی اولان اللهک آدیلر اوقورم

(اِنِّیْ اَمْرُ اللّٰهِ فَلَا تَسْتَعْجِلُوْهُ سُبْحٰنَهُ وَ تَعَالٰی عَمَّا یُشْرٰکُوْنَ) ت کادی اللهک حکمی پس
چایک ککله طلب ایتیکز (یعنی اسلام دینک علیه سی و کافر لری عذابلق یقینه اولور دیر یو
نیچون تیزلک ایدور سکر و الله اعلم) یا کدر الله و یوجه قدر لیدر اندنکه شریک و شر لرا کا (بَزَلْ
الْمَلَائِكَةُ بِالرُّوحِ مِنْ اَمْرِ عَلٰی مَنْ يَّشَاقِقُ عِبَادَةَ اَنْ اَنْذَرُوْا اَنَّهُ لَا اِلٰهَ اِلَّا اَنَا فَاتَّقُوْنَ) ت ایتدیر
فرشته لری وحی ایلر و کند و اراده سیله قوللرندن دیلدیکی کسینه اوزریشه اشد و مضمونله که
قورقودک (و خبر و یلک ناسه) که الله یور یوقدر هیچ معبود بدن غیری پس قورقودک بدن
(خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ بِالْحَقِّ تَعَالٰی عَمَّا یُشْرٰکُوْنَ) ت یراندی کوک لری و یری طوغرو
تدبیر ایلر یوجه قدر لیدر اندنکه شریک و شر لرا کا (خَلَقَ الْاِنْسَانَ مِنْ نُّطْۢةٍ فَاِذَا هُوَ خَصِيْمٌ
مُّبِيْنٌ) ت یراندی آدمی منبدن پس انسان اولدقده آشکاره خصوصت ایدیدیدر (وَالْاَنْعَامُ
خَلَقَهَا لَكُمْ فِیْهَا دِفْءٌ وَمَنْفَعٌ وَمِمَّا تَأْكُلُوْنَ) ت و درت ایاقلیلری یراندی آنلری بز کچون
آنلر ده اورتسه جکشی وارد و دخی بشقه منفعتلر وارد و آنلرک بعضی بر سکر (وَلَكُمْ
فِیْهَا جَآلٌ حِیۡنٌ تَرۡیَحُوْنَ وَ حِیۡنٌ تَسۡرَحُوْنَ) ت و سز کچون آنلر ده زینت و فرح وارد و چون
اختتام وقتنده کیر و کورر سکر (طشزده دن یعنی یاندن و یایلم یرندن) و صبا حلین طشزده
بر اقد یغکز وقتده (وَتَحْمِلُ اَنْۢفُسَکُمْ اِلَیَّ يَّوۡمَ تَكُوۡنُوۡا بِالۡغِیۡهِ اِلَیۡشِقِ الْاَنۡفُسِ اِنَّ رَبَّکُم

لَرُوفٍ رَحِيمٍ) ت و قاله برادر سز که کار یکری بر نه بر جانیه که سز اولد بکر اول شهره ابر شیخی
مکر جانلک مشقهله تحقیق سز که با غشلیجیدر اسر کیجیدر (وَالْخَيْلُ وَالْإِبْغَالُ وَالْجَبْرِ
لَتَرْكَبُوهُنَّ وَمِنْهُ لَنُخِطَّ مَا لَا تَعْلَمُونَ) ت ویراندی آنری و قاطر لری واشکری تا که
بسه سکر آنره وز بنت ایچون ویرادر یلدی که کز شیخی (وَعَلَى اللَّهِ قَصْدُ السَّبِيلِ وَمِنْ أَجَابِ
وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَهَدَاكُمْ أَجْمَعِينَ) ت والله تعالی به ابریش و رطوغری اولان بول و بولک بعضی
اگری بوکریدر و اکر دیلمدی الله بول کو ستردی سز که کزه * ف یعنی الله سبحانه
قدر تلمینی کور مسندن الله سبحانه نک ایولکی آیدین اولان دلیلاردن معلوم اولور و هر کس نه
که عقلی طوغرود کادر از غینلقد سرکردان اولور (هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً لَكُمْ
مِنْهُ شَرَابٌ وَمِنْهُ شَجَرٌ فِيهِ تُسِيمُونَ) ت اول الله که ایندیری کو کدن صوفی سز کیچون
آنک بعضی ایچله سیدر و اندن بعضی آغاج و اورمان (تور که حیوانلری) اولادرسکر
(يُنَبِّئُكُمْ بِالزَّرْعِ وَالزِّيْتُونَ وَالنَّخِيلِ وَالْأعنَابِ وَمِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً
لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ) ت بتور الله سز کیچون صوسیهله اکینی وزیتون و خرما آنجلرینی و اوزم
آنجلرینی و هر برمه و جسدن البته اشبومذ کورده نشانه وارد بر کوه ایچون که فکر ایدرلر
(وَسَخَّرَ لَكُمُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ وَالنُّجُومَ مَسَاجِدَ بَآيَةٍ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ
لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ) ت ورام قیلدی سز کیچون کیجهی و کوندزی و کونشی و آیی و یلدزلر ارام
قلمشدرلر الله یوردیسه البته بونده نشانه ل و اردر بر کوه ایچون که تفکر ایدرلر * ف
انسانک ایشلری و کفشی ظاهرده درت شینه تعلق ایدر بونلر کیجه و کوندزو کونش و آیی در
وسا نر یلدزلره ایشلری ظاهرده تعلق ایتمکدن یلدزلری آبروب بیان یوردی (وَمَا ذَرَأَا
لَكُمْ فِي الْأَرْضِ حَتْفًا لَّوَانَهُ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ) ت و (رام قیلدی) اول شیخی که
یراندی سز کیچون یرده رنگری لون بون اولنلری یعنی حیوان نوعندن و نبات نوعندن البته
بونده نشانه وارد اول بر قوم ایچون که بصیحت قبول ایدرلر (وَهُوَ الَّذِي سَخَّرَ الْبَحْرَ لَكُمْ لَآكُلُوا
مِنْهُ حَتَّى تَبْغُوا وَامْتَنِعُوا حَتَّى تَسْبُوا وَهِيَ تَرَى الْفُلَ مَوْتًا وَفِيهِ وَلِتَبْتَغُوا مِنْ فَضْلِهِ
وَعَلَيْكُمْ تَشْكُرُونَ) ت اول الله در کدرام قیلدی دگری تا که یه سکر شود کزدن نازه اتی یعنی

بالفی و طشره جبقاره سکر آندن برزبتی که کیر سکر آتی و کوررسن قایقی کیدیچی دکرده ورام
قیلدی دگری تا که طلب ایدر سکر (قَابِ قَوْسَاهُ يَنْبُوجَ تَجَارَتَهُ كَيْدُكَ) معیش سکر الله
فضلندن و اوله که سز لکرا ایدر سکر (وَأَتَى فِي الْأَرْضِ رَوَاسِي أَنْ يَقْدِرَ بَكُمْ وَأَنْتُمْ لَا
أَعْلَمُونَ) ت و صالیدی بره محکم اولان طاعلری احتراز اینم کیچون آندن که تپرد
سز لری ویراندی ابر مقاری و یولاری اوله که سز لری بول بول سکر یعنی بر دیازدن بر آخر دیاره کیتمکه
قادر اوله سکر (وَعَلَامَاتٍ وَبِالنَّجْمِ هُمْ يَهْتَدُونَ) ت ویراندی نشانه لری و یلدزلر ایدر بول
بولور یعنی یولده علامت لری اندیکه یولری شاسر میله (إِنِّي يَخْلُقُ كُنْ لَا يَخْلُقُ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ)
ت آیار کس نه کیرادر آنک کیجیدر که براده بیاز آیان صیحت قبول ایتمز میسکر (وَأَنْ تَعْلَمُوا
نِعْمَةَ اللَّهِ لَا تَحْصُوهَا إِنَّ اللَّهَ لَعَفُورٌ رَحِيمٌ) ت اکر صایسه کز الله نعمتی صایه بیاز سکرانی
البته الله یار لغیجیدر اسر کیجیدر (وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تُسْرُونَ وَمَا تَعْلَمُونَ) ت والله یلور کیرلر کیکر
شیخی واشکاره ایلدی که کز شیخی اولور که براده بواقی اشبوم یعنی اوزرینه یورمش اوله که
بعض کس نه سوزینه جواب ویرلر الله تعالی نک کلامی قلمنده برلشمد که کزیرا که سوز
قبول ایتمه چکی معلومدر که آنلر قلی مهر لشمدر (وَالَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ لَا يَخْلُقُونَ
شَيْئًا وَهُمْ يُخْلَقُونَ) ت و اول کس نه لکه عبادت ایدرلر (آنلره کافرلر) الله دن غیری براده
بیلزلر هیچ برشیخی و شوم عبودلر کسدولری برادلمشدرلر (أَمْ أَوَاتٍ غَيْرَ أَحْيَاءٍ وَمَا يَشْعُرُونَ
أَيَّانَ يَعْشَوْنَ) ت اولدیرلر دیری دکلرلر و بیلزلر نه وقته بعث اولنه جقه درلر * ف اولور که
اشبوم آتی اول کس نه ایچون ارشاد یوردیکه یو کاردن بر قاج اولمش کس نه به عبادت ایدرلر
(إِلَهُكُمْ إِلَهٌ وَاحِدٌ فَالَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ قُلُوبُهُمْ مُنْكَرَةٌ وَهُمْ مُسْتَكْبِرُونَ) ت سز که
معبودیکز بر اولان الله در پس اول کس نه لکه انا غزلر آخرت کونته آنلر قلملری طاکجیدر
و آنلری و کاک ایدر یلدلر (لَا جَرَمَ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا يُسْرُونَ وَمَا يَعْلَمُونَ أَنَّهُ لَا يُجِبُ الْمَسْتَكْبِرِينَ)
ت شبهه یوقدر که الله یلور کیرلر کز شیخی واشکاره ایلدی کز شیخی البته الله سومر یو کاک
ایدنلری (وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ مَاذَا أَنْزَلَ رَبُّكُمْ قَالُوا آسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ) ت و چنانکه دینه آنلره در
اواشیکه اشغی کونددی سز لری بکر دیرلر که اول کچنلر حکایه لیدر (لِيَحْمِلُوا أَوْزَارَهُمْ
كَمَلَّةٍ يَوْمَ الْقِيَامَةِ) وَمِنْ أَوْزَارِ الَّذِينَ يُضِلُّونَهُمْ بِغَيْرِ عِلْمٍ الْأَسَاطِيرُ الْأُولَى) ت اشبوم

دید کل بنک عاقبتی و ما آتی اوادر که فالدرسونلر کند و کاهلری یوکنی غما بیه قیامت کو تده
وینه فالدرلر اول کسسه لک کاهلری یوکنی بعضی که آ زغین قیلدیلر ایدی آنلری
بیلر سزین خبر دار اولکده چرکیندر اولشیکه فالدرلر (قَدَمُكَ الَّذِي مِنْ قَبْلِهِمْ فَأَيُّ اللَّهِ
بَيْنَهُمْ مِنَ الْقَوَاعِدِ خَرَّ عَلَيْهِمُ السَّقْفُ مِنْ فَوْقِهِمْ وَأَتَاهُمُ الْعَذَابُ مِنْ حَيْثُ لَا يَشْعُرُونَ) ت
تحقیق کو تو فکر ایتدیلر اول کسسه لک که آنلردن اول وار ایدیلر پس کادی الله (یعنی
یورلدیسی) آنلرک عمارت لرینه علی جانندن پس دوشدی آنلر اوزرینه بنانک یو قاریسی
اوستلردن کادی آنلر عذاب بید کاری جانندن واشبو قیلدیلر کافر لک حیل لرینی فاسد
قیلعه (يَوْمَ الْقِيَامَةِ يُخْزِيهِمْ وَيَقُولُ أَيْنَ شُرَكَائِيَ الَّذِينَ كُنْتُمْ تُشَاقُّونَ فِيهِمْ قَالَ الَّذِينَ
أُوتُوا الْإِلَهَ أَنْ الْخِزْيَ الْيَوْمَ وَالسُّوءَ عَلَى الْكَافِرِينَ) ت صکره قیامت کو تده رذیل ایدر
آنلری الله و دیر زده در بنم شریک لرم که مخالفت ایدر دیکز (مؤمنلرله) آنلرک حقنده دیرلر
کند و له علم و یر بان کیمسه لر البته رسوالق و قیللر اشبو کونده کافرلر اوزرینه در (الَّذِينَ
تَتَوَقَّاهُمُ الْمَلَائِكَةُ ظَالِمِي أَنْفُسِهِمْ فَأَلْقُوا إِلَهُمَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ) بلی ان الله علیهم بما کنتم
تعملون) ت اول کسسه لردر که الورا آنلرک جانی فرشته لرحالو که کند و نفس لرینه ظلم ایدیلر
ایدیلر پس ایتدیلر اول کافرلر انقیاد ایتلر سوزینی که برلر عمل ایتلر کونولکدن هیچ برشی
(یعنی ملک الموت کلور روح لرینی قبض ایتدیکی و قتلده کفر لرینی انکار ایدوب معصیت
ایتلر کونولکدن برلر ملک لرحالو طر فندن آنلر دینلور که) اوت البته الله یاور ایشلر دیکک زشیلری
(فَادْخُلُوا أَبْوَابَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا قُلُوبُكُمْ مَذْمُومَةٌ لِكُذِّبْتُمْ) ت پس کلک ز جهنم کونولرینه
ابدی اولورق انده پس نه چرکین اولدی کبر ایدن لر لیری (وَقِيلَ لِلَّذِينَ اتَّقَوْا مَاذَا أَنْزَلْ رَبُّكُمْ
قَالُوا خَيْرًا لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا فِي هَذِهِ الدُّنْيَا حَسَنَةٌ وَلَدَارُ الْآخِرَةِ خَيْرٌ وَلَنِعْمَ دَارُ الْمُتَّقِينَ) ت
ویدیلدی اول کسسه لره که صاقتدیلر ندر اولشیکه اشاغی کوندردی برلر بکزدیلر
کوندردی کوزل اولان سوزی اول کسسه لرایچون که ایشلر دیرلر اولان ایشلری اشبو
دنیا ده کوزل اولان دیرلر و اردر و البته آخر تک اوی زیاده کوزل درونه کوزلدر الله دن
قورقنلر اوی (جَنَّاتُ عَدْنٍ يَدْخُلُونَهَا يُجْرُونَ فِيهَا أَنْهَارٌ لَهُمْ فِيهَا مَا يَشَاءُونَ كَذَلِكَ
يُجْزَى اللَّهُ الْمُتَّقِينَ) ت اول عدن جناتیدر که آنلر داخل اولورلر آقراول جنتلرک آلمندن
ایر مقلر آنلرایچون آنده دیلر کله شی و اردر یونک کبی جزال الله صاقتلری (الَّذِينَ تَتَوَقَّاهُمُ
الْمَلَائِكَةُ طَائِفِينَ يَقُولُونَ سَلَامٌ عَلَيْكُمْ ادْخُلُوا الْجَنَّةَ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ) ت اول کسسه لره که آوزر

آنلرک جانی فرشته لرحالو که آنلرک اولورلر (ملائکة آنلره) دیرلر سلام سزک اوزرک
اواسون کلک ز جنته ایشلر دیکک ز شیک جزا سیچون ف شاه ولی الله رحه الله دیرک اشبو ایکی
صورتی اهل سعادتک و اهل شقاوتک حال لرین و فال لرین و ما لرین بیان ایچون نازل یوردی
(هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا أَنْ تَأْتِيَهُمُ الْمَلَائِكَةُ أَوْ يَأْتِيَ أَمْرٌ رَبِّكَ كَذَلِكَ فَعَلَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَمَا ظَنَّهُمْ
لِلَّهِ وَلَكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظُنُّونَ) ت انتظار چکمز ل کافر لرمکرا کا که کلور آنلره فرشته لر
(یعنی جانی فرشته لرایچون) یا خود کلور سندر بکک یورلدیسی (یعنی عذابی) یونک کبی ایتدیلر
اول کسسه لره که آنلردن اول کج دیرلر و ظلم ایتدی آنلره الله و ایکن اولدیلر کسسه و نفس لرینه ظلم
ایدیلر (فَأَصَابَهُمْ سَيِّئَاتُ مَا عَمِلُوا وَخِافِقُهُمْ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ) ت پس ایشلر ایتدی آنلره
ایشلر کاری کونولر ایشلرک جزای و قوشا تدی آنلری اول برشی که آنلرک مسخره ایدرلر ایدی
(وَقَالَ الَّذِينَ أَشْرَكُوا لَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا عَبَدْنَا مِنْ دُونِهِ مِنْ شَيْءٍ نَحْنُ وَلَا آبَاؤُنَا وَلَا حَرَمْنَا مِنْ دُونِهِ مِنْ
شَيْءٍ كَذَلِكَ فَعَلَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَهَلْ عَلَى الرُّسُلِ إِلَّا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ) ت ویدیلر اول کسسه لره که
شریک قوشدیلر کر دیلر سیدی الله بر عبادت ایتلر ایدلر آندن غیری هیچ برشی نه برلر و نه برنم
بابا لرمن و حرام قیلر دق آنک یورلدیسی اولق سزین هیچ برشی اشبو و کبی ایشلر دیرلر
اول کسسه لره که آنلردن اول کج دیرلر پس یوقدر یغمبرلر اوزرینه مکر آشکاره اولان
ایشلر درمک و اردر ف شاه ولی الله دیرکده فی دیرلر که برنم سفلرمن شونک اوزره اجاع
ایتدیلر و شوا جاع الله سبحانه نلر رضای اولق سزین منه قد اولزه ف جاهلرک کلای شودر که
اگر الله سبحانه اشبو ایشلر مندن راضی اولم سیدی پس نیچون آتی ایشلر که برلری
صالیو یردی و بعض شیلر که هر بر فرقه نلر یاتده کونولر پس شوا ایشلر نیچون وجوده کاور
اشبو راده اجمال طریقه لرحالو جواب یوردیکه یغمبرلر داغما کونولر ایشلر مندن منع ایتده بولندیلر
ایکن اندن اول کسسه که از لده هدایت قسمنده و ارایدی اکا ایشلر ایدی و اول کسسه که
قسمنده آ زغین اولق و ارایدی آ زغین اولدی (وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنْ اعْبُدُوا اللَّهَ
وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ فَتَخْتَفَى مِنْهُمْ هُدَى اللَّهِ وَمِنْهُمْ مَنْ ضَلَّ عَلَى الضَّلَالَةِ فَسَبَّوْا فِي الْأَرْضِ
فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكْذِبِينَ) ت و البته کوندرلر برلر هر برک و هه بر یغمبر که
عبادت ایدیلر الله تعالی به و صاقتلر سندر پس آنلردن بعض کسسه و ارک بول کوستردی اکا
الله وینه آنلردن بعض کسسه و اردر که ثابت اولدی آنک اوزرینه آ زغینلر پس سیر ایدیلر بکرده
پس باقی کلک ز نیجه اولدی یلان نه نسبت ایدنلرک آخری ف طاغوت اکا دیرلر که قسمنر
و دیلر سز یو کلک و ریس لک دعوا سزین ایدر شیطان و بتلر و یول اولان ظالم لرحالو سی اشبو
قیلندیلر (إِنْ تَحْضُرْ عَلَى هُدَاهُمْ فَإِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ) ت

اگر چالشه من آنرا که هدایتی اوزرینه (نه فائده و پر) البته الله یول کو ستر من اول کسینه به که
 آزعین قبله آتی و یوقدر آنرا ایچون هیچ بریاردم ایدیمی (وَأَقْسَمُوا بِاللَّهِ جَهْدَ أَعْيُنِهِمْ لَا يُبَعِّثُ
 اللَّهُ مِنْ بَعْدِ بِلَى وَعَدًا عَلَيْهِ حَقًّا وَلَكِنْ أَكْثَرُ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ) و عین ایتدیلر الله سبحانه به
 کندولر ینک زیاده محکم اولان عینلرله که قالدر من الله اولمش کسینه بی اوت قالدر بر اشبو
 وعده بی لازم قلمدی کندوا و زنده و لیکن ادملرک چوغی بلزلر (لَسِينَ لَهُمُ الَّذِي يُخَذِّقُونَ
 فِيهِ وَلِيَعْلَمَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّهُمْ كَانُوا كَاذِبِينَ) تا اوت قالدر رتا که بیان ایده آنرا اختلاف
 ایلد کاری شیئی و نا که بیلر کافر اولان کسینه که (الله موتاری دیر لکنزید کارنده) کندولر
 یلاخیلر در * فبعی اشبو دنیا ده چوق امر لرده شبهه قالدی بعض آدملر الله سبحانه به
 ایسانی و بعضی آدم منکر اولدیلر پس آخرت کونی اولق لازم درنا که غوغا لک طوغر و
 اولسی و یلان اولسی تحقیق اوله و طوغر و یلانن آیر بلوب تبسز اوله و مطیع و عاصی
 عللر ینک جزاسنی بولر (انما قولنا لئن اذ اردناه ان نقول له کن فیکون) ت همان بزم
 بیورلا یز برنی ایچون وقتا که دیلمه لم آتی پراغنی دیرزا کاموجود اول پس موجود اولور
 * فبعی اولیلری دیر اهلک بزم یاغزده قولای برشیدر مشکل دکادر (وَالَّذِينَ هَاجَرُوا فِي اللَّهِ مِنْ
 بَعْدِ مَا ظَلَمُوا أَنُوبُوا لَهُمْ فِي الدِّينِ حَسَنَةٌ وَلَا جَزَاءَ لآخرَةً كَبُرَ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ) ت و اول
 کسینه لر که دیار لر ن ترک ایدیلر الله ایچون ظلم اولند قلدنذ صکره البته برور رز آنرا دنیاده
 کوزل منزل لرده و البته آخرتک من دی زیاده بیو کدرا کر یلسلر (الَّذِينَ صَبَرُوا وَعَلَى رَبِّهِمْ
 يَتَوَكَّلُونَ) ت اول کسینه لر که صبر ایدیلر و کندولر بری اوزرینه تابشوردر اشبو وعده
 متحقق اولدی و مهاجر لر مدینه ده بروریدی (وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ إِلَّا رِجَالًا نُوْحِي إِلَيْهِمْ
 فَسْتَلُوا أَهْلَ الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ) ت و کوندومدک سندن اول مکر بر قاج آدماری که
 وحی کوندردک انلرک جاننه پس سوال ایدیکر ذکرا هلندن اگر من یازسه کز (یعنی یکن
 پیغمبر لر آدم چنندندر ملک دکادر و الله اعلم) * ف ذکرا هلندن یعنی کاب اهلرندن که
 یکمیش احوالی آنلر یلورلر ایدی (بِالْبَيِّنَاتِ وَالزُّبُرِ وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الذِّكْرَ لِنُبَيِّنَ لِلنَّاسِ مَا نُزِّلَ
 إِلَيْهِمْ وَلَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ) ت کوندردک آنلری آیدین دایملر ایله و کابلر ایله و ایدردک سندن
 جانبکه کابی تا که بیان ایده من انسانلر برشیدر عینکه کوندردک اولدی آنلر جاننه و اوله که
 آنلر فکر ایدیلر (أَقَامَ الَّذِينَ كَفَرُوا السِّيَاقَ إِنَّ يَحْسِبَ اللَّهُ بِمِ الْأَرْضِ أَوْ يَأْتِيهِمُ الْعَذَابُ

مِنْ حَيْثُ لَا يَشْعُرُونَ) ت آیامین اولدیلری اول کسینه لر که فکر ایتدیلر کو توغدی بری
 (پیغمبرلرک حقدن و مؤمنلرک حقدن) آنلر که کوره الله آنلری بره یا خود کاه آنلر عذاب
 بیلد کاری جانندن (أَوْ يَأْخُذُهُمْ فِي تَقَاتِهِمْ فَاهُمْ يَحْجُزُونَ) ت یا خود طورترا آنلری کلوب
 کیمه لرنده پس دکل آنلر (الله تعالی بی عذاب ایتدکن) عاجر قیلیلر (أَوْ يَأْخُذُهُمْ عَلَى
 تَخُوفٍ فَإِنَّ رَبَّكُمُ الرَّؤُوفُ الرَّحِيمُ) ت و یا خود طورترا آنلری قور قلدنذ صکره (یعنی هلاک
 اولدیلر قورینه سی ظاهر اولد قلدنذ صکره) پس البته سترک ر بکر احسان ایدیمیدر اسر کیمیدر
 (أَوَلَمْ يَرَوْا إِلَى مَا خَقَّ اللَّهُ مِنْ شَيْءٍ يُتَقَبَّلُ أَظْلَالُهُ عَنِ الْإِيمَنِ وَالشَّهَادَةِ لُجُودًا اللَّهُ وَهُمْ دَاخِرُونَ)
 ت ایاباقوب کورمدیلری اولشی جانننه که اللهک پراغنی هر برشیدن که دوز ایدر آنک
 کوا که سی صاغ جانندن وصول جانندن سجده ایدرک الله ایچون کندولر ذلیل اولدیلر
 * فبعی هرشی که زوال و قنده طوغر و دیکمش و یا خود طورمش اولسه کوا که سی دخی
 طور و وقتا که کونش زائل اولور کوا که سی دوز و روره واره اخشام و قنده پره دوشنر نهجه
 که نمازده قیامدن رکوعه وار یلور ورکوعدن سجده به وار یلور آنک کبی هر برشی طورمش
 اولور و کوا که سندن نمازک و قتی یلور قیلر و کوا که برعلا کتده برعلا کتده صاغ طرفه مائل
 اولور و بر آخر دیارده برعلا صول طرفه مائل اولور (وَلِلَّهِ سَجْدُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ
 مِنْ دَابَّةٍ وَالْمَلَائِكَةُ وَهُمْ لَا يَسْتَكْبِرُونَ) ت الله سبحانه به سجده ایدر او اشیکه کو کارده و اودر
 و اولشیکه برده و اودر حیوان قسمندن و ملائکه لر دخی سجده ایدرلر و آنلر یو کاک ایتدیلر
 * ف اول طور ان شملرک سجده سنی بیان ایدی اشبو و راده حیوانلرک و فرشته لرک سجده سنی
 بیان ایتدی و اول کسینه لر که مغروردر آنلر سجده ایچون باشلرینی بره قویق مشکل و جتن
 اولور معلوم اوله که قوللرک یو کاک سجده ایتدکندر (يَخَافُونَ رَبَّهُمْ مِنْ فَوْقِهِمْ وَيَفْعَلُونَ
 مَا يُؤْمَرُونَ) ت قورقر (اول ما کار) غالب اولان ریلندن و امر اولند قلدی ایشی ایشلر
 * ف هر بر قول قلدنذ ثابدر که الله سبحانه به فوقده دزو بن آلتدیم یعنی الله غالب و بن
 مغلوب دیکدر اشبو سجده در ملائکه لرک و هر شیک عموم سیلی اوزرینه سجده ایتدکری ینک
 معناسی (وَقَالَ اللَّهُ لَا تَتَخَذُوا إِلَهِينَ اثْنَيْنِ أَمَا هُوَ الْوَاحِدُ قَائِمًا فَارَهُبُونَ) ت و دیدی طوعیکر
 ابکی معبودی هسان انجق معبود بر اولان معبود در پس بندن قورقک (وَلَمَّا فِي السَّمَوَاتِ
 وَالْأَرْضِ وَلَهُ الدِّينُ رَاسِبًا أَفَغَيْرَ اللَّهِ تَتَّقُونَ) ت و انکیچوندر کو کارده اولان و برده اولان
 شیلر و انکیچوندر عبادت لازم و واجب اولدیلر ایلا الهک غیر دسندنی صاقنور و سکر

(وَمَا بِكُمْ مِنْ نِعْمَةٍ فَنِ اللَّهُ ثُمَّ إِذَا مَسَّكُمْ الضَّرَفَايَةُ تَجَارُونَ) ت واولی که مژگه واردر
 نعمتدن پس الهک جانند در صکره چنانکه طوئسه سزی قیاق پس آنک جانننه ناله
 ایدرسکر (ثُمَّ إِذَا كُفَّ الضَّرَعُ عَنْكُمْ إِذَا فَرِيقٌ مِنْكُمْ بِرَبِّهِمْ يُشِيرُ كُونَ) ت صکره وقتا که
 آجسه قیاقی سزدن نا که سزدن بر بلوک کند و بر بارینه شریک قوشر (لَا يَكْفُرُوا بِمَا آتَيْنَاهُمْ
 فَتَقْتُلُوا قُلُوبَهُمْ فَيَقْتُلُونَ) ت تا که شکر سزلک ایدر ل و اولی که سکره و بر دلک آنکه پس فائده آنک
 (دشاده ای کافر ل یقینه عاقبت کز اولان عذاب) البته یلور سکر (وَيَجْعَلُونَ آيَاتِ
 لَا يُعْلَمُونَ نَصِيحَةً آمَّا رَزَقْنَاهُمْ تَاللَّهِ لَئِنْ عَمَّا كُنْتُمْ تُفْتَرُونَ) ت و بیه دیلر اولانی
 ایچونکه یلور آنک تحقیقی (یعنی بتلر ایچون) بر حصه یی اولشید که رزق و بر دلک آنکه الله
 قسم اولسون که البته سوال اولور سکر افترایتدیک کز شیلردن فاشبوه مضمونی اول
 کسنه لک حقه ییوردیکه اکیلرند و مواشیلرند و تجارت ماللرند الله سبحانه نك غیری
 کسنه یه نذر مقرر ایدر ل حاله ماللری الله سبحانه نك ملک بدر هیچ بر کسنه نك حتی دکل
 اکر بر کسنه الله سبحانه نك یوانده صدقه و بر آخرت نوابی طلب ایدر ل کند و نفسیچون پس
 آندن صکره اول نوابی بشقه بر کسنه به باغشله جائزدر (وَيَجْعَلُونَ لِلَّهِ الْبَنَاتِ سُبْحَانَهُ وَلَهُمْ
 مَا يَشْتَهُونَ) ت و بیه دیلر الله ایچون قزلی پا کدر الله ولدن مقرر ایدر ل کندولر ایچون
 رغبت ایتد کز شیئی یعنی کندولر ایچون مقرر قیلر ل و غلنلری (وَإِذَا بُشِّرَ أَحَدُهُم بِالْأُنثَىٰ
 ظَلَّ وَجْهُهُ مُسْوَدًّا وَهُوَ كَظِيمٌ) ت و چنانکه مژده و بر لسه آنک بر نسی قزطوغه ایلر اولور
 آنک یوزی قره و غم له طولوا اولور (يَتَوَارَى مِنَ الْقَوْمِ مِنْ سُوءِ مَا بُشِّرَبِهِ أَيُمْسِكُهُ عَلَىٰ هُونٍ أَمْ
 يَدُسُّهُ فِي التُّرَابِ أَلَا سَاءَ مَا يَحْكُمُونَ) ت کیزلور کسنه و قوم سدن مژده و بر لیک شینک
 کونولکدن دوشنور که ایا بر ایه جمعی انی حقارتله یا خود دن ایدر جمعی آنی طیرا غه خبردار
 اول که نه بر کین حکمدر آنک حکم ایتد کز ل (لِلَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ مَثَلُ السَّوَةِ وَاللَّهُ
 الْمَثَلُ الْأَعْلَىٰ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ) ت اول کسنه ل ایچونکه ایا نغز ل قیامت کوته
 کونوصفت وارد و الله ایچوندر اعلی صفت و الله عابد ز حکمت صاحبیدر (وَلَوْ يَرَوُا
 اللَّهُ أَنَا يَظْلِمُهُمْ مَا تَرَوْهُمُ إِلَّا جِبِلًّا مَسْمُومًا وَلَكِنْ يُؤَخَّرُهُمْ إِلَىٰ آجَلٍ مُّسَمًّى فَاذَا جَاءَهُمْ
 اللَّهُ أَنَا يَظْلِمُهُمْ مَا تَرَوْهُمُ إِلَّا جِبِلًّا مَسْمُومًا وَلَكِنْ يُؤَخَّرُهُمْ إِلَىٰ آجَلٍ مُّسَمًّى فَاذَا جَاءَهُمْ

لَا يَسْتَأْخِرُونَ سَاعَةً وَلَا يَسْتَقْدِمُونَ) ت واکر طوئسه الله آدم لری ظلم لری سنبیلر کیرور
 قومن بر یوزنده هیچ بر حیوانی و لیکن کیرور اقرور انلری معین اولان وقتلرینه دکن پس
 وقتا که ابریشه آنک اول معین وقتی کیرور قالمزلر بر ساعت و ایلرودنی کچمزلر ف یعنی الله
 سبحانه عاصیلر سزا و بر سه پس کوکدن بر قطره یغور یا غمدر مز اول وقتده حیوانلر بتون
 بتونه هلاک اولورلر (وَيَجْعَلُونَ لِلَّهِ مَا يَكْرَهُونَ وَتَصِفُ أَلْسِنَتُهُمُ الْكُذْبَ إِنَّ لَهُمُ الْحُسْنَىٰ لَآ جَرَمَ
 أَنَّ لَهُمُ النَّارَ وَأَنَّهُمْ مُّقْرَّبُونَ) ت و بصارلر الله ایچون سومد کز شیئی (یعنی قزلی)
 و بیان ایدر آنک دللری یلانی که آنلر ایچون اولور کوزل اولان حالت (یعنی آخرتده نجات)
 شبهه یوقدر آند که آنلر ایچون اولور اودو (شبهه یوقدر) الله که آنلر جهنمه ایلر و کوندر لک ایدر
 فاشبوه مضمونی شول کسنه لک حقه ییوردیکه لایق سز و آدی شیلری الله سبحانه نك
 آدی اوزریشه و یروب یقین ایدر ل که جنت کندولر اوله جقه بدر بلکه آنک کون بکون
 جهنم یاتر ایلر و کیدر ل (تَاللَّهِ لَقَدْ أَرْسَلْنَا إِلَىٰ أُمَمٍ مِنْ قَبْلِكَ فَرِيقٌ لَّهُمُ الشَّيْطَانُ أَعْمَالَهُمْ فَهُوَ
 وَلِيُّهُمُ الْيَوْمَ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ) ت الله تعالی به قسم اولسون که البته کوندر لک یغمبر لری
 اول کروه جانننه که سدن اول یکدیلر پس بزدی آنلر ایچون شیطان آنک هلاک یق پس
 شیطان کافر لک یایدربو کون آنلر ایچوندر در د و بر یجی عذاب (وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا
 بِالْبَيِّنَاتِ لَكُمْ لِيَذْكُرُوا يَوْمَهُمُ الَّذِي أَخْتَلَفُوا فِيهِ وَهُدًى وَرَحْمَةً لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ) ت و اشانغی کوندر مدک
 سنک اوزریکه کابی مکرر اولسیدنکه بیان ایدر سن آنلر اختلاف ایتد کز شیئی یول
 کوسرتمکچون واسرتمکچون اول کروه که ایمان کتوردر ل (وَاللَّهُ أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً
 فَأَخْبَاهُ الْأَرْضُ بَعْدَ مَوْتِهَا إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ) ت و الله اشانغی کوندر دی
 کوکدن صوی پس دیرلدی اول صوابلری اوله کد ناصکره البته یونده وارد ر نشانه بر کروه
 ایچونکه ایشیدر ل ف یعنی یوقر ان جاهلری عالم ایدر ل کر کوکل قولایله دیکاسر ل (وَأَن
 لَكُمْ فِي الْأَنْعَامِ لَعِبْرَةٌ نَتَقِمْ كَيْفَ تَأْكُلُ فِي بُطُونِهِمْ مِنْ بَيْنِ فَرْثٍ وَدَمٍ لَبَنًا خَالٍ سَائِبًا يَتَّخِذُ الْأَشَارِبَ
 وَالْبَنِينَ سُرُجًا وَنَارُ الْيَوْمِ يَأْتِيهِمْ فِي ظُلُمٍ أَكْثَرٍ لَئِنْ لَمْ يَنْزِلْ بِهِ السَّوَةُ وَاللَّهُ
 الْمُنْزِلُ الْأَعْلَىٰ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ) ت اول کسنه ل ایچونکه ایا نغز ل قیامت کوته
 کونوصفت وارد و الله ایچوندر اعلی صفت و الله عابد ز حکمت صاحبیدر (وَلَوْ يَرَوُا
 اللَّهُ أَنَا يَظْلِمُهُمْ مَا تَرَوْهُمُ إِلَّا جِبِلًّا مَسْمُومًا وَلَكِنْ يُؤَخَّرُهُمْ إِلَىٰ آجَلٍ مُّسَمًّى فَاذَا جَاءَهُمْ
 اللَّهُ أَنَا يَظْلِمُهُمْ مَا تَرَوْهُمُ إِلَّا جِبِلًّا مَسْمُومًا وَلَكِنْ يُؤَخَّرُهُمْ إِلَىٰ آجَلٍ مُّسَمًّى فَاذَا جَاءَهُمْ

ویرایی شرابی وینه الورد سکنان کوزل اولان رزقی البته آمده وارد نشانه بر کرده ایچونکه
 تامل ایدرلر (وَأَوْحَىٰ رَبُّكَ إِلَى النَّحْلِ أَنِ اتَّخِذِي مِنَ الْجِبَالِ يَتًا وَمِنَ الشَّجَرِ وَهُمَا رِشُونَ)
 ت والهام ایتدی سنک ربک بال اربسی جاننه که بیه طاعلردن اولر و آنجلردن و اولشیدنکه
 جارتاق پیمارلر یعنی اصمه چارناغی و کوا که لک کبی شیهلر باخود مخصوص آریلر ایچون
 ناید قلمری علالر (تَمَّ كُلٌّ مِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ فَاسْلُكِي سُبُلَ رَبِّكِ ذُلَالًا يَخْرُجُ مِنْ بَطْنِهَا شَرَابٌ
 مُّخْتَلِفٌ أَلْوَانُهُ فِيهِ شِفَاءٌ لِلذَّاسِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّقَوْمٍ يَعْقِلُونَ) ت صکره بیکل عیشلرک
 هر بر جندندن پس کیت کند و ربک یوللرند اشبو یوللر قولا ی اوله رق سزه چیقار آریلر
 فارتده ایچیلر جک شراب لونلری درلودر لودر شوشو شرایده وارد رشقا آدملا ایچون البته بونده
 وارد رشانه اول کرده ایچونکه تامل ایدرلر * ف کو تو شیلردن ایشی چیقمه سی اوزده
 اویخ نشانه یوردی برسی حیوانک فارتندن سودا یکنجیسی خرما و اوزمدن شراب و کوزل
 رزق و بال آریسی فارتندن بال چیقیدینی کبی یعنی اشبو قراندن جاهلرک اولاد لری عالم
 حقه بقدر یغمه بر صلی الله علیه وسلم وقتنده شویله اولدی که کافرلرک اولاد لری کامل اولدیلر
 (وَاللَّهُ خَلَقَكُمْ ثُمَّ يَوَقَاكُمْ وَمِنْكُمْ مَنْ يُرَدُّ إِلَى أَرْدَلِ الْعُمَرِ لِكَيْ لَا يَعْلَمَ بَعْدَ عِلْمٍ شَيْئًا إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ
 قَدِيرٌ) ت والله بر ائدی سزی صکره اولدیر سزی و سزدن بعض کسینه وارد کرد اولور
 عمرک آدی مرتبه سینه ماتی شودر که یایله ییلد کد نصکره هیچ بر شیتی البته الله یلیجدر
 فادردر * ف یعنی اشبو و امده اول زمانده کاملار وجوده کیش آخرنده ناقصا وجوده
 کلمه باشدیلر (وَاللَّهُ فَضَّلَ بَعْضُكُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ فِي الرِّزْقِ فَمَا الَّذِي فُضِّلَ بِأَبَدٍ رِزْقِهِمْ عَلَىٰ
 مَا مَأْتَتْ آيَاتُهُمْ فَهُمْ فِيهِ سَوَاءٌ أَفَبِعَذَابِنَا يَسْتَفْخِرُونَ) ت الله آرتعلق ویردی سزک
 بعضکزه آخر بعض اوزرینه رزقه پس د کادر اول کسینه لکه زیاده ویراش اولدی
 آنله کند و رزق لری دوندیجی مالک اولد قلمری اولاری اوزرینه تا شور زقده مال کار
 و کوله لر برابر اولر ایا الله نعمتی طا کر لری (یعنی هیچ بر کسینه ایستمز که کد و نلک مالو کتی
 کند و یه برابر قیلر) * ف رسول الله صلی الله علیه وسلم یوردیکه بر کسینه نلک کوله سی
 زحمت چکوب اولد اصی سنی و تنونی کند و آلوب اغاسنه اوطعام بشوروب کتور مت
 اولسه اول آغایه لازمدر که اشبو کوله یی کند و سیهلر برابر سفره یه کاشدیر و بوطعام یدیره
 و اگر کن اولر ایه بر قاج لقمه شو طعامدن آنک الله قویوره (وَاللَّهُ جَعَلَ لِكُلِّكُمْ
 أَنْفُسَكُمْ أَزْوَاجًا وَجَعَلَ لَكُمْ مِنْ أَنْزَلِكُمْ بَيْنًا وَبَيْنًا وَرَزَقَكُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ أَفَبِالْبَاطِلِ
 يُؤْمِنُونَ وَيَنْهَوْنَ عَنِ اللَّهِ هُمْ يَكْفُرُونَ) ت والله بر ائدی کند جتسندن سز کچون قاریلری

ویراندی سز کچون کند و قاریلر کزدن اوغلر و طور و نلر و رزق ویردی سزه کوزل
 شیلردن آیا طله ایمان کتور لری و اللهک نعمته آنلر شکر سزک ایدر لری * ف یعنی خاچله
 و بتلره منت چکرلر و شکر ایدرلر که بزه کیمه سزکدن شفا و یردیلر و یازلره اوغول و یردیلر
 و یازرق و یردیلر و اشبو نلرک هبسی یلاندر و حقیقه قنده یونلری احسان ایدن منعم حقیقی
 اولان الله سبحانه در یونکله ییله کاشکر ایتلر (وَيَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُهُمْ رَبُّهُمَا
 مِنَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ شَيْئًا وَلَا يَضُرُّهُمْ) ت و عبادت ایدرلر الله دن غیری اول بر شیشه که
 قادر اولر آنله رزق و یرمکه کو کلدن و یردن هیچ بر شیتی و قادر اولرلر * ف یعنی نه
 کو کدن یغمه و ریاغدر مغه قادر اولور لونه براوت بتور مکه قادر اولورلر (فَلَا تَضُرُّهُمُ
 الْأُمُتَالُ إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ) ت پس بیان ایتیکر الله ایچون منلری البته الله ییلور
 و سز لری یاز سکر * ف مشرک لردیلر که امورک مالکی الله سبحانه در ایمکن اشبو کسینه ل
 الله سبحانه نلک سلطنتنده مختاردرلر یوسیدن لازمدر که آنله عبادت اولنه پس اشبو و سز ل
 غلط و باطلدر زیرا که الله سبحانه هر بر شیتی بیه ییجی کند و سیهلر هیچ بر کسینه به تسلیم
 ایتمشدر که صحیح اولان مثالی ایسترسه کز الله سبحانه که جک آیتلر ده سزه صحیح اولان
 ایکی مثالی یوردی (ضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا عَبْدًا مَلُوءًا مَالًا يَتَّقِي اللَّهَ عَلَىٰ شَيْءٍ مِنْ رِزْقِهِ نَارِزِقًا
 حَسَنًا فَهُوَ يَتَّقِي مِنْهُ سِرًّا وَجَهْرًا هَلْ يَسْتَوِي الْخَدْلُ الْخَدْلُ بَلَا كَثُرَ هَلْ يَعْلَمُونَ) ت بیان
 ایتدی الله بر مثالی که بر مالک اولان کوله که قادر اولر هیچ بر شتی اوزرینه و اول کسینه که
 رزق و یردنا کا کند و جاتجزدن کوزل رزقی پس صرف ایدر شور زقدن کزایده
 و آشکار ده ایا برابر اولور لری هب جدا یتمک الله ایچوندر بلکه آنلرک چوغی یملزلر * ف
 یعنی الله سبحانه هر شینک مالک ایدر هر شیکه دیلر بر کسینه یه و یرر و خاچله و بتلر بر شیشه مالک
 دکلر بلکه کند و لری غیرک مالک ایدر (وَضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا رَجُلَيْنِ أَحَدُهُمَا مَالِكٌ لَا يَقْدِرُ عَلَىٰ
 شَيْءٍ وَهُوَ كُلُّ عَلَىٰ مَوْلَاهُ الْآخَرُ يَتَّقِي اللَّهَ لَا يَتَّقِي اللَّهَ هَلْ يَسْتَوِي هُوَ مِنْ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَهُوَ عَلَىٰ
 صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ) ت و بیان ایتدی الله بر شقه مثالی ایکی کیشی که آنک بر بسی دل سزدر
 قادر اولر هیچ بر شتی اوزرینه و یو کیمه آغدر کند و آغاسی اولان کیمه اوزرینه که
 هر یه کوندرسه انی کتور من برایولک آیا برابر اولور لری یونکله اول کسینه که یورد
 آملره انصافله حالبو که اشبو کسینه طوغر و یول اوزرینه در * ف شاه ولی الله رحه الله
 دیر اشبو و مثک حاصلی اولدر که اول کسینه که عالمده تصرفه قادر اولر الله سبحانه ایلر برابر
 دکلر نیجه که قدرتی اولین کوله قدرت و قوت صاحبی اولان آغاسنه برابر د کل و ینه

نیجه که داسر وادرا کسر اولان کس نه هدایت واهداد صاحبی اولان آدمه برابر اولان ه
یعنی الله سبحانه نك ایکی قولاری وارد بریسی بشدر که هیچ ایشهر ایشنه تبرغه قادر و نه
یوریکه قادر زردلسر گوله کبی الله سبحانه نك ایکنجی قولی رسولدر شو اولدر که الله
سبحانه نك بولی اوزره بیکلرجه خلقه یول کوستر و کند و الله سبحانه نك عبادتی اوزره قادر
پس ا کتابی اولقمی زیاده کوزلدر یا تله و خاچله تابع اولقمی اودر (وَلِلَّهِ غَيْبُ
السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا فِي السَّاعَةِ إِلَّا كُلُّ الْبَصِيرِ وَهُوَ أَقْرَبُ إِلَيْنَا مِنْ شَيْءٍ قَدِيرٍ)
ت والله ایچوندر کوکارده و برده اولان کیزلوشیلری بیاک و در کل قیامتک امری (اللَّهُ
قَدِيرٌ يَتَذَكَّرُ) مکر کوزی یومق مثلور بد که ده از یاده یقیندر البته الله هر برشی
اوزرینه قادر در (وَاللَّهُ أَخْرَجَكُمْ مِنْ بَطْنِ امَّهَاتِكُمْ لَا تَعْلَوْنَ شَيْئًا وَجَعَلَ لَكُمُ
السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَالْأَفْئِدَةَ أَعْلَمُكُمْ تَشْكُرُونَ) ت والله طشره کتوردی سزلی کندو
انار کزک قارته دن سزلر بیلز دیکز هیچ برشی ویراندی سزچون ایشکی و کوزلری
یعنی کورمکی و قلبلری اوله که سز شکر ایدسکز (أَلَمْ يَرْوِ الْإِلَهِ الطُّغْرُ مَسْخَرَاتٍ فِي جَوِّ السَّمَاءِ
مَا يَسْكُنُهُنَّ إِلَّا اللَّهُ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ) ت ایباقرلری قوشلر جاننه مسخر
قیلنلدر کو کل هواسنده صاقلز دو شمکدن آنلری مکر الله البته یونده نشانه لر وارد
برکوه ایچونکه ایمان کتوردر ه ف یعنی بعض کسینه لر ایمان کتورمکده مماش
فکر سزک سبیلدر تامل ایدرلر پس یوردیکر کسینه اناسنک قارتن طوغد بی و قنده
هیچ برشی کند و سبیلر برابر کتورمدی معاش حاصل قیلق سبیلری کوزدر یا خود قول قدر
یا خود قلبدر و شونلری الله سبحانه کند و ویردینه اوچان قوشلر جو سماده کیمه
اعتماد ایدرلر (وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُم مِّنْ يُّؤْتِكُمْ كَسَا وَجَعَلَ لَكُم مِّنْ جُلُودِ الْأَنْعَامِ بُيُوتًا
تَسْكُنُونَهَا يَوْمَ ظَعْنِكُمْ وَيَوْمَ إِقَامَتِكُمْ وَمِنْ أَصْوَابِهَا وَأَوْبَارِهَا وَأَشْعَارِهَا إِنَّا تَوَاضَعْنَا
إِلَيْهِ حِينًا) ت والله بصه دی سزچون سزک اولر کزدن سنا کن اوله حق بری وینه
بصه دی سزچون درت ایاقولرک در بسندن اولر که یوکل صیار سکز آنلری سفر بکز
کوتده واقامتکز کوتده (یعنی دریدن خیمه و قبه لر یا یوب خفیف اولد یغندن نه
کیسه لر بر ابرجه کتوریلور) وینه بصه دی آنلرک یو کندن و تویلرندن و قیللرندن
اواسه ایلری و منفعتلک معین اولان وقتسه دکن ه ف یوکل قیونک تویلری و ویردوه نك
تویلری و اشعار کینک تویلریدر (وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُم مَّا خَلَقَ ظِلَالًا وَجَعَلَ لَكُم مِّنَ الْجِبَالِ

أَكْنَا وَجَعَلَ لَكُم سُرَابِيلَ تَقِيَكُمُ الْحَرَّ وَسُرَابِيلَ تَقِيَكُمُ الْبَأْسَ كَذَلِكَ يَتِمُّ لَكُمْ نِعْمَتُهُ عَلَيْكُمْ
لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ) ت والله بصه دی سزچون براندی شیلر دن کولکه لرو بصه دی
سزچون طاقلر دن مغاره لر و بصه دی سزچون ایاسلر که صاقلر سزلی اصبه دن (ودخی
صوغوقدن) وینه ایاسلر که صاقلر سزلی غوغا کزک ضرر زدن یونک کبی غام ایدر کندو
نعمتی سزک اوزر کزه اوله که سز اتقیاد ایدسکز ه ف کوملکلرله اصبه دن صاقلق
اولدینی کبی صوغوقدن دخی وارد و لیکن عرب عملکنده اصبحی جوق اولد یغندن اصبحی
ذکر ایددی وینه غور ایاس ایلر غوغاده حفظ وارد (فَإِنْ تَوَلَّوْا فَمَا لَكُمْ بِالْبَلَاغِ الْمُبِينِ) ت
پس اگر یوزچویر سه لر ه ان سزک اوزر یکده در اشکاره ایدر سزک (بَعْرِفُونِ نِعْمَتَ
اللَّهِ ثُمَّ شْكُرُونَهَا وَأَكْفُرُوا بِالْكَافِرُونَ) ت ییلورلر الله نعمتی صکره طاکرلر و آنلرک
جوخی کافر درلر (وَيَوْمَ نَبْعَثُ مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ شَهِيدًا ثُمَّ لَا يُؤْذَنُ لِلَّذِينَ كَفَرُوا وَلَا هُمْ
يَسْتَعْتَبُونَ) ت واول کونکه فالدر برزهر برکروهدن بر شاهد (واشبهوا هذوقوم
یغمه بریدر واقعه اعلم) صکره اذن و برلر کافر اولانلره (تا که عذرلرین بیان ایدرلر) و انلر
الله رضاسنی طلب ایتمکه تکلیف اولنلر ه ف یعنی آنلره مجال ویراز که عذرلر دن دیلیر
(وَإِذَا رَأَى الَّذِينَ ظَلَمُوا الْعَذَابَ فَلَا يَخَفُّ عَنْهُمْ وَلَا هُمْ يَنْتَرُونَ) ت وچنانکه کورسه ظلم
ایدن کیمسه لر عذاب (اضطراب ایدرلر) پس یوکل اولنلر آنلر دن عذاب و آنلر مهلت ویرلرلر
(وَإِذَا رَأَى الَّذِينَ أَشْرَكُوا شَرَكَا هُمْ قَالُوا رَبَّنَا هَؤُلَاءِ لَمْ يَنُرَكُوا أُولَئِذِينَ كَانُوا يُعْذَرُونَ مِنْ دُونِكَ قَالُوا
الْعِيسَى الْقَوْلُ أَنَكُم لَكَادِبُونَ) ت وچنانکه کورسه لر شریک قوشان کیمسه لر
کند و شر بکارینی (یعنی باطل اولان معبودلرینی) دیرلری بزم ربحا شوبو جماعت بزم
شر بکار مندر که عبادت ایدرلر آنلره سندن غیری پس آنلرلر شر بکار مشر کلر جاننه موزیکه
تحقیق منلر بلا فیلر سکز ه ف اول کسینه لر که یولر و برز کوار کسینه لر عبادت ایدرلر
پس شوبو کلرک صوچی و کاهی یوقدر شیطا نلر دن بری اول یوکلرک اصحنی کند و یه
آدقوب کند و سینه عبادت ایدرلر راشبو ایلدن اول یوکلر عبادت ایدلر بلا فیلر سکز
دیرلر (وَالْقَوَا إِلَى اللَّهِ يَوْمَئِذٍ السَّلَامُ وَهُمْ مَّا كَانُوا يَقْتَرُونَ) ت و یونلرک جمله سی آنلر
الله جاننه شو کونده اتقیاد ایلر سوزینی (یعنی دیرلر الله حکمنه) اتقیاد ایدلرک و غائب
اولور آنلر دن اولشی که (یعنی بیلر که بزه شفاعت ایدرلر یو) افترا ایدرلر ایدلر (الَّذِينَ

كُفِّرُوا وَاصْدُوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ زِدْنَاهُمْ عَذَابًا فَوْقَ الْعَذَابِ بِمَا كَانُوا يُفْسِدُونَ ت واول
 كسنة که کافر اولدیر و منع ایتدیلر (یعنی آدماری) الله کی بولندن زیاده ایدر زانلر ایچون
 عذاب عذاب اوزره اولسیدله که کوتولک ایدر لرایدی (یعنی بریسی کندولری ضلالتلری
 اوزرینه اولان عذاب و بریسی باشقلر بی آزعین قیلن سیمندن اولان عذاب (و یوم
 نَبِّئْ فِي كُلِّ اُمَّةٍ شَهِيدًا عَلَيْهِمْ مِنْ اَنْفُسِهِمْ وَجِئْنَا بِكَ شَهِيدًا عَلٰی هٰؤُلَاءِ وَزَنَا عَلٰیكَ السِّكِّاتُ
 نَبِّئَا نَالِكِلْ شَيْءٍ وَهَدٰی وَرَحْمَةً لِّلْمَسٰیئِن) ت واشبو کونده که قالدیر برزهر بر کر و هده
 بر شاهی آنرا اوزرینه کند و جنسارندن و بوشاهد اول قومک نیسی اوله جقدر و کتور برز
 سی شاهد شو کافر لراوزرینه وایندردلک سنک اوزر یکه برکاب یان ایتک ایچون هر بر
 شی و یول کوستر مکچون و امرک ایچون و سوسندر مکچون مسلمانلری (اِنَّ اللَّهَ يَامُرُ
 بِالْعَدْلِ وَالْاِحْسَانِ وَاِتَاٰنَ ذِي الْقُرْبٰی وَبَنٰی عَنِ الْفَحْشَا وَالْمُنْكَرِ وَالْبِغْيِ يَعِظْكُمْ لَعَلَّكُمْ
 تَذَكَّرُوْنَ) ت الله یورلدی و بر اوصافله و احسان ایتکله و اقربالره اعطا ایتکله و منع ایدر
 بی حیلدن و بکتلین ایشلردن و ظلم ایتکدن و نصیحت ایدر سیزه اوله که سوز نصیحت قبول
 ایدر سکر ف یعنی غیری کسسه لر حقنده انصاف ایتک لازمدر و کند و یاتسدن او ایتن
 لازمدر (وَاَوْفُوا بِعَهْدِ اللَّهِ اِذَا عَاهَدْتُمْ وَلَا تَنْقُضُوا الْاَيْمَانَ بَعْدَ تَوْكِيدِهَا وَقَدْ جَعَلْتُمُ اللَّهَ
 عَلٰیكُمْ كَفِيلًا اِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا تَعْمَلُوْنَ) ت و وفا ایدک الله عهدیه و قدا که عهد ایدر سکر
 و بوز میکر میسر سکر می حکم قیلد قندن صکره و حالبو که قیلد یکر الله تعالی بی اوزر یکره
 شاهد (یعنی الله آدین قسده ذکرایتدیکز) البته الله ایشاد یکر سکر یلری یلور (وَلَا
 تَكُونُوا کَاَتٰی نَقَضْتُمْ غَزْلَهَا مِنْ بَعْدِ قُوَّةٍ اَنْ تَكُنَّا تَتَّخِذُونَ اٰیْمَانَكُمْ دَخَ لَا يَنْفَكُمْ اَنْ تَكُونَ
 اُمَّةً هِيَ اَرْبٰی مِنْ اُمَّةٍ اٰتٰی اَلْوَلٰیوُكُمُ اللَّهُ بِهِ وَلِيْمَتِن لَكُمْ یَوْمَ الْقِيَامَةِ مَا كُنْتُمْ فِیهِ تَخْتَلِفُوْنَ) ت
 و اولیکز شوقاری کیسه که بوز و بوز را کردیکی ایسکن باره ایدرک کوز بلسه بوکوب
 حکم قیلد قندن صکره ایتخا ایدرک میسر یکر میکر و حیلله ایلد کند و ارا کزده بر قوم جوق
 و زنیکن اولدینی سیدن بر اخر قومدن (یعنی دنیا منفعتیچون تا که مالی الیکورلم) دیو
 کفار لری مال و عده دجهتهله مسلمانلردن جوق کوردیک کزده عهد یکر می و میسکر می
 بوزوب کفار میل ایتیکز) همان تجربه ایدر سکر لری الله شوز زیاده لکله (یعنی کفارک
 مالک و عدلر سنک زیاده لکله که حضرت پیغمبر ایلد بیعت و عهد یکره و وفا ایدر میسکر

یوقسه کفارک مالک جوققه الله ایدر میسکر) و بیان ایدر سکر قیامت کوتسده اولشیکی که
 آنده اختلاف ایدر سکره ف شاه ولی الله رحه الله دیر که می ایدر غوسی حرام قیلددر و مثلاً
 حاصلی اولدیر که کند و عملکزی حیط ایتیکز نیجه که شوقاری کند و عملی خراب ایتسدی
 والله اعلم ف بر کسسه بر کسسه ایلد عهد ایدوب صکره حیلله و دغا ایدوب عهدی بوزسه ایشو
 نیتله که قوتلوا اولان کسسه بی ضعیف قبله و ضعیف اولانی قوتلوقبله ا کافادرا اوله جزیرا که
 ضعیفی و قوتی الله سبحانه منه می ایچون بصره دیغندن تبدیل ممکن دکل اگر الله سبحانه
 دیر سیه اقبال کتور و دیر سیه ایدر کتور و عهد بوز می ایچون اراده و وقت کلور که
 بر کسسه ایچون ایدر کتور کتور اولور و اول کسسه که بر کسسه بی ایاقدن دوشور میکیچون
 اراده ایدر شو کسسه دوشور یا خود دوشور کسسه کسسه بی ایاقدن دوشور و کند و سنک
 بصره لشم ایشی بوزر سکر که حقا بر قاری که زنیکن ایدی بتون یل ایلکن بوکوب
 و اکیروب مهیا قیلر ایدی که قیش کونلرند کند و خصم لریه لباس و یرم دیو وقتا که قیش
 کلور ایلکری بی چوزوب و بوزوب پارچه پارچه ایدر ایدی (وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَهَلَكْتُمْ اَمَةً
 وَاحِدَةً وَلٰكِنْ يُّضِلُّ مَنْ يَّشَاءُ وَيَهْدِي مَنْ يَّشَاءُ وَلَتَسْتَلْزِمُنَّ اَعَاكُمُ تَعْمَلُوْنَ) ت واکر
 دیل سیدی الله قیلر دی سیزی بر کره و لیکن آزعین قیلر اول کسسه بیکه دیلر و یول کوستر
 اول کسسه که دیلر و البته سوال اوانور سکر ایشاد کز سکر یلردن ف ایشونین
 معلوم اولدیکه کافری عهدی بوزمه قله و یلان قویله اولدیرمک جائز کادر زیرا که ایشو
 ایشلردن کفر یغلز بلکه کندولری اوزرینه کاهک و بالی کلور (وَلَا تَقْعُدُوا اٰیْمَانَكُمْ
 دَخَلَا يَنْفَكُمْ قَتْلُ قَدَمٍ بَعْدَ تَوْكِيدِهَا وَتَذَكُّوْا السُّبُوۡةَ بِمَا صَدَقْتُمْ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَلَكُمْ عَذَابٌ
 عَظِيْمٌ) ت و بصره میکر کند و قسملر کزی حیلله کاردی کند و ارا کزده اولوقسده
 سور حرا یاقی ثابت اولد قندن صکره و طادر سکر عذاب اولد سیدن که منع ایدر سکر الله
 بولندن و سز کیچون اولور یولک عذاب ف شاه ولی الله رحه الله دیر که غزاده عهد
 ایدوب و عین ایدوب صکره حیلله ایلد آتی فتایه و یرمک اکاسیب اولور که کافر ل
 بوندن صکره مسلمانلر قولسه اعتبار ایتزلر و آنلر ایلد صحبت طوعزلر یا که بشقه مسلمانلر
 شیمه به دوشلر والله اعلم ف یعنی مسلمانلر کوقو آد ایلد شهرت و یرمکز که بقین ایدنلری
 و ایمان کتور نلری شیمه به دوشور و کند و کزخی کاهکار اولور سکر (وَلَا تَنْتَقِرُوْا
 بَعْدَ اللَّهِ تَخَافِلٰٓا اِنَّ اَعْلٰی عِنْدَ اللَّهِ هُوَ خَيْرٌ لِّكُمْ اِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُوْنَ) ت و آیدیکز الله عهدی
 بدندن آزار می البته الله یاتده اولان شی زیاده کوزلدر سز کیچون اگر یلور ایه کز
 ف آدم لری بر یله ایتد کلری عهدی بوزمک حکمی بوندن اولد کراولندی تمندی

کافر اولان کرومه . ف بر کسینه که ایمان نمرند اولور یادیما ایچون مرند
اولور و یا خود جانی قورقوسندن و یا خود قورقوسلارینک یارانلیکی ایچون مرند اولور
و بر کسینه که دنیایی عزیز طوتسه آنکیچون آخرت اولمز لیکن اگر جان قورقوسندن
کلمه کفری فقط دلی اوزره جاری قیلسه پس لازمدر که خوف زائل اولدقه توبه واستغفار
ایده (أَوَاتِكَ الَّذِينَ طَبَعَ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ وَبَعَثَهُمْ وَابْتَارَهُمْ وَأَوَاتِكَ هُمُ الْغَافِلُونَ) ت
آنلردر اول جاعت که مهرانوردی الله آنلرک قلبلری اوزرینه وقولاقلری اوزرینه و کوزلری
اوزرینه و بونلردر خبر سبز عاقبتلرندن (لَا جَرَمَ لَهُمْ فِي الْآخِرَةِ هُمْ أَتَّاسِرُونَ) ت شک
یوقدر آند که آنلر آخرت کوتنده زیان اهلیدرلر (ثُمَّ إِنَّ رَبَّكَ لِلَّذِينَ هَاجَرُوا مِن بَعْدِ مَا قُتِلُوا
ثُمَّ جَاهَدُوا وَصَبُّوا إِنَّ رَبَّكَ مِن بَعْدِهَا غَفُورٌ رَّحِيمٌ) ت صکره سنک ربک اول کسینه لره
هجرت ایتدیلر آند که اذیت اولاندی آنلره کفر کلمه سنی دیلر دیو صکره جهاد
ایتدیلر و صبر ایتدیلر البته سنک ربک یار لغیجیدر اسر کیجیدر . ف مکمه مکره ده بعض
کسینه لره کافر لک ظلمی سبیلله آ زغیر اولمشلر ایدی یا خود دللر اوزرینه کفر کلمه سنی جاری
قیلمشله ایدیلر صکره قحانکه شوقدر ایمان ایشلری ایتدیلر الله سبحانه بوندن اول اولان
کاهلرینی عفو ایتدی یا امر اوعلی عمار بر همای ایدی و والله سنک آدی سمیه ایدی عمار کافر لک
ظلمندن قتل اولندی آنک اوعلی اضطرار حالتده جان قورقوسندن کفر کلمه سنی دلی اوزره
جاری قیلدیغندن اغلیه رق و یانه رق . ف صبر علیه السلام حضور ینه کلدیلر اولوقنده اشبو
آیت نازل اولدی (يَوْمَ تَأْتِي كُلُّ نَفْسٍ تُجَادِلُ عَنْ نَفْسِهَا وَتُوَفَّى كُلُّ نَفْسٍ مَّا عَمِلَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ)
ت اول کونکه کلور هر بر شخص جدال ایدرلر کندوذا نندن و غمابه و بر لش اولور هر بر
شخصه اولشیلک جزاسی که ایشلادی و آنلر ظلم اولمشلر اوزرله . ف یعنی هیچ بر کسینه هیچ بر
طرفدن سوز سو یا مه جکدر اشبو کونده ظلم اولنجه جقدر (وَضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا قَرْيَةً كَانَتْ
آمِنًا مَّطْمَئِنَّةً يَأْتِيهَا رِزْقُهَا رَغَدًا مِّن كُلِّ مَكَانٍ فَكَفَرَتْ بِأَنِّمَ اللَّهُ فَادَّاهَا اللَّهُ لِبَاسٍ الْجُوعِ
وَالْخَوْفِ بِمَا كَانُوا يَصْنَعُونَ) ت و بیان ایتدی الله بر کویک (یعنی مکه نك) مثان که
اول قریه امین و مطمئن ایدی کلور ایدی آنلر رزقی ککشلکله هر بر بدن پس شکر سنلرک
ایتدی الله نعمتله ینه پس طاندردی کالته آجلق لباسی و قورقوباسی اولوشی سمیه
که ایشلیدیلر . ف آجلق و خطلق و قورقوجوق بلده لرده بونوردی لیکن اشبو حواللر
مکده بونلر ایدیکه اهالیسی داغما قتل و غارتدن و ظالم لک ظلمندن فرغتده ایدیلر صکره
اللهک نعمتله کفر ایتد کلرند آنلر جلاق و آج و قورقولوا اولقدن بر لحظه و بر آن خالی
اولدیلر (وَلَقَدْ جَاءَهُمْ رَسُولٌ مِّنْهُمْ فَكَذَّبُوهُ فَأَخَذَهُمُ الْعَذَابُ وَهُمْ ظَالِمُونَ) ت و کادی

آنلره بر یغمه بر کند و جقدر . لرنندن پس دلانه نسبت ایتدیلر آنی پس طوتدی آنلری عذاب
و آنلر ظالم لدر . ف شاه ولی الله رحمة الله دیر که اشجو مجمل اولان قصه جوق قصه لردن
اخذ اولمشلر و مطابقه جوق حادته لره اشبو اجدن مثل اولندی اذاقها الله لباس الجوع
و الخوف نظمنده ایکی تشبیه وارد بر سبای اوزره (فَكُلُوا مِمَّا رَزَقَكُمُ اللَّهُ حَلَالًا طَيِّبًا
وَاشْكُرُوا لِنِعْمَتِ اللَّهِ إِنَّ كُنتُمْ لَأَيَّاهُ تَعْبُدُونَ) ت پس ییکز اولمشله سنکه رزق و یردی منزه
الله کوزل اولان حلالی و شکر ایدیکز اللهک نعمتله اگر کاعبادت ایدر سه کز . ف
یعنی ایمان کتور ییکز و کند و عقلرکله حلال اولان شیئی حرام قیلکیز (اتَّاسِرُمْ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةُ
وَالْدَمُ وَلِحِمِ الْخَنَازِيرِ وَمَا أَهْلُ لَغَيْرِ اللَّهِ بِهِ قَسِينِ اضْطَرُّ غَيْرَ بَاغٍ وَلَا عَادِفَانِ اللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ) ت
الله تعالی الشیئی حرام قیلدی سنلرک اوزر ییکزه میتینی و قانی و طموز اتنی و آنی که کذ کر اولندی
اللهک غیرینک آدی آنی بوغزلر کن بر کسینه محتاج اولسه ظلم ایتدیه ربک و حددن کیممه ربک
(یعنی بر کسینه محتاج اولوب محتاجانی دخی ظلم ایتک و عصیان ایتک و شر نعتک خلاقی شیلر
ایچون اولیموب همان فقیر لکدن وقتلقدن اولور سه بوسر ام قیلان شیلر دن نفسی هلاله
اولقدن حفظ ایدیه جک قدر بر ایه انک کاهن) الله یار لغیجیدر (و یمنه رخصت و یروب)
اسر کیجیدر (وَلَا تَقُولُوا لِمَا صَفَّيْنَا لَكُمْ الْكُذْبَ هَذَا حَلَالٌ وَهَذَا حَرَامٌ لِّتَفْتَرُوا عَلَى
اللَّهِ الْكُذْبَ إِنَّ الَّذِينَ يَفْتَرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكُذْبَ لَا يُفْلِحُونَ) ت و دییمکز بر شیشه کی بیان
ایدر سنلرک دلسکر یلان ایلر شوحه لالدر و بوجر امد راقتر ایتک ایچون الله اوزرینه یلان
(یعنی الله تعالی به کذب و اقتر ایدرلر بزه بویه سویلدی دیولسا انلر کزلر وصف و کذیه لره
شوحه لالدر و بوجر امد ر دیمک بونک کندوسی الله تعالی به اقتر ایتکدر) البته اول کسینه لره
که اقتر ایدرلر الله اوزرینه یلان نجات بولازلر (مَتَاعٌ قَلِيلٌ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ) ت آنلر
ایچون اولور آنلر اولان فائده لشمک و آنلر ایچون اولور در دیر ییجی عذاب (وَعَلَى الَّذِينَ هَادُوا
حَرَمًا مَّا مَقَصَّ سُلَيْمَانُ مِنْ قَبْلُ وَمَا ظَلَمْنَاهُمْ وَلَٰكِن كَانُوا أَنفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ) ت وجهودلر
اوزرینه حرام قیلدی اول شیئی که بیان ایتدیلر سنلرک اوزر ییکه بوندن اول انعام
سوره سنده) و ظلم ایتدیلر آنلره و لیکن اولدیلر کندو نفسلر ینه ظلم ایدیمکی (ثُمَّ إِنَّ رَبَّكَ لِلَّذِينَ
عَمِلُوا السُّوءَ بِجَهَالَةٍ ثُمَّ تَابُوا مِن بَعْدِ ذَلِكَ وَأَصْلَحُوا إِنَّ رَبَّكَ مِن بَعْدِهَا غَفُورٌ رَّحِيمٌ) ت
صکره البته سنلرک ربک اول کسینه لره که ایشلیدیلر کو و ایشی نادانلقله صکره
توبه ایتدیلر اندن صکره و ایش ایشلیدیلر البته سنلرک ربک اشبو توبه دن صکره یار لغیجیدر
اسر کیجیدر . ف یعنی حلالک و حرامک حقلرند یلان بصره مش ایدیلر وقتا که مسلمان

اولاد یار اغندیلر (ان ابراهیم کان امة فالتی حنیفاً ولم یکن من المشرکین) تحقیق
 ابراهیم علیه السلام بر امت ایدی الله تعالی به عبادت ایدر ایدی (یعنی جمیع نام کفار ایکن
 کند و مؤمن اولوب یالک عبادت ایدر ایدی) حنیف مذهب ایدی و کاسدی شریک
 قوشنلردن * ف شاه ولی الله رحه الله دیر که حنیف اول کس نه یه دیور که حج و ختنه ایدر
 وجانبدن اغتال ایدر * ف یعنی جلاده و حرامده و اموردینده اصل حضرت ابراهیم
 علیه السلام دیندیر عریلر کندولر بی حنیف دیرلر و الله سبحانه به شریک قوشلر و بو
 ایه ابراهیم دینی دکدر (شاکراً لانعمه اجنباه و هداه الی صراط مستقیم) ت شکر
 ایدیجی ایدی الله تعالی نه ستملرینه اختیار ایدی الله آ فی ودالات ایدی آ فی طوغر و یوله
 (و اتیناه فی الدین احسنه و انه فی الاخرین الصالحین) ت و ویردک ابراهیم دنیاده کوزل
 نعمت و البته اول آخرت کورتده کوزل ایشلر دندر * ف دنیاده کوزل لک یعنی راحتلکه
 کچنوب و جله جهانه مقبول اولق (ثم اوحینا الیک ان اتبع مله ابراهیم حنیفاً و ما
 کان من المشرکین) ت آندنصکره وحی کوندردک سنک جانبکه که تابع اول ابراهیم مذهبنه
 حق اولان دیننه ثابت اوله رق و اولدی ابراهیم شریک قوشنلردن * ف یعنی جله یغمبرلر
 ابراهیم حنیف اولان مذهبی اوزره کلشلمکراراسنده یهودیلر و نصارالره آنلرک حاللرینه
 مطابق بشقه حکملری و آبر و آبر و یورلدیلر ایدرلش صکره آخر زمانک یغمبری اشبو
 حنیف اولان ابراهیم ملتی اوزره کلش (انما جعل السبت علی الذین اخذوا بیعه و ان
 ربکم اجمعکم ینهم یوم القیامة فیما کانوا فیه یختلفون) ت انجق لازم قلندی سبت
 کونیزک تعظیمی اول کس نه لراوزرینه که اختلاف ایتدیلر آنده و البته سنک ربک حکم ایدر
 آنلرک اراسنده قیامت کورتده اولشیده که اولدیلر آنده اختلاف ایدیجی * ف شاه ولی
 الله رحه الله دیر که یعنی یهودلر بخت ایتدیلر سبت کورتک حقیقده بر طاقه سی دیدیلر که الله
 سبحانه سبت کورتده بر ائمه قدن فارغ اولدی پس سبت کورتده عبادت ایتک لازم در و بر
 طاقه سی سکوت ایتدیلر الله سبحانه سبت کورتده تعظیم ایتکی آنلر اوزرینه فرض قیلدی
 * ف یعنی ابراهیم علیه السلام اصل ملتده سبت کورتک تعظیمی ایچون حکم یوغندی
 و اشبوات اوزرینه دخی یوقدر (ادع الی سبیل ربک بالحنکمة و بالتوعدة العسنة و جادلهم
 بالتی هی احسن ان ربک هو اعلم عن سبیلک و هو اعلم بالمهتدین) ت دعوت ایت
 ربک یولی جانبکه حکمتله و کوزل نصیحتله و مجادله ایلر ایلر بر کوزل اسلوب ایلر البته سنک
 ربک زیاده یلیجیدر اول کس نه یکه آزدی الله یولدن و الله یلیجیدر یول بولنلری * ف

یعنی آنلر ایلر کوزلرله جسدال ایت کوزاع اولیه (وان عاقبتکم فعاقبوا بمنزل ما عوقبتکم به
 و ان صبرتم لهو خیر لاصبرین) ت واکر سزمکافات ایتسه کزیم انتقام آلک اولشی
 مثلله که عاقابلندیکنز آنکله کر صبر ایتسه کز صبر زیاده کوزلدر صبر اندلر ایچون * ف
 یوقار و ده یور دیکه آنلره کوزل و ایو طریقه یلیرک و جسدال ایدک و شوراده رخصت
 ویردیکه کوزل ایشلرک مقابلنده کوزل ایشلرک چرکین دکدر لیکن صبر ایتک زیاده
 کوزلدر (واصبر و ما صبرک الا الله و لا تحزن علیهم و لا تک فی ضیق مما یمکرون) ت و صبر
 ایت و دکل سنک صبر ایتک مکر اللهک توفیقله و غم آنلر اوزرینه و اوله قاب طارافنده
 آندنکه حیل ایدرلر سنکله (ان الله مع الذین اتقوا و الذین هم محسنون) ت البته الله
 اول کس نه لرایلر یله در که صافندیلر وینه اول کس نه لرایلر در که آنلر ایلر ایشلر ایدیجیدرلر

(سورة بنی اسرائیل مکیه و هی سائة و احدی عشرة آية)

بنی اسرائیل سوره سی مکده نازل و ایش و بوسوره یوزاون بر آیتدر

(بسم الله الرحمن الرحیم)

باغشلیجی اسر کیجی اولان اللهک آدیله و قورم

(سبحان الذی اسرى به عبده لیلان من المسجد الحرام الی المسجد الاقصا الذی بارککاحوله
 انریه من آیاتنا انه هو السميع البصیر) ت پاکدر اول الله کد ایلندی کند و قوایی
 بر کیجه ده محترم اولان مسجد ددن بیت المقدس مسجدینک جانبکه کبرکت قودق آنک
 جانلرینه ناکه کوستره لم کاشانه لر منک بعضی البته الله ایشدیجی کور یجیدر * ف
 شاه ولی الله رحه الله دیر که یعنی الله سبحانه معراج کیجه سنده کوکار و حیه قمر دن اول حضرت
 صلی الله علیه و سلم بیت المقدس مسجدینه ایشدیلر * ف الله سبحانه کد و یغمبری
 معراج کیجه سنده مکرمه دن براقه بندیلر و بیت المقدسه ایلندی و اورادن کوکار
 اوزرینه ایلندی و اشب و راده یوقدر کرا و افش باقیسی و النجم سوره سنده مذکوردر
 (و اتیناموسى الکتاب و جعلناه هدی ابی اسرائیل الا تتخذوا من دونی وکبلاً) ت
 و ویردک موسایه توریقی و قیلدق شوکاتی یول کوستر یجی بی اسرائیل ایچون دید که
 طوبیکنریندن غیر ایش یصه یجی (ذریه من جلتا مع نوح انه کان عبداً شکوراً) ت
 ای اول قومک اولادلر یکه کتور دکل آنلری نوح ایلر برابر (یعنی قایقسنده بکا عهقادیکن
 و سزک جدیکر نوح طوفان دن نجات بولدیغنه شکر ایدک) تحقیق نوح زیاده شکر ایدیجی قول

(جزء)
۱۵

ایدی (وَقَضَيْنَا إِلَىٰ بَنِي إِسْرَائِيلَ فِي الْكِتَابِ لَتُفْسِدُنَّ فِي الْأَرْضِ مَرَّتَيْنِ وَلَتَعْلُنَّ عُلُوًّا كَبِيرًا)
ت ووحی کوندردک بنی اسرائیل جانبہ توریتہ کہ البتہ کو تو لک ایدر سکر یوزندہ ایکی
دفعہ و تکبر لک و باش جویر ملک ایدر سکر یوزندہ کہ (فَإِذَا جَاءَ وَعْدُ أُولَاهُمَا بَعَثْنَا
عَلَيْكُمْ عِبَادًا أَنَا أُولَىٰ بِأَمْرِ شَيْءٍ جَاسُوا خِلَالِ الدِّيَارِ وَكَانَ وَعْدًا مَّفْعُولًا) ت پس چنانکہ
کلور شوایکے سندن اولیٰ کنک و عدہ نی کوند ریز سکر اوزر کر کہ و قوللریزی کہ قتی
و شد تلواولان غوغا صاحب لری ایدی پس کلورلر شهر لک اراسنه (اولدیر مک و یغما
ایتمکچون) و بواللہک وعدہ اولمش حکمیدر و اشبو و وعدہ متحقق اولدی عاقلہ نک
یادشاهی اولان جالوق تسلط ایتمکله (ثم ردنا لکم الکفرة عايمهم و امددناکم باموال
و بنين وجعلناکم اکثر نفيرا) ت صکره ویریز سکر غلبه لکی آنرا و زرينه و بری برینک
ارقه سی صره ویریز مالری و اوغلا نری و یصه ریز سکر لری زیادہ عسکر جہتیلہ و اشبو و
حضرت داودک خلافتی زمانہ ظہور ایتمدی (ان احسنتم احسنتم لانفسکم وان
اساتم فلها فاذا جاء وعد الاخره ليسوا و اوجوهکم و ايسدخولوا المسجد كما دخلوه اول مرة
و ليسبروا و اعلوا تيميرا) اگر احسان ایتمه کز ایوایدر سکر کند و نفیس کز ایچون و اگر
کو تو لک ایتمه کز یس شو کو تو لک کند و جانکز ایچوندر پس چنانکہ کلور شوایکی
و عدہ نک آخر کی ینہ کوند ریز ز قوللرمزی تاکہ کو تو یصه یه سکر یوزیکری (یعنی محزون
و غلوا و اقلی اقلی یوز یکزدہ ظاہر اولہ) و تاینہ داخل اولر مسجدہ نیجہ کہ کلشرایدی ا کا
اول کرده و تاینہ هلاک ایدر و ایاقدن دوشورہ لرا و لشیئی کہ غالب اولور لرا آنک اوزر ینہ
هلاک ایتمکله (اشبو و وعدہ متحقق اولدی اولوقندہ کہ حضرت یحیای اولدر دیر پس
بختنصری آنرا و زرينه تسلط ایتمدی (عسی ربکم ان یرحمکم وان عدتم عدنا
وجعلنا جہنم للکافرین حصيرا) ت شایدکہ (وایکنجی عقوبتدن صکره توبه ایدر سه کز)
ر یکز رحم ایلیه منزه و اگر کیر و دوزر سه کز معصیتہ و جوع ایدر رز (عقوبتله) و یصه دق
جہنمی کافر ایچون زندان * ف شاه ولی اللہ رحمة اللہ دیر کہ آنرا عودت ایتمد یلر فسادہ بزم
یغمبر مز یلانہ نسبت ایتمکله و آنکله غوغا ایتمکله پس اللہ سبحانہ عودت ایتمدی آنلری
عدا بلغه قتلہ و اسرا یلہ و جزیه ایله * ف اللہ سبحانہ توریتہ یوردیکہ بنی اسرائیل
ایکی دفعہ فساد ایدہ جکر و آنک جزا ایچون دشمنلر آنلر ملککته تسلط ایدہ جکر و اشبو

وعدہ وقوعه کلدی بر کر مجالوت غالب اولدی صکره اللہ سبحانہ آنی داود علیہ السلامک
الذہ هلاک ایتمدی صکره بنی اسرائیل زیادہ قوت و یردی حضرت سلیمان علیہ السلامک
سلطنتندہ و ایکنجی کره ینہ فساد ایدہ کلرندہ بختنصری غالب قیامدی آنده صکره آنلرک
سلطنتی قوت و ایدی و شمدی یوردیکہ اللہ سبحانہ اسر کی اوزر یو ایدی و زجت اید یچیدر
ا کر اشبو آخر زمان یغمبر ینہ تابع اولسه کز اول غلبه لکی و سلطنتی ینہ سزہ احسان ایدر
و اگر بردخی فساد ایتسه کز بن دخی سابقہ کی جزا ایدر یو یی مسلمانلری آنلر اوزر ینہ
غالب ایددی و آخر تده آنرا ایچون جہنمی حاضر لمش (ان هذالقرآن ینہدی لای هی اقوم
و یبشر المؤمنین الذین یعملون الصالحات ان لهم اجرا کبیرا) ت تحقیق قرآن یول کو ستر
اول خصلته کہ زیادہ طوغر یدر و سوسیدر کوزل ایشلین مؤمنلری آنکله کہ اولور آنلر
ایچون یوزک اجرت و مزد (وان الذین لا یؤمنون بالاخره اعندنا لهم عذابا ایما) ت
و خبر و یردہ آخرت کو تمہ ایمان کنور میں کسنہ لرمہ اقلدق درد و یرجی عذابی (و یدع
الانسان بالشر دعاء بالتظیر و کان الانسان عجولا) ت و دعا ایدر انسان کو تو لکله (یعنی
طار غفلتی وقتندہ کند و به و اولاد ینہ بد دعا ایدر) کند و به خیر ایلہ دعا ایتمدیکہ کی و انسان
عجلہ ایدجی اولدی (یعنی بر شینک عاقبتی تفکر ایتز و ضرری وفائده سی اولہ جہنمی دوشفر
مثلا یاز کاسه قیش استرو قیش کاسه یاز ستر) * ف اضطراب ایدر کہ ہم دعایم نیچون چاک
قبول اولور و آنکله کک آنک بعض دعایم کند و به ضرر ذرا کر قبول اولور سه انسان
خراب اولور اللہ سبحانہ هر بر مصطفیٰ کوزل بیلیمیدر لازمدر کہ آنک رضاسنه راضی اولر
(وجعلنا الایسل و التمار آتین فحقونا آیه الدلیل و جعلنا آیه النهار مبصره اتبعوا فضلائن
ربکم و اتعلموا عدد السنین و الحساب و کل شیء فصلناه تفصیلا) ت و قیادق کیجہ یی
و کوندزی ایکی نشانہ پس ایشق سکر قیادق کیجہ نشانہ سی و یصه دق کوندز نشانہ سی
اشباری کو ستر کل سی تا کہ طاب ایدہ سکر کند و یرکزل فضلنی و یلہ سکر یلر ک عدد لری
و حسابی و هر بر شینی بیان ایدک تفصیل ایله * ف بعضی اضطرابدن فائده کلر هر بر شینی
ایچون معین اولان وقت و قدر مقرر در اضطراب ایتہ کدن و دعا ایتمکدن ایلر و و کبر و اولر
تہ کم کیجہ ایله کوندز مقرر اولوب کند و وقتندہ کند و کند یلہ صباح اولور و یوزلرک هر ایکسی
اللہ سبحانہ نک قدرتک غونه سیدر (و کل انسان الزمان طائرہ فی عنقه و یخرج له یوم
القیامہ کتابا یلقاه منشورا) ت و هر بر آدمک یا بشدر دق علمک شامتی پیوستہ و جیہ قار یرز
قیامت کو تده عملی دفتر یی کہ کورر آنی آجلش * ف بعضی کو تو اولان عمل کو تو
کیسه نک یولداشیدر بری برندن آیرلرلر شو عمل قیامت کو تده هر کسنہ نک اوکنہ کلیمدر

(اِقْرَأْ كِتَابَكَ كَفَىٰ بِنَفْسِكَ الْيَوْمَ عَلَيْكَ حَسِيبًا) ت دیرزا کا وقتو کند و کاکی
 بسدر سنک نفسک بو کون سنک حسابی کورمه (مَنْ اهْتَدَىٰ فَأَتَمَّتْ تَهْدِي لِنَفْسِهِ وَمَنْ
 ضَلَّ فَأَتَمَّتْ ضَلَالُهُ عَلَيْهَا وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَىٰ وَمَا كُنَّا مُعَذِّبِينَ حَقَّ بَعْثُ رَسُولًا) ت
 هر برکسنه که یول بولدی انجق کند و نفسچون یول بولور و هر برکسنه که یولی آزدی انجق
 نفسک ضرورینه آزعین اولور و قالدر من هیچ برقالدیر یچی آخر نفسک یو کنی و دکلز بزل
 عذاب ایدیچی بر یغمبر کوندردم بکه * ف یعنی کونوا ایشلر صاحبنه آفت پر شدیر
 لیکن الله سبحانه یلدرم کسز بن هیچ برکسنه به عذاب ایتمز ایشبو اجلدن یغمبر لری
 کوندردی (وَإِذَا ارْتَدَّانَا نُنَزِّلُكَ قَرِيبَةً أَمْرًا نَمُتُّ فِيهِ أَفَقَةً وَإِنَّا لَنُحَقِّقُ عَلَيْهَا الْقَوْلَ فَدَمْرُنَا هَا
 تَدْمِيرًا) ت و چنانکه دیاسک که هلاک ایدلم برکوی امر ایدرز اول کویک زنکیه لری نه
 (دیلدیکه زشیقی) پس آنرجیه ایلر امر مژدن اول کویده امدی ثابت اولور آنک اوزرینه
 عذاب و عده سی پس بری برینه اوزر ز آنلری بری برینه اورمقله (وَكَمْ أَهْلَكْنَا مِنَ الْقُرُونِ
 مِنْ بَعْدِ نُوحٍ وَكَفَىٰ بِرَبِّكَ بِذُنُوبٍ عِمَادٍ خَبِيرًا بَصِيرًا) ت و چوق کسنه لری هلاک ایتدک
 ایدلمر طبعه لرندن حضرت نوح و حد نصکرده و بسدر سنک ربک کند و قوللرینک کاهلرینی یلیچی
 کور یچی اولمقدده (مَنْ كَانَ يُرِيدُ الْعَاجِلَ لَعَنَّا إِلَهُ فِيهِ أَمَّا أَنَا فَأَنْتَ تُرِيدُ جَعَلْنَاهُ جَهَنَّمَ
 يَصْلَاهُ أَمْدُومًا دُورًا) ت برکسنه استرا و لسه دنیا را حدلکفی نزلکله و بریزا کا
 دنیا ده هر برشیکه دیلرزد یلدی کمز کسه به صکره قبلرزا آنکچون جهنمی داخل اولور کا
 مذموم و رختدن مطرود اولورق (وَمَنْ أَرَادَ إِلَّا خِرْقَةً وَسَيِّئًا هَاسِمًا أَوْ هُمُومًا مِنْ قَوْلِكَ
 كَانَ سَعْيُهُمْ مَشْكُورًا) ت و برکسنه که دیلر سه آخرت نوابی و سعی ایتسه کالابی اولان
 سهیل و حال بو که کند و مسلماندر پس ایشبو جاعتک سهی مقبول اولور (كَلَّا تَعْدُوْلَاءَ
 وَهُوَ لَا مَنِ عَطَا رَبُّكَ وَمَا كَانَ عَطَا رَبِّكَ مَحْظُورًا) ت هر بر فرقه به بری برینک آرقه سنجه
 و بریزا شیب و فرقه به ده و اول بر فرقه به ده (یعنی دنیا و آخرت استیمان فرقه لره مقسوم
 رزق لری و بریز) سنک ربک احساندن و کارد سنک ربک احسانی برکسنه دن کیر و
 طوتاش (انظر كيف فضلنا بعضهم على بعض وللآخرة أكبر درجات وأكبر تفضيلاً) ت
 باق نیجه تفضیل ایتدک آنلرک بعضی آخر بعض اوزرینه (دنیاده رزق اعتبار نیجه و مرتبه
 اعتبار نیجه) و البته آخرت زیاده یو کدر درجه یوزندن و تفضیل یوزندن (لَا يَجْعَلُ مَعَ اللَّهِ

الها آخرتقه مذموم ماخذولاً) ت نصمه الله ایلر بر آخرم بودی اولوقتده او طور رسن
 ملامت اولمش بالکز قالش (وَقَضَىٰ رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا أَمَّا إِلَهُنَّ
 عِنْدَكَ الْكِبَرُ أَحَدُهُمَا أَوْ كِلَاهُمَا فَلَا تَقُلْ لَهُمَا آفٌ وَلَا تُنْمِرْهُمَا وَقُلْ لَهُمَا قَوْلًا كَرِيمًا) ت
 و حکم ایتدی سنک ربک که عبادت ایتیم کز مکر الله تعالی به و ایدک بابا کزه و انا کزه کوزل
 اولان ایشی اگر پرشسه سنک یا نکده اختیار لغسه آنلردن برتبی یا خود هر برلری پس
 دیعه آنلره اف (یعنی ادب سوزی) و زجر ایتمه آنلری و دیکل آنلره کوزل اولان سوزی
 یومشقه اقله (وَاحْفَظْ لَهُمَا جَنَاحَ الذِّلِّ مِنَ الرَّحْمَةِ وَقُلْ رَبِّ ارْحَمْهُمَا كَمَا رَبَّيْتَنِی صَغِيرًا) ت
 و آجق قیل آنلر ایچون تواضع قنادینی مرحمت یوزندن و دیکل ای بتم بریم باغشله آنلر
 اوزرینه نیجه که بسلدیلر بنی کوچک کده (رَبِّكُمْ أَعْلَمُ بِمَا فِي نُفُوسِكُمْ إِن تَكُونُوا صَاحِلِينَ
 فَإِنَّهُ كَانَ لِلَّهِ أَعْيُنٌ عَفُورًا) ت سنک ربکز زیاده بیایچیدر سنک قلبلر کده اولان شیشی اگر
 اولسه کز ایوا ایشلر البته الله توبه ایدلر یار ایچیدر * ف یعنی اگر برکسنه نک قلبنه
 کاسه که اختیار اولان بابانک و انا نک حق لری نه شونله مراعات ایتدک مشکلدیر یوردیکه
 هر برکسنه نک نیتی خیر ایشلک اولسه اگر آندن برمناسبتنر ایش وجوده کلوب بابا و انالری
 آندن خشنود اولسه لر کند و سی ایشبو ایشدن رجوع ایدوب توبه ایتسه پس الله سبحانه
 آتی یار ایچیدر (وَأَتَى الْقُرْبَىٰ حَقَّهُ وَالْمَسْكِينُ وَابْنُ السَّبِيلِ وَلَا تَبْذُرْ ذَرِيرًا) ت و بر
 قرابت صاحبسه کند و حق و فقیره و یولچی مسافر لره و چوق اسراف ایتمه * ف یعنی
 مالکی حق سزیره صرف ایدوب تاف ایتمه (إِنَّ الْمُبَذِّرِينَ كَانُوا إِخْوَانَ الشَّيَاطِينِ وَكَانَ
 الشَّيْطَانُ لِرَبِّهِ كَفُورًا) ت البته ماللرین حق سزیره صرف ایدلر شیطانلرک قرتدا شلریدر لر
 شیطان کند و برسنه شکر سزدر * ف یعنی الله سبحانه نک رختندن برتبی مالدر و مالدن
 جمعیت خاطر و حضور قلب حاصل اولور عبادتده و جنتده درجه لرک زیاده لکنه سبب اولور
 پس ایشبو مالی حق سزیره صرف ایتدک شکر سز لکدر (وَأَمَّا أَرْضُنَّ عَنْهُمْ أَتَغَاءُ رَحْمَةً مِنْ
 رَبِّكَ تَرْجُو هَاقُلًا لَهُمْ قَوْلًا مَيُوسِرًا) ت اگر یوز جویر سنک ایشبو جاعتلردن رزقه انتظار
 ایلر کند و ربک جانندن که اول رزقه امید ایدرسن پس دیکل آنلره یومشق و قولای سوزی
 * ف یعنی برکسنه که دایم اخاوت ایدرا کر بروقت آنلک یا تده و بر مکچون بر شیشی یوق ایتسه
 ایشبو سیددن سوال اینیجیلر بر شیشی و یرمه که قادر اولمسه پس آنلره ایو سو زایله و طاتلودل
 ایلر یومشق و قولای جواب و یروب کوندردم کاهلرک محروم کیر و دونوب کینلری الله

سجانه به خوش کز محتاجان را قسم دهند الله سبحانه و تعالی مال کوندر دینا بیکه هابه دن
بالا و صوب و سالم و خباب رضی الله عنهم بعض وقتلده بیغیر علیه السلام دن محتاج
اولد قری شیئی استرادی اول حضرتده دخی بولنر سه یوقدر دیکه محجوب اولوب سکوت
قال و جواب ویر مردی اول سبیدن بو آیت نازل اولدیکه احسانه معتاد اولمش و الشمس
کسته به ویر جک برشی بولند بیغیر سه یوقدر سوز و طانی دل ایلد جواب ویر تا که سابقده
ایتدیک احسان ضایع اولیه (وَلَا تَجْعَلْ لِّدُنْكَ مَقَاوِلَ اِلٰی عُنُقِكَ وَلَا تَبْسُطْهَا کُلَّ الْبَسْطِ
فَتَقْتُلَ مَلُومًا مَّحْمُورًا) ت و قیلله الکی باغلمش کند و یونسکه و آچه الکی بتون بتونه آچهله
کدا ولوقته او طور دن ملامت اولمش (یعنی بخیالت صورتنده) محتاج و عاجز اولمش (یعنی
اسیر اف صورتنده) ف یعنی هر کسه ملامت ایدوب دیر که شو قد رنجون ویر دیکه
شمعی کندوسی محتاج قالمش (اِنَّ رَبَّکَ یَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ یَّشَآءُ وَ یَقْدِرُ اِنَّهٗ کَانَ یَعْبَادَہٗ خَبِيرًا
بَصِيرًا) ت البته سنک ربک ککیش قیلر رزق اول کسنه ایچونکده یلر و طاریلر رزق اول
کسنه ایچونکده یلر البته الله کند و قوللری بیلیچی کور یچیدر * ف یعنی محتاجاری
کورد کده قرا میزا و ایه زیرا کدا نلرک حاجتی سنک ذمت کده دکل الله سبحانه نک ذمتنده در
ایکن اشبو ککی بیغیر مز علیه السلام یوردی زیرا کدا زیادہ سخنی ایدی و اول بر کسنه که
مناوت ایتمز و مالک محبتی آنک کوکاندن چیقمز کاتقید ایلد امر ایتمش که سخاوت ایت اول
حکیم کیکه طبعی حار و لانه بارد و صوغوق دوایر و و بارد اولانه اسی دوایر و
(وَلَا تَقْتُلُوا اَوْلَادَکُمْ خَشِیۡةَ اِمْلَاقٍ کُنۡنَ تَرۡزُقُہُمۡ وَاَیَاکُمۡ اِنَّ قَتْلَہُمۡ کَانَ خَطَاۃً کَبِیۡرًا) ت
و اولدیر میکر کند و اولدیر میکر ذقیرک قورقوسندن بزلر رزق ویر برز آنلرده سنلرده تحقیق
آنلری اولدیر ملک یولک کاه اولدی * ف کافر لر قزلرینی اولدیر لر ایدیکه انلرک مصارفلرین
نیجه تحصیل ایدر زدیو (وَلَا تَقْرُبُوا الزِّنٰۤیۡۃَ کَانَ فَاَحَۡشَہٗ وَاَسَآءَۃً سَبِیۡلًا) ت و یقین اولمیکر
زنا به تحقیق زنا حیاسنراق ویر کین بولدر * ف یعنی اگر زنا جائز اولمش او سیدی بر کسنه
آخر کسنه نک قاریسنه و آخر دخی آنک قاریسنه نظر ایدردی (وَلَا تَقْتُلُوا النَّفْسَ الَّتِی حَرَّمَ
اَللّٰہُ اِلَّا بِالْحَقِّ وَمَنْ قُتِلَ مَظْلُوۡمًا فَقَدْ جَعَلْنَا لَوَلِیِّہٖ سُلٰطٰنًا فَلَا یَسْرِفْ فِی الْقَتْلِ اِنَّہٗ کَانَ
مَنْصُورًا) ت و اولدیر میکر بر نفسی که محترم یصمدی الله (اهل ایمان و ذمی کبی) مکر طوغریلقله
که (قصاص لازم کلسه یا خود مرند اولور سه) و بر کسنه کدا اولدیر لای ظلم ایلد پس البته ویر دیکه
شومق تواتر شوق (یعنی قصاص حق) پس لازمدر کدا زیادہ ایتیمه اولدیر مکده تحقیق
مقتول منصور اولدی * ف یعنی هر کسه لازمدر کدا نلور دن عوض و قصاص آلمقده مقتولک
وایسنه یاردم ایدلر یوخسه قاتله هاوت ایتیمه لروایسنه ظلمدر و وارثه و ولیرله لازمدر کدا

برآمدن عوضنده ایکی ادی اولدر میه واکر قاتل الله کچمزه قندائن و اوغلن اولدر میه لر
(وَلَا تَقْرُبُوا مَالَ الْیَتِیۡمِ اِلَّا بِالَّتِیۡ هِیَ اَحْسَنُ حَتّٰی یَبْلُغَ اَشَدُّہٗ وَاَوْفُوا بِالْعَهْدِ اِنَّ الْعَهْدَ کَانَ
مَسْئُولًا) ت و یقین اولمیکر یتیمک مالنه مکر کوزل طریقله یتیم ایریشنجیمه د کین کند و
قوتنک نهایتنه و وفا ایدیکر عهده دیکر البته عهده سوال اولور * ف یتیمک مالنه یقین
اولمیکر مکر کوزل طریقله یعنی مالی اگر تجارتله و بشقه جهته له زیادہ قیلر سه ایودر
و اقرار اوزرینه سوال اولور یعنی بر کسنه ایله عهده و اقرار و صلح ایدوب صکره یوزوب
کوتولک ایتسه آنک و بالی البته ایریشور (وَاَوْفُوا الْکِبٰلَ اِذَا کُنْتُمْ وَرَۤثَآءَ بِالْقِسْطِ طَاسِ
الْمُسْتَقِیۡمِ ذٰلَکَ خَیۡرٌ وَّ اَحْسَنُ تَاْوِیۡلًا) ت و تمام ایدک اولچو کزی وقتا کدا اولچسه کز و طارنک
طوغر و تراز و ایلد اشبو زیادہ خیر ایدر و کوزلدر عاقبت اعتبار نیجه * ف و طارنک طوغر و
تراز و ایلد یعنی طاریق و قندنده طوغر و و لقله طارنک مال جانبی اشغی بو کدر میکر
اشبو خیر ایدر چونکده کلهده ووزنده حیله ایتک و الدائق ایتد ایدر دقه سه رواج بولور یودر
ایسه ده صکره آدم لر آندن خبردار اولور لر بردخی کند و سندن برشی المزلر و اول کسنه که
حق کمال ایلد ایدر آندن هر کسنه راضی اولور و الله سبحانه آنک تجارتنده زیادہ برکت و یر
(وَلَا تَقْفُ مَا لَیْسَ لَکَ بِہٖ عِلْمٌ اِنَّ السَّمْعَ وَالْبَصَرَ وَ اَلْاَوۡدَکُلَّ اَوۡاۡیۡکَ کَانَ عَنۡہٗ مَسْئُوۡلًا) ت
و کیمه اولشیک ارقه سنه کد یوقدر سنکچون اول شیئی بیلک البته قولا ق و کوز و قلب
اشبو نلردن هر بریسی سوال اولور * ف یعنی هر امر که تحقیق قیلد معلوم اولیه انی دعوی
ایدوب البته شوایش شوبله در دیمک و اشبونک کبیدر بیلر مزین شهادت ایتک (وَلَا تَمۡسَسْ
فِی الْاَرْضِ حَرۡمًا اِنَّکَ لَن تَخْرِقَ الْاَرْضَ وَاَنْ تَبْلُغَ الْجِبَالَ طُوۡلًا) ت و کیمه و یوریمیکل یرده
صالحقله البته سن یری یرته هن سن و ایر بشه هن سن طاغله اوز و نقلده (کُلُّ ذٰلَکَ کَانَ سِنۡیَہٗ
عِنۡدَ رَبِّکَ مَكْرُوۡہًا) ت اشبو خصم لک جله سنک (یعنی لا یجعل مع الله اله الا خردن بوره
قدر نمی اولنان اون بر شیک) کو تو الکی سنلر بکات یا تنده مکروه اولدی * ف بر قاج شلر که
آندن نمی ایدی بولر الله سبحانه نک طار غلغنی و راضی اولامسنی موجب در و بر قاج امر لکه
آنکله امر ایتسندی آنلری ترک ایتک یتنه غضبی موجبدر (ذٰلَکَ مِمَّا اَوْحٰی الِیۡسَکَرُ رَبُّکَ مِنْ
اَلْمُکۡرَمَۃِ وَلَا تَجۡعَلۡ مَعَ اللّٰہِ اٰلَآخِرَ قَتَلٰۤی فِی جَهَنَّمَ مَلُومًا مَّذۡحُورًا) ت اشبو احکام لر اول
جمله دندر که وحی ایدی سنک جانبیکه سنک ربک کمتدن و قیلغل الله ایلد یلر بر آخر
معبودی اولوقته آتلور سن جهنمه ملامت اولد یغک حاله (اَفَاَصۡفَا کُمۡ بِکُمۡ بِالۡاٰمِنِیۡنَ

وَاتَّخَذَ مِنَ الْمَلَائِكَةِ إِنَاثًا إِنَّكُمْ تَقُولُونَ قَوْلًا عَظِيمًا) ت اختیار می آید سز بكون
سزك ربكز اوغانلری وكنند وایچون اتخادی آید ملائكه لردن قزلی البته سز (بونله الله
حقنده) يوك سوز سويلرسكز (وَأَقْدَصَرَفْنَا فِي هَذَا الْقُرْآنِ آيَةً كَرُومًا وَمَا يَذُفُّهُمْ
الْأَنْفُورُ) ت و تحقیق هر برنوی بیان آیدك اش جو قرانده تا كه نصیحت قبول آیدلر
وز یاده قیلز انلك حقنده مكر اور ككلكی وایراق اونی یعنی الله تعالی ولد اتخاد ایچوب
وولدن منزله یاك اولدیغنی قرانده درلودر لدیلر ایله ذكر ایتمكدن مراد انلك نصیحت
آلمری آید ایله نصیحت المبوب حقندن ایراق اولمزی زیاده اولدی (قُلْ لَوْ كَانَ مَعَهُ
آلِهَةٌ كَمَا يَقُولُونَ إِذًا لَآتَيْنَا إِلَى ذِي الْعَرْشِ سَبِيلًا) ت دیکل اكر او سیدی الله ایله بشقه
معبودلر نیجه كه ذیورلر اولوق سده طلب آیدرلر آید عرش صاحبی جانبته غوغا وانی ف یعنی
آنلك معبودلری الله سبحانه لك حكمتك تحتنده محكوم اونی نیچون قبول آیدرلر آید
بلكه تحت مالكنه شكست ویرورلر آید (سبحانه وتعالى عما يقولون علوا كبيرا) ت با كدر
الله واعداد اولسیدنكه دیورلر يوك اعلى اولمقله (تَسْبِيحُ لَهُ السَّمَوَاتُ السَّبْعُ وَالْأَرْضُ
وَمَنْ فِيهِنَّ وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا يَسْبُحُ بِحَمْدِهِ وَلَكِنْ لَا تَفْقَهُونَ تَسْبِيحَهُمْ إِنَّهُ كَانَ حَلِيمًا غَفُورًا)
ت پا كلكله ذكر آیدرانی بیدی كو كلرو ویرا اول كسنه لركه آنلك اراننده واردر و یوقدر
هیچ برشی مكر الله تعالی به جد ایله تسبیح آیدرلر وایكن سز لفهم ایتمز سكز آنلك ذكر ایتمنی
البته الله سلم آید یی یار ایچیدر ف یعنی سزك كو تو ایشر بکزی سینه دن سزلی چاپكلكله
عذابده طوعزوا کر توبه ایتمه كز برشی یار افر (وَإِذَا قَرَأْتَ الْقُرْآنَ فَاسْمِعْ لَهُمْ مِثْلَ مَا يَخْفَى مِنْ الَّذِينَ
لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ حَتَّى ابْتِغَاءُ مَسْتُورًا) ت وچانكه او قورسك قرانی بصمه دق سنك ارا كه
اول كسنه لركه اراننده كه ایتمبورلر قیامت كوته بر مستور برده ف یعنی اشبو
قرانده شوبله جوق تاثیر واردر ایكن كافرله اثر ایتمز زرا كه آنلر برده كیزلوردر اهل دنیا
كونشیدن آید یلقده دروایشقلمقدمه را اول كسنه كه كونشده دالن جور مش آنك
یاشده دیرسن كه كوش یوقدر (وَجَعَلْنَا عَلَى قُلُوبِهِمْ أَكِنَّةً أَنْ يَفْقَهُوهُ وَفِي آذَانِهِمْ وَقْرًا وَإِذَا
ذُكِّرَتْ بِآيَاتِ الْقُرْآنِ وَحْدَهُ وَلَوْ أَعْلَىٰ أَبْصَارُهُمْ تَقُورًا) ت وقورز آنلك قلبلری اوزرینه
برده لری تا كه فهم ایتمه لرقانی وقولاقلرینه صاعرلغی وچانكه ذكر آیدرسن كسندور بکی
قرانده آنك برلكله یوزلرین چوریرلر كند وارقلرینك دالنه اور كركله ف شاه ولی الله رجه
الله دیر كه اشبو وایکی آیتده كایه واردر كافر لرقان ایله ومو اعظله نه قوت بولمیه جعفر سینه

(نخن اعلم بما يستمعون به اذ يستمعون اليك واذ هم يخوي اذ يقول الظالمون ان نتبعون
الارجاس مستحورا) ت برلز زیاده یاورز اول شئی كه آید دیورلر آلف سبیلله (قرآنی یعنی
اسم ز او عیب ارا میچون دیکلرلر) اولوق سكه فولاق قورلرسك جانبكه واولوق سكه كیزلو
سویلشورلر (كی میچوندر كی سحر در كی كاهن در دیر و صهابه به) دیرلر ظالم لك سز تابیع
اولمز سكز مكر صحر اولمش كیشیه (انظر كيف ضربوا لك الامثال فضلوا فلا يستطیعون
سبیلًا) ت باقی نیجه او ویدلرسكیچون مثلاری پس آزعین اولدیلر پس قادر اولمزلر یول بولمغه
(وَقَالُوا إِذَا كُنَّا عِظَامًا وَرُفَاتًا أَوَلَمْ نجْعُوهُمْ نُفُوسًا خَلْقًا جَدِيدًا) ت دیدیلر یا برلز چانكه اوله وز
كو كلرو چوریش اعضا بری برندن النش آیا قالدیر یور میوز بکی برادلمقله (قُلْ كُونُوا
حِجَارَةً أَوْ حَدِيدًا أَوْ خَلْقًا مِمَّا يَكْفُرُ بِي دِينِكُمْ فَتَقُولُونَ مِمَّا يَعْبُدُنَا قُلِ الَّذِي فَطَرَكُمْ أَوَّلَ
مَرَّةٍ فَسَيُنْغِضُونَ إِلَيْكُمْ رُوسَهُمْ وَيَقُولُونَ مَتَى هُوَ قُلْ عَسَى أَنْ يَكُونَ قَرِيبًا) ت دیکل
سز اولسكز طاش یا خود غور یا خود بر بشقه نوع اولك اولشیدنكه یولك كورینور سزك
سینه لری كزده پس دیر لركه كیرو كیم دوندر برزی دیکل اول كسنه كیر آید سزی اول
دفعه ده پس تیردرلرسك جانبكه باشلرینی (یعنی ملزم اولورلر والله اعلم) و دیرلر نه وقته اولور
بودیکل برار كه یقین اوله ف یعنی اشبو و حالده قیامتك تو عیسی علیه السلام طلب آید یورسكز
وقیامت كوتسده ظن آیدر سكز كه دنیا ده بر ساعت اكانم دیکز زرا كه الی یل و یوزیل
قیامت كوتك الی یك یلی یاشده نه معلوم اوله جق (یوم یعدوكم فتسحیبون بعده وتظنون
ان لبشتم الا قلیلاً) ت اول كونده كه چاغر برشی الله پس قبول آیدر سكز آنك چاغر برشی
اكانم ایله وظن آیدر سكز اكانم دیکز دنیا ده مكر بر زممت (وَقُلْ لِمَ بَادَىٰ يَقُولُوا الْاِتِي هِيَ
أَحْسَنُ أَنَّ الشَّيْطَانَ يَنْزِعُ بَيْنَهُمْ أَنَّ الشَّيْطَانَ كَانَ لِلْإِنْسَانِ عَدُوًّا مُبِينًا) ت و دیکل بنم
قوللریه كه كوزل اولان كلیهی سویلسونلر (یعنی كافرله) البته شیطان غوغا بر اقور آنلك
اراسنه البته شیطان آدملا ایچون اشكاره دشمن اولدی ف یعنی لا قردی ایتمكده قتی واری
ایری سویلکز كه شیطان ارا كزه عداوت بر اقور و قما كه شمانه وغوغا وانه اكر دیکلیند
بیلش اولسه لردخی برشی فهم ایتمزلر (ربكم اعلم بكم ان بشار جكم او ان بشار عذبكم وما
أرسلناك عليهم وکیلاً) ت كفاره بولیه سویلکدن مراد شودر كسزك ربكز زیاده بیلجیدر
سزك حال كزی اكر دیلرسه وجم آیدر برمه یا خود دیلرسه عذاب آیدر سز وكوندر مدك سق
بامحمد آنرا وزر به موكل (اشبو امر جهاد ایله امر اولمزدن اول آید) ف هذا كرده

وعظ ایدن کس نه طارغین اولور که اول بر کس نه که ایش دیور نیچون حق سوزما یا تاجور پس
الله سبحانه یوردیکه آنره هدایت و یرمک سیرک دمت کزده کادر الله سبحانه یو سیلور
قولر ینک احوالی دبلدیکنه هدایت و یرور (و ربک اعلم عین فی السموات والارض ولقد
فضانا بعض النبیین علی بعض و انیناد اود زبوراً) ت و سنک ربک ابو سیلور اول کس نه بیکه
کو کرده وارد و یرور و وارد و تحقیق اعلی قیلدق یغیرلرک بعضی آخر بعض اوزرینه
و یردک داوده زبوری * فبعض یغیرلرک بعضی طارغین ایتدی و سیرک حوصله
آنردن آرتقد و یرور و داودی ذکر ایتدی که آنک ایلد یکسی و ارایدی یعنی هم جهاد
و ارایدی هم زبور و ارایدی که آنده حلال حرام او ایوب جله سی دعا و تسبیح و تعجید ایدی
(قُلْ ادْعُوا الَّذِینَ زَعَمْتُمْ مِنْ دُونِهِ فَلَا یَمْلِکُونَ کُفَّ الشَّرِّ عَنْکُمْ وَلَا یَخْشَوْنَ) ت دیکل
دعا ایدک اول کس نه لر که کمان ایتدی کز آنرک حقه الله الوهیق الله دین غیری پس قادر اولر
(شوم بودل) فالدرمه ضرری و قتلنی سزدن و قادر اولر دوند ر مکه آنی * فبعضی سزدن
دوند و ب بشقه کس نه اوزرینه صالدره نزل (اولئک الذین یذعنون یتغنون الی ربهم
الوسیله ایهم اقرب و یرجون رحمة و یخافون عذابه ان عذاب ربک کان محذوراً) ت اول
کس نه لر که عبادت ایدر آنره کافرلر (یعنی عیسی و عزیر و ملائکه لر) طلب ایدرلر کندو
ربلری جانبش یقین اولغی آنرک الیه زیاده یقین اولغی دینس نه و امید ایدرلر آنک رحمتی
و قور قورلر آنک عذابدن البته سنک ربک عذابی کندو سندن قور قور اولدی * فبعضی
اول کس نه لر که کافرلر آنره عبادت ایدرلر اول کس نه لرک الله سبحانه جانبش الیه زیاده یقین
اولغی نه بروسه ارا که الله زیاده یقین و رحمته نازل اولسون یقین اولان کس نه لرک
حالی بویه اولجبه سائرلر ینک حالی فصل اولور و کفارلر آنلری معبود طوعه لر نه فائده
حاصل اولور و جله نک وسیله سی انجق یغیر یز علیه السلام در که آخر تده جله به شفاعت
ایدی بر در (و ان من قریة الا نحن مهلکوها قبل یوم القیامة اومعذبوها عذاباً شدیداً کان
ذلک فی الکتاب مسطوراً) ت و یوقدر هیچ برکوی مکر برلر آنی هلاک و یر چکر قیامت
کوئدن اول یاخودا کاعذاب ایدر چکر قتی اولان عذابله شو و عده لوح محفوظه میازلشدر
* فبعضی تقدیر ازلده میازلشدر که هر بر بلده نک اها لسی برینی یولک قرار ایدوب عبادت
ایدرلر و یرلر که بر فلان کس نه لرک عیاسی و زو آنک جایتده یز پس اجل ایشدیکی وقتده
بر کس نه بی صافله قدرتی یوقدر (وما منعنا ان نرسل بالآیات الا ان کذب بها الاولون
و انینادوا لئذ انقاص مبصره فظاوا بها و ما ترسل بالآیات الا ان کذب بها الاولون
و انینادوا لئذ انقاص مبصره فظاوا بها و ما ترسل بالآیات الا ان کذب بها الاولون
نشانه لری کوند ر مکدن مکر اولر یکس قومک کوند ر یکس نشانه لری یلانه نسبت ایتلری
و یردک نمود قومنه دیشی دوی تا آشکاره نشانه اوله پس کافر اولدیلر کا کوند ر یز برلر

نشانه لری مکر و قور قتی ایچون * فبعضی هدایت معجزه موقوف دکادر (و اذ قلنا لا ان
ربک احاط بالناس و ما جعلنا الرؤیا الی اوتیک الا نبیة للناس و الشجرة الملعونة فی القرآن
و تخوفهم فصار یذعنون الاطغیاناً کثیراً) ت و ذکر ایت اولوقتی که دیکلر سکا که البته سنک
ربک قوشاندی آدم لری (یعنی قدر تنده) و قیلدق برلر سکا کوستر دیکم زو یایی مکر صنه مق
ایچون آدم لری و یصه مدق قر آنده لمنت اولغش اغاجی مکر بر صنه مق و قور قور دیر آنلری
پس زیاده قیلر قور قتی آنرک حقه الله مکر یولک قورلغی و سر کشاکی * فشاوه ولی الله
رحمه الله دیر که یعنی چنانکه کافر لر معراجک قصه سی ایشدی و یلر و ان شجرة الزقوم طعام الاثیم
آیتی آنره ایشدی یونلری عقل و عادتدن حوق اراق اولغله طعنک محلی طوئیلر و الله أعلم
* فبعضی وقتا که یوردیکه الله سبحانه آدم لری احاطه ایتدی اوله ایه آیه آخرده جله آدم لر
مسلمان اولور پس معجزه فی نیچون طلب ایدرلر و ایشدی و یامعراج رو یا سیدر که ایشدی و یامعراج
سیندن آدم لر صناعش اولدی و طوغرو ایمانلو کس نه لر مدق ایلد ایتدی و یلر اول کس نه لر که
ایمانلری صادق کادی ایشدی و یلر و یلانه نسبت ایتدی و شجرة ملعونه یعنی زقوم اغاجی که
قرانده یوردی کانی جهنم اهلری لر مؤمنلر ایتدی و نصدیق ایتدی و کافرلر دیدیلر که
جهنمک اودنده یاش و یاشل اغاج نیجه اولور ایشدی و آدم لری صنه مق ایچون ایدی (و اذ قلنا
للملائکة اسجدوا لآدم فسجدوا الا ابلیس قال اسجد لئن خلقته طیناً) ت و ذکر ایت
اولوقتی که دیکلر فرشته لر سجده ایدک آدم پس سجده ایتدی و یلر مکر شیطان ایتدی دیدی
ایا سجده ایدر عیسی اول کس نه یه کبر ایدک آنی چاموردن * فبعضی الله سبحانه نک حکم لر نه
کافرلرک شبهه ایتدی کبری همان ابلیس طریقه در (قال اربک هذا الذی کرمت علی بنی
انشر الی یوم القیامة لا تحسبک ذریة الاقلید) ت دیدی (ابلیس) ایا کوردی کمی
شو کس نه بیکه کرای قیلدک آنی بنم اوزرینه کبر بر اقصا بنی قیامت کوئده کین البته
کو کندن قویار یرم آنک اولادینی مکر از یجفنی * فبعضی یونلری کندیمه مسخر ایدیم
نیجه که یولر آنی یواش و مسخر قیلر (قال اذهب فنی تبعک منهم فان جهنم جزاؤکم جزاء
موقوراً) ت یوردی الله کیت هر کس نه که تابع اولسه سکا آنردن پس البته جهنم سیرک
جزا کرد کامل جزا اولقله (و استقرز من استطعت منهم بصوتک و اجلب علیهم بحیلک
و رجلك و شارکهم فی الاموال و الاولاد و وعدهم و ما یهدهم الشیطان الا غوراً) ت و یرندن
قویار و ب دیرت و قلدات هر بر کس نه بیکه قادر اولسک آنردن کندو آوازک ایلد و جافر
آنرک هلاکی اوزرینه کندو آنلریکی و ییانلریکی و شریک اول آنلر و مال لر نه و اولاد لر نه
و وعده ایت آنره و وعده و یرمز آنره شیطان مکر الداعیه * فشاوه ولی الله رحمه الله دیر که

اشبومذ کور تصور در شیطانک سببی آنری آ زغین قیلقدنه که اخذ اولنمشدر خوسزلرک
 رئیسارینک فعلندن وقتا کهر کوی غارت ایدملر نمره اوررلر و آنلر بی ویا نلرینی چاغرلر
 شوجانبدن طونک واونطه رفدن طونک دیو * ف ماللرده شریک اولتی اولدرکه کندو
 ماللرینی بتلره و خاچلره ندر ایتمکی فرض یاورلر و اولاده شریک اولتی اولدرکه دیرلر که
 اشبو اوغلی بکافلان باغشادی و فلان اوغلی فلان اعطایندی (ان عبادی ایس لک علیهم
 ساطات و کفی بریک و کبلا) ت البته بنم قوللرم یوقدر سنکچون آنلر اوزرینه هیچ
 بر قدرت و غالب اولتی و بس در سنک ربک (قوللرینی) حفظ یوزندن (ربکم الذی یزجی لکم
 الفلک فی البحر لتبتغوا من فضله انه کان بکم رحیما) ت سنک ربک زاول الله در کوریدر
 سنکچون قایغی د کزده نام همیشه کزی طلب ایدم سکز الله لک فضاندن البته الله سزی
 اسر کجیدر * ف لتبتغوا من فضله یعنی نام همیشه کزی طلب ایدم سکز الله لک فضاندن اندن
 مرادی شودر زیر افرانده اکثر دمه همیشه فضل دیو یوردی فضالک معناسی ارتقاصدر
 مسلمانلرک عبادت ایتمکاری آخرت ایچوندن و دیناده دخی کار و فائده حاصل اولور قایغی
 د کزده یوریدر سنکچون یعنی د کزده هیچ کسنه نک قوی و زور لنی یوریده من مکرر روز کاردن
 یوروروز کار ایدم الله سبحانه لک اختیارنده در (واذا مسکم الضر فی البحر ضل من تدعون
 الاایاه فلما نجاکم الی البر اعرضتم و کان الانسان کفورا) ت وچانکه طونه سیزی
 قیلنی د کزده غائب اولور اول کسنه که چاغر دیکزانی مکر الله پس وقتا کفجات و یردی سزه
 قره جانبنه یوز چور یچی اولدیکز و آدم لرشکر سز اولدیلر (اقامتم ان یخسف بکم جانب البر
 او یرسل علیکم حصیبا ثم لا تجدوا لکم و کبلا) ت ایامین اولدیکزی آندنکه بره چوره
 سزی قره دمه یا خود کوندره سزک اوزر کزه اوق طاش یاغ دزیچی اولان روز کاری صکره
 بولرسکز کندیکز ایچون هیچ بر صاقلچی (ام امنتم ان یعیدکم فیه ناره اخرى فیرسل
 علیکم قاصقامن الریح فیغرقکم عما کفرتم ثم لا تجدوا لکم عیسیاه تبعها) ت ایامین
 اولدیکزی آندنکه بر دخی کتوره سزی د کزه بر آخر کزه پس کوندره سزک اوزر کزه روز کار
 جنسندن بر شدنلر روز کاری پس غرق ایدم سزلی اول سببدنکه کافر اولدیکز صکره
 بولرسکز کندو کز ایچون هیچ بر مواخذ ایدیمی شو غرق سببیلر بزم اوزر مزمه (ولقد کرهنا
 بی آدم و جعلناهم فی البر و البحر و رزقناهم من الطیبات و فضلناهم علی کثیر من خلقنا تفصیلا)
 ت و تحقیق یول قیلدق آدم اولادینی و کتوردک آنلری قره دمه و د کزده (یعنی حیوان
 اوزرنده و قایق اوزرنده) و رزق یردک آنلره کوزل شیلردن و تفصیل ایدک آنلری

براندیغمز شیمک چوغی اوزرینه * ف جانورلر ایچون بر شیمه بک و سوار اولتی یوقدر نه
 قره دمه و نه د کزده و سوار اولتی آدم لره و یردی و پاک اولان رزق قایوغی و قهری صویله حق
 اولان میوه نک قایوغی صویلسنی و حیواناتک صماتدن و کیکدن آ ر غسنی انسانه او کزدی
 و یونلردن بشمکه لایق اوله نک بشمسی و دو ککه لایق اوله نک دو ککسی و یک طریقی او کزدی
 (یوم ندعوا کل اناس بامامهم فمن اوفی کتابه یجینه فاوله یقر وون کابهم ولا یظلمون فبلا)
 ت اولکونکه چاغر رزهر بر بولکی انساندن کندو یو کلر یله پس اول کسنه که ویرلش
 اولدی آنک عملی دفتری آنک صاغ الله پس اشبو چاعت او قورلر کندو کابلرینی و ظلم اولنلر
 بر ایلیک قدری * ف قیامت کونه ده عمل دفتلرینی او چورلر اولرک کاغدی صاغ الله
 کاورو کاهکارلرک کاغدی صول الله ارقه جانلردن دوشراشبو علامتی کورد کده اولر
 تمام خوشاقله کاغدلرینی او قورلر (ومن کان فی هذه اعمی فهو فی الآخرة اعمی و اضل
 سیلا) ت و هر بر کسنه که اولدی اشبو دیناده کور پس شو آخرتده دخی کوردر و زیاده
 آ زغیندر یولدن * ف یعنی نیجه که بر کسنه دیناده هدایتدن کور اولدی آخرتده دخی کور
 اولوب جنتک یولندن ابراق قالمشدر (وان کادوا یقینونک عن الذی اوحینا الیک لتتیری
 علینا غیره و اذا لا تجدوا لکم خلیلا) ت و از قالدیکه الدامه قله دوندن لر سنی اولشیدنکه
 وحی کوندردک سنک جانبکه که اقرا ایدم سن بزم اوزر مزمه و حیل غیری سنی اولوقده دوست
 طور لر سنی * ف کافرلر دیدیلر اشبو قرانده اونیصیحه لروارد رلیکن هر بر یرده شریک اوزرینه
 عیب ایدیلر کربونی تبدیل ایتسه کز جمله من آئی ایشیدیرز (ولولا ان نبینه لفسد کدت
 ترکن الیهم شیئا قلیلا) ت و ا کر ثابت قیاسی دق سنی یقین اولور د کسکه میل ایدم سن آنلرک
 جانبنه بر آ زیحیق میلله (اذا الذینک ضعف الحیوة وضعف الممات ثم لا تجدوا لکم عیسیاه نصیرا)
 ت اولوقده طائیدر دق سکا دیر یلک ایکی قات عذابنی و اولمک ایکی قات عذابنی صکره
 بولرسن کندیکبر یاردم ایدیمی بزم اوزر مزمه (وان کادوا لیتفقزوا من الارض
 لیخرجنهم منها و اذا لا یلبثون خلافاک الا قلیلا) ت یقین اولدیلر که یر کدن قوپاروب تپوده لر
 سنی تا که چیقار لرسی بر کدن (یعنی سنی دشمنان و تحریک ایلر مکدن جیقار مق استیدیلر)
 و اولوقده قالمزلر کافرلر سندن صکره مکر آ روقت (سنة من قد ارسلنا قبلا من رسلنا
 ولا تجدوا لکم نصیرا) ت اول کسنه لک طریقی کبیکه کوندردک سندن اول بزم
 یغمبرلر یزدن و بولرسن بزم عادتز ایچون تغیر اولقلنی * ف شاه ولی الله رحمة الله دیر که اشبو
 معنی بدر کونه و وقوع بولدی و بر قاج آدم لرشکر علیه السلامه اید او یرمک اراده

ایدرلر ایدی بجه سی اولدی رلی وان کادواشوجه نیدن یوردی بکه آیتک نزولی وقتنده
سورجدر مک قصد لری وار ایدی وحالاهجرتیه قصد ایتیشلر ایدی (اقم الصلوة لعلکم تشعرون
عشق اللیل وقرآن القبر ان قرآن القبر کان مشهودا) ت قایم قیسل غازی کونشک
زائل اولدی وقتندن کیجه نک ظلمتک ظهور ینم کین لازم طوت قسران اوقوم فی طالت
وقتنده البته طالت وقتنده قرآن اوقومغه حاضر اولور فرشته لر (ومن الالبیل فتمجدیه نافله
لک عسی ان یعفک ربک عما محجودا) ت وکیجه نک بعضی سنده اویانق اول قرآن ایل
کیجه قالقمق زیاده اولدی سنکچون یقیندر که قایم قیلر سنی ربک مقام محجوده (یعنی
شفاعت مقامنده) * فی یعنی اویقودن اویان و قالق و قرآن اوقواشبو حکم زائد قیلندی
سنک اوزر بکه امتک اوزر ینم دکل زیر کسکابر اعلی اولان هر تبه احسان ایده حکم که
مقام محجود در یعنی شفاعت کبری مقام بدر وقتا که جمیع یغمبر لر دانشغه ونفس اورمغه
قدرت لری اولمز اولو قنده یغمبر عز علیه السلام الله سبحانه جانینه عرض ایدوب خاق
مشقندن خلاص ایدرلر (وقل رب ادخلنی مدخل صدق و اخرجنی مخرج صدق واجعل
لی من لدنک سلطانا نصیرا) ت دیکل ای بنم ربم ادخال ایت بنی کوزل ادخال ایت بکه
وطشه کتور بنی کوزل کتور مکله و بصره بنچون کند و یان کدن یاردم ایدی بچی قوی
(یعنی هر حالده کومک و یاردم ایت بکابر بره داخل اولدیغ وقتنده و بریزدن طشره جیه قیلدیغ
وقتنده) * فی یعنی اشوشهر دن یوزی صولی اولمغه و اعتبار ایل طشره جیه قار و عزت و تعظمله
بر اشفه یرده سا کن قیل پس الله سبحانه شو حضرت علیه السلام مدینه منوره یی مسکن
قبلاوب آدم لرین کامطیع و یوردی قبول ایدی بچی قیلدی آنلردن دین اسلامه یاردم
وکومک اولدی (وقل جاء الحق وزهق الباطل ان الباطل کان زهوقا) ت دیکل کادی
طوغرو اولان دین و یوق اولدی باطل اولان دین البته باطل اولان یوق اولیجیدر * فی یعنی
اسلام دینک علیه سی کلس مکرمه مکره دن و تمام عزیدن کفر قاجوب یوق اولدی (وتنزل
من القرآن ما هو شفاء ورحمة للمؤمنین ولا یزید الظالمین الا خسارا) ت وایسدر برز
قراندن شفا و رحمت اولان شیئی مؤمنلره و زیاده قیلر کافر لره مکرز بانی * فی قبلک
کیفسر اکنه شفا و یر قبلک شکوک و شبهه لری زائل اولور قرآنک بر کاتندن بدنک کیفسر لکی
دخی دفع اولور (واذا انعمنا علی الانسان اعرض و نای بجایه و اذا مسه الشر کان یؤسا)
ت وچانکه احسان ایتسک انسان اوزر ینم یوز جویر رویان جویر و ب اراق اولور (یعنی
تسکیر و غور ایدرک طریق سندن بر طرف اولور) وچان طوتسه آتی قیلنق اولور امیدسر
* فی یعنی طاعت ایتسکدن یوز دوزدر که باشلر و قیلنق وقتنده اللهمک نعندن امیدینی کسر

امام و من اوانلر نعمته شکر ایدوب قیلنق وقتنده صبر ایدرلر (قل کل یعمل علی شاکانه
قرکم اعلم بن هواهدی سیلا) ت دیکل هر بر کس نه ایشلر کند و طریق اوزر پس
سزک ربک ز یاده یلیجیدر طوغرو یولی بولش کیسه یی (ویدملونک عن الروح قل الروح
من امر ربی و ما اوتیتکم من العلم الا قلیلا) ت و سوال ایدرلر سکار و حدن دیکل روح بنم ربک
یوردی سندن در و یوردی سز علدن مکرر آزشی * فجهودلر یغمبر عز علیه
السلام دن صتمق و امتحان ایچون روح دن سوال ایتدیلر پس الله سبحانه آتی یلدر مدی
زیرا که آنلرک آتی یلکه لیاقتی یوغیبدی و نهملدی آتی صغدر من ایدی بوندن اول سابق
زمانلرده دخی یغمبر لر دقیق اولان شیلری امتلر ینم بیان ایتدیلر و اشبور اده بوقدر بیلک
کفایت ایدر که روح الله سبحانه نک حکم نده بر شیدر که آتی بدنه القا ایدوب آنک سیمیله بدنی
دیری قیلدی و بدندن حقدیق و قنده بدن اولوب قانی اولور (وائن شئنا المذهب بالذی اوحینا
الیک ثم لا تجدک به علینا وکیلا) ت واکردیلرک سکا و حی ایتدی بکمز شیبئی کبر برز
صکره بولزسک سکا انی ردا ایت بکه بزم اوزر مزه برایش بصره یچی (الارحمة من ربک ان فضله
کان علیک کبیرا) ت لیکن باقی ایتدیلر رحمت سیمیله آتی سنک ربک جانندن البته آنک
فضل سنیک اوزر بکه یولک اولدی (قل لئن اجمعت الانس و الجن علی ان یاتوا بمثل هذا
القرآن لایأتون بمثله ولو کان بعضهم بعض ظهیرا) ت دیکل اگر جمیع اولس لره آدم لرو چنلر
اشبور قرآنک مثلی کتور مکله البته کتور مز لر آنک مثلی و اگر چه واسعه ده آنلرک بعضی
بعض سینه کومک و یر بچی (ولقد صرفنا للناس فی هذا القرآن من کل مثل فابی اکثر
الناس الا کهورا) ت و تحقیق ینان ایتدیلر آدم لر ایچون اشبور قرآنده هر بر مثلاردن (یعنی
وعظ و نصیحت و قور قق و جنت و جهنم کبی شیلری حق قورقه لر و ایمانه رغبت ایدرلر)
پس قبول ایتدیلر آدم لرک چوغی مکرشکر سزاکتی (وقالوا لن نؤمن لک حقی تعجر انما من
الارض ینبوعا) ت و ذیدیلر ایمان کتور مز سکا اولو قنده دکن که جاری قیلر سین بر بچون
یردن یکار لری (او تکون لک جنة من نخیل و عنب فتعجر الانم ارجلها اتعجیرا) ت یاخود
اوله سنکچون بر باغچه خرما دن و اوزم دن پس آقیده سن ایر مقاری اول باغچه نک ارا سنده
(او تسقط السماء کما رزعت علینا کسفا او نانی بالله و الا لیک قبیلا) ت یاخود دوشوره سن
کو کی نیجه که گمان ایدر سن بزم اوزر مزه پارچه پارچه یاخود کتور سنی الهی

و فرشته لری قار شومزه آشکاره (أَوَيْكُونَ لَكُمُ الْيَتَامَىٰ مِنْ زُخْرِفٍ أَوْ تَرْقَىٰ فِي السَّمَاءِ وَلَنْ نُؤْمِنَ
لِرُقَيْبِكَ حَتَّىٰ تَنْزِلَ عَلَيْنَا كِتَابًا نَقْرُوهٗ قُلْ سُبْحَانَ رَبِّيَ هَلْ كُنْتُ الْأَبَشْرَ رَسُولًا) ت یا خود
اوله سنگ چون بر آواتونین یا خود یو قار و جقه سن کو که و به یا نغمه سنک کو که جقه بد یغکه
ایندیر مدی که بزم اوزر مزه بر کتابکه او قویه لم آفی دیکل یا کدر بزم ریم دکام بن مکر بر آدم
رسولم (وَمَا مَنَعَ النَّاسَ أَنْ يُؤْمِنُوا إِذْ جَاءَهُمْ الْهُدَىٰ إِلَّا أَنْ قَالُوا أَبَعَثَ اللَّهُ بَشَرًا رَسُولًا)
و منع ایتمدی آدم لری ایمان کتور مکدن اولوقته که کادی آنله هدایت مکر شو که دیدیلر
ایا کوندر دیمی الله آدمیدن یغمبری (قُلْ لَوْ كَانَ فِي الْأَرْضِ مَلَائِكَةٌ يَشْهَدُونَ مَطْمَئِنِّينَ لَنَزَّلْنَا
عَلَيْهِمْ مِنَ السَّمَاءِ مَلَكًا رَسُولًا) ت دیکل اکر اوله لری رده فرشته لری که یور لر سکون و آرام
ایله برده البته کوندر برز آنلر اوزرینه کو کدن ملکدن یغمبری یعنی یغمبر امتنک
جقسندن اولور انسان یغمبر و ملک که ملک یغمبر کاور که حتی تعلیم و تعاده قولایلق
اوله آمدی سز لر ملک دکاسه کز که سزه ملکدن رسول کوندر لم (قُلْ كُنِيَ بِاللَّهِ شَهِيدًا بَيْنِي
وَبَيْنَكُمْ أَنَّهُ كَانَ بَعْدَ أَخِي خَيْرًا بَصِيرًا) ت دیکل بسدر الله شاهد بزم ایله سز لر ارا کرده
تحقیق الله کند و قولارینی یلیجی کور یجیدر (وَمَنْ يَهْدِ اللَّهُ فَمَا لَهٗ هَادٍ وَمَنْ يَضَلَّ فَمَا لَهُ مُجِدٍ
لَهُمْ أُولَئِكَ مِنْ دُونِهِ وَنَحْشُرُهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ عَلَىٰ وُجُوهِهِمْ عِيَابًا وَبِكَوْضًا مَا وَاهُمْ جَهَنَّمَ كَلَّا
خَبَّتْ زُرَّتُهُمْ شَعِيرًا) ت و اول کسنه که یول کوستردی ا کالله اولدر یول بولش و اول
کسنه که آزعین قبله آفی البته بولش آنلر ایچون دوستلار الله دن غیری و قالدیر برز آنلری
قیامت کوتیده کند و یوزلری اوزرینه سورینه رک کور و لال و صاغر اولدق آنلر بری
جهنم دره و قسکه علوی سوزنه زیاده قیلر آنلر اوزرینه اودی (ذَٰلِكَ جَزَاءُهُمْ بِأَنَّهُمْ كَفَرُوا
بِآيَاتِنَا وَقَالُوا إِذَا كُنَّا عِظَامًا وَرُفَاتًا أَوَلَمْ نُحْيِ قُلُوبَهُمْ خَلْقًا جَدِيدًا) ت اشبو آنلر جزا سیدر
اول سیدن که کافر اولدیلر بزم نشانه لر یز و دیندیلر یا و قسکه اوله و ز کور و جور و عیش
بری برندن آبریش اعضا لر آبر قالدیر لمش اولور میوزیکدن بر ادلقله (أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّ اللَّهَ الَّذِي
خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ قَادِرٌ عَلَىٰ أَنْ يَخْلُقَ مِثْلَهُمْ وَجَعَلَ لَهُمْ أَجَالًا لَّارْتِيَابٍ فِيهِ قَابَ
الظُّلُمُونَ إِلَّا كَفُورًا) ت ایایلر لری که کو کوری ویری برادن الله قادر بر ا کاکه براده
آنلر مثلی و قبله آنلر ایچون معین بر وقت که اصلا شبهه اولیه انده (یعنی قیامت کوتیده
دیر یا لب حشر اوله لری) پس قبول ایتمدی لر ظالم لری مکرط کلقی (قُلْ لَوْ أَنَّمَا كُنَّا نَحْنُ

رَجَعْنَا إِلَى اللَّهِ وَإِذَا لَأَمْسِكُمْ خَشْيَةَ الْإِنْفَاقِ وَكَانَ الْإِنْسَانُ قَنُورًا) ت دیکل آنلره اکر سز لر مالک
اوله کز بزم ریم رزق خزن نه لرینه اولوقته بخیلک ایندر دیکل کز جله سنی صرف ایتمک
قور قوسدن انسان بخیل اولدی (وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَىٰ تِسْعَ آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ فَنَسِيَ لِخِيَارِئِيلَ إِذْ
جَاءَهُمْ فَقَالَ لَهُ فِرْعَوْنُ إِنِّي لَأَظُنُّكَ يَا مُوسَىٰ مَثْبُورًا) ت و تحقیق ویردک موسایه طقوز
آیدین و واضح اولان نشانه لری پس سوال ایت بی اسیر ایتلدن وقتا که کادی آنله موسی پس
دیدى آ کارعون البته بن ظن ایدرم سنی ای موسی شهر اولمش * ف احتمال ایدر که طقوز
نشانه طقوز معجزه اوله که الله سبحانه فرعونى الزام ایچون کوندر مش و احتمال ایدر که طقوز
کم اوله که توریتک اوللرنده یا زاش ایدی و شو احکام لر کاه کاتردن منع ایتمکیچون
وارد اولشدر (قَالَ لَقَدْ عَلِمْتُمْ أَنِّي هَٰؤُلَاءِ الْآرَبُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ بِصَافِرٍ وَآنِي لَأَظُنُّكَ
يَا فِرْعَوْنُ مَثْبُورًا) ت دیدى موسی البته یلک که کوندر مدی اشبو و آیتلری مکر کو کارک
ویرک ربی دلالت ایدن آیدین نشانه لر اولدق و البته بن ظن ایدرم سنی ای فرعون هلاک
اولمش (فَارَادَ أَنْ يَهْلِكَ مِنْهُمُ مِنَ الْأَرْضِ فَأَغْرَقْنَاهُ وَمَنْ مَعَهُ جَمِيعًا) ت پس دیدى فرعون که
قویاروب جیهاره آنلری بردن (یعنی مصر دن) پس غرق ایتدک انی و آنکله برابر اولان
کسنه لرک جله سنی (وَقُلْنَا مَنْ بَعْدَهُ ابْنِ إِسْرَٰئِيلَ اسْكُنُوا الْأَرْضَ فَإِذَا جَاءَ وَعْدُ الْآخِرَةِ
جِئْنَا بِكُمْ لَفِيفًا) ت و دیدک فرعونک هلا کند نصکره یعقوبک اولادینه سا کن اولک اشبو
برده پس وقتا که کور آخر تک وعده سی کتور برز سز لر بری برکزه قارشمش یعنی ایوایشلور
کو توایشلور قارشمش اولدق کور سکر نصکره ایوی کو تودن غیبز ایدر بر برز (وَبِالْحَقِّ
أَنزَلْنَاهُ وَبِالْحَقِّ نَزَّلَ وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا بَشِيرًا وَنَذِيرًا) ت و طوغریلقله اشاغی کوندر دک
قرانی و طوغریلقله نازل اولدی و کوندر مدک سنی مکر سویندر یجی و قور قود یجی * ف
طوغریلقله اشاغی کوندر اش یقی یولک اثناسنده مقیدل و متغیر اولمش (وَقَرَأْنَا فَرَقْنَاهُ
لَتَقْرَأَهُ عَلَى النَّاسِ عَلَىٰ مُكْتٍ وَنَزَّلْنَاهُ تَنْزِيلًا) ت و قرآنی پاره پاره کوندر دک تا که او قویه سن
آنی آدم لر اوزرینه کسمنک ایله و دفعات ایله و برآنی ایندر مکه ایندر دک (یعنی یکر می اوج
یلمه آرزاقضا ایتدیکه کوندر دک) * ف یعنی بعض کابی او قوم قدن مراد معناسنی
یلمک اولور مکر قران او قوم قدن مراد آنک معناسنی یلمک ایسه ده لفظ لر بی دخی او قوم قدن
نور و برکت نازل اولور او قویان کسنه اوزرینه (قُلْ آمَنُوا بِهِ أَوَلَا تُؤْمِنُونَ إِنَّ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ
مِنْ قَبْلِهِ إِذَا بَلَغَ عَلَيْهِمْ خَبْرٌ نَّحْنُ لَآلِذَاتٍ قَانٍ سَجْدًا) و یقولون سبحان ربنا ان ککان وعد ربنا

لَمَّا قُولًا) ت دیکل ایمان کتور یکزانک اوزرینه (یعنی شوقر آنه) یا خود ایمان کتور میگز
 البته اول کسسه لر که ویریش اولدی انلره علم یوندن اول چنانکه او قونسه انلر اوزرینه دوشر لر
 کند و یوزلری اوزرینه سجده ایدر لک و دیر لک یا کاک بزم ریمز ایچوندر البته بزم ریمز لک و عده سی
 نایندر * ف یعنی اول کسسه لر که قراندن اول نازل اولان کابیری یولور لر قرانه دخی ایستور لر
 وینه سابق اولان کتابلرده وعده ویرمشکه کاه جک زمانده بر کلام نازل اوله سجده ریمز
 کاب اهل شوحکمی و وعده بی طوغری یولور لر (و یخرون للاذقان یگون و بریدهم خشوعاً)
 و دوشر لر یوزلری اوزرینه بیغلیه رق و زیاده قیلر قران آنلرده واضعی * ف نمازده سجده
 ایکی کره اولور اشبو اجلدن سجده ایدر لک و یو ایکی کره یوردی اولی سجده اول سبیدندر که
 اشبو کلام تاثیر یول نهعت اولوب شکر ایتمک ایچوندر و ایکنجی کره عبدک عاجز اولسنی
 اشعار ایچوندر (قل ادعوا الله وادعوا الرحمن ایما تدعوا فله الاسماء الحسنی ولا تجهر بصلاتک
 ولا تحافتنهم وابتغ بین ذلک سبیلاً) ت دیکل دعا ایذک الله یا خود دعا ایدر رحمانه هر قه قیسنه
 ایدر سه کز کوزل آذر الله ایچوندر و کسک او قومه نماز کده و کز لودخی او قوم مو طلب ایله
 ایکی سنک اراسنده بر یول ف عرب اهل رحمن اسمنی الله سبحانه نل آدی اولد یعنی یمازلر ایدی
 اشبو اوزره ارشاد یوردیکه الله سبحانه ایچون چوق اسملر وارد ریاکن ذاتی واحد و مفرد در
 و نمازده چوق و کسک اوزرله او قومق ایدر کلدروینه چوق کیزلوا او قومق دخی کوزل دکادر
 بلکه ایکی سنک اراسنده بر یول بکنشدز (وقل الحمد لله الذی لم یخذولدا ولم یکن له شریک
 فی المذلک ولم یکن له ولی من المذلک وکبره تکبیراً) ت و دیکل حمد و شالله ایچوندر که اصلا
 اتخذا یتمشد و ولد و یوقدر انکیچون هیچ بر اوزرناق پادشاه لغند و یوقدر انکیچون هیچ
 برایش یصه یجی قدر تیزلک سبیدن و یوکله ذکرایت انی تعظیم ایتمکله * ف هیچ
 بر کسسه انکیچون یاردم ایدیجی دکادر ذاتی وقتنده یعنی الله سبحانه اوزره هیچ
 بروقتنده ذات کلیر که تا کایاردم ایدیجی لازم اوله دنیا نلک
 پادشاهلری اوزره و بکلر و باشد کیلر غالب اولور لر پس
 پادشاهلره کونو وقتلرند و جتین احوالنده
 یاردم و کرمک ایتمک لازم اولور اما الله
 سبحانه اشبو امور لره
 محتاج دکادر
 والله تعالی
 أعلم
 * (تم الجزء الثانی و یلیه الجزء الثالث و له سورة الکهف) *

فهرس الجزة الثالث من التفسير الجلالى

سورة الكهف	سورة مريم	سورة طه	سورة الانبياء
٢	٢٢	٣٤	٥٠
سورة الحج	سورة المؤمنون	سورة النور	سورة الفرقان
٦٤	٧٧	٨٨	١٠٥
سورة الشعرا	سورة النمل	سورة القصص	سورة العنكبوت
١١٤	١٢٩	١٤١	١٥٦
سورة الروم	سورة لقمان	سورة السجده	سورة الاحزاب
١٦٧	١٧٧	١٨٢	١٨٦
سورة سبا	سورة فاطر	سورة يس	
٢٠٥	٢١٣	٢٢١	

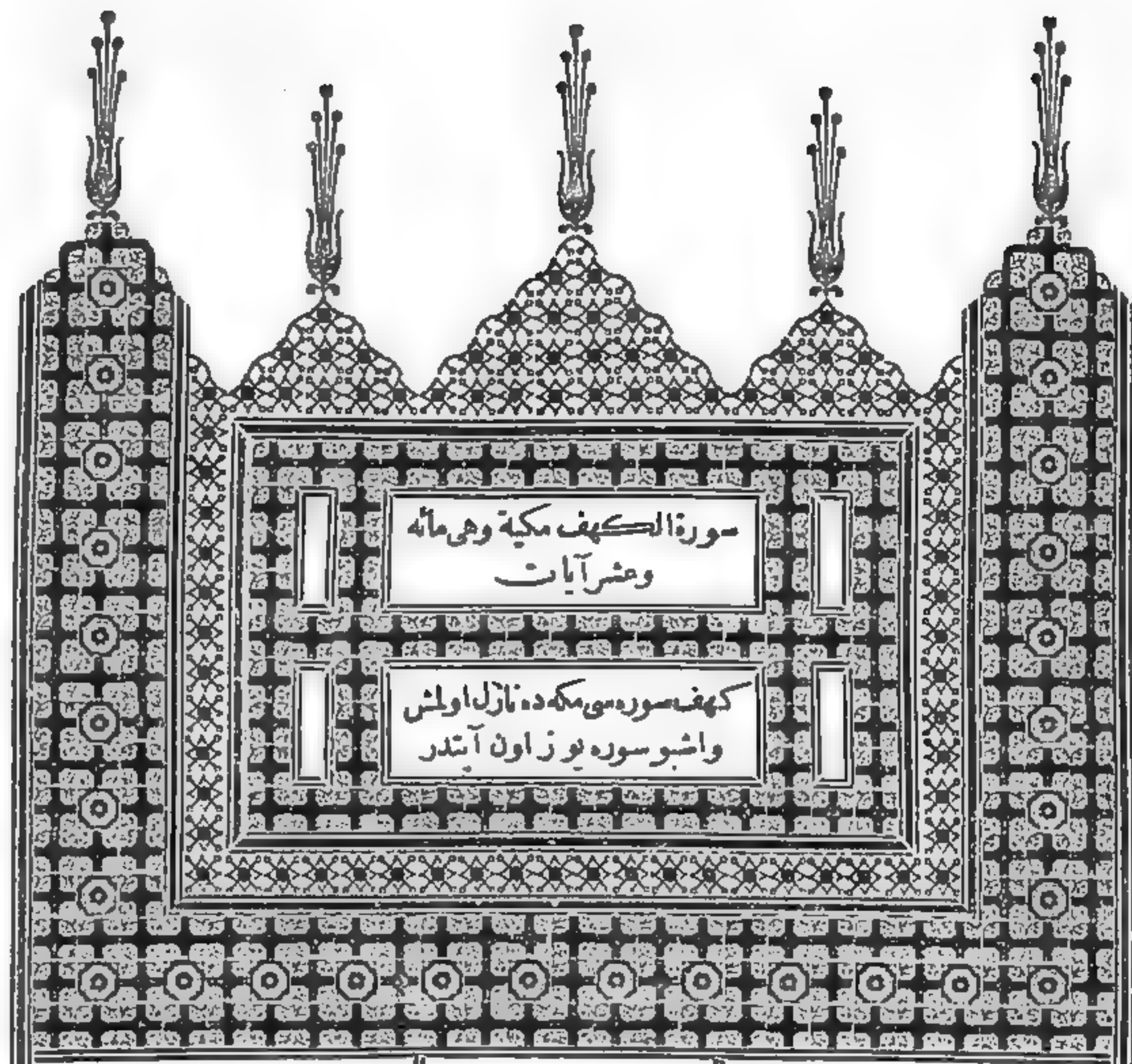
جزء ثالث انتهاسى

٢٢١

الجزء الثالث من كتاب التفسير
الجلالى على التنزيل الجلالى

طبع مقابلا على نسخة المؤلف
بمطبعة بولاق بمصر المحروسه

بسم الله الرحمن الرحيم

اسرکچی بغشلیجی اولان اللهک آدیله او قوروم

(الحمد لله الذي أنزل على عبده الكتاب ولم يجعل له عوجاً) ت اوکک هبسی اول الله ایچوندرکه ایندردی کندی قوی اوزرینه قرانی وقیلدی قراند هیچ بر کر یلک (فَمَا يُنذِرُ بَأْسًا تَدِيدُ امِّنْ لِلَّذِينَ يُبَشِّرُ الْمُؤْمِنِينَ الَّذِينَ يَمْشُونَ الصَّالِحَاتِ أَنْ لَهُمْ أَجْرٌ أَحْسَنُ لَا) مَا كُنْتُمْ فِيهِ أَبدًا) ت ودخی طوغری قیلدی آتی تاقورقیده کافرلی کندی یاتدن صادر اولان شد تلو عقوبته و تاسوندره اول مسلمانلری که کوزل ایشلری ایشلر و آنلر ایچوندر کوزل من دو مکافات اندراند داتم اوله قاری حالده (وَيُنذِرُ الَّذِينَ قَالُوا اتَّخَذَ اللَّهُ وَلَدًا) (ق) مَا لَهُمْ بِهِ مِنْ عِلْمٍ وَلَا بُرْهَانٍ كُتِبَتْ كُلُّهُمْ تَخْرُجُ مِنْ أَقْوَاهُمْ أَنْ يَقُولُوا كَذِبًا) ت و تاینه قورقیده اول کسنه لر یکه دیدیلر الله ولدا خدایلدی آنلر ایچون و بابالر ایچون شوسوزده برهم یوق ایشو سوز که حیه قرآنلر اغزلندن اشجق کفر عظیم وقتی یلان سوبالر (فَاعْلَمْ أَنَّهُ باخِعٌ نَفْسَكَ

(تنبیه)
بعض محققان ترجمه سنده
ایضاح تام بولنه مدیغندن
مترجم حضرلری ایضاح
وتفهیم اینک ایچون بعض
عبارة زیاده ایش او فاعله
اشبو زیاده اولان عبارة لر
ایکی دائره اره سنه وضع
قلند

عَلَى آفَاتِهِمْ أَنْ لَمْ يُؤْمِنُوا بِهِمْ ذَا الْحَدِيثِ أَسَفًا) ت پس مکر سن کاسرلرک یوز
چور مسندن نفی هلالک ایچیسک انلر کر ایمان کتور مسه لراشبو سوزده
غمانک یوزندن (أَنَّا جَعَلْنَا مَا عَلَى الْأَرْضِ زِينَةً لَهَا لِيُتَبَوَّهُمْ أَهْمُ أَحْسَنَ عَمَلًا) ت تحقیق
برلر یاوزنده اولان شیلری یزک زینتی قلدق تا امتحان ایدم آنلر یکه آنلرک قنقیسی
کوزلدر علده ف یعنی یوزنده اولان شیلرک زینتسه و بیجته الله انوب آکامانل
اولورلری و یانخود آنی بر اقوب آخری طوئرلی (وَأَنَّا جَعَلْنَا لُونِ مَلَكًا مَعِدًا جُرًّا) ت
تحقیق یزک یوزنده اولان هر بر شیلری یز بر برابر تراب قیلر و دوز اولان او تسمه بداند و ندرز
فه یعنی اونی و آنجی قوباراش دوز و هموار بر اولورلر (أَمْ حَسِبْتَ أَنَّ أَصْحَابَ الْكَهْفِ
وَالرَّقِيمِ كَانُوا مِنْ آيَاتِنَا عَجَبًا) ت آباظن ایدر میسکده مقاره صاحبیلری و مکتوب صاحبیلری
(یعنی بر مکتوب یکه آنلرک آدری آندم یاز یلوب غارک قابوسنده و ونلش ایدی بزم نشاغز جله
سندن بر عجیب فشانه اوله (إِذْ أَوَى الْفِتْيَةُ إِلَى الْكَهْفِ فَقَالُوا رَبَّنَا آتِنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً وَهَيِّئْ
لَنَا مِنْ أَمْرِنَا رَشَدًا) ت وقتا که بر نیجه یکنلر غار خانیبه کیروب انی محل طوئرلر پس دیدیلر ای
بزم بر عجزه کند و یانکدن اسرکک و بر بز عجزه کنده و ایشهمزده یول یوانی حاضرله (فَضَرَبْنَا
عَلَى آذَانِهِمْ فِي الْكَهْفِ سِتْرًا عَدَدًا) ع ت پس برده بر اقدق آنلرک قولقلری اوزرینه
مغاره ده (یعنی او یوتدردق آنلری) قاج ییلر (ثُمَّ بَعَثْنَا مِنْهُمُ اثْنَيْ عَشَرَ نَبِيًّا أَخْبَىٰ أَخْبَىٰ لِمَا لَبِثُوا
أَمَدًا) ت مکره قالدردق و او یاندردق آنلری تایلر که ایکی کر و هندن قنقیسی آنلرک کهمده
ا کاند کلری مدق حفظ ایدو بدردق ای الحزین یعنی ایشو ایکی فرقه یانوار ییج یاز یجیلر ندرکه
(اصحاب کهمک مغاره ده کاندلری مدق) بعضلری بر قاج ییل یازلر و بعضلری زیاده یانقه صان
یازلر و یانخود مغاره صاحبیلری او یقودن طوئر قیده بعضی یو یادی که بر کون او یو و شتر ایشو
غارده و بعضی اکسک دیدیلر (ثُمَّ نَقُصُّ عَلَيْكَ نَبَأَهُم بِالْحَقِّ إِنَّهُمْ فِتْيَةٌ آمَنُوا بِرَبِّهِمْ
وَزِدْنَاهُمْ هُدًى) ق ت برلر یان و حکایت ایدر زینک اوزر یکه آنلرک خبر لر بنی طوغر و اقله
تحقیق آنلر بر قاج یکنلر ایدی که ایمان کتور دیلر کتور دیلر یز نه هدایت و بصیرت زیاده
قلند ف یعنی ایمان سیدله آنلری او یانورده لرک زیاده قیلدق (وَرَبَطْنَا عَلَى

قُلُوبِهِمْ اِذَا قَامُوا فَقَالُوا رَبُّنَا رَبُّ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ لَنْ نَدْعُوْا مِنْ دُوْنِهَا قُلْ قُلُوبًا اِذَا
 شَطَطًا ت و بغدادی آنلرک قلبیری اوزرینه (یعنی آنلرک قلبی محکم قیادق)
 اولوقتده که طور دیر (یعنی دقایق اوسک اوسکده) پس دیدیلر بزم ریز کو کلرک ویرک
 ریسیدر ایتمه عبادت ایتمه الله دن غیری بر بشقه معبوده اکر ایدر ایسه که اول وقتده
 یلان دیش اولور ز ف بر شهرده بر ظالم پادشاه واریدی هر کس نه که آنلرک بتلرینه عبادت ایتمز
 ایدی آتی عذاب ایله اولدیر ایدی و یا خود بسلره زور ایله عبادت ایتمه رایدی اشبو و مغاره
 صاحبیری بر نیجه یکنلر آنلرک خدمتکارلرینک اوغوللری ایدی آنلرک بریسی انکیچی اوغلی ایدی
 و بری آشپز یعنی آشچی اوغلو ایدی پس بر کسه نماز ایله کیدوب آنلری پادشاه خبر و یردی
 پادشاه آنلری کتوردوب آنلردن سوال ایدی اشبو وقتده الله سبحانه آنلرک قلبلرینی بغلدی
 یعنی آنلرک شبات و یردی آنلرک ایسه طوغری بقله کند و سوزلرینی بیان ایدیلر پادشاه ایسه
 بر جانبیه عزیت ایتمه که بنه اشبو مقدمه بی ناخبره نودی که سفر دن مر اجعه ده آنلری یا بیلره
 عبادت ایتمه یرم یا خود عذاب ایله اولدیر و پادشاه کیمیدی و آنلر اول شهر دن کر لوجه قاجدیلر
 هُوَلَا قَوْمًا اتَّخَذُوا مِنْ دُوْنِهَا آلِهَةً لَّوْلَا يُؤْنِسُوْنَ عَلَيْهِمْ سُلْطَانُ بَيْنَ فِئْتَانٍ مِّنْ اُمَّتٍ
 عَلٰی اَنْتَ كَذِبًا ط ت اشبو بزم قومز الله دن غیری معبود لرا تخاذ ایدیلر (اشبو معبود
 لرک) ثبوتی اوزرینه بر دلیل ظاهر نیچون کتورمز لر پس کیمدر زیاده ظالم اول کس نه دن که
 الله تعالی یه یلان بغلدی و شرک ایله افترا ایدی (وَ اِذَا عَزَلْتَ اَفْئُوْهُمْ وَمَا يَعبُدُوْنَ اِلَّا اَللّٰهُ فَاَوْوَا اِلٰی
 الْكَعْبَةِ يَنْشُرْ لَكُمْ رَبُّكُمْ مِنْ رَّحْمَتِهِ وَيَهْدِيْ لَكُمْ مِنْ اَمْرِكُمْ مَرْجَعًا ه ت و چنانکه
 ابرلر یکزای اوقدا شلر (شو کافر لدن) و اول شیلر دن که آنلر الله دن غیری عبادت ایدیلر پس
 التجا ایدلر مغاره جانبیه تا ککش قیله سزک ایچون ربکز کند و اسر کس نه دن و حاضر ایله سزک
 ایشک زده منفعت بوله حق شی ف آنلر افسوس شمرندن طشر چقوب قرینده ینجلوس
 دید کلری طاعده بر غار و ایدی اشبو یکنلر بری بر یله مشورت ایدوب اول مغاره یه کیروب آنده
 او طور دیر آنلره او یقو غالب اولدی او بودیلر بر کس نه آنلردن خبردار اولوب اولوقتدن
 اشبو زمانه دکن او یورلر فقط شو زمانک اراسنده بر دفعه الله سبحانه آنلری او یاردی اشبو
 سیددن خبر لری و حالری یلنوب بر قاج کس نه لر ایله صحبت ایدوب یته او یوم شلر (وتری
 الشَّمْسُ اِذَا طَلَعَتْ تَرَاوَعْنَ كَهْفَهُمْ ذَاتَ الْاٰمِنِ وَاِذَا غَرَبَتْ تَقَرَّبُ هُمْ ذَاتَ الشَّمَالِ وَهُمْ فِيْ خَوْفٍ
 مِنْهُ فَلَمِنْ اٰیَاتِ اللّٰهِ مَنْ يَّهْدِ اللّٰهُ فَاِنَّهُ لَیْسَ بِمُهْدٍ (ج) وَمَنْ يُّضَلِّ فَلَنْ يَّجِدَ لَهُ وَاٰیًا

مرشد) ت و کورسن ای کور یچی کونش طوغدی و قنده آنلرک مغاره لرینک صاغ
 جانبیه میل ایدر و بائدی و قنده وصول جانبیه میل ایدر و آنلر اول غاردن ککش و آجق
 برده لر در اشبو کراولان حالری الله تعالی نلر قدرته دلالت ایدر شیلر دندر بر کس نه که
 آ کاله بول کوسره اول کسه فلاحه بول بولور و اول کس نه که آ زغین قیله انکیچون هیچ بر بول
 کوستر یچی ایش یسه یچی مرشد بوله مرشد ف شاه ولی الله رحه الله دیر ضعیف
 اولان خاطره شویله کلور که غارک قبله جانبیه اولان دیواری شوقدیر یو کس کدر که آنلرک اصلی
 اولان کولکمی یلنلر تمام شده آنلرک او بودی مکیانی بون بونیه اورت و کونش طوغان
 جانبیه اولان دیواری ایله کونش باتان جانبیه اولان دیواری قبله جانبیه اولان دیواره
 یا بشق و یرلری یکنلر کس کدر و مرسته مرسته شمال جانبیه متصل اولان یرلری آجق در
 و اشبو جماعتک باشلری شمال جانبیه و یا آنلری جنوب جانبیه اولور ق او یوم شلر در پس
 اولوقتده کونش طوغری ایشی غرب دیواری نه و غارک کس نه بعضی کس نه دوشهر هر نقدر
 کونشک ارتفاعی زیاده اواسه ده دیواری ارتفاعی ضوئک آنلره وصولدن مانع اولور
 وضو عین جانبندن آنلرک باشلری جانبیه که شمال طرفه در مشرق اولور و است و او قنده دیوار
 جنوبک اصلی اولان سایه سندن غیری برشی قالمز و قما که کونش باقیه میل ایدر وضو دیوار
 شرقیه دوشرو آنلرک باشی اوزرینه مرتفع اولور و یو آنلرک صول جانبیه در فحق
 تعالی نلر قدرتدن اول مغاره یه کونش دوشمز و یغور یا غمز و قاریا غمز ککش بر یردر طاره جن
 د کلدلر و کسبهم ابقا ط و هم رفود (ق) و نقابهم ذات الیمین وذات الشمال (ق)
 و کلمهم باسط ذراعیه بالوصید ل و اطلعت علیهم ل و ایت منهم فرار و لم یثبت منهم رجعا ت
 و آنلری کورسک او یانق ظن ایدرسن و آنلر ایسه او یوم شلر در و دوندلر ز آنلری صاغ
 جانبیه وصول جانبیه و آنلرک ایشی آجوبدیر ایکی یلنلرک بری قاپونک طهانی اوزرینه
 اکر خبردار و اسیدلر آنلر اوزرینه البتیه و زجور رلرک آنلردن قاجق یوزندن و طولر دله
 آنلردن قور قیله ف دیر لر آنلر او یومش در لر و آنلرک کوزلری آجق در اشبو سیددن بر کس نه
 یلور کس که آنلر او یانق در لر الله تعالی اول مغاره ده قور قواق قوعش تا آدم لر قاشیری
 طوغسولر تا کشف صاحبیری ارامسز اولیسه لر و آنلر برایت یولداش اولدی و اشبو وایت
 دخی دیری قالمش اکر چه ایت بساک کونوا یشدرا مابوزمینک ایتلر دن ایوسی دخی یوانور
 (وَ کَذٰلِكَ بَعَثْنَاهُمْ لِّتَسْأَلُوْا اٰیٰتِنَا قَالْ قَاتِلْ مِنْهُمْ کَمْ لَبِثْتُمْ قَالُوْا لَبِثْنَا مَآ اَوْ بَعْضُ یَوْمٍ قَالُوْا
 رَبُّكُمْ اَعْلَمُ بِمَا لَبِثْتُمْ فَابْعَثُوْا اَحَدًا مِنْكُمْ یُوقِفْکُمْ هٰذِهِ اِلَی الْمَدِیْنَةِ فَلْيَنْظُرْ اَیُّهَا الَّذِیْنَ ظَلَمُوْا
 فَاٰیَاتِنَا مِنْ رَّحْمَتِنَا وَ لَیْسَ بِکُمْ اَحَدًا ت و نیجه که او یوم قاریا نشانه یصودق

ایسه او باندن پنی دخی نشانه قیلدق بولجیه او یاردق آناری اوله کبری بریل سوال
ایده لر کندی وارالنده آنردن بری دیدیکنه قدره کاندیکز شوره ده دیدیلر برکون یا خود
برکونک بعضی اگشتوز دیدیلر سزله ربکزی بیلجیدر سزله کاندیکزله مقداری پنی پس
کوندلر بریکزی کند وارا کردن اش- مو باره کزله شهر جانیه پس لازمدر که باقیسین اشجو
شهرک طعامندن قنقیسی کوزل ایسه آندن سز بر رزق کتورسون لازمدر که چاک کیده
چاک کله ویندیر میسه سزله حاله کزی برکسینه به ف یوزیل مدتده طور مقاری
برکون کبی آنار معلوم اولدی اولی و او یومش کسینه ایکسی برابر در (انهم ان یظهروا
علیکم برجوکم اویعیدوکم فی ملتکم وان تفلحوا اذا ابدآ) ت البتیه شو کافرلا کر سزله
اوزر یکزه قدرت بولر سزی طاش ایله اولدیر لر یا خود کندودینلر نه کیرودوندور لر
واو لوقت اصلا نجات بولمز سکر (و کذلک اعدا نرنا علیهم لعلوا ان وعد الله حق وان الساعة
لا ریب فیها ج) اذیتنا زعون ینهم امرهم فقالوا ابوا علیهم بنیانا ربهم اعلم بهم قال
الذین غلبوا علی امرهم لنخذن علیهم مبعدا عت ته کم خبردار قیلدق آدم لری آنلر
اوزرینه اوله که بیلر که اللهک وعده سی طوغر یدر حق بیلر که قیامت کوننده اصلا شک
یوقدر اولوقت که نزاع ایتدیلر بر قاج کسینه لر کند وارا رنده آنلر مقدمه سنده پس دیدیلر
بر بنیایک آنلر غاری اوزرینه آنلر رب لری آنلر حال رینی بیلور پس اول کسینه
لر که آنلر شائسه مطلع اولدی دیدیلر که اوزر لرینه بر مسجد یا پلم ف اصحاب کهفک
دینی ومذهبی الله سبحانه بیلور که توحید اوزره قایم ایدیلر و هیچ بر یغمبرک نر بعته
تابع دکل ایدیلر مکر اول آدم لر که آنلر خبرینی بیاوب انلر معقدا اولدیلر و شول کسینه
لر که زیارت ایچون بر محل یا دیرلر اشجو کسینه لر نصاری ایدیلر و اصحاب کهف مردم لره
رخصت ایدوب کندی دوزی بردخی او یودیلر ف آنردن بری بر آچه یعنی باره
آلوب شهره واردی کوردیکه شهر کند و شهر لرینه بکزمز و هر برشی یاد کوردی زیرا که
اشبو مدتده قاج قار نلر کچمش شهرک آدم لری آنلر باره سنلر که سن کوروب مختبر اولدیلر که
اشبو که قنقی زمانک وقتق پادشاهک آدی سکه سید بر پس ظن ایتدیلر که بو آدم اسکی زمانک
خزینه سندن بولش آخر شو خبری پادشاهه ایرشدر دیر پادشاه اول آدم دن آنلر قصه سن
صوروب د کایوب معلوم ایتدی و اول زمانده اول شهرده ایکی مذهب اوزره آدم لرو ارایدی
بعضی یعنی یعنی خلق آخر نده دیری اولوب قالمغه قائل ایدیلر و بعضی دخی منکر ایدیلر
وارالنده نزاع و او ایدی و پادشاه ایسه اهل انصاف ایدی دیردیکه بر طرفک دلیلی اله
طوتسه تا آخر طرفک مردم لرینه بیلدیر الله سبحانه اشبو اصحاب کهفک خبرینی آکابر سندن
کوندردی باندن و کندی و سی مغازه به کمدوب بجهل سن کوروب زیارت ایدوب و هر بری سندن

احوالی ایشدوب کادی اولوقت اشبو شهرک آدم لری آخر نه ایمان کتوردیلر که اشبو ایکی کره
دیر ایدکن اقل دکلدر (سَقُولُونَ ثَلَاثَةَ رَايَهُمْ کَاهِم ج) و یقولون خمسة سادسهم کاهم رجاء
بناغیب ج) و یقولون سبعة و ثمانهم کاهم ج) قل ربی اعلم بعثهم ما یعلمهم الا قلیل قف
فلا تعارفهم الامر اظاهرا ص) ولا تسفت فیهم منهم احدا ق ت بعض کسینه دیدیلر
که مغاره صاحب لری او چدر آنلرک دردغیسی آنلرک کلیدر بعض آدم لر دیدیلر که بش کسینه
درلر آنلرک التجیسی آنلرک ایتدیر غائبانه طاش اتق لر یدر یعنی اشبو سوزی ظن ایله
سویلدیلر حقیقتی بیازل ایدی چونکه آنلر غائب ایدیلر و دخی دیدیلر ایدی کسینه درلر آنلرک
سکرنجیسی آنلرک ایتدیر دیکل بنم ریم زیاده بیلجیدر آنلرک عدد دینی و ناسدن آنلری آرکسینه
بیلور پس آنلرک مقدمه سنده جدال و نزاع ایتمه مکر ظاهری و سرسری اولان لاقردی ایله
وسوال ایتمه آنلرک سقنده کافر لدن هیچ برکسینه به ف یعنی اشبو امور لرده نزاع ایتمه کده
فائد یوقدر ابن عباس رضی الله تعالی عنهما یوردیلر که آنلر ایدی کسینه درلر و الله سبحانه ایکی
اولکی قوللرک رجاء بالغیب دیکله ضمه فنه اشارت قیلدی و اشبو او چخی قوله اشارتدن
سکوت یورمخی بر نوع ترجمه دلالت ایدر (ولا تقولن لشیء فی فاعل ذلک غدا لا الا ان یشاء
الله ز) و اذکر ربک اذا نسیت و قل عسی ان یمدین ربی لا قرب من هذا رشدا ت و دیکل هیچ
برشی ایچون البتیه بن ایشلر بن آتی یارین مکر که اللهک مشیتن ذکر ایدمه سک یعنی دیکل که دیرم
اشبو ایشی ایشلکی اگر الله دیرسه و ذکر ایت ربکی بروقتده که اونوده سن یعنی صکره متنبه
اوله سن و دیکل اولور که هدایت ایلیمه بی بنم ریم بر یوله که کار زیاده یقین اوله طوغر یاق
اعتبار یله او اشدن که کافر لر دیدیلر اصحاب کهفک خبرندن ف اصحاب کهفک قصه سنی
تواریخ کابلرند نوادر لرده مندرج قیللر هر برکسینه آ کابر دوا اولق ممکن دکل کافر لر
یهودلرک تعلیمه احسان و صنه حق سبیلی اوزره پیغمبر من علیه السلامه شوقه دن سوال
ایتدیلر اول حضرت جواب و یردیکه یارین بیان ایدرم اشبو اعتقاد اوزره که جبرائیل علیه
السلام نازل اولور آندن سوال ایدوب جواب رینی و یریم اون سکر کون جبرائیل علیه السلام
کدیلر اول حضرت زیاده سیله غم لندیلر آخر اشبو قصه بی آلوب نازل اولدی و آند نصکره اشبو
نصیحتی بیان یوردیکه که جک امر لر ان شاء الله تعالی دیز سزین و عده و یرمه اگر بروقتده
سهوایت صکره متنبه اولد قده دیکل و یردیکه امید وارا ول که الله سبحانه سنک درجه کی
و مرتبه کی زیاده قیله حق یعنی بوند نصکره هیچ بروقتده الله سبحانه بی اونوغر سین (ولیسوا فی
کفهم ثلاثه سنین و اذادوا آسماء) ت واکشدیلر آنلر کند و غار لر رنده او چو ز سینه

و زیاده قیلدیلر طوقوزیل دخی (قُلْ اللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا تُبْشِرُونَ) (ج) لَهُ غَيْبُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ ط
أَبْصِرْ بِهِ وَاتَّقِ مَا لَهُمْ مِنْ دُونِهِ مِنْ وَلِيٍّ (ج) وَلَا يُشِيرُ فِي حُكْمِهِ أَحَدًا ه ت دیکل الله
بیور اولمه قدر ایکنه کاشدیلر الله ایچوندر کوکارده غائب اولنلری بیک و یرده غائب اولنلری
بیک الله تعالی نه قدر کور یجیدر (ویا خودنه عجب کور یجیدر) ونه قدر ایشد یجیدر
(ویا خودنه عجب ایشد یجیدر) یوقدر انلری ایچون الله دن غیری هیچ برایش یصه یجی و هیچ
کسنه بی کند و حکمنده شریک آلمز ف یعنی چوق مدت او یوبوب او یاندیلر و تاریخ اهلی
دور لودور لو احوال لری بیان ایدر لر طوغر و شودر که الله سبحانه کوسر ره اشبور ایدر که اصحاب
کهفته قصه لری عام اولدی (وَأَنْتَ مَا أُوحِيَ إِلَيْكَ مِنْ كِتَابٍ رَبِّكَ لَا مُبَدِّلَ لِكَلِمَاتِهِ) (ج) وَلَنْ
تَجِدَ مِنْ دُونِهِ مُتَعَدِّيًا ت و اوقر اول شی که وحی اولندی سنک جانبکه کندور بکک کابندن هیچ
بر ت دیل اید یجی یوقدر آنک حکم لری و البته بوازن آن دن غیری هیچ بر صغیب (وَأَصْبِرْ نَفْسَکَ
مَعَ الَّذِينَ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ بِالْغَدَاةِ وَالْعَشِيِّ يُرِيدُونَ وَجْهَهُ وَلَا تَعْدُ عَيْنَاکَ عَنْهُمْ) (ج) تَرِیدُ زَيْنَةَ
الْحَبْوَةِ الدَّیْنَاءِ) (ج) وَلَا تُطِيعْ مَنْ اغْلَبْنَا قُلُوبَهُ عَنْ دَرْکِنَا وَاتَّبِعْ هَوَاهُ وَكَانَ امْرَأَتُهَا نَارًا ط و باعله
و تقیبت ایت نفسی اول کسنه لرایله که کندور بارینی صبح وقتنه و اخشام وقتنه
ذکر ایدوب الله تعالی نک ذاتنی دیلر لایقه در که نظرک انلردن صرف اولنیه دنیا در لکینک
زیستنی دلیله رک و اطاعت ایتنه اول کسنه به که آنک قلبی بری ذکر ایتنه کن غافل ایتدن
کند و نفسک دیلد یکنه تابع اولدی آنک ابشی حددن یکدی ف بر کافر حضرت
علیه السلامه دید یک نفر الری و غیر بالری محاسب کن ابراق قیل تا که یو کلر وزن کینلر
کلوب سنکله او طور لر مسلمانلرک غیر بالری ذیل لر در دیدی یو کلر وزن کینلر
کافر لر دیدی جوابیده بوایت نازل اولدی (وَقُلِ الْحَقُّ مِنْ رَبِّکُمْ) (قف) فَنَشَأَ قُلُوبُنَا مِنْ (قف)
وَمَنْ شَاءَ فَلْيُکْفِرْ (ج) أَنَا نَعْتَدُ لِلظَّالِمِينَ نَارًا أَحَاطَ بِهِمْ مِرَادُهَا وَإِنْ يَسْتَعْشِرْوا یَغَاثُوا بِمَا
كَانَ یُشَوِّی الْوُجُوهُ بِقَسِّ الشَّرَابِ وَوَسَائِتِ مُرْتَفَعَاتٍ ت و دیکل اشبو قرآن منزک ربکز
طرفندن کلام حق و خبر صد قدر پس هر کسنه دیر ایه ایمان کتور مکی ایمان کتور روهر
کسنه دیلر کافر اولغی کافر اولور ظالم لری ایچون اود حاضر لدق که آنلری آنک قان دیواری
احاطه ایتشدروا کفر یادیته لر آنلرک دادینه بر صوابه ایشیلور که اریش باقر کی یوزلری
بشور زنه کور و صودر اول صو و جهنم نه کور و آراء کا هدیر (إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ

إِنَّا لَأَنْصِیعُ أَعْرَجَ مِنْ أَحْسَنَ عَمَلًا) ت اول کسنه لر که ایمان کتور دیلر و ایشلدیلر
کوزل اولان ایشلری البته بز لر اول کسنه نک ابرین ضایع ایتیز (أُولَئِكَ لَهُمْ جَنَّاتُ
عَدْنٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ يُحَلَّوْنَ فِيهَا مِنْ أَسَاوِرَ مِنْ ذَهَبٍ وَيَلْبَسُونَ ثِيَابًا خُضْرًا مِنْ
سُنْدُسٍ وَإِسْتَبْرَقٍ مُتَّكِنِينَ فِيهَا عَلَى الْأَرَائِكِ نَبْشَاتُ الثُّوبِ وَحَسُنَتْ لَهُمْ تُفَعُّاتُ آبِو کروه
ایچوندر ایدی اقامت اولنسه حق باغچه لر که آنلرک اتندن ایرم قلا قار و آنده التون
بلاز کلر طاقنوب زیتمن اولور لر ویشل دیادن اینجه وقان انواب کیر لر و اول باغچه لر ده
سر لر و تختلر و زینسه او تور لر را شو سر لر و جنت کوزل آرام اولنسه حق بر در ف
حضرت پیغمبر صلی الله علیه وسلم یور دیکه التون دن بز کار واپیک انواب لر جنتده ار ککله
و یرله جکدر ا کرار ککلردن بر کسه دنیا ده آلتون واپیک فاشلردن کیرسه و طاقنور سه
جنتده بولمز (وَأَضْرِبْ لَهُمْ مَثَلًا رَجُلَيْنِ جَعَلْنَا لَاحِدَهُمَا جَنَّةً مِّنْ آعْنَابٍ وَحَفَقْنَاهُمَا
بِخَلِّ وَجَعَلْنَا بَيْنَهُمَا زُرْعًا) ت و بیان ایت آنلر ضرب مثل طریقه اول ایکی کسنه نک
قصه سنی که آنلرک برینه اوزم اغا جلرندن ایکی باغچه و یردک و آنلرک چوره سنی خرما
اغاج لرله احاطه ایتدک شو ایکی باغچه لرک ارا سنده کیز راندق ف کچمش زمانده بر زن کین
کسنه وفات ایتد کده ایکی اوغلی قالوب بابا لرندن قلان مال مترو که بی ارالنده برابر تقسیم
ایتد لرانک بریسی بریر آلوب ایکی طرفند ده میوه انجلی ا کوب واورته سنده کین
ا کوب و برابر مقی دخی قازوب اول باغچه به آفتش اگر یغمور یا غمز ایه اول بستانه
هیچ بر نقصان کلمه و بر یولک خاندانک کریمه سن حباله نکا که عقد ایدوب آن دن اولادر
وجوده کلش و خدمت کار لر و ملازم لر پیدا ایتش دنیا امور نک تدبیری دوزب و صاغ
ایدوب را حیلله دنیا در اکتی کور ردی اول بر قوندانی بابا سندن ایریشن مالی الله سبحانه نک
یواننده صترف ایدوب کند و قناعتیه کچور دی (كَانَا الْجَنَّةِیْنِ آتَتْ أَكْهَامًا وَلَمْ تَغْلَمْ مِمَّنْ شَاءَ
وَجَعَلْنَا لَهَا لَهْمًا مِّنْ رَّا وَكَانَ لَهُ ثَمَرٌ فَقَالَ لِصَاحِبِهِ وَهُوَ یُحَاوِرُهُ أَنَا أَكْثَرُ مَالًا وَأَعَزُّ نَفَرًا) ت
اشبو ایکی باغچه لر ایشلری و محو ولر بی و یروب هیچ بر میوده برا کسکک اولدی
و آنلرک ارا سنده ا قار صوایر مقی یصه دق و اول کسه ایچون اوزم و خرمادن غیری
چوق میوه لر و ایددی کسند و ارقدا سنده محادله و محاوره ایدرک بنم سندن مال و اولادر
و خرم چوق در دیدی ف یعنی مال الله سبحانه نک نهستی ایدی مکر او کوندیکندن و کفر
سوزلری سو یلدیکندن بلا ایشدی (وَدَخَلَ جَنَّتَهُ وَهُوَ ظَالِمٌ لِّنَفْسِهِ قَالَ مَا أَظُنُّ أَن تَبِیدَ

هَذِهِ اَبَدًا وَمَا ظَنُّ السَّاعَةِ فَاعْتَمِدْ عَلَى رَحْمَةِ رَبِّكَ لَا جِدْنَ خَيْرًا مِنْهَا مُنْقَلَبًا تَوْبًا وَبِأَعْيُنِهِ سَنَهُ
عَبَّ وَغَرَّ اَيْلَهُ كُنْدُو تَمَسَّنَهُ ظَلَمَ اَيْدُرَكَ كَبَرْدِي دِيدِيكَ ظَنُّ اَيْتَمٍ مِنْ كَهْتَلَفٍ اَوَّلُهُ اَشْبُو
بِأَعْيُنِهِ هَيْجُ بَرِ وَوَقْتُهُ وَبِنَهْ ظَنُّ اَيْتَمٍ كَهْتَمَاتٍ كَوْنِي وَقُوعُ بُولُهُ وَبِأَعْيُنِهِ اَكْرُ كُنْدُو رَمَكُ
جَانِبُهُ رَدَاوَانُ وَرَسْمُ الْبَتَّةِ اَشْبُو بِأَعْيُنِهِ دَنُ كَوْنِ خَيْرِ لَوْ سَنَ بُولُورُمُ فَاخْرُفُ مِنْكَ
اَوَّلُهُ ظَنُّ اَيْدُو رَلَرُ كَهْتَمُ اَشْبُو كَاهِي اَرْتَكَابُ اَيْتَمَكَلَهُ نَيْجَهُ كَهْتَمَادَهُ ذَوْقُ وَصَدَقَادَهُ
بُولُهُ يَلَرُ اَنْكَ كَبِي اَخْرَتَهُ دَخِي عَيْشُ وَعَشْرَتُهُ اَوَّلُهُ جَعَلُهُ اَوَّلُهُ دَكَلَرُ اَنْلَرُهُ رَاحَتُهُ
يُوقَدَرُ (قَالَ لَهُ صَاحِبُهُ وَهُوَ يُحَاوِرُهُ اَكْفَرْتَ بِالَّذِي خَلَقَكَ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ مِنْ نُطْقَةٍ ثُمَّ سَوَّاهُ
رَجُلًا) تَارَقْدَ اَشِي اَكَا دِيدِيكَ اَيَاسَنُ سَنِي طَبَقْدَانُ صَكْرُهُ مَنِي دَنُ خَلْقِ اَيْلَهُ نَامُ اِنْسَانُ اَيْدَنُ
اَللّٰهُ تَعَالٰى يَهْ كَا فَرِي اَوَّلُهُ (اَنْكَ هُوَ اَللّٰهُ رَبِّي وَلَا اَشْرِكُ لِيْ رَبِّيْ اَحَدًا) تَا كَنُ بِنُ اَعْتَقَادُ
اَيْدُرُمُ كَهْ اَوَّلُ اَللّٰهُ بِنُ رَمِي رَمِي كَوْنِ قَوْشُمُ كُنْدُو رَمِي هَيْجُ بَرِ كَسَنَهُ يَ (وَلَوْلَا اِذْ دَخَلْتَ
جَنَّتَكَ قُلْتَ مَا شَاءَ اَللّٰهُ لَا قُوَّةَ اِلَّا بِاللّٰهِ اِنْ تَرَنْ اَنَا اَقْلَ مِنْكَ مَا لَا وُلَدًا) تَا وَنَيْجُونُ كُنْدُو
بِأَعْيُنِهِ كَهْ دَاخِلُ اَوَّلِيْغُ وَوَقْتُهُ مَا شَاءَ اَللّٰهُ لَا قُوَّةَ اِلَّا بِاللّٰهُ دِيْغُ (يَعْنِي اَللّٰهُ تَعَالٰى
دِيْغُ بَوْبُ كَا وَرَمَشُ وَقُوتُ وَقُدْرَتُ اَنْجَقُ اَللّٰهُ تَعَالٰى تَكْدَرُ دِيْغُ بَوْبُ بُولُورُفَا بُولُورُفَا دِيدِيْكَ)
اَكْرُ بِنُ مَالِدُهُ اَوَّلُهُ دَنُ سَنَدَنُ اَزْ كَوْرُ رَمَكُ (فَعَسَى رَبِّيْ اَنْ يُؤْتِيَنِيْ خَيْرًا مِنْ جَنَّتِكَ وَيُرْسِلَ
عَلَيْهَا حَبْسًا بَانًا مِنَ السَّمَاءِ فَنُصْحُ صَبِيحًا زَاكَا) تَا بَسُ اَوَّلُورُ كَهْتَمُ رَمِي وَرَهْ بَكَا سَنَكُ
بِأَعْيُنِهِ كَدَنُ زِيَادَهُ كَوْنِي اَوَّلُورُ كَهْتَمُ بَوْسَتَاكَ اَوْرِيْ نَهْ كَوْنُ كَدَنُ بَرِ عَذَابُ كَوْنُ رَوْبُ
(يَعْنِي يَلْدُرُمُ) اَيَاقُ سَوْرُجُهُ اَوْتَسِرُ دَوْرُ طَبَقُ اَوَّلُهُ (اَوْ يُصْحِحْ مَا وَهَّغُوا فَرَقَلْنُ نَسْتَطِيْعُ
لَهُ طَلَبًا) تَا يَا خُودُ اَوَّلُهُ اَنْكَ صَوْبِيْ يَهْ بَا قُورُهُ كَهْتَمُ اِنِيْ طَلَبُ اَيْتَمَكَلَهُ قُدْرَتُكَ اَوَّلِيْغُهُ هَيْجُ بَرِ
عَلَيْهِ السَّلَامُ يِيْوَرُ دِيْكَ اَكْرُ بَرِ كَسَنَهُ وَنَدُهُ رَاحَتُهُ بُولُهُ قَدُهُ مَا شَاءَ اَللّٰهُ لَا قُوَّةَ اِلَّا بِاللّٰهُ دِيْغُهُ
بَدَنْظَرُ دَنُ اَمِيْنُ اَوَّلُهُ (وَأَحْيَيْتُ بَنِيَّ يَهُدْيَا فَاصْبِرْ بِقَابِ كَفْبِهِ عَلَى مَا اُنْفِقُ فِيْهَا وَهِيَ خَاوِيَةٌ عَلَى
عُرْوَتِهَا وَيَقُولُ يٰ اَيُّهَا الَّذِيْ لَمْ اُنْمِرْكَ بِرَبِّيْ اَحَدًا) تَا اَوَّلُ كَا فَرَلُ بَوْسَتَاكَ مِيْوَهُ
وَاشْجَارِيْ كَوْنُ اَتَشُ نَزُولُ وَاحَاطُهُ سَبِيلُهُ هَلَالُهُ اَوَّلُهُ وَوَقْتُهُ وَنَالِيْ دُوشُوبُ خَرَابُ
اَوَّلُهُ اَيْدِيْ صَبَاحُ وَوَقْتُهُ اَوَّلُ حَالِيْ كَوْرُ دَكْدَكُهُ اَنْلَرُهُ صَرَفُ اَيْدِيْكَ مَالُكَ حَسْرَتِيْ اَيْكِي
اَلَّذِيْ بَرِ بَرْتَهُ اَوْرُوبُ نَوَا يَسَدِيْ رَمِي تَعَالٰى يَهْ كَسَنَهُ يَ شَرِيْكَ اَيْتَمِيْ دَمُ دِيدِيْ اَخْرَتُهُ اَنْكَ

بِأَعْيُنِهِ سَيِ اَوَّلُ مُؤْمِنُ قَرْنُهُ اَشْكُ دَلْدَنُ جَبْدِيْغِيْ كَبِي اَوَّلِيْ شُولُ وَجَهْلُهُ كِيمُ كِيْجُهُ دَهْ
كَوْنُ كَدَنُ بَرَاوَدَا يَنْوَبُ اِنِيْ يَاقْدِيْ هَيْسِيْ يَغَاوِبُ بَرْتَهُ اَوَّلِيْ (وَلَمْ تَكُنْ لَمْفَقَةٍ يَنْصُرُونَهُ
مِنْ دُونِ اَللّٰهِ وَمَا كَانَ مُنتَصِرًا) تَا وَاَوَّلِيْ اَنْكَ اَيْجُونُ هَيْجُ بَرِ كَرُورُهُ كَهْتَمُ اَيْدُهُ لَرُ
اَكَا اَللّٰهُ دَنُ غِيْرِيْ وَكَدِيْ سِيْ اَنْتَقَامُ اَلْمَسْدِيْ (هَذَا اَللّٰهُ اَوَّلًا يَهْ لَلّٰهُ اَلْحَقُّ هُوَ خَيْرٌ لِّوَابَا وَخَيْرٌ
عَقْبًا) تَا اَشْبُو يَرْدُهُ ثَابِتُ اَوَّلِيْغُهُ اَيْشُ بَصْمُهُ مَقْلَقُ دَاثِمُ اَللّٰهُ اَيْجُونُ دَرُ اَوَّلُ حَقْدَرُ اَوَّلُ اَللّٰهُ
تَعَالٰى اَهْلُ طَاعَتِهِ جَزَا اَيْتَمَكَلَهُ خَيْرِ لَوْ اَوْتَصَلَدُرُوا كَا طَاعَتُكَ عَاقِبَتِيْ خَيْرُ لَوْ دَرُ (وَأَضْرِبْ لَهُمْ
مَثَلِ الْحَيَوَةِ الدُّنْيَا كَمَا اَنْزَلْنَاهُمْ مِنَ السَّمَاءِ فَاخْتَلَطَ بِهِ نَبَاتُ الْاَرْضِ فَأَصْبَحَ هَشِيمًا تَذْرُوهُ الرِّيَّاحُ
وَكَانَ اَللّٰهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ مُّقْتَدِرًا) تَا بِيَانُ اَيْتُ اَنْلَرُ اَيْجُونُ دِيَادِيْ رَلَكِيْ سَنُكَ مَثَلِيْ كَهْ اَوَّلُ بَرِ
صَوْبِيْ دَرُ كَهْ اَنِيْ كَوْنُ اَيْدُرُكَ بَسُ اَوَّلُ صَوْبِيْ دَرُ بِنُ اَوْتَلَرُهُ فَا رَشْدِيْ صَكْرُهُ اَوَّلُ نِيْ سَاقِيْ
رُوزُ كَارُ كَوْنُ كَسَنَدَنُ جِيْ قَارُوبُ هَرْ طَرَفُهُ صَاوُرُ رَا اَللّٰهُ تَعَالٰى هَرْ شَيْئُهُ قَادُورُ هَيْجُ بَرِ
هَرْ وَقْتُهُ كَدِيْ رَا اَللّٰهُ بَرْدَخِيْ دِيْ رِيْ اَيْدُرُ (اَلْمَالُ وَالْبَنُونَ زِينَةُ الْحَيَوَةِ الدُّنْيَا وَالْبَاقِيَاتُ الصَّالِحَاتُ
خَيْرٌ عِنْدَ رَبِّكَ تَوَابًا وَخَيْرًا مَّا لَا) تَا مَالُ اَوَّلُهُ دَرُ دِيَادِيْ رَلَكِيْ سَنُكَ زِيْ سَنِيْ دَرُ وَكَوْنُ زِلُ بَاقِيْ
اَوَّلَانُ اَيْشَلَرُ زِيَادَهُ خَيْرِيْ دَرُ سَنَكُ رَلَكِيْ يَ اَشْدُهُ تَوَابُ بُوْزْدَنُ وَزِيَادَهُ كَوْنُ دَرُ اَمِيْ دِيْ بُوْزْدَنُ
• فَا بَاقِيَاتُ الصَّالِحَاتُ اَوَّلُهُ كَهْتَمُ اَوْرُ كَهْتَمُ اَوْرُ كَرْدِيْ كَوْنُ عَادَتُ جَارِيْ قِيْلُهُ يَاقُوْبِيْ قَا زِيَادَهُ سَجْدُ
يَا يَهْ يَا كَارُ وَانْسِرُ اَيْشَا اَيْدُهُ وَبِأَعْيُنِهِ وَبِازْرَاعَتُ وَوَقْتُهُ اَيْدُهُ اَوَّلُهُ دَرُ بِنُ تَرْبِيْهِ اَيْدُهُ كَهْتَمُ
اَوَّلُهُ (وَيَوْمَ نَسِيْرُ الْجِبَالُ وَتَرَى الْاَرْضَ بَارِزَةً وَحَشَرْنَا هُمْ فَكُنَّا دَرُ اَحَدًا) تَا
وَاَوَّلُ كَوْنُ كَهْتَمُ يُوْزْدَرُ زَطَا غَلَرِيْ وَبِرِيْ حَالِيْ وَظَا هَرْ كَوْرُ رَمَكُ وَجِيْعُ اَيْدُرُ زَانَا لَرِيْ بَسُ
بَرَا قَزَا اَنْلَرُ دَنُ هَيْجُ بَرِ كَسَنَهُ يَ (وَعَرَّضُوا عَلٰى رَبِّكَ صَفًا لَّقَدْ جِئْتُمُوْنَا كَمَا خَلَقْنَاكُمْ اَوَّلَ مَرَّةٍ
بَلْ زَعَمْتُمْ اَلَنْ نَجْعَلَ لَكُمْ مَوْعِدًا) تَا وَيُوْزِيْوَزُهُ كَوْنُ رَمَشُ اَوَّلُورُ لَرُ سَنَكُ رَلَكِيْ
اَوْرُ كَسَنَهُ صَفُ جَكْمَشُ اَوَّلُهُ قَلَرِيْ حَالُهُ وَانْلَرُهُ دِيْغُورُ كَهْتَمُ كَلِيْ كَزِيْزُ اَوْرُ كَزِيْجُهُ كَهْتَمُ لَرِيْ
اَوَّلُ دَفْعُهُ عَرِيَانُ وَبِيْ مَالُ رَا نَدَقُ بَلَكُهُ ظَنُّ اَيْتَمِيْ دِيْكَزُ كَهْتَمُ وَوَقْتُهُ اَيْتَمِيْ دِيْكَزُ كَبِيْ بَعَثُ
وَخَبَرِيْ اَجْرًا اَيْتَمِيْزُ • فَا اَللّٰهُ سَجْدَانَهُ اَشْبُو مَضْمُونِيْ اَدَمَارُهُ تَقْبِيْهِ اَيْجُونُ اَشَارَتُ
يِيْوَرُهُ جَقْدَرُ نَيْجُهُ كَهْتَمُ لَرِيْ اَوَّلُ دَفْعُهُ دِيْ رَا نَدِيْ اَعَادَهُ اَيْتَمُ كَدُهُ اَوَّلُ هَيْبَتُ اَوْرُ زِيْجُهُ حَشَرُ
اَوَّلُورُ لَرُ جَوَاحِشُ وَبِنَدُهُ نَقْصَانُ سَنُورُ قَبُولُ (وَوَضَعَ الْكِتَابُ قُرْآنِيْ الْجَحْرِ مِنْ مَشَقِّ قَيْنِ مَعَا)

الْعَذَابُ إِنَّ لَهُمْ مَوْعِدًا لَّنْ يَجْعَلُ مِنْ دُونِهِ مَوْعِدًا) ت و س ن ک ر ب ک ی ا ر ا ن ج ی د ر ا س ر ک ن ک
صاحبیدرا کرم و اخذ ایت بدی آنری اولشی سبیل که ایشلدیلر تیز لکله کوندوردی
آنره عذاب دینساده بلکه آنرا چون وارد بر زمین وعده که آنرا ندن الله دن غیری صغنه بق
یر بولمازلر (وَتِلْكَ الْقُرَى أَهْلُهَا كَانُفُوسًا ظَالِمًا وَمَا ظَلَمُوا وَجْهَنَا لَهُمُ الْكُفْرُ تَعَصَّى) ت
واشبو کویلر که هلاک ایتدک آنری وقتا که ظالم ایتدیلر و زمین بصدق آنرک هلاک کیچون
بر وقت معین * ف یوقاروده یکمدیکه کافر لر کند و مال لر نه و دینار نه تسلیم نه
مغرو و اولوب فقیر اولان مسلمانلری ذلیل کور و ب اول حضرت علیه السلامه سوبلدیلر که
ا کر آنلری سنک محاسبکدن اراق ایدرسنک سنک محاسب که بزرگور زاشبو نکل اوزر نه
ایکی قرن داشک مثلن ارشاد یوردی و نه شیطانک غوری سبیل خراب اولشی ذکر
ایتدی شمدی موسی و خضر ک سر گذشته لرین ارشاد یوردیکه الله سبحانه نکل اولیلاری
نفس امرده یوجه شانلور و اویو کیشیلر واسه لرده کندولرینی برکسنه دن اوزرک
و کوزلرک دیزلر و کورمن لر پیغمبر من علیه السلام یوردیکه موسی علیه السلام کندو
قومنک اراسنده وعظ ایدر کن برکسنه اندن سوال ایتدیکه ای موسی سنکدن زیاده بیلجی
وارمیدرموسی بن بیلم دیدی هر چند بو کلام طوغری ایسه ده الله سبحانه نکل مرضی سی
شوایدیکه موسی جواب ویرمیدیکه الله سبحانه نکل بن کی جوق قوللری وارد الله سبحانه
هر بر شینه خبردار در اولوقته وحی کوندودیکه ایکی دکر قاشو شجق یرده بزم بر قولمز و از زیاده
بیاورموسی علیه السلام دعا ایتدیکه بکا آنک خدمته ملاقات حاصل اوله امر اولدیکه
بر بالقی یا غمه قاپروب کند کله برابر کتور اول بالقی نه یرده دیر یاورسه اول قولی آند
بولورسن (وَإِذْ قَالَ مُوسَى لِقَوْمِهِ إِنِّي أَنَا رَسُولُ رَبِّكُمْ وَإِنِّي أَخَافُ أَنْ يُكَلِّمَهُ الْكَافِرُونَ) ت و ذ ک ر ا ی ت
اولوقته که دیدی موسی کند و جواننه (همیشه یوریه لم) ترک ایتم یوریمکی اولوقته
دکیز که ایشم ایکی دکرک او غراشه جق یرینه یا خود اوزون مدت یوررم * ف
اشبو یکیت یوشع بن نون ایدی حضرت موسی علیه السلام خاص خادم لرندن ایدی صکره
پیغمبر اولدی و موسی وفات ایتد کند صکره موسی آنک خلیفه سی اولدی (فَلَمَّا بَلَغَ أَجْلَهُمْ يَنْهَاهُمَا
نَسِيحًا وَتَمِيمًا فَاتَّخَذَ سَبِيلَهُ فِي الْبَرِّ سَبِيلًا) ت پس چنانکه ایرشدیلر ایکی دکرک او غراشه جق
یرینه او نو تدی لر کند و بالقرینی پس طوئدی اول بالقی کند و یوانی دکرده لغم و طاق کبی * ف
ایکی دکرک جمع اوله جق محله موسی علیه السلام ایشوب آند و اودی و حضرت
یوشع دریانک کارنده آبدست ایتکه مشغول اولدی اول شمش بالقی دیر یلوب دریایه کتیدی
وصولک ایچنه کیردی و صوطاق کبی آجق قالدی حضرت یوشع اشبو کیفیتی کورد کده
متعجب اولدی و دیدیکه وقتا که موسی اویانور اشبو کیفیتی آکا میان ایدیم وقتا که حضرت

موسی علیه السلام اویاندی یوشع قصه سی بیان ایتکه او نوئدی و ایشبو کیسی یوقاروده
شورده دن یول آلوب کتیدیلر (فَلَمَّا جَاوَزَا قَالَ لِقَوْمِهِ إِنِّي أَنَا قَدْ أَخَذْتُ مِنَ سَفَرِنَاهُ مَا
نَصَبْنَا) ت پس چنانکه یکدی ایدیدی موسی کند و یکمدیکه کتور بزم قوشلق یکمزی تحقیق
بز او غرادق اشبو سقر مندن یورلغه * ف موسی علیه السلام مطلوبه ایرشدن اول
یورلدی وقتا که مطلوبی ارقده بر اقوب یکدی یوشع یرور یکدن یورلدی (قَالَ أَرَأَيْتَ
إِذَا دُيْنَا إِلَى الْفُتُورَةِ فَنُفِيتُ الْخَلْقَ وَمَا الْإِنْسَانُ إِلَّا الشَّيْطَانُ أَنْ أَذْكُرَهُ وَاتَّخَذَ سَبِيلَهُ
فِي الْبَرِّ هَبْيًا) ت دیدی (یکیت) ایا کوردکی وقتا که قرار طوئدق سو کنوب طاشه
پس بن او نوئدم بالقی (یعنی اول یرده) و او نوئدرم دی بکا (شونیکه یادیمه کتوزم آنک
قصه سی) مکر شیطان او نوئدیردی و بالقی دکرده عجب یولر آچه رق کتیدی (قَالَ ذَلِكَ
مَا كُنْتُ أَفَعَلُ عَلَىٰ أَنَا رَهِيمًا قَصَصًا) ت دیدی موسی بوایدی او اشیکه بز اولدق آنی طاب
ایدیچی پس کیرود و ندیلر کندی ایا قلیر نکل ایزی اوزر نه آرایه رق (فَوَجَدَا عَبْدًا
مِنْ عِبَادِنَا آتَيْنَاهُ رَحْمَةً مِنْ عَدْنِنَا وَعَيْنَاهُ مِنْ دُنَا عَلِيمٌ) ت پس بولدی لر بر قولی بزم
قولر من دن کویر مشدک آکا وحی و بیغه مبر ایکی کند و یاغز دن وعلم او کتدک آکا کند و
یاغز دن (یعنی خضر علیه السلامی بولدی لر) * ف اشبو قول حضرت خضر ایدی
موسی علیه السلام دن سوال ایتدیکه بزه کلدن مراد کندر موسی علیه السلام
مرادنی بیان ایتدی خضر علیه السلام دیدیکه الله سبحانه سزی تر ییه ایشم بکانه حاجت
وارد لر لیکن حقیقت حال شودر که بن بعض علم واردر که بیاورم سز بیاز سکز و بعض واردر که
سز بیاور سکز بن بیلم و اشبو حالد سر چه دید کاری بر قوش د کزدن صواچسردی حضرت
خضر حضرت موسایه اشارت قیلوب دیدیکه جمیع مخلوقاتک علی الله سبحانه نکل علی
قتنده اشبو قوشک منقارنده اولان صومقدار یرد کز نه بقله (قَالَ لَهُمُوسَىٰ هَلْ أَتَعْلَمُ عَلَىٰ
أَنْ تَعْلَمَ إِنَّمَا عِلْمُكَ رَشْدًا) ت دیدی خضر موسی ایا تابع او اسه م سکا شو شرط ایلر که
او کزدن بکا اولشیدنیکه او کزدلک سن خیر ورشدیو زدن (قَالَ إِنَّكَ لَنْ تَسْتَطِيعَ مَعِيَ
صَبْرًا) ت دیدی خضر البته سن قادر اولمز سن بخله بیلر صبر ایتکه (وَكَيْفَ تَصْبِرُ عَلَىٰ مَا مِمَّا

تَحِطُ بِهِ خُبْرًا) ت ونبجه صبر ایدرسن اول برشی اوزرینه که طومندک آنی بیلک یوزندن
 (قَالَ سَجِدْنِي اِنْ شَاءَ اللَّهُ صَابِرًا وَلَا اَعْصِي لِيْ اَمْرًا) ت دیدی موسی بولورسن بنی ا کردیلرسه
 الله صبر ایدیمی وعاصی اولم سکا هیچ برپور قده (قَالَ فَاِنْ اَبَيْتَنِيْ فَلَا تُسَآئِفْنِيْ عَنْ شَيْءٍ حَتَّى
 اُخَذْتُ لَكَ مِنْهُ ذِكْرًا) ت دیدی خضر اکرتابع اولم بکاپس سوال ایته بدن هیچ
 برشیدن اولوقته د کیر که کند و طرفه دن بیان ایدرم آنک حالندن واضح اولان بیانی
 (فَانْطَلَقَا حَتَّى اِذَا رَكِبَا فِي السَّفِينَةِ خَرَقَهَا قَالَ اَخْرُجْهَا لِتَغْرُقَ اَهْلَهَا لَقَدْ جِئْتَ شَيْئًا اَمْرًا) ت
 پس یوله واردیلر اولوقته د کین که بندیلر قایمه خضر اول قایقی یاردی موسی دیدی
 آیا یاردک قایقی نا که غرق ایدم سن آنک اهلی البته کتوردک منکر و عظیم اولان برشی * ف
 وقتا که کزلک کارنده قایغه بنکه ایست و کیمدی یارق صاحبی حضرت خضری بیایدی کندن آنی
 مقت و بلش قایغه آلدی حضرت خضر ایسه قایقی قیردی اشبو احسانک بداند اشبو نقصان
 وقایقی یارمق تعجبه بادی اولدی لیکن اشبو قایقی یارمق کاره یاقین اولان وقتده وقوع بولدی
 نا که آدم لر غرق اولسون دیووقایقی قیرمسی شوایدیکه اول قایق دن برتخته قوپاردی (قَالَ
 اَلَمْ اَقُلْ لَّكَ اِنْ تَطِيعَ مَعِيَ صَبْرًا) ت دیدی خضر دیدیمی که البته سن قادر اولمز سن بمله صبر
 ایتکه (قَالَ لَا تَاْخِذْنِيْ بِمَا نَسِيتُ وَلَا تَزِرْ وَفَيْتَنِيْ مِنْ اَمْرِيْ عَمْرًا) ت دیدی موسی مواخذه
 ایتمه بنی اول شی ایله که اونو ندیم و بنم باشمه آتمه بنم مقدمه مشتی * ف موسی علیه
 السلام اولکی سوالی اونو نمقدن ناشی اولدی ثانیکی سوالی اقرار ایچون ایدی که اگر بن
 سنک محبت کی دیلمه ده سن راضی اوله اوچنجی سوالی ارقدا شلفه دن رخصت طلب ایتک
 ایچون اولدی (فَانْطَلَقَا حَتَّى اِذَا قَامَا غُلَامًا مَّافَقَتْهُ قَالَ اَقْتُلْتَنِيْ اَزْ كَيْفَةٍ بِغَيْرِ نَفْسٍ لَقَدْ جِئْتَ
 شَيْئًا نُّكْرًا) ت پس کیمدی یوله اولوقته د کین که اوغرا دیلر بوغره ایشماس بر جوانه
 خضر آنی اولدیردی موسی دیدی اولدیردکی پالک اولان نفسی قعاصسنز تحقیق کتوردک
 بکلمن برشی * ف پالک اولان نفسی یعنی کاه سزا اولان نفسی هر قدر که چو جوب بالغ
 اولیوب آنک اوزرینه کاه یوقدر بر کویک قریب ده بر قاج چو جوقلر او یونبازاق ایدرلر ایدی
 اشبو چو جوقلردن برینی خضر اولدیروب اورادن کیمدی یلر (قَالَ اَلَمْ اَقُلْ لَّكَ اِنَّ لَكَ
 تَطِيعَ مَعِيَ صَبْرًا) ت دیدی خضر ایدیمی سکا که البته سن قادر اولمز سن بمله صبر

(الجزء)
۱۶

ایتمه کلمه (قَالَ اِنْ سَأَلْتُكَ عَنْ شَيْءٍ بَعْدَ هَٰذَا فَلَا تُصَاحِبْنِيْ قَدْ بَلَغْتَ مِنْ لَدُنِّيْ عُذْرًا) ت دیدی
 موسی اگر سوال ایتسم سکا اشبو دفعه دنا صکره پس ارقداش ایتمه بنی ا ایرشدک بنم
 جانبدن معذور اولمق حدینه (فَانْطَلَقَا حَتَّى اِذَا اَتَيَا اَهْلًا قَرِيبًا اسْتَطَعَا اَهْلُهَا فَاَلَوْا اَنْ
 يُضَيِّقُوْهُمَا فَوَجَدَا فِيْهَا جِدَارًا يُرِيدُ اَنْ يَنْقُضَ فَاَقَامَهُ قَالَ لَوْ شِئْتَ لَاتَّخَذْتَ عَلَيْهِ اُجْرًا) ت
 پس یوله واردیلر اولوقته د کین که کادیلر بر کوی اهلنه طعام طلب ایتدیلر اول کویک
 اهلندن پس قبول ایتدیلر که مسافر ایدم لر آنلری پس بولدی یاره کویده بر دیوار یکم میل
 ایتش ایدی دوشمکه پس خضر دوز ایدی اول دیواری موسی دیدی بوقریه اهلنسی بزمه طعام
 ویرمدیلر پس بودیوارک تعمیر ایچون مراد ایتسک انلردن اجرت الوردک * ف یعنی کوی
 اهلی مسافر لرک حقن بملدی یاره آنلری مسافر ایتدیلر آنلرک دیواری بوش و نافله تعمیر
 ایتمکه نه موجب وار (قَالَ هَٰذَا فِرَاقُ بَيْنِيْ وَبَيْنِكَ سَأْتُنِيْكَ بِأَوَّلِ مَالٍ تَسْتَطِيعُ عَلَيْهِ صَبْرًا)
 ت دیدی خضر ایسته ایر یاقی بمله سنک ارا کده خبر ویرم سکا اول برشیک سرینی که قادر
 اولمک آنک اوزرینه صبر ایتمکه * ف اشبو دفعه حضرت موسی علیه السلام آگاه اوله رق
 اونو تقسز بن سوال ایتدی و کندی نک آیر لمن بیلدی که اشبو وعلم بنم طریقه مه موافق
 د کل زیرا که حضرت موسی آنک علی شوایدیکه اگر برکسنه آکا اتباع ایتسه نجات بولوب
 سعادت و اولک حاصل قیلر حضرت خضرک علی بر علمد که کسه آکا اتباع ایدم یلر (اَمَّا
 السَّفِينَةُ فَكَانَتْ لِمَسَٰكِيْنٍ يُّعْمَلُوْنَ فِي الْبَحْرِ فَأَرَدْتُ اَنْ اَعْمِيْهَا وَكَانَ وَّرَآءَهُمْ مَلِكٌ يَّاخُذُ كُلَّ
 سَفِيْنَةٍ غَصْبًا) ت اما قایق ایدی اول قایق بر قاج فقصر الرک ایدیکه ایشلرلر ایدی دکرده
 پس دیلمد که عیبو ایدم آنی و وار ایدی آنلرک او کنده بر پادشاه که آلور ایدی هر بر قایقی که
 ایدر زورایله (وَاَمَّا الْغُلَامُ فَكَانَ أَبُوهُمُ مُّؤْمِنًا نَّحْسِنُ بِنَاتِنَا اَنْ رَّهَقَهُمْ طُغْيَانًا وَّكُفْرًا) ت
 واما جوان آنک بابایی و اناسی مسلمان ایدی پس قورقدق آندم که غالب اوله آنلرک
 اوزرینه سرکشلمکده و کفرده * ف یعنی اگر شو جوان یولک اولسیدی آنک بابایی
 و اناسی خراب اولور ایدی زیرا که بعض آدملرک بنیادی کوفی و پیر کین اولور و بعض آدملرک
 بنیادی ایوو کوزل اولور خیار تخمی کی اصلنده طاتلوا و اسده بعض خیار طاتلوا و لور
 و بعضی آجی اولور اشبو کبی آدملرک بنیادی اصلنده ایدر صکره بوش و کونوا اولوب بعض
 کسه آجی خیار کبی حبه اربونلرک علی الله سبحانه ایچوندر بیغم برهن یورمشلر که آدملرک
 بنیادی اصلنده اسلام اوزرینه خلق اولمش پوراده دخی اول معنایی بیلک لازمدر (قَالَ رَدْنَا

أَنْ يَدُلَّهُمْ أَرْبَعًا مَخْرَجًا مِنْهُ زَكَاةً وَأَقْرَبَ رَجًا) ت پس دیدند که عوض و پره آنرا آنرا که
 ربی زیاد کوزانی شو غلامدن پاک یوزندن و زیاد یقین اوله اسر کد یوزندن * ف
 آنند نکره شو غلام بدله آنک باباسنه و آناسنه بر کرمه طوغدی و شوکریمه بر یغمبر کجباله
 نکاحی تحتنه داخل اولوب آندن بر یغمبر وجوده کاوب آنک سبیل بر قاج امتلشرف اسلام
 ایله مشرف اولوب سعادت بولدر (وَأَمَّا الْجِدَارُ فَكَانَ لِغُلَامَيْنِ يَتِيمَيْنِ فِي الْمَدِينَةِ وَكَانَ تَحْتَهُ كَنْزُ
 لَهُمَا وَكَانَ أَبُوهُمَا صَالِحًا فَأَرَادَ رَبُّكَ أَنْ يَبْلُغَا أَشُدَّهُمَا وَيُخْرِجَا كَنْزَهُمَا رِجَّةً مِنْ رَبِّكَ
 وَمَفْعَلَتَهُ عَنْ أَمْرِ رَبِّكَ ذَلِكَ تَأْوِيلُ مَا لَمْ تَسْطِعْ عَلَيْهِ صَبْرًا) ت واما دیوار اول دیوار شهرده ایکی
 یتیم نو جوانک ایدی: یوارک آلتند بر خزینه آنرا ایچون واریدی ایکی سنک باباسی کوزل
 آدم ایدیلر پس دیدلر سنک ربک اشبوا یکی جوان ایریشه لر قوتارینک نه ایتنه حیقاروب
 آلدلر کند و خزینه لرینی سنک ربکک اطفندن و بن بواشلی کندی و آیدن ایشلدم ایتنه
 بودر اول شیتک سری که قادر اولدک آنک اوزرینه صبر ایتکله * ف یعنی شواشلی که الله
 سبحانه نک امرندن آی ایتک لازم اولور اول ایشلر اوزرینه مزدا لقی جانزدکل اشبونند نکره
 الله سبحانه ذوا قرینک قصه سنی ارشاد یو ردی بودخی مکه کافرلی اشبو قصه سی
 اصحاب کهفک قصه سی کی جهودلرک تعلیمه یغمبر علیه السلام دن صنامق سبیلی
 اوزره سوال ایدیلر (وَيَسْأَلُونَكَ عَنْ ذِي الْقَرْنَيْنِ قُلْ سَأَتْلُو عَلَيْكُمْ مِنْهُ ذِكْرًا) ت و سوال
 ایدیلر سکا ذوا قرینک قصه سندن دیکل او قورم سزک اوزر کز آنک خالندن خبری
 * ف اشبو پادشاهه ذوا قرین دیمک وجهی شودر که دنیانک هرا یکی طرفن سیر ایتش
 مشرق اوزره و مغرب اوزره و بهضیلر دیدلر که اشبو لقب سکنه سزک لقبیدر و بعضیلر
 دیدیلر که زمان سابقه سکن بر بشقه پادشاهدر (أَنَّا مَكَّالَهُ فِي الْأَرْضِ وَآتَيْنَاهُ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ
 سَبِيحًا فَآبَعَسَبَا) ت بزر قدرت ویردک آکایده و هر بر شی تسخیر علی سبب ویردک
 پس تابع اولدی سبی ترتیب ایتکه * ف یعنی سفره کیمک اسبابی حاضر قیامه باشلدی
 (حَتَّىٰ إِذَا بَلَغَ مَغْرِبَ الشَّمْسِ وَجَدَهَا تَغْرُبُ فِي عَيْنٍ حِجَّةٍ وَوَجَدَ عِندَهَا قَوْمًا) ت اولوقته
 دکن که ایرشدی کو نشک بانه حق یرینه بولدی کونشیکه باتر قره چامور لواولان
 پیکارده (ظاهراً و کوز قارشوسنده یوخسه کونش دنیادن زیاده سبیله یو کدر)
 و بولدی شو یه کارک یاتده بر کوهی * ف ذوا قرین دنیانک ایتله اسن و انتاسن و شهرلری
 کورمکی هوس ایدی که یله لم دنیانک معجور سی نیره دل آباددر پس مغرب جاننده بریره
 ایردیکه او پرلر کو توفیق اولور چامور ایدی آتدنه حیوان و نه انسان یوریه پیمزلیدی

وفاق دخی ایشلر ایدی (قُلْنَا إِذَا الْقَرْنَيْنِ أَمَّا أَنْ نَدُوبَ وَأَمَّا أَنْ نَخَذَ فِيهِمْ حُسْنًا) ت دیدک
 ای ذوا قرین یا شودر که عذاب ایدمک شوکر و هه و یا خود طوته سزک آنراک اراسنده بر
 کوزل معامله یی (و اشبو کتایه در ذوا قرینک یوایکی ایشمه مقتدر اوله سندن) * ف یعنی
 ذوا قریننه بویله دیدی یعنی هرا یکی امره قدرت ویردی و بونک کبی هر بر حاکمه و هر بر
 پادشاهه قدرت اعطا اولور پس پادشاهه دیلر سه خاقه ایدلر و ایدلر و ایدلر سه حسن معامله
 ایدوب کند ایچون حسن شاو کوزل ذکری جاری ایدر (قَالَ أَمَّا مَنْ ظَلَمَ فَسَوْفَ نَعْتَبُ بِهِ ثُمَّ يَرَدُّ إِلَىٰ
 رَبِّهِ فَيُعَذِّبُهُ عَذَابًا نُكْرًا) ت دیدی اما اول کسسه که ظلم ایتدی پس عذاب ایدر آن کاسکره
 دوندیلر و بر سبی جانینه پس عذاب ایدر کافتی اولان عذابله (وَأَمَّا مَنْ آمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا
 فَلَهُ جَزَاءُ الْحُسْنَىٰ وَسَنُقُولُ لَهُمْ أَمْرًا يُسْرًا) ت واما اول کسسه که ایمان کنوردی
 و ایشلدی کوزل ایشلری پس آنک ایچون واردر کوزل اولان حالت جزایو زندن ویر زآنک
 حقیقه کند و امر مزدن قولای اولان سوزی * ف یعنی هر بر حاکم که عادل اولسه آنک
 اسلوبی شودر که کو تو ایشلر سز لرن ایدر و اولر ایله او معامله ایدر ذوا قرین شو سوزی
 دیدی یعنی اشبو اسلوبی اختیار ایتدی (ثُمَّ أَتَّبَعَ سَبَبًا) ت صکره بر آخر سبیک ارقه سینه
 اولدی * ف یعنی بر آخر سفرک یاقلرن ترتیب ایتکه باشلدی (حَتَّىٰ إِذَا بَلَغَ مَطْلِعَ الشَّمْسِ
 وَجَدَهَا تَطْلُعُ عَلَىٰ قَوْمٍ لَمْ يَجْعَلْ لَهُمْ مِنْ دُونِهَا سَبِيلًا) ت اولوقته دکن که ایرشدی کونش
 طوغدی بی محله بولدی کونشی که طوغر بر کوه اوزرینه که یسه مدق آنرا ایچون کونشیدن
 طرفه هیچ بر پرده * ف شاید اول قوم یانی بر قوم اولر که اولر یاقق و سقفلر دوزمک عاده لر
 دکل ایدی (كَذَلِكَ وَوَقَدْ آتَيْنَا آلَ إِبْرَاهِيمَ إِيمَانًا وَجَبْرًا) ت شو یله ایدی شوقه و الیه قوشا ندق
 اولشی که آنک یاتده واریدی بیلک یوزندن * ف تواریخ صاحب لرینک شاید پرده بر بشقه
 سوزی لر اولور سه ده اما حقیقه تده شوقه قدردر که اشبوره ده ذکر یوردی (ثُمَّ أَتَّبَعَ سَبَبًا) ت
 صکره بر آخر سبیک ارقه سینه اولدی (حَتَّىٰ إِذَا بَلَغَ بَيْنَ السَّدَّيْنِ وَجَدَ مِنْ دُونِهِمَا قَوْمًا
 لَّا يَكَادُونَ يَفْقَهُونَ قَوْلًا) ت اولوقته دکن که ایرشدی ایکی سزک اراسنه بولدی ایکی سزک
 بو طرفنده بر کوهی که یقین دکلر فهم ایتکه بر سوزی * ف یعنی آنراک دلی بر قومک دلیلله
 موافق کلر ایدی و ایکی طاع ایکی پرده ایدی آنراک مالکی ایله یا جوج و ما جوجک ملکنده

که اشبو طاعن بر ملک کن بر آخر ملک که چکه مانع ایدی و بو طاعن اوزرینه چیه مغه یول
 بوغیدی مکرار الزمه بر آحق شبعه و ارایدی که اندن یا جوج و ما جوج کلوب آنرا
 آدماری هلاک ایدوب مالاری فی آلوب یغمایدوب کیدرلرایدی (قَالُوا يَا ذَا الْقُرْنَيْنِ اَنْ
 يَّاجُوجَ وَمَاجُوجَ مَقْسُودُونَ فِي الْاَرْضِ فَهَلْ تَجْعَلُ لَنَا خُرْجًا عَلٰى اَنْ تَجْعَلَ بَيْنَنَا وَبَيْنَهُمْ سَدًّا) ت
 دیدلرای ذالقرنین یا جوج و ما جوج فساد ایدیچیدریرده پس یسه یه لم سنکچون بر
 خراجی اشبو شرط اوزرینه که قبله سک بزم ارازم ایله آنراک اراسته برسدی * ف یعنی
 وقتا که اشبو قوم ذوالقرنین صاحب شکوه و قدرت کورد کده یلیدلر که اگر همت ایتسه
 یا جوج و ما جوج که جگ یوانی سدا یتکه قادر اولور کابنه دیلر که بر مقدار مال
 جمع ایدوب اکا ویرلم که اشبو امره صرف ایده و یا جوج و ما جوج عرب لستاده بر قومک
 آیدرو آنرا یکی جگ اولاد لیدر بر بسنک آدی یا جوج ایدی و بر بسنک ما جوج و بالو
 د کادر که آنراک آدی کند و عا کتند نه ایدی و عا کتاری تر کارک ملک کنک حدودینه
 یا پیش قدر اول قومده تر کارک قرنند اشلریدرلر (قَالَ مَا مَكْنِيْ فِيْهِ رَيْ خَيْرٌ فَاَعِيْنُوْنِيْ بِقُوَّةٍ
 اَجْعَلْ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُمْ رَدْمًا) ت دیدی اولشی که قدرت ویردی بکانه بنم زباده کوزلدر
 پس یاردم ایدک بکافول قوتله بن قیلیم سزک ارا کرله آنراک اراسته بر محکم سدی * ف
 یعنی مال بنم یا عده چوقدر لیکن سز بکال کزله و آیا غنکر لیدرم ایدک مال لازم دکل (اَتُوْنِيْ
 زِبْرًا حَدِيْدًا حَتّٰى اِذَا سَاوٰى بَيْنَ الصَّدَفَيْنِ قَالْ اَنْفُخُوْا حَتّٰى اِذَا جَعَلْنَا نَارًا لَّآتُوْنِيْ اَنْرًا
 عَلَيْهِمْ قَطْرًا) ت کتور کز بکاف و یارچه لری فی اولقدر که برابر یسه دی ایکی طاعنک اراستی
 دیدی و فور کز اودی حتی اول غوری اود قلده دیدی کتور کز بکافیش باقر نادوکم
 شوقیزمش غورک اوزرینه * ف اول غوردن اولان یولک یولک تخته لری یا یدلر و برینی
 آخرک اوزرینه قویوب ایکی طاعن برابری بر متین دیوار یا یدلر پس اریش باقری اول دیوار
 اوزرینه دو کدیور اریش باقر دیوارک دایکاری ارا لرین طولدردی طوکوب غور تخته ل
 واریش باقر قاریشوب بر طاق دیوار کی اولدی پیغمبر من علیه السلامک حضورنده
 بر شخص سویلیدیکن اوسده واردم و کوردم رسول الله یوردیلر که اول دیوارک شکلی
 بیان ایت اول کیمسه دیدیکدرت گوشه لی فوطه کیدر یوردیلر که طوغر و سولیدک
 شو غور تخته لرقره درلر آنرا الزمه اولان دایکارده باقردن اولان خط لری صاریدر (فَاِذَا

اسطاعوا اَنْ يَّظْهَرُوْهُ وَمَا اسْتَطَاعُوْا لَهُ نَقْبًا) ت پس قادر اولدیلر یا جوج و ما جوج که
 چیه لراشبو سدل اوزرینه و قادر اولدیلر بوسدی دلمکه * ف شوقومده ذوالقرنین کی
 صاحب عزم و حکومت پادشاه اشبو وایش اوزر قایم اولدی و سد یا عقی آرا آمدن ممکن دکل
 ایدی (قَالَ هٰذَا رَجَمٌ مِّنْ رَبِّيْ فَادْجِبُوْا وَعْدِيْ جَعَلَهُ دَكَاةً وَكَانَ وَعْدِيْ حَقًّا) ت دیدی
 اشبو صنت بر رجمه بر رجم جانبندن پس چانه که کور بنم ربک و عده سی (یعنی یقین
 اولور قیامت کونی) قیلاول سدی بر ایله برابر و بنم ربک و عده سی طوغریدر * ف پیغمبر من
 علیه السلامک زمانده شوسده و یسه قدری یعنی الک آیه سی مقداری دلیک دوشمش
 و عیسی علیه السلامک زمانده آنراک خروجی و عود در دنیا ک تمام فی غوغا ایله عاجز قیلرلر
 و کولک جانبته اوق آتوب اوقلری قانه بولشمش کیرودونه جگ آخرده عیسی علیه السلامک
 دعا سیله هسی هلاک اوله بقدر معلوم اوله که بوسداول قدر محکم ایکن ذوالقرنین منتظر
 ایدیکه آخرده قنایه کیده جگ بوستان صاحبی بوستانه مقور اولوب بر باد اولدی (وَتَرَكَا
 بَعْضُهُمْ يَوْمَئِذٍ يَّوْجُ فِيْ بَعْضٍ وَانْفُخَ فِي الصُّورِ جَعَلَهُمْ جَمْعًا) ت و ترک ایدرلر آنراک بعضی
 اول کونده قارشولر بر برینه و اوفور یاور صوره پس جمع ایدرلر آنراک * ف الله سبحانه نک
 اشبو و عده سی قیامت کونده وقوع بولجق (وَعَرْضْنَا جَهَنَّمَ يَوْمَئِذٍ لِّلْكَافِرِيْنَ عَرْضًا
 الَّذِيْنَ كَانَتْ اَعْيُنُهُمْ فِيْ غَظَاةٍ ذَّرِيٍّ وَكَانُوا لَا يَسْتَطِيعُوْنَ سَمْعًا) ت و یوز یوز کتور
 جهنمی اول کونده کافرلر اوکنه شویله کافرلر که آنراک کوزلری پرده ده ایدی بنذر
 ایتکدن و قادر دکلرایدی سوزی ایشتمکه (یعنی عنادلر یلک شدتندن) * ف یعنی آنلرده
 عقل و بصیرت کوزلری بوغیدیکن الله سبحانه نک قدرت قی کوروب ایمان کتور و لوکنه دو
 عنادلرندن نصیحت ایدلرک نصیحتی دکلیدلر که علی یلسونلر (اَلْقَسْبُ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا اَنْ
 يَّتَّخِذُوْا عِبَادِيْ مِنْ دُوْنِيْ اَوْلِيَاۤءَ اَنَا اَعْتَدْنَا جَهَنَّمَ لِّلْكَافِرِيْنَ نَزْلًا) ت یا ظن ایدرلر کی کافر
 اولان کسسه لر که بنم قوللرم بنم غیری معبود اتخا ایدلر و بن انلرم عذاب ایلم
 تحقیق برلر حاضر لرق جهنمی کافرلر ایچون مهمان نزولنه حاضر لنان بر کی (قُلْ هَلْ نُنَبِّئُكُمْ
 بِالْاَخْسَرِیْنَ اَعْمَالًا) ت دیکل خبر ویریم می سز اول کسسه لریکه آدم لک زباده زیانکار لریدر
 (الَّذِيْنَ ضَلَّ سَبِيْلَهُمْ فِي الْحَيٰةِ الدُّنْيَا وَهُمْ يَحْسَبُوْنَ اَنْهُمْ يَحْسَبُوْنَ صَنْعًا) ت اشبو جماعت اول

که نه لر در که ضایع اولدی آنلرک عملری دنیا دیر لکنده آنک محبتنده و آنلر کان ایدر لر که
آنلر کوزل ایدر لر عملری بی * ف یعنی هر نه قدر سی ایتدیلر و ایشلدیلر دنیا جع ایتلر ایچون
اخر تاریخی خراب قیلدیلر (أُولَئِكَ الَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ رَبِّهِمْ وَلِقَائِهِمْ فَبَطَلَتْ أَعْمَالُهُمْ فَلَا نُقِيمُ
لَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَزْنًا) ت اشبو و جماعت اول کسنه لر در که کافر اولدیلر کند و ربارنک
نشانه لرینه و آکا و غرامغه پس باطل اولدی آنلرک ایشلری پس قایم قیایز آنلر ایچون قیامت
کوتده ترازو (یعنی اشبو و کایه در خور لقند و قدر سزل کدن) * ف و قتا که آخری انکار
ایتدیلر اشبو و اجلدن آخرت ایچون هیچ برعل ایتدیلر پس انجق معصیتلری قالدی ایدی
میزانک بر بله سی و کوزی وزن اولغز (ذَٰلِكَ جَزَاؤُهُمْ جَهَنَّمُ بِمَا كَفَرُوا وَاتَّخَذُوا آيَاتِي وَرُسُلِي
هُـزُوا) ت حل شود و که آنلرک جزالری جهنم در اول سبيله که کافر اولدیلر و طوئیدیلر
نشانه لریمی و پیغمبر لریمی مسخره افه (إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ كَانَتْ لَهُمْ جَنَّاتُ
الْفِرْدَوْسِ نُزُلًا) ت البته اول کسنه لر که ایمان کتور دیلر و ایشلدیلر کوزل اولان ایشلری
آنلر ایچون فر دوس باغچه لری پیشکش اولور (خَالِدِينَ فِيهَا لَا يَغْنَوْنَ عَنْهَا حَوْلًا) ت ابدی
اولور لر آنده طلب ایتزلر فر دوس باغچه سندن کیرود و غمکی (قُلْ لَوْ كَانَ الْبَحْرُ مَدَادًا لِكَلِمَاتِ
رَبِّي لَافْتَدَى الْبَحْرُ قَبْلَ أَنْ تَقْدِرَ كَلِمَاتُ رَبِّي وَلَوْ جِئْتَابِئْهُ مَدَدًا) ت دیکل اگر اولسه دکر لر
مر کب بنم ر بک سوزلری یازمغیچون تو کتور د کر لرک صوبی بنم ر بک سوزلری تو کتور دن
اول و ا کرد کر لر کی بردخی کتور سیدک مدد طر یقيله (قُلْ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ يُوحَىٰ إِلَىٰ
أَعْمَالِكُمْ إِلَهُ أَحَدٌ مَّنْ كَانَ يَرْجُوا الْقَارِبَةَ فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صَادِقًا وَلَا يَلْبَسْ بَعْثًا رَّبِّهِ
أَحَدًا) ت دیکل انجق یخدخی آدم سزل کی کوندر یلور بنم جانجه سزل معبود یکنز بر اولان
معبود در پس هر کسنه امید ایتسه ر بسنه او غرامغه لازمدر که ایشلیه کوزل اولان ایشی
و شریک قوشمه کند و ر بسنه عبادت ایتکده هیچ بر کسنه بی

سورة مریم مکيه وهی غمان وتسعون آية

مریم سوره سی مکده نازل اولمش واشبو سوره طه ان مکز ایتدر

بسم الله الرحمن الرحيم

باغشلیچی اسر کیمی اولان اللهک آدیه او قورم

(که معص) ت الله یلور بوندن مراد بی (ذِکْرُ رَحْمَتِ رَبِّكَ عَبْدَهُ زَكِيًّا) ت شود رسنک
ر بک امر کسنک یانی کند و قولی زکریا و زرینه (إِذْ نَادَى رَبَّهُ نِدًا خَفِيًّا) ت اولوقته که
چاغردی کند و ر بسنی کیزلوا اولان چاغرمغه * ف یعنی قلبنده دعا ایتدی یا خود انساندن
خالی اولان مکانده دعا ایتدی زیرا که اختیاراق حالنده او غول طلب ایلدی اگر قبول اولغز
ایسه آدم لر کاکور لر ایدی (قَالَ رَبِّ إِنِّي وَهَنَ الْعَظْمُ مِنِّي وَاشْتَعَلَ الرَّأْسُ شَيْبًا وَلَمْ أَكُنْ
بِدُعَاؤِكَ رَبِّ شَقِيًّا) ت دیدی ای بنم ر بک تحه بن ضعیف اولدی بنم ککرم بنم بدغدندن اود کی
شعله اوردی بنم باشم توی اغارمق یوزندن و بن محروم اولدم سکا دعا ایتکده ای بنم ر بک * ف
یعنی قوجه لق کلوب باشنک توی اغارم شیدی (وَاتَّقِ خِيفَتُ الْمَوَالِي مِنْ وَرَائِي وَكَانَتِ امْرَأَتِي
عَاقِرًا فَهَبْ لِي مِنْ لَدُنْكَ وَلِيًّا) ت والیته بن قور قورم کند و اقربا لر مدن یندن صکره حاله که بنم
قارم طوغور من قصر اولدی پس باغشله بکا کند و جانیکدن بر وارث * ف یعنی عم زاده لر
واقربا لر دینی خراب ایتلر کور قور سندن اشبو دعا ای ایتش (يَرْبُئِي وَيَكُنْ لِآلِ
يَعْقُوبَ وَاجِهًا رَبِّ رَضِيًّا) ت که ارث آل بندن و میراث طونه یعقوب اولادندن و بده آتی
ای بنم ر بک بسندیده اولان کسنه * ف الله سبحانه یحیی ای زکریا نک قائمه قای و سائر پیغمبر لر
خلفه ایتدی لیکن زکریا به حیاتده قائمه قام اولدی که یحیی کند و لر نه صکره قایموب
آخره کیتدی (يَا زَكَرِيَّا إِنَّا نُبَشِّرُكَ بِغُلَامٍ اسْمُهُ يَحْيَىٰ لَمْ نَجْعَلْ لَهُ مِنْ قَبْلُ سَمِيًّا) ت (دیدک) ی
زکریا البته بزلر سویندر زنی بر غلامه که آنک آدی یحیادر بر امدق آدن اول بواسله
آدنش هیچ بر کسنه (قَالَ رَبِّ إِنِّي يَكُونُ لِي غُلَامٌ وَكَانَتِ امْرَأَتِي عَاقِرًا وَقَدْ بَلَغْتُ مِنَ الْكِبَرِ
عَسِيًّا) ت دیدی ای بنم ر بک نیجه پیدا اولور بنچون جوجق که بنم خاوقم طوغور من و بن دخی
ایر شدم اختیار لقند زیاده ضعیفام که * ف نادر اولان امری طلب ایتدی کی وقتده
یعنی ولدی طلب ایتدی کی وقتده عجلندی و قتا که ایشلدیکه ولدا وله جقدر اولوقته نهجب
ایتدی (قَالَ كَذَلِكَ قَالَ رَبُّكَ هُوَ عَلَيَّ هَيِّنٌ وَقَدْ خَلَقْتُكَ مِنْ قَبْلُ وَلَمْ تَكُ شَيْئًا) ت دیدی وعده
بو یلجه در دیدی سسنک ر بک اشبو ایش بنم المده قولاید که بر امد می سنی بوندن اول و د کادر

سن اولوقنده هچ برنی * ف اشبو کلائی فرشته دیدی (قَالَ رَبِّ اجْعَلْ لِي آيَةً قَالَ آيَتُكَ
اَلَا تُكَلِّمُ النَّاسَ ثَلَاثَ لَيَالٍ سَوِيًّا) ت دیدی ای بنم ریم معین قبل بنجیون بر نشانه دیدی سنک
نشانه اولدر که سولشمکه قادر اولمز سن آدمرا ایله اوج کون اوج کیجه مزاجک طوغرو
ایکن (خَرَجَ عَلَى قَوْمِهِ مِنَ الْمِحْرَابِ فَأَوْحَى إِلَيْهِمْ أَنْ سَخِّبُوا بُكْرَةً وَعَشِيًّا) ت پس طشره
جیمدی کندوقوی اوزرینه عبادت محرابدن پس اشارت ایتدی آنلرک جانینه که تسبیح ایدن
صباح وقتند و اخشام وقتند * ف دلی ایله ناسله سولشمکه قادر اولدی شونشان اولدی که
ولدی اعطا ایتکک وقتی ایشمش (يَا بَحِيُّ خُذْ الْكِتَابَ بِقُوَّةٍ وَآيِنَاهُ الْحَقُّكُمْ صَبِيًّا) ت
(حاصلی وقتا که بحی طوغدی وایکی یاشنه ایریشدی دیدک) ای بحی طوت کابک حکمرینی
جدو جهد ایله ووردک آکا حکمتی و فهمی چو جخلق حالنده * ف یعنی بابا لری نک بداند
نور یتک حکمتی خلاقه تعلیم ایتکه تمام اولان قوتیه اقدام ایتدیلر زیر که بابا لری ضعیف
اولمشدی بحی کندبسی جوان ایدی (وَحَسَنًا فَمِنْ لَدُنَّا وَزَكَاةً وَكَانَ تَقِيًّا) ت ووردک
آکاشه قتی کند و یاغزدن و نفسک با کاکنی والله دن صافچی ایدی * ف بر جوجق بحی
علیه السلامه سولدی که کل او نیه لم یورد بکه برلر او پوت ازلق ایچون خلق اولندق (وَبَرًّا
بِوَالِدَيْهِ وَلَمْ يَكُنْ جَبَّارًا عَصِيًّا) ت احسان ایدیمدی بابا سنه وانا سنه وود کل ایدی یون
چاکیمی کاه ایشلی * ف یعنی آرزو طلب ایله چو جقار یون چاکیمی وکاه ایشلی اولورلر
ایما بحی اولدی کل ایدی (وَسَلَامٌ عَلَيْهِ يَوْمَ دُخُولِهِ يَوْمَ مَوْتِهِ يَوْمَ يَبْعَثُ حَيًّا) ت وسلام اولسون
آنک اوزرینه طوغدینی کونده و اولدیکی کونده و قبردن قالقیدینی کونده دیری اولدق
* ف اگر الله سبحانه بر قوی اوزرینه سلام ایتسه معنامی شودر که اول قول اوزرینه اصلا
مواخذنه یوقدر (وَإِذْ كَرَّمْنَا الْقَبَابِ مَرْيَمَ إِذْ أَنْتَبَذَتْ مِنْ أَهْلِهَا مَكَانًا شَرْقِيًّا) و ذکر ایت
(یا محمد) قرانده مریمک قصه سنی چانکه آیرلدی کند و اهلندن کونش طوغان چابدن
بر محله * ف یعنی کند و اهلندن ایرلدی حیضدن یبقانک ایچون اشبو حیض آنک اول
حیضی ایدی اولوقنده اون اوج یاشنده ویا اون بش یاشنده ایدی بر اراق اولان مکانه
جیمه دیلر و تافق سبیل و شومکان کونش طوغان جاننده ایدی اشبو جهندن نصار الر مشرق
طرفی قبله ایدیلر (فَاتَّخَذَتْ مِنْ دُونِهِمْ حِجَابًا فَأَرْسَلْنَا إِلَيْهَا رُوحَنَا فَتَمَثَّلَ لَهَا بَشَرًا سَوِيًّا) ت
پس طوئدی آنلردن طرفه بر پرده یی پس کوندر دل برلر آنک جانینه کند و روحی

(یعنی جبرائیل) پس جبرائیل علیه السلام حضرت مریمه اعضاسی تمام ادم صورتنه مثل
ایتدی * ف یعنی کوزل صورت جوانیده (قَالَتْ إِنِّي أَعُوذُ بِالرَّحْمَنِ مِنْكَ إِنْ كُنْتَ
تَقِيًّا) ت دیدی مریم البته بن صفتورم الله سبحانه به - سنک اکر سن متقی ایسه ک (قَالَ
إِنَّمَا أَنَا رَسُولُ رَبِّكِ لِأَهَبَ لَكِ غُلَامًا زَكِيًّا) ت دیدی جبرائیل بن سنک بکلا رسوایم ناباغشلیم
سکابر پاد چوجق (قَالَتْ أَنَّى يَكُونُ لِي غُلَامٌ وَلَمْ يَمْسَسْنِي بَشَرٌ وَلَمْ أَكُنْ بِغِيًّا) ت دیدی مریم
نیجه اولور بنچون چوجق ال ایشدر - دی بکاهیج بر آدی و هرگز اولدم زنا ایدیمی
(قَالَ كَذَلِكَ قَالَ رَبُّكَ هُوَ عَلَى هَيْنٍ وَلَنَجْهِيَنَّكَ آيَةً لِلنَّاسِ وَرَحْمَةً مِنَّا وَكَانَ أَمْرًا مُعْتَدًّا) ت
دیدی وعد بولجه در دیدی سنک ربك اشبو وایش بنم اوزرینه قولای برشیدر و دیلرم که
قیلم اول چوجق بر نشانه آدم بر ایچون واسر ککک بزم جانمزدن و اشبو قدومه ثابت
ومقرر قلش برایش اولدی * ف مردمرا ایچون بر نشانه یعنی بابا لری چوجق وجوده
کلسی محضه الله سبحانه نک قدر تنددر (فَعَمَلُهُ تَقَاتُتْ بِهِ مَكَانًا قَصِيًّا) ت پس قارنده
طوئدی شو چوجق پس اهلندن بر جانیه کیندی شو چوجق سبیل آدمیدن ابراق اولان
بر محله یعنی طوغدینی وقته (فَأَجَاءَهَا الْمَخَاضُ إِلَى جِذْعِ النَّخْلَةِ قَالَتْ يَأْتِيَنِي مَثٌ قَبْلَ هَذَا
وَكُنْتُ نَسِيًّا نَسِيًّا) ت پس کتوردی فی طوغور مق آغریسی خرما آغاچک بدنی جانینه
مریم دیدی ای نه اولدی بکه بن اولدم بوندن اولجه و اولایدم خاطر دن کیتش و اونو ویش
(فَنَادَاهَا مِنْ تَحْتِهَا أَلَا تَنْظُرِينَ فَوَدَّعَجَلُ رَبُّكَ فَحَسَبِ سِرِّيَّا) ت پس چاغردی مریمی
(چو جق ویا جبرائیل) اشقی جانمزدن که غم به که قیادی سنک ربك سنک آله کد بر کوچک
ایرمق * ف یعنی اشبو آوازی فرشته ایتدی و چاغردی و او حالده بردن بویه کارطور
ایتدی (وَهَزَى إِلَيْكَ بِجِذْعِ النَّخْلَةِ تُسَاقُطُ عَلَيْكَ رُطْبًا غِنِيًّا) ت و تیرت کند و جانیه که خرما
اغنی تا که دوشه سنک اوزرینه که نازد خرما (فَكُلِي وَاشْرَبِي وَقَرِّي عَيْنًا فَإِمَّا تَرِينَ مِنْ
الْبُخْرِ أَحَدًا فَقُولِي إِنِّي نَذَرْتُ لِلرَّحْمَنِ صَوْمًا فَلَنْ أَكُلَ الْيَوْمَ مِنْهَا) ت پس بی ایشبو
خرمادن رایج اول صودن و کوزک ایدین اولسون پس اکر کورسک انساندن بر کسینه بی
دیگل بر الله ایچون اوزرینه نذر ایتدم پس سولشمکه بولکون هچ بر آدی ایله * ف
آنلرک مذهبنده سولمکدن اوزرینه طوغدینه نذر ایتک جانمزدی بزم مذهبنده جانمزد کل

(فَأَنذَرْتُ بِهِ قَوْمَهُمُ النَّارَ) قَالُوا يَا مَرْيَمُ لَقَدْ جِئْتِ شَيْئًا فَرِيًّا ت پس حضرت مریم عیسیٰ
 یو کاتب کتوردی که دو قوم نک او کنه دید برای مریم کتوردی چر کین اولان شی
 (يَا أُخْتُ هَرُونَ مَا كَانَ أَبُوكَ امْرَأًا سَوْوَمَا كَانَتْ أُمُّكَ بَغِيًّا) ت ای هرونك همشیره سی
 سـك باباك كو تو آسم دكل ایدی واناك زنا ایدیچی دكل ایدی ه ای هارونك تو زندقه
 یعنی آنك جدیتك آدی هرون ایدی پس آنك قومك آدی دخی هرون اولدی نیجه که
 عاد وعود دکلر یك اسمیه تسویه اولد قاری کی و مریم هرونك اولادندن ایدی (فَأَشَارَتْ
 إِلَيْهِ قَالُوا كَيْفَ نُكَلِّمُ مَنْ كَانَ فِي الْمَهْدِ صَبِيًّا) ت پس اشارت ایدی مریم کند و چو چی
 جابده دیدلر نیجه سوره اشلم اول برکسنه ایل که بشه کده چو قدر (قَالَ إِنِّي عَبْدُ اللَّهِ
 آتَانِيَ الْكِتَابَ وَبَعَثَنِي نَبِيًّا) ت دیدی عیسیٰ تحقیق بن اللهك قولم ویردی بکا کابی وقیلدی
 بنی پیغمبر (وَبَعَثَنِي مَبَارَكًا أَيُّمًا كُنْتُ وَأَوْصَانِي بِالْحَقِّ وَالْزَكَاةِ مَا دُمْتُ حَيًّا) ت
 وقیلدی بنی برکت صاحبی هریده اولسم و پیوردی بکا غازیقه اقله وز کات ویرمکله دیری
 اولدیم مدتیجه (وَبَرَّأَوَالِدِي) وَلَمْ يَجْعَلْنِي جَبَّارًا تَقِيًّا) ت و یصه دی بنی احسان ایدیچی
 انامه وقیلدی بنی یون چکیچی بدختلو (وَالسَّلَامُ عَلَيَّ يَوْمَ وُلِدْتُ وَيَوْمَ أَمُوتُ وَيَوْمَ أُبْعَثُ
 حَيًّا) ت وسلامتلك بنم اوزریمه دزطوغه دیغم کونده واولدیکم کونده واولکونده که
 بعث اولورم (ذَٰلِكَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ قَوْلَ الْمَلِكِ الَّذِي فِيهِ يَسْتَخِرُونَ) ت اشبه بود مریم
 اوغلی عیسانك قصه سی اراده ایدرم طوغر و سوزی که انده اختلاف ایدرلر (مَا كَانَ لِلَّهِ أَنْ
 يَتَّخِذَ مِنْ وَلَدٍ سُبْحَانَهُ إِذَا قَضَىٰ أَمْرًا فَإِنَّمَا يَقُولُ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ) ت لایق د کادر الله
 ایچونکه طوته هیچ برولدی پا کال الله ایچوندی چقان اراده ایتسه برشی انجق ا کا اول
 دیر عقبنده اولشی اولور (وَإِنَّ اللَّهَ رَبِّي وَرَبَّكُمْ فَأَعْبُدُوهُ هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ) ت
 (و دیدی عیسیٰ) تحقیق الله بنم رعبه دروسلر بکزدی پس عبادت ایدک آ کابودر طوغر
 اولان یول (فَاخْتَلَفَ الْأَحْزَابُ مِنْ بَيْنِهِمْ فَوَيْلٌ لِلَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ يَوْمٍ عَظِيمٍ) ت
 پس اختلاف ایدیلر کوهلر کنه دوارالنده پس وای اولسون اول کسنه لری ایچونکه

کافر اولدیلر قیامت کوشه حاضر اولقدن (اسْمِعْ يَوْمَ يُنَادِيهِمْ إِنِّي أَنَا اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا) ت
 لیوم فضل لمین) ت نه قدر ایشید یچی اولور لر ونه قدر کور یچی اولور لر (یعنی عجب
 ایشیدر لر و عجب کور لر بزم وعید لر می شه شاهد و یقین ایدر لر اسکن نفع ویرمن)
 واکونکه کور لر بزم او کوزه لیکن اشبه وظا ایلر کون ظاهر اولان آزعینانده درلر
 (وَأَنذَرُهم يَوْمَ الْمَسْجِرَةِ إِذْ تُفْضَى الْأُمُورُ وَهُمْ فِي غَمٍّ عَلَيْهِمْ وَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ) ت وقورقت آلری
 بشیمانی کوتندن وقتا که ایشلم تمام اولور و آنر غفلتده درلر و آنرا ایمان کتور منلر
 • ف اول زمان که حشر کونی مسلمانلر دوزخدن چیقوب جنته داخل اولور لر و کافرلر
 ایسه منتظر اولوب قالور لر صکره اولوی برقیون شکانده کتوروب جنتله جهنمک ارا سنده
 یوزلر لر و یلد بره کدرلر که جنتک جنتده و جهنمک جهنمده دوام وابدلک اوزره
 اولسز در اشبه کوندر که کافرلر جهنمک جنته قون میسدن اولور لر (إِنَّا نَحْنُ نُحْيِي
 الْأَرْضَ وَمَن عَلَيْهَا وَإِنَّا يُرْجَعُونَ) ت البته بزلر وارث اولور زیره واول کسینه لره که
 یلک یوزنده واردر و بزم جانمزه کیرود و ندرلور لر (وَإِذْ كُنَّا فِي الْكِتَابِ إِبْرَاهِيمَ أَنَّهُ كَانَ
 صَدِيقًا نَبِيًّا) ت و ذکرایت قرآنده ابراهیم علیه السلامک خبرن تحقیق اول طوغر و ایشلو
 پیغمبر ایدی (إِذْ قَالَ لِأَسِيهِ يَا أَبَتِ لِمَ تَعْبُدُ مَا لَا يَسْمَعُ وَلَا يُبْصِرُ وَلَا يُغْنِي عَنْكَ شَيْئًا) ت ذکرایت
 اولوقته که دیدی کنه دیو یاسسنه ای بنم بابام نیچون عبادت ایدرسن اولشینه که ایشمز
 و کورمن و دفع ایدم من سندن هیچ برشی (يَا أَبَتِ إِنِّي قَدْ جَاءَنِي مِنَ الْعِلْمِ مَا لَمْ يَأْتِكَ فَاتَّبِعْنِي
 أَهْدِكَ صِرَاطًا سَوِيًّا) ت ای بنم بابام تحقیق علمدن بکا اولشی کلدی که سکا کلدی پس تابع
 اول بکا نادلات ایدم منی طوغر و اولان یوله (يَا أَبَتِ لَا تَعْبُدِ الشَّيْطَانَ إِنَّ الشَّيْطَانَ كَانَ
 لِلرَّجَنِ عَصِيًّا) ت ای بنم بابام عبادت ایته شیطاننه تحقیق شیطان الله ایچون یورلدی قبول
 ایتمز (يَا أَبَتِ إِنِّي أَخَافُ أَنْ يُعَذِّبَكَ الشَّيْطَانُ وَلِئِنْ) ت ای بنم بابام
 بن قورقم که طوته منی بر عذاب الله جابندن پس اولور سلك شیطاننه ارقداش • ف یعنی
 کفرلر و بکالندن بر آفت کله و سن دخی شیطاندن مدد طلب ایته که باشیمه سن یعنی بتلردن
 مسدد طلب ایدم سن و آدم سلك چوغی اشبه و وقتده سرك ایدر لر (قَالَ أَرَأَيْتَ أَتَتْ

عَنِ آتِي يَا اِبْرَاهِيمَ لَنْ اُنْزِلَ لَكَ رَحْمَةً وَاهْجُرْ فِي مَآبٍ تَدِيدِي اِيَّايَ جُورِي سَنَبِمَ
 ••••• بولردن ای ابراهیم اگر کبر و دوغزک البته طاق ایله اوایرم سنی و ترک ایت بتم
 صحتی بر جوق زمان (قَالَ سَلَامٌ عَلَيْكَ سَأَسْتَغْفِرُكَ رَبِّي أَنَّهُ كَانَ بِي ضَعْفًا) ت دیدی
 سلامت سناک اوزر یکله ولسون یار لغه ق طلب ایدرم سنکچون ر بندن تحقیق ر بتم
 اوزر عه محبت ایدی بیدر ••••• ف ابراهیم علیه السلام باباسنه و بادی ••••• سلام علیه یعنی
 سلامت سناک اوزر یکله ولسون ایش و سلام رخصت سلام بدم معلوم اولدی که اکر بابا
 و نادین امرنده او غایله خوشلش زمر آتی کند و اولردن جقه ار لر ایسه اول اوغل طاق اولد
 ایله یومش ق یوز دیوب آنلرن اراق اولسه اول اوغل طاق دکا روهر چند حضرت ابراهیم
 علیه السلام باباسنه مغفرت طلب ایتکه عده و پر دیسه ده الله سبحانه نکر رضای بولمغند
 آنلرن واز کلوب ترک ایتدی (وَأَعْتَزَّكُمْ وَمَا تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَأَدْعُوا رَبِّي عَزَى
 إِلَّا كُنْ بَدْعًا مَرِيًّا) ت و آیریلوب بر اقورم سنی و اولشی که عبادت ایدرم کز آکا
 الله دن غیری و عبادت ایدرم کند و ر عه اوله که اولیم کند و ر عه بمات ایت کده باباسنر
 (فَلَا تَعْتَزُّهُمْ يَوْمَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَهَبْنَا لَهُمْ صَبْرًا وَتَقْوَى وَكَلَامًا مَعْنًا) ت پس
 چنانکه آیردی آنلردن و او اشدنکه عبادت ایدر لایدی آکا الله دن غیری باغشادق آکا
 اصحق و به قوی هر بر بسنی قیادق پیغمبر ••••• ف یعنی الله سبحانه نکر یوا ••••• ده هجرت ایدوب
 بابا و ناو قریاسنندن اراق اولدی الله سبحانه آکا آنلرن کوزل و اوقر بال رعایت ایدی
 انسیت ایچون اشبور اده اسمعیل علیه السلام ذکر ایتدی زیر ا ••••• بوردده ابراهیم ایله
 یوغی دی (وَوَهَبْنَا لَهُمْ مِنْ رَحْمَتِنَا وَجَعَلْنَاهُمْ آسَانًا صَدَقَ عَلِيًّا) ت و باغشادق آنلر
 هر بر بسنه بر قاج شیلر کند و اسر ککمزدن و قیادق آنلر ایچون کوزل اولان ذکر ایتکلن
 زیاده یو کلک ایله ••••• ف یعنی آدم لر همیشه آله کوزل شل ایدر لر و آنلر اوزر رحمت
 دیر لر (وَادْكُرْ فِي الْكِتَابِ مَوْسَى أَنَّهُ كَانَ مُخْلَصًا) وَكَانَ رَسُولًا نَبِيًّا) ت و ذکر ایت کابده
 موسی علیه السلام که تحقیق خالص قلمش پیغمبر و نبی ایدی ••••• ف اول کسنه لر که
 الله سبحانه دن وحی اولندی آنلر نبی دیر لر و آنلردن اول کسنه که آنک ایچون مخصوص
 بر امت اوله و یا انکیچون بر کتاب اوله آکا رسول دیر لر (وَنَادَيْنَاهُ مِنْ جَانِبِ الطُّورِ
 الْأَيْمَنِ وَقَرَّبْنَاهُ نَجِيًّا) ت و چاغردق آنی طور طاعنه ک صانع جانبندن و تعیین قیادق آنی
 کند عه سر لشن یوزندن ••••• ف یعنی آنکله الله سبحانه ملک واسطه اولق بیزین

مُوسَى بِشَدَى (وَوَهَبْنَا لَهُ مِنْ رَحْمَتِنَا أَخَاهُ هَارُونَ نَبِيًّا) ت و باغشادق آکا کسندو
 اسر ککمزدن کند و قرنداشی هر و نبی پیغمبر اولدیغی حالده ••••• یعنی موسی علیه السلام
 فرنداشی هر و نبی ایدرم ایدی و دد کار اولدی (وَادْكُرْ فِي الْكِتَابِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّهُ كَانَ صَادِقَ
 الْوَعْدِ وَكَانَ رَسُولًا نَبِيًّا) ت و ذکر ایت کابده اسمعیل علیه السلام تحقیق طوغری و عده لی
 و کوندر لاش پیغمبر ایدی ••••• ف اسمعیل علیه السلام بر کسنه یه وعده ایتشیدیکه ن
 کاهی ••••• کین بوردده کتورم و بورا ده طویرم اتقا قاشبو کسنه بر سینه یه قدر کدی
 حضرت اسمعیل علیه السلام اوراده بکلوب طویر لر (وَكَانَ يَأْمُرُ أَهْلَهُ بِالصَّلَاةِ وَالزَّكَاةِ
 وَكَانَ عِنْدَ رَبِّهِ مَرْضِيًّا) ت و امر ایدی ایدی کسند و اهله غازیله و کند و
 رب سناک یاتنده بکنش ایدی (وَادْكُرْ فِي الْكِتَابِ آدِرِيسَ أَنَّهُ كَانَ صِدِّيقًا نَبِيًّا وَرَفَعْنَاهُ
 مَكَانًا عَظِيمًا) ت و ذکر ایت کابده ادريس علیه السلام تحقیق طوغری و ایشلو اولان
 بر پیغمبر ایدی قالدردق آنی بر یو کسک محله (یعنی کوکه) ••••• ف یازمشلر که حضرت
 ادريس علیه السلام حضرت نوح علیه السلام دن اول کلس نجوم حسابی و یازی یازمق
 و لباس دیکمک آده لر اراسنده آندن شیوع بولش ملک الموت ایله اشنا ایدر لر کره امتحان
 و صناعق ایچون کند و روحی ملک الموت اللریله قبض ایتدردی وینه کیر و جسمنه
 اعاده اولندی و جمشته کیرمک طلب ایدی حکم اولندی که جنته کیره پس ادريس جنتده
 الله سبحانه حکمه قوندی او تور دی پیغمبر عز علیه السلام ایله معراج کیجه سننده کو کده
 ملاقات ایتدی لر و بعضی دیر لر که ادريس حضرت الیاسک تقی برادر یس نبی اسر ایلده
 پیغمبر اولدی لر ایدی حضرت خضر علیه السلام کبی دیر لر (أُولَئِكَ الَّذِينَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ
 مِنَ النَّبِيِّينَ مِنْ ذُرِّيَةِ آدَمَ وَمِنْ نَحْلِنَا مَعَ نُوحٍ وَمِنْ ذُرِّيَةِ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْرَائِيلَ وَعِمْنَ هَدْيِنَا
 وَاجْتَبَيْنَا إِذَا تَلَى عَلَيْهِمْ آيَاتُ الرَّحْمَنِ خَرُّوا سُجَّدًا وَبُكِيًّا) ت اشو جماعت اول کسند لر
 در که انعام ایدی الله آنلر اوزر سینه پیغمبر لر زمره سندن آدمک اولادندن وینه اول
 کسند لر که نلندنکه کتور ک نوح علیه السلام ایله برابر قایغه و ابراهیمک و یغ قویک
 اولادندن وینه اول کسند لر که جملده سندنکه طوغری و یول کسند لر که اولد
 و اختیار ایتدی لک آنلر وقتا که اوقمور آنلر اوزرینه اللهمک آیلری دوشر لر ایدی سجده
 ایدر ک و اغایه رق (خَافَ مِنْ بَعْدِهِمْ خَلْفَ أَضَاءِ الْقَوْفِ وَاتَّبَعُوا الشَّهَوَاتِ فَسُوفَ

كُفْرُ وَالَّذِينَ آمَنُوا أَيُّ الْفَرِيقَيْنِ خَيْرٌ مَقَامًا وَأَحْسَنُ نَبَاتًا ت وچه آن اوقونسه آنلر
 اورزینه بزم واضح اولان آیتلر من دیر لر اول کمنه لر که کافر اولدیلر اول کمنه لر که
 ایمان کنور دیرلر ایکی بولر کدن قنسی زیاده کوزلدر مر تبه ده و زیاده ایودر مجلس
 یوزندن (یعنی دنیا عزت و مغرور اولدیلر) * ف یعنی دنیا نیک بر غمکله عاقله ایدر لر (و کمن
 أَهْلُ كِتَابٍ لَهُمْ مَن قَرُنْ هُمْ أَحْسَنُ أَنَا نَارِثِينَ) ت وچوق کروهلری هلاک ایتدک آنلر ن
 اول آدلر طبقه سندن که آنلر زیاده ایوایدیلر او بجملاق اعتبار نجبه و کوزل یوز
 وایوقیافت اعتبار نجبه (قُلْ مَنْ كَانَ فِي اللَّهِ ذَلَّةٌ فَلَيْسَ فِي اللَّهِ ذَلَّةٌ الرَّحْمَنُ مَدَّةٌ) ت دیکل هر کمنه
 اولسه آزعیمه لقه زیاده و پرر آ کالقه زیاده و پرر مکله * ف یعنی آزعیمه لقه ده و یول
 یور مکله بر اقور زیرا که دنیا صنماق پریدر ایوانکله و کو تو لکله جزاسین آخرتده بولور لر
 اشب و دیاده ایوایشیلر و کو توایشیلر ایوانکله و کو تو لکله شامادر یعنی مالده
 و اولادده (حَتَّى إِذَا رَأَوْا مَا يُوعَدُونَ أَمَّا الْعَذَابُ أَمَا الْعَذَابُ فَهُمْ عَلَىٰ مَكَانٍ هُوَ شَرٌّ مَّكَانًا
 وَأَضْعَفُ جَنَدًا) ت اولوقته د کین که کور لر اولشیشی که قور تو دلدر یار عاقبتده
 و یاقیامتده پس یلور لر قنسی زیاده کوتیه در مر تبه ده و زیاده قدر قشون اعتبار نجبه
 * ف یعنی عسکر اعتبار نجبه یعنی یاردم اعتبار نجبه که کافر لر بتلری و خاچه لری کند ولره
 یاردجی یلور لر و مؤمنلر ایسه الله سبحانه فی کند ولره یاردجی یلور لر (وَبَرِّدْنَا اللَّهُ الْآبِينَ
 أَهْلًا وَاهْدَىٰ ط وَالْبَاقِيَاتُ الصَّالِحَاتُ خَيْرٌ مِّمَّذَرِبَتْ وَأَوَّخِرُ مَرَدًا) ت زیاده و پرر الله اول
 کمنه لر که یول بولدیلر هدایته و ابدی و کوزل اولان حسن ت زیاده ایودر سنک ربکله یاتنده
 من دیوزندن و زیاده کوزلدر خدایه رجوع یوزندن * ف یعنی دنیا نیک و نفعی الله
 سبحانه نیک یاتنده ایشمه بر اهن اولک ایتدک آنلر زائل اولز و دنیا باقی قانز (أَفَرَأَيْتَ لَدَىٰ
 كُفْرٍ بَاتِنًا وَقَالَ لَاؤْتَيْنَ مَالًا وَلَوْلَا ت كُفْرٍ بَاتِنًا) ت ای کورمده کی اول کمنه بی که کافر اولدی
 بزم آیتلر من و دیدی البته و پر یلور بکا (یعنی قیامت کرتنده) مال و اولاد * ف بر
 زنکین کافر بر تو بیجی مسلمان نه دیدی اگر سن اسلامه منسکر اولور سنک من دیکی و پرر
 تو بیجی دیدی که اگر سن اولوب تکرار دیرلر سن بنینه منسکر اولم کافر ایسه دیدی که
 اگر سن مومنکده نعت اولور ایسم بکا آند مال و اولاد و ایسر در آنده کافر کی و پرر
 اول سیمین اشب و آیت نازل اولدی یعنی آخرتده دوات ایمانندن حاصل اوله بقدر کافر لر

دیرلر سه که دیاده اولان دواتلری آخرتده الیرین طونه طونز (أَطْلَعَ الْغَيْبَ أَمْ أَخَذَ عِنْدَ
 الرَّحْمَنِ عَهْدًا) ای اخبیدر اولدی غیب اورزینه یا خود آلدی الله یاتندن بر عهدی
 (كَلَّا سَنَكْتُبُ مَا يُولُوعَدُ لَهُمِنَ الْعَذَابِ مَدًا) ت اوله دکل بز یازر زاولشیشی که دیروز زیاده
 و پرر کا عذابدن زیاده و پرر مکله (وَنَزَّهْنَاهُ مَقُولًا وَيَأْتِنَا فَتَدًا) ت و کیر و آلور زانده نصکره
 اولشیشی که دیروز کور بزم اوکزه یالکزه اولدی حلاله * ف مایه قول یعنی اولشیکه دیر مالدن
 و اولادندن و بو کافر ایکی اوغلی مسلمان اولدیلر (وَأَخَذُوا مِن دُونِ اللَّهِ آلِهَةً لِّيَكُونُوا لَهُمْ
 عِزًّا) ت و طوئیلر الله دن غیری بر قاج معبودلر تا اوله شوم معبودلر آنلر ایچون عزت سبب
 (كَلَّا ط يَكْفُرُونَ بَعْدَ إِيمَانِهِمْ وَيَكُونُونَ عَلِيمٌ مَّدًا) ت اوله دکل انکار ایدر لر کند و
 معبودلرینه عبادت ایتکی و اولور معبودلر آنلر اورزینه ضد (أَلَمْ تَرَ أَنَا أَرْسَلْنَا الشَّيَاطِينَ عَلَىٰ
 الْكَافِرِينَ أَنْ يَزِفُّهُمْ أُنَّا) ت ای کورمده کی که بر لر کوندر دکل شیطانلری کافر لر او زون که
 سور لر کافر لر سور مکله (فَلَا تَجْعَلْ عَلَيْهِمُ اِئْمَانَهُمْ عَدًا) ت پس تیزک ایتنه آنلر ک
 اورزینه بن آنلر کونلرینی و نفسلرینی حیار زوقی کاد که ابر ایدر لر (يَوْمَ نَحْشُرُ الْمُتَّقِينَ إِلَىٰ
 الرَّحْمَنِ وَنَدَّا) ت اولکو نیکه فالدر رزمتیلری الله جانینه بنش اوله رق (وَأَسْوَاقُ الْفُجَرِ مِنِّي إِلَىٰ
 جَهَنَّمَ وَرَدًا) ت و سور زکاه ایشیلری جهنم جانینه صومر اولدقلری حلاله (لَا يَمْلِكُونَ
 الشَّفْعَةَ اِلاَّ مَنِ اتَّخَذَ عِنْدَ الرَّحْمَنِ عَهْدًا) ت قادر اولز شفاعت ایتدک مکر اول کمنه که
 آلدی الله یاتنده بر عهدی (یعنی مسلمان اولوب و ثواب وعده سینه مستحق اولدی) * ف
 یعنی الله سبحانه بر کمنه به شفاعتله وعده و پرر سه شوکمنه شفاعت ایدر (وَقَالُوا اتَّخَذَ الرَّحْمَنُ
 وَلَدًا) ت و ندیلر اتخذا یلدی الله ولدی (لَقَدْ جِئْتُمُ شَيْئًا ذَا) ت (الله یوردی آنلره) البته
 کور دیکز بر کین اولان شئی * ف یعنی اغر اولان کاهی (تَكَادُ السَّمَوَاتُ يَنْفَطِرُنَّ مِنْهُ
 وَتَنْشَقُّ الْأَرْضُ وَتَخِرَّ الْجِبَالُ هَرَدًا) ت یقین اولدی کو کرباره باره و اغر اولان کاهی
 سوزندن و یار یلور پرر و شر طاعنلر باره اولوب (أَنْ دَعَا الرَّحْمَنُ وَلَدًا) ت شول

سید بن که اثبات ایتدیلر الله ایچون ولدی (وَمَا يَنْبَغِي لِلرَّحْمَنِ أَنْ يَتَّخِذَ وَلَدًا) ت ولایق اولن الله ایچون که عاونه ولدی (إِنَّ كُلَّ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ إِلَّا آتِيَ الرَّحْمَنِ عَبْدًا) ت یوقدر یرده و کوکارده اولنلرک هیچ بر یسه ایچون مکر کلجه در اللهک اوکنه قول اوله رق (لَقَدْ أَحْصَاهُمْ وَعَدَّهُمْ عَدًّا) ت البته قوشاندی آنلری عایله و صایدی آنلری صایقه له (وَكُلُّهُمْ آتِيهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَرْدًا) ت و آنلردن هر بر یسی کلجه در اللهک اوکنه قیامت کوشده یا لکنز اولدقلری حالده (إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَيَجْعَلُ لَهُمُ الرَّحْمَنُ وُدًّا) ت البته اول کسنه لک ایمان کتور دیر و ایشلر دیر کوزل اولان ایشلری قیلر آنلر ایچون الله اسر کیکی (یعنی بری بر یله دوست اولورلر) * فایه نی الله سبحانه آنلری اسر کر یا خود الله سبحانه کندونک محبتنی آنلرک قلبلرینه انار و یا خود آنلرک محبتنی خالق قلبلرینه قور و اتار (فَأَنَّا بَسَّرْنَاهُ بِلِأَنَّكَ لَتُبَشِّرُهُ الْمُتَّقِينَ وَنُنْذِرُهُ قَوْمًا لَّا) ت قولای بصه دق قرآنی سنک دیلکه تاسو ندیر سن صاقلنلری و قور قوده سن قرآن ایلر جدا لری شد تلوا اولان قومی (وَكَمْ أَهْلَكْنَا قَبْلَهُمْ مِنْ قَرْنٍ هَلْ يُخَشِئُهُمْ مِنْ أَحَدٍ أَوْ تَسْمَعُ لَهُمْ رِكْزًا) ت وجوق هلاک ایتدیلر آنلردن اول آدم طبقه لری یایا کور رمیسن هیچ بر کسنه نی آنلردن یا خود ایشلر رمیسن آنلردن بر کیزلو آوازی

• (سورة طه مکیه وهی مائة وخمس وثلاثون آیه) •

طه سورسی مکه نه نازل اولمش و اشبو سوریه یوز او یوز بش آیتدر

بسم الله الرحمن الرحيم
باغشلیجی اسر کیجی اولان اللهک آدیلر او قورم

(طه) ت الله بوندن مرادینی یلور (مَا نَزَّلْنَاهُ عَلَيْكَ الْقُرْآنَ لِتَشْقَى) ت ایندر مدک سنک اوزر یکه قرآنی تازمت چکد سن (إِلَّا تَذَكَّرُ لِمَنْ يَخْشَى) ت لیکن ایندر مدک نصیحت و یرمک ایچون اول کسنه به که قور قز (تَنْزِيلًا مِّنْ خَلْقِ الْأَرْضِ وَالسَّمَوَاتِ الْاَلَا) ت اول قرآن اوضی و سواقی خلق ایدن الله تعالی دن تنزیل اولدینی حالده (الرَّحْمَنُ عَلَى الْعَرْشِ اسْتَوَى) ت

اول رحمن جل شانہ عرش اوزر یه استیلا ایلدی (لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَمَا يَدْرِي مَا وَمَا تَحْتَ الثَّرَى) ت آنکچوندر او ایشیکه کوک کرده وارد و او ایشیکه یرده وارد و اولشیکه ایشیکه ایشیکه سنک ارا سنده وارد و او ایشیکه یرک آلتنده وارد (وَأَن يَّجْهَرُ بِأَقْوَلٍ فَانَّهُ يَعْلَمُ السِّرَّ وَأَخْفَى) ت و اکر ایشکار اید سن سوزی بس الله یلور کیزلو اولان سوزی و زیاده کیزلو اولانی (یعنی ایشکار اولانی اولی طریقه یلور) * ف کیزلو اول که کز لوجه سویلر و آندن زیاده کیزلو اول که کوکارده اوله (اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ لَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى) ت الله تعالی دن غیری هیچ اله یوقدر ره بود بالحق الحق اودر اسماء الحسنی انکچوندر * ف وقتا که کافر لر رحمان اسمنی ایشلر دیر دیر کسکه بر یسی معین قلبک کاهی بر کسنه نی چاغر رسکر و کاهی بر کسنه نی (وَهَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ مُوسَى) ت کادی کادی کادی موسانک خبری (إِذْ رَأَى نَارًا فَقَالَ لِأَهْلِهِ امْكُثُوا إِنِّي آنَسْتُ نَارًا عَلَيَّ آتِيكُمْ مِنْهَا بِقَبَسٍ أَوْ أَجْدَلٍ عَلَى النَّارِ هُدًى) ت اولوقنده کوردی اودی پس دیدی کند و اهله اکلک بوراده که بن اود کوردم امید طو تر که کتور رم سزه اول اوددن یا خود اوله که اول آتش یا تده بر بول کوسستریجی بولم * ف اشبو قصه سورة اعرافده و سورة طهده و سورة قصصده مقام ایلد کرا و انمش معلوم اوله ککه حضرت موسی علیه السلام اهل و عیالیه و طواریلر برابر مدیدن مصر جاننه متوجه اولوب کیجه این صوغور قده ییاند یولی ییورد یلور و عیالقی دخی طوغور مق کیجه سز لکی طوندی ابراقدن آتش کبی بر ایدینلق حضرت موسایه ظهور ایتدی اول ایشیکه آتش دکادی الله سبحانه نک نوری ایدی وقتا ککه آتش امید یله آ کایقین اولدی الله سبحانه آ کا خطاب ایدوب بنم دیدی و آ کایغمبر لک و یروب فرعون جاننه کوندردی آنلرک عقبجه اهل خانه لری کند و یالرنک او بنه عودت ایتدیلر (فَأَنَّا أَنَا نُودِي يَا مُوسَى) ت پس چنانکه کلدی اودک یا تده چاغر لری ای موسی (إِنِّي أَنَا رَبُّكَ فَاخْلَعْ نَعْلَيْكَ إِنَّكَ بِالْوَادِ الْمُقَدَّسِ طَوًى) ت تحقیق بن سنک ربکم پس ایاغسکدن چیقار یا پوشلر کی البته سن طوی آد لور بر پالک میداند سن * ف اشبو میمدان موسانک کلسندن اول مبارک و یولک ایدی یا خود بو وقتده یولک و مبارک اولدی یا پوشلر بنم فیس و ارایدی شو جهندن چیقارمه یله امر اولدی یوم و دلر اشبو تحقیقه وارمد قلرندن یا پوشلر و جزمه لرها اواسده ده آنککه نماز قیامزلر و ایاقلرندن چپه ازلر پیغمبر من علیه السلام یوردی که سز یا پوشلر و جزمه لرها ایلر نماز قیامزلر

اگر بانه اوليه (وَأَنَا اخْتَرْتُكَ فَاسْتَمِعْ لِمَا يُوحَى) تو بن اختيار ايدم مني پس قولاي قوی
اولشي جاننده که وحی کوندرش اولور (إِنِّي أَنَا اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدْنِي وَأَقِمِ الصَّلَاةَ لِذِكْرِي)
ت تحقیق بن بر الله که یوقدر هیچ معبود بندن غیري پس عبادت ایت بکا و قائم قبل نمازی بنم
ذکر ایچون (إِنَّ السَّاعَةَ آتِيَةٌ أَكَادُ أَخَفُّهَا نَجْزِي كُلَّ نَفْسٍ بِمَا تَسْعَى) ت البته قیامت
کونی که سید در یلم که کیزلوطونه آنک وقتنی تا جزالنه هر برکنه اولشیک مقابله که
ایشلر * فی موبی علیه السلامه وحیک اولنده نماز ایل حکم یوردی و بزیم یغمبر من علیه
السلامه دخی وحیک اولنده و ربک فیکر آیدله نماز ایل حکم ایددی و قیامت کونی کیزلو
ایدی هیچ کس نه به وقتنی یلدردی (فَلَا يَصُدُّكَ عَنْهَا مَنْ لَابُوسٌ فِيهَا وَاتَّبِعْ هَوَاهُ فَتَرْدَى)
ت پس لازمدر که کیزلوطونه سی اندن اول کس نه که ایمان کنور من قیامت و تابع
اولدی کند و نفسک آرزوسنه اولوقته هلاک اولورسن * ف کیزلوطون سن آندن
یعنی قیامت ایمان کنور مکن یا نمازدن وقتا که الله سبحانه موسی علیه السلامی کوتواولان
کس نه لک هم بنندن منع ایددی غیر یلراولی طریقه یله منع اولورلر (وَمَا نَلَكَ بِبَيْتِكَ
بِأُمُومَى) ت وندرشوسنک صاغ الکده کی ای موسی (قَالَ هِيَ عَصَايَ أَتَوَكَّأُ عَلَيْهَا
وَأَهْشَأُ بِهَا عَلَى عَثَبِي وَلِي فِيهَا أَمَّا رَبٌّ أَنَّى يَدْعُنِي إِلَىٰ أَمَلٍ مَّا يُوَسْوِسُ
أُورْشِيهِ وَيَهْرَاقُ دُورْكُمْ أَن تَكْلَه كُنْدُوطُوَارْ لِيهِ وَيَتَمَجَّجُونَ بِعَصَاةِ دُخَى بِشَقَّةِ مَطْلُوبِلَر
واردو (قَالَ اللَّهُ يَا مُوسَى) ت دیدی آق ویرانی ای موسی (فَأَنفِثْ فِيهَا فَادَّهَى حَيْةً نَسِيَتْ)
ت پس بر اقدی آنی نا که ان اول عصا کز یچی بر یلان اولدی (قَالَ خُذْهَا وَلَا تَخَفْ
سَنُفَصِّلُهَا بِرَبِّهِمُ الْأُولَى) ت دیدی آل شوقی الکده قورقه کیزلوطون دیر زنی اولکی شکله
* ف یعنی بنه عصا اولور (وَأَنفِثْ بِدُخَانٍ مُّطْبُوعٍ يَصْحَكُ بِخُرُوجِهِ مِنْ غَيْرِ سَوْءٍ آيَةٍ أُخْرَى) ت
وصوفل الکی قوت و غرکه نا که عیب سز و علت سز روشن و براق چیه قوب نیون که بر آخر نشانه
اوله (یعنی بر آخر معجزه اوله) * ف یعنی آنک نورانی و اسی کیف سز لکدن دکل (أَنزِلْكَ مِنْ
آيَاتِنَا الْكُبْرَى) ت دیر که کوستره لم کایوک اولان نشانه لر منک بعضنی (إِذْ هَبْ
إِلَىٰ فِرْعَوْنَ أَنَّهُ مُطْعَى) ت کیت فرعون جاننده که اول حددن کچم شد (قَالَ رَبِّ اشْرَحْ لِي

صَدْرِي وَبَسِّرْ لِي أَمْرِي وَخَلِّ عَنَّا مَنَاسِكِي بِقَهْوَةِ وَقُولِي وَاجَه لِي وَزِيرَ أَمْرِي
أَهْلِي هَرُونَ أَخِي أَشَدَّ بِهِ أَزْرِي وَاشْرِكْ فِي أَمْرِي كَيْ لَا يَجْعَلَ كَثِيرًا وَتَذْكُرَكَ
كَثِيرًا إِنَّكَ كُنْتَ شَابًا صَبِيرًا) ت دیدی ای بنم ریم آق ایت بنم سینه می و قولای ایت
بکا بنم ایشمی و آج عقه دینی بنم دلمدن تافهم ایدم لر بنم سوزی و کندی اهل بدن
قرنداشم هارونی بکا وزیر ایل حکم قبل آنک سیبیلده بنم قوتی و غیریک قیسل آنی بنم ایشده
تا سیج ایدم سنی جوق جوق و ذکر ایدم سنی جوق جوق تحقیق سن بز احوال سزی
کور یچینسن * ف اشرح لی صدري یعنی آق ایت بنم سینه می یعنی سینه می کککش قبل
نا که طارغین و خویسز اولیم من عمل اولیم و جوق حقا قده دلی یا نوب آندن طو تفاق
قاله یغندن صاف سویلشه مز ایدی انکی چون دعا ایددی * ف بونک کسی یوک
یغمبر لر خلقک جوق توجهی اولدینی سیدن بر کرمکی به حاجت وارد نا خلقه
قولای قله یلدره و تعلیم ایدم بز یغمبر من کومکی ابوبکر الصدیق رضی الله تعالی عنه
ایدی یغمبر لک زمانه جوق کس نه لر آنک تعلیم ایل ایمانله شرف اولدیلر (قَالَ قَدْ أُوتِيتَ
سُورَةَ الْبَقَرَةِ) ت دیدی البته سن ویرلک مطلبو یکی ای موسی (وَلَقَدْ مَنَنَّا عَلَيْكَ مَرَّةً
أُخْرَى) ت بوندن مقدم سنک اوزر یک احسان ایتش ایدک (إِذَا وَجِئْتَ إِلَىٰ أَمَلٍ مَّا يُوَسْوِسُ
ت شوقته که الهام ایدک سنک آنک جاننده * ف موسی علیه السلام آناسنه الهامی
و یقوده ایدری اشبو الهام سیدن انامی یغمبر اولم (إِنْ أَقْذَفْتَهُ فِي التَّابُوتِ فَأَقْذَفْتَهُ فِي الْيَمِّ
فَلْيَقْذِفْهُ إِلَيْهِمْ بِالْحِلِّ يَأْخُذُهُ عَدُوِّي وَعَدُوْلُهُ وَالْقَيْتُ عَلَيْكَ حُجَّتِي وَلَنَصْنَعُ عَلَىٰ عَمِي) ت
آنی ویرا شبو جوجنی صندوغک یچنه پس بر اقل اول صندوغی ذکره پس آنی ویرسون
انی کز قریه طونه آنی بنم دشمن و آنک دشمنی و بن آندم سنک اوزر یک کز و جاننده
حجرتی و یالیمکه سانه سن بنم حضور مده * ف فرعون موسی علیه السلام طوغدی
بلده بنی امرا ایلک ارکک چوقه لرینی اولدیر ایدی وقتا که موسی علیه السلام وجوده
کادی اناری قورقه یکا اگر فرعونک اتبای خبر دار اولسه لر آنی دخی اولدیر لر و باباسنه
و اناسنه اذیت ایدر لر که نیچون اشبو جوجنی ظاهر قیلد یکنزدیو پس او یقوده اشبو حکمی
آکا تعلیم ایدیلر و صندوغی ذکره آتدیلر و آق فرعونک باغنه ایشدردی خاوتیکه
حضرت آسیه ایدی و بنی ابراهیم قرمندن ایدی اول صندوغی کوروب صودن ایدردی
و موسی علیه السلامی چیه ایدر فرعون کوروب آکا مره حتی کلدی کند و به او غل

ایندی و کوزبله کوزبله بسادی (اذقنی اخک فقول هل ادلکم علی من یسکله
 مرجعنا الی امک کی تقرعیم اولاً یحزن وقتلت نفساً فحینک من الم وقتلت قلوبنا)
 ت چنانکه کینهی سنک قزقزنداشک پس دیدی دلالت ایدیمی سزی اول کسسه اوزرینه که
 سرتو چو جغی پس کتوردک سنی کندوانا کل جانبیه تاروشن اوله انا کن کوزی و غم
 یمیه و اولد یردک بر شخصی پس نجات و یردک سکا غدن و محنته بر اقدق سنی صمنامق ایچون
 * ف اشبوقه کایله قصص سوره سنده مذکوردر (فلنبت سنین فی اهل مدین ثم جئت
 علی قدر یاموسی) ت پس اکلندک بر قاج یلار مدین اهل ارا سنده صکره کیر و کلدک
 اللهم تقدیرینه موافق ای موسی (واضطعک لنعسی اذهب انت و اخوک بایاتی ولا
 تبیانی ذکری اذهب الی فرعون انه طغی) ت و بیه دم سنی کند و نصف مجون کیت سن
 و سنک قزقزنداشک بنم نشانه لرم ایل و او شیمکزی ذکر ایتمده کیده یکر فرعونک جانبیه که اول
 حددن کچمشدر (فقل لاه قولاً لئنالعه لیه یذکر او یعنی) ت پس دیکر آ کایوم مشق
 اولان سوزی اوله که نصیحت قبول اید یا خود قورقه (قال ربنا اننا نخاف ان یقرط
 علینا و ان یطغی) ت دیدیلای بزم رجز بزر قورقزندانکه تعذی اید بزم اوزر مزه یا خود
 حددن کچه (قال لا تخافا انی معکم اسمع واری) ت دیدی قورقیز البته بنم کله یلیم
 ایشیدرم و کوردم (فایناه فقولاً لاه قولاً لربک فارسل معنا بنی اسرائیل ولا تعذبهم قد
 جئناک بآیه من ربک و السلام علی من اتبع الهدی) ت پس کیدک انک او کنه دیکر که
 بزر سنک ربک و سولوز کوند بزم له برابر یه قبولک اولادینی و عذاب ایتمه آنلره
 بز کتوردک سکا بر نشانه فی سنک ربک جانبیدن و سلامتلا اول کسسه اوزرینه اولسونکه
 تابع اولدی هدایت یوانه (انا قد اوحی الیه ان العذاب علی من کذب و بولی) ت وحی
 کوندلای بزم جانمزه که عذاب اول کسسه اوزرینه در که تکذیب ایدی و پوز چو یردی
 (قال من ربکم یا موسی) ت (القصه اشجو یغای ایشدر دیلر) دیدی فرعون کیمدر
 سزک ربکزی موسی (قال ربنا الذی اعطی کل شیء خلقه هم هدی) ت دیدی که بزم رجز

اول کسسه در که و یردی هر بر شیه اکا خاص اولان صورتی صکره یول کوستردی کندو
 معاشه نکل طلبیه * ف یعنی یکی و ایچمکی ایچون عقل و یردی و چو جغه سوت امکی
 یلد یردی اندن غیری هیچ بر کسسه آتی یلدر که فادرد کادر (قال خبالب القرون الأولى)
 ت دیدی پس ندر اول بکن امت لک حالی (قال علمها عنی درتی فی کتاب لا یضل ربی ولا
 یغی) ت دیدی انلرک حاللرک علی بنم ربک یا تده در بر کابده که غلط ایتمز بنم دریم
 و او تو تمز * ف احوال ایدر که فرعون دهریه مذهب اوله انسانک خلق اولنسی یاز کر نلرنده
 اولرک یردن و یردوب چقه سی کیدر آتی اول بر کسسه ایجاد ایتمش دکل بلکه کند و کندینه
 پیدا اولمش و آخرده اولوب و چور یوب طبراق اولورد یو یلوردی وقتنا که ایشدیکه تمام
 مخلوقاتک و دو کلی موجوداتک اوزریند بر پرورد کار و اردراش جو سوا لی ایدیکه بکن
 کرو هم لایزه به کیدیلر موسی علیه السلام جواب و یردیکه آنلرک حسابی یازلشدر هر بر کسسه
 حاضر اولمردر (الذی جعل لکم الارض مهداً و سلك لکم فیها سبلاً و انزل من السماء ماء
 فاخرجنا به از و اجام نبات شی) ت بنم ربم اول قدرت صاحبیدر که بیه دی بزرک ایچون
 یری بر فرش و قبله دی بزر کون پرده یولاری و آشیغی کوندردی کو کندن صورتی پس طشره
 کتوردک اول صوابه اولدرن محتاف اولان نوع لری (کاو اوزعوا انعامکم ان فی ذلک
 لآیات لا ولی الیهی) ت امرایتدک ییدک و اولمیک کند و حیوانلر کزی تحقیق اشبو
 مقدمه ده نشانه لرو اردر عقل صاحب لری ایچون الله سبحانه اشبو کلامی دهریه لک کوزلر ن
 آچغیچون یوردی تا که الله سبحانه نک قدرت کاهله سی و تدبیری دایله لری نه باقوب کر عقل لری
 و ارایسه یلورلر (منها خلقناکم و فیها نعیدکم و منها نخرجکم ناره اخری) ت اشبو یردن
 بر اندق سزی واکا کیر و دوندیر بزمی و اندن طشره کتور بزمی برد فیه دخی (ولقد
 ارناهم آياتنا ککلفاً فکذب و ابی) ت و کوستردک فرعون نه نشانه لرم لک تمام فی پس بلانه
 نبت ایدی و قبول ایدی (قال اجئنا لآخر جنان من ارضنا یسهرک یا موسی) ت دیدی
 ایا کاد کی که طشره چیقار سن بزی کند و صکره ای موسی (قلنا ینک بسحر مثله فاجعل
 ینا و ینک موعداً لا تخلفه نحن و لاء انک مکاشونی) ت البته کتور بزم سکا بر صهری سنک

صهرک کبی پس معین ایت بزم ارامن ایل کند وارا کده بر وعده کونی که خلاف ایتیمه وز
 شو وعده یه نه بز لونه سن شهرک اوردنه برنده (قال موعدهکم يوم الزينة وان يحشر الناس
 ضعی) ت دیدی منزل وعده کونکر بزنگ کونیدر و جمع اوله آدم لاول کونک قوشانی
 وقتنده * ف کرک موعنی علیه السلام اولسون و کرک فرعون اولسون مقصود لری
 قنقسی الزام ایدرسه آدم لک مجعند موروس اشهادده اسکات ایده تا که ناسک جله می
 قنقسی طوغری اولد یغنی یی له لرو شوزیت کونی مصر شهرنده مقدر ایدی کفرعونک
 طوغری کونک دو کنی چشتک کونی ایدیکه هر یلده بر کون مقدر ایدی (فتولی فرعون
 بجمع کیده تم ائی) ت پس فرعون اوردنه دو نوب جمع ایدی کند و حیل لری صکره کای
 (قال لهم موسى ويلکم لا تقروا علی الله کذباً فیصدکم بعدای و قد خاب من افتری) ت
 دیدی ساحر لره موسی وای منزل اوزر کره اولسون باغلیه کز الله اوزرینه یلانی هلاک
 ایدر منزل عذاب ایلد و البته مطالبه ایر شه دی اول کسنه کیدلان باغادی الله اوزرینه
 ه ف وقتا که فرعون ساحر لری و جمع امر الرن جمع ایدی و هر بر کسه می موسانک خلافتنه
 اوغرائدی پس موسی علیه السلام آنلک هر بر کسه بر ر نصیحت ایدیکه الله سبحانه
 اوزرینه افترا ایتیکز که یولک عذابیه مبتلی اولور سکر (فتارعوا امرهم بینهم و امروا
 الجوی) ت پس دیوب دانشیق ایدیلر ساحر لر کند و مشورت لریله کند و ارا لرنده و کیزلو
 دیولندیلر که موسانک سوزی ساحر سوزینه بکزمز اکر بز غالب اولور سه تابع اولمی لازمدر
 (قالوا ان هذان لساحران یزیدان ان یخربا کتم من ارضکم فیهرهما و یدهبایا رب یقتکم
 المنلی) ت دیدیلر البته اشبوایکی آدم جاد و در لر ایستلر که چیقار لره منزلی کند و بر یکزدن
 کند و جاد و اسکر لریله و کیدر لره منزل کوزل مذهب کزی (فاجعوا کیدکم ثم انشوا صفاً و قد
 قلتم اليوم من استلی) ت پس بریره کتور کز کند و هر کرک اسباب لری صکره کای صر
 صف و البته شجاعت بولور بولور کون اول کسنه که غالب کادی (قالوا یا موسی اما ان تلقی
 راقماً ن سکون اول من ائی) ت دیدیلر ای موسی یا خودر کسن آتسن (یعنی عصایی)
 و یا خودر اولم اول اتان (قال بل القوا فاذا جبالهم و عصیم یخيل الیه من صرهم انما

نسی) ت دیدی بلکه نسی آنک بس نا که ان آنلک ایلری و آنلک عصا لری ظاهرده کورندی
 موسانک او کونده آنلک سحری سبیلده یوز و سکر در (فأوحی فی نفسه خیهة موسی) ت
 پس بولدی موسی کند و قلبنده بر کیزلو قورقو (قلنا لا تخف انک انت الاعلی) ت بریدیک
 قورقه البته سن غالب سن (وألحق ما فی یمینک تلقف ما صنعوا انما صنعوا کید سحر
 ولا یفلح السحر حیث ائی) ت و آتی ویرا و اشی که سنک صاغ الیکده در ثابوت سن اولشی که
 ساحر لری یاشلر اول یاده قلی شی ساحر لک حیل سیدر و نجات بولمز ساحر قنده کیدرسه (فأتی
 السحرة سجداً قالوا آمنا برب هرون وموسی) ت (القضه بویه اولد قده) ائلدی ساحر لری
 سجده ایدرک دیندیلر ایمان کتوردک هارونک و موسانک رب سینه (قال آمنتم له قبل ان آذن
 لکم انه لکبیرکم الذی علمکم السحر فلا تطعن ایدیکم و ارجلکم من خلاف ولا صلیبکمکم
 فی جدوع الخیل و لعلن ایشا شت عذاباً و ائی) ت دیدی فرعون ایانندیکزی موسابه
 آذن اولم که اذن و بره یم نمره البته موسی منزل یوک کزدر که او کرتدی سزمه سحری و جاد و ائی
 البته کسرم منزل السکر کزی و آفاق کزی برینی صاغ جانب بدن و برینی صول جانب بدن
 و البته اصارم سزلی خرما آغا جتک داناری اوزرینه و یله سکر بزم قنقیز قنیدر عذاب
 یوزندن و قنقیزک عذاب یزیده جایددر * ف احتمال ایدر که آنلر سحری تعلیم ایدن یوکدن
 مرادی الله سبحانه اوله (قالوا ان نؤثرک علی ما جاءنا من البیئات و الذی فطرنا فاقض ما انت
 قاض انما تقضی هذه الحیوة الدنیا) ت دیدیلر اختیار ایتیمزنی اولشی اوزرینه که کادی بزم
 او کزده آشکاره دلیل لردن و اختیار ایتیمزنی اول الله اوزرینه که براندی بری پس حکم ایت
 هر نه حکم ایدرسک انجق سن بودیاده حکم ایدرسن (انا آمنا بربنا لیغفر لنا خطایا و ما
 اگر هناعلیه من السحر و الله خیر و ائی) ت البته بزل ایمان کتوردک کند و بریمزه تایا راغیه
 بزم کاهلرمزی و اولشی که جبر ایدرک بزه آنک اوزرینه که سحر ایدر لم والله سندن خیر لو
 و ایددر * ف فرعون جبر ایلد آنلر جاد و کاراق اوزرینه امر ایدی و سحر ایدی دیندیکه
 ساحر لرحضرت موسانک معجزه سن کورد کده یلدر که جاد و کلدرا نیدی آنسکه مقابله
 لایق کلدر صکره فرعون ره رعایت ایدوب سحر ایلد مقابله ایشدیلر و فرعون موسی و هارون

اوزره رحمت وایدا ایتمدی شاید آتی قورقتدی موسی مجزه ایله (أَنَّهُمْ يَأْتِ رَبَّهُمْ جَرْمًا
فَإِنَّ لَهُمْ جَهَنَّمَ لَا يَمُوتُ فِيهَا وَلَا يَحْيَى) ت هر کس نه که کورر بسنه اوکته چرکین ایشلوا و له رق
آنکچون جهنم وارد که انده نه اولورونه دیر یلور (وَمَنْ يَأْتِهِ مُؤْمِنًا قَدْ عَمِلَ الصَّالِحَاتِ
فَأُولَئِكَ أَهْمُ الدَّرَجَاتِ الْعُلَى) ت واول کس نه که کورر بسنه اوکته مسلمان اولوب تحقیقا
کوزل ایشلری ایشاش اولور اشب وکروه ایچون وارد راعلی اولان مرتبه لر (جَنَّاتُ عَدْنٍ
تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا ذَلِكَ جَزَاءُ مَنْ تَزَكَّى) ت ابدی قالدی جنتلر اقلر
آنلرک آلتندن ایرمه قلدلر اولر اول جنتلر ده ابدی اولدقلری حالد و بودر اول کس نه که جزا سبکه
پاک اولدی (وَأَقْدَأَوْحَيْنَا إِلَى مُوسَى أَنَّ اسْمِي بِمَادِي فَأَضْرِبْ لَهُمْ طَرِيقًا فِي الْبَحْرِ يَبَسًا
لَا تَخَافُ دَرَكًا وَلَا تَخْشَى) ت وحی کوندرک موسی جانب نه که کیجه کتور بتم قوللری پس
بحره ضرب ایله انلر ایچون قوری یول اچ قورقه دو شمنک سکا ایر شمندن و وسوسه
ایته غرق اولقدن (فَأَتَتْهُمْ فِرْعَوْنُ بِجُنُودِهِ فَقَشَّيْمُ مِنْ أَيْمٍ مَاءً شَيْمُ) ت پس ارقه لری
صره تابع اولدی فرعون کند و قشویله پس قابادی انلری دکزدن قابلیان شی (وَأَضَلَّ
فِرْعَوْنُ قَوْمَهُ وَمَهْدَى) ت و آزعین قیلدی فرعون کند و قومنی یول کوستره مدی
(يَا بَنِي إِسْرَءِيلَ قَدْ أَنَجَيْنَا كُمْ مِنْ عَدُوِّكُمْ وَوَعَدْنَاكُمْ جَانِبَ الْبُورِ الْأَيْمَنِ وَنَزَّلْنَا عَلَيْكُمُ الْمَنَّانَ
وَالسَّلَوى) ت (دیدک) ای بنی اسرائیل نجات ویردک سیزه کند و دشمنکزدن و وعده
ویردک سیزه (یعنی توریتی ویرمه که) طورک صاغ جانب نه و کوندرک سترک اوزر کزه
ترنجبین بالی و سمائی قوشنی یعنی یلوه قوشنی (کُلُوا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ وَلَا تَطْغَوْا فِيهِ فَيَحِلَّ
عَلَيْكُمْ غَضَبِي وَمَنْ يَحِلَّ عَلَيْهِ غَضَبِي فَقَدْ هَوَى) ت (دیدک) سیکز اولشیک لذت لوسند نه که
رزق ویردک سیزه و عددن کچمیکز اشبور زق بایند اول وقت ده واجب اولور سترک اوزر کزه بتم
طار غلغم و هر کس نه که ثابت اولور آنک اوزرینه بتم طار غلغم تحقیق او کسه هلاک
اولدی و ف حددن زیاده کچمیکز یعنی من و ساوادن صباحک و اخشامک ییه جکی قدری رزق
آلکزدنن زیاده آلوب قویو بر میگز (وَإِنِّي أَخَافُ لَكُمْ تَابًا وَمَنْ وَعَدْتُ صَالِحًا ثُمَّ أَهْتَى) ت

و تحقیق بن یارنجیم اول کس نه بی که قوبه ایتدی و ایمان کتور دی و ایشلادی کوزل ایشی
مکره طوغرو یول بولدی و ف شامولی الله رحه الله دیر که موسی علیه السلام کند و قومندن
یتش کس نه ایله طور جانب نه متوجه اولدی موسی علیه السلام ایسه انلرک چله سندن مقدم
وارمش ایدی پس خطاب ایر شدیکه (وَمَا أَجَلْتُ عَنْ قَوْمِكَ يَا مُوسَى) ت و نه شی چایکک
ایتدیردی سکا کند و قوم کندن ای موسی (قَالَ هُمْ أَوْلَاءُ عَلَى أَثَرِي وَعَجِلْتُ إِلَيْكَ رَبِّ
أَتْرَضَى) ت دیدی انلر بتم ارقه صر و در چایکک ایدم سترک چایککه ای بتم زیم تا که راضی
اولسن (قَالَ فَإِنَّا قَدْ فَتَنَّا قَوْمَكَ مِنْ بَعْدِكَ وَأَضَلَّهُمُ السَّامِرِيُّ) ت دیدی الله بلایه براققد
سترک قومکی سن طوره یونلد کد نصره و آزعین قیلدی آنلری سامیری (فَرَجَعَ مُوسَى إِلَى
قَوْمِهِ غَضْبَانَ أَسِفًا) ت پس کیر و دوندی موسی کند و قومک جانب نه طار غین غلوا و له رق
(قَالَ يَا قَوْمِ أَلَمْ يَعِدْكُمْ رَبِّكُمْ وَعْدًا حَسَنًا) ت دیدی ای بتم قوم ایا وعده ویرمدی سیزه سترک
ربکز کوزل اولان وعده ایله و ف وعدا حسندان مراد توریتی ویرمک وعده سیدر موسی
علیه السلام قومه او تور کون وعده ایله طوره کیتدی طوره قرق کون کا کد کلر نه
قوی بر بوزای یایوب آکا طایفه باشلدیلر (أَطَاعَ أَعْيُنَكُمْ اللَّهُ دَامَ أَزْدُكُمْ أَن يَحِلَّ عَلَيْكُمْ
غَضَبٌ مِنْ رَبِّكُمْ فَأَخْلَفْتُمْ مَوْعِدِي) ت آیا اوزون اولدی سترک اوزر کزه مدت (یعنی
موساک آیرلغی مدتی) ا خود دیلدیکز میکه واجب اوله سترک اوزر کزه طار غینلق کند و
ربکز دن پس خلاف ایتدیکز بتم وعده مه (قَالُوا مَا أَخْلَفْنَا مَوْعِدَكَ بِمَنكُومٍ كَانَتْ تَرَا
مِنْ زِينَةِ الْقَوْمِ فَقَدْ تَفَنَّا هَذَا فَكذلك أُنْفَى السَّامِرِيُّ) ت دیدیلر خلاف ایتدک سترک وعده که
کند و اختیار من ایله ولیکن برلر قومک بترکندن قالدردی غمز شیلری اوده آتدق برلر کی سامیری
دخی اندی و فرعون بلو کلرندن بر کلری عاریت طلب ایدوب آلملر ایدی تا آنلر یقینا
یله لر که بنی اسرائیل دو کونه کیده جکلری و قرر در چونکه فرعون یه قویک اولدلرینی مصر
شهرندن طشره کیتکه قویو بر می ایدی مکر دو کونه براقور ایدی پس فرعون قومندن بر کلری
الوب دو کونه کیدیلر و زیدو حله ایله چیدیلر (فَأَخْرَجَهُمْ عِلَّا جَسَدًا لَهُ خُورٌ فَقَالُوا هَذَا
الْهَکْمُ وَالْهَکْمُ) ت پس طشره کتوردی آنلر ایچون بر بوزای بدیکه آنکچون

واریدی او کوز آوازی صکره دیدیلسا امرینک اتی سیزک معبود کز و موسانک معبودی
بود پس موسی آتی او نویدی * ف یعنی موسی او نوید و بطور طاغنه اینست و کیتدی
(أَذْلَیْرُونَ أَلَا یَرْجِعُ إِلَیْهِمْ قَوْلًا وَلَا یَجْلِبُ لَهُمْ سُرًّا وَلَا نَفْعًا) ت آیا کورم دیلری اشبو و آزعینلرکه
اول بوزاغی کیرود و ندره بیلز آنلر جانینه برسوزی و قادرا و لمز آنلره بر ضرر ریرشد و درمکه و نه
بر منفعت ایرشد و درمکه (وَاقَدْ قَالَ لَهُمْ هَارُونَ مِنْ قَبْلِ یَا قَوْمِ إِنَّمَا فُتِنْتُمْ بِهِ وَإِنَّ رَبَّکُمُ الرَّحْمَنُ
فَاتَّبِعُونِی وَاطِيعُوا أَمْرِی) ت و دیدی آنلره هارون بوندن اولکه ای بنم قوم بنرهمان
میتلی اولدیکنز شو بوزاغی به عبادت ایتمکه و البتہ سیزک رب ~~بک~~ کز الله در تابع اولکنز بکا
و انقیاد ایکنز بنم حکومه (قَالُوا لَنْ نَبْرَحَ عَلَیْہِ عَاكِفِیْنَ حَتَّى یَرْجِعَ إِلَیْنَا مُوسَى) ت دذیلر
البتہ زایل اولمز اشبو بوزاغی به عبادت ایتمکدن اولوقته د کینسکه کیر و کله بزم جانیز
موسی (قَالَ یَا هَارُونَ مَا مَنَّكَ أَنْ دَرَأَیْتُمْ ضُلُوعًا لَا تَتَّبِعَنِ أَفَعَصَيْتَ أَمْرِی) ت (موسی
کابوب) دیدی ای هارون نه منی منع ایستدی سنی وقتا که ~~ک~~ کورنک آنلر بکه آزعین
اولدیلسا ندیمکه تابع اولسن بکا (یعنی آزعینلری اولدیرمک ایله) آیا خلاقی ایتمک بنم
حکومه (قَالَ یَا اِبْنُ أُمٍّ لَا تَأْخُذْ بِطَبِیْعِی وَلَا بِأَمْسِی اِنِّی خَشِیتُ أَنْ تَقُولَ فَرَّقْتَ بَيْنَ بَنِی إِسْرَءِیْلَ
وَلَمْ تَفَرِّقْ بَيْنِی) ت دیدی ای بنم انامک اوغلی طوقته بنم صقالمی و باشمک صاحب رینی بن
فور قدم آندنکه دین سن آیر یاق صالدک بنی اسرائیل اراسنه و صافلدک بنم سوزعی * ف
موسی علیه السلام طوره وارد بی وقتیه هارون علیه السلامه نصیحت ایتمکجه
قومک متفق اولقلر بنه سی ایدہ اشبو جهتدن هارون بوزاغی به طہ آنلر ایله مقابله ایتمدی
لیکن دل ایله نصیحت ایتمدی آنلر اینه قبول ایتمدیلسا (قَالَ فَاخْطُبْ لَیَّاسَامِرِی) ت دیدی
موسی پس نه در سناک بواشک ای سامری (قَالَ بَصُرْتُ بِمَا لَمْ یَبْصُرُوا بِهِ فَقَبَضْتُ قَبْضَةً مِنْ
أَثَرِ الرُّسُولِ فَنَبَذْتُهَا وَكَذَٰلِكَ سَوَّاتِ لِی نَقِی) ت دیدی سامری کوردم اولشینی که سائر
آدملر کورم دیلر آتی پس بر آوج طبراق الدم رسولک ایزندن (یعنی جبرائیلک آتک آتاغی
آلندن) صکره بر اقدم اتی (یعنی اول طبراغی آتی و یردم آلتوندن بصدہ دینم اشبو بوزاغی
شکلنه) بونک کی کار ی تقسیم یکلمدی * ف وقتا که بنی اسرائیل دکره ایرشدیلر فرعون

عسکر یله برابر آنلرک عقبه چیمه کادی و دکره ایشدیلر جبرائیل علیه السلام ازلدن
حائل اولدی تا آنلر ملاقی اولمیه قویو یرمدی سامری ییلدیکه شو جبرائیلدر آنک ایانی
آلندن بر آوج طبراق آلدی اشبو طبراقی مکره بوزاغتک ایچینه آتدی واشبو آتون
کانر لک مالی ایدی یعنی قبطیلرک بزکاری که بنی اسرائیل بر حیل ایله آلدن آملشرا ایدی پس
اول برکتلو طبراق ا کادوشمه سندن حق و باطل بری برینه قارشوب بر کرشمه ظاهر اولدی که
جماده روح کلوب بر آوازی پیدا اولدی اشبو مثلوتزور ائدن صاقمک واجبدر که بویه شلردن
بشله عبادت ایتک پید اولور (قَالَ فَاذْهَبْ فَإِنَّ لَكَ فِي الْحَيَوةِ أَنْ تَقُولَ لَا مِسَاسَ وَإِنَّ لَكَ
مَوْعِدًا لَّنْ تَحْقُقُهُ وَإِنَّا لِلَّهِ الَّذِي طَأَّتْ عَلَيْهِ عَاقِبَةُ الْأَعْرَاقِ ثُمَّ أَنْفَسَتْ فِيهِ الْيَمُّ
نَسْفًا) ت موسی دینی پس کیت البته سکا دیر یلک کده سزاشودر که دیه سن که بکایقین
اولغل و بنی طوغمه (یعنی چونکه سامری اگر برکسه ایله او طور سه هر ایکسی ایستمه طو تار
ایدی پس بواجلدن کیمی کور سه بکایقین اوله دیو چاغر ردی) و البته سنکچون واردر
بریشته وعده که اشبو وعده خلاف اولغز سنک حقه کده و باقی شومده او متله عبادت
ایتدیگ معبود لک جانبیه که ائی تشه یا قد قد نص کره کولنی دکره صاور پرز * ف یعنی
سامریه دینا دیر اکنده شو سز اولدیکه بنی اسرائیل عسکر ندن طشره واروب یالکز بریده
اکشمه دی اگر برکسه نه ایله او طور سه هر ایکسی ایستمه طو تریدی اشبو جهتدن هر بر
کسنه بی کور سیدی دیر ایدیکه بکایقین کله هر کسی کندودن ابراق قیلرایدی و موسی علیه
السلام یته سامری یه پیوردیکه سنکچون بروعه ده دخی واردر که شو وعده خلاف اولانه حق
دکادر شاید شو وعده آخر تک عذاب اوله و یا خود دجال خرو جمیدر و دجال دخی مودلردن
اولوب آلدرد سامری لک فساد بی تمام ایدم چکدر نیچه کبر کون پیغمبر من علیه السلام
غنیمت مالی تقسیم ایدور لر ایدی بر شخص سو یلدیکه انصاف ایله تقسیم ایت پیوردیلر که
اشبو کسنه نک جنب سندن اولان آدم لر حقیقه بقدر پس تاریخی مذهبه آده لر حقیقه دیلر که
آنرا ماملری اوز رینه اعتراض ایتکه باشل دیلر پس بر کیمسه کندودن تک امام رینه طعمه
ایتسه بویه اولور (إِنَّمَا إِلَهُكُمُ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَسِعَ كُلُّ شَيْءٍ عِلْمًا) ت نیزک معبود کن
الحق الله در که اندن غیری هیچ بر معبود یو قدر علی هر بریشته واسعه در (كَذَلِكَ نَقُصُّ عَلَيْكَ
مِنْ أَنْبَاءِ مَا قَدْ سَبَقَ وَقَدْ آتَيْنَاكَ مِنْ دُونِهَا كُرًا) ت یا محمد بونک کی بیان ایدر ز سنک کچن
شیرک خیر لردن تحقیق و پردک سکا کلدو یا غز دن نصیحتی (مَنْ أَعْرَضَ عَنْهُ فَإِنَّهُ يَمْشِي يَمْشِي

الْقِيَامَةِ وَزُرْتُ هَرَكْسَنَهُ يَوْزَجُورِسَه اَنْدَن پَسِ اَوَّل كَسَنَهُ يَوْكُ فَالْدِر كَنْدَوَازِرِي تَه
 قِيَامَت كَوْتَهده يعني گاه يوكنور (خَالِدِينَ فِيهِ وَسَاءَ لَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ حَلَا) ت ابدى
 اولورلر شويوكي قالدرمده وكونو يوك اولورا نلرايچون قِيَامَت كَوْتَهده (يَوْمَ يَنْفُخُ فِي الصُّورِ
 وَنَحْشُرُ الْجَحِيمَ يَوْمَئِذٍ رُفَا) شول كوندنكه اوفور ياورصوره وفالدير زير كين
 ايشيليري اول كونده كوزلري كوك اولهرق * ف يعني كونوا ايشيلير اول كونده كور
 اولورلر وياخود كوزلري كوك اولوق رسوا القلري ايجوند (يَخَافُونَ يَوْمًا أَتَتْهُمُ
 الْأَعْتَابُ) ت كيزلوجه تويك ورلر كندوارالنده كه اكله مديكر (يعني دنيا ده) مكر اون
 كون * ف يعني دنيا ده اكله مديكر كندولره اول قدر كورينور وياقبرلنده اكله مديكر
 بوقدر معلوم اولور (يَحْنُ أَعْمَى يَقُولُونَ أَذِيقُوا لَنَا مِثْلَهُمْ طَسِيرَةً إِنَّ لَنَا يَوْمَئِذٍ
 الْآلَمُونَ) ت بزلرايو ياورزاوا شينك حقيقتي كه ديرلر وقتا كه ديرلر اولوري اكله مديكر (دنيا ده)
 مكر بركون * ف بزلرايو ياورزاوا كيزلوجه شويكس لره بزه كيزلوقالز (وَيَسْأَلُونَكَ
 عَنِ الْجِبَالِ فَقُلْ يَنْسِفُهَا رَبِّي نَسْفًا) ت سوال ايدرلر سكا طاعلر دن ديكل طاعلر انلري بيم
 ريم طاعلرله (يَمْدُرُهَا قَاعًا صَفْصَفًا) ت پس قوبو بر طاعلرلر يريني دو بدوز صيرنجق
 مبدان (لَا تَرَى فِيهَا عِوَجًا وَلَا أَمْتًا) ت كورمن سن انده هيچ براكري بوكريلا ونه
 بركسكاك (يَوْمَئِذٍ يَتَّبِعُونَ الدَّاعِيَ لَأَعْوَجَ لَهُ وَخَشَعَتِ الْأَصْوَاتُ لِلرَّحْمَنِ فَلَا تَسْمَعُ
 إِلَّا هَمْسًا) ت شوكونده ارقه سي صره كيدرلر دعوت ايدنك (يعني اسرافيلك) اصلا اكر يلا
 اولر شوا تباعده والحق اولورا وازلر الله ايجون (يعني الله دن قورقورلر نندن سسلي
 چيتمز اولور پس ايشقمن مكر كيزلواواز (يَوْمَئِذٍ لَا تَنفَعُ الشَّفَاعَةُ إِلَّا مَنْ أَذِنَ لَهُ الرَّحْمَنُ
 وَرَضِيَ لَهُ قَوْلًا) ت اول كونده منفعت ويرمن شفاعت ايتك بر كسنه بر كسنه ايجون مكر اول
 كسنه ايجون كه اذن ويزدي آكا الله و بكندى آنى سوز يوزندن (يعني مسلمان اوله) * ف يعني
 آنك شفاعتي قبول اولور (يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِّنْهُ إِلَّا بِمَا
 شَاءَ) ت شينى كه آده لرك او كنده وادر واول شينى كه آنلك ارقه لرنده وادر ووا حاطه ايدن مزلر الله

تعالى بي بيالك يوزندن * يعني الله تعالى اولمش واوله حق شيريني ياوروا نلر الله معلوما تني
 احاطه ايدن مزلر (وَعَذَابُ الْوَجْهِ الْحَمِيمِ ط وَقَدْ خَابَ مِن حَمْلِ ظُلْمِهِ) ت مكر مسلر و كاهكارلر
 قِيَامَت كَوْتَهده سي وقيوم اولان الله تعالى به خشوع و خضوع ايدوب ذليل اولورلر
 ومقصوده اير شمدى اول كسسه كه كتوردي ظلي (وَمَنْ يَعْمَلْ مِنَ الصَّالِحَاتِ وَهُوَ مُؤْمِنٌ
 فَلَا يَخَافُ ظُلْمًا وَلَا هَضْمًا) ت واول كسسه كه ايشلر كوزل اولان ايشلري ومسلاندر پس
 اول كيسه قورقورنه ظلم دن ونه نقصان دن * ف يعني آنك اوزر نه ايشو كونده ظلم و جبر اولر
 زيرا كه الله سبحانه عادلر (وَكَذَلِكَ نَزَّلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا وَاصْرَفْنَاهُ فِيهِ مِنَ الْوَعِيدِ لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ
 أَوْ يُحْدِثُ لَهُمْ ذِكْرًا) ت واشبو كي اشاغى كوندرلر عرب لغتيله قرآنى ولون بلون بيان ايدنك
 آنده قورقور قلعني اوله كه آنلر صافسه لرايخود ايجاد ايدن آنلر حقدن نصيحتي (قَالَ تَعَالَى
 اللَّهُ الْمَلِكُ الْحَقُّ وَلَا تَجِدُ أَلًا لِلْقُرْآنِ مِن قَبْلِ أَن يَنْفُذَ إِلَيْكَ وَحْيُهُ وَقُل رَّبِّ زِدْنِي
 عِلْمًا) ت پس بوجه قدر ليدر الله پادشاه درنا باده و بجه ايتمه قرآنى اوقوه قدده آندن اول كه
 وحى سكا تمام اوليه وديكل اي بتم ريم زياده قل بچون على * ف جبرائيل عليه السلام
 بچانكه نزول ايدوب قرآنى اوقور ايدى بغير عليه السلام دخي برابر اوقورلر ايدى ناكه آندن
 بر شينى اونو بجه اوله اوله ابداسوره قِيَامَتَه ايشو قرآنه بجه ايتمه دن نهي ايدوب خاطر
 شريف لريني نسلي يورديكه قرآنى سكا حفظ ايتدير ملك وآلى خلق لره ايرشدر ملك بزم دمقز
 اوزر در ليكن انسانك مقتضاسي نسيان اولوق موجبجه نايا ايشو راده ينه بجه ايتمه كدن
 نهي يوردي وانسانده نسيان بولمسنه حضرت آدم عليه السلامك مثان ارشاد يوردي
 (وَلَقَدْ عَهِدْنَا إِلَى آدَمَ مِن قَبْلِ فَنَسَى وَلَمْ يُجِدْ لَهُ عَزْمًا) ت حكم كوندرلر آدم جانينه بوندن اول
 پس اونوندى وانك اول كاه ايتمه كه عزيمتي قصدي بولمق * ف شول حكم ايدى او كه آنجمن
 عيسه پس آدم اونوندى و آندن بدي (وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ
 أَبَى) ت وذكرايت (شول وقتي) كه ديدك فرشته لره سجدن ايدن بكنز آدمه پس سجدن ايتديلر
 مكر شيطان قبول ايتدى (فَقُلْنَا يَا آدَمُ إِنَّ هَذَا عَدُوٌّ لَّكَ وَلِزَوْجِكَ فَلَا تَخْرُجَنَّ مَعَ الْجَنَّةِ
 فَتَشْقَى) ت پس ديدك اي آدم هر آيينه بود شمندر سكا و سكا خانو سكه پس طشره چيتمز ورسون

سزی جنة نكه اولوقنده جفاچكر سن (ان لك لا تجوع فيها ولا تعرى) ت سكا جنة آج
 وجب لاق اولوق بوقدر (وانك لاتظمأ فيها ولا تضحي) ت وسن انده صوصا من سنك
 وكوش ايسين كوز من سنك (فوسوس اليه الشيطان قال يا آدم هل ادلك على شجرة الخلد
 وملاك لا يسل) ت پس وسوسه ايندى آدم جانبته شيطان ديدى اى آدم دلالت ايدى عيى
 سنى داتم اولوقان آغى اوزرينه و بر پادشاهلغه كه اصلا اسكيز (فأكل منها فبدت لهم ما
 سواهم ما وطفا فاحصه فان عليهم امن ورق الجنة وعصى آدم ربه فغوى) ت پس نيدى اول
 آغيدن پس ظاهر اولدى آنلره آنلك اوتنه جق پرى و طور ديار كه اوزنلر كند و اوزرلرينه
 جنة آنكلرى پيرا قلدنن وعاصى اولدى آدم ريسنه خلوده ايرمه يوب بول يتوردى (ثم اجنباه
 ربه فتأب عليه وهدى) ت صكره اختيار ايدى اى ريسى پس رجته توبه سنى قبول ايدى
 وا كا طوغرى بول كوستردى (قال اهبطا منها جميعا بعضكم لبعض عدو فاما يا ايها الذين آمنوا
 هدى من اتبع هداى فلا يضل ولا يشقى) ت يتوردى آشاغى اينك ايك كز بردن جنتدن
 سنك اولاد بكن بعضى بعضه دشمن اولور چنانكه كله بزره بنم جانبدن هدايت پس
 هر كس نه كه اتباع ايتسه بنم هدايته آرغين اولور و جفاچه كز * ف آنلك اولاد دينك بعضى
 بعضه دشمن اولور تكم ايكسى رفاقتله كاه ايندا يلاشور رفاقتله جزاى شوا اولديكه
 اولادلى بر بربله دشمن اولديلا (ومن أعرض عن ذكري فإن له معيشتة ضنكاً ونحشره يوم
 القيامة أعمى) ت وهر كس نه يوز چور به بنى ذكرا تيمكدن پس انكچون طاورلك وارد
 و قالد ريزانى قيامت كوشده كوزنتر (قال رب لم حشرتنى أعمى وقد كنت بصيراً) ت
 يدى اى بنم ريم نچون قالدرك بنى كور و تحقيق بوندن اول بن كوريجى اينم (قال
 كذلك أتتك آياتنا فتكبر و كذلك اليوم نحشى) ت ديدى بونله در كادى سكا بزم
 نشانه لرمن او فوتلك آتى بونك كجى بوكونده او فوتلش اولور سنك * ف نشانه لرمنى

اونوتلك يعنى آيتله ايمان كوتورمك و آنكله عل ايتلك بغير من عليه السلام
 يتوردى لك امتك هب كاهلر بنى بكا كوستردى لر آندن زياده يوك اولان كاه كورمده كه
 بر كس نه بر آيتى قرآن مجيد دن بليله صكره اونوده (وكذلك نجزي من أسرف ولم يؤمن بآيات
 ربه ولعذاب الآخرة أشد وابقى) ت و بونك كجى جزا ويرز اول كس نه به كه حد دن كجى
 و ايمان كوتورمدي ريسنك آيتلرينه و آخرنك عذابى زياده قشيدر و ابديدر * ف يعنى اول
 عذاب حشرده كوز و كوزنيزا و بقدر ايكمن جهنمه كى عذاب آندن زياده قش و ابديدر (أفلم
 يهدهم كم اهلكنا قبلهم من القرون عيشون فى مساكنهم ان فى ذلك لآيات لاولى النسى)
 ت آيا بول كوسترمدى آنلره شو كه جوق هلاك ايتلك آنلردن اول آدم طبقه لر بنى
 يوردر ايدى اول هلاك اولنلرك منلر لنده البته اشبو مقدمه ده وارد رنشانه لر عقل
 صاحبانه (ولولا كلمة سبقت من ربك لكان لزاما و اجل مسمى) ت و اكر سنك ربك دن
 ازله صادر اولش بر سوز اولمى دى و معين اولان وقت اولمى دى البته عذاب لازم اولور دى
 * ف اخروعه اوزره مسلمانلره و كافرلر جزا ويرمك قالدى (فأصبر على ما يقولون و سيج
 يجسد ربك قبل طلوع الشمس و قبل غروبها و من آتاه الليل فسيح و اطراف النار اعلاك
 رضى) ت پس صبر ايت اولشى اوزرينه كه ديرلر و تسبيح ايت كند و ربكى اوكل و جدايت ايله
 كوش طوغدن اول و كوش بائد قنده كره و كجه نك ساعتلر نك بعضه سنده و كوندرك
 طرفلرنده تسبيح ايت اوله كه سن راضى اوله سن * ف كوندرك طرفلرنده يعنى كوندرك
 آخر نك پايلرنده نماز و قلدننه و سن راضى اوله سن يعنى سنك امتكه اسركك و ياردم اوله
 دن ياده و آخر نه سنك شفا عتكه كاهلر بنى عفو ايتكله (ولا تعدن عينك الى مائة عناية
 ازواجهم زهرة الحياة الدنيا لئن تنهم فيه ورزق ربك خير و ابقى) ت و آچه ايكى كوزلر يكى
 اولشى جانبته ككه قائده لندردك آنكله آنلردن بر قاج كس نه لرى دن يادير لسنك زينتى
 نوعلرنن تا مبتلى ايدلم آنلرى انده و سنك ربك رزق زياده كوزلار و ابديدر (و أمر اهلان
 بالصلاة و اصطبر عليها لانه لك رزقا نحن نرزقك و العاقبة لله تعالى) ت و يتوردى و ير كند و
 اتباعك نماز ايله و صبر ايت نمازك اداسى اوزرينه و طلب ايتيمز سندن رزق و يركى بزرر رزق
 و يررر سكا و خير لور و كوزل عاقبت تقوى اهلى ايجوند * ف آغالى كند و كوله لرندن كسب
 ايتكى طلب ايدرلر و مولاي حقيقى بنده لرندن عبادت طلب ايدر آنلره رزق كند و سنى و يرر

(وَقَالُوا لَوْلَا يَأْتِيَانَا بَيِّنَاتٌ مِنْ رَبِّهِ أَوَّلُ مَا تَأْتِيهِمْ بَيِّنَةٌ مَافِي الصُّفِّ الْأَوَّلِيِّ) ت و دیدار نیچون
کتور من بزله بر نشانه کندور بسنک یاتدن آیا کلدی آله واضح اولان نشانه اولشیتک
جسندنکه اولکی کابلده نابددر (یعنی یکن یغمبر لک کابلده اولانه موافق اشبو قرآن
قصه صلو غیر یلر اوزره مشتلدر) * ف یعنی یکن یغمبر لک کابلده آخر زمان یغمبر لک
خبری وارددر یا خود معناسی شو اوله که یکن یغمبر لک معجزه لری کافدر و بسدر اشبو
یغمبر هنر دخی یکن یغمبر لک امر ایستد کاری شیری امر ایستد بیهیقه بز جدید اولان امر
سویلز یا خود شونشانه که ول یغمبر اول کان کابلده موافق قصه لری بیان ایدر (وَلَوْلَا
أَهْلُكُمْ هُمْ بِعَذَابٍ مِنْ قَبْلِهِ لَقَالُوا إِنَّا لَنَرَاهُ تَفْتِيسٌ أَيْتَانِ مِنْ قَبْلِ أَنْ نَنْزِلَ
وَنُخْزِي) ت واکر بزله هلاک ایستدک آنلری بر عذاب ایله یغمبر کونددر من اولدیر لر
ایدی که ای بزمن ریز نیچون کونددر مدک بزمن جائز بر یغمبر تابع اولدق سنک نشانه لری که
اندن اول که ذلیل اولور و رسوا اولور (قُلْ كُلُّ مَتْرَبٍ صَفْتُهُ وَاقْتِصَابُهُ مِنْ أَهْلِهِ)
الْصِّرَاطُ الْأَوَّلِيُّ وَمِنْ أَهْلِهِ) ت دیکل هر کیستیه انتظار ایدر پس نیز دخی منتظر اولمک
البتة یلور سکر کملدر طوغرو اولان یولک صاحب لری و کیم یول بولدی

• (سورة الانبياء مكية وهي مائة واثناعشرة آية) • انیساسور می مکده نازل اولمش و شو
سوره یوزاون ایکی آیتدر

(بسم الله الرحمن الرحيم)

باغشلیجی اسر کیجی اولان اللهک آدیله او قورم

(اقْتَرَبَ لِلنَّاسِ حِسَابُهُمْ وَهُمْ فِي غَفْلَةٍ مُعْرِضُونَ) ت یقین اولدی انسانلره آنلرک حساب لری
وانلر ایسه غفلتده یوز چو ریجیه بدر لر (مَا يَأْتِيهِمْ مِنْ ذِكْرٍ مِنْ رَبِّهِمْ مُحْدَثٍ إِلَّا اسْمَعُوا وَهَمَّ
يَلْعَبُونَ) ت کلدی آنلره هیچ بر نصیحت کندور بلرندن یکی نازل اولمش مکر ایستددر لر آنی آنلر
او یونبازاق ایدرک (لَا هِيَةَ قُلُوبُهُمْ وَاسْمُوا النَّجْوَى الَّذِينَ ظَلَمُوا هَلْ هَذَا إِلَّا بَشْرٌ مِثْلُكُمْ
أَفَتَأْتُونَ السَّحَرَاءَ بَيِّنَاتٍ بَصِيرُونَ) ت خبر سزوغا فلدر آنلرک قلب لری و کیز لودیدر سر لرینی
آنلرک ظلم ایستددر ایدر که کلدراشبو شخص مکر آده ندر سکر کی آیا یونلور میسکر جادویه
حالبو که سز لرجاد و اولدیغنی کور یور سکر (قَالَ رَبِّي يَعْلَمُ الْقَوْلَ فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ
الْسَّمِيعُ الْعَلِيمُ) ت دیدی یغیه بر بزمن ربم یلور هر بر سوز یکه کو کده و یرده وارددر و الله

ایشد یجمیدر یجمیدر (بَلْ قَالُوا أَضْغَاثُ أَسْلَامٍ بَلْ افْتَرَاهُ بَلْ هُوَ شَاعِرٌ فَلْيَأْتِنَا بَيِّنَاتٍ كَمَا أَرْسَلْنَا
الْأَوَّلِينَ) ت بلکه دیدر لراشبو قرآن طاعتق اولان او بوقولدر بلکه دیر لر که افترایستدی
شوقر آنی بلکه دیر لر شاعر در پس لازمدر که کتوره بزمن او کتوره بر نشانه نیجه که کونددر لری
شونشانه ایله اولده یکنلر ف شاه ولی الله رحه الله دیر که نشانه دن مراد لری عام اولان عقوبتدر
نوحک طوقانی کی و هود قومنک شدتلو اولان روز کاری کی و الله أعلم (مَا آمَنَتْ قَبْلَهُمْ
مِنْ قَرِيَةٍ أَهْلُكُمْ هُمْ بِعَذَابٍ مِنْ قَبْلِهِ لَقَالُوا إِنَّا لَنَرَاهُ تَفْتِيسٌ أَيْتَانِ مِنْ قَبْلِ أَنْ نَنْزِلَ
وَنُخْزِي) ت ایمان کتور میوب آنلردن اول هیچ بر سکر
(استدکاری معجزه کی کتور دیکم زده) هلاک ایستدک آنلری آیا یونلر ایمان کتور لر لری (وَمَا
أَرْسَلْنَا قَبْلَكَ إِلَّا رِجَالًا نُوْحِي إِلَيْهِمْ فَاسْأَلُوا أَهْلَ الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ) ت و کونددر مدک
بزله سندن اول مکر بر قاج کشیلر یکه وحی کونددر لک آنلر جاتینه پس سوال ایستدک کاب اهلندن
اگر سز لر یماز سکر (وَمَا جَعَلْنَاهُمْ جَسَداً لَآلِئاً يَأْكُلُونَ الطَّعَامَ وَمَا كَانُوا خَالِدِينَ) ت و قیلدق
بزله یغمبر لری که عیزل طماعی و اولدی آنلر ایدی اولیجیلر ف یعنی آنلره دخی اولوم
ایرشدی (ثُمَّ صَدَقْنَاهُمُ الْوَعْدَ فَأَنْجَيْنَاهُمْ وَمِنْ نَشَاءٍ وَأَهْلُكُمْ أَتَسْتَبِينَ) ت صکره طوغرو
قیلدق آنلرک حقه ده و عده یی پس نجات و یردک آنلره و اول کتور سینه به کدیلدک و هلاک
ایستدک سندن یکنلری (لَقَدْ أَنْزَلْنَا إِلَيْكُمْ كِتَابًا فِيهِ ذِكْرُكُمْ أَفَلَا تَعْقِلُونَ) ت آشنای کونددر لک
سز لک جاتیسکر بر گایه که آنده وارددر سز لک نصیحت سکر آیا فهم اینتمز میسکر (وَكَمْ قَصَمْنَا مِنْ
قَرِيَةٍ كَانَتْ ظَالِمَةً وَأَنْشَأْنَا بَعْدَهَا قَوْمًا آخَرِينَ) ت و جوغنی قیردق کوی قسمندن که ظالم
ایدیلر و یردق آنلردن صکره بر آخر کروهی (فَلْيَأْخُذُوا بِآيَاتِنَا إِذَا هُمْ مِنْ أَرْكُضٍ) ت پس
وقتا که کوردیلر بزمن عذاب لری تا که ان آنلر ایدر دن قاجر لر (لَا تَرْكُضُوا وَارْجِعُوا إِلَى
مَآ تَرَفْتُمْ فِيهِ وَمَا كُنْتُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ) ت دیدک فاجیکز کیر و دونکر شول مکان جاتینه که
راحتلک و یردی سز شو و کاندو و کاندو او کز جاتینه اوله که سز لر سوال اولسه سکر (یعنی
غمکزی دفع ایتمک یچون قومکزا حواله کزی سوال ایدر) * ف یو کلامی آنلره ملائکه استمزا
طریقیه دیر لر (قَالُوا يَا وَيْلَنَا إِنَّا كَانُظَالِمِينَ) ت دیدیلر ای وای اولسون بزمن اوزر هنر البتة
بزله اولدق ظالم لر (فَإِذَا زُلْزِلَتِ الْأَرْضُ زِلْزَالَهَا فَاسْتَأْذِنَتْ لِرَبِّهَا أَنْ يُخْرِجَهَا مِنْهَا رِبْطًا
شوایدی آنلرک دیوب دانسه قلزای اولوقته دکن که قیلدق آنلری یچلمش اکین کی

سوغش اود کبی (وَمَا خَلَقْنَا السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا لَاعِبِينَ) ت ویرا عتدق کوکی ویری
 وشونلرک اراسنده اولانی او یونیه ازلله (لَا تُدْرِكُهُ الْأَبْصَارُ وَهُوَ يُدْرِكُ الْأَبْصَارَ وَهُوَ غَیْبٌ عَنِ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ لَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ) ت
 ت اکر دیلسید کیکه یسه یلم او یونجق (یعنی قاری و اوغل) البتیه یضاردق اتی کندو
 یانزدن اکر اتی ایدر اولسه وز * ف شاه ولی الله رحه الله دیر که لا یخذه نامن لدنا یعنی
 کندو یانزدن یعنی قاری و اوغل مجرد واجب الوجودا ولور ایدر و شومنا قضاة لطیفه در
 حاصل شودر که رسول الله شواست بعد جاری د کادر که نیچون آدمی رسول اوله بلکه شوم معنایی
 قاری و اوغلدن تنزیه ایتکده تقریر ایتک لازمدر که اگر الله سبحانه به قاری و اوغل اولمیدی
 مجرد واجب الوجود و کالک اوصافی جامع اولور لرایدی و الله اعلم * ف او یونجق یعنی اوغل
 (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّبِعُوا هَؤُلَاءِ فَسَيَكُونُوا سَبِيلًا) ت بلکه یونلر
 آنار حق باطل اوزر یسه یلم یارار باشی پس ناکهات باطل یوق اولور و ستر کوندر وای
 اولشی ایلکه وصف ایدر سکر * ف یعنی الله سبحانه غیبدن کندو قدر تنک نمونه سنی کوندر
 باطللری محو ایتک ایچون یعنی با سزاوغل یراقی عیسی کبی پس شو کاملر منبر لرا الله
 سبحانه نک اوغل ایدر سکر (وَلَهُمْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَنْ عِنْدَهُ لَا يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِهِ
 وَلَا يَسْتَحْسِرُونَ) ت والله ایچوندر اول کسسه لکه کو کارده و یرده و ایدر و اول کسسه لکه
 آنک یاتده و ایدر (یعنی ملا اعلاده) بیون چکمه کلک ایتکد کاعبادت ایتکدن و یورلزلر
 (يُسَبِّحُونَ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ لَا يَفْتُرُونَ) ت الله سبحانه به تسبیح ایدر لکجه ده و کوندر ده
 و او شتر عبادتدن (أَمْ اتَّخَذُوا آلِهَةً مِنَ الْأَرْضِ هُمْ يُنشِرُونَ) ت ایا آل دیسری یونجقین
 معبود لری یرک متاعلرندن (یعنی آلتوندن و کومشدن) که آنلری اولد کد نصرکه قاله یرلر
 اشمیوسوزدن مر ایدر در ستر عبادت ایتکدن (لَوْ كَانَ فِيهِمَا آلِهَةٌ إِلَّا اللَّهُ لَفَسَدَتَا
 فَسُبْحَانَ اللَّهِ رَبِّ الْعَرْشِ عَمَّا يُصِفُونَ) ت اکر اوله ایدی یر ایله کو کده معبود لرا الله دن غیر
 هر ایکسی خراب اولور لرایدی با کلک عرشک ربسی اولان الله ایچوندر اولشیدن که وصف
 ایدر لرا (لَا يَسْتَلُ عَمَّا يَفْعَلُ وَهُمْ يُسْأَلُونَ) ت سوال اولنمز الله اولشیدن که اینلر و آنلر سوال
 اولنور لرا (أَمْ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِ آلِهَةٍ قُلُوبًا أُولَئِكَ هُمُ الَّذِينَ كَرِهَ اللَّهُ أَنْ يَذَرَهُمْ فِي الدُّنْيَا
 وَالْآخِرَةِ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ) ت ایا معبود لرا طوطه یاری الله دن غیر دیکل
 کتورک دایم کزی ایشته اول کسسه لکه کلک کابی که بته یله و ایدر و اول کسسه لکه کتا سکه بندن
 اول و ایدر لرایلکه آنلرک جو غنی ییلزلر طوغر و یی پس آنلر یوز جو یریدر لرا * ف الله سبحانه
 اول مشر کارک معبود لرا یسه ارشاد یوردی که اکر بر کسه آنلر الله سبحانه به بر ایدر و یرسه

اگر بر مملکتده ایکی حاکم بولنسه اول مملکت ویران اولور صکره بر دخی اول معبود لری ذکر
 ایتدی که مشر کار آنلری الله سبحانه نک نایبدر یرلر پس نایب ایچون مالک طرفندن یاتنه
 سند لازمدر سند ستر نایبک نیجه بولنور (وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا نُوحِيَ إِلَيْهِ أَنَّهُ
 لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدُونِ) ت و کوندر مملک سندن اول هیچ بر یغ مبری مکر و حی کوندر لک آنک
 جانبته که یوقدر هیچ بر حق اولان معبود یندن غیر پس بکاعبادت ایدک (وَقَالُوا اتَّخَذَ الرَّحْمَنُ
 وَلَدًا سُبْحَانَهُ بَلْ عِبَادٌ مُكْرَمُونَ لَا يَسْبِقُونَهُ بِالْقَوْلِ وَهُمْ بِأَمْرِ رَبِّهِمْ لَاحِقُونَ) ت و دیدر طوطه دی الله
 کندی ایچون ولدی با کلک آنک ایچوندر بلکه (اول کسسه لکه آنلرک حقارنده یونلر ایشوز عی
 ایدر لرا) آنلر کرای اولان قولر یرد سبقت ایتلر لرا الله اوزر یسه هیچ بر سوز ایله و بلکه آنلر
 الله اصر یله ایش ایشلر (بَعْلَمَ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يَشْفَعُونَ إِلَّا لِمَنْ ارْتَضَى وَهُمْ فِي
 عَرْشِهِ مُنْقَرِنُونَ) ت یلور الله اول شئی که آنلرک اوزر یسه وارقه لری جانبته و ایدر و شفاعت
 ایدر یلزلر مکر اول کسسه ایچون که راضی ولدی (اللَّهُ أَكْثَرُ عِلْمًا) ت و آنلر الله
 قورقوسندن اضطر ایدر لرا (وَمَنْ يَقُلْ مِنْهُمْ إِنِّي إِلَهٌ مِنْ دُونِ ذَلِكَ فَجَزِي بِهِ جَحِيمًا) ت کذلک تجزی
 الظالمین) ت و بر کسسه مدینه آنلر دن بن معبودم الله دن غیر پس جزا و یریزا کجه هم ایله یونلر
 کبی جزا و یریز ظالم لرا (أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ كَانَتَا رَتْقًا فَفَتَقْنَاهُمَا
 وَجَعَلْنَا مِنَ الْمَاءِ كُلَّ شَيْءٍ حَيٍّ أَفَلَا يُؤْمِنُونَ) ت ایا کور مدیلری اول کسسه لکه کافر اولدیلر
 گو کار و یر بر یسه یلشمش ایدیلر پس یازدق آنلری بر ی برندن و ید ایتک صدون هر بر
 دیری اولان شئی ایا ایمان کتور مزلری * ف شاه ولی الله رحه الله دیر که کوکی یارمه دن مراد
 یغموری نازل قیلقد و یری شق ایتنه دن هن ادن باقی شور مکر لرا * ف یعنی یر بر یسه یلشمش
 اولان بر شئی ایدی یردن ایز مقلر جاری قیلدی و معدن لری چیقاردی و در لودر لرا و یوق و ستر لری
 بتوردی و کو کارده کی یلزلر لرا هر بر یسنک مطاعلری و طوغر و جق یرلر یی و بر جلری ابر و ابرو
 اوله قری ایدی و جانی اولان شیری دیری قیلدی صواله یعنی منیدن و نطانه دن خلق ایدی
 (وَجَعَلْنَا فِي الْأَرْضِ رَوَاسِيَ أَنْ يَقْبَلُوا مِنْهَا مَاءً وَجَعَلْنَا فِيهَا جَبَلًا سَابِغًا لَكُمْ مِنْهَا) ت و یراندق
 یرده ثابت اولان طاغلری یر ترغسون دیو و یراندق یرده آجق اولان یولاری اوله ککه آنلر یول
 بوللر * ف یعنی اکر طاغلر دن یول اچوب او یله مسدود بر اقسیدی پس نیجه سفر ایدر لرایدی
 پس یوللر ایدی تابر مملکتک آدم لری آخر مملکتک می دملریله اوغرا شمس یله لرا (وَجَعَلْنَا
 السَّمَاءَ سَافًا مَحْقُوظًا وَهُمْ عَنْ آيَاتِهَا مُعْرِضُونَ) ت و قیلدق کوکی محفوظ یرسفت و آنلر کو کارک

نشانه لریدن یوزچویر یجیدرل * ف محفوظ بر سق بی بر کسسه آق قیرمغه و صندرمغه
 قادرا و لوز آنک نشانه لریدن مراد یلدرلدر و آنلرک مخصوص اولان سیر و طوانه لریدر
 و کجه و کوندزدرلر (وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ كُلٌّ فِي ذَلِكٍ يُسَبِّحُونَ
 ت اول الله يراندى کجه بی و کوندزی و کونشی و آبی یلدرلدرن هر بریسی بر کوسه
 یوزرلر * ف یعنی هر بری بر یول اوزره اولوب یولاندن کجهز (وَمَا جَعَلْنَا لِلشَّرِّ مِنْ
 قَبْلِكَ الْخَلْدَ أَفَافَتْ مَتَّ فُهُمُ الْخَالِدُونَ) ت ویرمده هیچ بر آدمه سندن اول ابدی قالمی
 ایا اگر سن اولورسک آنرا بیدی قالدورلی * ف کافرلر دیرلر که اشبو شمانه و قرشه محمدک حیاتنده
 اولور اولدیگی کی هبسی یوق اولور (كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ وَبَلَّوْكُمْ بِالْأَشْرَ وَالْخَيْرِ فَنَسُوهُ
 وَالْيَنَابَرَجُونَ) ت هر بر کسسه اولوی طادیجیدر و مبتلی ایدر زسری قبیله و راحت کله
 صنامق طریقله و بزیم جانجهز دوندراش اولورسکز (وَإِذَا رَأَوْا الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْهُمْ لَعَنُوا
 الْأَهْزُوا هَذَا الَّذِي يَذْكُرُ أَهْلَكُمْ وَهُمْ يَدْعُوا بِنَارِ الْجَهَنَّمَ كَافِرُونَ) ت و قما که کورر سی اول کسسه لکه
 کافر اولدی سنی انجی مسخره لغه الوب دیرلر که آيا اشبو کسسه می ذکرایدر یعنی اهانتله سنرک
 مهورلر کزی و آنرا یسه الله تعالی فی ذکرا یتکه طادیجیدرلر * ف ذکرایدر تباری یعنی سنرک
 مهورلر اهانت ایدر (يَخْلُقُ الْإِنْسَانَ مِنْ عَلَلٍ سَارِيكُمْ آيَاتِي فَلَا تَسْتَكْبِرُونَ) ت یزاددی
 آدمی عجلدن (وَبُكَايَه در آدمی اوزرینه استجالت غلبه سندن والله أعلم) و کوستر بر سز
 نشانه لر می پس عجله ایلد طلب ایتیمکز بدن (وَيَقُولُونَ مَتَى هَذَا الْوَعْدُ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ)
 ت و دیرلر نه و قدغه در اشبو و عده اگر سز طوغر وایسه کز (لَوْ يَعْلَمُ الَّذِينَ كَفَرُوا حِينَ لَا يَكُونُونَ
 عَنْ وَجْهِهِمُ النَّارُ وَلَا عَنْ ظُهُورِهِمْ وَلَا هُمْ يُنْصَرُونَ) ت اگر یلسیدی اول کسسه لکه
 کافر اولدیلر (حالت صورتی) اولوق که کبر و طونه یلزلرا و دی یوزلرندن و نه ارقه لرندن
 کلسنی و نه آنرا یاردم اولورلر یعنی آنلر بو کیه میسی یلسه لر ایدی متی هذا الوعد دیمزلر
 ایدی (بَلْ تَأْتِيهِمْ بَغْثَةٌ فَهُمْ يَكْفُرُونَ فَلَا يَسْتَطِيعُونَ رَدَّهَا وَلَا هُمْ يُنظَرُونَ) ت بلکه کلور آنلر
 قیامت خبر سز پس حیران قیلر آنلری پس قادرا و لزلر شوقیامتی دفع ایتکه و آنلر مهلت
 ویرلزلر (وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ بِآيَاتِنَا الَّذِينَ خَرُّوا وَآمَنُوا بِمَا كَانُوا بِهِ يُسْتَعْزُونَ
 ت و مسخره اولندی یغمبرلر سندن اول پس طوئدی اول کسسه لکه مسخره ایتدیلر
 آنلردن اولشیکه آنکله استمزا ایتدیلر * ف یعنی اولشیدنکه استمزا ایدرلر ایدی آنک جزانی
 آنلری توشاندی (قُلْ مَنْ يَكْفُرْ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ مِنَ الرَّحْمَنِ بَلْ هُمْ عَنْ ذِكْرِ رَبِّهِمْ مُعْرِضُونَ)

ت دیگل کیم حفظ ایدر سزی کجه ده و کوندزده اللهک عذابیدن بلکه آنلر بر یبی ذکر
 ایتکدن یوزچویر یجیدرلر (أَمْ لَهُمْ آلِهَةٌ تَمْنَعُهُمْ مِنْ دُونِ مَا لَا يَسْتَطِيعُونَ نَصْرَ أَنْفُسِهِمْ وَلَا هُمْ
 مَا يُصْبِحُونَ) ت ایا آنلر ایچون مغبودلر و ارمیدر بدن غیر یکه صاقلر آنلری بلاردن قادرا
 اولزلر کسند و نه سارینه یاردم ایتکه و دکلر آنلر بزیم عقیقه سندن صاقلش کسند و
 جمعیتلریله و قوتلریله (بَلْ مَتَّعْنَاهُمْ أَهْلًا وَأَبَاءَهُمْ حَتَّى طَالَ عَلَيْهِمُ الْعُمُرُ أَفَلَا يَرَوْنَ أَنَّ آيَاتِي
 الْأَرْضِ تَنْقُصُ مِنْ أَطْرَافِهَا أَفَهُمُ الْغَالِبُونَ) ت بلکه قائده لندزدلر آنلری و آنلرک
 یابارینی حتی اوزون اولدی آنلر اوزرینه عمرلری آيا کور مرلری که برلر طوته رزیری نقصان
 قیلرلر آنی آنک جانلرندن ایا آنلری غالبدر (یعنی آسلم و غفار قبیله سنک مسلمان اولماریله)
 * ف طوترزیری نقصان قیلرلر آنی یعنی اسلام عرب عکسند یابالوب زیاده ایتکه اولدی
 کفرایسه کون بکون نقصان لغه یوزوریدی (قُلْ إِنَّمَا أُنذِرُكُمْ بِالْوَحْيِ وَلَا يَسْمَعُ الصَّيْغَةَ الدُّعَا
 إِذَا مَا يَسْتَدْرُونَ) ت دیگل انجی بن قورنود بر سزلی و حیک مضمونیه وایشتر صاغرلر
 دعوی وقتا که تور قودماش اوللر (وَأَنْتُمْ مَسْتَكْبِرُونَ نَفْعُهُمْ مِنْ عَذَابِ رَبِّكَ أَيْقُولُ يَا وَيْلَةً لَنَا مَا
 ظَالِمِينَ) ت اگر ایشسه آنلر بر ایشی سنک ربک عذابیدن البته دیرلر ای وای اولسون
 برلر البته اولدی ظلم ایدیمیلر (وَنَضَعُ الْمَوَازِينَ الْقِسْطَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَلَا تُظْلَمُ نَفْسٌ شَيْئًا وَإِنْ
 كَانَ مِثْقَالَ حَبَّةٍ مِنْ خَرْدَلٍ أَتَيْنَا بِهَا وَكَفَى بِنَا حَاسِبِينَ) ت و قورزانصافی ترازولر قیامت
 کوتله پس ظلم اولمز هیچ بر نفس اوزره هیچ برشی و اگر اولسه عملی قیجیدن اولان بردانه
 مقداری حاضر ایدرلر آنی و حسابیه برلر کافی بر یعنی اگر بر کسسه نلک عملی او قدر آزا ولسده
 برلر آنی طارترز (وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى وَهَارُونَ الْفُرْقَانَ وَضَيْمُواْ ذِكْرَ الْآلِهَةِ يَنْ) ت و بزور دکلر
 موسی و هارونه فیصل ایدیموسی و ضیایوریموسی و صاقللر ایچون نصیحت ویر بر کتابی
 (الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُم بِالْغَيْبِ وَهُمْ مِنَ السَّاعَةِ مُشْفِقُونَ) ت اول کسسه لکه قورقورلر کندو
 رلرندن غائب اولدق و آنلر قیامت کوتدن قورقورلر (وَهَذَا كَرَمٌ بَارِكُ الْإِزْمَاءِ
 أَفَاتِيْمُ لَهُ مُنْكَرُونَ) ت اشبو قرآن بر کتلر اولان نصیحه دراشنی کوندردلر آنی آيا سزلر
 آ کاطا کیچیلر میسنکز (وَلَقَدْ آتَيْنَا إِبْرَاهِيمَ رُشْدَهُ مِنْ قَبْلُ وَكُنَّا بِعَالَمِينَ) ت و ویردکلر
 ابراهیمه آنک یول بولمغنی بوندن اول و آنک احوالی یلورایدکلر (إِذْ قَالَ لِأَيُّهَا الْقَوْمُ مَا هَٰذَا

الْقَائِلُ اِنَّكُمْ اَنْتُمْ اَهْلًا كَفُونَ ت وقتا كهديدى باباسنه وكنند وقومنه ندر بومورتلركه
 سيزلر آنار اوزر ينه قايانور سكر (قَالُوا اَوْجَدْنَا آيَةً نَاهَا عَابِدِينَ) ت ديديلر بولق بابالرمزى
 آنلره عبادت ايديجيلر (قَالَ لَقَدْ كُنْتُمْ اَنْتُمْ وَاَبَاؤُكُمْ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ) ت ديدى البته اولديكر
 سيزلر و سيزلر بابالركز آشكاره اولان آرزغينه قنده (قَالُوا اَجِئْتَنَا بِالْحَقِّ اَمْ اَنْتَ مِنَ اللَّاعِينَ)
 ت ديديلر آيا كتور دكى بزم طوغرو اولان سوزى يا خود او يونسازلر دغى اولدك (قَالَ بَلْ
 رَبُّكُمْ رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ الَّذِى فَطَرَهُنَّ وَاَنَا عَلَىٰ ذَلِكُمْ مِنَ الشَّاهِدِينَ) ت ديدى بلكه
 سيزلر و بيزلر كوكلرك و بيزلر ريسه در كه يرائدى آنلى و بن اشبو سوز اوزر ينه شهادت
 ايديجيلر دغى (وَنَالَهُ لَا كِبَرَ اَصْنَامُكُمْ بَعْدَ اَنْ يُولُوْا مُدْبِرِينَ) ت والله سبحانه به قسم
 اولسونكه البته صندير يرم سيزلر بتر كزى آندى كوكه ستر آنلى ارقه كزده براقوب
 كيتديك كزده (فَجَعَلَهُمْ جُودًا اِلَّا كَبِيرًا لَّهُمْ اَعْلَهُمُ اِلَهٌ يَّرْجِعُونَ) ت پس يصادى آنلى
 باره پاره اوفق اوفق مكر آنلر يوكى اوله كه آنلر بويوك بته مزاجعت ايدوب سوال ايدلر
 ف ابراهيم عليه السلام كيزلوجه سويلديكه الله سبحانه به قسم اولسون كه البته صندير يرم
 سيزلر بتر كزى پس آنلر بيرام كوفى ايجون شمردن طنره كيتديلر اولوقت ابراهيم
 عليه السلام بتر ك اوى ايجنه كيروب جله سنى پاره پاره اوفق اوفق ايتدى ويوك بترينى
 قويويروب بالته يى آنك امور ينه قودى (قَالُوا مَنْ فَعَلَ هَٰذَا بِآيَاتِنَا اِنَّهٗ لَمِنَ الظَّالِمِينَ)
 ت ديديلر كيم ايشلدى بونى بزم معبودلر مزه البته بوظالم لردنلر (قَالُوا سَمِعْنَا قِيْلَ
 يَذْكُرُهُمْ يُقَالُ لِهٖ اِبْرَاهِيْمُ) ت (برقاج آدملر) ديديلر ايشمك بر جوانى كه ذكرايدر آنلى
 (به عيسى ايدر بتره) ديتلورا كا ابراهيم (قَالُوا قَاتُوْا بِهِ عَلَىٰ اَعْيُنِ النَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ)
 ت ديديلر كتور كز آنى آدملرك كوزنك اوكنه اوله كه آنلر ايتد ايدلر (قَالُوا اَاَنْتَ فَعَلْتَ
 هَٰذَا يَا اِهْتَنَّا يَا اِبْرَاهِيْمُ) ت ديديلر آيا سنى ايتلك اشبو ايتنى بزم معبودلر مزه اى ابراهيم
 (قَالَ بَلْ فَعَلَهُ كَبِيرُهُمْ هَٰذَا فَاسْتَوْهَمُوْا اِنْ كُنْتُمْ اِنْسَافًا) ت ديدى بلكه ايتدى اى آنلرك
 يوكارى اولان شويت پتن سوال ايدك بتردن اكر اولسه لرسوزدا نشجى (فَرَجَعُوْا اِلَىٰ
 اَنْفُسِهِمْ فَقَالُوا اِنَّكُمْ اَنْتُمْ الظَّالِمُونَ) ت پس كيمردونديلر كندولرى جانينه پس ديديلر
 بر بربينه البته سيز سكر ظالم لرف ييلديلر كه طالمه عبادت ايتك قانده و بزم (ثُمَّ نَكُنْ وَاَعْلَىٰ

رؤسهم لَقَدْ عَلِمْتُمْ مَاهُوْلَا نَبْطَقُونَ) ت سكره باشلى آشاغى اولديلر (اشبو كنيه در آنلر ملزم
 اولقلرندن) البته سنى ياور سنى بونلر سوزو ييلزلر (قَالَ اَقْتَعِبْدُوْنَ مَنْ دُونِ اللّٰهِ مَا لَا يَنْفَعُكُمْ
 شَيْئًا وَلَا يَضُرُّكُمْ اَفْ لَكُمْ وَلِمَا تَعْبُدُوْنَ مِنْ دُونِ اللّٰهِ اَفَلَا تَعْقِلُوْنَ) ت ديدى ايا عبادت
 ايدرمين سكر الله دن غيرى اواشينه كه منفعت ويرمز سزه هيج برشى وزيان ايدى ييلزمينه
 ناخوشلق اولسون مزه اولشيه كه عبادت ايدرسكر كا الله دن غيرى آيا فهم ايجزمين سكر
 (قَالُوا حَرِّقُوْهُ وَانصُرُوا آلِهَتَكُمْ اِنْ كُنْتُمْ فَاعِلِينَ) ت برى بر ينه ديديلر ياكل شونى اوده
 و ياردم ايدك كندو معبودلر كزه كر برايش بايسكر (قُلْ يٰٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ كَفَرُوْا سَلَامًا عَلٰى
 اِبْرَاهِيْمَ) ت القصه اوده براقديلر آنى ديدك اى اودسن صوغق و سلامت اول ابراهيم
 اوزر ينه (وَاَرَادُوْا بِهِ كَيْدًا فَجَعَلْنَاهُمُ الْاَخْسَرِيْنَ) ت و ديديلر ابراهيمك باندو حيله يى
 پس بصه دق آنلى زياده زيان ايشلور (وَنَجَّيْنَاهُ وَلُوْطًا اِلَى الْاَرْضِ الَّتِىْ بَارَكْنَا فِيْهَا لِلْعَالَمِيْنَ)
 ت و نجات و برك ابراهيم و لوطه بر جانينه كه بركت قودق آنده عالمه * يعنى شام يرى كه
 زياده راحتك مكنيدلر (وَوَهَبْنَا لَهُ اسْحَقَ وَيَعْقُوبَ نَافِلَةً وَكُلًّا جَعَلْنَاهُمْ اٰلًا حَنِیْنًا) ت
 و عطا ايتلك اسحاق و يعقوبى كه ابراهيمك نواده سى ايدى و هر برينى قيلمك كوزل
 ايشلور * ف هر چند حضرت ابراهيم عليه السلام فقط اوغل طلب ايلديسه ده الله
 سبحانه زياده احسان ايدوب نواده سى احسان ايتدى اكا (وَجَعَلْنَاهُمْ اٰثِمَةً يَّهْدُوْنَ بِاَمْرِنَا
 وَاَوْحَيْنَا اِلَيْهِمْ فَعْلَ الْخَيْرَاتِ وَاَقَامَ الصَّلٰةَ وَاَتٰنَا الزَّكٰوةَ وَكَانُوا اِنْسَافًا) ت و قيلمك
 آنلى اماملر يول كوسترلر بزم حكمه مز ايله و وحى كوندرك آنلرك جانينه كوزل اولان
 ايشلورى ايشلكه و نمازى قايم قيلمك و زكافى و بزمك و بزم معبودت ايديجى ايديلر
 (وَلُوْطًا اَتَيْنَاهُ حُكْمًا وَعِلْمًا وَنَجَّيْنَاهُ مِنَ الْقَرْيَةِ الَّتِىْ كَانَتْ تَعْمَلُ الْخَبٰثَاتِ اِنَّهُمْ كَانُوْا قَوْمًا سُوْٓ
 فٰسِقِيْنَ) ت و لوطه و برك حكمتى و على و نجات و برك اكا اول كويدنكه كوتو اولان
 ايشلورى ايشلرايدى البته آنلر گاه ايشلور كوتو كروه ايديلر (وَاَدْخَلْنَاهُ فِي رَحْمَتِنَا اِنَّهٗ لَمِنَ
 الصّٰلِحِيْنَ) ت و داخل قيلمك لوطى كندو رحمة مزه البته لوط ايو ايشلردن ايدى (وَوُجِّدَ اِذَا
 نَادٰى مِنْ قَبْلِ فَاَسْتَجَبْنَاهُ وَاَهْلًا مِّنَ الْكُرْبِ الْعَظِيْمِ) ت و ذكرايت نوحى وقتا كه

دعا ایستدی بوندن اول پس قبول ایستد آنک دعاسنی پس نجات ویردک ا کلاوا نك اهلنه
 یولک اولان غمدن (وَنَصْرَانَهُ مِنَ الْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَبُوا بَيَاتًا أَنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا فَاعْرِضْنَا لَهُمْ
 أَرْجَبِينَ) ت و یاردم ایستدک آ کاول کروه اوزرینه کیلانه نسبت ایستدیلر بزم نشانه لر عزی
 تحقیق آنلر ککو نو کروه ایستدیلر بس صریحه طالع ردق آنلرک جله سنی (وَدَاوُدُ وَسُلَيْمَانُ إِذْ
 يَحْكُمَانِ فِي الْحَرْثِ إِذْ نَفَثَتْ فِيهِ غَصَمُ الْقَوْمِ وَكُذِّبَتْكُمُ هَاهُنَا) ت و ذکر ایت داودی
 و سلیمان ایلوقته که حکم ایستدیلر کین حقه و قتا که کیجه وقتی اولادی آنده برکروهک
 طوارلری و بز آنلرک حکمنه عالم ایدک * ف شاولی الله رحمة الله دیر که برکروهک
 طوارلری بر آخر کروهک ا کینه اوغرایوب کیجه وقتنده ا کینی اولادی ایلر داود علیه السلام
 حکم ایستدیکه طوارلری ا کینک نقصانی عوضنده ا کین صاحبنه ویرک و سلیمان علیه
 السلام حکم ایستدیکه طوارلری ا کین صاحبنه تسلیم ایدک ناشو طوارلرک سودندن
 منفعتسون و ا کینی طوار صاحبنه ویرک تا اصلاح ایتسون و قتا که ذراعت اواکی حالنه
 ابریشور سه آنی صاحبنه تسلیم ایدوب طوارلری کیر و آسون و سلیمانک حکمی زیاده
 صواب ایدی والله علم * ف داود حضرت لری طوارلری ا کین صاحبنه تنویض ایدردی
 ا کینک نقصانی عوضنده زیرا که داود علیه السلام مذنبه مال صاحبی خرمزی کوله
 طو تر ایدی آ کینا داود علیه السلام شو یله حکم ایدی و سلیمان علیه السلام اولوقته کین
 ایدی اشبو مقدمه می کند و اوکنده طلب ایدوب دیدیکه طوارلری ا کین صاحبی آلوب
 آنلرک سودندن منفعتسون اولوقته د کین که طوار صاحبی ا کینی صواب اولکی
 حالنه کنور سه اولوقتا کین صاحبی ا کینی آسون و طوار صاحبی طوارلری آسون
 اش بو ایشده ا یکینه ده نقصان اولمز دیو (فَقَهُ مَا هَا سُلَيْمَانُ وَكَلَّا آتَيْنَاهُ حُكْمًا وَعِلْمًا
 وَخَرَجْنَاهُ مَعَ دَاوُدَ بِالْحَبَالِ يُسَبِّحْنَ وَالطَّيْرِ وَكَفَّاعِلِينَ) ت پس فهم ایتدردک (خصوصتاری
 فیصل ایتکی) سلیمان و هر بر یسه ویردک تیوق و بیلمکی ورام یسه دق داوده طاغری که
 داود ایلر تسبیح ایدرلر ایدی ورام قلقدق قوشلری دخی (یونلرک جله سنی) بز لر ایتدک (وَعَلَّمَاهُ
 صَنْعَةَ الْبُيُوتِ لَكُمْ أَفْهَمْنَكُمْ مِنْ بَاسِكُمْ فَهَلْ أَنْتُمْ شَاكِرُونَ) ت و یلدردک داوده لباس
 یایمقی سز کچون تا صاقلیه سزی کند و غوغا کرک ضررندن (یعنی نمودن زره یایمقی) پس
 آباشکر ایدیمکی میسکز * ف و قتا که داود علیه السلام زبوری او قورلری طاغری و قوشلر
 داودک آوازی کبی آرازا یلر ابر او قورلر ایدی و غوری السلام موم کبی ایدوب آتسز

واتش ستر زره ییاردی زرهی سائر غور جیلر آتله و آتله ییاردلر ایدی (وَسُلَيْمَانُ الرِّيحَ عَاصِفَةً
 تَجْرِي بِأَمْرِ إِلَى الْأَرْضِ الَّتِي بَارَكْنَا فِيهَا وَكُتِبَ عَلَيْهَا) ت ورام یسه دق سلیمان قتی
 و تسد اولان روز کاری که اسرو کیدر اللهک حکم یله اول بر جانبنه که برکت قودق آنده (یعنی
 شامده) و هر بر شئی بیلمکی اولدق * ف سلیمان علیه السلام بر یولک تخت یسه دیکه جله
 کارخانه سین و عسکرین و جمیع مردملرن صغردوب آلو ر ایدی اشبو تخت اوزرینه جله سی
 بنوب و او قوروب آنده نصکره بر تند و تیز روز کار آتی بردن هوا یه قالدردق نصکره بر یومشق
 و ملایم روز کار ایلر قاروده سیر ایدر ایدی آتی ساعته یمندن شامه که ا یکینسک ارامی
 بر ایلر یولدر ابر کوروب وینه یمندن شامه آتی ساعته دایر یستدیر ایدی (وَمِنَ الشَّيَاطِينِ
 مَنْ يَغْوِصُونَ لَهُ وَيَعْمَلُونَ عَمَلًا دُونَ ذَلِكَ وَكُلَّهُمْ حَاقِقِينَ) ت ورام قلقدق شیطانلردن بر قاج
 کروهیکه ذکره تار لر ایدی آنک کچون و بوندن بشقه بر قاج ایشلردخی ایشلردی و بر آنلری
 حفظ ایدردک * ف شیطانلرک بعضی سلیمان علیه السلام حکم یله ذکره طالوب آنک کچون
 جواهر لر بر خیمقار لر ایدی که او بردن آدم لک جواهر چیمقار می ممکن د کل ایدی وینه
 شیطانلره آغرا اولان ایشلری و قوجه عمارت لر بنا ایتکی امر ایستدیدی و شفرده برکوه و حوض
 قدری لکنلری و تنجره لری آنلر کتوروب کیدر لر ایدی که آنده طعام بشور لر ایدی
 و جوق قتی قتی ایشلری آنلرک اللریله ایدر ایدی (وَأَيُّوبَ إِذْ نَادَى رَبَّهُ أَغْفِرْ لِي ذُنُوبِيَ
 أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ) ت و ذکر ایت اویوبی و قتا که دعا ایستدی کند و ربی جنبانه شویله که
 طوئدی بنی ضرر و سن امر کیمیلرک زیاده امر کیمیدی سن (فَأَسْتَجِبْنَا لَهُ فَعَشَاهُ مَاءً مِنْ ضَرِّ
 وَآتَيْنَاهُ أَهْلَهُ وَمِثْلَهُ مَعَهُمْ رَجَعْتَ مِنْ عِنْدَنَا وَذَكِّرْ لِلْعَابِدِينَ) ت پس قبول ایستدک آنک
 دعاسنی پس کیدردک اولشیکه آنده وار ایدی ضرر دین و ویردک ا کلاوا نك اولادنی و آنلر
 مثلور لری آنلر ایلر یله اسرکک سیدله کند و یا غزندن و تا نصیحت اوله عبادت ایدلره * ف
 الله تعالی حضرت اویوب علیه السلامه دنیا ده جیج جهندن راحتک و بر مشیدی یعنی ا کین
 و یا غچلر و مال و منال و حیوانلر و کسب ایدیمکی جاره لر و کوله لر و صالح و امر یسه منقاد
 اولان اولادلر و جوق شکر ایدیمکی اولان خاتون عنایت ایستدیدی صکره الله سبحانه حضرت
 اویوبی صناعت ایچون شیطان اوزرینه ال اوز اتقه بر اقدی ا کینلر یقی یا قدی و مواشیلری
 اولدیلر و اولادلری اوزرینه بر دیواری یقوب جله سی هلاک اولدیلر و دوستلری اویوبدن
 آیلدیلر و اویوبک جسمنده جیان و یاره لر یسدا اولدی و آنده قورتلر و جکلرد و شدی

ایوب ایله خاتونی رفیق قالدی و نیجه که نعمتدهشا کرایدی بلادده صابر قالدی بر قارند نصکره
ایوب اشبود دعا ایله الله سبحانه باینده دعا ایتدی که طوئدی بی ضرر و سن اسر کیجیلرک
زیاده اسر کیجیسی سئک پس الله سبحانه آنک اولکی اولاد لر بی دیری ایتدی و یکی اولاد لر دخی
ویردی ویردن صو یی کار ی قینادی ایوب آدن ایچدی و غسل ایتدی و صاغ اولدی
واوزرینه آتوندن چکرکه یاغدردی و جله جهندن آتی صاغ و طوغر و ایتدی (وَاسْمِعْ سَلْ
وَادْرِيسَ وَذَا الْكِفْلِ كُلٌّ مِنَ الصَّابِرِينَ) و ذکرایت اسمعیلی و ادربیسی و ذاک کفلی
هر بریسی صبرایدیجیلر دندر * ف دینا دیکه ذاک کفلی حضرت ایوبک اوغلیدی بر کسسته به
ضامن اولوب بر قاجیل حسده محبوس قالدی و اشبو و محنتی الله سبحانه رضا سیچون قبول
ایتدی (وَادْخُلْنَاهُمْ فِي رَحْمَتِنَا أَنَّهُمْ مِنَ الصَّالِحِينَ) ت و کتوردک آنلری کندور حقره
البته آنلری او ایشیلر دندر (وَذَا النُّونِ إِذْ ذَهَبَ مُغَاضِبًا ظَنَّنَا أَنَّهُ فَقَدَاهُ فِي
الظُّلُمَاتِ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ) ت و ذکرایت ذاک النونی وقتنا که
کیتدی طارغین اوله رق (یعنی قوی و وزیرنه الله دن اذن سنز) پس کان ایتدی که طارلق
طوئیز آنک او وزیرنه (قصه شودر که بالقی ایتدی بزم امر من ایله) پس ندا ایتدی
قرانه قورده شونکه که هیچ حق اولان معبود یو قدر سندن غیری با کاک سنی کیچوندر البته بن
اولدم ظالم لدن (فَاسْتَجِبْنَا لَهُ وَنَجَّيْنَاهُ مِنَ الْغَمِّ وَكَذَلِكَ نُخَيِّجُ الْمُؤْمِنِينَ) ت پس قبول ایتدی
آنک دعاسی و نجات ویردی ا کاغدن و اشبو کی نجات ویرد ز مسلمانله * ف حضرت
یونس عز قیل علیهما السلام کان ایدن ایدی زیاده شوقله الله سبحانه به عبادت ایدرایدی
و دینا دن بر یو جاقده منزوی ایکن حکم اولدی که آتی ینوی شهر شه کوندلر که مشرک لری
بتله طاعتدن منع ایده یونس ایسه ناخوش اوله رق کیتدی یولک اثناس سنده بر ارمق
وارایدی اوغلنک بر یستی آنک کارنده بر اقوب و بر یستی اوموز او وزیرنه بندروب
و خاتونینک قولندن طوبوب ارمغه کیردی یو قتا که صوکوج کتوردی قارینک
الی او زیلویب آندن ایرلده دیلدی که قاری بی غرق اولمدن حفظ ایده شو حالده اوغلی
اوموزینک او وزیردن ارمغه قایوب دوشوب اناسیله بر ابر غرق اولدی و کندوسی کارده کی
اوغلنه وارر کورسه که آیدمه قورت المش قنما عبور ایدوب شهره کلوب آنلرک یوکلرینه الله
سبحانه نک پیغامین ایرشدرد کله آنلرا کاسیم زاطر یقیله کاورلر بر مدت آندها کانوب
آخر آنلردن ناخوش اولوب آنلرک حقتده عذابک نزولسه دعا ایتدی و آنلره دیدی که اوج
کوند نصکره سزه عذاب کایسر دردیو شهر دن چیقوب کیتدی او چخی کون عذاب کاد کده

شهرک اها لیبی یولک و کوجک شهر ایجه قوب اغلیوب و سیر لیبی الله سبحانه نک
حضورنده توبه ایدوب بتلری باره ایتد کده عذاب کیر وورد اولندی اولوقده شیطان یونسه
دیددی کسینک قومک او وزیرنه عذاب نازل اولسی یو قدر و سئک قومک صاغ سلیم درلر اشبو
خبردن یونسک قلبلری قریلور که الله سبحانه بی قومک باینده یلا نچی ایتدی الله سبحانه نک
حکمنه منتظر اولوب شورادن بر طرفه روانه اولدی لدر کربک کلوب بر قایغه بندیلر قایق
ایسه کربابه دوشد کده اها لیبی سو یلدیکه یو قایغه آغاسندن قاجقن قول اولمالی قرعه
آتدی لر حضرت یونسک آدینه حقیقه دقه آتی دکره آتد قلدن بر بالقی ایتدی اشبو قرانه قوده
الله سبحانه به مناجات ایدوب توبه ایتدی توبه سی قبول اولوب بالقی ایتدی صودن طشره ایتدی
و آنک او وزیرنه قباق اغی کولکه صالوب طاغ کیجیسی آ کاسوت ویردی قوت بولده حکم
اولندی ینه ینوی شهر ینه اول قومه رجوع ایت که قوم سئک انتظار کده درلر و آنک
خاتونی و اوغلی ینه بولندیلر که هر دملر طالغده دن آنلری طوبوب طشره کتورمشرایدی
و ایکنجی اوغلی دخی قورندن آدم لر قورنارمشر ایددی حالا قبر لری شهر ینه واده در و اول
شیمه دخی ارشاد اولندی که قطن ان لن نقدر علیه یعنی کان ایلدی که بز آتی طوقغه
قادر اولیز یعنی او اقدر ناخوش اولمش که با عجزده اولان محبت معامله سنده آتی راضی
ایده میه جکر او یله دکل زیر که الله سبحانه نک حکومتی معامله سنده هر برشی قولاید یعنی
یونس الله دن اذن سنز حقیقه سنی اول قدر کاه عظیم اعتبار ایتمشکه کویا کینار لغنه جق احتمالی
یو قدر (وَزَكَرِيَّا إِذْ نَادَى رَبَّهُ رَبِّ لَا تَذَرْنِي فَرْدًا وَأَنْتَ خَيْرُ الْوَارِثِينَ) ت و ذکرایت زکریای
وقتا که چاغردی ای بنم ریم بر افه بی بالک زوسن وارلرک زیاده کوزلیسن * ف یعنی
بکا اولاد ویر (فَاسْتَجِبْنَا لَهُ وَوَهَّبْنَا لَهُ الْيُسْحَى وَأَصْلَحْنَا زَوْجَهُ أَنَّهُمْ كَانُوا إِسْرَارًا فِي الْخِيَرَاتِ
وَيَدْعُو لِسَارِغَابٍ وَرَهْبًا وَكَانُوا الْخَاشِعِينَ) ت قبول ایتدی آنک دعاسنی و باغشلق
آ کایجی بی وایو قیلدی آنکیچون آنک خاتونی البته اشبو پیغمبر لر اولدی لر چاکلک ایدیبی
کوزل اولان ایشلرده و دعا ایدر لر بر لزه توقله و قورقوالله و اولدی لر بزم ایچون قورقوجیلر
* ف اول کسینلر که دیدیلر بر کسینه الله سبحانه به طمع ایچون دعا ایده یا قورقوسندن
دعا ایتسه اول کسینه طوغر و محب دکار اشبو آیتدن آنلرک غلطی ظاهر اولور و سوزلری
مردوددر (وَالَّتِي أَحْصَيْتُ فَرْجَهَا فَنَفَخْنَا فِيهِ مِنْ رُوحِنَا وَجَعَلْنَاهَا وَابْنًا آيَةً لِلْعَالَمِينَ)
ت و ذکرایت شول خاتونی که کاکله صاقلدی کندونک اوتانه جق بر یستی اوفوردک
آ کاکندور و حزی و یصه دق آتی و آنک اوغلی بر نشانه عالم لریچون (إِنَّ هَذِهِ أُمَّتُكُمْ

أُمَّةً وَاحِدَةً وَأَنَا رَبُّكُمْ فَاعْبُدُونِ) ت تحقیق شود منزه است از آنکه واحد اولان ملت و بن
 سزک ربکم پس عبادت ایدک بکایف دینک اصلی بر در اختلاف فرو عده اولور (وَقَطُّعُوا
 أَعْرَاسَهُمْ مِنْهُمْ كَقُلِّبِ الْبَنَارِ جَعُونَ) ت و فرقه فرقه اولدیلر امتلر کند وایشلرند (یعنی دینک
 اصلنده) کند و اولرند هر بر یسی بزم جائز و قایدی بیدرلر (فَنِّ يَعْمَلْ مِنَ الصَّالِحَاتِ وَهُوَ
 مُؤْمِنٌ فَلَا كُفْرَانَ لِسَعِيهِ وَأَنَا اللَّهُ كَاتِبُونَ) ت پس هر کس نه اینلسه کوزل اولان ایشلردن
 حالوکه اول مؤمندر پس قبولسزاق اولر آنک یورلنی ایچون والبنه بزلر آنکیچون یازرز
 (وَحَرَامٌ عَلَى قُرْبَةٍ أَنْ يَأْكُلُوا مِنْ ثَمَرِهِمْ أَنْ يَرْتَجِعُونَ) ت و محالدر هر بر کوی اوزرینه که هلاک
 ایتدک آنلری شوکه کیزدونه لر (یعنی دنیا به) * ف یعنی کفردن ز جوع ایتزلر اشجو
 اجدان دیرلر که بل کاظالمین یعنی حق اولان خبر آنلر ایشدی کوردیلر و بیلدیلر لیکن
 عناد و حیلله عذر کتور و قبول ایتدیلر (حَتَّى إِذَا فُتِحَتْ يَأْجُوجُ وَمَأْجُوجُ وَهُمْ مِنْ
 كُلِّ حَدَبٍ يَنْسِلُونَ) ت اولوقته دکن که آجلش اولور یا جوج و ما جوج کسدی و آنلر
 هر بر یو کسک یردن چاپک کله یورلر (وَاقْتَرَبَ الْوَعْدُ الْحَقُّ فَذَاهِي شَاحَصَةً أَبْصَارُ الَّذِينَ
 كَفَرُوا يَا وَيْلَةً أَلْقَوْا كَافِيَّةً مِنْ هَذَا بَلْ كُظِّمُوا) ت و یقین ایشور طوغر و اولان وعده
 پس نا کهان یوقار و دیکلمش اولور اول کسسه لک کوزلر یکه کافر اولدیلر دیرلر وای بزم
 اوزرینه البته اولدق خبر بزم لکده اشبو حالدن بلسکه اولدق ظالم * ف یعنی آنلر خبر
 ایشمشیدی یا یوب طاکدیلر (أَنْتُمْ وَمَنْ تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ حَصَبُ جَهَنَّمَ أَنْتُمْ أُولَئِهَا
 وَارِدُونَ) ت البته سیز و اولشیک طایدیکر کال الله دن غیری جهنمک اولوق سکر سکر بزلر
 آنک اوزرینه جاضر اولور سکر (لَوْ كَانَ هَؤُلَاءِ آلَ اللَّهِ مَا وَرَدُوا وَكُلٌّ فِيهَا خَالِدُونَ) ت
 ا کراولسیدی شونلر مغبولر حاضر اولر ایدی جهنم اوزرینه و هر بر یسی آنلر جهنمده
 دایم اولمیدلر (لَهُمْ فِيهَا زَوْجٌ وَهُمْ فِيهَا لَا يَسْتَمِعُونَ) ت آنلر ایچون آنده ناله اولور و آنلر
 جهنمده هیچ ایشتمزلر * ف یعنی کند و ناله لرین شدت و صدا سینه دن ایشتمزلر (إِنَّ الَّذِينَ
 سَبَقَتْ لَهُمْ مِنْهُ الْحَقُّ لَا يُؤْمِنُونَ) ت تحقیق اول کسسه لک سباقده مقبر

اولدی آنلر ایچون بزم جائز دکن کوزل لک اشبو جاعت جهنمدن اوراق اولمش اولورلر * ف
 یعنی بر کره جهنمک اوزرندن کجوب دایم آنلر اوراق اولورلر (لَا يَسْمَعُونَ حَسِيسَةً وَهُمْ
 فِيهَا سَمِعَتْ أَنْفُسُهُمْ خَالِدُونَ) ت ایشتمزلر جهنمک اوزرینی و آنلر اولمشیده که ایشتر آنلر
 نفسلری ایدیلرلر (لَا يَحْزَنُهُمُ الْفَزَعُ الْأَكْبَرُ وَتَتَلَقَّاهُمُ الْمَلَائِكَةُ هَذَا يَوْمُكُمْ الَّذِي كُنْتُمْ
 تُوعَدُونَ) ت آنلری غم اندرمن یو ک اولان قورقو و کاور آنلرک اوکنه فرشته لر دیرلر
 شود سزک کونکر کسز اولدیکر آنکله وعده ویراش (يَوْمَ نَطْوِي السَّمَاءَ كَطِيِّ السَّجِّيلِ
 لِكُتُبٍ كَابِدًا أَوَّلَ خَلْقٍ نَعْبُدُهُ وَعَدَدًا عَلِيمًا إِنَّا كُنَّا فَاعِلِينَ) ت اول کونکه یوکرز
 کوکری طومارلری یو کسک کبی کاغذلری یازان وقتلرده نیچه که ابتدا ایتدک اولکی ایجاد
 بردخی اعاده ایدر ز اول ایجاد و وعده سنی واجب قیلدق کند و اوزرینه البته اولور ز آنی
 ایشلیجی (وَأَقْبَضَ كَتْبَنَا فِي الزُّبُرِ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ كُرْآنَ الْأَرْضِ بَرْنَهَا عِبَادِي الصَّالِحُونَ) ت
 و بز یازدق زبوره تور ایدن کسره که بر وارث اولور بزم ایوایشلی اولان قوللرمن * یعنی آخر
 زماند بره بیغمبر کوندلش اولور آنک امتی هر بر اوزرینه غالب اولورلر (إِنَّ فِي هَذَا بَلَاءًا لِقَوْمٍ
 عَابِدِينَ) ت البته اولمشیده که دینلر کفایت وارد در عبادت ایدیلجی اولان کرو هله (وَمَا
 أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ) ت و کوندلر مدک سنی مکر اسبر کسک یوزندن عالملا اوزرینه (قُلْ
 إِنَّمَا يُوحِي إِلَيَّ أَنَّكُمْ آلُ اللَّهِ الْوَاحِدِ قَهْلَ أَنْتُمْ مُسْلِمُونَ) ت دیکل الحق وحی کوندلش
 اولور بزم جائزه که سزک معبودیکر بر اولان معبوددر پس آیامزلر انقیاد ایدیلجی
 اولور میسکر (فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقُلْ آذَنْتُكُمْ عَلَى سَوَاءٍ وَإِنْ أَدْرِي أَقْرَبُ أَمْ بَعِيدُ مَا تُوعَدُونَ)
 ت پس اگر یوز جویر سه لر دیکل یلدر دم سز جله کز برابر اولق اوزرینه و یلم که یقینمیدر
 یا خود ابر ایدر اولشیک وعده ویرلر (إِنَّهُ يَعْلَمُ الْجَهْرَ مِنَ الْقَوْلِ وَيَعْلَمُ مَا تَكْتُمُونَ) ت البته
 الله یلور اشکار فی سوزدن و یلور و اشبئی که کیزلر ایدر سکر آنی (وَإِنْ أَدْرِي لَعَلَّه فِتْنَةٌ
 لَّكُمْ وَمَتَاعٌ إِلَى حِينٍ) ت و بن یلم اولور که موعودک آخره قالمی صنه مق اوله سزی
 و منفعتلر اوله برمدتده کین (قَالَ رَبِّ احْكُم بِالْحَقِّ وَرَبُّنَا الرَّحْمَنُ الْمُسْتَعَانُ عَلَى

اوزره قائم اولوروا کرزجه اوغراسه عبادتی ترک ایدر اوشو صورتده دنیا ده کیتدی آخرته
 کیتدی بر جانب اوزره طور و بدیهی کوکلی بو طرفه دکل اونه طرفه دکل شول کسسه کی که
 بر کانت کتاری اوزره طور و نیجه که ایسترسه اول یردن اوله کچر و جیه ا کیدر (بدعو امن دون
 الله مالا یضره و مالا ینفعه ذلك هو الضلال البعید) ت دعا ایدر الله دن غیر بر شیده که ضرر
 ایرشدر بیلز کا و منفعت ویره بیلز کا اشیو اراق اولان ازغینلقد (بدعو امن ضره اقرب
 من نفعه امیس المولی و له نفس العسیر) ت دعا ایدر بر کسسه به که انک ضرری زیاده یقیندر کا
 منفعتدن نه چر کین آعادرونه چر کین اوقداشدر (ان الله یدخل الذین آمنوا و عملوا
 الصالحات جنات تجری من تحتها الانهار ان الله یفعل ما یرید) ت تحقیق الله کتور اول
 کسسه لریکه ایمان کتور دیر و ایشلیدر کوزل ایشلری باغچه لره که اقرار انک التمدن ایر مقلر
 الله ایشلر اول شئی کدیلر (من کان یظن ان لن ینفعه الله فی الدنیا و الاخرة فلیمدد سبب
 الی السماء ثم لیقطع فلینظر هل یدهن کیده ما یغیظ) ت بر کسسه اولسه ظن ایدیحی یاردم
 ایتمز یغمه الله دنیا ده و آخرته پس یارر که چکسون برایی یو قاروسقی طرفه صکره
 یو غسون یو غزیق پس باقسون آبا اراق ایدر می انک اشیو تدبیری اولشیتی که آلی غیظه کتورر
 (یعنی شو کسسه اشیو غمدن اولسه هیچ بر کیمه ضرر ایتمز) • فدنا انک تسکلیفتمده بر کسسه که
 الله سبحانه دن امید سنز اولوب انک عبادت تن ترک ایدوب یلان معبود لر طاعفیه باشلر و حالبوکه
 انک لارندن نه ایا اولورونه کو تو پس اول کسسه ککند و کو کانه یلدر مکه اشیو صورتی
 قیاس ایتسون که بر کسسه اول معبودک اصلش ایندن اصلور کر یو قارویه و بنمکه قادر و ایز
 ایه اکر شوایی یو قارودن چکر لریسه اشیو اصلش کسسه دخی یو قارویه کیده یلور مکر
 اولوق که شوایی کسسه لریس اولوقده یو قار و بنمکه نه توقع فالور سبب یعنی ایپ دیو الله
 سبحانه دن توقع طوغعه دیدی و سبب یعنی کول که ایپ اوزاعقدن مرادیو کسک و اوزون
 یردر (و کذلک انزلنا آیات ینسأت وان الله یمیدی من یرید) ت و یونک کی اشغی کوندردک
 قرآنی واضح آیتلر اوله رق الله یول کوستر اول کسسه به کدیلر (ان الذین آمنوا و الذین هادوا
 و الصابین و النصاری و المجوس و الذین اشرکوا ان الله یفصل بینهم یوم القیامة ان الله علی
 کل شیء شہید) ت البته اول کسسه لری که ایمان کتور دیر اول کسسه لری که یهودا و دیر و صابی
 اولدیلر (یعنی یلدره طیارلر) و نصاری و مجوس (یعنی اوده طیارلر) و اول کسسه لری که مشرک
 اولدیلر البته الله فیصل ایدر انک ارا سنده قیامت کوتده البته الله هر برشی اوزرینه
 خبردارد رف یعنی مجوس اوده طیارلر و برینک جانیه کدیلر ن سبت ایدر لر معلوم دکلدر که

ایلر صکره دن ازغین اولدیلر یا اولدن یئوردیلر (الَمْ تَرَ ان الله یمجدله من فی السموات و من
 فی الارض و الشمس و القمر و النجوم و الطیال و الشجر و الدواب و کثیر من الناس و کثیر حق
 علیه العذاب و من ین الله خاله من مکرم ان الله یفعل ما یشاء) ت ایا کورم لکی که الله سبحانه
 ایدر لر اول کسسه لری که کو کارد و یرده واردر و کونش و آی و یلدر لر و طاغلو و آنجلر و درت ایا قلو
 حیوانلر و انساندن جوئی و حوق کسسه لری و ایدر که ثابت اولدی انک اوزرینه عذاب و هر کسسه
 که ذلیل ایدم انی الله پس یوقدر انکی چون هیچ بر اکر ام ایدیحی البته الله ایشلر اولشیتی کدیلر
 • ف معلوم اوله که سجد بر قاج قسدر بر یسی کو کرایلر لرا سنده اولان کسسه لری سجد سینه
 شاملدر یعنی یوانلرک سجد سیدر و اول شودر که آنرا الله سبحانه نک قدرتمک الله سجد سینه
 مقهور و اختیار سز و عاجز در لر بر یسی هر کسسه به ایر و ایر و مخصوص سجد در و یو اولدر که
 هر بر یسی بر امر مخصوص ایچون بر اتمش اول اگاه شغول اولور اشیو سجد سینه فی انسانلرک
 بعضی ادا ایدر و بعضی ادا ایتمز و بر یسی اولدر که مخلوقات اقسامک کایسی انی ادا ایدر
 الوهی اقرار کی (هذان خصمان اختصموا فی ربهم فالذین کفروا قطعتم لهم شایب من نار
 یصیب من فوق رؤسهم الجیم) ت اشیو ایکی کرو هار بری بر شیده دشمندر لر شمانه یلدر کند و
 ر بلرک حقه ده پس کافر کسلی انلر ایچون ایا ایلر و ددن دو کور باشلرک یو قاروس سندن
 اصیق صو (یصهر یه مافی بطونهم و الجلود) ت اریر اول صو سبیلله اولشیکه آنلرک قارنلر ده
 واردر و یرلری دخی (و لهم مقامع من حدید) ت و انلری دو کک ایچون غوردن کر زلر وار (کلما
 ارادوا ان یتخرجوا منهم امن غم أعیدوا فیهما و ذوقوا عذاب الحریق) ت هر و تمسکه دیلر
 طشره جیه لر جهنم دن خلاص اوله لر غدن کیر و دوندولش اولور لر جهنمه و دینلور آنلره طادیکز
 یا فلق عذابی (ان الله یدخل الذین آمنوا و عملوا الصالحات جنات تجری من تحتها الانهار یجولون
 فیها امن اساس و من ذهب و اولوا و لباسهم فیها سیر) ت البته الله کتورر اول کسسه لری که ایمان
 کتور دیر و ایشلیدر کوزل اولان ایشلری باغچه لره که اقرار انک التمدن ایر مقلر بر شمس اولور لر
 شو باغچه لر ده التمدن اولان بلار کلدن و انجولر ایلر و انلرک ایا ایلر اول باغچه لر ده ایپ
 اولور • ف چونکه سیورلدیکه جته ده بز کارالتون و حر یردن اولان لباس اولور یوندن معلوم
 اولدیکه دنیا ده یونلر اکر کلر مرام ایدی و یونلرک جله سندن بری بلار کدر وقتا که قوللر
 آعالرینه طوغر یلقه خدمت ایدوب آتی راضی قیاسه آغاسی خدمتی یکنوب آنک قولنه
 بلارک طاقر (و هدوا الی الطیب من القول و هدوا الی صراط الحمید) ت ودالت اولندیلر
 دنیا ده سوزلردن پاکیز سنک جانیه ودالت اولندیلر و کولش اولان اللهک یوانه • ف

(منجده)

یا کینه و یا اولان کلام یعنی چند معنایه و عبت سوز و آفرینش ادا و الله سبحانه و تعالی
 بولور و یا خود نیاده توحید و دین اسلامه دلالت اولور (ان الدین کفر و او یصدون عن
 سبیل الله و المجد الحرام الذی جهات الناس سواء اما کفیه و الباد و من یرد فیه بالحد
 یظلم نفسه من عذاب الیم) ت اول کسنه که کافر اولدیلر و کیر و دیرلر آدماری اللهک
 یولندن و محترم اولان مسجددن که بصره دق اول مسجدی آدماری چون برابر در آنده مقیم
 اولان و صحرانشین اولان هر کس نه دیلر که اندک کری بوی که یمنکی ظلم الله طاندیرزا کارد
 و یریمی اولان عذابدن * ف یعنی اول کسنه که آدماری مسجد الحرامه کیمدن منع ایدر
 آناری عذاب الیمه مبتلی قیلر (واذنبوا لایبراهیم مکان آیت ان لا تشرک فی شیا و طهریتی
 للطائفین و اتقوا عین و الرکع السجود) ت و ذکر ایت اولوقی که ظاهر لایق ابراهیمه کعبه نک
 یرینی اشبوسوزی دخی سوبلدن که شریک قیله بکا هیچ بر شینی و آری ایت بنم اوچی طواف
 ایدلره و انده اقامت ایدلره و رکوع ایدلره و سجده ایدلره (یعنی نماز قیللره) * ف دینلر که
 کعبه معظمه نک یری زمان قدیمدن مبارک یردره کمره هر روز مانده نشانی قائم یغندن
 حضرت ابراهیم علیه السلام حکم اولمشدیکه بی بی شاقبله لیکن نه یرده بنا اولمه جفی ونه
 یوکا کده اولمشی معلوم اولدیغندن یا نفی رجا ایتدیکنده الله سبحانه بر قطعه بولوت
 بارجه سنه امر ایتدیکه کعبه مکرمه بنا اولمه جفی یرلر اوزر نه طوره اشبوسوزده فلک کواکبی
 مقید ارینه بر خط جکوب کعبه نک بناسنی قویدی انک اوزر نه بنایا یوب کعبه مکرمه بی
 یابدی معلوم اوله که کعبه شامت لک نمازنده رکوع یوغندی اشبوسامت خاصه سیدرس
 خبر یردیکه اندک کمره کان کسنه کعبه بی آباد ایدیه جکولر (واذن فی الناس باطیج یا اولی الرجا لوعنی
 کل ضامر یا نین من کل فج عمیق) ت و جاغر آدماری ج ایتکه تا کاهلر سکایا نلر و هر بر اریق
 اولان دوه لر نه یوب کلور اشبوس و اریق دوه لر هر بر اریق بولدن * ف حضرت ابراهیم علیه
 السلام کعبه بی شاقبله قد نصکره امر اولمشدیکه خلقی بیتک زیارتنه چاغره اوله اولسه بر
 یوکسک طاع اوزر نه جیقوب یوکسک اواز یلنده ایتدیکه ای آدماری الله سبحانه سزل
 اوزر کره جی فرض ایتدی حجه کاکرا اول کسنه که الله سبحانه انلر جی بر دفعه و یا ایکی
 دفعه و یا خود زیارته فصیب ایتدیدی بابالرنک صلیبده ایتدیدی یوب جواب یردیلر کرچه کندو
 ذوق و شوقندن نیجه بیت آدم بیان حجه کلور لیکن فرض اولمشی بول ازوقه سنه وینه جک
 بر حیوانه مبنیه در لیکن امام مالک رضی الله تعالی عنه یورمشکه کرکه یقین اولسه و یا خود
 بر آدم یردیلر عادی اولسه کادخی فرض ایدر (لشهدوا منافع اهلهم و ذکروا اسم الله فی ایاام
 معلومات علی ما رزقه من جملة الانعام فکوا منها و اطعموا البائس الفقیر) ت نا حاضر
 اوللر کندولر ایچون اولان منقه متلر حصولنه و ذکر ایدلر اللهک آدینی بر قاج معلوم اولان

کونلرده (یعنی غمر کونی و اندن صکره شریق کونلر نه دکن) اولمشی بوغراق اوزر نه که
 زرق و یردلر آنلر درت ایا قیلسلرک مویشی قسندن پس ییکز آنلردن و یدر کر عاجر اولان
 فقر الیه ف معلوم اوله که اگر ذبح اولان حیوان دم شکر اولسه و یا خود نافله اولسه اندن ذبح
 ایدن کسنه جک چا نر در و فقیر و زکین دخی اندن ییه لروا کر کفارت اولسه یا خود ذکرا اولسه
 نه کندوسی ونه اوزر نه نه نفقه سی واجب اولان اقربایی ونه زکین ییه ییازلر فقر احقیدر
 بر قاج معلوم اولان کونلر که یوردی اشبو کونلر در کدی الحجه نک اونجی و اون بر لیمی و اون
 ایتکی کونلر و اشبو کونلر یوک قبول اوله عمل الله سبحانه نک آدینه قربان کسمکدر
 (ثم لیقضوا نقتهم و یوفوا و ثورهم و یطوفوا بالبيت العتیق) ت صکره لازمدر که آرتسونلر
 کندو و بخارینی و ادا ایتسونلر کندو ندر لری و طواف ایتسونلر شوقدیمی اولان اوه (یعنی
 کعبه یه زرا که اول کعبه بنامش صکره بیت المقدس بنا اولمش * ف معلوم اوله که نسکه
 وجهه بیت ایتد کند نصکره بنامش که ایتدیکه با شلرلر باش تراش ایتک و طریق کسمک و سائر
 بدنک توایلرین از اله قلیق و یا غله قیللری یا غلق و دیکامش ایتک و قوقولر اولان شملری
 استعمال ایتک ذی الحجه نک اونجی کونلر شیطانی طاشلر یوب ذبح واجب اولان کسنه ذبح
 ایدنه دکن منوع در وقتا که شیطانی طاشلدی و ذبح ایتدی باش تراش ایدوب و غسل ایدوب
 چاشلرین کیوب طواف زیارتنه کیده و کر کندو و ایتک و صواب چون ندر ایتش اولسه
 آن ادا ایدنه معلوم اوله که اصل ندر الله سبحانه ایچوندر غیر ایچونر دکل اکر ایتسه کاهلر اولور
 (ذلک ومن یظلم حرمات الله فهو خیر له عند ربیه و احب الیکم الانعام الا ما یبلی علیکم
 فاجتنبوا الرجس من الاوثان و اجتنبوا قول الزور) ت اشبور در جک امری و هر کس نه که
 تعظیم ایتسه اللهک احکاملر نه پس شوقعظیم ایتک زیاده ایدر انکیچون کندو بر سنک یا تده
 و حلال اولمش اولدی سز کیچون مویشی یعنی دوه و صغرو قیون مکر اویشیکه اوقنور سزل
 اوزر کره (یعنی میت و آقش قاب) پس احقر از ایدلر بتلر شجاعتندن و صاقتن یلان سوزدن
 یعنی یلان یره شهادت ایتدیکدن (حقاً الله غیر مشرک کین به ومن یشرک بالله فکان من
 السعاه فظفقه الطیر و تهوی به الریح فی مکان محیق) ت خالص اسلام اوزر اولوب الله
 شریک قوشمه رقی بر کسنه که شریک قوشه الله تعالی به پس دیر سنکه کویا دوشدی کو کندن
 پس قیارتی هر داریمی اولان قوشلر یا خود کو قورانی روز کاهلر اولان مکانه (حاصل
 اولد که هلال اولدی بر وجهله که بنیاب بولق ایتدی فالمدی) * ف الله سبحانه نک آدینی تعظیم
 ایتسه یعنی کعبه مکرمه یه قربان ایچون کونلر یلان حیوانلری یغما ایتمه لرو و هدا ایلر
 ایومن و اغریمالی حیوانلری کتورلر اوزر نه کوزلر چوللر اوزر نه ذبح اولد یغندن صکره
 چوللرین دخی الله سبحانه نک بولنده صدقه ایلیمه لرو نه حلال قیلندی درت ایا قیلسلرک
 یعنی شو حیوانلر که عیکی رواجدر شرعه و درت ایا قیلسلرک چوغی و ایدر دخی بتلر
 شجاستندن اجتناب ایدلر یعنی الله سبحانه نک غیر بسنک آدینه یا قیر نه و یا طایفه جق مکاتنه

بوغز نسه انی عن حرام در وصافه بلان سوزدن (یعنی بر کس نه بر حیوانی الله سبحانه نك
غير بسنه آدی اوزره صالیو پروب و براقوب یعنی آنی بسایوب نك تعظیم چون آنی ذبح ایسه
بودخی حوام در اول کس نه که شریک قوشدی انک مثالی بیان یوردیکه یعنی بر کس نه که نبی
الله سبحانه اوزرینه خالصه در اول کس نه طوغرو اولان بول اوزرینه در و بر کس نه که انک نبی
الله سبحانه نك غیر یلرینه اولدی انلری بوللار اسنده قوشلر یوب قشایه و بر لرویا بال کلبه
منکر اولوب دهریه مذهب اولور (ذلک ومن یعظم شعائر الله فانهم امن تقوی القلوب) تاشبودر
حکم هر کس نه که تعظیم ایده الله حکم لری نه شوقه عظیم انک قلبلرک صافه ندر (انکم فیها
منافع الی اجل مسمی ثم یحییها الی الیبت العقیق) ت سز کیچون شوانعامده یعنی درت ایاقلی
حیوانلرده فائده لروا در معین اولان وقتیه دکن صکره انک اینه جک محلی قدیمی اولان اولک
باته در ف هر نه در حیوان و ارایسه انک حق شودر که انلردن ککند و حاجت لری
و خدمت لری فی الدن صکره کعبه معظمه به کتور و ب الله سبحانه نك ادیه قربان ایده مکر
اشبوچنین اولدیغندن پس هر یرده که الله سبحانه نك ادیه بوغز نسه کعبه به الله سبحانه نك
ندری اولقی مقامنده اولور خواه اوراق اولسون یا یقین اولسون (واکمل امة جعلنا منسکا
لیدکروا اسم الله علی مارزقهم من یمیه الانعام فالهمکم الله واحد فله اسلموا و بشار الخبیین) ت
و هر بر امت ایچون معین یصه دق قربان طریقنی تاذ کر ایده ل الله انک ادینی اولشی اوزرینه که
و یردی انلره حیوانلرک درت ایاقلوسندن پس سزک معبود کز واحد اولان معبود در پس اکا
انقیاد ایدک و یا محمد یا لوارنلری سویندر (الذین اذا ذکر الله وحلت قلوبهم و الصابرون علی
ما اصابهم و المقفی الصلاة و عمارزقناهم ینفقون) ت اول کس نه لری بکده وقتا که ذکر اولنسه
الله قورقار نلرک قلبلری و صبر ایدنلری اولشی اوزرینه که ایشدی انلره بالاردن و غازی قائم
قیلنلری و اول کس نه لری که اولک دین که رزق و یردک انلر خرج ایدرلر ف یعنی حیوانلری الله
سبحانه ایچون نذر ایدوب بوغز لقی هر یردینه عبادتدروا کر الله سبحانه نك غیر یس نه نذر ایدوب
ذبح اولنسه شو غیره عبادت اولور و اول کس نه مشرک اولور (والذین جعلنا هالکم من شعائر
الله انکم فیها خیر فاذا ذکر و اسم الله علیها ما و اف فاذا و جبت جنوبهم فمکلوها و اطعموها
القانع و الممتثر کذلک حقرنا هالکم لعلکم تشکرون) ت و قربان دوه لری بی یصه دق انلری
سز کیچون الله دینک نشانه لرندن سز کیچون انده اولک و اردر پس ذکر ایدک الله انک ادینی
انلری بوغز لین وقتیه اوج ایاغی اوزره طور دقه پس وقتا که یرده و شدی انک قبور غلری پس
یکزن اندن و یدیر کز سوال ایتمن فقیرده و سوال ایتن فقیرده اشبوکی مطیع قیلدق درت
ایاقلو حیوانلری سز کیچون اوله که سز شکر ایدر سکر ف دوه بی ذبح بداند و غیر ایدرلر قبله به

طوردروب بسم الله الله اکبر دیوب سینه سندن کسر لوقتا که فانی اقوب دوه بر اوزرینه
روشد کده اعضالرن کسکه باشلر لری پس ککندوسی بیه و فقیرلر مدیره و فقیرایکی قسم اولنسه
اشارت قیلدی بری اولدر که سوال ایتمز یعنی دینلر و اخری اولدر که سوال ایدر (ان ینال الله
طومها و لا دماؤها و لیکن یناله التقوی منکم کذلک صغرها لکم لتکبروا الله علی ما هداکم
و بشار الخبیین) ت ایشر شکر الله تعالی به قربانلرک انی ونه انلرک فانی ولیکن ایشر شکر الله سبحانه به
صافه لوق سزدن ذکر اولند یعنی کبی یواش قیلدی انلری (یعنی قربانلری رام و مطیع
قلدی) سز کیچون تابیو ککله ذکر ایدر سکر الله تعالی بی اکاشکر ایتمک کیچون که بول کوستردی
سز و سوسویندر ایشلینلری (ان الله یدافع عن الذین امنوا ان الله لا یحب کل خوان
کفور) ت تحقیقی الله دفع ایدر اول کس نه لر دینکه ایمان کتوردیلر (یعنی دشمنلرک
ضررینی و اذیتنی انلردن دفع ایدر) البته الله سوز هر بر شکر مرزا اولان خیانت ایدنلری ف
یغمبر من علیه السلام مکته کرمه ده اولدری وقتیه مؤمنلره امر ایتمدی که کافرلرک
ایذا سینه صبر ایدک پس انلرخی صبر ایدرلر ایدی وقتا که مدینه منوره به تشریف یوردیلر
حکم اولدی که هر کس نه که سزه اذیت ایدر ایسه سز لرخی انلره ایذا ایدک اولوقته جهاده شروع
اولندی کله جک آیتیه جهادک حکمی مذ کوردر (اذن للذین بقاتلون بانهم ظلموا و ان الله
علی نصیرهم لقدير) ت غوغایه اذن و یرلدی اول کس نه لر که کافرلر انلرایه غوغا ایدرلر
شوسیدنکه انلر ظلم اولمش اولدیرو البته الله انلر یاردم ایتمک اوزرینه قادردر (الذین
اخرجوا من ديارهم بغیر حق الا ان یقولوا ربنا الله و لو لدفع الله الناس بعضهم بعض
لهدمت صوامع و وسع وصلوات و ما جدید کر فی اسم الله کثیرا و لی نصرن الله من ینصره
ان الله لقوی عزیز) ت اول کس نه لر که جبقار دیلر ککند و اولرندن حق سز بره جبقار مدیلر
انلری مکر اولسیدنکه دیدیلر بزم ربنا الله تعالی دروا کر اولسیدی الله لک دفع ایتمی
ادملری بعضنی بعضنک ایله یقارب و یران اولمش اولوردی یا زلرک صومعه لری
و نصار لک مناسترلری و یهودلرک کاتلری و مسلمانلرک مسجدلر بکه ذکر اولور انلرده
الله انک ادی جو قلقله البته یاردم ایدر الله اول کس نه به که یاردم ایدر ایدی الله انک دیننه البته
الله قوتلیدر غالبدر ف هر کس نه که الله سبحانه به یاردم ایتمه یعنی انک دیننه و رسولنه
کومک ایتمه الله قادردر که دینلرکی شیئی برانده ایجاد ایدر لیکن انسانده شوبله معامله ایدرنا
ایواشیلر و کوتواشیلر بری برندن سزایه ایشلر (الذین ان مکاکهم فی الارض اقاموا
الصلاة و اتوا الزکوة و امرؤا بالمعروف و نهو عن المنکر و لله عاقبة الامور) ت یاردم ایدر

اولوزر که اشبور و حیده قولت مدخلی یوقدر اکر قولت مدخلی اولسیدی قولت خیالی کی
 کام صحیح و کاهیجه غلط اولورایدی و هر کس نه که آن بقی صحیح اولان اعتقاد اوزره اوله الله
 سبحانه ا کاشبور و حید حقلغنی یلدر (وَلَا يَزَالُ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي مِرْيَةٍ مِنْهُ حَتَّى تَأْتِيَهُمُ
 السَّاعَةُ بَغْثَةً أَوْ يَأْتِيَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ) ت و همیشه قالورلر اول کس نه لر که کافر اولدیلر
 شبهه و موحی دن اولوقته دکن که کاورا نلره قیامت کونی خبر سز یا خود کاورا نلره من ایتده
 نحس اولان کونک عذاب (الْمَلِكُ يَوْمَئِذٍ يَكْبِتُ عَنْهُمْ فَأَلْزَمُوا آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
 فِي جَنَّاتِ النَّعِيمِ) ت پادشاه اول کونده الله ایچوندر حکم ایدر آنلرک اده سنده پس اول
 کس نه لر که ایمان کتوردیلر و ایشلیدیلر اولان ایشلری نعمت جنتلرند اولورلر (وَالَّذِينَ
 كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا فَأُولَٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ مُّهِينٌ) ت و اول کس نه لر که کافر اولدیلر و یلانه
 نسبت ایتدیلر بزم آیتلر منی پس شو جاعت آنلر ایچون اولور ذلیل قیلجی اولان عذاب
 (وَالَّذِينَ هَاجَرُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ ثُمَّ قَاتَلُوا أَوْ مَاتُوا لَعَزَّزْنَاهُمْ بِمَوْلَاهُمْ اللَّهُ رِزْقًا حَسَنًا وَإِنَّ اللَّهَ لَهُ خَبِيرٌ
 الرَّازِقِينَ) ت و اول کس نه لر که هجرت ایتدیلر یعنی دیارلرین ترک ایدوب مکدهن مدینه به
 هجرت ایدوب پیغمبر من صلی الله علیه وسلم خدمتته کادیلر اللهک یوانده صکره اولدیلر
 یا خود کندی باشلرینه اولدیلر البته رزق ویرر آنلره الله کوزل اولان رزقسه (یعنی جنت
 رزقندن) و البته الله رزق ویرنلرک زیاده کوزلیدر (لَا يَدْخُلُ فِيهِمْ مَخْلَصٌ وَلَا يَرْضَوْنَهُ وَإِنَّ اللَّهَ لَعَلِيمٌ
 حَلِيمٌ) ت البته کتورر آنلری بر موضعه کدر اضی اولورلر شوموضه دن و البته الله بیلجیدر
 حاکمیدر (ذَٰلِكَ وَمَنْ عَاقَبَ بِمِثْلِ مَا عُوقِبَ بِهِ ثُمَّ بُغِيَ عَلَيْهِ لِيَنْصَرِفَ إِلَيْهِ إِنَّ اللَّهَ لَعَفُوٌّ غَفُورٌ) ت
 حکم شودر که بر کس نه بر کس نه به اذیت و پر سه اول مثلوه که کندویه اذیت ویرا شیدی
 آنکله صکره ینه ظلم اولندی آنک اوزر ینه البته یاردم ایدر کال الله تحقیق الله باغشلیجیدر
 یار اخیجیدر * ف یعنی بر کس نه بر کس نه دن و اجبی ایله حقیق آلورسه کاعذاب اولمز اکرچه
 عوض آلمق زیاده کوزل اولور سه ده مسلمانلر بدر غوغا سنده مک کافرلر دن ظلملرک
 اتقامن آلدیلر صکره بردخی کافرلر احد غوغا سنده و احزاب غوغا سنده مسلمانلر زیاده ایذا
 و مضرت ایتکه کادیلر صکره الله سبحانه مسلمانلر کامل یاردم ایتدی (ذَٰلِكَ بَانَ اللَّهُ بِوَجْهِ
 الْبَيْلِ فِي الْإِيمَانِ وَبِوَجْهِ الْإِيمَانِ فِي الْبَيْلِ وَإِنَّ اللَّهَ لَجَمِيعٌ بَصِيرٌ) ت اشبور ایدرم شول سیدندر که

الله کتورر کیجه بی کونده و کتورر کوندزی کیجه به و شول سیدندر که الله ایشلر بیلجیدر
 کور بیلجیدر * ف یعنی بوتک کی اسلامی کفر اوزره غالب قیلر (ذَٰلِكَ بَانَ اللَّهُ هُوَ الْحَقُّ وَإِنَّ
 مَا يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ هُوَ الْبَاطِلُ وَإِنَّ اللَّهَ هُوَ الْعَلِيُّ الْكَبِيرُ) ت اشبور ایدرم شول سیدندر که الله
 ثابت و واجب الوجود در و اولشیکه چاغرر کافرلر الله دن عیری باطلدر و اول سیدندر که
 الله یوجه مرتبه لویولر قدرلدر (إِنَّ تَرَانِ اللَّهُ أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَصُجَّ الْأَرْضُ فَخَضِرَتْ
 إِنَّ اللَّهَ لَطِيفٌ خَبِيرٌ) ت ایا کور مدکی که الله آشاغی کتوردی کو کدن یغمه وری پس اولور
 یریشلک البته الله لطیف ایدر بیلجیدر (لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَإِنَّ اللَّهَ
 لَهُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ) ت انکیچوندر اولشیکه کو کارده و اولشیکه برده وارد و البته الله
 احتیاج منزا و کولاشدر (إِنَّ تَرَانِ اللَّهُ خَضِرًا حُمْرًا مَاءٍ فِي الْأَرْضِ وَالْقَلْبُ تَجْرِي فِي الْخَضِرِ بِأَمْرِ
 وَمِنْهُ السَّمَاءُ أَنْ تَقَعَ عَلَى الْأَرْضِ الْأَبْدُنُ إِنَّ اللَّهَ بِالْأَنْفُسِ لَرُؤُوفٌ رَحِيمٌ) ت ایا کور مدکی
 که الله رام قیلدی سز کیچون اولشیکه برده وارد و رام قیلدی قایق لری یورلر
 دکرده اللهک حکمیه و صافلر کوکی دوشمکدن براوزر ینه مکر آنک اذیلر البته الله آدم لرک
 حقه ده باغشلیجیدر اسر کیجیدر (وَهُوَ الَّذِي أَحْيَاكُمْ ثُمَّ يُمِيتُكُمْ ثُمَّ يَحْيِيكُمْ إِنَّ الْإِنْسَانَ
 لَكَفُورٌ) ت و اول الله دیری قیلدی سز صکره اولدیلر سز صکره دیرلر سز تحقیق
 آدم لر شکر سزدر * ف یعنی الله سبحانه نک حقی ادا ایتز (لِكُلِّ أُمَّةٍ جَعَلْنَا لَكُمْ
 نَاسِكُمْ فَلَا يَنْزِعُ عَنْكَ فِي الْأَمْرِ وَادْعَ إِلَى رَبِّكَ إِنَّكَ لَعَلَىٰ هُدًى مُسْتَقِيمٌ) ت هر برکوه ایچون
 معین ایتدیلر بر شریعتی که شونلر عل ایدر بیلجیدر آنکله پس لازمدر که نزاع ایتسونلر سنکله
 اشبور امرده و دعا ایلر کندور بکل جانبنه البته سن طوغر و اولان بول اوزر ینه سن * ف
 یعنی همیشه دن دینک اصلی بردر لیکن احکاملر دینده بشقه بشقه ککله هر حکمک سببی
 سندن نیچون سوال ایدیلر (وَإِنْ جَادَلُوكَ فَقُلِ اللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا تَعْمَلُونَ) ت و اکرچه مال
 ایتسه لر سنکله دیکل الله بیلجیدر اولشیکه که ایشلر سز (اللَّهُ يَحْكُمُ بَيْنَكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِيمَا
 كُنْتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ) ت الله حکم ایدر سزک ارا کرده قیامت کونده اولشیده که سز
 اولدیلر آنده اختلاف ایتجی * ف شامولی الله رحه الله دیر که اشبور ایتده اشارت و اورد

شوکا که شراعه اختلافا ایتمک عصر لک اختلافتدن ناشیدر و شرائع ایه کلیسی
حقدر کندوز مائده عمل اولمشدر پس آنلک حقیقه متنده نزاع ایتمک جائز کدر و الله سبحانه
اعلم (اَلَمْ تَعْلَمْ اَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ اِنَّ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ) ت
ایا بیلدیکی که الله یلور اول شئی که کوکده و پرده واردر ایه شواشیبالرک جله سی بر کابده
نایددر البته شونک جله سی الله تعالی به قولایددر * ف یعنی جله قولارک عملاری بر کابده
بازم شددر (وَيَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَمْ يَنْزِلْ بِهِ سُلْطَانًا وَمَا لَيْسَ لَهُمْ بِهِ عِلْمٌ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ
نَصِيرٍ) ت و عبادت ایدر الله دن غیر بر شینه که آشاغی ایندر مدی الله آنک اوزرینه بر دلیل
و بر شیکه یوقدر آنرا ایچون آنک نبوتنه بیلکری و یوقدر ظالمرا ایچون هیچ یز یاردم
ایدیجی (وَإِذْ أَنْتَلَىٰ عَلِيمٌ آيَاتِنَا أَنْتَ عَرِيفٌ فِي وُجُوهِ الَّذِينَ كَفَرُوا الْمُنْكَرُ يَكَادُونَ بِلِطْنِ
بِالَّذِينَ يَتْلُونَ عَلَيْهِمْ آيَاتِنَا قُلْ أَفَأَنْتُمْ تُبْشِرُونَ بِالَّذِينَ وَعَدَهَا اللَّهُ الَّذِينَ كَفَرُوا
وَيَبْسُ الْمَصِيرُ) ت و چنان اوقونسه آنرا اوزرینه بزم واضح اولان آیتلر من یاورسن اول
کافر لک یوزنده طاق علامتی یقین اولور که هجوم ایدر اول کس نه ل اوزرینه که اوقورلر
اندر بزم ایتلر منی دیکل آیا خبر و بره جمعی سز زباده کوتوا اولان شیهله اشبو جهنمدر وعده
و یردی اول جهنمی الله اول کس نه ل که کافر اولدی لرونه چرکین فائده حق یردر (يَا أَيُّهَا النَّاسُ
ضَرْبَ مَثَلٍ فَاستَحْذَرُوا اللَّهَ إِنَّ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ لَنْ يَخْلُقُوا ذُبَابًا وَلَوْ اجْتَعَعُوا لَهُ
يَسْتَلْبِهُمُ الدَّيَابُ شَيْئًا لَا يَسْتَفِئِدُونَ مِنْهُ شَيْئًا فَالطَّالِبُ وَالْمَطْلُوبُ) ت ای آدم لریان
اولندی بر مثل پس دیکلیک ائی البته اول کس نه ل که عبادت ایدرلر آنلر الله دن غیر
البته یراده بیلزلر بر سنکی هر تقدیر جمع اولسه لرونه شوسنکی بر افقه واکر قاپسه آنلردن
سنک بر شئی خلاص ایدر بیلزلر اول شئی سنکدن قدر تیز اولدی هم طلب ایدیجی و هم
طلب اولمش (یعنی عابد و معبود) * ف طالب یعنی سو یجی و طلب ایدیجی یعنی کافر
و طلب اولمش یعنی آنلر معبود لری و سنک بتلر اوزره قونسه و بتلری یلارلر سه پس شوسنکی
نه اول بت اوچور و نه آنک شیطان (مَاقْدُرُوا لِلَّهِ حَقَّ دَرِّهِ إِنَّ اللَّهَ لَقَوِيٌّ عَزِيزٌ) ت
تعظیم ایتیدر الله تعالی به آکالایق اولان تعظیمه البته الله قوتلیدر عابدر (اللَّهُ يَصْطَفِي مِنَ
الْمَلَائِكَةِ رُسُلًا وَمِنَ النَّاسِ إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ بَصِيرٌ) ت الله اختیار ایدر فرشته لردن رسولاری
و آدم لردن البته الله ایتیدر کور یجیدر * ف یعنی جله خلقت کوزلی الله

سجنانک رسول لریدر و ملائکه ارا سنده دخی ملائکه دن اولان رسولاری بوجه درجه لیدرلر
کافرلر اشبو نلری ترک ایدوب هیچ ایشه بر امن اولان بتلر طیارلر (يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا
خَلْفَهُمْ وَاللَّهُ تَرْجِعُ الْأُمُورَ) ت یلور اول شئی که آنلرک اوکنده در و اول شئی که
آنلرک ارقه منی جهنمدر و الله ک جانینه دوندرلر اولور ایشلر * ف یعنی یغمبرلرک
و ملائکه لرک بر شیهله اختیار لری یوقدر بر شینک اختیاری الله سبحانه ک قدر تده در
(يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا ارْكَعُوا وَاسْجُدُوا وَاعْبُدُوا رَبَّكُمْ وَافْعَلُوا الْخَيْرَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ) ت
ای منلر انلر رکوع ایدک و سجده ایدک عبادت ایدک کندور بکزه و ایشلر بکزه و ایشلر
البته امیددر که بیلر نجات بوله سکز (وَجَاهِدُوا فِي اللَّهِ حَقَّ جِهَادِهِ هُوَ اجْتَبَاكُمْ وَمَا جَعَلَ
عَلَيْكُمْ فِي الدِّينِ مِنْ حَرَجٍ مَثَلًا لَكُمْ أَبِرَاهِيمَ هُوَ مَعَ الْإِسْلَامِ مِنْ قَبْلُ وَفِي هَذَا لِيَكُونَ
الرَّسُولُ شَهِيدًا عَلَيْكُمْ وَتَكُونُوا شُهَدَاءَ عَلَى النَّاسِ فَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَاعْتَصِمُوا
بِاللَّهِ هُوَ مَوْلَاكُمْ فَنِعْمَ الْمَوْلَىٰ وَنِعْمَ النَّصِيرُ) ت و غوغا ایدیکز الله بولنه ده جهادک حقیقه
الله ایچون اولان طوغر و جهاد ایه الله اختیار ایتدی سزکی و یصه مدی سزک اوزر کزه
دینده هیچ بر طارقی مشروع ایتدی سزک بابا کز ابراهیم ک دینی الله آدلدی سزکی مسالین اسمیه
بوندن اول (کچن کابلرده) و اشبو قرانده تا اوله یغمبر شهادت ایدیجی سزک اوزر کزه
واوله سکز شهادت ایدیجی ادم لرا اوزرینه پس قایم قیلکزه از ی و و یریکز کانی و طوتسکز
الله تعالی ک امر یی که اول سزک ایشکزی یصه یجی مولا کزدر پس نه کوزل مولا درونه
کوزل یاردم ایدیجیدر * ف الله سبحانه سزکی مسلمان اسمیه آدلدی یا خود حضرت ابراهیم
دلایکه سابقه کچن دعا سنده یاز ایتدی که یارب مسلمان امت پیدا ایت و اشبو قرانده احوال
ایدر که حضرت ابراهیم ک دعای بر کاتیلر اشبو امت شوا اسمیه آدلنددی تا که رسول سزک
اوزر کزه شاهد اوله یعنی سزکی بکندی و پسند ایتدی تا سزک بشقه ایتلر یلدره سکز و رسول
سزیه یلدرسون و اشبو امت جله امتلردن صکره کاد کزندن کچن امتلرک غلطاری بونلر
معلوم اولوب و هر برلر به طوغر و بولی تعلیم ایدلر

* (سورة المؤمنون مکیه وهی مائة وثمانی عشر آیه) *

مؤمنون سورده سی مکده نازل اولمش و شوسورده یوزاون سکز آیتلر

* (بسم الله الرحمن الرحيم) *

یاغشلیجی اسبر کیجی اولان الله ک ادیلر اوقورم

سَبَقَ عَلَيْهِ الْقَوْلُ مِنْهُمْ وَلَا تَخَاطَبُنِي فِي الَّذِينَ ظَلَمُوا أَنفُسَهُمْ مَغْرُقُونَ) ت پس وحی کو نذر دلت
 انک جان بنده که بدیده بر قایق بزم حفظ منزل و بزم اهر منزل پس وقتا که کلور بزم بیور لایز و قایق
 غضب تنوری پس کتور شو قایق هر برج سدن ایکی صنف ارک و دیشی و کتور کند و
 اهلکی مکر اول کس نه انلر دنکه کج دی انک اوزرینه وعده و سوز ذیعه بکا اول کس نه لک
 حقه که ظلم ایتدیلر ایتنه انلر غرق اولنه جقلردر (فَإِذَا اسْتَوَيْتَ أَنْتَ وَمَنْ مَعَكَ عَلَى الْقَلْبِ
 فَقُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي نَجَّانَا مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ) ت پس وقتا که طوغروا کله سن سن و اول
 کس نه که سنکه یله در قایق اوزرینه پس دیکل جمل و لسون الله تعالی به که نجات و یردی بزم
 کافر اولان قوم کتور (وَقُلْ رَبِّ انزِلْنِي مُنزَلًا مُبَارَكًا وَأَنْتَ خَيْرُ الْمُنزِلِينَ) ت و دیکل ای بزم
 ریم اینسدر بی مبارک اولان مسنزل و سن اینسدر انلر زیاده کوز لیس (إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ
 وَإِنْ كُنَّا لَبَاقِلِينَ) ت اشی و ما جوده نشانه لر وارد و البتسه اولدق بزم سنایی (ثُمَّ
 أَنزَلْنَاهُ مِنْ بَعْدِهِمْ قُرْآنًا آخِرِينَ) ت مسکره بر اندق انلردن مسکره بر اخر کروهی
 (فَاسْتَأْذِنُوا فِيهِمْ رَسُولَهُمْ أَنْ أَعْجِبُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنَ الْغَيْبِ ط لَا تَتَّقُونَ) ت پس
 کو نذر دلت انلر اراسنه بر پیغمبری کند و قبیله لر ندن که عبادت ایدک الله تعالی به یوقدر
 سز کچون هیچ بر عبود الله دن غیری ایاقور فز مبد کز (وَقَالَ الْمَلَأُ مِنْ قَوْمِهِ الَّذِينَ
 كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا الْآخِرَةِ وَآتَفَقُوا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا مَا هَذَا إِلَّا بَشَرٌ مِثْلُكُمْ يَأْكُلُ مِمَّا
 تَأْكُلُونَ مِنْهُ وَيَشْرَبُ مِمَّا تَشْرَبُونَ) ت و دیدی بیو کاری انک قوم ندن اول کس نه لک
 کافر اولدیرو بلانه نسبت ایتدیلر آخرته او غرامی و راحتک و یرمشک انلر دنیا دیر اکنده
 د کلدوشو شخص مکر آدمیدر سزک کبی را و لشدن که سیزر سکر آندن و ایچر اولشدن که
 ایچر سکر آندن (وَلَا تَأْطَعُوا بَشَرًا مِثْلُكُمْ إِنَّكُمْ إِذَا تُخَالِسُونَ) ت واکرا طاعت ایتسکر
 کند و کز کبی بر آدمه الیه سیزر اولوقده زیان ایشلا اولور سکر (إِيعِدْكُمْ أَنْتُمْ إِذَا مِتُمْ
 وَكُنْتُمْ تَرَابًا وَعظما ما أنتم مخرجون) ت ایاد عدهی و یر سیزر کسیر لوقتا که اولور سکر

واولورسکزطریق وکدولک سترلرطشیره کلش اولورسکز دیو (هیهات هیهات لماوعدون)
 ت ایراقدیر ایراقدیر اولشیمکه وعده ویریش اولورسزه (ان هی الا حیاتنا الدیناعون وحقبا
 ومانحن نجعونین) ت دکادرشودیرلک مکردنیادیرلکی درکه اولورزودیر یلورزو قالدیرلر
 یعنی بعضلر اولورلو بعضلر طوغرلر (ان هو الارجل اقتری علی الله کذابا ومانحن له عومنین)
 ت دکادرشودیر شخص مکرر آدمدرکه باغلدی الله اوزرینه یلانی و دکازیرلر اکا یلانی
 (قال رب انصرنی بما کذبون) ت دیدی ای بنم ریم یاردم ایت بکا آنک مقابلنده که یلانه
 نسبت ایتدیلر بنی (قال فما قلیل لیصبح نادمین) ت دیدی برآز زماندنصکره البسه
 صباحین اولورلر پشیمان (فاخذتهم الصبحه بالحق فجعلناهم غناء فبعد الاقوام الظالمین)
 ت پس طوئدی آنلری قتی اولان آواز طوغر واولان وعده ایلر پس قیلدیق آنلری چوریش
 اوفق تفک چور چوب کچی پس ایراقلق اولسون (یعنی اللهک رجعتدن) ظالم اولان قوملر
 ایچون وف اشبوندن معلوم اولورکه اشبوقسه غود قومنک قصه سیدرزیرا که آواز ایلر
 هلاک اولان آنلردر (ثم انشائمن بعدهم قرونا آخرین) ت صکره براندق آنلردنصکره
 براخر طبعه لری (ما نسیبق من امة اجلها و ما یستأخرون) ت ایلر وچکمز هیچ برکوه
 کندومعین اولان وقتنددن وکیودخی قالمزلر (ثم ارسلنا رسلا تنرا کلاما بآمة رسواها
 کذبوه فاتبعنا بعضهم بعضا وجعلناهم احادیث فبعد الاقوام لا یؤمنون) ت صکره
 کوندرلک یغمبرلر میز بر برینک اوقه سی صرمه چانکه کادی برکروهه آنلرک یغمبری
 یلانه نسبت ایتدیلر پس کتوردلک آنلرک بعضنی بعضنک ارقه سی صره (یعنی هلاک
 اولمقد) و یصه دق شوامتلری حکایه لرو قصه لریس ایراقلق اولسون (اللهک رجعتدن)
 اول قومه که ایمان کتورمز لر (ثم ارسلنا موسی و اخاه هرون یاتینا و سلطان مبین
 الی فرعون وملتیه فاستکبروا وکانوا قوما عالین) ت صکره کوندرلک موسایی وآنک
 قرندهائی هارونی نشانه لرمز ایلر واضح اولان حجتله فرعون جانبده وآنک جماعتده
 پس زورلق ایتدیلر وآنلر کبر ایدیچی کروه ایدیلر (فقالوا انؤمن لبشرین مثلنا و قومهم
 لنا عابدون) ت پس دیدیلر یا ایمان کتوره لمی بزم کبی ایکی آدمه وآنلرک قوی بزه
 خدمت ایدیچیدلر (فکذبوهما فکانوا من المهالکین) ت پس یلانه نسبت ایتدیلر آنلری

پس اولدیله لاک اولاندن (وَأَقْدَأَ تَنَامُومَى السَّكَابَ اَعْلَهُمْ يَسْتَدُونَ) ت و بزور دك
 موسایه توریستی اوله که آنلری اولر (وَجَعَلْنَا ابْنَ مَرْيَمَ وَامَّةً آيَةً وَأَوَيْنَاهُمَا إِلَى رَبْوَةٍ
 ذَاتِ قَرَارٍ وَمَعِينٍ) ت و بصدق مریک اوغلنی وانک آناسنی بر نشانه ویرور دك آنله
 یوکسک قرار اولنه حق وصولی محاده * فوقتا که عیسی علیه السلام اناسندن طوغدی
 اولوقنک پادشاهی فجوم اهلارندن ایشتدی که فی اسرا تیک پادشاهی اناسندن طوغدی اول
 پادشاه دشمن اولوب حضرت عیسی ای ارامغه باشادی الله تعالی حضرت عیسی ای بر یکردن
 حقیق دیو اشارت ایتدی آکانه بولند قلی بلده دن جیه قوب مصر ملکنه کیتس دیلم مصرک
 قریه لرندن بر کویک یوک حضرت مریعی کندوسه منه قزایدنوب کندو یا تده ساکن
 قیادی وقتا که حضرت عیسی جوان اولدیله ایشتدیله که کندو وطنلرینک پادشاهی اولمشینه
 کندو وطنلرینه دونوب کادیله که قریه لری بر تپسه اوزرنده ایدی وصوبی جوق ظاتلو
 وایوایدی (يَا أَيُّهَا الرُّسُلُ كُلُّوْا مِنَ الطَّيِّبَاتِ وَاعْمَلُوا صَالِحًا إِنِّي بِمَا تَعْمَلُونَ عَلِيمٌ) ت (دیدک)
 ای یغمبرلر یسکز کوزل اولان طهاملردن وایشلیکیز کوزل اولان ایشی البتینه بن اول
 برشی که ایشلر سکز یورم * فی معنی جله رسوللرک دیننده کسب حلال ایلدیک واولک
 ایتک امر ایدی وهر کیمه نک ایوایشلرینی الله سبحانه یلور (وَأَن هَذِهِ أُمَّتُكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً
 وَأَنَا رَبُّكُمْ فَاتَّقُونِ) ت والبته شودر سزک دینکیز بر دین وین سزک ربکزم پس صاقتک
 بدن (فَتَقَطَّعُوا أَمْرَهُمْ بَيْنَهُمْ زُبُرًا كُلٌّ حِزْبٌ مَّا لَدَيْهِمْ فَزَحُونُ) ت پس متفرق نصه دیله
 امتلر کندو ایشلرینی کندو ارالرنده پاره پاره هر بر کر وه کندو یا لرنده اولان شی ایلدند
 اولیجیدرلر * فالله سبحانه هر بر امتک فسادینک اصلاحی کندو یغمبرلرینک بدندن
 یوردی صکره هر بر امتن آدملی وهسم ایتدیله که هر بر یغمبرک حکمی بشقه بشقه در
 وایروآر ودر آنکچون بزم یغمبرمز آنلردن جله دینلرک فسادینی اصلاح ایتدی ایدی
 جله دینلر بر اولوب اشبودین اسلام یالکیز بر اولش (فَذَرَهُمْ فِي غَمَرَتِهِمْ حَتَّى حَسِبْتَ) ت پس
 قویور آنلری کندو غفلتلرنده اوله چکلی وقتیه دکن (يَجْتَسِبُونَ أَلْمَاعِدَهُمْ مِنْ مَّالٍ
 وَبَيْنَ) ت آیاطن ایدرلری اولشیی که امداد ایدرلر آنلره انکله مالدن واولاددن (نَسَارِعُ
 لَهُمْ فِي الْخَيْرَاتِ بَلْ لَا يَشْعُرُونَ) ت سعی ایدرلر آنلر یچون کوزل اولان ایشلره (او به
 دکل) بلکه بیلرلر * یعنی نعمت دکلر بلکه استدر ایدر (إِنَّ الَّذِينَ هُمْ مِنْ خَشْيَةِ رَبِّهِمْ
 مُشْفِقُونَ) ت البته اول کسنه لره که آنلر کندو بلرینک قورقوسندن مضطربدرلر

(وَالَّذِينَ هُمْ بِآيَاتِ رَبِّهِمْ يُؤْمِنُونَ) ت واول کسنه لره که آنلر کندو بلرینک آیتلرینه
 اینا نورلر (وَالَّذِينَ هُمْ بِرَبِّهِمْ لَا يُشِيرُ كُونَ) ت واول کسنه لره که آنلر کندو بلرینه
 شریک قوشمزلر (وَالَّذِينَ يُؤْتُونَ مَا آتَوْا وَقُلُوبُهُمْ وَجْهَةٌ أَنَّهُمْ الْخَاسِرُونَ) ت واول
 کسنه لره که ویرلر اولشیی که ویرلر وآنلرک قلبلری قورقوجیدرلر شوسیدرلر کندو
 ربلری جانبیه قایدیجیدرلر * فی معنی بیلرلر که صدقه لری واحسانلری قبول اولورلر
 یاخود اولمز و آخرتده ایشلرینه براری ویاخود بر امری ویرلر یعنی الله سبحانه نک یوانده
 خرج ایدرلر (أُولَئِكَ يُسَارِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ وَهُمْ لَهَا سَابِقُونَ) ت ایشوکر وهلر سعی ایدرلر
 کوزل اولان ایشلره وآنلر یو ایشلر جانیه سبقت ایدیجیدرلر (وَلَا تُكَلِّفُوا نَفْسًا أَلْمَاعِدَهُمْ
 وَلَقَدْ يَنَازَعُوا فِي الْقُرْآنِ أَلْمَاعِدَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ) ت وطلب ایتیهیچ بر کسنه دن مکر قدرنی
 ایریشن شی و بزم یاغزده واردر بر کتابکه دانشور طوغریلقله (یعنی عمل دفتری) وآنلر ظلم
 اولمز لر (بَلْ قُلُوبُهُمْ فِي غَمَرَةٍ مِنْ هَذَا وَلَهُمْ أَعْمَالٌ مِنْ دُونِ ذَلِكَ هُمْ لَهَا عَامِلُونَ) ت بلکه آنلرک
 قلبلری غفلتده در ایشو سوزدن وآنلر یچون واردر بر قاج عمللر ایشو بدن غیری (یعنی قرآنی
 طاکه دکن وانکار ایتکدن غیری) که آنلر شو عمللری ایشلرلر (حَتَّى إِذَا أَخَذْنَا مُتْرَفِيهِمْ
 بِالْعَذَابِ إِذَا هُمْ يَجَارُونَ) ت (کندو غفلتلرنده قالورلر) اولوقته دکن که طوطق آنلرک
 راحنده اولانلرینی عذابله خبر سز آنلر فریاد ایدیجیدرلر (لَا تَجَارُوا الْيَوْمَ أَنفُسَكُمْ مِّنَّا
 لَا تَنْصُرُونَ) ت (دیدک) فریاد ایتیکز ایشو کونده البته سز بزم جانیزدن یاردم اولمز سکز
 (قَدْ كَانَتْ آيَاتِي تَتْلَى عَلَيْكُمْ فَكُنْتُمْ عَلَىٰ آعْقَابِكُمْ تُنْكِرُونَ) ت البته اولدی بزم آیتلرم
 اوقوغش سزک اوزر کره پس سز اولدیکز کیه وکزه وذنیحیلر (مُسْتَكْبِرِينَ) بیهسامر
 تمجرون) ت زور بالقی ایدرلر شوقران اوزرینه حکایتلره مشغول اولدق ترک ایدر سکز
 (أَقْلَمُوا الْقَوْلَ أَمْ جَاءَهُمْ مَّالٌ يَأْتِيهِمُ الْآيَاتِ) ت آیاتامل ایتلرلر ایشو سوزده
 یاخود (کتاب ورسول) کادیکی کبی آنلره کلدیمی آنلردن اول بکن بابالرینه * فی معنی
 نصیحت ایدلر هر زمانده بولنور یغمبر اولسون یا آنک تابعلری اولسون (أَمْ لَمْ يَعْرِفُوا رَسُولَهُمْ
 فَهُمْ لَمْ يَحْشُرُوا) ت آیایلدیلری کندو یغمبرلرینی پس شو یغمبری انکار ایدرلر

فبعضی همیشه آنرا یغمر کند کوزل اولان عادت لرینی و خصلت لرینی یلورلر و طوغر یلغنی
 و کرجکلمکنی و اولورسکزی (ام یقولون به حجة بل جاءهم بالحق و اکثرهم للحق
 کارهون) ت یا خود دیرلری آنکله دیوانه لک و اوردربلکه کتور و بد آنلره طوغرو
 اولان سوزی و آنلرک چوقی طوغر و اولان سوزدن خوشلنیوب ایکسزورلر و طوغرو
 سوزی ایستمرلر (ولو اتبع الحق أهواءهم ففسدت السموات والأرض ومن فیهن بل
 آیتناهم بذکرهم فهم عن ذکرهم معرضون) ت اگر تابع اولنسیدی الله آنلرک آرزوسه
 البتة استطامدن خیقارایدی کوکلر ویرلر و اول کسنه لر که آنلرک اراده دربلکه
 کتور و آنلره آنلرک نصیحتی بس آنلر کند و نصیحت لرندن پوز چویر یجیدرلر (ام تستلهم
 خراج ریح ریح و هو خیر الرزقین) ت ای اطلب ایدر میسن آنلردن برمز دپس
 سیکر بلک من دی زیاده ایدر و الله رزق و برنلرک زیاده خیر یلیدر (وانک تدعوهم
 الی صراط مستقیم) ت و البتة سن دعوت ایدر سیک آنلری طوغر و اولان یول جانبته
 (وان الذین لا یؤمنون بالآخرة عن الصراط انما یمکون) ت و البتة اول کسنه لر که
 ایمان کتور من لآخرت کوته طوغر و اولان یولدن صابیدرلر (ولو رجناهم وکشفنا
 ما بهم من خیر لالجواب فلیانهم یعمهون) ت و اگر رحم ایتسک آنلره و قالدرسی اول
 برشتی که آنلرده و اوردر قتلقدن البتة دایم اولور لر ایدی کسد و یولسز اقلرنده باشلری
 دوعش اولورق * ف یعنی یغمر من علیه السلامک دعا سیه بر کره مکة مکره دمقط
 واقع اولدی مکره یسه آنک دعا سیه مذهب اولدی احتمال ایدر که اشبوضرا کا اشارت
 اوله (واقداخذناهم بالعذاب فما استکانوا لربهم وما یتضرعون) ت و طوتدق آنلری
 عذابله یس یا وارمیدلر کسدور بلر یسه و زاراق ایتمیدلر کا کسد و غفلت لرند قالیدلر
 (حق اذ اخذناهم باذا عذاب شدید اذ انهم فیهم یلبسون) ت اولوقته دکن که
 آجیدق آنلر اوزر یسه قی عذاب مناجی اولان قاقیوبی خیر ستر این آنلر شو عذابله
 استدلر یس کسیدرلر ف احتمال ایدر که آنلر اوزر یسه بر غوغا قیوسی آجید که آتدن
 عابز اولیدلر (وهو الذی انشاکم السمع والابصار والافئدة فلیلا ما تشکرون) ت اول
 الله در که براندی ستر کیچون قولالری و کوزلری و قیللری انشکر ایدر سکر (وهو الذی

ذراکم فی الارض والیسمه یحسرون) ت و اول اقمدر که براندی ستر یس برده و آنک جانبته
 قالدرلش اولورسکزی (وهو الذی یحیی ویمیت وله اختلاف اللیل والنهار فلا تعقلون)
 ت و اول الله در که دیرلر و اولدیر و آنک قدر تیلدر کیجه و کوندزک کلوب کیتمسی آیفه سم
 ایتمز میسکزی (بل قالوا مثل ما قال الاولون) ت بلکه دیدلر اولشی مثللو که دیدلر آنلردن اول
 یکنسلر (قالوا اذما متنا وکنا ترابا وعلما اننا لمبعوثون) ت دیدلر یا وقتا که بر اولدک
 و اولدق طیراق و بر قاج اتسز کوکار یا برلر قالدرلش اولور میز (انقدودنا نحن و آبائنا هذا
 من قبل ان هذا الا ساطیر الاولین) ت و عده ویرلش اولدق برلر و بزم یا بالرمز اشبو و عده
 ایلد کلدرو مکر اول یکنلرک حکایه لیدر (قل لمن الارض ومن فیها ان کنتم تعلمون) ت
 دیکل کیملدر بر و اولشی که آنده و اوردر دیکز اکر یلورسکزی (سبیقولون لله قل
 افلاتذکرون) ت دیرلر که الله ایچوندردیکل آنلره آیفه سم قبول ایتمز میسکزی (قل من
 رب السموات السبع و رب العرش العظیم) ت دیکل کیملدریدی کوکلرک ربسی و یولک
 اولان عرشک ربسی (سبیقولون لله قل افلاتتقون) ت دیرلر که جمه سی الله ایچوندرد
 دیکل ایاصافز میسکزی (قل من یدیه ملکوت کل شیء و هو یحیی و لا یموت علیه ان کنتم
 تعلمون) ت دیکل کیملدر اول که آنک الله در هر برشتی ک پادشاهلغی امان و پرور امان
 ویرلش اولار آنک خلاقی اوزر یسه دیکز اکر یلورسکزی (سبیقولون لله قل فانی تسبحون)
 ت دیرلر که یولرک جمه سی الله ایچوندردیکل بس نصل الداعش سکر (بل آیتناهم بالحق
 و انهم لکاذبون) ت بلکه کتور دیکل آنلره طوغر و اولان سوزی و البتة آنلر یلا یجیدرلر
 (ما اخذ الله من ولده ما کان معه من اله اذا ذهب کل اله بما خلق ولعل لا بعضهم علی بعض
 سبحان الله عما یصفون) ت طوغدی الله هیچ برولدی و اولدی آنکله هیچ بره بود آخر
 (اگر اله اولسه خالق اولوب مخلوق اولوردی) و اولوقته کتورردی هر براله براندق لرینی
 (یعنی بر طرف چسکوب مخلوقله مستقل براله اولوردی) و بوتقدیر جه غالب اولوردی
 آنلرک بعضی آخر بعض اوزر یسه پاک در الله تعالی اولشی کدنکه و صفا ایدرلر
 (عالم الغیب و الشهادة فاعالی عما یشرکون) ت حاضر و غایب اولان شیلری یلیدر الله

یوجه اولدی اولشیدنکه شریک ایدرلر آفی (قُلْ رَبِّ اِمَّا تُرِیْ مَا یُوْعَدُوْنَ) ت دیکل
ای بنم ریم اکر کوستر رسن بکا اول عذاب کوعدا اولندیلا آنکله (رَبِّ فَلَا تَجْعَلْنِیْ فِی
الْقَوْمِ الظَّالِمِیْنَ) ت ای بنم ریم داخل ایتمه یی ظلم ایدیجی اولان کوهلر زمهره سینه
• فی یعنی دینانک آقلمنده دخی بی شامل ایتمه (وَ اِنَّا عَلٰی اَنْ تُرِیْکَ مَا نَعْدُهُمْ اَقَادِرُوْنَ)
ت والبته بزلر کوستره که سکا اول عذاب کوعده و یوزرا نلره قادرز (ادْفَعْ بِالَّتِیْ هِیْ اَ حْسَنُ
السَّیِّئَةِ طَحْنًا اَعْلَمُ عَابِدُفُوْنَ) ت دفع ایله کوزل خصائله کونولکی (یعنی یا محمد
کفار دن حقه کده کونوسوزلر ایشیدیکک وقتده عفوایله و صبرایله و من حقه علامه ایله
برانلرک جزالن و برمه که قادرز) بزلر زیاده یلورزا و ایشیی که بیان ایدرلر (وَقُلْ رَبِّ
اَعُوْذُ بِکَ مِنْ هَمَزَاتِ الشَّیْطَانِ ط وَاَعُوْذُ بِکَ رَبِّ اَنْ یَّحْضُرُوْنَ) ت ودیکل (ای محمد)
ای بنم ریم صغوروم سکا شه طانک دغده لر دن و صغوروم سکا ای بنم ریم آندنکه حاضر
اولرلر بنم یانمه • ف همزات شیطان شود که دین حقه سؤال و جواب اولدییی و قده
طار غلغلی اولوب شمانه و غوغا و جداله سبب اولور اشبو اوزره ارشاد یوردیکه کونولک
مقابلنده ابولک و کوزل اولان جوابی ویرسون (حَقِّ اِذَا جَاءَ اَحَدَهُمُ الْمَوْتُ قَالَ رَبِّ
ارْجِعْ عَلٰی اَعْمَلٍ صَالِحًا فَمَا تُرِکْتُ کَلَّا اِنَّهَا کَلِمَةٌ هُوَ قَاتِلُهَا وَمِنْ وَرَآئِهَا یَوْمٌ عَرِجٌ اِلَیْ
یَوْمٍ یَّعْنُوْنَ) ت (کنده و غفلت لرنده اولورلر) اولوقته دکی که کله آنلرک برینه اولوم دیرکه
ای بنم ریم کیرو دوندی اوله که بن ایشلم ابو اولان ایشلری اول سرایده بر اقدیم مالله بولده
دکل (یعنی رجوع یوقدر) بوز سوزدر که آفی دیور (یعنی کال حسرت نیدن سوز یلور
و آنلرک اوکنده وارد بر برده قالدربله جضلری کونه دکی (یعنی قبر عالمندن) • ف پس
اندنکه دنیایه رجوع یوقدر پس معلوم اولدیکه اول کسسه لر که دیرلر اولد کدنصکره
بردخی دنیایه رجوع اولنه جق شوبتون بتونه غلطدر بلکه قیامت کوننده بعث
اولنورلر آندن اول هرکز دنیایه رجوع یوقدر (فَاِذَا نُفِخَ فِی الصُّورِ فَلَا اَنْسَابَ بَیْنَهُمْ وَ یُؤْمِنُوْنَ
وَلَا یَسْأَلُوْنَ) ت پس یقانه که افور یلور صوره پس اقربالق اولر آنلرک اراسنده
شو کونده و نه بری بر یله سؤال و جواب اولور • ف یعنی بابا و اوغل بری برینه سؤال و جوابده
شریک اوله هرلر هر بر کسسه نک عملانک حسابی کنده یسندن آنلور (فَنَنْقُلُکَ مَوَازِیْنَهُ
فَاُولَئِکَ هُمُ الْمُفْلِحُوْنَ) ت پس اول کسسه که آغر اولدی املک تراز و سنک کوزلری پس

اشبو کوه آنلر در درجات بولجیلر (وَمَنْ خَفَّتْ مَوَازِیْنُهُ فَاُولَئِکَ الَّذِیْنَ خَسِرُوا اَنْفُسَهُمْ فِیْ
جَهَنَّمَ خَالِدُوْنَ) ت واول کسسه که یوکل اولسه آنک میزاتنک کوزلری پس اشبو جماعت
اول کسسه لر در که زیان ایتدیلر کنده نفسلرینک حقه سده جهنمه اندی اولجیدرلر (تَلْفَحُ
وُجُوْهُهُمْ النَّارُ وَ هُمْ فِیْهَا کَاِلُوْنَ) ت یقار آنلرک یوزلری جهنمک اودی و آنلر جهنمه یوز
یور تر و بر ترشی یوز لو اولجیدرلر • ف یا یوب یا قلدن آنلرک بدنلری شیشوب یوقار و دواقلری
باشلرینه ایریشور و اشغی دوداقلری کوبکلری اوزرینه اینوب و دللری اغزلر دن جیقوب
بره ایریشوب ایاق التنده سورینور و خلق آتی ایاقلریله باصه جقدر (اَلَمْ تَكُنْ اِیَّآیَ تَتْلٰی
عَلٰیکُمْ فَکُنْتُمْ بِهَا تُکَذِّبُوْنَ) ت (دیرز) بنم آیتلرم او قوغدیجی ایدی سیرک اوزر کزه پس
بنر اولدی کنز آنلری یلانه نسبت ایدیجیلر (قَالُوا رَبَّنَا غَلَبَتْ عَلَیْنَا شِقْوَتُنَا وَ کُنَّا قَوْمًا
ضَالِّیْنَ) ت دیدیلر ای بزم ربم ز غالب اولدی بزم اوزر زمزه بزم بد بختلغسمز و بزا ولدق
آزغین اولان کوه (رَبَّنَا اَنْزِلْ عَلَیْنَا مَائِدًا مِّنَ السَّمَاءِ فَاَنَّا نَظَامُوْنَ) ت ای بزم ربم طشره جیقا
بری شو جهنم پس بردخی اکر کفره قایتیق پس بزلر ظالم اولورز (قَالَ اَخْسَوْا فِیْهَا وَاُولَ
تُکَلِّمُوْنَ) ت دیدی الله رسوالقله قالد شو جهنمه و سوزد بیکی سزیکا (اِنَّهٗ كَانَ
فَرِیقًا مِّنْ عِبَادِیْ یَقُولُوْنَ رَبَّنَا اَمْسَا فَاغْفِرْ لَنَا وَاَرْحَمْنَا وَاَنْتَ خَیْرُ الرَّاحِمِیْنَ) ت تحقیق
برکوه بنم قوللرم دن دیرلر ایدی ای بزم ربم ز بر ایمان کنورلک پس یارلقه برلری واسرکه
بزلری و سن اسر کینلرک زیاده اسر کیجیسی سک (فَاتَّخَذُوْهُمْ حَضَرِیًّا حَتّٰی اَنْسَوْا کُذْرٰی
وَ کُنْتُمْ مِنْهُمْ تَفْضَحُوْنَ) ت پس طوتدیکز آنلری مسخره اولمش شو حده قدر که اونونوردی
سزه بی ذکر ایتمکی و سزا نلر اوزرینه کولر دیکز (اَللّٰی یُزِیْمُ الْیَوْمَ عَصَابِرُ وَاِنَّهُمْ هُمُ
الْفَاٰزِرُوْنَ) ت البته بنم ریم آنلره اشبو کونده صبرایتملرینک عوضده شونکله که
آنلر درمطوبلرینه ایریشلر (قَالَ کَمْ لَبِثْتُمْ فِی الْاَرْضِ عَدْدِ سِنِیْنَ قَالُوا لَبِثْنَا یَوْمًا وَاَبْعَضُ یَوْمٍ
فَاَسْأَلُ الْعَادِیْنَ) ت دیر الله قدر زمانا کاندیکز برده یلرک صایلمی حسیله
دیرلر کاندک برکون یا خود بر کونک بعضی قدری پس سؤال ایت حساب یلنلر دن

ف بعضی دینا ده و یا قسیده ا کانه مد فی یادینا نیک عری آخر نه آزیچ کور نور پس
حساب یانلردن سوال ایت دیور لرو یا اوله کفر شته لردن صور که آنلر آدمک ایا عملرن
و کو تو عملرن صاید یلر شاید ا شوا کانه کمزی دخی صایمش اوله لر معلوم اوله که کاهکار لردن
ا کانه مری مدقن سوال ایت کندن مراد شود که آنلر دینا ده کسند و لرینه وعده و پریش
اولان عذاب یی عملله ایلله کلین طلب ایدر لر ایدی ایتسه شمدی عملله ایلله کلین کوردیلر
و ییلدیلر (قَالَ اِنْ لَمْ يَنْتَهِ الْاَقْلَبُ لَوْ اَنْتُمْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ) ت دیدی الله ا کانه دیکز مکر
بر آرزمان نه اوایدیکه سیرلر یلایدیکز (اَلْحَسِبْتُمْ اَنْتُمْ اَخْلَقْتُمْ اَنْتُمْ اَنْتُمْ اَلْبَنَاتُ لَتَرْجِعْنَ) ت
آیا ظن ایتدیکز میکیر ایتدق سزی عبتیره وینه (سَرَّظْنِ اِيتِدِيكْزِي) بزم جائزه
دوندلر سکر ف بعضی ایا عمل اولسون و یا کو تو آنک جزاسی دینا ده و پر یله جلد کل
اویله اولسه اگر آخرت اولمایدی آنلری خالق ایتک عبت و او یون بازلق اولور ایدی (قَتَعَالَى
اللَّهُ الْمَلِكُ الْحَقُّ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْكَرِيمِ) ت پس بوجه در الله ثابت اولان
پادشاه در یوقدر هیچ بر معبود آندن غیری قدری کرای اولان عرشک رناید (وَمَنْ يَدْعُ مَعَ
اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ لَا بُرْهَانَ لَهُ بِهِ فَإِنَّمَا حِسَابُهُ عِنْدَ رَبِّهِ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الْكَافِرُونَ) ت هر کس نه
چاغر رسه الله ایلله بر آخر معبودی که اصل دلیل یوقدر شوطیانلر ایچون اول معبود آخرک
ثبوتیه پس آنک حسابی کند و ریسنه ایتدیه در البته نجات بولمز کافر لر (وَقُلْ رَبِّ اغْفِرْ
وَارْحَمْ وَأَنْتَ خَيْرُ الرَّاحِمِينَ) ت و دیکل ای بنم بر یار لغه بنی امر که بنی و سن اسر کینلرک
زیاده کوزلین

* (سورة النور مدینه وهی اربع وستون آیه) * نور سوره سی مدینه ده نازل اولمش واشبو
سوره التمش درت آیتدر

(بسم الله الرحمن الرحيم)

یا عیسی اسر کجی اولان اللهک آدیله او قورم

(سورة اترناها و فرضناها و اترناها آیات یناب اعلکم تذکرون) ت شو بر سورم در که
اشاخی کوندردک و آنده اولان احکای فرض ایتک ایتدردک آنده واضح واشکاره اولان
آیتلری اوله که سیرلر نصیحت قبول ایدسکر (الرَّائِبَةُ وَالرَّائِي فَاجْلِدُوا كُلَّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا مِائَةً
جَلْدَةً وَلَا تَأْخُذْكُمْ بِهِمَا رَأْفَةٌ فِي دِينِ اللَّهِ اَنْ كُنْتُمْ تَوْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَلَيْشَدَّ

عَذَابُهَا مَا طَاقَتْهُ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ) ت زنا ایدن قاری و زنا ایدن ارکک اور یکز هر ریسنه آنلردن
یوقاچی و طوعیه شفت ایتک سزی آنلر اوزرینه اللهک دیننده شرک احکامنی اجرا
ایتکده اگر اولسکر ایمان کتور یچی الله تعالی به و آخرت کوتیه و لازمدر که حاضر اوله
عذاب لرینه بر جاعت مؤمنلردن (الرَّائِي لَا يَنْكِحُ الرَّائِبَةَ اَوْ مُشْرِكَةً وَالرَّائِبَةُ لَا يَنْكِحُهَا اِلَّا
زَانًا اَوْ مُشْرِكًا وَحَرَّمَ ذَلِكَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ) ت زنا ایدن کیشی نکاح ایتسه مکر زنا ایدن
قاری یی یا خود مشرک قاری یی و زنا ایدن قاری آتی نکاح ایتسه مکر زنا ایدن ادم یا خود
مشرک اولان کیشیه و حرام قلتمش اولدی زانیه قاری یی نکاح ایتک مؤمنلر اوزرینه ف
شاه ولی الله رحمه الله دیر که ایتدن معلوم اولدیکه زنا اوزرینه امر ارایدن قاری یی نکاح
ایتک جائز دکلدر و یواسه امام احمدک مذهبیدر و ایتک تا ویلی امام ابی حنیفه نک و امام
شافعی نک مذهب لرنده شودر که حرام اولدی شریک قوشقی و زنا ایتک مسلمانلر اوزرینه یا خود
دیرلر که خاصدر بر قوم اوزرینه یا خود دیرلر که بوایت منسوخدر و فیه فیه فیه
ما فیه بعضی اشبوا یکی قول اوزریده اعتراض وارد اولکی آتی بر قوم اوزرینه مخصوص قبات
ایتک شان نزول سندن ثابت اولمز و هیچ بر آیت دخی صراحتله شو ایتک ناسخی نازل اولدیکه تا
اولکی آیت زانیه نک نکاحی اوزرینه محمول اوله و ظاهر اولکی آیتک معنای شودر که
مشرک نک نکاحی گایه دن غیری ممنوع اولدی مطلقا و زانیه نک نکاح خنده استبرادن اول
اعنه نک اختلافی و او در امام ابی حنیفه و ابی یوسف و امام شافعی جائزدر دیدیلر و امام احمدک
مذهبیده استبرادا و ایتدن حرامدر تا غیری که نک نطفه سیله اختلاط واقع اولمه و استبرا
مدتک حدی حره و کنیز ایچون بر حیض مدتدر و محمدک قولنده زانیه نک نکاحی استبرادن
اول کراهت تنزیهیه یله مکر و هدر و شاه ولی اللهک اختیار ایتدیکی قولنده بومستلده
خر مشدر و زنا ایدن ارکک استبرادن بریدر نکاح خنده تأخیر قیالغه حاجت یوقدر و مذهب
اعنه لرندن هیچ بر که مذهبیده زانیه نک نکاحی ناید اوزریده حرام دکلدر و آیت کریمه ده لفظ
ذلک زانیه نک نکاح نه اشارتدر بوضو رنده زانی نک نکاحی اوزریده هیچ اعتراض اوله بیان
ف قوجه اگر کو تو و براهن ایشلر اولسه آکاصله قاری یی نکاح ایتیه لر و اگر یو و صالح
اولسه قاسقه قاری یی نکاح ایتک ایکی سبب ایچون ممنوعدر بری شودر که آنک کتوی
د کلدر اشبو جهته دن آتی نکاح ایتک آکاهاردر ایکنجی شودر که برینک کو تو لکی آخره
سرایت ایدوب تاثیر ایتزه بوضو رنده نکاح جائزدر کو و ایشلر کل ایچون دخی ایا قاری
جائز دکلدر اگر قوبه ایدرسه جائز اولور (وَالَّذِينَ يَرْمُونَ الْمُحْصَنَاتِ ثُمَّ لَمْ يَأْتُوا بِبُحْثَةٍ ثُمَّ يَدَّعِيْنَ
فَاجْلِدُوهُمْ عَشْرِينَ جَلْدَةً وَلَا تَقْبَلُوا لَهُمْ شَهَادَةً اَبَدًا وَاُولَئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ) ت و اول

کسسه لکه و کر (یعنی زنا به نسبت ایدرل) صافتن قار یلر صکره کتوره منزلردن
 شاهد اور یکنز آنره سکسان قاجی و قبول ایتمکیز آنلرک شهادتی داغما واشبو کروهلر
 فاسقلردن صف المحصنات یعنی پو کین ایشلردن صافتن قار یلر بر کسسه آنلری زناده
 کورمشکن زنا به نسبت ایتسه آنلرک حادی سکسان قاجی اورم قدر وزانی اولین ارککلری
 بر کسسه زنا یله تمیمت ایتسه بونک حکمی دخی بولدر (الَّذِينَ يَأْتُوا مِنَ بَعْدِ ذَلِكَ
 وَأَعْلَوْا فَإِنَّ اللَّهَ عَفُورٌ رَحِيمٌ) ت مکر اول کسسه لکه توبه ایتدیلر حدن صکره و اصلاح
 ایتدیلر عالرینی پس التبت الله یار لغجیدر اسر کجیدر (وَالَّذِينَ يَرْمُونَ أَزْوَاجَهُمْ وَلَمْ يَكُنْ
 لَهُمْ شَهِدَاتُ الْإِنْفُسِ فَمِنْهُمْ قَسَمَ لَهُمُ الرَّبُّ شَهَادَاتٍ بِاللَّهِ إِنَّهُمْ لَاصَدِيقِينَ) ت واول
 کسسه لکه زنا به نسبت ایدرل کندو قار یلرینی و اولدی آنلرک شاهدلری مکر کندو نفسلری
 آنلردن بری درت کره الله شهادت ایتدیلر که تحقیق کندوسی (اشبو عزو واسناد ایتدیکی
 زناده) صادق لردنر (وَأَتْلُوهُنَّ مَا نَزَّلَ اللَّهُ عَلَيْهِنَّ مِنَ الْكِتَابِ) ت و بشنخی
 شهادتی اشبو صفت اوزره درک الله لعنتی کندو اوزرینه واسون اکر یلا غیسلردن ایتسه
 (وَيَذَرْنَهُنَّ أَلْفًا مِّنْ تَشْهَدَاتٍ بِاللَّهِ إِنَّهُنَّ لَكَاذِبِينَ) ت و دفع ایدر
 قاریدن حادی الله تعالی به شهادت ایتسی درت کره (شوبله که قوجه هم بکارنا اسناد ایتسنده)
 یلا غیسلردنر (وَأَتْلُوهُنَّ مَا نَزَّلَ اللَّهُ عَلَيْهِنَّ مِنَ الْكِتَابِ) ت و بشنخی کره
 شهادت ایده که الله طار غنائی اوزرینه واسون اکر قوجه هم طوغری دیجی لردن ایتسه
 (وَلَوْ لَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ وَأَنَّ اللَّهَ تَوَّابٌ حَكِيمٌ) ت واکر الله فضل اولمیدی سنلرک
 اوزر کره و آنلرک اسر کسی اولمیدی (عقوبتلری تجیل ایدوب سنلری رسوا ایدردی) اول الله
 توبه بی قبول ایدجی در حکمت صاحبیدر صف شاه ولی الله رحمة الله دیر که بی مصطاق
 غوغا سنده حضرت عائشه نکه حقه تمیمت ایتدیلر و منافقرا ایتسه آنی اظهار ایتده سعی
 ایتدیلر و بر جماعت تمیمتدن بری اولمینی تقریر ایتدیلر و بر کره هر ایکس سنندن سکوت
 ایتدیلر الله سبحانه صدیق نکه بر ایتن نازل یوردی و منافقلری ذم و بری قیللری مدح و توقف
 ایدلری تمیمتدیلر یوردی پس بوردن صکره حضرت عائشه اوزرینه یغمبر من علیه السلام
 و قنده که افترا ایتدیلر آنک بیانیدر قصه سی اولدر که یغمبر من علیه السلام غزلرک بعضی سنده
 عائشه رضی الله عنہا بیله کتورمش ایدی بر کجی قافله ده کوچ اولدی اشبو قافله ده بوری
 و نفا ره یوغیدی ام المؤمنین عائشه ایتسه قضای حاجته کیدوب بعد رحله غودت ایلدی که ده
 ایلر سینه سنی لمس ایدوب کوردیکه عقیق قلمش فی الحال آنی ارامه ایچون قضای

حاجتدن کادیکی بوله کیر و دوندی و آنک دوه سنه خدمت ایدن ظن ایتدیکی عائشه رضی الله
 عنہا دوجنده در رحلی آلوب کیتدی عائشه رضی الله عنہا ایتسه کیر و اول منزله کاد کده
 جمیع ناس اورادن کیتدی یکنندن آنده کسه بی بولدی کندوسی ایتدی و ارا یو کلور لر ریجاسیله
 اوراده او توروب قالدی مکر که صفوان بن معطل السلی عسکرک ارقه سی صبره یغمبر من
 علیه السلام امر یله کلور ایدی نادوشمش و قالمش نسمنه بی آلوب کتوره صبا حلین اول
 منزله کلوب عائشه رضی الله تعالی عنہا بی آنده بولدی ویلادی پس دوه سن آکاجو کوردوب
 عائشه رضی الله تعالی عنہا ایتدی و صفوان بیاق دوه بی یسدرلر عسکره ایرشدردی
 منافق لرتیمت اشاعت ایتدیلر کندن کندو یوزلر بی قره ایتدیلر بر ایتدیلر که اشبو تمیمت
 مذا کرمتی مردملرک اراسنده ایدی و یغمبر ایتدی لیکن تحقیق ایتدیلر نین هیچ برشی
 دیدیلر مکر کندو کو کلر نده ناخوش ایدی بر ایتدیلر صکره ام المؤمنین عائشه رضی الله عنہا
 شوتیمت که قصه سین ایتدی چوقدن چوق آنی غم آلوب اوج کونه دل اغیلو اغیلو نفس
 آلمدی اولوقت الله سبحانه اشبو ایتلری نازل قیلدی (إِنَّ الَّذِينَ جَاءُوا بِالْإِفْكِ عُصْبَةٌ مِّنْكُمْ
 لَا تَحْسَبُوهُ شَرًّا لَّكُم بَلْ هُوَ خَبَرٌ لِّكُم لِكُلِّ أَصْحَابٍ مِّنْهُم مَّا كَتَبَ مِنَ الْإِثْمِ وَالَّذِي تَوَلَّى كِبْرَهُ
 مِنْهُمْ لَهُ عَذَابٌ عَظِيمٌ) ت اول کسسه لکه کتوردیلر تمیمتی بر قاج کروهلر سنلردن ظن ایتدیلر
 شوتیمتی کوتولک کندو حقن زده بلکه ایدر سنز کیچون هر بر کسسه ایچون آنلردن بر جزا
 وارد ایشلادیکی قدری واول کسسه که شوتیمتی ایدوب کلامک یو کئی واشنعنی سولادی
 آنکیچوندر یولک عذاب (یعنی منافقلردن عبد الله بن ابی ایچون) ف بل هو خیر لکم
 یعنی بلکه شوا ایدر سنز کیچون اول سیدلر که الله سبحانه نکه حکمنده سنزه زیاده یوجه یو کاک
 اولدی و آخر کسسه لکه کلاه حاصل ایتدیلر یعنی بعضی کسسه لر چوق سولوب عائشه رضی الله
 عنہا اوزر تمیمتی آشکاره ایتدیلر و بعض کسسه لر افسوس ایدر ایدی و بعضلر مجاسلردن
 واروب تمیمت که قصه سنی دیوب مردملری سوز صاومغه صالوب کندیلر آنلرک سوزلرینی
 ایشیدلر ایدی و بعضیلر تمیمت قصه سنده نامل ایدوب سکوت ایدرلر ایدی و بعضیلر قبول
 ایتدیلر ایدی الله سبحانه اول کر و هر که تمیمت که قصه سنی قبول ایتدیلر کر چک اولمینی
 ایتدیلر لرایدی آنلری بکنندی بشقه جله سنه آزیاجوق الزام و یردی و کاهلک یولک یو کئی
 عبد الله بن ابی منافق قالدردی (لَوْلَا إِذْ سَمِعْتُمُوهُ ظَنَّ الْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بَانَفُسِهِمْ خَبْرًا
 وَقَالُوا هَذَا إِفْكٌ مُّبِينٌ) ت ایچون ایتدیلر یکنر و قنده یو افترا بی مؤمن ادملر و مؤمنه قازیلر
 کندو نفسلر شیه خیر ظن ایدوب یوتیمت آشکاره افترا دیدیلر (لَوْلَا جَاءُوا عَلَيْهِ بِأَرْبَعَةٍ
 شَهَادَاتٍ فَإِذَا هِيَ بَأْيُ النَّفْسِ إِذْ قَالَتْ إِنَّهُنَّ لَكَاذِبُونَ) ت ایچون کتوردیلر آنک

اورزینه درت شاهد پس وقتا که کتور مدبردت شاهدی پس اشوبو جاعت الهک یا تده
 بلا نجس لر در ف جتان بر مسلمان ایشنه که بر قاج آدم لر بر او و صالح اولان کسسه به
 کو تو تم متلایدر لر لایقه در که آنلری تکذیب اید لر زیرا که یغمبر علیه السلام یور دیکه بر
 کسسه بر مسلمان غایبانه مدد ایتسه الله سبحانه اشوبو مدد ایدن کسسه به غایبانه مدد اید و بر
 کسسه نل بر کسسه به تحقیق سز عیب ایتکی ایمانن ایرا قدر (ولو لا فضل الله علیکم و رحمته
 فی الدنیا و الآخرة لفسدت فیما اقمتم فیہ عذاب عظیم) ت واکرا ولسیدی الهک فضل سیرک
 اورز کزه و آنک اسر کسی دیناده و آخر تده ایر بشوردی سزده اشوبو مقدمه که دیوب دانشق
 ایتدیگز آند بر یولک عذاب ف یعنی الله سبحانه اشوبو امتی یغمبر لک خاطر یچون دنیا
 عذابن حفظ ایتدی اکر اوله اولسیدی اشوبو تم عذاب ایر شد مرکه قابل ایدی (اذ
 تَقَوُّوْهُ بِاللَّهِ فَلَئِنْ لَّمْ يَكُنْ لَّكُمْ بِهِ عِلْمٌ وَتَحْسَبُوْهُ هِنًا وَهُوَ عِنْدَ اللَّهِ عَظِيمٌ)
 ت اولوقده که اخذ ایدر اید یگز کند و للز کزله بری بر یگز دن (شوخی) و دیر دیکز کند و
 اغزلر کزله اول سوز یکدیو قدر سزده اشوبو خبرک حق اولسده علم کز ظن ایتدیگز آتی قولای
 برشی حالبو که الهک یا تده یو کدر ف یعنی آدم لر دن بر قاجی دیدلر که فلان و فلان بویه
 دیور لر ایکن بز کور مدک و تحقیق فی دخی بیادک (ولو لا اذممتهم و قلتم ما یكون لنا ان
 نسکلم بهذا سبحانه هذا بهتان عظیم) ت و نیچون وقتا که ایشنه دیکز شوخی دیر دیکز که
 یا قشمر زه که سو یلده لم یوسوزی یا کاکه مذ کرایدر سقی ای ریز بوسوز یولک افتدادر
 (یعظیکم الله ان تعودوا لمثله ابدا ان کنتم مؤمنین) ت نصیحت و بر سزده الله بر دخی عمل
 ایتدیگز اشوبو مثلوا صلا اکر مسلمان ایه کز (و یبین الله لکم الایات و الله علیم حکیم) ت
 و بیان ایدر الله ستر کیچون نشانه لری و الله بیلجیدر حکمت صاحبیدر ف یعنی
 تم فی قاش ایتمکه اقدام ایدن کیمدر آتی یاور که فاش اید لر متافق در که دغا کیز لود شندر لر
 که جک آیتده اشاعت اید لر که عذابن بیان یور شد (ان الذین یحبون ان تشیع
 الفحشاء فی الذین آمنوا لهم عذاب الیم فی الدنیا و الآخرة و الله یم و انتم لاتعاون) ت
 اول کسسه لر که سورل آشکار اوله حیاسر لاق تم می ایمان اید لر که حقه دغه آنلری یچون
 البجید یچی عذاب وارد در دیناده و آخر تده و الله یلحد (قل لرد اولاق) و سیرلر یلمز سکر (ولو لا

فَضْلُ اللَّهِ عَلَیْكُمْ وَرَحْمَتُهُ إِنَّ اللَّهَ رَوْفٌ رَحِيمٌ) ت واکرا ولسیدی الهک فضل اورز کزه
 و آنک اسر کسی (دیناده عذاب کزی بهله ایدردی) الله باغش لیجیدر اسر کیجیدر (یا ایها الذین
 آمَنُوا لَا تَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ الشَّیْطَانِ وَمَنْ یَتَّبِعْ خُطُوَاتِ الشَّیْطَانِ فَإِنَّهُ یَأْمُرُ بِالْفَحْشَاءِ
 وَالتَّنْكِیْرِ وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَیْكُمْ وَرَحْمَتُهُ مَا زَكَّی مِنْكُمْ مِنْ أَحَدٍ أَبَدًا وَلَئِنْ اللَّهُ بِزَكَّی مِنْ شَأْنٍ
 وَ اللَّهُ سَمِیعٌ عَلِیمٌ) ت ای اول کسسه لر که ایمان کتور دیکز تابع اولمکز شیطانک ایزلر یسه
 دهر کسسه که تابع اولسه شیطانک ایزینه شیطان امر ایدر حیا سز لقله و کو تو اولان
 ایشلر اید واکرا الهک فضل و اسر کسی اولسیدی سیرک اورز کزه پاک اولزدی سز دن هیچ
 بر کسسه هرگز و لیکن الله پاک ایدر اول کسسه فی که دیر و الله ایشید یجیدر (هر کسک
 سوزینی و نینلرینی) بیلجیدر (وَلَا یَأْتِلْ أُولُو الْفَضْلِ مِنْكُمْ وَالسَّعَةِ أَنْ یُؤْتُوا أُولِی الْقُرْبَى
 وَالْمَسَکِیْنِ وَالْمُهَاجِرِیْنَ فِی سَبِيلِ اللَّهِ وَلِیَصْفَحُوا وَاَصْفَحُوا اَلْأَحِبُّونَ اِنْ یَغْفِرَ اللَّهُ لَكُمْ
 وَ اللَّهُ غَفُورٌ رَحِیمٌ) ت و لایق در که عین ایتیه کمال صاحب لری سز لر دن و مالد ککشلک
 صاحب لری شونک اورزه که برشی و یر میسه لر قرابت صاحب لری یسه و فقر الره و هجرت اید لر
 الهک یوانسده و لایق در که عفو اید لر و قصور دن کچه لر آسومز میسکر که یار لغسه الله سزی
 و الله یار لغجیدر اسر کیجیدر ف شاه ولی الله رحمه الله دیر که اشوبو آیتده اشارت وارد در که
 ابو بکر الصدیق رضی الله عنه عین ایتشد یک مسطحه هیچ برشی و بر مشون چونکه مسطح
 افتد اید لر دن ایدی ف وقتا که بهستان اید لر که یلانی ظاهر اولدی سکان قاجی
 هر بر یسه قذف حدی ایچون او رد یلر شو جاعتده بر قاج مسلمان وار اید یک بر یسی
 حضرت ابو بکر رضی الله عنه نیر می او غلی مسطح ایدی زیاده فقیر ایدی ا کاحضرت
 ابو بکر نفقه و یر ردی حضرت ابو بکر ایه عین ایتدی که بوندن بویه کافقه و یر رم الله
 سبحانه ا کاینه نفقه و یر مرکه اشارت یوردی و شو مسطح مهاجرین جله سندن و یدر اهله دن
 ایدی و الله سبحانه حضرت ابو بکر رضی الله عنه اولو القضا ل یوردی پس هر کسسه که
 آنک فضلی اعتقاد ایتسه الله سبحانه بهمنارعه ایتش اولور پس حضرت ابو بکر رضی الله
 عنه عین ایتدی که مسطح نفقه سین کسهم (ان الذین یرمونه الخصاصات الغافلات للؤمنات
 لعنوا فی الدنیا و الآخرة و لهم عذاب عظیم) ت تحقیق اول کسسه لر که عیب اید لر بری
 حیا القدن پاک و کو تو ایشلر دن خبر سز اولان مؤمنه فار یلر رحمتدن اراق اولد یلر دیناده
 و آخر تده و انلری یچون دیر یولک عذاب (یوم تشهد علیهم السنتهم و ایدیم و ایدیم عا کالوا

يَعْمَلُونَ) ت اولكونده كه شهادت ايد و آنرا اوزر ينه كنند و لر ينك دل لري و آلري
و ايا قاري ايشلد كاري شيمه (يَوْمَ يُذَوِّقُهُمُ اللَّهُ دِيْنَهُمُ الْحَقَّ وَيَعْلَمُونَ أَنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَقُّ الْمُبِينُ)
ت شوكونده تماميله وير رآ نله الله جزا لريني و يلاور لر كه الله ثابت و (الوهيتمه)
ظاهر در (الْحَبِيبَاتُ اللَّحِيْمَاتُ وَالْخَمِيْنُونَ لِلْحَبِيبَاتِ وَالطَّيِّبَاتُ لِلطَّيِّبِينَ وَالطَّيِّبُونَ لِلطَّيِّبَاتِ)
أُولَئِكَ مُبَرَُّونَ مِمَّا قَوْلُهُمْ مَغْفَرَةً رَزَقَ كَرِيْمٌ) ت پليد اولان قاريلا يقد ر پليد
اولان قوجه لر و پليد اولان قوجه لر لايقه در صدار اولان قاريلا و كوزل اولان قاريلا
لايقه در كوزل اولان قوجه لر و كوزل اولان قوجه لر لايقه در كوزل اولان قاريلا و اشبو
كروه (يعني اهل بيت) اير اقدر لر اولشيدن كه آدم لرافتا ايدر لر انرا ايجون يار لغفق
و كوزل اولان رزق واردر * ف ابن عباس رضي الله تعالى عنهما يورد يلا كه هيج بر يغمبر
قاري ني زانيه اولموندن يعني الله سبحانه آنلك ناموس لرن حفظ ايد يچيدن (يَا أَيُّهَا
الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَدْخُلُوا بُيُوتًا غَيْرَ بُيُوتِكُمْ حَتَّى تَسْأَلُوا أَهْلَهَا عَلَىٰ أَهْلِهَا ذَٰلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ
أَلَمْ تَكُنْ تَدْرُونَ) ت اي اول كننهلر كه ايمان كتورد يكنز داخل اولميكز اولر منزل
اولر كردن غيري حتى اذن طلب ايدسكز و سلام و ير يكنز اولر كه اهانه اشبو سز كيچون
ايدر اوله كه سز لر نصيحت قبول ايدسكز * ف يعني خبر سز هيج بر كنسنه نك اوينه
كبر ميكنز بياز سكز كه اوصاحبي نه حالده اوله اول آواز و ير يكنز جله سندن كوزل سلام ديمك
وازيدر (فَإِنْ لَمْ تَجِدُوا فِيهَا أَحَدًا فَلَا تَدْخُلُوهَا حَتَّىٰ يُؤْذَنَ لَكُمْ وَإِنْ قِيلَ لَكُمْ ارْجِعُوا
فَارْجِعُوا هُوَ أَزْكَىٰ لَكُمْ وَاللَّهُ يَعْلَمُ أَعْمَالُكُمْ) ت پس ا كر بولمز سكز اولرده هيج بر كنسني
ا كا كبر ميكنز سز اذن اولنجيه د كين و ا كر دينلسه سز كه كير و دونك پس لايقه در
كير و دونه سكز شود و غسكز زياده پا كدر سز كيچون الله ايشلد يكنزي ييلچيدر * ف ا كر
اوصاحبي اذن و ير و ب هر وقت كه كاسكز و اوده كيمه اولمديغني كورسكزده داخل
اولميكز ديسه پس سز اولوقت شو اوده داخل اولميكز و اكر اذن و بر مسه كبر ميكنز و اكر اوصاحبي
سز ديسه كه كير و دونك پس سز آندن كير و دونكز و ناخوش اولميكز بيله ايتمكزده اراده
اولان محبت و يار آنلك استحكام بولور ير يكنز دن آخره كدر كلز ير يكنز يو كي آخر اوزر ينه
دوشمز (لَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَنْ تَدْخُلُوا بُيُوتًا غَيْرَ مَسْكُونَةٍ فِيهَا مَتَاعٌ لَّكُمْ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تَعْمَلُونَ)
و مَا تَكْفُرُونَ) ت يوقدر سزك اوزر كزه بر كاه شونده كه كيره سكز شول اولره كبر كنسنه
ايجون مسكن اولموب انده بر منقعت اوله سز كيچون (يعني وقف اولان رباط كبي) والله

یا اورا واثقی که آشکارا یدرسکز و اولشینی که کیزلرسکز و فاکر بر کسته نیک خاطرینه کلسه
 که او دهر کسته بولیموب مکان خالی اولسه کیمدن اذن طلب اولنور جواب شودر که اشبو
 استیذان اول کسنه لرک حقیقه در که اولری بشقه بشقه اولوب اجنسی دن اوله لر و اما
 اول کسنه لر که اول مکانده ساکن اولاندندر اولاد و کوله و خلاق کبی آنره هر وقتده
 اذن طلب ایتمک لازم دکل مکر خلوت وقتنده که اشبو سورنه ک آخرنده بیانی کاور (قُلْ
 لِلْمُؤْمِنِينَ بَعْضُوا مِنْ آبَائِهِمْ وَيَحْفَظُوا أَرْوَاحَهُمْ ذَلِكَ أَزْكَى لَهُمْ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا
 يَصْنَعُونَ) ت دیکل مسلمانره اورنهر کند و کوزلرینی و صاقلیسه لر کند و لرینک
 اوتنه جق برلرینی که بوزیاده بود و آنرا یحیون البته الله بلیجیدر اول شی که ایشلر * ف
 اوتنه جق برلر کزی صاقلیکز یعنی بر کسنه بر آخر کسنه نیک عورتنه باقیه و کند و عورتن غیره
 کوسترمیه الله سبحانه بلیجیدر اول شی که ایشلر یعنی کشف عورت کافر لره
 عار دکل و کافر لره اوتنه جق برلری اورنهم که مقید دکلر ایدی (وَقُلْ لِلْمُؤْمِنَاتِ بَعْضُنَ مِنْ
 آبَائِهِمْ وَيَحْفَظْنَ أَرْوَاحَهُنَّ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَأَيُّضْنَ بِخُصْرِهِنَّ عَلَى
 جُيُوبِهِنَّ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا لِبُعُولَتِهِنَّ أُولَآئِهِنَّ أَبْنَآءُ أَبْنَاتِهِنَّ أَوِ أَبْنَآءُ
 بُعُولَتِهِنَّ أَوِ إِخْوَانِهِنَّ أَوِ بَنَاتِ إِخْوَانِهِنَّ أَوْ مَمَالِكٌ أَعْيَانُ
 أَوِ امْتَابَعِينَ غَيْرُ أُولَآئِ هَؤُلَاءِ مِنَ الرِّجَالِ أَوْ الْطِفْلُ الَّذِي لَا يَظْهَرُ وَعَلَى عَوْرَاتِ النِّسَاءِ وَلَا
 يَضْرِبْنَ بِأَرْجُلِهِنَّ لِيُعْلَمَ مَا يُخْفِينَ مِنْ زِينَتِهِنَّ وَتَوْبُوا إِلَى اللَّهِ جَمِيعًا يَا الْمُؤْمِنُونَ لَعَنَ اللَّهُ
 تُفْلِحُونَ) ت و دیکل مسلمان اولان قاریلره قیایه لر کوزلرینی و صاقلیسه لر اوتنه جق
 برلرینی و ظاهر قیایه لر بزکاری (یعنی زینت برلرینی) مکر ظاهر اولان موضع لردن (یعنی
 یوزلرینی و الارینی) و لایقه در که اشغی ایندیر لر کند و باشلرینک اورنوسنی کند و یقه لر
 اوزرینه و کوسترمیه لر کند و بزکاری مکر کند و قیایه لرینه یا کند و بابالزینه
 یا قوجه لرینک بابالزینه یا کند و اوغلنرینه یا قوجه لرینک اوغلنرینه یا کند و قورنداشلرینه
 یا قورنداشلرینک اوغلنرینه یا قزقورنداشلرینک اوغلنرینه یا کند و قاریلرینه یا جاریلرینه
 یا ارکات خدمتکارلرینه که صاحب شهوت دکلر با خود چو بقلره که خبر دارد کالر قاریلر
 اوتنه جق برلرینه و اورمیه لریره کند و یا قاریلرینه که معلوم اوله دیو کیزلر کاری شیلر زینت لردن
 رجوع ایدیکز الله جانینه جله کزای مسلمانلره اوله کسزلر نجات بوله سکز * ف شاه ولی الله
 رحمه الله دیر که اشبو آیتک حاصلی اولدر که زینت عیالری ابکی قسمه برینسی اولدر که آنی
 سترایتمکده حرج وارد و زوایکی الکرکی و بر قسمی اولدر که آنی اورنهم که حرج

بوقدر باشی و بیونی و قولری و بیلکاری و بیجاقیری کبی پس یوزی والیری اجنبیدن اورنگ
فرض د کلدربلکه ستند و بونردن غیر بیستی اجنبیدن اورنگ فرض د محرم اولن سارندن
د کلدرو الله سبحانه اعلم ف معلوم اوله کفسادن مراد مسله قاریلر دیو بیه ایسه کافره
قاریلر یهودیه و نصرانیسه و مجوسیه و زرتشتیه کبی و یا قاضیه قاریلر آشوبنلره کوستمه کده
علم اختلاف ایتملر راجع اولان کوستمه کلدرو الله سبحانه اعلم ف الله سبحانه دینیکه
ظاهر قلبیه لر بز کالری مکر اولشیمکه ظاهر در شوم و ضمه لردن بوندن مرادی شوا اوله که
کوزل لباس کبی و یانکی ایاق قابیری کبی یا خود شوا اوله که قاریلر بر آریوزلری والیری
بارمقلری و آیاقلریک بارمقلری آجاق ضرورت ایچون جائزدر پس اگر قسه ایله بوالتمش
الیریک ایامی و یا بارمقله کی یوز کبی کوزده اولان سرمه سی آجلمه جائزدر لیکن جملیه
بدنی اورنگ لازمدر اجنبیدن مکر کسندویه محرم اولن سارندن کوسدن دینیه دلک اورنگ
لازمدر و کندی قاریلرندن دخی اوله در بدن اورنگ لازمدر و کونوایشلوق قاریلرندن اوراق
اولق ضرور یدر و شوقوجه لر که رغبتلری هم انیک و ایچمک و اوپومغه اولوب قاریلر
شم و تری یوق ایسه و چوققلر که اون یاشنده اوله لر بونردن اوله در بدن اورنگ لازمدر که
محرم لرایچون اورنرلو کند و ملکنده اولان کوله لر حقوق علمالک قتمه محرمدر و اورمیه لر
یره کسند و یا قاری بی یعنی ایاقلرده اولان بز کلر صداسنی ایاقلری یره او مقله جیه قاریلر
و اوق کیمه لری که آدن بدنی کورینور کیمک قاریلر لازمدر کل نیچونکه شویله انواب
کین و چبلق اولان ایکسی بر درلر اولق در بدن دخی آجاش اواق کوزلدر (و انکوا
الایامی منکم و الصالحین من عبادکم و امائمکم ان یکنوا فقرأ بیغنیهم الله من فضله و الله
واسع عظیم) ت وقوجه به و یریکر طول قاریلری کند و قوم کوزدن و صالح اولان کسینه لری
کند و قولر کزدن و کند خدایقار کزدن ا کوفه اوله لر زنکین ایدر آنلری الله کند و
فضلندن و الله و یریکر بیلجیدر ف بیغنیهم علیه السلام و یریکه ای علی رضی الله
عنه اوج شیده تاخیرا بقه فرض اولان غمازی و قی ایشد کده قلمده جنازه بی دفن ایتمکده
قوجه سز قاری بی نکاح ایتمد یرمکده آنک کفوی اولان کیمه بولند قده و بر قاری
قوجه سی وفات ایتمد کد نصکره و یا خود مطلقه اولد قده نصکره قوجه به و اریغنی
عیب ایدنرلک ایمانی سلامت د کل و صالح و صالحه اولان کوله لری و جاریلری تزویج
ایتمک خدمتدن قالورلر دیومنع ایتمک کزنا که توبه ناقل اوله سکر (و لیست هفف
الذین لا یجیدون نکاحا حق بیغنیهم الله من فضله و الذین یتقون الکتاب عما ملکت
ایمانکم فکاتبوهم ان علمتم فیهم خیرا و اتوهم من مال الله الذی اتاکم و لاتتکبروا
فنیاتکم علی البغای ان اردن تحصن البغای عرض الحیوة الدنیا و من یرکهن فان الله

من بعد اگر آهین غفور رحیم) ت و لایق در کزنا که زنکین ایدر آنلری الله کند و فضلندن
اول کسینه لر که بولنرلر نکاحک سبیلرینی تا که زنکین ایدر آنلری الله کند و فضلندن
اول کسینه لر که طلب ایدرلر مکاتبه کسلکی کوله و خدایقار کزدن پس مکاتب ایدلر
آنلری اگر یاسه کزنا آنلرده لیاقت و ادای ماله قدرت اولدیغنی و و یریکر مکاتبه الله
سز و یریکر کی مالندن و زورایتمک کزنا و جاریلر کزنا اوزرینه آنلر زنادن
صاقنور کن اله کتورمک ایچون دینا در لکنک متاعنی و هر کیم زورایتمه جاریلره
زنا اوزرینه پس البته الله اول جاریلره زور و اوند قده نصکره آنلری یارلغیجیدر اسر کیمیدر
ف اگر بر کسینه نک کوله سی و یا جاریلره سی دینه لر که سکا شوقدر آچه و یریکر زری کاتبه
کس و آزاد ایت مولی اش و اقرار اوزره بر اقرار نامه یازدروب آنلرندن اخذ ایدم بوا
کاتب دیرلر هر کسینه بونلرده اولک کورسهر اولک لرین یازهرلر شوجه اوزره که بونلر
آزاد اولد قده نصکره سزاق و کونواک ایدن کسینه د کلدرو الله سبحانه زنکینلره یورمشکه
اشبوم ملو ککتابه کسلش کوله و جاریلره مالندن مالد ایتسونلر کاتدن اولسون
و یا خود صدقه دن اولسون یا بر بشقه خیر ائدن اولسون امداد ایدیکر تا که آزاد اوله لر
و جاریلر کزی مال تحصیل ایتمک ایچون زنا به جبر و زورایتمک جاریلر رضاسی اولسون
و یا خود اولسون که یولک کاهدر آدن حاصل اولان مال حرامدر ناپا کدر و جاریلر نک
رضاسی اولدیغنی صورته جاریلره کاه بوقدر (و لقد آتانا الیکم آیات مبینات و مثلاً من
الذین خلوا من قبلکم و موعظة لامة قین) ت انزال ایتدک سیرلک جابیکزه واضح ایتلری
و ایدر دلک بر حکایه بی اول کسینه لرل احوالندن که سزندن اول کجیدر و بصیحت کوندر دلک
کاهدن صاقنلره ف یعنی اول زمانده بکن امتلرک اوزرینه دخی اشبو کبی حکملر
و ارایدی (الله نور السموات و الارض مثل نوره کشکاه فیها مصباح المصباح فی زجاجة
الزجاجة کانتها کوكب دری بوقدر من شجرة مبارکة زیتونة لشرقية و لا غریبه یکاد
زیتونایی و لو لم تمسه نار نور علی نور یددی الله لنوره من یشا و یضرب الله الامثال
للناس و الله یعلی شی عظیم) ت الله کو کلرک و یرک نور یدر آنک نورنک معنی مؤمنلرک
قلبنده شودر که مملابر طاقده سراج اولوب اشجو سراج شیشه ده (یعنی قندیلده در)
اشبو قندیل پارلاق و ضیا لویلدز کبی ایکن یاقلور مبارک زیتون آغاجنک یاغسندن که
اشبو آغچه کونش طوغان جاتیده بقمش و نه کونش بتان جاتیده بقمش یقیندر که آتک زیتی

ایشق ویره ایشق سینه آ کا آتش (یعنی کمال صفوتندن آتش طوفانن پراغ کی ضیا
ویره جکدر بونک ضیائی و پراغک نوری و قدیک اطافتی) آیدینلق آیدینلق اوزرینه در
بول کوسنر الله کندو نوریله اول کسینه به که دیلر و بیان ایدر الله منلری آدملا ایچون
والله هر بر شئی بیلیجیدر * ف شاء ولی الله رحمه الله دیر که اشبوم منک حاصل اولدر که
مسلمانلرک طهارته و عبادته مواظبت ایتک سیمیله قیلرند حاصل اولان نوری بر پراغک
نورینه بکرنلدی که غایت ایشق ویرمه در و شو مواظبت اشعار ایتک ایچون یوزر ف یعنی
کو کلرک ویرک آیدینلق و آباد اولمقی و رونق ایتک سیمیله دندرا کر الله سبحانه نک مددی
اولسه کلیسی ویران اولو رابن عباس رضی الله تعالی عنهما بیور منلرک الله سبحانه نک
نورینک منلندن مراد مؤمنک قلبنک نوریدر که شوق در جسم برده سنک ایچنده ایکن برندن بری
آیدین اولیجی نور در جملة اعضائک ازلزنده یلدر کی لسان ایدیمیدر و زیتونکه نه
شرقیه درونه غریبه در یعنی باغک اورتیه برنده واقع در آنک اوزرینه نه صباح وقتی کونشک
حرارقی واقع اولور و نه اخشام وقتی دوبدو زیشل و یاغلا اولور یا خود نورک منلندن مراد
پیغمبر من علیه السلام در که مؤمنک قلبنک نوری آنددر و اول حضرت عرب ملکند
بیدا اولمش نه شرقی درنه غریبه در آنک یاغی آتش سز ایشق نوری یعنی مؤمنک قلبنک پیغمبرک
صحبی بر کاتیله ریاضت سز ایشق بیدا اولور که جک آیتده بیور دیکه شوا ایدینلق که ملرک
مسجد درده عبادت ایشق سیمیله حاصل اولور اشبوم جهنله کوندر و کیجه مسجدلر ملازمت
ایدیورلر (فی یوت اذن الله ان ترفع و یذکرفها اسمع یسبح له فیها بالغدو والا صال) ت
اولرده که اذن و یردی الله که یو کسک قلنه شوا اولر بناسیمله (یا خود تعظیله) و ذکراولنه
شوا اولرده اللهم اادی و تسبیح ایدرلر شوا اولرده صباح وقتنده و اخشام وقتنده (رجال
لا تلهمهم تجارة ولا یسبح عن ذکرا الله و اقام الصلوة و ایتاء الزکوة یخافون یوم ماتقلب فی
القلوب و الابصار) بر قاج کی شیلر وار که کیر و طوغز آنلری آلتی و صائق اللهم کذکندن
و غازی قیلندن وز کافی و یرمکدن نور قارلر اولمکدن کم مضطرب اولورلر آنده قیلر
و کوزلر (ایچیز اسم الله احسن ما سمعوا و یریدهم من فضله و الله یرزقهم نیشا بغير
حساب) ت تا که جزا و یره آنلره الله اولشیتک کوزلنک عوضنده که ایشل دیلر و زیاده
و یرزوا آنلره کندو کر مندن و الله رزق و یرر اول کسینه به که دیلر حساب سز (یعنی خوف)
* ف مؤمنلره ایمانلری بر کاتیله کوزل اولان ایشلرک جزائی و یررلر و کوزلر
عمللری غشوا ایدرلر و کاتیلر کفرک شامیمله کوزل اولان عمللرک جزائی و یررلر و ایاو

عالمی ابطال ایدرلر اشبوم جهنندن احسن ما عیلا و یوردی (والذین کفروا اعمالهم
کسر اب بقیعة بحسبه الظلم انما حتی اذا جاءهم لم یجده شیئا و وجد الله عیبه فوفا
حسابه و الله سریع الحساب) ت اول کسینه لکه کافر اولدیلر آنلرک عمللری انهم سالتم
کیسدر و زیاده نطن ایدرانی موصاهش کسینه صوقتا که کافر آنک یا تیه بولمز برشی
و بولدی الله تعالی کی کندی یا تیه پس تمام ایشلر دی الله آنک حسابی و الله چایک حساب
ایدیمیدر (یعنی کافر عمللری کندولره نفع ایدر نطن ایدرلر و ت کلد کلد اول عمللر برینه
الله عذابن بولورلر الله بولدی عقابن بولدی دیکدر اشبوم منک حاصل اولدر که کافرلرک
عمللری حیط اولورلر آخرتده اکاهچ ثواب بولمز) * ف کافرلر ایکی قسم در بری شودر که
اول مؤمن ایدی صکره مرند اولوب یوان شائیر و ب الله سبحانه نک دینی ترک ایدوب ضلالت
طریقن ایتیار ایدیلر اشبوم منلرک آنلرک منلیدر که انهم سالتمی صوطن ایدوب آنک
ظرفنه عجله ایلد کیدوب کورسه که قومدن غیری اوراده برشی یوقدر و هم آخرتده کوزل
اولان اعماللرک جزا سزانه ایشلرلر ایکنجی نوحی اولدر که دیناده کفر و فسق بوللر برینه
مستغفر قدر و یا خود تاجیه و تیه طیارلر بوللرک منلن که جک آیتده بیور که آنلرک یا تیه
قوم یله یوقدر قرانلقده محبوسدرلر (أو کظلمات فی بحر لجلج یغشاها موج من فوقه موج
من فوقه یجاب ظلمات بعضه فوق بعض اذا اخرج یدهم لم یجدوا لها و من لم یجعل الله له
نورا فانه من نور) ت یا خود قرانقورلر کیسدر بر درین دکریم که او یرر اول کافر طالعنه
و بوطالعنه نک اوستند بر بشقه طالعنه دخی و بوطالعنه نک اوستند دخی بر بولوت اولوب شونلر
بر قاج ظلملر در که بعضی بعضنک اوستند در وقتا که طشیره جیقار سه کند و انی یقین
اولسازانی کورمکه و اولر کسینه که یرمدی الله کایدینلق پس یوقدرلر ایچون هیچ
بر ایدینلق (اشبوم منک حاصل اولدر که جمی و ایت و جاهلیت قرانقورلر کافر اوزرینه
تیه تیه یغلشدر و ملکه منسوب اولان نور بالکلیه آندن معدوم اولمشدر (الم تر ان الله
یسبح له من فی السموات و الارض و الطیر صافات کل قد علم صلاته و تسبیحه و الله علیم بما
یفعلون) ت ایا کورمکدی که الله تعالی پی پا کاکاه ذکرا ایدر اول کسینه لکه کور کرده
و یرده واردر و قوشلر صف اولوب ذکرا ایدرلر آنی هر بر برشی یلدی آنک دعاسنی و آنک
تسبیحن و الله بیلیجیدر ایشلرک کفری شیلری (و لله ملک السموات و الارض و الی الله
المصیر) ت و الله ایچوندر کو کلرک و یرک بادشاهلنی و الله جانیه در قانده حق (الم تر ان الله

يَرْجِي هَآبَاثُ يَوْمَئِذٍ بِمَا قَرَأَ الرَّاقِيْنَ الَّذِي يَخْرُجُ مِنْ خَلَالِهِ وَيُنَزَّلُ مِنَ السَّمَاءِ مِنْ
جِبَالٍ فِيهَا مِنْ بَرَدٍ فَيُصِيبُ بِهِ مَنْ يَشَاءُ وَيَصْرِفُهُ عَمَّنْ يَشَاءُ يَكَادُ سُنْبُرُهَا بِهَبِّ
بِالْأَبْصَارِ) ت ايا كورمدي كه الله سورد بولودي صكره جمع ايدرا نك اراسني صكره
قيلرا لي قات قات پس كوزرسن قطره يي جيه قارشوبو لوتك اراسندن آشاغي كتور
كوكده اولان طولوطا غلندن طولوي پس ايرشدير راني اول كسنيه كه ديلر (يعني اكين
وباغ وبستانلر ييه ايرشدير وب هلاك ايدر) و كير و طوتوش و طولوي اول بر كسنيه دنكه
ديلر (يعني اكين وباغلر دن حفظ ايدوب طولوي اول طرفه كوندن من) يقين اولور
شوبولونده اولان بلدرمك ايشني كيدر كوزلي (يَقْلَبُ اللَّهُ الْأَيْلَ وَالْأَمَارَ إِنَّ فِي ذَلِكَ
لَعِبْرَةً لِّأُولِي الْأَبْصَارِ) ت طولاندير الله كيجي و كوندزي البته اشوبو مقدمه واردر
نصحت بصيرت صاحبلى ايجون (وَاللَّهُ خَاق كُلِّ دَابَّةٍ مِنْ مَّاءٍ فَنَسَفْهُمْ مِنْ تَحْتِ عَلَى بَطْنِهِ
وَمِنْهُمْ مَنْ يَمْشِي عَلَى رِجَائِنٍ وَمِنْهُمْ مَنْ يَمْشِي عَلَى أَرْبَعٍ يَخْلُقُ اللَّهُ مَا يَشَاءُ إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ
شَيْءٍ قَدِيرٌ) ت والله پرا ندى هر بر تيره من حيواني صودن پس آنلردن بعضى قارنى اوزرينه
يورر و بعضى ايكي اياقلى اوزرينه يورر و بعضى درت اياقلى اوزرينه يورر برادر
الله ديلديكي شئي تحقيق الله هر بر شئ اوزرينه قادردر (لَقَدْ أَنْزَلْنَا آيَاتٍ مُبِينَاتٍ وَاللَّهُ
يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ) ت ايندردك آيدن و واضح اولان آيتلى والله يول
كوسر اول كسنيه كه ديلر طوغر و اولان يول جانبته (وَيَقُولُونَ آمَنَّا بِاللَّهِ وَبِالرَّسُولِ
وَأَطَعْنَا ثُمَّ يَتَوَلَّى فَرِيقٌ مِنْهُمْ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ وَمَا أُولَئِكَ بِالْمُؤْمِنِينَ) ت وديرلر منافقلا كه ايمان
كتوردك الله تعالى به و آنك يغمبرينه و اطاعت ايندك صكره يوزچوير بر قاج كروه
آنلردن ايمانله اقرار ايد كلردن صكره و اشوبو فريقت دكلرا ايمان كتوريجيلر (وَأَذَاعُوا
إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ إِحْكَامُ بَيْنِهِمْ إِذَا فَرِيقٌ مِنْهُمْ مُعْرِضُونَ) ت وچقان دعوت اولنه لرا الله و آنك
يغمبري جانبته تا حكم ايدرا نك اراسنده نا كه انلردن بر كروه يوزچوير بيجيدلر
(وَأَنْ يَكُنْ لَهُمُ الْحَقُّ يَأْتُوا إِلَيْهِ مُذْنَبِينَ) ت و اكر اواسه آنلرا ايجون برحق كلورلر آنك
بالله ييون صوته رقبو كدرلر يعنى اكر آنلر بر شئ طلب ايدلر سه يا اكر بر غيى كسنيه

اوزرینه قارى و اراسه شوحى آلفه يغمبرك حكمته منقاد اولوب يغمبر جانبته
سرعتله كلورلر (أَفَلَا يَتَذَكَّرُونَ أَمْ يَكْفُرُونَ أَمْ يَخَافُونَ أَنْ يَحْبِبَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ
وَرَسُولَهُ يَلِ أُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ) ت اياقابرنده كه يغمبرلر كمي واردر يا خودشكمي
ايتديلر يا خود قورقارلر كه ظلم ايدرا نك الله و آنك يغمبري بلكه اشوبو كروه آنلردن طالملا
ف قلبك كه يغمبرلر كمي شودر كه الله سبحانه يي و آنك يغمبر يي نصديق ايدرلر ليكن
دنياه سر يي و اولق آنلر يي بر اقر كه الله سبحانه نك حكمته اطاعت ايدرا نك كيم كه يغمبر اولان
كسنيه ديلر كه طشره جيقوب سير ايدرا ليكن بدنك ضعه فندن آياقلى يي قالدرمغه قادرد كلدر
(إِنَّمَا كَانَ قَوْلَ الْمُؤْمِنِينَ إِذَا دُعُوا إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ لِيَحْكُمَ بَيْنَهُمْ أَنْ يَقُولُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا
وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُقْتَضُونَ) ت هه مان بواولور و مؤمنلر سوزلر يكچقان دعوت اولنلر الله
و آنك يغمبري جانبته تا كه حكم ايدرا نك اراسنده ديرلر برايشدك و اطاعت ايتدك و اشوبو
كروهلر آنلردن طلوبه نائل اولنلر (وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَيَخْشِ اللَّهَ وَيَتَّقْهِ فَأُولَئِكَ هُمُ
الْفَائِزُونَ) ت و بر كسنيه اطاعت ايتد الله تعالى به و آنك يغمبرينه و قورقه الله دن
وصاقتله آنك عذا ايندن پس اشوبو كروه آنلردن طلوبه نائل اولنلر (وَأَقْسَمُوا بِاللَّهِ جَهْدَ
أَيْمَانِهِمْ لَئِنْ أَمَرْتَهُمْ لَيَخْرُجُنَّ قُلْ لَا تُقْسِمُوا طَاعَةٌ مَعْرُوفَةٌ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ) ت بين
ايتديلر الله تعالى به زياده حكم اولان قسملر يي كه اكر ايدرا نك الله طشره جيقارلر
اولردن ديكلر يمين ايتمكز كوزل اولان انقياد كوزل اولان مطلوبه لرا الله خبر داردر
اينلديك كز شيته (قُلْ أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا عَلَيْهِ مَا حُمِّلَ وَعَلَيْكُمْ
مَا حُمِّلْتُمْ وَإِنْ تُطِيعُوا تَهْتَدُوا وَمَعَالَى الرَّسُولِ الْإِلْبَاحُ الْمُبِينُ) ت ديكلر اطاعت ايديكز
الله تعالى به و اطاعت ايديكز يغمبره پس اكر يوزچوير سكره هه ان يغمبر اوزرينه در
اولشكه آنك اوزرينه لازم قلمش اولدى و سكره اوزر كزه در اولشكه سكره اوزر كزه
لازم قلمش اولدى و اكر اطاعت ايتد سكره طوغر و يولي بولور و سكره يغمبر اوزرينه لازم
اولان انجق آشكاره احكامي ايرشدر مكددر (وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
لَيَسْخَرَنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ كَمَا اسْتَخْلَفَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَلَيُمَكِّنَنَّ لَهُمْ دِينَهُمُ الَّذِي ارْتَضَى لَهُمْ
وَلَيُغْنِيَنَّهُمْ مِنْ بَعْدِ خَوْفِهِمْ أَمْنًا يَعْبُدُونَنِي لَا يُشْرِكُونَ بِي شَيْئًا وَمَنْ كَفَرَ بَعْدَ ذَلِكَ فَأُولَئِكَ هُمُ

الْقَاسِقُونَ) ت وعده و پردی الله اول کس نه که ایمان کتورد یار منزلدن و ایشلدیلر
 کوزل اولان ایشلری خلیفه یسار آتلی برده نیجه که خلیفه قیلدی اول کس نه لر یکه
 آنلردن اول ایدیلر (یعنی نیجه که بنی اسرائیلی عیالقه دنصکره پادشاه قلدی) محکم قیلر
 آنلر ایچون آنلرک دینی که بکشددر آنلر ایچون عوض قیلر آنلر تورقد قلدنر نصکره
 امینلکی عبادت ایدیلر بکاشریک قوشملر بکاشریک و برکس نه کفران نعمت ایتسه
 بو وعده دنصکره پس شوکره آنلردن قاسقلر فایعنی تکیم که حضرت عثمان رضی الله عنہ
 قاتلری ایشونو نمته شکر سنلک ایدیلر پس شاه ولی الله رحه الله دیر که ایشو آیتک تفسیری
 حدیث شریفده واراد اولمش اختلافه بعدی ثلاثون سنه والله سبحانه اعلم ف الله
 سبحانه یغمیر من علیه السلام وقتنده بولنان اصحابلرک صلوات الله علیه وعده یوردی که
 شو حضرت دنصکره آنلری خلیفه ایدیلر و مقبول اولان دینی آنلرک البسله فایم قیلدی و نیجه
 یوردی که آنلر بکاشریک قوشمق سنرین عبادت ایدیلر ایشو وصفه تر خلفاء اربعه ده وقوع
 بولدی ایکی اولکی خلیفه لردن زیاده سیله وقوع بولدی و بوند نصکره برکس نه ایشونو نمته
 شکر سنلک ایتسه شوقا قلدنر مره سندن اولور پس اول کس نه که خلفاء اربعه نک
 خلافتنه منکر اولدی شو آنلرک حالی اولدی ایشو برادن معلوم اولدی (وَأَقِمُوا الصَّلَاةَ
 وَآتُوا الزَّكَاةَ وَاطِيعُوا الرُّسُولَ أُولَئِكَ تُرَحُّونَ) ت وقایم قیلان نمازی و ویر کزنی کافی
 و اطاعت ایدیلر یغمیره اوله که سیرلر اسیر کنش اوله سیکر (لَا تُحْسِنُ الَّذِينَ كَفَرُوا وَامْتَخِرِينَ
 فِي الْأَرْضِ وَمَا وَهُمْ النَّارُ وَلَيْسَ الْمُصِيرُ) ت ظن ایجه اول کس نه لر یکه کافر اولدیلر (انلر
 الله سبحانه فی عذاب ایتکدن) عاجز قیلاییلر برده و آنلرک برلری جهنم کور قالدنر حق
 یردر (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنِّي جَاعِلٌ لِّكُمُ الْأَيَّامَ الَّتِي كُنْتُمْ لَا تَدْرُونَ) ت ایتکدن
 منکم ثلاث مرات من قبل صلاة الفجر و حين تضرعون بآبائکم من الظهيرة و من بعد صلاة
 العشاء ثلاث عورات لکم ایس علیکم ولا علیکم جناح بعد من طوائف علیکم بعضکم
 علی بعض کذلک بین الله لکم الايات وَالله عليم حکیم) ت ای اول کس نه لر که ایمان
 کتورد یکلر ایتدیر که اذن طلب ایتدیر و انلر سزدن مالک اولدیلر کز کوله لر و جادیلر کز
 و نیجه اول کس نه لر که ایشو یار بلوغ جهنم سزدن اوج وقتده مالک نمازند اول
 و شو وقتده که تور سکر چاشریکری اوله وقتنده ویتدیر و نماز نصکره بواج و قلدنر اوج
 مور تدنر (اوج خلوت ساعتدر) سیر کیچون یوقدر سیرک اوزر کز و نه آنلر اوزر نیجه

برگاه بواج و قلدنر صکره آنلر یانکزه کتوب بعضکزه بعضکزه خدمت ایتکده ایشو کبی
 بیان ایدر ایتدیر کچون آتلی و الله بیلجیدر حکمت صاحبیدر ف شاه ولی الله رحه الله
 دیر که حاصل شودر که محرملر و جو جقاردن ایشو ساعتدره کیر که اذن طلب ایدر لر زیر که
 شو وقتدره آنلر چاشریک برن جیقار لر و جیقار اولور لر ایشو سوزک حاصلی اولدر که
 محرملر و جو جقاردن برکس نه بی چیقار اولان طالنده کورمک جائز کل والله اعلم ف
 ایشو بواج و قلدنر اولاد لری و کوله و چاری لری اذن طلب ایتک لازمدر اذن سیر کیرمه لر
 و بو وقتلرک ماعداه سندن بولر ایچون اذنه حاجت یوقدر اذن سیر کیرلر (وَإِذَا بَلَغَ الْأَطْفَالُ
 مِنْكُمُ الْحُلُمَ فَلْيَسْتَأْذِنُوا كَمَا اسْتَأْذَنَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ وَالله عليم
 حکیم) ت و بچان ایشو جو جقاردن بلوغ حدینه لازمدر که اذن طلب ایدر لر نیجه که اذن
 طلب ایتدیلر اول کس نه لر که شو اطفال لردن اول بالغ ایدیلر ایشو کبی بیان ایدر الله سیر کیچون
 کند و آنلری و الله بیلجیدر حکمت صاحبیدر ف یعنی بالغ اولان جو جقاردن کز هر
 وقتده او دخولی مراد ایدر سه اذن طلب ایلر تکیم بشقه بشقه اولدره اولان اجنبیلرک
 اذن طلب ایتلری کبی دخول مراد ایدند کده (وَأَقِمْ وَدَّعِ مِنَ النِّسَاءِ الْأَلْفَ لَا تَزْنِ زَوْجًا
 فَلَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَنْ يَضَعْنَ نِجَابَهُنَّ غَيْرَ مُتَبَرِّجَاتٍ بِزِينَةٍ وَأَنْ يَسْتَعْفِفْنَ خُسْرُهُنَّ وَالله
 سمیع عليم) ت قار یلردن اختیاره اولنر که امیدای نزلر قوجیه واره فی پس یوقدر آنلر
 اوزر نیجه کلاه آند کیره قویه لر چاشریک بی (یعنی نماز اوزر قوسندن بشقه باشقی و جادری کبی
 شیلر بی براقده و بال یوقدر) ظاهر قلبه رقیقنلر بی (یعنی کتد و کندور نیجه زینت
 و یروپ اندامی رجاله کوسترمه لر) و اکر صاقنور لر سه کوزلدر آنلر ایچون و الله
 ایشو بیلجیدر بیلجیدر ف یعنی اختیاره اولان قار یلر اولنده آلباسله او تورملری
 جائزدر و کامل ستر ایتلری زیاده کوزلدر (لَيْسَ عَلَى الْأَعْمَى حَرَجٌ وَلَا عَلَى الْأَعْرَجِ حَرَجٌ وَلَا
 عَلَى الْمَرْضَى حَرَجٌ وَلَا عَلَى الْأَنفُسِ مِنْكُمْ أَنْ تَنَاكُلُوا مِنْ يَوْمِكُمْ أَوْ يَوْمِ آبَائِكُمْ أَوْ يَوْمِ
 أُمَّهَاتِكُمْ أَوْ يَوْمِ إِخْوَانِكُمْ أَوْ يَوْمِ أَخَوَاتِكُمْ أَوْ يَوْمِ أَعْمَامِكُمْ أَوْ يَوْمِ عَمَّاتِكُمْ
 أَوْ يَوْمِ إِخْوَالِكُمْ أَوْ يَوْمِ خَالَاتِكُمْ أَوْ مِمَّا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ لَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ
 أَنْ تَنَاكُلُوا جَمَاعًا أَوْ شَتَاتًا فَإِذَا دَخَلْتُمْ بُيُوتًا فَاسْلُوْا عَلَى أَنْفُسِكُمْ تَحِيَّةً مِنْ عِنْدِ اللَّهِ عَمَّا

طَبِيعَةً كَذَلِكَ يَسِينُ اللَّهُ لَكُمْ الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ) ت یوقدر کورل اوزرینه گاه
 وطوبالرا اوزرینه گاه و کیفی سزرا اوزرینه گاه و کند و نفساری کز اوزرینه گاه شونده که
 یه سکز کند و اولر کزدن یا بالر کزک اوندن یا انالر کزک اوندن یا قزندا سز کزک اوندن
 یا قزندا سز کزک اوندن یا عجمه ل کزک اوندن یا عجمه ل کزک اوندن یا دایملر کزک اوندن
 یا نزه ل کزک اوندن یا شو اولر دنده که مالک اولدی کزک آنک اختلر لینه (یعنی آنک بکچینی
 و یا آنک صفا مق و کیلی و غزینه داری اولدی بکچینه که آنک اولر دنده یه سکز) یا احباب ل کزک
 اوندن یوقدر سزک اوزر کز هج بر گاه شونده که یه سکز جله کز بریده یا خود متفرق (یعنی
 عرف و عادت ناسدن فهم اولنه اذن کفایت ایدر صریح اولان اذن حاجت یوقدر و الله
 اعلم) پس پخانی که کله سکز اولر پس سلام ویر یکر کند قوم کز اوزرینه گاه کوزل مبارک
 سلامی الله یاتسندن خیر لو اولان دعای اشبو کی بیان ایدر الله سز کی چون آیشلری
 اوله کسز ل فهم ایده سکز * ف یعنی مشقتا و اولان امور ل عوا و انش بهاد و حج و جمعه
 و جماعته و ارمق کی * ف یعنی قزندا شلق و اقربا ل علقه لرنده یه جک شیلرک خصوصنده
 هر وقت سده اذن طلب ایتم لازم د کادر عیك طلب ایدن کسینه بکجه حجاب ایتمه و او اهلی
 دخی مانع اولیسه مکر قارینک اوندن اگر آنک قوجه سی اوله اذن لازم در دیرسه
 یا لکزی بیسونلر یا جمعه ابرابر بیسونلر لیکن خاطرینه کتور مسونکه فلان آدم آزیور
 و فلان آدم چوق زیر که کایسی برابر بشور و برابر یه لروا کربونلردن بر کسینه اوندن
 برشی بکجه راضی اولسه آنک اوندن بکهر کز جائز د کادر و سلام ایچون تقمید یوردی
 زیرا که ملاقات وقتنده سلامدن کوزل دعا یوقدر و اذنی سلام لفظیه اولمغه خاص قلیدلر کر
 بر کسینه که سلام لفظی ترک ایدوب بشقه لفظیه اذن طلب ایدر سه آنک تجویزی الله
 سبحانه نک تجویز نندن د کادر الله تعالی نک تجویز یق بر اقمی (اغاث المؤمنون الذین آمنوا
 بالقرآن و رسولیه و اذا کانوا مع علی امیر جامع لم یذهبوا حتی يستأذنه ان الذین يستأذنونک
 أو امیک الذین یؤمنون بالله و رسولیه فاذا استأذنوک لبعض شأنهم فاذن ان شئت منهم
 واستغفر لهم الله ان الله غفور رحیم) ت مسلمانلر همان اول کسینه لدر که ایمان کتور دیرلر
 الله سبحانه به و آنک یغمبرینه و چاندکه اوله لری یغمبرایه برایش اوزره که انلری اول ایش
 جمیع ایدر (جمعه و بیرام و سائر امور دینیه مشورت ایچون جمیع اولدقلری وقت) کیمزلر
 اولوقته د کین که اذن طلب ایدرلر یغمبردن تحقیق اول کسینه لکه اذن دیرلر سندن
 اشبو کوه اول کسینه لدر که ایمان کتور لر الله سبحانه به و آنک یغمبرینه پس چنانکه
 اذن دیسه لرسندن کند و لرنک بعض ایشلری ایچون اذن ویر اول کسینه به که دیرلر

آنلردن و یار لغمق دینه آنلر ایچون الله دن البته الله یار ایچیدر اسر کیچیدر (لَا تَجْعَلُوا دُعَاءَ
 الرُّسُولِ یُنْصِتُ کُمْ کَدُعَاءِ بَعْضِکُمْ بَعْضًا قَدْ یَعْلَمُ اللَّهُ الذِّینَ یَسْتَلُونُ مِنْکُمْ لَوْ اِذَا قُلِیْضِرَ الذِّینَ
 یُخَافُونَ عَنْ أَمْرِیْ اَنْ تُصِیْبَهُمْ فِتْنَةٌ اَوْ یُصِیْبَهُمْ عَذَابُ اَلِیْمٍ) ت قیلیمک یغمبرک دعا ایتمی
 کند و ارا کرده سزک بعض سزک طلب ایتمی کی بعض کزی (یعنی سزک دعا کز کی ظن
 ایتمک آنک دعای مقبولدر و مستجابدر یا خود آنک دعوتی سزک یشکرده کی دعوت کی
 بیلک سزک بر بر یکرزی دعوتده اعراض و مسامحه اولور آنک دعوتی واجبدر یا خودانی
 بر بر یکرزی چاغرد یغکز کی یا فلان دیو چاغرمیمک بلکه یار رسول الله یانی الله یو چاغرک
 یلور الله اول کسینه لریکه کیزلو چیقار لر سزدن بر ی بر یکرز الله کیزلنه رک پس قورقسون
 اول کسینه لکه مخالفت ایدرلر یغمبرک حکمنه آندنکه ایریشه آنلره بر بالا یا خود ایریشه
 آنلره در دو بر یجی اولان عذاب * ف یغمبر علیه السلام بر امر ایچون آدم لری حضورینه
 طلب یورسه آنلره آنک حضورینه حاضر اولق فرضدر صکره آنلر آنک حضورندن آندن
 اذن سز کیمبه لرو شمدیکی زمانده حکم امر الایله تابعلر ار اسنده بویله در (اَلَا اِنَّ لِلَّهِ مَا فِی
 السَّمٰوٰتِ وَ الْاَرْضِ قَدْ یَعْلَمُ مَا اَنْتُمْ عَلَیْهِ و یوم یرجعون الیه فیمنبهم جماعلوا و الله بکل
 شیء علیم) ت خبردار اول البته الله ایچوندر اولشیکه کوکلرده ویرده واردر یسلور اول
 حالیکه سز لرشو حال اوزرینه سکز و دخی شول کونیکه دوندر لیش اولور سکز اول کونک
 جانبنه پس خبر ویر آنلره ایشلد کوری شیئی و الله هر بر شیئی بیلیمدر

(سورة الفرقان مکیه وهی سبع و سبعون آیه) *
 فرقان سورده سی مکده نازل اولش و بسوره تمشیدی آیدر

(بسم الله الرحمن الرحیم)
 باغشلیجی اسر کیجی اولان اللهک آدیله او قورم

(تَبَارَکَ الَّذِیْ نَزَّلَ الْفُرْقَانَ عَلَی عَبْدِهِ لَیْکُنَ لِّلْاٰمِیْنِ نَذِیْرًا) ت خیری و برکتی چوق و ذاتده
 ثابت و عالی اولان الله تعالی حق و باطلی فرق ایدن قرآنی ایتوردی کدوقولی محمد اوزرینه
 تا که اوله عالم لری قورقود بچی (الَّذِیْ لَهٗ الْمُلْکُ السَّمٰوٰتِ وَ الْاَرْضِ وَلَمْ یَتَّخِذْ وَلَدًا وَلَمْ یَکُنْ لَهُ شَرِیْکٌ
 فِی الْمَلٰٓئِکَةِ وَ خَلَقَ کُلَّ شَیْءٍ فَقْدَرُهُ تَقْدِیْرًا) ت اول الله که انکیچوندر کوکلرک ویرک پادشاهلغی
 و املاطوقندی ولد و اصلا اولدی انکیچون بر شریک پادشاهلغنده ویراندی هر بر شیئی

پس اندازم ایتدی آنی هر برشیئی لایقیله تقدیر اتمکله (وَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ آلِهَةً لَا يَخْلُقُونَ شَيْئاً وَ هُمْ يُخْلَقُونَ وَ لَا يَمْلِكُونَ لِأَنفُسِهِمْ ضَرّاً وَ لَا نَفْعاً وَ لَا يَمْلِكُونَ مَوْتاً وَ لَا حَيَاةً وَ لَا شَوْراً) ت افتخاد ایتدی کافر لاله دن غیری معبود لر که براده بیا زلر هیچ برشیئی و شوم معبود لر خلق اولمشلر در وقادر اولزلر کند و نه ساری ایچون بر ضرری دفع ایتکده و بر نفع ایتکده و قادر اولزلر اولدیر مکده و دیری ایتکده و قادر مغه قهر دن (وَ قَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنَّ هَذَا إِلَّا افْتَرَاءُ أَفْرَاءٍ وَ اعَانَهُ عَلَيْهِ قَوْمٌ آخَرُونَ فَقَدْ جَاءُوا ظُلْماً وَ زُوراً) ت و دیدی کافر لر د کل اشبو قران مکر بر یلان که پیدا ایتدی آنی و یاردم ایتدی آکاش و یلان اوزرینه بر آخر کر و پس علمه کتور دیر ضلی و یلانی (وَ قَالُوا أَ سَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ اکتبها فیهی عَمَلِی عَلَيْهِ بَکْرَةً وَ أَصِیلاً) ت و دیدی لر قرآن اولس کیرلک حکایه لر دیر کند یچون یازدی شو حکایه لر ی پس شو حکایه لر اوقنور آنک اوزرینه صبح و قتی و اخشام و قتی یعنی تا اول آنی حفظ ایدده و بعضی سابقه غماز و قتلری صبح و اخشام مقرر ایدی اشبو و قتلده مسالئلر حضرتک حضورینه جمع اولوب قراند نازل اولان یکی آیتلری حفظ ایتمکیچون یازر لر ایدی ائک اوزرینه کافر لر بولجه دیدی لر که آیتده ذکر اولندی (قُلْ أَنزَلَهُ الَّذِی يَعْلَمُ السِّرِّ فِي السَّمَوَاتِ وَ الْأَرْضِ إِنَّهُ كَانَ عَلِيمٌ وَ رَحِيمٌ) ت دیکل ایتدردی قرآنی اول الله که یلور کیزلر اولان شیلری که کو کلرده و یرده وارد در البته الله یار تعجی اسر کیمیدر * ف یعنی الله سبحانه کند و اسر کسندن و باغشاسندن قرآنی نازل قلدی (وَ قَالُوا مَا لِهَذَا الرَّسُولِ يَأْكُلُ الطَّعَامَ وَ يَمْشِي فِي الْأَسْوَاقِ لَوْلَا أُنْزِلَ إِلَيْهِ مَلَكٌ فَيَكُونُ مَعَهُ نَذِيرٌ) ت و دیدی لر نه وارد رشو بیغمبر ایچون که یر خورکی و یور و بازارلرده نیچون کوندر لیدی آنک جانبنه بر ملک تا اوله آنکله برابر قور قود یچی (أَوْ يُلْقَى إِلَيْهِ الْكِتَابُ أَوْ تَكُونُ لَهُ جَنَّةٌ يَأْكُلُ مِنْهَا) وَ قَالَ الظَّالِمُونَ إِنَّ تَتَّبِعُونَ إِلَّا رَجُلًا مُسُحُورًا) ت یا خود نیچون آنادی کو کدن آنک جانبنه خزینه یا خود نیچون یوقدر آنکیچون بر باغچه که یریه آندن و دیدی ظالم لر تابع اولز سر کز مکر بر جاد و لئس آدمه (أَنظُرْ كَيْفَ ضَرَبُوا لَكَ الْأَمْثَالَ فَضَلُّوا قَلِيلًا يَسْتَعْطِفُونَ سَبِيلًا) ت با قفل نیچه بیان ایتدیر سنک حقه کده مثلاری پس آزعین اولدیر پس قادر اولزلر که بولهر بر یولی (تَبَارَكَ الَّذِیْ إِنْ شَاءَ جَعَلَ لَكَ خَيْرًا مِنْ ذَلِكَ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ وَ يَجْعَلُ لَكَ قَصُورًا) ت اول الله عالی و قادر در که اگر دیر سه

و پر سرکار یاده کوزانی شو با غنچه مردن که آفر آن ترک آتشدن ایرم تار یعنی دیناده و و پروردگار
یو کسک کوشکر (بَلْ كَذَّبُوا بِالسَّاعَةِ وَأَعْتَدْنَا لِمَنْ كَذَّبَ بِالسَّاعَةِ سَعِيرًا) ت بلکه بلان
صاید بقیامت کوننی و هم با قیادت اول کسسه ای چون که بلان صایدی قیامت کوننی جهنمی
(إِذْ أَرَأْتُمْ مِنْ مَكَانٍ بَعِيدٍ سَمِعُوا اللَّهَ نَغِيظًا وَزَفِيرًا) ت چنانکه کوره جهنم آنری ابراق
اولان مکانشن ایشیدر لر شو جهنم طار غنق صوف و کورده مک آوازی (وَإِذَا الْقَوْمُهَا
مَكَانًا ضِعْفًا مَقَرِّينَ دَعَا هَٰذَا لِكَتُّورًا) ت و چنانکه آتاش اولور لر شو جهنم طار اولان
یره لری و ایا قری با غنمش اوله رق دعا ایدر لر کند و لر نسه شو جهنم هلاک اوا قری بی
(لَا تَدْعُوا الْيَوْمَ بُورًا وَاحِدًا وَادْعُوا بُورًا كَثِيرًا) ت (دیر زانله) که کو تو دعا ایتمیز
بو کون بر هلا کله و دعا ایدیکز جوق هلاک * ف یعنی اگر دیناده بر که اوله لر مصیبتدن
قورتلور لدی و شو کونده یسک که اوله لر قورتله منز لر (قُلْ أَذَلِكُمْ خَيْرٌ أَمْ جَنَّةُ الْخَالِدِ
الَّتِي وُعِدَ الْمُتَّقُونَ كَانَتْ لَهُمْ جَزَاءٌ مَوْصِيًّا) ت دیکل ایا جهنمی کوزلدیر یا خود ابدی اولان
جنتی کوزل که وعده ویرلدی صافنله اولور شو جنت آنلری ایچون مز دو قائده جقیر (لَهُمْ
فِيهَا مَا يَشَاءُونَ خَالِدِينَ) کان علی ربک و وعدا مسؤل ت آنلری ایچون وارد لر شو جنتده
اولشیکه دیر لر ابدی اوله رق که اول شیر اولدی سن ربک اوزرینه مطلوب اولان وعده
یعنی دیناده طلب ایدوب ربنا و آتاما وعدتادی و استور لدی (وَيَوْمَ يُحْشَرُهُمْ وَمَا يَعْبُدُونَ مِنْ
دُونِ اللَّهِ فَيَقُولُ أَنْتُمْ أَضَلُّمُمْ عِبَادِي هَٰؤُلَاءِ أَمْ هُمْ ضَالُّوا السَّبِيلِ) ت و اولکونده جمع ایدر
الله آنلری و اول شیریکه عبادت ایدر لر کالله دن غیری پس دیر آیان لر ی آزعین
قبلدیکز بتم بو قوللری یا خود آنلر کند و لر می شاشدیلر یو لاردن (قَالُوا سُبْحَانَكَ مَا كَانَ يَنْبَغِي
لَنَا أَنْ نَتَّخِذَ مِنْ دُونِكَ مِنْ أَوْلِيَاءَ وَلَكِنْ مَتَّعْتُمُوهُمْ وَأَبَاءَهُمْ هَٰؤُلَاءِ هُمُ الْمُتَّقُونَ) ت
معبود لر دیر لر که یا کله کله کز ایدر زنی لایق اولدی بزچچون که طونه لم سندن غیری هیچ بر
شئی دوست ولیکن نعمتله جوق منفعت ویردک آنلره و آنلرک با بالرینه اولقدر که حق
اونو ندیر نصیحتی و اولدیر هلاک اولش کر و هلا (فَقَدْ كَذَّبْتُمْ بِمَا تَقُولُونَ خَاسِمِينَ
صَرَفًا وَلَا نَصْرًا وَمَنْ يَظْلِمْ لِنَفْسِهِ عَذَابًا كَبِيرًا) ت (دیر زای کافر لر کوهی) البته بلانه

نصبت ایتدیلمه بودلو کرسرلری او ایشیده که دیدیکیز پس قادرا اولز سکر سز دفع ایتمکه و یاردیم
ایتمکه و هر کس نه که ظلم ایتمه سزدن طائیر ز آ کایوک اولان عذابى * ف یعنی نه عذابى
کندی کزدن قادرمغه و نه سوز یکزی دوندرمکه یعنی طوغر لغمه قادرا اولور سکر (وما
ارسلنا قبلاً من المرسلین الا انهم لیا کون الطعام و عیشون فی الاسواق و جعلنا بعضکم
لبعض فتنة اتصبرون و کانذبک بصیراً) ت و کوندردک سندن اول یغمبرلری مکر
شوصه قله که آتدیر لر خورکی و یور لر باز اردد و بصدق سزک بعضکزی آخر بعض ایچون
بر بلا آیا اشبو حاته صبر ایدرم سکر و اولدی سنک ربک کور یجی * ف یعنی یغمبرلری
کافر لک ایمانی مننمق ایچون و کافر لری یغمبر لک صبرا تمکنی امتحان ایتمک ایچون
قیلش (وقال الذین لا یرجون لقاءنا لاولا انزل علینا الملائکة انزری ربنا لکد استکبر و انی
انقصهم و عتوا عتوا کبیراً) ت و دیدیلر اول کسنه لک توقع طوغر لر بن او غرمغی نیچون
کوندردی بزم اوز رزمه ملک لری ایچون کور میز کندور عزی البته البته یوک صایدیلر
کندور لینی کندور نف لنده و حددن متجاوز یون یوغملغینه تسکیر ایلندیلر یوک اولان
سرکش لکه (یوم یرون الملائکة لا بشری یومئذ للجرمین و یقولون جبر انججوراً) ت اول
کونکه کور لر فرشته لری هر کز سو یفک یوقدرا اولکونده هر کین ایشیلر ایچون و ملک لر
اندره دیر لر که کیر و طوطیلد یکر محکم اولان کیر و طوطی قله یوز یکزی کور میسک (وقد منائی
ما عملوا من عمل فیه لناه هباً ممثوراً) ت و متوجه اولدق اول شی جاننه که ایشادیلر ایشاردن
پس قیلدق شو علی طاعش دره لر یعنی عمل لری باطل قالدق (الصحاب الجنة یومئذ خیر مستقراً
واحسن مقیلاً) ت جنت اهلی اول کونده زیاده ایودر قرار بوله بقی بر جهنندن و زیاده
کوزلدر راحت اولدق اعتبار لیه (و یوم تفتح السماء بالغمام و نزل الملائکة تنزیلاً) ت
واولکونک یار یاور کوک لر بولوت سبیله و ایندیر یاور ملک لر یعنی کوک لر کند و معتاد
اولان شک لری اوزره اولور و اما بولوت لر خبر سز یار یاور و الله اعلم (الملائکة یومئذ اطلق للرحمن
و کان یوما علی الکافرین عسیراً) ت پادشاه لق اول کونده حقیقتده الله ایچوندرو اولکون
اولور چتین اولان کون کافر لار اوزرینه (و یوم بعض الظالم علی یدیه یقول یا لینی اتخذت مع
الرسول سبیلاً) ت و اول کونکه دیشلر وایض رظالم کندونک ایکی الی دیرنه اولمیکه بن آله

ایدم یغمبرایه برابریولی (یا ویلنی ابنتی لم یخذ فلاناً خلیلاً) ت ای وای اولسون بنم
اوزریمنه اولیدیکه آلمیدیم فلان کسنه بی دوست (لقد أضانی عن الذکر بعد اذ جانی ط
وكان الشیطان للانسان خذولاً) ت البته اول کسنه آزعین قیلدی بی نصیحتدن بکانه صحت
کاد کد انصرمه وشیطان آدملی محنتده یالکنز بر اقیچیدر (وقال الرسول یا رب ان قومی
اتخذوا هذا القرآن مهجوراً) ت ویدی یغمبرای بنم زیم بنم قوم بیه دیلر اشیه وقرانی
ترک اولمش (و کذلک جعلنا الیکلئی عداوین المجرمین ط کفی بک هادیاً و نصیراً) ت بونک
کبی قیلدیق هر بر یغمبرای چون بردشمن کاهکارلردن و بسدر سنک بیک بول کوستریچی
ویاردم ایدیچی سکا * ف یعنی کافر دیلر که آدملی آزعین قلسونلریکن الله سبحانه هر
کسنه به کد دیلر بول کوستر (وقال الذین کفروا لولا نزل علیه القرآن لجهلوا واحدة کذلک
انقضت به فوائده ورتلناه ترتیلاً) ت دیدی اول کسنه لر که کافر اولدیلر نیچون کوندلدی
آنک اوزرینه قرآنک جهله سی براوغوردن بو طبعه بولک بولک ایندولک قرانی ثابت قیللم شو
طریقله سنک قلبکی و او قودق قرآنی سنک اوزریکه یواش او قومقله * ف یعنی هر سوره
وقسنک مصلحتی اوزره جوابن نازل یوردی تاشو صورنده یغمبر علیه السلام قلبی زیاده
قوار بولور (ولایاتونک بمنزل الایحسانک بالحق و احسن تفسیراً) ت وکتور منلر کافر لر
سکابر منل مکر کتور زسکا طوغر اولان جوابی و زیاده کوزانی بیانده (الذین یحشرون علی
وجوههم الی جهنم اولتک شرمکاً و ااضل سبیلاً) ت اول کسنه لر که قالدیلر یاورلر کدو
یوزلری اوزریشه سورینه رک جهنم جانبنه اشبوکروه زیاده کوی تیدر مکان اعتبار نهجه
وزیاده آزعیندلر یولدن (ولقد اتینا موسی الکتاب و جعلنا معه اخاه هرون وزیراً) ت
ویردک موسایه کابی و قیلدیق آنه کله یله قونداتی هارونی کومنجی (فقلنا اذهب الی القوم
الذین کذبوا بآیاتنا قد هم ناهم تدمیراً) ت پس دیدک کب دیکز اول قوم جانبنه کدیلان
حنایدیلر بزم آیتلرمزی پس آخوده هلاک ایتدک آنلری هلاک ایتکله (وقوم نوح لما کذبوا
رسلنا غرقناهم و جعلناهم لئاساً یباً و اعتمدنا الظالمین عذاباً الیماً) ت توحک قومنی
وقتا کدیلانه نسبت ایتدیلر یغمبرلری غرق ایتدک آنلری و قالدق آنلری آدملر ایچون بر نشانه

وحاضر لدق ظالم را چون در دو پر یخی عذاب (وَعَادُوا وَعُودُوا فَاُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ) و عذاب آنرا از آنکه از آنکه عادی و عودی و قوی صاحب برینی و هلاک ایتدک چوق اولان
 کثیرا) ت و هلاک ایتدک عادی و عودی و قوی صاحب برینی و هلاک ایتدک چوق اولان
 طبقه لری آنرا از آنکه عادی و عودی و قوی صاحب برینی و هلاک ایتدک چوق اولان
 یغمبر لری بر قوی عادی و عودی و قوی صاحب برینی و هلاک ایتدک چوق اولان
 خلاص بولدی (وَكَلَّا ضَرَبَهُمُ اللَّهُ الْأَمْثَالَ وَكَلَّا تَبَرْنَا تَبِيرًا) ت و آنرا هر بر یخی چون بیان
 ایتدک مثلری و هر بر یخی هلاک ایتدک بر نوع هلاک ایتدک (وَلَقَدْ أَتَوْا عَلَى الْقَرْيَةِ
 الَّتِي أَمُطِرَتْ مَطَرًا سَوِيًّا أَفَلَمْ يَكُونُوا يَرَوْنها بَلْ كَانُوا لَا يَرْجُونَ نُشُورًا) ت کلدی کافر ل
 اول کوی اوزرینه کما غدر لیش اولدی آنرا اوزرینه کما غدر لیش اولدی آنرا اوزرینه کما غدر لیش اولدی
 یغموری) آیا کور مد یلری شوقریه بی بلکه امید طوطی دیر بر بلوب فالدر لیش (وَإِذَا
 رَأَوْا أَنْ يَخْذُلُونَكَ الْأَهْزُوتَ أَهَذَا الَّذِي بَعَثَ اللَّهُ رَسُولًا) ت وقتا که کور لر سنی طوغزل
 سنی مکر مضره یوزندن ایا اشوشخصه مد راول کمنه که کوندردی الله آتی یغمبر (إِنْ كَادَ
 لَیْضُلْنَ عَنْ آيَاتِنَا وَلَآ أَنْ صَبَرْنَا عَلَیْهَا وَسَوْفَ یَعْلَمُونَ حِينَ یُرَوْنَ الْعَذَابَ مَنْ أَضَلَّ سَبِيلًا)
 ت البتہ یقین اولدی که شاقین قیلہ جقدی بری معبود لر مزه عبادت ایتدکدن اگر صبرا ایتدک
 آنرا اوزرینه یقینده یلور لر عذاب کورد کوی وقتده که کیدر زیاده غلط اید یچی بولی
 (أَرَأَيْتَ مَنْ اخْتَذَ إِلَهُهُ هَوَاهُ أَفَأَنْتَ تَكُونُ عَلَيْهِ وَكِيلًا) ت آیا کوردکی اول کمنه یکه
 طوئدی کند و سنده معبود کند و نفسنک دیا دیکنی آیان اولور مین آنک اوزرینه بکچی
 وافی منع اید یلور مین (أَمْ تَحْسَبُ أَنَّ أَكْثَرَهُمْ یَسْمَعُونَ أَوْ یَعْقِلُونَ إِنْ هُمْ إِلَّا كَالْأَنْعَامِ
 بَلْ هُمْ أَضَلُّ سَبِيلًا) ت ایا ظن ایدر مین که آنرا جوغی ایتدک یا خود فهم ایدر لر د کادر
 شون لر مکر درت ایا قلو حیوان کیدر لر بلکه آنرا زیاده غلط اید یچی دیر بولی حیوان لر دن
 (أَمْ تَرَى إِلَى رَبِّكَ كَيْفَ مَدَّ الظِّلَّ وَلَوْ شَاءَ لَجَعَلَهُ سَاكِنًا ثُمَّ جَعَلْنَا الشَّمْسُ عَلَيْهِ دَلِيلًا) ت
 ایا باقر مین ربك جانبہ نیچه اوزون ایتدی کولکی (بعضی خسرک طلوعی
 ارا سله کونشک طلوعی ارا سنده یا خود کوندرک اوانده) ا کردیله الله بصاردی
 شو کولکی بی حالی اوزر قرار بولش صکره قلدق کونش آنک اوزرینه بول کوستریچی
 (یعنی هر صفتی اوزر که کونش کیدر آنک اوزرینه کولکه دخی کیدر) (ثُمَّ قَبَضْنَاهُ

الینا قبضای سیرا) ت صکره آلور زشو کولکی کند و جانیمزه قولا یلقله ف اول
 هر بر شینک کولکه بی پرک یوزنده اوزون دوشر صکره کونش قنقی طرفه کیده جک اولسه
 کولکه اول طرفک مقابله وضدی جانبہ چکیه اوزر آنرا کسیده رک کولکه اول شینک دینه
 ایر بشور ثم قبضایه یعنی صکره الدق شو کولکی کند و جانیمزه یعنی شو کولکه کند و اصلنه
 چکیه اوب ایر شدی و یابدی جله نك اصلی الله سبحانه در (وَهُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ اللَّيْلَ لِبَاسًا
 وَالنَّوْمَ سُبَاتًا وَجَعَلَ النَّهَارَ نُشُورًا) ت اول الله قیلدی سز کیچون کیمه بی اور تو و او یقوی
 راحتک و قیلدی کوندری فالقه جق و قی (وَهُوَ الَّذِي أَرْسَلَ الرِّیَاحَ بُشْرًا بَيْنَ يَدَيْ رَحْمَتِهِ
 وَأَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً طَهُورًا) ت و اول الله که کوندردی روز کاری سوزی سدر یچی
 کند و رحتی ایلور سنده و ایتدک کو کدن پاك اولان صوی (الْحَيَّ بِه بِلَدَّةً مِمَّا وَنُسْقِيهِ
 مِمَّا خَلَقْنَا أَنْعَامًا وَأَنْبِیَ كَثِيرًا) ت تادیر لده لم شو صوا یله اولو اولان شهر لری و نا ایچوره لم
 شو صوی بر اند یغمز شیردن درت ایا قیلده و جوق آدم لره (وَلَقَدْ صَرَّفْنَاهُ بَيْنَهُمْ إِيذًا وَكُرًّا
 فَأَنبَأَ أَكْثَرَ النَّاسِ الْأَكْفُورًا) ت والبته یا بلدق آتی آنرا ارا سنده تاذ کرایده لر بس
 قبول ایتدک ایدر آدم لک جوغی مکر شکر سز اکی قبول ایتدک (وَلَوْ شِئْنَا لَجَعَلْنَاهُ كُلَّ قَرْيَةٍ
 نَذِيرًا فَلَا تُطِيعُ الْكَافِرِينَ وَجَاهِدْهُمْ بِهِ جِهَادًا كَبِيرًا) ت و اکر دیل سیدک کوندر دك
 هر بر کویه بر قور قود یچی بس اطاعت ایتدک کافر لر و قرآنک حکمیه آنرا بیوک جهاد ایدله ف
 یعنی نبی کوندر مکده تعجب یوقدر اکر الله سبحانه دیل سیدی هر بر کویده بر نبی کوندردی
 و سن شبهه ایتدک کافر لک انکارندن (وَهُوَ الَّذِي مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ هَذَا عَذْبٌ فَرَاتٌ وَهَذَا مِلْحٌ
 أُجَاجٌ وَجَعَلَ بَيْنَهُمَا بَرْزَخًا وَخِجْرًا مَحْجُورًا) ت و اول الله که فار شدردی ایکی دکنی
 بر بسی طاتلوانی زیاده اولان صودر (بعضی صونزانی قاندر یچی طاتلوصودر) و بر بسی
 طوزلوانی زیاده آخی صودر و قیلدی شو ایکی صویک ارا سنده بر پرده و بر مضبوط سدی
 (وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ مِنَ الْمَاءِ بَشَرًا فَجَعَلَهُ نَسَبًا وَصِهْرًا وَكَانَ رَبُّكَ قَدِيرًا) ت و اول الله که بر اندی
 صودن آدمی پس یصه دی آدمی قرابت صاحبی و دامادلق صاحبی سنک ربك قادر دیر دیر ایکی
 اوزرینه ف انسان کند و اولادینک دده سیدر و بر کمنه ایدله که آنک خاوندن قرابتی

وارد بود کسینه آنک صهری اولور و الله قادر در دلدیکی اوزرینه یعنی اولدیر وینه
 دیرلر (و یعبدون من دون الله ما لا یفقههم ولا یضرهم و کان الکافر علی وجه ظهیرا) ت
 و عبادت ایدر لر الله دن غیری اول بر شینه که منتهت ویر من آنره و ضرر ایشدیر من آنره
 کافر کند و ربی اوزرینه مخافته کومک و یاردم ایدر (و ما أرسلناک الا مبشرا
 و نذیرا) ت و کوند و مدک سی مکر سوسیدر بی و قور قودیمی (قل ما أسألكم علیه من
 أجر الا من شاء ان یتخذ الی رب سبیلا) ت دیکل استم سزدن قرآنی ایشد و مدک اوزرینه
 هیچ بر من دلیکن اول کسینه دیرسه که طوته ربی جانبیه یول دیکل طونسون (و توکل علی
 الحی الی الذی لا یموت و سبیح بحمده و کفی به ینوب عباده خیرا) ت و توکل ایت حی اولان الله
 اوزرینه که اولمز اصلا و پا کلمه ذکر ایت انی مدایله و بسدر الله کند و قول الی
 صوحلرینه خبردار اولق جهنمدن (الذی خلق السموات و الارض و ما بینهم فی سته آیام ثم
 استوی علی العرش الرحمن فاستل به خیرا) ت اول الله در که بر اندی کوکری ویری
 و ابکیسنگ ارا سنده اولان شبیری آتی کونده صکره قرار بولدی عرش اوزرینه پس سوال
 ایت شور جانک حافی یلن بر کسینه دن (و اذا قیل لهم اسجدوا للرحمن قالوا وما الرحمن
 ان سجدا لنامرنا و زادهم نفورا) ت چانکه دینه له کانر لر که سجده ایدر رحمانه
 دیر لر که در رحمان سجده ایدلمی اولشینه که امر ایدر سن بره و شوسوز زیاده قیلدی آنرک
 او رککلر بی (بارک الذی جعل فی السماء بر و جوا جعل فیها سراجا و قرآنا مبشرا) ت یو کدر
 اول الله که قیلدی کوکده بر جلر و بصدی کوکده چراغی یعنی کونشی و بصدی آیدین
 اولان آتی * ف کوک اون ایکی پای ایلدیر هر پانیک آدی بر جسد هر بر جسد یلدزلر
 وارد رشو حد و دلری بصدی صابغی اجلچون (وهو الذی جعل الیل والنهار خلقا ان
 اراد ان ینزکرا و اراد شکورا) ت اول الله که بصدی کیجه بی و کوندزی بر برینک پرند
 کایچی اول کسینه ایچون که دیر که نصیحت قبول ایدر یا خود دیرلر کرا بتمی * ف
 خلقه دن مراد بریسی زیاده و بریسی نقصان قالدیر یا خود بری کیدوب آخری
 آنک پرینه کلمکسدر کر کوندزایشی تمام اولسه آتی کیجه ده تمام ایدر لاکر کیجه نک
 کاری تمامه ایرمه آتی کوندزه تمامه یور لر (و عباد الرحمن الذین یشون

(ت)

علی الارض هو ناو اذا خاطبهم الجاهلون قالوا سلاما) ت والله قوللری اول کسینه لر در که
 یور لر بر اوزرینه یوم شغلله (یعنی آنرک تواضعلری اوزرینه غالبدر) و چانکه سوز
 سوبله لر آنره جاهلدر بر لر سلام سزک اوزرکزه اولسون * ف یعنی اشبو مثل و جاهلدر
 یقین اولسه لر و آنرا یله محالست اینه لر و آنرا یله غوغا و شمه یا عیس لر (والذین
 یشون لر یم سجدا و قیاما) ت و اول کسینه لر که کیجه بی یچور لر کند و برلری ایچون
 سجده ایدرک و ایاق اوزرینه طوره رق * ف سجده ایدرک دینی و رکوعی صاعدی نیچون که
 رکوع جوق اوزرین اولماز (والذین یقولون ربنا اصرف عنا عذاب جهنم ان عذابها
 کان غراما) ت و اول کسینه لر که دیر لر ای بر من بزم که و ذوندر جهنمک عذاب فی البسه جهنمک
 عذاب لازم و داند (انهم ساءت مسة قرا و مة اما) ت جهنم بر کیندر طوره رق جهنمه
 و فایدر در محل اولق اعتبار یله (والذین اذا انفقوا لم یسرفوا و لم یقتروا و کان بین ذلک
 قواما) ت و اول کسینه لر که چان صرف ایدر لر اسراف ایتزلر و طارلق ایتزلر و اولور آنرک
 عطا می اشبو ایکی صفتک ارسنده معتدل (والذین لا یدعون مع الله الها آخر و لا یقتلون
 النفس الی سزم الله الا بالحق و لا یزنون و من یفعل ذلک یلق اناما) ت اول کسینه لر که عبادت
 ایتزلر الله ایلله بر آخر معبوده و اولدیر من لر هیچ بر نفسی که حرام قلدی الله آتی مکر
 طوغر یلقه و زنا ایتزلر و هر کسینه ایشله شو ایشلری اوغر ارجین عقوبته * ف یعنی شرک
 یورده سبله قتل واجب اولنلری اولدیر لر پیغمبر صلی الله علیه و سلم یوردی که هیچ بر مسلمانی
 اولدیر میله مکر اوج گناه اوزر که قصاص و رجیمه حق اولانی اولدیر مک کی و یول کسی
 اولدیر مک کی اکر یول اهلق اولدیر لر ایسه (یضاعف له العذاب یوم القیامة و یحذف فیسه
 مهانا) ت ایکی فات اولور انکیچون عذاب قیامت کونده و ابندی فالور عذابده دلیل اولنرق
 * ف یعنی اشبو کاهلر سایر کاهلر دن زیاده کونو اولور (الامن تاب و امن و عمل عملا
 صالحا فاولسک یدل الله سببا یم حسنات و کان الله عفورا رحیما) ت مکر اول کسینه که
 توبه ایتدی و ایمان کوردی و ایشلادی کوزل اولان ایشلری پس شوکروه بدل قیلر الله آنرک
 کونولکنی ایو اولان توبه الله یار لغیبی و اسر کیچیدر * ف الله سبحانه آنک کاهی بداند و کا
 ایو و کوزل اولان عملره توفیق احسان ایدر و آنک کفری زمانده ایتدیکی کاهلری عقواید
 (ومن تاب و عمل صالحا فانه یتوب الی الله متابا) ت و هر کسینه که توبه ایتدی و ایشلادی ایو اولان

ایشلی بی البته رجوع ایدر الله جانینه رجوع ایتمکله * فاول اول کسنه لک کاهی ذکر
 یوردیکه کاه کفر حالنده وقوع بولوب صکره ایمان کوردی شمدی اسلامده کاه ایشلی
 ذکر یوردی بی اشبو کسنه آندن توبه ایدوب کورتا بیلردن کیرودونه الله سبحانه نک یاتمه
 کوزل مر تبه یه ایرد (وَالَّذِينَ لَا يَشْعُرُونَ الزُّرُورَ إِذَا هُمْ وَاللَّغْوُ مَرُوكَرَامًا) ت واول کسنه ل
 که شهادت ایتیزل یلان تیره وچانکه اوغراسه لرا وینما زلق وکوتوشنه کچرلر یوکار عاده ل * ف
 یعنی کاهی ادر کتاب ایتیزلر و لهو و لعبه و اوینما زلقه باقزلر و آتی ادر کتاب ایتیزلر و بونره مشغول
 اولنلر ایله غوغا ایتیزلر (وَالَّذِينَ إِذَا ذُكِّرُوا بِآيَاتِ رَبِّهِمْ لَمْ يَخِرُّوا عَلَيْهَا صُمًّا وَعَجَمًا) ت واول کسنه ل
 که چان نصیحت ویرلش اوله ل کسندور بلرینک آیتلر ایله تپانمز ل آنلر و زرنه صاغر اوله رق و کور
 اوله رق (یعنی بلکه کوروب و ایشیدوب سجده ایدرل) * ف یعنی کول قول اغیسه دی کچرلر
 (وَالَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا ابْعِدْنَا مِنَ الْأَرْضِ فَإِنَّا نَبْعُدُكَ فَإِن بَعَدْنَا لَلْآثِمِينَ) ت واول
 کسنه ل که دیرلر ای بزم بزم باغشله بزم بزم قاریلر مژدن و اولدر مژدن شلنجی کوزلر وقیل
 بزلری کاهلردن صاقتلر ایچون او بولش * ف کوزل شلنکندن مراد اولدر که اولدر و قاریلر
 بزم بولدر مژده اولوب حق آنلره کوزلر مژدوشن اوله صاقتلر لک او کسندو کیدیجی اولور و آنلر
 بزلره اقتدا ایدلر (أُولَئِكَ يُجْزَوْنَ الْغُرَّةَ الْعُظْمَىٰ بِمَا صَبَرُوا وَابْلَقُوا فِي الْحِمَامَةِ) ت اشبو کورده ل
 جزا ویرلش اولور آنلره اعلی کوشه کاه آنک عوضنده که صبر ایدیلر و قارشولش اولور اول
 مقامده خیر دعا ایله و سلامه * ف فرشته لرا آنلر او کس کلوب آنلری احترام ایله جسته
 ایر کوردر سلام ایدلر (خَالِدِينَ فِيهَا حَسُنَتْ مُسْتَقَرًّا وَمُقَامًا) ت دائم اوله رق شو و مقامده
 کوزل اولدی جنت اوقرار کاه و کوزل مکان اولق اعتبار ایله * ف بونک کی مقامده آزیچق
 مدت ساکن اولق دخی یولک نعمة در آنکله یسه که شو جنت آنلر اویدر انده ابدی شاد
 و خرم اوله جقه درلر (قُلْ مَا يَعْبُودُ بَعْضُكُمْ لِرَبِّي لَوْلَا دَعَاؤُكُمْ فَقَدْ كَذَّبْتُمْ فَسَوْفَ يَكُونُ لِزَامًا) ت دیکل
 اعتبار ایتیزلر بزم بزم اگر سزل عبادت کز اولسیدی بئیلانله نسبت ایدیکز بی البته اولور
 آنک جزا سی لازم * ف یعنی قوله لازمدر که مغرور اولیه و کسندو به وجود تو عیب که مالکه آندن
 نه حاجتدر مکر آنک التجاسنه رحم ایدر بی سزلر یلانله نسبت ایدیکز یغمیری و قرآنی البته
 جزا سی لازم اولور یعنی غوغا وجهاد لازم اولدی

(سورة الشعراء مکیه وهی مائتان و سبع و عشرون آیه)

(شعر اسوره سی مکده نازل اولش و اشبو سوره ایکی یوز یکری بدی آیدر)

(بسم الله الرحمن الرحيم)

(باغشایجی اسر کجی اولان الهک آدیه او قوروم)

(طسم) ت الله یلور آندن مرادی (تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ الْمُبِينِ) ت اشبو آیدین اولان کتابک

آیتلر بدر (أَمْ لَكُم مِّن دُونِ الْيَوْمِ الْآخِرِ) ت شاید که سن هلاک ایدیکز بی کسندو نفسکی
 مسلمان اولور دیو یعنی کسندو نفسکه شقت و زحمت ویرمه انرا سلامه کلد کاری ایچون
 (إِنَّا نُنَزِّلُ الْكِتَابَ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ) ت اگر دیله سک ایدر بزلر آنلر
 و زرنه کسندو کسندو بر نشانه بیس اولور آنلر بیونلری شونشانه او کسندو یلور ایچی یعنی بیون
 چکن یوکلری اول علامتی کورنجه بیون کوب تسلیم اولور دی (وَمَا يَأْتِيهِمْ مِّن ذِكْرٍ مِّنَ
 الرَّحْمَنِ مُخَبَّرٍ إِلَّا أَكْفَرُوا عَمَهُ) ت وکلز آنلره هیچ بریکی نصیحت آنلر بیسی جانیندن
 مکر اولورلر آندن یوز جویر بیچی (فَقَدْ كَذَّبُوا قِسْمَاتِهِمْ أَنبَاءً) کاه یله بیته بزلر ت پس ثابت
 اولدیکه آنلر یلان صایدیلر البته کور آنلره وعده نک طوغر و شبه یکه انی مسخره ایدرلر ایدی
 (أَوَلَمْ يَرَوْا إِلَى الْأَرْضِ كَيْفَ بَدَأْنَاهَا مِن قُلُوبٍ فَاعْبَادُوا) ت آیاتلر بیسی بر جانینه نقدر بتورده ل آنلره
 هر بر کوزل اولان درلودر لوشیلردن (إِن فِي ذَلِكَ لَآيَةً وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُّؤْمِنِينَ) ت البته شو
 بتور مکده وارد نشانه و اولدی آنلر چوغی مسلمانلر (وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ) ت
 و البته سننک ربک غالبدر اسر کجیدر * ف یعنی آنلر ایمانی قبول ایتدی دیو بجه ایله آنلری
 عذابلر (وَإِذْ نَادَىٰ رَبُّكَ مُوسَىٰ إِنَّ آتِيَ الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ) ت واولوقتکه چاغردی سننک ربک
 موسایی که کل ظالم اولان کرده لک یاتمه (قَوْمِ فَرَعُونَ) ت کل فرعونک قوی یاتمه
 آنلره دیکه بندن صاقتلر بی (قَالَ رَبِّ إِنِّي أَخَافُ أَنْ يُكَذِّبُونِ) ت دیدی ای بزم بزم قور قور مکه
 یلانله نسبت ایدرلر بی (وَيُضِيقُ صَدْرِي وَلَا يَبْسُطُ إِلَيَّ أَيْدِيَّ فَارْسِلْ لِي هَارُونَ) ت وطار اولور بزم
 سینهم و جاری اولور بزم دلم بیس یغمبر کی کوندر هارون جانینه (وَأَنَّهُمْ عَلَىٰ ذَنْبٍ فَأَخَافُ أَنْ
 يَقْتُلُونِ) ت و فرعونک کرو هیچون وارد بزم و زرنه کاه دعوا سی بیس قور قور مکه اولدیرلر
 بی (قَالَ كَلَّا فَادْهَبْ يَا نَسِيتُكُمْ) ت دیدی اوله اولور بیس کیدی کز ایکز بر ابر
 بزم نشانه لزم ایله البته بزم بزم کاه بزم بزم بزم (فَاتَّبَعْتُمُ الْفِتْنَةَ وَكُنْتُمْ عَلَىٰ غُرَابٍ مِّنْ عُثْرٍ) ت پس
 کل فرعون جانینه دیکز بزم بزم بزم بزم (إِنَّا أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ إِذْ قَالَ لَهُمُ اضْمُتُوا فَبِئْسَ
 يَوْمَئِذٍ الْكَافِرِينَ) ت ف بی اسر ایتلک و طقی ابراهیم علیه السلامک
 زماننده شام ملکیدی صکره حضرت یوسف علیه السلام سیندن مصره کیتدی یلور آنده متوطن
 اولدیلر آنک اوزره بر مدت مرور ایتدی شمدی الله سبحانه دیلدیکه بزم آنلره شام ملکیتی ویرمه

فرعون ايسه قویو بر عك استدی ز برا که آنردن کند یسنه خدمت بلش اولورایدی (قَالَ اَلَمْ
تَرْكُ فِئْتَاوَلِدَاوَلَيْتَ فِئْتَا مِنْ عَمْرِكَ سِينِ) ت دیدی فرعون ایا ایلدی سنی کند و آره مزده
جوجه قلی حالکده واکشدک بزم آرا مزده کند و عرکدن بر قاج یلار (وَفَعَلْتَ فَعَلْتَنَ الْيَ
فَعَلْتَ وَاَنْتَ مِنَ الْكَافِرِينَ) ت وایشاندک کند وایشکی که ایشاندک و سن شکر سیر لر دلسن
ف بر قبطی نک قتل موسی علیه السلام النذن واقع اولدی ذکر ی سورة قصصده کلور (قَالَ
فَعَلْتُمْ نَادَاوَا نَامِنَ الصَّالِحِينَ) ت دیدی ایشلدم شوابشی اولوقده حال بو که بن جاهلردن ایدم
(فَقَرَّرْتُ مِنْكُمْ لِمَا خِفْتُمْ فَوَهَبَ لِي رَبِّي حُكْمًا وَجَعَلَنِي مِنَ الْمُرْسَلِينَ) ت پس قاجدم سزدن
وقتا که قورقدم سزدن پس باغشادی بکایم ریم بیلکی و یسه دی بی یغمه لر دن (وَاللَّاتِ نِعْمَةٌ
عَمَّا عَلَيَّ اَنْ عِبَدْتُ فِيْ اِمْرٍ اَتَيْتُ) ت آیشور نعمتدر که منت قورسن آنکه بزم اوزریمه که قول
طوندل بی اسر ایل بی یغنی بی اسر ایل قول ایتلک نعمت اولز پس بی یسلدی بک صر ورتدن
ناشیدیکه انام بی قور قور سندن دکره آنم سیدی سن بی مخصوص الو بسلر میدل بونی
اوزریمه نعمتی صیارسک (قَالَ فِرْعَوْنُ وَمَا رَبُّ الْعَالَمِينَ) ت دیدی فرعون ندر عالم لر ربی
(قَالَ رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْاَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا اِنْ كُنْتُمْ مُوقِنِينَ) ت دیدی موسی کو کلر ویرلر و آنلر
ایکینسک ارا سنده اولنلر رب سیدرا کر سیر ایشلجی ایه کز (قَالَ لَنْ حَوْلَهُ اَلَا تَسْمَعُونَ) ت
دیدی فرعون اول کسنه لره که کند و چور سنده وار ایدیلر ایشمور میدکز (قَالَ رَبُّكُمْ وَرَبُّ
آبَائِكُمُ الْاَوَّلِينَ) ت دیدی موسی سیرلر بکز و سزدن اول بکن بابالر کرلر بسیدر (قَالَ اِنْ
رُسُوْلُكُمْ الَّذِيْ اُرْسِلَ اِلَيْكُمْ لَمِجْنُوْنَ) ت دیدی فرعون بوشیرلر یغمه کز که کوندلدی سیرلر
جانب کز دیوانه در (قَالَ رَبُّ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ وَمَا بَيْنَهُمَا اِنْ كُنْتُمْ تَعْقِلُوْنَ) ت دیدی موسی
کونش طوغان یرلر و کونش بتان یرلر و شوا یکینسک ارا سنده اولنلر بسیدرا کر اولسکز فهم
ایدیجی * ف موسی علیه السلام الله سبحانه نک قدرتی یلدرمک ایچون جواب ویر ایدی
و فرعون ایه کند و بکرن اذر دیر ایدی تا آنلر موسایه ایاغیلر (قَالَ اِنِّيْ اتَّخَذْتُ الْاِهَ اَعْمَارِيْ
لَا جَعَلَكَ مِنَ الْمُجْتَوِيْنَ) ت دیدی فرعون اگر اتخا ایدر سکن یندن عیری بر معبود قیلرم سنی
حبس اولمشلردن (قَالَ اَوَلَوْ جِئْتُكَ بِبَشَرٍ مُّیْنٍ) ت دیدی موسی ایا حبس ایدر مینس بی اگر
کنوریم سکا اشکاره بر دلیل (قَالَ فَاَنْتَ بِهٖ اِنْ كُنْتَ مِنَ الصّٰدِقِيْنَ) ت دیدی فرعون کنور

اول دیدی بک نشی اگر طوغر و دیر سن (قَالَ قَدْ اَمَّا فَاذَاهِيْ نَعْبَانِ مُيْنٍ) ت پس آندی موسی
کند و عصا سنی ناکهان شوعصا اشکاره یولک بر ییلان اولدی (وَزَعَزَعَهُ فَاذَاهِيْ يَّصَّاهُ
لِلنَّاطِرِيْنَ) ت و حقیقاردی کند و الی پس ناکهان الی آغ اولدی بقانلر ایچون (قَالَ لِلْمَلَاحِقَةِ
اِنَّ هٰذَا لَشَیْءٌ عَلِيْمٌ) ت دیدی فرعون بر کروهه که کند و یاتده ایدیلر شو آدم ماهر جاد و در (یُرِیدُ
اَنْ یَّخْرِجَکُمْ مِنْ اَرْضِکُمْ بِسِحْرِهٖ فَاذَا تَامُرُوْنَ) ت دیلر که طشره یخه قاره سیری کند و بر بکزدن
نه شی یوزر سکر بکا (قَالُوْا اَرْجِهْ وَاَخَاهُ وَاَبْعَثْ فِي الْمَدَیْنِ حٰشِرِيْنَ) ت دیدیلر حبس ایت
آنی و آنک قرنداشی و کوند رشم لر ره جمع اید یجی اولان قواصلری (يَاوَلَدُ بَکْلِ حَخَّارٍ عَلِيْمٍ) ت
کنور سولر سکا هر بر ماهر اولان جادولری (جُمِعَ السَّحَرَةُ لِمِيقَاتِ یَوْمٍ مَّعْهُمُ) ت پس جمع
اولدی جادولر معلوم اولان کونک وعده بر رته (وَقِيلَ لِلنَّاسِ هَلْ اَنْتُمْ بِمُحَقِّقُوْنَ) ت و دیدیلدی
آدملره آیا سیرلر جمع اولور میدکز (لَعَلَّكُمْ تَتَّبِعُ السَّحَرَةَ اِنْ كَانُوْهُمْ الْعٰلَمِيْنَ) ت اوله که برلر تابع
اوله و ز جادولره اگر واسه لر آنلر غالب (فَلَمَّا جَاءَ السَّحَرَةُ قَالُوْا لِفِرْعَوْنَ اِنَّ لَنَا لَآحْرًا اِنْ كُنَّا نَحْنُ
الْعٰلَمِيْنَ) ت پس وقتا که حاضر اولدی جادولر دیدیلر فرعونه آیا بر یچون وار میدر مزدا کر
اولی برلر غالب (قَالَ نَمُّ وَاَنْتُمْ اِذَا لَمِنَ الْمُقَرَّبِيْنَ) ت دیدی فرعون اوت والیه سیر شو وقتده
بکایقین اولنلردن اولور سکر ف ی یغنی غاب اولدی بکز و قنده بزم یار انلردن اولور سکر
(قَالَ لَهُمْ مُّوسٰی الْقَوْمَا اَنْتُمْ مُّقْتَدُوْنَ) ت دیدی آنلره موسی آنکز سیرلر آه بکز شی (قَالَ قُوا
حِبَالَهُمْ وَعَصِيْهِمْ وَاَقَالُوْا اِغْرَافَ فِرْعَوْنَ اِنَّا لَنَخْسُ الْعٰلَمِيْنَ) ت پس آقی و بر دیلر کند و ایلر یقی
و کند و عصا لر بی و دیدیلر آنلر اولسون فرعونک عزتده الیه برلر غالب لر (قَالَ قُوا مُّوسٰی عَصَا
فَاذَاهِيْ تَلَقُّ مَا يَافِکُوْنَ) ت پس آندی موسی کند و عصا سنی ناکهان عصا یوتدی اول
شیلر که حبله الیه ییارلر ایدی (قَالَ السَّحَرَةُ سَاجِدِيْنَ) ت پس یوزلری اوزره دوشدی جادولر
سجده ایدرک (قَالُوْا اَمَّا رَبُّ الْعٰلَمِيْنَ) ت دیدیلر ایمان کتوردلک عالم لر رب سینه (رَبِّ مُوسٰی
وَهَارُوْنَ) ت موسی و هارونک رب سینه (قَالَ اَمَنْتُمْ لَهٗ قَبْلَ اَنْ اَدْنٰ لَکُمْ اِنَّهٗ لَکَبِيْرٌ مِّنْ الَّذِيْ عَمِلْتُمْ
السَّحَرُ فَلَسَوْفَ تَعْلَمُوْنَ) ت دیدی فرعون ایمانی کنور دیکز موسایه بن سیر اذن ویر مزدن اول

تحقیق اول یو ککزد که او کندی سزه جادوئی پس البته یاور سکر * ف سزک یو ککزد
دید فرعون یعنی الله سبحانه سزک یو ککزد موسی و سز بر اوستادک قلیذری سکر
(لَا قُطْرَ مِنْ اَیْدِیْکُمْ وَارْجَاکُمْ مِنْ خِلَافٍ وَلَا صِلَیْکُمْ اِجْعَلْ) ت البته کسر سزک لار کزی
و آقا لکزی برینی صاغ جابدن و برینی صول جابدن و اصارم سزک جله کزی (قَالُوا لَا ضَرَّ اَنَا
الْیَوْمَ مِنْ قَلْبِنَا) ت دید بر اصارم زیان یو قدر بزه البته بر لر زلزله جابنه قاند یجیز (اِنَّا نَطْمَعُ اَنْ
یَغْفِرَ لَنَا رَبُّنَا خَطَايَاَنَا اِنَّ كَاوِلَ الْمُؤْمِنِیْنَ) ت بر لر جابدن زکیار غیه ریز بریم کاهلرمزی
شوسیدند که اولدق مسلمانلر (وَاَوْحِیْنَا اِلَیْ مُوسٰی اَنْ اَسْرِیْ عِبَادِیْ اِنْکُمْ مُّتَّبِعُونَ) ت
ووحی کوندردک موسی جابنه که کیجه این کیدیجی قیل بنم قوللرمی البته سزاد یکز صره
کنور سکر یعنی فرعون و اتبعی ارقه کزدن کلورلر (فَاَرْسَلْ فِرْعَوْنُ فِی الْمَدَآئِنِ حَاشِرِیْنَ) ت
پس کوندردی فرعون شهرلره تبعیلر که عسکر جمع ایدلر (اِنْ هُوَ اِلَّا لَشِرْذِمَةٌ قَلِیْلُونَ) ت کبی
اسرائیل آزا اولان کروهلرد (وَاَنْتُمْ لَنَا اَغَاظُونَ) ت و آنلر بر لری او یکلندر یجیدلر (وَاِنَّا
لَجَمِیْعٌ حَآذِرُونَ) ت و بر لر سلاح قوشا یجی کروهلر (فَاَخْرَجْنَاهُمْ مِنْ جَنَّاتٍ وَعُیُونٍ وَكُنُوزٍ
وَمَقَامٍ کَرِیْمٍ) ت (الله یورر) طشره چیقاردق فرعون و آنک قومنی باغچه لردن و یسکارلردن
وخرینه لردن و کوزل منزل لردن (كَذٰلِكَ وَاَوْرَثْنَاهَا بَنِیْ اِسْرَآئِیْلَ) ت شویله ایتدک
و میراث و یردک اشبواش لری بنی اسرائیل (فَاَتَبِعُوْهُمْ مُّشْرِقِیْنَ) ت پس آنلرک آردی صره
کیتدیلر اشراق وقتنه کیردک * ف بر کیجه الله سبحانه نک حکمیه مصره و باد و شوب هر بر
اوده هر بر کسینه نک یولک اوغلی کبرمش و هم بنی اسرائیل اولجه حاضر نک دیو حکم اولمش
ایدی اشبو کیجه ده مصر دن چیقیدیلر مصر اهلی نیجه کون مصیبتده کون کچور و آب آخر بر قاج
کوندن مکره فرعونک حکمیه بنی اسرائیلک ارقه سی صره و اروپ فلزم دریاسنک کارنده آنلر
ملاق اولدیلر (فَلَمَّا تَرَا الْجَمْعَانَ قَائِلًا هٰذَا مَوْسٰی اِنَّا لَمُدْرِكُوْنَ) ت پس وقتا که بری برینی
کوردیلر ایکی کروه دیدی موسانک اصحابی بر لر ایشورلر (قَالَ کَلَّا اَنْ مَعِیْ رَبِّیْ سَمِیْعٌ) ت
دید موسی او یله دکل البته بخله در بنم یول کوستر بکا (فَاَوْحِیْنَا اِلَیْ مُوسٰی اَنْ
اَضْرِبْ بِعَصَاكَ الْجَمْرَ فَانْفَلَقَ فَكَانَ كُلُّ فِرْقٍ کَالطُّودِ الْعَظِیْمِ) ت پس وحی کوندردک موسی
جابنه که اورعصا کی دکزه پس دکزیار لدی هر بر یواسکی یولک طاغ کی اولدی * ف صواون
ایکی یردن شی اولوب اون ایکی یول اولدی و بنی اسرائیل دخی اون ایکی قبیله ایدیلر هر بر قبیله

بر بوله داخل اولدیلر کزک اوردنه پرندهر یولک آرمسندک کی صوطاغ کی اولوب طوردی
(وَاِذْ اَنۡشَاۡنَا الْاٰخِرِیْنَ) ت و یقین کوندردک اول بره آخر کروهلری (وَاٰحِبَّآ مَوْسٰی وَمَنْ مَّعَهُ
اٰجَعِیْنَ) ت و یجات و یردک موسایه و آنکله یله اولانلرک کلسنه (تَمَّ اَعْرَقْنَا الْاٰخِرِیْنَ) ت
صکره بوغدق صوده آخر لری (اِنْ فِیْ ذٰلِكَ لَا یَهٗ وَمَا كَانَ اَصۡکَرُ لَهُمۡ مُّؤْمِنِیْنَ) ت اشبو
ماجراده بر نشانه وارذر و اولدی آنلرک یوحی مسلمانلر (وَإِنْ رَبُّکَ اِلَٰهُ الْعَزِیْزِ الرَّحِیْمِ) ت
و البته سنک ربک غالبدر امر کیجیدره ف اشبو فرعونک ماجراسنی الله سبحانه یغمیر علیه
السلامه ایشته در دیکه مککک فرعونلری مسلمانلر عقبنجه کلوب غوغا ایتک استلر پس
وطنلردن طشره تباه اولیسر در لر نیجه که موسانک فرعونی هلاک اولدی (وَاَنْتَلَّ عَلَیْهِمْ نَبَآ
اِبْرَآهِیْمَ) ت و او قوا نلر اوزرینه ابراهیمک خبرینی (اِذْ قَالَ لِاِسَیۡهِ وَقَوْمِهِ مَا تَعْبُدُوْنَ) ت
و قتا که دیدی باباسنه و کزد و قومنه شیشه طیار سکر (قَالُوْا نَعْبُدُ اِهۡنَا مَا نَنْظُرُ لَهَا عَآثِرِیْنَ) ت
دیدیلر عبادت ایدر ز بتلره پس اولورز آنلرک عبادت لرینه مدد اومت ایدیجی (قَالَ هَلْ یَسۡعُوۡنَکُمۡ
اِذۡ تَدۡعُوۡنَ) ت دیدی آیا ایشدیلر لری سزک سوز یکزی چاغردیغکزد و قنده (اَوْ یَسۡعُوۡنَکُمۡ اَوْ
یَضُرُّوۡنَ) ت یا منفعت ایدر بر لری سزیه یاضر دایر شدیلر لری (قَالُوْا بَلَّ و جَدْنَا اَبَآءَنَا کَذٰلَکَ
یَفۡعَلُوۡنَ) ت دیدیلر یوق بلک بولدف بابالرمزیکه بولجه ایشلر ایددی (قَالَ اَفَرَاۤیۡتُمْ مَا کُنۡتُمْ
تَعۡبُدُوۡنَ) ت دیدی کوردیکزد و یلیدیکزی او ایشیکه آک عبادت ایدر سکر (اِنَّکُمْ وَاۡبَاؤُکُمۡ
الْاَقۡدَمُوۡنَ) ت سز لر و سزک اول یکن بابالر کز (فَاَتَمَّ عَدُوۡیَ الْاَرۡبِ الْعَٰلَمِیۡنَ) ت پس البته
شونلر بنم دشمنه در ایکن دوست طوثرم عالملرک ربسفی (الَّذِیۡ خَلَقَ فِیۡ هَٔؤُلَآءِیۡنَ) ت اول
الله بر اندی بنی یول کوستر بکا (وَالَّذِیۡ هُوَ یَطۡمَعُنِیۡ وَیَسۡقِنِیۡ) ت و اول الله طعام ایدر بر بکا
وصوایچور بر بکا (وَإِذَا مَرِضْتُ فَهُوَ یَشۡفِیۡنِیۡ) ت و وقتا که کیف سز اولورم شفا و یر بر بکا (وَالَّذِیۡ
یُعِیۡنِیۡ ثُمَّ یَحۡمِیۡنِ) ت و اول الله که اولدیر زینی صکره یرلد برینی (وَالَّذِیۡ اَطۡمَعُ اَنْ یَّغۡفِرَ لِیۡ خَطِیۡئَتِیۡ
یَوْمَ الدِّیۡنِ) ت و اول الله که زجا ایدرم آنکله یار غیه بنم کاهلرمی انصاف کو قنده (رَبِّ هَبْ
لِیۡ حُكۡمًا وَالحَقِّیۡ بِالصَّٰلِحِیۡنَ) ت ای بنم ربم باغشله بکا حکمتی و لاحق قلغل بنی ابوایشلیر
(وَاجۡعَلْ لِّیۡ لِسَانَ صِدۡقٍ فِی الْاٰخِرِیۡنَ) ت و قلغل بنم ایچون کوزل اولان ذکر بده صکره کلنلرک

ارالنده . فاحتمال ایدر که ابراهیم علیه السلام مرادی شواوله که آخر زمانده بنم
اولاد صدن بر بنی کله و بنم اولاد صدن بر امت اوله که آنلر بنم دینی تجدید ایدر (واجعانی من
ورثة جنه النعیم) ت و قلغل بنی نعمت اولان جنتک وارثلردن (واغفر لانی الله کان من
الضالین) ت و یارلغه بنم بابامیکه اولدی از غینلردن (ولا تخزنی يوم یبعثون) ت و رسوا ایتمه بنی
آدملر برلردن قالدربان کونده (یوم لا ینفع مال ولا ینون) ت اول کونده کفانده ویر مزنه مال
ونه اولاد (الامن انی الله بقلب سلیم) ت لیکن فائده صاحبی اولدر که کتوره الله تعالی به
عیبیز اولان قلبی (وازلت الجنة للامهین) ت یقین قلندی جنت صاقتلره (وبرزت الجنة
للعاصین) ت و ظاهر کوسر بلور جهنم از غینلره (وقیل لهم انما کنتم تعبدون) ت و دینلور
آنلر نه یرده در اوشیکه بنر لربادت ایدر ایدر بکزا (من دون الله هل یصرونکم او
یتصورون) ت الله دن غیری آیا یاردم ایدر یسولدری بنر یا خود استقام آله یسولدری
(فکتبوا فیهما هم والفاوون) ت پس یوزلری اوزرینه دوشلر جهنم بتلور از غینلر (وجنود
ابلیس اجعون) ت و دخی شیطانک جملہ قشونی (قالوا و هم فیما یحتصمون) ت
دیر لربلر جهنمده بری بریلر شمایه یابه رقه (تالله ان کانی ضالال مبین) ت الله سبحانه به قسم
اولسونکد بر اولدی اشکاره از غینلرده (اذنوسیکم رب العالمین) ت شو وقتده که برابر
قیلدرق بنر لری عالمکد رب سینه (وما اضلک الا الجحرمون) ت و از غین قلندی بر لری مکر
کوتوا بلسلیر (فما لئامن شافین) ت پس یوقدر بر بنجون هیچ بر شفاعت ایدیمی (ولا
صدیق جیم) ت و نه محبت ایدیمی بر دوست (قلوا ان لنا کرمه فنسکون من المؤمنین) ت پس
نولیدی بر بنجون بر کرمه دنیایه رجوع ایتمک اولیدی که اولدی مسلملردن (ان فی ذلک
لایة وما کان اکثرهم مؤمنین) ت البته اشبو ماجرا ده نشانه واردر و اولدی آنلرک چوغی
ایناضی (وان ربک لاهو العزیز الرحیم) ت و البته سنک ربک غالبدر اسر کجیدر (کذبت
قوم نوح المرسلین) ت یلانه نسبت ایتدیلر نوحک قوی یغمبر لری (اذ قال لهم اخوهم
نوح الاتقون) ت وقتا که دیدی آنلره قرنداشلری نوح ایا الله دن قورمز میسکر (انی لکم

رسول امین) ت تحقیق بنر کچون امین اولان یغمبرم (فاتقوا الله واطیعون) ت
پس صاقتک الله دن و اطاعت ایدک بکا (وما استلکم علیه من اجر ان اجری الاعلی رب
العالمین) ت و استم بنردن هیچ بر مز دبعنی رسالت ایرشدرمک اوزرینه دکادر بنم
مزدم مکر عالمکد ربسی اوزرینه در (فاتقوا الله واطیعون) ت پس صاقتک الله دن
و اطاعت ایدک بکا (قالوا انؤمن لك واتبعك الارذلون) ت دیدیلر آیا ایمان کتور مدعی
سکا و حال بوکه تابع اولدی سکا اذنار (قال وما علی جماعک انوا یبعثون) ت دیدی
نوح ندر بنم علم آنلرک ایشلدرک رینه (یعنی آنلرک ایشنه بنم علم ایرشمز بکا ایمان کتور دکاری
ظاهرده میدریا خود حقیقه قییمیدر حقیقتی بیلم بن الحق ظاهره اعتبار ایدرم) ف صفت
اهلانی ادنی صایدیلر بر یغمبرک اول ارقداشی فقر او غربا یدنی اوله اولدیه یسور دیکه
آنلرک طوغسر بلقی بنم قبولدر آنلرک پیشه سی و ابشی ندر آندن بنم مرادم یوقدر
(ان حسابکم الاعلی ربی لو تشعرون) ت آنلرک حسابی الحق بنم برم اوزرینه در
اگر یلسکر (وما انا بطارد المؤمنین) ت و دکام بن مؤمنلری کتسد و یاتمدن سوروب
ایراق ایدیمی (ان انا الانذیر مبین) ت دکام بن الحق آشکاره قورقود یجیم (قالوا لئن لم تنه
یا نوح لتکونن من المرجومین) ت دیدیلر اگر کیرو طور مز سن ای نوح البته اولور سن
طاشلدرن (قال رب ان قومی کذبون) ت دیدی ای بنم برم قوم بنی یلانه نسبت ایتدیلر
(فافتح بینی و بینهم فتحا و نجی و من معی من المؤمنین) ت پس آج بنم ارامله آنلرک اراسنی
آچقله و نجات ویر بکا اول کسنه به که بخله یله در مسلملردن (فالتحینه و من معه فی الذلک
المشکون) ت پس خلاص ایتدک آنی و اول کسنه یکه طولاش قایتده ایدیلر (ثم اغرقنا بعد
الباقیین) ت صکره صوده بو غدق اندن صکره قالنلری (ان فی ذلک لایة وما کان اکثرهم
مؤمنین) ت اشبو ماجرا ده بر نشانه واردر و اولدی آنلرک چوغی ایناضی (وان ربک
اهو العزیز الرحیم) ت و البته سنک ربک غالبدر اسر کجیدر (کذبت عاد المرسلین) ت یلانه
نسبت ایتدیلر عاد قوی یغمبر لری (اذ قال لهم اخوهم هود الاتقون) ت اولوقنده که دیدی

مواشی سین او تله ده و صو ار مه ده شود و د ن زجت کورد یکنندن طو لای آشنالری نل برینی
اغوا ایدوب و آذر و ب دوه بی اولدی مرکه ترغیب ایتدی اول کیسه دوه نل ایاقلری کسوب
سکیرلدی اشیو واقعه دن اوج کون صکره آنله الله سبحانه نل عذاب ایشدی (فاخذهم
العذاب ان فی ذلک لآیه و ما کان اکثرهم مؤمنین) ت پس طوتدی آنلری عذاب و هلاک
اولدی اشیو ماجرا ده نشانه وارد و اولدی آنلرک جوخی ایشی (و ان ربک لہو العزیز
الرحیم) ت و تحقیق سنک ربک غالبدر اسر لیجیدر (کذبت قوم لوط المرسلین) ت بلانه نسبت
ایتدی لوط نل قوی پیغمبر لری (اذ قال لهم اخوهم لوط الاتقون) ت و قتا که دیدی آنلره آنلرک
قرنداشی لوط ایا صاقمز میسکز (انی لکم رسول امین) ت بن سز کیچون امین پیغمبر
(فاتقوا الله و اطیعون) ت پس صاقتک الله دن و اطاعت ایدک بکا (وما استلکم علیه من
اجر ان اجری الاعلی رب العالمین) ت و استم سزدن (رسالت ایشدر مک اوزرینه) هیچ
بر من دینم من دم الحق عالمک ربسی اوزرینه در (اتأتون الذکر ان من العالمین) ت
آیا شہوت قصیدله کی دومیسکز ار ککلر اوزرینه عالم اهلندن (وتذرون ما خلق لکم ربکم
من ازواجکم بل انتم قوم عادون) ت و کبر و برا قورسکز و ایشی کی راندی سز کیچون
سزک ربکزار بلر کزدن بلک سز لر ددن یکن کروه سکز (قالوا ان لم تنتہ یا لوط لتکون من
المخرجین) ت دیدیلر ک کبر و طور من سن ای لوط البتہ اولور سن (بزم دیاردن)
چبقارلشردن (قال انی اعمل لکم من قالین) ت دیدی بن سزک ایشلر کزه بغض ایدیلر دینم
(رب یجیی و اہلی بما یعملون) ت ای بزم ربم نجات ویر بکا و بزم اہله اولشیتک و بالندنکه
ایشلر (فحییناہ و اہلہ اجمعین) ت پس نجات ویردک آکا و آنک اتباع لری نہ جلا (الاجحور
فی الغابین) ت مکر اختیاره بر قاری که اولدی قاللشردن (ثم دمرنا الا بخرین) ت صکره
هلاک ایتدک آخر لری (وامطرنا علیہم مطرا فاسامطرا المنذرین) ت و باغ و دوق آنلر
اوزرینه یغموری بن سز کین اولدی قورقودلشلرک یغموری (ان فی ذلک لآیه و ما

کان اکثرهم مؤمنین) ت البتہ اشیو ماجرا ده وارد بر نشانه و اولدی آنلرک جوخی
مسلمان (و ان ربک لہو العزیز الرحیم) ت و البتہ سنک ربک غالبدر اسر لیجیدر
(کذب اصحاب الایکۃ المرسلین) ت یلان صایدیلر ایکده سا کن اولنلریہ مبر لری (اذ قال
اہم شعیب الاتقون) ت و قتا که دیدی آنلره شعیب ایا قورقز میسکز (انی لکم رسول امین) ت
البتہ بن سز کیچون امین پیغمبر (فاتقوا الله و اطیعون) ت پس قورقز کز الله دن
و اطاعت ایدک بکا (وما استلکم علیہ من اجر ان اجری الاعلی رب العالمین) ت و استم
سزدن (رسالت ایشدر مک اوزرینه) هیچ بر من دینم من دم الحق عالمک ربسی اوزرینه در
(اوفوا الکیل ولا تسکونوا من الخسرین) ت غامبله اولک اولچک کزی و اولمک زریان
ایریشدر یجیلردن (وزنوا بالقسطن المستقیم) ت و طارنک سز طوغز و اولان تراز و ایلہ
(ولا تضسوا الناس اشیائهم ولا تعثوا فی الارض مفسدین) ت و نقصان قلمکز آدمک
حقارندن هیچ برشی و مبالا ت سز طولمک زردہ کو قولک ایدرک (واتقوا الذی خلقکم و الجبلہ
الاقوین) ت و قورقک اول کسنہ دن کی راندی سزی و اول یکن کروهلری (قالوا انما انت
من المکذبین) ت دیدیلر همان سن سهرلشردن سن (وما انت الا بشر مثنا وان نظنک لمن
الکاذبین) ت و دکل سن مکر بر لری آدم سن برظن ایدر سزی یلا یجیلردن (فاسقط
علینا کسفا من السماء ان کنت من الصادقین) ت پس صال بزم اوزر من بر پارچه بی
کو کدن ار سن طوغز و دینلردن ایشک (قال ربی اعلم بما نعملون) ت دیدی بزم ربم
یلا و ایشی که ایشلر سکز (فکذبوه فاخذهم عذاب یوم الظلہ انه کان عذاب یوم عظیم) ت
پس یلا نخی صایدیلر شعبی پس طوتدی آنلری کولک کونک عذابی البتہ اول اولدی
یولک کونک عذابی فبر آتش کوا کله لک شکندہ ظاھر اولوب آنلری هلاک ایتدی
(ان فی ذلک لآیه و ما کان اکثرهم مؤمنین) ت البتہ اشیو ماجرا ده وارد بر نشانه و اولدی
آنلرک جوخی مسلمانلر (و ان ربک لہو العزیز الرحیم) ت و سنک ربک غالبدر اسر لیجیدر

(وَإِنَّهُ لَنَزِيلُ رَبِّ الْعَالَمِينَ) ت وقران عالمك ريسنك ايندرمشيد (نَزَلَ بِهِ الرُّوحُ الْأَمِينُ عَلَى قَلْبِكَ لِتَكُونَ مِنَ الْمُنْذِرِينَ) ت اشاعى كتوردى شو قرانى امين اولان روح (يعنى جبرائيل) سنك قلبك اوزرينه تا اوله سن قورقوديجيلردن (بِلِسَانٍ عَرَبِيٍّ مُبِينٍ) ت واضح اولان عرب دايلاه (وَإِنَّهُ لَنَزِيلُ رَبِّ الْأَوَّلِينَ) ت وقرانك خبرى اول بكنلرك كابلنده در * ف يعنى قرآنك خبرى بكمش كابلنده يازمش در وانلرك اكر مدعالي دخی كتب الهيه ده قرآنك ثابت اولميد در پس ثابت اولمش ايكن ايا نيچون ايمان كتورمزلر (اولم يكن اهم آية ان يعلمه عُلُوًّا بَنِي إِسْرَائِيلَ) ت آيا اولمدي آنلر ايچون نشانه شو كه ياورلر قرآنك حق اولمى بنى اسرائيل عالملى (وَلَوْ زُلْزِلَتْ عَلَيْهِ عَلَى بَعْضِ الْأَعْجَمِينَ) ت واكر ايندر سبدك شو قرآنى بجميلرك بعضى اوزرينه (فَقَرَأَهُ عَلَيْهِمْ مَا كَانُوا يَكْفُرُونَ) ت پس او قوسيدى قرانى آنلر اوزرينه هر كز ايتاغزلرايدى * ف كافر لديد يلك قران عرب دايلاه نازل اولمش اشبو پيغمبرك لسانى دخی عرب يدر شايد كه كند و طرفندن يامش اوله اكر بر بشقه دل ايله اولميدى ايناوب يقين ايدرك اشبو اجدن ارشاد اولنديكه اول بر كسنه كه آنك قلبنده شبهه لراولمش اوله آنده طمانيت بولمزا كراويله اولميدى شهادتلى ده ازياده اولورديكه آنى بر غبرى كسنه دن اوكر نيوردير لرايدى (كَذَلِكَ سَدَكْنَاهُ فِي قُلُوبِ الْمُجْرِمِينَ) ت اشبو كي بچوردك طمانتي كو نو ايشليلرك قلبلرينه (لَا يُؤْمِنُونَ بِهِ حَتَّى يَرَوْا الْعَذَابَ الْأَلِيمَ) ت ايمان كتومزلر قرانه اولوقته دكينه كورلر در دويريجي اولان عذابى (فَيَأْتِيهِمْ بَغْةٌ وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ) ت پس كور شو عذاب آنلر خبرمزلر و آنلر بيلزلر (فَيَقُولُوا أَهْلُ مَحَنٍ مَّنْظُرُونَ) ت پس ديرلر آيا بزلر مهلت ويريلور ميوز (أَفَبِعَذَابِنَا يَسْتَعْجِلُونَ) ت ايا بزم عذابمزي چاپكى طلب ايدرلر (أَفَرَأَيْتَ إِنْ مَتَّعْنَاهُمْ سِنِينَ) ت ايا كور ريسنن كا كرفته لندرسك آنلرى برقاج يللر (ثُمَّ جَاءَهُمْ مَا كَانُوا يُوعَدُونَ) ت صكره كاسه آنلر وعده اولمى دقلرى شى (مَا أَغْنَى عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَمْتَعُونَ) ت نه شى رفيع ايدر آنلرك باشندن آنلرك فائده لاولمى دقلرى (وَمَا أَهْلُكُمْ مِنْ قَرْنٍ إِلَّا لَهَا بُدْءُ وَذُرٌّ) ت وهلاك ايتدك هيچ بر كوي مكر آنلر ايچون

قورقوديجيلر وارايدى (ذِكْرَى وَمَا كُنَّا بِمُتَذَكِّرِينَ) ت نصيحت ويرمكچون آنلره و بزلر اولمى دقلر ايديجي (وَمَا تَنْزِيلُ الشَّيَاطِينِ) ت و ايندر مبدى قرانى شيطانلر (وَمَا يَنْبَغِي لَهُمْ وَمَا يَسْتَطِيعُونَ) ت ودخی لايق دكل آنلره وقادر اولازلر (انهم عن السمع لمعزولون) ت شيطانلر ايشتمك كدن ايراق اولمشلردن * يعنى ملائكه لرك سوزلرينى ايشتمك كدن (فَلَا تَدْعُ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ فَتَكُونَ مِنَ الْمُفْضِلِينَ) ت پس دعا ايتمه الله ايله ييله بر آخر مبعوده شو وقتده اولور سن عذاب اولمشلردن * ف اشبو كلامى رسوله يوردى غير ييله ايشتمك مكيچون وقورقتمه مكيچون (وَأَنْذِرْ عَشِيرَتَكَ الْأَقْرَبِينَ) ت وقورقوت بقين اولان اقربالريكي * ف اشبو آيت نازل اوليجي پيغمبر عليه السلام جهله قريشله يو كسك صواتله چاغروب ايشتمدردى و كندى عه سنه وقزينه وعجه لرينه ايشتمدرديكه الله سبحانه نك نياشده كند و كزن خلاصچون فكر ايد بكن بزن سز كيچون هيچ بر شئي ايديه يام (وَإِخْفِضْ جُنَاكَ لِمَنِ اتَّبَعَكَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ) ت و آيلق قلغل كند و قولكي (يعنى تواضع ايله) اول كسنه ايچون كه تابع اولدى سكا مسلمانلردن * ف يعنى مؤمنلر شفق و احسان ايت خواه اقربا اولسون و خواه اجنبى (فَإِنْ عَصَوْكَ فَقُلْ إِنَّي بِرَأْيِ مَنَافِعِهِمْ أُنْ) ت پس اكر عاصى اولسه لرسكا ديكل البته بن برى يم اولمشلر كه ايشلر سكر * ف يعنى هر كسنه كه الله سبحانه نك حكمنه مخالفت ايديه آندن ايراق اول خواه آشنا اولسون و خواه ييكانه (وَتَوَكَّلْ عَلَى الْعَزِيزِ الرَّحِيمِ) ت و تاپشور امر يكي غالب امر كيچي اولان الله اوزرينه (الَّذِي يَرَاكَ حِينَ تَقُومُ) ت اول الله كه كوررسنى طور ديفك وقتده (يعنى تهمجد وقتنده) (وَتَقْلُبُكَ فِي السَّجْدِينَ) ت و كوررسنك دوغمكيكى (يعنى قيام دن ركوعه و ركوع دن سجوده) سجده ايدنلرك اراسنده (إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ) ت البته اول الله ايشديجي بيلجيدور * ف يعنى وقتا كه تهمجد نماز نه قيام ايدرسن اصحابك حالىدن خبر آلورسن كه آنلر الله سبحانه نك ذكرينه مشغوللرى يا خود غافللرى (هَلْ أَتَيْتُكُمْ عَلَىٰ مَنَازِلٍ مُّشَارِبَةٍ دَافِعَةٍ لِّكُم مِّنَ الشَّيَاطِينِ) ت خبر ويره يمي نيز دقتي كسنه لراوزرينه اينر شيطانلر (تَنَزَّلُ عَلَىٰ كُلِّ أَقْلٍ مُّثِيمٍ) ت اينر لهر بر كوتو

ایشا اولان یلاخیلار و زینه (يَلْقَوْنَ السَّمْعَ وَ أَكْثَرُ هُمْ كَاذِبُونَ) ت آتی ویرلر قولاقلرینی
(شیطانلرک سوزلرینه) و آنلرک چوغی یلاخیلدرلر * ف بعض آدمار و ایدیلر که کاهن
ایدیلر و یونلر شیطانک بریده دوستلر ایدیلر ایدی و شوشه طانه نذر و نیاز و پرلر ایدی
اشبو شیطان بشقه شیطانلر ایللا کلا منی خرسز لقله ایشتمکچون کولک جاننسه
کیمدرلر ملائکه لرائلری اودباره سیله اورلر و یلدر آقسی اشبو کورینان اوددر پس
قاجد قلری وقتدمه لائکه نک سوزلرندن همان برایکی سوزایشیدرلر آتی دوستلری اولان
کاهنلر کلوب دیرلر و کاهنلر دخی مرمدرلر و مرمدرلر آتی معقه قد اولورلر پس حقیقه قد
کاهن یونلر دیرلر و جوق آدمار که هانت دعواسین ایدیلر حیلله یازقله و کیدایله لیکن کاهن
حقیقی به حاصل اولان تذویر و حیلله انلر حاصل اولماز و بعضی شیملر واردر که انسانه کیرلور
و شیطانله ظاهر درنتمک الی و یوزمیل قدری ابراق یولده اولان احوالی و یا خود برکسنه نک
جیمنده شئی واردر و یا قلبنده نه خیال ایدر لیکن کله جک خبری شیطانده بیلمکر بر و یا ایکی
سوزلری که فرشته لردن ایشتمه لروا و اون بش یلائی آ کافار شدروب ظاهر قیلرلر کندو
قیاسلرندن قیاسلری غلط اولسون یا صحیح اولسون پس شیطان ایوایشیلردن طارغیندر
نیچونکه آتی کو تو و چرکین صیارلر و یلاخیلردن و الداد بیلمردن زیاده سیله خوشه ادر
زیرا که آنلرک رضاسنه موافقد (وَالشَّعْرَاءُ يَتَّبِعُهُمُ الْغَاوُونَ) ت و شاعرلر تابع اولورلر
آ زغینلر * ف کافرلر پیغمبر علیه السلامه کاهن کاهن دیدیلر و کاهنجه شاعر دیدیلر پس
یور دیکه شاعرلر کلامندن برکسنه هدایت بولماز اما پیغمبرک صحتدن نیجه ییک خلق هدایت
بولوب ایوایشلی اولورلر (أَلَمْ تَرَأَهُمْ فِي كُلِّ وَادٍ يَمِجُونَ) ت کورمن مین که آنلر هر بر درده
باشلری دوغش اولورلر (یعنی هر بر مضمونده مبالغه ایدرلر) * ف و هر مضمونی که طوتدیلر آتی
اوزاتغه باشلایلر و مبالغه حدینه ایرشد و دیلر (وَأَنَّهُمْ يَقُولُونَ مَا لَا يَفْعَلُونَ) ت و آنلر دیرلر
ایشاد کلری شیئی * ف بعضی تنکیم به اوانلق دعواسین ایدیلر حالبوکه قوتلری یوقدر و عشق
دعواسین ایدر یلاخیلقله و کیفیتم دیر اصل یوق (إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَ ذُكِّرُوا
اللَّهُ كَثِيرًا وَ اتَّقُوا مِنَ بَعْدِ مَا ظَلَمُوا وَ سِیْءَ لِمَ الَّذِينَ ظَلَمُوا إِیْ مُنْقَلَبٍ يَنْقَلِبُونَ) ت مکر اول
کسنه لکه ایمان کتور دیلر و ایشلایلر کوزل اولان ایشلری و ذکرا یشلر الله سبحانه بی جوق
و انتقام چکدیلر ظلم اولندقدنصکره و یقینده یلور اول کسنه لکه ظلم ایتدیلر قنقی بره کبیر
دوزلر * ف مکر اول کسنه لکه شعر ایلله سبحانه به هدایدیلر یا کافرلری ذم ایدیلر
و کاهنلر کو تو لکنی بیان ایدیلر و یا خود کافرلر که اسلاهی هجوایتش آ کاجواب ویرلر
اشبو مثلثو شعر مذموم دکدر

(سورة النمل مکيه وهی ثلاث وتسعون آیه) *
نمل سورة هی مکيه نازل اولاش واشبو سورة طه سان اوج آیه در

بسم الله الرحمن الرحيم
باعثایچی اسر کیی اولان آدیله او قورم

(طس) ت الله یسلوراندن مرادی (تِلْكَ آيَاتُ الْقُرْآنِ وَ كِتَابٍ مُبِينٍ) ت اشبو ایتلر قرآنک
آیتلریدر و اشکاره اولان کابک آیتلریدر (هُدًى وَ بُشْرًى لِلْمُؤْمِنِينَ) ت یول کوسه تر مکن
وسو بندر مکنر مسلمانلر (الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَ يُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَ هُمْ بِالْآخِرَةِ هُمْ يُوقِنُونَ)
ت اول کسنه لکه قائم قیلرلر نمازی و ویرلرلر کافی و آنلر اخرته ایناخیلدرلر (إِنَّ الَّذِينَ
لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ زَيَّنَّ لَهُمْ أَعْمَالَهُمْ فَهُمْ يَعْمَهُونَ) ت البته اول کسنه لکه ایمان
کتورمنلر آخرته برده لک آنلر آنلرک کو تو اولان ایشلری پس آنلر باشلری دوغش اولورلر
(أُولَئِكَ الَّذِينَ لَهُمْ سُوءُ الْعَذَابِ وَ هُمْ فِي الْآخِرَةِ هُمْ الْأَخْسَرُونَ) ت اشبو کروه اول کسنه لدر که
آنلر ایچوندر کو تو اولان عذاب آنلر آخرته زیاده زیان ایشلیرلر (وَ أَنْتَ أَتْلُوهُ الْقُرْآنَ مِنْ
لَدُنْ حَكِيمٍ عَلِيمٍ) ت تحقیق سکا و پرش اولور قرآن بیلچی محکم ایشا اولان اللهک یاتدن
(إِذْ قَالَ مُوسَىٰ لَأَهْلِهِ إِنِّي آنَسْتُ نَارًا سَآئِئُكُمْ مِنْهَا يَجْزِي أَوَّاهٌ أَوْ يَكُمُ بِشَهَابٍ مِّنْ سَحَابٍ أَعْلَکُمْ تَصْطَلُونَ)
ت ذکر ایت شول و قتیکه دیدی موسی کسند و اهلنه که بن کوردم اودی کتوریم سزه شو
اوددن بر خبری یا خود کتوریم سزه او طونه طوتاش برشعلی اوله که ایصنه سکنر (فَلَمَّا جَاءَهَا
نُودِيَ أَنَّ بَورُکَ مِنْ فِی النَّارِ وَمِنْ حَوْلَهَا وَ سَیِّحَانِ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ) ت پس وقتا که کلدی اول
آتشه چاغرلدیکه برکت ویرلدی اول کسنه به که اوددمه دروینه اول کسنه به که شو اودک
اظر افنددر و با کلا عالمک ربی اولان الله ایچوندر * ف شاه ولی الله رحمه الله دیر که
شول کسنه که آتشده در ملائکه لدر که شونو رتجایده آتش صور تیلله مصورا و لشلر و شو
کسنه لکه اظر افنددر بر بشقه ملائکه لدر که اولکی ملائکه لردن اشاغیدرلر * ف اودک
اراسندمو یقینلرنده مقرب اولان ملائکه ل و ارایدی و اول کورینان اودد کل ایدی بلکه
ملائکه مقربک نوری ایدی و الله سبحانه ایسه غیب عالمندن دایتدی ایدی (يَا مُوسَىٰ إِنَّهُ

أَنَا اللَّهُ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ) ت ای موسی بن غالب اولان حکمت صاحبی اولان اللهم (وَأَنْتَ عَصَاكَ
فَلَمَّا رَأَاهَا تَهْتَزُّ كَأَنَّهَا جَانٌّ وَلَّى مُدْبِرًا وَلَمْ يُعَقِّبْ يَامُوسَى لَا تَخَفْ إِنِّي لَا يَخَافُ لَدَى الْمُرْسَلِينَ) ت
و آنغل کند و عصا کی پس (آنقدده همان) کوردیکه عصا تیره نور دیرسن که کویا بلاندر
یوزجو بردی ارقه و بره رک و کیر و دوغدی (دیدک) ی موسی قورقه که قورقزیم یا نده
بیغمه برل * ف شوعصا اینجه بریلان اولدی وقتا که فرعون اوکنسه آندی بر یولک بلان
اولدی (الْأَمْنُ ظَلَمَ ثُمَّ بَدَّلَ حُسْنًا بَعْدَ سُوءٍ فَأَلَى غُفُورٍ رَحِيمٌ) ت لیکن اول کسسه که ظلم ایتدی
صکره آنک عوضنده کتوردی اولکی کونولکدن صکره پس البته بن یارنجیم امر کجیم *
ف موسی علیه السلام بر قبطی اولدرمشیدی اول خطا بی اوزره موسی علیه السلام
قلینده قورقو و ارایدی الله سبحانه آتی عفو ایتدی (وَأَدْخَلَ يَدَكَ فِي جَيْبِكَ تَخْرُجُ يَدَا مِمْ
غَيْرُ وَفِي تِسْعِ آيَاتٍ إِلَى فِرْعَوْنَ وَقَوْمِهِ إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا فَاسِقِينَ) ت و صوفقل الکی
کند و یقه که تا که طشره حقیقه شوال آق اولرق عیسر اشبو ایکی نشانه ایله که داخلدر
طقوز معجزه به کیت فرعونک و آنک کر و هذک جانینه که آنرقا قارکر و هی اولدیله * سورة
اعرافده باقییدی نشانه لرک بیانی کچمش (فَلَمَّا جَاءَتْهُمْ آيَاتُنَا مُبْصِرَةً قَالُوا هَذَا سِحْرٌ مُبِينٌ) ت
پس وقتا که کلدی آنره بزم نشانه لرمن واضح اولرق دیدیلر اشبو اشکاره جادوای کدر
(وَجَعَلُوا مِنْهُمْ أَفْتِدَاءً لِقَوْمِهِمْ ظَلَمُوا وَعُلُوا فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُفْسِدِينَ) ت و طا کدیلر
شونشانه لری ظلم یوزندن و تیکرلک یوزندن و کرجک ایتمشیدی شونشانه لری آنلرک
کو کالری پس باق که نیجه اولدی کونوایشیلرک ایشلرک آنری (وَلَقَدْ آتَيْنَا دَاوُدَ وَسُلَيْمَانَ
عِلْمًا وَقَالَا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي فَضَّلَنَا عَلَى كَثِيرٍ مِّنْ عِبَادِهِ الْمُؤْمِنِينَ) ت و ویردک داوده و سلیمان
بیلمکی و دیدیلر او کمالک اول الله ایچوندک که فضیلت و کمال ویردی بزه حق کسسه لر اوزرینه
مسلمان اولان قوللرندن (وَوَرِنَ سُلَيْمَانُ دَاوُدَ وَقَالَ يَا أَيُّهَا النَّاسُ عِلْمُنَا مَنَظِقَ الطَّيْرِ وَأَوْتِنَا
مِنْ كُلِّ شَيْءٍ إِن هَذَا لَهُوَ الْفَضْلُ الْمُبِينُ) ت و وارث اولدی سلیمان داوده و دیدی ای آدم لر
او کزدلی بزه قوشلرک دلی و ویرلدی بزه هر بر نعمتدن البته شودر اشکاره اولان فضیلت
* ف حضرت سلیمان داوده علیه السلامه وارث اولدی یعنی پیغمبر اولدی و پادشاه اولدی
باباسنک مقامنده و حضرت داودک بشقه اوغلنلری و ارایدی اما شوراده یوق ایدیلر سلیمان
لازم اوله جق شیلری آکعنایت پیوره شیدی (وَحُشِرَ لِسُلَيْمَانَ جُنُودُهُ مِنَ الْجِنِّ وَالْإِنسِ
وَ الطَّيْرِ فَهُمْ يُوزَعُونَ) ت و جمع اولدی سلیمان ایچون آنک عسکری جندن و آدم دن و قوشندن

پس شوجاعت بری برینسه لاحق اولغیچون طور دیر یلورلرایدی (حَتَّى إِذَا أَوَّلَىٰ أَوَّلَىٰ وَادٍ
النَّارِ قَالَتْ فَلَيْسَ بِهَا النَّارُ أَدْخُلُوا مَسَاكِنَكُمْ لَا يَحْطُمَنَّكُمْ سُلَيْمَانُ وَجُنُودُهُمْ لَا يَشْعُرُونَ)
ت اولوقتده کینه که ایرشدیلر قرنجه دره سنه دیدی بر قارنجه ای قارنجه کروهی کندو
اولر یکره کیر یکره تاهلاک ایتمسون سزی سلیمان و آنک عسکری بیلمه رک * ف قارنجه لرک
آوزینی کیمه ایشتزلیکن الله سبحانه آتی سلیمان یلدرمشیدی (فَتَبَسَّ ضَاحِكًا مِّنْ قَوْلِهَا
وَقَالَ رَبِّ ارْزُقْنِي إِنَّا نَسْتَكْرِعُ نِعْمَتَكَ الَّتِي أَنْعَمْتَ عَلَيَّ وَعَلَىٰ وَالِدَيَّ وَأَنْ أَعْمَلَ صَالِحًا تَرْضَاهُ
وَأَدْخُلْنِي بِرَحْمَتِكَ فِي عِبَادِكَ الصَّالِحِينَ) ت پس کندی کندیله کوله رک تبسم ایتدی شو قرنجه نک
سوزندن و دیدی ای بزم ربم الهام ایت بکا که شکر ایدیم سنک نعمت که احسان ایتدک بزم
اوزریمه و بزم بابام و انام اوزرینه و الهام ایت بکا که ایشلم ایوا اولان ایشلری که خوشحال
اولسن شوایشن و کتوزینی کندو رجته کله ایوا ایشلر اولان قوللر یکلر زمره سنه * ف
یعنی بابایی اوزرینه الله سبحانه نک نیجه یلک احسانی و ارایدی و اناسی اوزرینه دخی اولور
و ناس اراسنده مشهور ایدیکه سلیمان علیه السلامک اناسی غایتده پارسا و صالحه ایدی
و دینلدی که سورة صادده مذکور اولان نعمت بودر وقتا که سلیمان علیه السلام قارنجه نک
کلامن ایشلیدی فهم ایدوب الله سبحانه نک شکرینی برینسه کتوردی (وَتَقَقَّدَ الظَّيْرُ فَقَالَ
مَالِيَ لَا أَرَى الْهَدْدَ أَمْ كُنَ مِنَ الْغَائِبِينَ) ت پس اراشدردی قوشلرک احوالن پس دیدی
بکانه اولدی که کورمه بورم هدهدی یا خود اولدی غایب اوللردن (لَا عَذْبَ فُتُورٍ وَلَا نَارَ
لَا دُجْنَةَ أَوْ لِيَأْتِنِي بِسُلْطَانٍ مُّبِينٍ) ت البته عذاب ایدرم ا کافتی اولان عذابله یا خود بو غزلرم
آتی یا شودر که کتورر بکا (غائب اولدیغنک سببی بیان ایدرک) برطا هر دلیلی (فَكَتَّ غَيْرَ مُبْعِدٍ
فَقَالَ احْطُتْ بِعَالَمٍ تُحِبُّهُ وَجِئْتُكَ مِنْ سَبَإٍ بَنِي يَاقِينَ) ت پس چوقا کتوب کلدی دیدی
مطلع اولدم بر خبره که مطلع اولدک سن شو خبره و کتوردم سکا ساقیه له سندن طوغر و خبری
* ف سلیمان علیه السلامه شوملککک احوالی تفصیله معلوم دکل ایدی شمدی معلوم
اولدی و سبایسه بر قومک آیدر و آنلرک وطنی عرب ملکنده یمن نواحیسنده ایدی (إِنِّي
وَجَدْتُ امْرَأَةً تَمْلِكُهُمْ وَأُوتِيَتْ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ وَلَهَا عَرْشٌ عَظِيمٌ) ت بن بولدم بر قاریکه پادشاهلق
ایدربا اهلنه و ویرلمش نعمتک هر جنسندن و آنکچون واردر نیولک بر نخت * ف هر نعمت
ویرلمش یعنی مال و اسباب و کوزل یوزلرک و جال صاحبی اولقی و غیر یسی و آنک تخفی

اولقدر برنمش ایدیکه هیچ بر پادشاهه میسر اولمشیدی (و جَدَّتْهَا وَقَوْمَهَا يَسْجُدُونَ لِلشَّمْسِ
مِنْ دُونِ اللَّهِ وَزَيْنَ لَهُمُ الشَّيْطَانُ أَعْمَالَهُمْ فَصَدَّهُمْ عَنِ السَّبِيلِ فَهُمْ لَا يَهْتَدُونَ) ت و بولدم انی
و آنک قومی سجده ایدر لر کونشه الله دن غیری و بزمه مشدرا نلره شیطان آنلرک ایشلرینی پس
کیرو طوتدی آنلری یولدن آنلری یول بولزلر (الَّا يَسْجُدُوا لِلَّهِ الَّذِي يُخْرِجُ الْغُلُبَّ فِي السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضِ وَيَعْلَمُ مَا تُخْفُونَ وَمَا تُنْهَوْنَ) ت نیچون سجده ایتزلر الله سبحانه به که طشره
جیقارر کو کارده و برده اولان کیزلوشیلری و یولور اول شئی که کیزلر سکز و آشکاره ایدر سکز
* ف هدهلر رزق شودر که بر دن قورد جغزلری جیقارر بر نه دانه بر نه میوه اش جوایسه الله
سبحانه نل قدر تنک متعلقا تندنر (اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ) ت اول الله در که اندن
غیری معبود یوقدر عرش عظیمک بر سیدر (قَالَ سَنَنْظُرُ أَصَدَقْتَ أَمْ كُنْتَ مِنَ الْكَاذِبِينَ) ت
دیدى سلیمان باقه لم آیا طوغری دیر سن یا خود یلا یجیلرد غیسن (اذْهَبْ بِكَافِّي هَذَا فَأَلْقَهُ
إِلَيْهِمْ ثُمَّ قَوْلَ عَمَّهُمْ فَأَنْظُرْ مَاذَا يَرْجِعُونَ) ت کتور داشبو بنم مکتوبی ات آنلرک جانبه صکره
آنلردن کیرو طور بر باقه جواب و بر لر * ف یعنی کندیکى کوس سترمه لیکن اورا جه
اولان احوالی و خبری ا کلیوب کل هدهد واروب بلقیس یالکزا و یورکر پاچه دن کیروب
مکتوبی آنک سینه سی اوزرینه براقدی (قَالَ يَا أَيُّهَا الْمَلَأُوا أَنِي إِلَيَّ كِتَابُ كَرِيمٍ) ت
دیدى بلقیس که ای یو کلر کر وهی آنلدی بنم جانجه کرای اولان بر مکتوب دینلر که سلیمان
علیه السلام بلقیسه اولان مکتوبی التوندن کاغد اوزرینه یازلشیدی (إِنَّهُ مِنْ سُلَيْمَانَ
وَإِنَّهُ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ) ت شومکتوب سلیمان طرفه سندرد و شومکتوب باعشلیبی
اسر کیبی اولان اللهک آدیله باشلشمذر (الَّا تَعْلَمُونَ أَنِّي رَسُولُ اللَّهِ) شومضمونه که کبرلک
ایتمیکز بنم اوزرینه و کلکزیانه مسلمان اولدیغکر حالده * ف سلیمان علیه السلام مقصودی
آنلره حق اولان دینی اوکرنگ ایدی (قَالَ يَا أَيُّهَا الْمَلَأُوا أَتَوْنِي فِي أَمْرِي مَا كُنْتُ قَاطِعَةً
أَمْرًا حَتَّى تَشْهَدُونِ) ت دیدى بلقیس ای یو کلر کر وهی جواب و بر یکرز بکابنم ایشمن
تدبیرنده کلم بن فیصل ایدی بی برایشی حتی که سزلر حاضر اوله سکز (قَالُوا هَئِنَّا أَكْفَرُ
وَأُولُو آبَائِنَا شَرُّ دِينًا مِنَ الْإِسْلَامِ فَانْظُرِي مَاذَا تَأْمُرِينَ) ت دیدیلر لر قوت صاحبلى وقى

(سجده)

غوغا صاحبلى و زوایشک تدبیری سکا در صکره باقل نه شئی ایله یورلدی و بر رسن (قَالَ
إِنَّ الْمَلُوكَ إِذَا دَخَلُوا قَرْيَةً أَفْسَدُوهَا وَهَجَّوْا أَعْزَاهَا أَذَلَّةً وَكَذَلِكَ يَفْعَلُونَ) ت دیدى
بلقیس البته پادشاهلر وقتا که کالر بر کویه خراب ایدر لر اول کوی و بصار لر آنک عزیز لرینی
رسوا و بونجیلن ایدر لر * ف یعنی شو پادشاه دخی بویله ایدر (وَإِنِّي مُرْسِلَةٌ إِلَيْهِمْ بِهَدِيَّةٍ فَنَاظِرَةٌ
بِمَرْجِعِ الْمُرْسَلُونَ) ت و بن کوندیرم آنلرک جانبه بر هدیه صکره کوره لم نه شئی ایله کیرو
دو نزلر ایچیلر من * ف بلقیس ایستدیکى شوایدیکه شو پادشاهک شوقی نه شیشه مائل اولور
یيله واکیه که ماله میل ایدر ی یا خود کوزل یوزلوا اولان آدمی سورمی یا خود نادره تحف اولان
اثوابه مائل اولور می پس درلودر لوهر جنس دن هدیه لر کوندردی (فَلَمَّا جَاءَ سُلَيْمَانَ قَالَ
أَتَدْعُونِي عَالٍ فَأَنَا لِلَّهِ خَيْرٌ مِمَّا آتَاكُمْ بَلْ أَنْتُمْ بِدِينِكُمْ تَفْرَحُونَ) ت پس وقتا که کلدی
ایچیلر سلیمانک حضورینه دیدى سلیمان آیا امداد ایدر میسکز بکامال ایله پس اولشیکه و یردی
بکا الله زیاده کوزلدر او اشدنکه و یردی سزه بلکه سز کند و تحفه کرایله شاد اولیجیسکز
(ارْجِعْ إِلَيْهِمْ فَلَنَأْتِيَنَّهُمْ بِخِزْيَانٍ لَّهِمْ لَمْ يَكُنْ لَهُمْ مِنَ الْأَمْرِ شَيْءٌ وَهُمْ صَاغِرُونَ) ت کیت
آنلرک جانبه پس البته بن کتور بر زآنلر اوزرینه بر عسکر یکه طاقت اولمز آنلره شوعسکر
مقابله ایتمه که و طشره جیقارر بر زآنلری شوقیه دن رسوا ایدوب و آنلر ذلیل اولور لر * ف
پیغمبر لر دن هیچ بر نیسی بویله حکومتلو کلامی بر کسینه یه یورمشلر لیکن الله سبحانه ا کا
پادشاهلر و یردی اشوا جلدن ایچیلر حکومتله شو یله یوردی * ف شاه ولی الله وجه الله
دیر که سلیمان علیه السلام دیدلر که بلقیسه معجزه کوستره و آنک عقلن و جمال معلوم ایدینه
ا کر مناسب کور رسه حباله نکاحه کتوره پس بر تدبیر یسه دی (قَالَ يَا أَيُّهَا الْمَلَأُوا أَتَيْكُمْ
يَأْتِيَنِي بِعَرْشِهِ قَبْلَ أَنْ يَأْتُوَنِي مُسْلِمِينَ) ت دیدى سلیمان آی عزیز لر سزک قنقیکز کتور ربکا
بلقیسک کوشکی آندن اولکه کاور لر بکا مسلمان اولوب * ف کافر حربی که مسلمانلرک
امانسندهد کادر آنک مالنی زورایله آلتی جائز در وقتا که مسلمان اوله مالی حلال د کلدلر
(قَالَ عَفَرْتُ مِنْ الْحِزْنِ إِنَّا آمَنُ بِهِ قَبْلَ أَنْ تَقُومَ مِنْ مَقَامِكَ وَإِنِّي عَلَيْهِ لَقَوِي أَعِيبُ) ت دیدى
بر عفریت جندن بن کتور دم سکا شو کوشکی آندن اولکه قارقر سن کند و یر کدن البته
بن شو کوشک اوزرینه قوتلوا مینم * ف اشبو عفریت دیدیکه کتور دم سکا شو کوشکی
آندن اول که مجلس کدن قارقر سن شوم دخت دخی اوزون بر مدت در ماتلوم دیدى اشبو
جهندنکه کوشکده اغرم الوجواهر لر و ایدى (قَالَ الَّذِي عِنْدَهُ عِلْمٌ مِنَ الْكِتَابِ أَنَا آتِمُّكَ

حمله ایتمکله و آنرا بیلدیر * ف یعنی آنرا سیلاری کامل اولمش دی مادامکه شرارت و کوتولت حددن بچممشیدی و نهایته ایشممشیدی عذاب نازل اولدی و ایشبو و قنده نهایته ایردی عذاب نازل اولدی و بیهلایته دلک یعنی جزالده آنری عذاب ایتمک ایله آنرا اوزرینه (فَانظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكْرِمِينَ) آنادمر ناهم و قومهم اجمعین ت پس باقی نیجه اولدی آنرا حیلله رینک آخری که بر لاهلاک ایتدک آنری و آنرا که وهنک جله سنی (قَتَلَ يَوْمَهُمْ خَاوِيَةً بِمِظْلَمٍ) اَن فِي ذَلِكَ لَا يَهْلُكُ قَوْمٌ يَعْلَمُونَ ت پس ایشه آنرا اولری بون بوش قالمش شو بیلله که ظلم ایتدیر ایشبو و ماجرا ده نشانه وارد بر کر وهه که یاورلر * ف یعنی یاورلر که ایشبو حیا سزلی کافر لک عادتیدر و جزالری دخی بودر (وَأَنجَيْنَا الَّذِينَ آمَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ) ت و نجات ویردک اول کسینه لره که ایمان کتوردیلر و اولدیلر صاف قیلر (وَلَوْ طَافَ لِقَوْمِهِ أَتَانُونَ الْفَاحِشَةَ وَأَنَّهُمْ يَبْصُرُونَ) ت و کوندردک لوطی وقتا که دیدی کند و قومنه ایا کتورر میسکر حیا سزلی و سزلی کور یورسز * ف یعنی کور یکر که نه قدر کوتو و چرکین ایشدر (أَنكُمْ لَتَأْتُونَ الرِّجَالَ شَهْوَةً مِنْ دُونِ النِّسَاءِ) بل ایتم قوم بجهلون ت ایا سزلی کلور میسکر از کلره شهوت اراده سیله قار یلردن غیری بلکه سزلی و هسکر فهم سز (فَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهِ أَلا أَنْ قَالُوا أَخْرِجُوا آلَ لُوطٍ مِنْ قَرْيَتِكُمْ أَهْمُ أَنْاسٍ يَبْطِئُونَ) ت پس اولدی آنک که وهنک جوابی مکر شو که دیدیلر طشره جقارک لوطک عیالی کنده و هر کزدن که آنرا بر قاج آدم لردر کپا کلک طلب ایدرلر (فَأَنجَيْنَاهُ وَأَهْلَهُ أَلا أَمْرًا أَنَّهُ قَدَرْنَا هَاهُنَا الْغَابِرِينَ) ت پس نجات ویردک اکارا آنک عیالنه مکر آنک قاری سینه که معین قلدق آنی قلا نلردن (وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهِمْ مَطَرًا فَسَاءَ مَطَرُ الْمُنْذَرِينَ) ت و یا غدر دق آنرا باشی اوزرینه یغموری پس نه چرکین اولدی قورق دلمش لک یغموری * ف حضرت سلیمان علیه السلام قصه سنده بیوردیکه اولقدر عسکر کتورر که آکامق باله ده عاجز قالور سکر اش جو مثل لو حاد نه پیغمبر عز علیه السلام که کافر لک ارا سنده وقوع بولدی و یته طقوز کسینه قصدا ایتدیلر که حضرت صالحی اولدیر سونلر الله سبحانه آنی حفظ ایدوب اول طقوز کسینه لری هلاک ایتدی و مکه کافر لری قصدا ایتدیلر که حضرت محمد علیه السلامی قتل ایتد و نلر لیکن قادرا اولدیلر اول کیجه که حضرت مکه دن هجرت ایتدیلر کافر لردن جوق کسینه کلوب کیجه لین شو حضرتک او بی محاصره ایتمش لک حضرت صبا حلین کنیدی اوندن طشره جقار ایاکن شهید ایدلر و حضرت ایه آنلردن کیزلوا و ندن جیمه قوب هجرت ایتدیلر لیکن اوندن جیمه قوسی آنلر کور غدی لوط

(جزه)
۲۰

قوی دخی لوط علیه السلامی طشره جقار مق ایستد کفری کپی مکه کافر لری دخی دیلدیلر که حضرت محمدی شهر دن جیقار لری لیکن الله سبحانه نک اراده سیله اول حضرت کنیدی کنیدی هجرت ایتدی شو هجرت ایشلری دوزاش و طوغر لاش اولدی (قُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ وَسَلَامٌ عَلَى عِبَادِهِ الَّذِينَ اصْطَفَى) الله خیر اما یشر کون ت دیکل او کک الله ایچوندروسه سلام آنک قوللری اوزرینه در که اختیار ایتدی آنری آیا اللهی کوزلدیر یا اول شیکه شریک قوشلر * ف آدم لره اوکر ندیکه اول الله سبحانه یه حد و ثنا ایدوب و پیغمبر لری اوزر سلاام کوندروب که جک کلامه شروع ایتسونلر (أَمِنْ خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاَنْزَلْ لَكُمْ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْبَتْنَا بِهِ حَدَائِقَ ذَاتَ بَهْجَةٍ) مَا كَانَ لَكُمْ أَنْ تُبْشِرُوا شُجْرَاهَا وَالْهَمْعُ اللَّهُ بَلْ هُمْ قَوْمٌ يَعْلَمُونَ ت (بلکه سوال ایدر زک) کیم بر ایدی کو کفری ویری و اشاعی کوندردی سز کیچون کو کدن صوبی پس بتر دک شو صوبه سیله ناز باغچه لری ممکن دکل که بتور مسکز شو باغچه لک اغنی آیا بر بشقه معبودی وارد ر الله ایله بلکه آنلر بر کر و هدر که کری بو کری کیدرلر (أَمِنْ جَعَلَ الْأَرْضَ قَرَارًا وَجَعَلَ خِلَالَهَا أَنْهَارًا وَجَعَلَ الْأَنْهَارَ فِي بَيْنِ الْبَحْرَيْنِ حَاجِرًا) اللَّهُ مَعَ الَّذِينَ هُمْ أَكْثَرُ هُمْ لَا يَعْلَمُونَ ت (او یله دکل بلکه سوال ایدر زک) کیم یصه دی بری قرار ایدر جک محل و بر ایدی برک ارا سنده ایر مقسری و بر ایدی بر اوزرنده طاعلری و بر ایدی ایکی دکر ارا سنده بر پرده بی آیار بشقه معبود وار میدر الله ایله سیله بلکه آنلرک جو غی یلزلر (أَمِنْ يُجِيبُ الْمُضْطَرَّ إِذَا دَعَا وَيَكْشِفُ السُّوءَ وَيَجْعَلُ لَكُمْ خُلُقَاءَ الْأَرْضِ) اللَّهُ مَعَ الَّذِينَ قَلِيلًا مَا تَذْكُرُونَ ت (بلکه سوال ایدر زک) کیم قبول ایدر عاجز لک قویادیق وقتا که دعا ایدر کاو قادیرواندن قتیانی و یصار سزی بچلرک برنده قائمقام برده آیا بشقه معبود وار میدر الله ایله یله بصیحتی آرز قبول ایدر سکر (أَمِنْ يَهْدِيكُمْ فِي ظُلُمَاتِ الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَمِنْ يُزِيلُ الرِّيحَ) بَشْرًا بَيْنَ يَدَيْ رَحْمَتِهِ اللَّهُ مَعَ الَّذِينَ تَعَالَى اللَّهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ ت (بلکه سوال ایدر زک) کیم بر یول کو ستر سز یی آنراک ظلمتده و دکرک ظلمتده و کیم کوندردی روز کارلری سوبه سز یی کیدر کند و یغمور رینک او کنده آیا بشقه معبود وار میدر الله ایله یله یو جه در الله آندک شریک قوشلر (أَمِنْ يَهْدُوا الْخَلْقَ لِرَبِّهِمْ وَمِنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ) اللَّهُ مَعَ الَّذِينَ قُلْ هَاتُوا بُرْهَانَكُمْ أَنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ت (بلکه سوال ایدر مکه) کیم یسکدن پیدا ایدر بر اتمخی مسکر بر کر دخی اعاده ایدرانی و کیم رزق و پر سز کو کدن ویردن آیار بشقه

معبود و ارمیدر الله یله دیکل که کتوریکز کند و دلیکزی اگر او اسکز طوغر و دیجیلر
(قُلْ لَا يَعْلَمُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ الْغَيْبَ إِلَّا اللَّهُ وَمَا يَشْعُرُونَ أَيَّانَ يُنْعَمُونَ) ت دیکل
بیلز کوکده و یرده اولان کیمسه لر غایب اولان شیئی مکر الله یله و بیلز لکه قچان
بعث اولور لر (بَلْ أَدَارِكُهُمْ فِي آخِرَةِ بَلْ هُمْ فِي شَكٍّ مِنْهَا بَلْ هُمْ مِنْهَا عَمُونَ) ت
بلکه بر برینک ارقه می صره یو تلدی انلرک علی آخرت باینده (بعثی آخرت باینده علمری
تلاحق و متابیع ایتدیسده یقین ایقوب علمری کسلوب شبیهه ده قالدیلر) بلکه انلر
شبیهه ده دورلر آخرتدن بلکه انلر آخرتدن کوردرلر * ف بعثی عقوللر نه خلل
اولدیغندن حقستریزه قوشوب چالشوب عاجز اولدیلر آخرتک حقیقه ت قیولسدیلر اشبو
اجلدن آخرتک باینده کاهشک ایدرلر و کاهجه منکر اولورلر (وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِذَا كُنَّا أَجْأًا
وَأَبَاؤُنَا أَنَا نُخْرِجُوهُمْ) ت ویدی اول کسمه لر که کافر اولدیلر آباوقسا که اوله لم طیراق و دخی
بابالرمز آبا بزل طشره کتوریش اولور میوز یعنی قیبرلرمزدن (أَقْدُوْهُنَا هَذَا فَخَنُّوْا وَابْأُوْا
مِنْ قَبْلِ أَن يَهْبِطَ سَاطِرُ السَّمَاءِ فِيكُمْ فَإِنَّكُمْ فَاظِنُونَ) ت وعده ویرلش اولدق اشبو مقدمه ایلر بزل و بزم
بابالرمز بوندن اول دکادر بومکر کچمشلرک حکایه لریدر (قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا
كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُجْرِمِينَ) ت دیکل سیر ایدوب یرده باقمکز نیچه اولدی کاه ایشلیرلر
آخری (وَلَا تَحْزَنْ عَلَيْهِمْ وَلَا تَكُنْ فِي ضَيْقٍ مِّمَّا يَكْفُرُونَ) ت وغم یه انلر اوزرینه و اوله قلبی
طارلقده حیل ایتسد کارندن (وَيَقُولُوا مَتَى هَذَا الْوَعْدُ إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ) ت و دیرلر نه
وقته اولور اشبو وعده اگر او اسکز طوغر و دیجیلر (قُلْ عَسَى أَنْ يَكُونَ رَدِفَ لَكُمْ بَعْضُ
الَّذِي تُسْتَعْجِلُونَ) ت دیکل اولور که یقین اولمش اوله سزه اولشیک بهضیکه عله ایلر طلب
ایدرسکز یعنی دنیا عقوبتی (وَأَنَّ رَبَّكَ لَذُو فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ وَلَئِنْ أَكْثَرَهُمْ لَا يَشْكُرُونَ)
ت والبتنه سنلرک احسان صاحبه در آدم لار اوزرینه ولیکن آدم لرک چوغی شکر ایتمز لر
(وَأَنَّ رَبَّكَ لَيَعْلَمُ مَا تَكْنُ صُدُورُهُمْ وَمَا يَعْنُونَ) ت والبتنه سنلرک یلور اول شیئی که کیزلر
آنلرک سینهلری و اول شیئی که آشکار ایدرلر (وَمَا مِنْ غَائِبَةٍ فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ إِلَّا فِي كِتَابٍ
مُّبِينٍ) ت و یوقدر هیچ بر کیزلور اولان شیئی کوکده و یردمکر یازلشد و واضح اولان کابده

(إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَقُصُّ عَلَى بَنِي إِسْرَءِيلَ أَكْثَرَ الَّذِي هُمْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ) ت اشبو قرآن
بیان ایدر بنی اسرائیل اوزرینه و اوشیک چوغی کاه آنلر آنده اختلاف ایدرلر ایدی * ف
بنی اسرائیلک یاتده قسه لرک بهضنده مختلف روایت و ارایدی اشبو قرآنده صحیح اولان
قصه لر ی بیان یوردی و آنده عقیده لرک احکرن و مسمله لرک چوغی ظاهر یوردی
یهودلر معلوم اولدی که شو صحیح ایدی (وَأَنَّهُ لَهْدَى وَرَجَّةٌ لِلْمُؤْمِنِينَ) ت و یوقر آنده ایتدر
آزغینلقدن و رجته در مسلمانلر ایچون (إِنَّ رَبَّكَ يَقْضِي بَيْنَهُمْ بِحُكْمِهِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْعَلِيمُ)
ت سنلرک فیصله ایدر آنلرک اراسنده کند و حکمیه و اول غالبدر بیلجیدر (فَتَوَكَّلْ عَلَى
اللَّهِ إِنَّكَ عَلَى الْحَقِّ الْمُبِينِ) ت پس امر یکی تاپشور الله اوزرینه البتته سن آیدن اولان طوغر و
دین اوزرینه سن (إِنَّكَ لَا تَسْمِعُ الْمَوْتَى وَلَا تَسْمِعُ الْقَبْرَ الدُّعَاءَ إِذَا وَلُوا حَدِيرًا) ت سن
قادر اولر سن ایشندرمکه اولملر و قادر اولر سن ایشندیر سن صاغرلر و قومق آوازی بی
اولوقته که یوز چویرلر ارقه و یروب (وَمَا أَنتَ بِأَدَى النَّفْسِ عَنْ ضَلَالَتِهِمْ إِنْ تَسْمِعُ إِلَّا
مَنْ يُؤْمِنُ بِآيَاتِنَا فَهُمْ مُسْمِعُونَ) ت و دکسن کورلر یول کوسه تریجی تاکه دونه لر
کند و آزغینلقدن ایشندیر بیلز سن مکز اول کسمه یه که ایمان کتوریدی بزم آیتلرمزه
پس اشبو کوه و انقیاد ایدیدرلر (وَإِذَا وَقَعَ الْقَوْلُ عَلَيْهِمْ أَخْرَجْنَا آلَهُمْ مِنْ الْأَرْضِ
نُكِّلَهُمْ إِنَّ النَّاسَ كَانُوا بِآيَاتِنَا لَیُوقِنُونَ) ت و قتا که متحقق اولور عذاب وعده سی آنلر
اوزرینه طشره کتورز آنلر بر جانوری بردن کسویلشور آنلر ایلر اول سبب دیکه آدم لر
اولدیلر بزم نشانه لر عزی یقین ایتیمبی * ف قیامتدن اول صفادید کیری مک طاعنی یارب ابوب
بر حیوان چه قار آدم لار ایلر سوز سوزیلشور و دیر کسه شمدی قیامت یقین اولدی و طوغر و
ایمانلوری و کیزلور منکرلری بر نشانه اوروب بری برندن آبرر (وَيَوْمَ نَحْشُرُ مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ فَوْجًا
مِّنْ يَّكْتُمِبُ بآيَاتِنَا فَهُمْ يُوزَعُونَ) ت و او اگونکه قالدیر زهر بر ایتسدن بر کوهی اول
کسمه لر دیکه یلانه نسبت ایتسدیلر بزم آیتلرمزی پس آنلردن بهضی ایریشجه ایاق
اوزره طور دیرلش اولورلر * ف یعنی هرگاه اهل بولک بولک اولورلر اولسکیر حبس اولوب
طور دیرلر آخر کیرلر کلوب ایرشیمه د کین تاکه یوکری ایتاعلر سنلرک او کونه دوشوب
موقف یرنه سوق اولنهلر (حَتَّىٰ إِذَا جَاؤَا قَالَا كَذَّبْتُمْ بِآيَاتِنَا وَلَمْ تُحِطُوا بِهَا أَلَمْ آتَاكُمْ
تَعْلُومًا) ت اولوقته که حاضر کلورلر دیر الله آبا یلاغی صایدیکزیم ایتلدی و احاطه

ایده مدیکر شوا یتلری بیاک یوزندن یانه نی ایشلر دیکر سبزلر اوقع القول علیهم بما ظلموا فھم
لَا یَنْطِقُونَ ت وثابت اولدی عذاب وعده سی آنلر اوزرینه آنلر ظلم ایتمک سببیلر پس
شوجاعت برسوزو یالزلز (اَلَمْ یَرَوْا اَنَّا جَعَلْنَا الْاِلَیْلَ اَیَّامًا مَّکْنُوفٍ بِہِ وَالنَّهَارَ مُبْصِرًا اِنَّ فِیْ
ذَٰلِكَ لَاٰیَاتٍ لِّاَقْوَمٍ یُّؤْمِنُونَ) ت آیا کورمدیلری کبرلر براندق کیجی تاقرار بولملا آنده
ویدالایتلر کوندزی آیدین البتہ ایشبو مقدمه ده دالار واردر بر قوم ایچون کاینا نورلر
(و یَوْمَ یَنْفُخُ فِی الصُّورِ فَتُزْعَجُ مِنَ السَّمٰوٰتِ وَمَنْ فِی الْاَرْضِ اَلَا مَنْ شَاءَ اللّٰهُ وَکُلُّ اَوَّاهٍ
دٰخِرٍ) ت (ویادیکه کتور) اولکونیکه اوفوریلور سورہ پس مضطرب اولورلر
اول کسنه لر که کوکارده واردر اول کسنه لر که برده واردر مکر اول کسنه که
استدی الله آتی وهر بر یسی کورلر الله اوکنه ذلیل اولرق * فبرکه اوفور و صوری
جمله خلق اولورلر و بر آخر که اوفور راندن جمله دیر یلورلر و بر که دخی اوفور راندن جمله
مضطرب اولورلر و بر که دخی اوفور راندن جمله نک اوصی کیدوب عقلری شایر بر دخی
اوفور عقلری برینه کلوب اویانورلر و صورہ اوفور ملک بر قاج کره اوله جقدر (وَرٰی
الْجِبَالَ قَحْبًا جَامِدَةً وَهِيَ غَمْرٌ مِّنَ السَّحَابِ ط مَتَّعَ اللّٰهُ الَّذِیْ اَتَقَنَ کُلَّ شَیْءٍ اِنَّہٗ خَبِیْرٌ بِمَا
تَعْمَلُونَ) ت و کورر سن طاغری ظن ایدر سن آنلری مکانلرندہ طور مش و حالبو که آنلر
کیدرلر بولونک کیقسی کی الله صندہ که کم بصہ دی هر بر شیئی الله بیلجیدر
ایشلر دیکر شیئی * ف ایشبو حالت قیامت کوتنده و قرع بولیسر در تنکم سورہ طہ ده
یوردی که نرس قهار بی نسفا (مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ خَیْرٌ مِّنْهَا وَہُمْ مِّنْ تَزْعٰجٍ یُّؤْمِنُ اَسٰوُنَ)
ت هر کسنه کتور سه کوزل اولان ایشی پس انکیچون اولور آنندن زیاده کوزلی و آنلر
اول کوکونک اضطرارندن امیندرلر (وَمَنْ جَاءَ بِالسَّیِّئَةِ فَکُبَّتْ وَجُوہُہُمْ فِی النَّارِ ط هَلْ
یُحْزَنُونَ اَلَا مَا کُنْتُمْ تَعْمَلُونَ) ت و هر کسنه کتور سه کونی اولان ایشی پس باشی اشاغی
آنلور آنلر یوزلری اوده بر او برلش اولمز سکر مکر اولشینه موافق که اولدیکر آنی
ایشلجی (اِنَّمَا اَمْرٌ اَنْ اَعْبَدَ رَبَّ هٰذِهِ الْاِلٰہَةِ الَّذِیْ سَرَّمَاوَلَهُ کُلُّ شَیْءٍ وَاَمْرٌ اَنْ اَکُونَ
مِنَ الْمُسْلِمِیْنَ) ت (دیکلر یا محمد) بن امر اولندمکه همان عبادت ایدم ایشبو شهرلر بسنه که
محترم قلدی بوشهری و آنک تصرفندہ در هر بر شیلر و امر اولندمکه اولم مسلمانلردن
(وَاِنْ اَتٰوْا الْقُرْآنَ فَنِ احْشَدُیْ فَاَتَمَّیْتُ لِنَفْسِیْ وَمَنْ ضَلَّ فَعَلٰ اِنَّمَا اَنَا مِنَ الْمُنْذِرِیْنَ)

ت و یوردی ویرلر دیکه اوقویم قرانی پس هر کسنه که یول بولدی پس هـ ان یول بولور
کند و تقیچون و هر کسنه که آ زغین اولدی دیکل کسنه بن هـ ان قورق دیکلر دغ
(وَقُلِ الْحَمْدُ لِلّٰهِ سُبْحَیْکُمْ اَیَّاهُ فَتَعْرِفُوْنَهَا ط مَا رَبُّکُمْ اِغْفُلْ عَمَّا تَعْمَلُوْنَ) ت و دیکل اوکک الله
ایچوندر البتہ کوستر سزہ کند و آیتلر بی پس یلور سکر آنلری (یعنی الله تعالی سزہ دنیا ده
و آخرتہ دورلور دورلور عذاب و عقوبتی کوستر و سز آنلری یلور سه کز لکن اولوقت
فانده ایتمز) و غافل دکل سسنگ ربک اولشیدنکه ایشلر سکر

• (سورۃ القصص مکیه وهی ثمان وثمانون آیه) •

قصص سورہ سی مکہ ده نازل اولاش و ایشبو سورہ سکسان سکر آیتدر

• (بسم الله الرحمن الرحيم) •

باغشایجی اسر کیجی اولان اللهک ادیلہ اوقورم

(طسم) ت الله یلور آندن مرادی (تِلْكَ اٰیَاتُ الْکِتٰبِ الْمُبِیْنِ) ت ایشبو واضح اولان
کابلک آیتلر دیر (تَتْلُوْا عَلَیْکُمْ مِّنْ نَّیْمًا مَّوْسٰی وَفِرْعَوْنَ بِالْحَقِّ اَقْوَمٌ یُّؤْمِنُونَ) اوقورر سنک
اوزر یکه موسی و فرعونک خبرلر بیک بهضسنی طوغر و لقہ بر کوره ایچونکه اینانورلر
* ف یعنی مسلمانلر کند و حاللر بی ظالملرک حالی مقابله سیله قیام ایتسونلر (اِنَّ فِرْعَوْنَ
عَلٰی فِی الْاَرْضِ وَجَعَلَ اَهْلَہٗا سِبْطًا یَّسْتَضِیْفُ ط اَتَقَمُ مِنْہُمْ یَذِیْحُ اَبْنَاہُمْ وَیَسْتَحِیْ نِسَاہُمْ اِنَّہٗ
کَانَ مِنَ الْمَقْسِدِیْنَ) ت فرعون بیون یوغونلغی ایتدی یرده و قیلادی شورلر اهلنی بولک
بولک فرسز صاردی بر طائفہ بی آنلردن بوغزلردی آنلرک اوغانشلر بی و دیری بر اوقوردی
قاریلر بی فرعون کوکونک ایشلر دیر ایدی * ف یعنی بی اسر ایتلک ارککلرن قتل
ایدر دیکه چونک مسونلر و قوتلور و اسونلر دیو (وَرِیْدَانٌ غَنّ عَلٰی الَّذِیْنَ اسْتَفْتٰهُ فِی الْاَرْضِ
وَجَعَلْہُمْ اَعْمٰةً وَجَعَلْہُمْ الْوَارِثِیْنَ) ت و دیکلر که بول نعمت و یرہم اول کسنه یلر اوزرینه
که فرسز ذلیل صایلدیلر یرده و قیلہم آنلری اماملر و قیلہم آنلری وارثلر (وَتَمَّکِّنْ لَّہُمْ فِی
الْاَرْضِ وَنُرِیْ فِرْعَوْنَ وَہَامَانَ وَجُنُودَہُمْ اَمَّا نَہُمْ مَا کَانُوْا یَعْبُدُوْنَ) ت و قدرت و یرہم
آنلر یرده و کوسترہم فرعونہ و ہامانہ و آنلرک عسکرینہ آنلردن قورق قلری شیئی * ف
ہامان فرعونک وزیر ایدی ظلمہ فرعون ایلہ شریک ایدی (وَاَوْحِیْنَا اِلٰی اِمِّمُوسٰی اَنْ
ارْضِعْہِ فَاِذَا خَفَّتْ عَلَیْہِ فَاَلْقِیْہِ فِی الْیَمِّ وَلَا تَخَافِیْ وَلَا تَحْزَنِیْ اِنَّا رَاٰوْہُ الْاِیْکَ وَجَاعِلُوْہُمْ فِی

المرسلین) توالهام کوندردک موسانک اناسی جانبیه که سود و پر موسایه پس اگر قورقستک
آنک اوزرینه آتی ویرانی دکره و قورقه و غم یمنه بر کیر و دوندزانی سنک جانبیه و قیله چغز
آتی یغمیبردن * فاشیو بشارت آنک اناسنک قابنه القا اولمشیدی و یا خود او بقوده
کورمشیدی فرعونک یوللرا و زره قعیبین اولمش چاوشلری بحسب ایدرلر و اولر ایدی کهک
اوغلی تولدایش ایسه اولدیرلر ایدی (قَالَ قَطْلَهُ آلُ فِرْعَوْنَ لَیْکُنَ لَهُمْ عَدُوًّا وَحَرَّابًا إِنَّ
فِرْعَوْنَ وَهَامَانَ وَجُنُودَهُمَا کَانُوا فَاطِیْنِ) ت پس طوئدی آتی فرعونک عیالی تا آخرده
اولور آنلری چون دشمن و غلری سنک سیبی البته فرعون و هامان و آنلرک عسکرلری اولدیلر خطا
ایدی بیلر * فبر اغاج صندوق ایچنه موسای قویوب ایرمغه آتدیلر و شومندوغی فرعون
اولان محل صوکتوردی قاریسی آتی آلدی (وَقَالَتْ اِخْرَآتُ فِرْعَوْنَ قُرَّتْ عَیْنُی وَلَئِنْ
لَا تُقَاتُوهُ عَسَیْ اَنْ یَنْفَعَنَا اَوْ نَتَّخِذَهُ وَلَدًا وَهُمْ لَا یَشْعُرُونَ) ت و دیدی فرعونک خاتونی
شوچو جوق بنم و سنک کوزمنک نوریدر اولدرمه انی اولور که منفعت ویرنه بزلره یا خود او غل
ایدر زانی و آنلری ایدیلر (حَالًا حَقِیْقَةً) * ف بیلدیلر که شوچو جوق یویوب بوی بوس
بولوب نلر ایدیه جکدر ایدیلر کین اشبو قدر بیلدیلر که بنی اسرا تیلدن برکسنه قورقوسندن آتی
دکره آتمش بر جوجنی اولدرمزدن نه اولوردیو آتی قویوبردیلر (وَاصْبِرْ فَوَادِیْمُ مَوْسَىٰ قَارِعًا
اِنْ کَادَتْ اَتْبَعُیْ بِهٖ لَوْلَا اَنْ رَّبَّنَا عَلٰی قُلُوبِنَا لَکُنْ مِنَ الْاٰمُوْنِیْنَ) ت و اولدی
موسانک اناسنک قلبی خالی صبردن آرقا لیکه آشکاره قیلدی جوق ایدی قصه سنی اگر بن
باغلبه یوق آنک قابی اوزرینه تا اوله اینا بیلدن * یعنی اوغلیکی دریایه آت برآتی ینه سکار
ایدی زدیو وعده هنره ایمان ایتکلکی خاطر یمنه کتورم سیدک بنم اوغلدردیو اظهار
ایدیه لک ایدی (وَقَالَتْ لِاُخْتِهِ قُصِّیْهِ فَبَصَّرَتْ بِهٖ عَنْ جَنْبٍ وَهُمْ لَا یَشْعُرُونَ) و دیدی
قزقزقناشیه کیت موسانک ارقه سی صره پس کوردی آتی ایراقدن و فرعونک قوی بیلدیلر
آتی (وَحَرِّمْنَا عَلَیْهِ الْمَرَاضِعَ مِنْ قَبْلُ فَقَالَتْ هَلْ اَدَّاکُمْ عَلٰی اَهْلِ بَیْتٍ یَّکْفُلُوْنَہٗ اَکُمْ وَهُمْ لَہٗ
نَاصِحُونَ) ت و حرام قلدق آنک اوزرینه (یعنی موسایه) بشقه قاریلرک سودینی آندن
اول (یعنی قزقزقناشی ایرشمزدن اول) پس دیدی قزقزقناشی بول کوسته یمنه سزهر
او اهل اوزرینه که قبول ایدرلر شوچو جوق سنک ایچون و آنلر شوچو جوق خدومتند
اولک دیلینلر دندر * ف فرعونک خاتونی بنی اسرا تیلدن موسی علیه السلام عجبه سی
قزی ایدی اشبوله قلدن بیلدیکه اول جوجوق آنلر دندر وقتا که موسی علیه السلام
بسلم کیچون آلدیلر آنکیچون امن و مکه سودا اناسی ازادیلر هیچ کسنه نیک سودیق ایدی
علاج سنر قالدقده قزقزقناشک دلا تیلر کندی اناسی چیمه کلدی آنک سودن ایدی پس

آتی کندی و اناسنک بسلمه کونده بر دینا راجرت کسوب آکا حواله قلدی (قَرَدْنَاہٗ اِلٰی اُمَّہٗ
کَیْ تَقَرَّبَہٗنَّہٗ اَوَّلًا نَحْزَنَ وَتَعْلَمَنَّ اَنْ وَعَدَ اللّٰہُ حَقًّا وَلَیْکِنَّا کَاثِرٌمَّ لَا یَعْلَمُونَ) ت پس کیر
دوندردک آنی اناسی جانبیه تا ایدینلر آنک کوزی و غم یمنه و یله که الھک و عده سی
طوغریدیر و لیکن آنلرک چوغی بیلزلر * ف یعنی الله سبحانه و عده سی البته وقوعه
کلور لیکن وقوعه اراسنده جوق قارش مورش شیلر وقوع بولدیغندن جوق کسنلر
اعتقاد سنر اولورلر (وَلَمَّا بَلَغَ اَشَدُّہٗ وَاسْتَوٰی اَیْنَہٗا حِجَابًا عَلٰی طَیِّرٍ فَجَزٰی الْحُسَیْنِ) ت
وقتا که ایرشدی یکتلک سنک نہایت سنه و راست اولدی اعضاسی و یردک اکا حکمتی و علی
واشبو کی جزالزا احسان ایدیلر (وَدَخَلَ الْمَدِیْنَةَ عَلٰی حَیْنٍ غَلَّہٗ مِنْ اَهْلِہٗا فَوَجَدَہٗمْ
رَجُلَیْنِ یَقْتُلَانِ ہٰذَا مِنْ شِیْعَتِہٖ وَہٰذَا مِنْ عَدُوِّہٖ فَاَسْتَفَاہُ الَّذِیْ مِنْ شِیْعَتِہٖ عَلٰی الَّذِیْ مِنْ
عَدُوِّہٖ فَوَکَّرَ مُوسٰی فَقَضٰی عَلَیْہٖ قَالَ ہٰذَا مِنْ عَمَلِ الشَّیْطٰنِ اِنَّہٗ عَدُوٌّ مُّضِلٌّ مُّبِیْنٌ) ت
و کلدی موسی شهر شهرک اهل خبر سنر اولدیلر و قلدی (یعنی اوله او موسی یا خود اخشام
ایله سنر و اراسی ایدی) پس بولدی شهرده ایکی کسنه یمنی بری بیلدیه شامه یاربورلر بریسی
موسانک قومندن و بریسی دشمنلر دندر پس یاردم طلب ایتدی موسانک قومندن
اولان اول کسنه اوزرینه که آنک دشمنلر دندر (یعنی قبطیلر دندر) ایدی پس یومرق
اوروب اکاموسی اولدردی انی دیدی اشبوایش شیطانک ایشلر دندر ایتمه شیطان آزعین
قیلیمی آشکاره دشمندر * ف وقتا که موسی علیه السلام بیکت اولدی فرعونک
قومندن کافر اولدیلر ایچون نفرت ایتدیلر موسی علیه السلام ایله بنی اسرا تیل برابر ایدیلر
وقتده موسی علیه السلام کوردیکه بری بنی اسرا تیلدن و بری قبطیلدن ایکی کسنه بری
بر یله شامه یاربورلر قبطی ظالم ایدی انی ادب و بر مکچون بر یومرق ایله اوردی انک اجلی کلمش
اولغله دوشوب اولدی موسی علیه السلام جوق نادم اولدیکه قصد سنر قتل واقع اولدی
موسانک اناسنک اوی شهردن طشره ایدی که جلہ بنی اسرا تیلک اولری آندہ برابر ایدیلر موسی
ایسه کاهیمه اناسنک اوینه کیدر ایدی و کاهیمه فرعونک قصر یمنه کیدر ایدی و قوی حضرت
موسایه دشمن ایدیلر که بشقه قومک شخصیدر بزم قوممزدن دکل اولور که قوت بولوب فرعون
قومی بر باد ایدیلر (قَالَ رَبِّ اِنِّیْ ظَلَمْتُ نَفْسِیْ فَاغْفِرْ لِیْ فَقَفَرَلَهُ اِنَّہٗ هُوَ الْغَفُوْرُ الرَّحِیْمُ)
ت دیدی ای بزم بزم بن ظلم ایتدم نفسیم یارلغہ بنی پس یارلغدی انی البته الله یار ایدیلر
اسر کیچیدر (قَالَ رَبِّ عِمَّا اَنفَعْتَ عَلٰی فُلَانٍ اَکُوْنُ ظَہِیْرًا لِّلْجَبْرِیْنَ) ت دیدی ای بزم بزم
اوزریمه احسان ایتدی بکل یار اغمغه قسم او او نکه بن اولم کومک ایدیمی کاه ایشامیلر
* ف اولور که شو ببطی که موسانک کومک طلب ایتدی انک دخی قصوری و ایددی الله سبحانه
موسی علیه السلام یار اغمغی موسی کندویه الھامدن بیلدی یغمیبردن اول ولی کامل

اولور (فَصَحَّحَ فِي الْمَدِينَةِ نَفْسًا تَقَرَّبَ قَادًا الَّذِي اسْتَقْصَرَ بِالْأَمْسِ يَسْتَصْرِخُهُ قَالَ لَهُ
مُوسَى إِنَّكَ لَغَوِي مُبِينٌ) ت پس صبا حامدی موسی شهرده قورقه ورق ومنتظر اوله رق
(مقتولان قصاصی طلب ایدرلر دیو) پس ناگاه اول کسسه که یاردم طلب ایتمسیدی
کنده وسندن اول کون نه فریاد ایدوب مدد طلب ایدورینه موسادن دیدی کاموسی که
تحقیق آشکاره آرغین سن * ف بعضی هر کون ظالم لایه غوغا و شانه یابوب و بخله دخی
آ نری غوغا ایدر یورسن موسی علیه السلام منتظر ایدی اولشینه که مقتولک و لیبری
فرعون و واروب شکایت ایتدیلر پس باقم که کیمک اوزرینه نیت اولور و بکانه ایش
پایه جقتار (فَلَمَّا أَنْ أَرَادَ أَنْ يَنْطَشَ بِالَّذِي هُوَ عَدُوٌّ لَهُمَا قَالَ يَا مُوسَى أَتَرِيدُنِي تَقْتُلُنِي كَمَا قَتَلْتُ
نَفْسًا بِالْأَمْسِ إِنَّ تُرِيدُ الْآنَ أَنْ تَكُونَ جَبَّارًا فِي الْأَرْضِ وَمَا تُرِيدُ أَنْ تَكُونَ مِنَ الْمُصْلِحِينَ) ت
پس وقتا که دیلدی موسی طونه اول قبطنی بی که دشمنه درکنده اوله دیدی اول فریاد ایدن ای
موسی آیا استرمیسن که اولدیر سن بی نیجه که اولدر دق قبطنی بی دونکی کون دیاز سن
مکرشونیکه اوله سن ظلم ایدیبی برده و دیاز سن که اوله سن ایوا ایشیلردن (یدی موسی علیه
السلام اسراییلیه انغوی مبین دیدی کندن اسراییلی شو یله ظن ایتدیکه موسی طارغین
اولوب کنده و ی اولدر مکه کایور) * ف موسی ظالم اوزره ال اوز اتق استدی پس مظلوم
سبیطی دیدی که آیا استرمیسن که اولدیر سن بی ای موسی ظن ایتدیکه موسی دلپله
طارلربی کی شمدی ال دخی چاله شوسیدن دیدیکه دونکی کون اولدر دق قبطنی بی پس
دونکی کون اوله نل قانی کیزلوایدی که قاتلی کیم اوله بو کون شوسه طینک دلنه دن آشکاره
اولدی (وَجَاءَ رَجُلٌ مِنْ أَقْصَى الْمَدِينَةِ يَسْعَى قَالَ يَا مُوسَى إِنَّ الْمَلَأَ يَأْتَمِرُونَ بِكَ لِيَقْتُلُوكَ فَاخْرُجْ
إِنِّي لَآكُ مِنَ النَّاصِحِينَ) ت وکادی بر شخص شهرک اوزاق طرفه دن سرعه له یوریه وک دیدی
ای موسی یوکلر مشورت ایدورلر سنل حقه کده که اولدیر سن پس طشره چیق شهر دن
التمه بن سکا اولولک دیلنلر دن * ف اشبو مضمونی رسول علیه السلامه ایشتمه دردی که
سزدخی جاتکزی وقایه ایچون وطنکزدن چیقک زیراکه کانلر حضرتک قتلنه اتفاقا ایتدیلر
ایدی پس اولیجه هجرت ایتدیلر (فَخَرَجَ مِنْهُمْ خَاتَمٌ يَتَّبِعُ قَالَ رَبِّ اجْعَلْ لِي فِي الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ)
ت پس طشره چیقمدی شهر دن قورقه ورق ومنتظر اوله رق دیدی ای بنم بر خلاص ایت
بی ظالم اولان کروهلردن (وَلَمَّا وَجَّهَ تِلْقَاءَ مَدْيَنَ قَالَ عَسَى رَبِّي أَنْ يَهْدِيَنِي سَوَاءَ السَّبِيلِ)
ت وقتا که یولدی موسی مدین جاننه دیدی امید طور تم کنندور بعدنکه دلالت
ایده بی طوغرو اولان یول جاننه * ف موسی علیه السلام مدینک یولنی بیازدی الله
سجانه انی شویول اوزره صالیدی (وَلَمَّا وَرَدَ مَآدْيَنَ وَجَدَ عَلَيْهِ أُمَّةً مِنَ النَّاسِ يَسْقُونَ) ت

وقتا که ایرشدی مدین صومینه یولدی آنک اوزرنده برکوهی آدمیلردن صوایچور یورلر
کنده و حیوانلرینه * ف مصر ایله مدینک اراسی اون قوناق یولدر اشبو قدر مسافه بی آج
وصومیز کلش کوردیکه اوراده آدمیلر طوارلر ن صوارلر ایدی (وَوَجَدَ مِنْ دُونِهِمْ امْرَأَتَيْنِ
تَذَوَدَانِ قَالِ مَا خُطِبَكَ قَالَ سَلَا نَسْتَقِي حَتَّى يَصْهَرِ الرَّعَاءُ وَأَبُو نَاسٍ كَبِيرٌ) ت و یولدی
آنلردن غیری بر طرفه ایکی خاتونی کیر و طو ترلر طوارلر بی دیدی اللره ندر نزلک حالکزدن دیلر بن
صوایچوره بیاز زاولوقه مدکین که کسیر و دندرلر چو بانلر طوارلر بی و بزیم بایامز اختیار
برجوق یلنلر در * ف اشبو و کریمه لر حیسالردن طوارلر بن برکاره چکوب طور مشه لر ایدی
ودخی آنلرک اولقه در قوتلری یوغیدیکه قوتلرک آغردلویله آدن صوچه و لر اشبو واجلردن
شورکیمه لر طوارلر بن خلقه نل طوارلر نل فضل سندن صوارلر ایدی (فَسَقَى لَهُمَا
تَوَاتٍ إِلَى الظِّلِّ فَقَالَ رَبِّ إِنِّي لَأَنْتَ الْإِلَهُ الْغَنِيُّ) ت پس صواردی (موسی) آنلرک
طوارلر بی صکره یولدی کولکه جاننه پس دیدی ای بنم بریم بن او ایشینه که اندر دق بنم جاننه
نعمه دن محتاجم * ف کریمه لر حضرت موسی صوارد قدنه ککره کولکه به کیم سندن
یلدیلر که اشبو آدم آج و صومیز اراق اولان مسافه دن کلوب یورلش آدم در پس اولرینه
کیدوب بابالرینه خبر و یردیرو بابالری ایه دیلر دیکه بر صلح و کوزل بختلور بر آدم اولدیکه
آ کاجوبان اولوب طوارلر ن او تلاده ایدی و کریمه سین آنک حباله نکا حنه باغلیله دی
(فَجَاءَهُ أَحَدُهُمَا تَمْشِي عَلَى اسْتِخْبَاءٍ قَالَتْ إِنَّ ابْنِي يَدْعُوكَ لِجَعِزَتِكَ أَجْرًا مَسْقِيَةً لَنَا فَلَمَّا
جَاءَهُ وَقَصَّ عَلَيْهِ الْقَصَصَ قَالَ لَا تَخَفْ نَجَوْتُ مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ) ت پس کادی موسایه اشبو
ایکی قزل بری یوریه وک اوناغی اوزرینه دیدی بنم بایام استیورسنی تاکه ویره سکا اولشیمک
مزدینی که صو و یردک بزیم ایچون پس وقتا که کادی موسی شعبک یاتنه و بیان ایدی
اکاقه لر بی دیدی شعبک قورقه خلاص یولک ظالم اولان کروهلردن (قَالَتْ أَحَدُهُمَا
يَا أَبَتِ اسْتَأْجِرْهُ إِنَّ خَيْرَ مَنِ اسْتَأْجَرْتَ الْقَوِيُّ الْأَمِينُ) ت دیدی ایکی قزل بری ای بنم بایام
اجیر طوت شونی که اجیر طوتدیفکک خیرلوسی امین قوتلو شخصه در * ف قوتلوا ولدیغن
صونی چکوب طوارلری صوارد یغن دن و اما تلو اولدیغن طه مسراغنه دن یلیدی (قَالَ إِنِّي
أُرِيدُ أَنْ نَمُنَ بِكَ بِأَحَدٍ مِنْ بَنِي هَاتَيْنِ عَلَى أَنْ تَأْجُرَنِي ثَمَانِي حُجْجَ فَإِنْ نَمَتَ عَشْرًا فَنِعْنِكَ
وَمَا أُرِيدُ أَنْ أَشُقَّ عَلَيْكَ سَتَجِدُنِي أَنْ شَاءَ اللَّهُ مِنَ الصَّادِقِينَ) ت دیدی شعبک بنم دیلر مکه
خاتونلغه و یرم سکا اشبو ایکی قزل بری شو شرط اوزره که مز دولک اید سن بکاسکر یول

وا کر تمام ایدم سن اون یلی پس شونبر عدد سنک جانبکدن واستم بن که مشقت ایدم سنک
اوز ریکه بولور سن بنی ا کر الله دیلشسه ایواش ایشاینلر زمره سندن (قَالَ ذَلِكَ يَنْبَغِي وَيَسْتَكُونُ
أَيُّهَا الْأَجَلِينَ قَضَيْتُ فَلَا عُدْوَانَ عَلَيَّ وَاللَّهُ عَلَى مَا نَقُولُ وَكِيلٌ) ت دیدی موسی شودر عه
بنم ایله سنک ارا کده که اشبوایکی مدتک فتنه سی ادا ایدرم ظلم اولز بنم اوز ریکه والله
اولشی اوز ریکه که سوبلک شاهر در * ف یغمبر من علیه السلام و طنتدن هجرت
ایدوب سکن یل یکد کده که مکرمه که یه کادیلرا کردی سیدیلر اول وقتده آتی فتح ایدرلر ایدی
ومکه شهر بی کافر لدن خالی ایدرلر ایدی لیکن کدور ضالریله اون یلدن صکره مکرمه بی
کافر لدن خالی و پال ایدی موسی علیه السلامی اجاره ایدن بزرگوارک آدی قرآنده یوقدر
ونوریده آدی بشقه درومشور اولدر که حضرت شعب علیه السلامدر (فَلَمَّا قَضَى مُوسَى
الْأَجَلَ وَسَارَ بِأَهْلِهِ آنَسَ مِنْ جَانِبِ الطُّورِ نَارًا قَالَ لِأَهْلِهِ امْكُثُوا إِنِّي آنَسْتُ نَارًا هَلْ أَتَتْكُمْ
مِنْهَا بَشِيرٌ أَوْ نَذِيرٌ فَذُوقُوا الْعَذَابَ لَكُمْ تَصْطَلُونَ) ت پس وقتا که ادا ایدی موسی مدتی و کیده چک
اولدی کنده و عیالیه کوردی طور طاعتک جانبده اودی دیدی کدو عیالنه ا کانتک بن
کوردم اودی امید طو تره که کتور یرم مزه شو اوددن برخبر یا خود کتور یرم بر شه
اوددن اوله که سز لایحه سکر (فَلَمَّا تَأْتَاهُ نُودِيَ مِنْ شَاطِئِ الْوَادِ الْأَيْمَنِ فِي الْبُقْعَةِ الْمُبَارَكَةِ مِنَ
الشَّجَرَةِ أَنِ يَا مُوسَى إِنِّي أَنَا اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ) ت پس چ که کادی اوده بقین چاغردی خبری
چوق برده بولنان دره نک صاغ جانبدن آنک ارا سندن که ای موسی بن الله سبحانه یم عالمک
ربسم (وَأَن أَلْقِ عَصَاكَ فَلَمَّا رَآهَا تُهَلِكُ تَرَكُهَا جَانًا وَلِيَ مَدْبَرًا وَلَمْ يَعْقِبْ يَا مُوسَى أَقْبِلْ
وَلَا تَخَفْ إِنَّكَ مِنَ الْآمِنِينَ) ت برا قفل عصا کی پس چانکه کوردی شوعصا تبر نور
دیر سنکه بر یلاندر یوز چو بردی موسی ارقه و یرول و کیدود و دی دیدی ای موسی ایلر و کل
وقورقه البته سن امین اولانلر دنسک (أَسَلْتُكَ بِذَلِكَ فِي جَيْبِكَ تَخْرُجُ يَصْطَلِمُ مِنْ غَيْرِ مَوْضِعٍ وَأَضَعَهُمْ
أَيْدِيكَ جَنَاحَكَ مِنَ الرَّهْبِ فَذَانِكَ بُرْهَانَانِ مِنْ رَبِّكَ إِلَى فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِ أَنَّهُمْ كَانُوا اقْوَمًا
فَاسْقِينِ) ت و صوفل کندوا کی جیبکه ناطنره که آغ اوله رق عیب سز و ینا شدروب قوشغل
کندو جاتیکه کند و قولکی قورقه دن (یعنی الک بویل آق و بارلر اولدین کور و ج سا
وغیر یله قورق قاصل اولور سه یوقور قوی دفع ایتک ایچون الکی قوتوغه صون بر آتی
اسکی حاله دوندر یرز) پس اشبوایکی نشانه اشغی کلو بدر سنک ربکک جانبندن فرعونک

وَأَتَكَ كَرُوهَنكَ جَانِبَهُ كَدَا نَرَاوُلْدِلر فاسق کروه * ف شاه ولی الله رجه الله دیر که ایکی قولاری
ینا شوب قوشغل کتایه در خاطر جمع ایتد سندن و مشوش اولمقدن تکیم خفض جناح
کتایه در تواضعدن * ف ایکی قولکی ینا شوب قوشغل قور قودن یعنی تا که یلانک
خونی کیده (قَالَ رَبِّ إِنِّي قَتَلْتُ مِنْهُمْ نَفْسًا فَأَخَافُ أَن يَقْتُلُونِ) ت دیدی ای بنم ربم بن
اولدیر دم آنلر دن بر شخصی پس قور قرم که اولدیر لر بنی (وَأَخِي هَارُونُ هُوَ أَفْضَعُ مِنِّي أَمَّا
فَارِسُهُ مِمِّي رِدَاءً يَصَدِّقُنِي إِنِّي أَخَافُ أَن يُكَذِّبُونِ) ت و بنم قور قنداشم هارون زیاده فصیحدر
بندن ل جهنندن پس کوندرا تی بنله برابر مدد ایدجی که طوغر یلر بی بن قور قرم آنلر که
بلاهی صایه لر بنی (قَالَ سَنَشُدُّ عَضُدَكَ بِأَخِيكَ وَجُعَلُكَ لَكَ سُلْطَانًا فَلَا يَصِلُونَ إِلَيْكَ بِآيَاتِنَا
أَتَقْتُلُونَ مِنَ الْغَابِیُونَ) ت دیدی الله محکم ایدرم سنک قولکی سنک قور قنداشکله و یر یرز
سز غلبه لکی پس قادرا اولزلر ایشله ل اذیت و یرمک قصه یله سزک جاتیکزه بنم نشانه لر من
سجیلله سز لر و اول کس نه لکه تابع اولدیلر سز غلبه لک سکر (فَلَمَّا جَاءَهُمْ مُوسَى بِآيَاتِنَا بَيِّنَاتٍ
قَالُوا مَا هَذَا إِلَّا حُرُوفٌ وَمَا نَعْنَاهُ إِلَّا آيَاتُنَا الْوَالِیْنَ) ت پس وقتا که کتوردی آنلر
موسی بنم آیدین اولان نشانه لر منی دیدیلر اشسود کادر مکر یا باش هدر در و ایشتمک شونی
اول کچن بایلر منزه (وَقَالَ مُوسَى رَبِّي أَعْلَمُ بِمَا جَاءَ الْهَدَى مِنْ عِنْدِهِ وَمَنْ تَكُونُ لَهُ عَاقِبَةُ
الدَّارِ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الظَّالِمُونَ) ت و دیدی موسی بنم ربم زیاده یلور اول کس نه بیکه کتوردی
هدایتی اللهک یاتیدن و اول کس نه بیکه اولور انکیچون مقبول عاقبت اخرنده البته فجات
بولزلر ظالم (وَقَالَ فِرْعَوْنُ يَا أَيُّهَا الْمَلَأَ مَا عَلِمْتُ لَكُمْ مِنْ إِلَهِ غَيْرِي فَأَوْقِدْ لِي يَا هَامَانُ عَلَى الطِّينِ
فَأَجْعَلْ لِي صَرْحًا لَعَلِّي أَطْلُعُ إِلَى إِلَهِ مُوسَى وَإِنِّي لَأَظُنُّهُ مِنَ الْكَاذِبِينَ) ت و دیدی فرعون ای
کروه لر یلدم بزمز کیچون هیچ بر معبود بندن غیری پس اودیاق بنچون ای هامان چامور
اوز ریکه یعنی کریمه دشور پس بنا قفل بنچون بر بوجه اولان کوشک اوله که یوقارو
جیبه یم موسانک معبودی جانبنه بن ظن ایدرم موسای بیلا نیچلر دن * ف چامور دن کر بچلر
یا یوب آنلر اوز ریکه اودیاق ای هامان یعنی بشمش کریمه یله دیر لکه اودا یله بشمش
کر بچلر و کریمه لری اول اول یادی تا که یوکک کوشک یا یسون ا کر طاشدن یا یلور سه
اغرا غندن دوشه جکدر (وَأَسْتَكْبَرُوا وَجُودُهُ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَظَنُّوا أَنَّهُم إِلَهُاتٌ

انقياد ايديجيل ايدك (اوتك بونون اجرهم مرتين بما صبروا ويدرؤن بالحسنة السيئة ومما
 رزقناهم نفعون) تاشبو كروه ويرمش اولور آنلره كندو من درلي ايكي كره اول سببندكه
 صبر ايديلر و دفع ايدرلر اولان خصلته كو توكي واولشيدنكه رزق وپردك آنلره صرف
 ايدرلر (واذا سمعوا الاغواء عرضوا عنه وقالوا لناتوا لكم اعمالنا ولكم اعمالكم سلام عليكم لا يفتي
 الجاهلين) ت وچان ايشتنه لر لغو اولان سوزي يوز چويرلر آندن وديرلر بزمچوندر بزم
 اعمال مزوسنر كچوندر سرك اعمال كز سلا م لك منزل اورز كزه اولسون استغفر جاهللك
 ممتني ف شاه ولي الله رحمه الله ديركه بغير من عليه السلام مدينه به هجرت ايتدن اول
 يهودلك ديفي نسخ اولاند يفتي صراحتله ديمزدن اوليم ودر قرآني معتقد ايديلر وديديلك
 عرب طائفه سنه لازم اولان قرآنك امرينه تابع اولاند ف اشبو كسه لر جنبش
 نصر ايلردن و نجاشينك رفيعلردن ايديلر قرآنك نزوان ايشيدوب اكايمان كتورديلر
 واول جاهللك قرآنه ايمان كتور من لرو و عظه هدايت بولزلر پس اوله جاهللدن مذكور اهل
 كتاب اعراض ايدوب يوز چويرلر ايدى (انك لا تهدي من احببت ولكن الله يهدي من
 يشاء وهو اعلم بالمهتدين) ت البته سن (يا محمد) يول كوستره بيلز سن هر كسنه به كه
 سور سن و ايكن الله يول كوستره هر كسنه به كه ديلر و الله بيلجيد يول بوللري ف بغير من
 عليه السلام عجمه سي ابوطالبك اوله جكي و قده ز ياده سي يورديلر كه كلمه توحيدى دلى
 اوزره جارى قيله قبول ايتدى اول وقت بو ايت نازل اولدى (وقالوا ان تتبع الهدي معك
 تخطف من ارضنا اولم نمكن لهم حرما آمنا يجيب الهممات كل في رزق من لدنا وليكن
 آثرهم لا يعلمون) وديديلكر (مكه اهللك بعضى) ا كر تابع اولسق هدايته حقيقه اورديلور ز
 كند و ير من دن (يعنى آدم لبر بزي ائراج ايدرلر الله تعالى يورديكه) آيا و ير مدكي آنلره
 امنيتلى اولان حرمده كه ايرشدر بولور آنك جانبته هر بر جنسدن ميوه لر رزق اوله رق بزم يانمزدن
 وليكن آنلرك چوغى يمازلر (وكم اعلمكم من قرية بطرت معيشتها فتلك مماتكم لم تسكن من
 بهدم الا قليلا وكافن الوارثين) ت وچوق هلاك ايتلك كويلردن كه خددن كچيديلر
 كند و بكنم لرنده پس ايشته آنلرك قوناقلريكه كند و لر دنصكره سكني اولدى مكر آزيحق
 مدته (يعنى يرلرنده ويران اولغله كيمسه ساكن اولوب فقط كابكن بولجىلر قونوب
 كويچلردى) واولدق بزلر آنلرك وارثلري يعنى كند و لر فاني اولدى برباقى قالدق (وما كان

ربك مهلك القرى حتى يبعث في أمها رسولا يتلو عليهم آياتنا وما كنا مهلكي القرى
 الا واهلها ظالمون) ت ودر كل سنك ربك كويلري هلاك ايديجي اولوقه دكيسنكه كوندره
 اول كويلرك يوكسه بريحه بركه اوقور آنلر اوزر ينه بزم ايتلر منى بزدكاز كويلري
 هلاك ايديجي مكر رشو حالده كه آنك اهل ظالمدرلر (وما اوتيتكم من ثمن قناع الحيوة
 الدنيا و زينتها وما عند الله خير وابقى افلا تعقلون) ت وهر بر شيمكه ويرلدى سزه
 هر بر نوعدن پس اول دنيا ديرلكنك بايه در و دنيا نك بركيدرو اوليكه اللهك ياتده در
 ز ياده كوزلر دودا قدر آيا فهم ايتز ميسكر (اقن وعدنا و وعدنا حسنا فهو لا قيسه كن معناه
 متاع الحيوة الدنيا هم هو يوم القيامة من المضمرين) ت ايا اول كسنه ككه وعده ودرلك
 اكا كوزل وعده يله پس اول كسنه بولجيدرا ول وعده ي اول كسنه كبي اولور ميمكه
 فائده لندردك آني دنيا ديرلكنك منتهيله صكره قيامت كوتده حاضر اولم لردن ريعنى
 عذابده (ويوم يناديهم فيقول اين شر كاي الذين كنتم تزعمون) ت واول كوزكه چاغرر
 آنلري ديرك ندر در بزم شر يكار مكه اولد بكنز سزلر كان ايديجي (قال الذين حق عليهم القول
 ربنا هؤلاء الذين اغويانا اغويانا هم كايغويانا تبرا نا ايك ما كانوا ايانا يعبدون) ت
 ديديلكر اول كسنه لك ثابت اولدى آنلر اوزر ينه عذابله حكم (يعنى كافرلك يوكلى) اى بزم
 ربنا شوبو جماعتكه آزغين قلدق آنلري آزغين قلدق آنلري نيجه كه كند و يز آزغين اولدق
 (يعنى آنلره زورايتلك) برى اولدق آنلردن سنك يانكده آنلر بزلره عبادت ايتزلر ايدى بلكه
 هوا ووسلرينه عبادت ايدرلر ايدى • ف شيطا نلر ديرلر كه بزلر آنلري از دردق اما يولك
 كيمسه لر طرفنه از دردق پس آنلر بزم عبادت ايتد بيلر بلكه اول يوكره كه ملائكه وغير يلر دير
 طيلرلردى (وقيل ادعوا شركاءكم فدعوههم فلم يستجيبوا لهم وراوا العذاب لو انهم كانوا
 يهتدون) ت ودي يلدى آنلره چاغر يكر كند و شر يكار يكر بزم چاغرلر آنلري پس آنلر قبول
 ايتزلر شوبو جماعت چاغر منى و كوردرلر عذاب و قنى ايدرلر ككه نه او ايدى اولد بيلر يول
 بولجىلر • ف يعنى شو وقتده آنلر بولم قنى ايدرلر و اول يولك كسنه لك عبادت ايتلر ايدى
 آنلره جواب و ير من لريزرا كه آنلر شوبو عبادت و انفعه راضى دكلرايدى و يا خود خبردار
 دكلرايدى (ويوم يناديهم فيقول ماذا اجبتكم المرسلين) ت واولمكونكه چاغر ر الله آنلري

مالکدن آخرت ثوابی تحصیل ایت (قَالَ اَتَمَّا اَوْتِيْتُهُ عَلٰی عِلْمٍ عِنْدِيْ اَوْ لَمْ يَعْلَمْ اَنَّ اللّٰهَ قَدْ
 اَهْلَكَ مِنْ قَبْلِهِ مِنَ الْقُرُونِ مَنْ هُوَ اَشَدُّ مِنْهُ قُوَّةً وَّ اَكْبَرُ جَعْلًا وَلَا يَسْتَلْ عَنْ دُؤْبِهِمْ
 الْقُرْمُون) ت قارون دیدی بکمال ویریدی الحق بنده کی علم اوزرینه (یعنی عالم اولدیم
 ایچون بوقدر ماله مستحق اولدم) آیا بیدیدی که الله هلاک ایدی اندن اول طایفه لر دن اول
 قومی که زیاده قوتلو ایدیلر آندن و زیاده جو غیبه دیر جمع ایتسک یوزندن و سوال اولنزل
 کند و کاهلر دن کاه ایشیلر (یعنی سز لازم اولدینی صورتده عذر ایتسک که بحالری
 بوقدر) • ف یعنی اگر کاه ایشیلرک فهمی طوغر و اولسه ایدی انار کاه ایشیلر ایدی
 وقتا که آنلرک فهمی ترس اولدی آنلری الزام ایتسکده نه فائده وارد که شو کو تو ایشلری
 نیچون ایدر سکزدی و ایش بویچر کین ایشک کو تو اولدین نیچون فهم ایتسکزدی و (خَرَجَ
 عَلٰی قَوْمِهِ فِي زِينَتِهِ قَالَ الَّذِيْنَ يُرِيدُوْنَ الْحَيٰوةَ الدُّنْيَا يَالِئْتُنَا مِنْ مِّثْلِ مَا اَوْفٰی قَارُوْنُ اِنَّهٗ
 لَذُوْ حِفْظٍ عَظِيْمٍ) ت پس طشره چیقدی کند و قوی اوزرینه کند و بزه کند دیدیلر اول
 کس نه لر که طلب ایدیلر دنیا بر اکتی نه اولدیدی بر چچون اولدیدی اولشی منلو که ویریدی
 قارونه البته قارون بولک بای صاحبیدر (وَقَالَ الَّذِيْنَ اُوْتُوا الْعِلْمَ وَلَكُمْ ثَوَابٌ اَللّٰهُ خَبِيْرٌ
 لِّمَنْ اٰمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا وَلَا يُلْقٰهُمُ اِلَّا الصّٰبِرُوْنَ) ت ویدیلر اول کس نه لر که ویرلش اولدی
 آنلر علم وای اولسون بزرگ اوزر کزه الله ثوابی زیاده ایدر اول کس نه ایچون که
 ایمان کنوردی و ایشلادی کوزل ایشلری و بقی اولمز و سوز مکر صبر ایدنلر • ف یعنی
 آخرت دیندن ابواله سی اول کس نه لر یلورلر که آنلر متقلربنه صبر ایدرلر اول
 کس نه لر که صبر ایتزلر آنلر حقوق حمله دینانک هوسنه دوشلر جاهلر زکیئلرک
 راحتلکین کوروب فلن ایدرلر که آنلرک نصیبی کوزلر اولد کل آنلرک دینا ایچون
 فکر ایتلرینی و آخرتده رذیل اوللرینی و ذلیل اوللرینی و هر کس نه نک یانده سزله لرینی
 یلورلر و یلارلر میسکه دینا ده راحتلک اون یل بایکری یل زمانه دک اولور و اولمکدن
 مسکده نیجه یی لک یل کجورمک لازم اولور (تَخَفْنَا بِهٖ وَبِدَارِہِ الْاَرْضِ اِنَّمَا كَانَ لَهٗ مِنْ فِتْنَةٍ
 يَنْصُرُوْهُ مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ وَمَا كَانَ مِنَ الْمُنتَصِرِيْنَ) ت پس باتور دق قارولی و آنک سرابنی
 یره پس اولدی آنکیچون هیچ بر کوه که یاردم ایدلر کالقه مدن غیری و اولدی کنیدی
 انتقام آلییلر دن (وَاَصْحٰجِ الَّذِيْنَ نَعَمُوْا مَكَاثِلَ بِالْاَمْسِ يَقُوْلُوْنَ وَيَسْتَأْذِنُ اللّٰهُ يَسْتَطِيعُ الرِّقْلُ مَنَاسِكَ

مِنْ عِبَادِهِ وَيَقْدِرُ لَوْلَا اَنْ مِّنَ اللّٰهِ عَلَيْنَا نَصْرٌ مِّنَّا وَيَسْتَأْذِنُ اللّٰهُ يَسْتَطِيعُ الرِّقْلُ مَنَاسِكَ
 ایتدیلر اول کس نه لر که آرزو ایدیلر ایدی آنک مرتبه سنی دونکی کون دیدیلر ای
 عیب که الله ککشلک ایدر رزقی اول کس نه ایچون که دیر کند و قولرندن و طارقه لر رزقی
 اگر ایتسیدی انعام الله بزم اوزر مزه البته یره باتور ردی بزلی ای عیب که نجات
 بولر کافرلر (تِلْكَ اَلْاٰدَارُ الْاٰخِرَةُ نَجْعُهَا لَِّلَّذِيْنَ لَا يُرِيدُوْنَ عُسْوَافِی الْاَرْضِ وَلَا فُسَادًا
 وَ اَلْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِيْنَ) ت ایش بواتر سرابنی بصر زاول کس نه لر ایچون که دیرلر یون
 بوغنی یرده ونه کوتلکی و کوزل اولان عاقبت کاهلر دن صافنه لر ایچوندر • ف یعنی
 جاهلر قارونک زکیئلر کن کوروب دیدیلر که قارونک نصیبی کوزلر اولد کل بدکه
 آخرت نعه سی بولق کوزلر و ایش و آخرت نعه سی آنلر ایچوندر که دینانک بوجه لکینی
 دیرلر (مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهٗ خَيْرٌ مِّنْهَا وَمَنْ جَاءَ بِالسَّيِّئَةِ فَلَا يُجْزٰی الَّذِيْنَ عَمِلُوا السَّيِّئٰتِ
 اِلَّا مَا كَانُوْا بِهَا عَلٰوْنَ) ت هر کس نه کتورسه کوزل اولان علی پس اندکیچوندر اندن زیاده
 کوزل مکافات و هر کس نه کتورسه کوتلکی پس جزا ویرلش اولر اول کس نه لر
 که ایشلر کوزل اولان ایشلری مکر ایشلر کتری منلو • ف ابوعمل ایدنلر
 کوزل نوابه وعده یوزدیلر ایشو وعده وقوعه کایسردر و کوزل اوزرینه
 کوزلر جزا اید و عید یوزدیلر اید که عقوباده دیومکر شو قدر بیان ایتدیکه کوتلک
 جزای کند و قدری اولور زیاده اولر (اِنَّ الَّذِيْ فَرَضَ عَلَیْکَ الْقُرْاٰنَ لَرَادُّکَ اِلَیْهِ مَعَادٍ قُلْ
 رَبِّیْ اَعْلَمُ مَنْ جَاءَ بِالْهَدٰی وَمَنْ هُوَ فِی ضَلٰلٍ مُّبِيْنٍ) ت تحقیق اول الله که نازل قیادی سننک
 اوزر بیکه قرآنی کیر و دندر سنی کیر و دونه جک یر جانبنه (یعنی آخرت بامکبه) دیکل بنم ریم
 یلور اول کس نه بیکه کاه دایله و اول کس نه بیکه آشکاره آزعینلر در • ف
 کیر و دندر سنی اولکی مکانکه ایشو آتی حضرت علیه السلامک خاطرینی مسرور
 قلمغیچون هجرت وقتنده نازل قیلد بیکه بوندنصره نیسه مکبه کایسرسن پس اولد اولدی
 مکه نک قهی کوتنده (وَمَا کُنْتُمْ تَرٰجُوْا اَنْ يَّبْقٰی اِلَیْکَ الْکِتٰبُ الْاَرْحَمٰةُ مِنْ رَبِّکَ فَلَا تَكُوْنُ
 ظَهْرًا لِّلْکٰفِرِيْنَ) ت واولمکدن توقع ایدیبی که اشافی کتورلش اوله سنک جانبکه قرآن
 لیکن کوندریدی رحمت سیدله سنک بکدن پس اصلا اولمه مدد ایدیبی کافرله • ف یعنی
 کند و قومکی • کادوست صاعقه آنلر سنک حقه کده نه قدر کوزلک ایتدیلر ایشو وقته
 هر کس نه که سکا و قداسلق ایدی سده ک دوستک اولدر (وَلَا يَصُدُّکُمْ عَنْ اٰیٰتِ اللّٰهِ يَصُدُّ

اِذَا نَزَلَ إِلَيْكَ وَدُعِيَ إِلَى رَبِّكَ وَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿١﴾ ت ومنع ایدہ بیلز سنی کافر ل
 اللہ آیتان ایر شد مکن آنده صکره که ایندر لدی سنک جاتیکه ودعوت قبل کنو ربک
 جانبہ وهرکز اوله شریک قوشناردن * ف یعنی امور لر کده قومک خاطرینه مراعات ایتمه
 وکنو کی آنلرک زمره سنده صایه ا کراقر با واسه لرده (وَلَا تَدْعُ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ
 لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ كُلُّ شَيْءٍ هَالِكٌ إِلَّا وَجْهَهُ لَهُ الْحُكْمُ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ) ت چاغرمه الله ایله بیله
 بر آخر معبودی یوقدر هیچ طوغر و مغبود الله دن غیری هر برشی هلاک اولیجیدر مکر آنک
 ذاتی آسکیچوندر یورلدی ویرمک و آنک جانبہ کیرود و ندر لاش اولور سکر * ف اشبورادن
 واضح اولدیکه هر برشی فانی اولیسر در نه وقتنده فنا اولور سه اولسون مکر الله ذاتی
 فنا اولاز

• (سورة العنکبوت مکيه وهی تسع وستون آیه) •
 عنکبوت سورده می مکده نازل اولمش واشبو سورده آفمش طغوز آیدر

(بسم الله الرحمن الرحيم)
 باغشایجی امر لایجی اولان اللهک آدله او قورم

(الم) ت الله یی اور آدن مرادی (أَحْسِبَ النَّاسَ أَنْ يَبْرُكُوا أَنْ يَقُولُوا آمَنَّا وَهُمْ لَا يُفْقَهُونَ) ت ایاطن ایتدی لر آده لکه کیر و بر افمش اوله لزجورد سوزلر یله کبر ایمان
 کتوردلک و آنرا امتحان اولدیکه لر (وَأَقْدَمْنَا الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَلَيعْلَمَنَّ اللَّهُ الَّذِينَ صَدَقُوا
 وَالْكَاذِبِينَ) ت وامتحان ایندک اول کسنه لر یکه آنلردن اول کجیدر پس البته
 تمیز ایدر الله اول کسنه لر بکه طوغر و دیدیلر و البته تمیز ایدر یلا فیلاری (أَمْ حَسِبَ الَّذِينَ
 يَعْمَلُونَ السَّيِّئَاتِ أَنْ يَسْبِقُونَا سَاءَ مَا يَحْكُمُونَ) ت ایا کمان ایدیلر ی اول کسنه لر که
 ایشلدیلر کو تو ایشلری کبردن صاوشه لر نه بر کین اولدی و ایشیکه حکم ایدر لرا کا * ف
 اولکی ایکی آیتی اول مؤمنلرک هقده یوردیکه کافرلرک ایداسنه مبتلی ایدیلر واشبو ایکی
 آیتی اول کافرلرک هقده یوردیکه مؤمنلر ایدر لرایدی (مَنْ كَانَ يَرْجُوا لِقَاءَ اللَّهِ
 فَإِنَّ أَجَلَ اللَّهِ لَآتٍ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ) ت هر کسنه ککه اوله امید طویجی الله
 سبحانه یه لاقی و اغه پس البته اللهک وعدده می کلجیدر و الله ایشدیجی بیلجیدر (وَمَنْ

جَاهِدًا نَجَاهًا يَدْخُلُهَا أَنْ تَقُوتَ عَنْ الْعَالَمِينَ) ت هر کسنه جهاد ایدر پس همان
 جهاد ایدر کنو وقتسچون البته الله احتیاج سز در عالم لردن (وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا
 الصَّالِحَاتِ لَنُكَفِّرَنَّ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَحْسَنَ الَّذِي كَانُوا يَعْمَلُونَ) ت واول کسنه لر که
 ایمان کتوردیلر و ایشلدیلر کوزل اولان ایشلری البته عمو ایدر زانلردن آنلرک کاهلری
 و البته مز دیر پر زانلره اول شینک کوزانک عوضنده کاهلر ایدر * ف یعنی ایمانلری
 بر کاتبه آنلره ایو و کوزل بزا ایدوب کاهلرن عفو ایدر در (وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ
 حَسَنًا وَإِنْ جَاهَدَاكَ لِتُشْرِكَ بِي مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ فَلَا تُطِعْهُمَا إِلَيَّ مَرْجِعُكُمْ فَأُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ
 تَعْمَلُونَ) ت و امر ایتدک آدملره بایاسنه و اناسنه اولک ایتیکله اکر چالشه لر سنکله ای
 انسان که تاشریک قوشه سن بکا اول شینه کدیو قدر سنک آنک حقیقتنه عالمک پس اطاعت ایتمه
 آنلره بتم جانبہ در منزل قائده جغکزی پس خبر ویریم سزله او ایشلدیک کز شینی * ف
 دنیا ده شخص اوزرینه بایانک و انانک هقندن زیاده بر حق کسنه ایچون بولنر ایکن الله
 سبحانه نک حق آنلردن زیاده در پس آنلرک خاطر یچون دینی بر اقبه (وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا
 الصَّالِحَاتِ لَنُدْخِلَنَّهُمْ فِي الصَّالِحِينَ) ت واول کسنه لر که ایمان کتوردیلر و ایشلدیلر
 کوزل اولان ایشلری البته کتور پر زانلری ایولرک زمره سینه (وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَقُولُ
 آمَنَّا بِاللَّهِ فَإِذَا أُوذِيَ فِي اللَّهِ جَعَلَ فِتْنَةً لِلنَّاسِ كَذَّابٌ لِلَّهِ وَلَئِنْ جَاءَ نَصْرٌ مِنْ رَبِّكَ لَيَقُولُنَّ
 إِنَّا كُنَّا مَعَكُمْ أَوَلَيْسَ اللَّهُ بِأَعْلَمَ بِمَا فِي صُدُورِ الْعَالَمِينَ) ت و آدملردن بعض کسنه وار که
 دیر که ایمان کتوردلک الله سبحانه یه پس وقتا که ایند او برمش واسه ا کاللاهک بوانده صیار
 انسانک ایدر یمرسی اللهک عذابی کبی واکر کسه یاردیم سنک به کن دیر لر البته بزر
 اولدق سز کله یله آید کلیدر الله زیاده بیلجی عالمک سینه لر نه اولان شینی (وَلَيَعْلَمَنَّ اللَّهُ
 الَّذِينَ آمَنُوا وَلَيَعْلَمَنَّ الْمُنَافِقِينَ) ت و البته تمیز ایدر الله اول کسنه لر یکه ایمان کتوردیلر
 و تمیز ایدر منافقه لری (وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلَّذِينَ آمَنُوا اتَّبِعُوا سَبِيلَنَا وَلْنَحْمِلْ خَطَايَاكُمْ
 وَمَا هُمْ بِعَامِلِينَ مِنْ خَطَايَاهُمْ مِنْ شَيْءٍ إِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ) ت و دیدیلر اول کسنه لر که کافر

اولدیر اول کسنه لر که ایمان کوردیلر تابع اولکیز بزم یولوز و اولور که برتقالدیر بر زمیز
کاهلر کوی و دکلر آنلر قالدیر یجیلر آنلر کاهلرندن برشی البته آنلر یلاخیلر (وَلَيَعْلَمَنَّ
اَنَّا قَالِهِمْ وَانَّا لَمَعِ اَنَّا قَالِهِمْ وَلَيَسْتَلْنَّ يَوْمَ اَنِّيَامَةٍ عَمَّا كَانُوا يَعْتَمُونَ) ت و البته قالدیر لر
کندویو کلری وینه بر قاج یو کلری کندویو کلری یله و البته سوال اولور قیامت
کوتده اولمشه دیکه اقترا ایدر لر دی (یعنی کف و آزعین اولقلری یو کفی و آذر دقلری
یو کفی قالدیر بقدیر لر و تابعلر یو کفی آنلرک باشلرندن رفع ایده یلر لر) • ف یعنی بر کسنه
بر کسنه یه ارقدا شلق و یاردیجی ایدوب کاهنی کند و دمتنه قالدیر هر مکر بر کسنه
بر کسنه یی آذر دمش اوله اول کاهنی قالدیر و اول کسنه که آنلر اغوا سییله کاه
ایشله شو کاهنی نیجه که کاهکار اوزرینه قالدیر و آزعین قلدن کسنه اوزرینه دخی
شومثلور کناه قالدیر (وَلَقَدْ ارسلنا نوحا اِی قَوْمِهِ فَلَبِثَ فِیْهِمْ اَلْفَ سَنَةٍ اِلَّا خَمِیْنًا عَامًا
فَاَخَذَهُمُ الطُّوفَانُ وَهُمْ ظَالِمُونَ) ت کوندردک نوحی کند و قومنک جانینه پس اکلندی
آنلرک اراسنده ییک یلیدن الی یل اکلنک پس طوندی آنلری طوفان و آنلر ظالم ایدیلر
• ف دینلدی که طوفان دن اول اشبو قدر مدت قالدیلر و طوفان دن کسره دخی بر مدت
عمر لر ی اولدی حضرت نوح ک عمر لر ییک نهای ییک در تیزیل اولدی (فَالْحَمْدُ لِلّٰهِ وَاجْتَابَ
السَّيْفُ نَحْنُ وَجَعَلْنَاهَا آيَةً لِلْعَالَمِينَ) ت پس نجات و پردک نوحه و قایق اهلنه و نیتنه دق
شوقایقی بر نشانه عالم لرایچون • ف وقتا که اشبو سوره نازل اولدی مصابه دن حقوق
کسنه قایغه بنوب حبش ملکتنه هجرت ایتدیلر کافر لرک اذیت ایتمندن خلاص لرایچون
وقتا که اول حضرت مدینه یه هجرت ایتدیلر اول اصحاب لر جشدن مدینه یه سلامتله کلدیلر
• ف الله سبحانه قایقی آدم لرایچون علامت یوردی یعنی دیناده قایقه حقوق یولک ایشلر
حصوله کلدور و الله سبحانه نل قدر تری کور بنور (وَاِبْرَاهِیْمَ اِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ اعْبُدُوا اللّٰهَ
وَاقْنُوهٗ فَلِکُمْ خَیْرٌ اَلَمْ تَعْلَمُوْنَ) ت و کوندردک ابراهیمی اولوقتکه دیدی کندو
قومنه که عبادت ایلک الله سبحانه یه و ماقتلک آدن کسره زیاده ایدور منر کیچون
ا کر ییلسیدیکز (اَلَمْ تَعْبُدُوْنَ مِنْ دُونِ اللّٰهِ اَوْ مَا تَدْعُوْنَ فَاَفَا انِ الَّذِیْنَ تَعْبُدُوْنَ
مِنْ دُونِ اللّٰهِ لَا یَعْلَمُونَ لَکُمْ رِزْقًا فَاسْتَغْنَوْا عَنِ اللّٰهِ الرِّزْقِ وَاعْبُدُوْهُ وَاشْكُرُوْا لِلّٰهِ
تَرْجَمُونَ) ت ستره مان عبادت ایدر سکر الله دن غیری بتره و باغلدیکز یلانی تصدیق اول

کسنه لر که عبادت ایدر سکر آنلر الله دن غیری قادر اولر لر سز و رزق و بر مکه پس طلب
ایلک الله یاتدن رزق و عبادت ایلک آ کاو آنلر شکر یی برینه کتورک آنلر جانینه
کیروند و یلور سکر (وَ اِنْ تَکْذِبُوْا فَقَدْ کَذَّبَ اَمْرٌ مِنْ قَبْلِکُمْ وَمَا عَلَی الرَّسُوْلِ اِلَّا الْبَلَاغُ
الْمُبِیْنُ) ت و اکر یلانه نسبت ایتسکر یلاخی صایدیلر بر قاج کر و هلمیزدن اول (آنلرک
یلان صایقلری دنیا و آخرتده کندور یه ضرر ایدی) و ییغیر الحق آشکاره ایشدر مکه
مامور در • ف قادر اولر لر سز و رزق و بر مکه دیو یوردی زیرا که آدم لرک چوغی
رزق ایچون ایمان لر ضایع ایدر لر پس یله لر که الله سبحانه دن غیری هیچ بر کسنه رزق و بر من
الله سبحانه ایه رزق کند و رضاسنه موافق دبلدیکی کسنه یه و برر (اَوَلَمْ یَرَوْا کَیْفَ یُفِیْضُ
اللّٰهُ السَّلٰطٰتَ ثُمَّ یُعِیْدهُ اِنَّ ذٰلَکَ عَلَی اللّٰهِ یَسِیْرٌ) ت آیا کور مدیلر مکه نیجه یکیدن ایجاد ایدر
الله بر اقی مکره اعاده ایدر ایجاد ی البته اشبوایش الله اوزرینه قولاید • ف یعنی
خلق یکیدن ایجاد ایتسکی کور یور سکر پس آنی اعاده سن بونکله ییلسکر (قُلْ سِیْرُوْا
فِی الْاَرْضِ فَانظُرُوْا کَیْفَ بَدَا الْخَلْقَ ثُمَّ اللّٰهُ یُنشِیْ النَّسْلَ الْاٰخِرَ اِنَّ اللّٰهَ عَلَی کُلِّ شَیْ
ءٍ قَدِیْرٌ) ت دیکل آنلر سیر ایلک برده پس باقکر نیجه یکیدن ایشلدی بر اقی مکره الله
یراد آخرکی ایجاد ی قیامت کوتده البته الله هر برشی اوزرینه قالدرد (یُعَذِّبُ مَنْ
یَّشَاءُ وَ یَرْحَمُ مَنْ یَّشَاءُ وَاِلَیْهِ تُقْلَبُوْنَ) ت عذاب ایدر هر کسنه یه که دیلر و اسر کر اول
کسنه ییکه دیلر و آنلر جانینه کیروند و دینلش اولور سکر (وَمَا اَنْتُمْ بِمُعْجِزِیْنَ فِی الْاَرْضِ
وَلَا فِی السَّمٰوٰتِ وَمَا لَکُمْ مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ مِنْ وَّلٰی وَلَا نَصِیْرٍ) ت و دکل سکر منر لر عاجز قلیجی
الله سبحانه یی برده و نه کو کده و یوقدر سز کیچون الله دن غیری هیچ بر دست و نه بر یاردم
ایدیجی (وَالَّذِیْنَ کَفَرُوْا بِآیٰتِ اللّٰهِ وَلِقَآئِهِ اُولٰٓئِکَ یُسَوِّمُنّٰ رَحْمَتِیْ وَاُولٰٓئِکَ لَهُمْ عَذَابٌ
اَلِیْمٌ) ت و اول کسنه لر که کافر اولدیلر الله نشانلرینه و آ کاو غوامغه اشبو جماعت
امید منر اولدیلر بزم رحمت دن و اشبو جماعت آنلر ایچون وارد در دوی ریجی عذاب (فَاَمَّا کَانَ
بِجَوَابِ قَوْمِہِ اَلَا اَنْ قَالُوْا اقْتُلُوْهُ وَاَوْسِقُوْهُ فَاَنْجَاهُ اللّٰهُ مِنَ النَّارِ اِنَّ فِیْ ذٰلَکَ لَا یٰتِ اَقْوَمَ
بُیُوْمُنَّ) ت پس اولدی قومک جوابی مکر شو که دیدیلر اولدیر کر ابراهیمی یا خود باقک آنی

پس نجات و پردی آ کاله اوددن البته بونده نشانه واردر ایمان کنور یحیی اولان
 کرو هرا یحیون * ف یوقار وده حضرت ابراهیم علیه السلام کلامی مرورایتدی وینه
 آ کاموافق الله سبحانه کلام اراسنده بر قاج امور لر یوردی صکره آنک قومنک جوابی
 ذکر ایتدی و آتش ابراهیمی یاقمه قدغه نشانه لرشودر کهه سلام اولدیکه هر شیتک تأیری الله
 سبحانه نک حکم مندند پس وقتا که آتی یاقدر مغه حکم ایتدی اودک خاصه سی یاندز مق
 ایکن یاقه ییادی (وَقَالَ إِنَّمَا اتَّخَذْتُم مِّن دُونِ اللَّهِ أَوْثَانًا مَّوَدَّةَ بَيْنِكُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا
 ثُمَّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ يَكْفُرُ بَعْضُكُم بِبَعْضٍ وَلَيَعْلَمَنَّ بَعْضُكُم بَعْضًا وَمَا أَمْثَلُ الْعَالَمِينَ) ت
 ناصیرین * ت ویدی ابراهیم سز همان طوتدیکز الله دن غیری بتلری کند و آرا کزده
 دوستلاری ایتدی چون دنیا دیر اکنده صکره قیامت کوننده انکار ایدر بعضکز بعضکزی
 واهنت ایدر بعضکز بعضکزه و سز لری یکز جهنم دیر و یوقدر سز کیچون هیچ بر یاردم ایدیچی
 * ف یعنی اول شیطانلر که آنلرک آدلی اوزره بت اولری و خاج اولری یا لاش ایدی پس
 اول شیطانلر الله سبحانه نک یاتده انکار ایدر لر که بزلر آنلر دیکلر که بزلر مطایکز و شوطا یحیلر
 آنلر اوزره لعنت ایدر که بزلر دن نذر و نیاز آلوب اشبو و قدغه بزلردن یوز چور دیکز
 (فَأَمِّنْ لَهُمْ لَوْ طُوفَ قَالَ إِنِّي مَهَاجِرٌ إِلَى رَبِّي إِنَّهُ يَؤْتِي الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ) ت پس ایمان کنور دی
 ابراهیم لوط ویدی ابراهیم بن هجرت ایده حکم یم جانیده البته یم غالب بدر حکمت ایدر * ف
 حضرت لوط علیه السلام ابراهیم علیه السلام قرداشی اوعلیدر شوقومده حضرت
 ابراهیمی آندن غیری اینان یوغیادی و حضرت ابراهیمک وطنی بابل شهری ایدی پس الله
 سبحانه یه توکل ایدوب شور دن هجرت ایتدی الله سبحانه آنلری شام ملکینه ایر کوروب
 شای آبادان ایتدی (وَوَهَبْنَا لَهُ إِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَجَعَلْنَا فِي ذُرِّيَّتِهِ الْتَّبُوَّةَ وَالْكِتَابَ وَآتَيْنَاهُ
 أَجْرَهُ فِي الدُّنْيَا وَإِنَّهُ فِي الْآخِرَتَيْنِ الصَّالِحِينَ) ت و باغشلقا کاهمقی و یسقبوی و مقرر
 فلحق آنک اولادنده یغمه بر لکی و کابی و ویردک ا ک آنک مز دینی دیناده و البته ابراهیم
 آخرتده اوایشلیر دندر * ف الله سبحانه دیناده آنلر اولادومال و عزت و داغمانا قی اولان
 کوزل آدی و ذکر ی باغشلدی و شام ملکینی ایدیک اوزره آنک اولادینه احسان ایتدی
 (وَلَوْ طَا إِذْ قَالَ اقْوَمِمْ أَنَا نُونُ الْقَارِئَةِ مَاسِيَةً كَيْفَ يَمُنُّ أَحَدٌ مِّنَ الْعَالَمِينَ) ت
 و کوندرک لوطی اولوقنده که دیدی کند و قومنه البته نزلر عمل ایدر سکنی حیالقی
 ایشی که ایلر و یکمدی سزدن شو حیاسر اقله هیچ بر کسنه عالمردن (أَن تَكُونَ لَكُم مِّنَ الرِّجَالِ

و تقطعون السبيل * و تَأْتُونَ فِي نَادِيكُمُ الْمُنْكَرُ فَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهِ إِلَّا أَن قَالُوا ائْتِنَا بِعَذَابِ
 اللَّهِ إِن كُنتُمْ مِنَ الصَّادِقِينَ) ت ایاسر لر شهوت قصه دله کاورمیسکزار ککلره و کسر سکر
 یولاری و عمل ایدر سکر کند و مجاسکرده کونو اولان ایشلری یمن اولدی آنک قومنک
 جوابی مکر شو که دیدیلر کونور بزه اللهک عذابی اکر سن طوغر و یحیلردن ایسک (قَالَ
 رَبِّ انصُرْنِي عَلَى الْقَوْمِ الْمُفْسِدِينَ) ت دیدی ای یم یم یاردم ایت بکا کونو ایشلری قوم
 اوزرینه * ف یول اور مق آنلرک عادتی ایدی یا خود اشبو ی حیالقی سببندن مسافر لرک
 یوانی اور لر ایدیکه آنلرک دیار یسه کلوب کیمه ایتسونلر و مجسارنده شاید اشبو لوطا یمنی
 آشکاره ایدر لر ایدی و آنلرده حیالقمشدی و یابشقه مسخره لقلر ایدر لر ایدی (وَلَمَّا جَاءَتْ
 رُسُلًا اِبْرَاهِيمَ بِالْبُشْرَى قَالُوا إِنَّمَا هَلِكُوا بِهَٰذَا الْقَرْيَةِ إِن أَهْلَهَا كَانُوا ظَالِمِينَ) ت
 وقتا که کلدی بزم رسوللر مز ابراهیمه مرده ایلد دیدیلر بزلر اشبو کویک اهلنی هلاک
 ایده جکر که بو کویک اهلنی ظالم اولدیلر (قَالَ إِن هِيَ إِلَّا لُوطًا قَالُوا نَحْنُ أَعْلَمُ بِمَن فِيهَا الْفَاحِشَةُ
 وَأَهْلُ الْأَمْثَالِ إِنَّهُ كَانَ مِنَ الْغَابِرِينَ) ت دیدی ابراهیم کویده واردر لوط دیدیلر (رسوللر)
 بزلر یلور زاول کویده اولان کیمه یی خلاص ایدر ز آتی و آنک اهلنی مکر آنک قاریسی که
 اول قالنلردن اولور (وَلَمَّا أَن جَاءَتْ رُسُلًا لُّوطًا سِيِّئَهُمْ وَمُضَاقٍ بِهِمْ ذُرْعًا قَالُوا لَا تَحْزَنْ
 إِنَّا مُنْجُونَكَ وَأَهْلَكَ إِلَّا مَن أَتَاكَ مِنَ الْغَابِرِينَ) ت و وقتا که کلبیدیلر رسوللر مز لوطک
 یاتده غلندی آنلرک سببیلر و کویک طارلدی آنلر سببیلر دیدیلر رسوللر قورقه و غم به البته بزلر
 نجات و یره جکر سکاوسنک اهلکه مکر سنک فارک که اول کیر و قالنلردن اولور * ف لوطک
 طار غیلقی اشبو سببندن ایدیکه بن شوم مسافر لر قومنک کونو اولان فاعلمندن نه چشت حفظ
 ایده حکیم دیو (إِنَّا مُنْزِلُونَ عَلَىٰ أَهْلِ هَذِهِ الْقَرْيَةِ رِجْزًا مِّنَ السَّمَاءِ مِمَّا كَانُوا يَفْسُقُونَ) ت
 بزیاسدیر جکر اشبو کویک اهلنی اوزرینه بر عذابی کو کدن کونو ایشلر کلدی
 سببه (وَأَقْدَرُ كَلِمَتَهَا آيَةُ يَسْتَنَاقُومُ يَعْقِلُونَ) ت و کیر و براقدق شو کویدن آیدین و واضح
 بر نشانه بر کروه ایچونکه فهم ایدر لر * ف یعنی شوترس اولمش کویلر کلوب کیدنلر
 یولدن کورینور (وَالْمَدِينِ أَخَاهُمْ شُعَيْبًا قَالَ يَا قَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَارْجُوا الْيَوْمَ الْآخِرَ
 وَلَا تَعْتَوُوا فِي الْأَرْضِ مُفْسِدِينَ) ت و کوندرک مدین جانیه که دوقرنداشلری شعیبی

پس هیدی ای قوم عبادت ایدک الله تعالی به ورجا ایدک آخر کی کونی وهر طرزه طولی کن
 یرده کو تو ایس ایشامه وک * ف آنره آلفده وصافقه الداعقلی عادت ایدی اوله که
 یول او رمقلی دخی ایدرلر ایدی (فَکَذَّبُوهُ فَاسْتَدْبَرُوا رِجْفَهُ فَاصْبِرْ وَافِي دَارِهِمْ جَائِعِينَ)
 ت پس یلانچی صایدیلرانی پس طوتدی آنری زلزله پس صباح ایتدیلر کندی اولرنده
 دیزلری اوزرینه دوشمش اولدقلری حالده (وَعَادُوا وَعُودُوا قَدْ بَيْنَ اَكْثَرِكُمْ مِنْ مَسَائِكِهِمْ
 وَزَيْنَ اَلْهُم الشَّيْطَانُ اَعْمَالُهُمْ فَصَدَّهُمْ عَنِ السَّبِيلِ وَكَانُوا مُصْتَبِرِينَ) ت (وهلاك
 ایتدک) عادى وغودی و ظاهر اولدی سزله (مملکتی طرفه دن کلوب بجر کن) آنرک
 قوناقلرینک بعضی و بزدی آنره شیطان ایشلرینی پس منع ایتدی آنری یولدن
 آنر کو رمکک صاحبی ایدیلر بعضی آنر دنیا مورنده او صلاوایدیلر و کندی یانلرنده عاقل
 ایدیلر لیکن شیطانک اغوا سندن صافقه مدیلر (وَقَارُونُ وَفِرْعَوْنُ وَهَامَانَ وَلَقَدْ جَاءَهُمْ
 مُوسَى بِالْبَيِّنَاتِ فَاسْتَكْبَرُوا فِي الْاَرْضِ وَمَا كَانُوا سَابِقِينَ) ت وهلاك ایتدک قارونی
 وفرعونى وهامانى والینه کله شدی آنره موسی آیدین اولان نشانه لرایله پس یونون و غولتی
 ایتدیلر یرده وعده ایدن قورتلر مدیلر (فَكُلًّا أَخَذْنَا بِذُنْبِهِ فَمِنْهُمْ مَنْ ارْسَلْنَا غَاسِقًا صَاحِبًا
 وَمِنْهُمْ مَنْ اخَذْنَاهُ الصَّيْحَةَ وَمِنْهُمْ مَنْ خَسَفْنَا لَهُ الْاَرْضَ وَمِنْهُمْ مَنْ اغْرَقْنَا وَمَا كَانَ لَآلِهَةٍ
 لِيُظَاهِرَهُمْ وَالْيَكْنُ كَانُوا اَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ) ت پس طوتدی هر بریسی کندی و گاهی
 ووبالیه پس آنلردن بعض کسینه و ایدیکه کوندردک آنک اوزرینه طافش یاغدریجی
 اولان روز کاری و بعض کسینه و ایدیکه فلوتدی آنی قی اولان آواز و بعض کسینه
 و ایدیکه باقوردق انی بره و بعض کسینه و ایدیکه بوضدق الی صود و اصدلام کن
 دکل که الله ظلم ایده آنره ولیکن کندی و قسارینه ظلم ایدیی ایدیلر (مَثَلُ الَّذِي اتَّخَذَ
 مِنْ دُونِ اللَّهِ اَوْلِيَاءَ كَمَثَلِ الْعَشْكَبُوتِ اتَّخَذَتْ بِئْسَ اٰوَانٌ اَوْ هِيَ الْبَيْتُ اَمِيتُ الْعَشْكَبُوتِ
 رَجُلٌ يَمْشِي) ت اول کسینه لک مثلی که طوتدی آنرا الله دن غیری دوستلر او و محکک
 مثلی لک کبر او اتخاذا ایددی و اولرک کوشکی او و محکک او و ایدر کر یلورلر ایتدیه * ف
 شامه ولی الله رحمه الله دیر که مثکک حاصلی شودر که آنر بتره صغورلر و بتره ایتدیه آنره هیچ
 بر نه سیج و بر نه نیجه که او و محکک او ای هیچ ناند و بر مدیکی کبی * ف یعنی او جانى و مالی
 صافق ایچوندرو او و محکک او ای ایدیه بر آنک سلسله کسلور و بونک کیدیلر اول کسینه تک
 طایفه الله دن غیری بر کسینه کندی و سینه خجاف و بریجی یلور (لَقَدْ عَلِمْتُمْ لِيَوْمِ هَذَا
 مَثَلُ الَّذِي اتَّخَذَ مِنْ دُونِ اللَّهِ اَوْلِيَاءَ كَمَثَلِ الْعَشْكَبُوتِ اتَّخَذَتْ بِئْسَ اٰوَانٌ اَوْ هِيَ الْبَيْتُ اَمِيتُ الْعَشْكَبُوتِ رَجُلٌ يَمْشِي)

من تقى (وهو العزيز الحكيم) ت الله یساور اولدنیکی که عبادت ایدرلر کا کندی و دن
 غیری نه شیدن اولور سه اولسون و الله غالب در حکمتله متعده و فی بعضی کافرلرک
 الله سبحانه دن غیر یلره عبادت ایتسی حقارتده و دنا ایتدیه بر مرتبه در که هر کم ایتدیه آهیب
 ایدرلر که اشبو قعل دیوانه لردن یله صادر اولاناز عاقل اولانلردن نیجه و قوع و لورلر که
 اشبو و معبودلرک چله سی بر چوب ایله قنایه کیدر ایکن عبادته نیجه لایق اولورلر و حالبو که
 خلق لردن بعضی بتلر طایورلر و بعضی اوده و بعضی هوایه و بعضی اولبالره و یاخود
 انیالره و یاخود فرشته لره طیارلر پس الله سبحانه یوردیکه چله سی بکاه او و دراکر اشبو
 معبودلر برشی یاغیه قایدر اولوسیدیلر آنره طایفه بر کسینه بی منع ایتدیم طلبو که انلر
 محتاجدرو بر شیتد قادیرد کالر الله سبحانه ایشو بر کسینه طیار قده ایشو غنیه و یاردیم ایتدیه محتاج
 د کالدرلر که قوتلور غالبدر و بر کسینه به هیچ بر امر دم مشاوره ایتدیزلر که حکمتلر
 و تدبیرلر کا مخصوصدرو و جله لراوزرینه غالبدر سینه دمه حکمتلوردر (وَلَقَدْ اَلَمْنَا
 نَضْرِبَهُمُ اللَّيْلَ وَمَا يَظُنُّهَا اِلَّا الْعَالَمُونَ) ت و اشبو مثلی بیان ایدرلر آدمرا یچون و فهم
 ایتدیزلر آنی مکر عالم (خَلَقَ اللَّهُ السَّمَوَاتِ وَالْاَرْضَ بِالْحَقِّ اِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّلْمُؤْمِنِينَ) ت
 پراتدی الله ککو کاری و بری طوغر و اولان تدبیر ایله البته اشبو بر اتمه نشانه و ایدر
 مؤنیرلر یچون * ف یعنی اشبو یول اجماری و جیماری بر اتمه نشانه و هیچ بر کسینه و الله
 سبحانه یله ارقداش دکل ایدی پس کوچک و اوقی ایشلرده شریک اولقلری نه حاجتدر
 (اِنَّ مَّا وُحِيَ الْبَيْتُ مِنَ الْكِتَابِ وَاَقِمِ الصَّلَاةَ اِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهٰى عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَلَذِكْرُ
 اللَّهِ اَكْبَرُ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تَصْنَعُونَ) ت او قوغل (یا محمد) اراشیکو وحی اولندی بئک
 جابکه کابدن وقام قیل غازی البتہ غماز منع ایدر حیا سزاقدن و کو تو ایتدیلردن و الله
 تعالی بی ذکر ایتدیزلر یلور و کدوهر بر شیدن و الله یلور ایشلرک کز شیتی * ف یعنی
 زلفدن تقدیر مدت غماز ایتدیه صرف و ایتدیه اول قدر مدتده کاهدن محفوظ اولور و ایدر
 اولور که کله بک زمانیه هم کاهدن محفوظ اوله و الله سبحانه بی ذکر ایتدیزلر تا نیر یوزندن
 زیاده در * یعنی کاهدن محفوظ اولور و در جاتیه عالیه بیخی ترقی ایدر (وَلَا تَحْجِدُوا اَهْلَ
 الْكِتَابِ الْاَبَاطِي هِيَ اَحْسَنُ اِلَّا الَّذِي ظَلَمُوا مِنْهُمْ وَقُولُوا اَمَّا بِنَا اِلَٰهِي اِنَّا اِلَٰهٌ اَوْ اَتَرَلَا اِلَٰهَكُمْ
 وَ اِلَٰهَنَا وَ اِلَٰهَكُمْ وَ اِحْدُوْهُمْ هُوَ الْمَلِكُ) ت و جملل و نزاع ایتدیزلر کتاب اهل الله مکر
 بر خصلتله که زیاده کوزلر اوله (قیلا کالارینه یواشاقله و غضبیلرینه حل ایله جواب و بر مک کبی)
 مکر اول کسینه لک که ظلم ایتدیلر لردن (یعنی اکر اکر کرده اولان عهدی یوزوب و یاخود
 جزیه لری و بر میوب ظلم ایدرلر و حربه قیام ایدرلر ایتدیه آنره سینه قله مقابله ایدرلر یواشاق

وَعَدَ لَهُ السَّالِطِينَ يُخَوِّفُهُمْ مِنْ الْجَنَّةِ فَاَتَجَرَى مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا نِمُ (حج)
 الْعَالَمِينَ) ت واول كسنه لر كه ايمان كنور ديلروايشلد يلاوا اولان ايشلري كنور ريز
 انلري چنتدن بوجه اولان محله آقرا تارك التمدن ايزه قلابدى اوله رقي شو چنتدمه كوزلدر
 عمل ليدن لك مزدي (الَّذِينَ صَبَرُوا وَعَلَى رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ) ت اول كسنه لر كه صبرايتديلر
 و كندور بلري اوز رينه امر لر ين تسليم ايدر لر * ف يعنى اشبو وطن عوضنده انلره
 شو وطن بولنه بقدر (وَكَايْنِ مَنْ دَلَّاهُ لَا تَحْمِلُ رَزْقَهَا اللَّهُ يَرْزُقُهَا إِيَّاهُمْ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ)
 ت وحق جيو انلر وار كه قالدره من كندور رزقي الله رزق وير ورا كوسر لره ده الله ايشلري
 و بيلچيدر * ف اشبوراده رزق بلندن اطمينان ايتيش كه حق جانور لره كندور اولرنده
 يلرينك و طلكاه نك رزقي و قوق بولمور الله هر كونه رزق نازه تازه ايرشدير رغبم چكميكنز
 (وَالَّذِينَ سَأَلْتُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَصَحْرًا أَوَّاهًا وَالْقَمَرَ نُورًا فَقَالُوا يَقُولُونَ) ت
 ت وكر سوال ايدم سن انلره كه كيم براندى كو كارى ويرى ورام قيلدى كوشى و آي
 البته دير لر كه الله پس نه يردن دونر لر (توحيد بولندن) * ف يعنى جله كسنه لر يلاور لر
 كه رزق سيمار يقى الله سبحانه يلايدى بونه كلام يله الله تعالى به توكل ايمور لر كه رزق الله
 ويره جكدر دپوايكن اواقدر كه الله سبحانه ديلدى يكي قدر ويرسز لك ديلدى كز قدرى ويرمن
 اشبو مضمونى كه جك ايدم يوردى (اللَّهُ يَبْطِطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَيَقْدِرُ لَهُ أَنْ
 اللَّهُ يَكُلُ شَيْءٌ عَالِمٌ) ت الله كمش قيلر رزق اول كسنه ايجونكه ديلر كندور و قوللردن
 و طار قلاب اولر كسنه ايجونكه ديلر البته الله هر ريشى بيلچيدر * ف يعنى هر بر كسنه لك
 تسهته كويه رزق وير و شو يلد كلكه بالكله كسوب رزق ويرمه (وَلَّذِينَ سَأَلْتُمْ مَنْ
 نَزَّلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجَ بِهِ الْأَرْضَ مِنْ بَعْدِ مَوْتِهَا فَتُخْرَجُ مِنْهَا خَضِرٌ
 لَا يَقْتُلُونَ) ت اكر سوال ايدم سن انلره كه كيم اشلى كنور و ب كو كدن صوي ديرى
 قيلدى آنك سيله برى اولر كه نصبره البشدر لر الله ديرد بلك الله ايجوندر بلكه انلك
 چو غي هم ايتزل * ف يعنى بغمورد خي هر بريره برا بر باغزو بونك كيدر احوال تغيرى
 كاه اولور كه مقلدى بر آنده زيكين ايدرو كاه اولور كه زيكين بر ساعتده مقلدى ايدر (وَمَا هَذِهِ
 الْحَيَوةُ الدُّنْيَا إِلَّا لَهْوٌ وَلَعِبٌ وَإِنَّ اللَّهَ أَلَّا تُخْرَجُوا لَهْيَ الْحَيَوةِ) ت و دكل
 اشبو مقلدى اكنى مكر او بو غي بر شيدر و البته آخرت سراي دير لك اويدر (فاندرى باقى به بدل
 ايجر زدي) اكر سله لر ايدى (فَأَنذَرْتُكُمْ نَارًا تَلَظَّى) ت و الله مخلصين له الدين قلنا انجاءهم

أَلَى السَّيْرِ أَذَاهُمْ يَسْرُكُونَ) ت پس وقتا كه آلر بنسهر قاينه دعا ايدر لر الله جاننده خالص
 قبله رق الله ايجون عبادى پس وقتا كه نجات ويرم آلره قره جاننده ناهان آلر شريك قوشر لر
 (لِيَكْفُرُوا بِمَا آتَيْنَاهُمْ وَلِيَتَّخِذُوا فِتْنَةً وَمَا تَعْلَمُونَ) ت تا كه شكر سز لك ايدم لر اولشيشه كه ويردك
 آلره ومنقعه لره (يعنى برى برينك دوسلغله شرك اوزره اجتماع ايتسكاه قائده لره)
 پس يقينده حالات حقيقه قتنى يلاور لر (أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّا جَعَلْنَا حَرَمًا آمِنًا وَيُخَفَّفُ أُنَاسٌ مِنْ حَوَائِمِ
 أَنْفَالِ بَاطِلٍ يُؤْمِنُونَ وَيُفْتِنُهُمُ اللَّهُ يَكْفُرُونَ) ت ايا كور و مديلميكه بر لرقه باقى امنيتلى
 اولان حري و قلابور لر آدمرا نك چوزه سندن يعنى اهل مكه كور و مديلميكه بر انلك
 شهر ين امنيتلوق بوب كندور قتل و غارتدن امن اولور لر مع هذا انلك اطرافنده اولان
 كسنه لر قتل واسير اولور لر بويه ايكن) ايا كركك اولين باطل بيله ايمان كنور لر حى واللهم
 نعمتته شكر سز لك ايدر لر * ف مكه اهل الله سبحانه نك يتي حرمتي چون دشمنلردن امنيتده
 ايديلر وساير عرب ديارلرنده فساد و غوغا اولور ايدى بونمكه سيله بملرك احسانى اعتقاد ايدور لر
 والله سبحانه نك اشبو كركك احسانى اعتقاد ايمور لر (وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا
 أَوْ كَذَّبَ بِالْحَقِّ لَمَّا جَاءَهُ أَلَيْسَ فِي جَهَنَّمَ مَثْوًى لِّلْكَافِرِينَ) ت و كيدر زياده ظالم اول
 كسنه دنكه باغلدى الله اوز رينه يلاي يلاي صايدى طوغر و اولان سوزى وقتا كه كادى
 آنك او كنه آيا و قدرى جهنمه قوناق كافر لر ايجون (وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا
 وَإِنَّ اللَّهَ لَمَعَ الْحَسَنِينَ) ت واول كسنه لر كه غوغا ايتديلر برنم يوازده البته دلالت ايدرز
 آنلري كندور بوللر مره * ف يعنى الله سبحانه به يقين اولق بولى و رضاي بولى كه جنتدر

• (مودة الروم مكية وهى ستون اوتسح و خسون آية) •

روم سوره سى مكده نازل اولش واشبو سوره الشمس يالى طقوز آيدر

• (بسم الله الرحمن الرحيم) •

يا غشلى اسر كيبى اولان اللهك آدله او قوم

(الم) ت الله يلاور آدن مرادى (غلبت الروم) ت مغلوب اولند يلاور روم قوى * ف
 شاه ولى الله ربه الله دير كه فارس طاغته سى رومه غالب اولد يلاور رومك سرحدلر نك بعض
 شهر لر يقى كندى نصر قارينه آلديلر وقتا كه اشبو خبر مكه به ايرشدى اسلام اهل غمناك
 اولد يلاور زيرا كدروم اهل و اسلام اهل هر ايكسى اهل كابدلر و مشر كلر شاد اولد يلاور زيرا كه
 آلر قارن اهل اى و جها ايدر لر الله سبحانه آيت نازل قيايدى كه روم اهل مغلوب اولد قندمكره
 فارس اهل اوز رينه غالب اولد يلاور لر واشبو غالبيت هجرتدن بر قلاج يلد نصكره و هو

بولدی و شوقه تبوت دلالت ایدت دل لردن بری سیدر (فی ادنی الارض و هم من بعد علیهم
 سید علیون) ت یلک زیاده یقیننده (یعنی کند و سرحدنده) و شونلر مغلوب اولدقدن صکره
 البته غالب اولورلر (فی بضع سنین) ت برقاج یلده * ف رومک فارس ملکته
 یقین اولان سرحدنده عرب ملکته متصل اولان جزیره یعنی عراق دروم پادشاهیله فارس
 پادشاهی غوغا ایتدی لر اول غوغایه مباشرت ایدن فارس پادشاهی اولدی مکه کافر لری
 اشبو خبری ایشدی یلک دیلدر که فارس اهلی غالب اوله و مسلمانلر ایتدی لر که روم اهلی
 نصر تیاب اوله زیرا که روم اهلی کلب اهلی ایدی انلرک حقه ده یلان خبرلر مشهور ایدر لر ایدی
 حق تعالی نازل قلدی که اشبو حالده روم مغلوب اولدی برقاج یلده نصکره انلر غالب اولسر در
 اشبو فتح ایتسه اون یل عام اولدن وقوع بولدی (لله الاخر من قبل ومن بعد و یومئذ
 یقرح المؤمنون) ت الله ایچوندر یورلدی بوندن اول و بوندن صکره و شو کونده شاد
 اولورلر مسلمانلر (یتصر الله یتصر من یشاء و هو اعز بر الرحیم) ت اللهک یاردمیه
 یاردم ایدر الله اول کسینه به که دیلر و الله غالبدر امر کیچیدر * ف اشبو وعده دن برقاج
 یلده نصکره رومله فارسک غوغامی اولوب روم غالب اولدی و اشبو غالیبت خبری اول کونکه
 مسلمانلر بدغز اسنده نصرت بولوب شاد اولدیلر عرب دیارینه ایشوب منتشر اولدی
 و مسلمانلر شاد اولدیلر (وعد الله لا یخلف الله وعده و لکن اکثر الناس لا یعلمون) ت
 وعد ایدی الله بر وعده خلاف ایتز الله کند و وعده سنه ولیکن آدم لک چوغی بیلزلر * ف
 یعنی انلر اسباب ظاهر دن غیری الله سبحانه اوزرینه توکل ایتزلر (یعلمون ظاهر ان
 الحیوة الدنیاهم عن الآخرة هم غافلون) ت یلورلر ظاهر اولانی دنیا دیر لکنک تدبیردن
 و شونلر قیامت کوتدن خبر ندرلر * ف یعنی دیناده ظاهر ده هر کیمه لک غالب اولسی
 کورلر دیرلر که الله سبحانه اشبو قوم دن راضی در (اولم یفکروا فی انفسهم ما خلق
 الله السموات والارض وما بینهم الا بالحق و اجل مسمی وان کثیرا من الناس یلقاهم ربهم
 لکافرون) ت آیاتاملر ایتزلری کند و قیلرند که پراغدی الله کوکزی ویری وایکسنگ
 ار اسنده اولانی مکرطو غر و اولان تدبیر ایلده و معین اولان مدت اوزره آدم لردن حقوق کیسه
 ریلرینه اوغرامقی طاک کیچیدرلر * ف یعنی هر شی ایچون ابتدا وارد و انتها وارد رخو
 انسان اولسون و خوا حیوان و آغچ اولسون بونلرک ابتدای و انتهای و کوریتور
 و کوکک هر برطولسنک مدت معینه سی وارد بر آری و یاربیل و یا اون ایکی یلده بر کره

ختم ایدر وینه هر شیده بر صفت وارد و شوقه تبوت جله جهاند مو قددر عامدر اشبو معین
 اولان وقت تمام اولدقدن فناءیه کیدر یس اشبو ابتدا و انتها او یونجی دکلد فائده لری آخر ند
 ظاهر اولور (اولم یسیر و فی الارض فینظروا کیف کان عاقبة الذین من قبلهم کانوا أشد
 منهم قوة و اتاروا الارض و عمروها کثرا عمروها و اجابتهم رسلهم بالبینات فما کان
 الله لیظلمهم ولیکن کانوا انفسهم یظلمون) ت آیاسیر ایتدی لر یی برده که باقره لریجه اولدی
 اول کسینه لک آخر یکه آنلردن اول وار ایدیلر زیاده شدتلاو ایدیلر آنلردن قوتده و سور دیر لری
 زراعت ایچون و آبادان و شولک ایتدی لر برده حقوق و زیاده سیه کند و لرک آبادان ایتسندن
 و کادی آنلرک پیغمبر لری واضح اولان معجزاتله پس ممکن اولدی که الله ظلم ایده آنلر
 ولیکن اولدی لر کند و نفسلرینه ظلم ایدیجیلر * ف یعنی الله سبحانه پیغمبر کوندر مکسرن
 بر کسینه بی عذابده طوغز (ثم کان عاقبة الذین اساءوا و اللی ان کذبوا بآیات الله
 و کانوا یستزفون) ت صکره اولدی اول کسینه لک آخر یکه کو تولک ایتدی لر
 زیاده جرکین اول سیدلر که یلان نسبت ایتدی لر اللهک ایتلرینی و اولدی لر شو ایتلری مسخره
 ایدیجیلر * ف یعنی بر قوم که بر کو تولک اوزرینه عقوبت اولدی اول کو تولک اوزره جله سنه
 اشبو عقوبت ایریشور و جله سنک فنامی بر فردک فنامی کیچیدر و جله سنک سزاسی
 بر فردک سزاسی کیچیدر (الله یدر الخلق ثم یعبدونه ثم الیه ترجعون) ت الله ابتدا خلق
 ایجاد ایدر مو ثندن صکره اعاده ایدر صکره اللهک جانیبه کیرود و ندرلش اولور سکر (و یوم تقوم
 الساعة یتأس الجحیرمون) ت و اول کونکه قائم اولور قیامت کونی الزام اولوب نومیسد
 و محزون اوله رق سکوت قالور کو تو ایشلر (ولم یکن لهم من شرکائهم شفعا و کانوا بشرکائهم
 کافرین) ت و اولز آنلر ایچون کند و شر یکلرندن هیچ بر شفاعت ایدیجیلر و اولور کند و
 شر یکلر یقی طاک کیچیلر * ف یعنی اول بر کسینه لریکه الله سبحانه به شریک صایمشلر ایدی آنلری
 انکار ایدرلر (و یوم تقوم الساعة یومئذ یتفرقون) ت و شول کونکه قائم اولور قیامت
 کونی اول کون بری برندن ایر یلورلر آدم لر (فاما الذین آمنوا و عملوا الصالحات فهم فی روضة
 یحبرون) ت پس اما اول کسینه لریکه ایمان کوردیلر و ایشلر کوزل اولان ایشلری

پس بولر باغچه لرده مسرور و حاللری خوش اولورلر (وَأَمَّا الَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا
وَلِقَاءِ الْآخِرَةِ فَأُولَئِكَ فِي الْعَذَابِ مُخَضَّرُونَ) ت واما اول كس نه لره كافر اولدیلر و یلانه
نسبت ایتمه یلر بزم آیتلر منی و آخرت كوته اوغرامغی پس آنلر عذاب حاضر اولورلر (فَسَبَّحَانَ
اللَّهِ حِينَ تُمْسُونَ وَحِينَ تُصْبِحُونَ) ت پس یا كل ایلله ذكرايدك الله سبحانه بی اخشامه داخل
اولدیغكز و قنده و صبحا حه داخل اولدیغكز و قنده (وَلَهُ الْحُكْمُ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَعَسَى
وَحِينَ تَنْظُرُونَ) ت و آنكیچوندر اوكل كوكارده و یرده و كوندزل آخرنده و زوال وقتنه
داخل اولدیغكز و قنده فاشاه ولی الله رجه الله دیركه بوندن مرادی شود كه اشبو و قتلردن
هر بروقنده الله سبحانه نك تقاضا صندن منز اولمقی اوزره و محامد لرله موصوف اولمقی اوزره
دللر نازه اولورلر پس بوسیدن اشبو و قاتلرده نماز او قومق ایچون اهر اولمشدرلر ف
یعنی الله سبحانه نك ذات با كفی ذكرايدك آنك كوزلكی كوكارده و یرده ذكرا و نور اشبو درت
وقنده الله سبحانه بی ذكرايدك صبح نمازنده و اخشام نمازنده اخشامده مغرب نمازی و یتسو
نمازی داخلدر و كوندزل آخرنده اولان وقتندن مرادی عصر نمازیدر و زوال وقتندن
مرادی اوله نمازیدر (يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَيُحْيِي الْأَرْضَ بَعْدَ
مَوْتِهَا وَكَذَلِكَ تُخْرَجُونَ) ت طشره چیه قار دیری بی اولادن و طشره چیه قار اولوی
دیریدن و دیرلر دیری اولد كدنصكره و بونك كبی طشره چیه قار یلورسكز ف یعنی طشره
چیه قار اولوی یردن دیری جانلو كس نه لری (وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَكُمْ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ إِذَا أَنْتُمْ بَشَرٌ
تَتَشَبَّهُونَ) ت واللّه نشانه لرندرشو كه براندی سزی طشره قارندن صكره نا كهان سز آدم
اولدیكز طاعلديكز یرك یوزنده (وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا لِتَسْكُنُوا إِلَيْهَا
وَجَعَلَ بَيْنَكُمْ مَوَدَّةً وَرَحْمَةً إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ) ت واللّه نشانه لرندرشو
شو كه براندی سزچون كنده و جنسكزدن قار یلری ناقرار بولسكز آنلر ایل و یصادی سزك
ارا كنده و سستاق و امر كك البته اشبو ایشده واردن نشانه لر اول كروه ایچونكه تأمل
ایدرلر ف الله سبحانه آنك نسلنی برانجیدن جاری ییورمش و حیوانك نسلنی ایکی شخصندن
و بعض حیوان واركه جفتی معین دكل و بعض سزك معیندر و انسانك اجتماع ایچون
تزویمی مقرر ییوردیكه اشبو اجماعده نسلدن غیر بشقه فائده واردركه انسیت و محبتدر
ناكه دنیا انتظام بولوب آبادان اوله و هر كس نه كه تزویمی اختیار ایقبوب جفتی آایوب

زنا كار اولور شو كیمسه انسان زهره سندن چیه قوب حیواناته داخل اولور (وَمِنْ آيَاتِهِ خَلْقُ
السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَخَلْقُ الْبَشَرِ مِنْ نَسْلِكُمْ وَالْوَالِدَاتُ لَكُمْ أَنْ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِلْعَالَمِينَ) ت واللّه
نشانه لرندرشو كوكاری براتقی و یری براتقی و دللر كزك جشت جشت اولسی ورنك كزك لون
بلون اولسی البته اشبو ایشدره واردن نشانه لر عالم ایچون ف انسان بی بابا و برانادن پیدا
ایدوب عالمی آبادان ییوردی صكره هر ماسكك اهانك دانی بشقه بشقه ایتدی برادی بر بشقه
عالمكده دلسر در حیوان كبی (وَمِنْ آيَاتِهِ مَنَامُكُمْ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَابْتِغَاؤُكُمْ مِنْ فَضْلِهِ إِنَّ فِي
ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يُعْقِلُونَ) ت واللّه نشانه لرندرشو كزك او یومغكز كیمسه ده و كوندزده
وسزك طلب ایتكز اللهك رزقندن البته اشبو ایشده نشانه لر وارد اول قوم ایچونكه
ایشیدرلر ف الله سبحانه كند و فضله كیمسه و كوندزی ایجاد ایتدی اگر فقط كیمسه
اولسی بی انسان او بیوب قلوب طاش كبی اولوردی معاش الدن كیسدردی و اگر فقط
كوندز اولسی بی او یومق اولسی بی چاشمه قند عقل كیدوب سرسام اولوردی پس او یومق
ایچون كیمسه بی خالق ایتدی معاش ایچون كوندزی (وَمِنْ آيَاتِهِ يُرِيكُمْ الْبَرْقَ خُوفًا وَطَمَعًا
وَيُنَزِّلُ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً يَخْرُجُ بِهِ الْأَرْضُ بِهِ مَوْتًا إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ) ت
واللهك نشانه لرندرشو كه كوستر سز بلدی قورققی ایچون و رغبت و یرمكیچون
ایشیدرلر كدن صوی پس دیرلر دیرلر كی یری اولد كدنصكره البته وارد بونده نشانه لر
بر قوم ایچونكه فهم ایدرلر (وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ تَقُومَ السَّمَاءُ وَالْأَرْضُ بِأَمْرِ رَبِّهِ ثُمَّ إِذَا دَعَاكُمْ دَعْوَةً مِنْ
الْأَرْضِ إِذَا أَنْتُمْ تَخْرُجُونَ) ت واللّه نشانه لرندرشو كه طور كوك و یر آنك حكیمه بله صكره
وقتا كه چاغر و سزی بر كیم چاغر مقله یردن نا كهان سز طشره چیه قارسكز ف مایوم اولوركه
كوك طور مشدرن برغز و آنده یلدرلر یورلر اشبو مضمونی بر آخرا یتده ییوردیكه كوكده
یلدرلر یوزرلر (وَلَهُمْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ كُلٌّ لَه قَاتِلُونَ) ت و آنكیچوندر اول
كس نه لره كوكارده و یرده وارد و هر بریسی انلیچون یورلدی قبول ایدیچیدرلر (وَهُوَ
الَّذِي يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ وَيَهْدِي مَن يَشَاءُ وَهُوَ أَهْوَنُ عَلَيْهِ وَلَهُ الْمَثَلُ الْأَعْلَى فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ
الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ) ت و اول الله كه خلق ایتدا ایجاد ایلدی صكره بو خالق اعاده ایدر (یعنی
اولد كدن صكره دیرلر) اشبو ایکنجی دفعه ده اولان ایجاد قولایدرك آنك اوزریش
و آنكیچوندر یوجه اولان صفت كوكارده و یرده والله غالبدر حكمت ایلله متصفدر ف بعضی

کو کده اولان کسسه لر عیزل و ایجه زل و حاجت انسانی آنلده بولمز الله سبحانه به عبادت
ایتمکدن غیر بر شیئی ایچیزل و پرده اولنر شومد کور اولان شیرک جله منه بولمیشلر ایکن الله
سبحانه نک صفتی نه بو کابکر زنه ا کاوالله سبحانه بالک دائر (ضربکم من انفسکم
هلکم بما ملکتم ایمانکم من شرکاء فیما رزقناکم فانتهم فیہ سواء یخافونهم کذبتکم
انفسکم کذلک نفصل الایات اقوم یعلمون) ت بیان ایتمدی سز کون بر مثل سیرک
احوال کزدن ایواره بدر مالک اولدیغک سز کولردن هیچ بر شرک سز و پر دیکمز ماله
تا که سز لر و آنلر اول ماله برابر اولوب قور قور سکز شو کولردن قور قور سکز کی سائر
شریکار کزدن بونک کی بیان ایدر زنه لری اول قوم ایچونکه نه هم ایدر لر (مثلاً حاصلی
اولر که کوله ایله آغاسی برابر اولمز پس الله سبحانه نک ملو کنی کندوسنه شرک قوشمق
نیجه ممکن اولور) ف یعنی سز لر کولر کزک و خلافتلر کزک یلانچی و مجازی آغاسی سکز
سز لر ده آنلر ده الله سبحانه نک رزقی بر سکز بوله ایکن آنلر سز کله شرک و برابر اوله
بیلور لر نیجه که قورنداشلر یکنر کندیکز شرک و برابر اولدیقلری کی پس الله سبحانه که حقیقی
مالک و طوغر و صاحبدر پس قوللرینی کندوسنه شرک قلمغه نسل جسات ایدور سکز
(بَلِ اتَّبِعِ الَّذِينَ ظَلَمُوا اَهْوَاءَهُمْ بِغَيْرِ عِلْمٍ فَنَهَدِيَنِ مِنَ الصَّلٰوةِ وَمَا لَهُمْ مِنْ نَاصِرٍ) ت بلکه
تابع اولدی اول کسسه لر که ظلم ایتدیلر کندونفسلرینک آرزوسنه بیلر سزین پس کیم بول
کوستر اول کسسه به که آرزین قیادی الله انی و یوقدر آنلر ایچون هیچ بر ایدم اندیجی (فَاقِم
وَجْهَكَ لِلدِّينِ حَنِيفًا فِطْرَتَ اللَّهِ الَّتِي فَطَرَ النَّاسَ عَلَيْهَا لَا تَبْدِيلَ لِخَلْقِ اللَّهِ ذَلِكَ الدِّينُ الْقَیِّمُ
وَلَكِنْ أَكْثَرُ النَّاسِ لَا یَعْلَمُونَ) ت پس طوغر و قیل یوزیکی عبادت ایچون حققه مائل اولدق
اتباع ایت اللهک دینه که بر اندی آدم لری اول فطرت اوزرینه تبدیل ایتک اولزل اللهک
دینی شودر طوغر اولان دین و ایکن آدم لک چونچو بیملر ف یعنی الله سبحانه جله
خلقک حاکمی و حقیقی مالکیدر و هیچ کسسه آنکله برابر دکلدر هیچ بر کسسه نک کاحکمی
یکمز اشیو امر لری هر کسسه یاور لیکن بونک مو جنبه عمل ایتک لازمدر و بونک کی
بر کسسه به ایذا ایتک و ماله خیات ایتک و عرضه طوفیق هر بر کسسه نک یاتده مذمومدر
و حرامدر الله سبحانه فی ذکرا ایتک و غیر باو عاجز لر رحیم و لطیف ایدوب حقو قلدن تمام
و کمال اوزره و یرمک و الدائمق و جنک و جدال ایتک هر کسسه نک یاتده کوزل شیردر
اشبوامور لر اوزرینه عمل ایتک طوغر و اولان دیندر و شو امر لری بیغمبر لک لسانیه
الله سبحانه بیلرینه بیان یوردی و آنلر بیلدیردی بوللری تبدیل و تغییر ایتک که جواز یوقدر

(مُنِيبِينَ اَلَيْهٖ وَ اَتَقُوهُ وَاَقِمُوا اَللّٰهَ لَوْلَا تَسْكُونُوا مِنَ الْمُشْرِكِينَ) ت عبادت ایدیکز رجوع
ایدوب آنک جانینه و صافنک آندن و قایم قیل کز غازی و اولیکز شرک قوش نه لردن ف یعنی
الله سبحانه جانینه رجوع ایدوب اصل دینی طو تکز ا کردیا نک اصلاحی ایچون دینی
طو تکز البته دیشکز طوغر و اولمز (مِنَ الَّذِينَ فَرَّقُوا دِیْنَهُمْ وَ کَانُوا شِیْعًا کُلَّ حِزْبٍ مَّعًا
لَهُمْ فِرْعَوْنٌ) ت و اولیکز اول کسسه لر دنکه طاغوت ایتدیلر کده دودینلرینی و اولدیلر
کروه و هر بر کر و کندویاتده اولان شیئی اوزرینه شاد اولمیشلر لر (وَ اِذَا مَسَّ النَّاسَ
ضُرٌّ عَوَّارٌ بِهِمْ مُنِيبِينَ اَلَيْهٖ ثُمَّ اِذَا اَذْقَهُمْ مِنْهُ رَحْمَةً اِذَا فَرِيقٌ مِّنْهُمْ بِرَبِّهِمْ یُشْرِكُونَ) ت
و چنان ایره آدم لره قتیلق چاغر لر برابرینی رجوع ایدوب آنک جانینه صکره و قتا که
طاغوتسه آنلر کده و جانندن راحت کی نا کهان بر طاقفه آنلردن کندور برابرینه شرک
قوشلر ف یعنی هر انسانک جهالتی او ایشلری بیلدی کی کی الله سبحانه جانینه رجوع
ایتمکی دخی یی یاور لیکن خوف و قنده اشیو موعنا ظهور ایدر و رفاهیت و قنده آتی ترک
ایدوب شکر سکز آنک ایدر لر شرک قوشلر (لَیْسَ لَهُمْ وَاِجَابَ اَتَيْنَاهُمْ فَتَسْعُوا فَسَوْفَ
تَعْلَمُونَ) ت آنلرک حاللرینک آخری شودر که شکر سکز آنک ایدر لر اول شیشه که عطا ایتک آنلره
پس منفعتلرک یقینه مالک کزک حقیقه قتی یاور سکز (اَمْ اَنْزَلْنَاهُمْ سُلْطٰنًا فَهَوْاْ بِسُلْکِهِمْ
کَاوَابٍ یُّشْرِكُونَ) ت آیا ایشلر دکی آنلر اوزرینه بر دلیلی که شود لبیل بیان ایدر آنلر
ایچون شرک قوشد قیلر شیئی (وَ اِذَا اَذَقْنَا النَّاسَ رَحْمَةً فَرَجَوْا بِهَا وَ اِنْ تُصِیْبُهُمْ سَیْئَةٌ
مَّا قَدَّمَتْ اَیْدِیْهِمْ اِذَا هُمْ یَقْنَطُونَ) ت و چنان طاغوت سق آدم لره بر رحمت (یعنی رحمت
و وسعت و راحت و یرسک آنلره) سو نور لر آنکله و اسکر ایره شسه آنلره قتیلق مقدم
ایشلر کزک کلاه سیبیله نا کهان آنلر امید یز اولور لر (اَوَلَمْ یَرَوْا اَنَّ اللّٰهَ یَبْسُطُ الرِّزْقَ اِنْ یَّشَآءُ
وَ یَقْدِرُ اِنَّ فِیْ ذٰلِكَ لَاٰیٰتٍ لِّقَوْمٍ یُّؤْمِنُوْنَ) ت آیا کور مسدیلمیکه الله ککش قیلر رزق
اول کسسه ایچونکه دیلر و طار قیلر اول کسسه ایچونکه دیلر البته اشیو ایشده نشانه لر
وارد اول قوم ایچونکه ایمان کتور لر ف یعنی هر کسسه به که دیلر رزقی طار قیلر و اولی
ایله و یر و هر کسسه بی که دیلر رزقی ککش ایلر (فَاَتَى الْقُرْبٰی حَقُّهُ وَ الْمَسْکِیْنِ وَ ابْنِ
السَّبْلِ) ت ذلک خیر للذین یریدون وجهه الله و اولک هم المغفلون) ت پس و یر قرابت

صاحبنه و فقير لر و مسافر لر كند و حقار بقى اشبو حق و پر مك زياده كوزل اول كس نه لر
ايچونكه ديلر اللهك يوزيني واشبو جماعت مطلوب لر نه ايريشيلر در (وَمَا آتَيْتُمْ مِنْ رَبِّهِمْ
فِيْ اَمْوَالِ النَّاسِ فَلَا يَرُوْا عِنْدَ اللَّهِ وَمَا آتَيْتُمْ مِنْ زَكَاةٍ تُرِيدُوْنَ وَجْهَ اللَّهِ فَأُولَئِكَ هُمُ
الْمُضِلُّوْنَ) ت و واشبو كه وريد كنز فاده دن حتى زياده اوله ديو آدمه لك ماله ده پس اول
ارغز اللهك ياتمه (يعنى معامله ده ربا كار لر ماله لر زياده اوله دن و ديور ديك كنز ني
عند الله زياده صايلز بلكه اول شى نه ماله لر ني زياده ايدرونه ماله لر نه بر كت بر اقور) و اول
بر شبو كه و بر مش اوله ديكز صدقه لر دن طلب ايدك آنكه اللهك رضا سقى پس اشبو جماعت
آنك م كافى ايكي فات او ايجيد ر ف شاه ولى الله رجه الله دير كه شو مال كد آن زياده و پر مك
شر طيله و پر لر آنك آدى ر باقو نلدى (الله الذى خلقكم ثم رزقكم ثم يميتكم ثم يحييكم هل
من شركائكم من يقول من دلكم من شئ سبحانه و تعالى عما يشركون) ت الله اولدركه
پراندى مزي صكره رزق و پر دى سز صكره اولد ر سزى صكره دير لدر مزي آيا سزك
شر يكار كز دن بر كس نه وار مي دركه ايشليه اشبو ايشلر دن بر شى پاكان الله ايجوندر و زياده
پوجه در اولشيد نكه شر يك قوشر سكر (ظهور الساد في البر و البحر عما كسبت ايدي
الناس ايند يقهم بعض الذي عملوا لعلهم يرجعون) ت آنكار اولدى كو قوشلر ايلر نه د كزده
اوشى سبيله كه ايشلدى آدمه لك الله رى ناطا نديره آله اول بر شى بك بعضى كه ايشلدى
اوله كه آنك كير و فاده لر (يعنى خط و غرق اواق و سائر بلالرى آدمك عملك جزا سيدر)
ف يعنى كفر و ظلم يالدى پرده و كد لر و شايه بولدى بغمه و تاراج و آنك و بلى وقع اواق
لازمدر و يوك اولان عذابى آخر تده اولسر در ما اشبو دنياد بر آزعقوبى اوله جقدر
عبث ايچون تا اوله كه آنك قورقوب طوغر و بولى اختيار ايدلر (قل سيروا في الارض
فانظروا كيف كان عاقبة الذين من قبل كل اكرمهم مشركين) ت ديكل سيرايدك پرده
پس صكره باقك نيجه اولدى اول كس نه لك آخر يكه اول كد يلر آنك جوعى شريك
قوشيلر ايدى (فانهم وجهك للدين القيم من قبل ان ياتي يوم لامر ذل من الله يومئذ يصدعون)
ت پس طوغر و قيله ل يوزيكى درست اولان دينه كل زدن اول اولكونكه
كبر و دغلك يوقر آنكيچون الله جاننه دن شوكوند بولك بولك اولورلر ف يعنى دينك
غلبه سى اولور و عذاب جكلر آبر و اوله جقدر و نجات بولر كه الله سبحانه لك مقبولر ايدر
ابوجه اولورلر (من كفر فعليه كفره و من عمل صالحا فلانفسه عهده و من) ت اول كس نه كه

كافر اولدى آنك اوزر نه در آنك كفر ييك ضرورى و هر كس نه ايشله كوزل اولان
يشى پس اشبو بولك كندولر ايچون آرمكه دوزلر (الجزى الذين آمنوا و عملوا
الصالحات من فضله انه لا يحب الكافرين) ت تا مژد و پره الله اول كس نه لر كه ايمان
كورد يلو و ايشلر ايلر اولان ايشلر اللهك فضلنن البته الله و من كافر لرى (ومن آياته
ان يرسل الرياح مبشرات وليذيقكم من رحمة و لتجري الاقلل بامر و لتبغضوا من فضله
و لتعلمكم تسكرون) ت واللهك نشانه لر دن شودر كه كوندر روز كارلر سوي د ر يي
اوله ر ق ر ناطا ندير سز كند و ر حشندن (يعنى بغمورى) و شو اجد نكه بور به لر فاقه لر
اللهك حكيمه و شو اجد نكه رزق طاب ايد سكر آنك فضلنن و شو اجد نكه سز سكر
ايد سكر ف يعنى روز كارده بر قاج فاده واردر بغمور ايله بشير كى و قاينى يور كى
(واقدا رسلنا من قبلك رسلا الى قومهم فجاءوهم بالبينات فاستقمنا من الذين اجمعوا و كان
حقا علينا ان نصرا المؤمنين) ت كوندرك سندن اول بر قاج بغمور لرى كند و قومه لرى جاننه
پس كورد يلر كند و قومه لرى نك جاننه واضح اولان نشانه لرى پس انتقام چكه دك اول
كس نه لر كه بوير قدن چيقد يلو و اولدى مسلمان لر يادم اينك لازم بزم اوزر نه (الله الذى
يرسل الرياح فتغير بها باينسطه في السماء كيف يشاء و يحمل له كس قافترى الودق يخرج
من خلاله فاذا اصاب به من يشاء من عباده اذاهم يستشرون) ت الله كوندر روز كارلر
پس قالد ر روز كارلر بولدى پس يار الله آنى كو كده نيجه كه ديلر و قيل الله بولوى
پاره پاره پس كور رسن كد بغمور لك طامه لر لرى چيقدارشو بولونك ار اسندن پس جان اير شير نه
بغمورى اول كس نه يه كه ديلر كند و قولا رندن نا كه ان آسار و نشورلر بغمور لك
ياغمه سيله ف بولوى ييار ديلدى كى يعنى اول بر طرفه كوندر صكره بر آخر جاننه
بو نجان دينى هم يار و آچار ف بور اده روز كار لك ذ كرى شو وجهه اوزر در كه نيجه كه
روز كار بغمور لك خبرن بيلدر آنك كى حق اولان دينك يا باغلك نشانه لرى واضح اوله ر ق
كلورلر (وان كانوا من قبل ان ينزل عليهم من قبله مبشرين) ت و اكر چه بغمور يا غمز دن
اول آنك اوزر نه بولونك ظهورنن اول اميد سز ايدلر (فانظروا الى انار رحمت الله كيف يحيي
الارض بعد موتها ان ذلك للحى الموتى و هو على كل شئ قدير) ت پس باق اللهك

یغمورایله اسیر کی اثر لری جانینه نیجه دیرلیری اولد کندنه کرم البته الله اولیری
 دیرلیدیرو هر برشی اوزرینه قادردر (وَأَمَّا أَرْسُلَافُ بَحَارٍ أَوْ مَصْفَرٌ أَظْلَمَ مِنْ بَعْدِهِ
 يَكْفُرُونَ) ت واکر کوندرسک روز کاری پس کوررلا کینی صرارمش البته اولورل اول
 صرار دقدنصرکه شکر سز ف یعنی آنلرک شکر ی وشکر سز لکی کندوغر ضارله در الله
 ایچون دکل بوراده اشبونک اوزرینه یوردیکه قول مرادینه نازل اولوب قورقوسز اولمسه
 الله سبحانه که قدر لری لون بلوندر (فَأَنكَ لَا تَسْمَعُ الْمَوْتَى وَلَا تَسْمَعُ الصَّامِ الدُّعَاءَ إِذَا وَلُوا
 مُدْبِرِينَ) ت پس البته سن ایشتمدیره بلز سن اولمشاره وینه ایشتمدیره بلز سن صاغرله
 اوقومق آوازیقی وقتا که یوز جویررلر ارقه ویررلر (وَمَا أَنتَ بِمَدَّ الْعَمَى عَنْ ضَلَالَتِهِمْ أَن تَسْمَعَ
 الْأَمْنُ يَوْمَ يَأْتِيَانَهُمْ مُسَاوُونَ) ت ودکلسن سن کوررله یول کوسر یجی کندو
 از غینلقلرندن ایشتمدیره بلز سن مکر اول کسنه به که ایمان کنور در بزم نشانه لر هنر پس
 اشبور که انقیاد ایدیدیچیدرلر (اللَّهُ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ ضَعِفٍ ثُمَّ جَعَلَ مِنْ بَعْدِ ضَعِفٍ قُوَّةً ثُمَّ جَعَلَ
 مِنْ بَعْدِ قُوَّةٍ ضَعْفًا وَثِيبةً يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ وَهُوَ الْعَلِيمُ الْقَدِيرُ) ت الله براندی نری ضعفن
 صکره ویردی منزه ضعیفله کدنصرکه قوتلک صکره ویردی سزه قوتلک کدنصرکه ضعیفله لکی
 وتویری آغار منی برادر هر شیئی که دیر الله یلیجیدر قادردر (وَيَوْمَ يَقُومُ السَّاعَةُ يُقْسِمُ
 الْمُجْرِمُونَ مَا لَمْ يَأْتُوا غَيْرَ سَاعَةٍ كَذَلِكَ كَانُوا يُفْسِكُونَ) ت واولکونده که قایم اولور قیامت
 عین ایدرکاه ایشلر که کافدیر دیاده بر ساعتدن غیری بونک کبی بولدن دوندراشددرلر (یعنی
 دیاده کذب ایتدکاری کبی اخرتده دخی طوغر بولدن دوندلر) ف شاه ولی الله رحمة الله دیر که
 وقتا که ابدی اولان عقوبتی کوردیلر دنیایی بر ساعت کسبی خیال ایتدیلر شونک خلافی
 اوزره که دیاده بولندقلری وقتنده دنیایی خلود منابه سنده خیال ایدرلریدی ف یعنی قیرلرند
 اولق مدقی آنلره از کوریتور اشبوکی غلط اولان شسیر دیاده ایتدیلر (وَقَالَ الَّذِينَ أُوتُوا
 الْعِلْمَ وَالْإِيمَانَ لَقَدْ لَبِئْتُمْ فِي كِتَابِ اللَّهِ إِلَى يَوْمِ الْبَعْثِ فَهَذَا يَوْمُ الْبَعْثِ وَلَكُمْ فِي كُتُبِ كُتُبُ
 لَا تَعْلَمُونَ) ت ویدرلر اول کسنه لر که ویرلدی آنلره علم وایمانق (مشیر کارل عین وتکذیلر
 کورنجه دیاده) اکندیکر الله کابی ذ کرایتدی اوزره قیامت کوته دکن پس شودر
 قیامت کونی ولیکن نزلر بلزیدیکر (فَيَوْمَئِذٍ لَا يَنْفَعُ الَّذِينَ ظَلَمُوا أَعْمِلُوا زَكَاةً هُمْ
 يَسْتَعْبِقُونَ)

یستهبون) ت پس شو کونده فائده ویرهن اول کسنه لر که ظلم ایتدیلر آنلرک عذردیلر کاری
 ونه آنلردن توبه طلب اولور (وَلَقَدْ ضَرَبْنَا لِلنَّاسِ فِي هَذَا الْقُرْآنِ مِنْ كُلِّ مَثَلٍ وَلَقَدْ جَاءَتْهُمْ بَيِّنَةٌ
 مِنْ رَبِّهِمْ فِي الْقُرْآنِ فَأَنكَرُوا أَنَّهُمُ الْغَافِلُونَ) ت بیان ایتدک آدملره اشبو قرانده هر برمشلندن
 اکر کتور سن برنشانه یی دیرلر اول کسنه لر که کافر اولدیلر دکل کز سنلر مکر یهوده
 دانشیلر (كَذَلِكَ يَطْبَعُ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ) ت اشبوکی مهرلر الله اول کسنه لرک
 قلبلری اوزرینه که یلزلر (فَاضْبِرْ أُنْ وَعَدَ اللَّهُ حَقٌّ وَلَا يَسْخَفُونَ) ت
 پس صبرایت البته الله وعده سی طوغریدر ویکلک نسبت ایتسون سنی اول کسنه لر که
 یقین کنور هنرل

• (سورة لقمان مکيه وهی أربع وثلاثون آية) •
 • (لقمان بوره سی مکده نازل اولمش واشبو سوره اوتوزدرت آیتدر) •

(بسم الله الرحمن الرحيم)
 باغشیلچی اسیر کیچی اولان اللهک آدیله اوقورم

(الم) ت الله یلوراندن مرادی (تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ الْحَكِيمِ) ت اشبو ایتلر که متلی
 اولان قرآنک آیتلریدر (هُدًى وَرَحْمَةً لِّلْمُسْلِمِينَ) ت هدايت ورحمت اولدی ایوا ایشلر
 ایچون (الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَهُمْ بِالْآخِرَةِ هُمْ يُوقِنُونَ) ت اول کسنه لر
 که قائم قیلر لغازی و ویررلر زکاتی و آخرت کوته یقین ایدیدیچیدرلر (أُولَئِكَ عَلَى هُدًى
 مِنْ رَبِّهِمْ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ) ت واشبور که هدايت اوزرینه درلر کتور بولندن
 واشبو جماعت آنلر در فجات بولندر (وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَشْتَرِي لَهْوَ الْحَدِيثِ لِيُضِلَّ عَنْ سَبِيلِ
 اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَيَتَّخِذَهَا هُزُوًا أُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ مُهِينٌ) ت و آدملردن بعض کسنه واردر که
 آلور بر سوزیکه او یونجی اولور (یعنی رستقل واسه ندیارل قصه لری کبی) تا از غین قبله آدملری
 اللهک بولندن بلز سنلر و مسخره طور اللهک بولقی اشبو جماعت آنلر ایچوندر ذلیل ایدیدی
 عذاب ف کافر واریدی اکر بر کسنه یی کورسیدیکه کوکلی یومشق اولوب اسلامه میلی
 وارآی کندو اوینه کتوروب آ کاتیراب ایچوروب رقصه و اوینجه مشغول ایدوب
 مجلسک تاثیرله اسلامه میلی زائل اولور ایدی اشبو کسنه نلک قنده حق سبحانه یوردی

ومن الناس الآية (وَأَذَاتُ عَلَى عَلَيْهِ آيَاتُ وَلَوْ مُسْتَكْبِرًا كَانُوا يَنْصَبُونَ) وَفَرَا
 بَشِيرَةٌ بَعْدَ آيَاتِهِمْ) ت وچانکه اوقوسه اول کسسه اوزرینه بزم آیتلری یوزجویر
 یوکک طلب ایدرله دیرسنکه ایشتمز شوا آیتلری دیرسن آنک ایکی قولاغنده صاعقل
 وارد دیرسن خبر ویر آ کارد ویر یچی اولان عذاب (إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
 لَهُمْ جَنَّاتُ النَّعِيمِ) ت اول کسسه لکه ایمان کتوردیلر وایشلیدیلر کوزل اولان ایشلری
 انلرایچوندر نه صحت باغچه لری (خَالِدِينَ فِيهَا) وَعَدَ اللَّهُ حَقًّا وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ) ت ابدی
 اولور لآنده وعده ویر ویدر الله طوغر واولان وعده ایله والله غالب بر حکمتله متصفه دیر
 (خَلَقَ السَّمَوَاتِ بَعْدَ تَرْتُوبَةٍ وَالْأَرْضِ رَوَاسِي أَنْ يُغِيَّبَكُمْ عَنْهَا مِنْ كُلِّ
 دَابَّةٍ وَاتَّزَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَاتَّبَتْنَاهُمْ مِنْ كُلِّ زَوْجٍ كَرِيمٍ) ت براندی کوکری ویری
 دیر کسز آنی کورر سکز و آندی براوزر بنه طاعلری آندن اهر از اینمکیچونکه تهره
 سزی و طاعلری یوز بنه هر بر حیواندن وایشلیدرله کوکدن صوبی پس شورده
 شورده هر بر منقعه لو بیتانندن (هَذَا خَلْقُ اللَّهِ فَأَرُونِي مَاذَا خَلَقَ الَّذِينَ مِنْ دُونِهِ) بَلِ
 الظَّالِمُونَ فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ) ت شودر اللهک بر اتمسی پس کوسترک بکانه شی براندی اول
 کسسه لکه اللهک غیری دیر بکه ظالم لراشکاره آزعیناقه ددر (وَأَقْدَامُهُ تَتَابَعَتِ
 الْحِكْمَةُ أَنْ اشْكُرْ لِلَّهِ وَمَنْ يَتَكَبَّرْ فَإِنَّمَا يَكْبُرْ لِنَفْسِهِ وَمَنْ كَفَرَ فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ
 وَوَرْدُكَ بِرَأْفَتِهِ حَكَمْتُ دِيدَ كَسَكْ شَكْرَايْتِ اللَّهُ سَجَانَهُ وَهَر كِيم شَكْرَايْتِ دَر سَه
 شَكْرَايْتِ دَر سَه وَنَفْسُكَ نَفْسُكَ وَهَر كَسَكْ شَكْرَايْتِ دَر سَه وَنَفْسُكَ نَفْسُكَ وَهَر كَسَكْ
 احتیاج سزدر محمود ددر * ف حضرت اتمان حبشی قول ایدی حضرت داود علیه السلام
 زمانده ایدی الله سجانله ا کاحکمت ویردی یعنی عقل یوانده اتمان شویله امر لراچدی
 و ظاهرا ایتدی که یغسمر لک حکم لری بنه موافق ایدی (وَأَذَاتُ عَلَى عَلَيْهِ آيَاتُ وَلَوْ مُسْتَكْبِرًا كَانُوا يَنْصَبُونَ) وَفَرَا
 يَأْتِي لَأَشْرَكَ بِاللَّهِ أَنَّ الشِّرْكَ لَظُلْمٌ عَظِيمٌ) ت و ذکرايت اولوقسکه دیدی لقمان کندو
 اوغلنه نصیحت ویره رک اکای بنم اوغلنم شریک قوشه الله تعالی به البته شریک
 قوشق یوک ظلمدر (وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ حَسَنَةً وَأَمْرًا عَلِيًّا وَهُوَ فِي عَمَلِنِ
 أَنْ اشْكُرْ لِي وَلِوَالِدَيْكَ إِلَى الْمَصِيرِ) ت و حکم ایتدی که آدم لره که احسان ایدر کندو

بابا و انالری نه که قارنده کتوردی آنی کند و اناسی ضعیفک ضعیفک اوزرینه اولان حاله
 (یعنی هر وقت ضعیفک زیاد اولورق) و آنی سوتدن کسمسی ایکی یلده اولور
 (انسانه و صغیر شو مضمونله در) که شکر ایت بکا و بابا که وانا که بنم جانبیه در قاید مقلق
 * ف الله سجانله ایشو کلائی لقمانک کلائی ایشا سنده اوشاد یوزر زرا که لقمان
 کند و اوغلنه باباسنک و اناسنک حق تعالی ایتدی چونکه ایشو نصیحتده کند و نده سنک
 غرضی یلنور ایدی الله سجانله بی شر کردن اجتناب ایتدی نصیحتدن صکره و بشفه
 نصیحتدن اول بابا و آنانک حق تعالی ایتدی ارشاد یوردی که الله سجانله نک حق تعالی
 صکره بابانک و آنانک حق تعالی ایتدی پس لقمان اوغلنه الله سجانله نک حق تعالی ایتدی الله
 سجانله ایتدی بابانک و آنانک حق تعالی ایتدی و رسولک و مرشدک حق تعالی الله سجانله نک
 حق تعالی سنده دیر زرا که آنرا الله سجانله نک نابیریدر (وَأَنْ جَاهِدَكَ عَلَى أَنْ تُشِيرَكَ فِي
 مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ فَلَا تُطِعْهُمَا وَصَاحِبُكُمْ مَا فِي الدُّنْيَا مَرُوفًا وَابْتَغِ سَبِيلَ مَنْ أَنَابَ إِلَى تَحِيَّتِي
 مَرِجُكُمْ فَإِنَّكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ) ت واکراچات سله لرسنکه شونک اوزره کشریک
 قوشه سن بکا اول بر شیتی که یوقدر سنکیچون آنک حقیقتنه بیکلک پس اطاعت ایتدی آنلره
 وصیحت ایت آنرا ایله دنیا عبث شنده کوزل وجهه اوزره و تابع اول اول کسسه نک
 یولنه که رجوع ایدر بنم جانبیه صکره بنم جانبیه در سزک قائده جفک سز پس خبر ویر بر زمزه
 ایشلیدیک سز شیلری * ف یعنی اولشیکه آنک شریک اولمشی معلوم کلدی آنی شریک
 صاعقه یعنی شمه ایله دهر شریک قیلله تا یقینه نه بر قالو شریک اولمشه یقین اولدنده
 نعل شریک ایدرسن (يَا بَنِيَّ إِنَّكَ لَمِثْقَالُ حَبَّةٍ مِنْ خَرْدَلٍ فَتَكُنْ فِي صَخْرَةٍ أَوْ فِي السَّمَوَاتِ
 أَوْ فِي الْأَرْضِ يَأْتِيهِمُ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ أَطِيفٌ خَبِيرٌ) ت دیدی لقمان ای بنم اوغلنم خطیبه
 اکر اوله بردانه مقداری یقیدن پس اوله شو خطیبه طاش ایچنده یا خود کو کلرده یا خود
 برده (یعنی اول خطیبه بی و لور قیما ایچنده کیزلنوب ایشلر سکرده) هر حالده حاضر قبله آنی الله
 البته الله اینجه شیلری کور یچیدر بیلجیدر (يَا بَنِيَّ أَقِمِ الصَّلَاةَ وَامْرًا بِالْمَعْرُوفِ وَانْهَ عَنِ
 الْمُنْكَرِ وَاصْبِرْ عَلَى مَا أَصَابَكَ إِنَّ ذَلِكَ مِنْ عَزْمِ الْأُمُورِ) ت ای بنم اوغلنم قائم قیسل نمازی
 و یورلدی ویر کوزل ایشلرایله و منعی ایت کونو اولان ایشلردن و صبر ایت اولش
 اوزرینه که ایر بشورسکا البته شو مقدمه مقصود اولان ایشلردن * ف نماز ایلز کافی
 امر ایتدی زرا که ایشو ملل و آدمک الله مال قالمز (وَلَا تَصْرُخْ فِي الدُّنْيَا وَلَا فِي الْآخِرَةِ وَلَا فِي
 الْأَرْضِ مَرَحًا إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ كُلَّ مُخْتَالٍ فَخُورٍ) ت چویرمه یوز یکی آدم لره طرف سندن

(یعنی یو کلمه صایه کند و نفس کچون) و پوریه پرده صالنه رف الله سو من هر بر نازل می
 کند و یو بکنجی کسه * ف یوزیکی جویرمه یعنی یو کلکله و تکبرایه باقه (واقصد فی
 مشیتک و اغضض من صوتک ان انکر الاصوات اصوات الخیر) ت سرعتله آغزلق اراسفی
 اختیارایت کند و پوریه کیده (یعنی اعتدال ایت پوریه کیده) و آلتی قلغل کند و
 صوتکی و البته آواز لک کو تومی اشک لک اوازیدر (الم تروا ان الله یختر لکم مافی
 السموات و مافی الارض واسبغ علیکم نعمه ظاهرة و باطنة و من الناس من ینجاد فی الله
 بغير علم و لا هدی و لا کتاب منیر) ت ایا کورمه بکرمیکه الله یواس قیلدی بیز کچون اول
 شئی که کو کرده وارد و اول شئی که پرده وادر و تمام بول ایتدی اوزر کزه کند و نک
 ظاهر اولان نعمت لری و کیزلوا اولان نعمت لری و آدم لردن بعض کسسه وارد و که جدال
 ایدر الله حقه بیلر سزین و هدا یسزین و واضح اولان کتاب اولنق سزین (و اذ اقبل
 لهم انبعوا ما نزل الله قالوا بل ننبیح ما وجدنا علیه آباءنا اولو کان الشیطان یدعوهم الی
 عذاب السعیر) ت و جان دیناسه آنله که تابع اولنکرا و لشینه که ایندردی الله دیرلر
 بلکه تابع اولور زاول بر شینه که بولدی آنک اوزر شینه یا بالرمزی ایا تابع اولور لری
 اگر شیطان چاغرسه ده آنلری جهنم عذاب جانینه (ومن یتسلم وجهه الی الله وهو محسن
 فقد استمسک بالعروة الوثقی و الی الله عاقبة الامور) ت و هر کسینه یونجی بصدی کند و
 یوزینی الله جانینه و حالبو که اول کیمسه کوزل ایشلیدر پس البته یاشدی عروة الوثقیایه
 (یعنی قران کریمی طوبی عمل ایتدرد) و الله جانینه در ایشلر قائده جفی (ومن کفر
 فلا یحز نک کفره البناصر جمعهم فتنهم بمعاملوا ان الله علیم بذات الصدور) ت
 و هر کسینه که کافر اوله پس غلام دره سین سنی آنک کفری بزم جانجدر آنلر قائده جفی پس
 خبردار ایدر زانلری اول بر شینه که ایشلیدر البته الله بیلجیدر اول بر خصلت لری که سینه لده
 وارد (فمنعهم قلیلاً ثم انظرهم الی عذاب غلیظ) ت یا یلو بصار زانلری آزیجی زمانه
 صکره جاره سزیکله سور زانلری قی اولان عذاب جانینه (ولئن سألنهم من خلق
 السموات و الارض ليقولن الله قل الحمد لله بل اکثرهم لا یعلمون) ت و اگر سوال ایتسک

آنله که کیم براندی کو کوری ویری البته دیرلر الله براندی الله حقه که اعتقاد لری
 باطل اولدیغی کند و لراعتراف ایتدیرلر) بلکه آنلرک جوغی بیلرلر (لله مافی السموات
 و الارض ان الله هو الغنی الحمید) ت الله ایچوندر اولشیکه کو کرده وارد و پرده وارد و
 الله احتیاج سزدر و حقه قدر (ولو ان مافی الارض من شجرة اقلام و البحر یمین
 بعده سبعة ابحر ما نفدت کلمات الله ان الله عزیز حکیم) ت و اگر پرده اولان انجلردن قلم
 اولسه و دکر هر کب اولوب و اشبود کزه بشقه یدی دکرده امدد ایتسه (یعنی اوزر شینه
 کلوب زیاده اولسه) نهایته ایشلر الله سوز لری (یعنی الله مملو مافی) البته الله غالبدر
 حکمت صاحبیدر (ما خلقکم و لا بعثکم الا کنفیس واحدة ان الله یمسح بصیر) ت
 د کاد منبر لری براتقی و سز لری قهر دن فالدر می مکر بر شخص واحدی براتقی و بعث ایتک
 کیدر البته الله ایشلیدر کورجیدر (الم تر ان الله یوجع اللیل فی النهار و یوجع النهار
 فی اللیل و یختر الشمس و القمر کل یتوبی الی اجل مسمی و ان الله یماتع سملون خیر) ت
 ایا کورمه کی که الله کنورر کیمیه یی کوندز لری بنه و کنورر کوندزی کیمیه نک برینه
 و رام قلدی کونشی و آبی هر بریسی پور رمدت معینه سنه د کین و آیا کورمه کی که الله
 اولشیکه ایشلر سکز بیلجیدر * ف و عده معینه ید کین یعنی یا قیامت کونته د کین
 و یا هر برینه ک دور سنه د کیندر (ذلک بان الله هو الحق و ان ما یدعون من دونه الباطل
 و ان الله هو العلی الکبیر) ت ایشلر و سبیدندر که الله ناسد و شوسبیدندر که
 اولشیکه عبادت ایدر سکز آنله الله دن غیری ایشلر و شوسبیدندر که الله یوجع درجه لری
 قدری یو کدر (الم تر ان الفاتح تجری فی البحر ینفث الله ابریکم من آياته ان فی ذلک
 لآیات لکل صبار شکور) ت ایا کورمه کی که فایق پورده کرده الله ک فتنلده
 تا کوسره سز نشانه لریک بعضی البته فایق پور عیسند و وارد نشانه لره بر زیاده صبر
 ایدجی زیاده شکر ایدجی ایچون (واذا غشیهم موج کاتل ظل دعوا الله خاصین له الدین
 فلما فجاهم الی انبرفهم مقتصد و ما یجید با یات الا کل خنار کفور) ت و جان قابله
 آنلری چادر لری طائعه دعا ایدر الله تعالی به خاص قیلدی و آنک ایچون عبادت لری پس
 و قما که نجات ویرسه آنله قوه جانینه آنلرک مؤمن اولن لری طریق عدل و توحید اوزر

اولور لوطا کز بزم آیتلرمی مکر هر بر شکر سز اولان عهدی بوزیمی * ف خوف
وبلا وقتنده الله سبحانه فی ذکر ایدر لوقتا که خوف زائل اولسه اولکی حالی اوزره هیچ
برکسته نه ثابت قالمز مکر اول کیمسه لر که داعا الله تعالی بی کو کادن چیقار هنر واشبو
مثل لولر بک اوزر یوخسه اکثر لی خوف زائل اولدقده الله قدر تینه منکر اولور لوطا لولر
زائل اولدیغی وایشلر طوغر اولدیغی کسند و تدبیر لینه ویا بعض روحیه لر که یاردم
ایتمز لینه حوله ایدر (یا ایها الناس اتقوا ربکم واخلوا بواکم لایجزی والدین ولله
ولامولود هو جازع والیده شیأ ان وعد الله حق فلا تغرنکم الحیوة الدنیا ولا یغرنکم بالله
الغور) ت ای آدم لر صافنک ره کزدن اولکوندنکه ایشه براهن هیچ بر بابا کسند و
اوغلندن هیچ بر شیشه وینه ایشه براهن هیچ براوغل کسند و باباسندن هیچ بر شیشه البته الله
وعده می طوغر یدر پس الدائمون سزی دنیا دیر لکی والدائمون سز لری الله حقه سنده
الدایمی اولان شیطان * ف یعنی شیطان الله سبحانه غفور رحیم دیوسز لری الدائمون
ودنیادیر لکی سزی الدائمون کبر کسند دنیا ده کوزل دیر لکی وعز بر اولور سه آتی آخر تده
دخی بولور دیور (ان الله عنده علم الساعة ویزل الغیب و یعلم ما فی الارحام وما تدری
نفس ما تاتکب غدا وما تدری نفس بای ارض تموت ان الله علیم خبیر) ت البته
الله تعالی نیک بانه در قیامتک علی و آشیانی کوند رر یغموری ویاور که به قاریلر
قارتده اولان شیئی ویا از هیچ بر شخص نه ایش ایشلر طاکسه ده ویا از هیچ بر شخص قنقی رده
اولور البته الله بیلجیدر خبر دار در

(سورة السجدة مکیه وهی ثلاثون آیه)

(سجده سورهی مکده نازل اولش اشبو سورده اونوز آیتدز)

(بسم الله الرحمن الرحیم)

(باغشلیجی اسر کیمی اولان الله آدیله او قورم)

(الم) ت الله یلور آدن مرادی (تنزیل الکتاب لاریب فیه من رب العالمین) ت قرآنی
آشیانی کتورمک اصلا شهبه یوقدر آنده عالمک ربس جانبنددر (ام یقولون افتراء بل هو
الحق من ربک انذرقوما ما تاهم من نذیر من قبلک لعلهم یتدنون) ت آیدر لر میکده (محمد)
آتی افترا ایتدی بلکه قرآن طوغر یدر سنک ربکک جانبندنکه قور قوده سن بر کروهی که
کلدی آتله هیچ بر قور قودیجی سندن اول اوله که آتدیول بوللر (الله الذی خلق

السموات والارض وما بینهما فی سبعة ایام ثم استوی علی العرش ط ملککم من دونه من ولی
ولاشقیح افلاتتد کرون) ت الله یراندی کو کاری ویری وایکسند ار اسنده اولان
شیلدی آتی کونده صکره مستولی اولدی عرش اوزرینه یوقدر سز کیچون الله دن غیری
هیچ بر دوست و هیچ بر شفاعت ایدجی آیانصیحت قبول ایتمز میسکز (یدبر الامر من السماء
الی الارض ثم یرج الیه فی یوم کان مقداره الف سنة مما تعدون) ت تدبیر ایدوب امر بی
کو کدن بره (ملک واسطه سیله ایدر رو اول ملک) صکره عروج ایدر الله یاتمه بر کونده که
شو کونک مقداری بیک ایدر شو حساندنکه صیار سکز * ف شاه ولی الله رحمة الله دیر که
اگر آدم لرشوتد بیک نزولنی وینه عروجنی تصور ایتسه لر بیک یلدن آرد تصور اولنر
وشواصک کلبی الله سبحانه نیک بانه بر کونده تمام اولور غرض شودر که آنلرک وهمی
آنک قدر تینه ابر شیه من * ف یولک اولان امور لر وعظیم اولان ایشلر عرشده معین
قیلنوب حکمی اشغی کاور برده اولان وکو کارده اولان شیلر جمع ومهی اولنور
مدت معینه سنده حصوله کلوب اجر اولنور تکمیل اولدقندن صکره بر مدته د کین جاری
اولوب الله سبحانه جانبیه قالدیر یلور وینه بشقه حکم لر نزول ایدر نیجه که اولو العزم اولان
بغمبرک اثری که بر قاج قر نله قالدیر عظیم اولان قومک ایچنده بر سردار لغی چوق زمان
قالوب وکجوب یعنی بیک سنده یه قدر دوام ایدر سه ده اشبو بیک یلد مدتی الله سبحانه نیک
باتده بر کون مقدار یدر (ذلک عالم الغیب والشهادة العزیز الرحیم الذی احسن کل شیء
خلقه وبدأ خلق الانسان من طین) ت یوتدیر اول الله تعالی نکدر که کیزلوی
وآشکاره بی بیلجی غالبدر امر کیچیدر که یصدهی کوزل اولان وجهه اوزرینه هر بر
یراندیغی شیئی ویدا ایددی انسانی بر اغنی بالحقندن (ثم جعل نسلهم من سلالة من ماء مهین) ت
صکره قیلدی شوانه انک نسلنی ذلیل اولان صوبک خلاصه سندن (ثم سواهم وفتح فیهم من
روحیه وجعل لکم السمع والابصار والافئدة قلیلا ما تشکرون) ت صکره درست
ایتدی اندامنی و او قور دی آنده کسند و روح سندن وقیلدی سز کچون قولای وکوزلری
وقبلری از یجق شکر ایدر سکز * ف هر مخلوق الله سبحانه نیک ملکیدر والله سبحانه
برکسته یه عزت ویرنه و تکریم ایتسه آتی کسند ویه اضافه قیلر نیجه که وان عبادی
یور دی پس انسانک جانی غیب عالندن کسندر صودن و بالحقندن بصاغش دکادر اشبور و روحی
کندویه اضافه قیلوب من روحه یور دی اشبورادن وهمه کلسونکه مادامکه
روح الله سبحانه نیک روحی اولدی ثابت اولور که الله تعالی جسم اوله اوله د کل زیر که

اگر الله جان اولسه جسمی دخی اولور اکر بدنی دخی اولسه تر کیم اولور پس بوتقدیر چه ذات
باله قالماز و لیکن بواسطه بعضی الالهت و حی دیکن تسکیم ایچوند (وَقَالُوا اِذَا ضَلَلْنَا
فِی الْاَرْضِ اِنَّا لَنَالِیْ خَلْقَ جَدِیدٍ ۚ بَلْ هُمْ بِلِقَاءِ رَبِّهِمْ ۙ کَافِرُونَ) ت دیدیلر آیتان غائب
اولسق یرده آیتلر زیر ایلقدده یکی اولور میوز باسکه آتدر بلرینه اوغرامقی طاکرلر
(قُلْ یَتُوفَّاکُمْ مَلَکُ الْمَوْتِ الَّذِی وُکِّلَ بِکُمْ ثُمَّ اِلَی رَبِّکُمْ تُرْجَعُونَ) ت دیکل قبض ایدر سیرک
رو حکمری ستره موکل اولان مملکت الموت صکره بکر جانینه دوندر ایش اولور سکره ف
یعنی کسده و کوی جسم صیار سکره که طیر اقله برابر اولور او یله دکل بلکه بزر و حکمر که
آتی فرشته کتور پس فانی اوله جقد کلسکر (وَلَوْ تَرَى اِذِ الْجُرُومُ تَاکِسُوْا رُءُوسَهُمْ عِنْدَ
رَبِّهِمْ رَبَّنَا ابْصِرْنَا وَرَبَّنَا فَارْجِعْنَا نَعْمَلْ صَالِحًا اِنَّا مُوقِنُونَ) ت و (تعجب ایدر سن)
ا کر کور سیدک شول وقتکه کلاه ایشیلر باشلر اشاعی دیکمش اولور لر کند و ر بلر سیک
او کنده دیر لر ای بزم ریز کوردک و ایشیدک پس دوندر بزی تا ایشیلر ایل اولان ایشلری
زیرا (شعری بزر قیامتک حقیقتی) یقین ایتدک (وَلَوْ شِئْنَا لَآتَيْنَا کُلَّ نَفْسٍ هُدًى وَاٰیٰتِکُمْ
حَقَّ الْقَوْلُ مِنِّیْ لَآ اَمْلَئُ مِنْ جَهَنَّمَ مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ اَجْمَعِیْنَ) ت و اکر دیکسیدک و یردک
هر بر شخصه آنک هدایتی و لیکن ثابت اولدی وعده بنم جانیدن که البته طولدر بزر جهنمی
جندن و انساندن (اولان کفارک) جیهله سیله (فَذُوقُوا عَذَابَ نَارٍ اَنْتُمْ وَاَنْتُمْ اِنَّا سَمِیعٌ
وَذُوقُوا عَذَابَ النَّارِ اَعْمَا کُنْتُمْ تَعْمَلُونَ) ت پس طادیکر شو عذاب ایل اولسیدک که اونو ندیکر
اشبو کونکره اوغرمقی بزر اونو تدق ستری و طادیکر ایدی اولان عذاب ایل ایدیکر
شی سیبیلله (اِنَّمَا یُؤْمِنُ بِآٰیَاتِنَا الَّذِیْنَ اِذَا ذُکِّرُوْا بِهَا سَاجِدُوْا سَجْدًا وَّاسِعًا یُّسَبِّحُوْنَ بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَهُمْ
لَا یَسْتَكْبِرُوْنَ) ت ایمان کتور در بزم آیتلر مزه اول کسده لر که وقتا که نصیحت اولسه لر
اول آیتلر ایلله ا کلور لر سجده ایدرک و یا کله ذکر ایدر لر کسده و ر بلر بنی حد ایدرک
و یو کل ایتلر (تَجَافَىٰ جُنُوبُهُمْ عَنِ الْمَضَاجِعِ یَدْعُوْنَ رَبَّهُمْ خَوْفًا وَطَمَعًا وَّ عَمَّارَتُنَّاهُمْ
یَقْنُونَ) ت اراق قالور آنلر یانلری یانه جق یرلرندن دعا ایدر لر کند و ر بلر یانه خوف ایلله
و رحمت طمع ایلله و انلر و دیکر شیبیدن صرف ایدر لر * ف الله سبحانه دن امید طوق
منوع دکل و الله دن قورق منوع دکل دنیا طعی اولسون و یا آخرت طعی اولسون

(۱۸۴)

اگر الله سبحانه نک قورقوسندن یا آتدن طمع ماوتسندن عبادت ایتسه لر قول اولور و اکر بر
کسده دن قورقویا بر کسده و جاسبله عبادت ایتسه ریادرمق قول کادر (فَلَا تَعْلَمُ نَفْسٌ مَّا أُخْفِیْ
لَهُمْ مِنْ قُرَّةِ عَیْنٍ جَزَآءًا بِمَا کَانُوْا عَمَلُوْنَ) ت پس بیلر هیچ بر شخص کهنه شی کیزلوط و تلدی
آنلر ایچون کوزلرک آیدین اوله جفندن جزا اوله رق ایشله کاری شیلر دیعی کیجه یه اقلرندن
قا قوب عبادت ایدنلر ایچون مسرور اوله جق نیجه نعمتلر صافله شد (اَلَّذِیْنَ کَانَ مُؤْمِنًا کُنْ
کَانَ قَاسِقًا ۙ لَا یَسْتَوُونَ) ت ایام و من اولان کیمسه فاسق اولان کیمسه کیمیدر بونلر برابر
اولازلر (اَمَّا الَّذِیْنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصَّٰلِحٰتِ فَلَهُمْ جَزَآءُ الْاَمْوٰی ۙ نَزْلًا بِمَا کَانُوْا عَمَلُوْنَ) ت
اما اول کسده لر که ایمان کتور دیرلر و ایشلیدلر کوزل اولان ایشلری پس آنلر ایچوندر جنت
الماوی منزل و قرارگاه اوله رق عمل ایتد کار شی سیبیلله (وَاَمَّا الَّذِیْنَ فَسَقُوْا فَاُولَٰئِکُمْ اَنَارُ کُلِّ
اَرَادُوْا اَنْ یَّخْرُجُوْا مِنْهَا فَاُخْرِجُوْا مِنْهَا اَوْ قَبْلَ لَهِمْ ذُوقُوا عَذَابَ النَّارِ الَّذِیْ کُنْتُمْ بِهٖ تُکَذِّبُوْنَ) ت
واما اول کسده لر که فاسق اولدیلر پس آنلر یرلری جهنمدر هر وقتکه دیرلر طشره جیهله لر
جهنمدر کیر و وندیلر و رلر و دینلور آنلره طادیکر اودله عذابنی که انی یلان صیار دیکر
(وَلَنَذِیْقَنَّهُمْ مِنَ الْعَذَابِ الْاَدْنٰی دُوْنَ الْعَذَابِ الْاَکْبَرِ اَلَهُمْ یَرْجِعُونَ) ت و البته طادیکر آنلره
یقین اولان عذابدن (یعنی دنیاده) که یولک اولان عذابدن اشاعیدر (یعنی آخرتک عذابدن
آز اولان عذابنی) اوله که آنلر توبه ایدر لر * ف یعنی دنیاده تاخت و تاراج و اسیر و انور لر بونلر
ایسه قیامت عذابنه نسیله دوندر و آذر (وَمَنْ اَظْلَمُ مِمَّنْ ذُکِّرَ بِآٰیَاتِ رَبِّهٖ ثُمَّ اَعْرَضَ عَنْهَا اِنَّا نَسْفَعُ
الْجُرُومِ ۙ نَسْفَعُونَ) ت و کیمدر زیاده ظالم اول کسده لر که نصیحت و یراش اولدی کند و
ر بسک آیتلر یله صکره یوز چوریدی شو ایتلر دن البته بزر کلاه ایشیلر دن انتقام چکیجیز (وَلَقَدْ
اٰتَيْنَا مُوْسٰی الْکِتٰبَ فَلَا تَکُنْ فِیْ مَرِیْةٍ مِّنْ اِلْقَانِهٖ وَجَعَلْنَاهُ هُدًى لِّبَنیْ اِسْرَآءِیْلَ) ت و یردک
موسایه کانی پس اوله شهبه ده کا اوغرمقدن و قلقدق موسای یول کوستر یجی بنی
اسرائیلله * ف و شهبه ده اوله اوغرمقدن یعنی کلاه اوغرمقدن یا خود موسایه اوغرمقدن
زیرا که موسی ایل معراج کیجه سنده ییغمبر من علیه السلام ملاقات ایتدی و بر نیجه کره دخی
ملاقات ایش (وَجَعَلْنَاهُمْ اُمَّةً یَّدْعُوْنَ بِاَمْرِ نَّالِیْ صَبْرًا ۙ وَکَانُوْا بِآٰیَاتِنَا یُوقِنُونَ) ت و قلقدق
برلر بنی اسرایلدن اما ملر که یول کوستر لر بزم یورلدیلر ایلله اولو قسکه صبر ایتدیلر و اولدیلر

وَأَزْوَاجَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ وَأَوْلُوا الْأَرْحَامَ بِهِمْ رُفِيَّ فِي كِتَابِ اللَّهِ مِنَ الْمُزْنِ وَالْمَآجِرِينَ
 الْآنَ تَعْلَمُوا إِلَى أُولِيَاءِكُمْ مَعْرُوفًا كَانَ ذَلِكَ فِي الْكِتَابِ مَسْطُورًا) ت پیغمبر زیاد
 سو کاید مسلمانان را بآئوده کند و نفسانند و آنک خاوندی و مؤمنان را (یعنی نکاح
 حرمینده) و قرابت صاحبی آنرا که بعضی زیاد یقیندر بعضی الله حکمکنده سائر
 مسلمانان و هجرت ایدن از اینک اولی که احسان اینک از احباب کز جازد و اشجو
 حکم لوح محفوظه یازمشد در شاه ولی الله رحمة الله دیر که صله رحم واجبدر و هجرت
 و اسلامه ارثه مستحق اولی منسوخ اولی ارثه استحقاق رحم قرابت اولی سبیلده • ف
 نبی الله سبحانه نك نایمدر پس مؤمنان جان و مالرنده آنرا که تصرفی اولی در کاسه که نینک
 تصرفی آنرا و اولور مثلاً و مؤمنان بریسی کند و نبی آنکه آغی جازد کادر اما کر حضرت بر
 آدمه امر ایته که کنیدی آنکه آغی و بر شو و قدده اول امره امثال ایته کافر ضدروهم
 حضرت نك خاوندی جله امك اناسیدرن کاحری حرام اولی قدده برده و سترایته که دکل و بر فاج
 کسند که حضرت له بر ابر و طغرین ترک ایدوب واقربالرندن آیر یلوب هجرت ایدیلر آنرن
 هر ایکی که سنده نك اراده اول حضرت قریب عاشق عهده نبی باغاشی ایدی صکره که آنرا
 اقربالی مسلمان اولی یلیر و ردیکه قرابت نسبتی قریب عاشق عقدنندن مقدرار نك سبی
 قرابتدر عقد مواخات دکل و بشقه حکم نك سبی دخی ولایت و غیره کی قرابتدر عقد مواخات
 دکل فقط مواخات مراعات ایدوب آلمه دخی احسان ایتمی ایو و کوزلدن اشجو مذکور
 کتابه یازمشد یعنی قرآنده اشجو حکم مراد احباب جاری اولی بچوندر و یا خود اشجو حکم
 نوریده دخی یازمشد (وَإِذَا أَخَذْنَا مِنَ النَّبِيِّينَ مِيثَاقَهُمْ وَمِنْهُمْ وَمِنْ نُّوحٍ وَإِبْرَاهِيمَ وَمُوسَى
 وَعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ وَآخَذْنَا مِنْهُم مِّيثَاقًا غَلِيظًا) ت و ذکر ایت اولی قسکه طوئد پیغمبر لرن
 آنرا که عهد نبی و طوئد سندن و نوح سندن و ابراهیم و موسی و مریم و علی عیسان
 و طوئد آنرن محکم اولان عهدی یوقار و ده پیغمبر علیه السلامه یوردیکه جمیع امتار
 اوزرینه سندن تصرفک جارید و سندن آنرا که نفسانندن اولاسن اشجو مراده یوردیکه
 اشجو درجه لرا نبیه الره صحت اولمش زیرا که آنرا که زجملری زیاددر که آنرا جمیع خلقه
 قار شو اولوب مقابله ایدر و بر کسندن قورقزل و بر کسند به رجایتمزل پس اشجو مذکور
 اولان بش پیغمبر لره اولو العزم دیر که آنرا که هدايتک اثری نیجه یلک بلره دکن باقی فالمش
 و دنیا باقی اولان دکن آنرا که اثری باقی قالد جقدر و آنرن اولی حضرت ذکرایدی (لِيَسْئَلُ
 الصَّادِقِينَ عَنْ صِدْقِهِمْ وَأَعَدَّ لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا أَلِيمًا) ت تا الله سوال اید و طوع و رد یجیمره آنرا
 طوع و رد یلغندن و حاضر لدی کافر ایچون در دیر یجی اولان عذابی • ف شاه ولی الله رحمة الله

دیر که کافر لرا احزاب غوغا سندن و مدینه منوره اوزرینه هجوم ایدر لریغمبر علیه السلام
 خندق قازوب انکله محفظ اولی و منافق لرن ذاق باش و یروب اتفاق سوزری ظاهر
 اولی و مسلمانان را ستمامت اوزرینه ثابت اولی لرا آخر اسلام نصرت بولدی و کافر لرنه
 اولی الله سبحانه کافر لک و منافق لک ذمنه و مؤمنان لک مدحنه و مؤمنان اوزرینه صحت
 قویغه دایر ایت انزال یوردی • ف یعنی الله سبحانه کند و احکام لری پیغمبر لک دلیله
 جمیع خلقه ایرشدردی صکره هر بر یسندن سوال ایدیلر در و طای کیم لره جزا و یر جکدر
 (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَذْكُرُوا نِعْمَةَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ جَاءَتْكُمْ جُنُودٌ فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ رِيحًا وَجُنُودًا أَلْم
 تَزُوهَا وَكَانَ اللَّهُ عَاطِمًا لَوَافٍ بَصِيرًا) ت ای مسلمانان کز ایدیلر انک نعمة نبی کند و کز اوزرینه
 شول وقتده که کادی سزک باشکز اوزرینه عسکر لرس کوندنک آنرا اوزرینه روز کاری
 و بر فاج عسکر که کورم دیکز آنی و الله اول بر نیکه ایشلر سز کور یجیدر • ف
 هجرتک در دخی سنده نبی نصیر یلیر و لریکه مدینه دن جقار لرش ایدیلر و آنرا که کری
 سورة حشرده کایسدر عرب و مؤمنان را سنده طولاشوب اون ایکی یلک عسکر قریب شدن
 نبی نزاره و عطفان و نبی قریب دیکه مدینه نك قریبده ایدیلر جمیع ایدوب حضرت علیه السلام
 ایله غوغایه کادی و مسلمانان را ایدیلر آنرا دخی اوچ یلک عسکر ایله مدینه دن طشره جیقوب
 کند و اطراف آنرا خندق قازمغه باشلدیلر و قما که کافر لک عسکر لری ایرشدی ابراقدن
 ابراهیم را آغوغا اولندی صکره بر کیجه الله سبحانه مشرق روز کار لرندن بر تندر و نیز زیاد
 قی روز کاری کوندروب کفارک آنشنی سوندروب آج و صومر قویوب چادر لرن باشلرینه
 یقوب و دوندروب آنرا که آنلری و حیوانلری لرندن چیتوب • و طرفه یوز چویروب
 و عسکر لرنک جلد سی بریشان و بر باد اولوب و چاره سز اولوب قاقوب کیتدی لرا اشجو
 غوغایه احزاب غوغاشی و خندق غوغاشی دخی دیر لرا اشبو غوغا و غوغو وقتده و قش
 مؤمنان اولوب مهمات و غله و عک پک آزایدی و شوز جملره صبر ایدوب غوغایته و خندق
 قازمغه مشغول اولی لرا و اطرافده مخالف لریلان خبر لرشایع قیلر ایدی و مؤمنان را اشجو
 غوغا ده ثابت اولی لرا اول حضرت علیه السلام یور دیر که اشبو غوغا ده صکره بن کافر
 اوزرینه واره جغز کافر لرن اوزرینه کاه بیلر لری الواقع اولی اولی (اِجْبَاؤْكُمْ
 مِنْ قُوقُوكُمْ وَمِنْ أَسْفَلَ مِنْكُمْ وَإِذْ زَاغَتِ الْأَبْصَارُ وَبَلَغَتِ الْقُلُوبُ الْحَنَاجِرَ وَتَظُنُّونَ بِاللَّهِ
 الظَّنَّوَنَّا) ت شول وقتکه کادی کافر لرن سزک اوزرینه سزک اوست طرف کز دن و سزک
 اشخی جان کز دن و چون قاشدی کوزل و ایرشدی قلیلر بو غلره و ظن ایدیلر که الله سبحانه به
 مختلف اولان ظن لرا ایله • ف یوقار و دن و اشغیدن یعنی مدینه نك کونش طوغان طرفندنکه
 یوکسک اولان یردر و کونش بتان جانینه سندنکه آشاغیدر زاغت الابصار کوزلر قاشدی
 و طونق قالدیلر یعنی کافر لک عسکر ظهور ایدیلر که چوققلارندن مؤمنان کوزلری

فرادی و خوف از خدا و حق اولاد و عیال محبتی قبل از نذر زائل اولدی و قبل از یوغزلره
دکین ایرشدی و قور قوشدن چالغنه باشادی مسلمانلری ایدیلریدیلر که اشوب و قدده قتی
و یک مشقه بزره صناعی ایتک وارد و مؤمنلردن ضعیف ایمان اولنلر و هم ایتدیله که
اشبوحا لده بزره سلامت بولیر (هَذَا كَيْفَ يُبْلِغُ الْمُؤْمِنُونَ رُزُلُوا زِلَ الْأَشْدِيدِ) ت شوراده
صنادی مسلمانلر چاقنده یلرشدنلر چالغنه (وَإِذْ يَقُولُ الْمُنَافِقُونَ وَالَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ
مَا وَعَدَنَا اللَّهُ وَرَسُولُهُ إِلَّا غُرُورًا) ت شول وقتکه دیدیلر منافقلر اول کسسه لر که آنلرک
قبل از نده کیمه سیرلک وارد و وعده ویرمدی بزره الله و آنک پیغمبری مکرر الدائق طریقه ف
منافقلرک بعضی دیدیلر که پیغمبر یورر که بنم دینم مغر بله مشرقا راستده شایع اولسر در
بونکله که اشبوحا لده آفاق یولنسه کیده جلک یو انیمور مسلمانلر لازمه سدر که بولدی قتی و قدده
وامید سرحا لده ایمان سراق سوزلری سولیمه لر (وَإِذْ قَالَتْ طَائِفَةٌ مِّنْهُمْ يَا أَهْلَ يَثْرِبَ لَا مُقَامَ لَكُمْ
فَإِذْ جَاءُوا وَبَشَّرَ الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِم مَّرَضٌ أَنَّهُمْ يُدْعَوْنَ إِلَىٰ يَوْمِئِذٍ مَّعَ الْغَاوِينَ) ت و ما هی بعوره ان یزیدون
الافرار) ت وقتا که دیدی بر طائفه منافقلردن ای مدینه اهلی قاله حق بر یوقدر سزچون
من کبر و دونک و اذن طلب ایدر بر کر ره آنلردن پیغمبردن دیر لر که بزم اولر یز محکم د کادر
و حال بوکه اولری کوشک د کادر ایستلر مکرر قاجق قتی * ف یثرب مدینه نک آیدر ف یعنی
عربک غماهی بزد شمن اولدی پس بزم قونه جق بر یز نیرد در پس اشبوحا لده جیق و اول
حضرت علیه السلام عسکر ایلر بر ابر مدینه نک طشره سنده ایدیلر شهرک یولر بی کماله
باغلوب محافظه ایتشار ایدی و قاریلری محکم منزللرده و ندر دیرلر و آنلر که جهانه ایتدیله که
اولر یز آچق در محکم د کادر حال بوکه اشوب و لا قردی محض یلان ایدی (وَلَوْ دَخَلَتْ عَلَيْهِمْ مِّنْ
أَقْطَارِهَا ثُمَّ سَأَلُوا أَقِصَّةَ لَا تَوْهَّجُهَا تَهْوَاهُ) ت و اگر کافش اولسه آنلرک
باشلری اوزرینه (مدینه به) هر جائنبدن صکره طلب اولنسه آنلردن غوغا ایتک البته
ویرلر ایدی انی و ا کافلر ایدی شوقنسه بی ویرمکدن مکرر آریجق یعنی کلامک حاصلی
اولدر که اگر جهاد ایچون طلب اولنسه لر توقف ایدرلر و اگر مقدمه نه سانه ده محله غوغا سی
اواسه توقف ایتلر (وَلَقَدْ كَانُوا عَاهِدُوا لَكُمْ قَبْلَ لَا يُولُونِ الْأَدْبَارَ) وَكَانَ عَهْدُ اللَّهِ
مَسْئُولًا) ت و عهد ایتدیله ایدی الله ایلر بوندن اولکه جویر میله لر ارقه لرینی و اللهک عهدی
سوال اولنور * ف یعنی احد غوغا سندن صکره عهد ایتشار ایدیکه بوندن بویه کافر ایلر
غوغا ایتکدن یوز جویر میز و قاجیز (قُلْ لَّنْ يَنْفَعُكُمْ الْقِرَارُ إِن فَرَرْتُمْ مِّنَ الْمَوْتِ أَوِ الْقَتْلِ

وَإِذْ الْأَغْلَبُونَ الْأَقْلَبِيَّةَ) ت دیکل البته فائده ویرمن سزه قاجق قتی اگر قاجسکر اولمندن
یا اولدیلمکدن و شو و قدده فائده لخش اولنر سکر مکرر آریجق * ف یعنی اول کسسه نک که
اجلی ایرشمش قاجق ا کانه منفعت ویرلر و اگر اجلی ایرشمش اولوب قاجسه بر زمان
قالوب وعده مه بین تمام اولد قدده ینه فابولور حاصلی قاجق قدده بر فائده یوقدر (قُلْ مَنْ ذَا الَّذِي
يَعْبُدُكُمْ مِّنْ دُونِ اللَّهِ إِنْ أَرَادَ بِكُمْ سُوءًا أَوْ أَرَادَ بِكُمْ رَحْمَةً لَا يَجِدُونَ لَهُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلِيًّا وَلَا
نَصِيرًا) ت دیکل کیمدر اول کسسه که صاقلیه سزی اللهک نصرفندن اگر دیرلر سزه
کونولکی یا خود دیرلر سزه سزک حق کزده نسمق و یولنر الله دن غیری بر دوست و یاردم
ایدیجی * ف یعنی عربلر مخالفت ایتکدن قور قوشکر اگر الله سبحانه امر ایتسه مسلمانلر
شمدی سزلی قتل ایدرلر (قَدْ يَسْمَعُ اللَّهُ الْمُؤْمِنِينَ إِذْ يَخْلَوْنَ وَالْقَاتِلِينَ إِخْوَانِهِمْ هُمْ أَلْمَنَاءُ وَلَا
يَأْتُونَ الْبَاسَ إِلَّا قَلِيلًا) ت البته یلور الله منع ایدیلر سزدن و دیکلری کندو
قورقوشلرینه که کاکر بزم جائزه و حاضر اولنر ایدی غوغا به مکرر آزی (أَشْجَعُ عَلَيْكُمْ فَأَذَابَهُ
الْخَوْفُ رَأَيْتُمْ يُنْظَرُونَ) ایتک تدور اعینهم کالذی یغشی علیه من الموت فاذ ذهب الخوف
ساقوکم بالسنه حداد اشحه علی الخیر اولکم لم یؤمنوا فاحبط الله اعمالهم و کان ذلك علی
الله یسیرا) ت بجهلاک ایدرلر سزک اوزر کز (یعنی سز مه اونت ایتکده) پس بخان کاسه
قورقو کور رسن آنلری باقرلر سنک جائیکه طولانور آنلرک کوزلری اول کسسه کییکه اوصی
کیفش اوله اولومک شدتندن پس بخانه کیده قورقودل اوزاد لر سزک اوزر کز
کسکین دل ایلر بجهلاک ایدرلر مال اوزره اشبوحا لده جماعت ایمان کتورم دیرلر باطل قبلدی
الله آنلرک عمارینی و اشبوا ییش الله اوزرینه قولاید * ف یعنی قتی اولان و قدده ارقداشدن
یوز جویرلر و قورقورلردن جانلری جیقار و فتح بولد قدده صکره جماعت و مردانه لکی هر بر
کسسه دن زیاده اظهار ایدرلر و غنیمت مالی اوزره مائل اولورلر * ف بعض مقامده که عاک
حبط اولسنی ذکر ایدر یورر که اشبوا ییش الله سبحانه اوزرینه قولای بر شیدر یعنی الله
سبحانه نک حکمتده بر آدمک علی باطل اولق عجب اوانه جق بر شیدر زرا که الله سبحانه هیچ
کسسه نک علنی ضایع قبلز لیکن وقتا که ضایع قیاسه معلوم اولور که شو عجلده بر نفع صائق
وارد که شو جهندن عمل صحیح دکلش ایمان سز آدمک علی کبی زرا که ایمان عاک شرطیلر
(يَحْسِبُونَ الْأَعْرَابَ لِيَدْعَهُمْ) وَإِنْ يَأْتِ الْأَعْرَابَ يَوَدُّوا لَأْتَانَهُمْ بِدُونِ الْأَعْرَابِ يَسْتَأْذِنُ عَنْ

أَتَابِكُمْ وَلَوْ كَانُوا فِيكُمْ مَا قَاتَلُوا إِلَّا قَلِيلًا) ت ظن ایدر که کفارک قشوق کینه دیر
 واکر کسه قشوق غنا ایدر نه اولیدی که آنریانده کاشیچی اولیدی یارک اواسنده
 سوال ایدر ایدی سزک خبر لیکزدن واکر اواسه لرسزک ارا کزده غوغا ایتمز مکر آریحق
 * ف یعنی قور قاقلدن کافرک عسکری طاعش اولدیغنی وکیرو دوقوب کند و دیار لینه
 قاجد قری یقین ایدوب اینساغیور لولا قردیلر نه سز محبت اظهار ایدور لور و غوغا ده ایته
 کاه جلد کالر (لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِّمَن كَانَ يَرْجُوا اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ
 وَذَكَرَ اللَّهَ كَثِيرًا) ت وارد سز چون اللهك پیغمبر نك تفسنده کوزل او بوله جق شی اول
 کسینه ایچونکه اولدی توقع ایدجی اللهك تو انی و قیامت کونینی ذکر ایدی الله سبحانه بی
 جوق * ف یعنی رسول علیه السلامه پاک و کورک کز حمت و مشقتله نقد رمتله در
 و حاله که عالمک جله سندن محنت و اندیشه رسول اوزر زیاده در (وَلَمَّا رَأَى الْمُؤْمِنُونَ الْأَحْزَابَ
 قَالُوا هَذَا مَا وَعَدَنَا اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَصَدَقَ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَمَا زَادَهُمْ إِلَّا إِيمَانًا وَتَسْلِيمًا) ت وقتا که
 کوردیلر مؤمنلر عسکر لری دیدیلر شودر او ایشیکه وعده ویردی بزه الله و آنک پیغمبری
 و طوغر و دیدی الله و آنک پیغمبری و زیاده قیامدی شو ماجرا آنلر مکر ایناغنی و انقیاد ایتمکی
 * ف الله سبحانه نک وعده سی شویله ایدی که کافر لردن زحمت چکوب آخر غایبه سز چکوند
 و دخی رسول علیه السلام یورمش ایدی که سکز کون یا اون کوند نصکر سزک اوزر کز
 احزابک قشونلری جمع اولیسردن یورد قلی کی اولدی (مِنَ الْمُؤْمِنِينَ جَآءُ نَصْرٌ مِّنَ اللَّهِ وَآيَةٌ مِّنْهُ
 اللَّهُ عَلَيْهِ سَلَامٌ مِّنْ قِبَلِهِ وَمِنْهُمْ مَّنْ يَنْتَظِرُ) ت مسلمانلردن بر قاج
 کیشیلر وارد که طوغر و قیامدیله ایدلر کیری شیئی الله ایلر پس آنلردن بعض کسینه وفا
 ایتدی کزده عهدینی (یعنی شهید اولدی) و بعض کسینه دخی منتظر اولور و تبدیل ایتدیله هیچ
 تبدیل ایتمکله * ف ذمتلرینی کامل ایتدیله یعنی جهاده جان و یروب شهید اولدیله نیجه که
 بدر واحد غوغا لر نه شهید اولد قلی کی و آنلردن بعض کسینه دخی منتظر اولور یعنی
 اصحابلردن بر قاج کسینه و ارایدیکه شهید اولد ایچونکه منتظر اولور لردی ایکن رسول علیه
 السلام یوردی که طلحه اول کسینه لردن که شهید اولدی (يَجْزِي اللَّهُ الْبَاقِينَ بِمَدِينِهِمْ
 وَيُعَذِّبُ الْمُنَافِقِينَ إِن شَاءَ أَوْ يَتُوبَ عَلَيْهِمْ إِنَّ اللَّهَ كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا) ت تاجر و یر
 الله طوغر یاره طوغر یلقاری عوم سندن و عذاب ایدمه منافق لره اگر دیلر یه یا خود ر حنیله
 توبه بی توفیق ایدمه آنلره البته الله بار لعیجی اسر کیجیدر (وَرَدَّ اللَّهُ الَّذِينَ كَفَرُوا بِغَيْظِهِمْ

لَمْ يَبَالُوا خَيْرًا وَكَفَى اللَّهُ الْمُؤْمِنِينَ الْقِتَالَ وَكَانَ اللَّهُ قَوِيًّا عَزِيزًا) ت وکیرو دونزدی الله
 اول کسینلر یکه کافر اولدیله کند و طار غنقلر یله بولدیله هیچ بر منعت و کفایت ایتدی
 الله مؤمنلر طرفندن غوغا یانده والله قوتلور غالبدر (وَأَنزَلَ الَّذِينَ ظَاهَرُوا مِنْهُمْ مِنْ أَهْلِ
 الْكِتَابِ مِنْ صِياصِمِهِمْ وَقَدْ قُتِلَ فِي قُلُوبِهِمُ الرُّعْبُ فَرِيقًا تَقْتُلُونَ وَتَأْسِرُونَ فَرِيقًا) ت
 واینزدی اول کسینلر یکه مدد ایتدیله قشونلره کاب اهلندن (یعنی قریظه بی
 اشاغی اینزدی) کند و قله لردن آتی ویردی آنلرک قلیلر نه قور قوی برکرو هی اولدی بر سکز
 واسیر ایندر سکز برکرو هی * ف بنی قریظه یه ووددن بر قیسه ایدی مدینه نل یقیننده
 یورت طوغشلر ایدی اولده آنلره حضرت پیغمبر یله صلح و ارایدی صکره احزابک غوغا لر نه
 صلحی یوزوب حضرت ندن کیرو دوندیله ایدی اشبو احزابک غوغا سندن پیغمبر من و آحبابی
 فارغ اولد قلی صبا حنده جبرائیل علیه السلام الله جانندن پیغام کتورمش که بنی قریظه یه
 کیده سکز آنلر ایلر غوغا ایتمکچون پس حضرت و مسلمانلر واروب بنی قریظه بی درت بش
 کون محاصره ایتدیله بنی قریظه طاق سز اولدیله و قلعه دن طشره جیه مقغه راضی اولدیله
 و دیدیلر که برن حقه سز سعد بن معاذ رنه حکم که ایدر سه قبول ایدرز پیغمبر علیه السلام ایسه
 آتی قبول ایتدی و سعد بن معاذ رضی الله عنه ایسه غوغا ایدنلری قتل و اولاد لری و قاریلری
 اسیر اولنه و ماللری مسلمانلر اراسنده قسمت اوانه دیو حکم ایتدی الله سبحانه نک و رسولک
 حکمی شو یله ایدی آنلر عهد لری بی یوزد قلی ایچون (وَأَوْثَقَكُمْ أَرْضَهُمْ وَدِيَارَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ
 وَأَرْضَهُمْ نَظْوًا) ت وآنلر الله علی کل شیء قدیر) ت وآنلر ویردی سز آنلرک اولرینی
 و ماللرینی و ویردی سز بر یری که با صمد یکز ایدی اول یره (یعنی خیبری) والله هر برشی
 اوزرینه قادر در * ف بنی قریظه نک یری مدینه یه یقین ایدی و حضرت علیه السلامه
 فتح اواندی اول حضرت شورری مهاجرین اراسنده یادی معیشتلرینه سبب اولدی و بر
 بشقه یردن مراد خیبر درایکی یانده کوره یه و لردن آنلدی آندن پیغمبر صلی الله
 و علیه وسلمک جله اصحابلری معاشلرندن راحت بولدیله (يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لِّأَزْوَاجِكُنَّ كُنْتُنَّ
 تُرِدْنَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا وَزَيَّنَّتْهُنَّ أَهْلُ الْإِيمَةِ كُنَّ وَأَسَرَّ كُنَّ سِرًّا جَمِيلًا) ت ای پیغمبر دیکل
 کند و خاتونلر یکه کها کردیله سز کز دنیا دیر لکنی و آنلر زینتی پس کاکر متعه و یریم سز
 و قوی یریم سز کوزل قوی بر مکله * ف شاه ولی الله رحه الله دیر که حضرتک خاتونلری
 اولنیکه دنیا یقینندن اول حضرتک یا تده یوغیسی طلب ایتدیله الله سبحانه آنلره نصیحت
 دیروب آنلری زجر ایندی و کوزلر معاشرت ایتک حکمی آنلره نازل ایتدی (وَأَن كُنْتُنَّ

قبای (مَا كَانَ مُحَمَّدٌ أَبَا أَحَدٍ مِنْ رِجَالِكُمْ وَلَكِنْ رَسُولَ اللَّهِ وَخَاتَمُ النَّبِيِّينَ) وَكَانَ اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا) ت دكادر محمد بر كسه نك بابا سی سرك كیشیلر بکزدن وایمکن اللهك پیغمبر بدر
 وپیغمبر لک مهر بدر (یعنی اندن کمره هیچ پیغمبر کلن) والله هر بر شئی بملجیدر * ف محمد
 علیه السلام اولادی یا خود آنک او غلناری عقبا به تشریف یوردیلر و یا خود قزلی
 فالدی او غلی قالدیکه کیشی اوله و حضرت بر ربه بابا اوله یعنی هیچ کسه بی حضرت پیغمبر لک
 او غلی صایع کزلیمکن اول حضرت الله سبحانه نکر سوا بیدر اش و جهتمدن جله امتک
 بابا سیلر و پیغمبر لک خاتم بدر آندنه کمره بر پیغمبر کایسرد کادر اش و یو کاککی ایله اول
 حضرت جله انبیالر اوزره اعلی اولدی (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اذْكُرُوا اللَّهَ ذِكْرًا كَثِيرًا
 وَسَبِّحُوهُ بُكْرَةً وَأَصِيلًا) ت ای اول کسه لر که ایمان کنورد بکزدن کرایدک الله تعالی بی
 جوقد کرایتمکله و تسبیح ایلدک کاه صبح و اخشام (هُوَ الَّذِي يَسِّرُ لِي سُبُلِي وَيُخْرِجُنِي مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ وَكَانَ بِالْمُؤْمِنِينَ رَحِيمًا) ت اول الله که رحمت کوندر
 مزلک اوزر کمره و رحمتله دعا بیدر سرك اوزر کمره ملائکه لری ناطشره کنور سزی
 قرانقوردن آیدنلق جانبنه والله مؤمنلری اسر کچی اولدی (يَحْيِيهِمْ يَوْمَ يَقُولُ اللَّهُ سَلَامٌ
 رَاعِدًا لَهُمْ أَجْرًا كَرِيمًا) ت آنلرک خیر اولان دعاسی مؤمنلره (یعنی اللهک و ملائکه لرک)
 اول کونکه او غرار الله جانبنه سلامدر و حاضر قیلو بدر آنلر ایچون کرای اولان مزدی
 * ف یعنی الله سبحانه آنلره سلام کوندر و یا خود آنلر برینه سلام بیدرلر و اش و سلام
 ایتمک آنلرک اواننده دنیا دهخی باقیدر (يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ شَاهِدًا وَمُبَشِّرًا وَنَذِيرًا
 وَدَاعِيًا إِلَى اللَّهِ بِآذَنِهِ وَسِرَاجًا مُنِيرًا) ت ای پیغمبر البتہ بز کوندرک سنی شهادت و پریمی
 و سوندریمی و قورقودیمی و دعوت ایدیجی اللهک جانبنه آنک حکم مبله و آیدن اولان
 چراغ (وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ بِأَنَّهُمْ مِنْ اللَّهِ فَضْلًا كَثِيرًا) ت و سوندر مسلمانلری انکله که
 آنلر ایچون اولور الله جانبندن یوک فضل و عنایت * ف جله امتلر دن اشرف و اعلی
 اش و امتدر (وَلَا تُطِيعُوا الْكَافِرِينَ وَالْمُنَافِقِينَ وَدَعُوا أَزْوَاجَهُمْ تَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ وَكَفَى بِاللَّهِ وَكِيلًا)
 ت و اطاعت ایتمه کافرله و منافقلره و آتی ویر آنلر سکا دیت ویر مسنی و ناپشور و ایشلر یکی
 الله اوزرینه و بسدر الله ایش یصه مق یوزندن (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا سَأَلْتُمُ الْمُؤْمِنَاتِ

مِنْ طَلَقْتُمُوهُنَّ مِنْ قَبْلِ أَنْ تَعْسُوهُنَّ فَمَا لَكُمْ عَلَيْهِنَّ مِنْ عِدَةٍ تَعْسُوهُنَّ أَفَتَعْسُوهُنَّ وَسِرَّوَهُنَّ
 سِرًّا حَاجِبًا) ت ای اول کسه لر که ایمان کنورد بکزدن نکاح ایتمک کمره مؤمنه
 اولان قاریلری مکره طلاق ویر سکر آنلره آندن اولکله ال سور دیکز آنلره پس یوقسدر
 سز بکون شوقار یلر اوزرینه هیچ بر عدتک صیار سکر اول عدتی پس متعه ویرک آنلره
 و بر اقل آنلری * کوزل بر اقله * ف بر کسه قاریسنه جاعدن اول طلاق ویر سه
 ا کمره می معین اولمش ایسه شومهر لک یار یسین قاریسه ویر مک لازمدر ا کمره مهر معین
 اولمش ایسه پس متعه ویر مک لازمدر یعنی بر کوهلک و بر باش اورنوسی یعنی بر بخار و بر
 ملایه ویر ملایسدر و بویه قاری اوزرینه عدت لازم دکادر همان اولوقته دیلر سه قوجه یه
 وارر یعنی بر بشقه قوجه نکاح ایدر اگر قوجه ایله قارینک ارا سنده جاعس بز خلوت صحبه
 بولنسه اش و سورنده تمام مهر ادا ایتمک لازم کلور و قاریسه دخی عدت واجبدر اش و سور
 مسئله بی ازواج مطهراتک حکمی ارا سنده کرایتمکک و جعی شو اوله که پیغمبر مز علیه
 السلام بر قاری بی نکاح ایتمشیدی وقتا که اول قارینک یا تنه تشریف یوردیلر قاری
 حضرت سو یلدی که سندن الله سبحانه به صغورم حضرت آنک جوابنده یوردیکه سن
 بر یوک صغنه جفکی آلدک شومسئله نلکذ کری بو کارشاد اولمش اوله و مؤمنلره خطاب
 اولسی آنی اعلامدر که تایلر که اش و حکم پیغمبرک خاصه سی دکادر بابا که جله مسلمانلر
 اوزره حکمدر (يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِنَّا أَعْلَلْنَا لَكَ زَوْجًا لَكَ الَّذِي آتَتْ أَجُورَهُنَّ وَمَا مَلَكَتْ يَمِينُكَ
 مِمَّا آفَاكُ اللَّهُ عَلَيْكَ وَبَنَاتٌ عَمَّاتُكَ وَبَنَاتُ خَالَاتِكَ وَاللَّاتِي عَاجِرْنَ مَعَكَ
 وَامْرَأَةٌ مُؤْمِنَةٌ أَنْ وَهَبْتَ نَفْسَهُمُ لِلنَّبِيِّ إِنْ أَرَادَ النَّبِيُّ أَنْ يَسْتَنْكِحَهَا خَالِصَةً لَكَ مِنْ دُونِ
 الْمُؤْمِنِينَ قَدْ عَلِمْنَا مَا فَرَضْنَا عَلَيْهِمْ فِي أَزْوَاجِهِمْ وَمَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ لِكَيْلَا يَكُونَ عَلَيْكَ حَرَجٌ
 وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا) ت ای پیغمبر بز رحلال قلدق سنکچون کند و خانو نلری یکی که
 ویردک آنلرک مهر لری بی و حلال قلدق جاریلر یکه مالک اولدک آنلره اول شیمدنک
 ایر بشدردی الله سنک اوزر یکه (یعنی کافر لردن ایریشن) غنیمتدن و حلال قلدق
 عجمک قزلرینی سکا و عجمک قزلرینی و دایک قزلرینی و تیز کل قزلرینی که هجرت ایتمیدیلر
 سنکله بر ابر و حلال قلدق مؤمنه قاری بی اگر باغشاه کند و نفس پیغمبره (یعنی مهر سز
 نکاح ایده) ! کردیلر سه پیغمبر که نکاح ایده شوقاری بی اش و مهر سز نکاح خاصه
 سنکچون حلال قیلندی سائر مسلمانلردن غیر البتہ بیلدک اول بر شئی که فرض قیلدق
 آنلر اوزرینه آنلرک قاریلرینک حقه و مالک اولدق قاری جاریلر حقه و قولای قیلدق
 تا اولسون سنک اوزر یکه هیچ بر طارلق والله یار لغیجی اسر کچیدر (یعنی نکاح باندن بر قاج

چشم و آرد که امت اوزره فرض اولدی و اول حضرت اوزره فرض دکادر * ف
یعنی سنک قاریلر که آنلرک مهرلر ن ادا ایتمشمن یعنی حالا نکاح کرده درلر خواه
قریشدن اولسون یا غیریدن اولسون و یا مهاجره اولسون و یا اولسون و یا اولسون کلیسی
حلالدرلر و عجمه و دایک قزی حلالدر هجرت شرطیه اسکرت هجرت ایتمزلر ایسه
حلال دکادر و هر بر قاریکه کند و نفسی یغمیره باغشدر یعنی مهر نیز یغمیره کند و نفسی
باغشده شو حلالدر اشبه و حکم یغمیره مخصوص در و مستانلر اوزرینه حکم شودر که (ان
تبتغوا باموالکم) یعنی کند و مالر کزایله قاریلر آکر یعنی مهر ایله نکاح اندیکر مهر نیز
نکاح سائر مؤمنلره جائز دکادر ایسه ترسه مهر مذکور اولسون و یا اولسون یا مهین
اولسون خواه مهین اولسون خواه نکاح حد نه کرده مهین اولسون پس شو مهر که کند و لری
آراسته مهین و ثابتدر اول مهر لازم اولور شو حضرت علیه السلام خاتونلری که
مشهور در و اندر اولکی حضرت خدیجه رضی الله عنهدر و آندن مسکره قالان خاتونلری
نکاح ایتمشدر و حضرت علیه السلام در مسکره طقوز خاتونلری قائمشدر حضرت عایشه
حضرت صفیه حضرت سوده حضرت ام سلمه حضرت زینب حضرت ام حبیبه
حضرت جویریة حضرت صفیه حضرت میمونیه رضی الله تعالی عنهن و اوج آخر کبر
قریشدن دکادر (ترجی من تشاء منهن و تؤی الیک من تشاء و من ابتغیت من عزت
فلا جناح علیک ذلک ادنی ان تقرعینهن و یرضین بما آتین کلهن و الله یعلم
ما فی قلوبکم و کان الله علیما حلیم) تاخیر ایدرسن بر قاری بی که دیلرسن شو قاریلر کدن
و یررسن کند و که بقین هر کس نه به که دیلرسن و اگر دیلرسن که یا نه که آله سن بر قاری بی اول
قاریلر کدن که یا نکدن ابراق ایتمک پس یوقدر هیچ برگاه سنک اوزر بکه اشبه و رخصت زیاده
یقیندر که کایدیننده آنلرک کوزلری و غم عیله و خوشحال اولدر او اشبه که و یررسن
آنلرک هپسنه والله یلور اول بر شیئی که سنرک قلب کزده و اردر والله یلجیدر حلیدر * ف
اول حضرت اوزره واجب ایتمدی خاتونلر آراسته بر ابرایمکی شو سبیدنکه قاریلر کند و
حقیدر دیو یلجیدر اول بر شیکه حضرت و یرراضی اولوب قبول ایدرلر ایکن اول حضرت
خاتونلر آراسته فرق ایتمدی جله خاتونلرک نوبتی برابر جماعات ایتمدی اما حضرت سوده
کند و نوبتی حضرت عایشه به و یردی (لَا یَحِلُّ لَکَ النِّسَاءُ مِنْ بَعْدِ وَلاَ أَنْ یَبْدَلَ مِنْ زَوْجٍ
وَلَوْ اَعْجَبَتْکَ مِنْهُنَّ اَلْاِمَامُ لَکَ عِینُکَ وَ کَانَ اللهُ عَلٰی کُلِّ شَیْءٍ رَقیباً) تا حلال اولمز سنک چون
خاتونلر بونفکده (یعنی شوایکی صفیدن مسکره بریسی قریشدن مهرلی اولان مهاجره
و بریسی نفسی هبه ایدن مهر سنر قاری و شودنخی حلال اواز که بدل قیله سن آنلرک یرسنه
بشق قاریلری و اگر آنلرک کوزلر لکری بی بکند کده مسکرت اول جاریه که مالک اولدک اکلر الله

هر بر شیئی اوزرینه ناظر در (اشبه و آیت اولکی آیتک تاخیدر) * ف یعنی بر قاج قسملری که
بکن آیتده بیان یوردی آنلرک زیاده نکاح ایتمک حلال دکادر و یرسنه موجود اولان
قاریلر یکی بشقه قاریلر تبدیل ایتمک حلال دکل ضروری اولان بونلر نه زیاده و نه نقصان
وسنک مالک اولدیغک جاریه لر اول حضرت مالک اولدیغی ایکی جاریه لر مشهور درلر بعضاری
اوج دیدیلر بریسی ماریه که حضرت ابراهیمک انا سیدر بریسی ریحانه یا شمعونه و یا هر بری
آری ایدیلر و حضرت عایشه یوردی بکه اشبه و زیاده بی منع آترده نسوخ اولدی جله عوردرلر
حلال اولدی (بایها الذین آمنوا لا یتدخلوا بیوت النبی الا ان یؤذن الیکم فی طعام غیر
ناظرین اناه و لکن اذا دعیتهم فادخلوا فاذا طعمتم فانتشروا و لا مستأنسین بحديث ان ذلکم
کان یؤذی النبی فیتحیی منکم و الله لا یتحیی من الحق و اذا سألتموهن متاعا فاستلوهن
من وراء حجاب ذلکم اطهر لکم و قلوبکم و قلوبهم و ما کان الیکم ان تؤذوا رسول الله و لا ان
تسکوا و ازواجهن بعده ابدا ان ذلکم کان عند الله عظیماً) تا ای مسلمانلر داخل اولیکر
یغمیرلر اولرینه مسکرت شو وقتده که اذن و یرلش اوله سزه طعام یکچون منتظر اولمیه رق
طعامک بشه سی وقتده و ایکن وقتا که دعوت اولند بکتریس کاکر وقتا که بکاید بکتر طاعما بکتر
صحبت ایدرلر بریسی کزک سوزینه طالب قاهر رقی بکندن مسکرت اکلش بکتر که بوسنرک
اذنسر کیرمک و طعام در مسکرت او طوبی قائم کز اولور انجی دیجی یغمیری پس او تا نور
سزدن و الله او تا غرط و غر و سوزدن و چنانکه سوال ایتمک یغمیره بک خاتونلر دن حاجته برار
بر شیئی پس طالب ایدلر شوم تا بی برده نک ارقه سندن اشبه و زیاده پاک اید بکتر سزک قایلر بکتری
و آنلرک قاجنی و لایق دکل سزکونکه انجیده سکرت اللهک یغمیری و لایق دکادر نکاح
ایده سکرت آنلرک خاتونلری آندن مسکرت اصلا البتة اشبه و ابش اللهک یا تمده یولک کاه اولدی
(ان تبتدوا شیاً او تخفوه فان الله کان بکل شیء علیماً) تا اگر اشکاره ایتمک بر شیئی یا کزایه سکرت
انی پس البتة الله هر بر شیئی یلجیدر (یعنی یغمیرلر در مسکرت قاریلری) نکاح ایتمکی
کیرلر سکرت الله سبحانه آتی یلور و ف الله سبحانه مسلمانلر ادب او کرمکه اشبه و آیت اترال یوردی
آندلر دن بر قاج جماعت بک ایچون حضرتک او یرسنه کیدرلر ایدی طعام ایریشجه آندر اولورلر
ایدی و طعام بکدارند مسکرت که قیوب آندر قالورلر ایدی و یرلر دانه غمه و سوزسو یلشکه
مشغول اولورلر ایدی طالبو که او تور دقلری او حضرتک ارام ایده چکری ایدی یغمیر ایسه
آندن متاذی اولورلر ایدی اما حیا سبیدن آنلرک دیمز ایدی که بوردن طشره چیتک دیوا اشبه و
اجادن الله سبحانه شو آیتده یوردی و اشبه و آیتده برده حکمی دخی نازل اولدی که اگر ککار
انواج مطهره آنلرک یوز یوز او یلور و اشبه و حکم مسلمان قاریلری اوزرینه واجب دکادر اگر
بر قاری جمیع بدن بور یوب برار کایله قارشو قارشو اوله کاه دکل و اگر و یر و اوله

وامنت ایت آله یسویک لغت ایتکله (یا ایها الذین آمنوا لا تمکونوا کالذین آذوا موسیٰ قبرا
 لله مما قالوا وكان عند الله وجیها) ت ای مسلمانلر اولیکز اول کسسه لر کیسه انجته دیلر
 موسای پس پالک یسه دی آتی الله اولک یسره که دیشار ایدی وموسیٰ الله یاسه ممتبر
 ایدی * ف شاه ولی الله رجه الله دیر که حضرت موسیٰ اغتسال ایتدیکی وقتده اور تیودی بی
 اسرا نیل دیدیلر که دبه طشاق دیر بر کون اتفاقا موسیٰ علیه السلام بر صویک کلزنده اوابن
 حیمه تاروب بر طاشک اوزرینه بر اقوب اغتسال ایدر ایکن الله سبحانه نک یسره مسیله طاش
 موسایک اوابن الوب یورید کده موسیٰ علیه السلام عقبه سکر دوب که دیر کن بی
 اسرا نیلدن بر قاج کر دهره اوغرا یوب بی اسرا نیل کورمشلر که موسیٰ دبه طشاق دکلر ف
 بعض فساد اهل موسیٰ علیه السلام تهمت ایتلر که حضرت هارونی یسانده اولدیر شک
 ریاسه ده بکاشریک اولسون دیو اشچو تهمتی موسایک قادره یسچون الله سبحانه هارونک
 جنازه سی کولک جانبدن ظاهر یوب هارون علیه السلام کولک جانبدن صدا ایتشکه بن کدور
 کندیه وفات ایتدم وینه بعض کسسه لر دیدیلر که موسیٰ کیز لوجه اغتسال ایدر پس آنک بدتده
 بر بشقه عیب واردی له مرضی یعنی برص یاده طشاق کبی بر کون حضرت موسیٰ یالکز
 اغتسال ایدردی واثوابلرین بر طاش اوزرینه بر ایشدی شو طاش اوابلری الوب قاجوب
 کتدی موسیٰ دخی کندی وعصا سن آلوب آردنجه سکر دوب کتدی صکره اول طاش بی
 اسرا نیلدن بر کوره اولد بی یره واروب طور دی جلد سی موسیٰ علیه السلامی جبلاق حاله
 کور دیلر ویلدر که بدنی میسر زرد و حضرت موسیٰ طار بلوب طاش اوزرینه بر قاج عصا
 اوردی عصا نک اثری طاشده کوریدی (یا ایها الذین آمنوا اتقوا الله وقلوا قولاسدید) ت
 ای مسلمانلر صافنک الله دن و دیکنر محکم اولان سوزی (یصلح لکم اعمالکم و یغفر لکم ذنوبکم
 ومن یطع الله ورسوله فقد فاز فوزا عظیما) ت تا کوزل قیله سز کیچون سنزلک ایشلر یکزی
 دیار اقیه سز کیچون سنزلک کاهلر کزی وهر کسسه اطاعت ایتده الله سبحانه به وآنک پیغمبرینه
 پس الینه مطاوعی بولدی یسول اولان طغرایله (انا عرضنا الامانه علی السموات والارض
 والنبال فابین ان یحملننا واشفقن منها وحملها الانسان انه کان ظلوما جهولا) ت بر عرض
 ایتلک امانتی (یعنی الله امر ونهیمنک تکلیفی قادره مق استعدادی) کوکار اوزرینه
 ویر اوزرینه و طاعلر اوزرینه پس قبول ایتدیلر که کورسونلر شو امانتی و قورقدیلر شو امانتدن
 رکتوردی انی آدمی البته آدم اولدی ظلم ایدیجی جاهل (یعنی آدمی به عدالت و علم بالفعل حاصل
 دکل ایسه ده آتی حاصل ایتکه استعدادی واردر) ف یعنی انسان کندی و نه رجم ایتیبوب
 ظلم ایدوب دیلر کیکنی ترک ایدوب شویولک امانتی قبول ایتدی و کولک ویرایسه آنلر ده نفس
 خواهشی یوقدر اکر ویرایسه ده شودر که آنک اوزرینه قایم اولد قری امر در که کولک خواهشی
 طولاندر که طوا و نور مخالفت ایتز ویرک خواهشی یوقدر تحریک ایتز و انسان ایسه آنده بشقه

بشقه خواهشلر واردر و احکام شرعیه ایسه آنک خواهشلرینک خلافی اولور ایکن انی قبول
 ایتدی اشوب ادا مانتی کندی خواهشلرینک خلافی اوزره صافنک لازم اولدی انی حفظ ایتک
 ایچون چوق قوت لازم اولور ویرایسه زیاده زور و کوج برشیدر که زیاده قوت استراشبو
 امانتی کتورمنک انری شودر که انکار ایدلری قصور لری اوزرینه مواخذه ایدر و انی ایتلر
 قصور لرن عفو ایدر و اشبو حکم انسان اراسنده جاریدر مثلا بر کسسه نک امانتی قصه دایله
 ضایع ایدر سه ضامن اولور اکر اختیار منضائع اولسه عوض ادا ایتک لازم اوانر (للعذب
 الله المنافقین والمنافقات والمشرکین والمشرکات ویسوب الله علی المؤمنین والمؤمنات وكان
 الله غفورا رحیما) ت تا اوله ایشک آخری شو که عذاب ایدله الله منافق لره و منافقه قاریلره
 وشریک قوشن ارککلره وشریک قوشن قاریلره ورحیم لره رجوع ایدله الله و من اولان ارککلر
 اوزرینه و مؤمنه اولان قاریلر اوزرینه الله یار ایدیجی اسر کیجیدر

(سوره سبأ مکه و هی اربع وخمس وخسون آیه)
 سبأ سوره سی مکه ده نازل اولمش و اشبو سوره الی درت ویا الی بش ایتدر

(بسم الله الرحمن الرحیم)
 (باغشلیجی اسر کیجی اولان اللهک اذیه او قوروم)

(الحمد لله الذی له ما فی السموات وما فی الارض وله الحمد فی الآخرة وهو الحکیم الخبیر) ت
 جله اوکک الله ایچوندر که آنک مکه کیجیدر کو کارده ویرده اولان شبلر و انکیچوندر اوکک
 آخرتده واولدر حکمت صاحبی بیلیجی * ف دیناده برشی یا عتده وایش ایتلده بشقه بشقه
 کسسه نک تشا و تعریفی اولور و شو اوکک اللهک نعمانک اورقوسیدر آخرتده هیچ بر اوردی
 اولیوب حقایق لر بتون بتونه الله سبحانه نک جانبته منسوب اولور نیچون که هر نه شی
 اولور سه الله سبحانه جانبدندر (یعلم ما یلی فی الارض وما یخبرج منها وما یزل من السماء وما
 یخرج فیها وهو الرحیم الغفور) ت یلور اول شی که کیردیرمه واول شی که طشره میقار
 بردن واول شی که اشاغی کور کو کدن واول شی که یه قارو کیدر کو کله و الله اسر کیجی
 یار ایدیجیدر * ف یه کیردیرمه جانور لر و قور دجفزلر و طشره میقار بردن یعنی اوتلر او کیدلر
 و اشاغی اینر کو کدن یعنی یغور و قرآن و تقدیر و یوقارو کیدر کو کله یعنی عل و دعا و اولر
 روحی و جله آبادان اولور لر الله سبحانه نک رحمتدن (وقال الذین کفروا لا تأتینا الساعة قل
 بی وری تأتینکم عالم الغیب لا یعرب عنه مثقال ذره فی السموات ولا فی الارض ولا یغفر
 من ذلک ولا اکبر الا فی کتاب مبین) ت و دیدیلر اول کسسه لر که کافر اولدیلر کلز بزم اوکز
 قیامت دیکل او ت بزم رجه قسم ایدرم که البته کور سزه شو یلر بکه کیزلیری بیلیجیدر و غایب

اولم آدن بر ذره مقداری شی کو کارده و پرده از رهن کو چک و یوک هر نه و اربسه
 لوح محفوظه ثابتند (لَيُخْزَى الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أُولَئِكَ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ
 كَرِيمٌ) ت ناجز او بره اول کس نه لره که ایمان کنور دیلر و ایشلدیلر کوزل اولان ایشلری
 ایشم بکروه آنلرایچون وارد دیار لغز و ایا اولان رزق * فیعی جز او بر مکچون قیامتک
 کلسی لازم اولان برامرد (وَالَّذِينَ سَعَوْا فِي آيَاتِنَا عَاجِزِينَ أُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ مِنْ رِجْزٍ
 أَلِيمٌ) ت و اول کس نه لره که یوریدیلر بزم آید لر یزه مقابله ایدرک ایشم بکروه آنلرایچون در در
 و بریحی عذاب کو توقعو بندن (وَيَرَى الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ الَّذِي أُنْزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ هُوَ الْحَقُّ
 وَهُمْ يَدْعُوا إِلَى صِرَاطٍ الْعَزِيزِ الْحَمِيدِ) ت و نا که یله (صحابه دن و مؤمنلردن) اول کس نه لره که
 ریلدی آنلره علم شول شیده (یعنی قرآنه) که اینه لر دی سنک جاب که کند و بر بکدن طوغریدر
 و دلالت ایدر غالب اولان محمود اولان اللهک یولنه * ف قیامت آنک ایچون کله چکدر که تا اول
 کس نه لره که قیامت یقین ایتیلر ایدی ظاهر کوز یله دخی کور لر (وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا هَلْ
 نَدْرِكُكُمْ عَلَى رَجُلٍ يَنْتَحِمُكُمْ إِذَا مَرَّ قَمٌ كُلِّ غَزَا أَنْتُمْ لَنْ تَخْلُقُوا جَدِيدًا) ت و دیدیلر اول کس نه لره
 که کافر اولدیلر آبادلات ایدم می سزی بر کیشی اوزر یسه که خبر و یور یور سزه که وقتا که باره
 باره اولور سکر بتون بتونه باره باره اولمغه البته سز لریکی خلق اولنه قد و اولور سکر (أَفَنَرَى
 عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَمْ بِهِ جِنَّةٌ بَلِ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ فِي الْعَذَابِ وَالضَّلَالِ الْبَعِيدِ) ت
 ایا باغلدی الله اوزر یسه یلانی یا خود آنکه دیوانه لک واری بل که اول کس نه لره که ایمان
 کتور من لر آخر ته عذابده اولور لر و ابراق اولان آرز غنیلقده اولور لر (أَفَلَمْ يَرَوْا إِلَى مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ
 وَمَا خَلْفَهُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ إِنْ نَشَاءُ نَحْطِفْ بِهِمُ الْأَرْضَ أَوْ نَمُطُّهَا عَلَيْهِمْ كَسَفَافِ السَّمَاءِ
 إِنْ فِي ذَلِكَ لَا يَهْدِيهِمْ كَلَّ عَيْنٌ مُذِيبٍ) ت ایا کور من لری اولشینی که کند و لر نیک او کارنده وارقه لر نه
 وارد کور کدن ویردن (یعنی پرو کول کند و لری قوشا شمدن) اگر دیلر سکر چکور رددل
 آنلری بر ما خود صالرق اوزر لر یسه (آتش) باره لر ن کو کدن بزم ایتلر می انکار ایتد کاری
 ایچون البته بونده نشانه وارد هر بر قایدیچی اولان قول ایچون (وَأَقْدَأ تَبْدَأُ دَاوُدَ مِنْ أَفْصَلَا
 بِأَجْبَالٍ أَوْ يَمُوتُ مَعَ الطَّيْرِ وَنَسَّاهُ الْخَلْقُ) ت و ویردک داوده کند و جانمزدن یوکا کی دیدک
 ای طاعلر یوکسک والحق تسبیح ایدک داود ایلله و دایم قیلدق کافر لری و یومش قیلدق
 آنکیچون تموری (إِنْ أَعْمَلُ سَابِغَاتٍ وَقَدِّرْ فِي السَّرْدِ وَاعْمَلُوا الصَّالِحَاتِ إِنِّي بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ) ت

پورد قک زرخلری کسش و اتکلی ایل و پردوزی به قبل وسط حال ایل حلقه لر یق وای
 داودک اهل بیت ایشلیک کوزل اولان ایشلری البته بن اولشیکه ایشلر سکر کور یچیم * ف
 داود علیه السلام صحرایه جبهه دیلر و کندی کاهن اوزر یسه اغاق ایتدیلر و کوزل آواز ایل
 زبور او قودیلر آنک تا نیر یله طاعلر دخی حضرت یله برابر توبتی او قور لر ایدی و آغلر لر ایدی
 و قوشلر کلوب یاتد طوز لر ایدی و آنک صکی آواز ایدر لر ایدی و شو مجاسده چوق
 کس نه لره وفات ایدر لر ایدی و تمور حلقه لر کی اول حضرت داود علیه السلام دن ایچاد بولش
 (وَالسَّيِّئَانِ الرَّجِيمِ عَذَابُهُمْ وَرَوَّاحُهُمْ وَاسْلُمَا لَهُ عَيْنُ الْقَطْرِ وَمِنْ الْجَنِّ مَنْ يَعْمَلُ بَيْنَ
 يَدَيْهِ بِأَذْنٍ رِيَّةٍ وَمَنْ يَزْغِ مِنْهُمْ عَنْ أَمْرٍ نَأْتِيهِمْ مِنْ عَذَابِ السَّعِيرِ) ت ورام یسه دق سلیمان
 روز کاری که ایشور روز کارک صباح و قتنده سیری بر آیلق یول ایدی و اخشام و قتنده سیری بر
 آیلق یول ایدی و اقدق آنکیچون باقر یکار بی ورام قیلدق جنلردن اول کس نه لره که ایشلر آنک
 او کنده آنک رب سنک حکمیه و هر کس نه دونه آنلردن بزم حکم مژدن طاعلر یزرا کاجه سنک
 عذابدن (يَعْمَلُونَ لَهُ مَا يَشَاءُ مِنْ مَحَارِبَ وَعَمَائِلَ وَجَنَانٍ كَأَجْوَابٍ وَقَدُورٍ رَاسِيَاتٍ اعْمَلُوا
 آلَ دَاوُدَ شُكْرًا وَقَلِيلٍ مِنْ عِبَادِيَ الشَّكُورُ) ت ایدر لر دی اکادیلدیکی شیلری قلمه لر دن
 و صورتلردن و کسه لر دن بر که مقداری و کس نه ویرنده ثابت اولان قهر لر و قاز غلاری
 دیدک عمل ایدک ای داودک تابعلری شکر ایتد کلسی و خالو که آزدیم قولار مدن شکر
 ایدنلر * ف سلیمان علیه السلام بر یختی و ایدیکه اوزر یسه عسکر یلک تمای بنوب آنی
 روز کار یارم کونده شامدن عینه و یمندن یسه یارم کونده شاهه کتور لری و الله سبحانه عنده ایش
 باقر یکار بی چیه قمار مش ایدی جنلر شو باقر دن قایلر د و کوب یوک قوجه مان جنا قار
 و قهر لر ایدر لر ایدی و شوظر و فلر ده طعام بشور و ب عسکر لر نه تقسیم ایدر لر ایدی (فَلَمَّا قَضَيْنَا
 عَلَيْهِ الْمَوْتَ مَا دَلَّهُمْ عَلَى مَوْتِهِ إِلَّا دَابَّةُ الْأَرْضِ تَأْكُلُ مِنْ عَيْنِنَا فَلَمَّا أَخَذَتْ الْجُنُودُ أَنْ لَوْ كَانُوا
 يَعْلَمُونَ الْغَيْبَ مَا يَبُوءُ فِي الْعَذَابِ الْمُهِينِ) ت پس وقتا که مقرر ایتدک آنک اوزر یسه اولوی
 دلالت ایتدی جنلری آنک اولدیکه سکر آنج یچی یوک کیدی سلیمانک عصا سنی پس
 وقتا که دوشدی ظاهر اولدی جنلره اگر اولدیلر غمی بیلجیلر کافز لر ایدی ذلیل قیلجی اولان
 عذابده * ف حضرت سلیمان علیه السلام جنلرک اللری یله بیت المقدسک مسجد بی باعشدی
 وقتا که یلدی موتی یقین اولدی جنلره مسجدک عمارتی نقشه سنی کوس تردی که ایشو شکل
 اوزر عمارت ایدک و سلیمان کندوسی صرجه دن بنا و لفس بر او ایچنه کوروب قانولری
 بغل یوب اقه سبحانه نک عبادت نه مشغول اولدی و عصا سنی سو کتوب غمازه قایم ایکن روحی
 قبض اولندی سلیمان علیه السلام وفات ایتدیکه دفسکره بر یل تمام اولجیه قدر جنلر
 عمارت نه مشغول اولور لر ایدی وقتا که عمارتک جمله سین تمام ایتدیلر صکره سو کندیکی عصا آنک

دینی قورت ییوب قیرلدی و سلیمان دوشد کده جله ره وفاق معلوم اولدی و جنلر که آدماری
آلدان عیون غیبی بیلک دعوا سین ایدرلر ایدی آنلرهم ملزم اولدیلر (اَقْدَسْكَانَ سَبَاقِ مَسْكَنِهِمْ
آيَةُ جَنَّاتٍ عَنْ يَمِينٍ وَشِمَالٍ طُورًا مِنْ رِزْقِ رَبِّكُمْ وَاشْكُرُوا لِلَّهِ بَلَدًا طَيِّبَةً وَرَبُّ غَفُورٌ) ت
وار ایدی سباق و میجون آنلر ساکن اوله جق پرلنده نشانه ایکی باغچه بری صاغ یا تنده و بری
صول یا تنده دیدلر یکیز بکیز رزقندن و شکر ایدلر آنلر بکیز بکیز وار دبا کیزه اولان شهر و
یار لغیبی اولان رب ف باقیس سباقا ملکه ملکه ایدی شوملکتی کوزله آبادان قیلدی
جمله کولرک و برکه لرک و بیکار لرک صوفی بریره جمع ایدوب بریوک صوابیاری یا بدروب
دیوانلک اوج پرلنده لرک یوکسکلکی و الحاق لغی اعتبار فچه اوج در پیچه یا بدردی و بیلک
تمامنده یغمور صوفی ایتبار جمع اولور ایدی هر قدر که ایتبار ایدی خرج ایدرلر ایدی ملکی
کوزله مهور و آبادان اولدی (فَاعْرِضْ وَافَارِضْنَا عَلَيْهِمْ سَبِيلَ الْغَرَمِ وَبَدَّلْنَاهُمْ بِجَنَّتَيْنِ
ذَوَاتِ الْأَكْلِ خُطٍّ وَثَلٍّ وَثَلٍّ مِنْ سِدْرٍ قَلِيلٍ) ت پس بوز جویر دیلر (یعنی شکر کردن) پس
کوندرلر آنلر اوز پرلنده قی آقان صوفی (یعنی برسیلکه او کفی تمه لایله باغله یلر ایدی)
وعوض و برلر آنلر ایکی باغچه سنک بدلنده ایکی باغچه کده دادی آجترق واکشی اولان میوه
صاحب لردر آجی ایله فین اغاجی صاحب لردر و عربستان یه ان کراسندن آذربشی صاحب لردر
ف وقتا که الله سبحانه آنلر شکر سزلکی سببندن دیلدیکه آنلر عذاب کوندره پس بیان
صحانی براندی آنلرک اول صوابیاریک دینده پس اشبو صجابا لر صوبک بندیک دینی دلده
صوزور کتوروب نیندی و سدی قیر و پوزدی اول صوعذاب صوفی اولوب رنکی آل
اولدی و هر بره ایشدیه اوره فی خواب ایدوب ایشه براهن ایدی مسکره اول قوم بتون
بتونه طاعاش و باقی قلانلری اول کوزل باغچه لر عوضنده اکشی اجترق میوه لر و آجی ایله فین
و عربستان بیان کراسی بولدی (ذَلِكَ جَزَاءُ سَاقِطَةٍ لِمَنْ كَفَرُوا وَهَلْ يُجْزَى إِلَّا الْكَفُورُ) ت
بونک ایله جزا و برلر آنلرک شکر سزلکی سببیله و کتو جزا و بر میز مکرشکر ایتینه
و برلر (وَجَعَلْنَا بَيْنَهُمُ الْفَرَى الَّتِي بَارَكْنَا فِيهَا آفَرَى ظَاهِرَةً وَقَدَّرْنَا فِيهَا السَّيْرَ سِيرُوا فِيهَا
لِيَبْأَيُوا آمِينَ) ت و یصه دق آنلرک اراسه به شول کویلرک اراسنده کبرکت قودق
شو کویلرده (یعنی شامده) بری برینه یناشمش برقاج کویلری و مقرر قلدق شو کویلرده
کلوب کیمکی دیدلر سیر ایدلر شو کویلرده کیم لرده کوندرلر ده امین اوله رق ف یعنی
یندن تاشامه وار فچه ایکسنگ اراسی امین بوللر ایله و بری برینه متصل اولان کویلر ایله
مهور ایدی یقین قوناقلر ایله سفر لری و ارایدی سیر و کز مکی (فَقَالُوا أَرَبِئَابُ عَدِيبٍ
أَسْفَارًا وَظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ فَجَعَلْنَاهُمْ أَحَادِيثَ وَمِنْ قَتْلِهِمْ كُلِّ عَمَزِقٍ أَنْ فِي ذَلِكَ لَا بَيَاتٍ إِلَّا كَلِّ

صبار شکور) ت پس دیدیلر (یعنی حال دلیله) ای برم بر عجز اوراق قلغل برم سفر لر مزلک اراسی
و ظلم ایتدیلر کده و تفسیر نه پس قلدق آنلری حکایه لر و پاره پاره ایتدک آنلری تمام پاره پاره
ایتدکله البته اشبو و ماجرا ده واردر نشانه لر هر برشکر ایدیبی اولان صبر ایدنلر ایچون
ف راحتده سر خوشلق ایدوب راحت سزلکی طلب ایتدیلر و دیدیلر که تنکیم بشقه
ملکه لرده ایشیدیرز که سفرده صوبو لیمور و آباد اولان کویلری بولیمور بونک کبی برلر
دخی اوله ایدی اشبو بیلک شکر سزلک کدر قیروب پاره پاره ایتدک آنلری یعنی طاعاش اولدیلر
آر و آبر و کویلرده (وَلَقَدْ صَدَّقَ عَلَيْهِمْ إِبْلِيسُ ظَنَّهُ فَاتَّبَعُوهُ الْآفِرِيقَامِينَ الْمُؤْمِنِينَ) ت و تحقیق
طوغرو بولدی آنلرک حقسنده ایلدس کند و ظنی پس اتباع ایتدیلر آنلر شیطانده مکر برآز
کروه مؤمنلردن فاروز اولده ایلدس لاحتنسکن ذریتسه الاقلیادیش ایدی شوبله اولوب
طشره جیقدیلر (وَمَا كَانَ لَهُ عَلَيْهِمْ مِنْ سُلْطَانٍ إِلَّا أَنْعَلَمَ مَنْ يُونُوسَ بِالْآخِرَةِ مَنْ هُوَ مِنْهَا فِي شَكٍّ
وَرَبُّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ حَفِيزٌ) ت و یوقدر شیطان ایچون آنلر اوز پرلنده هیچ غلبه لک لیکن
مبتلی قلدق نایله لم اول کسنه بیکه ایمان کتورر آخرته اول کسنه دنسکه آخرتدن
شکده دروسنک ربک هر بری اوز پرلنده حافظ و نکه یاندر (قُلِ ادْعُوا الَّذِينَ زَعَمْتُمْ مِنْ
دُونِ اللَّهِ لَا يَمْلِكُونَ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ فِي السَّمَوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ وَمَا لَهُمْ فِي شَرْكٍ وَمَا لَهُ مِنْهُمْ
مِنْ ظَهِيرٍ) ت دیکل دعا ایدلر اول کسنه لر که معبود کان ایتدیکز ایدی الله دن غیری مالک
دکلر ذره مقدارینه کو کلرده و برده و یوقدر آنلر ایچون کو کده و برده هیچ برشرکت لک
و یوقدر الله ایچون آنلر دن هیچ برکومکچی (وَلَا تَنْفَعُ الشَّفَاعَةُ عِنْدَهُ إِلَّا لِمَنْ أَذِنَ لَهُ حَتَّى إِذَا
فُزِعَ عَنْ قُلُوبِهِمْ قَالُوا مَاذَا قَالَ رَبُّكُمْ قَالُوا الْحَقُّ وَهُوَ الْعَلِيُّ الْكَبِيرُ) ت و قائده و برمن
دیلک ایلک اللهک یا تنده مکر برکسنه ایچونکه اذن و برمش اوله آنک ایلچون (و محشر
اهلی اضطر ایدله اولورلر) اولو قمتکه اضطراب دفع اولمش اوله آنلرک قلابرندن دیرلر کده نشی
امر ایتدی سزلر بکیز بوقار و ده اولان ملائکه لر دیرلر سور و بدو طوغرو سوزی (یعنی
شفاعته اذن و یردی) والله یوجه مرتبه لوقدری یوکدر ف یعنی انسانک عوامی الله
سجانه نک حضورنده اولیلر دن شفاعت طلب ایدرلر و اولیلر انبیالردن و انبیالر ملائکه لر دن
و ملائکه لرک حالی شودر که یوردی وقتا که الله سبحانه نک حکمی عرشک اوزرندن کلوب
شوبله بر آواز ظه و رایدر که کویا قوردن اولان زنجیرک طاش اوز پرلنده دوشدیک آواز کبی
ملائکه لر قورقورلرندن دترلر وقتا که صداسا کن اولدی و کلام غامیله نازل اولدی ملائکه لر
بری برندن سؤل ایدرلر کده حکم اولندی دیو اشبو و قنده بوقار و ده اولان ملائکه اشاغنده
اولانی خبردار قیلرلر اولشیکه الله سبحانه نک کمتنه موافقدر و اسلوب سابق اوزره

معاوند را بشو حکمی یورش (قُلْ مَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ قُلِ اللَّهُ وَإِنَّا
 أَوَايَا كُمْ لَعَلَّ هُدًى أَوْفَى ضَلَالٍ مُبِينٍ) ت دیکل کیم رزق و برده سیزه کو کار جانبدن و بر
 جانبدن بردخی دیکل الله و پر و البته بر لری یا خود سز لهدایت اوزرینه من یا خود آشکاره
 اولان یولی شاشور و قدیمین ف یعنی هرایکی فرقه طوغرو یول و اوزرینه دکل بری طوغریندر
 و بری اگری بو کیدر پس لازمدر که صحیح اولان عقله دقت ایدوب و دلیله باقوب طوغرو
 اولانی طوغر تکرار شبو تحقیق شده انلک جوابی وارد که اشبو زمانه نلک آدم لری نلک بعضنه که
 دیر لری که ایکی فرقه قدیم زماندن بویه کلمش عماره به نه حاجت وارد (قُلْ لَا تَسْتَلُونَنَا جَزَاءً
 وَلَا نَسْأَلُ عَمَّا تَعْمَلُونَ) ت دیکل سوال اولمز سکزیم گاه سز د و بر دخی سوال اولمز
 اولشیدنکه ایشلر سکز (قُلْ يَجْمَعُ بَيْنَنَا رَبُّنَا بِمَا نَافَعُ وَهُوَ الْفَاتِحُ الْعَلِيمُ) ت دیکل
 جمع ایدریم اراضی بزم دیم سکره حکم ایدریم اراضه طوغر یقله الله تعالی مشکل
 ایشلری فتح و عدل ایل حکم ایدریم (قُلْ أَرُونِي الَّذِينَ أُخْفِيتُمْ بِهِ شُرَكَاءَ كَلَّا بَلْ هُوَ اللَّهُ الْعَزِيزُ
 الْحَكِيمُ) ت دیکل کوسرک بکا اول کسسه لری که الحاق ایدریم الله سبحانه به شریک یصه یوب
 شویه د کادر بلکه الله غالب اولان حکمت صاحبی اولان الله در (وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا كَافَّةً
 لِّلنَّاسِ بَشِيرًا وَنَذِيرًا وَلَكِنَّ أَكْثَر النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ) ت و کوند رمدل سنی مکرر انلک
 جله سچون سوزیدریم و قور قودیم و ایمن آدم لری جوغی بیازلر (وَبَقُولُونَ مَتَى هَذَا
 الْوَعْدُ إِن كُنتُمْ صَادِقِينَ) ت و دیر لری نه وقت شده وجوده کلور شو و عده اکر اول سکز طوغرو
 دیمیلر (قُلْ لَكُمْ مِيعَادُ يَوْمٍ لَا تَسْتَخِرُونَ عَنْهُ سَاعَةً وَلَا تَسْتَقْدِمُونَ) ت دیکل سز سچون
 وارد بر کونک و عده سیمکه کیر و ظالمز سکز آندن بر ساعت و ایلر و دخی کیم سکز (وَقَالَ
 الَّذِينَ كَفَرُوا إِنَّا نُؤْمِنُ بِهَذَا الْقُرْآنِ وَلَا بِالَّذِينَ بَيْنَ يَدَيْهِ وَلَوْ نَرَى إِذِ الظَّالِمُونَ مَوْقُوفُونَ عِندَ
 رَبِّهِمْ يَرْجِعُ بَعْضُهُمْ إِلَى بَعْضٍ الْقَوْلَ يَقُولُ الَّذِينَ اسْتُضْعِفُوا لِلَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا لَوْلَا أَنَّهُمْ
 لَكِنَّا مُؤْمِنِينَ) ت و دیدلر اول کسسه لری که کافر اولدیلر (یعنی مشرک لری) هر کز انیافین
 اشبو قرا نه دخی شول کتابه که قراندن اول اولدیر نجیب ایدر سن ای کوریمچی اکر
 کور سکز ظالمز طوغر دیر لری اولور لری باریک یاتده کیر و دودندر آ نلک بعضی آخر بعضه
 سوزی (یعنی سوال ایدر لری و جواب ویر لری) دیر لری اول کسسه لری که ضعیف سایلدیلر اول

کسسه لری که تکبر ایدیلر اکر اولمز سیدیکر سز لری البته بزرگه لسان اولور دق (قَالَ الَّذِينَ
 اسْتَكْبَرُوا الَّذِينَ اسْتُضْعِفُوا لِمَنْ صَدَدْنَا كُمْ عَنِ الْهُدَى بَعْدَ إِذْ جَاءَكُمْ بَلْ كُنْتُمْ جَحِيمِينَ)
 ت دیدلر اول کسسه لری که یوگ لک ایدیلر اول کسسه لری که ضعیف ایدیلر بزرگی منع ایدیلر
 سز لری هدایت دن آند نصکره که کلدی هدایت سز به که سز لری گاه ایشلر ایدیکر (وَقَالَ
 الَّذِينَ اسْتُضْعِفُوا لِلَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا بَلْ مَكْرَ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ إِذْ تَأْمُرُونَهُمْ أَنْ يَمْلِكُوا بِاللَّهِ وَجَعَلْ لَهُ
 آيَاتًا وَسَرُوا أَلْفَامَةً كَذِبًا وَأَلْعَازَابُ وَجَعَلْنَا الْآغْلَالَ فِي عُنُقِ الَّذِينَ كَفَرُوا هَلْ
 يَجْزُونَ إِلَّا مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ) ت دیدلر اول کسسه لری که ضعیف سایلدیلر اول کسسه لری که
 یوگ لک ایدیلر بلکه منع ایدیلر بزرگی کیجه نلک و کوند لک الداعی (یعنی
 سز لری حمله کز که داعی نلک سینه ایدیکر) که امر ایدیلر بزرگی کافر اوله و ز الله سبحانه به
 و مقرر قیلده و ز انکچون شریک لری و کیر لری جله سی پشیمان لری وقتا که کور دیر عذاب
 و آق ویر رز زنجیر لری اول کسسه لری یونلرینه که کافر اولدیلر سز و ایشلر اولمز لری مکرر
 ایشلر کاری شسته موافق (وَمَا أَرْسَلْنَا فِي قَرْيَةٍ مِّنْ نَّذِيرٍ إِلَّا قَالَ مُتْرَفُوهَا إِنَّا بِكُمْ لَبِئْسَ مَا كَانُوا يَفْعَلُونَ)
 ت و کوند رمدل هیچ بر کویه بر قور قودیم مکرر دیدیلر شو کویک ز نکیملری البته بزرگی
 اولشیکه کوند رمدل یکر کا کافر لری (وَقَالُوا لَوْ كُنَّا نَسْمَعُ أَوْ نَعْقِلُ مَا كُنَّا فِي أَصْحَابِ النَّارِ)
 ت دیدلر بزرگی زیاد جو غز مال جهنمدن و اولاد جهنمدن و دکلر بزرگی عذاب اولش
 (قُلْ إِنِّي بَسِطُ الرِّزْقَ لِمَن يَشَاءُ وَيَقْدِرُ وَلَكِنَّ أَكْثَر النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ) ت دیکل البته بریم
 اکسین قیلر رزق اول کسسه ایچون که دیر و طار قیلر اول کسسه ایچون که دیر و لیکن آدم لری
 جوغی بیازلر (وَمَا مَوَالِكُمْ وَلَا أَوْلَادُكُمْ يَتَّقُونَ تَقَرَّبْكُمْ عِندَ نَازِلِي الْأَمْنِ آمَنَ وَعَمِلْ صَالِحًا
 فَأُولَئِكَ أَهْمُ جَزَاءِ الضَّعِيفِ يَمْلِكُوا وَهُمْ فِي الْعَرْشَاتِ آمِنُونَ) ت و کادر سز لری مال لری کز
 و اولدر کز اولشیکه یقین قیلده سز بزم یا غزه یقین لری مر قبه سینه (لیکن یقین اوله جق)
 اول کسسه در که ایمان کنوردی و ایشلری کوزل ایشلری پس اشبو کروه آنلر ایچون
 وارد لری مکی قیدر جزای اولشیکه بدیده که ایشلر ایدیلر آنلر بوجه کوشنکارده لعین
 اولور لری (وَالَّذِينَ يَسْعَوْنَ فِي آيَاتِنَا عِاجِلِينَ أَوَلَمْ يَكُنْ فِي الْعَذَابِ مُخَضِّرُونَ) ت و اول
 کسسه لری که یور لری بزم آیت لری ردایتمکه اشبو کروه عذابنده حاضر اولور لری (قُلْ إِنِّي بَسِطُ
 الرِّزْقَ لِمَن يَشَاءُ مِنْ عِبَادِي وَيَقْدِرُ لَهُ وَمَا أَنفَقْتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَهُوَ خِزْيٌ رَّاظِينَ) ت

دیکل البته بنمردیم ککش قبل روزی اول کسسه ایچونکه دیلر کند و قوللرندن و طارقلر
اول کسسه یه کدیروا و اشیکه خرج ایدر سکر هر بر جسدن پس الله آتک بدای و بر و الله
رزق و بر نلر زیاده خیر لیدر (و یوم یحشرهم جمیعاً ثم یقول للهِ لا تیکه اهل اولایا کم کانوا
یعبدون) ت و شول کونده کجج ایدر آنلرک جله سی صکره دیر فرشته لره که شولری
سزله عبادت ایدر لایدی (قَالُوا سُبْحَانَكَ اَنْتَ وَلِیْنَامِنْ دُونِهِمْ بَلْ کَانُوا یَعْبُدُونَ الْاِلٰهَ الْکَثَرُ
بِهِمْ مُؤْمِنُونَ) ت دیدیلر فرشته لریا کلک سنکچوندر سن بزم و امیز و معبود من سن آنلردن
غیری (بعی آنلرده بر محبت ایتدیکمزد و دوست طوئدیغمز کیمسه یله یوقدر آنلرک عبادت
ایتمسه نصل خشنود اولورز) بلکه آنلر عبادت ایدر لردی چنلره آنلرک چوغی چنلره
ایناجیدر لره یعنی ملائکه لره عبادت ایتکلک شیطانک و سوسه سیله در پس دیر سنکه شیطانلره
عبادت ایتدیلر (فَالْیَوْمَ لَا یَمْلَکُ بَعْضُکُمْ لِبَعْضٍ نَفْعًا وَلَا ضَرًّا وَ نَقُولُ لِلَّذِیْ نَظُنُّ اَوْ دُقُوْا عَذَابَ
النَّارِ اَنْتِیْ کُنْتُمْ بِهَا تُکَذِّبُونَ) ت پس اشبو کونده قادر اولور سزله بهضکر آخر بعضه فائده
ایرشد و مکونه ضرر ایرشد و مکور یوروز اول کسسه لره که ظلم ایتدیلر طادی کز اولرک
عذاب کیمزلرانی یلان صیار دیکز (وَ اِذَا تَنَبَّیْ عَلَیْهِمْ اٰیَاتُنَا یَنۡتَهِیْ قَالُوْا مَا هٰذَا اِلَّا رَجُلٌ یُّرِیۡدُ اَنْ
یُّصَدِّکُمْ عَنْمَا کَانَ یَعْبُدُ اٰبَاؤُکُمْ وَ قَالُوْا مَا هٰذَا اِلَّا اَفۡلَکُ مَعۡتَرِیْ وَ قَالَ الَّذِیۡنَ کَفَرُوْا لِلّٰحِقِّ لَمَّا
جَآءَهُمْ اِنَّ هٰذَا اِلَّا صُرۡمِیۡنَ) ت و چان اوقونسه آنلر اوزرینه آیدن اولان آیتلر عیز دیرلر
دکادر اشبو یغمبر مکرر کیشی کدیلمنغ ایده سزی اولشیدنکه عبادت ایدر ایدی
اکسزله بابالر بکزد و دیرلر دکادر شوقران مکرر دوزاش یلان و دیدیلر اول کسسه لره کافر اولدیلر
طوغرو اولان آیتلر عیزه وقتا که کادی آنلره دکادر بومکر آشکاره اولان جادولکدر
(وَ مَا اٰتٰنَاھُمْ مِنْ کُتُبٍ یَّذَرُسُوۡنَهَا وَ مَا اَرْسَلْنَا اِلَیْھِمْ قَبۡلَکَ مِنْ نَّذِیۡرٍ) ت حالبوکه ویرمیش ایدک
عربک مشرکارینه کابلردن هیچ برشی که اوقویه لر اول کابلری و کوندردمک آنلرک جانبیه
سندن اول هیچ بر قورودییجی • ف یعنی پس لازمدر که آنلر سنی غنیمت بیلوب شکر ایدلر
انکار ایتیلر (وَ کَذَّبَ الَّذِیۡنَ مِنْ قَبۡلِھِمْ وَ مَا یُلۡغَوۡا عِشَارَ مَا اٰتٰنَاھُمْ فَکَذَّبُوۡا رُسُلِیْ
فَکَیۡفَ کَانَ نَصِیۡرِیْ) ت و یلان نسبت ایتدیلر اول کسسه لره که آنلردن اول ایدیلر و اشبو
مشرکار ایرشدیلر اولشیدنک اوندن برینه که ویردک آتی اول کچنلره پس یلاخی صایدیلریم
یغمبر لری پس نیجه اولدی بنم عقوبتم (قُلْ اِنَّمَا اَعْطٰکُمۡ بِوَاحِسَةٍ اَنْ تَقُوۡمُوۡا لِلّٰهِ مَتٰی

و فرادی تم تنسکروا مَا بِصَاحِبِکُمْ مِنْ حِسۡةٍ اِنْ هُوَ اِلَّا نَذِیۡرٌ لِّکُمۡ بِیۡزِیۡدِ عَذَابِ شَدِیۡدٍ
ت دیکل همان نصیحت ویریم سزله برکله ایلکه طور بکز الله ایلچون ایکیشرا یکیشرو بر
یور صکره تأمل ایدک که یوقدر سزله اشبو صاحبکزده هیچ بر دیوانه لک دکادر اول مکرر
قور قودییجی در قی اولان عذاب کلزدن اول (قُلْ مَا سَاَلُکُمۡ مِنْ اَجۡرٍ فَوَلَّوۡکُمۡ اِنْ اَجۡرِیۡ الْاَعۡلٰی
اللّٰهُ وَ هُوَ عَلٰی کُلِّ شَیۡءٍ شَہِیۡدٌ) ت دیکل اولشیکه ایتدیم سزله من دجسدن پس شو من د
سزله اولسون بنم من دم انجق الله اوزرینه و الله هر برشی اوزرینه خبر دارد (قُلْ اِنْ رَّبِّیْ
یَقۡضِیۡ بِالْحَقِّ عَٰلَمُ الْغُیۡوِبِ) ت دیکل البته بنم ایتار طوغرو سوزی الله غائب اولان
شیلری بیلجیدر ف یعنی یوقارودن آشغی ایتدیر طوغرو اولان وحی (قُلْ جَآءَ الْحَقُّ وَ مَا
یُؤَدِّیۡ الْبَاطِلُ وَ مَا یُعِیۡدُ) ت دیکل کادی طوغرو سوزو یکسندن ایجاد ایده بیلر باطل معبود
هیچ برشی و ایکچی که دخی ایجاد ایده بیلر (قُلْ اِنْ ضَلَلْتُ فَاِنَّمَا ضَلَلْتُ عَلٰی نَفۡسِیۡ وَ اِنَّ اِهۡتَدَیْتُ
فَیۡنَاھِیۡ اِلَیَّ رَبِّیْ اِنَّهٗ سَمِیۡعٌ قَرِیۡبٌ) ت دیکل اگر آزعین اولسم بن پس همان آزعین اولورم
کند و تقسم اوزرینه و اگر طوغرو یول بولورسم پس شوسیدندر که وحی کوندربنم جاچه بنم
ربم البته الله یقین اولان ایشدییجدر (وَلَوْ تَرٰی اِذۡ فَرَعُوۡا فَلَاقُوۡتَ وَاَخَذُوۡا مِنْ مَّکَانَ قَرِیۡبٍ
ت و (نحب ایدرسن) اگر کورسک آنلری قور قور قوری وقتسد پس خلاص اولتی یوقدر
عذابدن و طوئلورلر هر یقین اولان جائیدن یعنی طوئلورلر قولایقله (وَقَالُوۡا اَمۡنَاۤیَہٗ وَ اِنَّا
لَھُمۡ التَّوَّابُۡنَ مِنْ مَّکَانَ بَعِیۡدٍ) ت دیدیلر اولوقته ایمان کتوردک شوقر آنه ونه بردن اولور
آنرا ایچون ال صوفی املی ایمانه ابراق اولان مکاندن • ف یعنی محال اولدی و ایمان
کتورمک وقتی قالمدی (وَقَدۡ کَفَرُوۡا بِہٖ مِنْ قَبۡلٍ وَ یَقۡذِفُوۡنَ بِالۡغَیۡبِ مِنْ مَّکَانَ بَعِیۡدٍ)
ت و حالبوکه کافر اولدیلر قرآنه بوندن اول و آنلر (یعنی ظن ایله آنلر ایدی) کور محبوب
ایراق اولان مکاندن (وَحِیۡلَ بَیۡنَھُمۡ وَ بَیۡنَ مَا یَشۡتَھُوۡنَ کَمَا فَعَلَ بِاَشۡیَآءِھِمْ مِنْ قَبۡلِ اِنَّھُمْ کَانُوۡا فِیۡ شَکٍّ
مَرِیۡبٍ) ت و آیر بلی صالدی آنلرک اراسیله تمنا ایتدیکلری شیدک اراسنه نیجه که ایشلندی
آنر کبیلر آنلردن اول البته کچنلر اولدیلر قوتلوا اولان شکده

• (سورہ فاطر مکیه وھی خمس و اربعون آیه) • فاطر سورہ سی مکده نازل اولمش و اشبو
سورہ قرق پس آیتد

(بسم الله الرحمن الرحيم)
یا غشیجی اسر کیجی اولان اللهک آدیده او قورم

(الْحَمْدُ لِلَّهِ فَاطِرِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ جَاعِلِ الْمَلَائِكَةَ رُسُلًا أُولَى أَجْثَةٍ مِّنِّي وَثَلَاثَ وَرَبَّاعٍ بَرِيدٍ
فِي الْخَلْقِ مَا يَشَاءُ إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ) ت جـ له او ککک الله ایچوندر کو کاری ویری
برادیچیدر فرشته لری یسه ییچیدر ییچیدر یسه دی آنری قناتر صاحبی ایکیشر ایکیشر
واوچرا وچرودر در در زیاده ایندر بر ائمه هر بر شیکه دیر البته الله هر بر شی اوزر یسه
قادر در ف زیاده قیلرینه بعض ملککله قناترینه در تندن زیاده قیلرته کم حضرت جبرائیلک
قنادی التیوزدر (مَا يَفْتَحُ اللَّهُ لِلنَّاسِ مِنْ رَحْمَةٍ فَلَا مُمْسِكَ لَهَا وَمَا يُمْسِكُ فَلَا مُرْسِلَ لَهُ مِنْ بَعْدِهِ
وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ) ت اول بر شیکه آجار الله آدملا ایچون رحمتدن پس هیچ منع ایدیجی اولان
اول رحمتی واول بر شیکه صاقلر پس یوقدر هیچ بر کوندر ییجی آنی اللهک صاقلر یغند نصره والله
حکمتله غالب اولاندر (يَا أَيُّهَا النَّاسُ أَذْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ هَلْ مِنْ خَالِقٍ غَيْرِ اللَّهِ يَرْزُقُكُمْ
مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَآفَئِ قُوَّةً لَكُمْ) ت ای آدملاز کرایدک اللهک نعمتی سزک
اوزر کنه آیهیج بر برادیجی وارمیدر الله دن غیری که رزق ویر سزه کولک جانبدن ویر جانبدن
یوقدر هیچ بر معبود مگر الله پس ایماندن فیجسه دوغش اولور سکر (وَأَن يَكْذِبُوا فَقَدْ كَذَّبَتْ
رُسُلٌ مِنْ قَبْلِكَ وَآلِيَ اللَّهُ تَرْجِعَ الْأُمُورُ) ت واکر بلانه نسبت ایتسه لر سقی پس البته دلانه
نسبت اولانندی ییچیدر سندن اول والله جانبدن کیرودوندر ایش اولور ایشار (يَا أَيُّهَا النَّاسُ
إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ فَلَا تَغُرَّنَّكُمُ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا وَلَا يَغُرَّنَّكُم بِاللَّهِ الْغُرُورُ) ت ای آدملا البته اللهک
وعده سی طوغریدر پس الداتسون سزی دنیا دیارکی وینه الداتسون سزی الله سبحانه به نسبت
الدادیجی اولان شیطان (إِنَّ الشَّيْطَانَ لَكُمْ عَدُوٌّ فَاتَّخِذُوهُ عَدُوًّا إِنَّمَا يَدْعُو حِزْبَهُ لِيَكُونُوا مِنْ
أَعْتَابِ السَّعِيرِ) ت البته شیطان سزچون دشمندر پس دشمن طوتک آنی همان چاغرر کندو
تا بلرینی تا اوله لجهتم اهلندن (الَّذِينَ كَفَرُوا وَاللَّهُمَّ عَذَابُ شَدِيدٍ) ت اول کسسه لره کافر
اولدیرلر آنرا ایچوندر قتی اولان عذاب (وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ كَبِيرٌ)
ت واول کسسه لره ایمان کتوردیلر وایشلر دیرلر وایشلر آنرا ایچون واردیلر لغمق ویرسون
هند (أَفَنُزِّلُ لَهُ سُورَةً فَرَأَاهَا حَسَنًا فَإِن لَّمْ يَهْتَفِ بِهَا وَمِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ مِنْ نِشَآءٍ فَلَا تَذْهَبُ
نَفْسٌ عَلَيْهِمْ حَسْرَاتٍ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِمَا يَصْنَعُونَ) ت آیا اول کسسه که بره نیش اولدی انکیچون

آنک کو تو اولان ایشی پس کوزل کوردی آنی (اول کسسه صالح مؤمن کی اولوری) پس
البته الله آزعین قیلر اول کسسه ییکه دیر یول کونتر اول کسسه ییکه دیر پس لایقدر که هلاک
اولسون سنک نفسک آنرا اوزرینه غمکدن بوزندن البته الله ییچیدر ایشلر کاری ایشلری
(وَالَّذِي أَرْسَلَ الرِّيحَ فَتُشِيرُ بِهَا بَأَنَّهُ قَدَأْتِ الْبِلَادَ مِتْ فَاحْيِنَا يَا أَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا
كَذَلِكَ النُّشُورُ) ت والله کوندردی روز کارلری پس قالدردی وروز کارلر بولودی پس
سورده شو بولودی اولمش اولان شهر جانبدن پس ذیری قلدق شو بولوتله بری اولر اولد کدن
مکره اشبوکی اولیسردر قالدردی آدملری (مَنْ كَانَ يُرِيدُ الْعِزَّةَ فَلِلَّهِ الْعِزَّةُ جَمِيعًا إِلَيْهِ يَصْعَدُ
الْكَلِمُ الطَّيِّبُ وَالْعَمَلُ الصَّالِحُ يَرْفَعُهُ وَالَّذِينَ يَمْكُرُونَ السَّيِّئَاتِ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ وَمَكْرُ أُولَئِكَ
هُوَ يَوْمٌ) ت هر کسسه دیر ایتسه بوجه قدرلی اولمقی پس الله ایچوندر بوجه قدرلی اولمق
جمله سی الله جانبدن چیقار کو ککک اولان سوزلر وکوزل اولان ایشلر یوقار وکتور آنی الله
واول کسسه لره (الداتقلقه) فکر ایدر لر فتنه لری آنرا ایچوندر قتی اولان عذاب وآنلر کوی
اولان فکری فاسد اولور و ف بوجه قدرلی اولمق الله سبحانه نه نک التده در سز لایتدیکه سز
ذکر وایو اولان ایشلر ییکزی یوقار و قالدیر رو قما که کند و حدیثه ایرشدی اولوقته کونولک
اوزرینه غالب اولوب کفر زائل اولور و اسلام قوت بولور (وَاللَّهُ خَلَقَكُمْ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ مِنْ نَاطِقَةٍ
ثُمَّ جَعَلَكُمْ أَزْوَاجًا وَمَا تَحْمِلُ مِنْ أَثَرٍ وَلَا تَرَى فِي الْأَعْيُنِ وَمَا يَحْمِلُ مِنْ أَمْرٍ وَلَا يَنْقُصُ مِنْ عَمْرٍ
إِلَّا فِي كِتَابٍ إِنَّ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ) ت والله براندی سزی طیرا دن صکره منیدن مکره قیلدی
سزی جفت قوجه وقاری وککبه اولان هیچ بر قاری و طغور من مکر الله ییاسیله واوزون
عمر ایله معمر اولنر هیچ بر اوزون عمری و نقصان قیلنر آنک عمرندن مکر نابتدر کایدن تحقیق اشبو
ایش الله اوزرینه قولیدر و فیهی هر بر ایش پواش اولور انسانک خلق اولنسی کی
(وَمَا يَسْتَوِي الْبَحْرَانِ هَذَا عَذْبٌ فَرَاتٍ سَائِغٌ شَرَابُهُ وَهَذَا مِلْحٌ أُجَاجٌ وَمَنْ كُلْ تَاكُلْ لِحَاطَتِهَا
وَتُسَخَّرُ جَوْفُهُ حَلِيقَةً تَبَاسُوتًا وَتَرَى النَّارَ فِيهِمْ وَآخِرَاتُهُمْ تَتَغَوَّاهُ مِنْ فَضْلِهِ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ)
ت و برابر اولنر برینه قارشقه ایکی دکر که بریسی زیاده طالتور بوزندن قولایقله کچر آنک
صوبی و بریسی طوز ایدر آجیلغه مائلدر هر بریسی سندن بر سکر تازه آنی و طشره کتورر سکر
بر بزه کیکه ککسکر آنی و کوردر سن قایقی شود کزده صوبی یاریجی تا که طلب ایدم سکر
اللهک رزقندن واوله کسکر لرش کراید سکر فیهی کفر و اسلام برابر اولنر الله سبحانه
کفری مغلوب و اسلامی غالب ایدیسردر هر چند ایکی فرقه دن سزه فائده حاصل اولسه ده
مسلمانلردن دینه قوت ویرمک و کافرلردن جزیه و خراج المی کی و شیرین و طاتلوا اولان دکر دن

وطوزلواولان دكزندن كوزل ات يعنى بالق اخراج ايدوب رسكزو ينه برنك يعنى اشجو
ومر جان آنارندن چيقاروب طاقنور سكز وجواهر ايسه ا كثر طوز لود كزندن چيقار
وكاهيجه طاتلو دكزندن دخي چيقار و زور كيمكدن معلوم اولديكده ارككلاز ايجون جواهر
طافنق ممنوع دكادر (يُولُجُ اللَّيْلُ فِي النَّهَارِ وَيُوجِ الْأَنْفَارُ فِي اللَّيْلِ وَخَضِرَ الشَّمْسُ وَالْقَمَرُ كُلٌّ
يَجْرِي لِأَجَلٍ مُّسَمًّى ذَلِكُمُ اللَّهُ رَبُّكُمُ الْمَلِكُ وَالَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ مَا يَمْلِكُونَ مِنْ قِطْمِيرٍ)
ت كوردن ليجه بي كوندزه وكتور كوندزي كجه به وياوش قادي كوشى و آي هر برسي
بوررمعين اولان مدتته دكين اشبهوا لله سرك زور ايكچوندر پادشاهاق واول
كسسه لر كه عبادت ايدوسكزا كالله دن غيزي مالك اولمز لر خراجكرد كنك انجه قبوغى
قدرى شينه ف يعنى كجه كوندز كى كاه كهر غالب اولور و كاه اسلام و كوش و آي كى هر بر
شيتك مدق معينه و ايدو و كيو اولمز پس اشبهوا لله سرك زور ايكچوندر پادشاهاق واول
قاهمير خراجكرد كنك قبوغنه دينور و چكرد كنده اولان خلق ياريفه دينور يا خود چكرد كاه
خرمايننده اولان اينجه زاره دينور يا خود چكرد كاه ظهرينده اولان اينجه اثر و نيكته به دينور
كه خرما آندن بتر (ان تَدْعُوهُمْ لَا يَسْمَعُوا دَعَاءَكُمْ وَتَوَلَّوْا مِمَّا اسْتَجَابُوا لَكُمْ وَيَوْمَ
الْقِيَامَةِ يَكْفُرُونَ بَشِرْ كُفْكُم وَلَا يَتَمَنَّوْا مِثْلَ خَيْرٍ) ت اكر چاغرسكزا نلري ايشتمز لسرك
چاغرسكزي و اكر ايشتمز لسرك قبول ايتزل لسرك سوز بكزي و قيامت كوتده طاكلر لسرك
شريك قفكزي و خبر و يرمنسكا هيج بر كسسه خبردار اولان كى ف شاه ولي الله رجه الله
دير كه لا يثبتك مثل خبير مثل برنده در وقتا كه فصالح بلوغ اولان سوزلى سويلر و تحقيقي
نمايه ايرشدير لر آنده شوكله بي سويلر ف يعنى الله سبحانه دن كيم زياده بيلور والله
سبحانه بيورر كه شوشر كالر باطل و غلط درلر (يَا أَيُّهَا النَّاسُ أَنْتُمُ الْفُقَرَاءُ إِلَى اللَّهِ وَاللَّهُ هُوَ
الْغَنِيُّ الْغَنِيُّ) ت اى آدم لر ستر محتاجسكزا لله و الله احتياج ستر اوكلاشدر (ان
يَشَاءُ يُهْكُمُ وَيَأْتِ بِخَاتَمٍ جَدِيدٍ) ت اكر ديلمه يوقايدر و قالد ر سترى و كورد ريكى بر
مخلوق (وَمَا ذَلِكُ عَلَى اللَّهِ بِعَزِيزٍ) ت و دكادر شوايش الله اوزر نه چتين (وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ
أُخْرَىٰ وَإِنْ تَدْعُ مُثْقَلَةٌ إِلَىٰ جِلْهِهَا لِأَحْمَلُ مِنْهُ شَيْئًا وَلَوْ كَانُ ذَا قُرْبَىٰ إِنَّمَا تُنذِرُ الَّذِينَ يَخْشَوْنَ
رَبَّهُمْ بِالْغَيْبِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَمِنْ تَرَكَّى فَاغْنَا بِتَرَكَّى لِنَفْسِهِ وَإِلَى اللَّهِ الْمَصِيرُ) ت
وقالدره بيلز هيج بر قالد ريكى بر آنرله كنى و اكر چاغرسه آخر يوكل كسسه بر كسسه بي
كندو يو كى جاننه قالد رلر شو يو كدن هيج برشى و اكر چه اولسه ده اقربانى انجن سن
قور قودر سن اول كسسه لر يكه قور قور لر كندور بلندن آنى كورميه ركدن و قايملر قلد ر غمازى
دهر كسسه پاك اولدى پس همان پاك اولور كندونك منفعتيچون والله جاننه در قانده جن

(وَمَا يَسْتَوِي الْأَعْمَىٰ وَالْبَصِيرُ وَلَا الظُّلُمَاتُ وَلَا النُّورُ وَلَا الظُّلُّ وَلَا النُّورُ) ت و برابر
اولز كور و كور يكي ونه قرا قولا ونه آيد يلاق ونه كولكه ونه اصبحق (وَمَا يَسْتَوِي
الْأَحْيَاءُ وَلَا الْأَمْوَاتُ إِنَّ اللَّهَ يُسْمِعُ مَنْ يَشَاءُ وَمَا أَنتَ بِمُسْمِعٍ مَنْ فِي الْقُبُورِ) ت و برابر
اولز دير يلو و اولر البته الله ايشتمز راول كسسه به كهد يلود كاسن سن ايشتمز ريكى
اول كسسه لر كه قورلده در (ان آتِ الْآذِينَ) ت دكاسن سن مكر قور قود يكي ف
يعنى جمله خلق برابر اولمز پس اول كسسه به كهدايت و ير راول كجه ايمان كنور و اكر چه
سن چوق آرزو ايتكده نه اولور و بيورد يكه قرا قولايد بيلغه برابر اولز و آيد يلاق قرا قولا به
برابر اولز و بيورد يكه سن ايشتمز ريكى بيلز سن قورده اولز لر حديث شريفده واردا و لشكه
قورده اولز لر سلام عليه ديك آنلر ايشتمز ريكى و چوق يرلده اولز لر خطاب ايتدى حقيقى
شودر كه ميمك روى ايشتمز ريكى قورده و شمش برشى ايشتمز (انَّا ارسلناك بالحق بشيرا
ونذيرا) ت و ان من امة الاخلافيهم انذير ت محقيق بر كوندردك سنى طوغر و اولان دينله
سويند ريكى و قور قود يكي و يوقدر هيج برامت كه مكر كجدي آنده بر قور قود يكي ف
قور قود يكي خوايه مبر اولسون خواه آنلر دينلري اوزر نه اولان كسسه اولسون
(وَأَنْ يَكْذِبُوا فَقَدْ كَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ جَاءَتْهُمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ وَبِالْزُورِ وَالْكِتَابِ
الْمُنِيرِ) ت و اكر يلا نه نسبت ايتسه لر سنى پس البته يلاضحي صايد يلو اول كسسه لر يكه
آنلردن اول كاد يلو كاد كده آنلر آنلر يغمبر لرى واضح اولان نشانه لر ايله واللهمك
مكتوب لريله و آيدن اولان كابلر ايله (ثُمَّ أَخَذْتُ الَّذِينَ كَفَرُوا فَكَيْفَ كَانَ نَكِيرِ) ت صكره
طو تدم اول كسسه لر يكه كافر اولد يلو پس نيجه اولدى بيم عقاب ايتكم (الْمُرَّانَ اللَّهُ
أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ فَأَخْرَجَ مِنْهُ نَخْلًا الْأَوَائِهَا وَمِنْ الْجِبَالِ جُدَدٌ بَحْرٌ وَجُدَدٌ حَمَلٌ
الْوَأْنِ وَأَغْرَابٌ سُودٌ) ت ايا كورمد كى كه الله ايشتمز ريكى كو كدن ضويي پس طشره
كوردك اول صو سيبيله ميو لرى لون بلوندر آنلر رنكلى و طاعلردن يولز يدا ايلدك
لون بلون رنكلو بر طايفسه سى آغ و بر طايفسه سى قرمزى لون بلوندر آنلر رنكلو و بر
طايفسه سى زياده قره در ف آغ بر قاج انواع اولور و قرمزى بر قاج انواع اولور و لونلر
جمله سى قدرت كامله نك لون بلون اولسى بياندر و انسان نوعنده هر بر فردك حالى وصفق
آيو آيو و و بشفقه بشفقه در و ينه اشبو كى مؤمن و كافر بربرى كى اولق فصل اولور اشبو

تسليد حضرتك خاطر بچون (وَمِنَ النَّاسِ وَالْأَنْعَامِ خَلْقٌ كَذَلِكَ أَتَى
يَحْيَى اللَّهَ مِنْ عِبَادِهِ الْعُلَمَاءُ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ غَفُورٌ) ت و آدم لردن و حیوان لردن و درت
آیا قور لردن دخی لون باورن قیلد قیوم لر کبی قور قر الله دن هـ مان عالم الله ک قول لردن
البته الله غالبدر یار لغیبدر هـ ف یعنی جله کس سنه لر قور قزل الله سبحانه دن
قور قی عالم ک صفتیدر و الله سبحانه نك معامله نی دخی ایکی نوع اوزرینه در الله غالبدر
عاصیل اوزرینه عذابده طوعه و یار لغیبدر که عاصیلری یار لغیه (إِنَّ الَّذِينَ يَتْلُونَ كِتَابَ اللَّهِ
وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَأَنفَقُوا مِمَّا رَزَقْنَاهُمْ سِرًّا وَعَلَانِيَةً يَرْجُونَ تِجَارَةً لَّن يَبُورَ) ت البته اول
کـ نه لر که اوقور لر الله ک کانی وقایم قیلر لغازی و صرف ایدر لر اول شیدنکه رزق
و یردک آنره کیزلوده و آشکارده که امید ایدر انکه برهلاک و فاسد اولمه بقی تجارتی
(لِيُوقِیَهُمْ أَجُورَهُمْ وَيَزِيدَهُمْ مِنْ فَضْلِهِ إِنَّهُ غَفُورٌ شَكُورٌ) ت ناقامه ایرشدیره آنرک
مز دلری و زیاده قیله آنرا بچون کند و فضلندن البته یار لغیبدر قبول ایدیدیدر (وَالَّذِي
أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ مِنَ الْكِتَابِ هُوَ الْحَقُّ مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ إِنَّ اللَّهَ بِعِبَادِهِ لَخَبِيرٌ بَصِيرٌ) ت
واو اشیکه وحی کوندردک سنک جانبکه قراند اول طوغر و در تصدیق ایدرک آندن اول
اولان شیلری البته الله قول لردن خبردار در کور یجیدر (ثُمَّ أَوْرَثْنَا الْكِتَابَ الَّذِينَ اصْطَفَيْنَا
مِنْ عِبَادِنَا فَمِنْهُمْ ظَالِمٌ لِّنَفْسِهِ وَمِنْهُمْ مُقْتَصِدٌ وَمِنْهُمْ سَابِقٌ بِالْخَيْرَاتِ إِنَّ اللَّهَ بِذَلِكَ هُوَ
الْفَضْلُ الْكَبِيرُ) ت صکره ارث و یردک قرآنی اول کس نه لر که اختیار ایدرک آنلری
کند و قول لر یزدن (یعنی یغمه بردن کند و امتنه ایریشن) پس آنرک بعضی ظلم
ایدیدیدر کند و نفع نه و آنرک بعضی اوردنه کیدیدیدر و آنرک بعضی ایلر و کیدیدیدر
ایو اولان ایشلرده الله حکمه له اشبور دیو ک اولان احسان هـ ف یعنی یغمه بر علیه
السلام د نصکره کابک وارثی ایدر بر قاج قولر لیکه اختیار ایدر آنلری (یعنی اشبوامت
محمدیه بی) اشبوامت دخی اوج فرقه در دیو پیوردی بریسی کلاه ایشلی ایکنجیسی اوردنه
کیدیدیی او چخیمیسی اعلی هر بر یسنی صایدی اختیار ایتش اولان قول لردن پس امید
وارد که آنرده جله سی اهل جنت اولر یغمه بر علیه السلام پیورده که بزم کاهکار یزغفر
اولور و مبانه اولان سلامته اولور و اول کس نه که ایلر و کیدی بوجه دن ایلر و کیدی
اولدی و الله سبحانه کریمدر آنک یا نه ده هیچ بر جهنم نفعصانلق یوقدر (جَنَّتِ عَذَنُ

يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ فِي سَاوِرٍ مِنْ ذَهَبٍ وَأُولَؤُا هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ) ت دائما کانه جک
بوستانلره کور لر باغچه لرده آتوندن اولان بلاز کرایله و قولر باغرایله و یشه بزه نور لر
مرواریددن و آنرک جاشلری شو باغچه لرده اییکه کسندر هـ ف اییکه کسندر جاشلر
کیمک و آتوندن طاقنق چنده مسلمان ادر ککله حلال اولیسردر و یغمه بر علیه السلام
پیورمشکه بر کس نه دنیاده حریر کسه آخرتده کیز (وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَذْهَبَ عَنَّا الْحَزْنَ
إِنَّ رَبَّنَا لَغَفُورٌ شَكُورٌ) ت و دیدیدر که اولسون الله سبحانه یه اوراق ایدر بزلردن غمی البته
بزم رجز یاز لغیبدر در قذر یه یجیدر هـ ف دنیا غمی دفع ایدر و آخرتده کاهی عفو ایدر
وطاعتی قبول ایدر (الَّذِي أَحْلَلْنَا دَارَ الْمُقَامَةِ مِنْ فَضْلِهِ لَّا يَمَسُّ فِيهَا أَصَابٌ وَلَا يَمَسُّ فِيهَا
لُغُوبٌ) ت اول الله ایدر دی بزلری هـ یشه ساکن اوله جق سرا به کسند و احسانندن
ایر شمز بزمه سر ایدر هـ ج بر آفت و ینه ایر شمز بزمه سر ایدر هـ ج بر یورلق هـ ف هیچ بر باقی
فالقی اوی بوندن اول بولمز هر بر یرده دنیاده کیمک و کله کده و رزق غمی و دشمنلرک قور قوسی
کبی در لودر و محنت و مشقه قله و غرار لرایدی پس وقتا که آخرت سراینه ایرشدی
جمله غلر زحمتلر زائل اولور (وَالَّذِينَ كَفَرُوا لَهُمْ نَارُ جَهَنَّمَ لَا يُقْضَىٰ عَلَيْهِمْ فِيمَؤُا وَلَا يُخَفَّفُ
عَنَّهُمْ مِنْ عَذَابِهَا كَذَلِكَ نُفَجِّرُ كُلَّ كَافِرٍ) ت و اول کس نه لر که کافر اولدیلر
آنلر ایچوندر جهنمک اودی حکم اولمز آنلر اوزرینه اولدکله که حتی اوله لر و یوکل اولمز
آنلردن جهنمک عذابدن اشـ بوجزا کبی جز لر زهر برشکر سیزلری (وَهُمْ يَصْطَرِخُونَ فِيهَا
رَبَّنَا أَخْرِجْنَا مِنْ هَٰذَا عَمَلِ الصَّالِحِينَ الَّذِي كَانَعْمَلُ أَوَّلَ نَعْمٍ رَكْمَ مَا يَذْكُرُنَا مِنْ تَذَكُّرٍ وَجَاءَكُمُ
النَّذِيرُ فَذُوقُوا الْعَذَابَ مِنَ النَّارِ) ت و اشـ بوجهنم اهل فریاد ایدر لر جهنمده دیلر
ای بزم رجز جبقار بزی تا ایشله لم ایو اولان ایشلری اندن غیری که ایشلردک اتی
دیر زآیا غر و یرمد کی سزه اولقصد رمدت که نصیحت قبول ایدییی اولور شومدنده اول
کس نه که قبول ایتمک دیلر و کادی سزه قور قور دییی پس طادیکز عذاب یوقدر ظالم لر ایچون
هیچ بر یاردم ایدییی هـ ف کافر لر دیر لر که ایشله لم ایو اولان ایشلری شوندن غیر یکه
اولدق بر لر ایشلیجی آنی به نی دنیاده کونوا ایشلری کوزل صانوب ایدر ایدک لیکن اگر
جهنمدهن طشیر جقر رسق بر دخی شو یله ایشلر ایشـ بیز (إِنَّ اللَّهَ عَالِمُ غَيْبِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ
إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ) ت تحقیق الله کو کلر ده و یرده کیزلر اولان شیلری یلجیدر البته

الله سینه لرده کیزلواولان سرلری بیلجیدر (هوَالَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْاَرْضَ طِفْنًا كَفَرٍ
فَعَلَيْهِمْ كُفْرُهُ وَلَا يَزِيدُ الْكَافِرِينَ كُفْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ اِلَّا اَمَقًا وَلَا يَزِيدُ الْكَافِرِينَ كُفْرُهُمْ
اِلَّا اَخْسَارًا) ت اول الله قیلدی سیزی پرده قائم مقام پس هر کسینه که کافر اولور آنک
اوز سینه در آنک کفرینک ضرری و زیاده قیاز کافر لک حقنیده آنلرک کفری و بلرینک
یاتیده مکر غضبی و سینه زیاده قیاز کافر لک حقنیده آنلرک کفری مکر زیانکارانی ف
قائم مقام ایتدی یعنی رسولد نصکره ریاست و یردی یا خود اولکی امتداد نصکره سزی پرده
پادشاه قالدی پس شمدی آنک حقی ادا ایدک (قُلْ اَرَاَيْتُمْ شُرَكَاءَ كُمُ الَّذِيْنَ تَدْعُوْنَ مِنْ دُونِ اللَّهِ
اُرْوِي مَا دَخَلُوْا مِنْ الْاَرْضِ اَمْ لَهُمْ شِرْكٌ فِي السَّمٰوٰتِ اَمْ اَتَيْنَاهُمْ كِتٰبًا فَهُمْ عَلَىٰ سَبِيلٍ
بَلْ اِنْ يَعِدُ الظَّالِمُوْنَ بَعْضُهُمْ اِلَّا غُرُوْرًا) ت دیکل آیا کوردیکری ثابت قیلدیغسکر
شریکلر یکری که عبادت ایتدی بکر آنلره الله دن غیری کوسترک بکانه شی براندی بردن آیا
آنلر ایچون واریمد بر شمرکت کو کارده یوقه در یوخسه و یرد کی آنلره بر کابکه پس انلر
حجت اوزرینه اولور اول کنابدن بلکده وعده و یرمز لظالمربعضیلر بعضسینه مکر المذاق
طریقله (اِنَّ اللَّهَ يَمْلِكُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ اَنْ تَزُوْلَا وَلَئِنْ زَالَتَا اَنْ اَمْسُكَهُمَا مِنْ اَحَدٍ مِنْ
بَعْدِهِ اِنَّهٗ كَانَ حَلِيْمًا غَفُوْرًا) ت البته الله صافلر کو کاری و یری آنلرکه یرلندن آریله
وا کر یرلندن آریله صافلیه طوغز آنلری هیچ بر کسینه الله دن صکره (یعنی الله دن غیری)
البته الله حلیمد یار لعیجیدر (وَاَقْسَمُوا بِاللّٰهِ جَهْدَ اَيْمَانِهِمْ اِنَّهُمْ لَبَيِّنٌ لِّكُوفٍ اَهْدٰى مِنْ
اِحْدٰى الْاُمَمِ فَاَلَا جَاءَهُمْ نَذِيْرٌ مَّا زَادَهُمُ الْاَنۡفُوْرًا) ت و عین ایتدی الله سبحانه به قوتلواولان
عینلرله اکر کسه آنلره بر قور قودیمی البته اولور لر زیاده یول بولجی هر بر امتدن
پس وقتا که کادی آنلره قور قودیمی زیاده قیلدی آنلره مکر اوردکمالکی (اَسْتَکْبَرُوْا فِی
الْاَرْضِ وَمَكْرَ اَسٰی طِفْلٍ لَا يَجِیۡئُ الْمُکْرَ السَّیِّئِ اِلَّا بِاِیۡهٍ فَعَلَّ يَتَطَرَّوْنَ الْاَسۡتِ الْاَوَّلٰی فَاِنَّ
تَجَدَّدَتِ اللّٰهُ تَبَدَّلًا وَاَنْ تَجَدَّدَتِ اللّٰهُ تَحَوَّلًا) ت باش چکمه ک سینه لرده و زیاده
قلدی مکر قیج اولان کو توفکری و اینز کو توفکرک و بالی مکر کندواهلننه اینر پس
منتظر اولور لکر اول کینلرک عقوبتی طریقنه پس البته بولرسن الله عادی ایچون
تبدیل اولق وینه البته بولرسن الله عادی ایچون دوغک ف عریلری وقتا که یهودلر

کندو انبیالر سینه عصیان ایتدی بکرینی ایشندی لری دیکلر که ای نه اولیدی که بزره بر یغمبر
بعث اولیدی بزر آنک کوزل نابی اولور دق پس وقتا که آنلره بی بعث اولندی منکرلر
زیاده سینه عداوت ایتدی (اَوَلَمْ يَسِيرُوْا فِی الْاَرْضِ فَيَنظُرُوْا کَیۡفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِیۡنَ مِنْ
قَبْلِهِمْ وَكَانُوْا اَشَدَّ مِنْهُمْ قُوَّةً وَّمَا كَانَ لِلّٰهِ اِلَیۡهِمْ مِنْ شَیۡءٍ فِی السَّمٰوٰتِ وَلَا فِی الْاَرْضِ اِنَّهٗ كَانَ
عَلِيْمًا قَدِيْرًا) ت آتاسیر ایتدی لری پرده تا کوره لر نیجه اولدی اول کسینه لک آخری که
آنلردن اول و ارایدی لر واشه بوجاعت زیاده قوتلواویدی لر آنلردن و اصلا یوقدر که عاجز قیلله
الله سبحانه فی برشی کو کارده و یرده البته الله بیلجی قدر تلور (وَلَوْ يَوۡسُفُ اَخَذَ اللّٰهُ النَّاسَ
بِمَا كَسَبُوْا مَا تَرَكَ عَنِ ظَهَرِهَآ مِنْ دَآبَّةٍ وَّلَٰیۡكِنْ يُّؤَخِّرُهُمْ اِلٰى اَجَلٍ مُّسَمًّی فَاِذَا جَآءَ اَجَلُهُمْ
فَاِنَّ اللَّهَ كَانَ بِمَا یَعْمَلُوْنَ بَصِيْرًا) ت واکر طوتس جلدی الله آدم لری ایشله کاری شی سینه
بر اقردی بکر بو زنده هیچ بر حیوانی ولیکن آخره قور آنلری وعده معینه سنه د کین پس
فجان کسه آنلرک معین اولان وعده لری البته الله کندو قولرینی کور یجیدر

(سورۃ یس مکیه وهی ثلاث وثمانون آیه)

یس سورۃ می مکه ده نازل اولمش و یوسوره سکسان اوج آیتدر

(بسم الله الرحمن الرحيم)

یاغشلیجی اسر کیجی اولان اللهک آدیله او قورم

(یس) ت الله یلور آدن مرادی (وَالْقُرْآنِ الْحَکِیۡمِ) ت حکمتلی اولان قرآنه عین
اولسون (اِنَّکَ لَمِنَ الْمُرْسَلِیۡنَ) ت البته کوندلر ایش اولان یغمبر لر دنسن (عَلٰی صِرَاطٍ
مُسْتَقِیۡمٍ) ت طوغر و اولان یول اوزرینه (تَنْزِیۡلِ الْعَزِیۡزِ الرَّحِیۡمِ) ت مراد ایدرم غالب
اولان اسر کیجی اولان اللهک نازل قلتمشی رَلْتُنۡزِرُوْا مَا اُنۡزِلَآءُاُوْهُمْ فَمَهۡمُ غَافِلُوْنَ) ت
ناقور قوده سن بر کر وهیکه قور قودلدی آنلرک باباری پس آنلر خبر سزدرلر یعنی اسمعیل
اولاد لر نه هیچ بر یغمبر کوندلر شدی (اَلَدَّحۡقَ الْقَوۡلِ عَلٰی اَکۡثَرِهِمْ فَمَهۡمُ لَا یُؤْمِنُوْنَ) ت
البته ثابت اولدی عذاب وعده سی آنلرک چوغی اوزرینه پس آنلر ایمان کتورمز لک (اِنَّا
جَعَلْنَا فِیۡ اَعۡنَاقِهِمۡمُ غُلًّا لَّا یَفِیۡۤ اِلٰی الْاَذۡقَانِ فَمَهۡمُ مَّقۡصُوۡنَ) ت بزمه صدق آنلرک یوتده

طوقلری پس شوطوقلر آنلرک چکه لرینه دکن یا شمش اولور پس آنلر باشلری یوقارو
 دیکلمشدر (وَجَعَلْنَا مِنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ سَدًّا وَمِنْ خَلْفِهِمْ سَدًّا فَأَغْشَيْنَاهُمْ فَهُمْ لَا يُبْصِرُونَ) ت
 و یسه دق آنلرک یوزلرینک اوکنده بر دیوار و آنلرک دالریشک ارقه سند بر دیوار پس
 اورتلک آنلری پس آنلر هیچ کورمز لر ف شاه ولی الله رحه الله دیر که اشبو ایکی آیت غنیلدر
 و تصویر در کافر لک حق بیلکدن امید سزا و ملقر یچون (وَسَوَّاهُمْ عَلَيْهِمْ غَوَاةً لَّهُمْ لَمَّا قَدَرْتَهُمْ
 لَا يُؤْمِنُونَ) ت و برابر در آنلرک اوزرینه قورقورده سن آنلری یا خود قورقیده سن آنلری
 ایمان کتورمز لر (إِنَّمَا تُنذِرُ مَنِ اتَّبَعَ الذِّكْرَ وَخَشِيَ الرَّحْمَنَ الْغَيْبَ فَبَشِّرْهُ بِغَفْرَةٍ وَأَجْرٍ كَرِيمٍ)
 ت سن همان قورقورده سن اول کسنه بیکه تابع اولور نصیحت و قورقر الله دن کورمیه دلک
 پس سونیده و آتی بار غنقله و کرای اولان مز دایله (إِنَّا نَحْنُ الْحَقُّ وَنُكَتِبُ مَا قَدَّمُوا
 وَأَنَّا نَرَاهُمْ كُلَّ نَفْسٍ فَهِيَ أَهْلُهَا فِي إِمَامٍ مُبِينٍ) ت البته بر لر دیر لر ز اولنلری و یازر زابلرو
 کوندر کلری شیئی (یعنی خبر و شر عملردن) وینه یازر ز آنلرک آیا قلمک نه نشی و هر بر شینی
 احاطه ایتدک آشکاره اولان کابده (یعنی لوح محفوظه) ف ایلر کوندر کاری یعنی کدو
 عملر پی و کیر و قالان نشانلری یعنی اولاد لری و عمارتلری و ایا اولان و کونوا اولان طریقه لر
 و رسلری که قودیلر (وَأَضْرِبْ لَهُم مِّنْ سَلَابٍ مِّنْ لِّقَابِ الْقُرْآنِ إِذْ جَاءَهَا الْمُرْسَلُونَ) ت و بیان
 ایت آنلر اچون کوی اهلنک حکایه سنی وقتا که کار یلر شو کویه رسولر (إِذَا رَسَلْنَا إِلَيْهِمُ
 اثْنَيْنِ فَكَذَّبُوهُمَا فَعَزَّزْنَا بِثَالِثٍ فَقَالُوا إِنَّا إِلَيْكُم مَُّرْسَلُونَ) ت اولوقتده که کوندر دلک
 آنلر جانبنه ایکی کسنه بی پس یلانه نسبت ایتدیلر آنلری پس قوت و پردلک آنلر اوچنجی ایل
 پس هر اوچی دیدیلر البته بر لر سزک جانبکزه رسولر ف اشبو شهر انطا کیه ایدی
 حضرت عیسی نک اصحاب بدن ایکی کیمه اشبو شهره ایشدیلر شهر اهل آنلری یلانچی
 صایدیلر مکره بر پس دخی آنلر ایشدی اشبو اوچنجی کیدن حضرت عیسانک اصحاب بدن
 بر یولک کیمه ایدی (قَالُوا مَا آتَاهُمُ الْبَشْرُ مِثْلًا وَمَا نَزَّلَ الرَّحْمَنُ مِنْ نَّبِيٍّ إِنْ أَنْتُمْ إِلَّا
 تَكْذِبُونَ) ت کوی اهل دیدیلر کاسکز سزله کور بر لر مثل او آدم و کوندر مدی
 الله هیچ بر شینی د کاسکز سز مکر یلان دیجیلر (قَالُوا رَبَّنَا عَلِّمْنَا لَكَ مَا هُمْ بِمُرْسَلُونَ) ت دیدیلر
 بزم ریمه یلور که البته بر لر سزک جانبکزه رسولر (وَمَا عَلَيْنَا إِلَّا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ) ت

و یوقدر بزم اوزریمزه مکر یغاملری آشکاره ایشدیرمک (قَالُوا إِنَّا نَطَّعُ بِأَبْصَارِكُمْ لَنَنظُرَ
 تَنظُرَ وَالْزَّجْنَ جَنَّتُمْ وَلَيْسَ بِنَاظِرِكُمْ مِّنَّا عَذَابُ الْإِيمِ) ت دیدیلر البته بر لر او ر غور سزاندق سزک
 سبیکز ایلر اکر کیر و طوقمز سکز طاش ایلر هلاک ایدرز سزی و البته طوق سزی بزم جانجزدن
 درد و بر یچی عذاب (قَالُوا طَائِفُكُمْ مَعَكُمْ أَتَنَذَرُكُمْ بِلِئَالِيهِمْ قَوْمٍ مَّسْرِفُونَ) ت دیدیلر
 سزک او غور سز لر کسکز سز کله یلدر آیا کر نصیحت و بر لاش اولسه سزله او غور سز لر غهی
 عمل ایدرز سکز بلکه سز لر حصدن کچن آدم لر سکز ف اوله که کفر لر یلک شامتندن
 شو شهره فقط واقع اولدی ایدی شو جهت سدن رسولرک کاذبکنی بر کتسز فهم ایتدیلر یا خود
 ازلرینه اختلاف واقع اولدی بعضلری ایتدیلر و بعضلری طاکدیلر پس اوله که اشبو
 اختلافی بر کتسز فهم ایتدیلر هر وجهله اولور سه اولسون شامت کندیلر ندر (وَجَاءَ مِنْ
 أَقْصَى الْمَدِينَةِ رَجُلٌ يَّسْعَى قَالَ يَا قَوْمِ اتَّبِعُوا الْمُرْسَلِينَ) ت و کادی شهرک محله لرینک
 ایراغنددن بر کیشی سر عله یوریه رک دیدی ای بزم قوم تابع اولکزی یغمبر لر (اتَّبِعُوا
 مَن لَّا يَسْأَلُكُمْ أَجْرًا وَهُمْ مَّهْتَدُونَ) ت تابع اولکز اول کسنه یه که ابسغز سزدن بر مزدی
 و انلر یول بولملر در (وَمَا لِيَ لَا أَعْبُدُ الَّذِي فَطَرَنِي وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ) ت ونه اولدی بکا که عبادت
 ایتیم اول کسنه یه که بر اندی بنی و آنک جانبنه کیرودونه جکسکز (مَتَّخِذِينَ مِنْ دُونِهِ آلِهَةً
 إِن يُرِدِ اللَّهُ الرِّجْنَ بَصُرَ لَا تَنفَعُنِي شَعَائِعُهُمْ شِبَابًا وَلَا شِقَاقُونِ) ت آیا طو تاریم الله دن غیری
 بر فاج معبود لر یکه ا کرد یلسه الله بر زبانی بزم حقه ده رفح ایده مزیدن آنلرک رجایی هیچ
 بر شینی و انلر خلاص ایده یلر لر بنی (إِنِّي أَذْأَنِّي ضَلَّالٌ مُّبِينٌ) ت البته بن شو وقتده یعنی
 اول بتره طایدیم و قتلرده آشکاره اولان از غینا قده اولورم (إِنِّي آمَنْتُ بِرَبِّكُمْ فَاسْمِعُونِ)
 ت البته ایمان کنوردم سزک ربکزه پس ایشدیلر کزیدن ف کویک اهل آلی شهید
 ایتدیلر و بعضیلر دیدیکه الله سبحانه آتی دیری قالدردی (قِيلَ ادْخُلِ الْجَنَّةَ قَالَ يَا لَيْتَ قَوْمي
 يَعْلَمُونَ) ت دیناندی اول کسنه یه کل جنته دیدی ای نه اولسد یکه بزم کرو هم یلیدیلر
 (يَا عِصْرُ لِي رَبِّي وَجَعَلَنِي مِنَ الْمَكْرُمِينَ) ت کنه شیلر یلر لایق بنی بزم و یسه دی بنی اکر ام
 اولنملر دن ف قوی کاد شملک ایدوب آتی اولد بر دیلر اول جنتده قومک ایلکین

ایستوب دیدیکه اگر قوم بنم حالی بیلیدیلرجه لاهی ایمان کنوردرلایدی (وَمَا أَرْزَلْنَا
 عَلَى قَوْمِهِمْ مِنْ بَعْدِهِمْ مِنْ جُنْدٍ مِنَ السَّمَاءِ وَمَا كُنَّا نَزِلِينَ) ت وایندرمسدك آنك قوی
 اوزرینه آندنصکره هیچ بر عسکری کو کدن و دکلز بر قشونی اشاغی ایندریچی (انْكَانَتْ
 الْأَصْحَابُ وَاحِدَةً قَالُوا هُمْ خَامِدُونَ) ت اولدی آنك عقوبتی مکر بر قی اولان آوازایله
 پس خبر سزا نرسوغش اود کبی اولدیلر (يَا حَبْرَةَ عَلَى الْعِبَادِ مَا يَأْتِيهِمْ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا كَانُوا
 بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ) ت ای وای اولسون قولراوزرینه که کلدی آنره هیچ بر پیغمبر مکر اولدیلر
 انی مسخره ایدیلر (الْمُرُوا كَمَا هُمْ مِنَ الْقُرُونِ أَنَّهُمْ إِلَهُمْ لَا يَرْجِعُونَ) ت
 ایا کورمدیلری نه قدره لاندک آنلردن اول آدله طبقه لرندن ایا کورمدیلر مکه
 اشوبوجاعت آنلرک جانبته قاندمزلر (وَأَن كُلُّ شَيْءٍ لَدَيْنَا مُحْضَرُونَ) ت و دکل
 هر بر طبقه مکر جمع اولوب بزم یاغزده حاضر اولورلر (وَأَيُّهُمْ الْأَرْضُ الْمَيْتَةُ أَحْيَيْنَاهَا
 وَأَخْرَجْنَا مِنْهَا حَبًّا غَيْرَ ذَاتِ نَفْسٍ وَنَبَاتًا غَيْرَ مَتِّعٍ) ت و بر نشانه در آنلر ایچون اواش اولان بری دیری قلقدق
 و طشره کتوردک آندن دانه یی پس دانه دن برلر (وَجَعَلْنَا فِيهَا جَنَّاتٍ مِنْ نَجِيلٍ وَأَعْنَابٍ
 وَفَجَّرْنَا فِيهَا مِنَ الْعُيُونِ) ت ویراندق برده باغچه لرخر ما غلزلندن و اوزم غلزلندن و آقندق
 شوب باغچه لرده ییکارلری (لَبِئْسَ كُؤُومٌ عَمِرٌ وَمَا عَلَّمَهُمْ شَرًّا إِلَّا الْيَتْمُ وَالسُّكْرَانُ) ت تاکه
 ییله لر آنک میوه سندن و بصله مدی شومیه یی آنلرک اللری آباشکرا یقزلری (سَجَّانَ
 الَّذِي خَلَقَ الْأَزْوَاجَ كُلَّهَا مِمَّا تُنْبِتُ الْأَرْضُ وَمِنْ أَنْفُسِهِمْ وَمِمَّا لَا يَعْلَمُونَ) ت و پا کدر اول
 الله که براندی اجناسک چفتلرینک کیلسی اولشیمه دنکه بتورریر و آدم جنس لرندن
 و بیلد کاری شیلرندن (وَأَيُّهُمْ اللَّيْلُ نَسْلَخُ مِنْهُ النَّهَارَ فَإِذَا هُمْ مِظْلَمُونَ) ت و بر نشانه در
 آنلر ایچون کیجه که دری صویار کبی چکرز آندن کوندزی پس خبر سزا نرسوغش اواش اولان بری دیری قلقدق
 کلچی اولورلر (وَالشَّمْسُ تَجْرِي لِمُسْتَقَرًّا مِمَّا ظَنَّنَا ذَلِكَ تَقْدِيرُ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ) ت و کونش
 یورر بر یوله که آنک قرار کاهیدر اشوبو غالب اولان ییلچی اولان الله که مقدریدر
 (وَاللَّهُ مَرَّ قَدْ تَرَاهُمْ نَارًا حَامِيَةً كَالْعُرْجُونِ الْقَدِيمِ) ت و آیی مقر قیلدق آنکچون

بر قاج منزللر شو و قسه دکن که کیرودونه ایکی خرما دالی شکندده * ف آی و کونش بری
 بر یله یقین اولورلر هر آیک آخرنده پس آی کورغز اولور پس وقتا که یوقاری جیقار
 کورینور صکره منزلدن منزله کیدر پس کونشک مقابله دانه دانه اوزرینه سینه کیروب
 طولش بدی آی اولور صکره منزلدن منزله یوریه رک ا کساور اولکی مقامنه کلور خرما
 اغاجنک ا کسلوب اسکیم صالقمی کبی ایجه لوب بردخی کیزانور آی علم اولدقده یکی
 آی اولوب کورینورینه سینه اسکی صالقم شکندده اولورق آیک منزلاری یکرری سکر درلر
 (لَا الشَّمْسُ يَنْبَغِي لَهَا أَنْ تُدْرِكَ الْقَمَرَ وَلَا اللَّيْلُ سَابِقُ النَّهَارِ وَكُلٌّ فِي فَلَكٍ يَسْبَحُونَ) ت
 کونش ممکن اولر که ابریشه آهونه کیجه کوندزه سبت ایدیلر (یعنی کوندزدو کندن
 اول کیجه کلز) و هر بر یسی (کونش و آی و یلدزلرک) بر کو کده یورلر * ف کونش
 و آی بری بر یله یقین کلد کده آی کونشی طوتر و کونش آی طوتر و کیجه کوندزدن
 ایلر و کیده بیلز یسی اوزرینه کیجه کلز یزین بشقه کوندز کلز یلدزلر دن هر بر یسی
 ایچون بردا تره و ادر اشوبو اوزره آنلر یورلر معلوم اولدیکه یلدزلر کندی کدیله
 یورر کو کارد کولش د کادرلر و کول یوریمور کر کول یوریمور یلدزلر کو کده
 یوزلر دیو یورمزدی (وَأَيُّهُمْ أَنَا جَعَلْنَا دَرِيَّتَهُمْ فِي الْفَلَاحِ الْمَشْهُونِ) ت و بر نشانه
 و اودر آنلر ایچون که بر کتوردک بنی آدم قومی طولش قایغه * ف یعنی اشوبو قایق نوح
 علیه السلام ک قایغیدر کر قایغه بنی آدم قومی کوریمیدی آدمک نسی باقی قانزایدی
 (وَجَعَلْنَا لَهُمْ مِنْ مِثْلِهِ مَا يَرْكَبُونَ) ت ویراندق آنلر ایچون شوقایق کبی اول شیتی که بر لر آنک
 اوزرینه یعنی دوه و ات و عربه کبی (وَأَن نَّشَاءُ نَعْرِقَهُمْ فَلَاصِرٍ بِهِمْ وَلَا هُمْ يَنْقُذُونَ) ت
 و اگر دیلسک با نوزیرز آنلری پس هیچ فریاده ابریشچی اولر آنلر ایچون آنلر خلاص دخی
 اولمازلر (الْأَرْحَةُ مَنَا وَمَنَا إِلَى حِينٍ) ت ایکن اسر کلد کند و جانیزدن و فائده لی قلقدق
 بر صندده کین (وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ اتَّقُوا مَا بَيْنَ أَيْدِيكُمْ وَمَا خَلْفَكُمْ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ) ت
 و چانکدینله آنلر صاقلک شو عذابدن که سیزک او ککرده اولور و یسه شو عذابدن که سیزک
 ارقه کزده اوله که سیزک امیر کنش اوله سکر (وَمَا تَأْتِيهِمْ مِنْ آيَةٍ مِنْ آيَاتِ رَبِّهِمْ إِلَّا كَانُوا عَنْهَا
 مُعْرِضِينَ) ت و کلز آنره هیچ بر نشانه کندور بلرینک نشانه سندن مکر اولدیلر شو نشانه دن
 یوزچو یزچیلر * ف جزا کونی ایلر و کلسردر و آنلر ارقه لرند بر اقدیلر ککندو
 عللریقی (وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ اتَّقُوا مَا بَيْنَ أَيْدِيكُمْ وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلَّذِينَ آمَنُوا انظُرُوا
 بِشَاءِ اللَّهِ اطعوا ان آتَمِ الْآفِي ضَالَالِ مُيُنِ) ت و چان دینسه آنره خرچ ایلک اولشیدنکه

ر زق و پردی سزه الله دیر لر اول کس نه لر که کافر اولد یلر اول کس نه لر که ایمان کنور دیر لر
آیا طعام و برنامی اول کس نه یه که ا کردیله سیدی الله طعام و بر زدی آ کاد کاسکرسز
مکر آشکاره آ زغینه لقمه * ف آشکاره آ زغینه لقمه شودر که ایوا اولان ایشلری تقدیر اوزره
حواله قیلر و نه س که آرزو سنه و لذت لر نه طمع ایدوب پور دیک (و یقولون متى هذا الوعد
ان کنتم صادقين) ت و دیر کافر لر نه وقت ده اولور ایشو وعده کرا اولسکر طوغر و دیر یجیلر
(ما یظنون الا صیفة واحدة تأخذهم وهم یخصمون) ت منتظر اولر لکر مکر بر شدن اولان
نعمه یه که طو تر آنلری و حال بو که آنلر بری بر یله شمانه یه لری * ف یعنی آنلر کسندو
معاملات لر یله مشغول ایکن قیامت خبر سز کلور (فلا یستطیعون توصیة ولا الی اهلهم
یرجعون) ت پس قادر اولر لر وصیت ایتسکه و نه عیال لری جانبیه قاندر لر (و یفتح فی الصور
فاذا هم من الاجساد الی ربهم ینسألون) ت پس اوفور یلور صور ده پس خبر سز آنلر
قبر لر ندن رب لری جانبیه سر عله پور لر (قالوا یا ولینا من نعمنا من مرقدنا هذا ما وعد
الرحمن و صدق المرسلون) ت دیر لر ای وای اولسون بزم اوزریمزه کیم قالدردی بری کندو
قبر لر یزدن اوت ایشو اول شیدر که وعده و پردی الله و طوغر و دیدیلر یغمبر لر (ان کانت
الا صیفة واحدة فاذا هم جیبع لدینا یخضرون) ت دکل ایشو واقعه مکر بر شدن اولان
نعمه در پس خبر سز آنلر جمع اولوب بزم یاغزده حاضر لشم اولور لر (قالیوم لاتظلم نفس شیئا
ولا تجزون الا ما کنتم تعملون) ت پس بو کونده ظلم اولشم اولر هیچ بر شخص هیچ بر ظالم
و چون انز س که مکر ایشو ایدیکر عز قدری ایلر (ان اصحاب الجنة الیوم فی شغل
فا کهنون) ت البته اهل جنت بو کون برایشده لذت لیمچی اولور لر (هم واز واجههم فی
ظلال علی الاراک متکونون) ت آنلر و آنلر خانقار لری کولسکر لده کوشکر اوزرینه
سو کنور لر (لهم فیها افا که و لهم ما یدعون) ت آنلر ایچون وارد بر اول جنت ده میده لر
و آنلر ایچون وارد بر اولشیکه طلب ایدر لر (سلام قولامن رب رحیم) ت دینلور که سلام
اولسون اسر لیچی اولان ربک جانبیه دن (وامتاز والیوم ایم الجحیمون) ت و دیر ز

آیر یلک بو کون ای گناه ایشلر (الم اعهد الیکم یا بنی آدم ان لاتعبدوا الشیطان انه لکم عدو
مبین) ت ایاحکم ایتمدی سزک جانبیه ای آدم اولادی که عبادت ایتیمکر شیطان الهه
شیطان سز کون آشکاره دشمندر (وان اعبدونی هذا صراط مستقیم) ت و عبادت ایدک
بکاشبو طوغر و اولان یولدر (ولقد اضل منکم جمیلا کثیرا اذ لم تکنوا تعقلون) ت
و البته از غین قلدی شیطان سزک قوم کزدن چوق کرو هلی آ یا بیاز میسکر (هذه جهنم الی
کنتم توعدون) ت ایشو جهنم در که اولدیکر وعده و پر لشم آنسکه (اصلوها الیوم عا
کنتم تکفرون) ت کاشکوشو جهنم بو کون اولسیدن سکه کافر اولدیکر (الیوم نقض علی
اقوامهم و نکلناهم الیهم و ندم دار جهم عا کانو ایکسبون) ت بو کون بهر اوزر ز آنلر
آغز لری اوزرینه و سولشور بزمه آنلرک الی و شهادت ایدر آنلرک آ یا قلدی اولشی ایلر که
اولدیلر آنی ایشلجی (ولو نشاء اطعنا علی اعیهم فاستبقوا الصراط فانی یتصرون) ت
وا کردیله سیدک کیدر دکل آنلرک کوز لرینی پس سبقت ایدر لر یول جانبیه پس نه یردن
کور لر (ولو نشاء لم یخفناهم علی مکاتهم فاستطاعوا مضیاً ولا یرجعون) ت و اگر
دیلیدک مسخر ایدر دکل آنلری کندو اولر ندن پس قادر اولر لر ایدی یکمکه اولر ندن و نه
کیر و دوز لر (ومن نعمه شکس فی الخلق افلا یعقلون) ت و هر کس نه که اوزون عمر و پر س
ا کلابی اشاعی ایدر بر ز آنی بر اتمده ایا فهم ایتز لر یه ف یعنی نیجه که جوج قلف غده سست
وضع یف ایدی صکره اختیار ولد قده ایلر اولور ایشو بدخی بر نشاند بر بدخی پیدا اولمغیچون
(وما علمناه الشیعر و ما ینبئ له ان هو الا ذکر و قرآن مبین) ت و او کرم دکل شویغمبر
شعر دیکر ولایق اولر شعر دیکر ا کاد کاد روحی اولن ان مکر نصیحتدو آشکاره اولان
قرآنذر (لینذر من کان حیاً و یحق القول علی الکافرین) ت ناقور قوده اول کس نه یی که
اولدی دیری (یعنی فهم صاحب اوله) و ثابت اولدجت کافر لر اوزرینه * ف اول کس نه یی
که آنده دیری جانی اوله یعنی شول کس نه که کوزل سوزلرک اثر یف قبول ایدر شوقر ان کا
فائده ایر شدیر مک ایچوندر و منکر لر اوزرینه الزام صالمغیچوندر (اولم یروا اننا خلقناهم عا
علمت ایدینا انعماء فاهم لهما ما ینکون) ت ایا کور مدیلر میکه بر لر ایدق آنلر ایچون
اولشیدن که یصه دی بزم الارض در دت آ یا قلدی پس آنلر شونلر مال کدر لر (و ذلله اهلهم فها

دَكُوْنَهُمْ وَمِنْهُمْ اَيُّهَا كُوْنُ) ت و يواش قلدق درت آيا قلوري آدملا ايجون بس آنلرك بعنقى
 آنلرك بيه جكيدرو بدهضنى يرلر (وَلَهُمْ فِيهَا مَنَاقِعُ وَمِنْهَا اَشْرَابٌ اَفَلَا يَشْكُرُوْنَ) ت و آنلر
 ايجون وارد شودرت آيا قلورده منفعتلرو ايجو بيه شيلر آيا شكر ايتزلري (وَاتَّخَذُوا مِنْ
 دُونِ اللّٰهِ اِلَهَةً لَّعَلَّهُمْ يَنْصُرُوْنَ) ت و طوندلر الله دن غيرى ميبودلر تا اوله كه آنلر ياردم
 اولملا (لَا يَسْتَعْجِلُوْنَ نَصْرَهُمْ وَهُمْ اِهْمٌ جَنْدٌ يُحْضَرُوْنَ) ت قادر اولملا آنلر ياردم ايتجه
 وشو بيله آنلر ايجون حاضر اولمش عسكردر (فَلَا يَحْزَنُكَ قُوَاهُمْ اِنَّا نَعْلَمُ مَا يَسْرُوْنَ وَمَا
 يَعْلَمُوْنَ) ت بس غملا ندهسون سنى آنلرك سوزى البته يرلر ياورز كيزلر كلرى شيلرى
 واشكاره ايلد كلرى شيلرى (اولم ير الانسان انا خلقناه من نطفة فاذا هو خصيم مبين) ت
 آيا كو و مدعى آدمى كه يرلر ايتدق انى ميبس دن بس خبر ميز شو آدم آشكاره شمانه ايديجى
 اولدى (وَضَرْبَ لَنَامٍ لَّا وُتِيَ خَلْقُهُ طُفَاً قَالَ مَنْ يُحْيِي الْعِظَامَ وَهِيَ رَمِيمٌ) ت و كتوردى
 برنجون برملى و او توندى كندونك برادلىنى ديدى كيم ديرلر كوكلرى و حالبو كه چور ميشدر
 (قُلْ يُحْيِيهَا الَّذِي اَنْشَاَهَا اَوَّلَ مَرَّةٍ وَهُوَ بِكُلِّ خَلْقٍ عَلِيمٌ) ت ديكل ديرلر شو كوكلرى اول
 كسسه كه يراندى آنلرى اول دفعه ده و اول مر بر ايجاد قسمنى بيلميجيدز (الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ
 مِنَ الشَّجَرِ الْاَخْضَرِ نَارًا فَاِذَا اَنْتُمْ مِنْهُ تُوقَدُوْنَ) ت اول الله كه بيه دى ميز چكون نيشل آنجمن
 اوردى بس نا كهان سزلر اول آنجمن اوديا قرسكز * ف يمنى طاشدن و نيشل آنجمن اود
 جيقار ديهنى ياش و نيشل اولان دالى بر آنخرد الله سورقم كله اود جيقار قامش كبي و مرخ كبي
 و عصار كبي (اَوَلَيْسَ الَّذِي خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ بِقَادِرٍ عَلٰى اَنْ يَخْلُقَ مِنْلَهُمْ بَلٰى وَهُوَ
 الْخَلَّاقُ الْعَلِيمُ) ت آيا دكلى اول الله كه يراندى كوكلرى ويرى قادر اوليجى اكا كه يراده آنلرك
 مثلنى اوت اولير اديجيدر بيلميجيدر (اِنَّمَا اَمْرُهُ اِذَا اَرَادَ شَيْءًا اَنْ يَقُوْلَ لَهُ كُنْ فَيَكُوْنُ) ت
 اولورده مان الله لك امرى چقان ديله بر شيشى بر اتمنى شودر كه اول شيشه اول دير بس او شى
 اولور (فَسُبْحٰنَ الَّذِي يَسْتَعِذُّ بِرَبِّهِ كُلُّ شَيْءٍ وَّ اِلَيْهِ تُرْجَعُوْنَ) ت بس يا كدر اول الله آنك

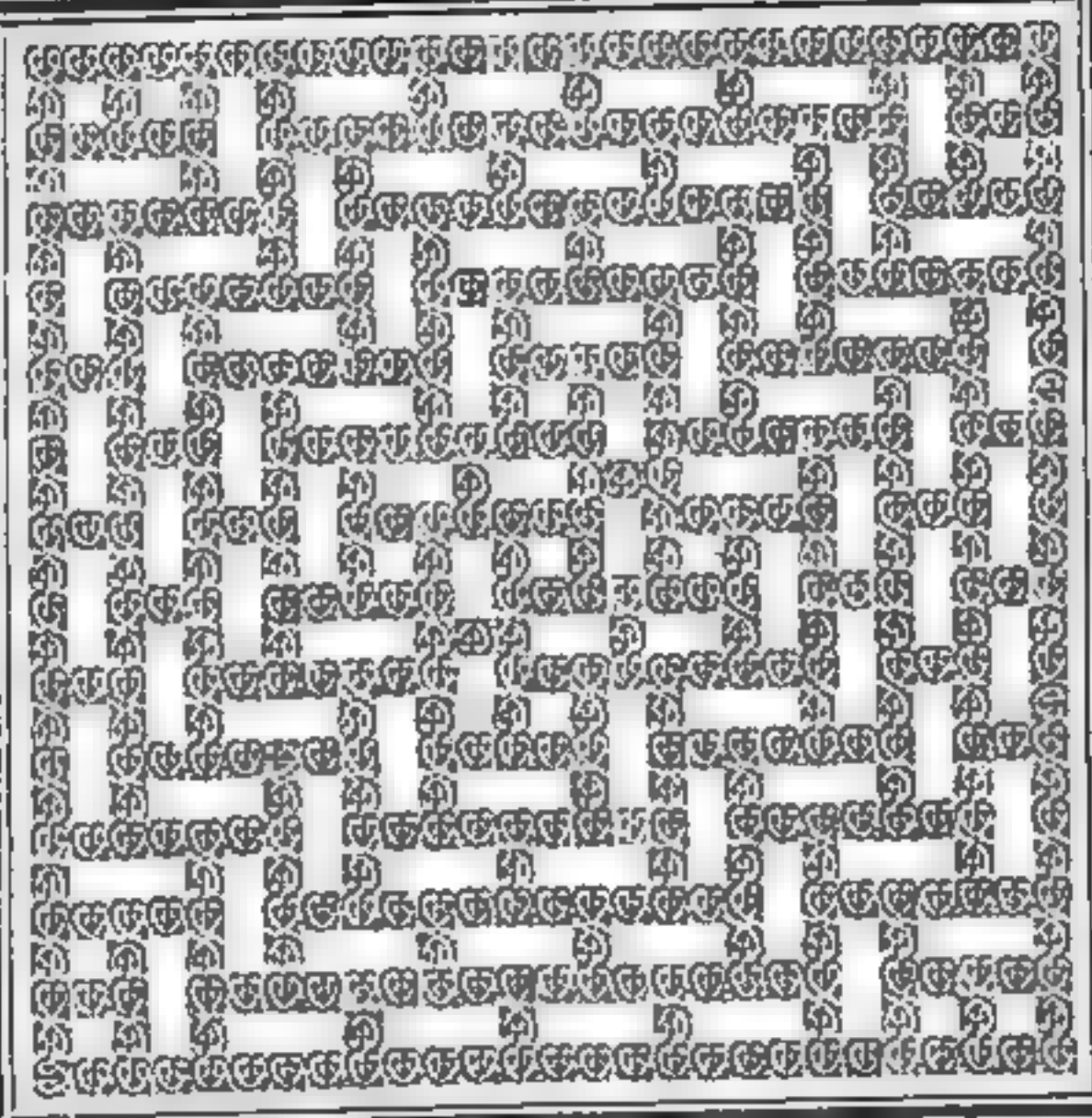
النده در هر بر شيشك پادشا هلقى و ينه آنك

جانبه دوندر ياورسكز

صفحة	صفحة	صفحة
سورة الصفات ٢	سورة المنافقون ١٥٥	سورة الفجر ٢١٣
سورة ص ١٣	سورة التغابن ١٥٧	سورة البلد ٢١٥
سورة الزمر ٢٣	سورة الطلاق ١٥٩	سورة الشمس ٢١٦
سورة المؤمن ٢٤	سورة التحريم ١٦٢	سورة الليل ٢١٧
سورة حم السجدة ٤٤	سورة الملك ١٦٥	سورة الضحى ٢١٨
سورة حم عسق ٥٢	سورة القلم ١٦٨	سورة الانشراح ٢١٩
سورة الزخرف ٥٩	سورة الحاقة ١٧٢	سورة التين ٢٢٠
سورة الدخان ٦٨	سورة المعارج ١٧٥	سورة العلق ٢٢٠
سورة الجاثية ٧٢	سورة فوج ١٧٧	سورة القدر ٢٢٢
سورة الاحقاف ٧٧	سورة الجن ١٨٠	سورة البينة ٢٢٢
سورة محمد ٨٣	سورة المزمل ١٨٣	سورة الزلزال ٢٢٣
سورة الفتح ٨٩	سورة المدثر ١٨٦	سورة العاديات ٢٢٤
سورة الحجرات ٩٧	سورة القيامة ١٨٩	سورة القارعة ٢٢٥
سورة ق ١٠١	سورة الدهر ١٩١	سورة التكاثر ٢٢٥
سورة الذاريات ١٠٥	سورة المرسلات ١٩٤	سورة العصر ٢٢٦
سورة الطور ١٠٩	سورة النبا ١٩٦	سورة الهمزة ٢٢٦
سورة النجم ١١٢	سورة التازعات ١٩٨	سورة القبل ٢٢٦
سورة القمر ١١٦	سورة عبس ٢٠١	سورة قريش ٢٢٧
سورة الرحمن ١٢٠	سورة كورت ٢٠٣	سورة الماعون ٢٢٨
سورة الواقعة ١٢٤	سورة الانقطار ٢٠٤	سورة الكوثر ٢٢٨
سورة الحديد ١٢٩	سورة التطقيف ٢٠٥	سورة الكافرون ٢٢٩
سورة المجادلة ١٣٥	سورة الانشقاق ٢٠٧	سورة النصر ٢٢٩
سورة الحشر ١٤٠	سورة البروج ٢٠٨	سورة الهم ٢٣٠
سورة المحتمة ١٤٥	سورة الطارق ٢١٠	سورة الاخلاص ٢٣٠
سورة الصف ١٥٠	سورة الاعلى ٢١١	سورة الفلق ٢٣١
سورة الجمعة ١٥٢	سورة الغاشية ٢١٢	سورة الناس ٢٣١

الحزب الرابع من كتاب التفسير
الجلالى على التنزيل الجلالى

طبع مقابلا على نسخة المؤلف
بمطبعة بولاق بمصر المحروسه

(تنبیه)
بعض محققان ترجمه سنده
ایضاح نام بولنه مدیغندن
مترجم حضرت ناری ایضاح
وتفهیم ایتمک ایچون بعض
عباره زیاده ایش اولمسه
اشبو زیاده اولان عبارلر
ایکی دائره سینه وضع
قلنددر

هر بر سنا ابر وجه ابر وجه طوعه حق بری واردر و دخی فارشوده اولان طرفنده بوشجه این
مغر بلر واردر یعنی کوش باطن برلر (ان انزلنا السماء الذی یزینها الکواکب) لا ت البته
بز برلر و برلر دنیا کوکنه بلدزلر بز کله ف معلوم اوله که بلدزلر جله سی دنیا کوکنه در
ا کرچه انزلک طولاغسی آشفیده اولسون یا یوقاریده اولسون (وحفظا من کل شیطان
مأرد) ج ت وصاف اذق کوکاری هر بر باش چله بی وطاعتدن خارج شیطاندن ف اشبو
بلدزلر ضوئندن اودبار سی کلوب شیطانلری اوررنجه که کوشک حرارتندن اودجده بی
کبی (لا یسمعون الی الا الا علی و یقفون من کل جانب) (ق) دحورا (قف) ولهم عذاب
واصب) لا ت مقصود شودر که قولا قویسون شیطانلر اعلی اولان جعاعت جانینه و آنلور
آنلر جانینه اود هر بر جانندن آنلری سورمک ایچون و آنلر ایچوندر ایم اولان عذاب (الامن
خطف الخطفه فاقبهم شهاب نأف) ج ع ت مکرشو کسینه که قابر بر سوزی بر کره قاعه ایله یعنی
ملائکه نک کله لرندن بر کله بی قابر سه پس آنلر ارقه سنه یا قبی اولان اود شهله سی کاوبانی
یاقر (فاسستفهمهم اثمهم اشد خلقناهم من خلقنا انا خلقناهم من طین لازب) ت پس سوال
ایت آنلردن آیا آنلری زیاده قوتلوردر یا نه اول کسینه که براندق آنی (یعنی ملائکه
وجن و کوکاری و آنلر غیر بسی کبی شلری) البته بز براندق آنلری الیای شجی چامور دن
(بل عجت و یستخرون) ص ت بلکه همبلدک (یعنی کافر لر ل حالندن) و آنلر مسخره
ایدلر سنی ف یعنی سکا آنلردن عجب کاور که نیچون ایمان کنور میورلر و آنلر سنی مسخره
ایدلر لر (واذا ذکر و الایذ کرون) ص ت و بجان نصیحت و براسه آنلر نصیحت قبول ایتزلر
(واذا راوا آیه یستخرون) ص ت و بجان کور سه لر بر مجزهی مسخره ایدلر آنی (وقالوا
ان هذا الا معمر مبین) ج ت و دیدلر کل اشبو قران مکر اشکارا اولان جاد و اسکدر (انذا
متساو کاتر ابا و عظاما اتنا لمعرون) (لا) او آبا و نا الاولون) ط ت آبا و قسا که اولسک و طبراق
و کسک اولسک صکره نه بعث او انور میز آبا برم اولسکی بابا من دخی بعث اولنوب قالقار لری
(قل نعم وانتم دائرون) ج ت دیکل اوت سیرلر ذابسل اولور سکرز (فانما هی زجرة واحدة
فاذا هم یلقون) ت پس بوندن غیری دکلکه اشبو قالد رمقاق بر شدن اولان آواز در پس
آنلر خبر سیر باقر لر (وقالوا یا و یلنا هذا یوم الدین) ع ت و دیر لری وای برم ایچون ایشته شودر

جزا کونی (هَذَا يَوْمَ الْقِيَامِ الَّذِي كُنْتُمْ بِهِ تُكَذِّبُونَ) ت دیناورلر ایشته شودر احکاملر
فیصل اولنه حق کون که سز شو کونی یلانته نسبت ایدر دیکز (أَحْسِرُوا الَّذِينَ ظَلَمُوا وَأَزْوَاجَهُمْ
وَمَا كَانُوا بِعَيْدُونَ) (لالب) من دون الله فاهدوهم إلى صراط الجحيم) لات دیناورلر جمع ایدیکز
(ای ملائکه لر) اول کسسه لر یکه ظلم ایتدیلر اولرک ارقداش لرینی (یعنی شیطانلر یله برابر)
وانلر یله که اولر عبادت ایدر لر ایدی الله دن غیر ی پس دلالت ایدک آنلری جهنمک بولی جانینه
ف اشبو حکم ملائکه لر اولنه ایلرک ارقداش لریدن مرادی یا کافرلر کافر ایدر یا خود
بر قسم کلاه ایشلملر در که هبسی بریره طوبی ایش اولدیلر (وَقَفَّوْهُمْ أَنَّهُمْ مُسْئِلُونَ) لات وکیرو
طوبتک آنلری البته آنلر سوال اولنه جقه لر در ف حکمده انصرکه آنلری طور دیروب و آنلرک
بری بر یله بر شمتانه یا دیر لر (مَالَكُمْ لَا تَنَاصِرُونَ) ت نه وار سزک ایچون بری بر یکز یاردم
ایچور سکر (بَلْ هُمْ الْيَوْمَ مُشْتَسِلُونَ) خب ت بلکه انلر بو کون یونلرینی بو کوب امر
انقیاد ایدیکمدر (وَأَقْبَلْ بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ يَتَسَاءَلُونَ) هت و یونلور لر آنلرک بعضی بعضی
اوزرینه سوال ایدر کدن (قَالُوا إِنَّكُمْ كُنْتُمْ تَأْتُونَنَا عَنِ الْيَمِينِ) ت دیرلر البته سز اولدیکز
بزم اوکزه کایچیلر صاغ جانبزدن (یعنی وصول جانبزدن بزی آذر دمق ایچون) ف یعنی بزم
یاغزه کلور ایدیکز جوق قوت ایلر بزی آذر دمق ایچون و صاغ الدن مراد زوردر (قَالُوا بَلْ لَمْ
تَكُونُوا مُؤْمِنِينَ) ج ت دیدیلر بلکه سز ایمان کتورمز دیکز (وَمَا كَانَ لَنَا عَلَيْكُمْ مِنْ
سُلْطَانٍ) (ج) بَلْ كُنْتُمْ قَوْمًا طَآغِينَ) ع ت و بزم ایچون سزک اوزرکزه هیچ بر قوت یوق ایدی بلکه
سز حدی یکم ش برکوه ایدیکز (حَقَّقْ عَلَيْهِمْ أَقُولَ رَبِّنا) (ق) اِنَّا لَنَذَانِقُونَ) ع ب ت پس لازم اولدی
بزم اوزر مزه بزم بزم سوزی که البته بزم طادیجیز عذابا ف ربک سوزی لاملان جهنم من
الجنة والناس أجمعین قولیدر (فَاغْوَيْنَاكُمْ إِنَّا كُنَّا غَاوِينَ) ت پس آنغین قلدق سزی زیرا که
بزاز غینلر ایدک (فَأَنَّهُمْ يَوْمَئِذٍ فِي الْعَذَابِ مُشْتَرِكُونَ) ت پس البته انلرک طوبی اولکونده
عذابده شریک اولور لر (إِنَّا كَذَلِكَ نَعْمَلُ بِالْجَارِمِينَ) ت البته بزبونک کبی ایشلر کلاه ایشلملر
(أَنَّهُمْ كَانُوا إِذَا قِيلَ لَهُمْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ يَسْتَكْبِرُونَ) لاه ت زیر باقانه انلر که یوقدر هیچ
بر معبود مکر الله واردر دینلر باس چکوب اندن اعراض ایتدیلر (وَيَقُولُونَ إِنَّمَا لَنَا دُكُو
الْهَةِ الشَّاعِرُ يَجْنُونَ) ط خب ت و دیدیلر که بزلر کتدوم معبودلر مزی ترک ایدملمی دیوانه

اولان شاعرلر سوزیلر (بَلْ جَاءَ بِالْحَقِّ وَصَدَّقَ الْمُرْسَلِينَ) ت بلکه حق ایلر کلوب کتدین اول
بکن یغمبرلری تصدیق ایلدی (أَنَّهُمْ لَذَاتُ قُلُوبٍ الْعَذَابِ الْأَلِيمِ) ج ت البته سز در دیر یچی
اولان عذابا طادیجیز سکر (وَمَا تَجْزُونَ إِلَّا مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ) لات وجر النمش اولماز سکر
مکر اول شی قدر یکه دینساده ایشلمش ایدیکز (الْأَعْبَادُ لِلَّهِ الْخَاصِينَ) ع ت لیکن اللهک خالص
قوللری اولد کلدلر (یعنی اول کسسه لر که باله اولدیلر شر کدن و کلاهدن انلرک توابی مضاعفدر)
ف یعنی اشبو قوللر کلاهلی عوضده جزا نلر بلکه عفو اولور لر (أَوَلَيْكُم رِزْقٌ مَعْلُومٌ
(لَا) فَوَاكِهُ) (ج) وَهُمْ مُكْرَمُونَ) (لَا) فِي جَنَّاتِ النَّعِيمِ) (لَا) عَلَى سُرُرٍ مَّتَّعَابِلِينَ) ت اشبو جماعتلر
ایچوندر معلوم اولان رزق در لودر لوان میوملر وانلر کرام اولمشلر در اهمت باغچه لرنده
کوشکلر اوزرنده بری بر یله یوز یوز اولور لر (يُطَافُ عَلَيْهِمْ بِمِائِكَةٍ مِنْ مَعِينٍ) (لَا) يَضَاهُ لَذَّةُ
النَّارِ بَيْنَ) ج ت طولندیلر اولر اوزرینه کاسه لر آقن شراب ایزمغدن کدر نیکی آقدر لاذت لیدر
ایچنلر ایچون (لَا فِيهَا غَوْلٌ وَلَا هُمْ عَنْهَا يُنْفَوْنَ) ت اشبو خورده کونو صفت و غائله یوقدر
بو خوردن سکران اولمازلر (وَعِنْدَهُمْ قَاصِرَاتُ الطَّرْفِ عِينٌ) (لَا) كَأَنَّهُنَّ يَصُفِّحْنَ مَكَانُونَ) ت
وانلرک یاتده زوجلر اولور که کوزلر ازواجلرندن غیره نظاردن منع ایدیکمدر کوزلری کوزل
ویو کدر دیر سنکه شوخاوتلر پردهده اورتلر اولان دوه قوشی عورطه سیدر ف دیرلر که
دوه قوشینک عورطه لرینی ذکر ایتدیکدن مرادی بودر کدر نیکی جوق کوزل اولور (فَأَقْبَلْ
بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ يَتَسَاءَلُونَ) ت پس انلرک بعضی بعضی ایلر لاقردی ایدلرک (قَالَ قَائِلٌ
مِنْهُمْ إِنِّي كَانَ لِي قَرِينٌ) ت آنلردن بر بسی دیر که بزم دینساده بر اوقداشم وار ایدی (يَقُولُ أَتُنْكَل
لِمَنِ الْمُسَدِّقِينَ) ص ت سندخی بعضی ایناتلر دغین دیوبخی توبیج ایدردی (أَتَذَامِنُوا كَثْرًا بَا
وَعَظَامًا إِنَّمَا يَدِينُونَ) ت وقتا که بر اولسک و طبراق و کک اولسک آبارلر جزا نورمز (قَالَ
هَلْ أَنتُمْ مُطْلَعُونَ) ت بری دخی اول مؤمنه دیر آپاسلر باقز میسکر (یعنی جهنم اهلنه) ف
یعنی اشبور اقداشی که جهنمده در باقلمنه حالدهدر (فَاطْلِعْ فَارْأَوْا فِي سَوَاءِ الْجَحِيمِ) هت پس باقدی
کوردی اول ارقداشینی جهنمک اوزرته سنده (قَالَ تَاللَّهِ إِن كُنتَ لَتَرِدُنِي) لات اول مؤمن
دیدلر الله تعالی به عین اولسون که سن قریب اولدک شریک ایلدینی هلاک ایدمسن (وَلَوْلَا نِعْمَةُ رَبِّي

لَكُنْتُ مِنَ الْمُحْضَرِينَ) ت اكر اولسيدي بيم زبلك باغشلسي البته بن اولوردم عذابده حاضر
اولنلردن (اَلْمُحْضَرِينَ الْمُؤْتَمِنِينَ الْاُولَى وَمَا تَحْتِهَا مِنْ اَرْضٍ) بزدياده كي موعزدن صكره
جنتده اولورمير ناره كفارايله عذاب چكمز ميوز ف يعني شاداقلرندن اشبوكلای ديرلر (اِنَّ
هَذَا اَمْرٌ اَلْفَوْزُ الْعَظِيمُ) ع ت تحقيقا يوك اولان مطلوبه ايرشك اشبو جنتده محالده اولمقدور
(لَمَثَلِ هَذَا اَقْلِيَّةٍ مِّنَ الْعَامِلِينَ) عبت اشبو نعمت منلچون لازمدر كه ايشليه رايشلندر
(اَذَلَّتْ خَيْرٌ لِّاَمِّ شَجَرَةٍ الرَّقُومِ) ت ايا اشبو مذكور اولان نعمتي ايدريوقسه زقوم اغاجهي
(اَنَا جَعَلْتُهَا اُمَّةً لِّلْعَالَمِينَ) ت البته بزلبصه دق شوزقوم اغاجي برعقوبت ظالملايچون
ف يعني ظالملا آخرنده او اغاجدن برلر واندن بوغازلري طوتيلور وانكله آله اشبودخي
بر عذاب اولور يا خود انلري دنياده ازدرمقدور شو طر بقله كه انلر زقومك ياشي ايشدوب ازغين
اولد يلك جهنمه ياش و يشل اغاج نيجه بتر و اشبو اغاج جهنمك دينده بتر (اِنَّهَا شَجَرَةٌ تَخْرُجُ فِي
اصْلِ الْجَحِيمِ) لات اول براغاجدر كه چيقار جهنمك دينده (طَلْعُهَا كَأَنَّهُ رُؤُوسُ الشَّيَاطِينِ) هت
آنك صالقمي شيطانلر باشلري كيدير ف يعني شواغاجك صالقمي چركين اكدده كوي
شيطانك باشلدر (فَأَنَّهُمْ لَا كَاوْنَ مِنْهَا اَلْوَنُ مِنْهَا الْبُطُونُ) خب ت پس البته جهنم اهلي
اول اغاجدن برلر (ثُمَّ اِنَّ لَهُمْ عَلَيْهِمُ الشَّوَابِ مِنْ جَحِيمٍ) ت صكره البته انلرايچون شو طعام اوزرينه
قارشمن ايسيجق صو وارد (ثُمَّ اِنَّ مِنْ جَحِيمٍ لَّآلِي الْجَحِيمِ) ت صكره البته آنلر واره جني
جهنم جاننه در (يعني يدكدن و ايچد كد نصكره آنلري جهنم كتورلر) ف يعني جهنم اهلي
وقتا كه ايج و صوسز اولورلر انلري آتشدن چيقاروب اشبو طعام و صوي يديروب و ايچديروب
صكره اتشه كيديرلر (اِنَّهُمْ اَلْقَوْا اَبَاهُمْ ضَالِّينَ) ت تحقيق انلر كندوبالار بني آزعين بوليدلر
(فَهُمْ عَلَى اَنَارِهِمْ مُّهْرَعُونَ) ع ت پس انلر بالار ينك ايرلري صره سرعته يورلر ايدى (وَأَقْدَرُ
فَسَلَّ قَبْلَهُمْ اَكْثَرُ الْاُولَيْنِ) طت و ازغين اولد يلك انلردن اول كچنلرلر چوغي (وَأَقْدَرُ اَرْسَلْنَا فِيهِمْ
مُذَرِّبِينَ) ت ويز انلره اندار ايدرا نيبا كوندردك (فَأَنْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُتَدَبِّرِينَ) لات
پس باق نيجه اولدي قورقدن اشك انلري (الْاَعْبَادُ لِلَّهِ الْمُخْلِصِينَ) ت مكر اللهك خالص اولان
قوللري ف يعني قورقويي چيله كسسه لر ايرشدرلر اما او يچتولر صاقلنورلر و كوزلر
خراب اولورلر (وَأَقْدَرُ اَدْنَاوُحَ فَلَيْمَ الْجَحِيمُونَ) ت ويزي نوح چاغردى پس نه كوزلر دعاي

قبول ايدچيلرلر برلر (وَجَعَلْنَاهُ وَاٰلَهُمْ اَلْكُتُبِ الْعَظِيمِ) ذت و نجات و يردك نوحه و آنك
اهله يوك اولان نمدن (وَجَعَلْنَا ذُرِّيَّتَهُ هُمُ الْبَاقِينَ) خب ذت و بصه دق آنك و اولاد يني باق
قاليجي ف نوحك قايننده سكسان ياسكسان اوج آدم غرقدن نجات بوليدلر انلرلر چيله سنك
اولادى اولدى مكر نوح عليه السلامك او غوللر ينك نسلي جاري اولدى نوح او غل سام برلر
اورنه سنده يورت الدي عرب و قوارن و ايرانك نسليدر و نوحك ايكنجي او غل يافندر شماليه
يورت الدي آنك نسلي ترك و قلع و يا جوج و ماجوج و جدر او چنجي او غل حامدر جنوبده يورت
الدي آنك ذلي هند درو جشدر (وَتَرَكَّا عَلَيْهِ فِي الْاٰخِرِينَ) ذت انك ايچون صكره كلن
امتدره كوزلر شايي براقدك (سَلَامٌ عَلَى نُوْحٍ فِي الْاٰلِ الْاَمِينِ) ت سلامتلك واسون نوح اوزرينه
عالمدره ف يعني خلقلك چيله سي انك اوزرينه داغاسلام ايدرلر (اِنَّا كَذَلِكْ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ)
ت البته بزبونك كي جزا ويرز احسان ايدنلره (اِنَّهُمْ مِنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ) ت تحقيق نوح
بزمن مؤمن اولان قوللر مزندر (ثُمَّ اَغْرَقْنَاهُ الْاٰخِرِينَ) ت صكره صوده بو غدق ايمانه كلميان
كسسه لري (وَاِنَّ مِنْ شَيْعَتِهِ لَابْرَاهِيمَ) م ت و ابراهيم عليه السلام نوح عليه السلامك دينده
نابعلرنددر (اِذْ جَاءَ رَبُّهُ بِقَابِ سَلِيمٍ) ت اولوقسده كه عيسدن خالي اولان قلب ايله ف يعني
ازغين لقدن و عيب دن پاك اولان قلبيله كادى (اِذْ قَالَ لِاَبِيهِ وَقَوْمِهِ مَاذَا تَعْبُدُونَ) اولوقسكه
ديدي كندوبالاسنه و كندو قومنه نه شيته عبادت ايدرسكز (اَذْكُرْكَ اَلِهَةً دُونَ اللَّهِ تُرِيدُونَ)
ت ايا كندو فاسد اولان رايكرله ي الله دن غيري معبودلري طلب ايدرسكز (فَمَا ظَنُّكُمْ
رَبِّ الْعَالَمِينَ) ت پس ندرسكز كانه كز عالملا زبنه (فَنظَرَ نَظْرَةً فِى النُّجُومِ) لات پس
ابراهيم بركره يلدزلره باقدى (فَقَالَ اِنِّى سَقِيمٌ) ت پس بن كيه مسزم ديدى (فَقُولُوا عَنَّا مُذَرِّبِينَ)
پس بوز چويرد يلك ابراهيم دن ارقه و يردك ف آنلر نجوم اهلي اولد يفسدن نجومه باقوب
سويلى تا كه انلر يمانه يي رعدى قبول ايدلر و يا خود نجوم كانبده كوروب بيورديك بن
كيسزم يعني يقيندر كه كيسسز اولم و آنلر نهر دن چيقوب بر بيرامه و يا تاره طامغه كيديرلر
ايدى ابراهيمي دخي تكليف ايتد يلك ابراهيم شو عذري بيان ايتد كده اني براقوب كيتيدلر
اشبو سوز بريلندر كه الله سبحانه لك بولسه پس بونك اوزرينه عذاب اولمزلر لكه ثواب
ويريلور (فَرَاغَ اِلَىٰ اٰلِهَتِهِمْ فَقَالَ اَلَا اَنَا كَاوُنٌ) ت پس كرلوجه بولدى آنلر معبودلري
جاننه پس ديدى ايا برشي بزميسكز ف زيرا كه كافلر بيرامه يرينه كيتد كلرنده بلك او كونه

سفره دوشیوب طعم حاضر قلوب کشته اندیدی (مَالِكُمْ لَا تَنْطِقُونَ) ت سزمنه اولدیکه
 سولتمز سکنز (فَرَاغَ عَلَيْهِمْ ضَرْبُ الْبَلَاءِ) ت پس یونلدی انلر اوزرینه اوردی آنلری قوتله
 وقیردی آنلری ف یعنی ابراهیم قوتله اوروب آنلری قیردی (فَأَقْبَلُوا إِلَيْهِ يَرْتَدُّونَ) ت پس
 یونلدی ابراهیم جاننه سرعتله یوریه رک ف یعنی وقتا که ابراهیم علیه السلام بتلری
 قیرمسی ثابت اولدی پس آنلری الزام ایتدی (قَالَ أَتَعْبُدُونَ مَا تَحْمِلُونَ) لات دیدی ایاعبادت
 ایدرمسیکنز اولشیته که کندوا کزله یوند یکنز (وَاللَّهُ خَلَقَكُمْ وَمَا تَعْمَلُونَ) ت والله سزی
 واولشیقی که یارسکنز براندی (قَالُوا ابْنُوا آلَهُنَا فَأَقِمْوهُنَّ فِي الْبُحْتِ) ت دیدیلر برینه آنک
 ایچون بر عمارت یاپک (یعنی اول عمارتده چوق ایش جمع ایدک) پس انک کزانی چوق
 اولان اوده (فَارَادُوا بِهِ كَيْدًا فَجَعَلْنَاهُمُ الْأَسْفَلِينَ) ت پس قصد ایدیلر کا کو توجیلدی
 پس یصه دق آنلری اشغه او ایچیلر یعنی شرلرین ابطال ایله آنلری ذلیل قلدق (وَقَالَ إِنِّي ذَاهِبٌ
 إِلَى رَبِّي سَعِيدٌ) ت و دیدی ابراهیم که البته بن کیده حکم یم جاننه که بکاصلح اولاشیلر یول
 کو ستر (یعنی اول یرکه بنم یم رضامی بولینور) ف وقتا که غرودک کیمیلر ابراهیمک بابایی
 ابراهیمی چقاردی ابراهیم دیدی (رَبِّ هَبْ لِي مِنَ الصَّالِحِينَ) ع ت ای بنم یم باغشله بکا (یعنی
 برولدیکه) ابوایشیلردن اوله (فَبَشِّرْهُ بِغُلَامٍ حَلِيمٍ) عبت پس سوندردک آنی حایم اولان
 برچو الله بوندن زیاده نه حلم اولور که کندوسنی بوغزلمه تسلیم ایتدی (فَلَمَّا بَلَغَ مَعَهُ السَّعْيَ
 قَالَ يَإَيُّهَا إِنِّي أَرَى فِي الْمَنَامِ أَنِّي أَذْبَحُكَ فَانْظُرْ مَاذَا تَرَى) قَالَ يَإَيُّهَا إِنِّي أَرَى أَنِّي
 شَاءَ اللَّهُ مِنَ الصَّابِرِينَ) ت پس وقتا که اول چوق بریاشه ابرشوب باباییله سعی ایتکه قادر
 اولدی ابراهیم دیدی ای بنم اوغلی بنم او یقوده کوردمکه بوغزلیورم سنی پس باق سنک
 خاطر که نه کلور اسمعیل علیه السلام دیدی ای بنم بابام امر اولندیدیک شئی ایشله البته
 بنی ان شاء الله صبر ایدیلرین بولورسک ف دیدیلر که ذی الحجه نك سکرنجی کیجه سنده
 او یقوده کوردیکه اوغلی بوغازلیور کوندزده فکرمه طالدیلر که ایابونک تعبیری نه اوله حق
 صکره طقوزنجی کیجه دخی کوردیکه اوغلن بوغازلیور ییلدی که بوغازاق لازمد فقط تدبیرنه
 قالدیلر صکره اونجی کیجه ده همان بنه کوردی اول وقتده اسمعیل علیه السلامه سولدی
 انلر سرعتله قبول ایتدیلر بک رک رحمت اولسون بویله بابایه و بویله اوغوله (قُلْ أَسْمَاؤُهُ
 لِلْعَالَمِينَ) ج ت پس وقتا که هر ایکسی ایتدیلر بویله بابا صالیدی یر اوغلینی الی اوزرینه ف

نا اوغلنک یوزی قارشو قارشویه کورنموب محبت کلسون دیو دیرلر که الی اوزرینه یر
 دوشورمکی اسمعیل علیه السلام باباسنه او کتدی ایتدی اندن سکرمنه اولدی الله سبحانه بیان
 یورمندی یعنی یان ایتکه کلیمور که نه حال یکدی آنک قلی اوزرینه وفرشته لر اوزرینه
 (وَنَادَيْنَاهُ أَنِ يَا إِبْرَاهِيمُ) ت چاغردق ابراهیمی که ای ابراهیم (قَدْ صَدَقْتَ الرَّؤْيَا إِنَّا كَذَلِكَ
 نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ) البته طوغر و قلدق رؤیای الیه برلر بونک کی جزا و یررز احسان ایدلر ف
 یعنی بونک کی چتین اولان امر لر ایله سنارز صکره آنلری ثابت ایدر پس آنلر یولک اولان
 مرتبه لر یوررز (إِنَّ هَذَا لَهُوَ الْبَلَاءُ الْمُبْتَلِی) ت تحقیق ایش و ماجر اظا هر اولان صنامه در
 (وَدَبَّاهُ بِذِيحٍ عَظِيمٍ) ت اکا اوغلنک یرینه ذیح ایتکه جنتدن بر عظیم البته قیون و یردک
 ف یعنی الله سبحانه بر یولک جنته لی قیون جنتدن کوندردی و حضرت ابراهیم علیه
 السلام کندو کوزی اوزرینه صارغنی باغایوب کسکین باغله وقوت تمام له آنک بوغازینه
 یورتدی الله حکمیه باق اسمعیل علیه السلام حلقومنی کسمدی جبرائیل علیه السلام
 حضرت اسمعیلی قالدروب آنک یرینه بر قوج قودی وقتا که ابراهیم علیه السلام باش باغی
 کوزدن قالدروب کورسه که بوغازلش بر قیون واردر (وَرَكَّاعًا عَلَيْهِ فِي الْآخِرِينَ) ت
 بر اقدق کوزل شای آنک اوزرینه صکره کان امتلرده (سَلَامٌ عَلَى إِبْرَاهِيمَ) ت سلام اولسون
 ابراهیم اوزرینه (كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ) بویله جزا و یررز ابوایشیلر (إِنَّهُ مِنْ عِبَادِنَا
 الْمُؤْمِنِينَ) تحقیق ابراهیم علیه السلام یم مؤمن اولان قوللر عز دندر (وَبَشِّرْهُ بِأَحَقِّ نَبِيٍّ
 مِنَ الصَّالِحِينَ) ت وسویندردک آنی احقاق ایله پیغمبر اوله رق ف ایشو تبشیردن معلوم اولدیکه
 یوقاریده یکن تبشیر حضرت اسمعیل و آنک ذیحی قصه سنک تبشیری ایدی ایکن یودلر
 دیورلر که ذیح اولسان حضرت اسحق در بوایه خلا قدر وینه حضرت اسحق تبشیریه
 حضرت یعقوبک خبری ذکر اولمش بوایه سورده هودده ذکر اولندی وینه نبوت تبشیری
 واردر ایشو ابراهیم علیه السلام رؤیای وقتنده اسحق علیه السلام و آنک نبوتی
 بولند یغندن یودلر سوال اولندیکه ایشو ایکی امر حالا ظهوره کلدی ذیح اسحق اولور
 (وَبَارَكْنَا عَلَيْهِ وَعَلَى اسْحَقَ وَمَنْ ذُرِّيَّتِهِمَا مَحْسَنٌ وَظَلَمْنَا لِنَفْسِهِمُ) ت و برکت و یردک ابراهیم
 اوزرینه واسحق اوزرینه وایکسنک اولادندن بعضی ابوایشیلر و بعضی آشکاره ظلم
 ایدیلر کندو تقسنه ف ایکیسنک اولادندن یوردی یعنی ابراهیمک ایکی اوغلی اسمعیلدن
 واسحقدن چوق اولدلی اولدی و حضرت اسحقک اولادندن بنی اسرا تیلک نیلری وجوده
 کادی و حضرت اسمعیلک اولادیکه عرب طائفه سیدر افضل الرسل یم پیغمبر من آنک

فلسفان و پیروده کانی (وَأَقْبَمْنَا عَلَىٰ مُوسَىٰ وَهَارُونَ) ت و بر احسان ایشان دعوتی اوزرینه
 و هرون اوزرینه (وَجِئْنَا هُمَا وَقَوْمَهُمَا مِنَ الْكَرْبِ الْعَظِيمِ) ت و نجات ویرد
 شوا یکسته و شوا یکسته قومه ییونک غمدن (وَنَصَرْنَاهُمْ فَكَانُوا هُمُ الْغَالِبِينَ) ت
 و یاردم ایدند آنرا پس آنرا غالب و لیدر (وَأَتَيْنَاهُمَا الْكِتَابَ الْمُسْتَبِينَ) ت و آنرا واضح
 اولان ککای ویرد (وَهَدَيْنَاهُمَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ) ت و دلالت ایدند آنرا طوعری
 یوله (وَرَكَّاعَيْنِ مَا فِي الْأَخْيَرِينَ) ت و بر اقدق اوشانی آنرا اوزرینه صکره کلند (سَلَامٌ عَلَىٰ
 مُوسَىٰ وَهَارُونَ) ت سلام اولسون موسی اوزرینه و هرون اوزرینه (إِنَّا كَذَلِكَ نَجْزِي
 الْمُحْسِنِينَ) ت البته بز بویه جزا و برزوا بیلیم (إِنَّهُمْ سَاءَ عِبَادُ الْمُؤْمِنِينَ) ت تحقیق
 آنرا بریم مؤمن اولان قولر مژدند (وَأَنَّ الْيَاسِينَ لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ) ت الیاس دخی مرسلرند
 (إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ أَتَأْتِقُونَ) ت و قتا که دیدی که قومنه آیا صافغزم بسکر (أَتَدْعُونَ بَعْلًا
 وَتَذَرُونَ أَحْسَنَ الْخَالِقِينَ) ت آیا عبادت ایدرم بکز بعله (بِرَبِّكَ أَتَذَرُ) و ترک
 ایدرم بسکر احسن الخالقین اولان الله تعالی بی (اللَّهُ رَبُّكُمْ وَرَبُّ آبَائِكُمُ الْأُولِينَ) ت ترک
 ایدرم بسکر کند و بر بکز و بکن با بالر کزلر بی اولان الله تعالی بی ف حضرت الیاس حضرت
 هرون اولادند در الله سبحانه انری بعلک شهرینه پیغمبر کوندردی و اول شمرک اهل البی
 بر بسته طیارلردی که اول بیک ادی بعل ایدی (فَكَذَّبُوهُ فَانْتَبَهُمْ لَخْرِبُهُمْ) ت پس قومی تکذیب
 ایدیلرانی اوله ایسه انلر جهنمه احضار اولنور (الْأَعْبَادُ لِلَّهِ الْخَالِصِينَ) ت مکر اللهک خالص
 اولان خوالری (یعنی جهنمه احضار اولنور) (وَرَكَّاعَيْنِ مَا فِي الْأَخْيَرِينَ) ت و بر اقدق آنک
 اوزرینه کوزل ثانی صکره کلند (سَلَامٌ عَلَىٰ الْيَاسِينَ) ت سلام اولسون الیاس اوزرینه
 هاف الیاسه الیاسین دخی دیر لریجه که طور سینه به طور سنین دیر لری که بعضی کسینه
 آل یاسین بوقومش و بعضاری یاسین اترک پانلر شک آدیر دیدی (إِنَّا كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ)
 ت بز بویه جزا و برزوا بیلیم (إِنَّهُمْ سَاءَ عِبَادُ الْمُؤْمِنِينَ) ت تحقیق الیاس بریم مؤمن اولان
 قولر مژدند (وَأَنَّ لَوْطَانَ الْمُرْسَلِينَ) ت و لوط دخی پیغمبر لند (إِذْ جِئْنَاهُ وَاهْلَ أَهْلِهِ) ت
 ت یادیکه کنور اولوقیکه نجات ویرد لوطه و اهله که سینه (الْأَخْيَرُونَ فِي الْأَخْيَرِينَ) ت

مکر بر اختیار قاری که هلاله ایچون قالندردن اولدی (ثُمَّ مَرَّ عَلَى الْأَخْيَرِينَ) ت صکره هلاله
 ایدند آنرا غیر بسکر (وَأَنبَأَكُمْ لَقَمُونَهُمْ عَلَيْهِمْ مُصْحَبِينَ) ت و مکر لکر مکر آنرا لکر مکر لری
 اوزرینه صبح و قنده (وَبِالْأَيْلِ الْفَلَاةِ قَالُونَ) ت و کیم وقتند ما یا فهم اچیزه بسکره فاطمات
 قریه سنک اوسق الله دوندی بری شاهه سفر ایدنلر یولدن کوردر (وَأَنَّ يُونُسَ لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ)
 ت یونس پیغمبر لند (إِذْ أُلْقِيَ فِي الْفَلَاكِ الْمَكِينِ) ت و قتا که فاجدی طولو فایق
 جانسه (فَدَاَهُمْ فَكَانَ مِنَ الْمُدْحَضِينَ) ت پس قرعه آتدی فایق اهل بی یونس مغلوب
 اولانلردن اولدی ف حضرت یونس بندیکی فایق کز دابه دوشدی اهل البی دیت که
 اشو فایقه اغاسندن فاجش قول وار هر کسینه که ایت قرعه آتدی یونسک آدینه بچه قدده
 آتی دکره آتد (فَالْقَوْمُ الْخَاسِرُونَ) ت پس آنی بالقی یوندی حالو که اول بقیه سینه
 ملامت ایدیمیدر (فَلَوْلَا أَنَّهُ كَانَ مِنَ الْمُسَبِّحِينَ) ت پس صکر اول تسبیح ایدیمیدر
 اولسیدی (لَئِنْ فِي بَطْنِهِ إِلَىٰ يَوْمِ يُبْعَثُونَ) ت قالوردی بالعلک قارتده قیامت کوته دکن
 (فَتَبَدَّلَ بِالْعَمَاءِ وَهُوَ سَقِيمٌ) ت پس آتدی آنی اوئدن خالی اولان یره و جالب و ککه اول
 کبسنز ایدی (وَاتَّبَعْنَاهُ مِنْ يَمِينِ) ت و بتوردر آنک اوزرینه بر آغاجی که
 قساق نوزرین ایدی ف دیدیلر که اول (عَجِبْنَا عَلَىٰ آغَاجِي أَيْدِي) (وَأَرْسَلْنَاهُ إِلَىٰ مِثْلِهِ نَاقٍ
 أَوْزُرِيْدُونَ) ت و کوندردک آنی بوزیک آدم جانیه یا خود آتدن زیاده ف یعنی عاقل
 و بالغری و اوانسه ایدی بوزیک اولورلر ایدی جمله صابله بوزیک اوزرینه زیاده
 اولوردی اشیمو بر الله سبحانه ده شک اولمز (فَأَمْنُوا بِمَا نَحْنُ بِالْإِيمَانِ) ت پس ایمان
 کتوردیلر ایدی فایده لندردک آنلری بر مده دکن ف اول قومه که حضرت یونس آنلردن
 فاجشیدی آنرا کایمان کتوروب آنی آورلر ایدی و قتا که قومنه عودت ایتسیدی آنلر زیاده
 شاد اولدیلر (فَاسْتَقِمْ إِلَىٰ رَبِّكَ الْبَنَاتُ وَلَهُمُ الْبَنُونَ) ت پس سوال ایت مشر کلردن که
 آیا قزلر سنک ربک ایچونی و اوغللر کندیلر ایچونی (أَمْ خُلِقْنَا لِلْإِنْسَانِ أَنْ نَأْتِيَهُمْ شَاهِدُونَ)
 ت آیا بر فرشته لری دیشیمی خلق ایتدند و آنلر آتده حاضر می ایدیلر (إِلَّا أَنَّهُمْ مِنْ أَفْئِدَةٍ
 لَّيْقَوْنَ رَبَّهُمْ وَإِنَّهُمْ لَمَّا كَانُوا مِنْ) ت خبردار اول البته آنلر آنی کسند و بلا غیبه قلدن الله

مِنْ قَرْنٍ فَتَدَاوَلَتْ حِينَ مَنَاصٍ ت جوق طبعه لری هلالک ایستدک ناردن اول پس فریاد
ایستدیلرود کلدراشبو وقت خلاص و قی (وَجِبُوا أَنْ جَاءَهُمْ مُنْذِرُ مَنَّهُمْ وَقَالَ الْكَافِرُونَ
هَذَا سَاحِرٌ كَذَّابٌ) ت و تجب ایستدیلر شونند که کلدی آنره قور قید یجی کند و قوم لرندن
و دیدیلر اشبو و کافر لر اشبو کیشی جادو در یلا فیسیدر (أَجْعَلِ الْأَلِهَةَ إِلَهًا وَاحِدًا أِنْ هَذَا
لَشَيْءٌ عَجَبٌ) ت آیا قلدی می متعلد اولان معبود لری بر الله البتة شو عجب شیدر (وَأَنْطَلَقَ
الْمَلَأُ مِنْهُمْ أَنْ امْشُوا وَاصْبِرُوا عَلَى آلِهَتِكُمْ إِنَّ هَذَا لَشَيْءٌ يُرَادُ) ت و کیتیدیلر اناردن
یو کاری بری برینه دیمر که کیدیکر و صبراید بکره معبود لر کرک عبادتی اوزرینه البتة
شودینی یکی قتنه در کیم ادا اولمشدر (مَا سَمِعْنَا بِهَذَا فِي الْمِلَّةِ الْآخِرَةِ إِنْ هَذَا إِلَّا خُلُقٌ)
ت ایستدک اشبو سوزی آخر کیکر دیننده (یعنی آخر قرن که برآ کار شدک الله اعلم)
دکادر بو مکر اقرارده ف کافر لر کندو بابا لرینک دیننه آخر کیکر دینی دیر لر (یعنی ایستدک
کچن آدم لر محمدک دیدیکی کبی دیر لر امیش لکن بزم بابا لر عز او یلد دیمیدر) (أَنْزَلَ عَلَيْهِ الذِّكْرُ
مِنْ نَبْنِئَا بِلَهُمْ فِي شَيْءٍ مِنْ ذِكْرِي بَلْ لَمْ يَذُوقُوا عَذَابٍ) ت آیا ایستد لیدی اشبو کیشی
اوزرینه قرآن بزم راحمن دن بلکه شو کافر لر شدک در لر بزم نصیحت مندن بلکه طاعتی ویدر لر
بزم عذاب (أَمْ عِنْدَهُمْ خَزَائِنُ رَحْمَةِ رَبِّكَ الْعَزِيزِ الْوَهَّابِ) ت آیا آنرک یاننده مییدر
سنک بغشلیجی اولان غالب اولان ربک رحمتی خزینه لری ه ف یعنی اول کسینه لر که
دیدیلر وحی بزم اوزر منه نیچون نازل اولور (أَمْ لَهُمْ مَلَكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا
فَلْيَرْفَعُوا فِي الْأَسْبَابِ) ت آیا آنرک میدر کو کار کویرک پادشاهانی و او شیک پادشاهانی که آنرک
اراسنده در پس اکر دید کاری کبی اینسه ایملره پادشوب یعنی سیدلر یقی تدار که کو کاره
حقیقه سونلر تدبیر امو رایت سونلر و پیغمبر لکی ایستد ککرینه ویر و نلر (یعنی دخی ایملره
پادشوب کو که حقیقه قادر اولنلر پادشاهلغه نیجه قادر اولور لر) (جَعَدْنَا لَهُمُ الْعَذَابَ مِنْ
الْآخِرَاتِ) ت انلر لرینک کرد که وقعه بدرده مغلوب اولان عسکر لر دن جمع اولمشدر (یعنی
اول کر و هارک جنینلر که انیایا ایله مخالفت ایستدیلر) ه ف یعنی انلر دن اول کچن قوم لر هلالک
و مغلوب اولدیلر کر بونلر کو کاره یو فار و حقیقه لر کچن قوم لر کبی بونلر دخی بر باد اولور لر
(كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ وَعَادٌ وَفِرْعَوْنُ ذُو الْأَوْتَادِ) ت یلانہ نسبت ایستدیلر انلر دن اول
نوحک قومی و عاد قومی و مخر صاچی فرعون (یعنی آدم لری درت میخه بغلوب عذاب

ایدردی) ه ف اشبو ظالم آدم لری چار میخه بکوب او ررایدی بواجلدن آنک لقبی ذوالاوتاد
اولدی و بعضیلر دیشکه عسکر نک اتلرینک میخلری کومشدن و آتوندن ایدی (وَعُودُ قَوْمٍ
لُوطٍ وَاصْحَابُ الْأَيْكَةِ أُولَئِكَ الْأَحْرَابُ) ت وعود و لوطک قومی و ایکده ساکن او انلر لایحی
ساید لر رسول لری و انلر رسول لری اوزره هجوم ایدن کر و هارلدنلر (إِنْ كُلُّ الْأَكْذَابِ الرُّسُلِ
خَفَقَ عَقَابٌ) ت آنلر انجی یلانہ نسبت ایستدیلر پیغمبر لری پس وجوده کادی بزم عقوبتم
(وَمَا يَنْظُرُهُمْ إِلَّا الْأُصْحَابُ وَالْحَدَّةُ مَا لَهُمْ قَوَاعٍ) ت ومنتظر اولنلر اشبو عسکرک کافر لری
مکر بر شدتو اولان آوازه (یعنی قیامت صبحه سنه) یوقدر انکچون هیچ برنا خیر ه ف
یعنی صورك آوازی (وَقَالُوا رَبَّنَا عَجَلْ لَنَا قِطْعًا قَبْلَ يَوْمِ الْحِسَابِ) ت و دیدیلر مسخر لقله ای
بزم رجز چاک ویر بزم نصیحت میازد یغل عذاب قیامت کوتدن اول ه ف کافر لر چنانکه
قیامتک وعدہ سنی ایستدیلر دیر لر ایدیکه ای بزم رجز چاک ویر بزم پیغمبر لری اشبو سوز آنرک
مسخره ایستد سوز لری ایدی (اصْبِرْ عَلَى مَا يَقُولُونَ وَادْخُلْ عَذَابَ نَارٍ إِنَّكَ أَنْتَ الْأَبْدُ) ت
صبرایت اولشی اوزرینه که دیر لر یو ایدیکه کتور بزم قوت صاچی اولان قولر د اودی که اول
هر مکر ره شیدن رجوع ایدی ه ف بوراده اود علیه السلام خالی آنلره بیان ایستدیکه داود
عابه السلام طالوتک حکومتی فماتده زیاده صبر ایتدیلر آخردہ حکومت آنلره مسلم اولدی
مخالف لری ایله غوغا ایدوب آنلری بر باد ایتدی بونک کبی پیغمبر عز علیه السلام خقنده دخی
وقوعبولدی ذالایدی یعنی ال قوتک صاچی یعنی سلطنتک قوتی صاچی یا خود اود کندو
الرنده توری یومشقی ایدو ایدی یا خود ال قوتی شو ایدیکه داود کنددی الارینک کسبندن
بر ایدی سلطنتک مالتی یز ایدی (أَنَا خَيْرُ نَاصِيَةٍ مَعَهُ بِسُجُنٍ بِالْعَشِيِّ وَالْإِشْرَاقِ) ت البتة
بر نصیحت قلدی طاغری آنکله ییله تسبیح ایدر لر اشام وقتنده و صبح وقتنده (وَالطَّبِيرُ
مَشْهُورَةٌ كُلُّهَا أَوَّابٌ) ت و تسبیح قلدی قوشلری جمع اولدق لری حالده آنک جانینه هر برینشی
داود ایچون یورق قبول ایدی (وَتَدَدْنَا مَلَكُوتًا لِبَنِي إِسْرَافِيلَ الْمَكْمُومَةِ وَفَصَّلَ الْخُطَابِ) ت
و محکم قلدی بر لر آنک پادشاهلغنی و ویردک آ کاحگمتی و سوزده واضح اولان فیصل
ایتمکی ه ف شاه ولی الله رحمة الله دیر که داود علیه السلام طققتان طقوز خاتونی و ارایدی
بونکله ییلر بر بشقه خاتون که بر شخصک دیله سنده ویا آنک کاحگمتی ایدی طلب ایدی الله
سجانه ملک لری داوده تنبیه ایچون دعواچی شکله متشکل قلوب داودک یاتنه کوندردی
اشبو آیتده شوقه صیه اشارت واردر و الله سبحانه اعلم (وَهَلْ أَتَاكَ نَبِيٌّ خَصِمٌ إِذْ تُسَوِّرُ
الْحُرَابَ) ت و آیا کلدی سکا دعوا جیلرک خبری اولوقده که دیوار دن صخر ایوب عرابه

کردیدار ف حضرت داود اوج کون مقرر ایش ایدی که بر کونده اورج طو تر ایدی و بر کون
 خانه نلرا ایچون ایدی و بر کون عبادت ایچون ایدی اول کونده خلوتده ایدی بلجیسی هیچ
 کس نه بی ایچری کلکه قوی ایدی بر قاج کس نه لر دیوار دن صجرا یوب داود ک یاتسه کیدیلر
 (ادخلوا علی داود فزع منهم قالوا لا تخف خصمان بنی بعضنا علی بعض فاحکم بیننا بالحق
 ولا تشطوا واهدنا الی سوا الصراط) ت وقتا که کلیدلر داود اوزرینت پس قورقدی آنلردن
 دیدیلر قورقه بر ایکی دعوا ایچیلر ز ظلم ایتدی بزم بعضی بعضی اوزرینه پس حکم ایت بزم
 ارا من ده طوغریا قله و ظلم ایتیه و دلالت ایت بزی طوغریو یول جانیه (ان هذا شیء نوسع
 ونسعون نجه ولی نجه واحدة فقال اکلنهما وعزنی فی الخطاب) ت بو بزم قردا شمدرا آنک
 انده وارد رطقه سان طقوز قیون و بزم آلمده وارد بر قیون پس دیدی اشبو آدم تسلیم ایت
 بکاشو بر قیونی و غایه لک ایتدی بزم اوزرینه سوز سوز یاده (قال اقد ظلمک بسوال نجهتک الی
 عما جیه وان کثیرا من الخطا لیس فی بعضهم علی بعض الا الذین آمنوا و عملوا الصالحات وقلیل
 ما هم و ظن داود انما افتناه فاستغفر ربه وخررا کما واثاب) ت دیدی داود البته ظلم ایتدی
 سکا سنک قیونکی طاب ایتکه ناقوشه کند و قیونلرینه و البته حق کس نه شریک لردن ظلم
 ایدر آنلرک بعضی بعضی اوزرینه مکر اول کس نه لر که ایمان کنوردیلر و ایشلدیلر کوزل
 اولان ایشلری و آذر داشمو کس نه لر و یادی دارد ک بر صنه دق آتی پس یار لغه دق طلب ایتدی
 کندور بسمندن و دوشدی سجده ایدرک و توبه ایتدی الله تعالی به ف شوا ایکی دعوا ایچیلر
 ملائکه ایدیلر داود ک ما جراسنی کندویه ایشلدیلر داود ک اوند طقه ان طقوز خاتونی وار
 ایدی بر وقته قوم شوسنک خاتونه قصه سز نظری واقع اولوب دیلدیکه شو خاتونی دخی حباله
 نکاحه کتوره بو خاتونک قوجه سی داودک عسکر نده ایدی آتی نابوت سکینه ایله تعین ایدوب
 غزایه کوندردی نابوت سکینه نک او کجه جوق کوکلو بکیملر کافر لایله غوغا ایدرلر ایدی آنلر
 ایله آتی دخی غوغایه کوندردی و اول کس نه اوراده شهید اولدی اندن صکره حضرت داود آنک
 خاتونی نکاح ایتدی اشبو ماجرا دهنه بر کس نه بی قتل ایتدی و نه بر کس نه نک ناموس نه طوقندی
 مکر بر کس نه نک خاتونی تدبیر ایله الی اشبوایه انبیا لر لپا کاکینه دالدر اشبو اوزر
 امتحان اولندی (فقرنا له ذلك وان له عندنا رزق و حسن مآب) ت پس یار لغه دق آنکچون
 اشبو رزاق و تحقیق آنکچون بزم یا غزده یقین لک وارد و کوزل رجوع واردر (یا داود انا
 جملناک خلیفه فی الارض فاحکم بین الناس بالحق ولا تتبع الهوی فیضلک عن سبیل الله ان
 الذین یضلون عن سبیل الله لهم عذاب شدید بما نسوا یوم الخطاب) ت (دیدیک) ای داود البته

(بنا)

بز یصه دق سنی پادشاه برده پس حکم ایت آدم لک اراسنده طوغریا قله و تابع اوله نفسک
 ارزوسنه که آزعین قیلر سنی الهک یواندن البته اول کس نه لر که آذر لک الهک یواندن آنلر ایچون
 وارد رقی اولان عذاب اول سیمندن که اونو تدبیر حساب کونی (وما خلقنا السماء و الارض
 وما بینهم الا بالاذن لعل الذین کفروا فویل للذین کفروا من النار) ت ویرا دق کوکی
 ویری وایکسینک اراسنده اولنلری فائده سز اشبو اول کس نه لرک ظنیدر که کافر اولدیلر
 پس وای اولسون اول کس نه لر ایچون که کافر اولدیلر اولدک عذاب سندن ف یعنی کوکی
 ویری فائده سز و ایشیه بر اهن بر امدق یعنی کله جکده هیچ فائده سی اولیه اولدک کل بلکه اشبو
 دنیا نک فائده سی آخر نده ظاهر اولور (ام فاعمل الذین آمنوا و عملوا الصالحات کما فاعلین فی
 الارض ام فاعمل المذنبین کما فاعلین) ت آیا قیلر میز اول کس نه لر که ایمان کنوردیلر و ایشلدیلر
 ایا اولان ایشلری فساد ایدن کس نه لر کی برده آیا قیلر میز صاف نلری کو تو ایشلدیلر کی (کتاب
 انزلنا الیک مبارک لیسبروا آیاته ولیتذکرا ولوا الالباب) ت اشبو قران بر کنلر اولان
 بر کایدر که ایشلدیلر آتی سنک جانیه که تا که آدم لرتامل ایدلر الهک آیتلر نده و تانصیحت قبول
 ایدلر عقل صاحب لری (ووحی الداود سلیمان نعم العبد انه اواب) ت و باغشلدق داوده
 سلیمان آدلور براوغول نه کوزل قولدر سلیمان که هر حائده الله تعالی به رجوع ایدیبجیدر
 (اذ عرض علیه بالعبثی الصافات الحیاء) ت ذکر ایت اولوقه که کوسر لدی آنک اوزرینه
 اولیلد نکر چابک یور ییجی اولان آنلری (فقال انی احببت حب الله بر عن ذکر ربی حتی
 نوارت بالحباب) ت پس دیدی بن بو اتلر محبت ایدرک آنلر له مشغول ایدکن ربک ذکر کن
 قائم حتی کیزلندی کونش برده ده (یعنی کونش باتدی ایکندی غمازی فوت اولدی رده ها
 علی فطفق مستحبا بالحق و الاعناق) ت کیرود و ندرک شو آنلری بزم اوزرینه پس شروع
 ایتدی ال ایشلدیلر که (آنلرک) بجا قلدینه و بیونلرینه (یعنی بوغزلدی و آنا قلدین کس دی غیرت
 ایدوب الهک ذکر ی اوزرینه) ف حضرت سلیمان ایشلدیکه آجی ذکر لک کارینه دریا آنلری
 فقرجه جیه ورلر کندونک خاص اولان قصر اقلردن بر قاج آنلری ذکر لک کارنده باغلاک
 دیوار ایش اول آنلر قصر اقلره جفت اولوب اوو کوزل ایاقلری زیاده یا قشقی نور ککلر
 کی تیز و چابک یور ییجی قولدر حاصل اولدی سلیمان علیه السلام آنلر باقر کن خبر سز اولوب
 وقتک عبادت و تطهیر سی فوت اولدی ایکندی غمازینک وقتی کیدی کونش باتدی اشبو
 اجلدن سلیمان علیه السلام طاریاوب طایلری طالب ایدوب آنلری کس دی اشبو کیه قیت الله
 سبحانه نه نیا محبتدن ناشی اولدی پس الله سبحانه آنلری مدح یوردی (ولقد فتنا سلیمان

وَالْقِسْطَ عَلَى كُرْسِيِّ جَدِّهِ أَنَّا بَرَاءٌ لِّمَا كُنتُمْ تَفْعَلُونَ
برجسته ای که بر چرخ آید ای خدا جان من فدای آنکه حضرت سلیمان علیه السلام در قضای حاجت کینه کده
خاتن چاقه ساروب بر خادمه به تسلیم ایدر ایدی زیرا که قصه سنده اسم اعظم نقش او انجمنیدی
صخر آدلو برجی حضرت سلیمان علیه السلام صورتی غنیمت ایدوب خادمه بی الدادوب
خاتمی آلوب حضرت سلیمان کرسی اوزرینه حقیقوب حکم ایتمکه شروع ایتمش سلیمان
علیه السلام بومعنا به خبردار اولوب خوفندن که بنی اولدر میه دیور کویه واروب کیزلندی
اللی آیدن صخره شراب ایچوب سرخوش اولدی خاتم بارمغندن حقیقوب ذکره دونه کده
بر باقی اوله خاتمی یوقش اتفاقا اول باقی سلیمان علیه السلام الله کچمش انک قارتندن خاتم
ظهور اید کده طاقنوب کلوب کرسی سنده کاشمش اشبو امتحان سبی شودر که آنک اونده
بر خانونی واریدی اویش بابائی یاد ایدوب زیاده سله اغرایدی چارلانی تسلیچون باباسنک
شکل تصویر ایدوب اکویر مشلر ایدیکه اول صورتی کوروب تسلی اولوردی وعاقبت خاتون
اول صورتی طایفه شروع ایتمش حضرت سلیمان خبر سز یا خود خبر بردار اولوب آندن تغافل
ایتمش و به ضعیف دیش صندمه مغن سبی شودر که سلیمان علیه السلام دوات رکنلرینک
امرالرینک غزالده داهنه و کوشک کلرین کوروب ناخوش اولوب دیلدیلر که بر کجه ده
یتش خاتونه مباشرت ایدهر بر یسندن براوغول وجوده کلوب کوکلی ایستدیکی کبی جهاد
ایده فرشته آنک قلبه ان شاء الله کلمه سنی آتد قده آندن تغافل ایدوب دیمدیکی اجلدن یتش
خاتوندن بر خانونی کبه اولوب یاری بدنی بر جوجوق طوغردی و بوجوجوق کتوروب سلیمانک
تختی اوزرینه آتشلر حضرت سلیمان ان شاء الله کلمه سنی ترک ایتدکن دشمن اولمشلر (قَالَ
رَبِّ اغْفِرْ لِي وَهَبْ لِي مُلْكًا لَا يَنْفِي عَنِّي لَأَجِدَنَّ بَعْدِي أَنَا أَتَى الْوَهَّابُ) ت دیدی ای بنم ریم
یارانه بنی و بغشله بکار پادشاهلغیکه کلمه هیچ کسه به بدن غیری البته زیاده باغشلیجی سن
ف شاه ولی الله رحمه الله دیر که سلیمان علیه السلام کندوا امر الرندن طاریلوب خاطرینه
کور دیکه بن اشبو کجه کندی نوزخا نلرم ایله مباشرت ایدهر بر خانون براوغول
طوغور و هر اوغول بر قونلو جهاد ایدجی چارل سوار اولور اولوقده بکاشوا امر الرایله
یتناقلنی حاجتی اواز فرشته آکادیدی ان شاء الله دیکل سلیمان علیه السلام دیمکه اونوقدی
پس هیچ بر خانونی کبه اولدی مکر بر خانونی کبه اولوب یارم بدنی بر جوجوق طوغوردی اشبو
جوجوق سلیمانک تختی اوزره قوی دیر سلیمان علیه السلام متنبه اولوب الله سبحانه جانینه توبه
ورجوع ایددی ف یعنی هیچ کسه به واقعه قدرت اولیه که اشبو پادشاهلغی اله کتور
(فَسَخَّرْنَا لَهُ الرِّيحَ تَجْرِي بِأَمْرِ رُحَاهُ حَيْثُ أَصَابَ) ت پس مسخر قلندق کاروز کاری کیدر
آنک امرایله یواش کتمکله میره ایستسه (وَالشَّيَاطِينُ كُلٌّ يُسَاقُونَ لَهُ) ت و مسخر قلندق
شیطانلری هر بر عسارت بنا ایدنلری و هر بر دریاه باتنلری (وَأَخْرَجْنَا مَقَرِّينَ فِي الْأَصْفَادِ) ت
و مسخر قلندق بشقه شیطانلری الاری و آتالری باغلمش زنجیرلرده عالمک اطرافنده معلوم

اولسه ایدیکه برجی آدم اولادینه اذیت ایدر یوراشبو جوقی طوقوب باغلرلری و یاخود
باغلوب ذکره آتالری و یاخود میره دفن ایدرلری و شومللی جندن بعضی حالامه ددر
(هَذَا عَطَاؤُنَا فَامْنُوا وَامْسِكْ بِغُرُوبِ) ت دیدک شودر بزم باغشلمدیغمز پادشاهلغی پس
دیدلر کک کیمه به ویر یاخود ویرمه صافله آندن سن حساب اولنه جوق دکاسن ف اشبو بشقه
مرحدر که اکلوب قدر نعمت و سلطنت احسان ایدوب حساب کورمکی دخی عفو ایدوب آتی
مختار قیامش لیکن سلیمان ایسه کندو الیه سبت اوروب صاقوب بهاسیله نفسی اداره ایدردی
(وَأَن لَّهٗ عِنْدَ النَّازِلِیْنَ وَحُشْنُ مَا بِ) ت والبته انکیچون بزم یاغزه یقینلق وارد و کوزل مرجع
وارد (وَأَذْکُرْ عَبْدَنَا یُوبَ إِذْ نَادَى رَبَّهُ أَنِّی مَسَّنِیَ الشَّیْطَانُ بِنَصْبٍ وَعَذَابٍ) ت و ذکر ایت
بزم قولر ایدوب اولوقده چاغردی رخی که ال ایشدر و بدر بکاشیطان کیفسرلکله و دود
ایله (ارکض برجلک هذامقتل بار و شراب) ت دیدک اکا ویرره آیاغ ایله ناکهان
بر بیکارمه با اولور غسل ایتد کیچون صوغوق اولور ایچمک ایچون (وَوَهَبْنَا لَهُ أَهْلَهُ وَمِثْلَهُم
مَعَهُمْ رَحْمَةً مِنَّا وَذِکْرًا لِلْأَبَّابِ) ت و باغشلق آک کدو عیالی و دخی آنلرک
مثلق آلمرایله ایلر اسرکک اجلیچون بزم جانیزدن و تانصیحت اوله عقل صاحب لرنه ف
وقتا که الله سبحانه آکاشفا و یرمکی مراد ایددی آنک آتاق اورمه سندن بر بیکار ایجاد
ایدی انکله یونوب یقنوب و ایچوب شفا بولدی و اوغلانلری و قزلر یک دیوار آتند قلوب
وفات ایتشلر ایدی جله سی دیرلری و انلر قدری دخی آکاشقه اولاد احسان یوردی (وَحَدَّ
یَدَیْهِمَا فَتَحَنَّنَ عَلَیْهِمَا وَلَا تَحْنَتُ أَوَّلَ جَدِّهِمَا صَارَ إِبْرَاهِیمَ الْعَبْدَانِهُ أَقَابِ) ت و دیدک طوت کندو
انکله جموق دسته سنی پس اور آنکله (یعنی خانونکی) ناکه عینک خاف ایدوب حاث
اولیه کت تحقیق بر بولدی آنی صبر ایدجی نه کوزل قولر ایدوب الله تعالی به رجوع ایدجیدر
ف شاه ولی الله رحمه الله دیر که ایوب علیه السلام قسم ایتدیکه خاتونه یوزد کنک اوره الله
سبحانه آتی آک قولای یوردی ف یعنی ایوب علیه السلام کیفسرلکی حانده خاتونه
طارغین اولوب عین ایتدیکه کراشبو کیفسرلکدن صاغ اولسم خاتونه یوزد کنک اورم
انکله اول خانون اشبو حالده آنک رفیق ایدی و اصلا آنک قصوری یوقدیری الله سبحانه
اشبو اسلوب اوزرینه آنک عینی طوغر ایدی (وَأَذْکُرْ عَبْدَنَا إِبْرَاهِیمَ وَاسْحَقَ وَیَعْقُوبَ أُولِی
الْآبِیْنِ وَالْأَبْصَارِ) ت و ذکر ایت بزم قولر مر ابراهیمی واسحق و یعقوبی الار صاحبی و کوزل
صاحبی (یعنی علاری و عملاری کانه ابرمشدی) ف یعنی الاریله الله سبحانه به طاعت ایدوب
و کوزلر یله الله سبحانه نک قدرینه باقوب یقینلرین زیاده قیلر ایدی (أَنَا أَخْلَصُ لَهُمْ بِخَالِصَةٍ

ذکرى الدار) ت البته بر خالص قلندق انلى بر يالك اولان خصات ايجونكه شوخصات آتلك
 ذكر ايتسيدر آخرق (وانهم عندنا من المصطفين الاخبار) ت والبته آنلر بزم ياغزده اختيار
 اولمش كز بده لنددر (واذ كرامهم عيل واليسع وذا الكفل وكل من الاخبار) ت وذكرايت
 اسعيلي واليسع وذا الكفلى وبونلك هر بر يسي كوزل ايشايدنددر ف اليسع الياسك
 خليفه سیدی صكره ني اولدى (هَذَا كُرْوَانٌ لِّمَنْ هُوَ حَسَنٌ مَّا ب) ت اشبوقران نصيحتدر
 وتحقيق صاقتلر ايجون كوزل مرجع واردر (جَنَاتٌ عَذْنٌ مُّقْبَحَةٌ لَهُمُ الْآبُوبُ) ت دوام
 اوزره اقامت ايدم جك جنتك قاپولرى اجاشددر آنلر ايجون (وقتا كه جنت اهل جنته داخل
 اولورلر هر بر يسي بول كوستر لكسز بن كندوسر ايلر يسه داخل اولورلر (مُسْكِينٍ فِيهَا
 يَدْعُونَ فِيهَا بِقَا كِهْمَا كَثِيرَةً وَنَرَاب) ت سوكنه رلك اول جنتلر ده طلب ايدرلر انده جوق
 ميولرى وشراي (وَعِنْدَهُمْ قَاصِرَاتُ الطَّرْفِ أَتْرَابُ) ت وآنلر ياتسده اولور خاتونلر كه
 كوزلر بن زوجلر يسه قصر ايدوب آخر كيمسه به باغز لرياشده بر يسه برابر (هَذَا مَا تُوعَدُونَ
 لِيَوْمِ الْحِسَابِ) ت اشبو اول شيدركه وعده ويرلشددر بزم حساب كوفى ايجون (ان هَذَا رِزْقُنَا
 مَا لَهُمْ مِنْ نَقَادٍ) ت تحقيق بورز قزدر كه بوقدر انكچون هيج بر تو كمنك (هَذَا وَانَ الطَّاغِيْنَ أَشْرَ
 مَا ب) ت شودر جزا و تحقيق حددن پكنلر ايجون واردر كو تو مرجع (جَهَنَّمَ يَصْلَوْنَهَا فَيَكْسِرُونَ
 الْمِهَادِ) ت اول مرجع جهنمدر كلورلر اكاس نه قيج يانه جق بر در (هَذَا قُلُوبُهُمْ وَمِعْشَرُ
 وَآخِرُ مَنْ شَكَلَهُ أَزْوَاجُ) ت اشبو عذاب ايسيجق صودر ويارلردن آقن صار و صودر پس
 لازمدر كه طانسونلر آنى وبشقه بر عذاب دخی واردر كه اولكى عذابك شكدده انوا علرى
 مختلفدر (وقتا كه نابعلر جهنم كاورلر متبوعلر ديناور كه (هَذَا قَوْجٌ مَّقْتَحِمٌ مَّعَكُمْ لَا مَرْجَا
 بِهِمْ أَنَّهُمْ صَلُّوا النَّارِ) ت بونلر كفرده سزده مقارنله ناره داخل اولديلر (متبوعلر ديرلر كه) آنلر
 مرجع اولسون (بني آنلر راحت اولسونكه استحقاق قلرله) ناره داخل اولديلر (قَالُوا بَلَى
 أَنْتُمْ لَا مَرْجَا بِكُمْ أَنْتُمْ قَدْ مَتَمَّوْا نِسَابَ قُرْبَى الْقَرَارُ) ت (نابعلر ديرلر كه) بلكه سزله مرجع
 اولسون سز كفرده بزدن مقدم ايديكز سزك اغوا كزله بز دخی اهل نار اولدق پس نه كوفى قرار
 كاهدر جهنم (قَالُوا رَبَّنَا مَنْ قَدَّمَ لَنَا هَذَا فَرَدَّ عَذَابًا ضِعْفَانِ النَّارِ) نابعلر ديرلر كه اى بزم وعزرى

اغوا اليه جهنم تقديم اولماغز سبب اولنلر قات قات زياده قبل عذابى اودده ف فرشته ل
 جهنم اهلنى جهنم كزار يسه كتوروب جمع ايدرلر اشبو طارلقده وقرارمنزاقده سابقدره
 رئيسلر كاوب لاحظه يعنى نابعلر بر يسه بددعا ايدرلر سابقلر اول كسسه لردركه دنياده
 رئيس اولنلر لاحظه لردنى ايديلر بونلك هر بر يسي آخر لعنت ايدرلر (قَالُوا مَا لَنَا لَنَرَى رِجَالًا
 كَانَهُمْ مِنَ الْأَشْرَارِ) ت وديديلر جهنم اهلنى بزم تولدى كه كورميوز اول كيشيلر يسه
 دنياده صياردق آنلر كوتيلردن (يعنى مسلمانلر فقر الر بنى (اتَّخَذْنَا لَهُمْ خُزْيَاءَ مَا زَاغَتْ
 عَنْهُمْ الْأَبْصَارُ) ت مسخره مى طورتدق آنلر ياميلى ايدى ايدى انلردن بزم كوزلر من ف
 يعنى وقتا كه اهل جهنم ادنى اولسون ويا على اولسون جهنم داخل ايجون بجمع اولورلر
 واول مسلمانلر يسه طافورلر ايدى و بجه خاقدن كوفى و بركين صيارلر ايدى انلر كورميوب
 حيران اولوب ديرلر كه مسلمانلر بوش بوشنه مسخره ايتشوز آنلر مسخره به لايق دكلر ايش
 اشبو كونده انلر جهنم يقين اولورلر يا خود جهنم بر بشقه برده درلر كه آنلر كوزلر من
 ميل ايتدى كه كورميوز (ان ذَٰلِكَ لَطَقٌ لِّمَنْ أَهْلُ النَّارِ) تحقيق بو طوغريدر (آندن
 مرادى) جهنم اهلينك بر بيله شمتلريدر (قُلْ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ وَمَا أُغْنِي عَنْكُمْ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا إِنِّي كُنْتُ مِنَ الْغَافِلِينَ
 ت ديكل بن (اى كفارمكه) سزى الله تعالى نك عذابيله قورقد بيجم و بوقدر هيج برمعبود انجق
 هر شئي قاهر شركت قبول ايتمز بر الله تعالى واردر (رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا الْعَزِيزُ
 الْغَفَّارُ) ت كوكلر و برك ريسيدر و دخی شوايكسك اراننده اولنك ريسيدر غافلدر
 يار لغبيدر (قُلْ هُوَ أَكْبَرُ مِنْكُمْ عَمَّا تُشْرِكُونَ) ت ديكل اشبو بول خبردر سز لر آندن
 يوز جو بر بيجسكز ف يول خبر يعنى قيامتلك احوالى يا اشبودينك ايندر ايسيدر (مَا كَانَ
 لِي مِنَ عِلْمٍ بِاللَّهِ الْأَعْلَى إِذْ يَخْتَصِمُونَ) ت بوقدر بكا هيج بر علم هانك ملائكه لريسه كه بر بيله
 نه سوال وجواب ايدرلر ف يعنى ملائكه اعلانك فرشته لرى نه تدبيرده اولدق لريسه اطلاع
 بوقدر كه آنى سزده بيان ايديم الله سبحانه نك انجق بن و حيله ديرم اشبو مجلسده شمتانه ياق
 بوقدر ليكن شوقند واركه هر بر يسي كندوخستمتنى ادا ايتكى سوال ايدرلر (ان يَوْحَىٰ إِلَىٰ
 الْأَنْبِيَاءِ نَزْلًا مِنْ رَبِّهِمْ فِي الْحَقِّ وَبَيِّنَاتٍ لِّقَوْمٍ يُهْتَدُونَ) ت وحي كوندلر بزم جانبه مكرشويله كه بن ناسى قورقد بيجم (اذْقَالَ
 رَبُّكَ لِلْمَلَائِكَةِ أَمَّا خَالِي بَشَرًا مِّن طِينٍ) ت ذكر ايت اولوقميكه ديدى سنك ربك فرشته لره
 بن يار اديجيم بر آدمى بالقدن ف فرشته لرك تكرر لردن اشبو دخی بر تكرر ايديكه آنى

الله سبحانه یوردي (فَإِذَا سَوَّيْتَهُ وَنَفَخْتُ فِيهِ مِنْ رُوحِي فَقَعُوا لَهُ سَاجِدِينَ) ت پس
چنانکه خلقتی تمام ایتم و او فوردم آکا کنیدی روحی پس آکا سجده اید و ف روحی
کنید و سینه اضافه قلدی یعنی جان صودن طبر اقدن براد ما شد بر بد که غیب عالم بدن کیش
(فَسَجَدَ الْمَلَائِكَةُ كُلُّهُمْ أَجْمَعُونَ) ت پس سجده اید بر سرشته لک جملہ می (إِلَّا ابْلِيسَ
اسْتَكْبَرَ وَكَانَ مِنَ الْكَافِرِينَ) ت مکر شیطان باش دوندردی و اولدی کافر لدن • ف
ابلیس اصلند چن ایدی و چنلرک اکثری الله سبحانه نک حکمنه مکر ایدیلر لیکن ابلیس
فرشته لر زمره سینه داخل اویش ایدی (قَالَ يَا ابْلِيسُ مَا مَنَّكَ أَنْ تَبْجُدَ مَا خَلَقْتُ بِدِي
أَسْتَكْبَرْتَ أَمْ كُنْتَ مِنَ الْعَالِينَ) ت دیدی الله تعالی ای شیطان نه شی کبر و طوئدی سنی
آنند که سجده اید سن بر شیشه کبر ایدم کنید و قدر غله ایانق سکی قابر ندک یا حقیقه ده بوجه
قدر ایلر دغیب ک وف بر ایدم کنید و ایکی آلمه یعنی بدنی قدرت ظاهر ایل و روحی قدرت غیب ایل
الله سبحانه غیبده اولان شیلری بر نوع قدر تیلر برادر و ظاهرده اولان شیلری بر نوع آخر قدر تیلر
برادر و انسانی هر ایکی قدر تیلر بر ایدم (قَالَ أَنَا خَيْرٌ مِنْهُ خَلَقْتَنِي مِنْ نَارٍ وَخَلَقْتَهُ مِنْ طِينٍ) ت
دیدی بن زیادہ ابوم آندن بر ایدم نی او ددن و بر ایدم آتی چاموردن • ف او دایسج قدر
و جوش اید یجیدر و طبر اقی صوغوق و ایدم در الله سبحانه طبر اخی بک دی و شیطان اودی
ایو و کوزل یلادی (قَالَ فَأَخْرِجْهُمْ مِنْهَا فَإِنَّكَ رَاجِعٌ) ت دیدی طشره جیق جنتدن البته سن
سوراشسن (وَأَنْ عَلَيْكَ لَعْنَتِي إِلَى يَوْمِ الدِّينِ) و البته سنک اوزر یک اولسون بنم اعنتم قیامت
کوته دکن • ف یعنی سنک عمل سیبله قیامت دکن سنک اوزر یک اعنت زیادہ لیکده
اولور اشبور دن طشره جیق یعنی جنتدن شیطان ملائکه لر ایلله ایدی شمدی انلرک
زمره سندن چبق ایلش اولدی (قَالَ رَبِّ فَأَنْظِرْنِي إِلَى يَوْمِ يَهْمُونَ) ت دیدی ای بنم ریم پس
مهات ویر بک قیامت کوته دکن (قَالَ فَإِنَّكَ مِنَ الْمُنْظَرِينَ) ت دیدی البته سن مهات
ویر لشدنسن (إِلَى يَوْمِ الْوَقْتِ الْمَعْلُومِ) ت وقت معینک کوته دکن (قَالَ فَبِعِزَّتِكَ لَا أُغْوِيَنَّهُمْ
أَبَعَيْنِ) ت دیدی شیطان پس قسم اولسون سنک عزت که البته آزدیرم آنلرک جملہ سنی (إِلَّا
عِبَادَ الَّذِينَ خَلَصُوا) ت مکر سنک خالص اویش قوللرکی آزدیرم (قَالَ فَالْحَقُّ وَالْحَقُّ أَقُولُ
لَا إِلَهَ إِلَّا جَهَنَّمَ مِنْكَ وَمِنْ بَنِي آدَمَ مِنْهُمْ أَجَعِينَ) ت یوردي (الله تعالی) پس سوز طوغر بدر
و طوغر و سوزی دیرم البته طو لدرم جهنمی سندن و اول کسنه لر دنکه تابع اولدیلر کاجله کرله

(قُلْ مَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ وَمَا أَنَا مِنَ الْمُتَكَلِّفِينَ) ت دیکل سوال ایتم سزدن قرانی
ایر • درمک اوزر شیشه هیچ بر من دو اجرت و دکلم بن کنیدی یا تدن تکلیف ایدن لدن (یعنی
تحقیق سوز روحی دعوا سین ایتم (أَنْ هُوَ الْأَذْكَرُ لِلْعَالَمِينَ) ت دکلدن شوق قران مکر بصیحتدر
عالم را چون (وَأَنَّهُ لَنْ تَبَاهُ بِهِمُ بَعْدَ حِينٍ) ت و البته یلور سکر آنک خبر یکنک طوغر و اولم سنی
بر زمانه نکره

سورة الزمر مکیه وهی خمس و سبعون آیه

زمر سورہ سی مکہ مازل اولش و بوسوریتش بش آیتدر

بسم الله الرحمن الرحيم

باغشلیجی اسر کیجی اولان الهات آدیله او قورم

(تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ) ت اشبو کابی اشفی کوندردمک غاب و حکمنلو
اولان الهات جانبدندرد (أَنَّا أَنْزَلْنَاهُ بِالْحَقِّ فَأَعْبُدَ اللَّهَ تَخْلَعُ لَهُ الدِّينَ) ت تحقیق بر لر
کوندردل سندن جانبیکه اشبو کابی طوغر یلقه پس • مبادت ایت الله تعالی به خالص قیلر رق
انکچون عبادتی (إِلَّا اللَّهُ الَّذِي خَالَصَ طُوبَى الَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَا
إِلَى اللَّهِ زَانِيْنَ إِنَّ اللَّهَ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ فِيمَا هُمْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ) ت خبردار اولکه الله ایچوندرد خالص
اولان عبادت (یعنی آنک یا تدنم قبول اولان عبادت شکسز عبادت ایتدکدر) و اول کسنه
لر که مبود طوئدی لر الله دن غیری و دیدیلر عبادت ایتیز آنلره مکر شو اجلد نکه یقین قیلر لر
بر لر ی الله جانبدن البته الله حکم ایدر آنلرک اراسنده اولشیده که اختلاف ایدر لر (إِنَّ اللَّهَ
لَظَهِيْرٌ مِّنْ هُوَ كَذِبٌ كَفَّارٌ) ت البته الله طوغری یول کوستر من اول کسه به که بلا شجیدر شکر
سزدرد (وَأَرَادَ اللَّهُ أَنْ يَتَّخِذَ وَلَدًا الْأَصْطَفَىٰ مِمَّا يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ سُبْحَانَهُ هُوَ اللَّهُ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ) ت اگر
دیلسیدی الله که جوجق اتخاذایده البته اختیار ایدردی مخلوقان دن دبلد یکی کسنه بی پاک
آنکچوندرد ولدن منزه در الله تعالی بر در شریکی یوقه در قهار در ف قزری نیچون آلور ایدی
بلکه کوزل اولان شیئی اختیار ایدردی یعنی اوغل آلور ایدی (خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ
بِالْحَقِّ يَكُوْرُ اللَّيْلُ عَلَى النَّهَارِ وَيَكُوْرُ النَّهَارُ عَلَى اللَّيْلِ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ كُلٌّ يَجْرِي لِأَجَلٍ
مُّعَيَّنٍ الْهُوَ الْعَزِيزُ الْغَفَّارُ) ت بر اندی کوکاری ویری تدبیر ایلدو کر کیجه بی کوندرد اوزرینه
و بولر کوندردی کیجه اوزرینه و مسخر قلدی کونشی و آی هر بر یسی یور بر مین زمانه خبر

دارا اولكه الله تعالى غالبدر يار ايجيدر فو بوكر كوندزي يعنى برينك اوزرينه اول بر آخرى
كلور هيچ بر نقصان اولمستزين (خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ ثُمَّ جَعَلَ مِنْهَا زَوْجَهَا وَانزَلَ لَكُمْ
مِنْ الْأَنْعَامِ غَنَاءً) ازواج بخلفه كم في بطون امهاتكم خلقا من بعد خلق في ظلمات ثلاث ذلكم
الله ربكم له الملك لا اله الا هو فاني تصرفون) ت يرائدى سزى بر شخصدن مكره يرائدى آندن
آنك شاتونى وكوندردى سزى چون درت ايا قلوردن مكره صنف (يعنى ديشى واركل اوله رق
دوه دن وصغردن وقبوندن وكيمندن) برادر سزى انالرك قارتمه دورلودور لو خلق الله اوج
قرا نغولده (يعنى بر بى دول بتاغى و ايك نچيسى رحم و اوج نچيسى قارن) يولارى خلق ايدن
الله سزى ر بگز در پادشاهلى انكچوندر يوقدر هيچ بر معبود مكر الله تعالى در انك عبادتندن
غيرك عبادتته نچون دونر سكر (ان تكفروا فان الله غنى عنكم ولا يرضى لعباده الكفر
وان تشكروا يرضه لکم ولا ترزوا منى) و زراخرى غم الى ربكم مرجعكم فينبشكم بما كنتم
تعملون انه علم بذات الصدور) ت اگر شكر سزى لايتك سزى بس تحقيق الله احتياج سزى در
سزى و بكنم كند و ولارى حقه سزى اگر شكر ايتك سزى سزى راضى اولور
ويوكافز هيچ بر نگاهكار اخرلك كناهى مكره ر بگزك جانبند در سزى كيرودونه چك سزى بس
خبر وير سزى ايشا ديك سزى شبرى و اول كو كالرده كيزلو اولان سوزلى و نيتلى بيلور
(واذا مس الانسان ضرعا ربه نيبأ اليه ثم اذا خوله نعمه منه نسي ما كان يدعو اليه من قبل
وجعل لله اندادا يضل عن سبيله قل تمتع بكثرة قليل لانك من أصحاب النار) ت چان
ايرشه انسانه بر قيتلى دعا ايدر بر بى جانبند رجوع ايدرك مكره چان ويرسه اول انسانه
بر نعمت كند و جانبندن او نور اول مقدم دعا ايتديكنى و قلدى الله ايجون شريك تا آرزغبر
قيله اللهك بواندن ديك منفعتان كند و كفر كاه بر آرزمان البته سن جهنم اهلند سن
(امن هو فات آباء الليل ساجدا و غافعا يحذر الآخرة ويرجو رحمة ربه قل هل يستوي
الذين يعملون والذين لا يعملون انما يتذكر اولو الالباب) ت (آيا اول شكر سزى مكره ايدور)
يوقسه اول كسكه كه عبادت ايدر كچه نك ساعتلرده مكره ايدرك و طور برق قور قرآ خوت
كوتندن و اميد طور كند و بر سنك رحمتنه ديك آيا بر ابر اولور مى اول كسكه لركه بيلور
اول كسكه لركه بيلور نصيحتى الحق عقل صاحبلى قبول ايدر (قل يا عباد الذين آمنوا
اتقوا ربكم للذين احسنوا في هذه الدنيا حسنة وارض الله واسعة انما يوفى الصابرون اجرهم
بغير حساب) ت ديكل (يا محمد بنم جانبندن) اى بنم ايمان كتورن قولارم صاقلك كند و

ر بکردن اول کسسه را بچون که او ایشلر ایتدیلر ایشبو دیناده کوزل اولان سات وارد
والله لیری ککشدنر تمامیه صبر ایدنلرک اجری و مز دی حسابسز و صایسنز و یریلور
اشبو ایتده بشارت وارد رجبشه هجرت ایدنلر (قُلْ اِنِّیْ اُمِرْتُ اَنْ اَعْبُدَ اللّٰهَ مُخْلِصًا لَهُ الدِّیْنَ
وَاُمِرْتُ لِانْ اَكُوْنَ اَوَّلَ الْمُسْلِمِیْنَ) ت دیکل تحقیق یورلدی بکا که عبادت ایدم الله تعالی به
خالص قیله رق آنکیچون عبادت ایتکی و یورلدی بکا انکله که اولم مسلمانلرک اولی
(قُلْ اِنِّیْ اَخَافُ اَنْ عَصَيْتُ رَبِّیْ عَذَابَ یَوْمٍ عَظِیْمٍ) ت دیکه البته بن قور قرم اکر
عاصی اولسم کندور عه قیامت کونلک عذابدن (قُلْ اللّٰهَ اَعْبُدْ مُخْلِصًا لَهُ دِیْنِیْ) ت دیکه
الله تعالی به عبادت ایدرم خالص قلهرق آنکیچون عبادتی یه سفی شرکدن (فَاعْبُدُوْا
مَا شِئْتُمْ مِنْ دُوْنِهٖ قُلْ اِنْ اَنْتُمْ سِرِّیْنَ الَّذِیْنَ خَشِیْتُمْ وَاَنْتُمْ سِرِّیْنَ وَاَنْتُمْ سِرِّیْنَ یَوْمَ الْقِیَامَةِ اِلَیْکُمْ هُوَ
الْخَبِرُ الْمُبِیْنُ) ت پس عبادت اید بکر اول کسسه به که دیلر سکر الله دن غیری دیکل
البتہ زیان ایشلر اول کسسه لر در که زیانه آتدیلر کندولر یفی و کندو عبالر یفی قیامت
کوتده (یعنی هلاک ایتدیلر کندو نفعلر نیده واهلار نیده ازغین اولقی و ازغین قلقله) خبردار
اول اشبو زیان اشکاره زیاندر (لَهُمْ مِنْ فَوْقِهِمْ ظُلَلٌ مِنَ النَّارِ وَ مِنْ تَحْتِهِمْ ظُلَلٌ ذَٰلِكَ یَخَوِّفُ اللّٰهَ
بِهٖ عِبَادَهُ یَا عِبَادِ فَاتَّقُوْا) ت آنلر اچون اوستلرنده اشدن کواکه لکله وارد و اتلرنده
دخی ناردن دوشکلر وارد اشبو عذاب بر عذابدر که قور قیدر الله آنکله کندو قولار یفی
ای بنم قوللرم صاقلک یسدن (وَالَّذِیْنَ اٰجْتَنَّبُوا الطَّاعُوْنَ اَنْ یَّعْبُدُوْهُ وَاَنْ یَّوْا اِلَی اللّٰهِ اَهُمْ
الْبَشَرُ فَبَشِّرْ عِبَادِ) ت و اول کسسه لر که صاقلدیلر بتلردن عبادت ایتکه آنلر و رجوع
ایتدیلر الله جانینه آنلر اچوندر سو فک پس سوندر بنم قولار یفی (الَّذِیْنَ یَسْمَعُوْنَ الْقَوْلَ
فَیَنْتَعِبُوْنَ اَحْسَنُهٗ اُولَٰئِكَ الَّذِیْنَ هَدٰی اللّٰهُ وَاُولَٰئِكَ هُمُ الْوَلٰٓئِحُ الْاَلْبَابِ) ت که ایشبدر لر
سوزی پس تابع اولور لر اشبو سوزل زیاده کوزلنه اشبو کوره اول کسسه لر در که الله یول
کوستردی آنلر و اشبو کوره آنلر در عقل صاحب لری ف سوزلر زیاده کوزلنه تابع اولور لر
به نی ایشلر کوزل اولانی ایشلر لر و ایشلر کوزل اولانی ترک ایدر لر (اَفَنْ حَقَّ عَلَیْهِ کَلِمَةُ
الْعَذَابِ اَفَاَنْتُمْ تُنْفِذُوْنَ فِی النَّارِ) ت پس اول کسسه که ثابت اولدی آنک او زینه
عذاب و عده سی آیسن قادر اولور منسن خلاص ایتکه جهنمک اولانی (لَٰکِنْ الَّذِیْنَ اتَّقَوْا

رَبِّهِمْ اَهُمَّ غَرَفًا مِنْ فَوْقِهَا غَرَفٌ مَبْنِيَةٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهَارُ وَعَدَّ اللَّهُ لَا يَخْلُفُ اللَّهُ الْمِعَادَ
 ت لکن اول کس نه لر که قور قدیلر کندور بلرندن آنلر ایچون یوجیه منزل لر و اول منزل لر
 اوزرنده بنا اولمش یوجیه بشقه منزل لر و اردر آنلرک آلتندن ایر قار یولری الله تعالی وعد
 ایدویدر الله سبحانه خلف ایتمز و عدده سنه (أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَسَلَكَ السَّيْبَ
 فِي الْأَرْضِ ثُمَّ نَخْرِجُ بِهِ زَرْعًا مُخْتَلِفًا أَلْوَانُهُ ثُمَّ يَهِيجُ فَتَرَاهُ صَفًرًا ثُمَّ نَسْفَعُ لَهَا حَطَامًا إِنَّ فِي ذَلِكَ لَذِكْرًا
 لِأُولِي الْأَبْصَارِ) ت آیا کور مدیکه الله ایندیردی کو کدن صوی پس کتوردی اول صوی
 یکار لر یرده صکره طشره کتور و اول صو سیله کی دور لودور و اوله رق آنک اقامه لر
 صکره قور پس کور رسن آنی صرار مش صکره ایدر آنی قیرق قیرق باره باره البته اشجو
 مذ کورده و اردر نصیحت عقل صاحب لر ایچون (أَفَنُشْرَحُ اللَّهُ صَدْرَهُ لِلْإِسْلَامِ فَهُوَ عَلَى نُورٍ مِنْ
 رَبِّهِ قَوِيلٌ لِقَاسِمَةٍ قُلُوبُهُمْ مَنْ ذَكَرَ اللَّهَ أُولَئِكَ فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ) ت آیا اول بر کس نه لر که آجدی
 الله آنلرک قلبی اسلام دینی ایچون پس شو کس نه لر نور اوزرنده در کندور بلری جانندن
 (شو نلره بکزی که انلر الله تعالی نک ذکرندن اعراض ایله قسوت قایلر ایچون عذابده درلر)
 پس وای اولسون اول کس نه لر که کپن قسیدر آنلرک قلبه بلری الله تعالی بی ذکر ایتمکدن
 اشجو نلر آشکاره از غینا قده درلر (اللَّهُ نَزَّلَ أَحْسَنَ الْحَدِيثِ كِتَابًا مُتَشَابِهًا مَثَانًى تَقْشَعْرُقُ مِنْهُ
 جُلُودُ الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ ثُمَّ تَلِينُ جُلُودُهُمْ وَقُلُوبُهُمْ إِلَى ذِكْرِ اللَّهِ ذَلِكَ هُدَى اللَّهِ يَهْدِي بِهِ مَنْ
 يَشَاءُ وَمَنْ يُضْلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ هَادٍ) ت الله ایندردی سوزلرک زیاده کوزلی برکایکده آنک
 بعضی بعضه سنه بکزر ایکشمر ایکشمر (یعنی وعدده یا وعید و انذار یا بشارت) توی دتروب
 اوزر بر آندن (یعنی آنی ایتمکدن در یلری دتردر بلرندن قور قنلرک صکره یوشقنلور آنلرک
 در بر یلری و آنلرک قلبی الهلک ذکر یله اشجو قرآن الهلک هدا یتمدیر یول کوسنر آنکله
 اول کس نه یه که دیلر و اول کس نه یی که آزعین قبلر الله پس از غین قبلد یغنی کس نه یه هیچ
 بر یول کوسنر ییچ یول فزه ف برکایکده آنک بعضی بعضه سنه بکزر یغنی کوزلر که
 بر آیت آخر آیتدن اکسک اواز مثانی یعنی ایکی قات ذیرا که هر بر مدعی بر قاج طور ایله
 بیان یورمش (أَفَنُتَّقِي بَوَجهِ سَوَاءٍ الْعَذَابِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَقَبْلِ لَظْمٍ مِنْ ذُوقُوا مَا كُنْتُمْ
 تَكْذِبُونَ) ت آیا اول کس نه که کندوی صافه و رکندو یوز یله قیامت کوتلر قی اولان
 عذابندن (یعنی یوزندن غیری هیچ برشی یولماز که عذاب ایله صاقله یعنی اراق ایده
 نجات اهل کی اولوی) و دینلور ظالم لره طادیکز اول شیشک و بالقی که آنی ایشلدیکز

(كُذِّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَأَنَاءَهُمُ الْعَذَابُ مِنْ حَيْثُ لَا يَشْعُرُونَ) ت یلانه نسبت ایتدی لر اول
 کس نه لر یکده انلر دن اول ایدیلر پس انلره بیلد کار ی بردن عذاب کاردی (فَإِذَا أَنَّهُمُ اللَّهُ الْخَزَى
 فِي الْحَبْوَةِ الدُّنْيَا وَالْعَذَابُ الْأَخْرَى كَبُرَ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ) ت پس طاندیردی الله انلره ذایلرکی
 دنیا یرلر کنده و البته آخر تک عذاب ی زیاده قسیدر کر یلسه لر ایدی (وَلَقَدْ ضَرَبْنَا لِلنَّاسِ
 فِي هَذَا الْقُرْآنِ مِنْ كُلِّ مَثَلٍ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ) ت و بیان ایتدک آدم لر ایچون اشجو قور آنده
 هر بر نوع حکایه لر دن اوله که انلر نصیحت قبول ایدر (قُرْآنًا عَرَبِيًّا غَيْرَ يُزِي عِوَجَ أَلْسِنِهِمْ
 يَتَفَكَّرُونَ) ت ایندردک عرب لسانی اوزره عیب سنر اولان قرآنی تاکه انلر صاقنه لر (ضَرَبَ اللَّهُ
 مَثَلًا لِرَجُلَيْنِ يَتْرَكَا مَتْنًا كُسُوتًا وَرَجُلًا مَلَّامًا لِرَجُلٍ هَلْ يَسْتَوِيَانِ مَثَلًا الْحَمْدُ لِلَّهِ بَلْ أَكْثَرُهُمْ
 لَا يَعْلَمُونَ) ت بیان ایتدی الله تعالی شو وجهله بر ضرب مشل که مثلاً بر کوله نک فذا خویلی
 بر قاج مشترک افتدیلری و صاحب لر ی اولسه و بر کوله کدیا لکزر بر افتد یسی اولوب کندیدن
 راضی اولسه یوایکی کوله بر ابر اولور لر ی صفتده الله ایچوندر بلکه انلرک چوغنی
 بیازلر * ف شاه ولی الله رحمه الله دیر که بر قول که بر قاج کس نه آنک مال کری اولسه
 پس اول قول ضایع اولور یونک کی بر کس نه که چوق معبود لر عبادت ایدر ضایع در
 و بر قول که بر آغا ایچون خاص اولوب جمله ایشلر یی براغا تدبیر ایتسه یونک کیدر اول
 کس نه که و حدر و مخلص در الله سبحانه آنک ایشن یسه بیچیدر و الله اعلم * ف بر کوله که آنک
 بر قاج آغاری اولور انلرندن هیچ بر کس نه اول کوله یی کندو یه خاص بیلز ایشلر یی تمام ایله
 یسه من و بر کوله که تمام یله براغا یملوک اوله آغا اشجو کوله یی کندو یه خاص بیلر یونک جمله
 ایشلر یی یصار اشجو آنلرک مثال دیر که بر اولان الله سبحانه نک قول لر یدر لر و اول کس نه لر که
 بر قاج معبودلرک قول لر یدر لر ضایع اولور لر (أَنَّكُمْ مِتُّمْ وَأَنْتُمْ مُتُونَ) ت البته سن (یا محمد)
 اوله جکسن و البته آنلر دخی اولسر درلر (ثُمَّ أَنْتُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ عَمْدٌ بِكُمْ تَخْتَصِمُونَ) ت
 صکره البته سز قیامت کوتنده برکزک یاشده بری بر یکزله شمهاته ایدر سکز * ف یعنی کانلر
 منکر اولور لر که هیچ بر کس نه برلر حکم ایرشدر مدی صکره مال کلرک شهادت یله و کوکلرک
 دیرک شهادت یله و اللرینک وایا قریبک شهادت یله اثبات اولنور (فَنُظْلَمُ مَنْ كُذِّبَ عَلَى اللَّهِ
 وَكُذِّبَ بِالصِّدْقِ إِذْ جَاءَهُ الْيُسُفَى فِي جَهَنَّمَ مَثْوًى لِّلْكَافِرِينَ) ت پس کیدر ظالم اول کس نه دنکه
 یلان دیدی الله اوزرنه و یلان صایدی طوغر و اولان دینی وقتا که کادی آکا یاد کاردی
 جهنمه کانلرک یری * ف ا کر یغمبر الله سبحانه یه یلان دیسه آندن کو تو کس نه کیدر کر

طوغرود پسه و سزانی بلانه نسبت ایتسکزیس سیزدن کورتو کسسه کیمدر (والذی جاء بالصدق
 و صدق به اولئك هم المتقون) ت و اول کسسه که کتوردی طوغر و اولان دینی وانی تصدیق
 ایتدی اشب و کروه صافه نلدر • ف اول کسسه که طوغر و اولان دینی کتوردی پیغمبردر
 وانی تصدیق ایدن مؤمنلدر (لهم ما يشاؤون عند ربهم ذلك جزاء المحسنين) ت انلرایچوندر
 اول شیکه دیلر کندور بلرینک یاشده اشب و دراپوایش ایشلینلر لجراسی (لیکبر الله عنهم
 اسوا الذی عملوا و یجزیهم أجرهم بأحسن الذی كانوا یعملون) ت نازائل قبله الله انلردن
 اول شیک کورتوسی که ایشلیدیلر ویره آنلره مندرلرینی ایشاد کارینک کوزلی اعتبارنجیه
 (الیس الله بکاف عبده و یخوفونک بالذین من دونه و من یضلل الله فماله من هاد) ت آیا
 دکلی الله به یچی کند و قولنک ایشی و قورقودر لرسی اول کسسه لرایله که الله دن غیریدر
 هر کسسه بی که آزعین قبله الله پس یوقدر آنکیچون هیچ بر یول کوستریچی (و من ید الله
 فماله من مضل الیس الله بعزیز ذی انتقام) ت و اول کسسه به که یول کوستره الله پس یوقدرانی
 هیچ بر آزعین قیلچی آید کادری الله غالب انتقام صاحبی • ف سی قورقودر لرانلر بتلرینی
 اعتقاد ایتلر سببه پس آنلر سکا طار یابو دیلر که سکا بر ضرر ایشدر سوانر پس
 بر کسسه که الله سبحانه آنک مددنده بولنه کیمدر که آکبر ضرر ایشدر سین (ولکن سیأ لهم من
 خلق السموات و الارض لیقوان الله قل افرأیتم ما تدعون من دون الله ان ارادنی الله بضی
 ر هل هن کاشفات ضرره او ارادنی بر حقه هل هن ممسكات رحمته قل حسبی الله علیه یتوکل
 المتوکلون) ت و اگر سوال ایدرسک آنلره که کیم بر ایتدی کوکری ویری البته دیرلر الله بر ایتدی
 دیلر آنلره که باخبر ویرلر اول کسسه بی که عبادت ایدرسکز آکا الله دن غیری اکر دیلسه
 بنم حقه الله بر قیلچی آیا اشبو معبود کز الله دن کلن ضرری دفع ایده یی لوری یا خود
 دیلسه الله بنم حقه الله بر باغشانی آیا بتلر و لوری آنک باغشانی منع ایدیچی دیلر بسدر بکا
 الله آنک اوزرینه ناپشور لر ایشلرینی ناپشور یچیلر (قل یا قوم اعلموا علی مکاتیبکم انی عامل
 فسوف تعلمون) ت دیلر ای بنم قوم ایشلیک کند و وضعکز اوزره کند یی یکرده البته بن
 رخ ایشلرم پس یقینه یلورسکز (من یأته عذاب یجزیه و یحل علیه عذاب مقيم) ت
 اول کسسه بی که کلور آکبر عذاب که ذلیل ایدرانی و نازل اولور آنک و زرنه ایدی اولان
 عذاب • ف ذلیل ایدیچی عذاب دیناده ایدی اولان عذاب آخرته (انا انزلنا علیک الکتاب

للناس بالحق فن اهتدی فلنفسه و من ضل فاما یضل علیها و ما انت علیهم بوحید) ت البته
 بزرا یندرلر سیک اوزریکه کابی آدملرایچون طوغر یلقه پس بر کسسه که یول بولدی
 کند و منفعتیچوندر و بر کسسه که یولن شاشوردی کند یی نفسنه درس آنلر اوزرینه وکیل
 دکلسک (الله یتوفی الانفس حین موتها و الی لم تمت فی مامها فیمیک الی قضی علیها الموت
 و یرسل الاخری الی اجل مسمى ان فی ذلک لآیات لقوم یتفکرون) ت الله آلور جانلری
 اولد کاری و قتده و شول جان که اولموبدر آلورانی او یودیچی و قتده پس صاقلر شول جانیکه
 حکم ایتدی آنک اوزرینه اولوی و قوی و یررا و یقوده آلدیچی جانی اجلی کلیمه دکن
 تحقیق اشبو مقدمه و اوردن نشانه لر اول قوم ایچونکه تأمل ایدرلر • ف یعنی انسان او یودیچی
 و قتده هر کون الله سبحانه آنک جانی آلور یابسه آخرتک نشاندیر معلوم اولدیکه او یقوده
 جان آلور تسکیم اولومده آتیدنی کبی اگر او یقوده جانی الدقه نصکره کیرود و یندر میوب
 صاقلر سه پس شوا اولومدر معلوم اوله که اشبو جان شو جاندر که اککا عقل و اوص دیلر
 و بر بشقه جان که اندن نفس ایچری کلور و طشره چقا و ینضر حکت ایدرلر و طمام انکله هضم
 اولور اشبو جان بشقه در اولومدن اول اشبو جان چکلمز و کساز (ام اتخذوا من دون الله
 شفعاء قل اولو کانوا لا یملکون شیئا ولا یعقلون) ت یوقسه انلر الله دن غیری معبودلرین
 شفاعتیمی اتخا ایدرلر دیلر آنلره که انلر هیچ بر شینه ماللر دکالرو هیچ بر نی بیلرلر ایکن
 شفاعتیمی طوتدیکز (قل لله الشفاعه جمیعاً له ملائ السموات و الارض ثم الیه ترجعون)
 ت دیلر که الله اکابر اختیارنده در شفاعتک جله سی انکیچوندر کوکارک و یرک پادشاهانی
 صکره آنک جاننده دوندیر یلورسکز • ف یعنی شفاعت ایتلر الله سبحانه نک حضورنده اولور
 لیکن آنک حکمیه در سزلر دایدیککز کبی دکادر وقتا که بر کسسه نک اجلی ایشیه عزرا تیل
 انی بر کسسه نک شفاعتیه قویز (واذا ذکر الله وحده اثنائ قلوب الذین لا یؤمنون
 بالآخرة و اذا ذکر الذین من دونه اذا هم یتنبشرون) ت و چان ذکر اولسه الله و حدایتی
 نفرت ایدرلر یکر نور اول کسسه لک قبلریکه ایمان کتور منلر آخرته و چان ذکر اولسه اول
 کسسه لر که الله دن غیریدر نا کهان انلر سوینشورلر (قل اللهم فاطر السموات و الارض
 عالم الغیب و الشهاده انت تحکم بین عبادک فیماکانوا یحکمون) ت دیلر ای الله ای
 کوکری ویری بر ایدیچی ای کیزلوری و ظاهر لری بلیچی سن حکم ایدرسین قوللریکک
 ارا سنده اولشده که انده اختلاف ایدرلر (ولان للذین ظلموا فی الارض جیهام و مع الله

لَا تَقْدُوا بِهِ مِنْ سُوءِ الْعَذَابِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَبَدَّ اللَّهُ مَا لَمْ يَكُونُوا يَحْتَسِبُونَ ت واکر
اولسه اول کسسه را بچونکه ظلم ایتدیلر برده اولنلرکجه لسه سی وانکله انک مثل دخی اولسه
کنسد و عوضلرند نفسلرین قورنارمق ایچون ویررلرانی قیامت کوتک عذابنک قتیانی
سپیندن و ظاهر اولور انلره اللهک جانیندن اولشیکه کان طوعزلردی (وَبَدَّ اللَّهُ سَيِّئَاتِ
مَا كَسَبُوا وَحَاقَ بِهِمْ مَا كَانُوا يَسْتَهْزِئُونَ) ت و ظاهر اولور انلره ایشلد کیری شیتک
جرکین جرمی واحاطه ایدر انلری اولشیکه انکله اسمز ایدر لردی (فَإِذَا مَسَّ الْإِنْسَانَ ضُرٌّ دَعَا
نَا إِذَا خَوْلَاهُ نِعْمَةً مِّنَّا قَالَ إِنَّمَا أُوتِيتُهُ عَلَىٰ عِلْمٍ بَلْ هِيَ فِتْنَةٌ وَلَٰكِن أَنَا أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ) ت پس
بقیان ابرشسه آدملره بر قسلیق بزه دعا ایدر پس صکره اکر ویررسن اکابر نعمت کندو
جانمزدن دیرکه بونعمت بکا کند و مده اولان علم و معرفت واستحقاق ایچون ویرلری بلکه
شونعمت صناعت قدر و لیکن انلرک چوغی بیازلر ف سابقدن معلوم اولشدی و قیاس دخی
ایسترایدیکه شویله اوله که شوکسنه الله سبحانه نل قدرته قائل اولیه اشبو صناعت قدرکه آنک
عقلی بو قدر بیلور تا کند و عقلیه از غین اوله واشبو و عقل انکله بیله اولدجه خبر بیزین
اکابلا ایریشور (قَدْ قَالَهَا الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَمَا عَنِيَ عَنِمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ) ت بونی
انلردن اول چکن کسنه لر دیشلردی پس دفع ایتدی انلرک دنیاده قزانقلری ماللری انلرک
باشندن عذاب (فَأَصَابَهُمْ سَيِّئَاتُ مَا كَسَبُوا وَلَٰذِينَ ظَلَمُوا مِنْ قَوْلٍ لَا يَسْمَعُهُمْ سَيِّئَاتُ
مَا كَسَبُوا وَمَا هُمْ بِمُعْجِزِينَ) ت پس ایرشدی انلره ایشلد کیری شیتک عقوبتلری و اول
کسنه لرکه ظلم ایتدیلر اشبو کرده دن البته ایریشور انلره ایشلد کیری شیتک عقوبتلری و دکالز
انلر بزم عذابمزدن صاوشیجیلر یعنی فوت اولجیلر (أَوَلَمْ يَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ
وَيَقْدِرُ فِي ذَلِكَ لَا يَأْتِ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ) ت آیا بیلدری که الله ککش قیلر رزقی اول
کسنه به که بیلر و طار قیلر اول کسنه به که بیلر البته اشبو ایشده نشانه لر و اردر اول قوم
ایچونکه ایمان کتورلر اکا ف یعنی عقل ایله ایشلرده تدبیر ایتکده هیچ برکسنه قصور
ایتمز شونکه بیله به ضسنگ رزقی ککش اولور و بعضنک طار و آزا ولور پس بیلکزه بونده
عقل مدخلی بو قدر (قُلْ يَاعِبَادِيَ الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا مِنْ رَحْمَةِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ
يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ) ت دیکل (بزم جانمزدن) ای بزم حددن چکن قوللرم
کند و تفسکز اوزر شه امیدمزا اولمیکز الله رحمتدن الله یار افاکار کادلرک هپسنی تحقیق
الله یار لعیجیدر اسیر کیجیدر (وَأَنِيبُوا إِلَىٰ رَبِّكُمْ وَأَسْأَلُوا اللَّهَ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَكُمُ الْعَذَابُ

ثُمَّ لَا تَنْصَرُونَ) ت و رجوع ایدیکز کند و ربکزلر جانننه وانقیاد ایدلر آ کاسره کلزدن اول
عذاب صکره یاردم اولمز سکز ف وقتا که الله سبحانه اسلامی غالب قلدی اول کافر لکه
مؤمنلره دشمنلق ایتده ایدیلر بیلدر که الله سبحانه مؤمنلری ایتده دوز و سوزلری کر چکدر
اشبو جهنمدن پشیمان اولدیلر لیکن اوتانقلردن ناشی اسلامی قبول ایتدیلر که بو قدر قیامت
ایتد کد نصکره بزم ایمانمزیجه قبول اولنور که دشمنلق ایتدک وانلرایله غوغایا بدق و قتل ایتدک
دیو پس الله سبحانه شویله یوردیکه برکاه بو قدر که الله آندن توبه بی قبول ایتیه امیدمزا
اولمیک توبه ایتدک و رجوع ایدک الله سبحانه توبه بی قبول ایدر سزی عقوبت ایدر لیکن بر توبه که
عذاب ایرشد کده و اولدیکه وقتده و غرغره وقتده که اولوم کورینور اوله اوله توبه مقبول
اولز (وَأَنِيبُوا إِلَىٰ رَبِّكُمْ وَأَسْأَلُوا اللَّهَ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَكُمُ الْعَذَابُ بَعْثَةً وَأَنْتُمْ
لَا تَعْلَمُونَ) ت و تابع اولک اولشیتک کوزانه کایدرلدی سزک جانمکزه کند و ربکزدن
آندن اولکه سزه عذاب خبر سزکاه و سزایسه بیلز سکز (أَن تَقُولَ نَفْسٌ يَا حَسْرَتَىٰ عَلَىٰ
مَا قَرَّرْتُ فِي حُزْبِ اللَّهِ وَإِن كُنْتُ لَمِنَ السَّآخِرِينَ) ت (الله سبحانه به رجوع ایدک و قرآنه تابع
اولک قورقق جهنمدن شوندنکه) دیر بر شخص وای پشیمانلق اولسون بکابنم قصور ایتکلکم
اوزر شه الله حقتده و البته بن اولدم مسخره ایدنلردن (أَوْتَقُولُوا إِنَّ اللَّهَ هَدَانِي لَكُنْتُ مِنَ
الْمُتَّقِينَ) ت یا خوددیرا که الله هدایت ویرسیدی بکا البته بن اولوردم صاقتلردن (أَوْتَقُولُ
حِينَ تَرَى الْعَذَابَ لَوْ أَنَّ لِي كَرَّةً فَأَكُونَ مِنَ الْمُحْسِنِينَ) ت یا خوددیر کوردیکه وقتده عذابی نه
اولسدی بزم ایچون کیر و دوعک اولیدی (یعنی دنیایه) ناکه اولهیم اوباشلیردن (بَلَىٰ قَدْ
جَاءَنَّكَ آيَاتِي فَكَذَّبْتَ بِهَا وَاسْتَكْبَرْتَ وَكُنْتَ مِنَ الْكَافِرِينَ) ت (اول وقتده الله پیورر)
اوت کلس ایدی سکا بزم آیتلرم پس یلان صایدک آیتلری و یوکلک ایتدک و اولدک کافر لردن
(يَوْمَ الْقِيَامَةِ تَرَى الَّذِينَ كَذَبُوا عَلَى اللَّهِ وُجُوهُهُم مُّسْوَدَةٌ أَلْوَسَ فِي جَهَنَّمَ مَنُورٌ لِّلْمُتَكَبِّرِينَ)
ت و قیامت کوتده کوررسن اول کسنه لر بیکه یلان باغلدیلر الله اوزر شه آنلرک بوزلری
قرار مشدر آیا یوقیدر جهنمه نفسلرین قیاد انلرک یری واردر (وَيُخَيِّئُ اللَّهُ الَّذِينَ اتَّقَوْا
مَغَارِثَهُمْ لَا يَجْهَمُ السُّوءَ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ) ت و نجات ویرر الله اول کسنه لر که صاقتدیلر
کند و لرینک قورنلسنه سبب اولان ایمانلریله طوعزا لری قسلیق و دکل آنلر غلجی
(اللَّهُ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ وَكِيلٌ) ت الله هر بر شیتک براد یجیدر و هر بر شیتک

بسم الله الرحمن الرحيم

باغشلیجی اسر کیجی اولان اللهک ادله او قورم

(حم) ت الله یسلور آدن مرادی (تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ) ت کابی اشخی کوندر مک بیلجی غالب اولان الله جانبنددر (غَافِرِ الذَّنْبِ وَقَابِلِ التَّوْبِ شَدِيدِ الْعِقَابِ ذِي الطَّوْلِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ إِلَهُ الْمَصِيرِ) ت کاهی یار اغچه در و قوبه ی قبول ایدیجی در قی عذاب ایدیجی در غنی و وسعت صاحبیدر آندن غیری هیچ بر معبودیو قدر آنک جانبنددر کیرودونک (مَا يَجْدُلُ فِي آيَاتِ اللَّهِ إِلَّا الَّذِينَ كَفَرُوا فَلَا يَغْرُرُكَ تَقْلِيمُهُمْ فِي الْبِلَادِ) ت شمانه یاغز اللهک آیتلرنده مکر اول کسنه لکه کافر اولدی لریس الدائمون سی آنلرک کیمدوب کلمه سی شهر لده ف یعنی کافر لر بشقه شهر لرک یوکلر یله آشنا اولمندن اندیشه اتجه (كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ وَالْأَحْزَابُ مِنْ بَعْدِهِمْ وَهَمَّتْ كُلُّ أُمَّةٍ بِرَسُولِهِمْ لِيَأْخُذُوهُ وَجَادُوا بِالْبَاطِلِ لِيُدْحِضُوا بِهِ الْحَقَّ فَأَخَذْتُهُمْ فَكَيْفَ كَانَ عِقَابُ) ت یلان صایدیلر آلدن اول نوحک قوی نوحی و بشقه جماعت لر نوحک کر وهند نص کره و قصد ایدی هر بر کره کند و پیغمبر لرینی طوغغه و یلان بره شمانه یابدیلر بیوده شمه لر ایله تازائل قیلر لری باطل ایلد طوغر و اولان سوزی پس هلاک ایلد طوندق آنلریک کورسون لر یجیه اولدی بنم عقاب (وَكَذَلِكَ حَقَّتْ لِكُلِّ رَبِّكَ عَلَى الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّهُمْ أَصْحَابُ النَّارِ) ت یونک کبی واجب اولدی سنک ربک حکمی اول کسنه لر اوزرینه که کافر اولدی لر آنلرجه هم اهلیدر لر (الَّذِينَ يَحْمِلُونَ الْعَرْشَ وَمَنْ حَوْلَهُ يُسَبِّحُونَ بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَيُؤْمِنُونَ بِهِ وَيَسْتَغْفِرُونَ لِلَّذِينَ آمَنُوا رَبَّنَا وَسِعْتَ كُلَّ شَيْءٍ رَحْمَةً وَعِلْمًا فَاغْفِرْ لِلَّذِينَ تَابُوا وَاتَّبَعُوا سَبِيلَكَ وَقِهِمْ عَذَابَ الْجَحِيمِ) ت اول کسنه لر که قالدیر لر عرش و اول کسنه لر که عرشک چوره سنده در لر تسبیح ایدر لر کندور لر ینه عدا ایدر لر و ایمان کتور لر آ کاویار اغمه ق طلب ایدر لر اول کسنه لر ایچونکه ایمان کتور دیر لر (دیر لر) ای بزم و بزم سنک رحمت و علمک هر بر شیشه واسع اولدی پس یار لغه اول کسنه لر یکه قوبه ایتدیلر و تابع اولدی لر سنک یواسکه و صاقله آنلری جهنک عذابدن (رَبَّنَا وَأَدْخِلْهُمْ جَنَّاتٍ عَدْنٍ الَّتِي وَعَدْتَهُمْ وَمَنْ صَلَحَ مِنْ آبَائِهِمْ وَأَزْوَاجِهِمْ وَذُرِّيَّاتِهِمْ إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ) ت ای بزم و بزم دخی ادخال ایت آنلری کسنه لر و عدا ایتدیلرک جنت عدا و آنلرک با یار لردن و خاوند لردن و اولاد لردن ایوایشا و اولدی دخی جنته ادخال ایت تحقیق سن غالب و حکمت صاحبی سنک

ف اگر چه جنت هر کسنه به علمنه کوره ویر یلور خاوند لری و اوغول لری و باباسی و انامی آنده هیچ برایش ایده بیلر انک ای بزم سنک شویله حکمتلرک دخی و ادر که بر کسنه سبیله جوق کسنه لری کند و عملرک درجه سندن دها اعلی اولان درجه به ایر کور رسن و اشبو درجه دخی آنلرک عملرک جزامی اولور یعنی آنلرک نیتی شویله اوله کسنه اوله دیکه بر دخی اهل صلاح لر کبی عمل ایدیلرک اشبو نیت الله سبحانه نک یاتده مقبول اولور (وَقِهِمُ السَّيِّئَاتِ وَمَنْ تَقِ السَّيِّئَاتِ يَوْمَئِذٍ فَقَدْ رَجَحْتُمْ وَذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ) ت و صاقله آنلری کاه ایشلکدن و اول کسنه یی که صاقلر سن کاه ایشلکدن قیامتده کار جت ایدوب اسر کر سنک و اشبو و صاقل یوکلر مطلوبه نائل و اقدر ف یعنی سنک اسر کر سنک اولور سه کونولکدن کاه دن محفوظ اولور زیر اکه کند و عملرک هیچ بر کسنه محفوظ اوله بیلر زیر اکه آرزو جوق کاه دن بر کسنه خالی اولر ان الذین کفروا ینادون لقت الله اکبر من مقتسکم انفسکم اذ تدعون الی الایمان فتکفرون) ت اول کسنه لر که کافر اولدی لرندا اولور آنلرکه البتة اللهک منز عدا و اوقی سنک نفسکزه اولان عدا و کزدن یو کدر زیر اسر دعوت اولد یغ کزده دینا ده ایمان جانبند انکار ایدوب کافر قالدیلر کز ف شاه ولی الله درجه الله دیر یعنی کافر لر جهنمه کند و لری اوزرینه بد دعا ایدر لر و دیر لک نه اولمیدیکه یوق اولمیدق و یوسوز کند و کند و یی دشمن طوغغه در و الله اعلم و نمکندر که معنی یو یله اوله که الله سبحانه نک دشمن طوغغه منز اولوق تده که دعوت اولدی یکنر ایمان جانبند پس کافر قالدیلر یعنی ایمانی قبول ایتمک کند و نفسلر ینه عدا و ایتمکدر اگر چه آنی بیلر لر ایسه ده پس اشبو کند و نفسلر ینه عدا و ایتلرک جزامی الله سبحانه نک آنلر عدا و ایتمکدر لیکن عذابک قیامتی و ضرری آخر تده ظاهر اولدی و الله اعلم ف یعنی اشبو قیامت کوشده کسنه و کزده لعن ایدور سکر و قتا که دینا ده کافر اولدی یکنر الله سبحانه سنک لعن کزدن زیاده منز لعن ایتدی آنک جزاسی اشبو قیامت کوشده یواسر سکر (قَالُوا رَبَّنَا آمَنَّا أَتُتْبِعُنَا وَآحِبَّتْنَا الَّذِينَ كَفَرْنَا بِذُنُوبِنَا فَهَلْ إِلَى خُرُوجٍ مِنْ سَبِيلٍ) ت دیر لر ای بزم و بزم اولدی لرک بزی ایکی دفعه و دیر لرک بزی ایکی کره پس اقرار ایتدیلرک کند و کاه لر منز پس آبا طشره حقیقه مغه بر یول وار میدر (یعنی بر حیل و وار میدر) ف شاه ولی الله درجه الله دیر که اول نطقه ایدیلر الله سبحانه جان و یردی آنلرک صکره جان لرین آلدی صکره ینه دیر ایدی و الله اعلم ف اول طبراق یا نطقه ایدیلر یی اولو ایدیلر صکره جان بولدی لر دیری اولدی لر صکره اولدی لر صکره دیر لری ایدیلر اشبو در ایکی اولمک و ایکی دیر لک (ذَلِكُمْ بِأَنَّهُ إِذَا دُعِيَ اللَّهُ وَحْدَهُ كَفَرْتُمْ وَأَنْ يُشْرَكَ بِهِ تَوَلَّيْتُمْ أَفَلَا تَعْلَمُونَ) ت اشبو عذاب شو سبیلند که الله تعالی بر در دینا سه انکار ایدور یکنر و اگر کاشریک قوشلر ایمان کتور دیر یکنر پس یورلدی و حکم برجه قدر لو اولان یوکلر اولان الله کدر (هُوَ الَّذِي يُرِيكُمْ آيَاتِهِ وَيُنَزِّلُ لَكُمْ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَتُصْرَقُ

وَمَا يَذْكُرُ الْأَمْنُ نَبِيًّا ت أول الله تعالى در که کو تر سزه کند و نشانه لرینی و ایندیر
سز بچون کو کدن رزق و نصیحت قبول ایتمز مکر اول کس نه که رجوع ایدر یعنی معصیتدن
طاعته رجوع ایدر بوا یتری تفسیر ایدر (فَادْعُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ) ت
پس ذکر ایدک الله تعالی فی خالص قیله رق آنکی چون عبادتی کافر را کرجه اکره
ایدر رسیده (رَفِيعُ الدَّرَجَاتِ ذُو الْعَرْشِ يَبْقَى الرُّوحُ مِنْ أَمْرِ عَلَى مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ لِيُنْذِرَ
يَوْمَ التَّلَاقِ) ت مرتبه لری بوجه ایدیمی عرش صاحبیدر کند و یورلدی سندن قول لرندن
دیلدی کی کسه اوزرینه وحی ایدر تا که قورقیده قیامت کونیه (يَوْمَ هُمْ بَارِزُونَ لَا يَخْفَى عَلَى
اللَّهِ مِنْهُمْ شَيْءٌ لِّلْمَلِكِ الْيَوْمَ لِلَّهِ الْوَاحِدِ الْقَهَّارِ) ت شو کوند که آنر طشره کاور لر قهر لرندن
کیزلو قالمز الله تعالی به آنردن هیچ برشی الله یورر که کیم ایچوند بر باد شایق بو کونده
(بِهْ كُنْ دِي جَوَابِ وَبِرْ كِه) البت غایب اولان بر اولان الله ایچوند (الْيَوْمَ تَجْزَى كُلُّ نَفْسٍ
بِمَا كَسَبَتْ لَا ظُلْمَ الْيَوْمَ إِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ) ت بو کون جزا ویر یاور هر بر شخصه
ایشلدیکی شمه کوره هیچ ظلم یوقدر بو کونده تحقیق الله تیز حساب ایدیمی (وَأَنْذِرْهُمْ يَوْمَ
الْآزِفَةِ إِذِ الْقُلُوبُ لَدَى الْحَنَاجِرِ كَاطْمِئِنَّ مَالًا لِلَّذِينَ آمَنُوا وَالْآسَفِيعُ طَاعُ) ت وقورق
آنر قیامت کونندن اولوقته که قورقور سندن بو غزلرک یاته کور غمندن طولو اولورق
یوقدر ظالم ایچون هیچ بردوست و سوزی مقبول بر شفاعت ایدیمی (يَعْلَمُ خَائِضَاتُ الْعَيْنِ
وَمَا تُخْفِي الصُّدُورُ) یاور الله تعالی خائن کوزلری و قلبلرده کیزلو طویلن شیرلی (وَاللَّهُ
يَقْضِي بِالْحَقِّ وَالَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ لَا يَقْضُونَ شَيْئًا إِنَّ اللَّهَ هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ) ت والله
تعالی حکم ایدر طوغریلقه له اول کس نه که کافر عبادت ایدر لر الله دن غیری حکم
ایدی بیلر لر بر شینه تحقیق الله تعالی ایشدیجی کور بچیدر (أَوَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ
فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ كَانُوا مِنْ قَبْلِهِمْ كَانُوا هُمْ أَشَدَّ مِنْهُمْ قُوَّةً وَآثَارُ فِي الْأَرْضِ
فَأَخَذَهُمُ اللَّهُ بُدْؤِهِمْ وَمَا كَانْ لَهُمْ مِنَ اللَّهِ مِنْ وَاقِ) ت آیا سیر ایدیلر می رده تا که با قهر
نیجه اولدی اول کان کس نه لرک ایشلرک آخریکه آنر زیاده ایدی کند و لر دن قوتله و نشانه لر
ایله رده (یعنی آنر جوق محال و جوق قلمه لر بنا ایتدیلر پس طوطدی الله آنر کاهلری

سیدیه و اولدی آنر الله دن هیچ بر صاقلیجی (ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ كَانَتْ تَأْتِيهِمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ
فَكَفَرُوا فَأَخَذَهُمُ اللَّهُ أَهْوَىٰ شَيْدًا الْعَاقِبِ) ت ایشو عقوبت اول سیددن اولدی که کادی
آنر پیغمبر لری نشانه لر ایله پس کافر اولدیلر طوطدی آنر الله تحقیق الله تعالی قوتله در قتی
عقوبت ایدیمی (وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَىٰ بَآئَاتٍ وَأَوْسَطَانِ مُبِينٍ) ت کوندردک بر موسای
نشانه لر هنر ایله و ظاهر دلیل ایله (إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَهَامَانَ وَقَارُونَ فَقَالُوا سَاحِرٌ كَذَّابٌ) ت فرعونک
و هامانک و قارونک جانینه پس دیدیلر بلا نیجی جادو دره ف قارون بی اسرا میلدن ایدی
ایکن فرعونک اتباع لرینک رضاسنه موافق ایدی و آنرک دو اتمدن مال حاصل ایدر ایدی
(فَلَمَّا جَاءَهُمْ بِالْحَقِّ مِنْ عِنْدِنَا قَالُوا اقْتُلُوا أَبْنَاءَ الَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ وَاسْتَحْيُوا نِسَاءَهُمْ وَمَا كَيْدُ
الْكَافِرِينَ إِلَّا فِي ضَلَالٍ) ت پس وقتما که کادی آنر پیغمبر طوغر و اولان و حیللر
جانمزدن دیدیلر اولدیر کز اول کس نه لرک او غولرین که ایمان کتوردیلر آنرک و دیری براقک
آنرک خاوند لرینی کافر لرک حیللر یامه سی الشق هلاک اولمدر (وَقَالَ فِرْعَوْنُ ذَرُونِي أَقْتُلْ
مُوسَىٰ وَلْيَدْعُ رَبَّهُ إِنِّي أَخَافُ أَنْ يُبَدِّلَ دِينَكُمْ أَوْ أَنْ يُظْهِرَ فِي الْأَرْضِ الْفُسَادَ) ت ویدی
فرعون بی قویورک اولدیر هم موسای اول ربه نه دعا ایتسون بن قورقور مکه تغییر
ایده سزک دینکزی یا خود ظاهرقه له رده کونو لکی ف فرعون دیدیکه براقک بی موسای
اولدیر هم مردار لری راضی اولدیلر زیر که حضرت موسانک معجز اتن کوردیلر ایدی
قورقور دیر که موسانک ربی آنک عوض آله (وَقَالَ مُوسَىٰ إِنِّي عُذْتُ بِرَبِّي وَرَبِّكُمْ مِنْ كُلِّ مُتَكَبِّرٍ
لَا يُؤْمِنُ يَوْمَ الْحِسَابِ) ت ویدی موسی البت من صغدم ربه و سزک ربکزه هر یون
قبارد آنرک شمرندن که ایمان کتور من حساب کوته ف هر کس نه که حساب کوته ایمان
کتوره شو آدم نیجه ظلم ایدر (وَقَالَ رَجُلٌ مُؤْمِنٌ مِنْ آلِ فِرْعَوْنَ يَكْتُمُ إِيمَانَهُ أَتَقْتُلُونَ رَجُلًا
أَقُولُ رَبِّيَ اللَّهُ وَقَدْ جَاءَكُمْ بِالْبَيِّنَاتِ مِنْ رَبِّكُمْ وَإِنَّكُمْ صَادِقَاتُ
بَصَرِكُمْ بَعْضُ الَّذِي يَعِدُكُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ مُسْرِفٌ كَذَّابٌ) ت دیدی بر مؤمن اولان
کس نه فرعونک اقر بالرنن که ایمانی کیزلر دی آیا اولدیر میسکزی بر کس نه بی اواسیدن که
بنمزم الله در دیر کتوردی سزک او ککزه نشانه لر سزک ربکزدن و ا ک فرض ایدم لم یلا نیجی
اوسه آنک اوزرینه در یلا نیک و یالی و ا کر طوغر و اوسه اریشور سزه اوشیک بعضیسی که
وعدده ویر سزه البت الله یول کوس تر هنر اول کس نه به کس حد دن بکن یلا نیجیدر
(يَا قَوْمِ لَكُمْ الْمُلْكُ الْيَوْمَ ظَهَرَ فِي الْأَرْضِ مَنْ نَصَرْنَا مِنْ اللَّهِ إِنَّ جَاءَنَا قَالَ فِرْعَوْنُ

مَا أُرِيكُمْ إِلَّا مَا أَرَىٰ وَمَا هِيَ إِلَّا ذِكْرُ الْمَوْتِ (تَأْتِي بَنِي إِسْرَءِيلَ أَنَّهُ قَدِ اتَّخَذَ مُوسَىٰ ذُنُوبَهُ حِجَابًا فَأَوْفَىٰ رَبُّكَ أَمْرًا) تَأْتِي بَنِي إِسْرَءِيلَ أَنَّهُ قَدِ اتَّخَذَ مُوسَىٰ ذُنُوبَهُ حِجَابًا فَأَوْفَىٰ رَبُّكَ أَمْرًا
 بگویند غالب اوله رفیقه پس کیم یاردم ایدر بنه الهک عذابدن اگر کسه بنه عذاب فرعون
 دیدی مصلحت ویرم سزه انجی اولشی که ادرالک ایدرم و ذلالت ایتم سزی مکر طوغرو اولان
 یوله (وَقَالَ الَّذِي آمَنَ يَا قَوْمِ إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ مِثْلَ يَوْمِ الْأَحْزَابِ) ت ویدی اول ایمان
 کتورن کسه ای بنم قوم البته بن فور قرم سزک اوزر کز یکن کروهلر کونی کبیلردن
 (مِثْلَ ذَآبِ قَوْمِ نُوحٍ وَعَادٍ وَنُوحٌ وَآلُ هَارَانَ مِنْ بَنِي نُوحٍ وَمَا اللَّهُ بِذِي طَوْلٍ الْعَبَادِ) ت نوح قومنک
 وعاد و نوح قومنک حالنک صورتی کبی و اول کسه لک حالنک صورتی کبی که
 آنلردن صکره ایدر و الله دیلر ظلم ایتمکی قولری اوزر بنه (وَيَا قَوْمِ إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ يَوْمَ التَّنَادِ)
 ت ای بنم قوم البته بن فور قرم سزک اوزر کز آدم لبر برینی فریاده چاغرن
 کوندن (يَوْمَ تَوَلَّوْنَ مُذِيرِينَ مَالِكُمْ مِنَ اللَّهِ مِنْ عَاصِمٍ وَمَنْ يُضْلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ هَادٍ) ت اول
 کوندن که بر یکزدن یوز جو بر رسکزار قه ویر لک یوقدر سز کون الله دن هیچ بر صاقلی
 ویر کسه بی که آزعین قیاسه الله پس یوقدر آنکیچون هیچ بر یول کوسترجی ف آدم ل
 بر برینی فریاده چاغرد قلری کون کادی آنلر قزم دکنده غرق اولد قلری وقتده زیر که غرق
 حالده بر برینی چاغرد یلر اشبو حال اول مؤمن کشفله معلوم ایدندی یا خود قیاسه که هر منکر
 اولان قومه عذاب بویه کیش (وَأَقْدَمَ يَوْسُفُ مِنْ قَبْلِ بَنِي إِسْرَءِيلَ فَأَزَلَنِي فِي شَيْءٍ مِمَّا جَاءَكُمْ
 بِهِ حَتَّىٰ إِذَا هَلَكَ قُلْتُمْ لَنْ يَبْعَثَ اللَّهُ مِنْ بَعْدِهِ رَسُولًا كَذَلِكَ يُضِلُّ اللَّهُ مَنْ هُوَ مُسْرِفٌ مُرْتَابٍ) ت
 وکادی سزه یوسف بوندن اول نشانه لرایله پس سزه میسه شکده اولدی کز سزه کتوردیکی
 شیلردن چاه که وفات ایتدی دیدیکز که کوندن من الله یوسف دند صکره بر یه فمردنی بونک
 کبی آزعین قیلر الله اول کسه بی که حددن کوب شک ایدیمیدر ف حضرت یوسف علیه
 السلام زمانده اشبو سوزی کسه سو یلدی وفات دند صکره مصرک انتظای فناه
 یوز جو بریدی دیدیلر که یوسف قدیمی اشبو شهر اوزر بنه نه کوزل و نه مبارک ایدی اشبونک
 کبی هیچ بر یه فمردن اولماز اولده انکار ایتدی صکره شویه اقرار ایتدی بر پس بودرسو یلکده
 حددن کچمک (الَّذِينَ يُجَادِلُونَ فِي آيَاتِ اللَّهِ بِغَيْرِ سُلْطَانٍ تَأْتِيهِمْ كِبْرًا مِمَّا عِنْدَ اللَّهِ وَعِنْدَ الَّذِينَ
 آمَنُوا كَذَلِكَ يَطْبَعُ اللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ قَلْبٍ مُنْكَرٍ جَبَّارٍ) ت آزعین قیلر الله اول کسه لری که جدال
 ایدر لالهک آیتلرند که دلر داب لک کسز بن بک بیولک بغض اولدی الهک یا تده و ایمان
 کتورن لرایله اشبو کبی مهر اوزر الله هر بر مته کبر باش چکیبی کسه نک قبی اوزر بنه
 (وَقَالَ فِرْعَوْنُ يَا هَٰمَانُ إِنِّي لَأُفِيضُ عَلَيْكَ أَمْرًا) ت دیدی فرعون ای هامان بنمچون

بِرْكُوتِ يَابِ أُولَٰئِكَ بَنِي إِسْرَءِيلَ (أَسْبَابَ السَّمَوَاتِ فَأَطَّلَعَ إِلَىٰ آلِهِ مُوسَىٰ وَإِنِّي
 لَا أَظُنُّهُ كَاذِبًا) وَكَذَلِكَ زَيْنَ فِرْعَوْنَ سَوْءًا وَصَدَّعَنِ السَّبِيلَ وَمَا كَيْدُ فِرْعَوْنَ إِلَّا فِي تَبَابٍ
 ت کولرک یولر بنه نابا قم موسانک معبودی جانبه بن کمان ایدرم انی یلانجی و بونک کبی
 بزندی فرعونک کوزنده کسه دونک کونو علی و کیر و طو و تلدی طوغرو یولدن فرعونک
 حیلر سی انجی هلا کده در (وَقَالَ الَّذِي آمَنَ يَا قَوْمِ اسْعَوْنَ أَهْدِكُمْ سَبِيلَ الرَّشَادِ) ت ویدی
 اول کسه که ایمان کتوردی ای بنم قوم تابع اولکز بکاتادلات ایدیم سزی طوغری یوله
 (يَا قَوْمِ إِنَّمَا هِيَ أَلْجَاءُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا سَمَاعٌ وَإِنَّ الْآخِرَةَ هِيَ دَارُ الْقَرَارِ) ت ای بنم قوم اشبو
 دنیا دیر لکی آرقانده در و البته آخرت ابدی اولق سرا ایدر (مَنْ عَمِلَ سَبْتَةً فَلَا يَجْزِي الْأَمْتَلُهَا
 وَمَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِنْ ذَكَرٍ أَوْ أَنَّىٰ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَأُولَٰئِكَ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ يُرْزَقُونَ فِيهَا بِغَيْرِ حِسَابٍ)
 ت هر کسه ای شله کونو اولان ایشی پس جز النجزم ککر کونو ایشی قدری و هر کسه
 ایشله کوزل ایشی ارکک جنسندن اولسون یا قاری جنسندن اولسون و حابه و کوه مؤمندر
 پس اشبو کوه جنته کیر لر آنده حساب سز رزق ایلر جز انورلر (وَيَا قَوْمِ مَالِي أَدْعُوكُمْ إِلَى النَّجَاةِ
 وَتَدْعُونَنِي إِلَى النَّارِ) ت وای بنم قوم یونه حالدر که چاغرم سزی نجات یولق جانبه چاغرم سز
 بنی جهنمک جانبه ف کندی ادلای التزام ایدوب اشبو کلاهی سو یلیوب قومنه
 ایشدیردی (تَدْعُونَنِي إِلَىٰ كُفْرٍ بِاللَّهِ وَأَتَّبِعُهُ مَالِكِي لِي بِهِ عِلْمٌ وَأَنَا أَدْعُوكُمْ إِلَى الْغَيْرِ الْغَفَّارِ) ت
 چاغرم سز بنی تا کافر اولم الله تعالی به و شریک قوشم آکا اول برشی که آنک حقیقتی
 یللم و بن دعوت ایدرم سزی غالب اولان یار انجی اولان الله جانبه (لَا جَرَمَ أَنْ تَدْعُونَنِي إِلَيْهِ
 لَيْسَ لَدَعْوَةٍ فِي الدُّنْيَا وَلَا فِي الْآخِرَةِ وَأَنْ مَرَدْنَا إِلَى اللَّهِ وَأَنَّ الْمُسْرِفِينَ هُمْ أَجْحَابُ النَّارِ) ت
 شبه سزا و اشیکه دعوت ایدر سز بنی آنک جانبه یوقدر آنک ایچون دعا قبول ایتک نه دنیا
 و نه آخرتده و شک سز بزم رجوع عز الله جانبه در و شبه سز حددن بکنلر جهنم صاحبیلریدر
 (فَسَدِّدْ كُرْوَ مَا أَقُولُ لَكُمْ وَأَفُوضْ أَمْرِي إِلَى اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ بَصِيرٌ بِالْعِبَادِ) ت پس البته
 ذکر ایدر سز اولشی که دیرم سزه و تابشورم کندی ایشری الله تعالی به البته الله
 کور یجیدر قولر لک احوالی (فَوَقَّاهُ اللَّهُ سَيِّئَاتِ مَا مَكَرُوا وَخَافَ بِالْبَاطِلِ فِرْعَوْنَ سَوْءَ الْعَذَابِ)
 ت پس صاقلدی الله موسای آنلر قتی اولان کونولکندن و طو و تلدی فرعونک اتباعی قتی
 اولان عذاب (النَّارُ مَرْضُونٌ عَلَيْهِمْ دَوَّاءُ وَعِشْيَا وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ ادْخُلُوا آلَ فِرْعَوْنَ أَشَدَّ

هر برشی براد میسر دارند غیر هیچ بر معبود و یوقدر پس انک عبادت سندن غیر عبادت نه نصل
 صرف اول نور سکنز (كَذَلِكَ يُوقِفُ الَّذِينَ كَانُوا بِآيَاتِ اللَّهِ يَجْحَدُونَ) ت بونك كبی دوندیش
 اولور اول کسسه لکه الهک آیتلری انکار ایدرلر (اللَّهُ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ قَرَارًا وَالسَّمَاءَ
 بِنَاءً وَصَوَّرَكُمْ فَأَحْسَنَ صُورَكُمْ وَرَزَقَكُم مِّنَ الطَّيِّبَاتِ ذَٰلِكُمُ اللَّهُ رَبُّكُمْ فَتَبَارَكَ اللَّهُ رَبُّ
 الْعَالَمِينَ) ت الله تعالی ستر کون بری ساکن اوله حق منزل و کونکی تاوان یسه دی و سترک
 صورتلری کزی احسن صورته تصویر ایدی و رزق و بریدی سزه با کیزه اولان شیلردن اشبو
 اشیای ایجاد ایدن الله سترک بکزد پس جمیع برکات کا مخصوص عالمک رب سیدر * ف
 انسانک صورتی هر بر حیوانک صورت سندن کوزلد و رزق دخی هر بر شیلک رزق سندن پاک
 و پاکیزه در (هُوَ الْحَيُّ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَادْعُوهُ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ) ت عالمک
 ربی اولان الله حی در اندن بشقه بر معبود و یوقدر پس عبادت ایدک آکا خاص قیلهرق
 انک چون عبادتی حمد عالمی بسلیجی اولان الله ایچوند (قُلْ إِنِّي نَبِيٌّ أَنَا عَبْدُ اللَّهِ
 تَدْعُونَنِي دُونَ اللَّهِ لَعَلَّيْ يَلْبِثَاتُ مِنِّي رَبِّي وَأُمِرْتُ أَنْ أُسَلِّمَ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ) ت دیکل البته بن
 منع اولندم آدنک عبادت ایدم اول کسه لکه عبادت ایدر سکنز الله دن غیر اولوقدنک
 کادی بکانشانه لکند و ربک جانبدن و امر اولندم که انقید ایدم عالمک رب سته (هُوَ الَّذِي
 خَلَقَكُم مِّنْ تُرَابٍ ثُمَّ مِّنْ نَّطْفَةٍ ثُمَّ مِّنْ عَلَقَةٍ ثُمَّ يُخْرِجُكُمْ طِفْلًا ثُمَّ لِيَبْغُوا أَشْذَكُمْ ثُمَّ لِيَسْكَوُنُوا فِي أُمُومٍ
 وَمِنْكُمْ مَّنْ يَتُوفَّى مِن قَبْلٍ وَلِيَبْغُوا أَجْلًا مَّسْمًى وَلَعَلَّكُمْ تَهْتَفُونَ) ت اول الله تعالی
 بر اندی سزی طبر اقدن صکره منیدن صکره فان پارچه سندن صکره طشره کنور سزی
 چو حق اوله رق صکره سزی قویو بر تار بر بشور سکنز کند و قوتکزلنه بایتنه صکره قویو بر تار
 اختیار اولور سکنز و سترک بعضکز اختیارغه ایر شمزدن اول وفات ایدر که هر کس اجل
 معینه ایر بشور اوله که ستر فهم اید سکنز * ف یعنی اشبو قدر احوال لر بزم اوزر یزمه کیمش
 اولور که بر بشقه احوال ردخی هر و ایدر اشبو احوال ردخی اولد که نصکره دیر لکدر
 (هُوَ الَّذِي يُحْيِي وَيُمِيتُ فَآذِقْضَى أَمْرًا قَاتِمًا يَقُولُ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ) ت اول الله تعالی دیر لدر
 و اولدر بر پس بقیان برشی راتقی مر ادا تده کده اول شینه اول دیو امر ایدر اول آنده اولور
 (الَّذِينَ يَجَادِلُونَ فِي آيَاتِ اللَّهِ أَنْ يَتَّخِذُوا مِنَّا قُرْبًى) ت آبا باغزمی سین اول کسه لکه جانبدنه که
 غوغا ایدر لالهک آیتلر ده ایتمه دن نیجه یوز جو بر لر (الَّذِينَ كَذَّبُوا بِالْكِتَابِ وَمَا رُسُلُنَا بِهِ

رُسُلُنَا فَنُصَوِّفُ يَوْمَئِذٍ) ت اول کسسه لکه یلان صایدیلر شوکابی و اول بر شیلر که کوندردک
 پیغمبر لر من ایلر یقینده یلور لر یعنی حالک - بقیه قنی (إِذَا الْأَعْلَالُ فِي أَعْنَاقِهِمْ وَالسَّالِسِلُ
 يُسْحَبُونَ فِي الْحَبِيمِ ثُمَّ فِي النَّارِ يُسْجَرُونَ) ت اولوقده که طوقلر و زنجیرلر آنلرکی و اولر نه اولور
 و چکلور لر زیاده ایسیجی صویه صکره جهنمه آتیلور لر (ثُمَّ قِيلَ لَهُمْ إِنَّ مَا كُنتُمْ تُشْرِكُونَ مِنْ
 دُونِ اللَّهِ طُغْيَانٌ مِّنْ دُونِكُمْ لَا يَدْعُونَ مِن قَبْلُ شَيْئًا كَذَٰلِكَ يَضِلُّ اللَّهُ الْكَافِرِينَ) ت صکره
 دینلور آنلر نه برده و اول شی که اولدیکز شریک قوشجی آتی الله دن غیر دیر لر یسکن غایب
 اولدیلر بلکه دیر لکه اصلا عبادت ایتدک ایدی بوندن اول هیچ بر شینه بونک کبی آزعین قیلر الله
 کافر لری * ف اول منکر اولدیلر که بر لر هیچ بر شریک قوشمده صکره شاشروب و قورقوب
 دللرندن چیقار کز بر شریک قوشدق صکره انکار ایدر لر پس الله سبحانه حکم تیلر انکار لر بری
 آنلر او نو تدردی (ذَٰلِكُمْ بِمَا كُنتُمْ تَفْرَحُونَ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَبِمَا كُنتُمْ تَفْرَحُونَ) ت
 اشبو عذاب اول سیدندر که برده حفسر بره سوب شادا اولور دیکز و نازانوب کبر انور دیکز
 (أَدْخُلُوا أَبْوََابَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا فَبِئْسَ مَثْوًى لِّلْمُتَكَبِّرِينَ) ت کبر که جهنمک قاپور لینه ایدی
 اوله رق جهنمده پس نه چر کین اولدی یونی و غوغا جهنم (فَأَصْبِرْ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ فَإِمَّا نُرَبِّكَ
 بَعْضَ الَّذِي نَهَدْنَاهُمْ أَوْ تَوَفِّيْنَاكَ فَإِنَّا نَاصِرٌ جَعَلْنَا) ت پس صبرایت (یا محمد) البته الهک و عده سی
 طوغرید بر پس اگر کوستر ستر سکا اولشیتک بعضی که وعده و بر رز آنلر یا خود
 اولد بر ستر سنی پس بزم جانبدنه در کافر لر رجوعی یعنی کافر لر وعده ایدیکمزه قتل کبی
 و اسر کبی عذاب سکا نیاده کوستر ستر سکنه کوزل و اگر عذاب لر دیناده کورمدن وفات
 ایدر سکا اخر تده کی عذاب لر کورر سکا (وَأَقْدَارُ سُلَاطِنًا رَّسُلًا مِّن قَبْلِكَ مِنْهُمْ مَنْ قَصَصْنَا عَلَيْكَ
 وَمِنْهُمْ مَّنْ لَّمْ نَقْصُصْ عَلَيْكَ وَمَا كَانَ لِرَّسُولِ أَنْ يَأْتِيَهُ إِلَّا بِالْبَاطِلِ إِلَّا ظَنًّا فَإِذَا جَاءَ أَمْرُ اللَّهِ فَمَنْ لَّصِقَ
 بِالْحَقِّ وَخَسِرَ هَٰذَا الْغُلْبَتُونَ) ت کوندردک پیغمبر لر سندن اول انلردن به طرک
 قصه لر بر سکا بیان ایتدک و بعضلرک قصه سنی بیان ایتدک اولدی هیچ بر پیغمبر ایچونکه
 کتور بر نشانه بی مکر اللهک اذیه پس چنانکه کاور اللهک امری فیصل اولنور طوغری بلقله
 و عناد ایدوب باطل سولینلر زیاده اولور لر (اللَّهُ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَنْعَامَ لَتَرَكِبُوا فِيهَا مِنْهَا
 تَأْكُلُونَ) ت الله بر اندی ستر کون دت آیا قو حیوانلری تانبه سکنز آنلرک به ضسنه و آنلرک
 بعضی بر سکنز (وَلَكُمْ فِيهَا مَنَافِعُ وَمِنْهَا فَوَاحِشٌ لِّمَنْ يُدْرِكُهَا وَفِيهَا رِزْقٌ لِّكُمْ وَعَلَيْهَا وَعَلَى الْفُلْكِ تُحْمَلُونَ)

ت و سبز کون و ارد را اول حیوانان درده منعمت و ابریشور سکر آنرا که اوزرینه بنوب قلب کزده اولان
معه و دکره و اول حیوانان اوزرینه و قایق را اوزرینه کتور یا ورسکر (ویریکم آینه قای
آیات الله تکررون) ت و کوسر سزده الله نشانه لریقی پس الله نشانه لریقی تفتسقی
انکار ایدرسکر (اقلیم سیر وافی الارض فینظر و کیف کان عاقبة الذين من قبلهم كانوا اکثر
منهم و اشد قوة و نارافی الارض فاعفی عنهم ما كانوا یکتسبون) ت آسیر ایتدیلری برده
تا کور در نیجه اولدی اول کسسه لری که آخریکه آنردن اول کتور ایدی کندوردن جوق و زیاده
ایدیلر قوتده برده منزل لری و قلعه لری متین ایدی پس نفع ایتدی آنرا آنرا کسب ایتدکاری
شیر و قوتلری (فلما جاءتهم رسلهم بالبینات فرفضوا عما عندهم من العلم و حاق بهم ما كانوا
یستزنون) ت پس وقتا که کادی آنرا آنرا پیغمبر لری مجزاه سوه سیدیلر کندی یا نکرده اولان
علم الیه (یعنی معاش علی و عتاد باطله لری) و قوشاندی آنلری پیغمبر لری استمزایا ایتدکاری
شیک جزسی (فما را و اباسنا قالوا آمنا بالله و حده و کفرنا بما کتبه مشرکین) ت
پس چنانکه کوردیلر برزم عذاب عزی دیدیلر ایمان کتوردن الله تعالی به بر اولدی و انکار
ایتدک اول برشی که آتی شریک ایدردن (فلما ینقعه ایمانهم لما را و اباسنا سنت الله التي قد
خلفت فی عباده و خسرها لک الکافرون) ت پس هر کس از اولدی منعمت و بریجی آنرا
ایمان کتورمک اولوقته که کوردیلر برزم عذاب عزی الله آییندیر که کچمش اولدی قوللرین
اواسنده و زیان ایشلر اولدی و اولوقته کافر ل

|| سورة حم السجدة مكية وهي أربع وخمسون آية ||

(حم سجده سورده سی مکده نازل اولمش و اشبو سورده الی درت آیدر)

|| بسم الله الرحمن الرحيم ||

|| باغشلیجی اسر کجی اولان الله اذله او قورم ||

(حم) ت الله یلور آدن مرادی (تنزیل من الرحمن الرحیم) ت آشی کوندر لشدیر باغشلیجی
اسر کجی اولان الله جانیندن (کتاب فصلت آینه قرآن عری القوم یعلمون) ت بر کابدر که
واضح اولندی آنک آیتلری عرب دلیله قران اولدینی حاله یلن قوم ایچون (بشیرا و نیرا
فأعرض اکثرهم فهم لا یسمعون) ت سوه سیدریجی و قور قیدریجی اولدی برکس مشرکارک

جوخی یوز جویری پس انرا ایشتمزلر (وقالوا قلوا بیانی اکنه ما تدعوننا الیه و فی اذا تشاور
ومن ینتار ینک حج باب فاعمل انشاعا یلون) ت و دیدیلر برزم قبله برزم برده ده را و اشد یدنکه
دعوت ایدرسکر برزی آنک جانینه و قوللا غزده صاغراق وارد و برزم ارا من الیه سکر ارا کده
بر پرده وارد و پس من ایشله البته برلر ایشلیجیز یعنی من کندی عمل کده اول بر دخی کندی
آینغزله اوله (قل انما انابشکم یوحی الی انما الهکم اله واحد فاستعوا الیه و استغفروه
وویل للمشرکین) ت دیکل انجیق بن آدم سزک کبی وخی اولنور بنم جانینه که سزکده بود کز بر
اولان معبود در پس طوغر یلقه یونلک آنک جانینه و یار اغمق طلب ایدک آندن و شد باوعذاب
مشرکار ایچوندر (الذین لا یؤمنون الا کاه و هم بالاخره هم کافرون) ت که ادا اینغز لری کانی و آنرا
آخری انکار ایدر لری ف بعضیلر یوردیلر که اشبور ادهز کاندن مراد لاله الا الله کله سنی
دیکد روز کانت معنامی پاکک و عیز لکدر (ان الذین آمنوا و عملوا الصالحات لهم اجر غیر ممنون)
ت البته اول کسسه لری که ایمان کتوردیلر و ایشلر کوزل ایشلری آنلر ایچون دو کتور
واجرت وارد (قل انکم لکفرون بالذی خالق الارض فی یومین و یجعله لوله اندادا ذلک رب
العالین) ت دیکل ایاسر انکار ایدریجی اولور میسکر اول الله تعالی بی که بر اندی بری ایکی کونده
و شریک طور برمسکر کا که اول عالم لری بر سیدر (وجعل فی الارض من فوقها و بارک فیها
و قدر فیها اقواتهم فی اربعة ایام سوا لالائین) ت و بر اندی طاعلری برک اوستنده و جوق برکت
قودی انده ابره قارک جوقلنی و زراعتک و آغج لک جوقلغندن و تقدیر ایلدی برده اولان لری
رزق برینی درت کونده واضح بیان الیه بیان اولندی سوال ایدلر ایچون (ثم استوی الی السماء
وهی دخان فقال لها و للارض انما اطوعا او کرها قالتا طاعتین) ت صکره یونلدی
کولک جانینه و اشبو کولک تون کبی ایدی پس دیدی ککوه و بره کاکز خوشوقت
اولدی یا خود خوشوقت سز (یعنی بنم حکمه انقیاد ایدلر) دیدیلر کاذب خوشوقت لایله
(فما من سبع سموات فی یومین و اوحی فی کل سما امرها و زینا السماء الدنيا بصابع و حفظا
ذلک تقدیر العزیز العلیم) ت پس یصه دییدی کوکی ایکی کونده و وحی کوندر دی هر بر کوکه
آنرا تدبیرینی و برده دل دنیا کوکی چراغ لایله (یعنی یلدر لایله) و صاقلدی (یعنی
شیطانلردن) اشبور غالب اولان بلیجی اولان الله تدبیری ف ایکی کونده بری بر اندی
و ایکی کونده دخی طاعلری و آغج لری و نباتانی که خلقک رزق دیر ایدی صکر تون کوکلر
برقون کبی ایدی آتی پای ایدوبیدی کوکلرک طبقه لری یصه دی و هر بر طبقه نل کارخانه سین

بشقہ بشقہ مقرر قادی صکرہ کو کمرہ و پرہ چاغردی کہ کند و خوشا غنر و رضا کز ایله کلکز
و یا خود زور ایله و اختیار سز کلکز یعنی الله سبحانه اراده ایستدیکه کو کلرک ویرلک بری بریلہ
قوشادلسندن دنیایی آبادایله خواه کند و طبیعتی اقتصا سنجہ اولسون یازور ایله پس
ایکسی بدن طبیعتی اقتصا سندن بریلہ قوشاندیلر کو کلک آیدینلغنگ شعاعندن برہ حرارت
ایستدیلوب هوا و روز کار قوبدیلر شور و زکار دن طوز و بوغویو قار و جیقدیلر صکرہ صوا و لوب
بغصوریاغدی درت عنصر برده جمع اولوب آتد بخلافات پیدا اولدی استدادہ برده روز قار
قوبدی یعنی برده اشوشیلری طشرہ جتہ قار مغہ و تور مکہ قابلیت و یردی شوشیلری جیقا رمق
ایچون و روز قاری تور مکہ ایچون و هر بر کو کلک حکمی بشقہ در آئی الله سبحانه یلورک کو کلرہ
قنی مخلوقات آباد اندرو آنلرک اسلوبی ندر اول قدر برده شوقد و یلک کارخانه لروا در پس شوقدر
یولک و کش اولان کو کلرک ل خالی اولہ جتہ در (فَإِنْ عَرَضُوا فَقُلْ أَنْذَرْتُكُمْ صَاعِقَةً
مِثْلَ صَاعِقَةِ عَادٍ وَ ثَمُودَ إِذْ جَاءَتْهُمْ الرُّسُلُ مِنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ وَمِنْ خَلْفِهِمْ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا اللَّهَ قَالُوا
لَوْ شَاءَ رَبُّنَا لَأَنْزَلَ مَلَائِكَةً فَأَنَّا بِمَا أُرْسِلْتُمْ بِهِ كَافِرُونَ) ت پس اگر یوز جویر ایستدیلر دیکل
قور قتم سزی بر عقوبتدن کہ عاد و ثمودک عذابی کبیدر اولوقتمده کہ آنلرہ بیغمبرلر آنلرک
او کندن وار قہ لرندن کاوب عبادتی الحق الله تعالی به ایدک دیوسو یلد کلرندہ آنلر دیدیلر کہ
ا کردیایستدی برم ریز البتہ کوندر ردی فرشته لری برلر ایددی برلر اول شبکہ کوندر لیکز
آنلرک ایستلغز ف بیغمبرلر آنلرک او کندن وار قہ لرندن کادیلر یعنی آنلرک هر طرفندن کادیلر
معلوم اولور کہ آنلرہ جوق انیسالر کلش اولہ و آنلردن ایکی بیغمبر مشهور در حضرت هود
و حضرت صالح (فَأَمَّا عَادُ فَاسْتَكْبَرُوا فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَقَالُوا مَنْ أَشَدُّ عَاقِبَةً أَوْلَمْ يَرَ أَنَّ
اللَّهَ الَّذِي خَلَقَهُمْ هُوَ أَشَدُّ مِنْهُمْ قُوَّةً وَكَانُوا بِآيَاتِنَا يَجْحَدُونَ) ت اما عاد قومی پس یو کلک
طاب ایستدیلر برده حقستزین و دیدیلر کبیدر زیادہ بردن قوتدہ آیا کورم دیلر میکہ آنلری برادن
الله آنلردن اشد در قوتدہ و برم آیتلر می انکار ایدیمی اولدیلر ف آنلرک جملہ لری یولک
ایدی جسملرک قوتی اوزرہ کبر ایدوب مغرور اولدیلر یو کلک ایتمک و مغرور اولو الله
سبحانہ دن وبال کلمہ سیدر (فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ رِيحًا صَرْصَرًا فِي أَيَّامٍ مَحْضَاتٍ لِيَذِقَ قَوْمَهُمْ
عَذَابَ الْخِزْيِ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَاعْزَابُ الْآخِرَةِ أَخْرَى وَهُمْ لَا يُنصَرُونَ) ت پس کوندرک آنلرک
اوزرینہ یلک قتی اولان روز کاری او غور سز اولان کوندرہ طاقتدیرہم آنلرہ رسوا ل عذابی
دنیا دیرلکندہ و البتہ آخرت عذابی زیادہ رسوا ایدیمی در و آنلر باردم اولنزلر ف آنلرک
غور دینی قیرمق ایچون آنلری قوتدہ ضعیف اولان بر مخلوق ایله تباہ ایستدی دنیا دیرلک
دلوا یندن سکز کون قالمش ایدی اشبور و زکار آنلرہ سلط اولندی (وَأَمَّا ثَمُودُ فَهَدَيْنَاهُمْ

فَاسْتَحَبُّوا الْعَمَى عَلَى الْهُدَى فَأَخَذَتْهُمْ صَاعِقَةُ الْعَذَابِ الْهُونِ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ) ت و اما ثمود
پس یول کو سترک آنلرہ پس اختیار ایدیلر کورلکی یول بولق اوزرینہ پس طوتدی آنلری
ذیل قیلیمی یلک قتی اولان عذاب ایشلد کوری شی سبیلہ ف قتی و تدا و از ایله آنلرہ زلزله
او غرادی یوزلرلہ نک او زندن جکرلری بارہ بارہ اولدی (وَنَحْنُ الَّذِينَ آمَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ) ت
ونجات و یرلک اول کس سنہ لرہ که ایمان کتوردیلر و اولدیلر صا قبیلر (وَيَوْمَ يُعْشَرُ أَعْدَاءُ اللَّهِ
إِلَى النَّارِ فَهُمْ يُوزَعُونَ) ت و اولمکونکہ جمع اولنور آنلرہ الله ک دشمنلری اود جانبدارہ پس
آنلر اول صقتمده اولورلر کہ بعضی آخر بعضی اربشخبه طور در یلورلر حتی جملہ سی برابر ناره
ادخال اولنورلر (حَتَّى إِذَا مَا جَاءُوهَا شُهِدَ عَلَيْهِمْ سَمْعُهُمْ وَأَبْصَارُهُمْ وَجُلُودُهُمْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ) ت
اولوقتمہ کین کہ چان کورلر جهمہ یقین شهادت ایدر آنلر اوزرینہ آنلرک قولقلری و کوزلری
و دریلری ایشلد کوری شیئہ (وَقَالُوا الْحُلُودُ هُمْ آمَنُوا فَسَخَّرْنَاهُمْ عَلَىٰ أَعْيُنِهِمْ الَّذِي أَنْتَقِ كُلُّ رِجْلٍ
وَهُوَ خَافُكُمْ أُولَٰئِكَ هُمُ الرَّاكِبُونَ) ت و درلر کتودر یلرینہ نیچون شهادت ایدیکز برم
اوزرینہ درلر کہ سو یلدی بری ول الله کہ سو یلیمی بصہ دی هر برشی و اول الله براندی سنری
اول کرده و آنلر جانبدارہ کیرود و ندرلش اولور سکز ف وقتا کہ فرشته لر کافرلرک دقترا عمالی
کوزلر کافرلر منکر اولوب دیرلر کہ اشبو فرشته لر برم دشمن در عداوت یوزندن برم اوزرینہ
بلانندن یاز مشلر اولوقتمده الله سبحانه بردن و کو کدن شاه د قایم قیلرینہ دیرلر کہ یوندر دخی برم
دشمن در یارب سنده ظلم بولنلر اگر برم دوستلر عن شهادت ایدر سہ اولوقتمده سندن اولور اشبو و قتمده
کافرلرک لاری و آیقلری شهادت ایدر (وَمَا كُنْتُمْ تَسْتَوُونَ أَنْ يَشْهَدَ عَلَيْكُمْ سَمْعُكُمْ وَلَا أَبْصَارُكُمْ
وَلَا جُلُودُكُمْ وَلَكِنْ ظَنَنْتُمْ أَنَّ اللَّهَ لَا يَعْلَمُ كَثِيرًا مِمَّا تَعْمَلُونَ) ت و اولدیکز کیزلنجیلر برده لرده
یعنی دنیا دہ آنلرک قور قوسندن کہ شهادت ایدہ سزک اوزرینہ سزک قولقلرک کوزلرک
و در یلر کز وایکن چان ایستدیکز کہ الله یلر جوعنی اولشیدنکہ ایستدیکز ف یعنی غیر یلردن
کیزلنوب کما ایشلر ایدیکز اولوقتمده بیلمدیکز کہ اللزکز و آیقلر کز شهادت ایدہ تاکہ آنلردن دخی
کیزلندیکز (وَذَلِكُمْ ظَنُّكُمُ الَّذِي ظَنَنْتُمْ بِرَبِّكُمْ أَرَدْتُمْ فَأَصْبَحْتُمْ مِنَ الْخَاسِرِينَ) ت و اشبو
ظنکز که ظن ایستدیکز بیکزک حقدہ هلاک ایستدی شوطن سنری پس سز اولدیکز نیان ایشلر بدن
(فَإِنْ يَصْبِرُوا فَالنَّارُ مَثْوًى لَهُمْ وَإِنْ يَسْتَوِيضُوا فَهُمْ مِنَ الْمُهْزَنِينَ) ت پس اگر صبر ایتسہلر
(امکانی یوق) پس اود آنلرک یریدر و اگر عفو طلب ایتسہلر کلا آنلر عفو اولنشلر دن بعضی
دنیا دہ بلالرلر بعضی صبر ایله قولای اولور ایکن آخرتدہ صبر ایتسہلر و نلر و یا ایتسہلر آنلرک برلری
جهم اولدی و بعض بلاد دنیا دہ منته دفع اولور و آخرتدہ ایسہ نہ قدر ایلح ایدر لر ایسہ کیسہ

قبول ایتمز (وَقَضَاهُمْ قُرْآنَهُمْ فَرَأَوْهُم مَّابَيْنَ يَدَيْهِمْ وَمَخْلُوقَهُمْ وَحَقَّ عَلَيْهِمُ الْقَوْلُ فِي أُمِّ
قَدَحَلَّتْ مِنْ قَبْلِهِمْ مِنَ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ إِنَّهُمْ كَانُوا خَاسِرِينَ) ت و قدوق آنرا و زنده ارقداشدر
(یعنی شیطانان دردن) پس بزمه دیلر اول ارقداشدر آنرا ایچون اول شی که آنلرک اللرنک اوکنده در
اول شی که آنلرک ارقه لرنده در (یعنی وسوسه آتدیلر که دنیا رغبتنه لایق در و آخرت رغبتنه
قابل دکلدر) ثابت اولدی آنرا و زنده عذاب و عده سی داخل اولوب اول امانا لر زمره سینه که
یکدیلر آنلر دن اول جنددن و آدم لر دن البته آنلرک جله سی زبان ایشلملدر * ف یعنی آنلر
اوزینه شیطانلری مسلط قلدق که آنلرک کو تو ایشلرینی آنلرک او کو ستر دیلر پس طوغرو
اولدی لاملان جهنم ایقی (وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَآئِسَهُمُ الْهَذَا الْقُرْآنُ وَالْغَوَافِ بِهِ لَعَلَّكُمْ
تَغْلِبُونَ) ت و دیدیلر اول کسنه لر که کافر اولدیلر ایشتمکیز اشبو قرآنی و لغو سوزلر سو یلکیز
او قوندیغی و قنده اوله که سز لر غالب اوله سکز * ف قرآنی ایشتمدیلمک ایچون کورانی ایشتمک
اشبو اهللرک کاریدر (فَلْيُنذِرْ يَنْ الَّذِينَ كَفَرُوا عَذَابًا شَدِيدًا وَلْيُنْذِرْهُمْ أَسْوَأَ الَّذِي كَانُوا
يَعْمَلُونَ) ت پس البته طائدر بر زبک قتی اولان عذابی و البته سز دویز آنلر ایشلد کاری
شیتمک زیاده کو تو سی اعتبار فجحه که (ذَلِكَ جَزَاءُ الْعَادَةِ الَّذِينَ كَانُوا لَمْ يَكُنْ لَهُمْ فِيمَا دَارُوا خَلْدٌ جَزَاءٌ كَانُوا
بِآيَاتِنَا يَجْحَدُونَ) ت بوعه و بت الله دشمنلرینک جزا سیدر که او در آنلر ایچون شوا و دده
دائم اولان منزل و ادر جزا و یردک آنلرک شول اعتبار ایله که بزم آیتلر می انکار ایدر لایدی
(وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنَّا بِلِقَاءِ رَبِّنَا أَشْأَلْنَا مِنَ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ فَجَعَلَهُمْ مَخْتَلِفًا أَلْفًا مِمَّا يَكُونُوا
مِنَ الْإِنْسَانِ) و دیدیلر اول کسنه لر که کافر اولدیلر ای بزم کوستر بزمه اول ایکی کسنه لر که
آزغین قلدیلر بزی (یعنی اول ایکی فریقی) جنددن و آدمیدن تا کتوره لم آنلری آیفلمزک
آتمده چکنیه لم تا که جهنمک دینده اوللر (إِنَّ الَّذِينَ ظَلَمُوا رَبَّنَا اللَّهُ ثُمَّ اسْتَفْتَاهُمْ أَمْ أَنْتُمْ لَعَلَّكُمْ
الْمَلَائِكَةُ الْآتِفَاتُ وَلَا تَحْزَنُوا وَابْشُرُوا بِالْجَنَّةِ الَّتِي كُنْتُمْ تُوعَدُونَ) ت تحقیق اول کسنه لر که
دیدیلر بزم ربم الله در صکره استقامت ایدیلر نازل اولور آنرا و زنده فرشته لر (یعنی
اولوم یقین اولدیغی و قنده) که قورقیکز و غم عیمکز و سوزنک سز و عدا اولنان جندنه
(فَنَحْنُ أَوْلَىٰ بِالْحَيَاةِ الدُّنْيَا مِنَ الْآخِرَةِ وَلَكُمْ فِيهَا مَا تَشْتَهَوْنَ أَنْفُسُكُمْ وَلَكُمْ فِيهَا
مِمَّا تَدْعُونَ تَزْلَمُونَ عَقُورٌ رَحِيمٌ) ت بزمک احبابلر کز دنیا دیر لکنده و آخرتده دخی
و سز کچوندر جندده او ایشیکه طلب ایدر سزک نفسک سز کچون جندده طلب ایدیکز کز شیلر
وارد در همانی اولان طریقه لایق ایشی اولان امر کچی اولان الله جانبدن * ف محشر کونیکه

اول کونده هر کس غم و فکر لو اولور الله تعالی فرشته لری مؤمنلر مو انست ایچون کوندر
ویا خود اولوم و قنده ایدر یلر لر و دیر لر که بفرشته لر سزک دوستلر کز دنیا دیر لکنده
و آخرتده دخی (وَمَنْ أَحْسَنُ قَوْلًا مِّنْ دَعَا إِلَى اللَّهِ وَعَمِلَ صَالِحًا وَقَالَ إِنِّي مِنَ الْمُسْلِمِينَ) ت
و کیدر زیاده کوزل سوز جهنم دن اول کسنه دنسکه چاغردی آدم لری الله جانبدن و ایشلدی
کوزل اولان ایشی و دیدی تحقیق بن مسلمانلر دم (وَلَا تَسْتَوِي الْحَسَنَةُ وَلَا السَّيِّئَةُ ادْفَعْ
بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ فَإِذَا الَّذِي بَيْنَكَ وَبَيْنَهُ عَدَاوَةٌ كَأَنَّهُ وَلِيٌّ حَمِيمٌ) ت و برابر اولز اولک
ایله کو تو لک کو تو لکی کوزل شی ایله دفع ایت پس اگر بویه ایدر سزک اول کسنه که سزک
ارا کله آنک ارا سنده دشمنک و ادر در سز شوا آدم سزک ایش یصه یچی و اقربا ک اولمشدر
* ف اولک ایله کو تو لک برابر دکل و کتولکله اولک برابر دکل پس بر کسنه سکا بر اری و درشت
کلام سو یلسه و یا کو تو مامله ایتسه آنک مقابله ایدر اولک ایت زیر که ایوا کله دشمن دوست
اولور اگر چه قلبنده محبت اولسه ده (وَمَا يُلْقَاهَا إِلَّا الَّذِينَ صَبَرُوا وَمَا يُلْقَاهَا إِلَّا الَّذِينَ هُمْ
عَظِيمٌ) ت و شو خصلته یقین اولز مکر اول کسنه لر که صبر ایدیلر وینه شو خصلته یقین اولز
مکر یول پای صاحبی * ف یعنی حوصله یی ککش قبالی کلمه کر بر کو تو و درشت کلام ایشته
آ کاطا تولد ایله و یوم شتی سوز ایله جواب و یره اشبو و اسلوب ایو بختلوره و یریلور (وَأَمَّا
يَنْزِعُكَ مِنَ الشَّيْطَانِ نَزْعًا فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ) ت و اگر کبر و طوئسه سی
شیطان جانبدن اولان وسوسه پس صغن الله تعالی به که الله ایشد یچیدر بیلجیدر * ف یعنی
اگر بعض و قنده اختیار سز بن طار غنلق کاسه شیطانک دخلمدن و وسوسه سز ندر (وَمَنْ
آتَاهُ اللَّيْلُ وَالنَّهَارُ وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ لَا تَعْبُدُهُمْ إِلَّا لِيُعْبَدُوا اللَّهَ الَّذِي خَلَقَهُنَّ
إِنَّ كُفْرَهُمْ آيَةٌ تُعَبِّدُونَ) ت و آنک نشانه لرنددر کچه و کوندز و کونش و آی سجده ایشتمکیز
کونشه و آیه و سجده ایدک الله تعالی به کبر ائدی اشبو شیلری اگر ایشق آ کعبادت ایدر سکز
(فَإِنْ اسْتَكْبَرُوا فَالَّذِينَ عَذَّبْنَا لَهُمْ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَهُمْ لَا يَسْأَمُونَ) ت پس اگر
یو کاک ایدر لر سه کافر لغم یو قدر پس اول کسنه لر که سزک بکات یاتده در لریا کلکله ذکر
ایدر لر آتی کچه ده و کوندزده و آنلر یو لر لر * ف یعنی کافر لر نه شیلر در و آنلرک یون یوغو نایق
و کبر ایشلری نه شیلدر (وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ تَرَى الْأَرْضَ خَاسِعَةً فَإِذَا أَنْزَلْنَا عَلَيْهَا الْمَاءَ اهْتَزَّتْ وَرَبَتْ
إِنَّ الَّذِي أَحْيَاهَا لَمُتَّى أَلْهَىٰ أَنَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ) ت و آنک نشانه لرنددر شو که کوردر سن بری
قوری و اوتسز پس اولو قسکه ایدر دکل آنک اوزرینه یغموزی تیره نوروزی مالتور البته اول

(سجده)

الله که در امتدی اش به ویری البته اولی دخی در لیدجیدر تحقیق الله هر برشی اوزرینه
 قادودر (ان الذین یلحدون فی آیاتنا لایحقون علینا ان یاتی فی المآخیر ام من یاتی آمنا
 یوم القیامة اعلموا ما شئتم انه بما عملون بصیر) ت البته اول کس نه لکه ا کری بوری که در ل
 بزم آتیلر مزده کیزلوقالمازلر بزم اوزر مزه آیا اول کس نه که اوده اتیلور اویو میسر یا خود اول
 کس نه که کور آمین اول برق قیامت کوشده مراد ایتدیک کزی ایشلیک تحقیق الله اول
 بر شئی که ایشلر سکر کور یجیدر (ان الذین کفروا بالذکر لما جاءهم وانه لکتاب عزیز) ت
 تحقیق اول کس نه لکه کافر اولدی لر قرانه اول وقت ده که کادی آنله (کیزلوقالمازلر بزم) والبتنه
 قران قدری بوجه اولان کابدر (لایاتیه الباطل من بین یدیه ولا من خلفه تنزیل من حکیم
 حمید) ت اول قرانه هیچ بر جهتدن باطل یول بولمازل اول قران امرنده حکیم فعلنده محمود
 اولان الله دن نازل اولمشدر (ما یقال لک الا ما قد قیل للرسول من قبل ان ربک لذو مغفرة
 وذو عقاب الیم) ت یا محمد دینار سکا مکر اولش که دینادی پیغمبر لر سندن اول البته سناک
 ربک یا رافع صا حیدر و در دیر یجی اولان عذاب صا حیدر (ولو جعلناه قرآنا انجمیا لقالوا
 لو انزلنا هذی الا انما هی عربی قل هو للذین امنوا هدی وشفاء والذین لایؤمنون فی
 آذانهم وقر و هو علیهم عمی اولک ینادون من مکان بعید) ت واکر یسه سیدق شوکابی عجم
 دلیله اولان قران البته دیر لرایدی عرب کافر لیکه نیچون واضح قیلندی آنک آتیلری آیا قران
 عجم دایله و پیغمبر عربی اولوری دیکل شو قران اول کس نه لرایچونکه ایمان کتوردیلر
 هدا یتدوشقادر اول کس نه لکه ایمان کتور مز لر آنلر قولالقرنده صاغر لق و ادر قران آنلر
 اوزرینه کوراکدر اشبور و هار شو آدم لره بکزر که چاغریلور لراق مکاندن نه چاغران
 کس نه بی کور لر و نه سوز بی فهم ایده یلور لر (ولقد اتینا موسی الکتاب فاتخذه فیه
 ولولا کلمة سمعت من ربک لاقضی بینهم وانهم انی شک منه مر یب) و ویردک موسایه کابی پس
 اختلاف اولندی شوکاید و اکر اولسیدی اول کلمه که صادر اولدی ازله سناک ربکدن البته
 فیصل اولور دی آنلر اراسنده والبتنه انلر قولالو اولان شکده در لر قران جانبندن ف
 سوزشویله صادر اولدی که انلر فیصله لری اخر تده در (من عمل صالحا فلنفسه ومن اساء
 فلنفسه وما ربک بظالم للعالمین) ت هر کس نه ایشله کوزل اولان ایشی پس منفعت کندو
 نفسیچوندر و هر کس نه ایشلر سه کو تو ایشی پس ضرری کندو و نفسنه درود کل سناک ربک ظلم

ایدیجی قولرینه (البیردع الساعه وما تخرج من غرات من انکماها وما تحمل من انی
 ولا تضع الالبه و یوم ینادیهم این شرکائی قالوا اذناک ما مننا من شهید) ت اللهک جانبنه
 حواله اولور اخری بیلک و طشره جیه من عیش نوعاری کندو قیو غندن و کبه اولمز هیچ بر خاتون
 وولدی طوغور من مکر اللهک بیلسیله و اولکونده الله چاغر که نه یرده در لر بزم شر بکرم
 دیر لکه خبر ویردک سکا یوقدر بزدن هیچ بر شرینک ووشیجی (وضل عنهم ما كانوا یعدون من
 قبل و ظنوا ما لهم من محیص) ت وغائب اولدی انلردن اولش که عبادت ایدر لر دی اکا
 بوندن اول و بیلدی لکه یوقدر انلر ایچون هیچ بر قور تالق (لایسأم الانسان من دعاء النیر وان
 مسه الشرفیوس قنوط) ت یورلر انسان خیر طلب ایتمکدن واکر طونه انی بر قیقلس پس
 امید من اولوب طمه عی کسریه بی کافر لر دیناده صحت و نعمت طلب ایتمکده یورلر و وقتا که
 انلر بر مرض یا خود فقر کسه عناية الله دن امید بی کسوب رحمتدن ما یوس اولور لر (وانی
 اذقناه رجوة مننا من بعد ضرام مسه لیقوان هذالی وما اظن الساعه قائمة و لئن رجعت الی
 ربی ان لی عنده للعسی فلننبئن الذین کفروا بما عملوا و انذیهم من عذاب غلیظ) ت واکر
 طاندر سقا کاسر کک بزم جانبزدن اکا بر بشن قیماقدن صکره دیر کشو بزم ایچوندر (یعنی
 مطمئن اولور و قیلندن قور قوزا تل اولور) وظن ایتم که قیامت قایم اوله واکر فرضار جوع
 ایتسم ربک جانبنه البته بزم ایچون الله یا تده کوزل حالت اولور پس البته خبردار ایدر ز اول
 کافر لر ایشلد کری شینه والبتنه طاندر بر زانلره قی اولان عذابدن (واذا انعمنا علی
 الانسان اعرض و نای بجانبه و اذامسه الشرف و دعاء عریض) وچان انعام ایتسک انسان
 اوزرینه یوز چویر و اراق اولور کندو طرفنه کیدوب وچان ایر شه اکا بر بلا پس اوزون
 اوزادی دعا صا حیدر ف بونک جله سی انسانک نقصاتی بیاندر که نه قیللغه صبر ایدر و نه
 یوم شقاوه شکر ایدر (قل ارایتم ان کان من عند الله ثم کفرتم به من اضل عن هو فی شقاق
 بعید) ت دیکل بکاخبر ویرک اکر قران اللهک جانبندن اولوب صکره سزا کاکافر اولسکر
 کیدر زیاده آزعین اول کس نه دنکه نوایدن اراق اولان مخالفتده در (سنریمهم آیاتنا
 فی الا قاف و فی انفسهم حتی یتبین لهم انه الحق اولم یشکف ربک انه علی کل شیء شهید) ت
 کوستر زانلره نشانه لر منی عالمک اطرافلر نه و دخی انلر کندو و نفسلر نه تاکه اشکار اوله انلره

که اشبوسوز طوغریدر ایاس دکی شوکسنتک ربک هر برشی اوزرینه خبرداردر (الانهم
فی هیه من لقابهم الا انه بکل شیء حیط) ت خبردار اول که انرشبهم ده درلر کندو
ربارینه اوغرامقه خبردار اول ائمه الله هر برشی حیطدن

|| سورة حم عسق مکیه وهی ثلاث وخمسون آیه ||

* (حم عسق سورسی شورسی سورسی دخی درلر مکده نازل اواش
واشبو سورسی الی اوج آیدر) *

|| بسم الله الرحمن الرحیم ||

|| باغشلیجی اسر کجی اولان اللهک آدیه اوقودم ||

(حم عسق) ت الله یلور آدن مرادی (کذلک یوحى الیک والی الذین من قبک الله العزیز
الحکیم) ت بونک کجی وحی کوندر رسنتک جانبکه واول کسنه لرک جانبکه کسندن اول کجیدر
غالب وحکیم اولان الله (له ما فی السموات وما فی الارض وهو العلیم) ت آنکچوندر
اول برشیکه کوکاردم واردر وواشیکه برده واردر و الله تعالی یوجه هر تبه لو یول قدرایدر
(تکاد السموات یتفطرن من فوقهن واللائکه یتسبحون بحمدهن و یتسبحون لهن
فی الارض الا ان الله هو الغفور الرحیم) بقیندر که کوکار باره باره اوله کندولر نک اوستندن
(یعنی اللهک هیئتندن) وفرشته لر حدایله تسبیح ایدرلر کندولر ربیه یار لغمق طلب ایدرلر
برده اولان کسنه لر ایچون خبردار اول که الله تعالی یار لغجیدر اسر کجیدر ف الله سبحانه نک
عظمتک قوتندن کوکار یار یلور ویاخود ملائکه لرک ذکر ی چوقلغندن بر تاثیر پیدا اولور
اندن کوکار باره باره اولوب دوشربیم غمیر علیه السلام یوردیکه کوکارده درت بارمق قدری
بر بوانز که ملائکه لرک سجده سندن خالی اوله (والذین اتخذوا من دونه اولیاء الله حفیظ
علیهم وما انت علیهم بکلی) واول کسنه که طوئیدلر الله دن غیری دوستلر الله صا قلیجیدر آنلر
اوزرینه (یعنی افعال واحوالا ربیه واققدر جزا ربی ویر) و دکلسن سن انلر اوزرینه ایش
بصه یجی (وکذلک اوحینا الیک قرآننا نری التندرام القری ومن حوله او تئذ یوم الجمع
لاریب فیه قرین فی الجنة وقرین فی السمیر) هر ییغ مبره قوم نک لسانیه وحی ایتدی کمز
کجی) وحی کوندر رسنتک جانبکه عرب دلیله اولان قرانی تا قور قوده سن مکه اهلی واول
کسنه فی که انک اطرافنده دور قور قوده سن قیامت کونندن که آنده اصلک بوقدر
انلردن برکرمه جنتده اولورلر و برکرمه جهنمده اولورلر * ف مکه مکرمه به ام القری یعنی قرالک

اصلی و یوکی یوردی زبرا که عربک تمامی آنده وانک اطرافنده و الله سبحانه نک اوی آنده در
دنیا نک تمامی انک اطرافن حلقه لشاردر اول عرب طائفه سی و آنلردن صکره ساطر طائفه لر
(ولولئ الله لجهلهم امة واحدة ولكن یدخل من یشاء فی رحمته والظالمون مالهم من ولی
ولا نصیر) ت اگر دیلسیدی الله یساردی آنلری بر مات ولیکن اول کسنه فی که دیلر کندو
رحمتیه ادخال ایدر وظالمرا یچون بوقدر هرچ برایش بصه یجی و یاردم ایدیجی (أم اتخذوا
من دونه اولیاء قاله هو الولی وهو یحیی الموتی وهو علی کل شیء قدير) ت ایا طوئیدلر الله دن
غیری دوستلر بس الله ایش بصه یجیدر اولیلری درلر وهر برشی اوزرینه قادردر (وما
اختلف فیهم من شیء فحکمهم الی الله ذلکم الله ربی علیه توکلت والیه انیب) ت وواشیکه
اختلاف ایتدیکنز آنده اولورسه اولسون بس انک فیصل ایتمی الله تعالی به مقوضدر
اشبو حاکم اولان الله بنم ربعدر آنک اوزرینه تا بشوردم ایشلری و انک جانبکه رجوع ایدرم
(فاطر السموات والارض جعل لکم من انفسکم ازواجاً ومن الانعام ازواجاً یذرونکم فیسه
لیس کمنه لشیء وهو السميع البصیر) کوکاری ویری برادیجیدر براندی مزکچون کندو
جنب کزدن خاتونلر ویراندی درت ایا قلو جنب سندن بر قاج قسملری سزی بویه خلق ایتکده
اشبوئیدرله جوق قلدق الله تعالی نک منلی هیچ برشی بوقدر هر شیئی ایشدیجی کور یجیدر
(له مقابله السموات والارض یسط الرزق لمن یشاء ویقدر انه بکل شیء علیم) ت وانکچوندر
کوکارل ویرک ناخترلری ککش قیلر زنی اول کسنه ایچون که دیلر و طار قیلر اول کسنه
ایچون که دیلر تحقیق الله تعالی هر برشی بیلیجیدر (شرع لکم من الذین ما وصی به نوحاً
والذین اوحینا الیک وما وصینا به ابراهیم وموسی وعیسی ان اقموا الدین ولا تفرقوا فیه
کبر علی المشرکین ما ندعوههم الیه الله یجیب الیه من یشاء ویهدی الیه من یشاء) ت مقرر
ایتدی منزله ایچون دیندن اول شیئی که امر ایتدی ایدی آنی نوحه واول شیئی که انزال ایتدک
سنتک جانبکه ولول شیئی که امر ایتدک ابراهیم وموسایه وعیسیایه اشبو مضمونه که قائم قیلک
دینی و متفرق اولمیکز اشبو دینده جتین اولدی مشرکلا اوزرینه آنلری دیشه دعوت ایتکز
الله تعالی اختیار ایدر کندو جانبکه اول کسنه ییکه دیلر یول کوستر کندو جانبکه اول
کسنه به که توجیه ایدر (یعنی حق جانبکه) * ف شاه ولی الله رحبه الله دیر که حاصلی شودر که
پیغمبرلر علیهم السلام جله سی دینک اصلا نه متفقدرلر وشر یعتلرک اختلافی الحق فروعه در
والله اعلم * ف دینک اصل ازلدن بریدر آنی قائم قیلک طریق یقارین هر وقتده الله سبحانه بشقه

بشقه مقرر ایتدی (وما تفرقوا الا من بعد ما جاءهم العلم بغيا بينهم ولولا كلمة سبقت من ربك
 الى اجل مسمى لفضي بينهم وان الذين اورثوا الكتاب من بعدهم لفي شك منه مريب) ت
 آنلر دینده ایرلدیلر مکر آنلره بیاک کلدن صکره ازلرینه دوشن عداوت وحسد یوزندن
 واکر ازلده سادراولان سوز اولدی سندی سنک ربکدن که مهلت ویریلور آنلره معلوم اولان
 مدته دکن البته فیصل اولنوردی آنلرک ارا سنده والته اول کسینه لر که ویرلدی آنلره کاب
 انیلر دینکره قوتلوشکده درلر دیندن ف یعنی ایلر وکن امتلر عسادلرندن ناشی سوزلرین
 انبسات ایتکیچون کابک مناسن تبدیل ایتلر و آنلر دین صکره کلرلر آنی مختلف کورد کده
 حیران قالوب یامش لکه حق یومیدر یا خود اولبری میدر اشبو واختلاف ایسه کونودر مکر
 معنایی بر قاج در لوطریقه ادا ایدر سه و آنده اختلاف اولمه مذموم دکادر (فلذلک فادع
 واستقم كما امرت ولا تتبع اهواءهم وقل آمنت بما انزل الله من کتاب و امرت لاعدل بینکم
 والله ربنا وربکم اما اعمالنا واولکم اعمالکم لاجل ما بیننا و بینکم الله یجمع بیننا و الیه المصیر) ت
 پس اشبودین جانبته دعوت ایت آدم لری وقائم اول امر اولن دینک وجهله وتابع اوله اشبو
 کافر لرک دینلر کلرینه و دیکل بن ایمان کتوررم اول بر شیشه که ایتدردی الله هر بر کاب که وارد
 و بن امر اولن دینکه انصافی ایدمه سنلر ارا کرده الله برم برم و سنلر بکزد برم اعماللرینه
 و سنلر علمکتر سنلر برم ارامله سنلر ارا کرده حجت و دایله حاجت یوقدر الله جمع ایدر برمه سنلر
 ارا کری (یعنی قیامت کوشده) و آنک جانبته در رجوع ایتک ف سابق اولان کاب اهلته
 یو یله سوزدیمکدر (والذین یحاجون فی الله من بعد ما استجب لهم داحضة عنه دریم
 وعلیهم غضب ولهم عذاب شدید) ت واول کسینه لر که جدال و دانشق ایدر لر دینده اکا
 اجابت اولنلر دین صکره آنلرک شمانه لری و خصوصت لری باطلدر کندر و بلرک یاتده و آنلر
 اوزرینه در طار غنائی و آنلر ایچوندر قتی اولان عذاب ف اشبو وور قتی اهل کاب ایچوندر که
 فهم صاحبی اولان آدم لری شسبه لر الیه الدادوب حقندن ایراق ایدر لر (الله الذی انزل الکتاب
 بالحق و المیزان و ما یدرک لعل الساعة قریب) ت الله تعالی انزال ایتدی کابی و ترازی
 عدلی طوغر یلقله و نه شی خبردار قلدی ف حالک حقیقی اوزرینه اولور که قیامت و قوی
 یقین اوله ف ترازد یو حقی دینه یوردی زیرا که یو دینده هر بر امر کامدر نه اککنه
 زیاده (یستعملهم الذین لا یؤمنون بها و الذین آمنوا و شفقون منها و یعلمون انما الحق الا
 ان الذین یمارون فی الساعة لفي ضلال بعید) ت تیز طلب ایدر لر قیامت اول کسینه لر که ایمان
 کتورم لر قیامت و اول کسینه لر که ایتلر یلر قور قور قیامتدن و یلور لر که قیامت طوغر یلر

خبردار اول البته اول کسینه لر که جدال و شسبه ایدر لر قیامتک کلسنده البته حقندن ایراق
 اولان از غینلر قدرلر (الله لطیف بعباده یرزق من یشاء و هو القوی العزیز) ت الله لطف
 ایدر لری قدرلر قدرلر یرزق و یرزق اول کسینه لر که دیلر قوتلور در غالبدر ف دینلر لکی کسینه لر
 دینلر لکی قدرلر یرزق و یرزق (من ککان یرید حوث الاخرة نرذله فی حوثه و من کان یرید حوث
 الدنیا نرذله فی الاخرة من نصیب) ت هر کسینه لر که دینلر سر آخرت ا کیننی زیاده قیلر
 آنکیچون کلدوا کیننده و هر کسینه لر که دینلر دنیا کیننی و یرزق کادینا کینلر که بعضی
 و یوقدر آنکیچون آخرتده هر بر پای ف هر کسینه لر که دنیا ایچون زحمت چکسه قسمنه موافق
 اولدینی شیشه نائل اولور پس شوز حثک آخرتده اکابر فائده سی اولر (ام لهم شرکاء شرعوا
 لهم من الدین ما لم یاذن به الله و لولا كلمة الفصل لقضى بینهم وان الظالمین لهم عذاب الیم) ت
 آیا کافر لر ایچون شریکلر وارمیدر که ثابت قلدی اول شریکلر آنلر ایچون حق اولان دیندن
 اولبری شیشی که الله اذن و یرمیدر اکبر اولمیدی فیصل ایتک و عده سی البته فیصل
 اولنوردی آنلرک ارا سنده والته ظالم لریچون وارد در دیر یچی اولان عذاب ف یعنی
 فیصل ایتک قیامتده و عدا اولدینلر آنلرک عذاب دینده اولموب قیامتده تاخیر و انور (ترى
 الظالمین متفقین ثم کسبوا و هو واقع بهم و الذین آمنوا و عملوا الصالحات فی روضات
 الجنات لهم ما یشاؤون عند ربهم ذلک هو الفضل الکبیر) ت کوررسن ظالم لری قور قوی
 اولشیتک جواسندنکه ایتلر دینر حالبو که اول جزا آنلره ایشه جکدر و اول کسینه لر که ایمان
 کتور دیلر و ایشلر کوزل اولان ایشلری جنت باغچه لرنده اولور لر آنلر ایچون دینلر کاری
 شی وارد لر کندر و بلرک یاتده اشبو نعمت لری یول کرم و فضلدر (ذلک الذی یشیر الله عباده
 الذین آمنوا و عملوا الصالحات قل لا اسألكم علیه اجرا الا المودة فی القربی و من یترف
 حسمه نرذله فیها حسنا ان الله غفور شکور) ت اشبو ثواب اول بر شیشه لر که سوزیندیر
 الله اول قولر بنی که ایمان کتور دیلر و ایشلر دینلر اولان ایشلری دیکل ایستهم بن سیزدن قرآنی
 ایشلرک اوزرینه هر بر من دو اجرت مکر محبت ایتک قرآنلر ارا سنده یعنی صله رحم
 ایدر بکزد حث و یرمیکز و هر کیم اولک ایدر سه بر آنک ثواب الیه کوزل کینی زیاده ایدر زحمتی
 الله تعالی یار لغییدر قدری یلایچیدر ف یعنی قرآنی ایشلرک اوزرینه هر بر من دایستهم
 لیکن لازمدر که اقربا لرا سنده و ستلق طونه سکز یعنی بن سنلر اقربا لر کزدیم بکا ایدر
 و یرمیه سکز (ام یقولون افتری علی الله کذبا فان یشاء الله یحکم علی قلبک و یمح الله الباطل و یحق
 الحق بکلمه انه علم بذات الصدور) ت ایدر لر لری کافر لر که باغلدی پیغمبر الله اوزرینه یلانی

پس اگر دلسیدی الله مهر اور ردی سنک قابلک اوزرینه و بتور و باور الله یلانی و ثابت قبل
طوغرو اولان دینی کند و سوزلر یله تحقیق الله تعالی سینه لرده و کولارده اولانی بلیجیدر و ف
یعنی الله سبحانه کند و اوزرینه نیچون یلان سوزی سو یلکه قویوریر آنک قلبنی باغلتا هیچ
بر مضمون بولیه که اول مضمون ایله الله سبحانه اوزرینه افترا ایدیه و اگر الله سبحانه دیرسه کفری
یوق ایدر ایدی پیغمبر کوندر مکسیرین لیکن الله سبحانه کند و سوزلر کند و دینی اثبات ایدر
اشبو و اجلدن پیغمبری اوزرینه کلامی نازل قبل (وَهُوَ الَّذِي يَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِهِ وَيَعْفُو
عَنِ السَّيِّئَاتِ وَيَعْلَمُ مَا تَفْعَلُونَ) ت اول الله تعالی قبول ایدر توبه یی کند و قولاردن و عفو ایدر
کاهلردن و ایشلدیکر شیلری یلور و ف یعنی نبی پیغام ایرشیدر و اما قوللرک جمله معامله لری
الله سبحانه دندر (وَيَسْجُدُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَيَزِيدُهُمْ مِنْ فَضْلِهِ وَالْكَافِرُونَ
لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ) ت و قبول ایدر اول کسسه لرک دعاسی که ایمان کتور دیر و ایشلدیر
کوزل اولان ایشلری و زیاده و یرانله کند و فضلندن و کافر لرایچوندر قی اولان عذاب
(وَلَوْ بَسَطَ اللَّهُ الرِّزْقَ لِعِبَادِهِ لَبَغَّوْا فِي الْأَرْضِ وَلَكِنْ يَنْزِلُ بِقَدَرِ مَا يَشَاءُ اللَّهُ بِعَبَادِهِ خَبِيرٌ بَصِيرٌ) ت
و اگر ککیش قلسه سیدی الله رزقی کند و قوللرینه یروزنده نسا ایدر لر ایدی و لیکن کوندر
اوله مقدار اوزره که دیر تحقیق الله قوللری بلیجیدر کور یجیدر (وَهُوَ الَّذِي يَنْزِلُ الْغَيْثَ
مِنْ بَعْدِ مَا قَنَطُوا وَيَنْشُرُ رَحْمَتَهُ وَهُوَ الْوَلِيُّ الْحَمِيدُ) ت اول الله ایدر ر بغموری اندن صکره که
امید سز اولد بار و طاعیده ر کند و رحمتی اول الله تعالی ایش یسه یجی و هرا یشنده محمودر
(وَمِنْ آيَاتِهِ خَلْقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا فِي سِتِّينَ يَوْمًا وَهُوَ الْعَلِيمُ الْغَبِيرُ) ت
آنک نشانه لرندن کولاری و یری بر اقمدر اولشی دخی بر اقمدر که طاعیده کولایله برک ارا سنده
حیوانانندن و الله تعالی انلری جمع ایتیم که دیلدیکی وقت ده قادرر (وَمَا أَصَابَكُمْ مِنْ مُصِيبَةٍ
فَمَا كَسَبَتْ أَيْدِيكُمْ وَيَعْفُوا عَنْ كَثِيرٍ) ت و اولشیکه ایریشور سزه بلاردن المکرک کسب
ایتدیکی گاه سبیلده در و عفو ایدر کاهکزلک چوغندن و ف اشبو و خطاب عاقل بالغ اولانلر در
کاهکارلردن اولسون یا اویا ایلردن اولسون پیغمبر لر و مؤمنلرک چو بقلری اشبو
خطابه داخل دکلر انبیالرحمت ایرشیمک بر بشقه سبیدن اوله و دینانک قیلغی اشبو و کیدر
و قبلک و آخرتک قیلغی انبیالرحمت و چو بقلره ایرشیز (وَمَا أَنْتُمْ بِمُعْجِزِينَ فِي الْأَرْضِ وَمَا لَكُمْ مِنْ
دُونِ اللَّهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ) ت و دکلک سز لر الله تعالی بی عاقر قیلجی برده و یوقدر میر کچون
الله دن غیری هیچ برایش یسه یجی و یاردم ایدیجی (وَمِنْ آيَاتِهِ الْجَوَارِ فِي الْبَحْرِ كَالْأَعْلَامِ) ت

والت نشانه لرندن قایه ساردر کرده طاعلرکی (إِنْ يَشَاءُ يُسَكِّنِ الرِّيحَ فَيَظْلَنَ رَوْادَكُمْ عَلَى
ظَهْرِ طَائِفَتٍ فِي ذَلِكَ آيَاتٍ لِكُلِّ صَبَّارٍ شَكُورٍ) ت اگر دیرسه روز کاری طو تر پس قایه سار
یوریمکدن طوردر کزلک ارقه سی اوزرینه تحقیق شو و مقدمه ده و اردر نشانه لرهر بر صبر ایدن
و شکر ایدن لرایچون (أَوَيُؤْخَذُ عَنْكُمْ اسْمَاءُ كَسْبُوا وَيَعْفَى عَنْ كَثِيرٍ وَيَوْمَ يُدْعَى الَّذِينَ يَجَادِلُونَ فِي آيَاتِنَا
مَالَهُمْ مِنْ حَاجَةٍ) یا خودا کردیسه هلاک ایدر قایق اهلنی کسب ایتدکاری معاصی سبیلده
و چوق کاهلردن کچر تا که ایلردن انتقام اله و یرم نشانه لر مرده و عسز جدال ایدن کیمسه لر یله لر
که یوقدر آملرایچون هیچ بر قورته حق یر و ف اول برکته لر که هر بر شیلری کند و تدبیر لرینه
اسناد ایدر لر ایدی آخرتده عاجز قالورلر (فَمَا أُوتِيتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَمَتَّاعٌ الْخَبْرَةِ الدُّنْيَا وَمَا عِنْدَ اللَّهِ
خَيْرٌ وَأَبْقَى لِلَّذِينَ آمَنُوا وَعَلَى رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ) ت اولشیکه یرلدی سزه هر نه بنسندن اولورسه
اولسون آزر فائده در دنیا دیر لکنندن و اول بر شیکه الله یاشده در زیاده و کوزلدر
و باقیه در اول کسسه لر لرایچونکه ایمان کتور دیر و ایشلرین ر بلرینه تابشور لر (وَالَّذِينَ
يَجْتَنِبُونَ كَبَائِرَ الْأَلْثَمِ وَالْفَوَاحِشَ وَإِذَا مَا غَضِبُوا هُمْ يَغْفِرُونَ) ت دخی شول کسسه لر لرایچونکه
صاف نورلر یولک کاهلردن و حیا مین اقمندن و ف کاهک بر کیمسه یه طارغن اولسه لر عفو ایدر لر
(وَالَّذِينَ اسْتَجَابُوا لِرَبِّهِمْ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَأَمْرُهُمْ شُورَى بَيْنَهُمْ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ) ت
و اول کسسه لر که قبول ایتدیلر کمدر بلرلک یورلر یسینی و قائم قیلدیلر غازی و آنلرک
ایشلری مشاوره ایله اولور کند و ارا رنده و اولشیدن که رزق و یرلک آلمه خرج ایدر لر و ف
یعنی دنیا موری اولسون و یا آخرت موری آنده مشاوره ایتک مقبول ایشدر (وَالَّذِينَ
إِذَا أَصَابَهُمُ الْبَغْيُ هُمْ يَنْتَصِرُونَ) و اول کسسه لر که چکان ایرشه آنلره تعدی آنلره انتقام
آلورلر (یعنی اگر بر ظالم برضیه قه تعدی ایتسه قبیله نیک و کاری بر اولوب اولظلمدن
انتقام آلورلر و الله اعلم) و ف یا خودا کافر لرایله غوغا ایدر لر (وَجَزَاءُ سَيِّئَةٍ سَيِّئَةً مِثْلُهَا فَانْصَبْ
وَأَصْلَحْ فَاجْزِهِ عَلَى اللَّهِ أَنَّهُ لَا يُحِبُّ الظَّالِمِينَ) و کوه لک جزای کونولکدر اول کونولک
مقداری پس برکسسه که عفو ایتسه و قضیه بی اصلاح ایتسه آنک مریدی الله اوزرینه در
تحقیق الله و منظر الماری (وَلَنْ أَنْصُرَ بَعْضَهُمْ بِظَاهِهِمْ فَاتَّقِ اللَّهَ مَا عَلَّمْتُمْ مِنْ سَبِيلٍ) و اول کسسه که
انتقام آله کند و مظلوم اولد قد نصکره پس اوله کیمسه لر لرایچون هیچ بر مصلحت ایتدیلر یولی

یوقدر (انما السبیل علی الذین یظنون الناس ویغنون فی الارض بغیر الحق) و انک لهم عذاب
 الیم) ملامت بولی انجیق اول کس نه لر اوزرینه در که ظلم ایدرلر آدماره و طلب ایدرلر قسادی
 بر یوزنده حق سزیره اش بکروه ایچون وارد در دزد و بر یجی عذاب (ولمن صبر و عقران
 ذلک ان عزم الامور) ت و اول کس نه که صبر ایدره و عفو ایدره اش بوضعت مقصود اولان
 ایدرلر دندره فشا و لی الله رحمة الله دیر که یارغمق کند و نفع منده عزیمتد و اتقام آتاق
 رخصتد و وضع قیلر که حق منده اتقام آتاق و اجبدر مکر اول ضعیف عفو ایدره اتقام ساقط
 اولور و الله اعلم (ومن یضل الله فله من ولی من بعده و تری الظالمین النار و الله عذاب یتولون
 هل الی من سبیل) ت و بر کس نه بی که از غین قیلر الله یوقدر آنکیچون هیچ برایش یصه یجی
 الله آنی از غین قیلر قد انصرکه و ورسن ظالمی وقتا که آشکاره کورلر عذاب ذیلر آتایا
 واریمدر کیرو و غم که هیچ بر یول (وتراهم یعرضون علیها خاشعین من الذل یتظرون من طرفی
 خفی و قال الذین آمنوا ان الظالمین الذین خسر و انفسهم و اهلیهم یوم القیامة الا ان الظالمین
 فی عذاب مقیم) ت و کورر سنکه آنلری کتور یلورلر اولدک او کنده کند و لره لاحق اولان
 ذلیل لکدن خشوع ایلر جهنم یان کوزیلر با قارلر و دیدیلر اول کس نه لر که ایمان کتور دیلر
 زیان ایشیلر اول کس نه لر در که زیانه و یر دیلر کند و نفع سزیرینی و کند و اقر بالربنی قیامت
 کوتده خبرد اول که ظلم ایشیلر ایدی اولان عذاب ایدره اولورلر (وما کان لهم من اولیاء
 یصرونهم من دون الله و من یضلل الله فله من سبیل) ت و اولر آنلر ایچون هیچ برایش
 یصه یجی که یاردم ایدره آنلره الله دن غیری و بر کس نه بی که از غین قیلر الله پس یوقدر آنکیچون
 هیچ بر یول (استجیبوا ربکم من قبل ان یاتی یوم لا مرد له من الله ما لکم من ملجأ یومئذ
 و ما لکم من ناصر) ت و یورد یغنی قبول ایدک کند و بر بکزلر اول کون کلزدن اول که
 کیرو و غم یوقدر اول کون ایچون الله جانبدن (یعنی الله جانبدن اولان حکم اول کونده
 رد اولنر) سنک ایچون اول کونده هیچ بر صغنه حق یوقدر و منر کیچون کاهلر یگری انکاره
 بحال یوقدر (فان اعرضوا فاعلم ان عذابک ان عذابک الا البلاء و انما اذا ذقنا
 الانسان منار حمة فخرجهم و ان نصیبهم سبیحة عاقدت ایدیهم فان الانسان کفور) پس
 اگر یوز جویر سه لر بز کوندردن سنی آنلر اوزرینه بکجی سنک اوزر بکه لازم اولان انجیق
 بیغای ایشلدنر مکر در بر لر یغان طاندنر سنی آدماره کند و جانبدن بر رحمتی شاد اولورلر اول

رحمتله و اگر ایشله آنلره بر مصیبت ایشلدن کله سبیلده دم و یر یان نفع مندری انکار
 ایدرلر (قه ملک السموات و الارض یخلق ما یشاء یمیلن یشاء انا و یمیلن یشاء الذ کور
 اوزر قوجهم ذکرا و انا و یمیلن من یشاء عقیما انه علیهم قدیر) ت الله ایچوندر کو کلر
 و یرک یادشاهلری برادر هر برشی که دیلر با غشلا و اول کس نه که دیلر قزلری و با غشلا و اول کس نه که
 که دیلر او غلنلری یا خود جمع ایدر آنلر ایچون او غلنلری و قزلری و دیلر یکی کیمسه بی ولدی اولر
 ایدر حق قی الله تعالی بیلجیدر قادردر (وما کان لبشر ان ینکله الله الا وحیا او من وراء حجاب
 او یرسل رسولا فیه وحی باذنه ما یشاء انه علی حکیم) ت و ممکن دکلر هیچ بر آدم ایچون که وز
 سو یاشه انکله الله مکر اشارتله یا خود برده ارقه سنندن یا خود بر ملان کوندروب اذیلر
 اول کس نه که دیلر یکن افاده ایدر حق قی الله تعالی بوجه مرتبه لی حکمت صاحبیدر و ف
 شاه ولی الله رحمة الله دیر که اشارت رؤیا کورمکدن و الهام طر بقیلر علی خاطر آتقه بدن
 عبارتد و برده ارقه سنندن مراد آوازشتنر مکر بر کس نه که کورن کسزین او چنجی
 طریق اولور که ملک آدم صورتده بمنزل اولوب سویا شور و الله اعلم ف حضرت موسی علیه
 السلام ایلر مکالمه برده ارقه سنندن اولمشدر (و کذلک اوحینا الی بنی و حامن امرنا ما کنت
 نذری ما الکتاب و لا الایمان و لکن جعلناه نورا تمهدی به من نشاء من عبادنا و انک اتمهدی الی
 صراط مستقیم) ت و (سائر پیغمبرلر و وحی ایشلدنر یکزه کبی) سکا دخی وحی ایشلدنر
 سنک جانبکه قرانی کند و کلام معزذن سن بیلر ایدک کاب و ایمان نه شیدر ولیکن اول
 کاب و ایمانی نور یصه دق یول کور سنر ز آنکله هر کس نه که دیلر کد و قوللر معزذن
 و البته سن دلالت ایدر سن طوغرو اولان یول جانبنه (صراط الله الذی له ما فی السموات و ما
 فی الارض الا الی الله تصیر الامور) ت شول الله یوانه که اول الله ایچوندر کو کارده و یرده
 اولان شیلر خبردار اول که الله جانبنه راجع اولور ایشلدنر

سورة الزخرف مکیه وهی تسع وثمانون آیه

زخرف سوره می مکده نازل اولمش و اشبع سوره سکنان طقوز آیتدر

بسم الله الرحمن الرحیم

باغشلیجی امر کیجی اولان اللهک اذیلر او قورم

(حم) الله یلور آندن مرادی (والکتاب المبین) ت واضح اولان کابه قسم واسون که انا

الْأَقَالُ مَتَرُوهَا أَوْ جَدْنَا أَبَانَا عَلَى أُمَّةٍ وَأَنَا عَلَى آثَارِهِمْ مُقْتَدُونَ) ت و بون کبی کوند رمدک
سندن اول هیچ بر کوبه بر قورقودییی الادیدیلر اول کویک ز نسکیلری که بزل بولاق بابالری
بر دین اوزرینه البته بزل آنلر ارقه سی صره او بارز (قَالَ أُولَؤُوجُهُ تُكْمِلُكُمْ بِأَهْدَى مِمَّا وَجَدْتُمْ
عَلَيْهِ أَبَاءُكُمْ قَالُوا إِنَّا بَارِعًا أَرْسَلْتُمْ بِهِ كَافِرُونَ) ت دیدی بیغمه بر لری آنلر آیینه بابالری او بارم بسکز
ا کر کوریم سزه بر دینیکه زیاده طوغریول کوستریجیدر او اشدنیکه بولدیکنز آنلر اوزرینه
بابالریکنزی دیدیلر کافر لکه بزل اول کوند رلدیکل شیشه آنکلا ایدیییلر (فَأَتَقَمَّتْهُمُ فَانْظُرْ
كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكَذِّبِينَ) پس اتقام الدق آنلر دن باق نیجه اولدی بلانه نسبت ایدنلر
اخری (وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِ إِنَّنِي بَرَاءٌ مِّمَّا تَعْبُدُونَ إِلَّا الَّذِي فَطَرَنِي فَإِنَّهُ سَيُجِدُنِي) ت
و ذکر ایت اولوقته که دیدی ابراهیم کندو باباسنه و کندو کوهنه بن برییم اولشیه رنکه عبادت
ایدرسکز اکا الشقی بنی خلق ایدن الله ته الیه عبادت ایدر که اول بنی هدایتد ثابت ایدر ف
ابراهیم علیه السلام قصه سی بوراده اول اجدن بیان یوردیکه بزل پیدشوا کر اولان
ابراهیم علیه السلام باباسنک دینی باطلدر دیو آتی ترک ایددی سزدخی آنک کبی یاپک (وَجَعَلَهَا
كَلِمَةً بَاقِيَةً فِي عَقِبِهِمْ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ) و بصدی الله توحید کلمه سی باقی قالان سوز ابراهیم
اولادنده تا اوله که کافر لشر کن رجوع ایدر لریعی انبیوا و اولیا حضرت ابراهیم اولادندن
پیدا اولدیلر (بَلْ مَتَّعْتُ هَؤُلَاءِ وَآبَاءَهُمْ حَتَّىٰ جَاءَهُمُ الْحَقُّ وَرَسُولٌ مُّبِينٌ) واکه نالده و پردم آنلر
و آنلر بابالرینه اولوقته دکن که کادی آنلر طوغریو اولان دین وظاهر اولان پیغمبر (وَلَمَّا
جَاءَهُمُ الْحَقُّ قَالُوا هَذَا صِرَاطٌ عَلَيْنَا كَافِرُونَ) ووقتا که کادی آنلر طوغریو اولان دین دیدیلر
اشبو جادول کدر و بزل بونی انکار ایدرز (وَقَالُوا لَوْلَا نَزَلَ هَذَا الْقُرْآنُ عَلَى رَجُلٍ مِنَ الْقَرْيَتَيْنِ
عَظِيمٍ) دیدیلر کافر لریچون کوند رادی اشبو قرآن بر یول کیشی اوزرینه اشبو
ایکی کویدن بعضی مککک و طائفه لک ز نسکیلرندن بری اوزرینه نیچون ایندی (أَهُمْ
يَقْسِمُونَ بِرَبِّكَ أَخَذْنَاهُمْ مِنْهُمْ مَعِيثَتَهُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَرَفَعْنَا بَعْضَهُمْ فَوْقَ بَعْضٍ دَرَجَاتٍ
لِّيُخَيِّطَ بَعْضَهُمْ بِبَعْضٍ يَوْمَ يُنْفَخُ الْأُفُوفُ وَنُفِخُ فِي السُّورِ) ت آیالری تقسیم ایدر لرسنک
ربکک رحمتی بزل تقسیم ایدلر آنلر ارا سنده آنلر کینه جکین دنیا دیر لکنده و یوچه
مرتبه لوقدق آنلر بعضی بعضنک اوزرینه مرتبه لرا اعتبار نیجه ناکه بر بر لری ایش
تورمکده استعمال ایدر (حق فقیر غنی به خدمت ایدرک احوال عالم نظام بوله) و سنک ربکک

رحمتی زیاده ایدر و اوشیدنک جمع ایدر لرف الله سبحانه دنیا لک زرقنی آنلرک دیلر سیله تقسیم
ایندی بیغمه لکی آنلرک اراده سیله فصل تقسیم ایدر (وَلَوْلَا أَن يَكُونَ الْإِنْسَانُ أُمَّةً وَاحِدَةً لَّخُلِعْنَا
بِهِ يَكْفُرُ بِالرَّحْمَنِ لِيُوقِنَهُمْ سَقَمًا مِنْ فَضْلِهِ وَمَعَارِجَ عَلَيْهَا يَظْهَرُونَ) آدم لک کلسی امت واحده
اولق احتمال اولمسیدی (یعنی کافر لری کوروب دنیا به طمع ایلر کافر اوله جق لری احتمال
اولمیدی) کافر لک اولرینک طامع لری و اوزرینه حقیقه جق نزد با لری کومشدن قیلردق
(وَلِيُوقِنَهُمْ أَوْ أَوْبَارُورَ عَالِمًا يَكُونُ) ت و اولرینک قایلر یق و اوزرینه شوکتوب
و اوطوروب یتاجق کوشکری بنی دخی کومشدن ایدر لک (وَزُخْرَقَاوَانُ كُلُّ ذَلِكَ لِمَا مَنَعَ
الْحَيَاةَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةَ عِنْدَ رَبِّكَ لِلْمُتَّقِينَ) ت وینه بصاردق آنلر یچون جوق جوق
ز قیلر بونلرک کلسی الشقی انجق دنیا دیر لکنده بقا سز متاع ایدر و آخرت سنک ربکک یاتنده
صافق آنلر یچون در فیهی کافر لری الله سبحانه بر ایدی پس آنلر یچون برده راحت و برده ایدر
نیچونکه آنلر آخرتده عذاب اوله جق در پس دنیا دیر لکنده آنلر راحت ایشک لازمدر
لیکن اگر آنلر چوقدن جوق ز نسکیلر قلسه ایدی جله انسان کفری اختیار ایدر لری ایدی
(وَمَنْ يَعْشُ عَنْ ذِكْرِ الرَّحْمَنِ نُقْضِ لَهُ شَيْطَانًا فَهُوَ لَهُ قَرِينٌ) و برکسنه که غافل اواسه الله
سبحانه ی ذکر ایتکدن بزا کابر شیطان مساط ایدوب اول شیطان آنکله یولداش اولور
(وَأَنَّهُمْ لِيَصْطَلِبُوهُمْ فِي سَنَابِلٍ وَيَحْسَبُونَ أَنَّهُمْ مُهْتَدُونَ) ت و شیطان لکیر و طو تر لر آدم لری
طوغریو یولدن وطن ایدر آدم لکه کندو لوطوغری یول بولش لدر (حَقٌّ إِذَا جَاءَنَا قَالَ يَأْتِيَنِي
وَيْتَنُكَ بَعْدَ الْمَشْرِقَيْنِ فَبِئْسَ الْقَرِينٌ) ت حق اول شیطان ایلریم اوکره کاد کده اول
شیطان دیر که ای نه اولمیدی بسم ارامله سنک اراک مغربه مشرق ارمسی قدری اراق
اولمیدی پس نه چر کین ارقداش اولدک فیهی دنیا دیر شیطانک مشورتته اتباع ایدر و آخرتده
آنک ارقداش اغندند نامت چکر اشبو و کبی ارقداش بر بعضی جندن اولور و بعضی
انساندن اولان شیطان اولور (وَلَنُفَعَّكُمُ الْيَوْمَ إِذْ ظَلَمْتُمْ أَنَّكُمْ فِي الْعَذَابِ مُشْتَرِكُونَ)
ت و (دیر ز نامت و حسرت) سزه بو کون منقعت ویرمز سز ظلم ایدیکه کز اب لادن سز عذابده
بر بریکزه مشر بکسر سکز ف کافر لدر لک که شیطانک بزم لره عذابده مشترک اولمسی جوق ایدر
زیرا که آنلر بر لری عذابده مستحق قلدیلر لیکن کافر لره شیطانلرک عذابده کفر قاتار اولمسی نه قائده
ویرد (أَفَأَنْتُمْ تُنْفَعُ اللَّهُمَّ أَوْ تَعْمَىٰ أَعْمَىٰ وَمَنْ كَانَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ) ت (یا محمد) آیاتادد
اولور میسن ایشتمدر که صاغر لری با خود یول کوسترمکه قادرا اولور میسن کور لره و اول
کسنه یکه آشکاره از غیبتده اوله هدایت ایدر یلور میسن (فَأَمَّا نَذْرٌ فَإِنَّهُمْ قَامُوا

مَنْ يَقُولُ تَسْمَعُونَ تَسْمَعُونَ تَسْمَعُونَ (سكا قومك عذابى كوس ترمدن)
 البته مكره بر آنردن انتقام اله جفر (اَوْ تَرَىٰ ذَٰلِكَ الَّذِی وَعَدْنَاهُمْ فَأَمَّا عَلَیْهِمْ مَّ مَقْعَدُورُونَ) ت
 یا خود کوس تریز سکا اول عذابى که وعده ویردك آنله برل آنرا و ز رینه قادیز (فَأَسْمَكُ
 بِاللّٰهِ اَوْحِیَ اِلَیْكَ نَکَّ عَلٰی صِرَاطٍ مُّسْتَقِیْمٍ) ت پس یابش اول شینه که وحى اولندى سمنك
 جانبكه تحقیق سن طوغر و یول اوزرینه سن (وَ اِنَّ لَدُنْكَ رَکَّ وَاَقْوَمُکَ وَسَوْفَ تَسْفُتُونَ)
 ت البته قران نصیحه در سمنك چون وسمنك قومك ایچون و سز سوال اولنور سکز (وَ اسْئَلْ
 مَنْ ارْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رُّسُلَانَا اِجْعَلْنَا مِنْ دُونِ الرَّحْمٰنِ اِلٰهَةً یَّقْبَلُونَ) ت و سوال ایت
 اول کسنه لرک احوالى که کوندر دك سندن اول پیغمبر لر مژدن آیا یسه دغى الله دن غیری
 م بود لر که عبادت اولنهلر ف یعنی هیچ بر دینده شرک ایتك جائز کادر و سوال ایت یعنی
 وقتک کد آنلر ارواح لرینه اوغرایه سکن یا آنلرک احوال لر یف کابلرندن تحقیق ایدیکز (وَ اَقَدْ
 ارْسَلْنَا مُوسٰی بِآیَاتِنَا اِلٰی فِرْعَوْنَ وَ مَلَاَئِکَہٗ فَقَالَ اِنِّیْ رَسُوْلُ رَبِّ الْعَالَمِیْنَ) ت کوندر دك
 موسای بزم نشانه لر من ایله فرعونك و آنك قومك بیوکار نك جانبه موسی علیه السلام
 دیدى بن عالمرک ز بسنك پیغمبریم (فَلَمَّا جَاءَهُمْ بِآیَاتِنَا اِذَا هُمْ مِّنْ اٰیَةٍ یَّحْکُمُونَ) ت پس اولوقتکه
 کلدى آنله بزم نشانه لر من ایله همان آنلر اول نشانه لر دن کولدی لر (وَمَا نُرِیْمُ مِنْ اٰیَةٍ اِلَّا هِیْ
 اَکْبَرُ مِنْ اٰخِرَتِهَا وَ اَخَذْنَاهُمْ بِالْاَعْدَابِ لَعَلَّهُمْ یَرْجِعُونَ) ت و بر آنله کوستر دیکم ز نشانه لرک
 بر یسی اول برندن بیول ایدی (انلر ایتنا غدری سبه) طوئدق آنلری عقوبتله اوله کد آنلر
 رجوع ایدهلر (وَقَالُوا اٰیَہُ السَّاحِرِ ادْعُ لَنَا رَبَّکَ بِمَا عٰهَدْتَ عَلٰی اَنَّا لَمُهْتَدُونَ) ت و دیدیلر ای
 جادو ایتلر دعایت بر میچون رکک جنابندن اول اسلر ایله که رجی ایدی سمنك جانبكه (اگر
 برندن بو عذابى رفع ایدرسه) برلر یول بولورز یعنی سنی تصدیق ایدوب سلمان اولورز (فَلَمَّا
 کَفَّ قُنَا عَنْهُمْ الْعَذَابَ اِذَا هُمْ یَسْتَكْبِرُونَ) پس اولوقتکه قالدردق آنلر دن عذابى ناکهان آنلر
 عهلر یف یوزدی لر (وَنَادٰی فِرْعَوْنُ فِی قَوْمِہٖ قَالَ یَا قَوْمِ اَلِیْسَ لِیْ مَلَاَئِکَہٗ مُصَوَّرَہٗ هٰذِهِ اَنْتُمْ اُرْتَجَرِی
 مِنْ تَحْتِیْ اَفَلَا تَصْخَرُونَ) ت و ندا ایدوب فرعون کند و قوی آراسنده دیدیکه ای بزم قوم
 مصرک بادشاها فنی بزم المده دکل و اشبو ایز مقلر آقر بزم آلقدن (یعنی کوشکک آلتندن)
 آیا کور من میسکز ف فرعون مصر اولیکه سنده بیولک بادشاہ ایدی نیل دریاسندن ایز مقلر

قازدیرب و کند و یا بچمه سنه صوکتور تمشیدی (اَمْ اَنَا خَیْرٌ مِنْ هٰذَا الَّذِیْ هُوَ مِنْہِیْ وَلَا یُکَادِیْنِ)
 بلکه بن زیادہ ایوم اشبو آدمندنکه اول ذایلدر کلامنى واضح سويليه من * ف یعنی موسی
 علیه السلام کدلنده بلتسکک بواند یغندن کاطعنه اوروب اشبو کلامى موسی خقندہ
 سويلدی (فَلَوْلَا اَتٰی عَلَیْہِ اَسْوَرَةٌ مِّنْ ذَہَبٍ اَوْ جَاءَہُمُ الْاِلَٰہُکَ مُقَرَّنَیْنِ) ت پس ایلدی نیچون
 آنک اوزرینه التون بلار کار یا خود نیچون آنکله برابر فرشته لر کلامش * ف فرعون التوندن
 جواهر نشانلر زیادہ اغریه لو بلار کطرافقوردی و خاطر لو سودیکى امرالرینه دخی
 التوندن جواهر نشانلر بلار کار طاقندیرردی و آنک او کندہ قوشونلر صف چکوب طور لر
 ایدی (فَاسْتَخَفَّ قَوْمُہٗ فَاطَاعُوْهُ اَنَّهُمْ کَانُوْا قَوْمًا فَاسِقِیْنِ) ت پس فرعون قومنى خفت عه لر ی
 سبیلہ الدایوب پس قبول ایتدی لر آنک یورلدی سنی آنلر تحقیق فاسق کروه ایدیلر (فَلَمَّا اَسْفَوْا
 اَنَّا نَقْضٰ اَمْرَهُمْ فَاعْرِقْنَاهُمْ اَجْمَعِیْنِ فَنَجَّیْنَاهُمْ سَلَفًا وَمَثَلًا لِّلَّذِیْنِ) ت پس اولوقتکه طارغین
 قلدیلر بزی انتقام چکدک آنلر دن پس غرق قلدق آنلرک طوبی بردن پس آنلری صکره کلنلر
 پیشو ایدہ دق و حکایه قلدق کندولر ندن مکره کلنلر ایچون تاکه ایشیدوب عبرت الہلر (وَلَمَّا
 ضَرَبَ ابْنُ مَرْیَمَ مَثَلًا اِذَا قَوْمُکَ مِنْہٗ یَصْطَلُونَ) ت و اولوقتکه مزل اولدی مریمک اوغلی حضرت
 عیسی همان سمنك قومك اشبو مژندن سوبینوب آواز لر یف قالدردلر ایدی * ف شاه ولی الله
 رحمہ الله دیر که اشبو مسئله ده که هیچ کسنه الله دن غیری معبود کادر مشرکلر ایدیلر که
 نصارالر عیسایه طایفہ لر پس عیسی دخی معبود اولور راضی اولدککه معبود لر من عیسی ایلہ
 یلہ اوله وطن ایتدی لر که اشبو و حجتله غالب اولدی لر الله سبحانه آنلرک شہلر یف اجدیردی * ف
 یعنی جنانکه قراندہ حضرت عیسانک ذکری کلوردی کافر لر اعتراض ایدیلر ایدیکه آنلر دخی
 خلق عبادت ایدیلر پس ندر که آنی اولکله ذکرا ایدر سکز و بزم معبود لر منی ذم ایدیلر سکز
 (وَقَالُوا اَلَا هُمْ اَخْبَارُ مَا ضَرَبُوْهُ لَکَ الْاَجْدَالُ بَلْ هُمْ قَوْمٌ خَصِمُونَ) ت و دیدیلر بزم
 معبود لر منی زیادہ ایدیلر یوخسه عیسای خیر لودر شومثل سناکه انجیق شمانه ایتکله اوردی لر
 بلکه آنلر شمانه ایدیجی قومدر (اِنْ هُوَ اِلَّا عِبَادٌ مُّتَعَلِّقٰہٗ وَ جَعَلْنَاهُمْ مَثَلًا لِّبَنِیْ اِسْرَآئِیْلَ) ت
 دکادر عیسی مکر بر قولدر که احسان ایتدک آنک اوزرینه و یسه دق آنی بر نشانه بنی اسر ایل
 ایچون (وَلَوْ نَشَاءُ لَجَعَلْنٰکُمْ مِّنْکُمْ مَّلَآئِکَہٗ فِی الْاَرْضِ یَخْلُقُوْنَ) ت و اگر دیلسدک البته قلدردق
 مژدن بدل فرشته لر ی که برده سزہ خلف اولورلر * ف یعنی عیسی علیه السلام ملائکہ
 خصم لاری وار ایدی اشبو و خصلتدن معبود اولر کدیلسک سزک ت لمکزدن اشبو و کبی
 کسنه لر ایجاد ایدرز (وَ اِنَّہٗ لَعَلِمَ لِّلْاَسَاعَةِ فَلَاحَتَرْنَہٗمْ اَوْ اَتٰہُمْ هٰذَا صِرَاطٌ مُّسْتَقِیْمٌ) ت عیسی

بر نشانه در قیامت ایچون پس شبهه ایتمیکز قیامتدن (ودیکل یا محمد آله) بکتابیع اولک ایشته
طوغری و یول بودر. حضرت عیسا نکه نزولی قیامتک یقین اولسی علامتارنددر (ولا یصدنکم
الشیطان انه لکم عدو مبین) ت و کبر و طوغریه سزی شیطانکه اول سزک حقیق کزده ظاهر
اولان دشمندر (ولما جاء عیسی بالبینات قال قد جئتکم بالحکمة ولایبین لکم بعض الذی
تختلقون فیہ فأتوا الله واطیعون) ت و اولوقسکه کادی عیسی معجزه لر ایله دینی سزه
حکمت کتورشم و کلشم تایان ایدم سز کیچون اولشیک بعضی که اختلاف ایدر سکر آتده
پس صافکنر الله دن و اطاعت ایدک بکا (ان الله هور یوری و ربکم فاعبدوه هذا صراط مستقیم)
ت تحقیق الله بنم و سزک ربکزد در پس عبادت ایدک آکا که طوغری و یول بودر (فاختلف الأحزاب
من دینهم فویل للذین ظلموا من عذاب یوم الیم) ت پس اختلاف ایدر فرقه لر کده وارالنده
وای اول کس نه لر ایچون اولونکه ظلم ایدر در دیر یچی کونک عذابدن. فیم و در عیسی
علیه السلامی منکر اولدیر و نصارالر آله ایان دیر صکره نصارالر بر قاج فرقه اولدیرلر آله
بعضی الله سبحانه نک اوغلی در دیر و بعضی الله سبحانه بی اوجه تقسیم ایدر و بعضی
بشقعه بشقعه سوزلر دیر (هل یظفرون الا الساعة ان تأتيهم بغتة وهم لا يشعرون) ت منتظر
اولر مکر قیامت کوشه که کور آله خبر سز و آله یلر (الاخلاء یومئذ یعض بعضهم بعضا
الا المتقین) ت دیناده احباب اولر اول کونده بعضی بعضسنه دشمن اولور مکر مقید
(انلرک دوست تلغی باقی فالور) • ف قیامت • کوشه دوست دوستدن قاجر اوله که آنک
سبیله بنی طوغریه لر دیو (یا عباد لا خوف علیکم الیوم ولا انتم تحزنون) ت و دینلور ای بنم
قولریم یوقدر هیچ قور قوم سزک اوزر کزه بو کون و سز غمناز سکر (الذین آمنوا یا اتنا و کانوا
مسلمین) ت اول قولریم که ایمان کتور دیر بزم آله مرده و مسلمان ایدر (ادخلوا الجنة انتم
وازواجکم تحبون) ت دینلور آله که جمعه کیر یکر سز و سزک خطا نکر کشاد اولر رق (یطاف
علیهم یحیی من ذهاب و کواب و فیہ اما تشبهه الانفس وتلد الاعین و انتم فیها خالدون)
ت دولندر بلور آله اوزر یشه آله توندن چناقلر و دخی قوا پس بر داقلر و آله نفسلر اشته
ایدوب ایستدیک و کوزلر کور و ب لذت انان شیلر و ادر و سز لر آله ابدی اولور سکر (و تلک
الجنة الی اوردنهم و هاجعاً کتم تعامون) ت و ب اول جنتدر که سزه ایشلدیک کز عالر سبیله

میراث قلنددر (لکم فیہا کسرة کثیرة ثم انا کون) ت سز کیچون آله جوق عیشلر و ادر
(ایستدیک کز و قده) اول عیشلردن بر سکر (ان النجر من فی عذاب جهنم خالدون) ت البته کاه
ایشلر جهنمک عذابنده ایدر لر (لا یترعونهم و هم فیہ مأسون) ت تحفه و اولمز آله ردن
و آله راشبو عذابنده بخاندن امید سز اولمشلردر (وما ظنناهم و لیکن کانوا هم الظالمین)
و ظلم ایتمکد آله و ایکن آله ظالم ایدر (ونادوا یا مالک ایقض عیننا ربک قال انکم ما کثون)
ت و چاغر لر ای مالک اولکله حکم ایلسون بزم اوزر مرسته سزک ربک مالک دیر البته عذابنده
ابدی قالور سکره ف مالک آله بر فرشته واردر که جهنمک بکیم سیدر دیر لر که جهنمک اهل ییک
یل چاغر لر ییک یاندن صکره مالک امید سز بر جواب و برر که فیصله اولدی و سزه عذاب ابدی
اولدی (لقد جئتکم بالحق و لیکن اکثرکم للحق کارهون) ت البته کتورده سز طوغری و سوزی
ولیکن سزک جو عکز طوغری و سوزدن نفرت ایدر و استقر سکر (ام ابره و امرأه انا مبرمون)
ت ایا آله را یشلر بنی محکم می ایتمشلر پس البته سز را یشلر عزی محکم ایدوب (آلهک حبله لر بنی
ابطال ایدر) • ف کافر لر بری بر یله مشاوره ایدر که سز محکم حقه نده تغافل ایتمکدن آنک
قوی زیاده اولدی پس ایدر بر کس نه نک اقرباسی اگر مسلمان اولسه لازمدر که آنی ذو که دو که
زوزایله دوندره و اگر بر غریب آدم شمره کسه اول آنی خبردار قیله که آنک یاتمه و ارمیه و آنکله
اونورمیه پس الله سبحانه آنلرک هلاک اولغین مقرر ایددی (ام یحسبون انا لانسج سرهم
و یجواهم بل و رسنا انهم یکتبون) ت آیاتن ایدر لر ییکه بزر ایشتمیز آنلرک کرلور اولان
سوزلر بنی و کندر لر آله اسنده اولان سر لشمکار بنی اوت ایشیدر زو بزم آنلرک یاتمه اولان
رسوللر مرز دخی یازلر • ف هر بر ادمیه فرشته لر و آله آنلرک یشلر تمامیه یازلر (قل ان
کان للرحمن ولد فانا اول العابدین) ت دیکل آله کرا للهک چو بی اولسه پس بن عبادت
ایدیمیلرک اولیم (سبحان رب السموات والارض رب العرش عما یصفون) ت پاکدر کو کارک
و برک ربسی عرشک ربسی اولشیدن که بیان ایدر لر (قد رهم بحوضوا و یله یواحقی یلاقوا
یومهم الذی یوعدون) ت پس قوی ویر آله نری تاباطلده بحث ایدر لر و اوی سبیله لر اولوقته
دکین که اوغرایه لر اولکونلر یشه که وعده ویرلر آله (وهو الذی فی السماء اله و فی الارض
اله وهو الخکیم العلیم) ت والله تعالی کز کدهده یورلر ویر یجدر یردهده یورلر

ویرجیدر وحکمتله متصف در احوال عالمه دانادر (و تبارک الذی له ملک السموات والارض وما بینهم ما وعنده علم الساعة والیه ترجعون) ت الله ذوالجلال جله مخلوقاتدن عالیدر کوکرت ویرک پادشاهلغی ویرایک سسنگ اراسنده اولانلرک پادشاهلغی انکیچوندر واکت باتده در قیامتک علی وآنک جاننه دوندلش اولور سکر (ولایعزلن الذین یدعون من دونه الشفاعة الا من شهید بالحق وهم یعلمون) ت الله دن غیری عبادت ایتد کیری (ملائکة وعیسی وعزیر علیهم السلام) شفاعت ایتد کد فادر اولمازلر لکن اول کسسه که شهادت ویرمش اوله طوغری یقله (آنره شفاعت ایدرلر) ویرمش طوغری شهادت ایدرلر یساورلر * ف یعنی شهادت کلمه سی طوغری یقله دیوب حقیقتله مؤمن ایه اول کسسه یه شفاعت ایدرلر اما کلمه اسلامی دیکسزین هیچ کسسه نک حقه شفاعت ایدرلر یساورلر اسلام کلمه سی لاله الا الله دیکدر (وانن سالتهم من خلقهم لیهولن الله فانی یوفونکون) واکر سوال ایدرلرک آنره که کیم یراندی آنلری البته دیرلر الله یراندی پس آنک عبادتندن نیجه صرف اولورلر (وقیلہ یارب ان هولاء قوم لا یؤمنون) ت ویهیجه سوزنک چوغی شودر که ای بنم ربم البته آنلر بر قاج کروهدرلر که ایمان کتورمزلر * ف وقیلہ یعنی آنک سوزنک اوزرینه قسم اولسون یعنی آنک اوزرینه اسرکک ایدرلر الله (فاصفح عنهم وقل سلام فسوف یعلمون) ت یسوردق پس یوز چویر آنلردن ویدیکل آنره آیر یلق سلامتی پس البته یساورلر (یعنی آنلر عاقبتلری نه اوله جفن یقینه یساورلر)

(سورة الدخان مکیة وهی تسع وخسون آیه)

دخان سورة می مکده نازل اولمش واشبو سورة الی طقوز آیدر

(بسم الله الرحمن الرحیم)

باغشایی امر کیچی اولان اللهک آدله او قورم

(سم) ت الله یساورلر آندن مرادی (والکتاب المبین) واضح اولان کتبه قسم اولسونکه (انا انزلناه فی لیلہ مبارکة انا کائناتین) ت تحقیق بزانیدرلرک شوکایی بررکتلر اولان کیجه ده (یعنی قدر کیجه سنده) البته بزقور قودیرزه ف یعنی قدیمدیر بررکتلر کیجه قدر کیجه سیدرستکم سورة القدرده یسوردی (فیما یفرق کل امر حکیم) ت اشبو کیجه ده فیصل اولور هر بر حکم اولان ایش * ف یعنی هر بر امری ایروجه ایروجه لوح محفوظدن یازوب مؤکل اولان ملکره تسلیم ایدرلر (امر امن عندنا انا کائناتین) ت ایتدردلر

کندو یاغزدن وحیله البته بزسوالر کوندرزف یعنی قرشته لری کوندرزهر برایشلرک اجراسی ایچون (رحمة من ربک انه هو السميع العليم) ت (ایندردلانی) سنک ربکک یاتدن رحمت اوله رق تحقیق الله تعالی ایشسیدرلر یساورلر (رب السموات والارض وما بینهما ان کنتم موقنین) ت کوکرت ویرلر ویشوایک سسنگ اراسنده اولانلرک ربسیدرلر کراولسه کن یقین ایدیحی (لا اله الا هو یحیی ویمیت ربکم ورب آبائکم الاولین بل هم فی شک یلقبون) ت اندن غیری هیچ برعبود یوقدر دیرلر واولدیر سنلرک بکزدور وکشمش بابالر کرت ربسیدرلر بلکه کافرلر شهمده درلر او یو نیازق ایدرلر (فارتقب یوم تأتي السماء دخان مبین یغشی الناس هذا عذاب الیم) ت پس منتظر اول برکونه که کتورر کوکرت ظاهر اولان تنولی اول تنون آدم لری یوزر (اول کوند دیرلر که) بودردو یریحی اولان عذابدر (وبنا کشف عنا العذاب انما یؤمنون) ت دیرلر ای بزم دیرلر بزم عذابی بزم مسلمان اولورلر (انی انهم الذ کزی وقد جاءهم رسول مبین) ت نیجه اولورلر انلر ایچون نصیحت قبول ایتدک وخالبوکه کلدی آنره ظاهر ییغبر (ثم تولوا عنه وقالوا هم یحمنون) ت صکره یوز چویر دیرلر ییغبردن ویدیلر بو آدم اوکرلرلر دیوانه در * ف بوردن معلوم اولدیکه اشبو ذکراولان دخنن مراد قیامت علامتی اولان دخنن اول وقتده ایتاق برایشه برامزه معلوم اوله که اشبو دخنن قیامت کونشدن اول ظاهر اولوب ایواولنره زکام کبی کیجه سنلرک عارض اولورلر کوکرتلرک باشنه چیقوب عقلاری کیدوب بیوش دوشلر (انا کشفوا العذاب قلیلا انکم عائدون) ت بز عذابی قالدیرلر بزمزدن آزیچق مدت سزلرینه کفره رجوع ایدرلر سکر * ف یعنی عذاب زائل اولدقد نصکره کتوره رجوع ایتدک سنلرک عادتکزدرد (یوم یطش البطحه الشکری انما یؤمنون) ت اول برکونکه طوترز یولک اولان طوطقه البته بزم انقام الوردی ف شاه ولی الله رحمة الله دیر که اشبو وعده وقوع بولدی زیرا که الله سبحانه قریشی خطه مبعثی قلدی اول قدر که آج لک شدتدن ویاغزارلر چو قلغزدن کوکرت ایلرک اراسنده تنون کوز کدی آنلر ایه الله سبحانه یر رجوع ایتدیلر الله سبحانه آنلردن قطنی قالدردی صکره یه آنلر کفر اوزرینه عصر اولدیلر الله سبحانه بدیر کتوده آنلردن انقام الدیکه آنلرک یوکلرندن یتش کسسه یی قتل ایتدی وینه ریسلرندن یتش کسسه یی اسیر ایتدی والله اعلم * ف یعنی آخرت عذابی سزدن دونه جک دکدر (واقدمنا قبلهم قوم فرعون وجاءهم رسول کریم) ت و تحقیق

[illegible]

عَلَّمَ عَلَى الْعَالَمِينَ) ت براختیار ایتدیک بنی اسرائیلی یله دیک عالمی او زرتنه * فایضی
هر چند بنی اسرائیلک بعض سنده کوئول کلمری بیلمش ای دیسه ده (وَأَتَيْنَاهُم مِنَ الْآيَاتِ
مَافِيهِ بَلََاءٌ مُّبِينٌ) ت وور دیک آنره معجزات نوعلرندن اول شیئی که انده ظاهر اولان
صناعت وارایدی * فایضی حضرت موسانک الیه (إِنَّ هَؤُلَاءِ لِقَوْمُونَ إِنَّ هِيَ الْأُمُوتُنَا
الْأُولَى وَمَا نَحْنُ بِمُنشَرِينَ) ت البته اشبور و دیلرد کا درایتیک آخری مکر بزیم اولکی
اولمکد ووز بر دلیرلیز (قَالَ أَبَا يَأْسَنَانِ كُنْتُمْ صَادِقِينَ) ت پس کشورکنیم یا بالرحمی
اگر سوز کن طوغری ایسه (أَهُمْ خَيْرٌ أَمْ قَوْمُ بُسْعٍ وَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ أَهْلُ سَكَاةٍ هُمْ أَنْتُمْ كَانُوا
مُجْرِمِينَ) ت آیا اشبو جاعقی زیاده ایودریا خودجه پرتبعکمى قومى ودها انلرن اول کن
قوملری ایودر بز هلاک ایتدیک آنلری زیراکه آنلرگاه ایشاملرایدی * ف تبس عن بادشاهی
ایدی وآنک قومنگ جلہ سی بتہ طهارلرایدی تبس تورانی یقین ایدوب قومنی یوز پیوز صدادی
که طوغرو دین قتفی دیندر اشبو واوز مرپیوک اتش ایقاد ایتدی پس یہودلرک عالم لرندن
بر قاج عالم تورانی قولہ قلاری نہ قویوب اوده کیرد کارنده اود آنلری باقدی وبتہ طهارلرایدی
قولہ قلاری نہ قویوب اوده کیرد کارنده اود آنلری باقدیده کیردونوب قاج دیلر وبتہ قومى
تبس دشمن اولمش ارالله سبحانه آنلری آخوده هلاک ایتمش (وَمَا خَلَقْنَا السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ
وَمَا بَيْنَهُمَا إِلَّا عَجَبِينَ) ت ویرا اعتدق ککوکلری ویری وایکب سنک اراسنده اولانلری
اروبتازقله (مَا خَلَقْنَاهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ وَلَكِنْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ) ت ویرا اعتدق آنلری مکر
طوغر و تدبیر الیه وایک کن آنلرک چوغی بیسازل (إِنَّ يَوْمَ الْقَضَاءِ لَمِيقَاتُهُمْ أَجَعِينَ)
ت البته قیامت کوئی آنلرک جلہ سنک جمع اوله جعی وقتدر (يَوْمَ لَا يُغْنِي عَنْ
مَوْلَى شَيْئًا وَلَا لَهُمْ يَنْصُرُونَ) ت برکونکه دفع ایده من هیچ بردوست هیچ بردوستدن
برشیئی وآنلری اردم اولمززل (الْأَمِّنَ رَحِمَ اللَّهُ أَنَّهُ هُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ) ت مکر اول کسی نه
که امر کردی آنی الله (یعنی اللهم اذن وکرمی اولور سه بر مؤمن بر مؤمنه شفاعت ایدر)
البته الله غالبدر اسر کیچیدر (إِنَّ شَجَرَةَ الزُّقُومِ طَعَامُ الْإِنِّيمِ) ت نزقوم اغابی کاه ایش- اولرک
یکیدر (كَأَلْهُمْ لَغْوِي فِي الْبَطُونِ كَفَّي الْحَسِيمِ) ت اریمش باقر کبی قایشارقار نلزده

ایسیجی صویک قایمه سی کی (خُذُوهُ فَاَعْلُوهُ اِلٰی سِوَا الْجَحِیْمِ) ت (دیرزای مذکر)
 طو تکز شوکاه ایشاوی پس زورایله چکله آتی جهنمک اورتیه سی جانیه (تَمْ صَبُّوا فَوْقَ
 رَاسِهِمْ مِنْ عَذَابِ الْجَحِیْمِ) ت صکره دوکیویرکز آنک باشی اوسته ایسیجی صودن که عقوبتدر
 (ذُقْ اِنَّكَ اَنْتَ الْعَزِیْزُ الْکَرِیْمُ) ت دیرزطات البسه زیراسن کسدوز عکده بوجه قدرلو
 اولان بیولک ایدک ف دیناده کنیدی اوله بیله شیدی (اِنَّ هَذَا مَا كُنْتُمْ بِهِ تُعْتَدُونَ)
 ت تحقیق بواولک ایدر که انده شبه ایدر دیکز (اِنَّ الْمُتَّقِیْنَ فِیْ مَقَامٍ اَمِیْنٍ فِیْ جَنَّاتٍ وَعِیْنُونَ)
 ت البیه صافته لرامنیتله اولان مقامده اولور باعجه و بیکارلده (لَبَسْتُمْ مِنْ سُدُسٍ
 وَاَسْتَبْرَقْتُمْ مَّقَابِلَیْنَ) ت کبرل نازل اولان دیسادن وقاین اولان دیسادن بری برلر یشه یوز
 یوز اولورق (كَذٰلِكَ وَرَوَّحْنَاهُمْ بِحُورٍ عِیْنٍ) ت حالری بویه اولور و ویریزانلره حوریلری
 (يَدْعُونَ فِیْهَا اِبْکَلٍ فَاِکْهَةً اَمِیْنٍ) ت طالب ایدرلر اول جنتده هر برعشی امین اولورق
 (لَا یَذُوقُونَ فِیْهَا الْمَوْتَ الْاُولٰٓئِیَّ وَوَقَاهُمْ عَذَابَ الْجَحِیْمِ) ت طاعتلر بواججه ملرده
 دیناده کی اولومدن بشقه بر اولوم و صافلیدی آنلری (الله) جهنمک عذابشدن (فَمَّا لَا
 مِنْ رَبِّكَ ذٰلِكَ هُوَ اَنْفُورُ الْعَظِیْمِ) ت فضل و کرم اولورق سنک ربک بکات جانبدن و بونعمت
 بیولک مطلوبه وارمقدر (فَاَعْمٰی سَرْنَاهُ بِلسَانِكَ اَللّٰهُمَّ یَسِّدْ کُرُون) ت قولای یصه دق
 قرآنی سنک دلکله اوله که انلر نصیحت قبول ایدرلر (فَاَرْتَقِبْ اَنْتُمْ مَّرْتَقِبُونَ) ت پس
 منتظر اول البسه آنلر دخی منتظر درلر (یعنی انلر نصیحت قبول ایتزلر ایسه انلرک عذابیه
 منتظر اول آنلر دخی سنک موتکه منتظر اولسونلر انلره ایسه عذاب مقرر درلر و سکا نصرت
 الهی محققدر)

(سورة الباقیة مکیه وهی سبع وثلاثون آیه)
 جائیه سوریه سی مکده نازل اولمش و بوسوره او توییدی آیتدر

(بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ)

یاغسلجی امیر کجی اولان اللهک ادیه او قورم

(حم) ت الله یی لوراندن مرادی (تَنْزِیْلُ الْکِتَابِ مِنَ اللّٰهِ الْعَزِیْزِ الْحَکِیْمِ) ت اشبو

کتابی اشفی کوندرمک غالب اولان حکمتله موصوف اولان الله جانبدندر (اِنَّ فِی السَّمٰوٰتِ
 وَالْاَرْضِ لَا یَاۤتِیَ الْمُؤْمِنِیْنَ) ت البسه کوکارده و برده نشانه لور درم و مملرا یچون (وَفِی
 خَلْقِکُمْ وَمَا یُتٰی مِنْ دَاۤیِۤمَةِ اٰیٰتٍ لِّقَوْمٍ یُّوقِنُوْنَ) ت و سزی پراقمده و پر یوزنده داغملن
 حیوانلری پراقمده نشانه لور درم یقینا ایمان ایدن قوم ایچون (وَ اَخْتَلَفَ اللَّیْلُ وَالنَّهَارُ
 وَمَا اَنْزَلَ اللّٰهُ مِنَ السَّمَاءِ مِنْ رِزْقٍ فَاَحْیٰیاهِ الْاَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَتَصْرِیْفِ الرِّیَاحِ اٰیٰتٍ لِّقَوْمٍ
 یَعْقِلُوْنَ) ت و کیمه نک و کوندرک کلوب کیمه سنده و الله تعالی نک کوکدن رزقه سبب اولانی
 ایتدیر و ب قوریمش میت کی اولمش ارضی احیاسنده و روز کاری دوندردم کده نشانه لور
 وارد بر قوم ایچونکه فهم ایدرلر (تِلْکَ اٰیٰتُ اللّٰهِ تَتْلُوْهَا عَلَیْکَ بِالْحَقِّ فَبِاٰی حَدِیثٍ بَعْدَ اللّٰهِ
 وَاٰیٰتِهِ یُؤْمِنُوْنَ) ت اشبو واللهک نشانه لور ایدر و قورزانلری سنک اوزریکه طوغریقله
 پس قنقی سوزله اللهک نصیحتند نصکره و آنک آیتلرند نصکره ایمان کنورلر (وَبَلِّغْ لِّکُلِّ اَقْلَامٍ
 اٰیْمٍ یَسْمَعُ اٰیٰتِ اللّٰهِ تَتْلٰی عَلَیْهِمْ ثُمَّ یَصْرُخُ مِنْهُمْ مُّسْتَسْکِرًا کَانَ لَمْ یَسْمَعْهَا فَبَشِّرْهُ بِعَذَابٍ اَلِیْمٍ) ت وای
 اواسون هر برکاه ایشا و اولان بلا نچیلره که ایشیدر اللهک آیتلری کاه و قنور آنک اوزرینه
 صکره ثابت اولور کفر اوزرینه ییون یوغنلغی ایدرلر دیر سنکه اصلا ایشیددی شو آیتلری
 پس بشارت ویرا کادر دویریجی اولان عذابله (وَ اِذَا عَلِمَ مِنْ اٰیٰتِنَا شَیْئًا اتَّخَذَ هَآهُنَا اَوْ اُنْثٰکَ
 لَهُمْ عَذَابٌ مُّهِیْنٌ) ت و چان ییله بزم آیتلر مندن برشی مسخره لغه طو تراشبو کوره ایچوندر
 ذلیل ایدیجی عذاب (مِنْ رَّوٰۤیۡتِهِمْ جَهَنَّمَ وَلَا یَغْنٰی عَنْهُمْ مَا کَسَبُوْا شَیْئًا وَّلَا مَا اتَّخَذُوْا مِنْ
 دُوْنِ اللّٰهِ اَوْلِیَآءَ وَ لَهُمْ عَذَابٌ عَظِیْمٌ) ت آنلرک اول جانبدن جهنم وارد و دفع ایتزلر آنلردن
 اولشیکه کسب ایتدیلر هیچ برشی اللهدن غیری احباب طو تدقلری کیمه لردخی آنلردن
 برشی دفع ایدرلر و آنلر ایچوندر بیولک عذاب (هٰذَا هُدٰی وَاِلٰی الذِّیْنَ کَفَرُوْا اٰیٰتٍ رَّحِیْمٍ لَهُمْ
 عَذَابٌ مِنْ رِّجْزٍ اَلِیْمٍ) ت اشبو قرآن هدا ایتدر و اول کسنه لره کافر اولدیلر بلرلرک
 آیتلرینه آنلر ایچوندر درد ویریجی عذاب جنسندن قتی عقوبت (اللّٰهُ الَّذِیْ یُخْرِجُکُمُ الْاَرْضَ
 الْاُخْرٰی اَقْلَامٌ فِیْهِۦ بِاَمْرِہٖ وَلَیْسَ فِیْہِۦ فُتُوْۤلٌ وَاَعْلٰکُمْ تَشْکُرُوْنَ) ت الله تعالی رام قلادی
 سنز کون دکری تا که یوریه قایقلر انده اللهک امریه و طلب ایدرلر کیمه عیش تکرزی آنک

قام اولور قیامت اول کونده زیان ایشلوا اولور کونوا ایشلیر (وَرَى كُلُّ أُمَّةٍ جَانِبَهُ كُلُّ أُمَّةٍ تَدْعَى إِلَى كِتَابِهَا الْيَوْمَ تُحْجَرُونَ مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ) ت وکوردن هر برکوهی دیری اوزرینه کیش (یعنی جواب وسؤال ایچون مهیا اولمشدرلر) هر برکوه چاغریا اور علی دفترنک جانینه دیر بو کون جز النور کز ایشلیدیک کز شیئی ف یعنی دیر لری اوزرینه اکلایر یلتاقلق ایتمکچون وعلک دفتری شودر که ملکریا زمشدر (هَذَا كِتَابُنَا يُنَاطِقُ عَلَيْكُمْ بِالْحَقِّ اَنَا كُنَّا نَسْتَفْهِمُ مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ) ت دیر شو بزم کتایب زدر که حقیقی اظهار ایدر بزرگ اوزر که طوغریله بزرگ ایشلیدیک کز شری باری باز ایدر (قَامَا الَّذِيْنَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فِيهِمْ دُخْلُهُمْ رِجْمًا فَذَلِكَ هُوَ النَّوْزُ الْمُبِينُ) ت اما اول کسنه لر که ایمان کتوردیلر وایشلیدیلر کوزل اولان ایشلری پس کتور را نلری رباری کند ورجته ایشلر بودر آشکاره مطلوبه ایرمک (وَأَمَّا الَّذِيْنَ كَفَرُوا أَفَلَمْ تَكُنْ آيَاتِي تُتْلَىٰ عَلَيْكُمْ فَاسْتَكْبَرْتُمْ وَكُنْتُمْ قَوْمًا مُّجْرِمِينَ) ت واما اول کسنه لر که کافر اولدیلر (دیر زانله) آیا او قونمده یی بزرگ اوزر که بزم آیتلرم پس یون یوغناقی ایتدیکز واولدیکز گناه ایشلور کوهلر (وَإِذَا قِيلَ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَالسَّاعَةُ لَا رَيْبَ فِيهَا قَامَ مَنْ دَرَىٰ مَا السَّاعَةُ أَنْ نَنْظُرَ أَلاَّ نُنَاقِضَهُمْ وَعَسَيْتُمْ فِي تَوَجُّانٍ دِينَهُمْ سِرًّا وَلَهُمْ أَعْدَاءُ سِرٌّ طوغریدور قیامتده هیچ شیمه یوقدر دیر دیکز بزم بیلاندر قیامت کونی تصور ایتمزانی مکر کوشک احتمال ایله و دکلر زلر ایشلیر (وَبَدَّ لَهُمْ سَيِّئَاتُ مَا عَمِلُوا حَاقًا بِهِمْ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَكْبِرُونَ) ت وظاهر اولدی آنله اولشیک عقوبتلیکه ایشلیدیلر آتی وقوشاندی آنلری اولشی که استیمز ایدر لدی آنکه (وَقِيلَ الْيَوْمَ نَنسَاكُمْ كَمَا نَسِيتُمْ آقَاءَ يَوْمَ كُمْ هَذَا وَمَا كُمْ أَنذَارُومَالَكُمْ مِنْ نَاصِرِينَ) ت و دینلور بو کون او نو دیر زسری نیجه که سز او نو تدیکز ایشلر بو کون کز او غرامنی و سز لیر کز جهنمدر و پوقدر سز بچون هیچ بر ایدر ایدیمی ف ایشلر کونده او نو دیر زسری یعنی سز اسر کک ایتمز (ذَلِكُمْ بِأَنكُمْ اخْتَضَرْتُمْ آيَاتِ اللَّهِ هَذَا وَغَرَّبْتُمْ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا فَالْيَوْمَ لَا يَخْرُجُونَ مِنْهَا وَلَهُمْ فِيهَا عَذَابٌ شَدِيدٌ) ت ایشلر کون شول سیدندر که سز مسخره طوتدیکز اللهک آیتلرینی والداندی سزنی دنیادیلر کی پس بو کون طشره چیه قار دماز آلر جهنمدر و آنلردن الله تعالی راضی قان طلب اولمز ف دنیا دیر لکینه مغرور اولوب حق اولان بولدن شاشوب دیر لکه نیجه که بزرگ ایدر مسلمانلر مقابله

(جز ٢٦)

ایدردک آخرتده دخی بزم قوتز اولور (فَلِلَّهِ الْحُكْمُ رَبِّ السَّمَوَاتِ وَرَبِّ الْأَرْضِ رَبِّ الْعَالَمِينَ) پس الله ایچوندر اودک کورکدر بیدر ویرلر بیدر عالمدر بیدر (وَلَهُ الْكِبْرِيَاءُ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ) ت و آنکچوندر یوکک کورکدره ویرده والله غالبدر حکمت صاحبدر

|| سورة الاحقاف مکیه وهی خمس وثلاثون آیه ||

|| احقاف سوره سی مکده نازل اولمش و بسوره او توبش آیتدر ||

|| بسم الله الرحمن الرحيم ||

|| باغشایی اسر کیچی اولان اللهک آدیله او قورم ||

(حم) ت الله یلور آدن مرادی (تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ) ت کتایب ایشی کوندرمک حکمتیه غالب اولان اللهک جانینه دندر (مَا خَلَقْنَا السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ وَأَجَلٍ مُّسَمًّى وَالَّذِينَ كَفَرُوا عَمَّا أُنذِرُوا عُرضُونَ) ت یراندق کورکری ویری وایکیسنگ اراسنده اولانی مکر طوغر و تدبیر ایله و معین مدت قدر لکله واول کسنه لر که کافر اولدیلر قور قودلد قلی شیلردن یوز چویریمیدر (قُلْ أَرَأَيْتُمْ مَا تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَرُونِي مَاذَا خَلَقُوا مِنَ الْأَرْضِ أَمْ لَهُمْ شِرْكٌ فِي السَّمَوَاتِ أَتُنْثَوِي بِكِتَابٍ مِنْ قَبْلِ هَذَا أَوْ أَنَا مِنَ الْعَالَمِينَ) ت دیکل بکا خبر ویرلر اللهدن غیری عبادت ایتدیک کز معبودلر کوستر کز بکانه شی بر ایتدیلر دن آنا آنلر ایچون واریمیدر شریکک کورکری بر ایتقده کتور کز بکا بو قراندن مقدم بر کاب کیش ایسه یا بکملرک علمدن بر اثر و روایت و ارا یسه اکر طوغر وایسه کز (وَمَنْ أَضَلُّ مِمَّن يَدْعُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ لَآ يَسْتَجِيبُ لَهُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَهُمْ عَن دُعَائِهِمْ غَافِلُونَ) ت و کیمدر زیاده آزعین اول کسنه دنسکه دعا ایدر اللهدن غیری اول بر شیه که قبول ایتمز آنک دعا سنی قیامت کونه دکن و ایشلر باطل اولان معبودلر آنلر دعا سندن خبر سزدر (وَإِذَا حُشِرَ النَّاسُ كَانُوا لَهُمْ أَعْدَاءُ وَكَانُوا بِعِبَادَتِهِمْ كَافِرِينَ) ت و بچان جمع اولنه آدمرا اول معبودلر آنلر دشمن اولور لر و آنلر عبادت ایتقی انکار ایدر (وَإِذَا تُلِيَتْ عَلَيْهِمْ آيَاتُنَا بَيِّنَاتٍ قَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلْحَقِّ لَمَّا جَاءَهُمْ هَذَا مِنْ عَمَلِنَا) ت

وچنان اوقونسه آنرا اوزرینه واضح اولان آیتلر من دیدیلر اول کسسه لکه کافر اولدیلر
 طوغری اولان سوز اولوقته ده که کادی آنله اشبه و ظاهر اولان جادولکدر (ام یقولون
 افتراء قل ان افتريت فلا تملکون لی من الله شیئا هو اعلم بما فیضون فیه کفی به شهیدا
 بینی وینکم وهو الغفور الرحیم) ت بلسکه دیرلر که افترا ایتدی انی (یعنی خبر) دیکل اکر افترا
 ایتدسه آنی پس قادر اولور سکر بنم ایچون هیچ بر شینه الله دن الله زیاده بیلیمیدر سزله
 دیوب و سولیمه جک کزی قرانک حقه سدر الله حتی ظاهر قافده بنم ارام ایله منزله
 ارا کرده والله یار ایچی اسر کیبدر ف یعنی اکر کفر دن توبه ایتسکر یار لغرو اسر کسری
 (قل ما کنت بدعا من الرسل وما ادری ما یفعل لی ولا ینکم ان اتبع الاما یوحی الی وما انا الا نذیر
 مبین) ت دیکل دکام بن یکی کلش یغمبر لردن و بیلیمه ایشلر بکاورنزه (یعنی دیناره)
 تابع اولم مکر اولشینه که وحی اولور بنم جانیه و دکام بن مکر آشکاره قورقود یچی (قل ارا یت
 ان کان من عند الله و کفرتم به و شهد شاهد من بنی اسرائیل علی مثله فامن واستکبرتم
 ان الله لا یهدی القوم الظالمین) ت دیکل بکاخبر ویرلر اکر قران الله جانبدن اولوب و سزرا کا
 کافر اولسه کز و شهادت و یرمش اولسه بنی اسرائیل دن بر شاهدا اول قران مثلی تور اتده
 اولد یغمسه و ایمان کتور سزه سزایسه ایمان ایتیموب باش چور سکر (آدم لک ظالی
 اولما ز میسکن) البته یول کوستر من الله ظالم اولان کروهله ف معلوم اوله که جهود لک
 عالم لردن بر عالم ضرور تیچون مکمه مکرمه به کلش مکمه کافر لری آدن سوال ایتشار که عرب دن
 پیغمبر کوندر لک وار میدر جواب و یرمش که اشبوشهر دن بر رسول بعث اولوب و اکبر کاب
 کلیمرد و مع اوم اولور که اشبوشهر دن بر رسول اولد (وقال الذین کفرو الذین آمنوا لو کان
 خیرا ما یبقونا الیه واذلیمهم وایه فسیقولون هذا افک قدیم) ت دیدی اول کسسه لکه کافر
 اولدیلر اول کسسه لک حقه ده که ایمان کتور دیلر اکر شودین اولسیدی کوزل آنلر ایروچکه
 یاز لرایدی بنم اوزر من شودین جانیه (یعنی اکر بودین خیر لو اولسیدی فقر الروار اذل بزدن
 اول ایمانه کلز لردی بلسکه بزاندن مقدم ایمان ایدیدلک) و قتا که یول بولیدیلر کافر لقرآنه
 پس البته دیرلر شوق قران اسکی یلاند (ومن قبله کتاب موسی اما ورحمة وهذا کتاب
 مصدق لما نحن بآلیندوا الذین ظلموا و بشری للنجسین) ت و بوندن اول موسانک کتابی
 افریویش و رحمت ایدی و اشبوشهر قران انی کر چکلیچی بر کابدر عرب دینسه اولوق کلور دتا که

قورقوده اول کسسه لک یکه ظلم ایتدیلر و اوباشلیر ایچون بشار ددر (ان الذین قالوا ربنا الله
 ثم استقاموا فلا خوف علیهم ولا هم یحزنون) ت البته اول کسسه لک دیدیلر بنم ربنا الله در
 صکره طوغر و اولدیلر بونک اوزرینه پس هیچ قورقو یوقدر آنرا اوزرینه و دکالرا آنلر غم ایچی
 (اولئک اصحاب الجنة خالدين فیها بجزایهم کما کانوا یعملون) ت اشبوشهر جنت اهلیدیلر
 ایدیلر آتده من دو یرمش اولور لر اولشی حسبجه که اولدیلر ایشلیری آنی (ووصینا الانسان
 بوالديه احسانا حلقه امه کرها ووضعه کرها ووجهه وفضاله ثلاثون شهرا حتی اذا بلغ اشده
 وبلغ اربعین سنة قال رب اوزعنی ان اشکر نعمه ک التي انعمت علی وعلی والدی وان اعمل
 صالحا ترضاه واصلح لی فی ذریعتی انی ثبت الیک وانی من المساکین) ت و حکم ایتدک آدم لره
 باباسنک و اناسنک حقه ده اولک ایتکی قارتده کتوردی انی اناسی زجهله و طوغر ددی آنی
 جینلسکه و قارتده کتور مکله و معده دن کسمنک اقل مدتی او توز آیدر و دیری قلوب حتی کندو
 قونک کماله و قرق یا شنه ایشد کده دیدی که ای بنم ربم الهام ایت بکناشکر ایدیم سنک
 نعمتک مقابلنده که احسان ایتدک بنم اوزریمه و بابامک و انامک اوزرینه و ایشلیمیم کوزل
 اولان ایشلری که آنکله بندن راضی اوله سن و ایلوکی بر اغل بنم اولاد معده تحقیق بن توبه
 ایتدیم سنک جانیه که تحقیق بن مسلمان لردنم ف چو جفتک اناسنک قارتده قالمسنک معده دن
 کلمه سنک مدتی او توز آیدر چو جنت اکر قوتلوا اولسه یگری بر آید معده دن کساور طوغر و زای
 حلقه مدتی اولور اشبوشهر ایت هیچ بر کسسه نک احوالی یاتده دکلدو پیغمبر من کندو باباسنک
 حقه ده دعا بقدی و ابو بکر الصدیق رضی الله تعالی عنه قرق یا شنده ایکن مسلمان اولدی
 و آنک باباسی و اناسی دخی مسلمان اولدیلر مهاجر بندن هیچ کسسه به اشبوکی میدمر اولدی
 اکر باباسی اولوقته اولما یسه اشبوکیان رضیدر یعنی سعادت لول آدم لرشو نیله اولور لر (اولئک
 الذین یستقبلونهم احسن ماعملوا و تجاوز عن سبیائهم فی اصحاب الجنة وعد الصدیق الذی
 کانوا یوعدون) ت اشبوشهر اول کسسه لک در که قبول ایدر آنلردن اولشیک زیاده کوزانی که
 ایشلیدیلر و کوزا آنلر کونوا اولان ایشلردن جنت اهلنک زمره سندن اولور لر شول طوغر و
 اولان وعده اوزرینه که وعده و یرلیدیلر (والذی قال لوالدیه ائی لکما انعمد انی ان اخرج وقد
 خلت القرون من قبلی وهما یستغیان الله و یلک آمن ان وعد الله حق فیه قول ما هذا الا
 اساطیر الاولین) و اول کسسه دیدی باباسنه و اناسنه قلم طار لری سزدن آیا وعده و یرمیسکر

بنا که طشره جیه ایش اولورم (یعنی قبرمدن) و کجیلر آدملر طبقه لرندن بدن اول (یعنی
آلردن هیچ کسسه بر دخی دیرمادی) وشو بابا و انا فریاد ایدر لر الهک جنبه و دیر لر که وای
اولسون سکا مسلمان اول البته الهک وعده سی طوغریدر پس دیر که دکادر شو وعده مکر اول
کجیلر حکایه لریدر فاشیو آنک حالیدر که کندی سی کافر در و بابا سی و انا سی ایمان
کتور مکی چون اکاسو یلر و او کافر سوز لرینی ایشقر (اولتک الذین حق علیهم القول فی امم
قد خلعت من قبلهم من الجن والانس انهم كانوا خاسرين) ت اشو جماعت اول کسسه لر در که
نابت اولدی آنلر اوزرینه عذاب وعده سی اول امتلرک زهره سنده که کجیلر آلردن اول
جنلردن و آدملردن البته آنلر اولدی لر زیان ایشیلر (ولیکل درجات مما عملوا ویوفیهم اعمالهم
وهم لا یظنون) ت هر بریسی چون وارد مر تبه لر اولشی حسبجه که ایشیلر و تاتمامیلر
ویره الله آنلر آنلرک عملرک مزدنی و آنلر ظلم اولمز لر ف یعنی اهل جنت ایسه کند و ایشلرینه
کوه بشفه بشفه درجه لر اوزرینه اولور لر کافر لر ایسه کون اولان عملرک مقابله بشفه
بشفه در کاتده بولنور لر (ویوم یعرض الذین کفروا علی النار اذ هم طیباتکم فی حیاتکم
الدنیا واستمتعتم بها فالیوم یجزون عذاب الهون بما کنتم تستکبرون فی الارض بغير الحق
وبما کنتم تنفسون) ت و اولکون که کتور لمش اولور کافر لر اولد اوزرینه دینلور آنلر آنا
ضایع ایتدیکری کند و نه مرکز دینا دیر یلک ککرده و فائده لیدیکر دینا دیر یلک ککرده پس بو کون
من دور لمش اولور منزه ذلیل قلیبی اولان عذاب شو سبب دیکر اولدیکر یو کاک کوستر جیلر
برده حق سیزر و وشو سبب دیکر کون ایشلر ایدر دیکر ف شاه ولی الله رجه الله دیر که اشو ابکی
آیت تصویر در سبب دل شقیق کالی پس سبب الله سبحانه نک حقی و بابا و انا نک حقایق پرینه
کتور ب کوزله نعمت لایله محظوظ اولور و جمیع امور لر زنده الله سبحانه به رجوع ایدر و شقی
ایسه کفر ایله بابا سینه و انا سینه عاق اولمی جمع ایدر و آخر فی انکار ایدر سبب ک صور فی ابو
بکر و آنک کبیرک حالنه مطابق قدر و الله اعلم ف اول کسسه که آخر فی استیوب فقط دینا ی دیر
آنلر ابو اولان ایشلرک عوضی دینا دیر لری (واذکر اخا عاد اذ اندر قومهم بالاحقاف وقد
خات التدر من بین یدیه ومن خلفه لا تعبدوا الا الله انی اخاف علیکم عذاب یوم عظیم) ت
و خاطر یکه کتور عاد قوم نک قرن دانی اولو تکه قور قسدی کند و قومی احقاف آدلو رده
والبت کجیلر قور قور دیکر لر آنک او کندن و ارقه سندن (یعنی هر طرفدن) بویه دیکر که عبادت
الحق الله تعالی به در بن قور قورم سزک اوزر که یولک اولان کونک عذابندن ف یعنی حضرت
هو داد قومی قور قسدی و احقاف بر ضلع آدیر عین ملکند و احقاف معنای قوم تبه لری

دیکر (قالوا اجئنا لتا فکنا عن آلهتنا فانتما بعدنا ان کنتم من الصادقین) ت دیکر
آنا کلدکی بز یاغزه تا کیر و طونه سن بری کند و معبود لر منزه عبادت ایتکدن پس کتور بره اول
برشی کوه وعده ویر سن بر لر اکر طوغر و دینلردن ایسک (قال انما العلم عند الله وابلغکم
ما ارسلت به ولیکنی اراکم قوما تجهلون) ت دیدی علم الحق الهک یا نده در و ایشلر
سزه و ایشی که کوندر ادم آنکله ولیکن بن کور یرم سزی بر کوه سکر که بیازک ایدر و سکر
(فلما راوه عارضاهم مستقبل اودیهم قالوا هذا عارض مطرنا بل هو ما استعجلتم به ربهم فیها
عذاب الیم) ت پس وقتا که کور دیر شو عذاب بر بولوت صورتند که یولوبد و آنلرک دور لرینه
دیدلر شو بولوت یغور یاغیر یجیدر برم اوزر منزه بلکه حقیقه تده اول بولوت برشیدر که
نیز بلکه طلب ایتدیکر آنی بر روز کاردر که آنده درد ویرجی عذاب واردر (تدمر کل
شی بامر ربهم فاصبحوا لیری الامساکنهم کذلک یجزی القوم الجرمین) ت بربری
اوزرینه اورر هر برشی کند و بر سزک یولوبد پس اولد بر صفت اوزرینه که الحق
اولری کورندی اشو کبی جزا و یریز کونو ایشلر اولان کروه (ولقد مکناهم فیما ان مکناکم
فیه وجعلناهم سمعوا و ابصارا و فئده فاعنی عنهم و لا ابصارهم ولا فئدهم من شی
اذ کانوا یجحدون بآیات الله و حاق بهم ما کانوا به یستهزون) ت تحقیق بر عاد قومنه
و یردیکم ز قوت و قدر فی سزه و یرمدک و بر آنلر (وعظ ایشیلر و نشانه لر نظر ایدر لر و صنع
الهی فی تفراید لر دیو) قولاق و کوزلر و قلبلر صه دق پس دفع ایتدی آلردن آنلرک
قولاقی و کوزلری و قلبلری هیچ برشی اول سبب دیکر انکار ایدر لر ایدی الله ک آیتلرینی
و قوشاندی آری اولشیکر آنکله مسخره ایدر لر ایدی ف آنلر قولاق و کوزلر و قلبلر
و یردک یعنی دینا ایشنده عقللر ایدر لریکن شو عقللری آنلر اخر تده فائده و یرمز (ولقد اهلکنا
ما حولکم من القرى و صرقتنا آیات اعلهم رجعون) ت و هلاک ایتدک اول شی که سزک
اطراف کزده ایدی کویلردن و لون بلون طشره کتور دک نشانه لری وله که آنلر کفردن رجوع
ایدلر (قالوا لنصرهم الذین اتخذوا من دون الله قربانا آلهة بل ضلوا عنهم و ذلک افیکهم
وما کانوا یفترون) ت پس نیچون یاردم ایتدیلر آنلر شول کسسه لر که معبود و طوئیلر آنلری
الله دن غیر یقین اولمی دیلر که الله تعالی به بلکه غایب اولدی لر آلردن و بوسوز آنلرک بلانی
واقعا ایتدکریذر (واذ صرقتنا الیک نقر من الجن یستعون القرآن فلما حضروه قالوا

انصتوا فلما قضى ولوا الى قومهم من ذرين) ت و ذ ك ر ا ي ت اولوقتيكه كوندردك سندن
 جانبكه بر كروهى جندن كه ايشده لر قرانى وقتا كه حاضر اولديز يغمبرك ياتنه ديديلر برى برينه
 سكوت ايدك ديكلمه لم پس وقتا كه قرانى ديكلمكدن فارغ اولديز كبر و دونديلر قوملرى جانبكه
 آنلى قورقيدهرق ف يغمبر عليه السلام ج كوندردك بر قاج احمه يله مكهدن طشهر
 جيقوب صباح نماز يسه مشغول اولديز اولوقته جندردن بر قاج كسنه لر قرانى ديكلوب
 مسلمان اولديز و كنه دوقوملر يسه رجوع ايدوب آنره قرآنك كيفيتنى بيان ايتديز راشبو
 دفعه ده جندراول حضرت ملاقى اولوب كورغنديلر صكره جوق كسنه لر مسلمان اولديز
 و بر كجه يغمبر عليه السلام كه مكرمه دن يا لكز طشهر جيقديز اولوقته جندردن حضرت ملاقى
 اولوب قرانى او كنديلر دينى قبول ايتديز تكميم ذكر لى جن سورسته تفصيليله وارد
 وقتا كه اول حضرت هوى كادى اولوقتن كو كارك خبرى جندردن كسادى ليكن سبي جندره
 معلوم اولدى چونكه قرانى ايتديز معلوم ايتديز كه خبرك كسادى كسنى سبي قرآنك
 نزول دبرو يلجه شاه ولي الله رحمه الله ياز ويدر (قَالُوا يَا قَوْمَنَا إِنَّا سَمِعْنَا كِتَابًا أُنْزِلَ مِنْ بَعْدِ مُوسَى
 مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ يَهْدِي إِلَى الْحَقِّ وَإِلَى طَرِيقٍ مُسْتَقِيمٍ) ت ديديلر اى بزم قومى عزى لر ايشدك
 بر كايكه ايندريش موساد نصكره كنديدن اول نازل اولانى كرككليه ركبول كوستر طوغرو
 اولان دينه و طوغرو اولان يوله ف اشبو جندرا راسنده تورات حضرت سليمانك زماندن
 مشهور ايدى (يَا قَوْمَنَا أَجِيبُوا دَاعِيَ اللَّهِ وَآمِنُوا بِهِ يَغْفِرَ لَكُمْ مِنْ ذُنُوبِكُمْ وَيُخْرِجَكُمْ مِنْ
 عَذَابِ آلِيمٍ) ت اى بزم قومى قبول ايدك الله جانبكه دعوت ايدك سوزىنى ايمان كورك
 آ كاتيار لغيه الله سرك كاهركك بعضى و خلاص ايدى سوزى درد و بر جى اولان عذابدن
 (وَمَنْ لَا يُجِبْ دَاعِيَ اللَّهِ فَلَيْسَ بِمُعْجِزٍ فِي الْأَرْضِ وَاتَّسَ لَهُمْ دُونَهُ أَوْلِيَاءُ أُولَئِكَ فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ)
 ت و هر كس نه كه قبول ايتسه اللهك جانبكه دعوت ايدك سوزىنى پس دكل عاجز قيلجى برده
 (يعنى بر يوزنده فرار ايدوب اللهك عذابدن خلاص او افه قادر دكادر) و يوقدر آتليجون
 الله دن غير ايش يسه جيجار اشبو كره آشكار آرغين لقمه درلر ف بعضى ملائكه لر يوقارو جابدن
 آنلى اورلر بر جانبكه بخارلر (أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّ اللَّهَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَمْ يَكُنْ لِيَ خَلْقِهِنَّ
 بِشَاوِرًا عَلَىٰ أَمْرٍ شَيْءٍ الْمَوْفَىٰ بِلِيٍّ أَنَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ) ت آيا كورمديلر الله كه بر اندى كوكلرى
 و برى و يورمادى آنلى يراقمه قادر درانك اوزره كه دير لده اوليلرى اوت بيله در البته
 الله هر برشى اوزر يسه قادر در (وَيَوْمَ يُعْرَضُ الَّذِينَ كَفَرُوا عَلَى النَّارِ أَلَيْسَ هَذَا بِالْحَقِّ
 قَالُوا بَلَىٰ وَرَبِّنَا قَالَ فَذُوقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ) ت و اولكونكه كندريش اولورلر
 اول كسنه لر كه كافر اولديز اولدك او كنه ديتلور يا اشبو وعده طوغرى دكلمد ديديلر اوت

و بر جى حقيقون طوغرى در ديدى الله پس طادى كز عذابى كفر ايتديك كز سيدن
 (قَاصِرٌ كَاصِرٌ أُولُوا الْعِزْمِ مِنَ الرُّسُلِ وَلَا تَسْتَعْجِلْ لَهُمْ كَانُمْ يَوْمٌ يَوْمٌ مَا يُوْعَدُونَ لَمْ يَلْبِسُوا
 الْأَسَافَةَ مِنْ نَمَارٍ بَلَاغٌ قَهْلٌ يَمْلِكُ الْقَوْمُ الْفَاسِقُونَ) ت پس صبر ايت نيجه كه صبر ايتديز
 اعلى همت صاحبلى و تيز لك ايتنه آنره عذابى طلب ايتكده دير سنكه اولكونكه كوردرلر
 كندولر وعده و يرلش اولان عذابى كويانلر اكلديز (يعنى دنيا ده) مكر بر ساعت كوندزدن
 بوقران يغمبرك الله تعالى دن ايرشدر مسيدر پس هلاك اولغز مكر كوتو ايشلاو اولان كروهلر
 ف اكلديز دنيا ده يعنى عذابى كوردكلى و قنده ظن ايدرلر كه دنيا ده آنره اصلا مهلت
 و يرلماش دنيا ده كاكلى ساعت ده اخراج اولغز حاصلى دنيا ده عذابك كلسن تاخير صبارلردى
 ليكن قيامت كوتده عذابك شدتنى كوردكده ديرلر كه عذاب جوق تيز لك و چابك كه كادى
 زيرا كه بز دنيا ده يا قبر عالمه بر ساعت اكلدك عادندركه بكن مدق آرزى بارلر
 (سورة محمد صلى الله عليه وسلم مدينة عمان وثلاثون آية) محمد عليه السلام سورسى
 مدينة نازل اولش او توزسكز آيتدر

(بسم الله الرحمن الرحيم)
 (يا غثلي اسر كجى اولان اللهك اديله او قومى)

(الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ أَضَلَّ أَعْمَالَهُمْ) ت اول كسنه لر كه كافر اولديز و كبرو
 طوتديز آدملى اللهك بولسندن باطل قلدى الله انلك عللر ينى (وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا
 الصَّالِحَاتِ وَآمَنُوا بِمَا نُزِّلَ عَلَىٰ مُحَمَّدٍ وَهُوَ الْحَقُّ مِنْ رَبِّهِمْ كَفَّرَ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ وَأَصْلَحَ بَالَهُمْ) ت
 و اول كسنه لر كه ايمان كتوزديز و ايشلديلر كوزل اولان ايشلر و ايشانديلر و ايشمه كه
 كوندردى محمد صلى الله عليه وسلم اوزر يسه و بو طوغرى در كلو بدر آنلك ربسى جابندن
 ايراق ايتدى آنلك كاهلر ينى و ابو قلدى آنلك حالى ف بكمش زمانه جله خلق بر شر يهت
 اوزر يسه تكليف اولغديز و ايدى جله مخلوقات اشبودين واحد اوزر يسه تكليف اولغديز
 اجمدى حق اولان اشبودى در مساوسى منسو و خدر و معلوم اوله كه مسلمانلردن بعض كيمس لر
 اويشلر و بعض كيمس لر كوتو ايشلر كافر لر دى بيله ايمكن مؤمنلر كركك دينى ايتاغق
 سيمندن شويله مقبول اولديز كه مؤمنلر اولكن ثابت ايدرلر و كوتولكن عفو ايدرلر
 و كافرلر ايتاغق سيمندن شو كونه سز لرى واردركه اولكن باطل قلوب كوتولكن ايتات
 ايدرلر (ذَٰلِكَ بَيِّنَاتٌ لِّلَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّهُمُ الْبَاطِلُونَ وَالَّذِينَ آمَنُوا اتَّبَعُوا الْحَقَّ مِنْ رَبِّهِمْ كَذَٰلِكَ
 يَضْرِبُ اللَّهُ لِلنَّاسِ أَمْثَالَهُمْ) ت اشبو اول سيمدندركه اول كسنه لر كه كافر اولديز انلر تابع
 اولديز طوغرو اولسان شيمه و اول كسنه لر كه ايمان كتوزديز تابع اولديز طوغرو
 اولان دينه كه آنلك ربسى جابندن راشبو كوي سان ايدر الله آدملى آنلك احوال لرى

(فَإِذَا الْقِيَمَةُ الَّذِينَ كَفَرُوا فَضْرَبَ الرِّقَابُ حَتَّى إِذَا انْخَسَمَوْهُمْ فَشَدُّوا أَلْوَتَاكَ فَأَمَّا نَابِعُ دَوَامًا
فَدَامَ حَتَّى تَضَعَ الْحَرْبُ أَوْزَارَهَا) ت چنانکه غوغاده او غره سکنز اول کسنه لر که کافر اولدیر
پس اورک آنلرک یونلرینی شول وقتهد کین که دو کدی کز آنلرک قانلرینی زیاده سبله پس محکم
ایدلر قیدی صکره یا احسانله قویو پرور سکنز و یا مال المقله خلاص ایدر سکنز اولو قوته د کین که
براقه غوغا کند و سلا حارینی یه نی غوغا موقوف اوله و سلاحه حاجت قالمیه والله اعلم
(ذَٰلِكَ وَلَوْ يَشَاءُ اللَّهُ لَآتَيْنَهُمْ مِنْهُمْ وَلَكِنْ لَيْسَ أُولَٰئِكَ بِبَعْضِ الَّذِينَ قَتَلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَلَن
يُضِلَّ أَعْمَالَهُمْ) ت اشبور د حکم و ا کردیلر سیدی الله استقام آلوردی آنلردن و ایمکن دیلر که
امتحان ایدر سکرک بعضکزی بعضکزه اول کسنه که اولدیر لایله لالهک یوانده پس البته
ضایع قلر آنلرک عملرینی (سَيَذَرُهمْ وَيُصْلِحُ بِالهمْ) ت یول کوسترر آنلره و کوزل قیلر
آنلرک حالرینی (وَيَذَرُهمْ الْجَنَّةُ عَرَفَهَا لهمْ) ت و کتورر آنلری بر باغچه یه که ییلدردی اول
باغچه یی آنلره * ف هر قدر که کافر لک شوکتی کسر اولدی آنلری قیلر ایتمک لازمه در وقتنا که
شوکتلری صنوب مغلوب اولدیلر حبس ایتمک دخی کفایت ایدرنا که قور قور ایمان کتورلر
یا خود احسان ایدوب براقه لرنا که همیشه احسانله قور تاش اولدیلر و دینی سولر و یا آنلردن
مال آلوب خلاص ایدلر که ایکی قائده وارد و اشبور مستلده اختلا فدر که ا کافر اسیر
اولسه آتی یابراقه و قویویر که تا کند و اوینه کیده یا خود براقه یه یا ک براقه شو یله که
رعیت اولوب طوره (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا ان تَنْصُرُوا اللَّهَ يَنْصُرْكُمْ وَيُثَبِّتْ أَقْدَامَكُمْ) ت ای
اول کسنه لر که ایمان کتور دیکز ا کرایدم ایتسکنز اللهک دینه یاردم ایدر الله سزه وثابت قیلر
سکرک آیا قکرزی * ف ا کر الله سبحانه د یلسه کافر لری مسلمان ایدر ایمکن بوا الله سبحانه نک
منظوری د کادر صنامقلری منظور در پس قول جانبدن سبی ایتمک و الله جانبدن قوللرک
ایشلرینی یسه مقدر (وَالَّذِينَ كَفَرُوا فَاعْسَاهُمْ وَأَضَلَّ أَعْمَالَهُمْ) ت و اول کسنه لر که کافر
اولدیلر پس هلاک اولسون آنلره و ضایع قلدی الله آنلرک عملرینی (ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ كَرِهُوا أَنَّا نَزَّلَ
اللَّهُ فَاحْطُ أَعْمَالَهُمْ) ت اشبو اول سیدندر که آنلر یکم دیلر اول شی که ایشدردی الله آتی
پس باطل قلدی الله آنلرک عملرینی (أَفَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ
مِنْ قَبْلِهِمْ دَمَّرَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ وَلِلْكَافِرِينَ أَمْثَالُهَا) ت آسیر ایتمه دیلری پرده تاباقه لر که نیچه
اولدی اول کسنه لرک ایشنک آخریکه آنلردن اول کچدیلر بر بری اوزرینه اوردی الله
آنلری و صکافولر ایچون واردر شوعه و بت مثلری (ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمُ اتَّخَذُوا

الكافرين لا مؤمن لهم) تشاورل سيدن درك الله مسلمانلر ايشنى بصه يمجيدرو شونيدندركه
كافرله هيچ ايش بصه ييجي بوقدر (ان الله يدخل الذين آمنوا وعملوا الصالحات جنات تجري
من تحتها الانهار والذين كفروا يلقون وياكلون كما نكل الانعام والنار مثوى لهم) ت
الله كتور اول كسنه لر يكه ايمان كتور ديلر و ايشلار ديلر اوي ايشلار باغچه لرله آفر آتلك
آلندن اير مقلر اول كسنه لر كه كافر اولد اير منفعتلرور لرور لر نيجه كيرلر درت آياقلرور اولد
آتلك يريدر هـ ف حيوان كي يرلر يعنى حرص ايله مسلمانلر نيسي حاجتقروا ايتكم كيچوندر
(وكاين من قريتهى اشد قوة من قريته التى اخرجتك اهل كاهم فلاناصر لهم) ت
وجوق كويلر كه زياده ابدى قوتده سمنك كويكدن كه طشره چيهر دى سنى هـ لاك ايتلك
آتلى بس هيچ بياردم ايديجي بوقدر آتلى ايجون (اغن كان على يمينه من ربه كمن زين له سوء
عمله واتبعوا أهواءهم) ت ايار كسنه كه اوله واضح اولان يول او زرينه نرسنك جانيندن
اول كسنه كي اولور ميكه بزاش اولدى اكا كوتوايشى دينه اول كسنه لر كي اولور ميكه
تابع اولد اير كند ونفسلر نيك آرزوسنه (مثل الجنة التى وعد المتقون فيها انهار من ماء
غير آسن وانهار من لبن لم يتغير طعمه وانهار من خمر لذته للشاربين) ت اول باغچه نك صفتى كه
وعده ويرلش اولدى صاقتلرله شو باغچه ده اير مقلر واردر جوق قالمقده متغير اولان صودن
واير مقلر واردر سوتدن كه طادى متغير اولد و بدو اير مقلر واردر خردن لذت وير يمجيدرا ييجنلرله
(وانهار من عسل مصفى ولهم فيها من كل الثمرات ومغفر من ربهم كمن هو خالد فى النار
وسقوا ما مجيا فقطع امعاءهم) ت واير مقلر واردر صاف اولان بالدن وآتلى ايجون واردر
جنتده هر برعش جنتسندن وانلر ايجوندر يارلقق كندور بلزندن آياشبو جماعت اول
كسنه هـ كي اولور ميكه ابدى اولور لر جهنمده وانلر زياده ايسجق صوايجور يابوب باره باره
بصه يه آتلك بغر سقلر ينى هـ ف شاه ولى الله رحه الله دير كشيورده ن سوره نك آخريته وار نيجه
ضعيف الايمان اولان كسنه لر كقور قتمسى حقتده نازل اولش هـ ف جنتك شراى زياده
لذتلور دينا شراى نك خلاقيجه زيرا كه دينا شراى لذتسزدر جنتده هر كسنه نك اونده درت
ايرق اولور و بعضلر زياده اولور (ومنهم من يستمع اليك حتى اذا خرجوا من عندك قالوا
لذين اوتوا العلم ماذا قال آنفا اولئك الذين طبع الله على قلوبهم واتبعوا أهواءهم) ت
آدملردن بعض كسنه واردر كه قولاق قوير سنك جانبك چونكه طشره چيهارلر سنك يانكندن
كندويه علم ويرلش اولانلر ديرلر كه نه شى ديدى يغمبر سمدى اشبور كروه اول كسنه لر درك

مهرادی الله آنکه قلبی اوزرینه و تابع اولدی کندی و نفسلرک آرزوسنه * ف
یعنی ذهبندرلر نه برشی یلورلر نه برشی حفظ ایدرلر (وَالَّذِينَ آمَنُوا زَادَهُمْ هُدًى وَآثَامًا
تَقْوَاهُمْ) ت و اول کس نه لر کبول بولاجی اولدی لر زیاده قیلدی الله آنرا ایچون هدایتی و ویردی
آنره تقوالرینی * ف یعنی پیغمبر علیه السلام نصیحتدن اثر قبول ایدجی اولوب کاهلردن
احتراز ایدیلر (فَهَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا السَّاعَةَ أَنْ تَأْتِيَهُمْ بَغْتَةً فَقَدْ جَاءَ أَشْرَاطُهَا فَأَنَّى لَهُمْ إِذَا جَاءَتْهُمْ
ذِكْرُهَا) ت منتظر د کالم کرم قیامت کومه که کلور آنره خبر بنیز پس کلوبدر شو قیامتک
علامتی پس فصل اولور آنکه نصیحت قبول ایتمی وقتا که کور قیامت آنره * ف قیامتک
علامتیرلرک یوکی آخر زمان پیغمبرک بعث اولمغدر که جله پیغمبرلرک کلسنه منتظر
ایدیلر پس وقتا که شو حضرت بعث اولندی انجی قیامت کلی قالدی (فَاعْلَمْ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ
وَأَسْتَغْفِرْ لِذَنْبِكَ وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مُتَقَلِّبَكُمْ وَمُتَوَاتِرًا) ت پس یقین ایت که
الله دن غیری هیچ مبود یوقدر و یار اغمق طلب ایت کندو کاهلر ایچون مسلمان اولان
ارک کلرک حقنده و مسلمان اولان خاقو نلرک حقنده والله یلور سزک کلوب کیده جک بر یگری
و سزک کله جک بر یگری * ف شاه ولی الله دیر که اشبو آنلرک حاصلی شودر که ذم ایدیلر
اول کس نه بی که علم بچلسنه کلور و اولشیک حقیقتی فهم ایتکه ایریش مبور کندو نفسک
هوایی آتک قلبی اوزرینه هجوم ایتک سیبیل و دخی شو کس نه غیری یلردن سوال ایتکه
و استفسار ایتکه محتاج اولور و اشبو و منللو آدی به قیامتله تخو یفدر و الله اعلم * ف یعنی
هر قدر پرده ایچنده طولانسکر آخر جنته و جهنمه که سزک حقیقی اولان او یکزدر که جکسکر
(وَيَقُولُ الَّذِينَ آمَنُوا لَوْلَا نَزَّلَتْ سُورَةٌ فَإِذَا نَزَّلَتْ سُورَةٌ مُحْكَمَةٌ وَذُكِّرَ فِيهَا الْقِتَالُ رَأَيْتَ
الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ يَنْظُرُونَ إِلَيْكَ ظَنًّا مِّنْكَ مَنَاسِكَةً مِّنَ الْمَوْتِ فَأُولَئِكَ لَهُمُ) ت و دیدیلر
اول کس نه لر که ایمان کتوردیلر ایچون ایندرادی بر سوره (جهاد امرنده) پس چنانکه
کوندراش اولمغناسی واضح بر سوره و ذکر و افش اولسه انده غزایقک کور و سن اول کس نه
لر یکک آنلرک قبلرند و اردر کیف سزک بقارلر سزک جابک اول کس نه نک باقسی کی که ایرشش
آ کاورسی کتمکک اولوم حاضر اواق سیمندن پس آنرا ایچون اول نفرت ایتد کوری شی قریب
اوله * ف مؤمنلر کافرلرک اینداسندن عاجز اولوب آرزو ایدیلر کنه اولیدی که الله سبحانه جهاد
ایله امر ایدیدی قدر غز قدری کافرلر ایله غوغا ایدیلرک پس وقتا که جهاد امری نازل اولدی
ایمانده ضعیف اولنره زیاده کوچ کلدیکندن اولومده بایلس کس نه کی کوزلری روتقیر
نظر ایدوب دیرلر کنه اولیدی بری غوغادن معاف ایدیلر وقتا که قورقونهایسه ایرشدی
کوزلرک رونقی و شعله سی کس اوب اولو کی و جهاد کی دوشیدیلر (طاعة وقول معروف

فَإِذَا عَزَمَ الْأَمْرُ فَلَوْصَدَّقُوا اللَّهَ لَكَانَ خَيْرًا لَّهُمْ) ت اطاعت ایتد کدر و طائوسو یلکدر پس
چنانکه محکم اولدی ایش اگر طوغری قیلسه لر وعده لرینی الله ایله زیاده ایو اولور آنرا ایچون
* ف یعنی شرع حکمی قبول ایتمکدن کفر لازم کلور هر حالده شرع حکمی قبول ایتک
فرضد صکر رسول علیه السلام یلورلر که قورقوری جهاده طلب ایتکده فائده یوقدر و یچان
زیاده عسکر حاجت اولسه اول وقتنده آنلری دخی جهاده تکلیف ایتک لازمدر یو خسه
جنتک ایدنلر جو قدر آنره حاجت یوقدر (فَهَلْ عَسَيْتُمْ إِنْ تَوَلَّيْتُمْ أَنْ تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ
وَتَقَطُّوا أَرْحَامَكُمْ) ت پس (ای ایمانی ضعیف اولان کس نه لر) که اگر سزک آدم لرا و زینه
امیر اولسکر احتمال دکیکه کوزلک ایدم سکر برده و کسه سکر کندیکرک قریب حقیقی * یعنی
کافرلرک اینداسندن طارغین اولوب جهاد ایتمکچون آرزو ایدیلر و اگر الله سبحانه سزکی
غالب ایدوب آدم لرا مورینه و الی قیلسه پس اول وقتنده فساد ایتمک (وَالَّذِينَ آمَنُوا اللَّهُ
فَأَصْحَابُهَا هُمْ) ت اشبو کور و اول کس نه لر در که رحمتدن ایراق قلدی آنلری الله پس
صاغر قلدی آنلری و کور قلدی آنلرک کوزلرینی * ف یعنی حکومتی غرور ایله ظلم ایله ایتکه
باشلیدیلر و بر کس نه نک نصیحت قبول ایتدیلر (أَفَلَا يَتَذَكَّرُونَ الْقُرْآنَ أَمْ عَلَى قُلُوبٍ أَقْفَالُهَا)
آیاتامل ایتلری قرانده با خود قلبی اوزرینه کایدی و اردر (إِنَّ الَّذِينَ ارْتَدُّوا عَلَى أَدْبَارِهِمْ
مِّنْ بَعْدِ مَا بَيَّنَّاهُمْ الْهُدَىٰ الشَّيْطَانُ سَوَّلَ لَهُمْ وَأَمْلَىٰ لَهُمْ) ت البته اول کس نه لر کدونیدیلر
کندولرک ارقه سی جانبه اندن صکر که ظاهر اولدی آنره هدایت بولی شیطان برده دی
آنرا ایچون و مهلت و پروبد آنره * ف یعنی منافق قرائی فهم ایتدیلر که یلر جهاده نه
قدر فائده و اردر و ایمانک اقرارندن کیرود و زلر و جهاده و ارمیورلر که طول عمر ایله معمر اولم
دیو (ذَلَّلْنَا بِهَاجِهِمُ الْقُلُوبَ الْفَاسِقَ الَّذِي كَرِهُوا مَا نَزَّلَ اللَّهُ سَطِيْعًا فِي بَعْضِ الْأَمْرِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ أَسْرَارَهُمْ) ت
اشبو نک بجه سی شول سیدندر که آنلر دیدیلر اول کس نه لر که چو کین صایدیلر الله تعالی نک
ایندیردی قرائی (یعنی منافق لریهودلر دیدیلر که) اطاعت ایدر سزک ایشلرک بعضنده
والله یلور آنلرک کیزلور و زلرینی * ف منافق کافرلر دیدیلر که برلر مسلمان اولمشلر لیکن
آنلر ایله برابر سزک غوغا ایتیه جکر (فَكَيْفَ إِذَا تَوَفَّتْهُمُ الْمَلَائِكَةُ يَضْرِبُونَ وُجُوهَهُمْ
وَأَدْبَارَهُمْ) ت پس نیجه اولور حال شو وقتنده که جانی آلو آنلرک فرشته لرا و اردر آنلرک یوزلرینه
و آنلرک ارقه لرینه * ف یعنی شول وقتنده اولومدن نیجه خلاص اولور و اول وقتنده نفاقک
عذابنی کور یسردرلر (ذَلَّلْنَا بِهَاجِهِمُ الْقُلُوبَ الْفَاسِقَ الَّذِي كَرِهُوا مَا نَزَّلَ اللَّهُ سَطِيْعًا فِي بَعْضِ الْأَمْرِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ أَسْرَارَهُمْ) ت

اشبهو عقوبت شو سبندند که تابع اولاد یار اولاد بیته که طارغین قلادی الله تعالی بی و چرکین
صاید یار اللهی راضی قبلن ایشاری پس الله باطل قلادی آنلرک ایشاری (ام حسب الذین
فی قلوبهم مرض ان لن یخرج الله أضغانهم) ت ایا قبلینده کیفسرک اولان کیمه لر
ظن ایندر لرمیکه ظاهر قیاز الله آنلرک کینلرینی (ولو نشاء لارینا کهم فلعرقتهم بسمیاهم
واتعرفتهم فی لحن القول والله یعلم اعمالکم) ت واکرد بلسیلک کوستردک آنلری
سکایوردک آنلری کده دو قیافتلریه (یعنی نفاق قره لنی آنلرک یوزی اوزریتنه ظاهر
اولوردی) و تحقیق یلوردک آنلری سوزک اسلوبنده والله یلور سزک علملرکزی (وانبیلونکم
حتی نعلم الجاهلین منکم واصابیرین ویبلوا اخبارکم) ت والبنه صنادرز سزی تایل ووز غوغا
ایدنلری سزدن و صبر ایدنلری و صنادرز احوالکزی (ان الذین کفروا و صدوا عن سبیل الله
و ساقوا الرسول من بعد ما تبین لهم الهدی لن یضر الله شیئاً و سيجط اعمالهم) ت البته
اول کسنه لر که کافر اولدیلر و کبر و طوطدیلر ادملری اللهک یولندن و مخالفیت ایدیلر پیغمبره
آنده صکره که ظاهر اولدی آنلر هدایت یولی اصلان یان ایشیدیر منلر الله تعالی به والله ضائع
قیلر آنلرک علملرینی (یا ایها الذین آمنوا اطیعوا الله و اطیعوا الرسول و لا یطیوا اعمالکم)
ت آی مسالنا اطاعت ایدلر الله تعالی به و اطاعت ایدلر پیغمبره و ضایع قلیکزر علملرکزی
(مرند اولق سبنددن و یار یا ایل و نه عه ایل) * ف یعنی غزایقک و یا الله سبحانه نک یولنده
مشقت و محنت حکمک اولوقته ده مقبول اولور که الله تعالی نک حکمنه موافق اوله نشک
آرزوسنه هیچ برایش ایشلیه (ان الذین کفروا و صدوا عن سبیل الله ثم ماتوا وهم کفار فان
یغفر الله لهم) ت تحقیق اول کسنه لر که کافر اولدیلر و کبر و طوطدیلر اللهک یولندن صکره
اولدیلر آنلر کافر اولدیلر حاله البته یار لغمز الله آنلری (فلا تموتوا و تدعوا الی السلم
وانتم الاعلون و الله معکم ولن ینرکم اعمالکم) ت پس کوشکاک ایتیکز و دعوت ایتیکز
صلح جاننه و سزغال سکر و الله سزکله یلدر و ناقص ویر من سز سزک عملکزر مز دیق * ف
غوغا مشقتدن قاجوب اول امرده کافر لدن صلح طلب ایتیکوا و کصلده فائده کورنسه
اولوقته صلح ایتیک جا نزدن کیری سورة قصه کایسردر (انما الحیاه الدنیا لعب و لهو
وان تموتوا و تتقوا یوتیکم اجورکم و لا یستلکم اموالکم) ت دیادیر انکی همان
اویوتبار قدر و کوکل اکلمکدروا کرایمان کتور سکر و صاف سکر ویر سز سزک مندر لری

طلب ایتیز سزدن ماللرکزی * ف الله سبحانه نیجه بلادلری مؤمنلره فتح ایددی و مؤمنلره ایسه آن
کولمده کند و ماللرینی صرف ایتیک ضروری اولدی پس هر قدر که آنلر صرف ایتیک یلر ایدی
الله سبحانه یوز اول قدر آنلره احسان ایددی ایشو واجلدن الله سبحانه یوز دیکه الله سبحانه به
اودنج ویرک (ان یستلکم و هافیفکم تبخلوا و یخرج أضغانکم) ت اگر طلب ایتسه
سزدن ماللرکزی پس مبالغه ایتسه آی طلب ایتیکه اولوقته بخل ایدردیکز و طشره جیقاردر
شوبخل سزک کینکزی (ها انتم هولا تدعون لنفقوا فی سبیل الله فذکم من یبخل و من
یبخل فانه یبخل عن نفسه و الله الغنی و انتم الفقراء و ان تنولوا یستبدل قوم اغیرکم ثم
لا یكونوا أمثالکم) ت خبردار اولک سز لرای کوهلر که دعوت اولور سکر تا که نفقه
ویر سکر اللهک یولنده پس سزدن بهض کسسه واره که بخیلک ایدر و هر کسسه که بخیلک ایتسه
پس اول بخیلککی همان کند و نفقه سزدن ایدر (یعنی نفقه نک فائده سنی کند پس سزدن ابراق ایدر)
والله حاجت سزدن و سز لرایسه محتاج سکر واکر یوز جویر سکر عوض کتور سز سزدن
غیری برکوهی صکره اولنلر آنلر سزک کی * ف الله سبحانه نک یولنده مال صرف ایتیکه تا کید
ایشیدیلر سکر آندن خاطر که کلسونکه الله سبحانه و یا آنلر سولی کند پس چون طلب
ایدور ایشولنی سزک منفعتکزی چون یوردی صکره برک عوضنده بیک بیک ویر سبیدر
یوخسه الله سبحانه نک و رسولک ماله احتیاجی یوقدر
(سورة الفخ مدینه و هی تسع و عشرون آیه) * فتح سوره سی مدینه ده نازل اولمش
واشبو سوره یکر می طقوز ایدر

بسم الله الرحمن الرحیم

یا غلیجی اسر کیجی اولان اللهک ایدله او قورم

شاه ولی الله رحمه الله دیر که پیغمبر من علیه السلام هجرتک آلتنجی سنه سنده او یقوده کوردیلر
که مککه مکرمه به داخل اولدیلر جمعیت خاطر له تراش و قصر نکنه مشغول اولدیلر پس
اشبو یلده عمره قصد ایلد مککه به متوجه اولدیلر کرچه قریش ایلد دشمنانی وار ایدی لیکن
عادت شوا دیکه دشمنلری حج و عمره ایتیکه منع ایتیز لرایدی و حرمده دشمندن کینه و عداوت
سبنددن انتقام آنلر لرایدی و پیغمبر علیه السلام بیک بشیوز ادملرایله کیتدیلر و قریش دخی
کندوز ایلد ادملر جمع ایدوب مککه شهر ندن طشره جیقوب غوغا ایچون ایدیلر و قما کده پیغمبر
علیه السلام یقین ایشدر یلر شویر که آنده مککه شهر ی کورینور پس اول حضرتک بندیکی
دیشی دوه نک دیزلری به جو کوب اکلسدی و هر کز قوعدی اولوقت پیغمبر علیه السلام
آند ایچدی که بن کعبه نک ادینی صاقلرم کرچه مککه اهلی چوق قتی سوزلر سویلده لرد
پس اولوقته دوه قالدی اول حضرت قریشنه مقابله ایتیک بر اقوب حدیده نک میداتده

ایستدیلر وقتا که حدیثیه به ایردیلر قریبش کافر لری مکه به کیر مکدن مانع اولدیلر و جوق دیوب دانشفقدنصکره کافر لرایه صلح ایدوب مکه به داخل اولمز سزین کیر و دوندیلر الله سبحانه اشبو صلح ایتمکدن راضی اولدی واشبو بیعتدنکه قبل وقال ارا سنده پیغمبره یاردم ایتمک عزمی تا کید ایچون پیغمبر علیه السلام اللری اوزرینه بیعت ایتمشایدی آندن الله سبحانه راضی اولدی واشبو ایتمک مقابله جوق فتوحارشو بیعت صاحب لری نه نصیب ایتمدی خصوصاً خیبری فتح ایتمک که اشبو سفردن تراخی سز واقع اولدی خیبرک غنیمت مالتی اشبو بیعت حاضرا و انلره تخصیص ییوروب غیر یلری اشبو غزادن منع ییوردیلر او بقونک مضمونی کله جک یلده ظاهر اولدی پس فتوحک وعده سی خه و صنده و منافق لک شهبه سنک رنده کهر و یانک مضمونی تاخیره قالمقدن ناشیدی و تاخیرک حکمتک یانی وحدیثیه سفردن تخلف ایدنلرک تم دیدی واشبو بیعتک اهلندن الله سبحانه راضی اولسنک یاتنده اشبو سوره نازل اولدی ف پیغمبر علیه السلام حدیثیه به ایردیلر و قریبش کافر لری مکه به کیر مکدن مانع اولدیلر و جوق دیوب دانشفقدنصکره پیغمبر علیه السلام کافر لره پیغام کوندردیکه اکر دیر سکز بنم ایله صلح ایدیکز و بر مده دیکز راحت بولکز و بزخی شول قدر آدم لری مسلمان ایدر ز پس آیدنصکره اکر دیر سکز مسلمان اولکز و یا خودا کردیلر سکز غوغا ایدیکز آخر ده صلح اولدی لیکن اشبو یلده پیغمبر علیه السلامی عمره ایتمک ایچون قویور مد یلر پس حضرت صلی الله علیه وسلم کله جک یلده عمره یی قضا ایتمدی (انا فتحناک فتحاً مبیناً) ت البته بز حکم ایتمک سنکیچون ظاهر اولان فتح ایله (ایغفر لک الله ما تقدم من ذنبک وما تأخر) و یم یدیک صراطاً مستقیماً و ینصرتک الله نصره عزیزاً) ت فصل عاقبتی شودر که یار افر سنکیچون الله اول شی که یکدی سابقده سنک کاهکدن وینه اولشیتی که کیر و قالدی سنک کاهکدن و تمام ایده کند و نعمتی سنک اوزر بکه و کوستره سکا طوغرو اولان بولی و یاردم ایده سکا الله قوتلر اولان یاردمیه ف اشبو صبر ایتمکک اجلدن سنک درجه لک زیاده اولدی الله سبحانه اشبو کلای کند و قولرندن هیچ بر قوانه ییورمدی که سنک کن کاهلرکی و کله جک کاهلرکی باغشادم دیوزیر که اشبو سوز قور قوسزانی موجب سدرا کرچه جوق قولر واردر که الله سبحانه آنلری باغشادی لیکن بو حضرتدن غیر بر کس نه نک حقنه اشبو کلای ییورمدی (هو الذی أنزل الکیفیه فی قلوب المؤمنین لیزدادوا ایماناً مع ایمانهم ولله جنود السموات والأرض وکان الله علیهم حکیماً) ت اول الله که اشفی کتوردی دولتمک (یعنی طمانینت و آرام) مؤمنلرک قاب لری اوزرینه تاز زیاده اوله آنلرک ایمانی آنلرک سابق اولان ایمانلریه سبله والله ایچوندر کوکارک و یرک قشونی الله ییلجی حکمت صاحبیدر ف اشفی ایشوردی سکینه یعنی طمانینت و وقار

و قرار بولمقی و دولتمکی یعنی پیغمبر علیه السلام حکمی اوزرینه ثابت اولدیلر و مخالفت ایدنلرایه دشمنلق ایتمدیلر اشبو وایشی ایشلکده آنلرک ایمانلرک درجه سی زیاده اولدی (لیدخل المؤمنین و المؤمنات جنات تجری من تحتها الأنهار خالدين فیها و یکفر عنهم سبائهم و کان ذلک عند الله فوزاً عظیماً) ت (سکینه تک نزوانک عاقبتی شودر) که کتوره مسلمان اولان ارک کلری و مسلمان اولان خاتونلری باغچه لره که آقر آنلرک آتسندن ایرمه لرایدی اوله رق اول باغچه لرده واورنه آنلرک کونوا بشارتی اشبو مقدمه الله لک یاتده ییولک مطلوبه ایر شمکدر ف اول بر کس نه لره کدر لر جنتی طاب ایتمک نقصاندن ناشیدر اشبورادن معلوم اولدیکه جنتی طاب ایتمک الله سبحانه نک یاتده زیاده ککه الدر (و یعذب المنافقین و المنافقات و المشرکین و المشرکات الظانین بالله ظن السوء علیهم دائرة السوء و غضب الله علیهم و لهم عذاب عظیم و ساءت مصیراً) ت و ناعذاب ایده منافق اولان ارک کلره و منافقه اولان قاریلره و مشرک اولان ارک کلره و مشرکه اولان قاریلره که کان ایدیبی در لر الله تعالی به کونوا اولان کان ایله آنلر اوزرینه اولسون قتی اولان مصیبتک دونه سی و طارغین اولدی الله آنلر اوزرینه و رجعتدن اراق قلدی الله آنلری و حاضر لدی آنلرایچون جهنمی و نه چر کین بر در جهنم ف کونوا اولان کان شوا ایدیکه پیغمبر علیه السلام حدیثیه سفر نه مدینه دن تشریف ییورد قارنده منافق لر حیل لر قالدرب اولرنده او طور دیلر و کان ایدیلر که اشبو غوغاده مسلمانلر وطنلرندن اراق اولوب دشمنک و طنلرینه داخل اولدیلرندن و عسکر لری آزار لیدنندن تباه اولور لر و کافر لرایه فاسد کان ایدیلر که پیغمبر علیه السلام سبله کلوب دعا ایله مکه یی الماق دیلر لر (ولله جنود السموات والأرض وکان الله عزیزاً حکیماً) ت والله ایچوندر کوکارک و یرک قشونی والله غالب در حکمت صاحبیدر (انا أرسلناک شاهداً و مبشراً و نذیراً) ت البته بز کوندردک سنی حتی ظاهر قیلمی و سونیدر ییجی و قور قود ییجی (لنؤمنوا بالله ورسوله و تعزروه و توقروه و تسجدوا بکرة و اصبلاً) ت تا ایمان کتوره سکز ای مسلمانلر الله تعالی به و آنلر پیغمبرینه و تیاردم ایده سکز الله لک دینه و ییو کاکله اعتقاد ایده سکز الله تعالی یی و پاک کله ذکرا اید سکز آنی صباح وقتنده و اخشام وقتنده (ان الذین یأیونک انما یأیون الله ید الله فوق ایدیم فن نکشف فاعیا نکشف علی نفسه و من اوی عما غاهد علیه الله فسیؤتیه اجر عظیماً) ت البته اول کس نه لره که بیعت ایدر لر سنکله

آنرا همان الله تعالى اليه بيعت ايتش اولور اللهك الى آلرك الذك اوستند در پس بر كنه كه
 عهد يقي صندرسه كند و نقي اوزر ينه صنديرر (يعني آنك ضر ري نفسنه راجعذر)
 و هر كنه تمام ايتسه اولشيني كه عهد ايتدي آنك اوزر ينه الله اليه البته ويرر آكايوك
 اولان مزيدي * ف عهد وقتنده اللرين بر لر ينيك الى اوزر ينه قوب عهد ايدرلرايدي
 اولار اسلامك ايتده اسلام ايجون عهد ايدرلرايدي و غوغا ايجون دخی عهد اولورلرايديكه
 منظور اولورلرايدي اول امر ايجون دخی عهد ايدرلرايدي و غوغا ايجون دخی عهد اولورلرايديكه
 نا اولنجيه قدر غوغادن قاجيه لرديو (سيعقول الخلقون من الاعراب شغلنا أمواتنا
 واهلونا فاستغفرنا يقولون بالله نتم ما ليس في قلوبهم قل فاعلم انكم من الله شيان ان اراد
 بكم ضرا او اراد بكم نفعما بل كان الله بما تعملون خبيراً) ت ديه جكار سكا كير و قالنلر عر بلردن
 (يعني اول كنه لر كه حدييه سفرنده سكه ارقدا شق ايتدي لر) مشغول ايتدي بزلي بزم
 ماللر مزي و اولدر مزي بس يار لغتق طلب ايت بزنجون ديرلر كند و دللر يله اولشيني كه قاب لرنده
 يوغندي ديكل آنلر كه كيم قادر اولور سرك ايجون الله دن برشي (منع ايتكه) اكر ديله
 مزي ضرر ايرشدر مكي يا خود ديلر سه سز كيجون بر مشقت وير مكي بلكه الله اولشيكه
 ايشلر سكر آني بيلجيدر (بل ظننتم ان ينقلب الرسول والمؤمنون الى أهليهم ابدًا و زين
 ذلك في قلوبكم و ظننتم ظن السوء و كنتم قوما بوراً) ت (اوليه دكل) بلكه كان ايتدي بركه
 رجوع ايتزلر يغه مبر و مؤمنلر كند و عياللر ينيك ياتمه اصلا و بزه نلش اولدي اشبو ظن سرك
 قابلر كنده و كان ايتدي بركه كوتو اولان كان و اولدي بركه سز هلاك اولان كروه (ومن لم يؤمن بالله
 ورسوله فانا اعدنا للكافرين سيرا) ت و هر كنه كه ايمان كتور مسه الله تعالى به و آنك
 يغمه بر ينه بس البته بز حاضر لدق اشبو كافرلر ايجون جهنمي (ولله ملك السموات والارض
 بغفران يشاء و يعذب من يشاء و كان الله غفوراً رحيماً) ت والله ايجوندر كوكلر و برك
 پادشاهلني يار لغار اول كنه يني كه ديلر و عذاب ايدر اول كنه به سكه ديلر الله يار لغجي
 امر كيجيدر (سيعقول الخلقون اذا انطلقتم الى مغانم لتأخذوها ذرونا نابعكم يريدون
 ان يبدلوا كلام الله قل ان تدعونا كذا لكم قال الله من قبل فسيقولون بل تحسدونا
 بل كانوا لا يفتقرون الا قلبه لا) ت البته ديرلر كير و قالنلر وقتا كه كير سكر غنيمت مالي

جانبه (يعني خيبرك غنيمت مالنه) تالم الله كتوره سكر آني قوب برك بزي تا تابع اوله لم مزي
 ديرلر كه نعيم سيرايدلر اللهك و عده سني ديكل كه البته تابع اوله بيلز سكر بزم بيله يور و بدو الله
 بوندن اول پس البته ديرلر كه اوليه دكل بلكه سدا ايدر سكر بزم بلكه آنلر فهم ايتزلر مكر
 آزيجق * ف وقتا كه اول حضرت اصحاب له مكند دن دوندلر حكم اولديكه خيبر اوزر ينه
 و اير بركنلر كين حد ييه ده بوانان عسكرا يله بشقه كسني ينيك كز بس وقتا كه مدي يه ايرشديلر
 اوج كور آنده اكانوب صكره خيبر جانبته متوجه اولديلر اول كسني لر كه اولده حد ييه
 سفرنده قورقوب كير و قالديلر اشبو سفرده طمع ايدوب خيبره كيه كي ديدلر الله سبحانه
 آنلر ي منع ايتدي و خيبرده يهودلر و ارايدي كه اسراب غوغا سنده مماللر يله غوغا ايتمه كيجون
 مشركلر آنلر ي سكرور مملرايدي (قل للمؤمنين من الاعراب سددعون الى قوم اولي باس
 شديد قلوبهم اوتساون فان ظلمتكم و اوتتكم الله اجر احسنوا و ان تقولوا ليم من قبل
 يديكم عذاباً ابداً) ت ديكل (يا محمد) كير و قالنلر اعر ابلردن كه سكر دعوت اولنور سكر
 بر قومله غوغا ايتكه كه قتي غوغا صاحب ليدر (يعني فارس و روم آدم ليله اشبو و عده
 ابو بكرك و عمرك رضي الله تعالى عنهم ازماتده وقوع بولدي) كه غوغا ايدر سكر آنلر يله يا خود
 آنلر مسلمان اولورلر پس اكر يورلدي قبول ايتسكز وير سكر الله كوزل اولان مزيدي
 و اكر يوز چوير سكر نيجيه كه يوز چوير ديكر بوندن اول عذاب ايدر مزيه الله در دوير يجي
 اولان عذابله * ف الله سبحانه قتي اولان غوغا صاحبي فارس اهلنه يوردي آنلر ساطنتي
 هميشه غير يله غالب ايدى حضرت عمر و حضرت عثمان رضي الله تعالى عنهم مالرك زما تده
 فارس ملكتي فتح اوانسدي به ضرلر غوغا سكر مسلمان اولديلر و جوق جوق غنيمت ماني اول
 ملكتدن مسلمانلر الله بكدي (ليس على الاعشى حرج ولا على الاعرج حرج ولا على
 المريض حرج و من يطع الله ورسوله يدخله جنات تجري من تحتها الانهار و من يتول يعذب
 عذاباً ابداً) ت يوقدر كورلر اوزر ينه كاه دخی طوبال اوزر ينه كاه و يوقدر كيشلر
 اوزر ينه كاه (يعني اشبو مملورلر سفر دن كير و قالنلر) و هر كنه اطاعت ايتسه الله تعالى به
 و آنك يغمه بر ينه كتور را آني با فچه لر كه آقر آنلر آلتدن اير مقلر و هر كنه يوز چوير سه
 عذاب ايدر اكر در دوير يجي اولان عذاب ايله ف يعني جهاد اشبو معذورلر اوزر ينه فرض
 دكلدر (اقدرضى الله عن المؤمنين اذ يبايعونك تحت الشجرة فعلم ما في قلوبهم فأنزل السكينة
 عليهم و انا بهم فتاح قريشاً) ت البته خشنود اولدي الله مسلمانلردن اولوقته كه بيعت
 ايتديلر سكه آنك آلتنده پس يلدی اولشيني كه آنلر قاب لرنده و اردر پس آشي ايتدردي

وقاری واری انلرک قیلری اوزرینه وواب ویردی آنلر یقین اولان فتحی فاشیو فتح
سابقک انعامنده داخدا رودخی پیغمبر علیه السلام یوردی کاشمو بیعت ایدلردن برکسته
جهنمه کیرمن (وَمَغَانِمَ کَثِيرَةً يَأْخُذُونَهَا وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا) ت وجوق
غنیمتله کاله کتور لر آنلری (یعنی خیبرک غنیمتله رینی) والله غالبدر حکمت صاحبیدر ف
وقتا که صلح ایچون دیوب دانشق اولدی اول حضرت علیه السلام حضرت عثمان رضی الله
تعالی عنہ سی مکهم مکرمه یه کوندرد کد انصکره بریلان خبر ظهور ایتدی که کافر لر حضرت عثمانی
اولدی ریلر شو کابناء اول حضرت یوردی لکه شمدی آنلریله غوغا ایتک بکا حلال اولدی که عهد
یوزلمی اول آنلردن ظهور ایتدی ایکن اشبو و خبر یلان ایدی و بردخی شو که کافر لر دن
سکسان نفر آدم مکهم نک اشکرندن جمع اولوب کلدیلر تا اول حضرتک عسکر نک اطرافنده
دولاشوب اگر مسلمانلردن بر آدم تمبولنسه اولدی رلر پس اشبو سکسان کیشک جله سی
الله سبحانه و تعالی به دیری طو تیردی بو کابناء اول حضرت علیه السلام غوغا به قصد
یوردی پس مغیلان انجمنک آلتنده اوطور وپ یوردی که بنده عهد اید که که او انسه قدر غوغا
ایده لم جله سی عهد ایتدی لر قیس ا و علی جلد منافعدن غیری هیچ کسه اشبو بیعتدن کیر
قالمدی اشبو بیعت الله سبحانه نک عندنده مقبول اولدی والله سبحانه آنلرک قیلرند که
شیخی یلادی یعنی ظاهرده اولان فکر لرینی و باطنده قیلرینک نو کفی وشو بیعتک انعامنده
خیبرک فتحی عنایت یوردی خیبرک مالندن مسلمانلر راحت بولایلر (وعدکم الله مغانم
کثیرة تأخذونها فجل لکم هذه وکف ایدی الناس عنکم ولتکون آیه للمؤمنین
ویم دیکم صراطا مستقیما) ت و وعده ویردی سبزه الله جوق غنیمتله که کتور رسکر آنی
پس چایک عطا ایتدی سبزه شو غنیمتله رینی (یعنی خیبرک غنیمتله رینی) و کیر و طو تندی آدم لک
الرینی سبزدن (یعنی حدیه ده) تا اوله اشبو مقدمه بر نشانه مسلمانلر ایچون و تا کوستره سبزه
الله طو غریولی ف شاه ولی الله رجه الله دیر که قریشک کافر لر جمع اولیلر که شو حضرت
تشویش ویره لر الله سبحانه آنلرک انی غوغا ایتکدن کیر و طو تندی و غوغا ایشی صلحه انجام
بولدی ف و کیر و طو تندی آدم لک الرینی یعنی غوغا ایتک قویعی (وآخری لم تقدر و
علیما قد احاط الله بها وکان الله علی کل شیء قذیرا) ت (و وعده ویردی) الله بشقه غنیمتله رینه
که حالا کال ایرشدرم دیکزانی اللهک علی احاطه ایتکدر الله هر برینی اوزرینه قادر در
(یعنی فارس و روم غنیمتله رینی) ف یعنی اشبو بیعتک انعامنده خیبر فتحی سبزه انعام ایتدی
و مکهم نک فتحی اگر چه اولوقنده اله کیرم دیسه ده لیکن کیرم سی یقین اولدیغندن کویا آنی
دخی شوانده انعام ایتکدر (وَلَوْ فَاتَكُمْ الذِّینَ کَفَرُوا لَوَلَّوْا الْاَدْبَارَ ثُمَّ لَا یُجِدُونَ وِلْیًا وَلَا نَصِیْرًا)

ت واکر غوغا ایتسه لر سبزه کله اول کسسته لر که کافر اولدی لر البته ارقه چویر لر سبزه کله
صکره بولر لر برایش یسه یچی و یاردم ایدیمی (سنة الله التي قد خلصت من قبل ولن تجد لسنة
الله تبديلا) ت اللهک عادی که البته یحیی بوندن اول و البته سن بولر سن اللهک وعده سیچون
تبديل اولق (وهو الذي كف ايديهم عنکم وایدیکم عنهم یطین مکهم من بعد ان اظفرکم علیهم
وَكَانَ اللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرًا) ت واول الله تعالی در که کیر و طو تندی کافر لرک انی سزدن و سبزه
الکزی آنلردن مکهم نک اراننده اندنصکره که غالب قیلدی سبزی آنلر اوزرینه الله اول بر شینی
که ایشلر سکر کور یجیدر ف شاه ولی الله رجه الله دیر که بو تعریضدر اول قصه یه که صلح قرار
بولد قدنصکره یتش کسه قریشک کو تولرندن و بوضه لرندن اولان آدم لر دیلر که اصحاب
خبر سبزی اوزرینه هجوم ایدلر اصحاب خبردار اولوب آنلرک جله سی اشبو ایدوب حضرتک
حضورینه کتوردیلر و اول حضرت جله سندن عفو ایتش والله اعلم ف یتش کسه لر که
مکهم نک اراننده طو تیلر یعنی مکهم نک یقیننده طو تیلر کویا شهرک ارانندن طو تیلش اولدی لر
(هم الذین کفروا وصدتکم عن المجد الحرام والهدی معکوکا ان یبلغ محله ولولا رجال
مؤمنون وفسا المؤمنات لم تعلموهم ان تطوهم فتصیبکم منهم معرة بغیر علم لیدخل الله فی رحمة
من یشاء لوتزیلوا لعذاب الذین کفروا وامنهم عذابا الیما) ت اشبو قریش کافر لر اول کسسته لر در
که کافر اولدی لر و کیر و طو تیلر سبزی مسجد حرامدن و کیر و طو تیلر قریشی موقوف ایدوب
آنلر که ایریشه بوغز اندی مکه واکر اولییدی مسلمان اولان ارککلو و مسلمان اولان خاتونلر
کسز آنلری بیلر دیکز چکنیه سکر آنلری ایدی ایریشوردی سبزه آنلردن برکاه بیلر سبزی
(یعنی او یقونک کرچک اولسی بالفعل محقق اولسه یدی و فتح تیزلا کاه میسر اولسه یدی
سبزه مکهم کافر لر یله غوغا ایدرکن اراننده بولان بیلر دیکز مؤمنلر دخی هلاک اولوب سبزه کاه
اصابت ایدردی پس بو قورقو ایچون فتحی تاخیره بر اقدی الله) تا کتوره الله کسده و رحمتنه
اول کسسته یکه دیلر کر و و نلر کافر لر دن سبزه ایدیلر البته عذاب ایدردک کافر اولانلر
آنلردن دردی ویریمی اولان عذاب ایلر ف یعنی اشبو ماجراده هر برادبسنلک که کسسته نک
حقنده ظهور ایتدی کافر لر دن وقوع بولدی ای مسلمانلر سبزه لاد بکزدده بولاندیکز شو کافر لر
معتزلری منع ایتدی لر عمره ی ادا ایتکدن و قربانی محله ایرشکدن پس شو اجلدن مکهم شهری
آ کالایق ایدیکه سبزه الکزه فتح او انسه لیکن بعض مسلمان ارککلو و بعض مسلمان خاتونلر
آنده کیرلر ایدیلر بر قاج کسسته لر و ایدیلر که مسلمان اواق آنلرک قسمته مقدمه و ایدی پس
اگر اول کونده مکهم نک فتحی اولسه ایدی آنلر دخی قریلر ایدیلر آخر ایکی یل صلحک مقدمه

اسلامی مقدر اولان کسسه لر مسلمان اولدیلر و هجرت ایدن کسسه لر هجرت ایتدیلر پس اولوقته
 الله سبحانه مکة نك فتحی و یردی (اذ جعل الذين كفروا في قلوبهم الحمية حمية الجاهلية فأنزل
 الله سكينته على رسوله وعلى المؤمنين وألزمهم كلمة التقوى وكانوا أحق بها وأهلها وكان الله
 بكل شيء عليم) ت اولوقته محکم قیلدیلر کافر لر کندی و قلبلرینده غیر تلمیذی جاهلیت
 غیر تنگ جنسندن پس ایندردی الله کند و وقار و دولتی پیغمبر اوزرینه و مؤمنلر
 اوزرینه و ثبات قلدی آنلر اوزرینه صافق کلمه سی و زیاده لایق ایدیلر اشبو کلمه به الله
 هر بر شتی بیلجیدر (یعنی مسلمانلردن بر جماعت اشبو و صلحی بکنیدیلر آخوده الله سبحانه
 آنلر قلبلرینه اطمنان و یردی نایب پیغمبر کدی دیکنه رضا و یردی الله سبحانه اعلم)
 * ف کافر لرک عنادندن بری شواید بکه مؤمنلری او بلده عمره دن منع ایتدیلر و صلح
 شمر طرینده شونیده یازدیلر که هر بر مسلمان که هجرت ایدوب کتسه آفی کیر و دوندلر و کافر لر
 یاتنه کوندلر و عمره ایچون کله چک سنه کله و مکه ده اوج کوندن زیاده ا کلیمه لر
 و مکه به سلا حسن کیره لر پیغمبر علیه السلام بوشر و طرک جمله سی قبول یوردیلر
 (ان قد صدق الله رسوله الرؤيا بالحق لا تدخلن المسجد الحرام ان شاء الله آمین محققین رؤیکم
 و مقصیرین لا تخافون فاعلم ما لم تعلموا فجعل من دون ذلك فقاراً) ت البته طوغرو
 قلدی الله کندی و پیغمبرینه و انعه مطابق اولان او یقوی اشبو مضمون ایله که البته داخل
 اولور سکر مسجد الحرامه ا کردی انسه الله آمین اولورق باشلر کزی تراش ایدلر و کسه رک
 (صاحلر کزی) هیچ بر شیدن قورقیر قی پسی یلادی الله اول شیتی که یلادی بکنر نزل پس قولای
 قلدی بوندن اول یقین اولان فتحی یعنی خیبر فتحی (هو الذي ارسل رسوله بالهدى و دین
 الحق ليظهره على الدين كله و كفى بالله شهيداً) ت اول الله تعالی کوندردی کند و پیغمبرینی
 هدایتله و طوغرو اولان دین ایله تا غالب قیلر شود دینی سائر دینلرک کایسی اوزرینه و بسدر
 الله شهادت ایتلر جهتمدن * ف الله سبحانه اشبو دینی ظاهرده دخی بر مده دکن هر بر دین
 اوزرینه غالب قیلدی و دلیل و برهان جهتنجه همیشه غالبدر (محمد رسول الله و الذين معه
 أشد على الكفار رحمة بينهم تراهم ركعاً سجداً يبتغون فضلاً من الله و رضواناً سيباهم
 في وجوههم من أثر السجود ذلك مثلهم في التوراة و مثلهم في الانجيل كزرع اخرج شطأه
 فآزره فاستغلظ فاستوى على سوقه يعجب الزراع ليغيظ بهم الكفار وعد الله الذين آمنوا

وعلوا الصالحات منهم مغفرة و أجر عظیم) ت محمد اللهك پیغمبر بدر اول کسسه لر که آنک
 ارقد اشبدن زیاده قی درلر کافر لر اوزرینه و بری برینی امر کیجیدر لر کند و ارالنده کورر شین
 آنلری رکوع ایدیلر سجدده ایدیلر طلب ایدر لر فضلنی الله دن و آنک خشنوداغنی آنلرک
 کوزلر لکی نشانی آنلرک یوزنده در سجدده نک اثرندن اشبو مذ کور اولان آنلرک وصفیدر
 نور اتده و مثللر ایدر اشبو بلده که آنلر بر ا کین کبی درلر که طشره کتوردی فلزلرینی پس قوتلر
 قلدی آنی پس یوزغون اولدی پس قوتلر اولدی و طوردی اوزد کیری اوزرینه عجبه دوشورر
 ا کجیلری (عاقبت حال اسلامک علیه سی شودر که) طار غینلغه واقع قیلر الله مؤمنلری کورمک
 سبیلله کافر لری و عده و یردی الله اول کسسه لر که ایمان کتوردیلر و ایشلدیلر اولان
 ایشلری اشبو امتدن یارلغنی و یولک اولان مزیدی (مثلاً حاصلی شودر که اسلام اول
 امرده ضعیف ایدی و مسلمانلر آ ز ایدیلر کیده کیده غالب اولوب چوغالیدر و الله اعلم) * ف
 قنیلق و یا خود یومشلق که انسانه خوی و خصات اولور هر بر یرده برابر یازدیلر اول
 خوی و خصات که ایمان برنش اولور پس یومشلق قنیلق ایدر جک یرده و یومشلق
 یومشلق ایدر جک یرده جاری ایدر و اشبو بلرک نشانی شودر که تمجد غنا زدن و خالص اولان
 نیتلرندن یوزلرینده نور و اورد پس اول حضرتک اشبو بلری بشقه آدم لرک ارا سنده یوزلرینک
 نورندن بلالو اولور لرایدی و زراعتک منلی شودر که اول بر آدم ایمان کتوردی صکره ایکی ادم
 اولدیلر صکره کون بکون زیاده لوب قوت بولدیلر حضرتک زماننده و خلیفه لرینک زماننده
 و اشبو و عده و یردی آنلر ایمان ایدیلر و او اولان ایشلری ایشلر و پیغمبرک اشبو بلری
 جمله سی شوضفت اوزره ایدیلر لیکن حسن خاتمه نک فکری لازمه الله سبحانه قولاره شویله
 مرده و یرمور که قورقور و سز اولر پس اشبو و قدر تحسین مالک جانندن غنیمدر

• (سورة الحجرات مدنیة و هی غمائی عشرة آیه) •

• (حجرات سورة مدنیة نازل اولمش و یوسوره اون سکر آیتدر) •

(بسم الله الرحمن الرحيم)

• (یا غشیجی اسر کیجی اولان اللهک آیه او قورم) •

* ف شاه ولی الله رحه الله دیر که الله سبحانه اشبو سورینی آداب تعلیم ایتمکچون ایندردیکه
 حضرت پیغمبر علیه السلام اوزرینه امر و نهی اولان شیلرده پیغمبردن حکم سز بر شیتی
 کند و جانیبندن سو یلله لر و حضرتله یوکسک اوزایله خطاب ایتسه لر و ا کر بر فاسق
 بر شیتی سو یلله حلی محقق ایتمک سزین اول مقدمه حقه محکم اولان قصدا ایله بر حکم
 ایتسه لر و بر ضرورتده که آنلرک ارا سنده محله غوغاسی و بر شمانه وقوع بواسه آفی نه وجهله
 اصلاح ایدر لر تعلیم ایتدی و بر برینه استیلا ایتدی و بر برینه کک و تولقب قویغنی و غیبت
 ایتکی و کونوطن ایتکی و نسبک اعلالغیله غیر بلر اوزرینه قورلنی منع یوردی و ضعیف
 الایمان اوللری ایمانلرک ضعیفی اوزرینه خبردار یوردی و الله اعلم (یا ایها الذين آمنوا

لَا تَقْدُمُوا بَيْنَ يَدَيِ اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ شَهِيدٌ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ عَظِيمٌ
 ایتیکز الله ایله یوز یوز و آنک پیغمبریه وصافقنک الله دن البته الله ایشید بیدر بیلیجیدر
 ف یعنی برکسنه پیغمبرک مجلسنده برشی سورسه حضرتک جوابه منتظر اولکیز کینه
 یوردوسرلر کند و باشکزه و کند و علقکزه آنک یوردوسرین بر جواب سویلیکیز (یا ایها
 الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَرْفَعُوا أَصْوَاتَكُمْ فَوْقَ صَوْتِ النَّبِيِّ وَلَا تَجْهَرُوا لَهُ بِالْقَوْلِ كَجَهْرِ بَعْضِكُمْ لِبَعْضٍ
 أَن تَحْبَطَ أَعْمَالُكُمْ وَأَنتُمْ لَا تَشْعُرُونَ) ت ای مسلمانلر یوکسک ایتیکز آواز لر کزی پیغمبرک
 آوازندن و یوکسک سویلیکیز آنکله سوزی بعضه کزک یوکسک سویلیسی کی بعضکزه
 شوندن صافقنک ایچونک باطل اوله سزک عملکیز و سزک خبردار اولمز سکز ف اشبو سوزده
 الله سبحانه پیغمبرک آدانی تعلیم یوردی و مؤمنلرک کندولری اراسنده اولان آدانی دخی
 تعلیم یوردی شوا آدایلدن بری شودرک آواز لرین پیغمبرک مجلسنده یوکسک قالد ر میله رکه
 اولوقنده پیغمبرک یوردیسی ایشلدن و ایدنجی شودرک اول حضرتک ادبله خطاب ایدیکز
 یوکسک آواز ایله سویلیکیز (إِنَّ الَّذِينَ يَغُضُّونَ أَصْوَاتَهُمْ عَنَ رَسُولِ اللَّهِ إِنَّهُمْ مِنَ الَّذِينَ يَضِلُّونَ
 اللَّهُ فُتُورُهُمْ لَا تَقْوَى لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَاجِرٌ عَظِيمٌ) ت البته اول کسنه لر که آلتق ایدر لر آواز لرینی
 اللهک پیغمبرینک یاتده اشبو کروه اول کسنه لر درک صنادی الله آنلرک قیلرینی تقوانک
 ظهور یچون آنلر ایچون وارد ر حق اولان یار لغمق و یولک اولان مزید (إِنَّ الَّذِينَ يَنَادُونَكَ
 مِنْ وَرَاءِ الْحُجُرَاتِ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ) ت تحقیق اول کسنه لر که چاغر لر سنی حجره لرک
 ارقه سندن آنلرک جوغنی فهم ایتزلر ف بنوعیم اول حضرتک الاقانته کادیلر اول حضرت
 اولر نه ایدیلر طشره سندن یوکسک آواز ایلند ایتدیلا لایق شوا ایدیکه بر آدم کوندروب خبر
 ایدیلر (وَلَوْ أَنَّهُمْ صَبَرُوا حَتَّى تَخْرُجَ إِلَيْهِمْ لَأُكِّنَ خَيْرٌ لَهُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ) واکر آنلر صبر
 ایتسه لر ایدی اولوقنده دکن که چاقارسن آنلر جاننه اولوردی زیاده کوزل آنلر ایچون والله
 یار لغمیدر اسیر کیچیدر ف شاه ولی الله رجه الله دیر که اشبو تعریضدر بنی تمیدن بر قومک
 حالی اوزرینه که بر مهم ایچون اول حضرت صلی الله علیه وسلم یاتنه کلدیلر وقتا که اول حضرتی
 مسجدده بولدیلر و ایدیلر که قنق حجره در لر حجره یاتنه کاوب یوکسک آواز ایله چاغرمغه
 باشدیلر والله اعلم (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِن جَاءَكُمْ فَاسِقٌ بِنَبَأٍ فَتَبَيَّنُوا أَن تُصِيبُوا قَوْمًا بِجَهَالَةٍ
 فَتُصَوِّعُوا عَلَى مَا فَتَحَ لَنَا مِنْهُ) ت ای مسلمانلر اگر کتورسه سیزه بر فاسق بر خبر برس تفتیش
 ایدلر احتراز ایتیمکیچون شوندنکه ضرر ایشدر رسکیز بر کروه یار سزین برس پشیمان
 اولور سکز اولشی اوزرینه که ایشا دیکزه ف پیغمبر علیه السلام بر آدمی بر قومدن زکات المتی

ایچون کوندردیلر ایدی شوقوم اول شخصک استقبالتنه وارد قده اشبو قومله بو شخصک قوی
 اراسنده اسلامدن اول عداوت اولدینه نسا کمان ایدیکه کندولری اولدیرمکه کلور لر همان
 قورقورق کیرو قانلوب قاجوب مدینه به کلوب بر کورتی بر اقدیکه فلان قوم مرید اولدی
 همان حضرت اول قوم اوزرینه عسکر کوندورمک ایشتردی الله سبحانه اول شخصک کذبی
 و فسقنی بیان یوردی اشبو رده دن معلوم اولدیکه فاسقک شهادتی مقبول دکلدیر فاسق اول
 کسنه درک خلاف شرع ارتکابی آندن ظاهر اوله (وَأَعْلَمُوا أَن فِيمَكُمْ رَسُولٌ اللَّهُ لَوْ بَطِطَهُمْ
 فِي كَثِيرٍ مِنَ الْأُمْرِ لَعَنِتُمْ وَلَئِن كُنَّا اللَّهُ حَبِيبَ الْبِكْمِ الْإِيمَانِ وَزَيْنَهُ فِي قُلُوبِكُمْ وَكَرِهَ الْبِكْمِ الْكَافِرِ
 وَالْفُسُوقِ وَالْعَصِيانِ أُولَئِكَ هُمُ الرَّاشِدُونَ فَضَلَّ اللَّهُ مِنْهُ الْبِرَّ وَنَعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ حَكِيمٌ) ت یلیکیز که
 سزک ارا کرده اللهک پیغمبری واردرا کر اطاعت ایتسه سزله ایشلرک چوغنده قتلغه واقع
 اولوردیکز ولیکن الله سوکلی ایتدی سزله ایمانی و بره دی ایمانی سزک قایلر کرده و حرکین قیادی
 سزک یانکزه کفری و فسقی و یوردی قبول ایتمکی اشبو کروه آنلر در طوغر و یول بوللر اللهک
 یاتندن اولان احسانله و نه سته آندن والله بیلیجیدر حکمت صاحبیدر ف یعنی اگر سزک
 مشورتکیز قبول اولمزسه ناخوش اولیکز و قیلرکیز زیرا که پیغمبر الله سبحانه نک ارشاد ایله
 عمل ایدر لر اشبو خصوص سزک حق کزدن یاده خیر لیدر که اگر سزک مشورتکیزی قبول ایدر سه
 هر کسنه کند و منفعتیچون سویلیه جکدر پس قنق کسنه نک رأینی قبول ایدر (وَأَن طَائِفَتَانِ
 مِنَ الْمُؤْمِنِينَ اقْتَتَلُوا فَأَصْلَحُوا مِنْهُمَا فَان يَغْتَابَ احْدَاهُمَا عَلَى الْآخَرِ فَقَاتَلَا الَّتِي تَبَى حَتَّى تَبَى
 إِلَى اللَّهِ فَإِنَّ فَاتَتْ فَأَصْلَحُوا مِنْهُمَا بِالْعَدْلِ وَأَفْضَلُوا أَنَّهُ لَئِنْ لَمْ يَكُنْ لَكَ رَأْيٌ
 كَرِهَ مُسْلِمَانِ تَلْدَن بَرِي بَرِي غوغا ایتسه لر پس اوقیلک آنلرک اراسنی پس اگر ظلم ایتسه شوا یکی
 کروهک بری آخر اوزرینه پس غوغا ایدلر اولکروهله کد ظلم ایدر اولوقنده دکن که قائده اللهک
 حکمی جاننه پس اگر کیرود و نه اولل ایدلر آنلرک اراسنده انصافله و عدل ایدیکز البته الله
 سور انصاف ایدیلر ف یعنی اگر شرعک حکمنه اتباع ایدر لر سه پس انصافله صلح ایدلر
 بر طرفی طوعیکز اشبو در حکم وقتا که مؤمنلر بری بریله شمهاته یاسه لر (إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ
 فَأَصْلَحُوا بَيْنَ أَخَوَيْكُمْ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ شَهِيدٌ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ عَظِيمٌ) ت مسلمانلر بر بریتک قرینداشیدر لر
 پس اولک واقع قیلک کند و قرینداشلرک اراسنده وصافقنک الله دن اوله که سزرحم
 اولمش اوله سکز (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا يَخْشَى قَوْمٌ مِنْ قَوْمٍ عَسَى أَن يَكُونُوا خَيْرًا مِنْهُمْ وَلَا نَسَاءٌ
 مِنْ نِسَاءٍ عَسَى أَن يَكُنَّ خَيْرًا مِنْهُنَّ وَلَا تَلْزَمُوا أَنْفُسَكُمْ وَلَا تَنَابَزُوا بِاللِّقَابِ بِئْسَ الْأَسْمُ الْقِسُوفِ
 بَعْدَ الْإِيمَانِ وَمَنْ لَمْ يُبْ قَوْلًا لَكَ هُمُ الظَّالِمُونَ) ت ای مسلمانلر مسخره ایتسون بر کروه

بر کرده و احتمال ایدر که اول کرده و زیاد کوزل اوله بونلردن حقیقتده ونه قاریلر قاریلرین
احتمال ایدر که اول کرده و اوله بونلردن و غیبت ایتیکز کند و اوله بونلردن (یعنی بعضکز
بعضکزه عیب ایتسون) و چاغرمیکز بر یکزی چرکین اولان لقبلا ایلده چرکین آددور فوق
اسمی ایمان کتورد کد نصکره (یعنی ایمانه کاد کدن صکره فاسق دیو چاغراق و اهل فسخه
مناسب آدلر ایلده ذکر اولغی نه چرکین شیدر) و هر کس نه توبه ایتدی بی اشموکوه بونلردن ظالم
(یعنی بر کس نه ایمان کتور من دن اولی اگر بر گناه ایتسه ایدی ایمان کتورد کد نصکره آفی شوگاه
ایله آدلوا ایتک لازمدر و الله اعلم) * فوقنا که بر کس نه بر کس نه به چرکین لقبلا چاغردی اول
کند و سنی آدی فاسق اولور آد نصکره اول بر کس نه بی که من ایدی آفی عیب اولور یا ایلده من
(يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اجْتَنِبُوا كَثِيرًا مِّنَ الظَّنِّ إِنَّ بَعْضَ الظَّنِّ إِثْمٌ وَلَا تَجَسَّسُوا وَلَا يَغْتَبِ
بَعْضُكُم بَعْضًا يَبْغِ أَحَدُكُم أَن يَأْكُلَ لَحْمَ أَخِيهِ مَيْتًا فَكَرِهْنَاهُ وَإِقْرَآ اللَّهَ أَن اللَّهَ تَوَّابٌ
رَّحِيمٌ) ت ای مسلمانلر صافک کون اولان ظنک چوغندن البته کون اولان ظنک بعضی
کاهد و اولامیکز رازلری و غیبت ایتسون سیزک بعضکز بعضکزدن آیا سوری سیزک بر یکز که
بیه کد و قردن اشنک اتقی اولی اوله رق بس نفرت ایدیکز آدن و صافک کز الله دن البته الله
توبه بی قبول ایدیکز در امر کیچیدر * ف بر کس نه به تم ایتک و عین ارامق و غیبت ایتک هیچ
بر پرده جائز کدر اما اولوقده که آند دینک فایده سی وارد و عرض نقیصانه دن خالی اولان
و قیلده جائزدر (يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِّن ذَكَرٍ وَأُنْثَىٰ وَجَعَلْنَاكُمْ ذُعُورًا وَبَاقِلًا لِّتَعَارَفُوا
إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتْقَاكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ) ت ای آدملر تحقیق برلر بر اتدق سیزی
برابر کدن و بر دیشدن و بیه دق سیزی چاعتلر و قبیللر تارالر کرده بر یکزی بیله سیکز
البته سیزک زیاده کرامیکز الله کز یا شده زیاده صافک سیزک در البته الله بلجیدر خبر دارد * ف
یعنی قومک و قبیلله نک سیوکلکی اوزره غرور ایتک عیب در کوزل اخلاق و اپو اولان صفت
و تقوی لازمدر قومک شرافتی ایشه برامز (قَالَتِ الْأَعْرَابُ آمَنَّا قُلْ لَّمْ تُؤْمِنُوا وَلَكِن قُولُوا
إِسْلَامًا وَلِيَدْخُلَ الْإِيمَانُ فِي قُلُوبِكُمْ وَإِنْ تُطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ لَا يَلِتْكُمْ مِّنْ أَعْمَالِكُمْ شَيْئًا إِنَّ اللَّهَ
عَزِيزٌ رَّحِيمٌ) ت دیندیلر اعرا ایلر ایمان کتوردل دیکل آله ایمان کتور مدیکز حقیقتده
ولیکن دینکز انقیاد ایتدک و حالا کادی ایمان سیزک قلبلر کزه و اگر اطاعت ایتسکز الله
تعالی به و آنک بغیرینه نقصان ویر من سیزک اعمال کز من دندن بر شیتی البته الله
یا ولجیدر امر کیچیدر * ف بر سوز شودر که برلر مسلمانن یعنی دین ایلائی قبول ایتشوز اشو
سوزده مضایقه بو قدر و بر سوز شودر که بر چون کامل اولان یقین وارد بر بی اگر کامل اولان
یقین و ارا بیه اثری نه برده در بیس هر کس نه که یقین و تصدیق وارد و شوبله دعوا ایتکدن

قور قار نقصان ویر من سیزه یعنی سیزک عمللر کز من دندن بر شیتی ا کسک ایتکز (إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ
الَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ لَمْ يَأْتُوا جَاهِدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنفُسِهِمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أُولَٰئِكَ هُمُ
الصَّادِقُونَ) ت حقیقتده مؤمنلر اول کس نه لر در که ایمان کتوردیلر الله سبحانه به و آنک
بغیرینه صکره شیهه ایتدیلر ایمانده و غوغا ایتدیلر کد و ماللریله و کد و جانلریله اللهک
بولنده اشبوکوه آندردن طوغر و دیچیلر (قُلْ أَعْلَمُونَ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي
الْأَرْضِ وَأَنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ) ت دیکل آیا خبر دار ایدر من سیزک الله سبحانه بی کد و دینکزه و الله
یاور اول شیتی که کوکارده وارد و ویده وارد و الله هر بر شیتی بلجیدر * ف یعنی اگر سیزک
دینکز حق اولان دیندیر سو بیکده نه اوله جقدر اول کس نه دیکده نه معاملله کز و ارایسه کد و سی
بلجیدر (يَنبُؤُونَ عَلَيْكَ أَنَّ اسْلُوَ أَقْلَ لَا تَمْنُوا عَلَىٰ إِسْلَامِكُمْ بَلِ اللَّهُ يَمُنُ عَلَيْكُمْ أَن هَدَاكُمْ
لِلْإِيمَانِ إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ) ت صفت قورلر سیزک اوزر بیکه آنکله که مسلمان اولشردیکل صفت
قور یکز بنم اوزر عیبه مسلمان اولغی کزی بیکه الله صفت قور سیزک اوزر که آنکله که یول
کوی ستردی سیزه ایمان جانیه اگر اولسکز طوغر و دیچیلر * ف هر اپو ایشکه کد و اللر دندن
صبار اولور آفی تعریف ایتکده و بیلدر مکده فایده بو قدر بیکه الله سبحانه به شاونده ایتکی که
اول اپو ایشی ایشلدر دی (إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ غَيْبَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاللَّهُ بَصِيرٌ بَعْمَالُونَ) ت
البته الله یاور کوکارده اولان و ویده اولان کیزلوشیلری و الله کور بیلدر اولشیتی که ایشلر کز

• (سوره ق مکیه و هی خمس و اربعون آیه) •
• (فی سوره سی مکده نازل اولدی و اشو سوره قرقش آیتدر) •

(بسم الله الرحمن الرحيم)
• (باغشایی امر کیچی اولان اللهک آدیله او قورم) •

(ف) ت الله یاور آدن میادی (وَالْقُرْآنُ الْحَمِيدُ) ت یولک اولان قرآن حقیچون که سن
اللهک یغمبر یسن (بَلْ يَحْبِبُوا أَن جَاءَهُمْ مُنْذِرُهُمْ فَقَالَ الْكَافِرُونَ هَذَا شَيْءٌ عَجِيبٌ) ت بلکه
عجبندیلر (کافرلر) آندک کادی آندره قور و دیچی بس دیدی کافرلر اشو عجب بر شیدر
(إِذَا مَنَّ اللَّهُ عَلَىٰ عَبْدٍ لَّا يَخْلُقُ لَهُ شَيْئًا يَشَاءُ وَهُوَ ظَاهِرٌ فِي مَا يَكُونُ لَهُ لَن يَجْعَلَ الْهَبْلُ مِن دُونِ الْأَبْلِ عَسَىٰ تَبْصُرُونَ أَن يُؤْتِيَهُمْ خَيْرًا مِّنْ أُولَٰئِكَ لَئِيْلَ الْكَافِرِينَ) ت ایچانه که بر اوله لم طیراق اوله لم حشر او اوزر میز اشو
حشر او اقی عقلدن اراق اولان کیر و دغسکدر (قَدْ عَلِمْنَا مَا تَنقُصُ الْأَرْضُ مِنْهُمْ وَعِندَنَا كِتَابٌ
حَفِيفٌ) ت یادل اول شیتی که نقصان قیلر بر آلدن (یعنی او ایشیکه بر بر آنلر کجه سندن)

و بزم یاغزده حفظ ایدیحی اولان کاب و اردر (یعنی لوح محفوظ) * ف یعنی آنلرک اعصارلرینک
 کلیسی طبراق اولمزور و حلی سلامت قالور (بل کذبوا بالحق لما جاءهم فهم فی امری مریج) ت
 بلکه یلانه نسبت ایتدیله طوغرو اولان سوزی اولوقنکه کادی آنلر پس آنلر قارشمورش
 اولان ایشده درلر (اَفَلَمْ يَنْظُرُوا إِلَى السَّمَاءِ فَوْقَهُمْ كَيْفَ بَيْنَاهَا وَزَيَّاهَا وَمَا لَهَا مِنْ قُرْوجٍ) ت
 ایاباقرلری کولجا بنه کندولرینک اوستنده نیجه بقایلدق آنی و بزه دل آنی و یوقدر آنده هیچ
 بریارق (وَالْأَرْضُ مَدَدْنَاهَا وَالْقَيْنَا فِيهَا رَوَاقِي) و انتنا فیم امن کل زویج بیج) ت ویری یایدق
 و آق ویردک آنده طاغری و بتوردک آنده هر بریاراشقی اولان نباتات نوعندن که سنلری
 سرور ویرر (تَبَصُّرَةً وَذِكْرَى الْكُلِّ عِبْدٍ مُّسِيَّبٍ) ت یول کوستر میکچون و نصیحت ویرمکچون
 هر بر قاندیحی اولان قوله (وَنَزَّلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً مُّبَارَكًا فَأَنْبَتْنَاهُ جَنَاتٍ وَحَبَّ الْحَبِيدِ) ت
 و ایندردک کوکدن برکتلر اولان صوی پس بتوردک اول صوسیمیله باغچه لری و بیجیلرک
 دانه لری * ف غله آ کادیرلر که بالدرلر یله برابر کسور و اغچ اکادیرلر که میوه سی طوبلرلر
 و دیرلر و اغچ کندوسی قالور کسلر (وَالْحَبُّ بِاسْفَاطٍ لَهَا طَلْعٌ نَّضِيدٌ) ت واوزون و یوکسک
 اولان خرما اغچلری بتوردک که آنک میوه سی و اردر بریری اوزدینه قات قات یغاش (رِزْقًا
 لِلْعِبَادِ وَاحْيَيْنَاهُ بِالْمَاءِ مِمَّا كَذَلِكَ الْخُرُوجُ) ت رزق ایچون قوللره و دیراندک اول صوسیمیله
 اولی اولان شهرلری یونک کی اولور قبردن جیمه ق (كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ وَأَصْحَابُ الرَّسِّ
 وَغُودٌ) ت یلانه نسبت ایتدیله آنلردن اول نوحک قوی ورس صاحب لری و غود قوی (وَعَادَ
 وَفِرْعَوْنَ وَآخُونَ لُوطٍ وَأَصْحَابُ الْأَيْكَةِ وَقَوْمُ ثَعْلَبٍ كُلٌّ كَذَّبَ الرِّسَالَ فَحَقَّ وَعِيدُ) ت و عاق قوی
 و فرعون و لوطک قرنده ایلری و ایکه صاحب لری و تبعه قوی هر بریسی یلانه نسبت ایتدیله
 یغمبرلری پس ثابت اولدی بتم عذابک و عده سی (اَفَعِینَا بِالْخَلْقِ الْأَوَّلِ بَلْ هُمْ فِي لَبْسٍ مِنْ
 خَلْقٍ جَدِيدٍ) ت آبا عابر اولدق اول براتقندن بلکه آنلرشمه ده درلریکی خالق ایتدکدن
 (وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ وَنَعَّمْنَا تَأْوِيلَهُ مَا تُؤْمِنُ بِهِ نَفْسُهُ وَنَحْنُ اقْرَبُ إِلَيْهِ مِنْ حَبْلِ الْوَرِيدِ) ت و البته
 براتقادی و یلور اولشیکی که خاطر شه کورر آنک نفسی و بزرگ زیاده یقینر انسانه جان
 طمرندن * ف هرادیون طمریدر که قان آنده طول و لا تور و طول و لا شور قلدن جیمه یوبینه دلک
 چکاور و شو طمرک بوغلمندن اولوم اولور الله سبحانه انسانک ایچروسنه آندن بقیدر

و طمر ایسه جاندن طمریدر (اِذْ تَلَقَّى الْمُتَلَقِّانِ عَنِ الْيَمِينِ وَعَنِ الشِّمَالِ قَعِيدٌ) ت اولوقنی
 خاطر آله که ایکی حفظ ایدیحی صاغ جانبده وصول جانبده و توریجیلردر (یعنی کراما
 کاتین) هر بر شیکه آنک اغزندن جیمه قارانی یازرلر اولانی صاغ جانبده و توریجیلردر (یعنی کراما
 یازرو) و ت و اولان سوزی صول جانبده و توریجیلردر (یعنی کراما یازرو) (مَا يَلْقَظُ مِنْ قَوْلٍ إِلَّا لَدَيْهِ رَقِيبٌ
 عَتِيدٌ) ت و سوبله هن آدی بر سوزی مکرر آنک یاتده حاضر اولان بکچی و اردر * ف شاه ولی
 الله رحمه الله دیر که اگر طوغرو سوبله صاغ جانبده کی فرشته یازرو اگر کو تو سوزو سوبله
 صول جانبده اولان ملک یازرو الله اعلم * ف عتید یعنی یازمق ایچون مهیادر (وَجَاءَتْ سَكْرَةُ
 الْأَوْتِ بِالْحَقِّ ذَلِكَ مَا كُنْتَ مِنْهُ تَحِيدُ) ت و کادی اولک قسلی طوغری یلقه ایشته بودر
 اولشیکه آندن بخارایدک (وَنُفِخَ فِي الصُّورِ ذَلِكَ يَوْمُ الْوَعْدِ) ت و او فوریلور صوره ایشته
 بودر و عده ویرلش اولان عذابک کونی (وَجَاءَتْ كُلُّ نَفْسٍ مَعَهَا سَائِقٌ وَشَهِيدٌ) ت و کلور
 هر بر شخص که آنکله یله بر سوزیجی و اردر و بر شهادت ایدیحی و اردر (هر ادا شودر که
 سوزیجی جنسندن و شهادت ایدیحی جنسندن) * ف بر فرشته آنی محشر برینه سور و بر
 فرشته یاتده آنک عمل دفتری و اردر (لَقَدْ كُنْتَ فِي غَفْلَةٍ مِنْ هَذَا فَكَشَفْنَا عَنْكَ غِطَاءَكَ
 فَبَصَرُكَ الْيَوْمَ حَدِيدٌ) ت دیرزا که خبر سیزلکده ایدک اشبو کوندن پس قالدردق سنندن
 سنک برده کی پس سنک کوزلر بو کون زیاده چاک کور یجیدر (وَقَالَ قَرِينُهُ هَذَا مَا لَدَيَّ
 عَتِيدٌ) ت و دیدی آ کابین اولان ملک شودر اولشیکه بتم یاتده حاضر اولشدر (الْقِيَا فِي جَهَنَّمَ
 كُلٌّ كَفَّارٌ عَتِيدٌ) ت دیرزای ایکی ماکرر آنی ویرلر جهنمه هر بیون بوغلمانی ایدن شکر سز لری
 * ف شاه ولی الله رحمه الله دیر که دیسپادشاهلرینک عادی شودر که اسیری آنلرک حضور برینه
 ایکی کسنه طوب و کونرلر اشبو جهندن الله سبحانه ایکی فرشته یه خطاب یورر (مَنَعَ
 النَّارَ مَعْدُومٍ رَبِّ الَّذِي جَعَلَ مَعَ اللَّهِ آخِرَ الْقِيَادَةِ فِي الْعَذَابِ الشَّدِيدِ) ت هر بر صاقلیجی
 مالی حددن یکجی شک ایدیحی که قلدی الله یله بر آخره عبودی پس آنی ویرک و هر بریسی
 قی اولان عذاب (قَالَ قَرِينُهُ رَبَّنَا مَا أَطْعَمْتُهُ وَلَكِنْ كَانُ فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ) ت دیدی آنک
 ارقداشی (یعنی جنک شیطانتدن یا انسانک شیطانتدن) ای بزم ریز بن آزعین قیادم شو آدی
 و لیکن ککند و اراق اولان از غیبتده ایدی * ف اشبو ارقداشی شیطانتدن ایدر که

کند یسنی کاهنیزاید (قَالَ لَا تَخْتَصِمُوا لَدِيَ وَقَدْ قَدَّمْتُ إِلَيْكُمْ بِالْوَعِيدِ) ت دیدی شمانه
یا عیسی بنی یاعده و البته بودند اول کوندردم سزایکزه عذاب وعده سنی (مَا يَدُلُّ الْقَوْلُ
لَدِيَ وَمَا أَنَا بِظَالِمٍ لِلْعَبِيدِ) ت تفسیر ویرلز وعده بنی یاعده و دکلم بن ظلم ایدیی قولله و ف
تغیر ویرلز وعده یعنی کافر یار لغمز (يَوْمَ نَقُولُ لِلَّذِينَ هَلْ آمَنَتْ وَتَقُولُ هَلْ مِنْ مَزِيدٍ) ت
اول بر کوند که دیر ز جهنم آیا طول کی و دیر جهنم دهاجی بودند زیاده وار میسر (یعنی
هر قدر که آکا آتور بنه زیاده بی طلب ایدر) ف جهنم ککشکی شوق در خلقدن
طولز (وَأَزَلَّتِ الْجَنَّةُ لِلْمُتَّقِينَ غَيْرَ بَعِيدٍ) ت و یقین کتور یلور جنت صاف تنبل ایچون
ایراق اولیه رف (هَذَا مَا وَعَدُونَا لِكُلِّ أَوَّابٍ حَفِيظٍ) ت دیر زابسته بود و اولشیکه
وعده ویرلای سیزه (یقین اولمش اولدی) هر بر فایدیی اولان ادبلی حفظ ایدیی اولانلر
ایچون (مَنْ خَشِيَ الرَّحْمَنََ الْغَيْبِ وَجَاءَ بِقَلْبٍ مُنِيبٍ) اول بر کس ایچون که قورقدی الله دن
کورمه رکه و کادی یونلیجی قلبه (ادْخُلُوا فِي سِلَاقِ ذَلِكَ يَوْمَ الْخُلُودِ) ت دیر کیرکزه جسته
سلامت کله بود و ایدی قالمق کولی ف اول کونده هر برشی که بر کسینه یه ویرلای اولنی
آنکله همیشه قالوراشبو و کوندن اول اولان نعمت بر حالت اوزره قرار قیلز ایدی
(لَهُمْ مَا يَشَاؤْنَ فِيهَا وَلَا يَمُوتُونَ) ت آنلر ایچون و ادر اولشیکه دیرلر اول باغچه ده و برن
یاغزده زیاده سی دخی و ادر و ف شویله نعمت رکه آنلر قلبه خطور یاغز ایدی (وَكَمْ أَهْلَكْنَا
قَبْلَهُمْ مِنْ قَرْنٍ هُمْ أَشَدُّهُمْ بُعَاشًا فَانْقَبُوا فِي الْبِلَادِ هَلْ مِنْ مَحِيصٍ) ت وجوق کسینه لری
هلاک ایتدیلر بوندن اول امتلردن که آنلردن زیاده قوتلایدیلر اشبو جماعتدن قوتله
الترینی اوزا مقصد پس ارادیلر شهر لرده قورتلر حق بریر و ارمیدردیو (إِنَّ فِي ذَلِكَ لَذِكْرًا
لِمَنْ كَانَ لَهُ قَلْبٌ أَوْ أَلْقَى السَّمْعَ وَهُوَ شَهِيدٌ) ت تحقیق اشبو مقدمه نصیحت و ادر اول
کسینه ایچون که و ادر رانکیچون قلب یا خود قولاق (ویردیکلر) قلبله یونلوب (وَأَقْدَمَ
خَلْقًا السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ وَمَا مَسَّنَاهُ مِنْ لُغُوبٍ) ت یراتدف کواکری
ویری و آنلر اراسته اولان شیلری آتی کونده و ابرتمدی بزهیج بریورلق (فَأَصْبَحَ عَلَى
مَا يَقُولُونَ وَسُبْحًا مَدْرَبًا قَبْلَ طُلُوعِ الشَّمْسِ وَقَبْلَ الْغُرُوبِ) ت پس مسبرایت اولشی

اوزرینه که دیرلر و یا کاکله ذکرایت او ککله بر بی کونش طوغزدن اول و کونش یاغزدن
اول ف اشبو ایکی وقت ذکرا و قییدر شو و قتلرده دعا و طاعتک قبول اولمشی جو قدر
(وَمِنَ اللَّيْلِ فَسُجِّدُوا وَأَدْبَارَ السُّجُودِ) ت وینه کیجه نک بعض وقتلرده یا کاکله ذکرایت
الله تعالی بی وینه نمازک ارقه سنده ف یعنی نمازک ارقه سی صره (وَأَسْمِعْ يَوْمَ يُنَادِي الْمُنَادُ
مَنْ مَكَانٍ قَرِيبٍ) ت وایش اشبو قصه بی اول کونکه چاغر بر چاغر یی یقین مکنادن
(اشبو تصور دیردشویکه کجه کسینه لرنای ایشتمکده بر ابردرلر) ف دیرلر که صور
اوفور یلوریت المقدسک صخره سی اوزرنده یا صورک آوازی هر بریره ایشوب یقین مکناده
اولان آوازکی ایشمیدیلور (يَوْمَ يَسْمَعُونَ الصَّيْحَةَ بِالْحَقِّ ذَلِكَ يَوْمَ الْخُرُوجِ) ت اول
کونکه ایشمیدلر تند اولان نعره بی شکسز اشبو کون آنلر کجه حق کونیدر (إِنَّا نَحْنُ
نَحْيِي وَيُمِيتُ وَالنَّارُ الْاَصِيرُ) ت البته برلر دیرلر زو اولدیرلر و برنم جانیمزه قایدق و ادر
(يَوْمَ نَشْجُقُ الْأَرْضَ عَنْهُمْ سَرَاعًا ذَلِكَ حَشْرٌ عَلَيْنَا يَسِيرُ) ت اول کونکه یار یلوریر آنلر
باشندن طشره کلورلر چاککله اشبو قالد رمق برن اوزر مزه قولایدر (نَحْنُ أَعْلَمُ بِمَا يَقُولُونَ
وَمَا أَنتَ عَلَيْهِمْ بِمُعِيقٍ دَرَكٍ بِالْقُرْآنِ مَنْ يَخَافُ وَعِيدِ) ت بزلر یلور زاولشیی که سویلرلر
و دکاسن سن آنلر اوزرینه زور ایدیی پس نصیحت و یرقران ایلد اول بر کسینه یه که قورقار بنم
عذابک وعده سندن

(سورة الذاریات مکیه وهی ستون آیه)

(والذاریات سورہ سی مکده نازل اولمش واشبو سورہ الشمس آیدر)

(بسم الله الرحمن الرحيم)

(یاغشلیجی اسر لیجی اولان اللهک ادیله او قورم)

(وَالذَّارِيَاتُ ذُرَّوًا فَالْحَامَاتُ وُقْرًا فَالْخَارِيَاتُ يُسْرًا فَالْمَقَسَّمَاتُ أَمْرًا) طبرانی و آنک
غیر یسنی طاعذیی اولان روز کارلر حقیچون و صویو کفی کتور ییجی اولان بولوتلر
حقیچون قولایاقله کیدییجی اولان قایلر حقیچون ایشاری تقسیم ایدییجی اولان فرشته لر
حقیچون (یعنی اول فرشته لر که رزقلری و یغمورلری و یا خود بلالری ایشدر یجیلردر)
ف اشبو قسملر روز کارلر قسمدر که اول روز کار شدله اسر توزی طبرانی یوقار و قالدیرر
و بولوتلر یار یلورلر صکره شوبولوتده یغمور ییدا اولور و بولوتلر صویو کفی قالدیر و بریدن
بریره کتورلر و یغمور یاغمی یقین اولدقه بر یومش روز کار اسر و بولودی سور و بریرک
حصه سنی الله سبحانه نک امرینه موافق اولان یرلره ایشدرلر (اَعْلَاوْا عُدُونَ أَصَادِقَ وَإِنْ

الَّذِينَ لَوِ افْعُ ت البتة سزه وعده ويريلنر طوغريدرو البتة علملرل جزاي واقع اوليجيدر
(وَالسَّمَاءَاتِ الْحَبْكُ اسْكُم لِي قَوْلٌ مُخْتَلَفٌ يُؤْتِكُمْ عَنْهُ مِنْ آفَ ت يول صاحبي اولان
كول حقيچون) يعني انه مختلف اولان صورتلر واردرارسلان شكلي كبي وقوزي شكلي كبي
وعقرب شكلي كبي والله اعلم) البتة سزلر سوزده اختلاف ايديچيسكز كيرودوندر ياورقراندن
اول كسنه كه اللهك ازلي اولان علمده خبردن دوندراشدره فيعني كول شكه لودر يعني
كوكده يلدزلر بنجره كبي درلر اختلاف سوزي يعني بعذر اول كسنه كه بعنه ايمان كنورمدى
اول كيمه مردود اولور (قُلْ اَلَّذِيْنَ هُمْ فِيْ غَمْرَةٍ سَاهُوْنَ) رجندن ايراق اولدى
يلاخيچير اول كسنه كه آنلر خبر سزل كده اونوديجي درلر فدين امرنه قياس ايدرلر
(يَسْأَلُوْنَ اَيَّانَ يَوْمُ الدِّينِ) ت سويلرلر نه وقتده كلور جزا كوني (يَوْمَ هُمْ عَلَى النَّارِ يُفْتَنُوْنَ)
اوت اول كوند كه آنلر اودده عذابلر (ذُوْ قُوْفَانْتُمْ هَذَا الَّذِيْ كُنْتُمْ بِهِ تَسْتَعْجِلُوْنَ) ت
ديرز كه طاديكز اشبوقة وبتكزي ابته بودر اول شى كه اولديكز آني تيزلكه طلب ايديچي
(اِنَّ الْمُتَّقِيْنَ فِيْ جَنَّاتٍ وَعِيْنٌ اَخَذِيْنَ مَا اَنَاهُمْ مِنْهُمْ اَتَتْهُمْ اَقْبَلُ ذَلِكَ يُحْسِنِيْنَ) ت البتة
صاقتلر باخيچلر ده اولورلر ويكارلر ده اولورلر اله آليجي اولورلر واشيتي كه ويردى آنلر دريلر
البتة آنلر بوندن اول كوزل ايش ايشليچيلرايدى (كَلُوْا قُلُوْبُكُمْ اَلَمْ يَلِكْ مَا يَنْهَى عَنْهُمُ)
ت كه كيجه نك آنده اوپورلرايدى (وَبِالْاَعْمَارِهِمْ يَسْتَغْفِرُوْنَ) ت وسهر وقتلر نه آنلر
يارافتق طلب ايدرلرايدى (وَفِيْ اَمْوَالِهِمْ حَقٌّ لِّلسَّآئِلِ وَالْمَحْرُوْمِ) ت وآنلر ماللر نه بر حصه
مقرر ايدى سوال ايدنلر ايجون وسوال ايتمين فقرالر ايجون * ف محروم اول كسنه به
ديرلر كه محتاج در وليكن ديلنه رك كرمز (وَفِيْ الْاَرْضِ آيَاتٌ لِلْمُوقِنِيْنَ وَفِيْ اَنْفُسِكُمْ اَفَلَا
يُبْصِرُوْنَ) ت ويرده نشانه لور اودر يقين ايدنلر ايجون وسيزك ذات كزده دختي واردر نشانه لر
آيا باقزميسكز (وَفِيْ السَّمَاءِ رِزْقُكُمْ وَمَا تُوعَدُوْنَ) ت وكوكده در سرك رزقكز اول
شى كه وعده ويرلدى شزه يعني خارج ده وجوده كلز دن اول عالم ملكوتده رزق وعقوبت
وآنك مثل اولوشيلر مورا ولور والله اعلم (قُرْبِ السَّمَاءِ وَالْاَرْضِ اِنَّهُ يَلْقَى مَثَلًا مَّا اَنْتُمْ
تَقْطَعُوْنَ) ت پس كوكلر ويرلر بسى ايجون قصه در البتة اشبوخبر طوغريدرو شونك
كبي كسزلر كندولر كز دانشورسكز (يعني نجه كه كندودا نشغكزده شبهه كز اوليوب
يقينا ياورسكز كه سوزد دانشورسكز پس لازم دركه بونك كبي يقين ايدميسكز كه اشبوخبر

طوغريدرو والله اعلم) * ف نجه كه كندوسوز كزده سزه شبهه يوقدر بونك كبي اشبوكلامده
دختي شبهه يوقدر (هَلْ اَتَاكَ حَدِيْثُ صَيْفِ اِبْرَاهِيْمَ الْمَكْرَمِيْنَ) ت آيا كادي بسكا
ابراهيمك كزاي اولان مسافرلر ينك خبري (اَدْخَلُوْا عَلَيْهِ فَقَالُوْا سَلَامًا قَالَ سَلَامٌ قَوْمٌ
مُّنْكَرُوْنَ) ت وقتا كه كاديلا ابراهيم اوكنه پس سلام ديديلر سلامك جوابي ويردى
(وَقُلْتُمْ اَيُّهَا الَّذِيْ هُوَ اَوْلَىٰ بِمَا نَحْنُ فِيْهِ اَنْ يَّجْعَلَ لَنَا مِنْ اَهْلِهِ خَلِيْفًا يَّجْعَلُ لَنَا مِنْ فَرْقِهِ اِيْمًا قَالَ
اَلَا تَاْكُلُوْنَ) ت پس بونلدى كندو عيال جانيه پس كنوردي برهموز يوزاخي (كبابي) پس
يقين قودي آني آنلر جانيه ديدى آيا بزميسكز (فَاَوْجَسَ مِنْهُمْ خِيفَةً قَالُوْا لَا تَحْزَنْ وَبَشِّرْهُ
بِالْحَمْدِ اَلَيْسَ بِكَ) ت (پس وقتا كه عيديلر) جانيه بونلدى آنلر دن بر قورقوي ديديلر قورقه
وسو يندرديلر آني بر عالم اوغول ايله (فَاَقْبَلَتْ اِمْرَاَتُهُ فِيْ صِرَةٍ فَصَعَّكَتْ وَجْهَهَا وَقَالَتْ
عَجُوْزٌ عَقِيْمٌ) ت پس ايلر كلدى ابراهيمك خاتوني بر آوازيه وشمار اوردى كندو يوزينه
ويدى آيا طوغوردي اختياره طوغورمز اولان خاتون (قَالُوْا كَذَلِكَ قَالَ رَبُّكَ اِنَّهُ هُوَ
الْحَكِيْمُ الْعَلِيْمُ) ت فرشته لر ديديلر شو يله ديدى سنك ربك البتة الله حكمت صاحبيدر
بيليجدر (قَالَ فَاخْطَبُكُمُ اِيْهَا الْمُرْسَلُوْنَ) ت ابراهيم ديدى پس ندر سرك مقصود كزاي
كوندرلش اولانلر (قَالُوْا اِنَّا اَرْسَلْنَا اِلَيْ قَوْمٍ مُّجْرِمِيْنَ اَنْزِلْ عَلَيْهِمْ حَجَارَةٌ مِنْ طِيْنٍ مَّسْمُوْمَةٍ عِنْدَ
رَبِّكَ لِلْمُصْرِفِيْنَ) ت ديديلر بزن كوندرلر كوتوايشلي اولان كروه جانيه تا كوندرى ويرلم
آنلر اوزر ينه چاموردن اولان طاشلر كه نشانه لدر سنك ربك يانه حددن كچنلر
ايجون (فَاَخْرَجْنَاهُمْ مِنْ اَيَّامِنَ الْمُؤْمِنِيْنَ) ت پس طشره چيتاردق اول كويده
اولنلر مسلمانلردن (فَاَوْجَدْنَا فِيْهَا غَيْرَ نَبِيٍّ مِنَ الْمُسْلِمِيْنَ) ت پس بولمقد اول كويده
براودن غيري مسلمانلردن (وَتَرَكْنَاهَا آيَةً لِلَّذِيْنَ يَخْشَوْنَ الْعَذَابَ الْاَلِيْمَ) ت وكير
براقدق اول كويده بر نشانه بي اول كسنه لرايجون كه قورقورلردن ويريجي اولان عذابدن
يعني اشبو طاش بفسوريشك نشاني شو كويده موجوددر (وَفِيْ مُوسَىٰ اٰذَا رَسَلْنَاهُ اِلَى
فِرْعَوْنَ بِسُلْطَانٍ مُّبِيْنٍ) ت وموساك قصه سنده بر نشانه واردر چنانكه كوندرلر آني
فرعونك جانيه واضح اولان دليل ايله (فَتَوَلَّىٰ بَرْكُهُ وَقَالَ سَاحِرٌ اَوْ جُنُوْنٌ) ت پس يوز

جویری کند و قوتیله (یعنی کند و قوتیله) ویدی جادو در و یاد و نه در (مَآخِذُهُ
وَجُنُودُهُ قَبْلَهُمْ فِي السَّمِ وَهُوَ مَلِیْطٌ) ت پس طوندی آتی و آنکس کری بی پس آتی و بر دل
آناری ذکر که ایچنه و برایش ایشلدیکه ملاقی موجب اولدی (وَفِی عَادٍ آذَانُ عَلَیْهِمُ الرِّیْحِ
الْعَقِیْمِ) ت و عادی قصه سنده (یعنی عادی هلاک اولم سنده) بر نشانه وارد و وقتا که کوندرد
آنرا وزیرینه منفعتی اولان و زکاری (مَآذِرُ مَنْ شِئَ اَتَتْ عَلَیْهِ الْاَجَعَاتُ کَالرِّیْمِ) ت
براقز هیچ برشی که ایریشوراکام کری بصر آتی چوریش کول کبی (وَفِی عَادٍ اَذِیْلُ لَهُمْ
عَمَّوَا حَتّٰی حَسِبَیْنِ) ت و عودی قصه سنده نشانه وارد و وقتا که دینلدی آنرا منفعتی کز
بر مده دکن (فَعَمَّوَا عَنْ اَمْرِ رَبِّهِمْ فَاَخَذَتْهُمُ السَّاعِقَةُ وَهُمْ يَنْظُرُونَ) ت پس باش چویر دیر
کند و بر نلک امرندن پس طوندی آناری قتی اولان آواز و آنلر بقارلر ایدی (فَاِ
اسْتَطَاعُوا مِنْ قِيَامٍ وَمَا كَانُوا مُتَعَبِیْنَ) ت پس قادرا اولدیلر ایاق او وزیرینه طور مغسه
واولدیلر اتقام آییبار (وَقَوْمٌ نُّوحٌ مِنْ قَبْلِ اَنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا فَاسِقِیْنَ) ت و هلاک ایتد
نوح قومنی شوندن اول تحقیق آنلر کوتایشلی کروه ایدیلر (وَالسَّامِرَةُ بَنَتْهَا بَابِیْذٍ وَاَنَا
اَوَّلُ عَمَّوَا) ت و کوکی بنا ایتد قوتله و البته برلر قوتلوز (وَالْاَرْضُ فَرَشْنَاهَا فَنِعْمَ الْمَاهِدُونَ)
ت ویری بایدق پس نه کوزل دوشه بیجیز برلر (وَمِنْ كُلِّ شَیْءٍ خَلَقْنَاهُ وَجِیْنًا لَّكُمْ تَذَكُّرُونَ)
ت و هر برشیدن بر اتدی ایکی قسم ارکاء و دیشی (یا خود اعلی و ادنی) تا سر نصیحت قبول
ایدسکز (فَقَرُّوا اِلٰی اللّٰهِ اِنِّیْ لَكُمْ مِنْهُ نَذِیْرٌ مُّبِیْنٌ) ت (پیغمبر دیر انلره که) فاجک اللهک جاننه
البته بن سز بکون آنک جانندن اشکاره اولان قورقود بیجیم (وَلَا تَجْعَلُوا مَعَ اللّٰهِ اِلٰهًا اٰخَرَ
اِنِّیْ لَكُمْ مِنْهُ نَذِیْرٌ مُّبِیْنٌ) ت و قیلیمکز الله ایلله بر بشقه معبودی البته بن سز بکون الله
جانندن اشکاره اولان قورقود بیجیم (كَذٰلِكَ مَا اَتٰی الَّذِیْنَ مِنْ قَبْلِهِمْ مِنْ رُّسُلٍ اِلَّا قَالُوْا سَاحِرٌ
اَوْ جُنُّونٌ) ت بونک کبی کلدی اول کسه لرک یاتمه که آنردن اول و ایدیلر هیچ بر پیغمبر
مکر دیدیلر شو جادو در و یاد و نه در (اَوَاصُوْا بِهِ لَّهْمُ قَوْمٌ طٰغُوتٌ) ت آیاریری برینه
وصیفی ایتدیلر اشبوا ایشله اوله دکل بلکه آنلر آزعون کروهدلر (قَوْلُهُمْ فَاِنتَ عَلٰمُودٌ)

ت پس یوز چویر آنردن پس سن ملامت اولم سز (وَذِكْرُ اَنَّا الَّذِیْنَ تَنْفَعُ الْمُؤْمِنِیْنَ) ت
و نصیحت ویر پس البته نصیحت ویر ملک منفعت ویر رمو منلره (وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْاِنْسَ
اِلَّا لِعِبَادُوْنَ) ت ویر اندم جنی و آدمی مکر آنکی چونکه عبادت ایدلر لربکا (مَا اُرِیدُ
مِنْهُمْ مِنْ رِّزْقٍ وَمَا اُرِیدُ اَنْ یَّطْعَمُوْنَ) ت و طلب ایتیم آنلردن رزقی و طلب ایتیم که طعام
ویر سولربکا (اِنَّ اللّٰهَ هُوَ الرَّزَّاقُ ذُو الْقُوَّةِ الْمَتِّیْنِ) ت تحقیق الله رزق ویر یجی کوج کتور یجی
قوت صاحبیدر یعنی آدمی کوله و قول الوردنا که یبه جک شیلرده و ایچه جک شیلرده آنلره
معین اوللر کومک و یاردم ایدلر و الله سبحانه ایه او یلد کل والله اعلم (فَاِنَّ لِلَّذِیْنَ ظَلَمُوْا
ذُنُوْبًا مِّثْلَ ذُنُوْبِ اَصْحٰبِهِمْ فَلَا یَسْتَعْجِلُوْنَ) ت پس اول کسه لر ایچونکه کوتولک ایتدیلر
بر پای وارد (یعنی عقوبتیدن) آنلرک بکمش اولان ارقد اشلر یسک یایی کبی پس
لایقدر که تیز طلب ایتیه لر بندن (قَوْلِیْ لِلَّذِیْنَ کَفَرُوْا مِنْ یَوْمِهِمُ الَّذِیْ یُوعَدُوْنَ) ت پس
وای اولسون کافرلر ایچون آنلرک اشبو کوتشدن که وعده ویر لدی آنلره

* (سورة الطور مکیه وهی تسع واربعون آیه) *
والطور سورة می مکه ده نازل اولمش واشبو سورة قرق طقوز ایتدر

(بسم الله الرحمن الرحيم)
باغشلی اسر کبی اولان اللهک آدیلله او قورم

(وَالطُّورُ) ت طور طانی حقیچون (وَكِتَابٍ مَّسْطُورٍ فِی رَقٍّ مَّنْشُورٍ) ت و یازمش کاب
حقیچون (یعنی توریث و یاقران) که کاغده یاز یلوب نشر اولمش * ف اولور که لوح محفوظه
اطلاق یوره (وَالْبَيْتِ الْمَعْمُورِ) ت و بیت المعمور حقیچون (یعنی اول او که کوکده در)
* ف یا که به در یایدی کوکک اوستد کی کعبه در که فرشته لرک طواف ایتدیلر
اودر (وَالسَّقْفِ الْمَرْفُوعِ) ت و قالدیرلش اولان سقف حقیچون یعنی کولک (وَالْبَصْرِ
الْمُجُورِ) ت و طولود کر حقیچون * ف کوکک اوستده کی دکر اوله (اِنَّ عَذَابَ رَبِّکَ
لَوَاقِعٌ مَّالَهُمْ دَافِعٌ) البته سنک ربکک عذابی اولییدر یوقد و آتی هیچ بر دفع ایدیلر (یَوْمَ تَمُورُ
السَّجَّادُ وَاَوْتَسِرُ الْجِبَالُ سِیْرًا) ت اولکونده که تیر نور کولک تیر غمکه و کی در طاهرلر

کینه کلکله (فَوَيْلٌ لِلْمُصَلِّينَ الَّذِينَ هُمْ فِي خَوْضٍ يَلْعَبُونَ) ت پس وای اولکونده
طا کدر بجهلره که آنرا باطل سوبلکده او یونیا زاق ایدر لر (يَوْمَ يَدْعُونَ إِلَى نَارِ جَهَنَّمَ دَعَاءُ) ت
اولکونکه قیافله سور یاور لر جهنم اودی جانبته قیافله سورلکله (هَذِهِ النَّارُ الَّتِي كُنْتُمْ
يُعَذَّبُونَ فِيهَا) شوال اول اودر که اولدیکنز آنی دلانه نسبت ایدیجی (أَفَصْحَرْتُمْ أَفَلَمْ تَكُنْ
لَا تَبْصُرُونَ) ت آیاس جادولکمه در بویاسز کورمن میسکز (اصْلَوْهَا فَاصْبِرُوا أَوْ لَا
تَصْبِرُوا سَوَاءٌ عَلَيْكُمْ أَمْ عِلْمٌ غَيْبٍ مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ) ت کاکر شوا وده پس صبر ایدیکز
ویا خود صبر ایدیکز برابر در سزک اوزر که سزهمان جزا ویرمش اولور سکر او اشی حسبه که
ایشلدیکز (إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ وَنَعِيمٍ فَاكِهِينَ بَنَاتٍ أَبْنَاءَ تَاهِمٍ رَجِيمٍ وَعَذَابُ الْجَحِيمِ)
ت البته صاقنلر باغچه لرده اولور لر نعمت لرده بولور لر خوشحال اوله رق او اشی سبیلله که
ویردی آنره آنلر لر ربی و او اسیبدنکه صاقدی آنری آنلر ربی جهنمک عذابندن
(كُلُوا وَاشْرَبُوا هَنِيئًا مَّا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ) ت یکز وایچکز عیسی قولای اوله رق او اشی
سبیلله که ایشلدیکز (مُسْكِينًا عَلَى مُرْمَصَةٍ وَرَوْحًا هُمْ يَجُورُونَ) ت بری برینه
برابر دوشنش اولان قحطلر اوزرینه سوکمه رک و آنره ویریز کوزلری بولک اولان حوریلری
(وَالَّذِينَ آمَنُوا وَاتَّبَعَتْهُمْ ذُرِّيَّتُهُم بِإِيمَانٍ أَلْحَقْنَا بِهِمْ ذُرِّيَّتَهُمْ وَمَا أَلَتْنَاهُمْ مِنْ عِلْمِهِمْ مِنْ شَيْءٍ كُلِّ
أَمْرٍ عَلَيْهِمْ كَاتِبٌ رَهِينٌ) ت واول کس نه لر که ایمان کتوردیلر و ایدی آنره آنلر اولادلی
ایمان کتورمکده اولاشدر برز آنره آنلر اولادلی و نقصان ایتمه یز آنرا ایچون آنلر
عملک جزا سمندن هیچ برنی هر برکس نه ایشلدیک شینک مقابله کده کرده وره نه اولور و ف
صالح اولان کس نه لر اولادلی نه شومنه عت وارد که اگر آنرا ایمان کتورسه لر و بابالری
بولی اوزره کینه لر پس آنلر دخی بابالریک درجه لر نه ایریشور لر اولان کس نه لر عمل لردن
برنی کس و اولادلی نه پای و برمه جکلر ایکن بابالری خوشحال یورمغیچون اولادلی
شویله امر کدی و اگر بابالریک بولای اختیار ایتسه لر پس بشقه خلق لر کبی جزا بولجقدر لر
(وَأَمْدَدْنَاهُمْ بِفَاكِهَةٍ وَلَحْمٍ مِّمَّا يَشْتَهُونَ) ت و بر برینک ارقه سی صره ویریز
آنره میوه ی وانی اول بر نو عده که طلب ایدر لر (يَتَنَزَّعُونَ فِيهَا كَأْسًا لَا لَغْوٌ فِيهَا وَلَا تَأْتِيهِمْ
بِرَبِّهِمْ تَذَنُّبًا) ت اولور باغچه ده شراب کاسه سی نه باطل سوز بولنور اندونه کاه ایش یعنی
ارلر نه یهوده سوز و فقامعه اولمنا زته کم دنیاده شراب ایچنلر سر خوش قیافله ایلدکاری

کی (وَيُطَوَّفُ عَلَيْهِمْ خِلَافًا لَهُمْ كَأَنَّهُمْ أُولُو مَكِّنُونَ) ت وائلر اوزرینه کیدر کلور
طولا نور لر اول کچ اوغلانلر که کویا صدفده کیرلور ایچودر لر (وَأَقْبَلَ بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ
يَتَسَاءَلُونَ) ت و یونلور آنلر بعضی بعضی اوزرینه بری برندن سوال ایدر لر (قَالُوا إِنَّا كُنَّا
قَبْلُ فِي أَهْلِنَا مُتَشَفِّعِينَ) ت دیدیلر البته بر بوندن اول کند و اهلرک ارا سنده قور قور ایدلر
یعنی خدا نلک عذابندن (فَنَالَهُ اللَّهُ عَلَيْهِمْ عَذَابًا أَلِيمًا) ت پس نعمت ویردی الله بزره
وصاقدی بری اصیجی اولان روز کارک عذابندن ف یعنی جهنمک بوغودخی بره ایشمدی
(إِنَّا كُنَّا مِنْ قَبْلُ نَدْعُوهُ إِنَّهُ هُوَ الْبَرُّ الرَّحِيمُ) ت برلر بوندن اول عبادت ایدیجی ایدلر الله تعالی به
الله احسان ایدیجی اسر کیچدر (فَذِكْرُكَ أَنتَ يَا رَبُّكَ بِكَاهِنٍ وَلَا مُجْتَوِيٍّ) ت پس بصیجت
ویر (یا محمد) پس دکن سن ربک فضلله فالجی و دیوانه (أَمْ يَقُولُونَ شَاعِرٌ تَتَّبِعُهُ رِيبَ
الْمُتُونِ) ت بلکه دیر لر که شاعر در منتظر اولور لر آنک حقه زمانه نک واقع لرینه (قُلْ تَرَبُّوا
فَإِنِّي مَعَكُمْ مِنَ الْمُنْتَزِعِينَ) ت دیکل آنره منتظر اولکز البته بر سز که منتظر اولانلردم
(أَمْ نَأْمُرُهُمْ بِالْعَدْلِ وَهُمْ يَتَّقُونَ) ت آیایوردی آنره اشجو اعتقاد ایلد آنلر
عقلری بلکه آنلر باش چکیجی کروهلدر (أَمْ يَقُولُونَ نَقُولُ بَلْ لَا يُؤْمِنُونَ) ت آیایدر لر میکه
یلان باغلدی شوقرانی اوله دکل بلکه ایمان کتورمزلر (فَلْيَأْتُوا بِحُجَّتِهِمْ مِنْ لَدُنْ
كَأَنَّا صَادِقِينَ) ت پس کتورسونلر بونک کبی برسوزا کرطوغری ایشلر (أَمْ خُلِقُوا مِنْ
غَيْرِ شَيْءٍ أَمْ هُمُ الْغَالِقُونَ) ت یوخسه برادلدی آنلر برادلیجیستریا آنلر برادلیجی بریدر
(أَمْ خُلِقُوا مِنَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ بَلْ لَا يُوقِنُونَ) ت یوخسه براندیلری کولاری ویری بلکه
آنلر یاغزلر (أَمْ عِنْدَهُمْ خَزَائِنُ رَبِّكَ أَمْ هُمُ الْمَصْبُطُونَ) ت یوخسه آنلر یاغده میدر سنک
ربک خزینهلری یاخود آنلر غالب بریدر (أَمْ لَهُمْ سُلَّمٌ يَسْتَوُونَ فِيهِ فَلْيَأْتِ مُسْتَقِيمًا
مُسِينًا) ت آیای آنلر ایچون نردبان وارمیدر که آنلر اوزرینه جیقوب ایشیده لر آنده پس
کتورسون آنلر ایشیدنلری برواضح دلیلی (أَمْ لَهُ الْبَنَاتُ وَلَكُمُ الْبَنُونَ) ت
یوخسه الله ایچون قزلر اولوب سز کیچون اوغلانلری اولور (أَمْ تَسْأَلُهُمْ أَجْرًا فَهُمْ مِنْ
مَغْرَمٍ مُنْقَلُونَ) ت یوخسه طلبی ایدرسن آنلردن برمن در سالت ایرشدرمک اوزرینه

که آنرا شب و روز ادا ایستی آنرا اگر کلوب و بره مدکارندن بورجلوی اولمشاردن (ام) **عَنْهُمْ الْقَيْبُ فَمَنْ يَكْتُمُونَ** ت یو خسه آنرا که یاتده کیزلواولان شیرلی بیلکمی وارد که آنرا یازلر * (یعنی لوح محفوظ آنرا یاتده میدر که زعلر بجه قیامتک و به شک اصلی اولدیغنی بیلورلر) **أَمْ يُرِيدُونَ كَيْدًا فَالَّذِينَ كَفَرُوا هُمْ الْمَكِيدُونَ** ت دیلر بلکه الدافعلنی و حیللی پس کافرلر آنرا در الدافعلته ده طوالتش اولمیشلر در بعضی حیللرینک جزاسنی بولمیشلر (ام) **لَهُمْ أَغْرَابٌ بِغَيْرِ اللَّهِ** سبحانه الله عما یشرکون ت آیا آنرا ایچون برعبود و ارمیدر الله دن غیر یاکا الله ایچوندرا اند که شریک قوشلر **(وَأَنْ يَرَوْا كِسْفًا مِنَ السَّمَاءِ سَاقِطًا يَقُولُوا سَحَابٌ مَّرْكُومٌ)** ت واکورسه لر بر بارجه بی کو کدن دوشرکن دیرلر اشبور بری بری اوزرینه دوشمش بولوتدره چونکه آنرا مقدم سمدان اوزرینه بارجه دوشمینه ایمانه کلیردیشلردی اگر آنرا ته ذیب ایچون کو کدن بارجه دوشدیکنی کورسه لر بولوتدره بزمه بغمور کایوردیوایناغزلر **(فَذَرَهُمْ حَتَّى يَذُاقُوا بُعْثَهُمْ أَلَّذِي فِيهِمْ بُعْثَةٌ قَدْ أَتَتْهُمُ رِجَالٌ مِنَ الْغَايَةِ يُسْأَلُونَ)** ت پس براق آنرا اولوقته دکن که اوغرایلر اولکونلرینه که آنرا واصلی کیدوب یهوش اولورلر * ف یعنی قویویر آنرا کند و سوزلر یاغنده و او یونبازقلانده **(يَوْمَ لَا يُغْنِي عَنْهُمْ كَيْدُهُمْ شَيْئًا وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ)** ت اولکونکه دفع ایتمز آنلردن آنرا حیللری برشی ونه آنرا یاردم اولنورلر **(وَأَنَّ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا عَذَابًا بَاطُونَ ذَلِكَ وَلَكِنْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ)** ت والبته اول کسندلر ایچونکه ظلم ایتمیشلر عذاب واردراشبو کوندن غیر یولیکن آنرا چوغنی بیلزلر (واضرب لکم ربکم فأنک باعیندا و سبیح بحدربک حین تقوم ومن الیل فسیحه و ادبار النجوم) ت و صبرایت ربک حکمه منتظر اولقله و البته سن بزم کوزمزلر او کسند سن و پاک ککله یادایت او ککله ربکی اولوقته که قالقارسن صیاحده و کجه نک بعض وقتنده پاک ککله ذکر ایت ربکی و دخی یلدرلر یا تدیفی آردقجه

(سورة النجم مکیه و هی اثنتان وستون آیه)

والنجم سورة هی مکده نازل اولمش و اشبو سورة الفش ایکی ایتدر

(بسم الله الرحمن الرحيم)

باعشلی اسر کبی اولان اللهک آدیه او قورم

(والنجم اذا هوی) ت یلدر حقیچون یا تدیفی وقتده (ماضل صاحبکم و ماغوی) ت

آزعون اولادی منزک صاحبکوز و شاورمدی یوانی (وما یطق عن الهوی) ت و سوز و یلر کند و نفسک از و سندن **(إِنَّ هُوَ الْأَوَّحُ الْيُحَى)** ت دکادرقران مکروشی که کوندی یلور آنک جانینه **(عَلَّمَهُ شَدِيدُ الْقُوَى)** ت او کندی آنی زیاده قوتلواولان فرشته **(ذُومِرَةً فِاسْتَوَى)** ت عقل نام صاحبی پس (خلقت حقیقه سی اوزره) طوغر و طوردی شو فرشته **(وَهُوَ بِالْأُفُقِ الْأَعْلَى)** ت واول کوکلوکسک اولان کارنده ایدی **(ثُمَّ دَنَا فَتَدَلَّى)** ت صکره یقین اولدی پس اشاغی کلدی **(فَكَانَ قَابَ قَوْسَيْنِ أَوْ أَدْنَى)** ت پس ایرشدی ایکی یای مقدار ی اولان مسافه یاخود دخی آندن یقین اولدی **(فَأَوْحَى إِلَى عَبْدِهِ مَا أَوْحَى)** ت پس پیغای ایرشدردی اللهک قولنه اول برشیکه ایرشدردی **(مَا كَذَبَ الْفُؤَادُ مَا رَأَى)** ت یلانی داخل قلدی پیغمبرک قیامی اول برشیکه کوزیه **(كُورِدَى)** (أَفَقَارُونَهُ عَلَى مَا يَرَى) ت آتاسر شمانه ایدرمیسکزی پیغمبرایله اولشیده که کورده پیغمبر من علیه السلامه جبریل علیه السلام بتو تک اولنده کند و اصلی و صورتنده کورندی که بر تخت اوزرینه او تورمشدر کوکلوک برکارندن آخر کارینک اراسنی آنک جنسه سی قاباش و طولدومش حضرت پیغمبر شویه کورد کده قورقدی پس مسدتر سورسی نازل اولدی شید القوی و ذومره حضرت جبرائیل علیه السلامک صفتلریدر سورة کورت ده ذکر ی کلور **(وَلَقَدْ رَأَوْا نَزْلَةَ أُخْرَىٰ عِنْدَ سِدْرَةِ الْمُنْتَهَىٰ)** ت و دخی کوردی شو فرشته بی بر آخر که سدره المنتم آنک یاتده **(عِنْدَ هَاجَتِهِ الْمَأْوَىٰ)** ت شو سدره المنتم آنک یاتده قرار بولجق یاغچه واردلر **(أَذْيَغَشَى السِّدْرَةَ مَا يَغْشَى)** ت (فرشته بی کوردی) اولوقته که اورندی سدره بی اولشیکه اورندی * ف شاه ولی الله رحه الله دیر که اولوقته کوردی فرشته بی که الله سبحانه نک نور تجلیسی سدره المنتم آنک هر جانندن قوشا تشمیدی و اشبو کورمک معراج کجه سنده وقوعی بولدی والله سبحانه اعلم **(مَازَا عَالِمُ الْبَصَرِ وَمَا طَفَى)** ت اگری کیمتکک ایتدی پیغمبرک کوزی و ه قصودندن کچمدی **(لَقَدْ رَأَى مِنْ آيَاتِ رَبِّهِ الْكُبْرَى)** ت اشکاره کوردی کند و برسنک یوک اولان انشانه لریک بعضنی * ف برشقه که دخی جبرائیل علیه السلامی اول حضرت معراج کجه سنده کند و صورتده بدشبی کو کدن یوقار و سدره المنتم آنک یاتده کوردی و سدره انشی بر سر حد ذکر آندن یوقار و اولانلر آندن اشاغی اینه منزل و آندن اشاغی اولانلر یوقارو

حقیقه منزل را اول حضرت اشبوا غلک یافته جنتی کوردی و باغچ اوزرنده آلتوندن نهایتسز خوش رنگ پروانه لر کوردی که آملری کورد کده آنلک یاتنه قلب چکلور و آدن غیری کوردیکی نشانه لری الله سبحانه یاور (افرایتم اللات و اعزى) ت بکا خبر ویرک لات و عزى بتلری (ومائة الثالثة الاخرى) ت و او چنجی اولان منات بقی الله کبی میدر لر که آلمه عبادت ایدرسکز (الککم الذ کروله الاثنی) ت سز بکون او غلان والله ایچون قزى اولور (ثلاث اذا قسمة ضیری) ت اشبو قسمة انصاف سز قسمة در ف اشبو اولر بتلر که آیدر کافر لر زعم ایدر لر که بولر الله سبحانه نک قزلر یدر بولر که آنلری جن قزلر یدر (ان هی الا اسماء سمیوها انتم و ابائکم ما نزل الله بها من سلطان ان یتبعون الا الظن و ما تموی الا انفس و اقله ذجا هم من ربهم الهی) ت ذکادر اشبو مکرر باره آدلر در که آدقود بکز بولر ایله سز و سزک بابال کراشانی کوند و مدی الله آنک ثبوتی اوزرنده هیج بر دبلسل او یز سکز مکر فاسد اولان وهه مکرزه و او ایشنه که سور قسملر و البته کلو بدر آنلر کند و برلندن هدایت (ام لا انسان ما قتی) ت آبا و ارمیدر انسان ایچون او ایشنه که آرزو ایدر (فله الاخرة و الاولى) ت پس الله ایچون در آخرت و دنیا ف یعنی بتلر عبادت ایتمکدن نه فائده وارد فائده و منفعت شودر که الله سبحانه احسان ایده اولده و اخرد یعنی آخرتده و دنیاده پادشاهلق و بره (و کم من ملک فی السموات لا تغنی شفاعتهم شیئاً الا من بعد ان یأذن الله لمن یشاء و یرضی) ت و جوق فرشته لر واردر کو کرده که منفعت و یرمز آنلرک شفاعت ایتمی برشی مکر اندن صکره که اذن و یره الله و راضی اوله اولر کسینه ایچون که دبلر (ان الذین لا یؤمنون بالاخرة لیؤمنون الملائکة تسبیة الاثنی) ت البته اولر کسینه لر که یا غزلر آخرنه آدقود لر فرشته لر قزلرک آدن (و ما لهم به من علم ان یتبعون الا الظن و ان الظن لا یغنی عن الحق شیئاً) ت یوقدر آنلر ایچون اشبو سوزلر نک ثبوتنه هیج بر بیلک تابع اولر لر مکر کانه و وهه هم تقع ایتمز حقیقه قی بیلکدن برشی (فاعرض عن ولی عن ذکرنا و لم یرد الا الحیوة الدنیا) ت پس یوزجو یر اولر بر کسینه دنکه یوزجو یردی بزى ذکر ایتمکدن و دیلدی مکر دنیادیر لکنی (ذلک مبلغهم من العلم ان ربک هو اعلم عن ضل عن سبیلده و هو اعلم عن اهتدی) ت اشبو در آنلرک نهایتی بیلک یوزندن (یعنی آنلرک یلدر یکنک نهایتی شودر) البته سنک ربک بیلجیدر اولر

کسینه بیکه آزدی اللهک یولنده و الله بیلجیدر اولر کسینه بیکه طوغر و یولی بولدی (ولله ما فی السموات و ما فی الارض لیجزی الذین اساءوا و یعامر او یجزی الذین احسنوا بالحقسنى) ت و الله ایچون در اولش بیکه کو کارده و یرده وارد و ایشک آخری جزا یرده اولر کسینه لر که کو بولک ایتدیلر اولنشی حسنه که ایشلدر یوزجو یرده اولر کسینه لر که بولک ایتدیلر کو زلر خصلتله (الذین یجتنبون کبار الاثم و القوا حش الا اللهم ان ربک واسع المغفرة و هو اعلم بکم اذا نساکم من الارض و اذا نتم اجنسة فی بطون امهاتکم فلا ترکوا انفسکم طوعاً و امراً من انق) ت اولر کسینه لر که صاف نورلر بولک اولان کاهلردن و حیاسلر لقتدن کو چک کاهلردن غیری البته سنک ربک زیاده باغشلیجیدر اولر یاور سنک احوال کزی اولوقته که براتدی سزى طبر اقدن و اولوقته که سز جو حقه دیکر زانلر کرک قارنلرنده پس او بیکر نفس لر کزی الله بیلجیدر اولر کسینه بیکه صاف قسدى (افرايت الذی تولى) ت آبا کورمدکی اولر کسینه بیکه یوزجو یردی (و اعطى قلباً واکدی) ت و یردی برا زماندن و قتی اولدی فای • ف یعنی ایمان کتورمکه آزیچق شروع ایتدی صکره آنک قلبی قتی اولدی (اعنده علم الغیب فهو یرى) ت آبا آنک یاتنده میسدر کیزلوی بیلک پس دیر سنکه شوهر برشی کوزیله کورد (ام لم ینبأنا فی مصف و سى) ت یا خبر و یرادی او اشی ایله که موسانک صحیفه لرنده در (و ابراهیم الذی و قى) ت و وفا صاحبی اولان ابراهیمک صحیفه لرنده در • ف یعنی ابراهیم الله سبحانه نک حقنى ادا ایتدی (الا تر و ازره و زر آخری) ت (صحیفه لرک مضمونی شوکه) فالدر من هیج بر فالدر یچی بر آخرک کاهى یوکنی (و ان لیس الانسان الا ما سى) ت و شوکه ایرشمز انسانه مکر او ایشنه که ایشلدی (و ان سعبه سوف یرى) ت و شوکه انسانک سعبی کورینور (ثم یجزاه الجزاء الاولی) ت صکره و یرلش اولور اکاشوسى حسنه تمام جزا (و ان الی ربک المنتهى) ت و شوکه ربکک جانیته در کیر و د و غلک (و انه هو اجمعک و ابکی) ت و شوکه الله کولدردی و اغلغدی (و انه هو امانت و احی) ت و شوکه الله اولدردی و دیرلغدی (و انه خلق الزوجین الذکر و الانثی) ت و شوکه براندی الله ایکی قسمی ارکک و دیشی (من نطفة اذا تمنى) ت منیدن اولوقته که آتلدی رجه (و ان علیه

النَّشْأَةَ الْآخِرَى) ت وَالله اوزرینه در بر آخر کرده دخی براتقی (وَأَنَّهُ هُوَ أَتَى وَاقِعِي) ت
 وشوکه زن کین بصدی و سرمایہ و پردی (وَأَنَّهُ هُوَ رَبُّ الشَّعَرَى) ت وشوکه الله در شهری
 ادلویلدن زبسی ه ف شهری بر یولک یلدن در عربلک بعضی اکعبادت ایتدیلر
 (وَأَنَّهُ أَهْلَكَ عَادَ الْأُولَى) ت وشوکه الله ایتدی اولکی عادی (وَعُودُفَا ابْنِي) ت
 وهلاک ایتدی عودی پس هیچ کس نه بی کیر و بر اقدی (وَقَوْمُ نُوحٍ مِنْ قَبْلِ أُمَمٍ كَانُوا أَظْلَمَ
 رَاطِنِي) ت وهلاک ایتدی نوح ک گروهی بودند اول تحقیق آنرا زیادہ ظلم ایشلی و زیادہ
 آزعون ایدیلر (وَالْمُؤْتَفِكَةَ أَهْوَى) ت وموتفکه شهرینی آساغی بره بر اقدی (فَقَشَّاهَا
 مَا عَشَى) ت پس اورتدی آنک اوزرینه اولشیی که اورتدی یعنی طاش یاغدردی آنک
 اوزرینه (فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكَ تَتَمَارَى) ت پس قنقسنه ربک انعمت لرندن ای آدی شیمه ایدرسن
 (هَذَا نَذِيرٌ مِنَ النَّذْرِ الْأُولَى) ت اشبو یغمبر قورقود یچیدر اولکی قورقود آنک جنسنندن
 (أَزِفَتِ الْأَزِفَةُ) ت یقین کادی قیامت (لَيْسَ لَهَا مِنْ دُونِ اللَّهِ كَاشِفَةٌ) ت یوقدر
 آنکیچون الله دن غیری هیچ بر ظاهر قیامی (إِنِّي هَذَا الْمَدِيدُ تَجِبُونَ) ت آیا اشبو
 سوزدن تعجب ایدر یسکز (وَتَضَحَّكُونَ وَلَا تَتَذَكَّرُونَ) ت وکولرسکز و اغلرسکز (وَأَنَّهُمْ
 سَامِدُونَ) ت و سزلرا یونبازاق اید یچیسکز (فَأَجِدُوا اللَّهَ وَأَعْبُدُوهُ) ت پس عجد ایدک
 الله تعالی به و عبادت ایدک

(معهده)

• (سورة القمر مکیه وهی خمس وخمسون آیه)

• (قرسوره می مکده نازل و ایش و سورہ الی بش آیتدن)

• (بسم الله الرحمن الرحيم)

• (باغشایچی اسر کیچی اولان اللهک آدیله او قورم)

(اقْتَرَبَتِ السَّاعَةُ وَانْتَقَى الْقَعْرُ) ت یقین کادی قیامت و یارلدی آی ه ف شاه ولی الله
 رحه الله دیر که اشبو و اشارتدن اول قصه به که کافر لر حضرت یغمبر صلی الله علیه و سلم دن
 معجزه طلب ایتدیلر الله سبحانه آی ایکی پاره ایتدی بریسی ابو قیس طاغی اوزره کادی
 وایکیمسی قیامت ان طاغی اوزره (وَأَن يَرْوَا آيَةً يَرْضَوْنَ وَيَقُولُوا كَرِهَ الْمُحْسِنُونَ) ت واکر کافر لر

کورسه بر نشانه بی یوزچور لر رود لر اشبو نشانه قوت و جاد و ایدر ه ف هج کولرند
 کیجه نک یار یسند کافر لر جمع اولش لرایدی و اول حضرت آنلر وعظ ایدر و یلدیر لرایدی
 و آنلر آنک یغمبر اولدیغنه بر نشانه طلب ایتدیلر اول حضرت یوردیکه کولک جاننه باقلک
 برکه باقسه لر که ای ایکی پاره و ایش بر پاره می مشرق جاننه و اردی و بر پاره سی مغرب جاننه
 اشبو معجزه بی کافر لر کالیله مشاهده و معاینه ایتدیلر صکره ه ایکی پاره بری برینه قاوشوب
 جمع اولدی اشبو نشانه قیامتک علامت لرندن روکله سیده کولر و غیر یسی اشبو کی پاره پاره
 اولسردر (وَكَذَّبُوا وَاتَّبَعُوا أَهْوَاهُمْ وَكُلُّهُمْ فِي سَقَرٍ) ت وبلانه نسبت ایتدیلر و نایع
 اولدیلر کندن و نفس لرینک آرزو سنه و هر برایش قرار بولشدر ه ف یعنی آنلرک عذاب بی دخی
 بروقت معینده کلسردر (وَلَقَدْ جَاءَهُمْ مِنَ الْأَنْبَاءِ مَا فِیهِ حُزْنٌ) ت والیه کادی آنلر
 خبر لدن اولشیمکه آندہ نصیحت واردر (حِكْمَةً بِالْعَمَةِ فَأَتَقْنِي النَّذْرُ) ت کولر بدتر عام اولان
 بیلکک پس فائده ویرمن قورقود یچیلر (فَقُولْ لَهُمْ يَوْمَ يَدْعُ الدَّاعِ إِلَى شَيْءٍ تُكْفِرُ) پس
 یوزدوندن آنلر دن اولکونکه چاغر بر چاغر یچی نفس خوش شایمان شی جاننه ه ف اشبو
 منکر اولان شی حسابدر (خُشَعًا أَبْصَارُهُمْ يَخْرُجُونَ مِنَ الْأَجْدَاثِ كَأَنَّهُمْ جَرَادٌ مُنْتَشِرٌ)
 ت بالوارمق علامتی ظاهر اولور آنلرک کوزلری اوزرینه چیقارلر اولکونده قیرلندن
 دیر سنکه آنلر طاعلش چکر که درلر (مُطْعِنِينَ إِلَى الدَّاعِ يَقُولُ الْكَافِرُونَ هَذَا يَوْمٌ عَسِرٌ) ت
 چابکک ایدر لک چاغر یچی جاننه دیر کافر لر اشبو چنن اولان کوندن (كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ
 نُوحٍ فَكَذَّبُوا عَبْدَنَا وَقَالُوا مَجْنُونٌ وَازْدُجِرَ) ت یلاهی صایذی بودند اول نوح ک قوی پس
 بلانه نسبت ایتدیلر بزم قوازی و دیدیلر دیوانه در و تبلیغ دن منع اولندی (فَدَعَا رَبَّهُ أَنِّي مَغْلُوبٌ
 فَانصُرْ) ت پس دعا ایتدی ربی جاننه که بن مغلوب اولدم پس انتقام چک (فَقَحَّضْنَا أَنَّى جَاءَ
 السَّمَاءِ مَاءً فَسُفَّتْ وَأَصْبَحَ لُجُجٌ فِي الْوَادِ) ت و جحر نا الارض
 عیوننا فالتی الماء علی امر قد قدر) ت و آفتدق بردن بیکار لر یس یاغدی صوهر جانب دن
 مقدار و لشمش ایش اوزرینه یعنی قومک هلاکی اوزرینه (وَجَاءَهُمْ عَلَى دَانِ الْوَاخِ وَدُسِرَ) ت
 ویندر لک نوحی تحت و میخ صاحبی اولان قاین اوزرینه (تَجَرَّى بِعَيْنَيْهِ آجْرًا يُدَمِّنُ مَنْ كَانَ كُفِرَ)
 یوردی بزم کوزمزلک او کنده انتقام جهنمه اول کسنه ایچونکه ایتدیدی انی یعنی نوح

حضرتك انتقامي ايچون (وَلَقَدْ نَزَّلْنَاهَا آيَةً فَهَلْ مِنْ مُدْرِكٍ) ت وكيرو بر اقدق شو عقوبتي
بر نشانه پس ايا بر نصيحت قبول ايديجي وارميدرد * ف يعني دنياده نوحك وقتندن فايقلرك
جنسي جاري اولدي يا خود نوح عليه السلامك فايغسلك عييدرد جودي طاعني اوزرنده
بر قاج قارن قاش حق اشبو املك اول كچنلرك بعضي اني كورمش (فَكَيْفَ كَانَ عَذَابِي
وَنَذِيرٌ) ت پس نيجه اولدي بيم عقوبتم وقور قتم (وَلَقَدْ بَيَّرْنَا الْقُرْآنَ لِلَّذِينَ هَلْ مِنْ مُدْرِكٍ)
ت وقولاي قلدي قرآني تانصيحت اله لر پس اياهي بر نصيحت قبول ايديجي وارميدرد (كَذَّبَتْ
عَادُ فَكَيْفَ كَانَ عَذَابِي وَنَذِيرٌ) ت يلا نه نسبت ايتد يلا عادي قومي پس نيجه اولدي بيم عذابم
وبيم قور قتم (اِنَّا ارسلناهم رجا صر صرافي يوم تحس مستقر) ت بزر كوندردك آنلر
اوزر يسه شددتلو اولان روز كاري زياده قاي اولان او غور سز اولان كونده * ف يعني
شوكونك او غور سز قاي قالدرددي تا آنلر عا مالهلاك اولميجسه وشوكونك او غور سز قاي
كافرله كوره ايددي بوخسه او غور سز قاي هميشه خلق اوزره باقي قالددي (نَزَّاعُ النَّاسِ كَانَهُمْ
اِيْمَارُ قُحْلٍ مُنْقَعٍ) ت قوبار آدملري دير سن كه آنلر كو كندن قوبوب دوشمش خر ما انجلريد
(فَكَيْفَ كَانَ عَذَابِي وَنَذِيرٌ) ت پس نيجه اولدي بيم عذابم وبيم قور قتم (وَلَقَدْ بَيَّرْنَا الْقُرْآنَ
لِلَّذِينَ هَلْ مِنْ مُدْرِكٍ) ت وقولاي قلدي قرآني تانصيحت اله لر پس اياهي بر نصيحت
قبول ايديجي وارميدرد (كَذَّبَتْ ثَمُودُ بِالنُّذُرِ) ت يلا نه نسبت ايتدي خود قومي قور قوديجيلري
(فَقَالُوا ابْشِرْنَا وَاحِدًا نَتَّبِعُهُ اِنَّا اِذَا لِيَ ضَلَالٍ وَسُعُرٍ) ت پس ديد يلايا كندو قودومزدن
بر آده هي اتباع ايدلم البته بزا ولوقتمه از غوناقده و ذواته لكده اولورز (اَلَا اِنَّ الَّذِي كَرَّمْنَاهُ
مِنْ مِثْنَابِلٍ هُوَ كَذَّابٌ اَشِرٌ) ت ايا ايندر لعي وحي آنك اوزر يسه بزم ارا من دن او يله دكل
بلكه اول كندويي بكمنش زياده يلايجيدرد (سَيَعْلَوْنَ عَذَابَ الْكَذَّابِ الْاَشِرِ) ت البته
يلاورلار ين كه كيدر كندويي بكنيجي اولان يلاحي (اِنَّا مَرْسَلُو النَّاسِ قِسْمَتَهُمْ فَارْتَقِبْهُمْ
وَاصْبِرْ) ت البته بزر كوندرد يزد يسي دويي آنلر صنامق اجلچون پس اي صالح مستظر
اول آنلر وصبر ايت آنلرك جفا سته (وَيُنَبِّئُهُمُ اَنَّ الْمَاءَ قِسْمَةٌ بَيْنَهُمْ كُلٌّ شَرْبٌ مَحْضَرٌ) ت وخبردار
قيل آنلر كه صوقست اولمشدرد آنلرك ار استده صودن بر ياي اوزره صاحبي حاضر اولور

ف شويدي دوه هر بر صو وزر كه صوايچي كه وار سبيدي حله حيوانلر اذن قاجارلر
ايددي پس الله سبحانه نوبت مهر رايتد يكه بر كون اول دوه ايچون اوله وبر كون سائر حيوانلر
ايچون (فَنَادَوْا صَاحِبَهُمْ فَتَعَاطَى فَعَقَرَ) ت پس چاغرد يلا كندو ارقداش لر يني پس اللريني
اوزادوب كسدي * ف بر حيا سز قاري وار ايددي و آنلر مواشي سي جو غيدي پس اشبو قاري
كندو آشنالردن بر يسي از غون قلددي اول دخي دويي كسدي (فَكَيْفَ كَانَ عَذَابِي وَنَذِيرٌ)
ت پس نيجه اولدي بيم عذابم وبيم قور قتم (اِنَّا ارسلناهم صيحة واحدة فكانوا كهشيم
مُخْتَضِرٌ) بزر كوندردك آنلر اوزر يسه بر شدتلو اولان اوزي پس اولد يلا حيوان اغيلانه
قوغش ت كن صاركبي كه قريلوب اوفق تفك اوله * ف شاه ولي الله رحمه الله دير كه خطيره
بر قوشا ديجيدرد كه قوري دالوردن وتكندن قيون ايچون اغيل بنايدردلر زمانه نك مرور يله
مواشيك چكنه مسندن ايا قلدده سور يلوب اوفق تفك اولور الله سبحانه آنلري شوچكش
وايا قلدده سوراش اولان اغيله بگزندي (وَلَقَدْ بَيَّرْنَا الْقُرْآنَ لِلَّذِينَ هَلْ مِنْ مُدْرِكٍ) ت
وقولاي قلدي قرآني تانصيحت اله لر پس اياهي بر نصيحت قبول ايديجي وارميدرد
(كَذَّبَتْ قَوْمُ لُوطٍ بِالنُّذُرِ) ت يلا نه نسبت ايتد يلا لوطك قومي قور قوديجيلري (اِنَّا ارسلنا
اِيْمًا حَاصِبًا اِلَّا آلَ لُوطٍ نَحْنُ اَنَّهُمْ بِسُحْرِ) ت بزر كوندردك آنلر اوزر يسه طاش يا غدر يچي
اولان روز كاري مكر لوطك او تيك مردملري كه خلاص ايتدك آنلري سحر وقتده (نِعْمَةٌ
مِنْ عَزِيدِنَا كَذَلِكَ نَجْزِي مَنْ شَكَرَ) ت كندو يانمزدن اولان اسر كيكله اشبو كبي بزارلر
اول كسنه ييكه شكر ايتدي (وَلَقَدْ اَنذَرْنَاهُمْ بِطُنَّتِنَا اَنَّا نَنفِرُ وَاِنَّا لَنُذِرُ) ت ولوط قور قودندي
آنلري بزم عقو بتمزدن پس مكبر مايتد يلا اشبو قور قود قلدده (وَلَقَدْ رَاوَدُوهُ عَنْ ضَيْفِهِ فَطَمَسْنَا
اَعْيُنَهُمْ فَذُوقُوا عَذَابِي وَنَذِيرٌ) ت وسوزيد يلا لوطه تا غافل قيلدرا ني مسافر لر يني حفظ
ايتكندن پس كور قلدي آنلرك كوزلريني ديدك طادي بكمز بيم عذابي وبيم قور قتم
(وَلَقَدْ صَبَّحَهُمْ بِكُورَةٍ عَذَابٍ مُّسْتَقَرٍّ) ت وچايددي آنلري بر صبح وقتده آنلرده قرارلشيجي بر
عذاب (فَذُوقُوا عَذَابِي وَنَذِيرٌ) ت پس ديدك طادي بكمز بيم عذابي وبيم قور قلددي (وَلَقَدْ
بَيَّرْنَا الْقُرْآنَ لِلَّذِينَ هَلْ مِنْ مُدْرِكٍ) ت وقولاي قلدي قرآني تانصيحت اله لر پس اياهي
بر نصيحت قبول ايديجي وارميدرد (وَلَقَدْ جَاءَ آلَ فِرْعَوْنَ النُّذُرُ) ت وكادي فرعونك ايتد يلا

کیدیچی اولان قایقاز کرده که طاعن کیدر (قبای آلامر بیکانکدبان) ت پس ربکزک
 نعمتلرک قنقسنی یلان صیارسکز (کُلْ مِنْ عَلَیْهَا فَاَنْ وَیَقِ وَجْهَ رَبِّکَ ذُو الْجَلَالِ
 وَالْاِکْرَامِ) ت هرکسینه که یرک اوزرنده واردر قانی اولور و باقی فالورسک ربکزک ذاق که
 یوکلک وانعام صاحبیدر (قبای آلامر بیکانکدبان) ت پس ربکزک نعمتلرک قنقسنی
 یلان صیارسکز (یَسْأَلُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْاَرْضِ كُلُّ يَوْمٍ هُوَ فِي شَأْنٍ) ت طلب ایدر الله دن
 اول کسینه که کور کرده و یرده واردر هر بر کونده الله بر حالده در * یعنی نعمت و یرمک
 و یا عذاب ایتمک یاسه بد قیلق و یا شقی قیلق و یا یرمک و یا اولدرمک و الله اعلم (قبای آلامر
 رَبِّکَ تَنْکَذِبَانِ) ت پس ربکزک نعمتلرک قنقسنی یلان صیارسکز (سَمِعْتُ رُکَّعًا مِنْ رَبِّی
 النَّقْلَانِ) ت هر شیدن فارغ اولوب بنزه توجه ایدر زای جن و آدمی * یعنی حسابکزی
 کور مکچون چابک قه مداید رز (قبای آلامر بیکانکدبان) ت پس ربکزک نعمتلرک
 قنقسنی یلان صیارسکز (بِاَمْرِ عَشْرَ الْجَنِّ وَالْاِنْسِ اِنْ اَسْتَطَعْتُمْ اَنْ تَقْدُوا مِنْ اَقْطَارِ السَّمَوَاتِ
 وَالْاَرْضِ فَانْزِلُوْا لَا تَقْدُوْنَ اِلَّا بِاِطْمَانٍ) ت ای جن و آدم قومی اگر قادر اولسکز که طشره
 چیه سکز کوکلرک و یرک کارندن پس طشره چیه ک چیه بیاز سکز مکر قوتله یقی شوقوت
 یرده در (قبای آلامر بیکانکدبان) ت پس ربکزک نعمتلرک قنقسنی یلان صیارسکز
 (رُسُلٌ عَلَیْکُمْ نَوَاطِلٌ مِنْ نَارٍ وَنَحَاسٍ فَلَا تَقْصِرْنَ اَنْ تَنْذِرْنَ) ت کوندراش اولورسکز اوزر که بر شه
 اوددن و دخی دغان پس مقابله یه قادرا اولورسکز (قبای آلامر بیکانکدبان) ت پس ربکزک
 نعمتلرک قنقسنی یلان صیارسکز (فَاِذَا انْشَقَّتِ السَّمَاءُ فَکَانَتْ وَرْدَةً کَالْذَّهَبِ) ت پس
 وقتا کبار یاور کولک پس اولور قمری کل رنگنده قمری دری کبی (قبای آلامر بیکانکدبان)
 ت پس ربکزک نعمتلرک قنقسنی یلان صیارسکز (فِیَوْمِئِذٍ لَا یَسْأَلُ عَنْ ذَنْبِهِ
 اِنْسٌ وَلَا جَانٌ) ت پس اول کونده سوال اولغش اولور کسند و کاهنسدن نه بر آدم و نه بر جن
 (قبای آلامر بیکانکدبان) ت پس ربکزک نعمتلرک قنقسنی یلان صیارسکز (یَعْرِفُ
 الْجَحْرُمُونَ بِسَیِّئَاتِهِمْ فِیَوْمِئِذٍ اَلْوَصٰی وَالْاَقْدَامُ) ت یلغش اولور کونوا یشلیر کند و قیاقیل

پس طوتیاورلر انلرک تویندن و دخی آیا فلرندن (قبای آلامر بیکانکدبان) ت پس ربکزک
 نعمتلرک قنقسنی یلان صیارسکز (هٰذِهِ جَهَنَّمُ الَّتِیْ یُکَذِّبُ بِهَا الْجَحْرُمُونَ) ت اول جهنم که
 یلان نسبت ایدر ایدی آفی کونوا یشلیر (بَطُوْفُونَ بِهَا وَبَیْنَ جِیمِ اَنْ) ت کلوب
 کیدرلر آنک ارا سنده و قای یلغش اولان اهیجق صویک ارا سنده (قبای آلامر بیکانکدبان)
 ت پس ربکزک نعمتلرک قنقسنی یلان صیارسکز (وَلَنْ خَافُ قَامَ رَبِّیْ جَهَنَّمَ) ت و اول
 کسینه ایچونکه قورقدی طورم قدین ربکزک ضرورنده ایکی باغچه اولور (قبای آلامر بیکانکدبان)
 ت پس ربکزک نعمتلرک قنقسنی یلان صیارسکز (ذَوَاتَا أَفْنَانٍ) ت اول ایکی
 باغچه لر چوق دالیر صاحبیدر (قبای آلامر بیکانکدبان) ت پس ربکزک نعمتلرک
 قنقسنی یلان صیارسکز (فِیْمَا عِیْنَانِ تَجْرِیَانِ) ت شوا یکی باغچه ده ایکی ییکار آفر (قبای
 آلامر بیکانکدبان) ت پس ربکزک نعمتلرک قنقسنی یلان صیارسکز (فِیْمَا مِنْ کُلِّ
 فَاکِهَةٍ رَّوْجَانٍ) ت شوا یکی بوستانده هر بر میوه دن ایکی قسم واردر (قبای آلامر بیکانکدبان)
 ت پس ربکزک نعمتلرک قنقسنی یلان صیارسکز (مُسْکِنِیْنِ عَلٰی فُرُجٍ
 بَطَانِیْنِ اِسْتَبْرَقَ وَجْهَی الْجَنَّتِیْنِ دَانِ) ت سو کونورلر دوشلر و فرشلر اوزرینه که آنلرک
 استارلری قالین اولان دیساندر و شوا یکی باغچه نک میوه سی یقیندر * یعنی قولایلقله
 آنور (قبای آلامر بیکانکدبان) ت پس ربکزک نعمتلرک قنقسنی یلان صیارسکز
 (فِیْمَا قَاصِرَاتِ الطُّرَفِ لَمْ یَطْمِثْهُنَّ اِنْسٌ قَبْلَهُمْ وَلَا جَانٌ) ت شو کوش کورده کوزلرین آشاغی
 دیگیجی حوریلر واردر که طوعمش آنلری هیچ برانس قوبه لرندن اولور و نه بر جن (قبای آلامر
 رَبِّکَ تَنْکَذِبَانِ) ت پس ربکزک نعمتلرک قنقسنی یلان صیارسکز (کَلَّیْنِ الْیَاقُوْتُ
 وَلِلرَّجَانِ) ت دیرسکه شو حوریلر یاقوت و مرجاندلر (قبای آلامر بیکانکدبان) ت
 پس ربکزک نعمتلرک قنقسنی یلان صیارسکز (هَلْ جَزَاءُ الْاِحْسَانِ اِلَّا الْاِحْسَانُ) ت
 نکادر ایا یشلرک مزیدی مکر انعام ایتمکدر * ف یعنی کوزل اولان عبادتک بدلی کوزل

اولان تو ایدر (فَبَآئِ آلَ رَبِّكَ كَذِبَانِ) ت پس ربكزك نعمتلرنك قنقى بر یسنى یلان
صیارسكز (وَمِنْ دُونِهِمَا جَنَّتَانِ) ت وشوايكي باغچه لر دن غیری ایکی باغچه ده
واردر (فَبَآئِ آلَ رَبِّكَ كَذِبَانِ) ت پس ربكزك نعمتلرنك قنقى بر نعمتی یلان صیارسكز
(مُدَّهَامَتَانِ) ت اول ایکی باغچه لر غایت نیشلا سکندن قره لغسه مائلدر لر (فَبَآئِ آلَ
رَبِّكَ كَذِبَانِ) ت پس ربكزك نعمتلرنك قنقى بر یسنى یلان صیارسكز (فَبَآئِ
عِثَّةَ نَارٍ) ت شوايکی باغچه ده ایکی قاینایچی یکار واردر (فَبَآئِ آلَ رَبِّكَ
كَذِبَانِ) ت پس ربكزك نعمتلرنك قنقى بر یسنى یلان صیارسكز (فَبَآئِ
وَنُحُلٍ وَرَمَانٍ) ت شوايکی باغچه ده مبره ونرما آنجی و نارا ولور (فَبَآئِ آلَ رَبِّكَ كَذِبَانِ)
ت پس ربكزك نعمتلرنك قنقى بر یسنى یلان صیارسكز (فَبَآئِ خَيْرَاتِ حِسَانٍ) ت شو
باغچه لر ده و كوشكلر ده كزیده و صاحب جمال اولان خانقاه واردر (فَبَآئِ آلَ رَبِّكَ
كَذِبَانِ) ت پس ربكزك نعمتلرنك قنقى بر یسنى یلان صیارسكز (حُورٌ مَّقْصُورَاتُ
فِي الْخِيَامِ) ت حوریلر چادر لر ایچنده کیزلور لر (فَبَآئِ آلَ رَبِّكَ كَذِبَانِ) ت پس
ربكزك نعمتلرنك قنقى بر یسنى یلان صیارسكز (لَمْ يَطْمِئْنُوا أَنَّهُمْ لَآ جَنَّةٌ
بِأَشْمُو بَدْرٍ آنلر ده بر آدمی آنلر دن اول ونه بر جن (فَبَآئِ آلَ رَبِّكَ كَذِبَانِ) ت پس
ربكزك نعمتلرنك قنقى بر یسنى یلان صیارسكز (مَتَّكِئِينَ عَلَى رَفُوفٍ خُضِرَ وَبَقَرَى
حَسَنٍ) ت سو كمشلر در یشل یسندق اوزرینه و كوزلر دوشكلر اوزرینه (فَبَآئِ آلَ
رَبِّكَ كَذِبَانِ) ت پس ربكزك نعمتلرنك قنقى بر یسنى یلان صیارسكز (تَبَارَكَ اسْمُ
رَبِّكَ ذِي الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ) ت بر كمشلر در سندن ربكك آدی یوكلك صاحبی و احسان
صاحبدر (اشبو سورده هر آیتده نعمتلری صایدی و ییلدردی آنلر دن بعضی شعلیدن
نعمتدر و بعضك خبرینی ویرمك خود نعمتدر)

* (سورة الواقعة مكية وهي ست وتسعون آية) *
واقعه سورده می مکده نازل اولمش و اشبو سورده طفسان التي آتدر

(بسم الله الرحمن الرحيم)

باغشلیچی اسر کچی اولان اللهك آدیلر اوقورم

(إِذَا وَقَعَتِ الْوَاقِعَةُ) ت خاطره كنور اولوقسكه متحقق اولور قیامت (لَيْسَ لَوْعَتِهَا
كَاذِبَةٌ) ت یوقدر وقوی وقتنده هیچ بر یلا نچی نفیس یعنی چله آدم لر مسلمان اولور لر
طاكق و یلان سوبكك آندله اولمز (خَافِضَةٌ رَافِعَةٌ) ت آلقق قیلجیدر بر پاره كسنه لر
ویوجه قیلجیدر بر طاقسه بی (إِذَا رَجَّتِ الْأَرْضُ رَجًّا) ت اولوقسكه تیر نور بر
شدتلو تیرنكله (وَبُسَّتِ الْجِبَالُ بُسًّا) ت وپاره پاره اولور طاعلر زیاده پاره پاره
اولغله (فَكَانَتْ هَبَاءً مُنْبَثًّا) ت پس اولور طاعلش توز كچی (وَكُنْتُمْ أَزْوَاجًا ثَلَاثَةً) ت
اولور سكر سز اوج قیم (فَأَصْحَابُ الْمَيْمَنَةِ) ت پس سعادت اهل (مَأْصَحَابُ الْمَشْأَمَةِ) ت
نه حال اوزرینه اولور سعادت اهل (وَأَصْحَابُ الْمَشْأَمَةِ) ت و شقاوت اهل (مَأْصَحَابُ الْمَشْأَمَةِ)
ت نه حال اوزرینه اولور شقاوت اهل (وَالسَّابِقُونَ السَّابِقُونَ) ت و ایلر
كلنر خود آنلر در ایلر و كلنر * ف یعنی ایلر و كان آنلر در كه ایمان آیتكده ایلر و كلنلر در
و بو ایلر و كلنلر در یقین اولنلر * ف یعنی الله سبانه نك اسر كسنده یقین اولنلر در
(فِي جَنَّاتٍ النَّعِيمِ) ت نعمت باغچه لر ده اولور لر (ثَلَاثَةٌ مِنَ الْأَوَّلِينَ وَ قَلِيلٌ مِنَ الْآخِرِينَ) ت
سابقلر كچن امتلر دمچو قدر لر و آخرلر ده آذر لر (یعنی محمدك امتلر دن) * ف اول كچنلر دن
هر اد حضرت آدم دن حضرت محمد دكین كچن امتلر در و آخرلر دن هر اد اشبو امتلر در اول
و آخر دن هر ادی اشبو پیغمبر صلی الله علیه وسلم امتلر در یعنی اعلی درجه صاحب لری اشبو
امتلك اولنده چوق بولمشلر و آخرلر ده آذر بولنور (عَلَى سُرُرٍ مَوْضُونَةٍ مُتَكِنِينَ عَلَيْهِمْ)
مُتَقَابِلِينَ) ت التوندن طوقمش تحتلر اوزرنده اكلشور لر سو كندور لر آنلر اوزرینه
بری برینه قارشو قارشو به اولوب (يَطُوفُ عَلَيْهِمْ وِلْدَانٌ مُّخْتَلِفُونَ أَلْوَاحٌ وَآبَارٍ مُّتَجِدَّةٌ
وَكُلٌّ مِنْ مِّنْ مِّنْ لَّا يَصْغُرُونَ عَنْهُمُ أَلَّا يَزِفُونَ) ت دولا شور لر آنلر ك یا ته طفولیت نازه لكنده
اولان نوجوانلر دایم دستلر یزید اقلرله و ابر یقلا یله صافی اولان خردن طولو یلالر
ایله كه باش آغریسی اولمز آنلر ده اول شرایدن و بایلر لر و اوصلری كیمز (وَقَا كِهَةٌ مِّمَّا
يُخْبِرُونَ وَ لَحْمٌ طَرِيعٌ مَّا يَشْتَمُونَ وَ حُورٌ عِزٌّ كَامِلَاتُ الْوُجُوهِ الْمَكْنُونِ) ت و دخی دولا شور

اول نو جوان هر جنس میوه ایله که انلاری بکنور و اشته ایستد کله قوش اتیله (وانلر ایچون) حور وار که صدف ایچنده ستر اولمش وال طوقش ماش انجی و ضر و اید کی طایفه لردر (جوانیم کائوایم کائون) ت بونلر انلر ایشد کله نه جز اوله رف ویر یلور (لایسکون) فیه الغوا ولا تائیم الا سلاما سلاما) ت ایشتر لرشو باغچه لده باطل و چرکین اولان سوزی ونه بر حرفیکه گاه اوله لیکن ایشد لر سوزیکه بر لرینه سلام سویلر (واصحاب الیمین ما اصحاب الیمین فی سدر منضود و ظل منضود و ماء منکوب و قافیه کثیره لام مقطوعه ولا تمزج و قرش منقوعه) ت و صاغ ال اهلی نه حال اوزرینه اولور صاغ ال اهلی ت کنسز اولان عربستان کراسی دید کله نبی انجلیک التنده اولور لر و میوه سی قات قات اولان موز انجلیک یاتنده اولور لر و اوزون کولکده اولور لر و آ قان صولر یاتنده اولور لر و جوق میوه لر یاتنده اولور لر که تو کتوز آندن منع اولمیز و یوکسک دوشکده اولور لر (انا انشائنا نساء فجعلناهن ابکارا عربا ثر ابا لاصحاب الیمین) ت بزر براندق دینا سالرینی (جنتده) بر نوع یراتقله که بصدق انلری با کره سوکیلی قوجه لر یاتنده (یعنی شبیه و نازایله و زوجه لر ی) اولان صاغ ال اهلی ایله بر یاتنده یعنی اوزو زاویا شنده اولور لر (ثله من الاولین و ثله من الاخرین) ت اول صاغ ال اهلی جوق کروهدر لر اول یکن امتلردن و جوق جماعتدر لر آخرگی امتلردن ف صاغ ال صاحبی و صول ال صاحبی شونلدر که اگر بر کسینه نک عمل دفتری صاغ الله ویریلورسه ا کا صاحب عین یعنی صاغ ال اهلی دیر لر و یوکسینه جنتلکدر و اگر عمل دفتری صول الله ویریلورسه ا کا صاحب شمال یعنی صول ال اهلی دیر لر و یوکسینه جهنملکدر (واصحاب الشمال ما اصحاب الشمال) ت و شقاوت اهلی نه حال طور لر شقاوت اهلی (فی سموم و جیم و ظل من یحموم لا یبارد ولا کریم) ت اصی روز کلامه و اصبح صوده اولور لر و قره تو تنبک کولکه سنده اولور لر نه صوغ و قدر و نه نفی و اردر (انهم کائوا قبل ذلك مترفین) ت انلر بوندن اولی نازایله بسلخس ایدیلر (و کائوا یصرون علی الجناب العظیم) ت و دائم ایدیلر یولک گاه اوزرینه (و کائوا یقولون انذامتنا و کاتر ابا و عظاما اننا لم نجعون اوا باونا الا قولون) ت و دیر لر ایدیکه بزر و قتا که اوله لم و طپراق اوله لم و جویوش کولک اوله لم بزر براندق قالدیش اولور میوز آیا بزم یکمش بالار مز دخی قالدیش اولور لر ی (قل ان الاولین و الاخرین لیمجموعون الی میقات یوم معلوم) ت دیکل اولکی

امتلا و آخر کی امتلا جمع اولور لر معین اولان وعده کوته (ثم انکم ایها الصالون المکذبون) ت صکره البتله سز لر ای تکذیب ایدن از غونلر (لا کائون من شجر من زقوم) ت بر سکز زقوم آغچسندن (فقالون منها البطون) ت پس طولدر سکز آندن قانلر کزی (فشاربون علیه من الیمین) ت ایچر سکز انک اوزرینه اصبح صودن (فشاربون شرب الیمین) ت ایچر سکز صونلرغه مبتلی اولان دوه نک ایچمسی کبی (هذا نزلهم یوم الدین) ت شودر انلرک مسافر لکی طعای قیامت کوته (نحن خلقناکم فلولاً نصدقون) ت بزر براندق سز ی پس نیچون ایشامبور سکز یعنی بر کره دخی سز ی یراتقلی (افرا یتیم ما یمنون) ت بکا خبر ویرک قاریلرک رحنه دو کدیکه زمینی (ا انتم تخلقونه ام نحن الخالقون) ت سز ی یرادر سکز یا خود بزر لر ی یرادر یعنی دوند زمینی بر حالدن بر حاله تا آدمی پیدا اوله (نحن قدرنا یتیمکم الموت و ما نحن بمسبوقین علی ان تبدل امثالکم و ننشکم فیه لا تعلمون) ت بزر لر معین ایتد سز لرا کزده اولوی و دکلر بر عاجز آندن که کتوره لم سز لر مثالو بر قوی و یراده لم سز ی بیلدیک کز بر عالمده ف یعنی سز ی بر بشقه عالمه کتوره لم و سز لک بر یکزه بر بشقه خلقاری کتوره لم یعنی سز ی میمون و خنزیر کبی بر بشقه مخلوق صورتنه قویه لم (واقده علیکم النشاة الاولى فلولاً لا تذکرون) ت و بیلدیک کز اول دفعه ده یراتقلی پس (ایکنجی دفعه خلق ایدیشی) نیچون تفکر ایتز سکز (افرا یتیم ما یمنون) ت بکا خبر ویرک اولشیمی که اگر سکز (ا انتم ترعونهم ام نحن الزارعون) ت سز ی یرادر سکز انی یا خود بزر لر ی شوریرز (لو انشاهم لعلنا ناه خطا ما فظلمت تفکون) ت اگر دیلسک اول ا کدیک کزی بتمزدن اول محو ایدردک یا خود دانه سز صمان قیسلردق که تعجب ایدوب ثم ایله سیکزه نادم اولور دیکز (انا لغرمون بل نحن محرمون) ت پس دیر سکز تعجب ایدردک بزر لر غرامت چکیجی اولدق بل که بزر لر محروم اولدق (افرا یتیم الماء الذی قشربون) ت بکا خبر ویرک که ایچدیک کز صوبی (ا انتم انزلتموه من المزن ام نحن المنزلون) ت بزر لر ی آشاغی کتور دیکز بولتدن یا خود بزر لر ی آشاغی کتور یچیلر (لو انشاهم لعلنا

اَبَاجًا فَاُولَئِكَ لَا تُشْكِرُونَ) ت اگر دیلسید که قبلدق اول صوفی ایچلز آجی پس نیچون شکر
ایغز سکر (اَفَرَايْتُمُ النَّارَ الَّتِي تُوْرُونَ) ت بکاخبر ویرک اول اودیکه آنجک دالری نک اول سندن
چیقار سکر (اَانتُمْ اَنْشَأْتُمْ شَجَرَتَهَا مِنْ فَنٍّ الْمُنْشَوْنَ) ت آبا سز لری براندیکر آنک آنجی
یا خود بر لری براد یجیز * ف بر قاج آنجلر وارد کره مخ و عفار دینورد لری بری برینه
سورمکله اود چیقار یس سور سنده بیانی یکم شد در (فَنٍّ جَعَلْنَا هَآذِكْرَةً وَتَسَاءَلُ
لِلْمُقْوِينَ) ت بزر یسه دق اول انجی بصیحت ایچون و منفعت ایچون مسافر لره * ف
تذ کره شودر که اشبو اوددن جهنک اودینی ذکرایت سونلر و دیساده دخی قیش موهمنده
ویشقه وقتلرده هب حاجت لرده اود جوق ایشه برادر بشیدر (فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ الْعَظِيمِ) ت پس
پاک کله ذکرایت یوک اولان ربک آدی (فَلَا اَقْسِمُ بِمَا رَآَ الْجُومِ) ت پس عین ایدرم
یلدزلرک دوشوب بانه جوق بر لریسه * ف بر معنی دخی شویله در که یخبر لرک قابله نزول
ایدن آیتلره قسم ایدرم (وَإِنَّهُ أَقْسَمُ لَوْ تَعْلَمُونَ عَظِيمِ) ت والبته اشبو قسم یوکله قسم ایدر اگر
یلسکر (إِنَّهُ لَقُرْآنٌ كَرِيمٌ فِي كِتَابٍ مَّكْنُونٍ لَا يَمَسُّهُ إِلَّا الْمُطَهَّرُونَ) ت البته اشبو کاب
کرای قدر لول اولان قرآن دیر یازاشد در کیز لول اولان کابده (بعنی لوح محفوظه) که آل
ایریشدره من اکامکر آرمش اولان کیمسلر * ف یعنی فرشته لرشو کابی طو ترلر و شو کاب
اشبو یازاش اولان قرآن دیر فرشته لرک الله یا محفوظ اولان لوحده و یا خود یوکابی سندن
طاهر اولان کیمسلر طو تسون (تَنْزِيلٍ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ) ت کوندلشدر عالم لرک ربی
جانبندن (أَقْبَمْنَا الْحَدِيثَ أَنْتُمْ مُدْهِنُونَ) ت آیایو قرآن سز لرها کیچی و منکر میسکر
(وَتَجْعَلُونَ رِزْقَكُمْ أَنْفُكُمْ تُكَذِّبُونَ) ت کندو یایکزی الله تعالی دن اولدیغی تکذیب
ایدر سکر (فَلَوْلَا إِذَا بَلَغَتِ الْخُلُقُومَ وَأَنْتُمْ حِينَتُمْ تَنْظُرُونَ) ت پس اولوقنکه بر شخصک
روحی ایرشسه بو غازنک خلقومنه و سز بو وقته (اکبر منه عتکر اولیوب همان) باقر سکر
(وَفَنٍّ أَقْرَبُ إِلَيْهِ مِنْكُمْ وَلَكِنْ لَا تَبْصُرُونَ) ت و بزر لریزاده یقینز اول کسنه یه سیزدن
ولیکن کورمز سکر (فَلَوْلَا أَنْ كُنْتُمْ غَيْرَ مَدِينٍ تَرْجِعُونَهَا إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ) ت پس
اگر بزر الله حکم سنده یا غلش دکل سکر نیچون کیر و دوندزمز سکر شور و میا کر طوغری
سویلر ایه سکر * ف شاه ولی الله رجه الله دیر که لولا کله سی رجعونها یه داخلدر و آتی اعاده
ایتمکی ناکید ایچوندلر والله اعلم (فَأَمَّا إِنْ كَانَ مِنَ الْمُقَرَّبِينَ فَرَوْحٌ وَرَيْحَانٌ وَجَنَّتْ نَهِيمٌ) ت

پس اما اگر اولسه اولن کسنه الله بزر کاهنه یقین اولاندردن انکیچوندلر راحتک
و خوش قوقولولولان کل و نعمت باغچه سی (وَأَمَّا إِنْ كَانَ مِنَ الْمُقَرَّبِينَ فَرَوْحٌ وَرَيْحَانٌ وَجَنَّتْ نَهِيمٌ
أَمْحُوبٌ الْمُقَرَّبِينَ) ت و اما اگر اولسه سعادت اهلندن پس اکادی نور که سکا سلام اولسون
سعادت اهلرندن (وَأَمَّا إِنْ كَانَ مِنَ الْمُكَذِّبِينَ الضَّالِّينَ) ت و اما اگر اولسه اولن کسنه آرزغون
اولان یلان صیالردن (فَنَزَّلْنَا مِنْ جَهَنَّمَ نَارًا كَرِيمًا وَتَصْلِيَةٌ جَهَنَّمَ) ت پس انکیچون وارد مسافرک
طهای اصحق صودن و انکیچوندلر جهنم داخل اواق (إِنَّ هَٰذَا لَهُوَ حَقُّ الْيَقِينِ) ت البته
اشبو خبر طوغری در شبهه سیزدر (فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ الْعَظِيمِ) ت پس پاک کله ذکرایت یوک
اولان کندور بک آدی
* (سورة الحديد مکیه وهی تسع وعشرون آیه) * حذید سور سی مدینه ده نازل اولمش
و بو سور یگری طقوز آتدر

(بسم الله الرحمن الرحيم)

(باغشلیجی اسر کیچی اولان الله آدیله او قورم)

(سَبِّحْ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ) ت پاک کله ذکرایتدی الله تعالی بی
هر بر شیکه کوکرده و یزده و ازدر الله تعالی غالبدر و حکمت صاحبدر (لَهُ السَّمَوَاتُ
وَالْأَرْضُ يَحْيِي وَيُمِيتُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ) ت انکیچوندلر کوکرلر و یرک پادشاه لقی
دیر لدر و اولدیر و هر بر شیکه اوزرینه قادردر (هُوَ الْأَوَّلُ وَالْآخِرُ وَالظَّاهِرُ وَالْبَاطِنُ وَهُوَ
بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ) ت الله تعالی هر شیدن اول و هر شیدن آخر و آشکاره و کیزلر و هر بر شیکه بیلیجیدر
(هُوَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَى عَلَى الْعَرْشِ يَعْلَمُ مَا يَلِجُ فِي الْأَرْضِ
وَمَا يَخْرُجُ مِنْهَا وَمَا يَنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ وَمَا يَعْرُجُ فِيهَا وَهُوَ مَعَكُمْ أَيْنَ مَا كُنْتُمْ وَاللَّهُ بِأَعْمَالِكُمْ بَصِيرٌ)
ت اول الله تعالی براندی کوکاری و یری آتی کونده صکره تدبیر عرش و امرین اجرا ایتسکه
قصدا یتدی یلور اول شئی که کیر بره وانی که حقیقار یردن وانی که آشای کور کوکدن وانی که
قالقار کوک و سز کاه یله در نه برده اولسکر و الله اواش که ایشلر سکرانی کور یجیدر (لَهُ الْمُلْكُ
السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَإِلَى اللَّهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ) ت انکیچوندلر کوکرلر و یرک پادشاه لقی و الله
جانبه قائد نور ایشلر (يُوجِبُ اللَّيْلُ فِي النَّهَارِ وَيُوجِبُ النَّهَارُ فِي اللَّيْلِ وَهُوَ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ) ت

کتور ر کجه بی کوندزه و کوندزی کجه به ویلور سینه ده کینولاولان شیرلی (آمَنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَأَنْقَضُوا عَمَّا جَعَلَكُمْ مُتَخَلِّفِينَ فِيهِ طَالِدِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَأَنْقَضُوا لَهُمْ أَجْرًا كَبِيرًا) ت ایسانکزل الله تعالی به و آنک پیغمبریه و صرف ایدیکز اول مالده که بصدی سزی خلیفه غیر یلرک یزنده اول مالده پس سزدن اول کسسه لکه ایمان کتور دیلور صرف ایدیلر انرا ایچون وارد ریولک من دو اجرت (وَمَا لَكُمْ لَا تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالرَّسُولِ يَدْعُوكُمْ لِتُؤْمِنُوا بِمَا بَرَّكُمْ وَقَدْ آخَذْتُمْ مِيثَاقَكُمْ أَنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ) ت سینه نوله دیکه ایناغز سکر الله تعالی به و حالیکه رسول چاغور سزی که ایمان کتورک کندور بیکزه دیو اولدی سزدن عهدی (یعنی الست بر بکم کوتنده) اگر ایناغی ایسه کز ف الله سجهانه آدمک ذر یتندن دنیایه کلزدن اول اقرار اولدی و آنک اثر بی قلبارنده قویو یردی (هُوَ الَّذِي يُنَزِّلُ عَلَى عَبْدِهِ آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ لِيُخْرِجَكُمْ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ طَوَّانَ اللَّهُ بِكُمْ لَوْفٌ رَحِيمٌ) ت اول الله آشانی کوندردی کندو قوی اوزرینه واضح اولان آیلری تاطشره کتوره سزی قرائت اولدن آیدیناق جانبیه البتة الله سزک اوزر کزه باغشلییدر انسر کجیدر (وَمَا لَكُمْ أَلَّا تُقَاتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلِلَّهِ مِيرَاتُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ لَا يَسْتَوِي مِنْكُمْ مَنْ أَنْفَقَ مِنْ قَبْلِ الْفَتْحِ وَقَاتِلْ أُولَئِكَ أَكْثَرُ دَرَجَةً مِنَ الَّذِينَ أَنْفَقُوا مِنْ بَعْدِ وَقَاتِلُوا وَكَلَّا وَعَدَ اللَّهُ الْحُسْنَى وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ) ت و سینه اولدیکه صرف ایتمز سکر اللهک یولنده الله ایچوند کولرک ویرلر میراتی (یعنی هر کس نه که اولور و بر شیکه اندن کیرو قالور اول شی الله سجهانه نلک ملکی اولور پس بوشیلر ده بخل ایتمک چوق چر کیندر و الله اعلم) برابر اواز سزدن اول کسسه که صرف ایدی مکه فتح اوازندن اول وجه ادا ایدی (آنکله که اشبوعه لری مکه نلک فتحند نصکره دخی ایشلدیلر) اشبوکروه زیاده یوکدر درجه ده اول کسسه لردنکه صرف ایدیلر مکه نلک فتحند نصکره و غوغا ایدیلر و یولرک هر بر یسنه وعده ویردی الله کوزل حال ایله و الله اولشیکه ایشلر سکر خبر دار دیا کا ف میراث یعنی هر بریره کیرور اقا ششی اولور یعنی مال صاحبی اولور مالکی الله سجهانه به قالور و شومال و ملک همیشه الله سجهانه نلک مالی و مالکی ایدی و اول کسسه لر که مکه نلک فتحندن اول صرف ایدیلر و غوغا ایدیلر انلری یولک اولان درجه لری آلدیلر (مَنْ ذَا الَّذِي يَقْرِضُ اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا فَيُضَاعِفَهُ لَهُ وَلَهُ أَجْرٌ كَرِيمٌ) ت کیدر شوکه اودنج ویر الله سجهانه به کوزل اولان اودنج ویر مکله پس ایکی مثلی قدرن ویرر آکا و آنک ایچوند ریولک اولان مزد ف اودنج ویرمک معناسی شودر که اشبو و قدیمه غوغا ایچون ماللری صرف ایدک صکره دولتمز لره اولور و سزلر اشبو دولتمز لدن خرج ایدر سکر ایکی مثلی قدری معناسی دخی اشبو کیدر که یعنی چوق نعمت کندو ویر جکدر

سزه الله ساجنه یوخسه قول و مالک ارالرنده کار و فائده آلق و ویرمک دکلدر او اشیکه مالک کوله به ویررینه کندو بی مالیدر و یا او اشیکه ویرمک کندو مالندن ویرمک (یوم تری المؤمنین و المؤمنات یسعی نورهم بین ایدیهم و بایمانهم بشرا کم الیوم جنات تجری من تحتها الانهار خالدين فیها ذلک هو الفوز العظيم) ت و ذ کرایت او اشیکه کور رسن مسلمان اولان ارک کلری و مسلمان اولان خاتونلری اشبو صفت اوزرینه که چاکلکه پورر آنلرک توری آنلرک او کسسه و آنلرک صاغ جاننده دیلور بشارت و زده اولسون سزه یوکون سز کچوندی باغچه لره آقر آنلرک آتندن ایرمق ایدی اولور لر اول باغچه لره ده اشبو در یولک مطلبی بولمق ف اولوقتکه خلائق صراط کو بر یسندن کچرلر شدت اولان بر قرائت اولور لر اول وقت ایمان لری نلک توری آنلرک او کسسه و صاغنده اولور صاغ یا نده کوزل ۴ لمر جمع اولور لر آنک ایچون نور بو طرفه اولور (یوم یقول المنافقون و لنا افاقا و للذين آمنوا انظرونا نقبیس من نورکم) قیل ارجعو اوراءکم فالتوا واورا قضر ب بینهم بسورله باب یا طنه فیبه الرحمة و طاهره من قبله العذاب) ت اول بر کونکه دیرلر منافق اولان ارک کلر و منافق اولان قاریلر مسلمانلره باق سکر بزم جانیزه تا آید بملق آله لم سزک نور کزدن دینلور آنلرکه کیرود و نلک کندو ارقه کز طرفه پس دیلر کز آید بملق پس بنا اولور آنلرک ارا سنده بر دیوار که آنک بر قابو بی اولور که ایچنده (مؤمنلرک اولدینی برده) رحمت وارد و آنلک طشره سنده اولک جاننده (منافقلردن یکا) عذاب وارد ف شاه ولی الله رحمة الله دیر که ارجه و اورا کم یعنی دنیایه قاندک نور تحصیل ایدیکز آنده که اشبو ویرده نور حاصل قلیق یوقدر (یُتَادُونَهُمْ أَلَمْ نَكُنْ مَعَكُمْ قَالُوا بَلَى وَلَكِنْ كُنْتُمْ تَقْتُمُونَ أَنْفُسَكُمْ وَتَرَبَّصُوا رَبَّكُمْ غَرَّتْكُمْ الْأَمَانِيُّ حَتَّى جَاءَ أَمْرُ اللَّهِ وَغَرَّكُمْ بِاللَّهِ الْغُرُورُ) ت چاغور لر منافق لرمسلمانلری آبا بزلر کلیدک سز که دیرلر مؤمنلر اوت و لیکن سزلر بلا به بر اقدیکز کندو نفسلر کزی و منتظر اولدیکز (یعنی مسلمانلرک مغلوب اولسنه) و شلک ایدیکز والد ایدی سزی آنزولر کز حتی کادی الله حکمی (یعنی اولوم) والد ایدی سزی الله تعالی به اطاعت ایتمک الدادیجی (اولان شیطان) ف کانلر صراط کو بر یسندن کچه بیلزلر جهنمه دو کاورلر مکر اول کسسه لر که بر پیغمبرک امتی بواندی صالح اولسون یا خود اولسون آنلر ایله قرائت اولور و منافقلردن یولرک آید یلغنده بر آتور لر لیکن مؤمنلر چاکلکه کچرلر و منافقلر کیروده قالور لر و چاغور لر که ای مؤمنلر بزمه دخی آید بملق ویر یکر آنلرک بر یسی دیر که آید بملق ورا کزدن کتور کز پس منافقلر کیر و دوزلر اولوقنده آنلر ایله مؤمنلرک ارا سنده بر دیوار قایم اولور یعنی نور حاصل قیله جق یر دنیا ایدی آتی وراده بر اقوب کادی کز شهیدی وقتی کجدی (قَالِیَوْمَ لَا یُؤْخَذُ مِنْكُمْ فِدْیَةٌ وَلَا مِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا مَا أَوْكَلَ الْأَرْحَى مَوْلَاکُمْ وَبِئْسَ الْمَصِيرُ) ت پس یوکون

کس نه لر کیزلوجه بربريله سويليمورلر (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا قِيلَ لَكُمْ تَقَسَّصُوا فِي
الْجَوَالِسِ فَاقْسَصُوا لِقَوْمِكُمْ وَأِذَا قِيلَ انْزِلُوا فَانْزِلُوا بِرِغَابٍ وَالَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ
وَالَّذِينَ آمَنُوا الْعِلْمَ دَرَجَاتٍ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ) ت ای مسلمانلر وقتا که دینلنه سزده
ککش قیلک مجلسلرده پس ککش قیلک یری تا آجق ایدم الله سز کچون هر بر مشکلی
وچنانکه دینلنه سزده قاقک پس قاقکیز تا بوجه قبله مرتبه لری الله اول کس نه لر
ایچونکه ایمان کتوردیلر سزده وینه اول کس نه لر ایچونکه ویرلشد آتله یلک والله
اولشینی که ایشلر کتورخبرداردا کا ف اشبو مجلسلرک آدایدیر که ا کرجله بر کس نه
کاسه ویر بولاسه پس مجلس اهلچون لا بقدر که انکچون یری ککش ایدلر یا اول یردن
قاقوب بشقه یره او طوره لر شوقدر حرکت ایتده یون چکک ایتونه کوزل خصلتو
کس نه لر الله سبحانه اسر کچیدر وکوتو خصلتدن الله سبحانه راضی دکلدر (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ
آمَنُوا إِذَا تَجَاسَّعْتُمْ الرُّسُلَ فَقَدِمْوا بَيْنَ يَدَيْ نَجْوَاكُمْ صَدَقَةٌ ذَلِكَ خَيْرٌ لَّكُمْ وَاطْمَئِنُّوا بِالْمَحَدِّثِ
فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ) ت ای مسلمانلر وقتا که سرلشمک دیلر سکز یغمبر ایلد پس ویریکز
سر سويلکدن اول بر صدقه یی اشبو ایش زیاده کوزلدر سز کچون وزیاده کیزه در پس
ا کربولز سکز صدقه یی البته الله یارلغچیدر اسر کچیدر اشبو حکم منسوخدر که جلک آیتله
واقه اعلم ف منافقلا اول حضرتله فائده سز سوزلر سويلر ایدی تا کندو یو کلک لرن
خالقده کوسر لر شوق حضرت حسن خلق سیندن انلری منع ایتزلر ایدی وقتا که اشبو حکم
ایندر لری منافقلا جل سیندن سرلشمک عادتنی ترک ایتدیلر (اللَّهُ قَدْ أَنْتَقَدِمُوا بَيْنَ يَدَيْ
نَجْوَاكُمْ صَدَقَاتٍ فَإِذْ لَمْ تَفْعَلُوا وَاتَّبَعَتْكُمْ عَلَيْكُمْ فَأَقْبُوا الصَّلَاةَ وَإِذَا زَكَاةٌ فَاطْبِعُوا اللَّهَ
وَرَسُولَهُ وَاللَّهُ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ) ت ایاقورقدیکز می اندنکه ویر سکز سر سويللنه سزده
اول صدقه لری پس وقتا که صدقه یی ترک ایتدیکز وکچدی الله سزله قصور کزدن پس باری
قام قیلک نازی و ویریکز زکاتی و اطاعت ایدک الله تعالی به و آنک یغمبر ینه والله خبرداردر
اواشیشه که ایشلر سکز یعنی غار قیام وز کات ویر مکده همیشه مشغول اولک اشبو حکم
منسوخ اولمی دکلدر (أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ تَوَلَّوْا قَوْمًا غَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مَا هُمْ مِنْكُمْ وَلَا مِنْهُمْ
وَيَحْلِفُونَ عَلَى الْكُذِّبِ وَهُمْ يَعْلَمُونَ) ت ای باقرمسن اول کس نه لر جانبته که سودیلر برکروهی
که طارغین اولدی الله انلر اوزر ینه (یعنی منافقلا یرهدلر محبت ایتدیلر) دکالرا اشبو منافقلا
سزده و نه جهودلر دن و عین ایدر لر یلان اوزر و بونلر (یعنی لرنده کاذب اولدقارینی)

یلورلر ف الله سبحانه طارغین اولدی کافرلر اوزر ینه خصوصاً یهودلر اوزر ینه و آنلرک
ارقدا شاری اولان منافقلا اوزر ینه (أَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ عَذَابًا شَدِيدًا إِنَّهُمْ سَاءَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ) ت
مهاقیل ویدر الله انلر ایچون قتی اولان عذاب الیته کوتیدر اولک یکه انلر ایشلرلر
(اتخذوا ایمانهم حنقه فصدوا عن سبیلِ اللَّهِ فَلَهُمْ عَذَابٌ مُهِينٌ) ت طوتدیلر آنلر قسملرینی قالقان
پس کیر و طوتدیلر ادملری الله یولدن پس انلر ایچوندر ذلیل قیلچی عذاب (أَنْ تَغْنَى عَنْهُمْ
أَمْوَالُهُمْ وَلَا أَوْلَادُهُمْ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا أُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ) ت البته دفع ایدم
انلر دن انلرک ماللری و اولادلری الله عذابلندن بر شینی اشبو کور و جهنم اهلیدر لر انلر
جهنمه ایدیلر (یوم یبعثهم الله جیما فیحلفون له کما یحلفون لکم و یحسبون انهم علی شی
الْأَنفُسِ هُمُ الْكَاذِبُونَ) ت اولکونکه قالدیلر انلرک جلله سن الله پس عین ایدر لر الله
حضورنده نیچه که عین ایدر لر سزک حضور کزده کان ایدر لر که انلر بر شینی اوزر ینه درلر (یعنی
کوزل یول اوزر ینه) خبردار اول البته انلر یلا شیلدر (استعوذ علیهم الشیطان فأنسأهم
ذکر الله أُولَئِكَ حَرْبُ الشَّيْطَانِ الْآنَ حَرْبُ الشَّيْطَانِ هُمْ الْخَاسِرُونَ) ت غالب اولدی انلر
اوزر ینه شیطان پس او نو تدردی انلر الله ذکر کرنی اشبو جماعت شیطانک قشونیدر لر خبر
دار اولک شیطانک قشونی زیان ایشیلدر (أَنَّ الَّذِينَ يُحَادُّونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ أُولَئِكَ فِي الْآذَانِ)
ت اول کس نه لر که خلاف ایدر لر الله تعالی به و آنک یغمبر ینه اشبو کور زیاده ذلیل اولان
ادملرک زمره سندنلر (کَتَبَ اللَّهُ لَأَغْلِبَنَّ أَنْوَارِي أَنْ اللَّهَ قَوِيٌّ عَزِيزٌ) ت حکم ایتدی الله
که البته غالب اولورم بن و بنم یغمبر لر تحقیق الله قوتیلدر غالبدر (لَا تَجِدُ قَوْمًا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ
وَالْيَوْمِ الْآخِرِ يُوَادُّونَ مَنْ حَادَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَوْ كَانُوا آبَاءَهُمْ أَوْ أَبْنَاءَهُمْ أَوْ إِخْوَانَهُمْ
أَوْ عَشِيرَتَهُمْ أُولَئِكَ كَتَبَ فِي قُلُوبِهِمُ الْإِيمَانَ وَأَيَّدَهُم بِرُوحِهِمْ وَدَخَلَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا
الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ أُولَئِكَ حَرْبُ اللَّهِ الْآنَ حَرْبُ اللَّهِ هُمُ الْغَالِبُونَ)
ت بولز سن بر قومیکه ایمان کتورمش الله سبحانه به و قیامت کوشه که محبت ایدلر
اول کس نه لر ایلکه خلاف ایتدی الله سبحانه به و آنک یغمبر ینه و اگر چه اولسه لرده
اشبو جماعت با بالری و یا خود او غلری و یا خود قردن ایشلری یا خود اقر بالری اول مؤمنلر که
کافر لری سوزلر یاز ویدر الله انلرک قلبلرنده ایمانی وقوت ویر ویدر انلر فیضله کندو
جانبندن و کتور رانلری باغچله که اقا انلرک التدن ابر مقملری ایدی اوله رق آنلرده خشنود

اولدی الله انلردن و خوشنود اولدی انلار الله دن آنلردن الله کشفی خبردار اول که الله کشفی قور تلجیلدر ف یعنی اول کسسه لر که الله سبحانه نل مخالفی سومزلر اگر چه بالری و اوغلری و اقربالری و اوسه لرده آنلر طوغرو اولان ایمان اهلیدر لر آنلر یوچه درجه لوار اولور

• (سورة الحشر مدینه و هی اربع و عشرون آیه) •

حشر سورة تنقی مدینه نازل اولمش و بوسوره یکریمی درت ایتلد

• (بسم الله الرحمن الرحيم) •

باغشلیجی اسم کیجی اولان الله کادیده او قورم

• حق شاه ولی الله رحمة الله دیر که وقتا که یغمبر من صلی الله علیه وسلم مدینه یه کادیار بنی نصره ایله صلح ایتدی و آنلر ایسه کند و آنلر شقاوتلر الله اول حضرتک عداوتسده سی ایتدی یار و اول حضرت زاده ایتدی یار که شو جاعی و طنلردن چقارده منافقار بنی نصره یغام کوندر یار که منلر غوغا اید یکنر و غوغاده قائم اول کز و بز لسنلر معلومت ایدر الله سبحانه منافقارک اراده سنلر خلا فی اوزره مسلمانلرک عسکری جمع اولندیغده بنی نصره اوزرینه قور قوصالیدی تا علیر لولوب و طنلردن چقمقی اختیار ایتدی یار و منافقارک سوزلر بنی ایشمدیلر و مسلمانلر غوغایه و آدم لرجع ایتکه و کلوب کیتمکه احتیاج اولدی و بنی نصره مالاری فی اولدی فی اکادیر لر که غوغا لمر مسلمانلرک الله رحمة الله کچه و الله سبحانه مسلمانلر اوزرینه منت قویدی و نیتک حکیم بیان یوردی و منافقارک اراده سنلر خبر و یردی (سبح لله ما فی السموات

وما فی الارض وهو العزيز الحكيم) ت با کلکله ذکر ایتدی الله سبحانه فی اولشیکه کورده واردر و اول شیکه یرده واردر و الله تعالی غالب در حکمت صاحبیدر ف مدینه دن درت یاش میل قدری اولان یرده یهوددن بنی نصره دیر لر بر طایفه و ایددی ایتداده اول حضرت ته ان الله صلح اولدی بر وقتیده یغمبر علیه السلام بعض صحابه ایله یانلرینه کیدوب بر یوکسک طام سایه سنده او نور لر ایکن یهوددن بعض کسنلر حضرتک اوزرینه بر یوکسک طاش اتق استدلر الله سبحانه یوحالی حضرت رسوله وحی ایله یلدیرد کده رسول الله ابست الله حق کی پر لردن فالقوب کیمسه خبر و یر مکسین یالکیز مدینه یه شمر نف یوردیلر یهده صحابه لر دخی ارقه لریدن کلوب نهایت بنی نصره یوخسالت ایله صلحی و عهدی نقض ایتلر یه غوغا ایتک لازم کلوب رسول الله صلی الله علیه وسلم مسلمانلر ایله قلعه لر محاصره یوردیلر و منافقاردن دخی بر اسلداد او یخچه قور قوب یالوار مغسه باشلیدیلر اول حضرت آنلرک جانلر عفو ایدوب مالارندن کتوره یله بیکاری قدر مال اولوب دیار اخره کیتلرینه امر یوردی و باقی قلان ماللری و اولری و باغلری و یرلری ضبط اولندی الله سبحانه آنلرک یرلر غنیمت مالی کی تقسیم یورموب اول حضرتک اختیاری اوزرینه حواله یوردی و اول حضرت پر لر بنی مهاجر لره که مصارف لر انصارک ذمتده ایدی تقسیم ایتدی پس انصار و مهاجر سنلر هر بر یسنه فائده اولدی و اول حضرت اهل خانه سنلر و کلوب کیددن مسافر لر لمصارفنی اشبوقیدن

معین یوردیلر کد کز ای شمسو سورده واردر (هو الذی اخرج الذین کفروا من اهل الکتاب من ديارهم لاول الحشر طائفتهم ان یخرجوا و طنلوا انهم مانعتم حصونهم من الله فاناهم الله من حیث لم یحسبوا و قد فی قلوبهم الرعب یخربون بیوتهم بایدیهم و ایدی المؤمنین فاعتبیروا یا اولی الابصار) ت الله تعالی طشره چقاردی اول کسنلر یکه کافر اولدی یار کاب اهلسدن کند و اولرندن اول عسکر جمع ایتد کزنده طنلر ایتدی کزای مسلمانلر که آنلر چقارلر و کافر لر کان ایتدی یار که آنلری صاقلیجی آنلرک قلعه لر ی اولور الله عقوبتندن پس کادی آنلر الله عقوبتی اول یردنکه یلدیلر و آنلرک قلعه لر یه قور قوی و یران ایتدی یار کند و اولر بنی کند و اوللر یه و دخی مؤمنلرک ایله پس عبرت الیکزای کوزلر صاحب لری • ف کند و اولر بنی کند و اوللر یه و یران ایتدی یار و کوزلر انجیلر و کرسنه لر ن و قبولن قور یار دیلر کند و اولر یه براب قالدیرمغیچون و مسلمانلر دخی شو ایشده یار دم ایتدی یار و الله سبحانه ایشدی اول یردنکه آنلر یلدیلر یه یعنی آنلرک قلعه لر یه قور قوی بر اقدی (ولولان کتب الله علیهم الجلاء لعلهم فی الدنیا و لهم فی الآخرة عذاب النار) ت و اگر یازم ییدی الله آنلر اوزرینه و طنلردن چقمقی البته عذاب ایدردی الله آنلر دنیاده (یعنی بر بشفقه و عله) و آنلر ایچوندر اخرتده جهنمک عذابی و ف وقتا که اشبوسه و در نصار آنلرک غلبه سی سینه لره شامدن قاجوب مدینه جاننه کادی یار آنلرک یوکاری دیشلر که بر دخی یورده دن و یران اولوب شام جاننه واره چقمک کز پس اشبود دفعه و یران اولوب خیبره کیدوب آنده ساکن اولدی یار صکره خیبر فتح اولند قنده و یران اولوب شام دیار یه کیتدی یار (ذلک بانهم شاقوا الله و رسوله و من یشاق الله فان الله شدید العقاب) ت اشبوسه عذاب شول سیدیدندر که آنلر مخالف ایتدی یار الله تعالی به و آنلر یغمبر بنه و هر کسنه که مخالفت ایتسه الله سبحانه به پس البته الله قتی عذاب ایدیلر اول کسنه یه (ما قطعتم من لینه او ترکتموها فاعلمه علی اصواتها یا ذن الله و یخزی الفاسقین) ت اولشیکه کسید کز خر ما انجیلدن یا خود قوی یردیکز آنی اصلی اوزرینه قائم اوله ورق پس الله اذیلدر تاذیلر ایله کور و ایشلیری (یعنی کافر لر ایله غوغا اولندیغی و قسنده آنلرک صیوه لو انجیلر کسک و آلحقو یق هر ایکسینی جائزدر و الله اعلم) • ف وقتا که آنلر قلمسه لرند محصور اولدی یار اول حضرت یوردیکه آنلرک باغچلر یسک انجیلر بنی کسک و ایتلر بنی خراب ایدلر تا غللوب طشره چقوب غوغا ایدلر و قسنه که مسلمانلر انجیلر کسکه باشلیدیلر آنلر مسلمانلر طعنه ایتدی یار که بر کافر دیوب بز لایله غوغا ایدوب رکز آ یا انجیلرده کافر میدر که آنلری کسیدور کز بعض مسلمانلر شبهه عارض

اوله کده اشبو آیت نازل اولدی (وَمَا آفَاةُ اللَّهِ عَلَى رَسُولِهِ مِنْ فِئَةٍ أُوتِيَتْ مِنْهُ مِنْ خَيْرٍ
وَلَا رَكَابٍ وَلَئِنَّ اللَّهَ يَسْلُطُ عَلَى مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ) ت اولشیکه
ایرشدردی الله کندویغیمبری اوزرینه بی نصیرک مالرندن بی چایه بکوز سورمه بیکر
آنک اوزرینه آتاری و نه دوه لری و لیکن الله غالب قیلر کندویغیمبری بی اول کسینه
اوزرینه که دیار الله هر برشی اوزرینه قادر در * ف غنیمت مالیه فیه انرا سنده فرق
شودر که هر بر مال که غوغا ایله مسلمانلرک الله کچر ا کاغیت دیرلر آنک بشدن بری الله
تعالی به نذر در درت حصه سی غازیلر اهر لرنده تقسیم اوانور و اول مال که غوغا سزاله کلور
جمله سی مسلمانلرک بیت المالیه جمع اولور هر بر ایشکه ضروری اولسه شومال ا کا
صرف اولنور (وَمَا آفَاةُ اللَّهِ عَلَى رَسُولِهِ مِنْ أَهْلِ الْقُرَى فَلِلَّهِ وَالرَّسُولِ وَلِذِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ
وَالْمَسَاكِينِ وَابْنِ السَّبِيلِ لَا يَكُونُ دُولَةً بَيْنَ الْأَغْنِيَاءِ مِنْكُمْ وَمَا آتَاكُمُ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ
وَمَا نَهَاكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوا وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ) ت اول برشیکه دوندردی
یغیمبری اوزرینه کویلرده سا کن اولان کسینه لک مالرندن بی الله ایچوندر یغیم
ایچوندر و اقربالر ایچوندر (یعنی یغیمبرک اقرباسی ایچوندر) و یتیملر ایچوندر و فقرالر
ایچوندر و یولجی فقیرلر ایچوندر (بیان ایتلر شو حکملری) نا اولمه شوقی الله دولا نیچی
زن کینلر ارا سنده سزدن و هر شیکه و پر ریزه یغیمبرک لک ز آق و هر شیکه منع ایدر ریزی آدن
کیر و طورک آدن و صاقلک الله دن البته الله قتی عقوبت ایدیچیدر * ف یعنی فی مالنده
رسولک تصرفی اولور و آنک نصرکه خلیفه و سر دار لرک تصرفنده اولور زیرا که بویه مصارف
سر دار لر و امر الرمه و ضرر و الله صیانه جمله مالک لک ایدر لیکن کعبه معظمه نک و سائر
مسجدلرک مصارف فی مالنده سندن و اهل قرابتدن مراد یغیمبرک اقربالر ایدر اول حضرت
دنیا ده اولدنی حالد و یسه اول حضرت دن صکره ده اقربالر بیک بر حصه سی فی مالنده وارد
ا کر خلیفه و سر دار اقمضاسی مو جبهه بر زن کینه فی مالندن و پر سه اول زن کین آنی آله
ممانعت یوقدر جائزدر (لِلْفُقَرَاءِ الْمُهَاجِرِينَ الَّذِينَ أُخْرِجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ وَأَمْوَالِهِمْ يَبْتَغُونَ فَضْلًا
مِنَ اللَّهِ وَرِضْوَانًا وَيَنْصُرُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ أُولَئِكَ هُمُ الصَّادِقُونَ) ت فی مالی هجرت ایدن فقرالر
ایچوندر که انلر طشره جیقار لیلر کند و اولرندن و مالرندن طلب ایدرک فضل و خشنودنی
کند و برلندن و یاردم ایدرلر الله تعالی به و آنک یغیمبرینه اشبو کرم و وعده لرنده طوغر و درلر
(وَالَّذِينَ سَبَقُوا الدَّارَ وَالْإِيمَانَ مِنْ قَبْلِهِمْ يَجْعَلُونَ مِنْ هَاجِرَاتِهِمْ وَلَا يَجِدُونَ فِي صُدُورِهِمْ حَاجَةً
مِمَّا أُوتُوا وَيُؤْثِرُونَ عَلَىٰ أَنْفُسِهِمْ وَلَوْ كَانَ بِهِمْ خَصَاصَةٌ وَمَنْ يُوقِ شَعْنَهُ فَإِنَّمَا يَخْشَى اللَّهَ مِنْ عِبَادِهِ
الْمُتَّقِينَ)

هم المتقون) ت واول کسینلر (ایچوندر که) بر طوت دیلر لار دوده و ایمانده (یعنی مدینه بی
دار اسلام و دار ایمان ایلدیلمه هاجر لردن اول سورلر اول کسینه بی که هجرت ایدرلر آنلر جاتینه
و یوللر کند و خاطر لرنده بر تشویش اولشیدن که و برادی مهاجر لره و اختیار ایدرلر غیر یلری
کند و لری اوزرینه و ا کر چه اولسه ده آ کا حاجت لری و هر کسینه که حفظ اولسدی
کند و نفع سندن بی اشبو کرم و هدرمطالویه ناقل اولنلر فی یوقار و ده کی آیتده ذکر
اولنلر دن مراد مهاجر لرد و و اشبو آیتده ذکر اولنلر دن مراد انصار در که مهاجر لردن
اول مدینه مند و ده ا کتور لر کند و ضرور لری بی بر اقوب مهاجر لرک ضرورتی دوا ایدرلر
ایدی و اشبو کرم مهاجر لره برشی و یر یلور سه حسدا یتزلر ایدی بلکه خوشحال اولورلر ایدی
مهاجر لری کند و جاتلر دن مقدم سورلر ایدی (وَالَّذِينَ جَاءُوا مِنْ بَعْدِهِمْ يَقُولُونَ رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا
وَلِأَخَوَاتِنَا الَّذِينَ سَبَقُونَا بِالْإِيمَانِ وَلَا تَجْعَلْ فِي قُلُوبِنَا غِلًّا لِلَّذِينَ آمَنُوا رَبَّنَا إِنَّكَ رَؤُوفٌ رَحِيمٌ)
ت وینه اول کسینه ایچوندر که کادیلمه مهاجر لردن صکره و انصار لردن صکره (یعنی تابعین
و مؤمنین) دیرلر ای بزم و عجز یار لره بری و بزم قرند اشلمزی که سبقت ایتدیلمه بزم اوزرینه
ایمان کتور مکله و قیله بزم قلمزده هیچ بر کین طوطقی اول کسینه لره که ایمان کتور دیرلر ای بزم
رجز البته سن باغشلیچین اسر کیچین * ف شاه ولی الله دیر که اشبو آیتدن معلوم اولدیکه
فی مالنده هر بر مسلمانک حق و ادر در پس زیاده محتاج اولان مقدم کچر صکره هر کس بقدر
الحاجه و الله اعلم * ف اشبو آیتک حکمی یعنی فی مالی مهاجر لردن و انصار لردن صکره قضاوته
دکین کلن جمله مؤمنلر ایچوندر که کند و لرندن اول کچن مؤمنلرک حقی ادا ایدرلر و آنلرک
طریقده تابع اولورلر و آنلر ایله عداوت طوغزلر (أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ نَافَقُوا يَقُولُونَ لِأَخْوَانِهِمْ
الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ لَئِنْ أُخْرِجْتُمْ لَنَخْرُجَنَّ مَعَكُمْ وَلَا نَطِيعُ فِیْكُمْ أَحَدًا أَبَدًا وَإِن
قُوتِلْتُمْ لَنَنْصُرَنَّكُمْ وَاللَّهُ يَشْهَدُ إِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ) ت آیتقرمیسن اول کسینه لره
جانبده که منافق اولدیلمه دیرلر کافر اولان قرند اشلمزه کاب اهلندن ا کر سز وطن کزدن
جیقار دیلور ایه که کز لر دخی جیقار ز سز کله برابر بیورلدی قبول ایتدینلر مقدمه کرده
هیچ بر کسینه به اصلا و ا کر سز کاه غوغا و انسه البته یاردم ایدرلر سز و الله شهادتک و پر که
آنلر لا یتحیلدر * ف اشبو منافق لره و دره کیز لوده بویه ییقام کوندردیلر آخر هم و درلر
وطنلر دن اخراج اولندیلر منافق لردن هیچ کسینه برشی ایده ییلدی (لَئِنْ أُخْرِجُوا لَا يَخْرُجُونَ
مَعَهُمْ وَأِنِّي قُوتِلُوا لَا يَنْصُرُونَهُمْ وَإِنِّي أَنصُرُهُمْ لِيُؤْتُوا الْأَدْبَارَ ثُمَّ لَا يَنْصُرُونَ) ت الله
حق یچون ا کر کاب اهل و وطنلر دن جیقار لره منافق لره برابر جیقملر لرا و ا کر کاب اهلله غوغا
اوانسه منافق لره یاردم ایتزلر آنلره و ا کر قرضا یاردم ایتسه لرا آنلره البته ارقه دوندرو بفرار

ایدوز صکره یهودی یاردم اولنیز (لَا تَمْنُوا فِتْنَةً فِيْ صُدُوْرِهِمْ مِنْ اَللّٰهِ ذَلِكْ بِاَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَتَّقُوْنَ) ت البته سترای مسلمانلر منزله قورقو کز آنلر قلمزنده زیاده در الله دن قورقلاندن بواول سیدندر که آنلر بر کروه سدر که یلزلر یعنی الله عذاب دن که کاه جکده اولسر در غمخزلر (لَا يَقَاتِلُوْكُمْ جَمِيعًا الْاِثْنِيْ قَرِيْ حَصِيْنَةٌ اَوْ مِنْ وَّرَاجِدٍ بِاسْمِهِمْ شَدِيْدٌ تَحْتَهُمْ جَمِيعًا وَقُلُوْبُهُمْ شَتَّى ذَلِكْ بِاَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَعْقِلُوْنَ) ت غوغا یلزلر منزله بریره طوبی بنوب مکرشو کویلده که آنلر اطرافنده قلعه جکلمشدن یا خود دیوارلر آرقه سندن آنلر غوغا لری کندوارالنده قیدر (اهل ایمان ایله جنک ایتمکه طاقه لری یوقدر) ظن ایدرسن آنلر بیکه بریره جمع اولمش حالبوکه آنلر قلملری بریشاندن بواول سیدندر که آنلر بر کروه سدر که یلزلر یعنی آنلر که دوازه لنده بری بریله محله غوغا می ایدرلر و مصطلری بریره جمع اولنر و الله اعلم (كَذَلِ الَّذِيْنَ مِنْ قَبْلِهِمْ قَرَّبُوا قُلُوْبًا اَوْ اَبَالًا اَصْحٰهُمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ اَلِيْمٌ) ت آنلر منلی اول کسنه لر منلی کیدر که آنلر دن اول یقین زمانده ایدلر و طاعتیلر کندو کاهلرینک و بالی و آنلر ایچوندردردو بریجی عذاب (یعنی نیجه که بدر اهل مغلوب و منهزم اولدیلر بونلر دخی طاعش و ویران اولورلر و الله اعلم) ف یعنی یقین زمانده مکه اهل بدی کونده سترالزن بولدیلر بونلر احوالری دخی بولیه اولسر در (كَذَلِ الشَّيْطَانُ اِذْ قَالَ لِلْاِنْسَانِ اكْفُرْ فَلَمَّا كَفَرَ قَالَ اِنِّيْ بَرِيٌّ مِنْكَ اِنِّيْ خَافُ اللّٰهَ رَبَّ الْعَالَمِيْنَ) ت منافق لر کتاب اهلله مثللری شیطانک منلی کیدر و قتا که دندی شیطان انسانه کافر اول بوس و قتا که کافر اولدی دندی شیطان بن بری می سندن البته بن قورقورم عالمرلر بنی اولان الله دن ف شیطان قیامت کونده آرزون قیلدی ایدلر بولیه دیر و بدر غوغا سنده دخی بر کافرلر شکله کیروب کافرلر مسلمانلر ایله غوغا ایتمکه ترغیب و پردی و قتا که فرشته لری کوردی قاجمدی نیجه که ذکر ای انقال سورده سنده کیدی و منافق لر منلی بونلر کیدر (فَكَانَ عَاقِبَتُهُمْ اَنَّهُمْ فِي النَّارِ خَالِدِيْنَ فِيْهَا وَذَلِكْ جَزَاءُ الظَّالِمِيْنَ) ت پس اولدی اشبو شیطان ایله آدمینک ایشلرینک آخری شوکه آنلر جهنمه ایدی اولورلر و شودر کوتوا ایشلرلر جزمی (يَا أَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوا اتَّقُوا اللّٰهَ وَلْتَنْظُرْ نَفْسٌ مَّقْدَمَتْ لَهَا وَاتَّقُوا اللّٰهَ اِنَّ اللّٰهَ خَبِيْرٌ بِمَا تَعْمَلُوْنَ) ت ای مسلمانلر صافنک الله دن لایقیدر که تامل ایدهر بر کسنه که نه شیئی مقدم کوردی قیامت کونیچون و قورقور کز الله دن البته الله خبر دارد و اولشیته که ایشلرکنز (وَلَا تَكُوْنُوْا كَالَّذِيْنَ نَسُوا اللّٰهَ فَاَنسَاهُمْ اَنْفُسُهُمْ اُولٰٓئِكَ هُمُ الْفٰسِقُوْنَ) ت

و اولیکز اول کسنه لر کیسه اونو تدبیر الله تعالی بی پس اونو تدردی آنلره کسندو و حاللرینک تدبیر فی اشبو جماعت انلر در کوتوا ایشلرلر ف الله سبحانه آنلر قلملری آنلره اونو تدردی که کندو و نفسلری صافنک ایچون اصلا فکرا یلزلر (لَا يَسْتَوِي اَصْحَابُ النَّارِ وَاَصْحَابُ الْجَنَّةِ اَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمُ الْاَقْبَرُونَ) ت برابر دکار جهنم اهل و جنت اهل جنت اهل بدر مطلعه ایریشلر (لَوْنَزَلْنَا هٰذَا الْقُرْآنَ عَلٰی جِبِلٍّ لَّا يَرٰهُ خَاشِعَةً مُّتَصَدِّعًا مِنْ خَشْيَةِ اللّٰهِ وَتِلْكَ الْاَمْثَالُ نَضْرِبُهَا لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُوْنَ) ت اگر ایدر سیدلر اشبو قرآنی بر طاع اوزرینه البته کوردرلر شوطا غی الجلقمش باره باره اولمش الله قورقوسندن و اشبو و منلری بیان ایدرلر آدم لره که آنلر تامل ایدلر ف یعنی کافرلر قلملری زیاده قیدر که اشبو نصیحتلری ایشدوب ایمان کنور منلر اگر طاعلر قرآنک مناسنی بیله ایدی آلقلق ایدر ایدی و باره باره اولورلر ایدی (هُوَ اللّٰهُ الَّذِيْ لَا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ عَالِمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ هُوَ الرَّحْمٰنُ الرَّحِيْمُ) ت اول الله که اندن غیری یوقدر هیچ بر معبود کیزلوی و آشکاره بی بیلیجیدر باغشلیجی اسیر کیدر (هُوَ اللّٰهُ الَّذِيْ لَا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ الْمَلِكُ الْقَدُوْسُ السَّلَامُ الْمُؤْمِنُ الْمُؤْمِنُ الْعَزِيْزُ الْجَبَّارُ الْمُكَرِّمُ سُبْحٰنَ اللّٰهِ عَمَّا يُشْرِكُوْنَ) ت اول الله که معبود اولمقدد شیرکی یوقدر مالک عالمرلر کدر جمیع عیملر دن سلامت امنیت و بریجیدر هر بر شیئی حفظ ایدمیجیدر غالبدر کندو کندینه مختار در غایتده یوکدر با کلک الله ایچوندو آنلر شریک قوشم سندن (هُوَ اللّٰهُ الْخَالِقُ الْبَارِئُ الْمُصَوِّرُ لَهُ الْاَسْمَاءُ الْحُسْنٰی يَسْجُدُ لَهٗ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيْزُ الْحَكِيْمُ) ت الله بر ایدمیجی یکیدن ایجاد ایدمیجی صورتلری یسه میجی آنکیچوندر کوزل اولان آدلر با کلکله ذکر ایدر آتی هر شیکه کوکارد و برده وارد راول الله غالبدر حکمت صاحبیدر

(سورة الممتحنة مدینه وهی ثلاث عشرة آیه) *
ممتحنة سورة سی مدینه ده نازل اولمش و شو سورة اون اوج آیدر

بسم الله الرحمن الرحيم
باغشلیجی اسیر کیمی اولان اللهک ایدله اوقوزم

ف شاه ولی الله رحه الله دیر که یغمبر من عابه السلام ایله مکه اهلنک اراسته صلح وقوع بولمشیدی تسکیم کزی سورة فتحده یکدی و نا ایکی یل صلح قرار بولدی ایدی صکره کافرلر صلحی یوز دیلر اولوقته اول حضرت عسکر جمع ایدوب مکه نک فتحی اراده یوردیلر و بساق ایدیلر که اشبو خبری بر کسنه کافرلر یلدر مسین که کافرلر غوغا به شروع ایشلرلر تا که مسلمانلر حرمده غوغا ایتمکه ضرورت اولیه اصحاب دن بلعه اوغلی طاب بر مکتوبله اشبو خبری

اهل مكه كه كوندرد كده الله سبحانه اول حضرت بهو كیفیتی وحی الیه معلوم یوردی اول
حضرت آدم كوندردوب یولك اراسندن مكونی آلوب كیدن كسنه بی مكونی طوب
كیرو دوندردی رطاطب عذو كوندردی كیرو دوندردی غرض نفاق دكل لیكن بنم اهل و عیالم مكده
بولند یغندن اشب و حیلله الیه كافر لك قلبی آلهیم تا كه آنلر بنم اهل و عیالمی صیانت ایدملر
اشب و اجدان بو خطای عظیم بندن وجوده كسیدی و معلوم اوله كه طاطب اهل جنت دندر
بدرا هلندن اولقله اشب و معنا و زینیه بو آیت نازل اولدی (یا ایها الذین آمنوا اتخذوا
عَدُوَّی وَعَدُوَّكُمْ اَوْلِیَاءَ تَلْقَوْنَ الْیَسْمَ بِالْمُوَدَّةِ وَقَدْ كَفَرُوا بِمَا جَاءَكُمْ مِنَ الْحَقِّ یُخْرِجُونَ الرَّسُولَ
وَایَاكُمْ اِنْ تَوَمَّنُوا بِاللّٰهِ رَبِّكُمْ اِنَّ كُنْتُمْ خَرَجْتُمْ جِهَادًا فِی سَبِيلِیْ وَابْتَغَا فَرْضَاتِیْ تُسْرُونَ الْیَسْمَ
بِالْمُوَدَّةِ وَاَنَا عَلِمٌ بِمَا تُخْفِیْهُمْ وَاَعْلَنُ مِنْ یَعْلَمُ مِنْكُمْ فَقَدْ ضَلَّ سَوَاءَ السَّبِيلِ) ت ای
مسلمانلر دوست طوتمكیز بنم دشمنی و كند و دشمنكزی كوندردی سكز آنلر جانبیه پیغام
یارانك سبیلله و البته آنلر كافر اولمشار اولشیته كه كلوندردی طوغر و اولان دیندن وطنندن
چیقاو زلر بیغمبری و سترلی دخی شوا جلدنكه ایمان كتوردیكز كند و رپكز اولان الله
تعالی به دوست طوتمكیز آنلری اكر وطنكزدن جیقدیكز ایه جهاد ایچون بنم بولمه و بنه
بنم خشنود لغمی طلب ایچون ایه كیزلوجه خبر كوندردی سكز آنلر جانبیه دوستاق سبیلله
و بن یلورم اولشی كه كیزلر سكز اولشی كه آشكاره ایدر سكز و هر كسنه ایشاسه شونی
مزدن البته شاشوردی طوغر و اولان یولی (اِنْ یُشْفِقُوكُمْ یَكُونُوا الْكُفْرُ اَعْدَاؤُكُمْ اُولَیْكُمْ
اَیْدِیْهِمْ وَالسِّتْمُ بِالسُّوءِ وَوَدَّ الْوُتَّ كُفْرُونَ) ت اكر ظفر بولسلر كافر لستزه اولور لستزك
حق كزده دشمن و آچار لستزك جانبكزه اللری ضرب و قتل الیه و دللری كوتوسوزلر الیه و كافر
اولد یكزی استلر (اِنْ تَنْفَعَكُمُ اَرْحَامُكُمْ وَاَوْلَادُكُمْ یَوْمَ الْقِیَامَةِ یَفْصِلُ بَیْنَكُمْ وَاللّٰهُ
بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِیْرٌ) ت البته منفعت ویرمزیزه اقربالر كز و اولادلر كز قیامت كوتسده
آیر و الله اولاد و اقربالر كزله ازه كزی و الله ایشلدیكز شینی كور یجیدر (قَدْ كَانَتْ لَكُمْ
اَسْوَةٌ حَسَنَةٌ فِیْ اِبْرَاهِیْمَ وَالدِّیْنِ مَعَهُ اِذْ قَالُوا الْقَوْمُ هُمُ الْبَارِئُونَ مِنْكُمْ وَمَتَاعِبِدُونَ مِنْ دُونِ
اللّٰهِ كُفْرًا بِكُمْ وَبَدَیْنُوا بَیْنَكُمْ الْعِدَّةَ وَرَبُّكُمُ ابْدَا حَتّٰی تَوَمَّنُوا بِاللّٰهِ وَحْدَهُ الْاَقْوَلُ
اِبْرَاهِیْمَ لَا یَلِیْهِ لَاسَتْفِرُّنَّكَ وَاَمَّا مَلِكُكَ مِنْ اَللّٰهِ مَنْ شِئِیْ رَبَّنَا عَلِّمَكَ نَوْا وَاِلَیْكَ اِنْبَا وَاِلَیْكَ

المصیر) ت وادردی كیچون كوزل او عیلق ابراهیمه و انكله برابر اولان مؤمنلره كه
انلر دینلر كند و قوملر بنه برلر بری یزیزدن و اولشیته دنكه عبادت ایدر سكز الله دن غیری
طا كدق سزی و ظاهر اولدی بنم اراهنر الیه سزك ارا كزده دشمنلق و ناخوشلق داغما اولوقته
دكینكه ایمان كتوره سكز و اجد اولان الله تعالی به (ابراهیمه او عیلق ایدر) مكر ابراهیمك
شوق و لئه كه كند و یاسسنه دیشدر یار لغمق طاطب ایدرم الله دن سنك ایچون و قادرا و لیم سنك
ایچون الله دن هیچ برشیته (یعنی ابراهیمك اشب و قولنه او عیلق جائز كاد و كافرله
استغفار طلب ایتك جائز كاد و الله اعلم دیدی ابراهیم) ای بنم و یزیزكانا پشور دق و سنك
جانیكه دوندك و سنك جانیكه در قانده جق (وَبِنَا لَیَجْعَلُنَا قَوْمًا لِلَّذِیْنَ كَفَرُوا وَاَعْفِرْنَا رِیْبَنَا
اِنَّكَ اَنْتَ الْعَزِیْزُ الْحَكِیْمُ) ت ای بنم و یزیز قیلله بزی ال اتی اول كسنه لره كه كافر اولدیلر
یار لغه بزی ای بنم و یزیز البته سنك حاكمت صاحبك * ف یعنی وقتا كه ابراهیم
علیه السلام قومندن هجرت ایتدی بردخی قومنه كیر و دوندی سز لره آنك كی ایدك
ابراهیم علیه السلام یاسسنه دعا لغمی اولسیدن ایدك ابراهیمه معلوم كادی كه شو جائز
دكاد و ستر معلوم اولدی پس سز كافر استغفار ایتكیز و ابراهیم دعا ایتكیز قیلله ای ریز
بزی قمنه كافرله یعنی بزی كافرلر ایچون سنه مقیری قیلله (لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِیْهِمْ اَسْوَةٌ حَسَنَةٌ
لِّمَنْ كَانَ یَرْجُوا اللّٰهَ وَاَلِیَوْمَ الْآخِرِ وَاَمِنْ اللّٰهِ هُوَ الْغَنِیُّ الْحَمِیْدُ) ت وادرد
سز كیچون كوزل او عیلق ابراهیم علیه السلامه و مؤمن اولان اتباعنه اول كسنه به كه امید
ایدر الله و قیامت كوته او غریمسنی و هر كسنه یوز چور سسده پس الله احتیاج سزدر
(انلردن و فعله سده) محمودن (عسی الله ان یجعل بَیْنَكُمْ وَبَیْنَ الذِّیْنَ عَادُوا بَیْنَهُمْ مَوَدَّةً وَاَللّٰهُ
قَدِیْرٌ وَاَللّٰهُ غَفُورٌ رَّحِیْمٌ) ت یقیندر كه الله یی دا قیلله سزك ارا كزله اول كسنه لك
اراسنده كه دشمنلق طو تر دیکز آنلر اید دوستلقی (یعنی آنلره ایمان كتورمكه توفیق ویره) و الله
قادور و الله یار لغیجیدر امر كیجیدر * ف یعنی آنلری مسلمان قیلله پس سزك دوستلقیكز
آنلر اید قائم قاله شونله اولدی اشب و كرمكه سفرنده كه كه اهل بیسله لری مسلمان اولدیلر
(لَا یُنْهَاكُمُ اللّٰهُ عَنِ الذِّیْنَ لَمْ یَقَاتِلُوكُمْ فِی الدِّیْنِ وَلَمْ یُخْرِجُوْكُمْ مِنْ دِیَارِكُمْ اِنْ تَبَرُّوْهُمْ وَتُقْسِطُوا اِلَیْهِمْ
اِنَّ اللّٰهَ یُحِبُّ الْمُقْسِطِیْنَ) ت منع ایتز سزی الله اول كسنه لره كه غوغا ایتدیلر سزك كه
دین حقه سده و سزی جیقا رله ایدلر كند و وطنكزدن و منع ایتز سزی آنلر كه احسان
ایدلر سكز آنلره و انصاف ایدلر سكز آنلر كه حقه سده البته الله سور انصاف ایدلر یی ف مكه مكرمه

اهل بيت بعض كسبه وارايديكه كند ورا مسلمان اولد يلا اما مسلمان ايله غوغا ايتد يلا
 (اغايها كم الله عن الذين قاتلوكم في الدين واخرجوكم من دياركم وظاهروا على احوالكم ان
 تولوهم ومن تولهم فاولئك هم الظالمون) منع ايدرسى الله اول كسبه لر دنكه غوغا ايتدى
 سز كه دين باند و چي قارد يارسى كند و اولر كزدن و ياردم ايتد يلا غير يلا سزى چي قارمق
 اوزر يله (منع ايدرسى) اندنكه يارا نك ايدسكز آنرا يله و هر كسبه دوستلق ايتسه
 آنرا يله پس اشبو كروه كو تو ايشل يلا دره ف شاه ولى الله رجه الله ديركه صلح حد ييه ده
 كافر لك بعضى قار يلاى هجرت ايدوب مدينه يله كد يلا و مسلمان لك بعضى قار يلاى مرند
 اولوب كافر له ملحق اولد يلا الله سبحانه بوراده اشبو جاعتك حكمنى بيان بيوردى حد ييه
 صلح نده مشر كر شرط ايديكه كر بر كسبه بزم طرفزدن سزه وارسه اني كير و دوند سكر
 اكر مزل طرفدن بر كسبه بزه كاسه آن سزه و يرميه لم اول حضرت عليه السلام اشبو شرطى
 قبول بيورد يلا آن نصكره بر قاج آدم له هجرت ايتد يلا آنلى كير و كو ندر د يلا آن نصكره
 بر قاج خانو له هجرت ايتد يلا آنلى دخی كير و كو ندر د يلا پس كافر اولان كسبه نك اوينه
 مسلمان اولان قارى يلاى ردا يلك حرام اولد يلا نازل اولدى (يا ايها الذين آمنوا
 اذا جاءكم المؤمنات مهاجرات فامتنعوهن الله اعلم بايمانهم فان علمه مؤمنات فلا
 ترجعهن الى الكفار لانهن حل لهن و لاهم يحلون لهن و اتوهن ما انفقوا و لاجناح عليكم
 ان تكهنن اذا اتينوهن اجورهن و لا تمسكنوا بهن الكوافروا ستلوا ما انفقتم و لستلوا
 ما انفقوا ذلكم حكم الله يحكم بينكم و الله اعلم بحكميم) ت اى مسلمانلر چانكه كله
 سزك يانكزه مسلمان اولان خانو نلر هجرت ايدوب پس صنه يكر آنلى (يعنى عينا و يرد يرك
 آنله كه قوجه مزه طارغين اولوب كلك و بابهض قوجه لك يوزينك كوزل لكى
 سيميدن كلك و الله اعلم) الله بيلجيدر آنلك ايماننى پس اكر مسلمان اولد قارى يلاى بيله كز
 كير و چور ميكر آنلى كافر لر جاتنه نه اشبو قار يلا رلا در آنله و نه كافر قوجه لرى حلال
 اولور بو قار يلا و و يركز آنلك قوجه لر يله خرج ايتد كلى شئي (يعنى كافر مؤمن اولان
 قار يلا و يركى مهرى كير و و يركز و الله اعلم) و كاه بو قدر سزك اوزر كزه كنكاح ايدسكز
 شو قار يلاى چانكه و يرمسكز آنله آنلك مهر رينى و طوغميكر اى مسلمانلر كافر قار يلاى كزى
 نكاح ايله (يعنى كافر اولان قارى نكاح يله طور ميكر كزيرا كفراره كزى تفريق
 ايتد يلا و طالب ايد يكرز) كافر لدن) خرج ايتد يلك كز شئي و مشر كر دخی طلب ايد و نلر
 خرج ايتد كلى شئي (يعنى اكر بر قارى مرند اولوب مشر كر له لاحق اولسه آنك مهر رينى
 مشر كر دن طلب ايدك و اكر بر خانو مسلمان اولوب هجرت ايتسه آنك مهر رينى مشر كر له

و يركز و الله اعلم) اشبو در الهك حكمنى فيصل ايدرسك ارا كزده و الله بيلجيدر حكمت
 صاحبذرف الله سبحانه حكم ايتد يلك اكر بر كافر ك قارىسى مسلمان اولوب هجرت ايتسه
 و اكر بر مسلمان شو قارى يلاى نكاح ايدرسه آنك كافر اولان قوجه سنه مهر رينى ردا يلوب
 مهر جديدا يله آنى نكاح ايدس و آنك مقابله شوه حكم اولد يلك اكر بر مسلمانك قارىسى كافر
 قالسه پس شو مسلمان اول قارى يلاى صالو يرميه اكر بر كافر آنى نكاح ايدرسه شو كافر اول
 مسلمان صرف ايتد يلك مالى ردا يده وقتا كه اشبو حكم نازل اولدى مسلمانلر حاضر لك د يلا
 و يركيچون و آلفيچون ليكن كافر لر و يركى قبول ايتد يلا و لو قنده كله جلك ايت نازل
 اولدى (وان فاتكم شئ من ازايجكم الى الكفار فاعقبتم فاقوا الذين ذهبوا ازايجهم
 مثل ما انفقوا و اتقوا الله الذي انتم به مؤمنون) ت و اكر كيتسه سزك الكزدن بر كسبه
 سزك قار يلاى كزدن كافر لر جاتنه و عقوبت اير شهرد كز كافر له (يعنى غوغا ايدوب غنيت
 الديق كزده آنلدن) پس و يركز اول كسبه لر كه كيتش اوله آنلك قار يلاى صرف ايتد كلى
 مهر قدرى و قورقك الله دن ايمان كتورد يكر ايسه ف شاه ولى الله رجه الله ديركه اكر كافر لر
 معاهد ايسه لر و آنله مسلمانلر دن بر قارى مرند اولوب وارسه شو كافر لر دن مهرى طاب
 ايتك لازمدر نيجه كه چن ايتده حكمنى معلوم اولدى اكر كافر لر حربي ايسه لر آنلك
 غنيت ماللر دن مرند اولان قار يلاى مهر لر ينى آنلك مسلمان اولان قوجه لر يله و يركم
 لازمدر و اشبو احكاملر كه قحند نصكره مر تفع اولدى اما بو فقيرك ياتده اشبو احكاملر
 نسفى ثابت اولدى پس اكر بر دخی حد ييه نك صلفى كى بر حالت واقع اولسه اولور كه اشبو
 احكام اوزر عمل اولنه ف يعنى بر مسلمانك قارىسى مرند اولوب دار الحربه وارسه
 كافر لر شو مسلمانك مصارفن و يرمز لر سه بوند نصكره هر بر كافر ك قارىسى دار الاسلامه
 كاسه هر چن د سا بقده كى ايتسه كوره شو كافر ك مصارفن و يرمك ضرورى ايسه ده ليكن
 اشبو ايتسه كوره كا و يرميوب قارىسى دار الحربه كيدن مسلمان و يرميه اشبو مال اول مالك
 حسابنده صالو راشبو حكم اولوقت ايديكه كافر لر ايله صلح اولمشد يلك آنلك ياتدن
 هر كسبه كه كاسه كير و چور يله شدى اول حكم دفع اولد يلى مكر يرميه كه اشبو كى بر صلح
 وقوع بولسه و قار يلاى امتحان ايتد كله كه مر بيوردى امتحان شودر كه اكر كله جلك ايتده كى
 حكم لرى قبول ايدر لر سه ايمانلرى ثابت اولور اشبو ايت ييت ايتد يلا و وقتا كه قار يلاى
 اول حضرتك حضورنده ييت ايتد يلا آنلدن اشبو اقراى طو نديلا (يا ايها النبي اذا جاءك
 المؤمنات يبايعنك على ان لا يشركن بالله شيئا ولا يسرقن ولا يزنين ولا يقتلن اولادهن ولا ياتين
 بهتان يفتريه بين ايديهن وارجلهن ولا يعصينك في معروف فبايعهن و استغفر لهن الله
 ان الله غفور رحيم) ت اى يغمبر چانكه كاسه سزك جاتيكه مسلمان اولان خانو نلر كه عهد

ایده رسنکه اول شرط اوزرینه که شریک قوشیمه ل الله تعالی به هیچ برشی و خوسزاق ایتمه ل
وزنا ایتمه ل و کندوا اولاد ل زنی اولدیرمه ل و اوکلرینه کتورمه ل بلان سوزیکه باغیش
اولملر کندوا لری و یاقلری اراسنده وعاصی اولمه لرسکا کوزل اولان ایشلرده پس عهدی
قبول ایت آنلردن و یا رافق طلب ایت آنلر ایچون الله دن البته الله یارلغیمه لدر اسر کیچیدر
ف الیه و یاغیمه ل بهمان شودر که برکسنه اوزرینه بلان برشی دعوی ایدر و یا خودیلان یر
شهادت ایدر و یا معامله ده بلان یرمه سین ایدر شو معامله بی کندو عقلیه یار و برمه سادخی
شودر که زنادن طوغوردی چی جوجنی کندو قوجه سینه نسبت ویزر و یا طوغوردی چی جوجنی
آلوی قوجه سینه نسبت ویزر که آنک چو جیمه لدر یو حدیث شریفه کله که بر قاری برکک
ولدی بی بر آنر کسنه یه نسبت ایتسه جنتک قوقوسی آنک اوزرینه حرامدر (یا ایها الذین
آمنوا لاتتولوا قوما غضب الله علیهم قد بدت سوا من الآخرة کایئس الکفار من اصحاب
القبور) ت ای مسلمانلر دوستلر ایتمک زاول کر وه الیه که طارغین اولدی الله آنلر اوزرینه
اشبور که و امید سز اولدیلر آخرت نوانسدن نیجه که امید سز اولدیلر کافر لرقبر لرده یئانلردن
(یعنی الله سبحانه آنلر عذایله حکم ایتمش هر کز ایمان کتورمز لرو تاب بولمز نیجه که
کافر ل کفر اوزرینه اولد کندن صکره نوابه امید طوغزلر والله اعلم) ف یعنی طای کیمیلره
امید یوقدر که هیچ برکسنه قبرندن چیقاراشبور کافر لردخی بولید امید سز اولدیلر

سورة الصف مدینه وهی اربع عشرة آیه
صف سوره سی مدینه نازل اولمش و یوسوره اولدورت آیتدر

بسم الله الرحمن الرحیم
باغشیمه ل اسر کیچی اولان اللهک ادیه او قورم

(سبح لله ما فی السموات وما فی الارض وهو العزيز الحکیم) ت یا کله کله کز ایتدی الله
تعالی بی اولشی که گوکلرده و اولشی که یرده واردر و الله ملک کنده غالب و اهرنده حکیمدر (یا ایها
الذین آمنوا لم تقولون ما لاتفعلون) ت ای مسلمانلر نیچون دیر سکر اولشی که ایشلر سکر
(کبر مقتا عند الله ان تقولوا ما لاتفعلون) ت یولک اولدی بغض ایتمک حسبجه اللهک
یا تنده ایشلیه جک کز شیئی دیمکز (یعنی الله سبحانه ایدر سکر و وفا ایتمک سکر) ف
قول ایچون برایش ایشلر کده جزم ایدر دعوی ایتمک کدن قورق لازمدن زیرا که شو
دعوا دن صکره چین اولور بر وقتده مسلمانلر جمع اولوب دیدیلر که کز یلید که کفنی ایش
الله سبحانه یه خوش کلور آنی اختیار ایدرک اولوقده ایشو ایت نازل اولدی (ان الله یحب

الذین یقاتلون فی سبیل صفقا کاتهم بنیان مرصوص) ت الله سورا اول کسنه لریکه غوغا
ایدر ل اللهک یولنده صف اولوب بر بر شیه یا شمش محکم اولان بنالر کی (واذ قال موسی
لقومه یا قوم لم تؤذوننی وقد تعلمون انی رسول الله الیکم فلما زاغوا زاع الله قلوبهم والله
لا یهدی القوم الفاسقین) ت و خاطره کتور اولوقسکه دیدی موسی کندو قومنه ای بتم قوم
نیچون انجید یور سکر بی حال بوکه یلور سکر که بن اللهک یغمه مری یم سکر جانیکزه پس
جائکده دوندیلر و ندردی الله آنلر قبلر بی والله یول کوسترمز کونوا ایشلر اولان کر وه لره
ف یعنی بنی اسرائیل هر ایشلده یغمه لری سینه مخالفت ایدر لرایدی آخرده مردود اولدیلر
(واذ قال عیسی ابن مریم یا بنی اسرائیل انی رسول الله الیکم مهتد قالمابن یدی من التوراة
ومبشر بر رسول یائی من بعدی ابعاده فلما جاءهم بالبینات قالوا هذا صحر مبین) ت
و خاطره کتور اولوقی که دیدی حضرت مریم اوغلی عیسی ای بنی اسرائیل تحقیق بن اللهک
رسوایم سکر جانیکزه تصدیق ایدیمه ل اولدیغم حالد بنسدن مقدم اولان تورانی و مزده
ویریجی اولدیغم حالد بر یغمه لری که کلور بندن صکر آنک آدی اجددر پس وقتا که کلدی
آنلر اشکاره اولان معجزه لرایدیلر ایشو اشکاره جادودر ف اول حضرت علیه السلامک
آدی دیناده محمد و فرشته لرا رسنده اجددر (ومن اعظم من افتری علی الله الکذب وهو یُدعی
الی الاسلام والله لا یهدی القوم الظالمین) ت و کیمدر زیاده کونوا اول کسنه دسکه باغلدی
الله اوزرینه یلانی و حال بوکه اول کسنه چاغر یلور اسلام جاننده والله یول کوسترمز کونوا
ایشلر اولان کر وه لره (یریدون لیطغوا نور الله باقوا ههم والله متهم نوره ولو کره الکافرون) ت
دیلر که سوندر ل اللهک نور بی کندو اغزلریله والله تمام ایدیمه لدر کندو نور بی اکر چه
ناخوش طو تسه لرده کافر لره ف ایشو نلر کاب اهلک احوال سدر که آنلر اول حضرتک
نبوتی خبر بی کیمیلر (هو الذی ارسل رسوله بالهدی و دین الحق لیظهره علی الدین
کله ولو کره المشرکون) ت اول الله که کوندردی کندو یغمه لری هدایتله و طوغر و
اولان دینله تا غالب قیل آنی دینلر اوزرینه و اکر چه بر کین صابسه لرده شود بی
شریک قوشملر (یا ایها الذین آمنوا هل ادلکم علی تجارة تنجیکم من عذاب الیم) ت ای
مسلمانلر یاد لالت ایدیمه لری اول آلتی و صاتی اوزرینه که قورتره سیزی درد ویریجی

اولان عذابدن (تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَتُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ ذَٰلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ) ت اینانکزلله تعالی به و آنک یغمبرینه و غوغا ایدک اللهک بولنده کندی و مالک کزایه و کند و جابلر کزایه اش به بوزیاده کوزلدنیز چون اگر یاسکز (یَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَيُدْخِلْكُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ وَمَا كُنْ طَبِيعَةً فِي جَنَّاتٍ عَدْنٍ ذَٰلِكَ الْقَوْزُ الْعَظِيمُ) ت (اگر ایشلر سکز بولری) یارلرغیزنک کاهلر کزی و کتور ریزی باغچه لر که آفر آنلک آتندن ایر مقارو پاکیزه اولان محللر ابدی اولق باغچه لرند اش بودر یوک مطلوب بولق (وَأُخْرَى تُحِبُّونَهَا نَصْرٌ مِنَ اللَّهِ وَفَتْحٌ قَرِيبٌ وَبَشِيرُ الْمُؤْمِنِينَ) ت و ویرزیر آخر نعمتی دخی که سور کز آنی اول نعمت یاردمدر الله جانبدن و حصولی یقین اولان قهقدور و سوندر مسلمانلری (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُونُوا أَنْصَارَ اللَّهِ كَمَا قَالَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ لِّلْحَوَارِيِّينَ مَنْ أَنْصَارِي إِلَى اللَّهِ قَالَ الْحَوَارِيُّونَ نَحْنُ أَنْصَارُ اللَّهِ فَأَمْنَتْ طَائِفَةٌ مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ وَكَفَرَت طَائِفَةٌ فَأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا عَلَىٰ عُدُوِّهِمْ فَاصْبِرُوا نَظَاهِرِينَ) ت ای مسلمانلر اولانکزلله تعالی به یاردجی نیجه که دیدی حضرت مریم و علی عیسی کندونک خاص اولان یار آنلرینه کیملردر بکایاردم ایدجیلر الله تعالی به بولوب دیدیلر اول خاص اولان یارلر بزلرز اللهک یاردجیلری (پس عیسی علیه السلامک دینی ترویج ایتمکده سی ایتدیلر) پس ایمان کتوردیلر برکروه بنی امرایان و کافر قالدیلر بر جماعت پس قوت و یردک مسلمانلره آنلرک دشمنی اوزرینه حق آنلر غالب اولدیلر • ف عیسی علیه السلام دنصکره آنک یارلری زیاده محنتلر چکوب دینلرینی شایع قلدیلر و یغمبر علیه السلام دنصکره خلیفه لر ی عیسی علیه السلام یارلرندن زیاده مشقت چکدیلر دینی جاری قیلقد

سورة الجمعة مدنیة وهی احدی عشر آیه
جمعه سوره سی مدینه ده نازل اولمش و سوره اون بر آیتدر

بسم الله الرحمن الرحیم
باغشلیجی اسر کجی اولان اللهک آدیله او قورم

(يَسْجُدُ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ الْمَلِكُ الْقُدُّوسُ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ) ت پاکلکه ذکرایدر الله تعالی بی اولشی که کوکارده و اولشیکه یرده و اردر الله پادشاهدر غایتده پاکدر غالبدر حکمت صاحبیدر (هُوَ الَّذِي بَعَثَ فِي الْأُمِّيِّينَ رَسُولًا مِنْهُمْ يَتْلُو عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ وَيُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ

الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَإِنْ كُنْتُمْ مِنْ قَبْلُ لَنْ ضَالِّينَ) ت اول الله کوندردی او قومیا آنلرک اراسته (یعنی عربک) بر یغمبری آنلرک قومندن که او قور آنلر اوزرینه آیتلرینی و پاک ایدر آنلری و یلدیلر آنلره کابی و علی آنلر بوندن اول اشکاره اولان آرزینلقدده ایدیلر • ف عرب طائفه سی او قومش کسنه لر درو آنلرک یاتده الله سبحانه آنک کابلرندن برشی یوغمدی (وَأُخْرَى مِنْهُمْ لَمَّا يَلْقَاوَانَهُمْ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ) ت و کوندردی اول یغمبری بر آخر قومه که ایشلر مسلمانلره (یعنی آدم اولادندن فارسه و سائر جمعه دخی کوندردی) والله غالبدر حکمت صاحبیدر • ف یقینی اشبو یغمبر دخی بشقه کسنه لر ایچوندر که آنلر فارس اهلیدر که آنلر دخی هیچ برینینک کابی یوغمدی الله سبحانه اول اشبودینی عربده اشاعت ایتدی صکره بجمده کاملر اولدی (ذَٰلِكَ فَضْلُ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ) ت اشبو اللهک فضلیدر و یر آنی اول کسنه یه کدیلر والله یوک فضل صاحبیدر (مَثَلُ الَّذِينَ جَاءُوا النَّوْرَةَ ثُمَّ يَحْمِلُوهَا كَمَثَلِ الْحِمَارِ يَحْمِلُ أَسْفَارًا بِئْسَ مَثَلُ الْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَبُوا بِآيَاتِ اللَّهِ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ) ت اول کسنه لرک صفیکه قوندی نوریت آنلرک اوزرینه صکره قالدیلر برانی (یعنی آکا و وافق عمل ایتدیلر) اشک صفتی کیدر که قالدیلر کابلری نه کوتیدر شوکروهک صفیکه یلان صایدیلر اللهک آیتلرینی والله یول کوسترمن کونو ایشلر اولان قومه • ف یهودلرک عالمی کاب او قودیلر ایکن آنلرک قالدیلرده هیچ بر اثری یردا اولدی الله سبحانه بری صاقسون (قُلْ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ هَادُوا إِن زَعَمْتُمْ أَنَّكُمْ أَوْلِيَاءُ لِلَّهِ مِنْ دُونِ النَّاسِ فَتَمَنَّوْا الْمَوْتَ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ) ت دیکل ای یهودلر اگر کان ایدر سکز که سنزلر اللهک احبابلری سکز سائر آدملردن ممتاز اوله رقی پس آرزو ایدیکز اولمکی اگر طوغر و ایسه کز • ف اول بر کسنه ایتادیکه بنمچون الله سبحانه آنک یاتده اعلی درجه لر واردر و بن آنک یغمبری یم و بوبابده قلدیلرده هیچ بر شک و شبهه بولندی اول کیسه اولمکدن خوششور و اندن اصلاقورقز (وَلَا يَخْشَوْنَ أَحَدًا مِمَّا قَدَّمَتْ إِلَيْهِمُ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالظَّالِمِينَ) ت آرزو ایتزلر اولوی اصلا مقدم ایشلر کز ی عسبان سبیل و الله یلیجیدر کوتو ایشلیر (قُلْ إِنْ الْمَوْتَ الَّذِي تَقْرُونُ مِنْهُ فَإِنَّهُ مَلَأَقِيكُمْ ثُمَّ تُرَدُّونَ إِلَىٰ عَالِمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ) ت دیکل البته اولوکه چارسکز آدن البته ایر ییشیدر منزه صکره دوندو یلور سکز کیز لولری و آشکاره لر ی بیان الله جانده پس خبر و یر سنزه ایشلر دیکل کز شیلری • ف یهودلرک کوتولکی

شوايد نيکه دينک حق اولد يغي ني ياد يار بويه ايکن دنيا ايچون دينرين ترک ايدر لر ايدى اشبو
 کونولکدن الله بزي منع يور ديلر و جعه نماز نيک نيکدي بونک کيدير که اشبو و قتده دنيا
 ايدلر نده مشغول اوليکنز (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نُودِيَ لِلصَّلَاةِ مِنْ يَوْمِ الْجُمُعَةِ فَاسْعَوْا إِلَىٰ ذِكْرِ
 اللَّهِ وَذَرُوا الْبَيْعَ ذَٰلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ) تاي مسلمانلر چاقانکه اذان ويرلش اولسه
 نماز ايچون ججه کوتنده پس يور ييکنز ججه سرعته الله تعالى بي ذکرا نيکه و براقک صاعقي
 و آغني اشبو زياده خير ليدر نيکون اکر بيلسه کز ه هر بر اذانک حکمي ججه اذانک حکمي
 کبي دکل زيرا که ججه کوتک غير بنده جاعت مکرر بولاق ممکندر و ججه ايسه بيزده ادا
 اولنورا کر ججه فوت اولسه بر دخی نيچه اير بشور و خطبه دن هر ادا الله سبحانه نك ذکر يدر
 مسجدده شو و قتده کيده که خطبه بي ايشتمک ممکن اوله (فَإِذَا قُضِيَتِ الصَّلَاةُ فَانْتَشِرُوا فِي
 الْأَرْضِ وَابْتَغُوا مِنْ فَضْلِ اللَّهِ وَاذْكُرُوا اللَّهَ كَثِيرًا لَّعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ) ت پس چاقانکه ادا
 اولندي نماز طاغلا کز برده و ديايکنز الله فضلندن و ذکرايد يکزا الله تعالى بي چوقه تاينز
 ثجات بوله سکن ف يهودلرک ياتنده عبادنه مخصوص اولان کون بتون شبنه کونيدر
 شو کونده آلق و صاعقي آنلرک ياتنده حرامدر شو سبيدن مسلمانلر يور ديه کسر لر ججه نماز يني
 ادا ايتد کدن صکره رزق لر کزي طلب ايد يکز و رزق آرامقده دخی الله سبحانه نك ذکر يني
 اونو تمکيز (وَإِذَا رَأَوْا تِجَارَةً أَوْ آوَاءً انْقَضُوا إِلَيْهَا وَتُركُوا قَاعًا قُلْ مَا عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ مِّنْ
 آلَهِ وَوَمِنَ التِّجَارَةِ وَاللَّهُ خَيْرُ الرَّازِقِينَ) ت و چاقانکه کورسهر (اشبو مسلمانلر) بر کارواني
 و يار و يوبنازني طاغلوب يولور لر آنک جاننه و براقور لر سني طور مش آياق اوزرنده
 (يعني خطبه ده) ديکل اولشکه الله ياتنده در زياده کوزلر اويونبازلقدن
 وسودا کارلقدن الله رزق و يرلرک زياده کوزلدر ف شاه ولي الله رحمه الله دير که بولآيت
 عتابدر اصحاب اوزر نيه و اشارتدر اول قصه يه که بر کاروان شامدن کاورا يکن خطبه
 اراستنده اصحاب آفي کورد کده طاغلا ديلر و شو حضرت نك خدمتنده اون ايکي آدمدن غيري
 کيسنه قالدي شونلرک ايکيسي حضرت ابوبکر صديق و حضرت عمر فاروق رضي الله
 تعالى عنهم ايديلر ف بر ججه ده اول حضرت خطبه اوقورايکن بر کاروان کلمش انکله
 نقاره چالينور ايدى و اولدن مدينه شهر نده غله آزا اولمشيدى اصحابلر ججه نماز يني براقوب
 کيتديلر شو کار و اندن غله المي ايچون و قلابلر نده ديديلر که نماز يني بيشقه وقتده ادا ايدرز
 و اول حضرتک ياتنده اون ايکي آدمه قالديلر و شو حضرت آنلر ايله نماز ادا ايديلر

﴿سورة المنافقون مدينه وهى احدى عشرة آية﴾
 منافقون سورة سى مدينه نازل اولمش و بوسوره اون برآيتدر

﴿بسم الله الرحمن الرحيم﴾
 يا غشيلجي امرکي اولان اللهک اديله اوقورم

(إِذَا جَاءَكَ الْمُنَافِقُونَ قَالُوا نَشْهَدُ أَنَّكَ لَرَسُولُ اللَّهِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ أَنَّكَ لَرَسُولُهُ وَاللَّهُ يَشْهَدُ أَنَّ
 الْمُنَافِقِينَ لَكَاذِبُونَ) ت چاقانکه کاور لر سنک يانکه منافق ليدر لر شهادت و ير زک سن
 اللهک يغمبر يسن والله ياور که البته سنن آنک يغمبر يسن والله شهادت و ير زک منافق لير
 کلاملر نده يلاخي ليدر ف شاه ولي الله رحمه الله دير که منافق ليرک يي و کي سقر لرک بعضنده منافق
 کلمه لر يني سوياش و انصار دن بر آدم اول سوز لر ي حضرت صلى الله عليه وسلم عرض ايتمش
 منافق لير مجلس شريعه کلوب قسم ايتمش که شوسوز لر بزدن صادر اولمش اشبو سوره
 آنلرک سوز لر ي ياتنده و منافق ليرک نكذيب نده نازل اولدى ف يعني منافق ليرک لير نده سکا
 ايتاغزلر اشبو سوز لر يني عرض ايچون دير لر (اتَّخِذُوا أَيْمَانَهُمْ جُنَّةً فَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ
 إِنَّهُمْ سَاءَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ) ت قالقان و وقايه اتخاذايدلر کندولر نيک قسملر يني پس
 کير و قالديلر اللهک يولندن آنلر اولمشيکه ايشلرک کوتيدر ف منافق لير کند و چالينور نده
 مسلمانلر طعنه و عيب ايدلر لر ايدى و قما که آنلر ادب و ير مک لازم کاد کده طا کيوب عيبن
 ايدديلر که بر اشبو سوز لر ي سويانک (ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ آمَنُوا ثُمَّ كَفَرُوا فَطُبِعَ عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ فَهُمْ
 لَا يَفْقَهُونَ) ت و بواول سيبندندر که آنلر ايمان کتور ديلر صکره کافر اولديلر پس مهر
 اورلدى آنلرک قلبلري اوزر نيه پس آنلر فهم ايتزلر (وَإِذَا رَأَيْتَهُمْ تُعْجِبُكَ أَجْسَامُهُمْ وَإِنْ
 يَقُولُوا تَسْمَعُ لِقَوْلِهِمْ كَأَنَّهُمْ خُشْبٌ مَّنْدُوقٌ يُحْسِبُونَ كُلَّ صَیْحَةٍ عَلَيْهِمْ هُمُ الْعَدُوُّ فَاحْذَرهُمْ
 فَاتْلُوهُمْ اللَّهُ إِنْ يُوَفِّقُونَ) ت و چاقانکه کور رسن آنلري عجباند ير سني آنلرک بدنلر نيک
 اير يلیکی و اکر سوزه کاسه لر قولاق قورسن آنلرک فصاحتی سوز لر ييه اما آنلر کوياد يوايه
 سوکمش انجدر لر (که برايشه پراهن فاسدلردر) کمان ايدلر لر هر آوازي ايشتمد کارنده
 کنديلر نيک دشمنيدر که منافق لير يني سويامور پس صاقلک آنلردن الله انلري هلاک ايتدون
 طوغري يولدن نيچه صرف اولنور لر ف يعني کورمکده کک و کالو آدمه کور يور لر
 و آنلرک لير نده قورق و الداد يچيدلر (وَإِذَا قِيلَ لَهُم تَعَالَوْا يَسْعَیْكُمْ رَسُولُ اللَّهِ لَوْ أُرْسِلْتُمْ
 وَرَأَيْتُمْ بِصُلْبِ صُلْبِهِمْ مِّنْ مَّسْكِينٍ) ت چاقانکه ديلسه منافق لير کاکر نا که بارانغمي
 طلب ايدنده ستر اللهک يغمبر يي اکر لر باشلر يني و کور رسن آنلري يوز چوير لر يي و کان

ایدرک (سَوَاعِلِهِمْ اَسْتَغْفَرْتَهُمْ اَمْ لَمْ تَسْتَغْفِرْ لَهُمْ اِنْ يَغْفِرَ اللَّهُ لَهُمْ اِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ) ت برابر در آنکه حقند یار لغم طلب اید من آنرا بچون یا خود طلب ایتیم من البته یار غم از الله آنری الله یول کو ستر من کو تو ابلی اولان کر وهه (هُمُ الَّذِينَ يَقُولُونَ لَا تُنْفِقُوا عَلٰی مَنْ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ حَتّٰی يَنْفَقُوا وَلِلَّهِ خَزَائِنُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَلٰكِنَّ الْمُنَافِقِينَ لَا يَفْقَهُوْنَ) ت اندر داول کمنه ل کدیر ل کدو یار انریته فقه ویر میگز اول کمنه لره که الهک یغمبر ینک یانه در ل (یعنی مهاجر لک فقر الینه) تا که طاعیل لره والله ایچوندر کو کارک ویرک خزینه لری ولیکن منافقار به لزل (يَقُولُونَ اَنْتُمْ رَجَعْتُمْ اِلَى الْمَدِيْنَةِ لَجَرِّحَنِ الْاَعْزَمِ الْاَذَلُّ وَلِلَّهِ الْعِزَّةُ وَلِرَسُولِهِ وَلِلَّهِ الْمُنَافِقِينَ لَا يَعْلَمُونَ) ت دیر لرا کر کیر و فائده لم مدینه به طشره جی قار ر یو کلر مدینه دن ذیل لری (یعنی منافقارک زنیکن لری جی قار رسال انلرک فقر الین) والله ایچوندر یو کلک و آنک یغمبری ایچوندر و مسلمانرا ایچوندر ولیکن منافقار به لزل * ف بر ستر ده یغمبر ایل اولان لردن ایکی کمنه بری مهاجر یندن و بری انصار دن بری بیل غوغا و شهانه ایتدیلر پس اول حضرت علیه السلام آنلرک ارا سین بولوب ارا رنده صلح ایتدی منافقار غیبه ده سولیکه باشل دیلر که اگر شهر مزده آنلره بر ویر مساک آنلر بزمه شهانه ایتیکه نیجه قادرا ولورلر دی پس بر کمنه منافقار دن دیندیکه سبزلر مهاجر لره یار دم ایدیلر سکر اول سبیلدن شوکروه یغمبرک یانه جمع اولورلر اگر سبزلر آنلره یار دم ایتیکه بر اقور سکر مزه مهاجر ل اول وقتده طاعیلوب کیدر لروینه منافقار دن بر کمنه دیدیکه اگر بوسقردن قایدوب مدینه به وار سق شهر ده قوت صاحب لری لازمه که ذلیل اولان لری مدینه دن جی قار لرا صحابدن بر کمنه بو خبری یغمبر علیه السلامه ایرشیدردی اول حضرت منافقار لری طلب ایدوب سوال ایتد کده آنلر عین ایدوب طاکدیلر و دیدیلر که اول کمنه اشبو خبری دشمنلکدن یلان سولاش الله سچانه اشبو سوره یی نازل قیلدی (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تُلْهِكُمْ أَمْوَالُكُمْ وَلَا أَوْلَادُكُمْ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ) ت ای مسلمانلر مشغول قیلسون بنیزی سزک مالار کز و اولادلر کز الله تعالی یی ذکر ایتیکدن و هر کمنه ایشانه اشبو ایشی پس شوکروه آنلر در زیان ایشیلر (وَأَنْفِقُوا مِمَّا رَزَقْنَاكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَنَّ أَحَدَكُمْ الْمَوْتُ فَيَقُولَ رَبِّ لَوْلَا أَخِرْتَنِي إِلَىٰ أَجَلٍ قَرِيبٍ فَأَصْدَقَ وَأَكْنُ مِنَ الصَّالِحِينَ) ت وخرج ایدیکز اولشیدنکه رزق ویردک سیزه آندن اولکه کاون سزک

بریکزه اولوم پس دیرای بنم ریم نه اولیدی کیر و بر ایدیلر یی بریقین مددته کین تا صدقه ویریدم و اولیدم بن اوباشیلردن (وَلَنْ يُؤَخِّرَ اللَّهُ نَفْسًا إِذَا جَاءَ أَجَلُهَا وَاللَّهُ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ) ت کیر و بر اقر الله هیچ بر کمنه یی وقتا که ایریشه آنک اجلی والله سبدر در اول بر شیمه که ایشلر سکر

* (سورة التغابن مدنية أو مكية ثمانی عشر آية) *
تغابن سوره می مدینه ده یا مکده نازل اولاش و بسوره اون سکر آیتدن
* (بسم الله الرحمن الرحيم) *
باغشلیجی امر کجی اولان اللهک آدیله و قورم

(بَسْمِ اللَّهِ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْاَرْضِ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْجَدُّ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ) ت پاک کله ذکر ایدر الله تعالی یی اولشیکه کو کزده و اولشیکه برده واردر آنک ایچوندر پادشاه لاق و آنک ایچوندر جدا ایتیک و الله هر برشی اوز ریشه قادردر (هُوَ الَّذِي خَلَقَ خَلْقًا مِّنْكُمْ كَافِرًا وَمِنْكُمْ مُّؤْمِنًا وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ) ت اول الله یی ایتدی بنیزی پس سزک بعضکز کافر در و بعضکز مسلماندر و الله ایشلر دیک کزی کور یچیدر (خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ بِالْحَقِّ وَصَوَّرَكُمْ فَأَحْسَنَ صُوْرَكُمْ وَإِلَيْهِ الْمَصِيْرُ) ت یار ایتدی کو کزی و بری طوغر و اولان تدبیر ایل و نقش ایتدی صورت کزی پس کوزل یسه دی سزک صورت کزی و آنک جانیمه در فائده جق * ف جله حیوانلردن انسانک خلقی کوزلدر (يَعْلَمُ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَيَعْلَمُ مَا تُسْرَوْنَ وَمَا تُعْلِنُونَ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُوْرِ) ت یاور کو کزده اولان لری ویرده اولان لری کیز لو طو تدبیر کز و آشکاره ایتدیک کز شیلری و الله بیلیم در سینه لره کیز لو اولان لری (اَلَمْ يَأْنِیْكُمْ نَبَا الَّذِيْنَ كَفَرُوْا مِنْ قَبْلُ فَذَاقُوا وَاوْبَالَ اَمْرِهُمْ وَهُمْ لَا يَسْمَعُوْنَ عَذَابَ اَلِيْمٍ) ت کلدیمی سیزه اول کمنه لک خبریکه کافر ایدیلر بوندن اول پس طاعیلر آنلر ایشلر سزک عقوبتی و آنلر ایچوندر در دیر یچی عذاب (ذَٰلِكَ بِاَنَّهُ كَانَتْ تَاْتِيهِمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنٰتِ فَقَالُوا ابْشِرُوْهُمْ دُوْسًا فَكَفَرُوْا وَتَوَلَّوْا وَاسْتَغْنٰی اللَّهُ وَاللَّهُ غَنِیٌّ جَبِيْرٌ) ت اشبو عذاب شو سبیدندر که کادی آنلرک او کمنه آنلرک یغمبر لری ظاهر اولان معجزه ل ایل پس دیدیلر آیا آدمیلر یول کو ستر می بزلر پس کافر اولدیلر و یوز چویر دیدیلر و الله

احتیاجمند در و الله غنی در محمود (زعم الذين كفروا ان لن ينفعهم) قل بلى وربى لتبعثن
 ثم لتنبون بما عملتم وذلك على الله يسير) ت کما انیدید کافر که البته قبر لزندن قادر لزل
 دیکل اون ربعه قسم ایدرمکه البته قادر یاورسکز صکره خبر ویراش اولورسکز
 اول شیه که ایشلدیکرز و اشبو الله اوزرینه قولاید (فأتموا بالله ورسوله والنور الذي
 أنزلنا والله بما تعملون خبير) ت پس ایمان کتورکز الله تعالی به و آنک یغمزیه
 و ایدردیکمز نوره یعنی قرآنه و الله ایشلدیککز شیاره خبر دارد (يوم يحصونكم ليوم الجمع
 ذلك يوم التغابن ومن يؤمن بالله ويحمل صالحا يكفر عنه سيئاته ويدخله جنات تجري
 من تحتها الأنهار الذين فيها أبدا ذلك الفوز العظيم) ت (خبر ویر یاورنیزه) اولوقسکه
 جمع ایدرزیزی قیامت کوتیده اشبو کون الدائق کونیدر که بعضی کسنه بعض کسنه
 نسیمجه و هر کسنه ایمان کتورسه الله تعالی به و ایشلسه کوزل ایشی ابراق ایدر آندن
 آنک کاهلری و کتورر آتی باغچه لره که آقرآنک آلتندن ایرمه لردام و ایدی اولورلر
 آنده اشبو یولک مطلبی بولمقدرد ف يوم التغابن یعنی غاب اولوق و مغلوب اولوق
 کونیدر هر کسنه ایچون جنته بر او وارد و وجهه دخی بر او وارد جنت اهلی
 اولرینی جنته آلدیلر جهنم اهلی دخی کند و اولرینی جهنمه آلدیلر پس جهنم اهلی
 مغلوب اولدی و جنت اهلی غالب اولدی (والذين كفروا وکذبوا یا یا تبتا أولئك أصحاب
 النار خالدین فیها ویدنس المصیر) ت و اول کسنه لره کافر اولدیلر و یلان صایدیلر
 آیلر میزیشبو کروه جهنم اهلیدر لر ایدی اوله برقانده و بحر کین یردر جهنم (ما أصاب
 من مصيبة إلا باذن الله ومن يؤمن بالله بهد قلبه والله بكل شیء عليم) ت ایرشمز هیچ
 بر مصیبت بر کسنه به مکر الله حکمیه و هر کسنه ایمان کتورسه الله تعالی به یول
 کوستر رآنک قلبه و الله هر بر شیئی بیلجیدر ف یول کوستر قلبه یعنی صبرایتکه
 (و اطیعوا الله و اطیعوا الرسول فأن تؤمنتم فأتعوا على رسونا ابلاغ المبین) ت یوردیغنی
 قبول ایدیکز الله و یوردیغنی قبول ایدیکز آنک یغمزینک پس اگر یوز جویرسکز
 بزم یغمزمن اوزرینه اشکاره ایشدر مکر (الله لا اله الا هو و علی الله فلیتوکل
 المؤمنون) ت الله حق معبود در هیچ بر معبود یوقدر ایدن غیری و لا یقدر که الله اوزرینه
 ایشارن تابشوره مسلمانلر (یا ایها الذين آمنوا ان من آرزوا حکم و اولادکم عدوا لکم

فاحذرهم وان تعصوا و تصفحوا و تغفروا فان الله غفور رحيم) ت ای مسلمانلر البته
 سنک خاوندلرک بعضی و اولادک بعضی دشمند لر سنک حق کرده پس صافسکز
 آنلردن (یعنی آنک سزی بخدا که حل ایدرلر) و اگر کچرسکز و یوز جویرسکز
 یار افرسکز پس الله یار غنیدر اسر کچیدر ف یعنی انسان قاری و اولاد یچون جوق
 ایولکی ضایع ایدر و کند و به جوق کونولک واقع اولور اشبو حال اولور ایکن لازمدر که
 قاری و اولاد لر ایله احسان و ایولک ایدر و کند و بی صافیه (اغما موالکم و اولادکم فتنه
 و الله عنده اجر عظیم) ت سنک ماللرکز و اولادلرکز امتحاند و الله یاتده در یولک حزد
 (فاتقوا الله ما استطعتم و اطعوا و اطیعوا و اتقوا خیر الا انفسکم و من یوق شیء نفسه
 فأولئک هم المفلحون) ت پس قورق الله دن اول قدر که قادر اولورسکز و ایشیدیکز
 سوزی و اطاعت ایدک و نفعه ایدک لوجه الله نفسکز ایچون و هر کسنه که صافلندی
 کند و نفسک بخدا کند پس اشبو کر و هر در نجات بولنلر (ان تقرضوا الله قرضا حسنا
 بضاعه لکم و یغفر لکم و الله شکور حلیم) ت اگر اودنج ویرسکز الله تعالی به کوزل
 اولان اودنجی آنک ایکی قاتنی و یرر نیزه و یار افرسزی و الله قدر بیلجیدر یواشلق ایدیلجیدر
 (عالم الغیب و الشهاده العزیز الحکیم) ت کیزلوی بیلجیدر و غالبدر حکمت صاحبیدر

(سورة الطلاق مدنیة وهی اثناعشرة آیه)

(طلاق سوزیه سی مدینه ده نازل اولاش و یوسوره اون ایکی آیتدر)

(بسم الله الرحمن الرحيم)

(یا غاشلیجی اسر کچی اولان الله اذله او قورم)

(یا ایها النبی اذا طلقتم النساء فطلقوهن لعدتهن و احصوا العدة و اتقوا الله ربکم
 لا تخرجوهن من بیوتهن ولا یخرجن الا ان یاتین باحشنة مبینة و تلک حدود الله و من
 یعد حدود الله فقد ظلم نفسه لا تدری اهل الله یحدث به ذلك امرا) ت ای یغمزیدیکل
 کندی امتکه چان بوشامنی دیلر سکز خاوندلر کزی پس بوشایکز آنلری آنلرک عدت لری نک
 اولنده (یعنی اول بر طهرده که آنده جماع ایتمشد یکز آنلریله) و صایکز عدتی و قورق
 ربکز اولان الله دن و حقایقار میکز آنلری کند و اولر لزندن و لازمدر که آنلر دخی طشره حقیقه ل
 اولر لزندن مکر که کتورسه ل اشکاره بر حیا سزلق ایشی و اشبو الله مقرر ایدیکل حدلریدر
 و هر کسنه که آشوری کیتسه الله حدلر لزندن پس البته ظلم ایددی کند و نفسنه بیازسک

اولور که الله یکی ایجاد ایدم اش جو طلاق ویرد کد نصکره برایشی (یعنی قوجه نك قاریله موافقت و محبتی اولوب مراجهت ایدم) * ف قاریلر کزه طلاق ویرمکی دیلد یکرزه عدت نك اولدمه یعنی جماع و قوه بولماش طهرده طلاق ویر یکر وعدت اوج حیضده در پس حیضدن اول طلاق ویرمکنا که حیضی صایق قولای اوله اول اوده که طلاق ویردیله قاری شواوده عدتی تمام ایدم هیچ کسنه انی اول اودن چیقارمه لاز قاری هم کندوسی اول اودن چیقمه عدت تمام اولانه دکن اودن چیقسمق حیا ستر اقدر یکدن برایشی ایجاد ایتسندن مرادی شواوله که شاید قوجه قاریله صلح اواسون (فَاِذَا بَلَغَ الْاِجْلُهَا فَاَسْكُوْهُنَّ يَحْضُرُوْنَ اَوْ فَاَرْقُوْهُنَّ يَحْضُرُوْنَ وَ اَنْتُمْ سَوَادُوْى عَدْلٍ مِنْكُمْ وَاَقْبُوا الشَّاهِدَةَ) ذَلِكُمْ يُوعَظُ بِهٖ مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَمَنْ يَتَّقِ اللّٰهَ يَجْعَلْ لِّهٖ مَخْرَجًا

ت پس قانکه ایریشمک (بوش اواش قاریلر) عدت نك مدتیه پس طوتکنا آتاری کوزل وجهله یا خود آبرک آتاردن کوزل وجهله و شاهد طوتک ایکی عادل کسنه بی کند و قوم کزدن و طوغر و اقله ادا ایدیکر نه اداقی الله ایچون اشبو حکم نصیحت ویریلور آنکله الله سبحانه و قیامت کوته ایمان کنورناره و هر کسنه که قورقار الله دن بصر آنکیچون خلاص اولنه جق (یعنی دنیا و آخرت غمندن انی اخراج ایدر) * ف و طلاق ویرد کد نصکره عدت تمام اولمجه قاریلر سه رجوع ایدر پس لازمدر که رجوعی اوزرینه ایکی شاهد قیله تا که آدملا راسده مسم اولمه (ویرزقه من حیث لایحسب

وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللّٰهِ فَهُوَ حَسْبُهُ) ان الله بالغ امره قد جعل الله لكل شی قدر) ت و رزق ویرد آ کاول برزنکه کان ایتزدی شوره دن رزق کلشی و هر کسنه ایشلرین تابشورر الله اوزرینه پس الله بسدر کالبته الله کندی دیلد یکنی ایرشدر یچیدر یسه مشدر الله هر برشی ایچون بر مقدار (وَاللّٰفِ يَذِّنُ مِنَ الْخَبِیْثِ مَنْ نَّسَأْتُمْ اِنْ اَرْتَبْتُمْ فَعَدُوْهُنَّ ذَلٰلَةً

اَشْهَرُوْا لِلّٰفِ لَمْ يَحْضُرْ وَاُولَٓئِ الْاِجْمَالِ اِجْلُهَا اِنْ يَضَعْنَ جِلْهَنَ وَمَنْ يَتَّقِ اللّٰهَ يَجْعَلْ لِّهٖ مِنْ

اَمْرٍ یُسْرًا) ت و اول کسنه لر که امید ستر اولدیله حیض کورمدن ستر قاریلر کزدن یعنی بوش اولمش قاریلر کزدن اگر شبهه دوشسکز پس آنلرک عدتی اوج ایدر و اول کسنه لر که حیضه ایرشدر یلر آنلرک عدتی نه اوج ایدر و کبه قاریلرک عدتی شودر که قویوررلر بو کارینی و هر کسنه که قورقه الله دن قیلر آنک ایشنده قولایانی * ف یعنی عدت مدتیه اوج حیض بیوردی اگر عدت مدتیه شبهه و ارایسه که اشبو مطلقه قاری حیض ستنه ایرشده ش یا خود ستنه جوق لغندن حیضدن کساش آنلرک عدت نك مدتیه حکم نیجه اولور پس بیوردیکه آنلرک عدت نك مدتی اوج ایدر (ذَلٰکَ اَمْرُ اللّٰهِ اَنْزَلَهُ اِلَیْکُمْ وَمَنْ يَتَّقِ

اللّٰهُ يَجْعَلْ لِّهٖ مَخْرَجًا) ت اشبو اللهک حکمیدر که ایندردی انی سترک جابکره و هر کسنه که قورقه الله دن اراق قیلر آنک کاهلرینی و زیاده ویرد کاهلریدی (اَسْكُوْهُنَّ مِنْ حَيْثُ سَكَنْتُمْ مِنْ وُجُوْهِكُمْ وَاَلْتَضَارُوْهُنَّ اَضْبَاقًا عَلَیْهِنَّ وَاَنْ کُنْ اُولَٓئِ حَلٍ فَاَنْقُضُوْا عَلَیْهِنَّ حَتّٰی یَضَعْنَ جِلْهَنَ فَاِنْ اَرْضَعْنَ لَکُمْ فَاَوْهِنَّ اَجُوْرَهُنَّ وَاَعْمُرُوْا بَنَیْکُمْ بِهٖ رُف وَاِنْ تَعَسَّرَ مُمْسَرُغٌ لِّهٖ اُخْرٰی) ت سا کن قیلرک مطلقه قاریلری اول یرده که سا کن اولور سکر آنده طاقتسکر اولدی قی قدر و ضرر ایرشدر و میکرنا نره کندولرینی چیقارمغه سبب اولان قضیق ایله واکر کبه اوله لر پس نفقه ویرک آنلره اولوقسه دکنیکه طوغر لر را کرسوت ویرسملر سترک امر کزله پس ویرک آنلره آنلرک من دینی و بوسوت ویرمه من دی خه و صنده مشورت ایدیکر کندوارا دکره کوزل وجهله پس اگر طاراق ایتسه کز امر رسین (بابا نك امر یله) بر بشقه قاری * ف جوجک مصارفی بابا سنه لازمدر و اگر جوجق آناسنک قارتنده ایسه آناسنه جوجق طوغنجه دکن یمه جکنی و کبه جکنی ویرد و اگر سوت امر رسه بشقه سوت امر دن قاریمه ویردیک مصارفی آناسنه ویرمه مادامکه آناسی بساکی قبول ایدر جوجقی غیره ویرمه و آناسی بساکی قبول ایتسه غیره ویرد و عدت تمام اولمجه قدر قاریلر سکنی ویرمک لازمدر اگر چه قارتنده جوجق اولر ایسه ده (اَلْمُنْفِقُ ذُو سَعَةٍ مِّنْ سَعَتِهٖ وَمَنْ قُدِّرَ عَلَیْهِ رِزْقٌ فَلَيْفَ قَلِيلٌ) مَا آتَاهُ اللّٰهُ لَا یُکْفِ اللّٰهُ نَفْسًا اِلَّا مَا آتَاهَا سِیَّعِلُ اللّٰهُ بَعْدَ عِیْسٰی) ت لازمدر که نفقه ویرد زن کین کسنه زن کیندی قدر نجه و هر کسنه طار اولسه آنک اوزرینه رزقی پس نفقه ویرد اولشیدنکه ویردی کا الله مشقت ویرمن الله هیچ بر کسنه به مکر اولشی حسبجه که ویردی کاپسدا ایدر الله جتیند کد نصکره قولایانی (وَمَا مِنْ قَرْیَةٍ عَمَّتْ عَنْ اَمْرِ رَبِّهَا وَرَسُولُهُ فَاَسْبَغَ اَهَا حَسَابًا یَّذِیْدُا وَعَذَابًا عَظِیْمًا) ت و جوق کوی که جیقه دی ریسنک امرندن و آنک پیغمبر لر سترک امرندن پس حساب ایتدک آنلره (حط و سیف کبی) قتی اولان حسابله و عذاب ایتدک آنلره جتین اولان عذابله (فَذَاقَتْ وَبَالَ اَمْرِهَا وَكَانَ عَاقِبَةُ اَمْرِهَا خُسْرًا) ت پس طاتدی آنلرک کند و ایشلر سترک جزاسنی و اولدی ایشلر سترک آخری زبان ایشلرک (اَعَدَّ اللّٰهُ لَهُمْ عَذَابًا شَدِیْدًا) فَاَتَقُوا اللّٰهَ اُولَی الْاَلْبَابِ) ت حاضر لدی الله آنلر ایچون قتی اولان عذاب پس قورقک الله دن ای عقل صاحب لری (الَّذِیْنَ اٰمَنُوْا قَدْ اَنْزَلَ اللّٰهُ اِلَیْکُمْ ذِكْرًا رَّسُوْلًا عَلَیْکُمْ اٰیَاتِ اللّٰهِ مَیْمَنَاتٍ لِّخُرْجِ الَّذِیْنَ اٰمَنُوْا وَعَمَلُوا الصّٰلِحَاتِ مِنَ الظّٰلِمَاتِ

سزدن زیاده ای و اولوب مسلمانونه مطیع تابه عابد صاعه ثبیه ویا کره اولدر (یا ایها الذین آمنوا اقوا انفسکم واهلبکم نارا و قودها الناس و الحجاره علیها ملائکه غلاظ شداد لا یصون الله ما امرهم و یفعلون ما یتوهمون) ت ای مسلمانلر صافله کز کند و نفسلر بکزی و کندو عیال کزی بر او دد که آلی علولندین آدملر دودخی طاشلرد و شوا و د اوزرینه بکچیدرلر فرشته لر ایری خویلی قتی یوزلی عاصی اولمزلر الله تعالی به انلره یوردیغی شیده وایشلرلر امر اولند قلمری شیشی * ف هر بر مسلمان اوزرینه لازمدر که کند و اولرنده اولان آدملری و عیالنی طوغرودینه کتوره طمع کندرمغله و یا خود قورقمغله و یا خود محبتله و یا خود قاجیلله اوزمغله اسکرشوتدیرلر ایله دخی طوغر و یول اوزره کلزلر سنبه و آنلرک بدبختلغله دندرو صاحب لری اوزرینه کلاه یوقدر (یا ایها الذین کفروا لاتعتدوا اليوم اعصابکم تجزون ما کنتم تعملون) ت (اول کون دیرز که) ای کافر لر عذر کتورمیه کز بو کون جزا ویرلش اولور سزله اولشی حسبجه که ایشلدیکز (یا ایها الذین آمنوا توبوا الی الله توبه تصوحا عسی ربکم ان یکفر عنکم سیئاتکم و یدخلکم جنات تجری من تحتها الانهار یوم لا یحزنی الله النبی و الذین آمنوا معه نورهم یشعی بین یدیم و یا یمینهم یقولون ربنا انعم لنا و انورنا و اغفر لنا انک علی کل شیء قدير) ت ای مسلمانلر قایدیکز الله جاننه خالص اولان قایدیقله امید واردر کند و بر بکزدن که زائل قبله سزدن سزک کاهلری بکزی و کتوره سزی باغچه لر که آقر آنلرک آلسندن ایر قار اول کون که رسوا ایتمزلر الله پیغمبری و اول کسینه لر بکه ایمان کتور دیرلر پیغمبر ایله آنلرک نوری یورر آنلرک اوکلرنده و صاغ جانلرنده دیرلر ای بزم و عزم و یر بزم نوریمیزی و یاراغه بزی ای بزم ریح البته سن هر برشی اوزرینه قادرسن * ف خالص اولان قلبدن توبه شود که قلب بر دخی شوکاهی خیاله کتورمیه ایمانک نوری قلبه سید اولور اکر آندن زیاده مال و لور سه تمام بدنه صکره انه صکره دریه سیر ایدر (یا ایها النبی جاهد الکفار و المنافقین و اعظ علیهم و ما واهم جهنم و یش المسیر) ت ای پیغمبر غوغایت کافرلر ایله و منافق لریله و در شملک ایت آنلر اوزرینه و آنلرک یرلری جهنمدر و کتوریدر جهنم * ف اول حضرت علیه السلام خلق کوزل لکده بر مرتبه به ایر شمشکه الله سبحانه غیر یلره تحملله امر ایدر اول حضرت عتیلق ایله امر ایدر (ضرب الله مثلا للذین کفروا امراة نوح و امراة لوط کانتا تحت عبدين من عبادنا صالحین فخانتاهما فلم یغنیاهما من الله شیئا و قیل ادخلا النار مع الذالحین) ت بیان ایدر الله بر مثل کافر اولنلر ایچون نوحک قاریسنی و لوطک قاریسنی که ایکی صالح

اولان قولت نکاح لری آئنده ایدیلر بزم قوللرمزدن پس خیانت ایتدیلر آنلره پس دفع ایتدیلر اول قوللر شو قار یاردن اللهم عذابک عذابک برشی و دینلور آنلره کلکز جهنمه کائنلر ایله * ف یعنی سزایا نکزی طوغر و ایدلر زیرا که قوجه قاریسنی عذابدن خلاص ایدر بیلر و قاری دخی قوجه سنی و اشبوسوزی جهلله ایشستدری تا خیال ایتیکز که اول حضرتک خاتونلری اوزرینه هیچ برشی یوقدر زیرا که آنلرک حقنده الطیبات لطیفین وارد اولمش بلکه اشبو نصیحت اول حضرتک خاتونلرینه در و خیانتک معناسی شودر که لوطک خاتونی و نوحک خاتونی مناقق قالدیلر (وضرب الله مثلا للذین آمنوا امراة فرعون اذ قات رب ابنی عندک یتاتی الجنة و یخفی من فرعون و عله و یخفی من القوم الظالمین) ت و بیان ایلدی الله بر مثل اول کسینه لر ایچون که ایمان کتور دیرلر فرعونک خاتونی که دیدی ای بزم بتمایت بزم ایچون کند و یازنکده بر خانه جتده و خلاص ایت بی فرعوندن و آنک ایشستدن و خلاص ایت بی ظالم اولان قومدن * ف اشبو فرعونک خاتونی موسی علیه السلام یلر و آنلر یازد بچی اولدیلر ایمان سوزینی سولید که آخر شو خاتونی فرعون سیاستله اولدیردی و شهید اولدی (و مریم ابنت عمران التي احصنت فرجها فنحننا فی من روحنا و صدقت بکلمات ربها و کتبه و کانت من القاتین) ت و عمرانک قزی مریمی (قوجه سیز خاتونلر مثل کتوردلر که صافلادی کند و فرجی پس او فوردلر آنک فرجه کند و روحزی و ایشاندی رب سزک سوزلرینه و آنک کابلرینه و یوردی قبول ایدنلر دین ایدی (یعنی حضرت عیسی علیه السلامک روحی مریمک رجه کادی و فرج کایه در رجدن و الله اعلم) * (سورة الممتکبة و هی ثلاثون آیه) * ملک سوز سنی مکده نازل اولمش و شوسوره اونوز آیتدر

(بسم الله الرحمن الرحیم) *
 (باغشلیجی اسر کچی اولان اللهم آدیه او قورم) *

(تبارک الذی یدله الملك و هو علی کل شیء قدير) الذی خلق الموت و الحیاة لیبلوکم ایکم احسن عملا و هو العزیز الغفور) ت عالی اولدی اول الله که آنک آئنده در پادشاهلق و هر برشی اوزرینه قادر در اول الله که یراندی اولوی و دیر یلکی ناصنایه سزی که سزک قتی بر بکز زیاده کوزلدر علمده و الله غالبدر یار لغیجیدر * ف یعنی اکر اولوم اولسه ایولک مزدی و کتولک جزای نه یردن یلنوردی (الذی خلق سبع سموات طباقا ما ترى فی خلق الرحمن من تفاوت فارجع البصر هل ترى من فطور) ت اول الله که یراندی یددی بو کلری قات بقات کور من سین اللهم یرا تمسند هیچ بر ضابطه سزلک پس کیرودندر کوزیکی آیا کوردر میسن

هیچ بر منقلب • فی تعنی لایق اولان وجهه اوزرینه هیچ بر فرق یوقدر (ثم ارجع البصر کتین
 یقلب البصر الخاسا وهو خسر) ت صکره کیرودوندر کوزیک ایکی دفعه تا کیروکه
 سنک چایکه سنک کوزک ذلیل اوله رق یوراش اوله رق (ولقد ذرینا السماء الذی یصابح
 وجعلنا هار جوما للشیاطین واعتدنا لهم عذاب السعیر) ت زیفت ویردک یقین اولان کوکه
 جوا غلزلایه (یعنی یلدرلایه) و یسه دی یلدرلایه شیطانلری قوغق آلتلری و حاضردق شیطانلر
 ایچون جهنک عذاب (والذین کفروا برهم عذاب جهنم و بیس المصیر) ت اول کسینه
 رایچونیکه کافر اولدیلر کندور بلرینه جهنم عذابی وارد و کونو یردرجهنم (اذا القوا فيها
 من نارها شهیها وهی تقور نکاد تمیز من الغیظ کما انی فیها فوج حالهم خزنهالم یا تکم نیر)
 ت اولوقسنکه بر اقلورلر آله جهنم ایشیدیلر جهنم بر آوا زاشک آوازی کی حالوکه جهنم
 قاینار (اول اوز قایمه سی صداسیدر) از قالورکه جهنم یاره یاره اوله طار غیظ غنندن چانکه
 بر اقلور جهنم بر کروه سوال ایدر اندر دن جهنک بکیرلری آیا کلامی سزه قورقودیمی اولان
 هیچ یغمیر (قالوا بلی قد جاءنا نذیر فکذبنا و قلنا ما نزل الله من شیء ان انتم الا فی ضلال کبیر)
 ت دیدیلر اوت کادی برله قورقودیمی پس یلاخی صایق آلری ویدیک اشاغی کوندردی
 الله هیچ برشی و دکا کز سز مکر یوک اولان از غیظ غننده (وقالوا لو کنا سمع او نفع قل ما کنا
 فی آفتاب السعیر) ت ویدرلر کرایشتیبدک یا خودنهم ایتسبدک اولزدق داخل
 جهنم اهلنک زمره سنه (فاعترفوا بذنبهم فسحقا لاصحاب السعیر) ت پس اقرار ایتدیلر
 کندو کاهلری پس لغت اولسون جهنم اهلنه (ان الذین یخشون ربهم بالغیب لهم مغفرة
 و اجر کبیر) ت اول کسینه کورقورلر کندور بلرندن غائب اوله رق آنلرایچون یار لغت
 و یولامزد و اردر (واسر و اقولکم اواجهوا به انه علیهم بذات المدور) ت وکیرلو
 طو کز سوز گزی یا خود آشکاره قیلکرتی الیه الله یلچیدر اول سرلر پکسینه لرده در
 (الایمن خلق وهو اللطیف الخبیر) ت آیایلمزی اول کسینه کیراندی والله نازل
 کوریمی خبر دارد (هو الذی جعل لکم الارض ذلولا فامشوا فی سبلها و کوا من رزقه
 و الیه التور) ت اول الله یسه دی سز کون بری قولای پس یوریکرتی آنلر اهلنه

و یکنز الله کز قندن و آنک چاینه دیوقالقمق و قایقمق (اامنتم من فی السماء ان ینسف بکم
 الارض فاذا هی غور) ت آیایمن اولدیکرتی اول کسینه دنکه کورده در (یعنی قضایه
 و بلایه من کل اولان ملک دنکه) یا توره سزی بره پس خبر سز یرتیر نور (ام امنتم من فی السماء
 ان یرسل علیکم صاحبا فتمتعوا به و یف نذیر) ت آیایمن اولدیکرتی اول کسینه دنکه کورده در
 اندنکه کوندور سزک اوزر کزه طاش آجی اولان ووز کاری پس یلور سز نیجه دوزیم
 قورقنهم (واقد کذب الذین من قبلهم فکیف کان نذیر) ت یلان نسبت ایتدیلر اول
 کسینه کز آنلر دن اول ایدیلر پس نیجه اولدی یمن عقوبتم (اولم یروا الی الطیر فوقهم صافات
 و یقبضن ما یمسکنهن الا الرحمن الله بکل شیء بصیر) ت آیایلدرلری قوشلر چاینه کندو
 باشلرینک اوستند صف اوله لرق قنادلر اچوب قیایه رق صافلر آنلری صکر الله البسه
 الله هر برشی کوزیمیدر (امن هذا الذی هو جندکم یبصرکم من دون الرحمن ان
 الکافرون الا فی غرور) ت آیا کیدر شوکه اول عسکر در یازدم ایدر سزه الله دن غیری دکل
 کافر لمرک الدافعه درلر (امن هذا الذی یرزقکم ان امسک رزقه بل لحوائی غری و تقور)
 ت آیا کیدر شوکه رزق و بره سزه اگر آیقویه الله کسینه ووز قی بلکه کافر لری یلور کن
 محکم دوشدیلر باش چکمه و عنادا بتمکه (ان یمنشی مکا علی وجهه اهدی امن یمشی سو یا
 علی صراط مستقیم) ت آیایمنی آشاغی کندی پوزی اوزرینه دوشه رلر یور کسینه یول
 یولچیدر یا خود طو غر و طو زوب طو غر و اولان یول اوزرینه یور کسینه ی • ف شاه ولی
 الله رجه الله دیرکه اشپوم و منله کافرک مثیلدر و الله اعلم (قل هو الذی انشاکم و جعل لکم
 السمع و الابصار و الاقدار قلیلا ما تشکرون) ت دیکل اول الله براندی سزی و یسه دی
 سز کون ایشتمکلی و کوزلری و قلبلری آزشکرایدر سکر (قل هو الذی دناکم فی الارض
 و الیه ترجعون) ت دیکل اول الله طافاش یسه دی سزی برده و آنک چاینه طو یلور سکر
 (و یقولون منی هذا الوعدان کنتم صادقین) ت ویدرلر کافر لرخان اولور اشپو و عده اگر
 طو غر و دیکر ایتسه کز (قل انما انا نذیر و انما انا نذیر و انما انا نذیر) ت دیکل یلان ایتسه

اول باغچه اولدی کسانلاری کین کبی (قَتَادُ وَاصِحِينَ) ت پس بری برینی چاغردیلر صبح
ایدرك (اَنْ اَعْدُوْا عَلٰی حَرْبِكُمْ اِنْ كُنْتُمْ صَارِمِينَ) ت که صبح وقتی کیدیکسز کندو
ا کینکزه ا کرد پوشره جکسکز (فَانْطَلَقُوا وَهُمْ يَخِفُّونَ) ت پس کینکدیلر آنلر بری برینه
کیزلودییه ر (اَنْ لَا يَدْخُلَهَا الْيَوْمَ عَلَيْكُمْ مَسْكِنٌ) ت که داخل اولسه شوباغچه یه بوکون
سزک اوزرکزه هیچ بر فقیر (وَعَدُوْا عَلٰی حَرْبٍ قَادِرِينَ) ت ایرکسدن کینکدیلر فقیرلری منع
ایتک اوزرینه قادر اوله رق ککندوز علامنده بخیل لکه رغبت ایدرک (فَلَمَّا رَاَوْهَا قَالُوا
اِنَّا لَفٰلِقٰوُنٌ) ت پس اولوقسکه کوردیلر باغچه یی دیدیلر البته برلری یولی یا کلشوز یعنی شوباغچه
غیریدر بریم باغچه مزد کادر (بَلْ نَحْنُ مَحْرُومُونَ) ت اوله دکل بلکه برلر محروم لری ف
اول حالده بیه اتلرین بیایدیلر وطن ایتدیلر که بشقه بره وار مشلر صکره ییلدیلر که کندولر شکدر
نصیبیلر ککسلس محروم قامشلسر (قَالَ اَوْسَطُهُمْ اَلَمْ اَقُلْ لَّكُمْ لَوْلَا تُسَبِّحُونَ) ت دیدی
آنلرک اوسمی وعاقلی دیمدی سز که نیچون تسبیح دیمورسکز (یعنی ماشاء الله سبحان الله
دیمدیکز) ف یعنی اشبو نعمتی اگر الله سبحانه جانندن ییلدیکز فقر الرندن منع ایتمزدیکز
(قَالُوا سُبْحٰنَ رَبِّنَا اِنَّا كُنَّا ظَالِمِيْنَ) ت دیدیلر یا کلکه مذکر ایدرز کندور عزی البته برلر اولدق
کونوا یشلیر (فَاقْبَلْهُمْ عَلٰی بَعْضِ يَیْلَآوُمُونَ) ت پس یور چویردی آنلرک بعضی
بعضی اوزرینه بری برینه ملامت ایدرک (قَالُوا يَا وَيْلَنَا اِنَّا كُنَّا ظَالِمِيْنَ) ت دیدیلر ای وای
اوسون بزه البته برلر اولدق ککسلسر (عَسٰی رَبَّنَا اَنْ يَّدُلَّنَا اَخْبِرَآمَهَا اِنَّا اِلٰی رَبِّنَا
رَاغِبُونَ) ت امیدواردر بریم ریزدن که عوض ویره بزه بوندن کوزلی البته برلر ریزک
جانبه امیدطو نیجیز (كَذٰلِكَ الْعَذَابُ وَالْعَذَابُ الْآخِرُ اَكْبَرُ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ) ت اشبو
کیدر عذاب و البته آخرتک عذابی زیاده یو کدرنه اولیدی ییلدیلر (اِنَّ لِلْمُتَّقِيْنَ عِنْدَ رَبِّهِمْ
جَنَّاتٍ النَّعِيْمِ) ت البته صاقنلر ایچون ریلرک یا تده نعمت باغچه لری وارد (اَفَجَعَلَ الْمُسْلِمِيْنَ
كَالْجَحْرِمِیْنَ) ت قیلر میوز مسلمانلری کونوا یشلیر کبی (مَالِكُمْ كَيْفَ تَحْكُمُونَ) ت سز نوادی
نیچه حکم ایدرسکز (اَمْ لَكُمْ كِتَابٌ فِیْهِ تَدْرُسُونَ اِنْ لَّكُمْ فِیْهِ لَمُنْجِرُونَ) ت آیسزک یا نکزده

برکابی وارد که انده او قورسکزانی کسز کیچون اولور معاده اولسه که اختیار ایدرسکز
(اَمْ لَكُمْ اٰیٰمَانٌ عَلٰی نَابِلِغَةِ الْیَوْمِ الْقِیَامَةِ اِنْ لَّكُمْ لَمَّا تَحْكُمُونَ) ت بوخسه سز کیچون
محکم اولان عهد لری وارد بریم ذمتمز اوزرینه که حکمی باقی اوله قیامت کوته
د کین اشبو مضمونه که البته سز کیچوندر اولسه که حکم ایدرسکز (سَلٰمٌ عَلَیْهِمْ اَنْهٰمْ بِذٰلِكَ
رَءِیْمٌ) ت سوال ایت مشرکاردنکه آنلردن قنقیسی اشبو حکمه کفیلدر (اَمْ لَهُمْ شُرَکَآءُ
فَلَمَّا تَوٰا بِشُرَکَآئِهِمْ اِنْ کَانُوْا صَادِقِيْنَ) ت اشبو مشرکار ایچون شریکوار میسدر که
(یوحکمى زعمار نجه بکاشریک طوتد قلندن ایسنه) پس لازمدر که کتور سوار ککندو
شریکلری اکر سوزلری طوغروایسه (یَوْمَ یُكْتَفٰ عَنْ سَاقٍ وَیَدْعُوْنَ اِلٰی الشُّجُوْدِ
فَلَا یَسْتَطِیْعُوْنَ خَاشِعَةً اَبْصَارُهُمْ تَرَاهُمْ ذَلَّةً) وقد کانوایدعون اِلٰی الشُّجُوْدِ وَهُمْ سَآمُونَ) ت
اول کونکه برده کشف اولوب امر دشوار اولور و چاغریلورلر آنلر سجدده ایتمکله که پس
قادر اولمز لر خشوع وندامتدن آنلرک کوزلری قیابوب قایلر آنلری ذلیل لک حالبو که آنلر
چاغرلش ایدیلر سجدده یه دنیاده سلامتده ایکن ف قیامت کوته هر امت عبادت ایتدیکی
شیتک ارقه سی سره کیدرلر تو حیداهلی قلوب منتظر اولورلر پس ریلری بر صورتده کاورکه
آنلر بر صورتده آنی طایفر ییورر که بن سزک ربکزم بسم الله کلکز دیرلر نه و ذی الله اکر برز کلسه
بر آنی یاورز اولوقت یورر که سز لر بکزلر هیچ بر نشانی یلور میسکز جواب ویررلر که
اوت یاورز صکره وب تعالی تجلی ایدوب ظاهر اولور آنلرک طایفدی کبی اولوقته آنلر
سجدده یه وار لرشول ککسلسه که دنیاده خالص سجدده ایتمز ایدی آنلر ارقه سی و بی
بوکلزار قه جانبنه یرم دوشر اشبو تجلی و ربک ظاهر اولسی آنلرک توحیدینی صنه مق ایچون
ایدیکه آنلر صورتلر عبادت ایتکدن بیزار اولدقلری اشکاره اوله (فَقَدَرْنِیْ وَمَنْ یُّکَذِّبُ
بِهَٰذَا الْحَدِیْثِ سَنَسْتَدْرِجُهُمْ مِنْ حَیْثُ لَا یَعْلَمُونَ) ت پس قویو بری اول ککسلسه الله که
یلان سیاردی اشبو سوزی یقین قیلرز آنلری درجه درجه اول بولدنکه آنلر آنی ییلرلر
یعنی آنلر دنیاده کلاه ایشلد کچمن آنلرک ماللریقی زیاده ایدوب اول مال سیدیه کگاهی زیاده
اولوب عذابه یقین اولورلر و آنلر یلیوب مالک زیاده اولدیغه مغرور اولورلر (وَاَمْلِیْ لَهُمْ اَنْ
کیدی متین) ت ومهات ویررز آنلر البته بسم حیلهم محکمدر (اَمْ تَسْتَلْهُمْ اِجْرًا مِنْ
مَّغْرَمٍ مَّعْلُونٌ) ت بوخسه طلب ایدر میسن آنلردن برمز د که آنلر آغربو رجسه مبتلی

اولساره یعنی سکا جرت و بر مکه قدر تری فالیب و پوپ و پوپا و ولد یارده ای ایمان کور میورل
(أَمْ عِنْدَهُمُ الْغَيْبُ فَهُمْ يَكْتُبُونَ) ت یا خود اشیو جاعتک یا شده غیب علی وار میورل
دیده گاری حکمی اندن یازرلر (فَأَصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ وَلَا تَكُنْ كَصَاحِبِ الْحُوتِ إِذْ نَادَىٰ
وَهُوَ مَكْظُومٌ) ت پس صبرایت کند و بر بکل حکمت منتظر اوقله و اوله بالق صاحبی کی
(یعنی یونس علیه السلام کی) اولوقته که دعا ایستی غمدن طول و اولدی بی حاله
• ف یعنی الله سبحانه بر کسسه نك حقه ده سوا انتظار ایله سکا امر ایدر ایسه انك حقه ده بد
دعا ایست یوقسه عذاب تاخیر اولق سیندن طاریلوب حضرت یونس کی بد دعا ایته (وَلَا تَنْ
تَدَارِكُ نِعْمَةً مِنْ رَبِّهِ تُؤْتِي الْعِبْرَةَ لِمَنْ يُرِيدُ) ت اگر ابر شمسیدی اگر رحمت کند و بر بسنك
جانبیدن البته آنلوردی اوئندن خالی اولان یره و بد حال اولور اییدی (یعنی لیکن رحمت
ایرشدی و بد حال اولدی (فَاجْتَبَاهُ رَبُّهُ فَجَعَلَهُ مِنَ الصَّالِحِينَ) ت پس اختیار ایستی انی
رسمی بصدی انی او ایستلیر جمله سندن • ف اول حضرت علیه السلام یوردیکه
هر کسسه بن حقه ده دینسه حضرت یونسدن افند اول کیمسه بلا عیدر (وَأَنْ يَكَادُ
الَّذِينَ كَفَرُوا لَيُزْفِقُونَهُ بِأَبْصَارِهِمْ لَمَّا سَمِعُوا الذِّكْرَ وَيَقُولُونَ إِنَّهُ لَمَنْجُونٌ) ت از فالور که
کافرلر که سورج دیرلر (وازالة ایدله رصان کدن) سنی کوزد کرمکریله وقتا که ایشته دیر
قرآنی (واشیو کایه در عدلوتک شدتندن) و دیرلر که شوی غم بر دیوانه در • ف یعنی طار غناق
کوزیله سکا باقیورلر که من قور قوب آنلری اسلامه دعوت ایتمکی ترک ایدنه من
(وَمَا هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمِينَ) ت و حقیقه ده دکل شوقر آن مکر عالمه بر نصیحتدر

• (سورة الحاقة مكية وهي اثنان وخمسون آية) •

• (حاقة سورمه می مکده نازل اولش و اتم سورمه الی ایکی ایتدر) •

• (بسم الله الرحمن الرحيم) •

یاغشایی اسر کیمی اولان اللهک آدیله او قورم

(الْحَاقَّةُ ۝ مَا الْحَاقَّةُ ۝ وَمَا أَدْرَاكَ مَا الْحَاقَّةُ ۝) ت قیامت ندر اول قیامت و نه شی خبردار
قیامت سنی که نیجه شیدر قیامت • ف شاه ولی الله درجه الله دیر که اشیو قولک یا تده
ظاهر اولان معنی بودر که ثابت اولان عقوبت ندر شوا ثبات اولان عقوبت و نه شی
خبردار قیامت سنی که ندر شوا ثبات اولان عقوبت آند صکره بر قاج کیمه عقوبتاری
بیان یوردی (كَذَّبَتْ ثَمُودُ بِطَغْوَاهِ إِذِ انبَأَهُ نَذْرَانِ) ت یلان صاید یار نمود و عا د قیامت

(فَأَمَّا ثَمُودُ فَاتَّخَذُوا لِلطَّاعَةِ ۝) ت اما ثمود پس هلاک اولدی برقی اولان آواز ایله (وَأَمَّا عَادُ
فَاتَّخَذُوا لِرَبِّهِمْ صُرُورًا ۝) ت و اما عاد پس هلاک اولدی بر حددن زیاده قی اولان
روز کار ایله • ف یعنی ملک لک اختیاردن جیمه ش اولان روز کار ایله (مَخْرَجًا
عَلَيْهِمْ سَبْعَ لَيَالٍ وَغَابِيَةَ أَيَّامٍ حُسُومًا فَفَرَقَ الْقَوْمُ فِيمَاصْرَحِي كَانَهُمْ جِبَارٌ تَحِلُّ خَابِيَةٍ ۝) فهل
تري لهم من باقية) ت الله کوندردی شور روز کاری عاد او ز رینه یندی کیمه و سکر
کون غایت او غور سز پس کوریدک ای کور یجی آنلری بر او ز رینه دوشمس دیرد که
آنلر کو کندن قور پوپ بربری او ز رینه دوشمس اسکی خرما اغچیدر لر پس آیا کور ریمسن
آنلردن هیچ بر باقی قالمش کسسه (وَجَاءَ فِرْعَوْنُ وَمَنْ قَبْلَهُ وَالْمُؤْتَفِكَاتُ بِالْخَاطِئَةِ) ت
و ایشلدی فرعون و اول کسسه که آنندن ایلر و ایدلر و مؤتفکات اهل دخی کاهی (فَقَعَصُوا
رَسُولَ رَبِّهِمْ فَأَخَذَهُمْ أَخَذَةً رَاسِيَةً) ت عاصی اولدیلر کند و بر لرینک پیغمبرینه پس
طوندی آنلردن الله قیلقی زیاده اولان طونقله (إِنَّا نَأْتِيهِمُ الْمَاءَ جَنَاحًا فِي الْبَارِيَةِ) ت
بر قیامت که حددن کیمدی صورندردک سز لری (یعنی طوفانده سزک بابا لر یکرزی) قایغه
(لِنَجْعَلَهَا لَكُمْ تَذْكِرَةً وَتَعْلَمُوا أَنَّكُمْ كَاذِبُونَ) ت ناقیله شومه دمه بی سز کچون بر صیحت
و خاطر ده طوته آتی یانده طون قولاق (فَإِذَا نَفَخَ فِي الصُّورِ نَفْثَةً وَاحِدَةً) ت پس وقتا که
او فور یلر صوره بر کره او نور مکل (وَوَحَلَتِ الْأَرْضُ وَجِبَالُهَا دُكَادُكَةً وَاحِدَةً)
ت فالدر پلور یرو طاعلر پس بری بریته چار پلور بر کره چار پلور (فَيَوْمَ تُذَوِّقُهُمْ أَلْوَابَهُمْ)
ت پس شو کونده متحقق اولور قیامت (وَأَنشَقَّتِ السَّمَاءُ فَهِيَ سُحُوفٌ رَاسِيَةٌ) ت
ویار یلور کولک پس کولک اول کونده ضعیف اولور (وَالْمَلَكُ عَلَى أَرْجَائِهَا وَيَحْمِلُ عَرْشَ رَبِّكَ
فَوْقَهُمْ يَوْمَئِذٍ ثَمَانِيَةٌ) ت و فرشته لر کولک اطراف لرنده اولور لر و فالدر یوسنک بر بکل عرش
کنه او سترنده اول کونده سکر کسسه • ف ایضی الله سبحانه نك عرشنی بو کولر ددرت ملک
فالدر رو قیامت کوتده ددرت ملک دخی فالدر لر که جمله سی سکرز اولور لر (يَوْمَئِذٍ تُعْرَضُونَ
لَا تَخْفَى مِنْكُمْ خَافِيَةٌ) ت اول کونده الله تعالی به عرض اولنور سکرز حال کزیدن هیچ
بر کیزلوشی قالمز (فَأَمَّا مَنْ أُوِّيَ كِتَابًا بِمِثْقَلِ ذَرَّةٍ يَنْصُرُ ۝) ت پس اول کسسه

که ویرادی کا اٹھ علی کابی آنک صاغ الله دیر که طوتکز او قویکزیتم علك کابی * ف
یعنی چوق سوینوب هر که علك کابی کو ستر (اَنِ ظَنَنْتُ اَنِّي مَلَأْتُ خِصَابِي) ت
بنظن ایتم که بن او غرایه جفم کند و حساب (فَهُوَ فِي عِيشَةٍ رَاضِيَةٍ فِي جَنَّةٍ عَالِيَةٍ
قُطُوفُهَا دَانِيَةٌ) ت پس شو کسسه بکنش اولان دیر که اولو رعالی جنته که آنک
میوم سنک حصولی یقیندر (كُلُوا وَاشْرَبُوا هَنِيئًا بِمَا اسْلَفْتُمْ فِي الْاَيَّامِ الْخَالِيَةِ) ت دینلور
آنره یکنز و ایچ کز عاقبت اولون اول سبیل که اعمال صالحه ایشلدنکز دنیا ده یکن
کونلره (وَأَمَّا مَنْ أُوتِيَ كِتَابَهُ بِشِمَالِهِ فَيَقُولُ بِأَلَيْتِي لَمْ أُوتِ كِتَابِيهِ وَلَمْ أَدْرِمَ حِسَابِيهِ) ت
و اما اول کسسه که ویرادی کا اٹک کابی آنک صول الله دیر ای نه اولیدی ویراییدی
بکابتم علك کابی وای نه اولیدی بیلیدم ندربتم حساب (يَا أَيُّهَا كَاذِبٌ أَنتَ الْقَاضِيَةَ) ت
ای نه اولیدی اولوم اولیدی بنم ایشلمک اخری یعنی موت بکاحکم ایدوب بردخی حیات
بولیدم (مَا عَنِّي عَنِّي مَا بِهٖ هَلَكَ عَنِّي سُلَاطَانِيَةً) ت هیچ برشی دفع ایتمدی بندن بنم مالم
زائل اولدی بندن ساطنتم * ف هر کسک علك کابی کاغذ لر بنی یوقار و اوچور لر
پس هر کسسه نک صاغ الله ایرشه ایوانک نشاندرو هر کسسه نک ارقه سندن یکا صول
الله ایرشه کونولک نشاندرو (خُذُوهُ وَ قُلُوهُ ثُمَّ اجْلِسْ لَهُ فِي سُلْبِهِ دُرْعَاهَا
سَبْعُونَ ذَرًّا عَاقَا سُدَّ كَوْهٖ) ت دینلور ای فرشته لر طوتکز شونی پس بو غنه طوق طاقکز
صکره جهنمه آنی ویر یکز صکره برز خیره که آنک اوز و ناخی یتش زراعدر صبارک آنی
(اِنَّهٗ كَانَ لَا يُؤْمِنُ بِاللّٰهِ الْعَظِيْمِ وَلَا يَحْضُرُ عَلٰی طَعَامِ الْمُسْكِيْنِ فَلَيْسَ لَهُ الْيَوْمَ هُنَا حِمٌّ وَلَا طَعَامُ
الْاٰمِنِ غَسْلِيْنَ لَا يَأْكُلُهُ الْاِنْحٰطُوْنَ) ت البته شو کسسه ایمان کنور میچی ایدی الله عظیم
الشانه رغبت ویرمن دی آدمارک فقیر لرینه طعام ویر که پس یوقدر شو کسسه ایچون بو کون
بوراده بر اقرباونه بر طعام مکر صاری صوکه یز آنی مکرگاه ایشلار (فَلَا اقْسَمُ بِمَا تُبْصِرُوْنَ
وَمَا لَا تُبْصِرُوْنَ) ت پس یمین ایدرم کوردیک کزشی ایله و کورم دیک کزشی ایله که (اِنَّهٗ لَقَوْلُ
رَسُوْلٍ کَرِيْمٍ وَّمَا هُوَ بِقَوْلِ شَاعِرٍ قَلِيلًا مَّا تُؤْمِنُوْنَ وَلَا يَقُوْلُ كَاهِنٌ قَلِيلًا مَّا تَذْكُرُوْنَ تَنْزِيْلُ
مِنْ رَبِّ الْعَالَمِيْنَ) ت قرآن یول فرشته نک کتوردیکی سوز درود کلدشاعر سوزی
آزیکز کا یمین کتورمن سکر و نه فالجی سوزیدراز یکزدخی تفکرا یتز سکر اشاعی
کوندرکد در عالمک رب سندن (وَلَوْ قَوْلُ عَلِيٍّ ابْنِ اَبِي نَضْرَةَ لَأُخِذَ بِهِ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ) ت

منه اَلْوَتِيْنِ) ت واکریلان باغله بنم اوزرمنه سوزلرک بعضنی (یعنی پیغمبر) البته
طوتدق آندن آنک صاغ الله صکره کسردک آنک قلب ضمیرنی * ف شاه ولی الله رحه الله
دیر که یون اوران جلاد لرک عادی شودر که اسیرک صاغ الله جلاد کند و صول الله
طوتوب قلبی آنک بوی غنه اورر اشبو اجلدن بواسطه یوردی * ف یعنی پیغمبر
الله سبحانه اوزر بنه یلان باغله آنک اول دشمنی الله سبحانه اولور (فَأَمِّنْكُمْ مِنْ أَهْلِ
عَمَّهٖ جَبْرِیْنَ) ت پس یوقدر سزدن ایچ کسسه اندن کیر و طوتجی (یعنی عذابری
(وَأَنهٗ لَذِكْرٌ لِّلْمُتَّقِيْنَ) ت تحقیق قرآن نصیحتدر صاقتنلر ایچون (وَأَنهٗ لَعَلَّمَنَّ أَن مِّنْكُمْ
مُّكَذِّبِيْنَ) ت برز یلورز که سزک بعضکزیلان صایچیدر لر (وَأَنهٗ لَحَسْرَةٌ عَلٰی الْكَافِرِيْنَ)
ت وقرآن حسرتدر کافر لر اوزر بنه (وَأَنهٗ لَطَقُ الْبَقِيْنَ) ت و البته قرآن طوغر و وکر چکدر
فَسَجِّ بِاسْمِ رَبِّكَ الْعَظِيْمِ) ت پس با کاکله ذکر ایت عظمتلور اولان ربکی

* (سورة المعارج مکیه وهی اربع واربعون آیه) *

* (معارج سوره سی مکه ده نازل اولمش واشبو سوره فرق درت ایتدر) *

* (بسم الله الرحمن الرحيم) *

* (باغشلیجی اسرکیجی اولان اللهک ادله او قورم) *

(سَأَلْ سَائِلٌ بِعَذَابٍ وَاقِعٍ لِّلْكَافِرِيْنَ لَيْسَ لَهُ دَافِعٌ مِّنَ اللّٰهِ ذِي الْمَعَارِجِ) ت طلب
اییدی بر طاب ایدجی کافر لر ایچون واقع اوله جوق عذاب یوقدر شو عذابی هیچ
بر کیر و وندریجی (یعنی دیدیلر که متی هذا الوعد ان کنتم صادقین) اول عذاب نازل
اولیچیدر هر تبهر صاچی اولان الله جانبندن (تَخْرُجُ الْمَلَائِكَةُ وَالرُّوحُ إِلَيْهِ فِی يَوْمٍ كَانَ
مُقَدَّرًا خَسِيْنٌ اَلْقَسِيْنَةُ فَاصْبِرْ صَبْرًا جَمِيْلًا) ت یوقار و کیدر فرشته لر و دخی روح
(یعنی جبرائیل) الله جانبنه (عذاب اشاعی کاور کافر لر اوزر بنه) بر کوفه که وارد آنک
مقداری الی یسک یل پس صبرایت کوزل اولان صبرایله * ف یعنی پیغمبر علیه السلام
سزک اوزر کره عذابک زواقی طلب ایدری ای کافر لر شو عذاب بر کسسه نک دفع ایتمسسه
دفع اولر الی یسک یل مقداری اولان کون قیامت کونیدر شو کونک ایتماسی قبردن
قاله جوق وقتدر انتماسی جنته جهنم طوله قدردر (انهم یرونه بعدد اوزراه قریبًا)
ت البته کافر لر اراق کوردر لر شو کونی و اما کور برز بر آنی یقین (یَوْمَ تَكُوْنُ السَّمَا
کُمُھُ لَ وَ تَكُوْنُ الْجِبَالُ کَالْعِهْنِ وَلَا یَسْئَلُ حِمِّیْمًا) ت اول کونکه اولور کونک

ادعش باقر کی واولور طاعن انواع رنگ و پوک کی وصوره بیلز بر اقر با کسند و اقر بالری
 حالندن (بصرونهم بود الحزم لوی قسیدی من عذاب یومئذینیه وصاحبته و اخیه
 وقصیلته الی توبه ومن فی الارض جیهه) ت کوستری اوراندر انلر
 اقر بالری ارزواید رگاه ایشلور که عوض ویرلر اول کونک عذابنی کندی دن دفع ایتمک ایچون
 کدو اوغلنلری و خاتونی و قرینداشی و قبیله سنی که اکار ویرلردی ویرده اولنلرک جله سنی که
 قورتار شوعوض ویر منی انی عذابدن * ف جله لره کوریتور یعنی معلوم اولور که
 آنلرک اقر بالی و دوستلنی برایشه پراخن (کلا انهم الظی نزعته للشوی تدعو امن ادبر
 وولوی وجمع قاتوی) ت اولز اولز البتیه جهنم شعله اور یچی اوددر قویار یچییدر
 باشکدر یسنی چاغر اول کسینه بیکه ارقه ویردی ووزجو ویردی وجمع ایدوب مالی
 صاقلدی کسیده (ان الانسان خلق هلوفا اذامته الشرجوفا واذامته
 الخیر موفا) ت ادی حریص و مال جمعنه طمعکار خلق اولندی وقتا که ایریشه کا
 بر کونلک زاری قیلجیدر و وقتا که ایریشه کا ککشلک بجهلک ایدجیدر (الامصلین
 الذین هم علی صلاتهم دائمون والذین فی اموالهم حق معلوم للسائل والمحروم والذین
 یصدقون بיום الدين والذین هم من عذاب ربهم مشفقون) ت مکرر نماز قیلنلر که کدو
 نماز لری اوزینه دائم اولورلر (وانلر بحال اوزره دکالدر) اول کسینه لره که آنلرک ماللرند
 معین اولان حصه واردر فقر ایچون و مالسزا اولوب سائل لک ایتمک کسینه ایچون و اول کسینه
 لره که اینانورلر جزا کوته و اول کسینه لره که آنلرک کدور بلرینک عذابدن قورقوجیدرلر
 (ان عذاب ربهم غیر مأمون) ت تحقیق آنلرک بلرینک عذابدن امین اولنلر (والذین هم
 اقربوهم حافظون الاعلی ازواجهم اوما ملکت ايمانهم فانهم غیر ملومین) ت
 وینه اول کسینه لره که آنلرک کدو اوته جوق برلری صاقلجیدرلر مکر کدو خاتونلرندن
 یا مالک اولدقلری جاریه لرندن پس اشبو فریقلر ملامت اولنلش دکالدر (فمن ابتغی وراء ذلك
 فأولئك هم العادون) ت پس هر کسینه طلب ایتمه بوندن غیری پس اشبو کر وه آنلردر
 حددن بکنلر (والذین هم لامانائهم وعهدهم راعون والذین هم بشهاداتهم قانعون
 والذین هم علی صلاتهم محافظون اولئک فی جنات مكرمون) ت و اول کسینه لره که

کدو اما تیرینه وعهدلرینه رعایت ایدجیدرلر و اول کسینه لره که آنلرک کدو شهادت لری نه
 طوغر وقله قائم اولجیدرلر و اول کسینه لره که آنلرک نماز لری اوزینه فقط ایدرلر اشبو
 جماعت باغچه لرده کرام اولنلش اولورلر (تعال الذین کفروا قبلک مطیعین عن الیمین
 وعن الشمال عزین) ت پس نه اولدی کافر لره که سنک جانبیکه چابکل کله صاغلده
 وصولکده بولک بولک اولورلر (ایطع کل امرئ منهم ان یدخل جنة نعيم کلا ط انا خلقناهم
 مما یعلمون) ت ایاطمعی ایدر هر بر شخص آنلرکده ادخال اوانه نعمت باغچه لرینه
 اولز اولز البتیه برلر که براندق آنلری اولشیدنکه یلورلر (یعنی منیدن) * ف یعنی
 منیدنکه اول برکین برش بدر که جنتیه لایق اولز مکر اولوقنده که ایمان ایله کسندوبی پاک
 و کوزل قیلر (فلا اقسیم رب المشارق والمغارب انا القادرون علی ان یدیل خیر امنهم
 وما نحن بمسبوقین) ت پس این ایدرم کون طوغان و کون بتان برلرک رب سینه که البتیه
 برلر قادر زاکا که عوض کتورز آنلرک بداندن آندردن زیاده کوزل اولان قوی و دکاز
 برلر عاجز (قدرهم بخوضوا و یلبوا حتی یلاقوا یومهم الذی یوعدون) ت پس براق
 آنلری ای محمد که باطل اولان سوزلرینه بانه لروا و یونمازاق ایدرلر اولوقته دکنیکه اوغرایلر
 اول کونلرینه که وعده ویرلدی آنلره (یوم یخرجون من الاجساد سرأعا کانهم الی
 نصب یوفضون) ت اولکونکه چیه ارلر قبرلرندن تیرلکله دیر سنکه آنلرک کلمش اولان
 شی (یعنی بتلری) جانبیه یور یورلر (خائفة ابصارهم ترهقهم ذلک ذلک الیوم الذی
 کانوا یوعدون) ت یا لوارمق ظاهر اولش اولور آنلرک کوزلری اوزینه قایلر آنلری
 ذلیلک بودر اول کونکه اولدیلا نکلر وعده ویرلش

• (سورة نوح مکیه وهی ثمان وعشرون آیه) •

نوح سورده سی مکده نازل اولش واشبو سورده یکر می سکزا آیدر

• (بسم الله الرحمن الرحيم) •

باعشلی اسر کی اولان اللهک آدیله اوقورم

(انا ارسلنا نوحا الی قومه ان انذر قومک من قبل ان یاتهم عذاب الیم) ت بز کونلردک
 نوحی کدو قوی جانبیکه قورقت کسند قومکی آندن اولکله که آنلره دردیور یچی عذاب

ساکن اولانی (اِنَّكَ اَنْ تَذَرَهُمْ يَضْلُوا عِبَادَكَ وَلَا يَلِدُوا الْاَقْبَارَ كَقَارًا) ت سن
ا کو پو پرسک آنری پریوزنده آزعین قیلرلسک قولریکی وطوغورمن لمرکرفاجر وکافر
طوغوردر (رَبِّاَغْفِرْ لِيْ وَلِوَالِدِيْ وَلَنْ دَخَلَ بَيْتِيْ مُؤْمِنًا وَلِلّٰهِ مُنِيْبٌ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَلَا تَزِدِ
الظَّالِمِيْنَ الْاَبْسَارَ) ت ای بنم ریم باراغسه بنی وبنم بیای وانی واول کسنه بی که کلدی
بنم اویمه مؤمن اولهرق ووجه مؤمن رجالی وخالونلری وظالمملک هلا کنی زیاده ایله

• (سورة الجن مکیه وهی ثمان وعشرون آیه) •

جن سوره سی مکده نازل اولمش وپو سوره بکری سکر آیتدو

• (بسم الله الرحمن الرحيم) •

باغشلیجی اسر کبی اولان الهک آدیله او قورم

• ف شاه ولی الله رحمة الله دیر که بر کون اول حضرت صلی الله علیه وسلم مکده دن طشرده
صبح نماز قیلر ایکن جنلردن بر جماعت آتی ایشیدوب ایمان کتوردیلر الله سبحانه آنلرک
ایمان کتورملردن وکنده وقوملری ایله دانلرلردن ایشو سوره خبر یوردی تاوان لو
استقاموا بعد کین (قُلْ اَوْحٰی اِلٰیَّ اَنَّهُ اسْتَمَعَ نَفَرٌ مِّنَ الْجِنِّ فَقَالُوا اِنَّا مَعَاقِرٌ نَّاجِعٌ اِلٰی هٰذِیْ
اٰی الرَّشِدِ فَاَمَّا هٰذِیْ وَلَیْنُ شِرْکٍ بَرِّئًا مِّنْهُمْ) ت ذیکل وحی کوندرلدی بنم جانبیه که ایشیدیلر
جنلردن بر کر وه پس دیدیلر بایشیدلرک بر عجب قرآنی که دلالت ایدر طوغور ویول جانبیه
پس ایمان کتوردلر کاوشریک قوشمیز کندور بزه هیچ بر کمنه بی • ف سوره
احقافده یکم شک پیغمبر من علیه السلام صباح نماز قیلر ایکن جنلردن بر قاج جنلر آتی
ایشیدوب ا کا ایمان کتوردیلر صکره قوملرینه که دوب آتی بیان ایتدیلر پس بوراده الله
سبحانه نه آنلرک قصه سی بیان ایتکه وحی کوندردی کندور سولی اوزرینه ایشو قصه دن
صکره جنلر بر قاج دفعه پیغمبرک حضورینه کلوب ملاقات ایدوب ایمان کتوردیلر
وقرانی او کندیلر (وَاِنَّهٗ تَعَالٰی جَدْرٌ اَمَّا اتَّخَذَ صَاحِبَةً وَلَا وَلَدًا) ت (وی بیان ایتدیلر
شو جنلرک) بوجه اولدی بزم ریمزک یو کالکی اتخذا یتدی نه خاتون ونه اوغل • ف
هر بر ضلالت که بنی آدمده وارایدی جنلرده دخی وارایدی و جنلردخی الله سبحانه نک قاریسی
واوغل و اردردی و اعتقاد ایدرلر ایدی (وَاِنَّهٗ كَانَ يَقُولُ سَفِيْمًا عَلٰی اللّٰهِ شَطَطًا) ت وسو یلردی
بزم جاهل الله اوزرینه حقدن ایراق اولان یلان سوزلری • ف یعنی بزم قومزدن اول
که نه که جاهل ایدی ایشو افترا بی دیر ایدی یا خود جنلر ایلیمه جاهل دیدیلر (وَاَنَا ظَنُّنَا اَنْ لَّنْ

تقول الانس والجن علی الله کذباً) ت و برظن ایتدک که البته دیزلر بنی آدم و جنلر الله اوزرینه
یلان سوزی • ف یعنی ایشو ظنمزیسیندن بزدخی آزعین اولدق (وَاِنَّهٗ كَانَ رِجَالًا مِّنَ الْاِنْسِ
يَعُوذُونَ بِرِجَالٍ مِّنَ الْجِنِّ فَزَادُوهُمْ رَهَقًا) ت بنی آدمدن بر قاج رجال صفورلر ایدی جنلردن
بر قاج رجاله پس بوسیدن زیاده ایتدیلر جنلرک یون جکمه لرین و کبرلرن (اشارندرا کا که
جاهلیت زمانده وقتا که بر منزله قونرلر ایدی دیرلر ایدی صفور زبو وادینک یو کمنه قوه نک
جاهلرک مضره قندن والله اعلم) • ف یعنی هر قدر که آدیملر جنلره التجا ایدرلر ایدی
اولدو جنلره غرور اولورلر ایدی (وَاَنْتُمْ سَمَّيْتُمْهُمْ لِظَنُّوْا كَمَا ظَنَنْتُمْ اَنْ اَنْبِیَآءَ اللّٰهِ اَحَدًا) ت
وا دیملر ظن ایتدیلر نیچه که ظن ایتدیکزمنز (ای جنلر) که کوندرمن الله هیچ بر کسنه
• ف یعنی بر کسنه بی الله سبحانه قنردن قالدردن یا خود پیغمبر کوندرمن بوندن اول پیغمبرلر که
کلش آنلردن صکره هیچ بر پیغمبر کلز (وَاَنَّا لَمَسْنَا السَّمَآءَ فَوَجدْنَا هَاهُنَا مُلْتَطِقًا جُوسًا شَدِيْدًا
وَشَهَبًا) ت بنال ایشیدرک کو که پس بولدق کوکی طولمش قونلو بکچیلر ورجم ایدرلر ایدرلر
ایله • ف یعنی اودشعله سی ایله که جنلر اوردیلر و کوکاک بکچیلری اولان ملکر جنلری
کوکاک خبرلرن ایشیدلر کدن منع ایدرلر (وَاَنَا كَاذِبٌ مِّنْهُمْ اَمَّا عَدِلَ السَّعِیْ ط فَنُیْسَعِیْ
اَلَا نَجْعِدُ لَهٗ شُهَابًا مُّذْ اُتٰی) ت (بوندن اول) بزا وطور ایدلر کو کدن بر قاج پرده
ایشیدلر کیچون پس هر کسنه که قولاق قویسه شمدی بولور کندو ایچون حاضر اولان
یادزی یعنی شهاب ایله رجم اولوب کوکاک خبرن ایشیدلر منع اولنور (وَاَنَا لَا نَذَرِیْ
اَشْرَارٍ یَّعْنٰی فِی الْاَرْضِ اَمْ اَرَادَیْهُمْ رَشَدًا) ت و برلر بلیز که ایابر بلای مراد
اولندی یرده اولان کسنه لرک حقدن یا خود مراد ایتدی آنلرک حقدن برلری خبری
(وَاَنَّا مِمَّا الْاَصْحٰیوْنَ وَمَا دُوْنَ ذٰلِكَ كُنَّا طَرَاتِقٌ قَدَرًا) ت و بردن بر کر و کوزل
ایشیدلر و بر کر وه بوندن غیر دیرلر بزا ولاق مختلف فرقهلر (وَاَنَا ظَنُّنَا اَنْ لَّنْ نَّجْعَزَ اللّٰهَ
فِی الْاَرْضِ وَلَیْنُ نَّجْعَزَهٗ هَرَبًا) ت و برلر یلادک که البته عاجز قیلر بیلر الله تعالی بی یرده
عاجز قیلر آلی قاجمقله (وَاَنَّا لَمَّا سَمِعْنَا اللّٰهَ یَدْعٰی اَمْنًا یَّهٗ فَمِنْ یَّوْمٍ نَّهٗ فَلَا یَخَافُ بَخْسًا
وَلَا رَهَقًا) ت و برلر وقتا که ایشیدلر هدایتی ایمان کتوردلر کا پس هر کسنه که
ایمان کتورسه کندور بسنه قورقز هیچ بر نقصاندن و هیچ بر ظلدن (وَاَنَّا مِمَّا الْمُسْلِمُوْنَ

وَمِنَ الْقَاسِطُونَ فَمَنْ أَسْلَمَ فَأُولَئِكَ تَحَرُّوْنَ رَحْمَةً مِن رَّبِّهِمْ وَكَانُوا طُغْرً يَاسِرِينَ (وَأَمَّا الْقَاسِطُونَ فَكَانُوا لِجَهَنَّمَ حَطَبًا) ت واما نگاه ایشان را اولورلر جهنم ایچون او طون (وَأَن لَّوِ اسْتَغَاوُا عَلَى الطَّرِيقَةِ لَأَسْقَيْنَهُمْ مَّاءً عَذَقًا لِّنَقْتِفَنَّهُمْ فِيهِ ط وَمَنْ يُعْرِضْ عَنْ ذِكْرِ رَبِّهِ يَسْلُكْهُ عَذَابًا صَعَدًا) ت و دخی سوله یا محمده که رخی کوندرلدی بنم جانم که آدمیلا کرطوغر و طور سه لرطوغر و یول اوزرینه البته ایچوریر زآنله چوق صوی ناصه زآنله شونده (یعنی اوجوزانی اولوردی و قنیلک کلزدی) و هر کسنه یوز چور سه کندور سه فی ذکر ایتمه کنن کتور رآنی قی اولان عذابه (وَأَن الْمَاجِدَ لِلَّهِ فَلَا تَدْعُوا مَعَ اللَّهِ أَحَدًا) ت و مسجد لر الله تعالی به مخصوص در پس عبادت ایتمه کز الله الیه برکنه یه (وَأَنَّهُ لَمَّا قَامَ عَبْدُ اللَّهِ يَدْعُوهُ كَادُوا يَكُونُونَ عَلَيْهِ لِبَدًا) ت و قنا که طوردی الله قوی (یومنی محمد علیه السلام) که عبادت ایده الله بجانه یه آرزق اولور که اولور (کافرلر) بربری اوزرینه بنه لر جمع اولوب یعنی بری برینه معاون اولورلر کا یذا ویرمه یا خود جنلر قرائی دیکامکه پیغمبرک اطراف زده چوقنه الله از دحام ایدوب یقین اولدیلر که بر بریتک اوزرینه چیتمه لر (قُرْآنًا دُعُوآرِي وَلَا آشْرِكُ بِهِ أَحَدًا) ت دیکل عبادت ایدرم کندور سه و شریک قوشم آ کا هیچ برکنه یی (قُلْ إِنِّي لَا أَمْلِكُ لَكُمْ ضَرًّا وَلَا رَحْمَةً) ت دیکل بن قادر اولم سزک حق کزده ضرر ایرشدرمه که ونه طوغر و یولی لازم قیلانه (قُلْ إِنِّي أَخْبِرُنِي مِنَ اللَّهِ حَدًّا وَلَا أَجِدُ مِنْ دُونِهِ مُتَّحِدًا) ت دیکل خلاص ایده بیار بنی الله عذابه بنن هیچ برکنه واصل اولوم آندن غیری بر صغنه حق (الْأَبْلَاغَا مِنْ اللَّهِ وَرِسَالَتِهِ ط وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَأَتِلْهُ نَارَ جَهَنَّمَ خَالِدًا فِيهَا أَبَدًا) ت ایتمکن برینه کتور یرم خبری ایرشدرمکی الله جان بندن و آنک پیغامنی ایرشدرمکی و هر کسنه که عاصی اولسه الله تعالی به و آنک پیغمبرینه پس آنکیچوندر جهنمک اودی دانه اولورق آند، همیشه (حَتَّى إِذَا رَأَوْا بُعْدُونَ فَأَسْلَمُوا خَرُّوا سُوقًا وَاقِلًا عُدَدًا) ت کندو غفقت لریله اولورلر) اولوقته دکنسکه کورلر وعده ویرلدیکی شیئ آنله پس البته یاولور که کتور زیاده ضعیف یاردیجی اعتبار نیجه و زیاده عدد اعتبار نیجه (قُلْ إِن أَدْرِي قَرِيبٌ

مَأْوَعْدُونَ آمَنَ يَجْعَلُ لَهُ رَبِّي أَمَدًا) ت دیکل یام یقینیدر او اشی که وعدہ ویر اور سزہ
یا خود بصرا آنکی چون بنم بر مروت (عَالِمُ الْغَيْبِ قَدْ لَا يَظْهَرُ عَلَى غَيْبِهِ أَحَدًا) الْآمَنُ
ارْتَضَى مِنْ رُؤُولٍ فَإِنَّهُ يَسْلُكُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهِ رَصَدًا) ت کیزلوی بیایید پس
خبردار قبلز کند و کیزلوسنک علی او زینہ هیچ بر کسنہ بی مکر اول کسنہ بی که بکندی
آنی پیغمہ بردن پس البتہ اللہ کیدیحی قیلر انک او کند و انک ارقہ سی صرہ اولان فرشته لری
* فی یعنی پیغمہ غائب اولان شیئی یا دیر صکرہ آ کابرقاج یکجی ملک ویر در تاشیطان اکا
دخل ایتمہ و کند و تفسند و حی غلط فہم ایتمہ و پیغمہ بر لک معہ وم اولدنی اشی و معادن
عبارند و پیغمہ بر لک مہ لوی شکسزد و غیر بر لک مہ لوی شہہ ایلہ در (ایہم ان قداما بغوا
رِسَالَاتِ رَبِّهِمْ وَأَحَاطَ بِمَا لَدَيْهِمْ وَأَحْصَى كُلَّ شَيْءٍ عَدَدًا) ت تا یلہ اللہ کما یرشد و دیر بر لک
احکام لری (یعنی تاکہ اکام یرشد مہ کما ظاہر دہ ثابت اولد زیرا کہ بو عان لازمند و) واللہ
قوشاندی ہر چہ در آنک یاتہ دہ کی شیئی و صایدی ہر بر شیئی صایق بو زندن (یعنی ہر شیک
عددی بی اور)

* (سورة المزمل مكية وهي عشرة و ن آية) *

منزل سورہ ہی مکہ دہ نازل اولمن و بسورہ یکر می آیتدر

• (بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ) •

باغشلیبی اسرکیبی اولان اللهک آدیله او قوروم

ف شاه ولی الله رحمه الله دیر که اسلا مک اوانده اول حضرت و سائر مؤمنان اوزرینه
 کیجه ده فاقه اوب غماز قیاق فرض ایدی و اشبو حکم آنرا اوزرینه چتین اولدیغندن بریلدن
 صکره رخصت نازل اولای ان ربک دن سورده نك آخرینه ده کین تا که هر کسنه دیرسه
 قیلر و هر کسنه دیرسه قیلزرقراندن یقادر دیرسه او قور و الله اعلم (يَا أَيُّهَا الْمَرْءُ الْمَلِئُ قُلْ لَّيْلُ
 الْأَقْلَبِلَ) ت ای لباسنه بورغش یغمبر (یعنی و حیک هیبتی سیدیل) قالدق کیجه ده
 مکر کیجه نك آرنده (یعنی کیجه نك بعضسنده طور منر نك کناه یوقدر) * ف اشبو سورده
 اول نازل اولاش و اول حضرت علیه السلامه و حیک دهشتندن بر صغوقاق حاصل
 اولدیغندن جمعی بر لباسل بورردی اشبو واجلدن الله سبحانه آتی بواسه لا چاغردی کیجه ده
 قالدق یعنی کیجه غماز قیل اشبو بدینده اولده کیجه نك غمازی فرض ایدی (نَصَّهُ أَوْ تَقَصُّ
 مِنْهُ قَلْبًا) اوزدعلیه ورتل القرآن ترتیلاً ت کیجه نك یاریسنده قالدق یا خود

یاریدن برآز نقصان قبل یا خود زیاده قبل یاری او زینسه برآز و حرفن بیان ایدرک
 او فوق آتی واضح او قوم قله (اَنَّا سَنُلْقِيْكَ عَلٰى قَوْلًا قَبِيْلًا) ت بزل نازل قیلر سنک
 اوزریکه چتین اولان یورلدی بی (یعنی کافر لری اسلامه دعوت ایتمک) * ف یعنی
 ریاضت ایت تا آغرا اولان بول سنک اوزریکه قولای اوله (اِنَّ نَّاسِئَةَ اللَّيْلِ هِيَ اَشَدُّ وَطْأً
 وَاَقْوَمُ قَبِيْلًا) ت کجه ده غلار قیاق زیاده قیسه مشقت جهتیدن و زیاده
 طوغریدر الفاظی درست او قوم قله * ف یعنی کجه ده غلار طوغری یول ریاضتدرکه
 نفس شور ریاضتله با صاور و صبر و کجه ده دعا و ذکر کوزل ادا اولور (اِنَّ لَّكَ فِي الْاَنْهَارِ
 سَبْعًا طَوِيْلًا) ت سنک چون کوند زده جوق شغل واردن * ف یعنی کوند زده
 امر دینی تعالیم ایدرسن پس کجه لده عبادت وقتی مقرایت (وَاذْكُرْ اَسْمَ رَبِّكَ وَتَقَبَّلْ
 اَلِيْمَةً تَبِيْلًا) ت و ذکرایت کند و ربک آدینی و کسل هر یاندن یوناب آنک جانینه
 (رَبُّ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ لَا اِلَهَ اِلَّا هُوَ فَاتَّخِذْهُ وَكِيلًا) ت کونش طوغان و کونش بتان پرلک
 رب سیدر یوقدر هیچ بر معبود اندن غیری بر طوت آتی کندیکه ایش یصه یچی (وَاصْبِرْ
 عَلٰی مَا يَقُولُوْنَ وَاَجْبِرْهُمْ هَجْرًا جَبِيْلًا) ت و صبرایت اولش اوزرینسه که دیرلر
 و براق آنلری کوزل بر اقله * ف یعنی خلقدن بر کاره جوق لیکن غوغا و شمه ایه
 دکل بلکه آنلری کوزل معامله ایه (وَذَرْنِيْ وَالْمُكَذِّبِيْنَ اُولِي الْاُلْمَةِ وَمَهْلُكَمْ قَبِيْلًا) ت
 و براق بی یلانه نسبت ایدن رفاهیت صاحب لری ایه * یعنی سنی تکذیب ایدن قریشک
 یو کاری بی بکا حواله ایه و مهلت ویر آنلره آزیجو (اِنَّ لَدَيْنَا اَنْكَالًا وَجَحِيْمًا وَطَعَامًا
 ذَا عَصَةِ وَعَذَابًا اَلِيْمًا) ت وارد بریم یا غزده آغز زنجیر و علویجی اود و بوغازی طوغری
 طعام و درد و پریمی عذاب (وَمَنْ تَرَجَّفَ الْاَرْضُ وَالْجِبَالُ وَكَانَتْ الْجِبَالُ كَثِيْبًا مَّهِيلًا)
 ت اول کونده که سپهر نور و طاعلر و اولور طاعلر افرق و تپه سی کی (اِنَّا اَرْسَلْنَا اِلَيْكُمْ
 رَسُوْلًا شَهِدًا عَلَیْكُمْ کَمَا اَرْسَلْنَا اِلٰی فِرْعَوْنَ رَسُوْلًا) ت بزل کوندردن بزلک جانیکزه
 شهادت ایدیجی یغمبری سنک اوزر یکنه نیجه که کوندردن فرعون جانینه بر یغمبر
 (فَقَصٰی فِرْعَوْنَ الرَّسُوْلَ فَاَخَذْنَاهُ وَآخِذًا وِیْلًا) ت پس عاصی اولدی فرعون اول
 یغمبر بر طوطی اتی قی طوطی قله (فَکَيْفَ تَتَّقُوْنَ اِنْ کَفَرْتُمْ یَوْمًا یَجْعَلُ الْوِلْدَانَ شِیْءًا

السَّعَاءُ مَنْقُطَرٌ بِهٖ کَانَ وَعْدُهُ مَقْعُوْلًا) ت اگر کافر قالو رایسه کزنیجه صاقله ورسکر
 اولکوندنیکه کجلی اختیاری قیلر کول یاری اور اولکوندن اللهک وعده سی واقع
 اولور * ف اگرجه اشبو کونده هر کیسه کند و حالی اوزره قالو رایکن شو کونک مدتی
 اوزونلغی او قدر درکد چو جقلر انده اختیار اولور (اِنَّ هَذِهِ نَذْرٌ مِّنْ شَآءِ اتَّخَذَ اِلٰی
 رَبِّیْ سَبِيْلًا) ت شو صیحتدر پس هر کس نه دیلر سه یول طو تر بی جانینه * ف کجه ده
 نماز طو رقی حکمی بریل مدته دین باقی قالدی انده کره اشبو کلن آیتدن حکمی
 موقوف اولدی (اِنَّ رَبَّکَ یَعْلَمُ اَنَّکَ تَقُوْمُ اَدْنٰی مِنْ ثَلٰثِي الْاَلْفِ وَنِصْفِهٖ وَثَلٰثُهٗ وَطَائِفَةٌ مِّنَ الَّذِیْنَ
 مَعَكَ وَاللّٰهُ یَقْدِرُ الْاَلْبَیْلَ وَالْاَنْهَارَ عِلْمَ اَنْ اَنْ تَحْصُوْهُ فَنَابَ عَلَیْکُمْ فَاَقْرَؤْا مَا تَسْمِعْنَ مِنَ الْقُرْآنِ
 عِلْمَ اَنْ سَیْکُوْنُ مِنْکُمْ مَّرْضٰی وَاٰخَرُوْنَ یَضْرِبُوْنَ فِی الْاَرْضِ یَسْتَغُوْنَ مِنْ فَضْلِ اللّٰهِ وَاٰخَرُوْنَ
 یَقَاتِلُوْنَ فِیْ سَبِيْلِ اللّٰهِ فَاَقْرَؤْا مَا تَسْمِعْنَ مِنْهُ وَاَقِیْمُوا الصَّلٰوةَ وَآتُوا الزَّکٰوةَ وَاَقْرِضُوا اللّٰهَ قَرْضًا
 حَسَنًا وَمَا تَقْدِمُوْا اِلَیْکُمْ مِنْ خَیْرٍ یَّجِدُوْهُ عِنْدَ اللّٰهِ هُوَ خَیْرًا وَاَعْظَمُ اَجْرًا وَاَسْتَفْرِیْوُا اللّٰهَ
 اِنَّ اللّٰهَ عَفُوٌّ رَّحِيْمٌ) ت سنک ربک یلور که سن قارقار سن کجه نک ایکی ثلثدن آزی بی
 و کجه نک یار بی و ثلثی و سنکله برابر اولردن بر کروه دخی قارقار و الله صیار
 کجه بی و کوندزی یلدی الله که احاطه ایده بیلر سنک آتی (یعنی کجه قالمغه مداومت
 ایده بیلر سنک) پس رحمتله قایتدی سنک اوزر که پس او قویکنر قولای اولان شیئی سنه
 قرآدن (یعنی تمجدده یا غیرت نه و زیاده آزی بش وقت غلارده قرآنک قراءتیدر و الله
 اعلم) یلدی الله که البته بولور سنکد کی فسیزلر و آخر کسینلر که سفر ایدرلر برده طلب
 ایدرک زرقلرینی اللهک فضا ندن وینه بر آخر کروه جهاد ایدرلر اللهک بولنه مدته پس او قویکنر
 قولای اولان شیئی قرآدن و قائم قیلر غلاری و ادا ایدر یکنر کافی و اودنج ویر یکنر الله تعالی به
 کوزل اولان اودنجی (یعنی مال صرف ایدر یکنر غوغا ده آخرت ثوابی توقع ایه) و اوشیئی که
 ایلور کوندردیکنر کند و نه سنک زچون کوزل اولان عملدن بولور سنک آتی اللهک یا ننده
 زیاده کوزل و زیاده یولک مزد اعتبار نیجه و یار افق طلب ایدر یکنر الله دن البته الله
 یار یغییدر اسر کیبیدر * ف شاه ولی الله رحه الله دیر که اشبو آیت بر یلر نصکره
 نازل اولدی اول حضرت صلی الله علیه و سلم آتی اشبو سوریه ملحق قیلدی مناسبت جهتیه
 اشبو اجلدن اسلوبده ساتر سوریه بکرمز

(سورة المدثر مکة وهی ست وخسون آیه)
 مدثر سورسی مکده نازل اولش و پوسوره الی آتی آیدر

اذا بر ولا الصبح اذا اسفر انما الاحدى الكبير نذير البشر لمن شاء منكم ان يتقدم او يتاخر
 ت اوله دكل اوله دكل آى حقيقون وكوندك ارقه مى صره كيدن كيجه حقيقون وعالمى آيدن
 قيلان صباح حقيقونكه سقر يوك شيلدن بريوك شيدز (يعنى جهنم طبعه لرندن بريوك
 طبقه در) قورقوديجيدرا آدملى قورقودر سزدن اول كسسه ييكه خيره تقدم مراد ايدر
 يا خود شيرلومه ماصيدن كير و قاطق مراد ايدر (كل نفس بما كسبت رهينة الا اصحاب اليمين)
 ت هر بر شخص ايشله بكي عمل اوزره كه طوطا شد مكر سعادت اهل (في جنات يتسألون من
 المجرمين ما سلككم في سقر) ت جنتلرده اولوزلر سوال ايدر لر كه ايشلردن كه نه شى
 كتوردى سيزى جهنمه (قالوا لم نك من المصلين ولم نك نطعم المسكين ولا كنحوا وض مع
 الخائضين) ت ذير لر نماز قيللردن دكل ايدك وطعام ويرمزدك فقر الره دينه طعن
 ايدن لرله برابر اولدق (وكنا نكذب يوم الدين) حتى انا ايقين ت ويلانه نسبت ايدردك جزا
 كوتنى اولوقته دكيسكه كادى بزه اولوم ف يعنى ايمان سوزلر نده فكر ايدردك فكر ايدن لر ايله
 پس طاك دق ايمانى (فما تنفعهم شفاعتنا الشافعين) ت منفعته ويرمزدك شفاعت ايدن لر ايله
 ف كافلر لك حقه بر كسسه شفاعت ايده بيلزا كرايدر سه قبول اولمز (فما لهم عن التذكرة
 معرضين) ت پس نه اولدى آله كه نصيحتدن بوز چوپر يجيدلر (كانهم سمعوا نكفرة فبرت
 من قسوة) ت دير سن كه آله اوركش اشكار در كه ارسلاندن قاجديلر ف يان اشكلى
 براز صوندن اوركوب قاجد قارى كى بونلر دى قرآنى ايشيد فجه نفرت ايدوب قازلر (بل
 يريد كل امرئ منهم ان يؤتى صحفا مفسرة) ت بل كه ديلر هر بر آدم آله دن كه ويريله كا آحق
 مهر بيزر مكتوب (يعنى دلر كه هر بر كسسه اوزر بيه آريجه بر ركب كوندريه) ف
 هر بر بنى ديلر كه يغه بر اولوب كوكدن آحق مهر بيزر ركبى بوله (كلا بل لا يخافون الاخرة)
 ت اوله دكل اوله دكل قورقوزانلر آخرتدن (كلا انه تذكرة) ت اوله دكل اوله دكل البته
 قرآن نصيحتدر (فمن شاء ذكره) ت پس هر كسسه ديلر سه اوقورا ف يعنى نه مضايقه واردر
 شونده كه كتاب بر آده كه بجهله آنكه مبعث بوله (وما يدرون الا ان يشاء الله هو اهل التقوى
 واهل المعفرة) ت نصيحت قبول ايتزلر مكر اللهك ديلدى كيهسه لر قبول ايدراشته اول

كيسه الله تعالى به مخالفته صافته ويار اغفقه لا يقدر

- (سورة القيامة مكية اربعون آية) •
- (قيامت سورة مكيه نازل اولمش قرق آيتدر) •

- (بسم الله الرحمن الرحيم) •
- (يا عيسى اسر كيجى اولان اللهك آديله اوقورم) •

(لا اقسيم يوم القيامة ولا اقسيم بالنفس الواحدة) ت بين ايدرم قيامت كوتنه وقسم ايدرم
 نفس لوا ميه (البته سز بهت اولنور سكر) ف آدميك نفسى اول اولو بيازله ولذله
 طاروا صلا اولكه رغبت ايتزاسه ايشو نفسك آدى اماره بالسوء در صكره اكر عقه كلوب
 ايوى وكوتنى فهم ايدوب كوتولكدن اجتناب ايتسه وكا يجه كوتولكه اقدام ايتسه صكره
 دوشنوب كندونى ملامت ايتسه بونفسه لوا ميه ديرلر صكره جيع كوتولكدن كيرودونوب
 اولكله بزنسه وداعا كوكيله قصدى ايولكده اولوب كوتولكدن كندو كنديله بالكله
 مجتنب اولسه ومشتلر صبر ايتسه كامطئنه ديرلر (ايحسب الانسان ان يجمع عظامه) ت
 آياظن ايدرى آدميكه جيع ايتزرا آنك كوكلر بنى (بلى قادرين على ان نسوي نيرانه) ت اوت جيع
 ايدريز قادر اولدق كا كه جيع ايدم آنك بارمقلىك باشلر بنى يعنى بارمقلى او جنده اولان
 اوفق كوكلرى دى جيع ايتكه قادرز (بل يريد الانسان ليغفر امامه) ت بل كه ديلر آدميلر
 تكذيب ايدلر اوكلر نده كى بهنى (يسئل ايان يوم القيامة) ت سوال ايدر قنق زمانده
 اولور قيامت كوفى (فاذا برق البصر) ت پس اولوقته بولانق اولور كوز (وتخسف
 القمر) ت وطولور آى (وجمع الشمس والقمر) ت وجع اولنور كوش و آى ف
 كوز بولانق اولور يعنى آدميلر كوزى ايشق ويرمكدن عاجز اولور ايشو وقت قيامت در كه
 كوش آدميلر باشنه يقين كاور (يقول الانسان يومئذ اين المقر) ت دير آدميلر
 اولكونده نه برده در قاجه جقير (كلا لا وزر) ت اوله دكل اوله دكل بوقدر هيج صغنه جق
 محمل (الحربك يومئذ المستقر) ت سنك ربكك جانينه در اولكونده قرار بوله جقير
 (يقبأ الانسان يومئذ بما قدم واخر) ت خبر ويريلور ادملره اولكونده اولشيتك

مَعَايِصِیًّا) ت تحقیق بزیر اندق آدمی بر نیجه شیردن قارشش اولان منیدن بر حالدن
بر حاله دوندرلک آتی پس یسه دق آتی ایشید یچی کوریچی هف امشاج معناسی قارشش
اولاندر بر نیجه شیردن یعنی قویه نك وقار نك منی سندن وحیض قاتندن قارشش ماده دن
(اَنَا هَدَيْتُكَ السَّبِيلَ اَمَّا شَاكَرًا وَاَمَّا كَفُورًا) ت البته بز دلالت ایتدک آدمی کند و یولنده
باشکرایدوب ایمانه کله یا طاکوب کافراوله (اَنَا عَدَدْتُ لَكَ كَافِرِينَ سَلَّسِلَ وَاَعْلَاوَسَعِيرًا)
ت بز لحاظ رلق کافر ایچون زنجیر لری وطوق لری وعلونچی اودی (اِنَّ الْاَبْرَارَ يَشْرَبُونَ
مِنْ كُنَّسٍ كَانَتْ مِنْ اَجْهًا كَافُورًا) ت ابوایشلار ایچر لر شرابه طولو اولان ییالهدن اکا
قاریشن کافور یکار نك صوبیدر (عَيْنًا يَشْرَبُ بِهَا عِبَادُ اللَّهِ يُفَجِّرُونَهَا تَفْجِيرًا) ت کافور
ایله (مراد ایدرم) بر یکار یکه ایچر لر آندن الله تعالی به یقین اولان قولار ایدر لر آتی افعاله
یعنی آندن بر ایرمق نه بره دیلسه لر کتور لر (يُوقُونَ بِالْأُنْدَادِ وَيَخَافُونَ يَوْمًا كَانَتْ شَرًّا مُّسْتَطِيرًا)
ت وفا ایدر لر نذر لری نه وقور قارلر اولکوندن که اولور آنک مشق اشکاره (وَيُطْعَمُونَ
الطَّعَامَ عَلَى حُبِّهِ مَشْكُونًا وَتَيْمًا وَآسِيرًا) ت ویز لر طعمای طعامه محتاج لری یکن فقرایه ویتیه
واسیره (اِنَّمَا نَطْعِمُكُمْ لَوْحَةً اَللَّهِ لَا تَرِيدُ مِنْكُمْ جَزَاءً وَلَا شُكْرًا) ت دیر لر طعام ویریز سزه
همان الله لک ایتچون طلب ایچیز سزدن بر مزدی وشکرا یتکی (اِنَّا خَافُ مِنْ رَبِّنَا وَمَا عُبُوسًا
قَطْرًا) ت البته بز لر قور قورز کند و بر سزدن زیاده قتی اولان ا کشی یوزلو اولان کوندن یعنی
شدندن انسانک یوزی عبوس اولور (فَوَقَّاهُمُ اللَّهُ شَرَّ ذَلِكَ الْيَوْمِ وَلَقَّاهُمْ نَضْرَةً وَسُرُورًا)
ت پس ماقلدی آنلری الله شو کونک قتیاغندن وایریشدردی آنلری تازه لکه وشاد لقه
(وَجَزَّاهُمْ بِمَا صَبَرُوا جَنَّةً وَجَرًّا مُّتَشَكِّينَ فِيهَا عَلَى الْاَرَائِكِ لَا يَرَوْنَ فِيهَا شَمْسًا وَلَا زَلَّةً هَرِيرًا)
ت وجزا ویردی آنلر آنلرک طاعتی عوضده جنتی وایپکدن لباسی سوکونور لر اول جنتده
کوشکلر اوزر لر یسه کورمز لر آنده کونشی ونه تتمد اولان برودقی (وَدَانِيَّةٌ عَلَيْهِمْ ظِلَالُهَا
وَذُلَّتْ قُطُوفُهَا تَذَابًا) ت اولور آنلر اوزرینه جنتک انجیر نك کولکه لری ورام اولور
میوه لری غایتله ایستد کوری کبی طویلر (وَيُطَافُ عَلَيْهِمْ بِانِيَّةٍ مِنْ فِضَّةٍ وَاَكْوَابٍ كَانَتْ

قَوَارِيرًا قَوَارِيرٍ مِنْ فِضَّةٍ قَدَرُهَا تُقَدَّرُ) ت وکیدوب کتور یا نلرینه کومشدن قابلرایله
وکاسه لرایله کتورایدیلر بلور لر کومشدن (یعنی کومشک وبلورک یا ضلعی وبراقلغنی
جامه عدلر) قدر لرایلر آنلری قدر لکله هف یعنی ایچوره جک اولان ملائکه لر و ساقیلر اول
کاسه لری ایچره جک کیمسه نك ایچره جکی وقانه جتی قدر طویلر یوب حاضر اشلر (وَيُسْقَوْنَ
فِيهَا كَأْسًا كَانَ مِنْ اَجْهًا زَنْجَبِيلًا) ت وایچور یلور آنلره جنتده شراب کاسه می که آ کافارشش
زنجبیل ییکار نك صوبی هف جنت اهلنک هر بر یس نك اوند شراب ایرمق لری واردر
وبعضه قاتلان نسنه آزا ولور اشوب ایرمق لک اعلی نوعیدر و بعض کیمسه لک شرابه
قاتلان کافور در صوغوق وکوزل قوقولو اولسون دیو و بعض کیمسه شرابه زنجبیل قسار لر
اصحق و طاتلو اولسون دیو اشوب ییکار لر ابرار لر مخصوصه در (عَيْنًا يَشْرَبُ مِنْهَا
سَلْسَبِيلًا) ت اول بر ییکار در جنتده که کند و به برنی قارشیموب کاسه سبیل دینور هف
سلسبیلک معناسی خالص صواوله رقاقان برشیدر (وَيُطَافُ عَلَيْهِمْ وَلَدَانٌ مُّخَلَّدُونَ اِذَا
رَأَيْتَهُمْ حَسِبْتَهُمْ اُتُوتًا مُّتَوَرِّدًا) ت وکلوب کیدر لر آنلرک یاتسه ابدی اولان تازه نوجوانلر که
چان کور رسک آنلری ظن ایدرسن که آنلر صاچاش طاعش انجودر لر (وَإِذَا رَأَيْتَهُمْ رَأَيْتَ
عَيْنًا وَمَا لَهُمْ كَافِرًا) ت وچان باسک جنته کور رسن جوق نه منتری و یولک پادشاهانی
(عَالِيَهُمْ ثِيَابٌ مَنُورَةٌ وَخُضْرٌ مُّسْتَبْرَقٌ وَحُلُّوْا اَسْوَدَ مِنْ فِضَّةٍ وَسَقَّاهُمْ مِنْهُم شَرَابًا
طَهُورًا) ت آنلرک اوزریده ولور نازک و قالن دیسان یشل لباسلر و طاقلور آنلره کومشدن
بلاز کلر و ایچور لر آنلرک ریلری غایتده پاک اولان شرابی (اِنَّ هَذَا كَانَ لَكُمْ جَزَاءً وَكَانَ
سَعْيَكُمْ مَشْكُورًا) ت تحقیق اشبو نعمت اولدی بزرک عملرکک جزامی و اولدی سزک
عملرک قبول اولغش (اِنَّا لَنَحْنُ زَانِعَا عَلَيْكَ الْقُرْآنَ تَنْزِيلًا) ت تحقیق بز لر ایشدردک سمنک
اوزر یکه قرآنی ایشدر مکه یعنی حکمت اقتضاسجه (فَاَصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ وَلَا تُطِعْ مَنْ اَتَى
اَوْ كُفُّورًا) ت پس صبرایت ربکک حکمی اوزرینه و اطاعت ایتنه آنلردن کاهکاره
و یاشکرسزه (وَإِذْ كُنَّا مِنْكُمْ بَرْكَةً وَابْرَئًا) ت و ذکرایت کند و ربکک آدینی صباح
واخشام وقتنده (وَمِنَ اللَّيْلِ فَاسْجُدْ لَهُ وَسَبِّحْهُ لَيْلًا طَوِيلًا) ت وکیجه نك بعض ساعته لری

نماز قبل آنکه بچون و یا کلمه ذکر ایت آنی کیجه دن اوزون و قلم (ان هولا یحبون العاجله
و یدرون وراهم یوماً فیلاً) ت البته اشبو کافر لر سور لر دینایی و کبر و برا قور لر کند و
ارقه لر طرفنه شدت اولان کونی (فحق خلقناهم وشدنا آسرههم واذنا نبتلنا
امثالهم) ت بزل بر اندق آنلری و محکم قلدق طمر لرینی واکردیلک عوض
کتور پرز آنلر کبی بر قوی انلر بدل قیاق طریقه (ان هذیه تذکره فنی شاء انخذلی ربه
سبیلاً) ت تحقیق بوسوره نصیحه در پس هر کس نه دیار سه طوتر کند و در پس جانینه بولی
(وما تشاؤون الا ان یشاء الله ان الله کان علیما حکیم) ت واستقر لر مکر اولوقده که دیار الله
تحقیق الله بیلجید رحمت صاحبیدر (یدخل من یشاء فی رحمته و الظالمین اعداهم عذاباً
الیم) ت داخل قیلر هر کس نه بیکه دیار کند و در رحمتنه و کونوا یشیدلر ایچون حاضر لای رد
و یرمی اولان عذابی

• (سورة المرسلات مکیه رهی خمسون آیه) •

• (مرسلات و ره سی مکده نازل اولاش و بوسوره الی آیتدز) •

(بسم الله الرحمن الرحيم)

• (باغشلیجی اسر کیمی اولان اللهک آدیله اوقورم) •

(والمسلات مرقاً قاله اصفاة عصفاً والناسرات نشرأ قاله فارقات فرقا قاله قیبات ذکرأ
عذراً اوندرا انما وعدون لواقع) ت کوندر لاش اولان روز کار لر حقیچون پس تند اسیجی
اولان روز کار لر حقیچون کوزل و ملایم و بولونلری طایفه دیجی روز کار لر حقیچون پس
بولونلری بری برندن آیر جی اولان روز کار لر حقیچون ایات قرانی ایندیر و ب ینغمبر لر
القا ایدن فرشته لر حقیچون عذری دفع ایتیمکیچون یا خود قور قتمکیچون البته اولشیکه
و عده و یریاور سزه واقع اولجیدر • ف روز کار لرک بعضی صوغوق اسر که یغور
علامتیدر و بعضی قی اسر طوکش پاموری یله طایفه درو کوکه اوچور و بعضی بولونلری
مالکانه تقسیم ایدر و فرشته لر قرانی ایندیر کافر لر اوزینه چتی غام ایتیمکیچون تا که دیمه لر
که بزلری بر کس نه خبر دار قیادی و اول کس نه لر که ایمان دن بایلری و اودا آنلری قور قفق
منظور در نا ایمان کتوره لر (فاذا النجوم طمست و اذا السماء فرجت و اذا الجبال نسفت

و اذا الرسل اختلفت) ت پس چنانکه یلدر لر ایشق سزا و اولور و اولوقته کونک دلاک دلاک
یارلش اولور و چنانکه طاعلر باره باره اولور و اولوقته کونک ینغمبر لر معین اولان وقته جمع اولور لر
(متحقق اولور اولشیکه متحقق اولور) • ف بعضی هر بر امتک حسابی بر معین وقته آل نور
(لای یوم اچت ایوم الفصل) ت قتی کون ایچون ینغمبر لر تاخیر قیلند یلر شول کون
ایچونکه فیصل اولنور (وما اذنا لایوم الفصل) ت ونه شی خبر و یردی سکا که ندر
فیصل ایتک کونی (ویل یومئذ لا مکذبین) ت وای اولکونده یلان صیانتلر ایچوندر
(الم نهک الاولین) ت هلاک ایتدی اول بکنلری (ثم تبعهم الاخرین) ت صکره آنلرک
ارقه سی صره قیلر صکره کلنلری (کذلک نقول بالجرمین) ت اشبو کبی ایدر کونوا یشیدلر
(ویل یومئذ لا مکذبین) ت وای اولکونده یلان صیانتلر ایچوندر (الم خلقکم من ماء
مہین فجعلناہ فی قرار مہین الی قدر معلوم فقد درنا قنم القادرون) ت یار قنم قنم سزی
حقیر اولان صودن پس خودق شو صوی محکم اولان یرده معین اولان مدینه دکن پس معین
قیلدق مقدار یی پس نه کوزل معین قیلجیلر بزلر (ویل یومئذ لا مکذبین) ت وای
اولکونده یلان صیانتلر ایچوندر (الم نجعل الارض کفأنا اخیاماً و امواتاً و جعلنا فیہا رواسی
شامخات و اسقینا کم ماء فرائنا) ت یسه مدقی بری آدم بیلری جمع ایدیجی جمع ایدر دیر یلری
و اولیلری و یر اندق یرده یوکک اولان طاعلری و ایچور دکن سزه طاعلر صوی (ویل یومئذ
لا مکذبین) ت وای اولکونده یلان صیانتلر ایچوندر (انطلقوا الی ما کنتم به تکذبون) ت
کیدیکز اولشی جانینه که آنی یلان صایجی ایدیکز (انطلقوا الی ظل ذی ثلاث شعب لا ظلیل
ولا یغنی من الہب) ت کیدیکز اوج بولک اولان کولک جانینه (یعنی جهنمک اتونی
کولک سنه وارک کیدک) نه صغوق کولک اولور و نه اودک اصغفندن کفایت ایدر و ف
شو کولک یارب اوج بولک اولور آلدن اصحن چیقار (انما اتری بشر کافه صر ککانه
جالت صغر) ت شوا و داتی و یر قفلجی کوشک کبی دیر سنک شو قفلجیم صاری دوه لر در
(ویل یومئذ لا مکذبین) ت وای اولکونده یلان صیانتلر ایچوندر (هذایوم لا یخفقون

وَلَا يُؤْذَنُ لَهُمْ فَيَعْتَدُونَ) ت اشبوكون برکوندرکه سويلزلزرنده واذن ويزلزلزرنده که عذر بيان ايدرلر (وَيَلْ يَوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِينَ) ت وای اولکونده بلان صیانلرایچوندر (هَذَا يَوْمُ الْقَصْلِ جَعَلْنَاكُمْ وَالْوَائِينَ) ت اشبوکون فیصل اولنه جق کوندر جمع ایتدک سیزی بکنلرایله (فَإِنْ كُنَّا لَكُمْ كَيْدُفِكَبِدُونَ) ت پس اگر اولسه سیز کیچون بر حیلله پس کو توفکرلک ایدک بنم حقه (وَيَلْ يَوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِينَ) ت وای اولکونده بلان صیانلرایچوندر (إِنَّ الْمُنَافِقِينَ فِي ظِلَالٍ وَعَبُودٍ وَنَوَاحٍ عَمَّائِيَتُهُمْ) ت صاقتلر کولکه کرده اولورلر ویکارلرده اولورلر و آرزوایتدکاری میوه لرایله اولورلر دیلدکاری جنسدن (كُلُوا وَاشْرَبُوا هَنِيئًا بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ) ت بیکزوایچکز سکرسی قولای اولغله ایشلد بیکز شیلر سیمیلله (إِنَّا كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ) ت بزلر بویه جزا ویریزلرایلله (وَيَلْ يَوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِينَ) ت وای اولکونده بلان صیانلرایچوندر (كُلُوا وَامْتَنُوا قُلُوبًا إِنَّكُمْ مَجْرُمُونَ) ت (ای بلان صیانلر) بیکزوایلا اولکرتاز (یعنی از مدت اولان دنیه ده) بزلر کو تویاشلایلر سکر (وَيَلْ يَوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِينَ) ت وای اولکونده بلان صیانلرایچوندر (وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ ارْكَعُوا لَا يَرْكَعُونَ) ت وقتا که دینلدی آنلره نماز قیلکرت نماز قیلزلر (وَيَلْ يَوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِينَ) ت وای اولکونده بلان صیانلرایچوندر (فَبِأَيِّ حَدِيثٍ بَعْدَهُ يُؤْمِنُونَ) پس قنقی سوزه قرائندن سکره ایمان کتوردر

• (سورة النبا مکيه وهی أربعون آية) •

نباسورسی مکده نازل اولمش و بوسوره قرق آبتدر

(بسم الله الرحمن الرحيم)

باغشیلچی اسر کیچی اولان اللهک آدله اوقورم

(عَمَّ يَتَسَاءَلُونَ عَنِ النَّبَاِ الْعَظِيمِ الَّذِي هُمْ فِيهِ مُخْتَلِفُونَ) ت نه شیدن کافرلر بر برندن سوال ایدرلر اوت سوال ایدرلر یولک اولان خبردن که آنلر آند بری برینه خلاف ایدرلر (مراد بعددن و قیامت کوندر) • ف بعضی کسنه ایلتایور و بعضی کسنه طاکیور و بعضی

• (جر ۳۰) •

دیرکه جسم بعث اولنور و بعضلر دیرکه عذاب و راحت دروجه واقع اولور (كَلَّا سَيَعْلَمُونَ) ت اویله دکل اویله دکل البته یلورلر (سکره دیرز) اویله دکل اویله دکل البته یلورلر (الْمُفْجِعِلِ الْأَرْضِ مِهَادًا وَالْجِبَالِ أَوْتَادًا وَخَلَقْنَاكُمْ أَزْوَاجًا وَجَعَلْنَا نَوْمَكُمْ سُبَاتًا وَجَعَلْنَا اللَّيْلَ لِبَاسًا وَجَعَلْنَا النَّهَارَ مَعَاشًا) ت آیایه مدقی بری سرلمش فرش و بیه مدقی طاغری میخلر ویراندق سیزی ارکات و دیشی و بیه مدق سترک او یقورکی و احتلاک و بیه مدق کیجه یی اورنور و بیه مدق کوندری میشت دیک وقتی (وَبَيْنَا أَنْ نَحْنُ سَبْعًا شَدَادًا وَجَعَلْنَا سِرَاجًا وَهَّاجًا) ت ویا بدق سترک اوزر کرده محکم اولان بدی قات کولک ویراندق یلدر یچی اولان چراغی یعنی کونشی (وَأَنْزَلْنَا مِنَ الْمُعْصِرَاتِ مَاءً مُّجْجَاً لِّنُخْرِجَ بِهِ حَبًّا وَنَبَاتًا وَجَنَّاتٍ أَلْفَافًا) و اشاغی کتوردر بولوتدن دو کیچی اولان صوی تاطشره کتوردم آنک سیمیلله دانه یی و اونی و انجاری و بری برینه دو بلمش باغچه لری (إِنَّ يَوْمَ الْقَصْلِ كَانَ مِيقَاتًا) ت تحقیق فیصل ایتک کونی اولدی مین اولان وقت (يَوْمَ يَنْفُخُ فِي الصُّورِ فَتَأْتُونَ أَفْوَاجًا) ت اولکونکه اوفوریلور صوره پس کورس کز بولک بولک اولوب (وَقُتِبَتِ السَّمَاوَاتُ فَكَانَتْ أَبْوَابًا) ت ویا ریلور کولک پس اولور قاقاقاب (وَسُيِّرَتِ الْجِبَالُ فَكَانَتْ سُرَابًا) ت و سوریلور طاغری پس اولور آنم سالتم کی (إِنَّ جَهَنَّمَ كَانَتْ مِرْصَادًا لِلطَّاغِينَ مَابَا لَابِثِينَ فِيهَا أَحْقَابًا) ت البته جهنم براوغرایه جق بولدر از غینلره فایده جق بردر آنلرایچون اکثرلر جهنمه ایدی اولان مدتلرده (لَا يَذُوقُونَ فِيهَا بَرْدًا وَلَا شَرَابًا إِلَّا حِيمًا وَغَسَّاقًا جَرًّا وَفَاقًا) ت طاعنلر جهنمه صغوق ونه بر ایچلور صوی مکر اصحق صوی و صاری صوی جزا ویرلدی آنلره عمللرینه موافق اولان جزا (إِنَّهُمْ كَانُوا إِلَّا يَرْجُونَ حِسَابًا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا كِذَابًا) ت البته آنلر امیدای بخلرلرایدی حساب کوراسنه ویلان صاندیلر بزم آیتلرمزی یلان نه نسبت ایتیکله (وَكُلُّ فِي أَحْصِينَاهُ كِتَابًا) ت وهر بر شئی ضبط ایتدک آنی یازمه قله (فَدُوقُوا قُلُوبًا تَنْزِيلُكُمْ الْأَعْدَابُ) ت پس طادیکر عذاب یی پس زیاده ویرمیز (یعنی هیچ بر شیدن) مکر عقوبتی (إِنَّ لِلْمُتَّقِينَ مَفَازًا حَدَائِقَ وَأَعْنَابًا وَكَوَاعِبَ أَتْرَابًا وَكَأَسَادًا هَاقًا) ت صاقتلرایچون مرادلرینه ایرشک وارددر

باغچه مل و او زیم انجلی و با کره قزل کبری برینه سنده برابر اولورلر و شریدن طولو کاسه مل
واردیر (لَا یَسْمَعُونَ فِیْمَ الْغَوَا وَلَا کَذِبًا) ت ایشتمزلر جنته سده عبت سوزونه یلان صایقلاق
• فیرکینه برکسینه ایله جنته شمانه یا عیز که آنک سوزینی یلان نسبت ایدیه (جَزَاءُ مَن رَّبَّکَ
عَطَا حَسْبًا) ت جزا ویرلدی (آنره) و انعام اولندی و حساب اولندی. نکر بکل جانیندن
(رَبِّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَیْنَهُمَا الرَّحْمَنُ لَا یَمْلِكُونَ مِنْهُ خِطَابًا) ت کوکلر ویرلر بسیدر
وایکدنک اراسنده اولانک رب بسیدر یاغشلیجیدر قادر اولورلر آنک هیئتندن سوز سوزو یلکه
• ف عوام آدمه لار الله تعالی بی یلزلر پس هر نه سوز که دیلر دنیاده سویلرلر آخرت کوتیده الله
سجانه نل جلالی قارشوسنده درلر الله سجانه دن حکم سیز هیچ کسه سوز سوزویه یلزلر (یَوْمَ
یَقُومُ الرُّوحُ وَالْمَلَائِکَةُ صَفًّا) ت اولکونده که کتور روح آدلور فرشته و سائر فرشته لردخی
صف اولور • ف روح دیو حیوانره دیدی یا خود روح جبرائیل علیه السلام آدیر
(لَا یَسْکَمُونَ الْآمَنَ اَذِنَ لَهُ الرَّحْمَنُ وَقَالَ صَوَابًا) سوز سوز یلزلر مشراهل مکر اول کسینه که
اذن ویره الله اکاودیش اوله طوغر و سوزی (یعنی اسلام کله سی) • ف مؤمنلردن هر کسینه که
شعاعته لایق اولورلر آنک حق سنده طوغر اولاند سوز سوز یلنور یعنی شفاعت اولنور (ذَٰلَکَ
الْیَوْمَ الْحَقُّ فَمَن شَاءَ اخْتَدِ لِی رَیَّةً مَّا یَا) ت اشیو کون وقوی ثابتدر پس هر کسینه دیلر سه
طو تر بسی جانینسه قائده جق (اِنَّا اَنْذَرْنَا کُمْ عَذَابًا قَرِیْبًا) ت بزقور قندق سیزی یقین اولان
عذابدن (یَوْمَ یَنْظُرُ الْمَرْءُ مَا قَدَّمَتْ يَدَاوُ و یَقُولُ الْکَافِرُ الْیَائِسَةُ کُنْتُ تُرَابًا) ت اولکونده بقار
آدی اول شیمه که ایلر و کونفردی ایدی و دیر کافر ای نه اولمیدی بن اولایدم طیراق • ف یعنی
کافر دیر ای نه اولمیدی که بن چامور قالیم و آدمی اولمیدی که اشر و حسابک عذابنده طو نلش
اولمیدی

• (سورة النازعات مکیه ست و اربعون آیه) •

والنازعات سورسی مکده نازل اولمش قرق آلتی آیتدر

(بسم الله الرحمن الرحيم)

یاغشلیجی اسر کیمنی اولان اللهک آدیلما و قوریم

(وَالنَّازِعَاتِ غَرْقًا) ت کافرلر لجانلرینی شدله الان فرشته لرحقیچون (وَالنَّاسِطَاتِ

نسطا)

(نَسَاطًا) ت مؤمنلر لجانلرینی قولایله وراحتله جبقار ان فرشته لرحقیچون (وَالنَّاسِطَاتِ
سَجًا) ت هواده یوزن ملکر حقیچون (قَالَسَابِقَاتِ سَبَقًا) ت ومامور اولدقلری ایشده
بری برینی سبقت ایدن ملکر حقیچون (قَالْمَدْبَرَاتِ اَمْرًا) ت ایشلری تدبیر ایدن فرشته ل
حقیچون • ف فرشته لردن بر قسم وار که کافرلر لجانینی شدله طه لردن و بد نلریدن طالقوب
جبقار لرو بر نوع دخی وار که مسلمانلر لبد نلریدن دو کوملر انجوب جانلرین خوشلقله
جبقار لریس اشیو جان تمام خوشلقله پالک اولان عالم جانینسه صالنه رق کیدر نیچه که برکسینه نل
ایاغشک بیدینی آید قلدن سوزینه رک کیتدی کی ایکن بد نلک تکلفی بشقه در آندم مؤمن
و کافر برابر در اشیو روحک حالیدر ایو ایشلیرلر روحی خوشلقله بد نلن جبقوب عالم ارواحه
سرعتله کیدر و کونو اولان روح قاجق دیلر پس زورایله جکوب کتور لرو و بعض فرشته ل
هواده یوزلر بری برندن یو کسک درجه لمرطاب ایدرلر واکر الله سجانه جانیندن بر حکم
ایر شه یوزلر نامطابقجه ایشلیرلر اشیو یینلری ذکر ایدوب کله جک مقصودی بیان
یوردی و کاهجه قسمدن مرادی قسم ایتدی کی شیتک ندرنی و کوزلکنی کوسترمک ایچوندر
(یَوْمَ تَرْجُفُ الرَّاجِفَةُ) ت اولکونده که تیر نور بر تیر نیجی • ف یعنی یزد ترمه کلور (تَبَعُهَا
الرَّاجِفَةُ) ت آنک ارقه سندن کلور ارقه دن کلیم (یعنی اولکی نفخه وایکنجی نفخه وجوده
کلورلر • ف یعنی بری برینک ارقه سی صره یزد ترمه کلور (قُلُوبٌ یُّؤْمِنُ وَذَوُاجِفَةٌ لَا بُصَّارَهَا
خَاشِعَةٌ) ت بر قاج قلبلر اولکونده قور قوی اولورلر شو جاعتک کوزلری اوزرینه ذلیلک
ظاهر اولور (یَقُولُونَ اِنَّمَا لَر دُودُونَ فِی الْحَسَابَةِ اِنَّ ذَاکُمْ عَظَامًا مَّخْرُجَةٌ) ت دیر کافرلر آیارلر
دوندلرلش اولور میوز اولکی حاله آیاخانکه بز اولور زجوریش کوکلر صکره دیری اولور میوز
(قَالُوا ذَٰلَکَ اِذَا کَرِهَ خَاسِرَةٌ) ت دیدیلر بزم شو کیرد و غلکسکه زشور قنده زیان ایدیجی کیرد
دوغکدر • ف دیدیلر که کراولیلر کیر و کاسه لرنجه یلک آدم بر مکاه دعواجی اولورلر (فَاَنفَا
هِيَ زَجْرَةٌ وَاحِدَةٌ فَاِذَا هُم بِالسَّاهِرَةِ) ت پس شوو قعه هسان بر تند اولان آوازدر پس
خبر سز آنلر یوزینه کلش اولور (هَلْ اَتَاکَ حَدِیثُ مُوسٰی) ت آیا کادی سکا موسانک
خبری (اِذْ نَادَاهُ رَبُّهُ بِالْوَادِ الْمُقَدَّسِ طُوًی) ت اولوقده چاغردی آنک ربسی طوی آدلو
پالک اولان درده (اِذْ هَبَّ اِلٰی فِرْعَوْنَ اَنَّهُ طَغٰی) ت پوری فرعونک جانینسه البته اول حددن

بکشدرد (فَقُلْ هَلْ لَكَ إِلَىٰ أَنْ تَزَكَّىٰ وَاهْدِيكَ إِلَىٰ رَبِّكَ فَتَحَسَبِي) ت پس دیکل هیچ میل
 وارمیدرسکا که پالک اوله سن و پول کو سترم سکا پس قورقه سن (فَأَرَاهُ الْآيَةَ الْكُبْرَىٰ) ت
 پس کو ستردی فرموده ییولک اولان معجزه یی بعضی عصای ویدی ضای (فَكَذَّبَ وَعَصَىٰ) ت
 پس یلان صایدی وعاصی اولدی (ثُمَّ ادْبَرُ بِنَسِيِّ) ت صکره شو مجلدن کیرود ویدی تدبیر
 ایدرک (فَتَحَسَّبُ نَذَارَىٰ) ت پس جمع ایتدی کند و قورقه یی چاغردی (فَقَالَ أَنَا رَبُّكُمُ الْأَعْلَىٰ) ت
 پس دیدی بن سزل زیاده ییولک اولان ربکمزم (فَأَخَذَهُ اللَّهُ نَكَالَ الْآخِرَةِ وَالْأُولَىٰ) ت پس
 طوئدی آنی الله آخرت و دنیا عذابله • ف یعنی دنیا عذابنی بولیدلر و آخرت عذابنی دخی
 بولیسردر (أَن فِي ذَلِكَ لَعِبْرَةً لِّمَن يَحْتَسِبُ) ت البته اشبو خبرده نصیحت وارد در هر یکسینه
 ایچونکه قورقر (أَإِنَّمَا أَشَدُّ خُلُقًا مِّن السَّمَاءِ بِنَازٍ حَافٍ وَمَا يَكْفُرُ بِهَا) ت آیسزلی زیاده
 محکم کزیر ادمقه یا خود کوکی الله یایدی کوکی یو کسک بصدی آنک ارتقاعی مقدار یی
 پس در ت بصدی آنی (وَأَغْطَسَ بِلَهَائِهِمْ وَأَخْرَجَ ضُحَاهَا) ت و قرائت بصدی آنک کیجه سنی
 وظهوره کنوردی آنک کوندزی ایشغنی (وَالْأَرْضُ بَعْدَ ذَلِكَ دَحَاهَا) ت ویری براندقد نصکره
 دوشه یوب یایدی • ف شاه ولی الله رجه الله دیر که دحاه آنک معنای شودر که کاه جکده ییوردی
 (أَخْرَجَ مِنْهَا مَاءَهَا وَمَرْعَاهَا) ت طشره کنوردی یردن آنک صوبینی واونلاغنی (وَالْجِبَالُ
 أَرْسَاهَا) ت و طاغری • ف فصلت سوره سنده کوکی یردن صکره ذکرایتدی
 و بوراده یی کو کدن صکره ذکرایتدی • ف فصلت سوره سنده کوکی ارتقاعی و کیجه و کوندزل تعیننی یری
 یر اتمدن اول یر اتمش اوله و کوکی یدی طبقه یا عسی و هر بریسنده آیر وجهه حکم و بشقه قانون
 اوزرینه اولغنی یردن صکره یا عسی اوله (مَتَاعًا لَّكُمْ وَلِأَنعَامِكُمْ) ت سزل منفعتلر یکنز ایچون و سزل
 حیوانلر کزل منفعتیچون (فَإِذَا جَاءَتِ الطَّامَةُ الْكُبْرَىٰ) ت پس اولوقته که کلور قیامت
 (یَوْمَ يَنذَرُ الْإِنسَانَ مَسَی) ت اولکونکه خاطره کنور آدمیلر ایشلد کاری شیئی (وَبَرَزَتْ
 الْجَحِيمُ أَنْ يَرَىٰ) ت و ظاهر اولنور جهنم اول کسینه ایچون که • کوره کاسترینی ثواب
 و عقاب متحقق اولور (فَأَمَّا مَنْ ظَنَّىٰ وَآثَرَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا فَإِنَّ الْجَحِيمَ هِيَ الْمَأْوَىٰ) ت پس اما اول
 کسینه که حددن کجادی و اختیار ایش اولدی دنیا یرلکنی البته جهنم در آنک یری (وَأَمَّا

مَنْ خَافَ مَقَامَ رَبِّهِ وَنَهَىٰ النَّفْسَ عَنِ الْهَوَىٰ فَإِنَّ الْجَنَّةَ هِيَ الْمَأْوَىٰ) ت و اما اول کسینه که
 قورقدی رب سزل حضورنده طور مقدن و کیر و طوئدی نفسنی شهوتلردن البته جهنم در آنک
 منزل (يَسْتَلُونَكَ عَنِ السَّاعَةِ أَيَّانَ مَرْسَاهَا) ت سوال ایدرلر سکا قیامتدن نه وقت واقع
 اولوردی (فِيمَ أَنْتَ مِنْ ذِكْرَاهَا) ت نه مرتبه ده سن سن قیامتی یلمکدن یعنی سن آنی
 یلمز سزل (إِلَىٰ رَبِّكَ مَرْجَعُهَا) ت سنک ربکک جاننده درانی یلمکد منتها سی • ف یعنی صوره
 صوره و سوال ایدله ایدله قیامتک علی الله سبحانه به ابریشور مایسنده اولان واسطه لرک بجه سی
 یلمکدن خبر سنزدلر (أَمَّا أَنْتَ مُنْذِرٌ مِّنْ حِشْيَاهَا) ت سن همان قورقدی یچیدن اول
 کسینه یی که قور قیامتدن (كَأَنَّهُمْ يَوْمَ يَرَوْنَهَا لَمْ يَلْبِسُوا الْعَصِيَّةَ أَوْ ضَاهَا) ت اولکونکه
 کورلر آنی کو یادیاده انجق براخشام و قی و یار ضعی و قی اکاندیلر ظن ایدرلر • ف یعنی
 قیامت کوئی تیز طلب ایدرلر اولوقته یی اورلر که قیامت کونی زیاده تیز لکه کاری هیچ
 کج اولدی
 • (سورة عبس مکیه وهی اثنان واربعون آیه) • عبس سورده یی مکده نازل اولش و بسوره
 قرق ایکی آیتدر

• (بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ) •

• (بِأَعْلَىٰ اسْمِهِ اسْمِ اللَّهِ) •

• ف شاه ولی الله رجه الله دیر که قریشک یو کاری یغیر علیه السلام حضورنده اولوب
 انلری اسلامه دعوت ایدرلر یکن صحابه فقرالردن عبد الله ابن ام • کتوم کاوب اعی
 اولدیغندن قرشیلری کور میوب اول حضرت صلی الله علیه و سله مکرر سؤلار ایه حضرت
 تشویش و یردی اول حضرت ایه کند و سنه تقید ایدوب التفات ایدله جک وقت اولدیغندن
 بو ایشنی مناسبتر یلایب آندن یوز جو یردی الله سبحانه رسوله کوزل خلق جاننده دلالت
 ایله بو آیتی انزال ییوردی (عَبَسَ وَتَوَلَّىٰ أَن جَاءَهُ الْأَعْمَىٰ) ت یوزا کشتدی و یوز دوندردی
 اول سببه دنکه کادی آنک یاتمه اعی • ف اشبو کلام غیر یلرک یاتمه کو یار سولدن شکایتدر
 کله جکده رسوله خطاب ییوردی (وَمَا يَذُرُكَ أَعْلَىٰ يَرْكَىٰ أَوْ يَذُرُّكَ اللَّهُ أَعْلَىٰ) ت
 ونه شی خبردار قیلمدی سنی که شاید بو اعی پالک اوله یا نصیحت ایشدد کده منفعت و یره کا
 نصیحت ایشتمک (أَمَّا مَنْ اسْتَفْتَىٰ فَإِنَّ اللَّهَ تَصَدَّىٰ) ت اما اول کسینه که زندکیندر پس سن آنک
 جانبنه یونلش سن (وَمَا عَلَيْكَ إِلَّا يَرْكَبُ) ت وزیران یوقدر سنک اوزر یکه که نصیحت قبول
 ایدوب پالک اولز سه اول زندکین (وَأَمَّا مَنْ جَاءَهُ يَسْعَىٰ وَهُوَ يَحْسَبُ فَإِنَّ اللَّهَ تَلَهَىٰ) ت

واما اول کسسه که کادی سنک یانکه یلکله و حالو که کندور بسندن قورقارسن آندن غفلت
ایدرسن * ف والله سبحانه دن قورقاریا آندن قورقار که سکاملا قات ایدیه یلوری ایدیه هنری
(کَلَّا أَتَاهَا ذُكْرًا مِّنْ شَأْنِ ذُكْرٍ) ت اوله دکل اوله دکل یعنی بویه کیمسه لر بصیحت ایتمکدن
اعراض ایتمه البته بوقرآن بصیحتدر پس هر کسسه که دیلر انکله معظ ونصیحت قبول ایدیجی
اولور (فِي صُحُفٍ مُّكْرَمَةٍ مِّنْ رُّوحِهِ مَطْهُورَةٍ بَابِئِی سَفَرَةٍ کَرَامِ بَرَةٍ) ت قرانک آیتلری نایب
اولمشدر کرامی اولان مکتوبلر ده بوجه قدرلر بدریمو بدن با کدر که کوزل خصلتلی اولان
کاتلر اللریله لوح محفوظدن یازاشدر (یعنی فرشته لر لوح محفوظدن یازلر) * ف یعنی
فرشته لر قرانی یازلر را کامطابق اوله ورق و حی نازل اولور (قَتَلَ الْإِنْسَانُ مَا أَكْفَرَهُ) ت لعنت
اولسون آدمی نه قدر کافر در (مَنْ أَيْتَىٰ خَلْقَهُ) ت نه شیمدن یراندی آنی الله (مَنْ نُّطْقَهُ
خَلْقَهُ فَقَدَرَهُ) ت منی صوبندن یراندی آنی پس قدرلدی انی * ف یعنی انی و آیاتی بر اسلوب
اوزرینه یراندی نه بریسی زیاده بولنه بریسی زیاده کوچک (ثُمَّ السَّبِيلَ يَسْرُهُ) ت صکره
طشهره چیه حق یولنی قولای قلدی آنکیچون * ف یعنی ایمانی و کفری فیه مایه کی او کترندی
یا خود انانک قارشدن قولایله چیه قاردی (ثُمَّ أَمَاتَهُ فَأَقْبَرَهُ ثُمَّ إِذَا شَاءَ أَنشَرَهُ) ت صکره
اولدیروب انی قبره قور صکره چیه انکه دیلیمه دیرلر (کَلَّا مَا يَفْعُلُ مَا أَمَرَهُ) ت حقا که عمل
ایتمدی اولشی ایله که امر ایتمدی ا کالله (فَلْيَنْظُرِ الْإِنْسَانُ إِلَىٰ طَعَامِهِ أَنَّا صَبَّأْنَا الصَّابِغَةَ
شَقَقْنَا الْأَرْضَ شَقًّا فَأَنْشَأْنَا فِيهَا حَبًّا وَعَبَّأْنَاهُ اقْصَبًا وَزَيَّنَّا أَنْجِلًا وَجَدَّائِقُ غُلَبًا وَفَاكِهَةً
وَأَبَاطًا مَّا أَكَلْتُمْ وَلَا تَعْمَلُونَ) ت پس باقسون آدمی کند و طعمه منه (نیچه تدبیر اولمشدر) بز
دو کدک صوبی دو کدکله صکره یاردی بری یارمه تلقله پس بتورلدی رده دانه لری و اوزوم
آنجنی و یونجه بی و زیتون آنجنی و خرما آنجنی و انجنی جوق اولان باغچه لری و میوه بی و میان
اوتلرینی منزله منفعت کز ایچون و حیوانلر کزک منفعتیچون (فَإِذَا جَاءَتِ الصَّاحَّةُ) ت پس
اولوقتکه کاورقی اولان آواز (یَوْمَ يَفِرُّ الْمَرْءُ مِنْ أَخِيهِ وَأُمِّهِ وَأَبِيهِ وَصَاحِبَتِهِ وَبَنِيهِ) ت
اولکونده که قار کیشی کند و فرزنداشدن و اناسندن و باباسندن و خاتوندن و اولادندن
(لِكُلِّ امْرِئٍ مِّنْهُمْ يَوْمَئِذٍ شَأْنٌ يُغْنِيهِ) ت هر برکسسه ایچون آنلردن اولکونده بر شغل اولور
اکا کفایت ایدر یعنی هر کس نفسله مشغول اولوب بر شینه باقیه جوق و برایشی ایشلیه جک
مجبالی قالمز (وَجْهٌ يُؤْمِنُ يَوْمَئِذٍ مُّسْفَرٌ ضَاحِكٌ مُّسْتَبْشِرٌ) ت بر قاج یوزلر اولکونده که نورلی

وایدین اولور کویلیجی و شاد اولورلر (وَجْهٌ يُؤْمِنُ يَوْمَئِذٍ مُّسْفَرٌ ضَاحِكٌ مُّسْتَبْشِرٌ) ت و بر قاج
یوزلر اوله کونده که اوزرینه نوز اولوب انی اورتر قایلر قرانقو (أُولَئِكَ هُمُ الْكَافِرُ الْعَجِرُ)
ت اشبو کروه آنلردر کونوا بشلی اولان کافرلر
* (سورة کورت مکیمه وهی تسع وعشرون آیه) * کورت سوریه سی مکده نازل اولمش
و یوسوره یکریمی طقوز آیتدر

* (بسم الله الرحمن الرحيم) *
* (باغشلیجی اسر کیمی اولان اللهم آذینیه او قورم) *

(إِذَا الشَّمْسُ كُوِّرَتْ) ت اولوقتکه کونش سر یلوب نوری کیدر (وَإِذَا النُّجُومُ انْكَدَرَتْ) ت
اولوقتکه کیدر یلر قره لورلر (وَإِذَا الْجِبَالُ سُيِّرَتْ) ت اولوقتکه طاعلر کیدر یلورلر (وَإِذَا
الْعِشَارُ عُطِّلَتْ) ت اولوقتکه کبه دوه لر کند و باشنه بر اقلورلر * ف طوغورمغه یقین
اولان دوه جوق عزیز اولور یلور یسی و سودی توقعیمله (وَإِذَا الْوُحُوشُ حُشِرَتْ) ت
اولوقتکه میان حیوانلری جمع اولورلر (وَإِذَا الْبُحَارُ سُجِّرَتْ) ت اولوقتکه دکرلر اود کبی
علوانورلر * ف نیچه که تنور قزدر یلور و علوانور (وَإِذَا النُّفُوسُ زُوِّجَتْ) ت اولوقتکه
روحلر جسدلر یلر جمع اولورلر * ف یعنی کاه ایشلیلر قسم قسم جمع اولورلر (وَإِذَا الْمَوْزُودَةُ سُئِلَتْ
بِأَيِّ ذَنْبٍ قُتِلَتْ) ت اولوقتکه کدیری دفن اولمش اولان قزلر سوال اولورنه کاه سبیلله
اولدی رلدی ریدو (وَإِذَا الصُّحُفُ نُشِرَتْ) ت اولوقتکه عمل دفترلی آچلور (وَإِذَا السَّمَاءُ كُشِطَتْ) ت
اولوقتکه کوکاندر یسی صوبلور یعنی قرمز اولور بر قیون کبیکه آنکدر یسی صوبلر
اولور (وَإِذَا الْجَحِيمُ سُعِّرَتْ) ت اولوقتکه جهنم قزدر یلور (وَإِذَا الْجَنَّةُ أُزْلِفَتْ) ت اولوقتکه
جنت یقین قلمور (عَلَّتْ نَفْسٌ مَّا أَحْضَرَتْ) ت یلور هر بر شخص حاضر لدینی شینی (فَلَا
أَقْصَمُ بِالْحُنَّاسِ الْإِجْرَاءُ الْكُنُوسِ) ت پس قسم ایدرم کیر و دونیجی سیر ایدیجی کیرلنجی اولان
یلدزلر * ف شاه ولی الله رحه الله دیر که زحل و مشتری و مریخ و زهره و عطارد یلدرلری
متحیره درلر وقتکه کسیر ایدوب بر مقامه ابریشورلر آندن کیر و دونلر و بر مقامه کمالی
ایتملر ایدنی کایونلرلر و وقتکه کونشه یقین اوله لر غایب اولورلر و شوحالته احتراق دیرلر
والله اعلم * فیدی یلدرلر کوکده بشقه بشقه سیر ایدرلر آنلردن بش یلدرلر که کونش وایدن
غیر دیرلر آنلر زحل و مشتری و مریخ و زهره و عطارد درلر آنلرک طوغور و سیری

مغربین مشرق طرفه درو کاهی بولک اورتی سنده طور و کیر و دوزلرو کاهی کونش یقین
 کلوب بر قاج کون غائب اولورلر (وَاللَّيْلِ إِذَا عَسَسَ وَالصُّبْحِ إِذَا تَنَفَّسَ) ت وعالمه قراناق
 ویرن کجه به وایدینلق ویرن صباخه قسم ایدرمکه (إِنَّهُ لَقَوْلُ رَسُولٍ كَرِيمٍ ذِي قُوَّةٍ
 عِنْدَ ذِي الْعَرْشِ مَكِينٍ) مطاع مین ت تحقیق قران بوجه قدرلو اولان فرشته نک سوزیدر
 قوت صاحب دوز عرش صاحبی اولان الهک باتنده و قارلوردر اطاعت اولمش درملک و تده
 اما تله متصف در فاشبوصه قمر جبرائیل علیه السلام صفت لیدر (وَمَا صَاحِبُكُمْ بِمَجْنُونٍ) ت
 و دکلدر صاحب کز دیوانه (وَأَقْدَرُهُمُ الْإِنْفِقُ الْمُؤْمِنُ) ت و کوردی سزک صاحب کز اول فرشته بی
 ککوک ظاهر اولان کارنده (وَمَا هُوَ عَلَىٰ غَيْبٍ مُّبِينٍ) ت و دکلدر سزک صاحب کز کیزلو
 اولان وحی تبلیغ ایتکده بخیلک ایدیمی (وَمَا هُوَ بِقَوْلِ شَيْطَانٍ رَّجِیمٍ) ت و دکلدر قران
 سوراش شیطانک سوزی (فَإِنْ تَذَهَّبُونَ) ت پس قتی بره کیدر سکز (إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمِينَ)
 ت دکلدر قران مکر نصیحت در عالم رایجون (لَنْ شَاءَ مِنْكُمْ أَنْ يَسْتَقِيمَ) ت سزدن اول کسسه
 ایچونکه دیلر که طوغر وایشل اوله (وَمَا تَشَاءُونَ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ) ت دیلر سکز
 (استقامتی) مکر که دیلر به عالم لر ربی اولان الله
 * (سورة الانعام مکیه وهی تسع عشرة آیه) * انقطار سوره سی مکده نازل اولمش و بوسوره
 ون طقوزا آیدر

(بسم الله الرحمن الرحيم)
 (بغشلیجی امر کیجی اولان الهک آدیله او قورم)

(إِذَا السَّمَاءُ انْفَطَرَتْ) ت اولوقسکه ککوک یاریلور (وَإِذَا الْكَوَاكِبُ انشَثَرَتْ) ت
 اولوقسکه یلدزلر دو کورلر (وَإِذَا الْبِحَارُ فُجِّرَتْ) ت اولوقسکه دکرلر نهایت شدتله آقوب
 برلرینه قارشورلر * ف یعنی دکرلر صوبی یاروزینه طاشوب زور ایدر و جله سی بر برینه قارشوب
 بر دکرلر اولورلر (وَإِذَا الْقُبُورُ بُعْثِرَتْ) ت اولوقسکه قبرلرک طبرانی الت اوست اولوب موتالری
 طشره بر اقرورلر (عَلَّتْ نَفْسٌ مَّقْدَمَتْ وَآخِرَتْ) ت یاورهر بر شخص ایلور و کوندر دیک
 وارقه سنده بر اقدیق شیلری (يَا أَيُّهَا الْإِنْسَانُ مَا غَرَّكَ بِرَبِّكَ الْكَرِيمِ الَّذِي خَلَقَكَ فَسَوَّاكَ
 فَعَدَلَكَ فِي أَيِّ صُورَةٍ مَا شَاءَ رَكِبَكَ) ت ای آدمی نه شی آلدادی سنی کریم اولان ربکه اول ربک

براندی سنی درست ایتدی سنک اندامکی قامتکی معتدل قیلدی سنی قتی صورتده که دیلدی
 ترکیب ویردی سکا ف بدنکی درست قیلدی و خصلته بر ابرایتدی (كَذَٰلِكَ يُكْذِبُونَ بِالَّذِينَ
 ت اوله دکل اوله دکل (یعنی ای انسان سنی نه شی الدادیکه سنی بولمخالق و تسویه ابدن الله
 تعالی به کفر ایلرک کرمه مغرور اولمق ایسه بو کرمه مقابل شکر و اطاعت ایتک اقتضا
 ایدر سنک بوانسکار و عصیانک کرمه مغرور لاله اولمز) بلسکه یلان صیار سکز عملک جراسنی
 (وَأَنْ عَلَيْكُمْ لِحَافِظِينَ كَرَامًا كَاتِبِينَ يَعْلَمُونَ مَا تَعْمَلُونَ) ت و سزک اوزر کزه بکچیلر بوجه
 قدرلو اولان یاز بچیلر واردر که یلورلر ایشلر کز شیلری (إِنَّ الْأَبْرَارَ لَفِي نَعِيمٍ) ت البته
 ایوایشلر نعمته ده اولورلر (وَأِنَّ الْفَجَّارَ لَفِي جَحِيمٍ) ت البته کونوایشلر جهنمه ده اولورلر
 (بِصَافِحِ يَوْمِ الدِّينِ) ت کورلر جهنمه عملرک جراسی ویریلن کونده (وَمَا هُمْ عَنْهَا بِغَائِبِينَ) ت
 انلر جهنم غائب و خارج اولمازلر (وَمَا أَدْرَاكَ مَا يَوْمُ الدِّينِ) ت و نه شی خبردار قیلدی سنی
 ای آدمی که ندر جزا کونی (نَمَّا أَدْرَاكَ مَا يَوْمُ الدِّينِ) ت صکره (دیرم) نه شی خبردار قیلدی
 سنی ای آدمی ندر جزا کونی (يَوْمَ لَا تَلْمِزُكَ نَفْسٌ لِّنَفْسٍ شَيْئًا وَالْأَمْرُ يَوْمَئِذٍ لِلَّهِ) ت بر کوندر که قادر
 اولمز هیچ کسسه هیچ بر کسسه ایچون هیچ بر فائده ایشدر مکه یورلدی اولکون الله ایچوندر
 * (سورة التطفیف مکیه وهی ست وثلاثون آیه) * تطفیف سوره سی مکده نازل اولمش
 و بوسوره او قوزا آتی آیدر

(بسم الله الرحمن الرحيم)
 (بغشلیجی امر کیجی اولان الهک آدیله او قورم)

(وَيْلٌ لِّلْمُطَفِّفِينَ) الَّذِينَ إِذَا اكْتَالُوا عَلَى النَّاسِ يَسْتَوْفُونَ) ت و ای آدمی ملرک حقلرینی
 نقصان قلندر ایچوندر اول کسسه لر در ککوک و قدا که ناسدن آلر دقله اولوب تمام آلورلر
 (وَإِذَا كَالُوهُمْ أَوَّزَوْهُمْ يَخْسِرُونَ) ت و قدا که اولوب ویرلر آدمیله یا خود طاروب ویرلر
 آنلره کسک اولوب کسک طاروب زیان ایشدر لر (الْأَيْظُنَّ أَنتُمْ مَبْعُوثُونَ)
 لَیْوَمٍ عَظِيمٍ یَوْمَ يَقُومُ النَّاسُ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ) ت ای بیلر لری اشبور که آتلیر بعثت اولور بر یول
 کونده که اولکون طور لر آدمیله عالم لر رب سنک او کنده (كَذَٰلِكَ نَكْتُبُ لِفَجَّارِنَا
 حِجِينَ وَمَا دَرَاكَ مَسِجِينَ) ت حقدر که کاه ایشلرک عمل دقتری صینه داخل اولور صحن
 جهنمک التده او یولمش ایچی بوش بر قیدر کافر لرک جانی و دقتر اعمالی و ایلرک مکانی نده در

(یعنی انرا دلری یازیلی اولان بره داخل اولورل) ونه شی خبردار قیله دی سنی کندر سچین
(کتاب مرقوم) ت یازیش برکابد کیم کورسه آنده خبر اولدیغنی یلور و انک ایچنده
اولور کافر لک عالمی دفتری هر کافر اولد کده دفتربنی اشبو چیندن چیقاروب یوتسه اصارلر
(وَبَلَّيْوُمَکَذِّبِیْنَ الَّذِیْنَ یُکَذِّبُوْنَ یَوْمَ الدِّیْنِ) ت وای اولسون یلان صیانه اول
کسنه لرد که یلان صیانه جزا کونی (وَمَا یُکَذِّبُ بِهِ اِلَّا کُلُّ مَعْدٍ اِیْمٍ اِذَا تَنَبَّیْ عَلَیْهِ اَیَّاتُنَا قَالَ
اَسَاطِیْرُ الْاَوَّلِیْنَ) ت ویلان صیانه شو کونی مکر هر برکاه ایشا اولان ظالم یقانه او قونه
آنک اوزرینه بریم آیتلر من دیر که اول کفر لک افسانه لیدر (کَلَّا بَلْ رَانَ عَلَیْ قُلُوبِهِمْ مَا کَانُوْا
یَکْسِبُوْنَ) ت اوله دکل بلکه پاس باغدی آنک قایلری اوزرینه اولشیکه ایشا دیر (کَلَّا
اَنَّهُمْ عَنْ رِجْمٍ یَّوْمَئِذٍ یَّحْجُبُوْنَ) ت اوله دکل البته آنک کدور بلرینی کورمکدن اول کونده
برده لشددر (نَمَّ اَنَّهُمْ اَصْلَوا بِالْحَیْمِ) ت صکره البته آنک رجعه داخل اولورل (ثُمَّ یَقَالُ هَٰذَا
الَّذِی کُنْتُمْ بِهِ تُکَذِّبُوْنَ) ت صکره دینا ور آنک شودر اولشیکه سز آنی یلان صیانه دیر
(کَلَّا اِنَّ کِتَابَ الْاَبْرَارِ لَیْ اِنِّیْ عَلَیْمٌ) ت حق دیر که ایشا لیلک کتابی علیمسه داخل اولور
(وَمَا اَدْرَاکَ مَا عَلَیْمٌ) ت ونه شی خبردار قیله دی سنی ندر علیمون (کِتَابٌ مَّرْقُومٌ یَشْهَدُ
الْمُقَرَّبُونَ) ت یازیش برکابد که علیمسه ساکن اولان مقرب ملکراتی حفظ ایدوب
قیامتده حاضر ایدرلر (اِنَّ الْاَبْرَارَ لَفِیْ نَعِیْمٍ عَلَی الْاَرَاکِ یَنْظُرُوْنَ لَا تُعْرِفُ فِیْ وُجُوْهِهِمْ نَضْرَةَ
النَّعِیْمِ) ت البته ایشا لیلر نعمته اولورل تختلر اوزرینه ایشا کثوب هر بر جانه نظر ایدرلر
یلورسن آنک یوزنده نعمتک تازله کنی (یَسْقَوْنَ مِنْ رَّحِیْقٍ مَّحْمُومٍ خَمَامُهُمْ سِکٌ وَفِیْ ذَٰلِکَ
فَلَتَتَنَافَسُ الْمُتَنَافِسُونَ) ت ایچور یلور آنک باشی مهر لو خالص اولان شرابدن موم برینه
آنک مهری سسک اولور و اشوبالک اولان شرابه لایق دیر که رغبت ایدر لر رغبت ایدرلر ف
جنت اهلنک هر بر یسک اوند شراب ایر مقاری بولور لیکن اشبو شراب نادر دیر که باشی
مهر لشددر کدو نک قدرینه موافق اولان مشک مهر لیه (وَمِنْ اَجْلِہٖ مِنْ تَسْنِیْمٍ عِیْنًا یَشْرَبُ
بِهَا الْمُقَرَّبُونَ) ت و آنک سنیم صوبیدن فارشددر یلور اول تسنیم بریکار دیر که ایچر لک آنک الله

تعالی به یقین اولنر (اِنَّ الَّذِیْنَ اٰجَرُّوْا کَانُوْا مِنَ الَّذِیْنَ اٰمَنُوْا یَضْحَکُوْنَ) ت کناه ایشا یان
کسنه لرمسلانله کورلر ایدی (وَ اِذَا مَرَّ وَاٰیٰتُہُمْ یَفْخَرُوْنَ) ت و یقانه او غراسه لرایدی
مؤمنلر بری برینه کوزا ورلر ایدی (وَ اِذَا اِنْقَلَبُوْا اِلٰی اٰہْلِہُمْ اِنْقَلَبُوْا فِیْہِیْنَ) ت و یقانه
دو ترلر ایدی عیالری جانه دوزلر ایدی شادا ولر ق (وَ اِذَا رَاوْهُمُ قَالُوْا اِنَّ هَٰؤُلَاءِ لَاصْفَٰوْنَ) ت
و یقانه کوزسه لرایدی مؤمنلری دیرلر ایدی اشبو مسلمانلر آرمینلر در (وَمَا اَرْسَلُوْا عَلَیْہِمْ
حَافِظِیْنَ) ت و یچی کوندردیلر آنک مسلمانلر اوزرینه (فَالیَوْمَ الَّذِیْنَ اٰمَنُوْا مِنَ الْکُفَّارِ
یَضْحَکُوْنَ عَلَی الْاَرَاکِ یَنْظُرُوْنَ) ت پس اشبو کونده مسلمانلر کافرله کورلر تختلر
اوزرینه ایشا کثوب هر بر جانه باقرلر (ہَلْ تُوْبَ الْکُفَّارُ مَا کَانُوْا یَفْقَهُوْنَ) ت جزا نوز
کافرلر اولشیکه مقدار فجه که ایشا دیر
• (سورہ الانشقاق مکیه و هی خمس وعشرون آیه) • انشقاق سورہ سی مکده نازل اولش
و یوسورہ یکریمی بش آیدر

• (بسم الله الرحمن الرحیم) •

• (باغشایی اسر کیچی اولان اللهک آدیله او قورم) •

(اِذَا السَّمَاءُ اُنْفَقَتْ) ت اولوقته که کورلر یلور (وَ اِذْ نَفْثَ لَہُمْ سَوْحَۃً) ت و قولاق
قور کدور بسک حکمه و کورلر قولاق قویغه لایق دیر ف یعنی کورلر حکمه خلاف ایدیمی
دکادر (وَ اِذَا الْاَرْضُ مُدَّتْ) ت و اولوقته که بریار یلور (وَاَلْقَتْ مَا فِیْہَا وَتَخَلَّتْ) ت و طشره
آتا آندہ اولان شیئی و خالی اولور یعنی اولیلدی طشره آتا (وَ اِذْ نَفْثَ لَہُمْ سَوْحَۃً) ت
ایشا دیر کدور بسک حکمی و لایق دیر که قولاق قویغه یعنی آخرتک حسابی اولیلددر (یَاٰیہَا
الْاِنْسَانُ اِنَّکَ کَادِحٌ اِلٰی رَبِّکَ کَدْحًا لَّا لَاقِیَہٗ) ت ای آدمی البته سن ایشا کده سعی ایدیمی سن
ربکه او غراسه دکن تمام چالشه لپس او غراسن ربکه (فَاَمَّا مَنْ اُوْتِیَ کِتَابُہٗ بِیَمِیْنٍ فَسَوْفَ
یُجَاسِبُ حَسَابًا یَسِیْرًا) و یقالب الی اهل مسرورا ت پس اما اول کسنه که ویر یلور آکا آنک
عمل دفتری آنک صاغ الذدن پس آنک حسابی کور یلور قولای حسابله و دوزر کدو عیالی
جانه شادا ولر ق (وَاَمَّا مَنْ اُوْتِیَ کِتَابُہٗ وَّرَآءَ ظَہْرِہٖ فَسَوْفَ یَدْعُوْا ثُبُورًا) و یصلی سعیرا ت

واما اول كسنة كه ويرلدى اكانك عمل دفتري ارقه سنك دالندن پس چاغر كند وهلا كنى
وكا ورجهه * فبعضى عذابك المذنب كند واولمى طلب ايلر (انه كان في اهله مسرورا) ت
اول دنيا ده كند و عيالنده شاد ايدى * فبعضى دنيا ده اخرندن فكر سز ايدى (انه ظن ان لن
يجوز) ت كان ايدرديكه قايمز الله جانبه (بلى ان ربه كان به بصيرا) ت اوت قايله بقدر
البته انك ربي اناك احوالى كور بيدر * فبعضى انك عملك جزاسنى ويرسه كر كدر
(فلا اقسى بالشقى والليل وما وسق والقمر اذا اتسق لتر كبن طبعا عن طبعي) ت پس عين
ايدرم كچه نك اولنده كوكت كئارى قمرز يلكنه وقسم ايدرم كچه به واولنيته كه كچه آنى
جمع ايتدى وقسم ايدرم كامل و بدر اولش آيه البته ايريشور سكر بر حاله نصره
(بعضى اولك قور قوسى اندنصره منكر و نكير سوالى اندنصره حشر و حساب و صراط
كبرى سنى كچمك اندنصره جهنم يا خود جنت والله اعلم) فاعلم لا يؤمنون ت پس نه اولدى
شو كافر كه ايمان كور منزل (واذا قرئ عليهم القرآن لا يسجدون) ت وچانكه او قونسه
آنرا وزي نه قرآن سجده اينزل (بل الذين كفروا يكذبون) ت بلكه اشبو كافرلر يلان صيارلر
(والله اعلم بما يؤعون) ت والله بيلجيد در قلوبلر نه كيز لو طوطى قلى شئى (بشرهم بعذاب اليم)
ت پس خبر ويرا نله انجيد بى اولان عذابدن (الا الذين آمنوا وعملوا الصالحات لهم اجر
غير ممنون) ت ليكن اول كسنة لره ايمان كوردلر و ايشلرلر كوزل ايشلرلر انلر ايجوند
نم ايتسز اولان مزد
* (سورة البروج مكية اثنتان وعشرون آية) * بروج سورة سى مكه ده نازل اولش بكرى ايكى
ايتدر

(بسم الله الرحمن الرحيم)

(باغشليجي اسر كيجي اولان اللهك آديله او قورم)

(والسماوات البروج) ت برجلر صاحبي اولان كوك حقيچون (واليوم الموعود) ت
ووعدا اولش قيامت كوني حقيچون (وشاهدومشهد) ت وچمه كوني وعرفه كوني
حقيچون * فاشاهد به كوني كه هر هفته حاضر اولور و مشهد عرفه كوني در كه حج ايجون
ادم لر حاضر اولورلر (قتل أصحاب الأخدود النار ذات الوقود اذهبهم عليها قعود وهم على
ما ينهون بالمؤمنين شهود) ت اودون ايله طولش آتش خندكار نك صاحبلى هلاك اولاندى

اول وقتكه آنرا نك كازنده اكلشلا ايدى و آنرا واث * كه ايشلرلر مسلمانلر حاضر ايدلر
(وما أنقموا منهم الا ان يؤمنوا بالله العزيز الحميد الذي له ملك السموات والارض والله على
كل شئ شهيد) ت وعيب ايتديلر انلر مكر شو خلقى كه ايمان كوردلر او كلش اولان غالب
اولان الله تعالى به كه اول الله ايجوندركو كلرك ورك يادشاهلى والله هر ريشى اوزر نه
خبر داردر * فاشاهولى الله رجه الله دير كه بر جبار پادشاه كند و رعيته لره كه فرمايتكه تكليف
ايتدى چنانكه آنلر كافر اولد ايلر خند قلى او دايه طول وروب آنلر اوده بر اقدى الله سبانه
اول اودى پادشاه اوزر نه و آنك تابه لرى اوزر نه مسلط قلدى پس شوا و دخنه دقلدن
او چوب جله سنى يا قدى ويندردى والله اعلم (ان الذين فتنوا المؤمنين والمؤمنات ثم لم يتوبوا
فلهم عذاب جهنم ولهم عذاب الحريق) ت البته اول كسنة لره كه عقوبت ايديجيلر مسلمان
ار ككلره و مسلمان خانقنلر صكره توبه ايتد ايلر پس آنلر ايجوند رجهه عذابى و آنلر
ايجوند رشد تلو يا نيقين عذابى (ان الذين آمنوا وعملوا الصالحات لهم جنات تجري من تحتها
الانهار ذلك الفوز الكبير) ت البته اول كسنة لره كه ايمان كوردلر و ايشلرلر كوزل
اولان ايشلرلر آنلر ايجوند ربا نجه لره كه آفر آنلر آلتندن اير قلوبدر بيوك اولان مطلب
بولاق * فبر پادشاه او غولغنى بر ساحر ياتمه صحر او كرم كيجون كوند ررايدى اول جوان
ايسه ساحر ياتمه كيقوب بر راهب ياتمه كيدوب انجيلي او كرنوردى الله سبحانه آنى كال
صاحبى ايتدى كه ارس لالرو و لا نلر آنك امر نه انقياد ايدلر ايدى و الارض صاحبلى
و كوز منزل آنك ال اورم يله شفا ياب اولورلر ايدى پس آنك ايله چوق كسنة الله سبحانه به
وحضرت عيسى عليه السلامه ايمان كوردلر و اول پادشاه به طياردى و خبرى ايشيدوب
جوانى اولدردى صكره شهر ك هر محله سنك او كسنة بر رر خندق قازديروب و اودايله
طولدر و بر محله نك ار ككن و قارىسين طوقوب كتوروب امر ايتشكه به سجده ايدك
هر كيم ايتزايسه انى اوده يا قمر مش شويله نجه بيك آملرى شهبدا ايتدى پس الله سبحانه نك
غضبى ايريشوب اوديا يلس پادشاهك اوين و امر الينك منزللر ين يا قوب و ياندروب شهرى
بر باد ايتش (ان بطش ربك لشديد) ت سنك ربكك طوعسى زياده قبيدر (انه هو يدي ويدي)
ت الله يكي دن ياردر و ربا نقي اعاده ايدر (وهو الغفور الودود ذو العرش المجيد فعال ما يريد)
ت واقه يار ايجيدر و سوييدر عرشك صاحبدر بوجه قدر ايدرد يلكى شئى ايديجيدر (هل
انك حديث الجنود فرعون وغود) ت كلوبدر سكا سكرلر سوزى كه فرعون وغوددر

(بَلِّغْ لِلَّذِينَ كَفَرُوا لِي تَكْذِبُوا وَاللَّهُ مِنْ وَرَثَتِهِمْ حَاطٌ) ت بلکه کفر بلان صایده قیل
والله آنری هر بر جانب لیدن قوشاد یجیدر (بل هو قرآن مجید فی لوح محفوظ) ت بلکه
اشبو قرآن بوجه قدر لیدر یازمک در لوح محفوظه

• (سورة الطارق مکیة سبع عشرة آية) •
طارق سورسی مکه ده نازل اولش اونیدی آیدر

بسم الله الرحمن الرحيم
بأعشلیجی امر کیجی اولان اللهک آدیله او قورم

(وَالسَّمَاءِ وَالطَّارِقِ) ت کولک حقیچون و کیجه کان شی حقیچون (وَمَا ذَرَأَتْ مَا الطَّارِقِ) ت
ونه شی خبردار بیه دی سنی کندر کیجه کان شی (الْجَمُّ الثَّاقِبِ) ت بلدریجی بلد زدر (ان
كُلُّ نَفْسٍ لَّعَلَّهَا حَافِظٌ) ت یوقدر هیچ رخصت مکر آنک اوزر نه بکچی رفرشته
وارد ر ف برفاج فرشته ل انسان ایل یله در لر آنری بلاردن حفظ ایدرل یا خود عملرین یازرل
(فَلْيَنْظُرِ الْإِنْسَانُ مِمَّ خُلِقَ) ت پس باقسون آدمی نه شپیدن یرادلدی (خُلِقَ مِنْ مَّاءٍ دَافِقٍ)
یخرج من بین الصلْبِ وَالتَّرَائِبِ) ت یرادلدی انا رجند و کلش صودن که طشره کور قوجه نک
بلانک ارا سندن و خاوتنک سندن ک کولر یکنک ارا سندن ف دیر لر که قوجه نک منیسی
اوقه سندن کور و قاریک منیسی کو کسنگ ارا سندن کور (اِهْ عَلٰی رَجْعِهِ اَقَادِرُ) ت
الله ایکنجی دفعه انسانی بر اعفیه قادر در ف یعنی الله سبحانه آنری اولد کد نصر دنیا به
کیورر (یَوْمَ تَلِي السَّيْرُ) ت اوا کونکه اشکاره قیلور آدمیلرک سینه سنده کیزلو
اولان سرلر (فَلِلَّهِ مَنْ قُوَّةٌ وَلَا تَأْخُذُ) ت پس اولمز آدم ایچون هیچ بر قوت ونه بر یاردم
ایدیجی (وَالسَّمَاءِ ذَاتِ الرَّجْعِ) ت دونوب دونوب کیرو کیجی یغور صاجی اولان کول
حقیچون (وَالْأَرْضِ ذَاتِ الصَّدِيعِ) ت یارلق صاجی اولان بر حقیچون به سنی برده اغلر
واونلر آنی یاروب طشر جقارلر (اِنَّ لِقَوْلِ فَصْلٍ وَمَا هُوَ بِالْهَزْلِ) ت البته قرآن واضح
اولان سوزدر و دکار قرآن باطل کولک سوزی (انهم یکذبون کیدا واکید کیدا) ت

آنلر (یعنی کافرلر) کو قوفکر ایدر لر بر کونو قفکر ایتمک و بن دخی کونو قفکر ایدرم
بر کونو قفکر ایتمکله اشبو و غده بدر کوشده منتهق اولدی (فَهَلْ الْكَافِرِينَ اَمَلَهُمْ زَوْجًا)
ت پس مهلت ویر کافر ره وقو یور آنری آنریچق

• (سورة الاعلى مکیة وهي تسع عشرة آية) •
اعلی سورسی مکه ده نازل اولش و بوسوره اون طقوز آیدر

• (بسم الله الرحمن الرحيم) •
بأعشلیجی امر کیجی اولان اللهک آدیله او قورم

(سَبِّحْ اسْمَ رَبِّكَ الْأَعْلَى) ت یا کلا کله ذکر ایت عالی اولان ربکی (الَّذِي خَلَقَ فَسَوَّى) ت
اول الله کبر ائدی مخلوقاتی پس طوغر و ایددی اعضارن (وَالَّذِي قَدَّرَ فَهَدَى) ت و قدر لادی
و طوغر و یول کوستردی (یعنی مخلوقاتک جملہ سنی اندازه ایوب شواندازن حسبنجه انلرده
نصرف سیوردی پس اول صورت اوزر یتعمیدانه جبقه دیر پس اشبو نصر قدن هدا ایتله خبر
و یردی والله اعلم) کاف یعنی اول تقدیر یازمک منکره آنک حسبنجه دنیا به کتور منشی (وَالَّذِي
اخرج المری) ت اول الله که طشره جبقار دی تازه اونی (فَجَعَلَهُ غَدَاءًا سَوًی) ت منکره بیه دی
شواونی قوری اولش فرزه اولش (سَنَنْقُرُهُنَّ فَلا تَنَسِيْ) ت نعلیم ایدر زقراتی سکا پس
او نو غز سین ف یعنی وحی حفظ ایتمک تکافولای اولور (اَلَا مَشَاءُ الله) انه یعلم البهر
وما یحیی) ت مکر اولشیکه دنیا دی الله البته الله یلور آشکاره بی و کیزلوی کاف شاه ولی الله
حیرکه اول سطر تنک بلرک خاطرندن آیتی اونوندر مق نصدن بر غندر (وَنَسْرُكُ لِلْيَسْرِيْ)
ت و توفیق و یر و زده کافولای اولان شری یعنی بلکه (اَلَمْ كَرَّانَ نُنْعِتِ الدَّكْرِيْ) ت پس
نصیحت و برا کر منعت و یر و نه نصیحت و یر مکمل (سَبِّحْ دَكْرَمَنْ بَحْثِيْ) ت نصیحت اولور
اول کسده طکه قور طار (وَيُجَنِّبُهَا الْاَشْقَى الَّذِي يَصِلُ النَّارَ الْكُبْرَى) ت و یراق اولور
نصیحتدن آدمیلرک زاده بدیجی اولیکه کور یولک اوده (ثُمَّ لَا يَمُوتُ فَمِنْ اَوْلَیْحِيْ) ت منکره اولور
شولورده و یر لور (قَدْ اَفْلَحَ مَنْ تَرَكَى) ت البته قور طادی اول کسده کپالک اولدی (وَدَّ كَرَّ

اسم ربه فصلی) ت و ذکر ایتدی ر بسنک آدینی مکره نماز قیلدی (بل توترون الحیوة الدنیا) ت بلکه اختیار ایدر سکر دنیا دیر لکنی (والاخرة خیر وابقی) ت و آخرت زیاده کوزلدور و ایددر (ان هذا لفي الصحف الأولى) ت البته اشبومه مقدمه ذکر اول فشدور اول کنلرک صیفه لرنده (صحف ابراهیم و موسی) ت ابراهیم و موسایک صیفه سند

(سورة الغاشية مكية وهي ست وعشرون آية)
غاشیه سورهمی مککه ده نازل اولش و بوسوره یکر می آتی آیتدر

بسم الله الرحمن الرحيم
باغشلیجی اسر کیمی اولان اللهک آدیده او قورم

(هَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ الْغَاشِيَةِ) ت تحقیق کادی سکاتیات کورتک خبری که انک هیئتدن عالم بیوش اولور (وجوه يومئذ شامة عاملة ناصبة) ت بر قاج یوزلر اولکونده ذلیل اولیجه در ایشلیجیدر یور ایچیدر * ف کانلر که دنیا ده اولک ایشلرلر آخرتده بر شته یرامن و قبول اولغز (تصلی ناراحامة تنقی من عین آية) ت کاور علونجی اولان اوده صوایجور بلور آ کازیا ده اصحق ییکاردن (ليس لهم طعام الا من ضريح لا یمن ولا یغنی من جوع) ت اولز انلر ایچون هیچ بریه جک طعام مکر دیکنا و ضریع اوتندن که سیمیز قیلر و دفع ایتمز آجلقی ضریع دیکلی بر اوتدر (وجوه يومئذ نائمة لیسها راضية) ت و بر قاج یوزلر بو کونده نازه اولورلر کسد و ایشلرینه راضی اولورلر (فی جنة عالیة لا تنوع فیها الاغمة) ت اعلی اولان جنتده ایشتمز سین اول جنتده هیچ بر باطل سوز (فیها عین جاریة) ت انده آقیمی ییکار وار (فیها من هم رفوعة و کواب موضوعة و غارق مصفوفة و زراعی مبینة) ت انده بوجه کوشکلر اولور و قولسینز ابر یقسلر قوغش اولور او کلرینه بری بر شمه بر ابر قونلش یا مده دقلر اولور و اینلویا بلش ایدو و شکلر اولور (افلا یظنون انی الابل کیف خلقت) ت آیا بلقزلری دوه به که نیچه یرادلدی (والی السماء کیف رفعت) ت

و کول جاننه که نیچه بو کسک قیلندی (والی الجبال کیف نصبت) ت و طاغلر جاننه که نیچه بوجه دیکلادی (والی الارض کیف سطعت) ت و بر جاننه که نیچه اینلویا یلدی (فقد کرامنا انت هذکر) ت پس نصیحت و یرسن همان نصیحت و یر یجسن (لست علیهم بصیر) ت دکلسن آنلر اوزرینه بکیمی (الامن تولى و کفر) ت لیکن اول کسنه که یوز جو یرسه و کافر اولسه (قیه ذبه الله العذاب الا کبر) ت پس عذاب ایدر کالقه زیاده ییولک اولان عذاب ایله (ان الینا ایاهم) ت البته بزم جائزه در آنلرک فائده جفی (ثم ان علینا حسابهم) ت مکره البته بزم اوزر عزمه در آنلرک حسابی

(سورة الفجر مكية وهي ثلاثون آية)
فجر سورهمی مککه ده نازل اولش و بوسوره او تورتی آیتدر

بسم الله الرحمن الرحيم
باغشلیجی اسر کیمی اولان اللهک آدیده او قورم

(وَالْفَجْرِ) و لیال عشر و الشفع و الوتر و اللیل اذ ایسر) ت صباح حقیچون و اون کیجه حقیچون (یعنی ذی الطه نك اون کیجه سی) و جفت حقیچون و نك حقیچون (یعنی غارک جفت و نك اولانلری حقیچون) و ککدوب کور لیجه حقیچون * ف قربان بپرامنک صبا حنده ج ادا اولور و آندن اول اون کیجه درلر و رمضانک آخر یکه اوتسد جفت و نك اولان کیجه در و اللیل اذ ایسر یعنی یغمیومه راجه کیدن کیجه در (هل فی ذلک قسم لذي حجر) ت اشبواشیله ر قسده معتبر اولان قسم وارد و عقلولر ایچون که الله جزا و یر یچیدر قوللرینه ایشلری اوزرینه (الم تر کیف فعل ربک بعاد ارم ذات العماد التي لم یخلق مثلها فی البلاد) ت آیا کورمدکی که نیچه معامله ایتدی سنلرک عاقومنه که عا دارمدر (که بلند قاصد اولایدیلر) یرادلدی آنک کی شهر لرنده * ف عاذر قوم ایدی آندن بر قبیلله ارم ایدی شو قبیلله ده سلطنت و ارایدی و آنلری یولک ییولک و یوکسک عمارتلریا رلرایدی (وَعُوذُ الَّذِينَ جَاءُوا الصَّخْرَ بِالْوَادِ) ت (و فیجه معامله ایتدی) ثمود قومنه که وادی القرامه ییولک طاسلری او بارلرایدی * ف وادی القری آنلرک یوردینک آدیدر و آنلر طاسلری یونوب

خبر ایدرو بیان که الله آنی کور یورکه غایت مدح و تحسین و بخیل در و الله اعلم * فساد اقدمه
و طویل در و غدره مالی کند و لرزیدن آدری ایچون صرف ایتمکی یو کاک حصار لیکن مالی صرف
ایتمکی کک پری بشقه در (الْمُفْجَعَلُ لَهُ عَيْنَيْنِ لَا يَأْنَا وَشَقَّتَيْنِ وَهَدِيْنَهُ النَّجْدَيْنِ) ت
آیا ر اقدقی آنکچون ایکی کوز و دل و ایکی دوداق و دلالت ایتدک آنی ایکی پول اوزرینه
یعنی خیره و شره * ف یا خود کفره و ایمانه و یا خود سوت ۴۴ سنه (وَلَا أَقْتَحِمُ الْعَقْبَةَ وَمَا
أَدْرَاكَ مَا الْعَقْبَةُ) ت پس کلدی چتمین اولان یوله رنه شی خبر دار قیادی سنی ندر اول چتمین
پول * یعنی حقیقتده قوت اولدر که اشبوا یشلری پرینه کتوره (فَلَرَقِبَةُ) ت یون قورنار مقدر
* ف یعنی قول آزاد ایتمکدر یا مدیونی دینندن خلاص ایتمکدر (أَوْطِئْتُمْ فِي يَوْمٍ ذِي
مَسْغَبَةٍ يَتِيمًا ذَا مَقْرَبَةٍ) ت یا طعام ویر مکدر آجاق کوتده قرابت صاحبی اولان یتیمه * ف
یتیم ایچون برحق و ایدر و قرابت صاحبی ایچون برحق و اودرا کر یتیم خود قرابت صاحبی
اولسه پس آنکچون ایکی حق اولور (أَوْحَشِكِينَ ذَا مَتْرَبَةٍ) ت یا طبر اغسه بولشمش
اولان فقیره (ثُمَّ كَانَ مِنَ الَّذِينَ آمَنُوا تَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ وَتَوَاصَوْا بِالْمَرْحَةِ) ت آند نصکره اوله
اول کسنه لر دنکه ایمان کتور دیلر و بری بریته وصیت ایتدیلر صبر ایتمکله و یتیمه وصیت
ایتدیلر اللهک مخلوقاتی اوزرینه مرحمت ایتمکله (أُولَئِكَ أَصْحَابُ الْمَيْمَنَةِ) ت اشبو کروه
آنلردر کوزل بخت صاحبلی (وَالَّذِينَ كَفَرُوا يَأْتِيَانَهُمُ الْأَحْصَابُ الْمَشْشُمَةُ) ت و اول کسنه لر که
کافر اولدیلر بزم یا تار مزمه آنلردر کونو بخت صاحبلی (عَالِمِهِمْ نَارٌ مُّؤَصَّدَةٌ) ت آنلر اوزرینه
هر رجا یتدن قوشاد یچی اود و ایدر

والشمس سورته في مكة، نازل أولس وسورته اون يش آيتدر

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
يا غياثي اسر كيمي اولان الله اك ادي اوقورم

(وَالشَّمْسُ وَضُحَاهَا) ت کونش وانک ایدیتلنی حقیچون (وَالْقَمَرُ إِذَا تَلَّهَا) و کونشک
 ارقه سی صره کلن آی حقیچون (یعنی اون دردنجی کیجده) ف یعنی کونش بائدیغند آی

طوغر (وَالْتَرَا إِذَا جَلَّاهَا) ت کونشی آشکانه قبلان کوندز حقیچون (وَالْأَيْلِ إِذَا يَغْشَاهَا) ت وکونشی اورتر کجه حقیچون (وَالسَّمَاءُ وَمَا بَنَاهَا) ت وکول وکولکی بنایدن حقیچون (وَالْأَرْضُ وَمَا طَعَاهَا) ت ویرو آندی دوشه بن حقیچون (وَنَفْسٍ وَمَا سَوَّاهَا) ت ونفس و آندی درست ایدن حقیچون (قَالَ هَـمَّ اجْعُورْهَا وَتَقَوَّاهَا) ت پس ییادردی اکا اتک معصیتی و تقواسی (قَدْ أَفْلَحَ مَنْ زَكَّاهَا) ت البته نجات بولدی اول کسسه که پاک بولدی نفسی (وَقَدْ خَابَ مَنْ دَسَّاهَا) ت و البته زیان ایشلوا و لدی اول کسسه که اسفل سافلینه ایلدی نفسی (كَذَّبَتْ عُودٌ بِطَغْوَاهَا) ت یلان صایدی غود قوی (یغمبر لری صالح علیه السلام) یون حکم لری سبیل (إِذَا تَبِعَتْ أَشْقَاهَا) ت اولوق که قالقدی شوقومک زیاده بدجنی (فَقَالَ لَهُمْ رَسُولُ اللَّهِ نَاقَةَ اللَّهِ وَسُقْيَاهَا) ت پس دیدی آنلره اللهک یغمبری قویو پرکز اللهک دوسنی و طوقانمکز آنک صوا یچمسنه (فَكَذَّبُوهُ فَعَقَرُوهَا) ت پس یلان نسبب ایندی لری یغمبری اولدی ریدلر دوهی (فَدَعَمَّ عَلَيْهِمُ رَبُّهُمْ بِذَنبِهِمْ فَسَوَّاهَا) ت پس عقوبت ایندردی آنلر اوزرینه آنلر ربرلری کاهلری سبیله پس برابر قیلدی عقوبتی آنلرک باشی اوزرینه یعنی جله سنه ایرشدردی (وَلَا يَخَافُ عُقْبَاهَا) ت و قورقزالله شوعقوبتک عوضندن

واللیل سورہ سی مکہ میں نازل اولمں واشہو سورہ بکری برایتہ در

• (بسم الله الرحمن الرحيم) •
 باغشلیجی امر کیمی اولان اللهک آدیله او قوزم

وَاللَّيْلِ إِذَا يَغْشَى ۚ تَعَالَى قُرْآنُهُ مَا بَلَدَانِ كَيْفَ حَقِيقُونَ (وَاللَّهُ أَرَادَ أَنْ يَبْلُغَ) تَعَالَى
ضَبَاوِيرِن كُونْدَز حَقِيقُونَ (وَمَا خَلَقَ الذَّكَرَ وَالْأُنثَى) تَعَالَى اِرْكِي وَدِشِي بِي بِرَادَن حَقِيقُونَ كَه
(إِنْ سَعَيْكُمْ لَتَنَصِفَنَّ) تَعَالَى اَلْبَتَّ سِرْكَ اِيْشَ اَمْدِي كَز مَحْمَلْدَرِ بَعْنِي بَعْضُ كَز نَوَابِه وَبَعْضُ كَز كَاهِ سَعِي
اِيْدِرْ سَكَز (فَأَمَّا مَنْ أَعْطَى وَاتَّقَى وَصَدَّقَ بِالْحُسْنَى) تَعَالَى پَس اَوَّل كَسَنَه كه وِرْدِي وَصَافَنْدِي
وَإِن بَانْدِي كَوَزْل اَوَّلَان دِيْنَه (فَسَيَسِيرُ لِلْيَسْرَى) تَعَالَى پَس تَوْفِيقِي وَبِرْزَا كَارِ اَحْتَمَلْ
سَرَايَنَه اِبْرَشَمَك اِيْچُون (وَأَمَّا مَنْ جَزَلْ وَاسْتَفْتَى) تَعَالَى وَامَا اَوَّل كَسَنَه كه بَخْل اِيْتَسَدِي

وگندوسنی احتیاج جز مایه‌ای (و کذب بالحق) ت ویلان مایه‌ای کوزل اولان دینی
(فَسَيُسِيرُهُ لِلْعُسْرِ) ت پس توفیق و برزنا کازجت سوانه ایر شکمچون (و مایه‌ای
عنه ماله اذ اتردی) ت واصلادفع ایغزادن آنک مالی اولوقته باشی آشانی دوشر (ان
علینا للهدی) ت بزم اوزر غمزه در یول کوسترمک (و ان لنا لا خیرة والا اولی) ت و برمدن
آخرت و دنیا (فانذرکم ناراً تلظى) ت پس قورقه دم سزی علوانچی اودایله (لا یصلها
الا الاتقی الذی کذب و نول) ت کلز شو اودمه مکر آدمه لک زیاده کوفو بختلیدی که یلانه
نسبت ایتدی (حق و ایمانی) و یوز جویردی (و سجنهم الا اتقی الذی یوقی ماله یتزکی) ت
و ایراق اولنود اول اوده دن آدمه لک زیاده صاقنلری که ویر کده و مالی تافقسی پالک اوله دیو
(و مالا حصدعده من نعمة تجزی) ت و یوقدر هیچ بر کیمه یه و یو دیکی شمه ده آنک یاتمه
جو اسینه و پر دیکی کیمه لردن مکافات و مجازات قصدی و بر کیمه منقی یوقدر (الا یغناه
و جیه و یه الاعلی) ت لیکن ویر و اعلی اولان رب سنی که ذائق طلب ایتمکچون (و لتسوف
برضی) ت راضی اوایشرد

• (سورة الضحی مکیة اخدی عشرة آیه)
والضحی سورة سی مکده نازل اولمش اون بر آیتدر

• (بسم الله الرحمن الرحیم)
بأعشلیجی اسیر کچی اولان اللهک آدیله او قورم

• ف شاه ولی الله رحه الله در که اول حضرت علیه السلامه بر قاج کون وحی کلدی کافر
دیدیلر که محمدی ربی ترک ایتدی پس اشبو سوره اول حضرت علیه السلامی ویرمک ایچون نازل
اولدی (والضحی واللیل اذا سجدی ما ودعک ربک و ما قلی) ت قوشاق و قتی حقیچون
و قرانقلنی عالمی قایلان کیمه حقیچون براقدی سنی سنک ربک و دشمن طوغدی سنی
• ف اول حضرت علیه السلامی بر قاج کون وحی کلدی پس شو حضرت علیه السلامی مکدر
اولدی و هم تمجه یله قالقمیدیلر کافر لردیدیلر که محمدی ربی ترک ایتدی پس اشبو سوره
نازل اولدی اول قسیم یوردی کوشه و قرانقوا اولان کیمه یه یهنی ظاهرده الله سبحانه ت
ایکی قدرتی وارد و باطنده هم ایکی قدرتی وارد بر وقت آیدین اولور و بر وقت قرانقوا اولور
هر ایکدنسی الله سبحانه ت قدرتی دندر و قول الله سبحانه ت بر وقت ایراقی عکاس (وللا خیرة
خیرکم من الاولی) ت والبته آخرت زیاده کوزل اولور دینادن (و لتسوف یعطیک ربک

قرضی) ت والبته نعمت و بر سنک ربک که سن خشنود اولور سنی (الم یحیدک یتیم)
فأوی) ت آیاتیم بولوب سنی پس پر و برمدی • ف اول حضرت اناسنک قارتمده ایکن
بیامی اولدی و دده می آتی بسادی مکره اولدخی اولدی اول حضرت اول وقت سکر یاتمه
ایدیلر که عجه لری آتی بسادی اولوقته دکن که جوان اولدیلر (و وجدک ضالافه دی)
ت بولوب سنی یول یتورمش (یعنی شریعت بیلز ایدلر) پس یول کوسترمدمی • ف وقتا که
اول حضرت علیه السلام جوان اولدیلر قومک راه ورسمدن بیزار اولدیلر و یسه اول
حضرتک یاتمه ده هیچ بر راه ورسم یوق ایدی الله سبحانه ت اولان دینی نازل ایتدی
(و وجدک عاتلاً فاعفی) ت و سنی فقیر بولوب زنکین ایتدی • ف حضرت خدیجه رضی
الله تعالی عنها قومک اراسنده شریفه و زیاده زنکین ایدیلر اول حضرت علیه السلام
آتی نکاح ایدلر که دمانک جمله سنی اول حضرت علیه السلام ایتدی (فاما الیتیم فلا تقهر) ت
پس یتیمه ظلم ایتمه (واما السائل فلا تنهر) ت و اما سائل باغرمه انک اوزر یسه (واما
یتیمه ربک فعدت) و اما ربک نعمتین خبر ویر

• (سورة الانشراح مکیة و هی ثمان آیات)
الم نشرح سورة سی مکده نازل اولمش و اشبو سوره سکر آیتدر

• (بسم الله الرحمن الرحیم)
بأعشلیجی اسیر کچی اولان اللهک آدیله او قورم

(الم نشرح لك مدیرک) ت آیاتیم بولوب سنی سنکچون سینه کی • یعنی سینه سنی ککش قیلدی
تادیرنک آخر اولان یوکی بحمل ایدیه و هم ظاهرده فرشته لر اول حضرت علیه السلام
سینه سین یار و پ قلمنده اولان قرایی چی قاروب سینه سنی آتیدیلر و یقادیلر (و وضعتنا
عندک و زک الذی انقض ظهرك) ت و ایراق قیلدق سندن سنک یوکی که آخر قیامت ایدی
سنک آرقه کی • ف وحی سنک نزولی اول زیاده چتین اولوردی • مکره قولای اولدی
(ورفعنا لك ذکرك) ت و یوجه یسه دق سنک ذکریکی • ف یعنی یغمبر لک و فرشته لک
اراسنده سنک آدلک زیاده یوچه در (فان مع العسر یسراً ان مع العسر یسراً) پس البته
چتیمک که یاشمش قولایلق وارد البته چتیمک که یاشمش قولایلق وارد (فادفرغت
قالهیب وانی ربک فارغب) ت وقتا که ایشدن و کوجیدن قورنلور سین اللهک عبادته
محنت چل و ربک چتیمک نضرع ایل • ف یعنی وقتا که خلقه او کرتمکدن فراغت
بولور سین خلوتده عبادت ایتمک مشغول اول

﴿سورة التين مكية وهي ثمان آيات﴾
والتين سورة مكية نازل اولمش سكر آيتدر

﴿بسم الله الرحمن الرحيم﴾
باغشلیجی امر کیجی اولان اللهک آدیه او قورم

﴿وَالْتَيْنِ وَالزَّيْتُونِ﴾ ت انجیر و زیتون حقیچون ﴿وَطُورِ سِينِينَ﴾ ت وطور سینا حقیچون
﴿وَهَذَا الْبَلَدِ الْأَمِينِ﴾ ت واشبوا مینلی اولان بلده حقیچون * ف اشبو بلده دن مراد
مکه درین ایله زیوندن مراد بیت المقدسک اطرافنده ایکی طاع اوزرنده ایکی باغچه در
انجیر و زیتونک انجیردن و برکت مکانیدر وطور سینا حضرت موساک الله سبحانه الیه
سویلدیکی مکاندر اشبورت مکانک ذکر بی بیان یوردی برکت اولد قلرندن ﴿اَقْدَحْنَا
الْإِنْسَانَ فِي أَحْسَنِ تَقْوِيمٍ﴾ ت تحقیق یراندق آدی بی صورتلرک زیاده کوزلی صورنده
﴿ثُمَّ رَدَدْنَاهُ أَسْفَلَ سَافِلِينَ﴾ ت پس سکره قبلدق ائی ادنارلک ادناسی (یعنی اولوقتکه کافر
اولدی فطرت سلیمه سین ضایع قبلدی) * ف یعنی ائی فرشته لک مکاتبه ایشمکه لایق
یراندق پس وقتا که طاکدی جانور لردن زیاده کوتو اولدی ﴿الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا
الصَّالِحَاتِ فَلَهُمْ أَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُونٍ﴾ ت لیکن اول کسمنلر که ایمان کتوردیلر وایشلایلر
کوزل اولان ایشلری پس انلرایچوندن نهایتسز اولان مزد ﴿قَابِئُكَ بِمَا كُنْتَ تَفْكُرُ﴾ ت
پس ای آدی نه شی جل ایدرسنی یلانه نسبت ایتکه اشبو قدر نصیحتد نصکره اعمالک جزای
باینده شاید آیتک معنای بویه اوله کنه شی باعث اولورسنی یلانه نسبت ایتکه عملک
جزای ویرلک باینده اشبو قدر نصیحتد نصکره ﴿أَلَيْسَ اللَّهُ بِأَحْكَمَ الْحَاكِمِينَ﴾ ت آباد کلی
الله حکم ایدجیلرک زیاده حکم ایدجیسی

﴿سورة العلق مكية وهي تسع عشرة آية﴾
علق سورة مكية نازل اولمش واشبو سورة اون طقوز آیتدر

﴿بسم الله الرحمن الرحيم﴾
باغشلیجی امر کیجی اولان اللهک آدیه او قورم

* ف شاه ولی الله رجه الله دیر که اقرأ باسم ربک تامالم یعلم آیتنه دکن وحیدن اول نازل اولدی
واقرأ معنای مهیا اولوحی ایچون وقرأ فی تلاوت ایتک ایچوندن ﴿اِقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي
خَلَقَ﴾ ت او قوکنده ویرلک آدینک برکتیه که یرادیچیدر ﴿خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ عَلَقٍ﴾ ت

یراندی آدی بی طوکش اولان قان پارچه لرندن ﴿اِقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ﴾ ت
او قووسنک ربک زیاده جوق یو کدر علی او کندی قلم واسطه سبله ﴿عَلَّمَ الْإِنْسَانَ مَا لَمْ يَعْلَمْ﴾
ت او کندی آدی به ییلدیکی شیئی * ف جبرائیل علیه السلام اشبو بش آتی وحیدن اول
کتور مشید و اول حضرت اصلانه یازی یازش ونه او قومش ایدی الله سبحانه یوردیکه
قلم واسطه سبله الله سبحانه علم ویرر وقلسز او کتمکه هم قادردر ﴿كَلَّا إِنَّ الْإِنْسَانَ لِرَبِّهِ
لَآفٍ رَاسٍ﴾ ت حقدر که آدی حددن کچر اولوقتکه کورر کندی سی زکیان اولمش ﴿إِن
إِلَى رَبِّكَ الرَّجْعُ﴾ ت البته سنک ربک جانبند در قایتق ﴿أَرَأَيْتَ الَّذِي يَنْهَى عَبْدًا إِذَا صَلَّى﴾ ت
ایا کوردکی برخصه که منع ایدر قوی وقتا که نماز قیسلر * ف اشبو ابوجهل کافر ایدی
وقتا که یغمبری نماز قیلر کوردی تمسخر ایدردی ﴿أَرَأَيْتَ إِنْ كَانَ عَلَى الْهُدَىٰ أَوْامِرٌ
بِالتَّقْوَىٰ﴾ ت آیا کوردکی کنه اولور کراولسه طوغری اولان بول اوزرنه یا امر ایتسه
صافقله ﴿أَرَأَيْتَ إِنْ كَذَّبَ وَتَوَلَّىٰ﴾ ت ایاکوردکی کنه اولدی اکر یلان صایدیسه
ویوزچو یردیسه * ف یعنی طوغرو اولان بول اوزرنه اولیدی وکوزل ایشلری
او کندی پس نه کوزل آدی اولور ایدی وشدیکه یوزچو یردی بزه نه نقصان ایتدی
﴿أَلَمْ يَعْلَم بِأَنَّ اللَّهَ يَرَىٰ﴾ ت آیا ییلدی اشبو یوزچو یرن کیمسه که الله کورر یعنی بیان
لازمدر که اهدانک وهدایتک آخری جنتدر وضلالک واضلالک عاقبتی جهنمدر پس اشبو
مدعای بلاعتدن برنوعله بیان یوردی ﴿كَلَّا لَئِنْ لَمْ يَنْتَهِ لَنَسْفَعًا بِالنَّاصِيَةِ النَّاصِيَةِ كَآذِبَةٍ
خَاطِئَةٍ﴾ ت یوق یوقا کر کبرو طور منسه البته چکر زانی آلتنک تویندن خطا ایشلو
اولان بلاغی آلتنک تویندن ﴿فَلْيَدْعُ نَادِيَهُ سَنَدْعُ الزَّبَانَةَ﴾ ت پس کر کدر که چاغره
کند و مجلسنک اهلته وبردخی چاغری زیاده لری یعنی عذاب ایتکه مامور اولان
فرشته لری ﴿كَلَّا لَا تَطْعَمُهُ وَاسْجُدْ وَاقْتَرِبْ﴾ ت یوق یوق اطاعت ایتکه کاغز قیل
والله تعالی به یقین اولفی طلب ایت * ف برکه ابوجهل یغمبر علیه السلامی نمازده
کور و بادبسنلک ایتک ایستدی هنوز یقین ایشمدن ملائکه لر قنادر یله اورد قلرنده
کیرو دونوب طاجیدی بردخی بویه ادبسنلک قصدا ایتدی معلوم اولدیکه قول سجده ده الله
سبحانه به زیاده یقین اولور

﴿سورة القدر مكية وهي خمس آيات﴾
قدر سورة مكية نازل اولمش واشبو سورة بش آیتدر

(بسم الله الرحمن الرحيم)

باغشلیجی اسرکیجی اولان اللهک آدیه او قورم

(اَنَا نَزَّلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ) ت بزاندرده قرآنی قدر کیجه سنده یعنی بر دفعه لوح
محفوظ دین دنیا کو که نازل اولدی (وَمَا آدْرَاکَ مَا لَیْلَةُ الْقَدْرِ) ت ونه شی خبردار بیهودی
سقی که قدر کیجه می (لَیْلَةُ الْقَدْرِ خَبِيرٌ مِنَ الْفِیْثَرِ) ت قدر کیجه سی زیاده
خبر لیه ریلک آیدن (تَنْزِيلُ الْمَلَاَئِکَةِ وَالرُّوحُ فِیْهَا یَاذُنُ رَبِّهِمْ مِنْ کُلِّ اَمْرٍ) ت اشانی اینرلر
فرشته لر و روح و کیجه ده کندور بلرینک یورمسیله هر برایشلری انجیامه کوره کیچون
(سَلَامٌ هِیَ حَتَّى مَطْلَعِ الْفَجْرِ) ت محضر سلامتدر شو کیجه خبر صادق طلوع ایدنه دکن
• ف یار که قرآنک نزولی اشی و کیجه ده ابتدا اولمش اوله مکره الله سبحانه اشیو کیجه ده
شواو ج صفی قویدی بریسی شو که بر کس نه بو کیجه کوزل عمل ایشله کویا بیک آی کوزل
ایش ایشلدی ایشکیسی شو که دنیا اورلری که مقدر در کوزل اشیو کیجه ده اینر
او یجی شو که الله سبحانه جائیدن سلامتک و کول خوشلنی بو کیجه ده نزولی ایدر
وشو کیجه ده عبادت حلاوتله اولور قرآنند مع اولم اوله بکه شو کیجه رمضانده بولور
و حدیثدن بلوا اولدیکه رمضان شریفک عشر اخیره اولور طایق کیجه لرنده یگری بردن
یگری بیدی کیجه سنده دکن الغیب عنده الله

(سورة البینة مدینة وهی غمان آیات)

بینه سورسی مدینه ده نازل اولمش واشبو سورسکز آیدر

(بسم الله الرحمن الرحيم)

باغشلیجی اسرکیجی اولان اللهک آدیه او قورم

(لَمْ یَكُنْ الَّذِیْنَ كَفَرُوا مِنْ اَهْلِ الْکِتَابِ وَالْمُشْرِکِیْنَ مُنْذَرِکُمْ حَتَّى تَاْتَهُمُ الْبَیِّنَةُ) ت اولدی
کتاب اهلان دن و شریک قوشلردن کافر اولانلر ابریلی یعنی کندو اینلردن اولوقته دکن که
کادی آنلره ظاهر اولان حجت یعنی انلری تکلیف ایتدله کندو یلریق ترک ایتدله مکر ظاهر
اولان دلیل قائم اولدق نصکره (یعنی انلرک حال رسولک کوندر کی و کابری ایندر می
مقتضی ایدی اولر سیدین رسول کوندرک و قرآنی ایندرک) • ف اول حضرت علیه
السلام دن اول هر مالک اهللری ازغین اولدیلر که نه کندو غلظه مغرور اولدی شو یله که
انلره اگر بر حکم یار ولی یار بادشاه عادل کلوب طوغری بولی کوندره و بیلدرسه یله
ممکن دکادی که آنلر طوغری بول اوزره کله ر حق بویلر عظیم القدر و جلال الشان غمیر
الله سبحانه نک کتابی و مدد قوی ایدله کلز سرسی وقتا که کادی بر قاج لردن شهر شهر
ایمانله طولو اولدیلر (رَبُّوْا مِنْ اَللّٰهِ تَتَّقُوْا مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَ مَا کُتِبَ فِیْهَا) ت کیغمیر در الله

جانبندن او قوربال اولان مکتوبلری یعنی قرآنک سورلر بی شو صحیفه لرنده طوغری و درست
اولان احکاملر واردر • ف هر سورسی بر کابدر (وَمَا تَفَرَّقَ الَّذِیْنَ اُوْتُوا الْکِتَابَ الْاَمِنْ
بَعْدَ مَا جَاءَتْهُمْ الْبَیِّنَةُ) ت و متفرق اولدیلر کتاب اهل (یعنی بعضی مقبول اولدیلر و بعضی
مردود) مکر آنده نصکره که کادی آنلره ظاهر اولان دلیل • ف یعنی اشیو یغمیر و اشیو
کتاب کادی که نصکره هیچ شبهه قالدی پس شدی کتاب اهلانک طاکسی عناد دندر
شبهه دن دکادر (وَمَا اَمْرُ الْاَلِیْقَبُدُوْا اللّٰهُ خَاصِّیْنَ لَهُ الَّذِیْنَ حَقَّقَا و یَقِیُّوْا الصَّلَاةَ وَ یُوْنُوْا
الزَّکٰوةَ وَ ذَلَّلْ دِیْنَ الْقِیَمَةِ) ت و پیورمادی آنلره مکر شو که عبادت ایدلر الله تعالی به خالص
دسه یه رق انکیچون عبادتی ابراهیمک دینی آذرق و مداومت ایدلر نماز و پیرلر زکاتی
و شودر طوغری و اولان دینک حکملری • ف یعنی اشیو احکاملر هر بر دینده مقبولدر
و کوزلد (اِنَّ الَّذِیْنَ کَفَرُوا مِنْ اَهْلِ الْکِتَابِ وَالْمُشْرِکِیْنَ فِیْ نَارِ جَهَنَّمَ خَالِدِیْنَ فِیْهَا اُولَئِکَ هُمُ
شُرَّ الْاَلْبَیَّةِ) ت تحقیق اول کس نه لر که کافر اولدیلر کتاب اهلان دن و شریک قوشلردن
جهنمک اوندنه اولور لربندی اوله رق آنده اشیو کوره آنلر در خلفک زیاده کونوشی (اِنَّ الَّذِیْنَ
اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ اُولَئِکَ هُمُ خَیْرُ الْاَلْبَیَّةِ) ت تحقیق اول کس نه لر که ایمان کتوردیلر
و ایشلدیلر کوزل ایشلری اشیو جماعت آنلر در خلفک زیاده کوزلی (بِرَّ اَوْ هُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ
جَنَّاتٌ عَدْنٌ تَجْرِیْ مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهَارُ خَالِدِیْنَ فِیْهَا اَبَدًا رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُمْ وَ رَضُوْا عَنْهُ ذَٰلِکَ لِمَنْ خَشِیَ
رَبَّهُ) ت آنلرک مزدی کندور بلرینک یاتده ابدی اوله جق باقیجه لردر که قرآنلرک آله نندن
ایر مه لره میسه اوله رق آنده دایما خشنود اولدی الله آنلردن و خوشحال اولدیلر آنلر الله دن
اشبو وعده اول کس نه ایچوندر که قورقدی کندور بینه دن

(سورة الزلزال مدینة وهی غمان آیه)

زلزال سورسی مدینه ده نازل اولمش و سورسکز آیدر

(بسم الله الرحمن الرحيم)

باغشلیجی اسرکیجی اولان اللهک آدیه او قورم

(اِذَا زُلْزِلَتِ الْاَرْضُ زِلْزَالِهَا) ت اولوقته که تیردی لوریر کندونک تیر غمکیلر (وَاُخْرِجَتِ
الْاَرْضُ اَنْقَالَهَا) ت و طشره آناریر کندو بو کربنی یعنی خزیسه لرینی • ف قیامت
کونشدن اولر یا بحیره اولان آلتون و کوندر لردن طشره آنلور اولوقته هیچ بر الیجی

بولغز (وَقَالَ الْإِنْسَانُ مَالَهَا) ت و دیر انسان نه اولمش یره (يَوْمَ تَذُكَّرُ أَخْبَارَهَا) ت
اولكون تقرر ایدر یر کند وقصه لرینی (بِأَنَّ رَبَّكَ أَوْحَىٰ لَهَا) ت اول سیدیه که سئو ربك
حکم کوندری اکا * ف یعنی یقوللرک کاهنی حساب وقتنده بیان ایدر (يَوْمَ تَذُكَّرُ
النَّاسُ أَشْهَاتًا لِّرَوَاغِمَالِهِمْ) ت اولکونده کیر و دوزلر ادمیلر متفرق اولر قبعی حساب
یرنده تا که کوستر یله انلر انلرک عملارینک جزاسی (فَنِّ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ) ت پس
هرکسنه که ایناش اولر بر ذره مقداری کوزل علی کوررانی (وَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا
يَرَهُ) ت و هرکسنه که ایناش اولر بر ذره مقداری کونو علی کوررانی

• (سورة العاديات مكية وهي احدى عشر آية)
عاديات سوره سی مکده نازل اولمش اون بر آیتدر

• (بسم الله الرحمن الرحيم)
باغشلیجی اسر کجی اولان اللهک آدیله او قورم

(وَالْعَادِيَاتِ ضَبْحًا) ت غازیلرک بک سکر دیجی اتلری حقچونکه سکرند کلرنده بور و تلری
و نعللری خورلار و کک و کسارندن هاراقی چقار (فَالْمُورِيَاتِ قَدْحًا) ت یورید کلرنده
ایاقلرینک طرناقلر یله یردن او دجیه قران آتلر حقچون (فَالْمُغِيرَاتِ صُبْحًا) ت پس صباح وقتنده
یغمایه کیدن غازیلر حقچونکه (فَأَثَرُنَّ بِحَنْفَةٍ) ت آنلرک آتلری یورید کلری وقتنده توز
قویارلر (فَوَسَطْنَ بِهِ جَمًّا) ت پس کاورلر اول غبار ایلر جماعتک اراسنه یعنی دشمنلرک
* ف شاه ولی الله رحه الله دیر که اشبوعین اشارتدرا کا که جهاد مشروع اولسه کدر و الله
سبحانه نک رضاسی غازیلرک اتلرینه دخی تعلق ایدر * ف اشبوعین جهاد سکرینک
اتلرینه در بوندن یولک ایلر نه اولور که الله سبحانه نک دینی اعلی قیاق ایچون جانلرینی
و یرمه حاضر اولور (إِنَّ الْإِنْسَانَ لِرَبِّهِ لَكَنُودٌ) ت البته آدمی کند و رب سینه نسبت
شکر سزدر (وَأَنَّهُ عَلَىٰ ذَٰلِكَ أَشْهَدٌ) ت و البته آدمی کند و شکر سز لکی اوزرینه خبرداردر
(وَأَنَّهُ لَبِئْسَ مَا تَشْتَكِي) ت و البته آدمی مالی سومکده زیاده مبالغه ایدر (أَفَلَا يَعْلَمُ
إِذَا بُعْثِرَ مَا فِي الْقُبُورِ) ت آیا پس یلزی وقتا که قالدیر یلور اولن بیکه قبرلرده واردر
(وَيُخَصِّلُ مَا فِي الصُّدُورِ) ت و ظاهر قیلنور هر بر شبکه سینه لرده واردر (إِنَّ رَبَّهُم بِهِمْ

يَوْمَ تَذُكَّرُ) ت تحقیق انلرک ربسی انلرک احوالنه اولکونده خبرداردر

• (سورة القارعة مكية احدى عشرة آية)
قارعه سوره سی مکده نازل اولمش اون بر آیتدر

• (بسم الله الرحمن الرحيم)
باغشلیجی اسر کجی اولان اللهک آدیله او قورم

(الْقَارِعَةُ مَا الْقَارِعَةُ) ت قیامت ندر اول قیامت (وَمَا أَدْرَاكَ مَا الْقَارِعَةُ) ت ونه شی
خبردار قلدی سنی که ندر قیامت (يَوْمَ يَكُونُ النَّاسُ كَالْفَرَاشِ الْمَبْثُوثِ) ت قیامت متحقق
اولور اولکونده که اولور آدمیلر طغاش اولان پروانه لر کجی (وَتَكُونُ الْجِبَالُ كَالْعِهْنِ
الْمَنْقُوشِ) ت و اولور طاغلر آتاش وره کلور اولان یولک کجی (فَأَمَّا مَنْ نَقَلَ مَوَازِينَهُ) ت
پس اما هرکسنه که آغرا ولدی آنک حسناتی ترازوسنک کوزی (فَهُوَ فِي عِيشَةٍ رَاضِيَةٍ) ت
پس شوشخص راضی اولدینی کچنمه ده اولور (وَأَمَّا مَنْ خَفَّتْ مَوَازِينُهُ) ت
واما اول کسنه که یولک اولدی آنک حسناتی ترازوسنک کوزی پس شوشخص کونیلر حق
یری هاویه در (وَمَا أَدْرَاكَ مَا هِيَهٗ) ت ونه شی یلدردی سکا که ندر هاویه (نَارُ حَامِيَةٍ) ت
غایت یا قیجی اوددر

• (سورة التكاثر مكية وهي ثمان آيات)
تکاتر سوره سی مکده نازل اولمش و بسوره سکر آیتدر

• (بسم الله الرحمن الرحيم)
باغشلیجی اسر کجی اولان اللهک آدیله او قورم

(إِنَّا هُمُ التَّكَاثُرُ) ت مغول قبلدی سیزی مال و اولاد کلرک چوقلغیلر
معیشت طلب اتمک کلرک اولوقسه دکنسکه ابرشیدیکر قبرلرینه مدفون اولدیکر (کَلَّا
سَوْفَ نَعْلَمُونَ) ت اولر ده کادر که (عَاقِلٌ أُولَانِ أَدَمُ دِينًا إِلَهُ وَاغْرَا شُوبِ
آخِرُ اَوْنُوْدِه) یتینده موت کزد عاقبت نه اولر جفنی یلور سکر صکره حقا (قیامت کوننده
خطا کزی) یلور سکر (کَلَّا لَوْ تَعْلَمُونَ عِلْمَ الْيَقِينِ) ت حقا کر یلسدیکر ایشک حقیقه تنی
یقین یلر کلر عاقل اولدیکر (لَتَرَوُنَّ الْجَحِيمَ) ت لَتَرَوُنَّهَا عَيْنَ الْيَقِينِ) ت البته کورر سکر جهنمی
بردخی البته کورر سکر شو جهنمی شه سز ظاهر کورمکله (ثُمَّ لَنَسْأَلَنَّهُ يَوْمَئِذٍ عَنِ النَّعِيمِ) ت

مکرمه تحقیق سوال او نور سکنز اول کونده نعمتدن (یعنی آنک مقابله شکر است بدیکری
باشکر سز لکمی ایتدیکری)

• (سورة العصر مکیه وهی ثلاث آیات) •
والعصر سوریه می مکده نازل اولمش واشبور سوریه اوج آیتدر

• (بسم الله الرحمن الرحيم) •
• (باغشلیجی اسر کیمی اولان اللهک آدیه او قورم) •

(وَالْعَصْرِ) ت زمان حق یچون (ان الانسان لئي خسر) ت البته آدمی زیانده در (الَّذِينَ
آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَوَأَصْوَ ابِالْخَيْرِ وَأَوْصُوا بِالصَّبْرِ) ت مکر اول کسنه لکه ایمان
کوردیلر و ایشلدیلر کوزل ایشلری و بری برینه وصیت ایتدیلر طوغرو اولان دینله و بری
برینه وصیت ایتدیلر صبر ایلر

• (سورة الهمزة مکیه وهی تسع آیات) •
همزة سوریه می مکده نازل اولمش و بوسوره طغوز آیتدر

• (بسم الله الرحمن الرحيم) •
• (باغشلیجی اسر کیمی اولان اللهک آدیه او قورم) •

(وَبَلِّغْ لِكُلِّ هُمَزَةٍ) ت وای اولسون هر برغیت ایدیکیمی و عیب ایدیکیمی کیمسه به (الَّذِي
جَعَلَ مَالًا مَّوَدَّةً) ت اول کسنه کجج ایلدی مالی و صاقلدی آتی (بِحَسْبِ مَالِهِ أَخْلَدَهُ) ت
کان ایدر که آنک مالی همیشه دیر یلک و یره جکدر کا (كَلَّا لَيُنْبَذَنَّ فِي الْحُطَمَةِ) ت یوق یوق
(اولیه کان ایتدی کی دکادر) البته آنلور حطمه به (وَمَا أَزِلُّ مَالًا حُطَمَةً) ت ونه شی
خبردار قیلدی سنی کندر حطمه (نَارُ اللَّهِ الْمُوقَدَةُ الَّتِي تَطَّلِعُ عَلَى الْآفَاقَةِ) ت اللهک علولمش
اودیدر که غالب اولور قیلر اوزرینه • ف اول بر قلبه آندمه ایمان اولور آتی یاغزو اکر کفر
اولورسه آتی یاقر (انهم اعلیهم مؤمنة فی عدمه) ت البته شو اود آنلر اوزرینه
قابلمشدر اوزون تیور دیر کارله آنلر اوزرینه باغلمشدر

• (سورة القبل مکیه وهی خمس آیات) •
قبل سوریه می مکده نازل اولمش و بوسوره بش آیتدر

• (بسم الله الرحمن الرحيم) •
• (باغشلیجی اسر کیمی اولان اللهک آدیه او قورم) •

• ف شاه ولی الله رحمه الله دیر که ین پادشاهی ابرهه کعبه بی یقمغه عزم ایدوب جوق قیلر

و عسکر لایله چیقوب و قدا که کعبه نیک یقینلرینه کلدی الله سبحانه قوشلر حاکم یوردی
تا اشبور عسکر لری هلاک ایتدیلر (الْم تَرَكِبْ فَعَلَّ رَبُّكَ بِأَصْحَابِ النَّبِيلِ) ت کورم کیمی نیجه
معامله ایتدی سنک ربک فیل اصحابنه (الْم یَجْعَلْ کِبْدَهُمْ فی تضلیل) ت یصمه مدیی کونوا ولان
حبسه لر ینی باطل فائده منزه قالمقده (وَأَرْسَلَ عَلَیْهِمْ طَائِرًا أَبَیْلًا) ت وکوندردمدیی آنلرک
اوزرینه بلولک بلولک قوشلری (تَرْمِیْهِمْ بِحِجَابٍ مِنْ مَّجِیْلٍ) ت آناردی آنلر اوزرینه بالیقندن
دوزلمش اولان طاشلری (فَجَعَلَهُمْ كَعَصِفٍ مَّا کُوْلٍ) ت پس یصه دی آنلری حیوان ییوب
چکندیکیمی صمان کبی • ف ین عسکر اوزرینه حبش اهل غالب اولدیلر چانکه کوردیلر که
جمله عرب کعبه به حج ایدر لر دیلر که آنلر حج ایچون کندولر ینک یاتسه کاسونلر اشبور سیدله
برکنیسه یایدیلر کعبه نیک مقابله دمی شو کنبسه بی درلودر لوز دینلر ایلر بر تیدیلر پس حج کسنه
شو کنبسک زیار نیچون کلدی امدی آنلر طار یلوب کعبه بی یقشمق ایچون عسکر و فیللر
آلوب کیمش ایکن یول ارالرنده اولان عربک بر قاج قوملری آنلره عز احم اولدیلر جمله سنی
مغلوب ایدوب حرم بر ینک حدودینه ایشد کده کولک جانیقندن یشل قوشلر قرانقوش مقدار نیجه
کشلر هر برنده اوج طاش و ار ایدی یور تئسه بر طاش و هر بر آیاغئسده بر طاش طوتار ایدی
نیجه ینک قوشلر کاوب آنلر اوزرینه شو طاشلری آتدیلر قنک کلولملری کبی آنلره یقشدردیلر
اگردوه نیک ارقه سینه طوقسه قارتندن حیه سار ایدی پس آدمی نه شیدر اشبور جمله عسکرده
برکنشی دیری قالمدی و شویلمده اول حضرتک ولادقی واقع اولدی

• (سورة قریش مکیه وهی اربع آیات) •
قریش سوریه می مکده نازل اولمش و بوسوره درت آیتدر

• (بسم الله الرحمن الرحيم) •
• (باغشلیجی اسر کیمی اولان اللهک آدیه او قورم) •

(لَا يَلَافُ قَرِيشٌ) ت قریشه الفت و یرمک شکر ایچون (أَيَلَفَهُمْ رَحْلَةَ السَّيِّمِ وَالْعَبِيفِ)
ت آنلره الفت و یرمکه قیش سقرینه و یازمقرینه (فَلْيَعْبُدُوا رَبَّ هَذَا الْبَيْتِ) ت پس
عبادت ایتسونلر اشبور اولر زبسنه که (الَّذِي أَطْعَمَهُمْ مِنْ جُوعٍ وَآمَنَهُمْ مِنْ خَوْفٍ) ت
اول طعام و یردی آنلره اچلقدن و امنیت و یردی آنلره قورقد قری قورقورن • ف یغمبر
علیه السلامک اون ایکنجی اناسنک آدی کانه اوغلی نضر ایدی آنک اولادینه قریش دیرلر
جمله سنی مکده جمع ایدیلر عرب طایفه سنی که حجه کلورلر ایدی قریشلری کعبه به سندنه
و خدمتکار کوردرلر ایدی عرب طایفه لر ینک یوردینه چانکه قریشلر کیدرلر ایدی عربلر
آنلره تعظیم و تکریم ایدرلر ایدی و آنلره احسان ایدرلر ایدی قریشک معاشنک مداری اکثر

اوباید که قیسن تجارته بینه و ایدر ایدی و بازو یایده شامه سقر ایدر ایدی بعض اوقات عرب طائفه سی که عداوتدن بری بریده غوغا و شمانه بیدار ایدی کعبه شریفه تعظیم ایچون قریب لاره تعرض و ایذا ایتمزل ایدی الله سبحانه یوردیکه اشبویت شریفک برکاتندن سیزه امنیت و معیشت وارد و پس ایچون اشبو اول صاحبته عبادت ایتمز سکر

• (سورة الماعون مکیه وهی سبع آیات) •

ماعون سوره سی مکده نازل اولمش و پوسوره یدی ایتمز

• (بسم الله الرحمن الرحيم) •

باغشلیجی امر کجی اولان اللهک آدیله او قورم

(اَرَأَيْتَ الَّذِي يَكْتُمُ بِالْإِيمَانِ) ت آيا کوردک یلدکی اول کسنه یکه بلان صایدی عملرک جزاسنی (فَذَلِكَ الَّذِي يَدُعُّ الْيَتِيمَ) ت پس اشبو شخص بر آدمدر که اها تله دفع ایدر یتیمی (وَلَا يَحْضُ عَلَى طَعَامِ الْمَسْكِينِ) ت و رغبت ویرمز فقیر طعام ویرمکه (فَوَيْلٌ لِلْمُصَلِّينَ الَّذِينَ هُمْ عَنْ صَلَاتِهِمْ سَاهُونَ) ت پس وای اول نماز قیلند اوزرینه که آنلر کند و نماز لرندن غفلت ایدر لر • فی یعنی وقتندن سویشدوب قضا ایدر لر یا خود طار اولان وقتده نماز قیلر (الَّذِينَ هُمْ بِرَأْوٍ وَمِنَ الْمَاعُونِ) ت اول کسنه لر که آنلر یا ایدر لر و عاریت ویرمز لر ماعونی (یعنی ایکنه و جوامک و جناف و قوغه و آنک کبی شلمری) • فی شاه ولی الله رحه الله دیر که اشبو سوره نکی کافرک حالتی تصویر در و نصی منافقه ک حالتی تصویر در و الله سبحانه اعلم

• (سورة الكوثر مکیه وهی ثلاث آیات) •

کوثر سوره سی مکده نازل اولمش و اشبو سوره اوج آیتدر

• (بسم الله الرحمن الرحيم) •

باغشلیجی امر کجی اولان اللهک آدیله او قورم

(اِنَّا عَظَمْنَا الْكَوْثَرَ) ت (یا محمد صلی الله علیه و سلم) بزور دلسکا کوثری (کوثر بر ابرمغک آیدر که آخرتده حضرتک امتی آدن ایچر لر) • فی کوثر جنتده بر ابرمغک آیدر آنک صوی سوتندن آقدرو بالدن طایله در برکسنه آدن بر کره ایچسه عمر یتک تمامنه دکن صوصامن شو ابرمغک صوی محشرده بر حوض ایچسنده طولا نور بو حوضده ایکی اولوق وارد بر پس التوندن و برسی کوشدن اشبو حوض درت بیجا قلمر بعدر و هر بر طرفی ایکی آیلق مسافه اولور هر بر جانی آتون و کومش تخته لر دن فرش اولمشدر اول حوضک یاتده اولور وارد از بخودن و شو حوضده صو ایچجه ک ابر بقدر وارد یلدز لر عسده فیه آتون و کومشدن یا پاش و شو حوضک کنارنده اول حضرت علیه السلام کندی و اها بایرله اولور

وامتاردن

وامتاردن جاءت جاءت ابر شوب کاور لر هر کسنه که شویره واروب اول صودن ایچر سه محشرک تمام مدتده دکن بردخی صوصامن و امن و امنیته اولور لر هر کسنه که آنده و اده من وای اولسون آنک حالته (فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَانْحَرْ) ت پس نماز قیلر و بیکچون و دوه بو غزله • فی قربان کسمک یغمبر اوزرینه واجب ایدی و امتلرک زکیکی اوزرینه واجبدره فقر الره دکل (اِنْ شَاءَ لَكَ هُوَ الْأَبْتَرُ) ت سنک دشمنه کدر خیردن و ذریتدن کساش • فی کافر لر دیندر که یغمبرک اوغلی یوقدر کندبسی حیاته اولدقه ذکرا و لنور اولد کدنصره آنی کیم ذکرا ایدر پس یغمبرک آدی قیامتده دکن ذکرا و لنور و آیدن اولور و اول کافری کیمسه یلار

• (سورة الكافرون مکیه وهی ست آیات) •

کافرون سوره سی مکده نازل اولمش و آلتی آیتدر

• (بسم الله الرحمن الرحيم) •

باغشلیجی امر کجی اولان اللهک آدیله او قورم

(قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ لَا أَعْبُدُ مَا تَعْبُدُونَ) ت دیکل ای کافر لر عبادت ایتم عبادت ایتدی بکتر شینه (وَلَا أَنْتُمْ عَابِدُونَ مَا أَعْبُدُ) ت و نه سیز عبادت ایدر سکر بنم عبادت ایتدی بکم شینه (وَلَا أَنَا عَابِدٌ مَّا عَبَدْتُمْ) ت و نه بن عبادت ایدرم عبادت ایتدی بکتر شینه (وَلَا أَنْتُمْ عَابِدُونَ مَا أَعْبُدُ) ت و نه سیز عبادت ایدر سکر اولشینه که بن عبادت ایدرم اکا (لَكُمْ دِينُكُمْ وَلِيَ دِينِ) ت سیز کون سیزکدر و بنمچوند بنم دینم • فی یعنی سیز لر عباد ایدر سکر پس سیز نصیحت ویرمک نه فائده ویرر

• (سورة النصر مدنیه وهی ثلاث آیات) •

نصر سوره سی مدینه ده نازل اولمش و شو سوره اوج آیتدر

• (بسم الله الرحمن الرحيم) •

باغشلیجی امر کجی اولان اللهک آدیله او قورم

(اِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ) ت چانکه کاور اللهک یاردیمی و ظهوره کاور فتحی (وَرَأَيْتَ النَّاسَ يَدْخُلُونَ فِي دِينِ اللَّهِ أَفْوَاجًا) ت و کور رسین آدمیلری که داخل اولور لر اللهک دینه بولک بولک (فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَاسْتَغْفِرْ لَهُ) ت پس یا کلمه ذکرایت او ککله برابر کند و برکی و یار لغمق طلب ایت آدن البته الله رحله قایدیجیدر (یعنی اشبو جله سنک اجلک یقین اولدیغنک علامتدر یا محمد پس آخرته استعداد ایچکه مقید اول) • فی یعنی قرآن شریفده

هر پرده فیصل اولی و غده در و کافر و قوعنی چاکلکه طلب ایدر لایدی و شو حضرت
علیه السلام عمری آخر نمده که فتح اولدی و عرب ملک کنده اولان آدمیلر بولک مسلمان
اولدی لیس الله سبحانه نك وعده سی طوغری اولدی پس شمدی امتک کاهلرینی عفو ایتمکی
طلب ایت تا که شفاعت درجه سین دخی بولسین اشبو سوره یغمبرک عمری آخر نمده نازل
اولدی پس حضرت ییلدی لار که دنیاچه اولان ایشاری تمام اولدی شمدی آخرت سفر نه
حاضر لیلی

• (سورة الهب مکیه وهی خمس آیات) •

اهب سوره سی مکده نازل اولمش و اشبو سوره بش آیتدر

• (بسم الله الرحمن الرحيم) •

باغشلیجی اسر کیجی اولان اللهک آدیله او قورم

• ف شاه ولی الله رحه الله دیر که اول حضرت صلی الله علیه وسلم کند و اقربالرینی جمع ایدوب
جهنمک اودندن قور قندی ابواه اول حضرتک جانبیه طاش آتوب دیدیکه اشبو ایش
ایچوغنی برلری جمع ایتدی پس اشبو سوره نازل اولدی (تَبَّتْ يَدَايَايَ اِلَى الْهَبِّ وَتَبَّتْ) ت هلاک
اولسون ای ایهلک ایکی ای و هلاک اولسون ابواه ایکی ای آنک ذاتندن کایه در (مَا غَنَى
عَنْهُ مَالُهُ وَمَا كَسَبَتْ) ت امداد فع ایتدی ابواهک باشندن هلاکی آنک مالی و آنک کسب
ایتدی کی شیلر (سَبَّحْتَ نَارًا ذَاتَ اِهَبِّ) ت البته کاور علوصاحی اولان اوده (وَأَمْرًا لَهُ
حَمَالَةُ الْمُحْطَبِ) ت و آنک قاریسی دخی کاور (مراد ایدرم شو قاریدن) و طون قالدیریجی
یعنی سوز کردیریجی و قوغیاق ایدیریجی (فِي جِيدٍ هَاجِلٍ مِنْ مَسَدٍ) ت آنک بوننده ایدوب
وارد در خر مالینندن (یعنی آخر نمده بونازرینی بو غمقه عذاب اولمور) • ف ابواه یغمبر علیه
السلامک عجمه سیدی کافر اولد بونندن یغمبره عناد ایدر ایدی بردفعه یغمبر علیه السلام
قریشک تمامنی یوکسک اواز ایلد چاغروب جمع ایتدی لار ابواه ایه حضرتدن یکا بر طاش
آتوب دیدیکه اشبو دیوانه ناکله بر خلقی چاغروب و آنک قاریسی زیاده عدوت ایدردی و زیاده
خستندن یسانلردن او طون کنده او موزیلد کتور ردی و دیکلردیو شروب اول حضرتک
بولکه بر اقوردی تا که کلوب کیدنلر شود بیکلردن اید اوله

• (سورة الاخلاص مکیه وهی اربع آیات) •

اخلاص سوره سی مکده نازل اولمش و درت آیتدر

• (بسم الله الرحمن الرحيم) •

باغشلیجی اسر کیجی اولان اللهک آدیله او قورم

(قُلْ هُوَ اللهُ أَحَدٌ) ت دیکل الله بر در (الله الصمد) ت الله احتیاج سز در • ف بعضی عیز

وایچمز (لم یلد ولم یولد) ت طوغور مدی و غیریدن دخی طوغمدی (ولم یکن له کفو احد) ت
واولادی آکاهیچ برکنه مثل و دنکد اش • ف بعضی برکنه انک منلی اولنر که آدن قاری آله
یا اوغل طونه

• (سورة الفلق مدینه وهی خمس آیات) •

فلن سوره سی مدینه ده نازل اولمش و بش آیتدر

• (بسم الله الرحمن الرحيم) •

باغشلیجی اسر کیجی اولان اللهک آدیله او قورم

(قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ) ت دیکل صغورم صباحک ربسنه (مَنْ شَرَّ مَا خَلَقَ) ت براندیجی
شیلرک کو تولکنندن (وَمِنْ شَرِّ غَاسِقٍ إِذَا وَقَبَ) ت و قرانقو اولان کیجه نک کو تولکنندن
اولوقتنکه قرانقومی یا لور (وداغش اولور) • ف بعضی کیجه قرانقوسی و آی طوتلسی پس
شو قرانقورده جمله قرانقورده داخلدر ظاهرده اولسون و باطننده اولسون و دخی ای بوشاق
و فقیرلرک و بریشانلق و ازغینلق (وَمِنْ شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَدِ) ت دوکسلره نفس اورمیجی
محر ایدیریجی اولان قاریلرک کو تولکنندن (وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ) ت و هر برحاسدک
شردن وقتا که حسد ایدر • ف شو و قدده آنک کوزی اثر ایدر

• (سورة الناس مدینه وهی ست آیات) •

ناس سوره سی مدینه ده نازل اولمش و آلتی آیتدر

• (بسم الله الرحمن الرحيم) •

باغشلیجی و اسر کیجی اولان اللهک آدیله او قورم

(قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ) ت دیکل صغورم آدمیلرک ربسنه (مَلِكِ النَّاسِ) ت آدمیلرک
پادشاهنه (إِلَهِ النَّاسِ) ت آدمیلرک معبودینه (مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ) ت ذکر اولنانه
کبر و فاجن و وسوسه و بریجینک کو تولکنندن • ف شیطان کاه رغبت و بر
و کندوسی کوز کز (الَّذِي يُوسُوسُ فِي صُدُورِ النَّاسِ) ت شودرکه

وسوسه صالور آدمیلرک سینهنه (مِنْ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ) ت

جن جنسنندن اولسون و یا آدم جنسنندن

• ف حدیثده یورمشکه اشبو

سوره لرحی صغق ایچون

دعالردن هیچ بر دعا

بو قدر

معلوم اوله که حق تبارک و تعالی قرآن مجیدی قوللرینه بر نعمت عظمی انزال یوره شد که
 او قنوب تلاوت اولمسه نندن هر حرفه اون حسنه یاز یاور و معناسیله عمل ایتمسه ضلالتده
 قلاتن از غینلر طریق هدایتی بولورلر و جاهلر عالم کامل اولورلر و الله تعالی نعمتله شاکر اولمیلر
 شکر ایدرلر و صفات الهیه بی بیلیان کیمسه الله تعالی نلک صفات کمالیه سندن خبردار اولورلر
 و کلاه معاصینک قبیح و بحر کین اولدیغنی یاورلر و حسنات و خیراتینک کوزل و مقبول
 اولدیغنی فهم ایدوب کاهمی ترک و طاعت و احسان الله اشتغال ایدرلر و شیطان لعینک دوزاغنه
 دوشمز لر و دنیا به محبت ایتمزلر و کفار و مشرکیندن قورقزلر نهایت دنیاده کوزل آد تحصیل
 ایدوب آخرتده عالی مقام بولوب جنت اعلاده مخلد و مستدام اولورلر لکن هزار حیف و یاز قار
 اولسونکه بو آخر زمانده ایمان ضعیف لکی اهل اسلام دنیا الله اولقد مشغول ایتمشه
 علوم دینییه و اعمال خیریه محبتی کوکلردن بردنره قاقسمشدر بر کیمسه قرآن کریمک تعلیم
 و تعالیه و معناسنی فهم ایتمکه نه کندوسی رغبت ایدرونه اولادو عیالارینی تعلیم ترغیب ایدر
 یلمکه مدرس و مکاتبده اوقنوب تعلیم اولسان در سرباقصص مختصره کاذبه و عشق و هوا به
 متعاق حکایات غریبه لر و یا خود فلسفیه و حکمت طبیعیه و اسان اجنبیه به داترا اولوب علم
 دین ترک اولنوب کیمکه در اشته بوسیدن اولادلی عاقبت احکام شرعیه دن غافل و جاهل
 یوروب هوا و هوسله شیطان و سوسنه و نفسی آرزوسنه تابع اوله رقی بدکردار و سقیمه
 روزگار اولورلر که تمام همتلر بطن فرجه و راحت جسمه صرف و خرج ایدرلر حلال و حرام
 دین الله یکنی بر اغرزنا و لواطه کبی گناه کاردن چکنمزه قاتل تراش ایتمه و کفار مشاهیر و بر
 انواب کیمه کبی شیلردن مبالغات ایلز و شرب خمر و قمار بازاری عادت و صنعت ایدینه رلک کیمه
 و کونندیم و دوزناری الله اختلاط و انلر الله محبت و الفت ایدینوب عادتلرینه آشوب
 کیده کیده محبتلری قلبنده قرارلر و صورت ظاهرده انلردن فرقی قالمز اولورلر و اهریدن
 اول مرتبه غافل و بی خبر قلوب امور دنیا الله اولیه مشغول اولورلر که اهل اسلامه مسنون
 اولان اسلامه بیله تنزل ایلدوب بر کیمسه به سلام و برهنلر حاصلی دنیا به اوقدره مغرور اولورلر که
 رزق لرن و یرن خلاق عالمی بیله اوفودرلر امدی انسانی طریق حقده هدایت ایدوب نفسی
 تزکیه و تربیه ایتمکه قرآن کبی برهنلر کامل اوله منزه ایسه ده فقط بودخی طوطی قوشنک
 بر قاج سوزا و کونوب معناسنی بیلمه رلک اغزنلر چیقاردیغنی کبی قرآنک الکر الفاضلی تعلیم
 ایدوب مخارج و بچویدخ و فتنه صرف اوقات الله حاصل اولماز الفاضلی اوقومق اسانک حظلی
 اولوب معناسنی تفکر و وجبجه عمل ایتمکه قلبه برشی سرایت ایتمز نیجه حافظلر و ارکه
 عمرلر بی تجویده صرف ایدوب معنایی فهم ایتمکه و تقسیم جانینه کیمکه خدا اورسولدن
 غافل و جاهل قالمشدر حالبوکه الله تعالی قرآنی محض نصیحت و انسانی تربیت ایچون انزال
 یوردیغنی (ولقد یسرنا القرآن للذکر فهل من مدکر) قول کریمه خبر و یوروب انسان سهو
 و غفلت ایتمسون و اسیر شهوت اولوب ضلالت بولنه کیمسون دینیه یورمشدر معنی آیت
 بو اولورکه بزقرآنی آسان و قولای قلدق و نیجه درلو و عظم و نصیحت و وعده و وعید الله انزال
 ایتمک تا که هر کس فهم ایدوب نصیحت الله لیس بر نصیحت قبول ایدن کیمه یوقیدر الله

عالمک بویله غفلتو کونلرنده مولای متعال حضرتلرینک محض بر احسان کریمه درکد عالمک
 هندوستاندن مدینه بوقالده خادم شریعت مدبر امور مملکت محمد جمال الدین خان هندی
 دهاوی حضرتلری قرآن کریمک معناسنی هر کس فهم ایتمک اوزره هندو افغان اسانلرنده تفسیرلر
 ترتیب و طبع ایتدیروب دیار هندی و بلاد افغانسته انده نسخه لرین نشر ایلشدر که همتلر بیله
 خاص و عام معانی قرآنییه بی قولایجه و کوزلجه فهم ایتمشدر بودقه تر کستان اهل الیسی دخی
 معانی قرآنییه دن آشناسن اولملری نیت خیریه سیمله هندستانه هجرو اولان ترکستان قدیم
 اهل الیسی اسانلرینه موافق اوله رقی تر کیمه بر تفسیر ترتیب اولمسه همت ایلد کارنده بجمده
 تعالی اشبوت تفسیر جمالی تألیف قلمشدر و مبتدیه اهلون طریق تعلیم و تفهیم اولنوب
 قرآنک معناسندن آرزو قنده خبردار اولملری ایچون مولانای مشارالیه حضرتلرینک هندی
 لسانله ترتیب یورمش اوله قلدی طریق تعلیم اسان ترکی به ترجمه قنوب تفسیر ذیل و علاوه
 قلدق مناسب کورلشدر

(ترکیب تعلیم تفسیر کلام رب کریم)

خواجه الله تفسیری آلوب اوقویان کیمه معصف شریفی الله طوثر ایتدیر ایت اوقیوب
 هر کله نلک معناسنی آبروجه آبروجه سولرور اولقد ضمیمه لرک غائب و مخاطب و متکلم و مفرد
 و تثنیه و جمع اوله قلدی و مرجع لرینی بیان ایدر بده اوقویان کیمسه دخی بوجه اوزره
 مصححن معنی و یرزدهنده قرارلر شنبیه دکن بر قاج دفعه تکرار ایدوب بعدده بشقه
 آیه شروع ایدر و منوال سابق اوزره معنی و یرزدهنده درسی تمام ایلر مثلاً شو صورتله
 بسم الله الرحمن الرحیم (ب) ایله (اسم) آد (الله) الله (الرحمن) باغشلیجی (الرحیم) اسر کیمچی
 * حاصل معنی باغشلیجی اسر کیمچی اولان اللهک آدیله باشلرم قل هو الله احد (قل) سوبله
 (هو) اول (الله) الله (احد) بر * حاصل معنی سوبله اول الله بر در الله الصمد (الله) الله
 (الصمد) محتاج دکل * حاصل معنی الله محتاج دکادر لم یلد ولم یولد (لم یلد) طوغورمدی
 (لم یولد) طوغمدی ولم یکن له کفو احد (ولم یکن) یوقدر (له) اکا (کفوا) اقران (احد)
 بر کیمه * حاصل معنی الله تعالی طوغورمدی و کیمه دن طوغمدی و یوقدر اقران اکا
 بر کیمه * اشته بو ترتیب اوزره درس و یوروب مبتدیه لرک ذهنته کوزلجه بر اشدیراسه
 وارقونان در سرباقصص ایچون بر قاج کونده بردقه کچن در سرباق
 تکرار ایتدیروب مداومت اولنسه به نایه الله تعالی
 آرزو قنده قرآنک معناسنی فهم ایتمکه استعداد
 و ملکه حاصل اولور و بالله التوفیق
 و یرزدهنده ازمه التحقیق
 و الحمد لله رب
 العالمین

تاریخ ختم کباب از جناب مستطاب مولانا محمد جمال الدین
باعت آلف این تفسیر بر مبنی مد ظله العالی

<p>سلطان حمید را خدا داد (بجای غریب) گفت تاریخ ۱۲۹۴</p>	<p>تفسیر ترجمه بترکی از طبع بشوکت و بزرگی</p>
---	---

از خیالات غلام رب قدیر بنده حقیر محمد حسین بن محمد
اسمعیل الهندی المتخاص بقدر عقولهما الله الخیر

<p>صد شکر که در مطبع عالی متعالی وقت است که اثر الی زینت دارین کرم مورد تعلیم و تعلم شود اینک بر مرد وزن و بیرون جوان و همه اطفال مقبول از و باد که مصروف درین کرد این بیکر تمهیل معانی جو بر آمد از همت دبیر آسانی تعلیم با ترائک</p>	<p>از طبع برون آمده تفسیر بجای دارند با عنای جنین عقد لالی مرجوست بکونین دران رتبه عالی فرض است نباشد ازین مشغله خالی از طاعت جسمانی و از طاعت مالی شد صورت تاریخ بر آت خیالی تفسیر بجای شده الهام جلالی سنة ۱۲۹۴</p>
--	---

ترکی مصحح محمد شعیب سوبادیکی تاریخ

<p>عصرین خدیو اکرمه نشر او تقدیر نیچه خوش آثار اشته بود بر گذار هندستان تحفه هند در که رومه کلوب کریا شده بولسه بو تفسیر نام اولوب طبعی خامه تاریخین حمد لله صین القرآن ۱۲۹۴</p>	<p>بولدی عالم هنرله پیرایه قدر علم ایرمده ثریایه باصلوب جیهندی نای بالایه اولدی اهل علومه سرماییه غیره حاجت فالوری ملایه ایکی مصرعه چکدی املایه طبع ایل نور ویدی دنیایه ۱۲۹۴</p>
--	--

بسمه تعالی سایه معارف وایه حضرت خدیو انجمیده اشبوال تفسیر الجالی علی التزیل الجلالی
نام تفسیر نقاست اسماعیل طبع و تمثیل بکرم و طقسان درت سنه هجریه سی ذی
القعدة سنه اوائله بولاق دارالطباعة مشهوره رسیده حسن ختام اولشدر دار
الطباعة مذکور کورده نکه اوتنه دتیری امر تصحیح و معلوم عالم اولان شهرت کامله سی اوزرینه

نفس مطبوعاتک دخی بر فاند ها حسن و نقاست و نظافتی حقه سنی مزید و طرز قدیم اوزره
اولان آلات طبعیه و ادوات سبکیه نکه جلالتی تغییر و تجدید اولشدر بقی صرعه خط عماد
شیوه سی اوزره بغایت نقیص تعلیق و هوامش ایچون اینجه نسخ قاعده لرله خط کوفی
نوعندن اولاق اوزره غریب اهل الیسنک استعمال ایند کوری قاعده نکه دخی ایجادینمه موقفیتله
مطبعه مذکور کوره محاکات اسلامی مطابعنک الاکمل واجلی اولدیغندن و حسن مطبوعاتی
هندستان اخالسی عنده یله اشتهار و اعتبار بولدیغندن بکره بلاد هندیه دن (بوقال)
مدینه سی علمای مشهوره سندن علامه فضائل نشان و فهامة مکارم عنوان قدوة اتقیا
و تقاوة اصفیا شیخ جمال الدین خان حضرت لری زبان فارسیدن اسان ترکی به ترجمه ایتدیرمش
اولدیغی اشبو تفسیر بیریفک تکثیر عدیده برای استقاع نشرینی مرام یورورق طبع
و تمثیل ایتدیرمک اوزره هند علمای بنامندن الشیخ محمد حسین بن الشیخ اسمعیل الدهلوی
نام ذات فضیلت سماعی مصره اعزام ایتیکله شیخ موسی الیهک وساطت
خبریه سی و عزتو حسین حسینی بک افندی نکه نظارت بهیمه سی
ورفعتمو محمد حسینی افندی نکه و کالت و دقت کامله سی
وانطایکبه لی مفتی زاده محمد نجیب بکضاعتک
تصحیح عاجزانه سیله اوج ماه
ظرفنده تکمیل
اولشدر

Soleymaniye U. Kütüphanesi
Hasean Hüsnü Paşa
129